Săptămâna Patimilor – Învăţături duhovniceşti

Materiale despre Săptămâna Patimilor (Săptămâna mare):

https://independent.academia.edu/emystea/S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na-Patimilor-(Mare)

https://archive.org/details/@steaemy?query=S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na+Patimilor+

***

Deniile din Săptămâna Patimilor:

https://www.academia.edu/42808353/Deniile_din_S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na_Patimilor

https://archive.org/details/deniile-din-saptamana-patimilor

&&&

Pentru creştinii ortodocşi, Săptămâna Patimilor este săptămâna de la sfârşitul Postului Paştilor, de la Sâmbăta lui Lazăr (în care se face pomenirea învierii lui Lazăr de către Hristos şi făgăduinţa învierii tuturor) până la sărbătoarea Paştilor. Se mai numeşte şi Săptămâna mare. Deşi există puţine surse care să indice modul în care era celebrată Săptămâna Patimilor în Biserica timpurie, se pare totuşi că aceasta este o practică foarte veche. Deja în secolul al IV-lea celebrarea acesteia pare să fi fost deja o practică bine stabilită, structurată într-un mod asemănător celui din zilele noastre. Aetheria, aflată în pelerinaj la Ierusalim cândva la sfârşitul sec. al IV-lea d.Hr. descria astfel cele petrecute după slujba din Sâmbăta lui Lazăr: "...a început săptămâna Paştilor, pe care ei o numeau Săptămâna mare", amintind de procesiunile de pomenire a Intrării Domnului în Ierusalim în prima zi a săptămânii (duminică). În slujbele bisericeşti din Săptămâna Patimilor se face pomenirea ultimelor zile ale lui Hristos pe pământ, înainte de Răstignirea şi Învierea Lui, slujbele Utreniei se săvârşesc în seara zilei dinainte (sub formă de Denie), conform obiceiului vechi care spune că ziua începe la apusul soarelui şi se sfârşeşte la apusul soarelui din ziua următoare.

Index

Arhimandritul Simeon Kraiopoulos - Să-L însoţim pe Domnul în Săptămâna mare!

"Iubiţii mei, nu ştiu ce v-aţi fi aşteptat să auziţi în acest ceas, ce ar fi mai bine să spunem. Doar Dumnezeu ştie. Dar pentru că, prin slujba de după amiază a Ceasului al IX-lea, se încheie sărbătoarea Sfântului Lazăr şi odată cu Vecernia, începe Sărbătoarea Floriilor, iar de mâine după amiază intrăm în Săptămâna Mare, poate că ar fi bine să începem cu ceea urmează. Sunt lucruri potrivite nouă, celor atât de preocupaţi, de grăbiţi spre multe, este prilej să trăim şi sărbătorim aşa cum se cade Săptămâna Mare. Cei mai mulţi, în fugă, îşi vor aminti că este Săptămîna Mare şi vor trece, cât de puţin, pe la biserică. Chiar şi cei care îşi consacră timp pentru biserică, pentru slujbe, de fapt nu sunt sloboziţi de cele în care sunt prinşi, nu sunt dezlegaţi din cele cu care sunt legaţi.

Domnul, Cel fără de păcat, se lipseşte de bună voie de viaţă şi îmbrăţişează suferinţa

L-am auzit săptămîna trecută pe Domnul, în pericopa evanghelică, spunând ucenicilor Săi: ***"Iată, ne urcăm la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat în mâinile arhiereilor şi cărturarilor, şi-L vor osândi pe El la moarte şi-L vor batjocori şi-L vor biciui şi-L vor omorî, dar după trei zile va învia"*** (Marcu 10,33-34; Matei 20,18-19; Luca 18,31-33).

Nu ştiu ce ne va lumina Dumnezeu să spunem, dar cred că merită să pornim de la acest eveniment.

Domnul urcă la Ierusalim cu ucenicii Săi şi ştie că merge să fie răstignit - nu înainte de a pătimi multe - să moară, să fie înmormântat şi să învieze. Domnul Care nu încetează nici un moment să fie Dumnezeu şi Om, cugetă, grăieşte şi le suferă pe toate ca un om. El urcă la Ierusalim ca om – pentru că nu avea nevoie ca Dumnezeu să meargă acolo. Păşind pe cale vorbeşte ucenicilor Săi ca om, încredinţându-i că va pătimi şi va fi răstignit acolo. Dar ca om Domnul este fără de păcat.

Am spus şi în alte rânduri că toate acestea pe care le suferim noi, oamenii, în această lume, care în cele din urmă se încheie cu moartea, ni se cuvin, pentru că sunt urmarea păcatului. N-am fi pătimit dacă n-ar fi intervenit căderea, dacă păcatul n-ar fi intrat în om. Şi astfel ***tristeţea, agonia, certurile, greutăţile, tulburările, neliniştile, suferinţa, boala, amărăciunea, moartea, toate sunt rodul păcatului. Dumnezeu le-a spus primilor oameni creaţi: „În ziua în care veţi mânca din acesta, cu moarte veţi muri.”*** (Facere 2,17).

Hristos, însă, ca om fără de păcat, n-avea nici o legătură cu toate acestea, ele nu aveau stăpânire asupra Lui. Aşadar, Domnul are îndreptăţirea de la început să vieţuiască şi să nu moară niciodată ca om. Pe de altă parte, Hristos are orice îndreptăţire să se bucure de toate ca om. ***Dumnezeu le-a făcut frumoase pe toate câte există pe pământ tocmai pentru om, dar omul păcatului nu mai poate acum să se bucure de ele.*** Încearcă puţin să se bucure, dar la scurt timp le pierde şi aşa cum se zice, niciodată nu mănâncă pâine albă. Se hrăneşte cu pâine, dar nu mănâncă din cea albă, din pricina chinurilor pe care le are. Hristos, însă, ca om fără de păcat, are toată îndreptăţirea să se bucure din plin de toate.

Când a urcat de la Ierihon la Iersusalim, peste tot erau semnele primăverii, care pretutindeni este frumoasă, este minunată. Domnul, însă, ca şi cum n-ar fi luat seama la primăvară, ca şi cum n-ar fi văzut toate acestea din jurul Lui, firea minunată, cerul însorit, păsările, animalele le trece cu vederea de bună voie şi aţintit asupra patimilor, cu privirea fixată acolo, urcă la Ierusalim ca să pătimească pentru mântuirea lumii.

Prin urmare, Mântuitorul, asupra Căruia suferinţele şi chinurile nu au nici o stăpânire, este îndreptăţit să le arunce departe de la El. ***Mai mult, Domnul se cădea să trăiască şi să Se bucure de toate, dar Se lipseşte de toate bunurile. Chiar şi la***

viaţa aceasta hotărăşte să renunţe, cu toate că înlăuntrul Lui, fiind şi om adevărat şi fără de păcat, izvorăşte dorinţa de viaţă.

Din această pricină, în rugăciunea din grădina Ghetsimani, va zice: ***„Părinte, dacă este cu putinţă, să treacă de la Mine paharul acesta!”*** (Matei 26,39; Marcu 14,36; Luca 22,42). O va fi spus-o pentru că voia să trăiască, iar suferinţa şi paharul cel amar nu le dorea. ***Aşadar, dinlăuntrul Domnului izvora viaţa, însă El Se leapădă de ea, hotărăşte să Se lipsească de viaţă şi de toate binefacerile ei. Pe de altă parte, primeşte să le îmbrăţişeze pe toate cele care nu au nici o putere şi stăpânire asupra Lui: scuipările, pălmuirile, jignirile, dispreţul, ţintuirea pe Cruce şi punerea în mormânt, pe toate acestea le acceptă. Astfel, cu toate că este om desăvârşit şi fără de păcat şi acestea nu au nici o putere asupra Lui, sfinţenia, viaţa Lui sfântă, nu le doreşte – şi transpare clar acest lucru – dar le îmbrăţişează.*** Aşa înaintează Domnul spre Ierusalim, unde-Şi continuă lucrarea Lui obişnuită, până în ceasul în care este prins, răstignit pe cruce şi pus în mormânt.

Le vom pierde pe toate, ca să le aflăm cu adevărat

Ne întrebăm şi ne mirăm, ca şi cum nu ştim ce avem de făcut, cum să trăim în aceste zile ale Săptămânii celei Mari, ca să o înţelegem şi ca să ne folosim. Suntem ca şi cum n-am şti ce trebuie să facem. Da, noi toţi care auzim învăţătura Bisericii, ascultăm Evanghelia – în aceste zile o vom asculta de mai multe ori – şi credem în învăţătura acesteia, deşi înţelegem câte ceva, în cele din urmă ne întrebăm: „Deci, ce trebuie să lucrăm?”, făcând din aceasta o problemă.

Ce să faci, omule? Ce să faci? Vom auzi mâine troparul care zice: „Veniţi cu toţii să aducem cugete curăţite şi să ne răstignim împreună cu El...“. Trebuie să-L însoţim pe Domnul cu aceeaşi stare pe care a avut-o Acela. Cel care vrea să fie creştin, să-L urmeze pe Hristos, să se unească cu Hristos, să se răstignească şi să învieze împreună cu El şi să înţeleagă bine că trebuie să se lipsească de orice păcat.

Să luăm aminte la acest lucru pentru că uneori rămânem doar la atât. Desigur, este bine să facem acest lucru, dar nu doar să renunţăm pur şi simplu la păcat. Nici vorbă, nici discuţie, în nici o situaţie creştinului nu-i este îngăduit să păcătuiască, să facă cel mai mic păcat. Nu doar să ne abţinem de la păcat, în sensul să încetăm să păcătuim, să încetăm să gândim în mod păcătos, să voim să ne mulţumim pe noi înşine într-un mod păcătos, ci să ne lipsim şi de viaţa noastră în general. O

asemenea trăire trebuie să aibă omul, nu numai să se lipsească de bunurile vieţii, ci şi de viaţa sa ca şi când n-ar exista pentru el lucruri frumoase, mulţumitoare.

Domnul Se lipseşte de toate acestea mult mai mult decât oricare dintre noi. Ar fi putut să le aibă şi să Se desfete. El însă, se leapădă de toate şi moare. Deci, să facem şi noi la fel. Cuvântul „a se lipsi, lipsă” să fie continuu în urechile noastre, înlăuntrul sufletului nostru. Să nu uităm deloc aceste cuvinte. În toată vremea să fie cu noi. Nu doar când vezi că te enervezi trebuie să-ţi aminteşti că eşti dator să te înfrânezi să nu te mânii, ci şi când vrei să faci orice alt păcat să te abţii, să nu-l faci, să te lipseşti şi de cele mai mulţumitoare lucruri, dacă vrei de cele mai nevinovate, de cele mai frumoase pe care Dumnezeu le-a făcut pentru om.

Să ne formăm această deprindere de a ne înfrâna. Trebuie să le pierdem pe toate, ca să le aflăm din nou şi atunci le vom afla într-un mod adevărat. Sfântul Apostol Petru spune: ***„Noi aşteptăm ceruri noi şi pământ nou“*** (II Petru 3,13). Adică, la a doua Venire a Domnului cerul acesta va fi distrus, va pieri, la fel şi pământul şi va fi un cer şi un pământ nou. Deci, din nou le vom regăsi pe toate, căci Dumnezeu tot ce a făcut, a făcut pentru om. Este, însă, important ca omul să se lipsească şi de cele mai frumoase, mai minunate şi mai curate lucruri din dragoste pentru Hristos. Şi de vreme ce toate acestea sunt ale lui Hristos, El Se află deasupra tuturor. Este lucru de mare preţ să se lepede de ele cineva când merge împreună cu Domnul şi vrea să se răstignească împreună cu El, adică vrea să-I urmeze.

Împreună cu Hristos

Aşadar, omul trebuie să se lipsească, nu numai de păcat, ci şi de cele mai nevinovate lucruri, apoi să aibă dispoziţia să le îmbrăţişeze pe toate acelea pe care le-a îmbrăţişat Hristos, pe cele mai nemulţumitoare, mai grele, mai ruşinoase, pe cele mai înfricoşătoare, pe cele mai amare. Până şi moartea trebuie s-o îmbrăţişeze omul şi nu doar s-o rabde. ***Astfel, de bună voie, cu mulţumire, din tot sufletul şi din toată inima, cu toată iubirea să îmbrăţişăm Patimile Domnului, pe care, desigur, nu trebuie să le creem noi. Acestea sunt prezente în toată clipa în viaţa noastră, înaintea noastră, lângă noi, în jurul nostru, înlăuntrul nostru şi apar tocmai pentru că există în om voinţa, egoismul, ego-ul, revolta. Neîncetat omul are în faţă suferinţa, tristeţea, mâhnirea, strâmtorarea, amărăciunea, crucea şi moartea. Şi iată că trebuia să le îmbrăţişeze pe toate acestea, ca să moară omul cel vechi, omul păcatului, să piară sinele, egoismul şi să învieze împreună cu Hristos, omul virtuţii, omul harului, omul sfinţeniei, omul cel nou, omul în Hristos.***

Dacă avem în vedere aceste lucruri, putem după aceea să ne găsim în încurcătură pentru că nu ştim în ce fel să lucrăm, şi ne întrebăm: „Ce trebuie, oare, să facem?" Acestea sunt lucruri simple, fraţii mei! Hristos nu a venit ca om pe pământ, ca să ne spună doar ceea ce ne-a spus, apoi să Se răstignească şi să desăvârşească o lucrare, ci le-a făcut pe toate ca să ne cheme pe fiecare în parte să devenim oameni adevăraţi, oameni întru Hristos, următori Lui pe calea Golgotei, ieşiţi din mormânt împreună cu El, Domnul cel înviat. Prin urmare, cu cât ne vom împotrivi acestor strâmtorări, cu atât suntem mai departe de Hristos, nu vom merge şi nu ne vom răstigni împreună cu Acesta. Astfel, vine Săptămâna Mare, trece şi Invierea şi din nou, nu se întâmplă nimic în sufletul nostru.

Se poate să ne placă toate aceste cântări din săptămâna Patimilor, să fim emoţionaţi, să ne fie milă, să-L compătimim pe Domnul, unii să şi plângă, dar nu câştigăm nimic din toate acestea. Bineînţeles că nu sunt rele, dar nu ne folosim dacă înlăuntrul nostru nu se mişcă nimic, dacă nu avem dispoziţia să ne lipsim de viaţă şi de frumuseţile lumii acesteia ca să devenim ascultători Părintelui ceresc şi să îmbrăţişăm cu tot sufletul pătimirile. Acestea sunt lucrurile pe care trebuie să le facă fiecare creştin.
Întreaga noastră mentalitate despre viaţă funcţionează invers, pe de o parte evităm pătimirile, iar de cealaltă avem mare grijă să nu cumva să pierdem, să nu cumva să ne lipsim de plăcerile vieţii acesteia. Astfel mersul nostru nu este corect. Fireşte, în cele din urmă, cu voie sau fără voie, suferim pătimirile, dar când ne amăgim cu bunurile acestei lumi, din nou, viaţa noastră este de cele mai multe ori ca un iad.

În timp ce mergem spre Golgota, împreună cu Hristos, ne aflăm deja înlăuntrul Raiului

Începând din acest moment când spunem lucrurilor pe nume, să începem cu toţii să gândim astfel şi mâine la slujba de dimineaţă şi la cea de seară, care este slujba Mirelui şi în toate zilele Săptămânii celei Mari. Dacă am face aşa, am simţi lucrurile cu desăvîrşire deosebite! ***Toţi avem greutăţi, avem suferinţe şi în loc să le înţelegem corect mesajul şi să-I mulţumim lui Dumnezeu, ne tânguim, sau poate ne şi răzvrătim, deşi ar fi trebuit să spunem aşa: „Doamne, Îţi mulţumesc, pentru că neavând eu deloc dorinţa să îmbrăţişez suferinţele şi astfel să Te urmez, Tu îmi ieşi în întâmpinare şi îmi dai doar câteva! Cum să-Ţi mulţumesc?“***

Aşadar, dacă am înţelege corect suferinţele şi le-am vedea ca pe o binecuvântare de la Dumnezeu – pentru că într-adevăr aşa este – cât de diferit ne-am simţi, ne-am da

seama că deşi mergem spre Golgota împreună cu Hristos, ne aflăm deja înlăuntrul Raiului! ***Adeseori, ne simţim atât de nefericiţi pentru că ne lipseşte un lucru sau altul – de fapt nu ne lipseşte nimic şi chiar dacă ne-ar lipsi ceva n-ar trebui să fim nefericiţi – am putea să spunem din nou: „Dumnezeul meu, Tu mi-ai luat-o înainte şi îţi mulţumesc pentru că eu n-am avut dorinţa să mă lipsesc de anumite lucruri mulţumitoare, dar Tu mi-ai ieşit înainte şi ai îngăduit să vină astfel de strâmtorări, încât să fiu lipsit. Îţi mulţumesc Dumnezeul meu, Îţi sunt recunoscător!“***

Şi toate acestea să fie sărbătoare, să fie o altă binecuvântare. Toate cântările pe care le vom auzi mâine seară şi în toată Săptămâna Mare: „Iată Mirele vine…“, „Iată mergem la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat…“, „Veniţi să mergem şi noi să ne răstignim împreună cu El…“, „Pe Mirele, fraţilor, să-L iubim…“, vom simţi că sunt alcătuite special pentru noi. Desigur, nu în sensul „ce frumoase tropare!”, ca să fim mişcaţi, să ne liniştim puţin, ci cu sensul că toate acestea trebuie să ne determine să mergem împreună cu Hristos, să suferim alături de El, să intrăm în mormânt odată cu El şi să ieşim de acolo înviaţi.

Prin urmare, acesta este primul lucru de care avem trebuinţă. Bineînţeles, dacă nu ai credinţă nu poţi să le simţi aşa, nu poţi să le primeşti, ci vei spune în mintea ta: „De ce aşa? De ce altfel? Părintele prea a exagerat!” Vei spune vrute şi nevrute.

Oricum, de aici ar trebui să începem. Înlăuntrul acestora se află credinţa, căinţa, smerenia, iubirea în Hristos, răbdarea; înăuntru se află şi zelul şi dorinţa cea bună şi rugăciunea. Atunci când omul începe să gândească aşa, sufletul lui este deschis rugăciunii şi se roagă neîncetat.

Rugăciunea, lucrarea firească a sufletului

Sufletul omului, adică mintea lui ca parte a sufletului şi nu ca gândire, oboseşte atunci când nu lucrează, nu când lucrează. Dacă încetează să lucreze, este ca şi cum ar muri. Sufletul, ca minte, lucrează continuu. Dacă însă o face, rezumându-se la: cum să scape de strâmtorare, cum să evite o problemă, cum să scape de alt lucru urât, să nu uite un lucru mulţumitor, să nu se lipsească de ceea ce este frumos, minunat [=plăcut din punct de vedere strict omenesc, lumesc, n.n.], atunci se află într-o continuă lucrare care îl influenţează neplăcut.

Dacă, însă, nu-i pasă de toatea acestea – pe de o parte şi dacă toate pătimirile vin, şi este bine să vină – pe de altă parte, dacă lipsesc toate cele mulţumitoare, atunci sufletul nu are lucrare şi caută să lucreze. Unde se va duce? Nu este satisfăcut şi

nici mulţumit de nici o altă lucrare. Lucrarea lui de acum înainte va fi să se roage. Aceasta devine trăsătura cea mai firească a sufletului, aşa cum omul respiră şi scoate aerul afară. Şi iată că respiraţia vrea să se oprească, dar nu poate, pentru că făptura moare. Astfel, omul începe să vorbească cu Dumnezeu, să-L asculte, să-şi întoarcă faţa spre El, să nădăjduiască, să-şi arate iubirea faţă de Acesta, să fie pregătit să răspundă la ceea ce voieşte El.

Deci, petrece cineva în Săptămâna cea mare după cuviinţă sau nu? Merge la slujbe şi nu se mai satură să stea în biserică şi înţelege toate cele pe care le aude? Se bucură de toate acestea pe care le ascultă şi le simte? Poate spune cineva că este pentru prima dată în viaţă când simte astfel? Este adevărat faptul că atunci când omul începe puţin câte puţin să se lase pe seama lui Dumnezeu şi să capete încredere în El, iar Dumnezeu să-i grăiască şi să-l viziteze, simte înlăuntrul lui o altfel de stare, simte o schimbare. Cu toate acestea, însă, de fiecare dată Dumnezeu Se descoperă omului într-un mod special pe care omul îl trăieşte ca pentru prima dată, simte ca şi cum ar fi ceva diferit de ceea ce a fost înainte, fără ca să fie însă diferit, pentru că din punct de vedere al calităţii, viaţa duhovnicească este aceeaşi pe pământ şi-n cer.
Adică, aici se întâmplă aceeaşi poveste ca şi cu aurul. Ai o bucată de aur neprelucat, este aur, dar are şi multe impurităţi. Vezi că este aur şi-l cureţi, şi-l tot cureţi şi cu cât faci această lucrare, cu atât pare mai strălucitor. Aurul este de la început strălucitor prin el însuşi, dar străluceşte mai tare odată cu îndepărtarea impurităţilor. ***Aceasta pe care ne-o dă Dumnezeu, aceasta este viaţa sfântă, divină, viaţa cerească în Hristos şi este de la început întru totul sfântă şi dumnezeiască. Dar pentru că omul are atâta „zgură” înlăuntrul lui, i se pare că viaţa pe care o primeşte nu este sfântă şi că Dumnezeu I se arată de parcă ar fi prima dată. Este şi acesta un semn că sufletul a găsit calea şi că Dumnezeu începe să aibă încredere în el. Şi dacă sufletul nu dă înapoi şi nu se trufeşte, va înainta continuu cu harul lui Dumnezeu, tot mai sus şi când va pleca din această lume, deja va fi ajuns la sfârşit.*** Oarecum aşa stau lucrurile, şi nu cred că trebuie să spunem mai multe.

Nu trebuie să-l constrângem pe om, să-l condamnăm, ci să-i lăsăm libertatea să se mai gândească, să cugete, să lucreze aşa cum a făcut şi până acum, dar să nu se tânguie că nu cunoaşte adevărul. Aşadar, cu acestea vă urez ca Dumnezeu să ne învrednicească să cinstim cu adevărat Săptămâna cea Mare şi Învierea Domnului.

(06.04.1985 - Cuvântarea s-a ţinut în Sâmbăta lui Lazăr, la adunarea de după amiază, în sala de conferinţe a bisericii Sfântului Atanasie)

(din: Arhim. Simeon Kraiopoulos, Taina Suferinţei, Editura Bizantină 2007)

Acatistul Sfintelor şi Mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos

Acatistul Sfintelor şi Mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos:

https://www.academia.edu/100206873/Acatistul_Sfintelor_%C5%9Fi_M%C3%A2ntuitoarelor_Patimi_ale_Domnului_nostru_Iisus_Hristos

https://archive.org/details/ac.-sf.-si-mantuitoarelor-patimi

***

Predici ortodoxe - Arhim Andrei Coroian. Acatistul Sfintelor Patimi ale Mantuitorului Iisus Hristos:
https://www.youtube.com/watch?v=m2wdy6AfoPo

Vlad Rosu - Acatistul Sfintelor Patimiri ale lui Hristos - Arhidiacon Vlad Rosu:
https://www.youtube.com/watch?v=oLsTJNJsYeo

Rugaciuni Ortodoxe - Acatistul Sfintelor Patimi ale Domnului Iisus Hristos:
https://www.youtube.com/watch?v=gloqksXu6ms

***

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne miluieşte (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.]

Strana: Amin.

Dacă nu este preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul rosteşte: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi **troparele** de umilinţă, glasul 6:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Apoi:

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,

Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Tropar, glasul al 5-lea: Să tacă tot trupul omenesc şi să stea cu frică şi cu cutremur, şi nimic pământesc întru sine să nu gândească, că Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor merge să Se junghie şi să Se dea spre mâncare credincioşilor. Şi merg înaintea Lui Cetele îngereşti cu toată căpetenia şi puterea, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu câte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi strigând cântarea: Aliluia, Aliluia, Aliluia!

Condacul 1
Apărătorul cel mare şi Domn al cerului şi al pământului, pe Tine, Împăratul cel nemuritor, văzându-Te răstignit pe Cruce, făptura toată s-a schimbat, Cerul s-a înspăimântat, temeliile pământului s-au clătinat. Iar noi, nevrednicii, închinăciune de mulţumire aducând Pătimirilor Tale pentru noi, cu tâlharul strigăm Ţie: ***Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta! Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!***

Icosul 1
Cel ce Dumnezeu fiind, pentru noi om Te-ai făcut şi pe noi, cei omorâţi de păcate, cu Trupul şi Sângele Tău cel făcător de viaţă, ne-ai înviat. Drept aceea Ţie, căruia ne-ai arătat atâta dragoste, cu mulţumire strigăm:
Iisuse, Dumnezeule, dragostea cea mai înainte de veci, Cel ce pentru neamul pământesc ai binevoit a pătimi;
Iisuse, Cel ce trup ca al nostru ai luat şi cu moartea Ta stăpânirea morţii ai stricat;
Iisuse, Cel ce cu rănile Tale lumea ai răscumpărat;
Iisuse, Mântuitorule, întăreşte-ne în ispite;
Iisuse, Cel ce ai biruit puterile întunericului, luminează-ne;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 2-lea
Văzându-Te pe Tine îngerul în grădina Ghetsimani, în rugăciuni nevoindu-Te până la sudoare de sânge, stând înaintea Ta, Te întărea, când Te îngreunau ca o sarcină păcatele noastre. Căci Tu, pe Adam ridicându-l, l-ai adus înaintea Tatălui, plecându-Ţi genunchii şi rugându-Te. Pentru aceasta cu smerenie, cu credinţă şi cu dragoste Îţi cântăm Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Înţelegerea cea neînţeleasă a pătimirii Tale celei de voie n-au înţeles-o iudeii. Pentru aceea, când Te căutau pe Tine noaptea cu făclii, le-ai zis lor: „Eu sunt”; iar ei, deşi au căzut la pământ, după aceea Te-au dus legat la judecată. Dar noi, căzând cu umilinţă şi cu dragoste, strigăm Ţie:
Iisuse, Cel ce eşti Lumina lumii, ai fost urât de toată lumea cea vicleană;
Iisuse, Cel ce locuieşti întru lumina cea neapropiată, ai fost prins de stăpânitorii întunericului;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce eşti fără de moarte, de fiul pierzării ai fost dat la moarte;
Iisuse, Cel ce Te dăruieşti tuturor în dar, ai fost vândut pentru treizeci de arginţi;
Iisuse, Cel fără de vicleşug, de vânzătorul Iuda cu vicleşug ai fost sărutat;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 3-lea

Cu puterea dumnezeirii Tale ai arătat dinainte lepădarea cea de trei ori a ucenicului Tău. Dar el, deşi s-a lepădat de Tine cu jurământ, după aceea, când Te-a văzut în casa arhiereului pe Tine, Domnul şi Învăţătorul lui, a plâns cu amar. Caută dar şi spre noi, Doamne, şi inimile noastre cele împietrite umple-le de dragostea Ta, iar ochilor noştri dă-le lacrimi de pocăinţă, ca să ne spălăm păcatele noastre, strigând către Tine: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Având cu adevărat stăpânire ca un Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec, ai stat înaintea arhiereului Caiafa, cel fărădelege, Tu, Cel ce eşti Domnul şi Stăpânul tuturor, primind să fii chinuit de cei pe care Însuţi i-ai zidit; pentru aceasta primeşte acum de la noi această rugăciune:
Iisuse, Cel ce eşti dorirea tuturor, dacă, pentru frică, apostolul Petru de Tine s-a lepădat, nu ne lepăda pe noi, păcătoşii, ci ne mântuieşte;
Iisuse, ajută-ne să nu ne lepădăm de Tine;
Iisuse, Cel ce eşti fără de preţ, dar cu preţ ai fost vândut, scapă-ne şi pe noi de vrăjmaşi;
Iisuse, Arhiereule, Cel ce în Sfânta Sfintelor ai intrat, curăţeşte-ne şi pe noi cu sfânt Sângele Tău de toate întinăciunile trupeşti şi sufleteşti;
Iisuse, Cel ce ai fost legat, dar singur ai puterea de a lega şi dezlega, dezleagă păcatele noastre cele multe;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 4-lea

Iudeii, cu viforul uciderii lui Hristos suflând şi glasul tatălui minciunii ascultând, al diavolului cel ucigător de oameni, Te-au lepădat pe Tine, Cel ce eşti Calea, Adevărul şi Viaţa cea adevărată. Iar noi pe Tine, Hristoase, puterea lui Dumnezeu în care sunt tăinuite toate vistieriile înţelepciunii, mărturisindu-Te, strigăm către Tine: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Auzind Pilat blândeţea graiurilor Tale, Te-a dat ca pe un vrednic de moarte spre răstignire, deşi singur a mărturisit că nici o vină n-a aflat întru Tine. Mâinile şi-a spălat, însă inima şi-a întinat-o, iar noi, minunându-ne de taina Pătimirii Tale celei de voie, cu umilinţă strigăm către Tine:

Iisuse, Fiul lui Dumnezeu şi al Fecioarei, muncit ai fost de fiii celor fărădelege;

Iisuse, Cel ce îmbraci cu podoabă cerul şi pământul, gol ai fost şi batjocorit;

Iisuse, Cel ce speli rănile păcatelor, rănit ai fost;

Iisuse, Împăratul tuturor, în loc de dragoste şi mulţumire, chinuri aspre de la fiii lui Israel ai primit;

Iisuse, Cel ce pentru noi ai fost chinuit şi batjocorit şi rănit, tămăduieşte rănile sufletelor şi trupurilor noastre;

Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!

Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 5-lea

Cu sângele rănilor Tale Te-ai îmbrăcat, Cel ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină. Ştim cu proorocul, ştim cu adevărat pentru ce sunt roşite hainele Tale; noi, Doamne, cu păcatele noastre Te-am rănit pe Tine; încă Ţie, Celui ce ai fost rănit pentru noi, Îţi strigăm cu credinţă: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Văzându-Te pe Tine cu Duhul mai-înainte grăitorul de Dumnezeu Isaia, plin de răni şi fără de cinste, înspăimântat fiind a strigat: „Văzutu-L-am pe El şi nu avea chip, nici frumuseţe”. Iar noi, privindu-Te răstignit pe Cruce, cu credinţă strigăm:

Iisuse, Cel ce pentru noi necinste ai răbdat, cu slavă şi cu cinste L-ai încununat pe om;

Iisuse, Cel ce pălmuit ai fost pe faţă, spre a cărui faţă îngerii a căuta nu pot;

Iisuse, care cu trestia ai fost bătut peste cap, pleacă-ne spre smerenie capetele noastre;

Iisuse, Cel ce ochii cei prealuminoşi cu sânge I-ai avut întunecaţi, întoarce ochii noştri ca să nu vadă deşertăciunile lumii;

Iisuse, care ai fost bătut şi cu toate mădularele dureri ai suferit, fă-ne întregi şi sănătoşi;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 6-lea

Propovăduitor al nevoinţei Tale s-a arătat Pilat, arătând poporului că nimic vrednic de moarte nu se află întru Tine, dar iudeii ca nişte fiare sălbatice, văzând sângele Tău, scrâşneau din dinţi strigând: „Răstigneşte-L, răstigneşte-L", iar noi, sărutând prea curatele Tale răni, cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Strălucit-ai la arătare spre mirarea îngerilor şi a oamenilor. Pilat pentru Tine a grăit: „Iată Omul!". Veniţi dar cu toţii, să ne închinăm Domnului Iisus, Celui ce pentru noi a fost batjocorit, şi să-I strigăm:
Iisuse, Făcătorul şi Judecătorul tuturor, Tu Te-ai lăsat judecat şi chinuit de cei ce prin Tine s-au zidit;
Iisuse, dătătorul înţelepciunii, celor fără de minte răspuns nu ai dat;
Iisuse, Cel ce tămăduieşti pe cei bolnavi de păcate, dă-ne alinare prin pocăinţă;
Iisuse, Păstorul cel bun, Cel ce ai fost batjocorit de demoni, umple inimile noastre de dragostea Ta;
Iisuse, primeşte-ne în ceata aleşilor Tăi;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 7-lea

Vrând să izbăveşti pe om din robia vrăjmaşului, Te-ai smerit pe Tine înaintea vrăjmaşilor Tăi, Iisuse, şi ca un miel fără de glas, spre junghiere ai fost adus, răni pretutindeni răbdând, ca întru totul să-l vindeci pe omul care Îţi cântă: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Îndelungă răbdare ai avut când ostaşii Te batjocoreau, după porunca judecătorului nedrept, cu răni cumplite chinuind trupul Tău, care s-a umplut în întregime de sânge; pentru aceasta cu lacrimi de umilinţă strigăm Ţie:
Iisuse, Iubitorule de oameni, care de oameni cu spini ai fost încununat;
Iisuse, Cel fără de patimă, care grele pătimiri ai răbdat ca pe noi din patimă să ne izbăveşti;
Iisuse, Mântuitorul nostru, mântuieşte-ne pe noi cei vrednici de toată osânda;
Iisuse, sprijinitorul şi întăritorul nostru, care ai fost părăsit de toţi, întăreşte-ne pe noi, robii Tăi;

Iisuse, bucuria noastră, Cel ce tare ai fost necăjit de oameni, veseleşte-ne pe noi;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 8-lea

În chip minunat s-au arătat Ţie Moise şi Ilie pe Muntele Taborului, grăind despre moartea Ta pe care aveai să o pătimeşti în Ierusalim, acolo văzând slava Ta, iar aici mântuirea primind-o, cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Pentru mulţimea păcatelor mele ocări şi chinuri ai răbdat, Hristoase, pretutindeni de cei răi ai fost gonit, ca unii ce Te socoteau a fi împotriva Cezarului, iar alţii ca pe un făcător de rele Te judecau, încât strigau: „Ia-L şi răstigneşte-L!”. Dar noi pe Tine, Domnul Cel răstignit pentru mântuirea noastră, din adâncul inimii Te rugăm:
Iisuse, Judecătorul nostru, care cu nedreptate ai fost judecat, nu ne judeca pe noi după faptele noastre;
Iisuse, ajutorul nostru, Cel ce ai pătimit pe Cruce, în ceasul necazurilor nu ne lăsa pe noi;
Iisuse, care ai strigat către Tatăl pentru ajutor, ajută-ne în neputinţele noastre;
Iisuse, Mântuitorul nostru, care necinste ai primit, nu ne lipsi de slava Ta, ci ne mântuieşte;
Iisuse, Cel ce ne-ai învăţat adevărata smerenie, nu ne lepăda pe noi;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 9-lea

Toată firea s-a clătinat, văzându-Te pe Tine răstignit pe Cruce, soarele în cer razele şi-a ascuns, pământul s-a cutremurat, catapeteasma templului s-a despicat, pietrele s-au sfărâmat, iadul pe morţi i-a scos afară, iar noi, cu credinţă şi cu smerenie închinându-ne Sfintelor Tale Pătimiri, cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Ritorii cei mult vorbitori, deşi mult grăiesc, nu pot să dea mulţumire vrednică dumnezeieştilor Tale Pătimiri, iar sufletele şi trupurile noastre, inimile şi toate mădularele noastre, cu umilinţă se roagă către Tine, Iubitorule de oameni:
Iisuse, Cel ce pironit fiind pe Cruce mâinile către toţi ai întins, pironeşte şi zapisul greşelilor noastre;
Iisuse, Mielul lui Dumnezeu, Cel ce în coastă ai fost împuns, învredniceşte-ne a intra în cămara Ta cea cerească;
Iisuse, Cel ce ai fost răstignit, răstigneşte păcatele şi patimile noastre;

Iisuse, Cel ce Te-ai săvârşit în chinuri, dă-ne nouă să nu judecăm şi să nu osândim pe nimeni;
Iisuse, Mult-milostive, să nu cadă peste noi osânda Ta;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 10-lea

Vrând să mântuieşti lumea, ai tămăduit, Doamne, orbii, şchiopii, surzii şi leproşii, duhurile cele rele le-ai izgonit, iar cei nerecunoscători cu răutatea chinuindu-Te, pe Cruce Te-au pironit, căci nu ştiau să cânte: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Împărate prea veşnice, Iisuse, pătimit-ai cu trupul pentru a noastră neînfrânare ca să ne speli de păcate, dându-ne nouă pildă ca să urmăm Sfintele Tale învăţături şi cu dragoste să strigăm:
Iisuse, dragostea cea fără de sfârşit, celor ce Te-au răstignit nu le-ai socotit păcatul;
Iisuse, Cel ce cu lacrimi şi cu suspinuri Te-ai rugat, învaţă-ne pe noi să ne rugăm;
Iisuse, Cel ce toate proorociile despre Tine le-ai împlinit, împlineşte dorinţele cele bune ale inimilor noastre;
Iisuse, Cel ce Ţi-ai dat duhul în mâinile Tatălui, primeşte în ceasul ieşirii şi duhurile noastre;
Iisuse, Cel ce nu ai oprit împărţirea veşmintelor Tale, cu blândeţe să desparţi de trupuri sufletele noastre la vremea rânduită;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 11-lea

Cântare cu totul umilită a adus Ţie cea cu totul nevinovată, Maica Ta, zicând: „Deşi pătimeşti pe Cruce, Te ştiu pe Tine din pântece ca pe Cel din Tatăl născut mai-nainte de Luceafăr, şi văd că toată făptura cu Tine pătimeşte”. Cel ce Ţi-ai dat Duhul Părintelui Tău, primeşte şi duhurile noastre şi nu ne lăsa pe noi, cei ce-Ţi cântăm Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Cântăm suferinţa Ta cea de voie, ne închinăm Pătimirilor Tale, Hristoase, şi credem cu sutaşul că eşti cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. Iar când vei veni cu putere multă şi cu slavă mare pe norii cerului, atunci nu ne ruşina pe noi, cei ce suntem răscumpăraţi cu Sângele Tău şi care Îţi strigăm:
Iisuse, Mult-pătimitorule, izbăveşte-ne pe noi de plânsul cel veşnic, pentru lacrimile prea curatei Maicii Tale;

Iisuse, Cel ce de toţi ai fost părăsit, nu ne părăsi pe noi în ceasul morţii noastre;
Iisuse, primeşte-ne şi pe noi ca pe Magdalena să sărutăm sfintele Tale picioare;
Iisuse, cu vânzătorul şi cu cei ce Te-au răstignit pe Tine, nu ne osândi pe noi, smeriţii Tăi robi;
Iisuse, fă-ne părtaşi bunătăţilor cereşti;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 12-lea
Dăruieşte-ne har, dezlegătorule al tuturor datoriilor, Hristoase, şi ne primeşte pe noi, cei ce cinstim Sfintele Tale Patimi, precum ai primit pe Pavel şi pe cei ce Te-au slăvit pe Tine, şterge păcatele noastre, curăţeşte-ne, sfinţeşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, cei ce cu credinţă, cu smerenie şi cu dragoste cântăm Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Cinstind şi slăvind Pătimirea Ta, Hristoase, Te lăudăm şi credem împreună cu Toma că Domn şi Dumnezeu eşti, Cel ce vei judeca viii şi morţii; învredniceşte-ne, Doamne, Împărăţiei Tale celei veşnice pe noi, cei ce strigăm către Tine:
Iisuse, Cel ce pentru noi ai pătimit, izbăveşte-ne din necazuri, din patimi şi din nevoi;
Iisuse, Cel ce ai fost batjocorit, scapă-ne pe noi de batjocura vrăjmaşilor noştri;
Iisuse, Cel ce ai fost biciuit, nu ne pedepsi pe noi, pentru păcatele noastre, ci ne mântuieşte;
Iisuse, Cel ce Te-ai umilit, dă inimilor noastre umilinţă şi smerenie, ca să ne mărturisim greşelile şi păcatele noastre;
Iisuse, Cel ce eşti dragostea cea netrecătoare, nu îngădui să fim biruiţi de răutate;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, Iisuse Hristoase, Mieluşelul lui Dumnezeu, Cel ce ridici păcatele lumii, primeşte această puţină rugăciune de mulţumire, pe care o aducem Ţie, şi cu mântuitoarele Tale Pătimiri, vindecă-ne pe noi de toată durerea sufletească şi trupească, izbăveşte-ne cu Crucea Ta cea sfântă de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi şi, la sfârşitul vieţii noastre, nu ne lăsa pe noi, izbăvindu-ne cu moartea Ta din veşnica moarte, să strigăm Ţie: ***Aliluia!***

Apoi se zice:

Icosul 1

Cel ce Dumnezeu fiind, pentru noi om Te-ai făcut şi pe noi, cei omorâţi de păcate, cu Trupul şi Sângele Tău cel făcător de viaţă, ne-ai înviat. Drept aceea Ţie, căruia ne-ai arătat atâta dragoste, cu mulţumire strigăm:
Iisuse, Dumnezeule, dragostea cea mai înainte de veci, Cel ce pentru neamul pământesc ai binevoit a pătimi;
Iisuse, Cel ce trup ca al nostru ai luat şi cu moartea Ta stăpânirea morţii ai stricat;
Iisuse, Cel ce cu rănile Tale lumea ai răscumpărat;
Iisuse, Mântuitorule, întăreşte-ne în ispite;
Iisuse, Cel ce ai biruit puterile întunericului, luminează-ne;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta!
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!

Condacul 1
Apărătorul cel mare şi Domn al cerului şi al pământului, pe Tine, Împăratul cel nemuritor, văzându-Te răstignit pe Cruce, făptura toată s-a schimbat, Cerul s-a înspăimântat, temeliile pământului s-au clătinat. Iar noi, nevrednicii, închinăciune de mulţumire aducând Pătimirilor Tale pentru noi, cu tâlharul strigăm Ţie: ***Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, pomeneşte-ne întru Împărăţia Ta! Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pentru noi, mântuieşte-ne!***

Şi aceasta:

Rugăciune

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu cel viu, Făcător al cerului şi al pământului, Mântuitorul lumii, iată, noi, nevrednicii şi păcătoşii, cu smerenie plecăm genunchii inimilor noastre înaintea măririi slavei Tale şi mulţumire Îţi aducem, Împărate al tuturor şi Doamne, că bine ai voit ca un om a purta toate ostenelile, nevoile, ispitele şi chinurile, ca să fii nouă pildă întru toate. Tu ai purtat toate întristările şi necazurile fiind nouă ajutor, împreună pătimitor şi Mântuitor. Ştim, întru tot Îndurate Stăpâne, că pentru mântuirea noastră Crucea şi Pătimirile ai răbdat, ca pe noi să ne răscumperi din robia cea cumplită a vrăjmaşului.

Ce dar vom aduce Ţie, Iubitorule de oameni, pentru toate câte ai pătimit pentru noi, păcătoşii? Sufletele şi trupurile şi toate cele bune de la Tine sunt şi noi ai Tăi suntem. Numai la milostivirea Ta cea nemăsurată nădăjduim, Bune şi Îndurate Doamne, lăudăm îndelungata Ta răbdare, mărim milostivirea Ta cea multă, închinându-ne prea curatelor Pătimiri şi cu toată dragostea sărutăm mâinile Tale, strigând: Miluieşte-ne pe noi, robii Tăi, şi fă să nu fie fără de roade întru noi Crucea Ta cea

sfântă şi ca, împărtăşindu-ne aici cu credinţă Pătimirilor Tale, să ne învrednicim a vedea şi în ceruri slava Împărăţiei Tale, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Şi se face Otpustul: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale şi ale tuturor Sfinţilor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

Surse:

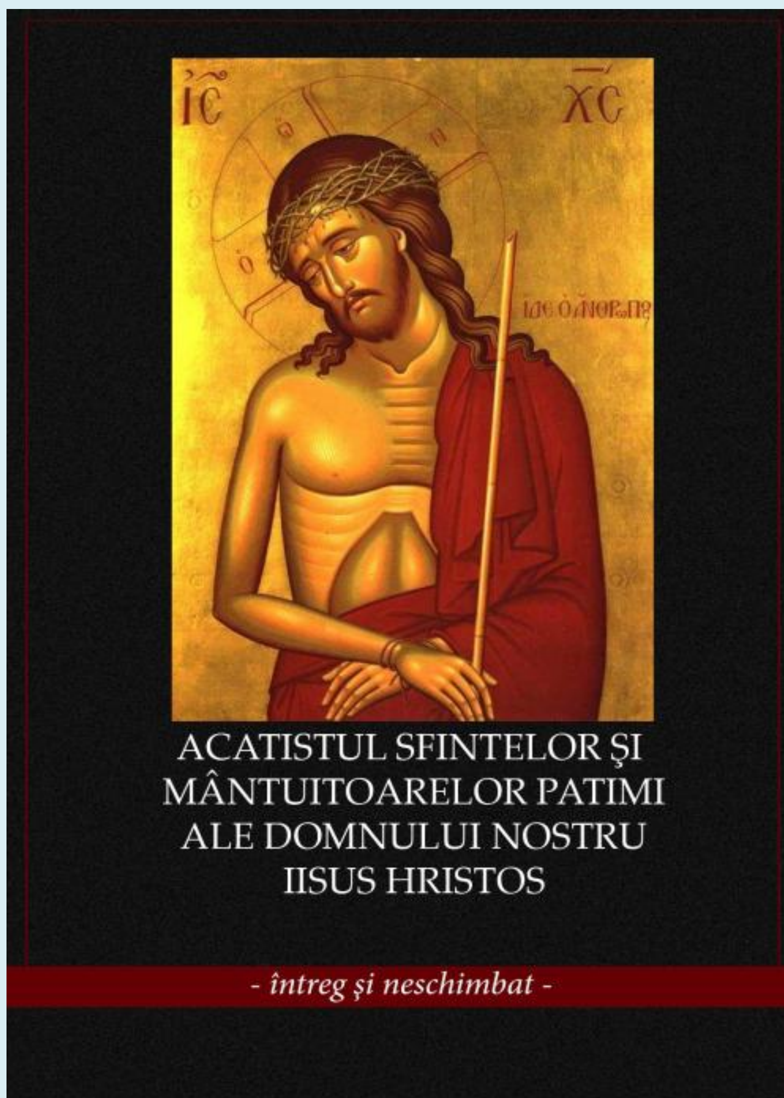
https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/rugaciuni/acatist-sfinte-mantuitoare-patimiri-domnul-iisus-hristos-170928.html

https://doxologia.ro/ceaslov/acatiste/acatistul-sfintelor-mantuitoarelor-patimiri-ale-domnului-nostru-iisus-hristos

https://www.crestinortodox.ro/acatiste/acatistul-sfintelor-mantuitoarelor-patimiri-domnului-158333.html

https://chirho88888888.wordpress.com/2020/04/17/acatistul-sfintelor-si-mantuitoarelor-patimiri-ale-domnului-nostru-iisus-hristos/

Acatistul Sfintelor şi Mântuitoarelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos

Acatistul Sfintelor şi Mântuitoarelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos:

https://www.academia.edu/42823901/Acatistul_Sfintelor_%C5%9Fi_M%C3%A2ntuitoarelor_P%C4%83timiri_ale_Domnului_nostru_Iisus_Hristos

***

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te

sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Troparul Sfintelor şi Mântuitoarelor Patimi: Astăzi s-a spânzurat pe lemn Cel ce a spânzurat pământul pe ape. Cu cunună de spini a fost încununat Împăratul îngerilor. Cu porfiră mincinoasă a fost îmbrăcat Cel ce îmbrăca cerul cu nori. Lovire peste obraz a luat Cel ce a liberat în Iordan pe Adam. Cu piroane a fost pironit Mirele Bisericii. Cu suliţa a fost împuns Fiul Fecioarei!

Închinămu-ne Patimilor Tale, Hristoase, arată-ne nouă şi slăvită Învierea Ta. (de trei ori)

Apoi: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Troparul Născătoarei de Dumnezeu: Taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută, prin tine, Născătoare de Dumnezeu, celor de pe pământ s-a arătat, Dumnezeu întrupându-Se întru unire neamestecată şi Crucea de bunăvoie pentru noi primind, prin care, înviind pe cel dintâi zidit, a mântuit de moarte sufletele noastre.

Doamne, miluieşte ! (de trei ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

***

Ortodoxie pentru vesnicie - Acatistul Sfintelor si Mantuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos intreg si neschimbat:
https://www.youtube.com/watch?v=7unARzLfBJU

&&&

Condacul 1

Stăpâne PreaÎnalte şi Doamne al cerului şi al pământului, pe Tine, Împăratul cel fără de moarte, văzându-Te mort pe cruce, făptura s-a cutremurat, cerul s-a înspăimântat, temeliile pământului s-au clătinat, iar eu înspăimântându-mă, închinându-mă, mulţumire aduc Patimilor Tale, care pentru mine Le-ai răbdat, şi mă rog ca tâlharul. ***Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!***

Icosul 1

Locul cetei îngereşti celei căzute voind a-l împlini cu noi, nu de la îngeri am primit ajutorul, ci Dumnezeu fiind pentru noi, Te-ai făcut om ca noi, ca pentru noi cei omorâţi de păcat să Te jertfeşti şi să ne aduci la viaţă prin jertfa Trupului Tău cel de viaţă dătător şi al Sângelui Tău celui prea scump. Deci, pentru iubirea Ta cea nemărginită, mulţumitori fiind noi, aducem cântările acestea:
Iisuse, Dumnezeule al iubirii, Cel ce atât de mult te-ai chinuit pentru noi;
Iisuse, Cel ce pe îngeri i-ai lăsat sus şi la oameni Te-ai pogorât;
Iisuse, Cel ce cu aceştia ai plinit locul cetei celei căzute;
Iisuse, Cel ce pe om asemenea îngerilor l-ai făcut;
Iisuse, Cel ce ai luat trup omenesc, ca pe om să-l îndumnezeieşti cu Trupul şi scump Sângele Tău;
Iisuse, Cel ce pe om cu hrană îngerească l-ai hrănit;
Iisuse, Pâinea vieţii;
Iisuse, Pâinea care S-a pogorât din cer;
Iisuse, viaţa cea fără de moarte;
Iisuse, îndestularea cea fără de sfârşit;
Iisuse, dulceaţa Vieţii veşnice;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 2-lea

Văzându-Te îngerul în luptă stătut-a înaintea Ta întărindu-Te, când cu păcatele noastre ca şi cu o sarcină grea Te-a îmbrăcat pe Tine, căci Tu şi pe mine, cel pierdut, m-ai aflat şi pe umeri ridicându-mă, la Tatăl m-ai dus pentru care înalţ glas şi cânt: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Înţelegerea cea neînţeleasă a Patimilor celor de bunăvoie, iudeii n-au înţeles-o când, Tu Doamne, celor care în noaptea Patimilor Te căutau le-ai grăit; "Eu sunt", iar ei năvălind asupra Ta ca pe un făcător de rele Te-au legat şi Te-au dus. Deci, către Tine căzând cu frică şi cutremur grăim aşa:
Iisuse, Cel ce ca soarele căutat ai fost cu făclii;
Iisuse, Lumina cea adevărată, urât ai fost de întunericul cel evreiesc;
Iisuse, Lumina cea neapropiată, biruit-ai întunericul răutăţii;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, vândut ai fost spre moarte de fiul întunericului;
Iisuse, Cel fără de vicleşug, sărutat ai fost cu sărutare vicleană de către vânzător;
Iisuse, Cel fără de preţ, vândut ai fost de oameni, dar ai rupt legăturile iadului;
Iisuse, Cel drept, cu cei fără de lege ai fost socotit;
Iisuse, Cel legat, dezleagă-mă şi pe mine de patimi;
Iisuse, Mielul cel dus la junghiere, îndreaptă-mă şi pe mine pe căile Tale;
Iisuse, Cel ce ai primit chip de rob, miluieşte-mă pe mine robul Tău;
Iisuse, Cel ce ai primit asemănare omenească, ridică-mă şi pe mine, robul Tău cel stricat;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 3-lea

Dumnezeiasca cunoştinţă având ai prevestit ucenicului întreita lepădare, iar el văzându-Te pe Tine, Domnul şi Învăţătorul lui, a plâns cu amar lepădarea lui. Ca şi dânsul cad şi eu la picioarele Tale şi mă rog Ţie; Caută spre mine şi înmoaie învârtoşarea inimii mele ca să spăl cu lacrimi picioarele Tale ca păcătoasa şi să strig din adâncul inimii: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Preot fiind după rânduiala lui Melchisedec şi Arhiereu veşnic, stătut-ai înaintea arhiereului pământesc şi judecat ai fost, Stăpâne, de robul cel răzvrătit, căci lutul s-a ridicat împotriva olarului. Pentru aceasta cu frică aducem Ţie această cântare de laudă:
Iisuse, Cel nepreţuit, care ai fost preţuit de fiii lui Israil;
Iisuse, dorirea tuturor, Cel de Petru lepădat;
Iisuse, Dumnezeu şi om deplin, Cel de către Iuda trădat;
Iisuse, mângâierea mea, Cel părăsit de către ucenici;
Iisuse, Mieluşelul cel blând, sfâşiat de fiare;
Iisuse, Arhiereul cel veşnic, care ai intrat în Sfânta Sfintelor cu Sângele Jertfei Tale;
Iisuse, Cel fără de întinăciune, curăţeşte păcatele mele;

Iisuse, Cel lepădat de către cei păcătoşi, miluieşte-mă pe mine cel căzut;
Iisuse, Dumnezeule Cel preaînalt, înalţă mintea mea cea căzută în adâncul păcatului;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 4-lea

Viforul omorului de om avându-l iudeii înlăuntrul lor, s-au lepădat ca fii ai tatălui diavolului de Tine, Doamne, cel ce eşti Calea, Adevărul şi Viaţa, noi însă pe Tine Te mărturisim, puterea lui Dumnezeu pentru care sunt păstrate vistieriile înţelepciunii şi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Auzind Pilat cuvintele Tale s-a minunat de dumnezeiasca Ta înţelepciune şi negăsind în Tine vină de moarte şi-a spălat mâinile, dar inima şi-a întinat-o, osândind pe Cel drept; pentru care noi, bătându-ne pieptul, cu frică strigăm:
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, întristat ai fost de cei fără de lege;
Iisuse, Fiul lui David, biciuit ai fost de cei păcătoşi;
Iisuse, Cel ce îmbraci crinii câmpului, dezbrăcat ai fost de hainele Tale;
Iisuse, Cel ce acoperi cu ape cele mai dedesubt ale pământului, scoate-mă din potopul păcatului;
Iisuse, Cel ce ai săturat cinci mii de bărbaţi în pustie, cu fiere şi cu oţet ai fost adăpat;
Iisuse, Viaţa cea adevărată, legat ai fost de stâlpul ocării;
Iisuse, Cel ce ai grăit oamenilor din nori, spăimântatu-s-au stihiile de Patima Ta;
Iisuse, Cel ce ai vindecat rănile tuturor, primit-ai răni în loc de mulţumire;
Iisuse, Cel ce pentru mine ai fost rănit, vindecă rănile mele;
Iisuse, Pâinea vieţii, satură-mă pe mine, flămândul;
Iisuse, Stânca din care a izvorât apă în vremea lui Moise, adapă-mă din Sângele scurs din coasta Ta;
Iisuse, Cel rănit pentru mine, vindecă-mi rănile păcatului;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 5-lea

Plin ai fost de răni şi de sânge, îmbrăcat ai fost cu mantie roşie, Cel ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină, dezbracă de pe mine haina păcatului şi mă îmbracă în haina luminoasă a nepătimirii pentru care îţi cânt: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Văzându-Te pe Tine Isaia, marele glăsuitor între prooroci "plin de răni şi fără de cinste", cu frică a strigat: "Văzutu-L-am pe El neavând nici chip, nici frumuseţe", iar noi cu frică strigăm:
Iisuse, Fiul cel iubit al Tatălui, cumplit ai fost chinuit;
Iisuse, Cel ce ai fost lovit cu trestia peste cap, scoate din capul meu gândul păcatului;
Iisuse, ochii Tăi cei luminoşi plini au fost de sânge;
Iisuse, a cărui faţă a fost luminată mai mult decât lumina soarelui, scuipare a suferit de la cei răi;
Iisuse, Cel ce ai răbdat necinste de la oameni, cu slavă eşti încununat pe Tronul dumnezeirii împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt;
Iisuse, a cărui faţă nu o pot privi nici îngerii, lovită a fost cu palma de către făptura Ta,
Iisuse, Cel ce ai făcut voia Tatălui, bătut ai fost de către cei păcătoşi;
Iisuse, bunătatea cea nepreţuită, dispreţuit ai fost de oameni;
Iisuse, Cel ce fără de număr ai fost rănit, vindecă sufletul meu de rănile păcatelor;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 6-lea
Judecător al nevinovăţiei Tale s-a arătat Pilat, scoţându-Te în faţa poporului şi zicând: "Iată Omul, întru care nimic vrednic de moarte nu am aflat", iar iudeii ca nişte fiare sălbatice, vrând Sângele Tău cel prea scump, scrâşnind asupra Ta mai tare strigau: "Răstigneşte-L, răstigneşte-L"; mântuieşte-ne pe noi, Doamne, de veşnica scrâşnire, ca să ne închinăm Patimilor Tale, strigând: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea
Strălucitor în lupta cu puterile întunericului ai fost Dumnezeule al oştirilor când a grăit Pilat iudeilor: "Iată Omul", iar Tatăl din cer te-a primit ca pe o jertfă de ispăşire, Mieluşelule dumnezeiesc; primeşte de la noi, Iubitorule de oameni, ca jertfă curată cântarea aceasta:
Iisuse, Cel încoronat cu spini de către fiii lui Israil, încununează-mă şi pe mine cu cununa vieţii;
Iisuse, Podoaba noastră, îmbrăcat ai fost cu hlamidă de ocară;
Iisuse, Capul Bisericii, clătinare de cap ai fost oamenilor;
Iisuse, Raza strălucirii Tatălui, batjocura oamenilor ai fost;
Iisuse, Făcătorule a toate, chinuit ai fost de făptura Ta;
Iisuse, Dumnezeule, ocară ai fost oamenilor şi defăimare poporului, miluieşte-mă de viermele cel neadormit;
Iisuse, Dumnezeule, răbdat-ai Patimi ca să mântuieşti firea omenească cea căzută;

Iisuse, Părinte bun, dă-mi căinţă ca şi fiului celui rătăcit;
Iisuse, strălucirea măririi Tatălui, luminează-mă pe mine cel întunecat;
Iisuse, Cel ce ai răbdat pe Trupul Tău răni, vindecă inima mea cea rănită de păcat;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 7-lea
Vrând să mântuieşti pe om din robia vrăjmaşului, Te-ai umilit Iisuse înaintea îngerilor şi a oamenilor, primit-ai pe Trupul Tău bătăi şi răni ca să mântuieşti pe tot omul care strigă Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Minunat s-a arătat răbdarea Ta, Stăpâne, când pe lemn fiind în Patimă n-ai ridicat cuvânt de blestem împotriva celor ce Te huleau, ci Te rugai Tatălui; "Părinte, iartă-i că nu ştiu ce fac", şi spălând pământul cu Sângele Tău de blestemul celor întâi-zidiţi ca să ne mântuieşti pe noi, cei ce-Ţi cântăm unele ca acestea:
Iisuse, bunătatea cea nespusă, care ai pătimit pentru noi;
Iisuse, Iubitorule de oameni, cu ură ai fost răsplătit pentru iubirea Ta;
Iisuse, Înţelepciunea lui Dumnezeu, Cel ce batjocorit ai fost de cei fără de minte;
Iisuse, Cel blând şi umilit cu inima, călcat ai fost în picioare de cei mândri;
Iisuse, suferit-ai chinuri amare, ca să ne tămăduieşti pe noi;
Iisuse, Cel fără de patimă cu Dumnezeirea, cu răbdare ai pătimit pentru mine, ca prin Patima Ta să mă mântuieşti;
Iisuse, Dumnezeule, mila mea, Cel ce fără de milă ai fost chinuit de toţi;
Iisuse, Cel ce cu Patima Ta ai întunecat soarele, luminează-mă pe mine cel întunecat;
Iisuse, Cel fără de ajutor în Patimă, ajută-mă pe mine păcătosul;
Iisuse, Cel ce ai zis: "Vulpile au vizuini şi păsările cuiburi, dar Fiul Domnului nu are unde să-şi plece capul" acoperă-mă pe mine sub acoperământul milei Tale;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 8-lea
Spăimântatu-s-a Petru când i-a văzut pe Moise şi pe Ilie stând în chip minunat lângă Tine, în muntele Taborului şi vorbind despre ieşirea Ta, cu uimire a strigat: "Doamne, bine este nouă aici", vrând ca Slava Ta dumnezeiască să rămână veşnic în lumea aceasta; iar Ioan stând lângă Cruce, cu inima sfâşiată de durere, alături de Preasfântă Maica Ta, primindu-şi înfierea, plin de recunoştinţă a strigat: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Cu Trupul sfâşiat de cele mai îngrozitoare chinuri, iar mai apoi răstignit pe Cruce, părăsit de ucenici, înconjurat de cei ce strigau spunând: "De eşti Tu, Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe Cruce", neavând pe nimeni aproape decât pe Maica Ta şi pe ucenicul iubit, cunoscând ei singurătatea în lume, din mijlocul chinurilor ai strigat: "Femeie, iată Fiul tău" şi ucenicului "Iată Mama ta"; iar noi cei înfiaţi, ca Magdalena, cu lacrimi cuprinzând prea curatele Tale picioare, cele pline de răni, strigăm unele ca acestea:
Iisuse, Cel ce ai fost judecat de judecători nedrepţi, ai milă de mine la Judecata Ta;
Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai răspuns prin cuvinte înaintea judecătorilor, iartă-mi cuvintele mele fără de judecată;
Iisuse, Bunătatea Tatălui, dispreţuit ai fost mai mult decât Baraba;
Iisuse, Pacea noastră, ca un răzvrătitor ai fost socotit;
Iisuse, Cel ce ai semănat sânge ca să răsară mucenici;
Iisuse, Cel ce ai purtat pe Crucea Ta toate păcatele noastre;
Iisuse, Cel ce ai fost osândit, Judecătorule, nu mă osândi pentru păcatele mele;
Iisuse, Cel ce n-ai folosit puterea în patimă, Tu eşti puterea mea, nu mă părăsi pe mine cel fără de putere;
Iisuse, Domnul Cel tare în războaie, căzut-ai sub Cruce în drum spre Golgota, ajută-mă să-mi duc crucea vieţii;
Iisuse, Cel ce ai fost necinstit de iudei, nu mă lepăda pe mine de la mărirea Ta;
Iisuse, Cel Unul - Născut al Tatălui, du-mă pe mine la Tatăl;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 9-lea

Toată firea s-a înspăimântat văzându-Te pe Tine spânzurat pe Cruce; soarele şi-a ascuns razele sale, pământul s-a cutremurat, catapeteasma bisericii, în două s-a rupt, iadul i-a dat afară pe morţii cei din veac; noi însă ne închinăm la locul unde au stătut picioarele Tale, strigând: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Ritorii cei cu aleasă vorbire nu sunt în stare să aducă laudă vrednică Patimilor Tale; mintea şi inima, sufletul şi trupul meu şi toate mădularele mele pe care le-ai răscumpărat, cu umilinţă închinându-ne Ţie strigăm:
Iisuse, Cel ce ai fost pironit pe Cruce, şterge păcatele mele;
Iisuse, păzeşte-mă în frica Ta;
Iisuse, Cel ce întinzi mila tuturor, întinde-mi şi mie mila Ta;
Iisuse, revarsă milele Tale peste mine păcătosu;
Iisuse, Mieluşelul lui Dumnezeu, cel ce ai fost înjunghiat pentru păcatele lumii;

Iisuse, Cel ce ai ieşit din mormânt ca dintr-o cămară, ridică-mă şi pe mine din mormântul păcatului;
Iisuse, Cel ce ai fost străpuns în coastă şi dintr-însa ne-ai izvorât nouă viaţă;
Iisuse, Jertfa cea vie, învredniceşte-ne şi pe noi din darurile răscumpărării;
Iisuse, Cel ce Ţi-ai întins mâinile pe Cruce, cuprinde-mă în dumnezeieştile Tale braţe;
Iisuse, Cel răstignit pe Cruce, răstigneşte şi trupul meu împreună cu toate patimile şi poftele mele;
Iisuse, Cel ce numeri mulţimea stelelor, numără-mă şi pe mine cu aleşii Tăi;
Iisuse, dă-mi darul ca să nu mai doresc altceva decât pe Tine;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 10-lea

Vrând să mântuieşti lumea, chemat-ai la mântuire pe cei păcătoşi; dat-ai lumină orbilor, auzire surzilor, grai muţilor, întărit-ai pe cei morţi şi duhurile cele necurate le-ai alungat; numai Israil cel îndărătnic nu Te-a cunoscut pe Tine şi nu cântă cu noi: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Iisuse, Cel ce te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină; gol şi dezbrăcat ai stat înaintea iudeilor pe Cruce, căci ostaşii împărţit-au hainele Tale, iar pentru cămaşă au aruncat sorţi. Dar stihiile, neputând suferi aceasta, cu perdea de întuneric Te-au acoperit, iar noi cu frică şi cu cutremur cântăm unele ca acestea:
Iisuse, Cel ce te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină, dezbrăcat ai fost de hainele Tale;
Iisuse, Cel ce îmbraci crinii ţarinii, îmbrăcat ai fost cu hlamidă de ocară;
Iisuse, Cel ce ai stat gol pe Cruce, cu cămaşă de întuneric Te-au îmbrăcat stihiile;
Iisuse, Cel ce cu suspine Te-ai rugat Tatălui: "Părinte, iartă-i că nu ştiu ce fac", iartă-mă şi pe mine;
Iisuse, Cel ce ai zis: "Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul Meu", primeşte şi sufletele noastre în mâinile Tale;
Iisuse, Cel ce Ţi-ai dus Crucea la locul Căpăţânii, ajută-mă să-mi duc şi eu crucea vieţii;
Iisuse, Cel ce ai intrat prin uşile încuiate la apostolii Tăi, intră şi în inima mea, cea întunecată de păcat;
Iisuse, Cel ce Te-ai înălţat la cer, înalţă-mă şi pe mine din lumea păcatului;
Iisuse, Cel ce şezi de-a dreapta Tatălui, ajută-mă să stau şi eu de-a dreapta Ta;
Iisuse, Cel ce ai fost adăpat cu fiere, adapă-mă şi pe mine cu scump Sângele Tău;

Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 11-lea

Ospătând la cină pe ucenicii Tăi şi cunoscând vicleşugul vânzării, ai vădit la cina aceea pe Iuda; ştiindu-l pe el că nu se va îndrepta, ai vrut să arăţi tuturor că Te-ai dat de bunăvoie ca să răpeşti lumea de la cel străin. Îndelung-răbdătorule, pentru aceasta îţi cântăm Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Acestea zicea Domnul către iudei: "Poporul Meu, ce v-am făcut Eu vouă sau cu ce v-am supărat pe voi; pe orbii voştri i-am luminat, pe cei leproşi i-am curăţat, slăbănogul cel ce şedea în pat l-am vindecat. Poporul Meu, ce v-am făcut Eu vouă? Şi cum Mi-aţi răsplătit? În loc de mană, cu fiere, în loc de apă cu oţet şi în loc să Mă iubiţi, pe Cruce M-aţi pironit. De acum nu voi răbda; chema-voi neamurile Mele şi acelea Mă vor proslăvi, împreună cu Tatăl şi cu Duhul; şi Eu le voi dărui Viaţă veşnică". Pentru care cântăm unele ca acestea:
Iisuse, Cel ce de la Tatăl ai venit şi ai Tăi nu Te-au primit;
Iisuse, Cel ce ai vădit pe cel ce avea să Te vândă;
Iisuse, Cel ce ai zis: "Ce bine i-ar fi omului acestuia să nu se fi născut", iartă-mă pe mine păcătosul;
Iisuse, Cel ce lui Petru, cel ce a plâns pentru lepădare, iarăşi i-ai încredinţat paşterea oilor Tale;
Iisuse, Cel ce ai ascultat pe orbul din naştere şi i-ai deschis ochii, iar pe ai iudeilor i-ai lăsat închişi ca să nu vadă Dumnezeirea;
Iisuse, Cel ce ai vindecat pe slăbănogul, vindecă şi slăbănogeala mea sufletească;
Iisuse, Cel ce ai curăţat pe cei păcătoşi, curăţă şi lepra păcatelor mele;
Iisuse, Cel ce ai adus mântuire casei lui Zaheu, adu mântuire şi casei sufletului meu;
Iisuse, Cel ce ai înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, înviază şi sufletul meu şi hrăneşte-l cu pâinea sufletului Tău;
Iisuse, Cel ce ai fost răstignit pe Cruce, răstigneşte şi păcatele mele;
Iisuse, Cel ce ai sfărâmat porţile cele de aramă ale iadului, sfărâmă şi încuietorile cu care m-a închis păcatul;
Iisuse, Cel ce ai rupt zăvoarele cele de fier, rupe şi cătuşele păcatului de pe sufletul meu;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 12-lea

Pe Făcătorul Legii L-au cumpărat cei fără de lege de la un ucenic şi ca pe un călcător de lege L-au pus de faţă înaintea lui Pilat, strigând: "Răstigneşte-L", pe Cel ce le-a dat mană în pustie, iar noi urmând tâlharului celui drept, Îţi strigăm: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Răstignitu-Te-ai pentru mine ca să-mi dăruieşti mie iertare; împunsu-Te-ai în coastă ca să-mi izvorăşti pâraie de viaţă; cu piroane Te-ai pironit, ca eu să cred şi prin adâncul Patimilor Tale să strig Ţie acestea:
Iisuse, Cel ce Ţi-ai vărsat Sângele prin moarte ca prin el să-mi dăruieşti mie viaţă;
Iisuse, Cel ce te-ai făcut blestem, pentru ca să mă scoţi şi pe mine din bluestem;
Iisuse, Cel ce ai suferit moartea, ca să-mi dăruieşti mie Viaţă veşnică;
Iisuse, Cel ce ai strigat: "Dumnezeul meu pentru ce M-ai părăsit?" nu mă părăsi pe mine cel ce zac în agonia păcatului;
Iisuse, Cel încununat cu spini, scoate spinii păcatului din inima mea;
Iisuse, Cel ce ai fost hulit de iudei, scoate-mă pe mine de la hula păcatului;
Iisuse, Cel ce ai împlinit taina răscumpărării, răscumpără şi sufletul meu;
Iisuse, Cel ce Te-ai răstignit pe Cruce, ca pe mine să mă vindeci;
Iisuse, Cel ce Te-ai dat legat pe Tine, ca pe mine să mă dezlegi;
Iisuse, Cel ce Te-ai dat morţii, ca pe mine să mă înviezi;
Iisuse, Cel ce te-ai pogorât în iad, ca pe mine să mă ridici;
Iisuse, Cel ce Te-ai ridicat la cer, ridică-mă şi pe mine, păcătosul;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

O! Bunul meu Iisus Hristos, Dumnezeul meu cel îndelung-răbdător şi mult milostiv, primeşte această puţină rugăciune de căinţă şi mulţumire pentru Jertfa Ta, pe care o aducem Ţie din inimă; acoperă-ne pe noi şi ne apără de toată boala trupească şi sufletească şi de toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi, de diavolii cei răi şi fără de ruşine, de patimi şi de poftele rele; iar la sfârşitul vieţii mele să aud şi eu fericitul glas: "Vino, slugă bună", ca împreună cu toţi Sfinţii Tăi să-Ţi cânt în veci ***Aliluia!***

Apoi zi din nou:

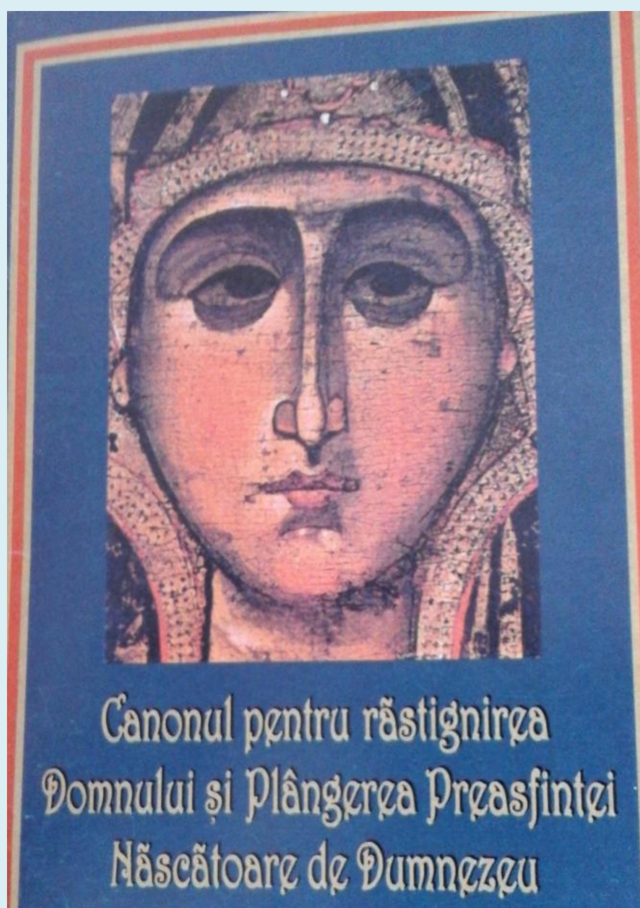
Icosul 1

Locul cetei îngereşti celei căzute voind a-l împlini cu noi, nu de la îngeri am primit ajutorul, ci Dumnezeu fiind pentru noi, Te-ai făcut om ca noi, ca pentru noi cei omorâţi de păcat să Te jertfeşti şi să ne aduci la viaţă prin jertfa Trupului Tău cel

de viaţă dătător şi al Sângelui Tău celui prea scump. Deci, pentru iubirea Ta cea nemărginită, mulţumitori fiind noi, aducem cântările acestea:
Iisuse, Dumnezeule al iubirii, Cel ce atât de mult te-ai chinuit pentru noi;
Iisuse, Cel ce pe îngeri i-ai lăsat sus şi la oameni Te-ai pogorât;
Iisuse, Cel ce cu aceştia ai plinit locul cetei celei căzute;
Iisuse, Cel ce pe om asemenea îngerilor l-ai făcut;
Iisuse, Cel ce ai luat trup omenesc, ca pe om să-l îndumnezeieşti cu Trupul şi scump Sângele Tău;
Iisuse, Cel ce pe om cu hrană îngerească l-ai hrănit;
Iisuse, Pâinea vieţii;
Iisuse, Pâinea care S-a pogorât din cer;
Iisuse, viaţa cea fără de moarte;
Iisuse, îndestularea cea fără de sfârşit;
Iisuse, dulceaţa Vieţii veşnice;
Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!

Condacul 1
Stăpâne PreaÎnalte şi Doamne al cerului şi al pământului, pe Tine, Împăratul cel fără de moarte, văzându-Te mort pe cruce, făptura s-a cutremurat, cerul s-a înspăimântat, temeliile pământului s-au clătinat, iar eu înspăimântându-mă, închinându-mă, mulţumire aduc Patimilor Tale, care pentru mine Le-ai răbdat, şi mă rog ca tâlharul. ***Iisuse al meu şi Dumnezeul meu, pomeneşte-mă pe mine, când vei veni întru Împărăţia ta!***

Canonul pentru răstignirea Domnului şi plângerea PreaSfintei Născătoare de Dumnezeu

Canonul pentru răstignirea Domnului şi plângerea PreaSfintei Născătoare de Dumnezeu: Alcătuire a lui Simeon logofătul Icos: Ca o mieluşea, văzând pe mielu-şelul său tras spre junghiere, mergea în urmă Fecioara Maria cu părul despletit, dimpreună cu al-te femei, grăind aşa: „Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci călătorie grabnică? Au doară este şi altă nuntă în Cana Galileii, şi acum Te grăbeşti a merge acolo, ca să le prefaci vinul în apă? Dar merge-voi cu Tine, Fiule? Sau aşteptate-voi? Dă-mi răs-puns, Fiule, nu mă trece tăcând, Cela ce m-ai păzit curată. Că Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu".

https://www.academia.edu/42725261/Canonul_pentru_r%C4%83stignirea_Domnului_%C5%9Fi_pl%C3%A2ngerea_PreaSfintei_N%C4%83sc%C4%83toare_de_Dumnezeu

https://archive.org/details/canon-pt-plangerea

***

A zis Mama catre Fiu - Georgiana Lobont (Duminica la Florii):
https://www.youtube.com/watch?v=jICtUKXLtDY

„Duminica la Florii” - Iulia Ioana Vlad şi Corul „Theologos”:
https://www.youtube.com/watch?v=ltg_NmG6oKA

&&&

alcătuire a lui Simeon logofătul

Cântarea 1

Irmos: Ca pe uscat umblând Israil, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul Faraon văzându-l înecat, a strigat: „Lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm!”

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Dacă a văzut Precista Fecioară pe Fiul său şi Domnul spânzurat pe Cruce, văitându-se, striga cu amar împreună cu celelalte femei, şi oftând grăia:

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Te văd acum, iubitul meu Fiu şi dorit, spânzurat pe Cruce, şi mă rănesc acum cu inima, zicea Precista. Dar dă cuvânt roabei Tale, Bunule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

De voie, Fiul meu şi Făcătorule, rabzi pe lemn moarte cumplită, Fecioara grăia, stând înaintea Crucii cu apostolul cel iubit.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Acum m-am lipsit de aşteptarea mea, de bucuria şi de veselia Fiului meu şi Domnul. Vai mie! Că sunt zdrobită de durere, Precista plângând, grăia.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, carele ai înălţat fruntea credincioşilor Tăi, Bunule, şi ne-ai întărit pre noi pe piatra mărturisirii Tale.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

De frica iudeilor, Petru s-a ascuns, şi toţi credincioşii au fugit părăsind pe Hristos, Fecioara suspinând, grăia:

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Pentru naşterea Ta cea străină şi înfricoşătoare, Fiul meu, eram mai mărită decât toate maicile. Dar vai mie! acum văzându-Te pe lemn, mă aprind cu inima.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Văzând pe Fiul meu, pe Carele pe braţe prunc L-am purtat, l-aş lua de pe lemn, zicea Precista; dar vai mie! Nimeni nu mi-L dă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Iată Lumina mea cea dulce, nădejdea şi viaţa mea cea bună, Dumnezeul meu a apus pe Cruce; mă aprind cu inima, grăia Fecioara suspinând, grăia.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă, grăind din cuget curat întru Domnul prăznuind.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Soarele cel neapus, Dumnezeule Cel prea veşnic şi Făcătorul tuturor făpturilor, Doamne, cum rabzi patimă pe Cruce? Precista plângând, grăia.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Cea neispitită de nuntă, plângând, grăia către cel cu bun chip: „Grăbeşte, Iosife, apropie-te la Pilat şi cere să iei de pe lemn pe Învăţătorul tău."

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Văzând Iosif pe cea Curată lăcrimând cu amar, s-a tulburat şi plângând, s-a dus către Pilat, grăind cu plângere: „Dă-mi trupul Dumnezeului meu".

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Văzându-Te pe Tine rănit şi fără slăvire, gol pe lemn, Fiul meu, mă aprind cu inima, suspinând ca o maică, Fecioara grăia.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, Bunule, sufletele cele ce dis de dimineaţă vin la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le, ca să Te vadă pe Tine, Cuvinte al lui Dumnezeu, Cela ce chemi din negura greşalelor.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Luându-L cu plângere, Maica cea neispitită de bărbat L-a pus pe genunchi, şi rugându-L cu lacrimi şi sărutându-L cu amar, plângea şi grăia.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O nădejde şi o viaţă Te aveam pe Tine, Stăpâne, Fiul meu şi Dumnezeule, întru lumina ochilor, roaba Ta. Iar acum sunt lipsită de Tine, dulcele şi iubitul meu Fiu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Dureri şi necazuri şi suspinuri m-au aflat, vai mie! Precista suspinând cu amar, grăia, văzându-Te pe Tine mort, Fiul meu cel iubit, gol şi părăsit şi uns cu miresme.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzând-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, grăiesc către Tine: Scoate din stricăciune viaţa mea, Multmilostive.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Văzându-Te mort, Iubitorule de oameni, pe Tine, Cel ce ai înviat pe cei morţi, rău mă vait şi mă rănesc cu inima, aş fi vrut să mor cu Tine, grăia Precista, că nu răbd să Te văd mort fără suflare.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Văzându-Te pe Tine, Preabunule Dumnezeule şi Milostive Doamne, fără slăvire, fără suflare şi fără chip, mă mir şi plâng, ţinându-Te precum nu m-am nădăjduit să Te văd! Vai mie, Fiul meu şi Dumnezeule!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu grăieşti roabei Tale cuvânt, Fiul lui Dumnezeu? Au îndura-Te-vei, Stăpâne, de Ceea ce Te-a născut pe Tine? Grăia Precista suspinând şi plângând, şi săruta trupul Domnului său.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Gândesc, Stăpâne, că nu voi mai auzi glasul Tău cel dulce, nici nu voi mai vedea frumuseţea feţei Tale, ca mai înainte; pentru că ai apus, Fiul meu, de la ochii mei.

Condac, glasul al 8-lea: Pe Cel ce S-a răstignit pentru noi, veniţi să-L lăudăm; că pe Acesta L-a văzut Fecioara Maria pe lemn şi a zis: „Deşi rabzi răstignire, Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu”.

Icos: Ca o mieluşea, văzând pe mieluşelul său tras spre junghiere, mergea în urmă Fecioara Maria cu părul despletit, dimpreună cu alte femei, grăind aşa: „Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci călătorie grabnică? Au doară este şi altă nuntă în Cana Galileii, şi acum Te grăbeşti a merge acolo, ca să le prefaci vinul în apă? Dar merge-voi cu Tine, Fiule? Sau aşteptate-voi? Dă-mi răspuns, Fiule, nu mă trece tăcând, Cela ce m-ai păzit curată. Că Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu”.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul cuvioşilor tineri, iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe chinuitorul l-a plecat a grăi: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Unde este, Fiul meu şi Dumnezeule, bunăvestirea cea de demult, numindu-te pe Tine Împărat şi Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt? Căci acum Te văd pe Tine, lumina mea cea dulce, gol, mort şi rănit.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Cela ce alini durerile, primeşte-mă acum la Tine, Fiul meu şi Dumnezeule, ca să mă pogor şi eu, Stăpâne, în iad cu Tine; nu mă lăsa singură, că nu pot răbda să mai trăiesc, nevăzându-te pe Tine, Lumina mea cea dulce.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Suspinând cu amar Cea fără prihană, împreună cu celelalte femei purtătoare de mir, şi văzând cum îl duc pe Hristos, grăia: „Vai mie, ce văd? Unde mergi acum, Fiul meu, şi pe mine singură mă laşi?”

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Suspinând şi slăbind, Cea fără prihană grăia mironosiţelor: „Plângeţi împreună cu mine şi vă tânguiţi amar, căci iată Lumina mea cea dulce şi Învăţătorul vostru se dă mormântului.”

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfă dreptului cu apă ai ars-o. Căci toate le faci, Hristoase, cu singură voirea. Pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Văzând Iosif pe Fecioara plângând, inima i se rupea şi plângea cu amar: „O, Dumnezeul meu! Cum Te voi îngropa acum eu, robul Tău? Cu ce pânză voi înfăşura trupul Tău?”

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Mai presus de mine a covârşit vederea Ta, Doamne, cea străină, Cela ce porţi toată făptura. Pentru aceea şi Iosif împreună cu Nicodim Te poartă, ca pe un mort, pe mâinile lor şi Te îngroapă.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi Sfântul Duh, Dumnezeu!

Taină străină şi prea slăvită văd, Fecioara grăia Fiului său şi Dumnezeu: Cum Te pun în mormânt pe Tine, carele cu porunca pe morţi îi scoli din mormânt?

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nici de la mormântul Tău nu mă voi scula, Fiul meu, nici a izvorî lacrimi nu voi înceta, până ce şi eu mă voi pogorî în iad; că nu pot răbda despărţirea de Tine, Fiul meu.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre Carele nu cutează a căuta cetele îngereşti; Iar prin tine, Precistă, S-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat; pe Carele slăvindu-L cu oştile cereşti, pe tine te fericim.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

De acum nu se va mai lipi de mine bucuria niciodată, suspinând grăia Cea fără prihană. Că lumina mea şi bucuria mea în mormânt au apus. Ci nu-L voi lăsa singur, aici voi muri şi mă voi îngropa cu Dânsul.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rana sufletului meu, tămăduieşte-o acum, Fiul meu, grăia Preacuvioasa lăcrimând; înviază şi-mi potoleşte durerea şi necazul. Că poţi, Stăpâne, câte vei vrea să faci, măcar de Te-ai şi îngropat de voie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O, cum s-a ascuns ţie adâncul îndurărilor, Maică, în taină a zis Domnul, că vrând să mântuiesc făptura Mea, am primit a muri. Ci voi şi învia, ca un Dumnezeu al cerului şi al pământului, şi pe tine te voi slăvi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cânta-voi milostivirea Ta, Iubitorule de oameni, şi mă voi închina mulţimii milei Tale, Stăpâne. Că vrând să mântuieşti zidirea Ta, ai luat moarte, zis-a Precista; ci pentru învierea Ta, Mântuitorule, miluieşte-ne pre noi toţi.

Apoi în loc de: Cuvine-se să te fericim... se zice **Irmosul:** Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre Carele nu cutează a căuta cetele îngereşti; Iar prin tine, Precistă, S-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat; pe Carele slăvindu-L cu oştile cereşti, pe tine te fericim.

Şi, după: ***Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.***

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.]

Strana: Amin.

Dacă nu este preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul rosteşte: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

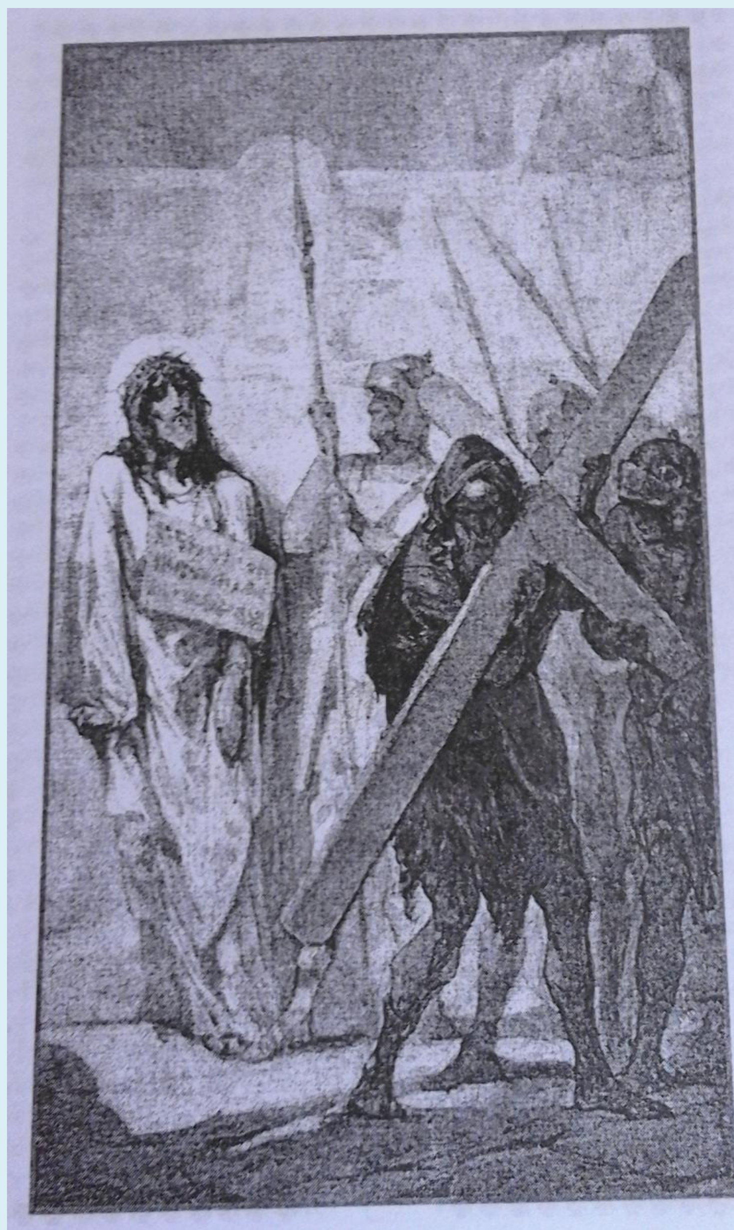
Se zice **Condacul:** Pe Cel ce S-a răstignit pentru noi, veniţi să-L lăudăm; că pe Acesta L-a văzut Fecioara Maria pe lemn şi a zis: „Deşi rabzi răstignire, Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu”.

Şi celelalte ale Pavecerniţei, după obicei, şi Apolisul.

Plânsul Maicii Domnului

Văzându-L pe Hristos pe Cruce,
Răstignit de bunăvoie între tâlhari,
PreaSfântă Maica Sa, lovindu-se cu pumnii, striga:
„Fiul meu Cel fără de păcat!
Eşti ţintuit pe Cruce fără vină,
Ca un tâlhar,
Ca să redai viaţă neamului omenesc, după mare mila Ta!
Cum pot eu să sufăr să te văd Ţintuit pe lemn,
Pe Tine, născut fără durere, zămislit fără de bărbat!
Cu câtă durere e frântă inima mea!
S-a împlinit cuvântul lui Simeon:
„O sabie îţi va străpunge inima!”
Lumea se bucură, primind de la Tine Izbăvirea;
Dar pântecele meu arde la vederea răstignirii Tale,
Cum suferi Tu singur pentru toţi, o, Fiul meu,
Ci mântuieşte-i pe toţi ce-ţi cântă Ţie!

(Din stihirile Crucii şi ale Născătoarei de Dumnezeu)

Canonul şi Acatistul Sfântului Mormânt al Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Canonul şi Acatistul Sfântului Mormânt al Mântuitorului nostru Iisus Hristos:

https://www.academia.edu/42852805/Canonul_%C5%9Fi_Acatistul_Sf%C3%A2ntului_Morm%C3%A2nt_al_M%C3%A2ntuitorului_nostru_Iisus_Hristos

***

Canonul Acatistului Sfântului Mormânt

Rugăciunile începătoare

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi:

Psalmul 142:

Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă

în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparul: Iosif cel cu bun chip de pe lemn luând prea curat Trupul Tău, cu giulgiu curat înfăşurându-L şi cu miresme în mormânt nou îngropându-L L-a pus.

Slavă... şi acum... al Maicii Domnului

Psalmul 50

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea, şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc, şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie Unuia am greşit, şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit, cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite. Întoarce faţa Ta de către păcatele mele, şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta, şi Duhul Tau cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria măntuirii Tale, şi cu Duh stăpânitor mă întăreşte. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale, şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi

voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul

Cântarea 1

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul Faraon văzându-l înecat, a strigat: lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tău.***

Strãlucirea lui Iisus cea purtãtoare de luminã întru Tine S-a sălăşluit, luminând pe credincioşii cei ce cu evlavie, din credinţã fierbinte se apropie la Tine, mormântule prea slãvite.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tău.***

Tu te-ai arãtat, întru adevãr, izvor de viaţã mort primind înlãuntru pe Hristos, cel de-a pururea viu. Rugãmu-ne sã înviezi sufletele noastre cele omorâte.

Slavã...

Întru tot cinstite mormântule al lui Hristos, a sufletului Mângâiere, a lumii luminare, a bine credincioşilor falã şi laudã, pe cei ce se închinã ţie, din primejdii slobozeşte-i.

Şi acum...

Din prea curatele tale sângiuiri, o, prea curatã Fecioarã, fãrã sământã ai zãmislit pe Fãcãtorul tuturor, carele a suferit îngropare pentru noi şi a înviat şi lumii a dat viaţã.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt …

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tău.***

Spăimântezu-mă întru tine, o, prea sfântule mormânt, cugetând la al tãu dar, carele ai primit de la Dumnezeu, revãrsând cu îmbelşugare credincioşilor dumnezeiasca luminare cea vãrsãtoare de aur.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Prea slãvite al lui Hristos mormântule şi de trei ori fericite, luând în sânurile tale pe Dãtãtorul luminii, te-ai arãtat în faptã scaun purtãtor de luminã al Împãratului tuturor.

Slavã...

Veniţi, credincioşilor, sã ne adunãm, ca sã alcãtuim ceata Mirelui celui purtãtor de luminã a sufletelor noastre, carele ca dintr-o Cãmarã luminatã, din mormânt ce prea slãvire a rãsãrit.

Şi acum...

Dã-ne, Preaneîntinatã, şi nouã, celor ce din dor strãjuim la mormântul cel primitor de viaţă, a Fiului şi Dumnezeului tãu lãsare de pãcate şi izbãvire de multe primejdii.

Catavasia: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, care ai înălţat fruntea credincioşilor Tăi, Bunule şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă strigând; din cuget curat întru Domnul să prăznuim.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Dumnezeieştii îngeri te strãjuiau, îmbrăcaţi în albe haine arãtându-se femeilor, binevestind Învierea cea de-a treia zi din morţi a lui Iisus.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Că alt soare izvorăşti strãlucire celor ce cu credinţã se apropie de tine, prea lãudat veselind toate şi sfinţind sufletele binecredincioşilor, cu totul fericite.

Slavã...

Mormântule prea sfinte, cine va povesti darurile tale cele multe şi de multe feluri care le ai, întru tot cinstite, sălăşluire fiind a lui Hristos, Împãratul tuturor.

Şi acum...

Vas prea neîntinat, Bisericã prea nespurcatã, chivot fecioresc, prea sfânt loc de sfinţenie, pe tine, frumuseţea lui Iacov, te-a ales Stãpânul.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce aleargă la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le; ca să Te vadă Cuvinte al lui Dumnezeu pe Tine, Adevăratul Dumnezeu, cel ce îi chemi din negura greşelilor.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Mare odor a toatã lumea te-ai arãtat cu adevãrat, mormântule, prea luminate. Rogu-te, cu strãlucirile tale cele de raze slobozitoare, strãluceşte şi inima mea cea întunecatã.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Unule singur fericite Iisuse, aratã-ne fericiţi şi pe noi cei ce cu nevrednicie locuim în Casa ta aceasta şi lãudãm prea sfântul Tãu mormânt şi pe Tine Te slãvim.

Slavã...

Sãlaş cu totul luminos al lui Hristos, strãluceşte sufletele celor ce cu dor mânecã la tine, rogu-mã, şi trimite lor darul ceresc, din dumnezeiasca luminare cea prea înaltã.

Şi acum...

Tãrie şi laudã, Cel ce dintru tine, Stãpâna lumii, S-a nãscut, şi mântuire s-a fãcut celor pierduţi, izbãvindu-i din porţile iadului şi din mormânt sculându-Se.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii …

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Ca pe un stâlp de foc, noi, credincioşii, te vedem, o, mormântule prea cinstite, la păşunile fericirii povăţuind pe cei bine credincioşi, cãrora sã ne învrednicim toţi cu dumnezeiescul dar.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Acoperã, apãrã, păzeşte pe bine credincioşii închinãtori, care cu credinţă trec cu vederea nãvãlirile tâlharilor şi greutatea locului, ca trecând, sã vinã sã te cuprindã pe tine.

Slavã...

Rugãtoare cerere primeşte, o, Împãrate al tuturor, al celor ce cu fierbinte credinţã se roagã ţie, şi dã pace scãpând de cele rele pe toţi cei ce cu credinţă se apropie la dumnezeiescul Tãu mormânt.

Şi acum...

Izgoneşte degrab din Ierusalim lãtrãrile eresurilor, adunând împotrivã, Stãpâne, într-o împreunã glãsuire, laudele cu dumnezeiascã cuviinţă, pentru solirile celeia ce fãrã sămânţã Te-a nãscut pre Tine.

Catavasia: Marea vieţii văzând-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: scoate din stricăciune viaţa mea, Mult Milostive.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul, cuvioşilor tineri, iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe tiran l-a plecat a grăi: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri!

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Cu bunã cucernicie cuprinzând mormântul Tãu, Iisuse prea începãtorule Dumnezeule, noi, credincioşii, lãudãm Pogorârea Ta, cu dor strigând împreunã: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul Pãrinţilor noştri!

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Mort ţinându-Te de cãtre Iosif, Stãpâne Iisuse al meu, Hristoase, Te pui cu pogorãmânt în mormânt nou, tânguindu-ne şi strigând cu cãldurã: bine eşti cuvântat, Dumnezeul Părinţilor noştri!

Slavã...

Sfinţeşte sufletele şi trupurile, milostive îndurate Iisuse, celor ce pentru Tine petrec calea mãrii, şi dã cu credinţã a striga: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul Părinţilor noştri!

Şi acum...

Milostivitoare a firii tu ai fost, singurã de Dumnezeu fericitã, cãci pe Dumnezeu, Cel ce şade pe umeri de heruvimi, în braţe ţinându-L, strigi: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul Părinţilor noştri!

Cântarea a 8-a

Irmos: Din vãpaia cuvioşilor...

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Prea laud, dumnezeiescule Cuvânt, pogorârea care ai fãcut pentru mine, cel osândit, Trup împrumutând, la moarte Te-ai dat, ca sã mã faci nemuritor, pe mine, cel omorât.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Toate cele cereşti se prea înspãimânteazã, vãzându-Te pe Tine, Cuvinte, mort în groapã, iar de a Ta slavã toate s-au umplut, când ai înviat a treia zi din groapã.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Prea luminate şi de Dumnezeu proslãvite mormânt, de câte daruri te-ai fãcut pricinuitor nouã, cãci odatã morţi fiind, acum prin tine ne-am fãcut vii. Drept aceea, te cinstim întru toţi vecii.

Şi acum...

Sfeşnic cu raze de aur pe tine mai înainte te-ai închipuit primind negrãit Lumina cea neapropiatã, cu cunoştinţã prin El strãlucind marginile. Drept aceea, te lãudãm pe tine, Curatã, în veci.

Irmosul:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă ai ars-o; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea; pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a căuta Oştile îngereşti; iar prin tine Preacurată S-a arătat oamenilor Cuvântul Întrupat. Pe care mărindu-L cu Oştile cereşti, pe tine te fericim.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Tu ai primit mort şi fãrã glas spre Carele nu cuteazã a cãuta cetele îngereşti, umplându-te de daruri cu adevãrat ca un alt cer, luminat cu slavã, întru tot cinstite mormântule al Mântuitorului cu bunã cucernicie te fericim.

Stih: ***Preasfântule mormânt al lui Hristos, mântuieşte-ne pe noi cu darul tãu.***

Învredniceşte prea sfinte pe cei ce cu bunã cucernicie te sãrutã pe tine, sã afle rãsplãtire dintru înãlţime şi toate neghinele celui viclean ascuţite, cu sabia dumnezeiescului dar tãindu-le, nevătămaţi pe noi păzeşte-ne.

Slavã...

Treime nedespărţită şi împreunã fãrã de început şi împărţită numai în ipostasuri, mai presus de minte şi de toatã înţelegerea cea ziditã, Pãrinte, Cuvinte şi Duhule, întăreşte pe toţi cei ce întru umilinţã slãvesc Stãpânirea Ta.

Şi acum...

Întãrind fiind cu a ta putere şi al tãu dar, ţie aducând, prea fãrã de prihanã, cântare cu osârdie, deci primeşte-o pe aceasta, Fecioarã curatã, dând împotrivã darul tãu cel mult minunat, din visteriile cele nesfârşite, de Dumnezeu fericitã.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Şi celelalte...

Acatistul Sfântului Mormânt al Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacele şi Icoasele:

Condacul 1

În mormânt, Viaţă, pus ai fost, Hristoase, şi prin Învierea Ta l-ai arătat lăcaş vrednic de închinare, strălucindu-l cu razele dumnezeirii. Către care şi noi, cugetând cu evlavie, dorind a ne umple de lumina Ta sfântă, strigăm: ***Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!***

Icosul 1

Ca o candelă aprinsă de Însuşi Dumnezeu arătându-se mormântul la fiecare praznic al Învierii, cetele îngerilor slavoslovesc, firea tresaltă şi poporul se minunează, cântând către el acestea:
Bucură-te, mormânt prea luminat al lui Hristos;
Bucură-te, podoabă a poporului binecredincios;
Bucură-te, mărturie a Învierii Celui Răstignit;
Bucură-te, făclie aprinsă de Domnul cel slăvit;
Bucură-te, că la fiecare Paşte înfloreşti;
Bucură-te, că în mijlocul lumii străluceşti;
Bucură-te, biserică ce răsună de rugăciuni;
Bucură-te, că în tine se arată râuri de minuni;
Bucură-te, că luminezi întreaga lume;
Bucură-te, că laşi în noi neşterse urme;
Bucură-te, că râvnim după a ta binecuvântare;
Bucură-te, cel mai slăvit loc de închinare;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 2-lea
Lumea care Te-a prigonit, Mântuitorule, se arată înşelătoare, amăgindu-ne cu ispitele ei, dar noi, întăriţi fiind prin pătimirea Ta, nu voim a părăsi cugetarea la mormântul Tău, pentru care Îi cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea
Doamne, Cel ce eşti Lumina lumii, ai fost pus în mormânt de ucenicii Tăi, dar întunericul nu Te-a cuprins. Întăreşte-ne pe noi, cei ce suntem înconjuraţi de întunericul deşertăciunilor, dar avem gândul la mormântul în care ai stat, ca să zicem către el acestea:
Bucură-te, chivot în care taina Învierii a fost ţinută;
Bucură-te, că în toate marginile lumii a fost răspândită;
Bucură-te, templu de care se sfărâmă idolii păgânilor;
Bucură-te, sabie care taie în carnea rătăcirilor;
Bucură-te, că Domnul asupra ta veghează;
Bucură-te, că loc de închinare te aşază;
Bucură-te, mare care îneci îndoiala;
Bucură-te, miere care alungi amăreala;
Bucură-te, că pe credincioşi îi umpli de binecuvântare;
Bucură-te, că la tine toţi aleargă să găsească alinare;
Bucură-te, că în tine Domnului ne închinăm;
Bucură-te, că în sufletele noastre te purtăm;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 3-lea

După ce hulitorii de Dumnezeu Te-au răstignit, o, Fiule al lui Dumnezeu, şi ai murit pe Cruce pentru păcatele noastre, Iosif cel cu bun chip a cerut de la Pilat trupul Tău, şi cerându-l, l-a primit, strigând din adâncul sufletului: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Iosif, fiind pătruns de puterea Ta cea dumnezeiască, a lepădat frica iudeilor şi, pogorând trupul Tău de pe Cruce împreună cu Nicodim, cu smirnă şi cu aloe l-au uns, punându-l în mormântul către care noi strigăm:
Bucură-te, sfârşitul patimilor Mântuitorului;
Bucură-te, începutul proslăvirii Domnului;
Bucură-te, masă care ţii ca pe o jertfă pe Hristos;
Bucură-te, că Domnul S-a adus pentru noi tămâie cu bun miros;
Bucură-te, lacrimă de bucurie a pământului întristat;
Bucură-te, rază de soare pentru Iosif cel îndurerat;
Bucură-te, că Fecioara Maria cu lacrimile sale te-a udat;
Bucură-te, că binecuvântarea ei peste tine s-a arătat;
Bucură-te, că apostolii de tine s-au uimit;
Bucură-te, că mulţi credincioşi în tine s-au odihnit;
Bucură-te, poartă deschisă a casei Domnului Preaiubit;
Bucură-te, scară ce urcă spre Raiul mult dorit;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 4-lea

Ostaşii Ţi-au păzit mormântul, Hristoase, căci necredincioşii iudei s-au temut de Învierea Ta şi de arătarea slavei Tale. Ajută-ne pe noi, Doamne, să ne păzim inimile ca nu cumva să pleci de la noi din cauza păcatelor noastre şi să nu mai cântăm Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Nici o oaste din lume nu poate sta împotriva puterii Tale, Doamne, că în mâinile Tale e viaţa şi moartea, pe braţele Tale stă întreaga lume. Iar cei ce Ţi-au păzit mormântul l-au arătat fără să vrea vrednic de păzire şi de cinstire, fiind odor de mult preţ. Pentru care îi cântăm acestea:
Bucură-te, că lumina ţi-e strai de prăznuire;
Bucură-te, că Domnul înveşmântează a Sa zidire;
Bucură-te, că bolnavii aleargă la tine pentru vindecare;
Bucură-te, că se izbăvesc de a suferinţei apăsare;
Bucură-te, că primesc putere şi sănătate;
Bucură-te, că Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru toate;

Bucură-te, că eşti plin de cete îngereşti;
Bucură-te, că te cântă glasuri omeneşti;
Bucură-te, că nimeni nu poate stăvili lauda Ta;
Bucură-te, că se biruie cel ce vrea împotrivă a-Ţi sta;
Bucură-te, că vei fi lăudat până la sfârşitul vremurilor;
Bucură-te, că în veac va prisosi evlavia creştinilor;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 5-lea
O, Răsăritule al răsăriturilor, strălucind Tu, ai înviat, biruind moartea. Firea întreagă s-a umplut de lumina Ta şi mormântul Tău s-a umplut de viaţă, pentru care Îţi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea
Doamne Iisuse Hrisoase, dacă vom tăcea noi şi nu vom lăuda Învierea Ta, pietrele mormântului Tău vor mărturisi, că în el s-a arătat îngerilor Învierea Ta şi în el S-a arătat oamenilor Biserica nefăcută de mână, în care Jertfă şi Jertfitor fiind, slujire fără prihană ai adus ca Arhiereu. Şi cântăm lui cu evlavie:
Bucură-te, că pentru noi Hristos a Înviat;
Bucură-te, când mărturisim „Adevărat a Înviat!”;
Bucură-te, tron prea sfânt al Bisericii dreptmăritoare;
Bucură-te, că în tine Domnul a strălucit ca un soare;
Bucură-te, că firea întreagă s-a umplut de lumină;
Bucură-te, că în tine orice durere se alină;
Bucură-te, cămara luminii celei neînserate;
Bucură-te, izgonirea duhurilor întunecate;
Bucură-te, că la tine căutăm a Domnului călăuzire;
Bucură-te, că în tine se simte a Mângâietorului umbrire;
Bucură-te, că n-ai stăpânit pe Cel ce stăpâneşte peste toate;
Bucură-te, că ai ţinut pe Cel ce ne izbăveşte de păcate;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 6-lea
Cei ce păzeau mormântul au fost cutremuraţi de Învierea Ta, Mântuitorule, şi înţelegând că au păzit pe Cel ce păzeşte prin harul Său întreaga lume, plini de căinţă au strigat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

O, Mântuitorule, de multe ori ne-am temut de Învierea Ta, pârgă a învierii noastre, prinşi fiind în mreaja păcatelor. Ridică piatra temerii de pe mormântul inimilor noastre, ca să putem cânta cu pricepere mormântului Tău:
Bucură-te, că peste tine se varsă mană cerească;
Bucură-te, că umpli toate de lumină dumnezeiască;
Bucură-te, că Învierea ai adeverit;
Bucură-te, că de lumină ai strălucit;
Bucură-te, că încălzeşti răceala sufletelor;
Bucură-te, că aduci mângâiere oamenilor;
Bucură-te, că arăţi calea credincioşilor;
Bucură-te, că întăreşti propovăduirea preoţilor;
Bucură-te, că celor rău credincioşi împotrivă le stai;
Bucură-te, că celor slabi în credinţă putere le dai;
Bucură-te, apărător împotriva răzvrătirii demonilor;
Bucură-te, bucuria oamenilor şi a îngerilor;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 7-lea
Foarte de dimineaţă mironosiţele femei au alergat la mormântul Tău, tânguindu-se; ci înaintea lor a stat îngerul şi le-a zis: „Vremea tânguirii a încetat, nu mai plângeţi, ci apostolilor spuneţi Învierea”. Pentru care noi, primind cu bucurie cuvintele sale, cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Să cânte acum credincioşii şi să se veselească auzind vestea cea bună a Învierii lui Hristos. Că moartea a fost înghiţită şi viaţa s-a arătat biruitoare, pentru care noi cântăm mormântului plin de sfinţenie:
Bucură-te, prin care credincioşii se dumiresc;
Bucură-te, prin care rău credincioşii se osândesc;
Bucură-te, nădejdea deznădăjduiţilor;
Bucură-te, dăruirea cea nedeşartă a săracilor;
Bucură-te, a lui Dumnezeu sălăşluire;
Bucură-te, a iadului biruire;
Bucură-te, întărirea poporului creştinesc;
Bucură-te, odihna celor ce se nevoiesc;
Bucură-te, a neamului omenesc bucurie;
Bucură-te, a cerului nescrisă solie;
Bucură-te, prin care s-a dezlegat osândirea;
Bucură-te, prin care s-a arătat Învierea;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 8-lea
„Domnul nostru şi Dumnezeul nostru!“, strigăm cu uimire când privim cu ochii inimii spre sfântul mormânt, şi precum oarecând Toma a întins degetul spre trupul Tău, aşa şi noi Îţi atingem cu dorirea inimii mormântul, ştiindu-l semn al Învierii Tale şi cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea
Doamne, în necredinţa noastră de multe ori am cerut semne şi minuni, asemănându-ne iudeilor de odinioară. Să ne fie nouă mormântul Tău semn spre întărirea credinţei, pentru ca vindecaţi de rana îndoielii să putem cânta:
Bucură-te, că pe Domnul şi Dumnezeul nostru în tine L-ai primit;
Bucură-te, că întunericul tău de lumina Sa a fost înghiţit;
Bucură-te, că în tine pe apostoli i-ai primit;
Bucură-te, că soli ai Învierii Domnului au devenit;
Bucură-te, că cete de cuvioşi în tine s-au închinat;
Bucură-te, că mulţime de maici spre tine s-au îndreptat;
Bucură-te, chemare tainică a credincioşilor;
Bucură-te, tărie neclintită în faţa greutăţilor;
Bucură-te, că ne îndemni să cugetăm la moarte;
Bucură-te, că alungi gândurile cele deşarte;
Bucură-te, că inimile noastre către tine se îndreaptă;
Bucură-te, că mulţi credincioşi să te vadă aşteaptă;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 9-lea
De mare dar s-a învrednicit mormântul Tău, Mântuitorule, umplându-se de lumina cea dumnezeiască la praznicul Învierii, pentru care noi Te rugăm să ne umpli de lumina Ta cea dătătoare de viaţă şi pe noi, cei ce cu evlavie Îţi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea
Temei al dreptei credinţe fiind sfântul mormânt şi mărturie a Dumnezeului celui Viu arătându-se, credincioşii nu contenesc a-i aduce laude ca acestea:
Bucură-te, lauda împăraţilor binecredincioşi;
Bucură-te, încununarea patriarhilor evlavioşi;
Bucură-te, că te cântă luminaţii arhierei;
Bucură-te, că eşti al credinţei noastre temei;
Bucură-te, apărarea oastei dreptmăritoare;
Bucură-te, că eşti cinstit de multe popoare;
Bucură-te, că acestora te-ai arătat înnoită cântare;
Bucură-te, cel mai cinstit dintre altare;

Bucură-te, că pe Cel Înviat Îl mărturiseşti;
Bucură-te, că pe Cel nevăzut Îl vădeşti;
Bucură-te, întăritorule în credinţă;
Bucură-te, dăruitorule de umilinţă;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 10-lea
În fiecare an nenumărate minuni se arată la mormântul cel sfânt, când se pogoară în mod văzut Lumina dumnezeiască, de la care mii de lumânări şi candele se aprind şi felurite descoperiri se arată celor ce se adună la praznicul Învierii, ca să cânte cu inimă curată: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea
Nu conteneşte limba omenească a grăi cuvinte de laudă despre mormântul în care S-a odihnit Hristos şi l-a rânduit pentru noi loc de luminată închinare. Pentru aceea, din plinătatea inimii grăim cu dragoste acestea:
Bucură-te, că la minunea Învierii Domnului ai fost părtaş;
Bucură-te, că an de an Luminii Lui eşti sfânt sălaş;
Bucură-te, că în tine au loc arătări minunate;
Bucură-te, că limba omenească a le spune nu poate;
Bucură-te, că multe lumânări se aprind singure la tine;
Bucură-te, că hulitorii se fac de ruşine;
Bucură-te, că ţi se aprind candelele din lumina dumnezeiască;
Bucură-te, că umpli sufletele credincioşilor de pace cerească;
Bucură-te, că mulţi păgâni s-au umplut de mirare;
Bucură-te, că şi ei au alergat la a Bisericii alinare;
Bucură-te, că nu s-au temut să-şi dea viaţa pentru Hristos;
Bucură-te, că au intrat în Raiul cel prea frumos;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 11-lea
De multe ori au încercat iudeii şi păgânii să batjocorească venirea Sfintei Lumini, dar de fiecare dată Dumnezeu le-a stat împotrivă, pe unii ruşinându-i, iar pe alţii întorcându-i la credinţa cea adevărată, ca să cânte cu pocăinţă: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea
Mare minune s-a arătat când Lumina Sfântă a spart stâlpul Bisericii Sfântului Mormânt, arătându-se dreptcredincioşilor pe care musulmanii plătiţi de armeni i-au împiedicat să intre la Sfânta Slujbă a Învierii, dar prin ieşirea Luminii din stâlpul de piatră Dumnezeu a arătat care este credinţa cea adevărată, spre bucuria creş-

tinilor şi a cuviosului Sofronie, patriarhul Ierusalimului, şi a celor ce cântăm unele ca acestea:
Bucură-te, că patriarhul Sofronie te-a udat cu lacrimile sale;
Bucură-te, că degrabă ai alinat a credincioşilor jale;
Bucură-te, că Stâlpul Ortodoxiei până astăzi s-a păstrat;
Bucură-te, că din piatră icoana Învierii s-a arătat;
Bucură-te, că lumina sfântă firea pietrei a biruit;
Bucură-te, că prin ea adevărul credinţei s-a vădit;
Bucură-te, că îndată un musulman a crezut în Hristos;
Bucură-te, că prin mucenicie s-a adus jertfă cu bun miros;
Bucură-te, că moaştele sale în biserică s-au îngropat;
Bucură-te, că şi alţi musulmani de rătăcire s-au lepădat;
Bucură-te, că păstrezi dovada puterii dumnezeieşti;
Bucură-te, că pe cei ce ajung la tine îi întăreşti;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 12-lea
„Cel ce aleargă din toată inima la acest mormânt va pricepe acolo cuvintele Scripturilor care îl vor învăţa pe el”, a grăit Sfântul Grigorie Palama, arătându-se dascăl al Luminii dumnezeieşti, iar noi, crezând învăţăturii sale, cântăm cu zdrobire de inimă: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Dorind a ne învrednici să prăznuim Paştele la mormântul Tău cel Sfânt şi ştiindu-ne sărăcia şi neputinţele, ne rugăm Ţie, Doamne, să rânduieşti precum ştii aceasta. Dacă este bine plăcut Ţie, să ajungem cu trupul la mormântul Tău, iar de nu, măcar în inimile noastre să-i putem cânta cu bucurie:
Bucură-te, propovăduirea cuvântătorilor de Dumnezeu;
Bucură-te, că cinstirea ta se înmulţeşte mereu;
Bucură-te, prin care înţelepciunea deşartă a fost ruşinată;
Bucură-te, prin care neştiinţa a fost înţelepţită şi luminată;
Bucură-te, dar al lui Dumnezeu pentru cei credincioşi;
Bucură-te, piatră de poticnire pentru necredincioşi;
Bucură-te, mărire a teologhisirii celei adevărate;
Bucură-te, că luminezi minţile cele întunecate;
Bucură-te, pecete a cerului pe pământ;
Bucură-te, că eşti plin de îngerescul cânt;
Bucură-te, că eşti plin de fiorul nemuririi;
Bucură-te, stea care arăţi ieslea Învierii;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, Doamne Iisuse Hristoase, Cuvinte al lui Dumnezeu, arată-ne pe noi chip al mormântului Tău! Să simtă inimile noastre pătimirea Ta, să fie pătrunse de sângele Tău şi de moartea Ta cea dătătoare de viaţă, ca la Înfricoşătoarea Ta Judecată să ne arăţi plini de lumină dumnezeiască şi cu adevărat mădulare vii ale Trupului Tău, ca să-Ţi putem cânta în vecii vecilor: ***Aliluia!***

Apoi se zice:

Icosul 1
Ca o candelă aprinsă de Însuşi Dumnezeu arătându-se mormântul la fiecare praznic al Învierii, cetele îngerilor slavoslovesc, firea tresaltă şi poporul se minunează, cântând către el acestea:
Bucură-te, mormânt prea luminat al lui Hristos;
Bucură-te, podoabă a poporului binecredincios;
Bucură-te, mărturie a Învierii Celui Răstignit;
Bucură-te, făclie aprinsă de Domnul cel slăvit;
Bucură-te, că la fiecare Paşte înfloreşti;
Bucură-te, că în mijlocul lumii străluceşti;
Bucură-te, biserică ce răsună de rugăciuni;
Bucură-te, că în tine se arată râuri de minuni;
Bucură-te, că luminezi întreaga lume;
Bucură-te, că laşi în noi neşterse urme;
Bucură-te, că râvnim după a ta binecuvântare;
Bucură-te, cel mai slăvit loc de închinare;
Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!

Condacul 1
În mormânt, Viaţă, pus ai fost, Hristoase, şi prin Învierea Ta l-ai arătat lăcaş vrednic de închinare, strălucindu-l cu razele dumnezeirii. Către care şi noi, cugetând cu evlavie, dorind a ne umple de lumina Ta sfântă, strigăm: ***Bucură-te, mormânt plin de lumină cerească!***

Apoi se citeşte această

Rugăciune

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ia aminte la rugăciunile pe care Ţi le aducem din buzele noastre necurate şi, curăţindu-ne de toată întinăciunea, acoperă-ne cu harul milostivirii Tale!

Nu avem cuvinte, Doamne şi Stăpânul vieţii noastre, să-Ţi mulţumim după cuviinţă pentru marele dar pe care ni l-ai făcut şi ni-l faci în fiecare an prin pogorârea Sfintei Lumini la mormântul Tău; nu suntem vrednici de o minune atât de mare, dar deşi nu suntem vrednici a grăi despre acest mare dar pe care l-ai făcut Bisericii Tale, nici nu ne putem opri să mulţumim după puterile noastre că ne-ai arătat acest semn, ca să pricepem că eşti cu adevărat viu în Biserica Ta cea dreptmăritoare, pe care porţile iadului nu o vor birui.

Tu, Cel ce ai zis: „Eu sunt cu voi până la sfârşitul veacurilor”, ne-ai arătat aceasta în multe feluri şi în chip ales la marele praznic al Învierii. Slavă Ţie, Doamne, că acoperi Biserica Ta! Slavă Ţie, Doamne, că îi întăreşti pe credincioşi! Slavă Ţie Doamne, că ai binecuvântat pământul cu mormântul Tău!

Ne aducem aminte câte minuni ai făcut la acest dătător de viaţă mormânt. Cum vom uita Stâlpul Ortodoxiei? Cum vom uita că atunci când ereticii au dat bani musulmanilor, pentru a nu-i lăsa pe credincioşi să intre în Biserica Sfântului Mormânt, lumina sfântă a ţâşnit afară, spărgând un stâlp de piatră? Cum vom uita bucuria patriarhului Sofronie şi a celorlalţi credincioşi văzând dovedită credinţa lor curată că Tu, Doamne, Iisuse Hristoase, eşti cu adevărat capul şi ocrotitorul Bisericii?

Nu vom putea uita, Doamne, pentru că prea mare este dragostea pe care ne-ai arătat-o. Şi luând aminte la cuvintele Tale: „Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!”, cu inimile noastre mărturisim că la praznicul Învierii trimiţi Sfânta Lumină ca binecuvântare pentru cei credincioşi.

Pentru aceasta Te rugăm, Doamne, Iisuse Hristoase, trimite harul Tău peste noi şi fă din inima noastră lăcaş al Luminii Tale celei neapropiate, ca pe Tine să Te slăvim, Iubitorule de oameni, împreună cu Părintele Tău cel fără de început şi cu Preasfântul şi de Viaţă Făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Şi se face otpustul.

Săptămâna Patimilor

Gabriel Rădăşanu - Săptămâna Patimilor – Generalităţi

Tainele cultului ortodox ating punctul lor culminant şi puterea lor cea mai mare în slujbele săptămânii sfinte şi în săptămâna ce-i urmează, a Paştilor. Frumuseţea, bogăţia şi puterea acestor slujbe pun stăpânire pe suflet în mod irezistibil şi-l avântă într-un torent mistic.

Măreţia şi frumuseţea mistică a slujbelor săptămânii Sfintelor Patimi lucrează asupra inteligenţei, sentimentului şi imaginaţiei tuturor celor ce sunt prezenţi la săvârşirea lor. Slujbele sunt pline de frumuseţe poetică şi imnografică, de pătrundere a stărilor sufleteşti, de un real şi zguduitor dramatism.

În această săptămână, urmărim pas cu pas şi devenim solitari cu patimile Mântuitorului Hristos. Îmbrăcate în veşmântul plin de poezie al imnografiei creştine şi învăluite în misterul creat de frumoasa psalmodie ortodoxă, patimile lui Hristos devin patimile noastre, ca participanţi activi la cultul divin, gustând din plin atmosfera de mister care se răspândeşte în locaşul de cult. Caracteristica esenţială a aceste săptămâni o reprezintă slujbele divine ce se săvârşesc în acest interval de timp şi care îi dau unicitate. ***Este vorba, în primul rând, de minunatele slujbe ale deniilor, care se săvârşesc seara şi care de fapt sunt utrenii de a doua zi. Ele ne duc cu gândul la primele veacuri creştine, când cultul divin se săvârşea seara, spre ziua următoare, creând acea atmosferă de mai apropiată comuniune cu Dumnezeu şi de meditare la viaţa de apoi.***

A treia parte a Triodului, Săptămână Mare, Săptămâna Patimilor, este scurtă ca durată, dar, precum o arată şi numele, este mare pentru faptele mari şi neasemănate care s-au petrecut în această vreme.

„În zilele acestea“, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, „s-a risipit împărăţia iadului, s-a omorât moartea, s-a biruit păcatul, s-a ridicat blestemul şi s-a deschis Raiul. Peretele cel de mijloc al vrajbei dintre om şi Dumnezeu s-a surpat şi cele cereşti s-au unit cu cele pământeşti“.

Primele trei zile: luni, marţi şi miercuri, ne pregătesc pentru Sfintele Patimi şi au rânduieli de slujbe asemănătoare. Rugăciunea Sfântului Efrem cu metanii, Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite şi citirea Psaltirii după rânduiala Postului Mare, le întâlnim şi în aceste trei zile. Pe lângă acestea, la ceasurile 3, 6 şi 9 se citesc „stâlpii”, adică primele trei Sfinte Evanghelii, în întregime şi treisprezece capitole din Evanghelia Sfântului Ioan. ***Ni se pun înainte toată viaţa şi învăţătura Domnului Hristos, pentru a înţelege mai deplin lucrarea de răscumpărare şi negrăita Sa dragoste pentru noi, care culminează în Sfintele Patimi.***

Evangheliile care se citesc la utreniile acestor zile ne aduc aminte de cele din urmă învăţături ale Domnului, în centrul cărora se află veghea în aşteptarea celei de a doua veniri. Astfel, Sfintele Patimi se află deodată în făgăduinţa învierii şi în nădejdea eshatologică. Căci pentru Biserică, Paştele însemnează deja inaugurarea Parusiei, începutul ei în istorie. ***Prin slujbele acestor zile, Biserica ne îndeamnă la această veghere în aşteptarea Mirelui.***

„Iată Mirele vine în miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind, iar nevrednic este cel pe care îl va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuiezi, ca să nu te dai morţii şi afară de împărăţie să te încui, ci te deşteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeul nostru! Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi!“.

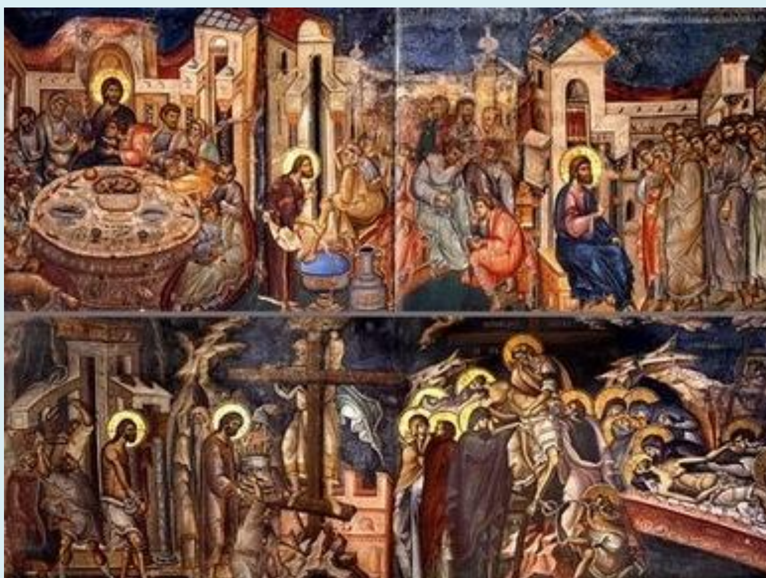
Şi iarăşi:

„Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină şi mă miluieşte“.

Împărăţia s-a deschis, Cămara Mântuitorului este gata împodobită; Mirele poate veni în orice clipă. El însă vine în miez de noapte, pe neaşteptate. Trebuie să fim gata, să avem haina de nuntă şi să veghem. Veghea nu-i numai o asceză de atenţie şi trezvie, ci şi o atitudine pascală, eshatologică.

În această pregătire şi aşteptare, fiecare din aceste trei zile aduce o lumină proprie asupra căreia se cuvine să stăruim mai îndeaproape.

Săptămâna Patimilor

Săptămâna Patimilor sau Săptămâna mare este perioada liturgică care începe cu Denia din Sfânta şi Marea Luni şi se încheie cu Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel mare unită cu Vecernia din Sfânta şi marea Sâmbătă şi este ultima săptămână din perioada Triodului.

Sinaxarul din Sfânta şi marea Sâmbătă care se citeşte la Denia în care se cântă Prohodul Domnului, referindu-se la semnificaţiile duhovniceşti ale Săptămânii Patimilor ne spune: Cele patruzeci de zile ale Postului Mare întrec pe celelalte zile; iar Săptămâna mare este cea mai importantă; şi iarăşi Săptămâna mare culminează cu Sfânta şi marea Sâmbătă. Se numeşte Săptămâna mare nu pentru că zilele ei ar fi mai mari sau ar avea mai multe ceasuri, ci pentru că de-a lungul ei s-au săvârşit, şi mai cu seamă azi, minunile mari şi mai presus de fire şi faptele neobişnuite ale Mântuitorului nostru.

Această perioadă este unică în Biserică, atât din punct de vedere liturgic cât şi duhovnicesc.

Cu privire la semnificaţiile acestei săptămâni Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a explicat că ***„Săptămâna care urmează este diferită de cele 40 de zile de post care au trecut. Este cea mai veche perioadă de post din istoria Bisericii. Săptămâna Sfintelor Patimi a fost săptămână de post aspru încă din timpul Sfinţilor apostoli şi în Sfânta şi marea Vineri nu se săvârşeşte Sfânta Liturghie şi nici nu se mănâncă absolut nimic pentru a se împlini cuvântul Mântuitorului că atunci***

când Mirele, adică El, Hristos, nu va mai fi cu ucenicii, aceştia vor posti cu post negru. Ultima şansă, ultimul timp care a mai rămas pentru spovedanie, pentru pocăinţă, pentru înnoirea sufletului nostru este Sfânta şi marea Săptămână a Sfintelor Patimi sau Pătimiri ale Mântuitorului Iisus Hristos".

Fiecare zi din Săptămâna Patimilor are o semnificaţie aparte. Astfel, conform Sinaxarului zilei din Triod,

- *în Sfânta şi marea Luni se face pomenire de fericitul Iosif cel preafrumos şi de smochinul care s-a uscat prin blestemul Domnului.*
- *A doua zi, în Sfânta şi marea Marţi se face pomenire de cele zece fecioare din Sfânta Evanghelie.*
- *Săptămâna Mare se continuă cu Sfânta şi marea Miercuri în care dumnezeieştii Părinţi au hotărât să se facă pomenire de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir pe Domnul, pentru că lucrul acesta s-a întâmplat puţin înainte de mântuitoarea patimă.*
- *În Sfânta şi marea Joi, dumnezeieştii Părinţi, care au rânduit pe toate bine, urmând predaniilor dumnezeieştilor Apostoli şi Sfintelor Evanghelii, ne-au predat să prăznuim patru lucruri: sfânta spălare a picioarelor, Cina cea de taină, adică predarea înfricoşatelor Taine, rugăciunea mai presus de fire şi vânzarea Domnului.*
- *Urmează Sfânta şi marea Vineri când se prăznuiesc sfintele şi mântuitoarele şi înfricoşătoarele Patimi ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos: scuipările, lovirile peste faţă, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfiră, trestia, buretele, oţetul, piroanele, suliţa, şi înainte de toate, crucea şi moartea, pe care le-a primit de bunăvoie pentru noi. Se mai face încă pomenire de mărturisirea mântuitoare făcută pe cruce de tâlharul recunoscător, care a fost răstignit împreună cu El.*
- *În Sfânta şi marea Sâmbătă prăznuim îngroparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi pogorârea la iad, prin care neamul nostru fiind chemat din stricăciune a fost mutat spre viaţa veşnică.*

Săptămâna Patimilor are, prin Sfintele Evanghelii care se citesc în cadrul slujbelor care se săvârşesc, un pronunţat caracter eshatologic şi invită credinciosul la mai multă grijă faţă de propria viaţă spirituală.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Patimile Mântuitorului în Săptămâna cea mare

Pătimirea lui Hristos a fost întreită în timpul vieţii sale pământeşti şi tot întreită este pătimirea Lui şi în cursul întregii istorii.

El a fost omorât ca "înşelător" şi "ateu" şi la fel cu El şi sutele de mii de urmaşi ai Săi au fost chinuiţi şi omorâţi în cursul veacurilor istoriei. Prin acest fapt Hristos a fost din nou chinuit şi din nou omorât.

Faptele Sale sunt socotite de unii că nu s-au petrecut, iar de alţii că au fost săvârşite cu ajutorul diavolului ori al magiei. Aşa s-a întâmplat în timpul vieţii Sale pe pământ, aşa se întâmplă şi în veacul al XX-lea, când faptele Lui sunt la fel socotite de către diferiţi oameni şi diferite grupări.

Învăţătura Lui a fost condamnată în Ierusalim ca înşelătoare şi, deoarece era cuprinsă în vechea înţelepciune sau în legea veche, de prisos ori chiar primejdioasă. Şi, iată, în cursul mai multor veacuri, de la Cels şi de la împăraţii romani, până la criticii biblici şi filosofii zilelor noastre, învăţătura Lui este socotită tot la fel şi condamnată.

Toate acestea s-au întâmplat şi se întâmplă "precum este scris". "Să nu se înspăimânte inimile voastre." Hristos nu ar mai fi Hristos dacă nu ar putea merge liniştit şi sigur pe marea înfuriată, ci un copil care s-ar plimba cu luntrea pe apa liniştită a unui lac. Acest lucru trebuia să se întâmple, dar vai de aceia prin care s-a întâmplat. Ei au sărit în foc ca să-l stingă, dar focul i-a înghiţit şi s-a aprins tot mai mult. Iar ca dovadă că toate acestea se vor întâmpla, stă faptul că "aşa a fost scris" dinainte.

Adesea se aruncă zăpada în foc ca focul să se aprindă şi mai bine.

(Sfântul Nicolae Velimirovici - Pătimirea lui Hristos – Învăţături despre Bine şi Rău)

Părintele Moise Aghioritul: Întâmpinarea Patimilor Domnului

(fragment)

Cu harul, ajutorul şi mila prea bunului, prea milostivului, prea îndurătorului şi prea înţeleptului Dumnezeu ne apropiem de sfârşitul Sfântului Post mare, folositor pentru suflet, care este o perioadă de nevoinţe ascetice voluntare, post şi rugăciune, cucernicie şi evlavie.

Iată că intrăm în Sfânta Săptămână mare a Patimilor Domnului şi Dumnezeului nostru, nu pentru că ar fi mai mare decât celelalte 51 de săptămâni ale anului, nu pentru că ar avea mai mult de şapte zile, dar datorită marilor şi mai presus de fire întâmplări şi taine ale mântuirii noastre, pe care le prăznuim acum, care ne-au introdus în veşnicie. Întâmplări importante şi însemnate ale iconomiei dumnezeieşti, pe care mintea omului este cu neputinţă să le cuprindă. Cugetul ameţeşte, mintea se minunează, inima se tulbură, genunchii se clatină. Cu adevărat, nu se putea întâmpla ceva mai măreţ.

Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, a doua Persoană a Sfintei Treimi, care S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Fecioara Maria la Betleem, devenind Fiul omului, pentru ca omul să devină Dumnezeu, după cum spune Sfântul Grigorie Teologul, vine acum către pătimirea de voie, către Sfânta şi dătătoarea de viaţă Cruce de pe Golgota. Vine să se lupte cu moartea, să biruiască moartea, să dăruiască viaţă.

Sfânta noastră maică, Biserica Ortodoxă, numeşte faptele supra-fireşti, care se vor petrece săptămâna viitoare, negrăite. Sunt într-adevăr măreţe, tainice, inexplicabile, greu de tâlcuit pentru mintea omenească, cugetul nostru sărac nu le înţelege, îi este cu neputinţă să le exprime prin gura lui, care când vine vorba de altele este foarte vorbăreaţă.

Putem doar să le trăim tainic înlăuntrul nostru, iar sufletul nostru pregătit cum se cuvine prin Postul mare să devină Locul Căpăţânii şi mormântul gol. Să ne răstignim şi să înviem împreună cu Hristos, după cum spune o frumoasă cântare a Bisericii noastre.

Taina negrăită a lui Dumnezeu o vedem, o trăim, dar ne este cu neputinţă s-o înţelegem pe deplin şi s-o exprimăm cu desăvârşire. Astfel, preferăm tăcerea adân-că şi închinăciunea smerită. Tăcerea pentru Biserică este cea mai bună şi corectă atitudine, provenind dintr-o discuţie continuă cu Dumnezeu, care curăţeşte şi luminează, atunci când trebuie să fie rostit, şi cuvântul omenesc. O tăcere care vădeşte smerenie adevărată, a cărei absenţă îl chinuieşte pe omul contemporan. O tăcere discernătoare, didactică, grăitoare, de care deseori are nevoie şi omul obosit de pălăvrăgeala zilnică, prin care nu reuşeşte să spună nimic. Închinăciunea trebuie să fie atitudinea permanentă a credincioşilor dăruiţi cu binefaceri, a fiilor, ucenicilor şi celor care-L urmează cu recunoaştere, mulţumire şi slăvire pe Preaînaltul Dumnezeu.

Creştinii ortodocşi nu plâng nemângâiat, nu se întristează lumeşte, nu regretă cu deznădejde pentru Hristos Care pătimeşte. Hristos a cunoscut, a vrut şi a pătimit de voie pentru noi, cei pătimaşi. Cel lipsit de păcat S-a răstignit pentru noi, păcătoşii. Mergând spre Cruce şi văzând nişte femei care plângeau, le-a spus să nu-L plângă pe El, ci să se plângă pe ele. Dacă e să plângem, dragii mei, să plângem pentru noi şi nu pentru El, fiindcă din pricina noastră şi de dragul nostru le-a pătimit pe toate. Şi deseori este răstignit din nou de către noi înşine.

[…]

Arhim. Varnava Iankos: Deznădejdea şi împietrirea inimii

De mâine începe Săptămâna mare (Ioan 12,1-18). Poporul îl slăveşte pe Hristos deoarece crede că este atotputernic, deoarece crede că poate să-i îndeplinească cererile. Poporul Îl slăveşte pe Hristos, deoarece crede că poate să-l facă atot-puternic, deoarece crede că poate să-l facă să stăpânească, astfel încât să se desfăteze de cinstirile şi de slava acestei lumi.

Cu toţii, într-adevăr, ne minunăm de un astfel de Dumnezeu. Un Dumnezeu care poate să ne facă puternici astfel încât să putem să controlăm viaţa noastră precum şi pe a celorlalţi. Pe un astfel de Dumnezeu Îl adorăm. Un Dumnezeu care poate să întărească voia noastră şi drepturile noastre.

Intrarea noastră şi şederea noastră de multe ori în Biserică constă în faptul că există această aşteptare. Că, de vreme ce pot să am un Dumnezeu puternic, pot să devin şi eu puternic.
Poporul iudeu, în ignoranţa lui, un astfel de Dumnezeu aştepta, iar astăzi cei mai mulţi dintre oameni pe un astfel de Dumnezeu îl slăvesc. Din acest motiv nu este înţeleasă Crucea din marea Joi, Sfântul Epitaf din Vinerea mare. De aceea devine Crucea scandal, de aceea este părăsit Hristos.

Existenţa lui Hristos în lume nu este un eveniment istoric care s-a întâmplat cândva, ci este un eveniment duhovnicesc veşnic. Însă, atâta vreme cât omul rămâne la puterea lui omenească, nu-L poate slăvi pe Dumnezeul cel adevărat. Numai dacă omul îşi tăgăduieşte puterea lui şi primeşte dragostea şi împăcarea, poate să recunoască în persoana lui Hristos cel Răstignit atotputernicia Lui.

Acesta nu este un artificiu intelectual, ci o chestiune de viaţă, o conduită de viaţă. Problema nu este aceea dacă facem fapte bune sau urâte, ci ce fel de conduită şi ce fel de ethos al vieţii s-a format înlăuntrul nostru. Conduita Crucii sau conduita atotputerniciei noastre? Conduita relaţiei şi a unităţii, sau conduita legii şi a stăpânirii peste ceilalţi?

Săptămâna mare scoate în faţa neamului omenesc, în faţa libertăţii omeneşti, această dilemă: ***Vom alege să adorăm propria noastră putere, care poate lua şi o formă religioasă, sau Îl vom adora pe Hristos cel Răstignit, care pătimeşte de bunăvoie pentru că este atotputernic, deoarece nu se teme de neputinţă, deoarece ne iubeşte în chip nelimitat?***

Atâta vreme cât omul rămâne izolat în dreptăţile lui, nu are nici o legătură cu Hristos cel Răstignit. Atâta vreme cât omul rămâne ţintuit de gândirea lui, nu poate să guste Învierea.

Biserica există ca să ne dea această conduită a Crucii şi această gustare a vieţii, gustare a Învierii. Dacă nu trăim cu acest gând, cu această dorire şi cu această raportare, ajunge să fie un timp pierdut timpul nostru petrecut în Biserică, şi mai ales un timp primejdios, deoarece credem că Îl cunoaştem pe Dumnezeu, şi din această pricină nu înaintăm în căutare. În cele din urmă ignorăm totul.

Prin urmare, aici, de mâine, de când vom începe Săptămâna mare, trebuie ca fiecare să ia o nouă hotărâre de viaţă.

Va iubi fiecare Crucea în calitate de izvor al vieţii, sau o va tăgădui ca pe o pricină de scandal şi ca o nebunie? Va alege să se lipsească de o bucată din el însuşi, ca să o dea fratelui său? Va accepta să fie limitat spaţiul său ca să poată să respire mai liber fratele său? Va accepta să-şi tăgăduiască propria putere şi să devină în întregime o zdrobire, aşteptând ca prin această zdrobire să-l dospească Hristos înlăuntrul său pe omul cel reînnoit.

Măsurile vieţii duhovniceşti şi ale ordinii bisericeşti nu suportă logica şi concepţia noastră.

- ⇒ *Nici o logică nu acceptă ca desfrânata să spele picioarele Domnului şi să mai fie şi lăudată. Să devină pildă veşnică în cuvântul evanghelic.*
- ⇒ *Nici o logică nu poate să accepte un ucenic care să trădeze.*
- ⇒ *Nici o morală logică, nici un om „cum se cade” nu suportă ideea ca primul locuitor al Raiului să ajungă să fie un tâlhar.*

Iar aceasta se realizează prin puterea Crucii. Hristos răstoarnă tot acest sistem deoarece urmăreşte să facă cunoscută starea firească, că adică El posedă existenţa. Răul ca absenţă a binelui are un conţinut negativ şi nu are ipostas. Hristos ocoleşte epifenomenul caracterizat de către practicile păcătoase şi se întoarce către bunătatea inimii.

Ceea ce pare exagerat, şi de aceea am putea spune că Hristos este revoluţionar, nu este de fapt esenţa, nu este Adevărul. Nu a venit Hristos ca să ne spună: „Iată, Eu îi întăresc şi îi învrednicesc pe desfrânată şi pe tâlhar”. Ei înşişi, desfrânata şi tâlharul, se învrednicesc prin pocăinţă şi se cutremură adâncurile inimii lor. Hristos scoate, dincolo de epifenomenul faptelor lor păcătoase, inima lor.

Şi care inimă poate să-L primească pe Hristos? Inima smerită, inima care are dorirea lui Dumnezeu. Inima care nu s-a întors de la capacitatea de a dori cu ardoare, de a gusta şi de a se desfăta. Inima moartă, inima iubitoare de sine, este aceea care este deja incapabilă să se desfete, care e incapabilă să aştepte şi se simte obosită. O inimă desfrânată este mai puţin păcătoasă decât o inimă obosită, care nu are poftă de viaţă, care nu caută şi se compromite în spatele sistemelor religioase.

Hristos nu a venit să facă doar această ruptură, ceva impresionant, ci să facă cunoscut impresionabilul care există înlăuntrul nostru, adică adevărul. Drept pentru care Săptămâna mare este hotarul judecăţii noastre.

Fiecare dintre noi este dator să stea drept pe picioarele sale, personal, în Săptămâna mare, la Cruce şi la Înviere. Să-şi vadă propria sa inimă.

- ⇒ *Să-l vadă pe ucenicul care-L tăgăduieşte pe Hristos, care doar regretă şi nu se pocăieşte, deoarece nu se încrede în dragostea lui Hristos.*
- ⇒ *Să-l vadă şi pe celălalt ucenic care-l trădează şi acesta pe Hristos, dar plânge cu amar şi ajunge întâistătător în Rai.*
- ⇒ *S-o vadă şi pe desfrânată, pe care Hristos o cinsteşte şi-i dă premisele pocăinţei prin mângâierea Lui compătimitoare şi de oameni iubitoare.*

Prin urmare, cea mai mare nebunie a noastră este aceea de a fi izolaţi în gândurile noastre, în păcatele noastre şi în deznădejdile noastre.

Două sunt păcatele uriaşe care există în om: deznădejdea pe de-o parte, care este hulirea lui Dumnezeu, şi împietrirea inimii pe de alta. Pe cei împietriţi la inimă diavolul îi susţine în virtute ca să aibă posibilitatea, împietriţi la inimă fiind, să osândească fără să posede taina şi bucuria unităţii şi a comuniunii. Şi pe cei sensibili îi războieşte diavolul din partea stângă şi-i conduce spre păcat ca să ajungă la deznădejde.

Dar în amândouă pervertirile, în deznădejde şi în împietrirea inimii, rădăcina este comună, aceea că refuzăm să recunoaştem că izvorul vieţii noastre nu este propriul nostru eu, ci jertfa Hristosului nostru.

Izvorul vieţii noastre şi mântuirea noastră este Crucea lui Hristos, nu aşa întâmplător. Hristos ar fi putut să ne mântuiască şi într-un alt mod, dar El a ales modul cel mai lipsit de demnitate, ca să poată şi omul cel mai lipsit de demnitate să se apropie de El. Ar fi putut să ne mântuiască şi într-un alt mod Hristos, într-un mod atotputernic. El alege, însă, Crucea, ca să învăţăm şi noi să ne răstignim pentru altul. Ca să ne dovedească că dragostea se exprimă în modul delicat al slujirii aproapelui, aşa cum a fost acela al spălării picioarelor ucenicilor Săi, şi se consumă în slujirea fratelui nostru, în oferire, în deschidere. Închiderea, împietrirea inimii, este moarte, oricât de moral ar fi omul.

Prin urmare, Săptămâna mare are de-a face nu cu evenimente formale, ci cu un anumit ethos şi cu o anumită conduită de viaţă. Fiecare trebuie să se hotărască dacă le va primi, dacă le va accepta sau le va tăgădui.

Pocăinţa în acest punct se exprimă. În acest loc se judecă. Pocăinţa nu se judecă după o mâhnire trecătoare pentru greşelile noastre, care au trecut peste măsura pe care o aşteptăm pentru noi înşine. Pocăinţa în acest mod se exprimă, dacă ne tăgăduim propria noastră putere şi acceptăm puterea lui Hristos, care este Crucea Lui şi Învierea Lui.

(din: Preot Varnava Iankos, Biserica păcătoşilor, Editura Egumeniţa, 2016)

Patimă şi pătimire. Cum să trăim Deniile pentru a simţi cu adevărat învierea? "Dacă vrem ca Învierea lui Hristos să devină învierea noastră, asta e singura cale, să trăim lăuntric evenimentele Săptămânii mari"

Pr. Octavian Moşin: Prin Patimi spre Înviere

Trăim săptămâna care a marcat istoria omenirii. Suntem în toiul Săptămânii Patimilor Mântuitorului. Zile când omenirea condamnă Creatorul, răzvrătindu-se pentru a-L răstigni pe Dumnezeu.

Îmi amintesc de spusele lui Camil Petrescu: „Oamenii sunt răi, mincinoși și lacomi. Nu respectă nimic și nu se gândesc decât să-și cultive propriile lor vicii, chiar dacă ar fi să vină după ei potopul." Nu în zadar constata William Pitt: „Acolo unde se termină legea începe tirania."

Astfel, în acele timpuri, ale venirii lui Dumnezeu în lume, omenirea decăzuse, încât nu mai avea nevoie de Cel de Sus. Deși unii L-au recunoscut pe Hristos drept Dumnezeu, marea majoritate a celor legați de cele pământești au rămas întunecați la minte și au preferat osânda în locul binecuvântării.

Așa-i păcatul, dulce și plăcut în aparență. Starea păcătoasă își are treptele sale: ispita, pofta, consimțirea și chiar înfăptuirea.

Iată, acum două milenii, omul a fost capabil să-L pună pe cruce pe Dumnezeu, iar de atunci îl răstignește prin fărădelegile sale, stăruind în rău, prin păcate și patimi.

Paradoxal, suntem în săptămâna care ne descoperă două „patimi” diametral opuse ca sens, dar care duc spre durere, regret, lacrimi… Hristos pătimește pe cruce, deci suferă pentru păcatele lumii, iar oamenii adesea sunt pătimași, stăruind în pofte păcătoase, care ulterior tot duc la suferință.

Dacă accepți să trăiești după legea lui Hristos, va trebui să accepți din start viața ca o jertfă, dar care îți garantează adevărata bucurie, fericire și împlinire în viața veșnică. Însă dacă preferi calea largă și comodă, stăruind în plăceri aparente și foarte ademenitoare, te alegi cu veșnice răni și remușcări.

Păcatul nu doar îmbolnăvește, slăbește, adesea chiar omoară omul dinăuntru. „Oare voiesc Eu moartea păcătosului, zice Domnul Dumnezeu - şi nu mai degrabă să se întoarcă de la căile sale şi să fie viu?” (Iezechiel 18, 23). Astfel, Mântuitorul ne învață că dragostea vindecă, îndreaptă, chiar învie toate! „Căci pentru mine viaţa este Hristos şi moartea un câştig” (Filipeni 1, 21), ne-o spune apostolul Pavel.

Hristos Cel Răstignit cuprinde cu brațele Sale iubitoare lumea care L-a condamnat! Iată suprema dragoste și atitudine!

Prin Postul mare, pe care l-am parcurs, apoi și prin această Săptămână mare sau a Patimilor, să ne omorâm pe noi înșine. Să distrugem omul vechi din noi: mândru, hapsân, indiferent… putred. În aceste clipe [..] să ne răstignim împreună cu Hristos păcatele noastre, pentru a reînvia pentru o nouă viață, cu și pentru Dumnezeu.

Să fim înțelepți, asemenea lui Isus a lui Sirah, care zice: ***„Fiule! În viața ta cercetează-ți sufletul tău şi vezi ce este rău şi nu-i da lui!” (Eccleziast 37, 30).***

Să ne hrănim doar din legea lui Dumnezeu, din care dobândim binecuvântare cerească. Să-I urmăm lui Hristos Cel Înviat, Care zice: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.” (Ioan 1, 6). Să alegem Viața!

Să fim vrednici, în urma lacrimilor vărsate pentru toate fărădelegile noastre, să auzim făgăduința făcută de Domnul tâlharului ce s-a pocăit: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” (Luca 23, 43).

Preot Octavian Moșin
Material publicat în ziarul „Literatura și Artă”

Vlad Botez: Scrisori din Occident. Întâlniri cu Dumnezeu (VI): Să ne înfruptăm din această Săptămână. Cu amândouă mâinile!

– dialoguri de seară –

[…]

Hristos îl înviază pe Lazăr după care le cere oamenilor să-l desfacă de mahramele cu care fusese legat. Adică Dumnezeu vine cu harul Său, îl dezleagă pe om de atâtea ori (la spovedanii), dar și omul trebuie să-și aducă partea sa de osteneală, și omul trebuie să-și aducă asceza lui, strigătul lui, lupta lui. Și atunci și Dumnezeu va fi tot mai prezent în viața lui. Dacă avem o relație la distanță cu Dumnezeu, pentru că așa vrem noi, asta o să și avem, din nefericire, pentru că Dumnezeu are o singură „limită" în atotputernicia Lui, și anume libertatea omului, pentru că ne-a făcut liberi și altfel și-ar încălca cuvântul pe care ni l-a dat. Suntem liberi și alegem.

Iar Săptămâna ce vine ne îndeamnă să ne luăm crucea, în cel mai concret mod, să luptăm să-L urmăm pe Hristos, pentru că în măsura pregătirii noastre așa ne vom și bucura de Înviere. Fiecare cu măsura vasului (ostenelii). Cine vine cu un pahar va primi har pe măsura paharului, cine vine cu o cupă mare va primi har tot pe măsura mărimii cupei. Pe măsura pregătirii noastre în aceeași măsură se va revărsa harul Învierii în inimile noastre.

E foarte important ca toate evenimentele pe care le trăim în Biserică să le facem ale noastre. Nu doar să marcăm momente, „a mai trecut un an, ce am mai făcut în anul acesta?”.

Să jertfim (mergând la Denii) măcar o fărâmă din anul pe care ni L-a dat încă o dată Dumnezeu și să trăim și noi ceva din marea bogăție care este în Biserică în această Săptămână.

Când eram student la Teologie ni se spunea la cursul de Teologie Pastorală că vom reuși să trăim în duh de Adevăr duminicile de peste an, adică ziua Învierii, doar dacă peste săptămână ne vom îndurera și noi inimile atunci când Iuda Îl vinde pe Hristos, doar dacă ne vom sui și noi pe Cruce cu Hristos, doar dacă vom plânge și noi împreună cu Maica Domnului la picioarele Crucii, doar dacă vom sta și noi în mormânt împreună cu El. Doar așa vom putea și învia împreună cu El. Altfel, doar vom mai bifa o duminică în calendar, „n-am ratat-o nici pe asta”, și viețile noastre vor rămâne la fel, fără de strălucire, fără ca măcar vreun singur om să-și dorească și el să fie creștin văzând bucuria noastră.

Dacă vrem să trăim creștinește, dacă vrem să-I urmăm lui Hristos, trebuie să intrăm în gândul lui Dumnezeu pentru noi și nu să-L înghesuim pe Dumnezeu în înțelegerea noastră.

Săptămâna care ne stă în față va fi cu adevărat mare dacă preocuparea noastră va fi spre cele lăuntrice, spre răstignirea lăuntrică, dacă ne vom lua crucea căutând să-I urmăm lui Hristos, asumându-ne, trăind liturgic, trăind bisericesc Săptămâna ce ne stă înainte, și nu doar așa, ca niște evenimente exterioare.

Slavă Domnului, în poporul nostru încă e multă evlavie și mulți oameni merg la Denii, dar dacă ne raportăm la Denii ca la niște momente exterioare și venim de la slujba de Denii acasă în aceeași stare, dacă nu ne sfâșiem inimile când pomenim vânzarea lui Iuda, amintindu-ne, trăind aievea toate vânzările noastre, suntem mai răi decât Iuda. Dacă vrem să trăim și noi cu adevărat Învierea lui Hristos, dacă vrem ca Învierea lui Hristos să devină învierea noastră, să devină reper al anului duhovnicesc, reper de început al mântuirii noastre, asta e singura cale, să trăim lăuntric evenimentele Săptămânii ce ne stau înainte.

Hristos a biruit moartea. Ce ne rămâne nouă de făcut nu e decât să ne însușim această biruință, nu mai trebuie eu să o biruiesc, eu doar trebuie să intru în biruința lui Hristos asemănându-mi viața cu viața lui Hristos, biruind patimile așa cum pe Hristos nu L-au atins patimile, luptând să iert într-un mod foarte concret.

Să ne concentrăm pe relația cu aproapele nostru, căci așa putem să trăim lăuntric evenimentele ce ne stau înainte.

Iuda L-a vândut o singură dată pe Învățătorul Lui, dar noi, de câte ori nu L-am vândut pe Dumnezeul nostru, de câte ori nu ne-am vândut aproapele? Și pentru asta mai avem la dispoziție încă o săptămână. Să căutăm să ne împăcăm cu toți cei care ne-am certat, să ne cerem iertare, să nu ne mai justificăm, să căutăm să trăim mai însingurați, mai puțini comunicativi, cu mai multă întoarcere spre sine, cu mai multă adâncire în sine, să căutăm să ducem la o culme a trăirii duhovnicești cele pe care deja le-am pregustat în Postul acesta. Să facem rodnică spovedania, și în acest fel facem rodnică spovedania și roade vrednice de pocăință, când ne eliberăm inima de tot ce ne desparte de Dumnezeu, atunci se cheamă că ne luăm crucea, atunci se cheamă că Îi urmăm cu adevărat lui Hristos!

Și atunci sâmbătă seara nu va mai fi doar un moment în care venim și sfințim bucate și fugim acasă să gustăm că „slavă Domnului, s-a terminat Postul", atunci n-o să ne mai deranjeze nici înghesuiala și atunci vom ierta tuturor toate pentru Înviere și cu adevărat Duminică dimineața va fi cu adevărat și învierea noastră.

Dată fiind importanța zilei de Joi, în care Hristos a săvârșit prima Sfântă Liturghie, îndemnul Bisericii este să se împărtășească tot omul care tânjește după Împărtășanie, care s-a pregătit pentru Împărtășanie. Asemenea și în noaptea de Înviere.

Din nefericire, în multe zone ale țării noastre circulă o mare erezie, o mare aiureală „grăbiți-vă să vă împărtășiți ca nu cumva să veniți de Înviere să vă împărtășiți". Scopul Postului e ca în noaptea de Înviere să ne împărtășim, să ne întâlnim aievea cu Dumnezeu. Ne-am mai întâlnit pe parcurs, ca să ne întărim, să prindem putere, la Liturghia Darurilor, Duminicile, însă toți trebuie să tânjim să ne împărtășim în noaptea de Înviere.

E o mare batjocură pe care diavolul a reușit să o introducă în Biserică, ca și (falsă) tradiție. Și pentru a nu fi interpretat greșit, ceea ce am zis nu este valabil și pentru cel care tocmai și-a stins țigara înainte de a intra în biserică (în noaptea de Paști, că mă îndoiesc că va fi acolo și în Joia mare) și care, probabil, a fost ultima dată la biserică cu un an în urmă, ci pentru tot omul care măcar tânjește să trăiască cele ale nevoinței. Ba chiar este de datoria noastră ca văzând pe cineva care se așază la rând pentru a se împărtăși și știm despre el că nici nu știe pentru ce stă la rând să-i spunem că „anafura se dă mai târziu".

Pr. Sabin Vodã - Sãptãmâna Patimilor

Iatã-ne ajunşi la ultima treaptã a urcuşului duhovnicesc pe care Postul ne-o pune în faţã: Sãptãmâna Patimilor sau Sãptãmâna cea mare. În timpul ei ne reamintim şi retrãim ultimele zile din viaţa Mântuitorului, cu întreaga lor tensiune şi dramã lãuntricã, într-o stare de sobrietate şi măreție în acelaşi timp, de tristeţe, dar şi de bucurie, de pocăinţă, dar şi de nãdejde.

Fiecare zi are un înţeles şi un mesaj foarte clar şi adânc. Primele trei zile se numesc mari şi sfinte pentru cã reamintesc sensul eshatologic al Paştelui. A patra zi, joi, marchează cea din urmã Cinã a Domnului cu ucenicii Sãi şi trãdarea lui Iuda. A cincea zi, vineri, numitã şi “Paştile Crucii”, este cu adevãrat începutul Paştelui (Trecere), iar sâmbãtã este ziua în care tristeţea este transformatã în bucurie prin omorârea morţii.

Lunea cea mare

“Iatã Mirele vine în miezul nopţii şi fericitã este sluga pe care o va afla priveghind; iar nevrednicã este iarãşi cea pe care o va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul sã nu te îngreunezi, ca sã nu te dai morţii şi afarã de Împărăţie sã te încui; ci te deşteaptã strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule, pentru rugãciunile Nãscãtoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi”. (Troparul zilei)

⇒ *În această zi, se face pomenire de fericitul Iosif, cel prea frumos, şi de smochinul ce s-a uscat prin blestemul Domnului.*

De astãzi încep Sfintele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos. Iosif cel prea frumos - fiul cel mai mic al patriarhului Iacov, nãscut din Rahila - este icoanã a lui Hristos, pentru cã, asemenea lui, şi Domnul nostru a fost invidiat de iudei, a fost vândut de ucenicul sãu cu treizeci de arginţi, a fost închis în groapa întunecoasã a mormântului. Sculându-Se de acolo prin El însuşi, împărăţeşte peste Egipt, adicã peste tot pãcatul, îl învinge cu putere şi, ca un iubitor de oameni, ne rãscumpãrã prin darea hranei celei de tainã, dându-Se pe El însuşi pentru noi şi ne hrăneşte cu pâine cerească.

⇒ *Tot în aceeaşi zi facem pomenire de smochinul cel neroditor care s-a uscat prin blestemul Domnului (Matei 21, 17-19).*

Ca sã convingã poporul nerecunoscãtor cã are putere îndestulãtoare şi spre a pedepsi, ca un Bun nu vrea să-şi arate puterea Sa de a pedepsi faţã de om, ci faţã de ceva care are o fire neînsufleţitã şi nesimţitoare.

Istoria smochinului a fost aşezată aici spre a îndemna la umilinţã, dupã cum istoria lui Iosif a fost aşezată spre a ne înfãţişa pe Hristos. Fiecare suflet lipsit de orice roadã duhovnicească este un smochin. Dacã Domnul nu gãseşte în el odihnã, a doua zi, adicã dupã viaţa aceasta de acum, îl usucă prin blestem şi-l trimite în focul veşnic.

“Cãmara Ta, Mântuitorule, o vãd împodobitã şi îmbrãcãminte nu am ca sã intru într-însa. Lumineazã-mi haina sufletului meu, Dãtãtorule de luminã şi mã mântuieşte”. (Condacul zilei)

Marţea cea mare

Această zi ne pregăteşte pentru intrarea în cămara Mântuitorului, cu două parabole strict eshatologice - parabola celor zece fecioare (Matei 25, 1-13) şi parabola talanţilor (Matei 25, 14-30; Luca 19, 12-27).

Când Domnul se suia la Ierusalim şi se ducea la Patimă, a spus ucenicilor Săi şi aceste două parabole, pentru ca nu cumva cineva trăind în feciorie să nu se îngrijească şi de celelalte virtuţi şi mai ales de milostenie, prin care se vădeşte strălucirea feciorei.

Pe cinci dintre fecioare le numeşte înţelepte căci împreună cu fecioria au avut şi minunatul şi îmbelşugatul undelemn al milostivirii. Pe celelalte cinci le numeşte nebune pentru că, deşi şi ele aveau virtutea feciorei, nu aveau în aceeaşi măsură milostenie. Pe când se scurgea noaptea acestei vieţi au adormit toate fecioarele, adică au murit. Cu adevărat moartea se numeşte somn. Pe când dormeau ele, strigăt mare s-a făcut la miezul nopţii; cele care au avut undelemn din belşug au intrat cu mirele la deschiderea uşilor, iar cele nebune, pentru că nu aveau undelemn din destul îl căutau după ce s-au sculat din somn.

Pentru aceasta deci, au rânduit dumnezeieştii Părinţi pilda celor zece fecioare, împreună cu cea a talanţilor, ca să ne îndemne să veghem necontenit şi să fim gata să ieşim în întâmpinarea adevăratului Mire prin fapte bune, dar mai cu seamă prin milostenie, pentru că neştiută este ziua şi ceasul sfârşitului vieţii.

Dacă vom săvârşi o singură virtute, cea mai mare chiar, şi nu ne vom îngriji de celelalte, şi mai cu seamă de milostenie, nu vom intra cu Hristos în odihna veşnică, ci vom fi întorşi ruşinaţi. Şi într-adevăr nu-i lucru mai ruşinos ca fecioria să fie biruită de bani.

“La ceasul sfârşitului, suflete, gândind şi de tăierea smochinului temându-te, cu iubire de osteneală lucrează-l, ticăloase, priveghind şi strigând: Să nu rămânem afară de cămara lui Hristos”. (Condacul zilei)

Miercurea cea mare

În această zi, se face pomenire de femeia cea păcătoasă (Matei 25, 17-13; Luca 7, 37-50), care a uns cu mir pe Domnul pentru că lucrul acesta s-a întâmplat puţin înainte de mântuitoarea patimă.

Când Iisus s-a suit în Ierusalim şi era în casa lui Simon cel lepros, o femeie păcătoasă s-a apropiat de El şi a turnat pe capul Lui acel mir de mare preţ.

Pomenirea ei s-a pus în acea zi pentru ca, dupã cuvântul Mântuitorului, sã se predice pretutindeni şi tuturor fapta ei cea cu multã cãldurã. Ce-a îndemnat-o oare la asta? Dragostea pe care ea a vãzut cã o are Hristos pentru toţi, dar mai cu seamã faptul de acum, când L-a vãzut cã intrã în casa unui lepros. Se gândea deci femeia cã îi va vindeca boala dupã cum l-a vindecat şi pe acela. Şi într-adevãr Hristos a tãmãduit-o dându-i iertare de pãcate.

"Doamne femeia ce cãzuse în pãcate multe, simţind dumnezeirea Ta, luând rânduiala de mironosiţă şi tânguindu-se, a adus ţie mir mai înainte de îngropare…" (Casiana monahia)

Joia Cinei celei de Tainã

"Când măriţii ucenici la spãlarea Cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rãu credincios, cu iubirea de arginţi bolnãvindu-se, s-a întunecat … Vezi, iubitorule de avuţii, cel ce pentru acestea spânzurare şi-a agonisit. Fugi de sufletul nesăţios care a îndrãznit unele ca acestea asupra Împãratului. Cel ce eşti peste toţi bun, Doamne, slavã Ţie". (Tropar)

Patru lucruri mai prãznuim în această zi:

- ⇒ *spãlarea picioarelor,*
- ⇒ *Cina cea de tainã,*
- ⇒ *Rugãciunea din grãdina Ghetsimani şi*
- ⇒ *vânzarea şi prinderea Domnului.*

Înainte de a începe Cina, Hristos S-a sculat, Şi-a dezbrãcat hainele şi El singur a spãlat picioarele tuturor. Prin aceasta a vrut sã îl facã pe Iuda sã se ruşineze, iar celorlalţi sã le aducã aminte sã nu umble dupã întâietăţi: "Cel care vrea sã fie întâiul sã fie slujitorul tuturor" (Marcu 9, 35), dându-Se El însuşi pildã. La sfârşitul mesei aduce vorbã şi despre vânzarea Lui. Dupã puţin timp, luând pâinea a zis: "Luaţi mâncaţi"; la fel şi paharul, zicând: "Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi. Aceasta sã o faceţi întru pomenirea Mea" (Matei 26, 26-28).

Dupã aceea, arãtându-Se om, spune ucenicilor: "Întristat este sufletul meu pânã la moarte" (Matei 26, 38) şi S-a rugat în Grãdina Ghetsimani cu sudoare de sânge (Luca 22, 44).

Iuda cunoştea locul şi, luând câţiva soldaţi, a venit sã-L prindã. A fost prins şi dus la Ana, la Caiafa, şi în cele din urmã la Pilat.

Acum Petru se va lepãda de trei ori de Hristos, tãgãduind cã-L cunoaşte.

Pentru a ne reaminti de toate acestea, seara se scoate în mijlocul bisericii Sfânta Cruce.

Vinerea Patimilor

În această zi, se pomenesc sfintele şi mântuitoarele şi înfricoşătoarele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos pe care le-a primit de bunãvoie pentru noi.

Se mai face încã pomenire de mãrturisirea mântuitoare fãcutã de tâlharul recunoscãtor care a fost împreunã cu El.

Biserica numeşte Patimile Domnului: sfinte - pentru cã Cel ce le-a rãbdat este Sfântul Sfinţilor, sfinţenia însăşi; mântuitoare - pentru cã ele sunt preţul cu care Domnul a rãscumpãrat neamul omenesc din robia pãcatului; înfricoşătoare pentru cã nu poate fi ceva mai înfricoşător decât ocara pe care Fãcãtorul a rãbdat-o de la fãptura Sa.

În această zi nu se săvârşeşte Liturghia pentru cã însuşi Mielul lui Dumnezeu este jertfit acum; este vreme de post total, pentru cã Mirele s-a luat de la noi. (Matei 9, 15). Se fac numai ceasurile împărăteşti care ne pun înainte nemãrginita smerenie a Domnului, Crucea cea dãtãtoare de viaţă şi credinţa tâlharului.

Seara săvârşim denia prohodului Domnului, care este ultima treaptã a tânguirii pentru Hristos, înainte de Învierea Sa. Se înconjoarã de trei ori Biserica cu Sfântul Epitaf - semn al celor trei zile petrecute în mormânt.

"În mormânt, Viaţã, pus ai fost, Hristoase, şi s-au spãimântat oştirile îngereşti, smerirea Ta cea multã prea mãrind". (Starea întâi - Prohod)

Sâmbãta mare

În această sfântă zi, prãznuim îngroparea dumnezeiască a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi pogorârea în iad, prin care neamul nostru, fiind chemat din stricãciune, a fost mutat spre viaţa veşnică.

Iosif cel din Arimateea, coborând de pe cruce Sfântul trup al Domnului, l-a îngropat în mormânt nou, punând o piatrã mare la intrarea lui: ***"Iosif cel cu bun***

chip, de pe lemn luând prea curat trupul Tău, cu giulgiu curat înfăşurându-l şi cu miresme, în mormânt nou îngropându-l, l-a pus". (Tropar)

Cuvântul lui Dumnezeu a stat cu trupul în mormânt iar cu sufletul lui curat şi dumnezeiesc Se pogoară în iad. Sufletul a fost despărţit prin moarte de trup şi l-a dat în mâinile Tatălui. Şi-a dat şi propriul Său sânge, preţ de răscumpărare pentru noi. Trupul Domnului a suferit şi despărţirea sufletului de trup, dar nicidecum stricăciunea în înţelesul unei putreziri a trupului.

După-amiază săvârşim Liturghia Sfântului Vasile unită cu Vecernia.

"Să tacă tot trupul omenesc şi să stea cu frică şi cu cutremur şi nimic pământesc întru sine să nu gândească, că Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor merge să se junghie şi să se dea spre mâncare credincioşilor. Şi merg înaintea lui cetele îngereşti cu toată căpetenia şi puterea, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu câte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi cântând cântare: Aliluia, Aliluia, Aliluia". (Heruvic)

Pantelís Páschos - Introducere la Săptămâna mare

Am străbătut marea postului Păresimilor mari şi acum ne aflăm înaintea porţii Săptămânii mari, care se numeşte „mare” nu pentru că este mai mare sau are mai multe zile decât celelalte săptămâni, ci ***„pentru că mari s-au arătat izbânzile Stăpânului cele pentru noi. Şi, pentru că în această Mare Săptămână, aşa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, a fost stricată tirania cea de multă vreme a diavolului, moartea a fost nimicită, cel puternic a fost legat, vasele acestuia au fost prădate, păcatul s-a ridicat, blestemul distrus, Raiul înnoit, cerul s-a deschis, oamenii cu îngerii s-au amestecat, peretele cel din mijloc al despărţiturii a fost înlăturat, Dumnezeul păcii a împăciuit pe cele de sus cu cele de jos. Pentru aceasta Mare este numită această Săptămână!”.***

Cu adevărat, înfricoşătoare sunt Tainele acestei săptămâni! Toată poezia creştinismului şi toată slava Ortodoxiei, din această săptămână izvorăsc. Din vremea când, fiind încă învăţăcei, primeam din mâna caldă a mamei noastre cartea de rugăciuni şi lumânarea, cea care fiind de ceară curată mirosea ca tămâia atunci când ardea şi mergeam la slujbele Mirelui sau la Ceasurile Mari ale Patimilor Joii Mari şi Vinerii Mari, unde plângeam din toată inimă înaintea Celui răstignit,

aşezând cu degete tremurânde feciorelnicele flori sălbatice, pe care cu arzătoare dorinţă alergam să le adunăm prin grădini şi pe câmpuri; încă de mici copii, aşteptam să vină Săptămâna Patimilor, ca să primim apoi şi Învierea – şi până la adâncile noastre bătrâneţi, această Săptămână este cea care ne ţine tovărăşie cu durerea ei, cu lacrimile-i, cu mâhnirea şi cu bucuria şi cu desfătarea Învierii care îi urmează.

Şi aceasta este cea mai mare filosofie a vieţii, pe care Sfânta noastră Biserică o dăruieşte în cel mai frumos, mai simplu şi mai cucernic chip în vremea Săptămânii Mari. Şi adevărat este că această filosofie care nu este alta decât înalta teologie a Crucii, nu va putea vreodată să şi-o însuşească cineva şi să o înţeleagă în afara curţii Bisericii, în afara vieţii liturgice a Bisericii.

În afara Bisericii, Crucea şi Săptămâna mare devin literatură, devin teatru sau cinematograf, devin conferinţă academică sau articol jurnalistic, devin prilej de a-şi pune omul la încercare capacităţile într-un mod – oricare ar fi el – care priveşte o temă importantă. Şi doar prin sfintele Slujbe şi prin viaţa liturgică a Bisericii noastre poate omul să ajungă la culmea filosofiei duhovniceşti şi la slava Învierii, urcând drumul Golgotei şi trecând duhovniceşte prin agonia Răstignirii.

Creştinul ortodox, toată săptămâna are de urmat o cale lungă. Lungă nu în ce priveşte dimensiunile exterioare, ci acelea interioare. Un drum pe care a călcat însuşi Hristos. Da, şi nimănui să nu i se pară acest lucru straniu. Dacă „nu urmăm acest drum şi nu ne răstignim”, nu vom putea nici Săptămâna Mare să o simţim, nici la Înviere nu putem ajunge dimpreună cu El. Pe acest drum, care se află totdeauna sub umbra Crucii şi întrezăreşte în adânc colina luminoasă a Învierii, Sfinţii Părinţi au pus nişte semne ca borne care ne ajută şi ele, într-un fel particular pentru fiecare dintre noi, ca să izbândim în scopul nostru.

În Lunea mare, după Condadul şi Icosul zilei, vom asculta dimpreună cu scurtul Sinaxar, şi următorul comentariu: „În Sfânta şi Marea Luni se face pomenire de fericitul Iosíf cel prea frumos şi de smochinul care s-a uscat prin blestemul Domnului”. Este slăvit şi cinstit prea frumosul Iosíf, pentru că „plăcerilor egiptencei nefăcându-se rob”, „s-a robit cu trupul, însă sufletul şi l-a păzit nerobit”, cel cântat în imne şi prea înţelept, şi astfel s-a învrednicit să se facă domn peste tot Egiptul. „Căci Dumnezeu dăruieşte robilor săi cunună nestricăcioasă”. Apoi, blestemul aruncat asupra smochinului neroditor ne învaţă să fugim de patimă şi să săvârşim fapte şi roade duhovniceşti, ca să nu ne găsească Hristos doar cu frunze, atunci când va veni. Şi ni se arată focul ca fiind destinul inevitabil pentru pomii noştri neroditori.

În marea Marţi vom auzi că „facem pomenire de parabola celor zece fecioare”, adică a celor cinci înţelepte şi a celor cinci nebune, cu candelele lor pline de învăţătură. Ne sfătuieşte şi aici cu imnuri minunate Biserica noastră „să ne zorim să aprindem candelele înţelegătoare ale sufletelor noastre precum acele fecioare înţelepte, ca să întâmpinăm, cu strălucita lumină a candelelor şi cu cântări duhovniceşti, pe Mirele nemuritor al sufletelor, adică pe Stăpânul nostru Iisus Hristos, Care va veni la sfârşitul lumii, ca să primească sufletele înţelepte în cămara de nuntă cea cerească a veşnicei fericiri şi împărăţii”.

În marea Miercuri, „dumnezeieştii Părinţi au hotărât să se facă pomenire de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir pe Domnul, pentru că lucrul acesta s-a întâmplat puţin înainte de mântuitoarea Patimă”. Cine nu lăcrimează atunci când se gândeşte că, deşi cu toţii păcătuim (şi de multe ori păcătuim mai greu decât desfrânata), totuşi nu urmăm pilda ei, ca să ştergem prin lacrimile pocăinţei noastre zapisul cel încărcat de mulţimea păcatelor noastre.

În marea Joi „prăznuim patru lucruri: sfânta spălare a picioarelor, Cina cea de taină, adică predarea înfricoşătoarelor Taine, rugăciunea cea mai presus de fire şi vânzarea Domnului”. Imaginea dominantă în această zi – simbol veşnic al întunecării conştiinţei şi pildă de care să ne îndepărtăm – este faţa trădătoare a lui Iuda.

În Vinerea mare săvârşim „Sfintele şi Mântuitoarele şi Înfricoşătoarele Patimi ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos”.

Şi în Sâmbata mare „prăznuim Îngroparea dumnezeiescului Trup şi pogorârea la Iad a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos”.

Am spus că în spatele martiriului şi al Patimii Răstignirii, creştinul ortodox vede întotdeauna dulcea lumină a Învierii. Şi această lumină a Învierii este cea care îl face să nu vadă Patimile într-un întuneric înfricoşător şi nimicitor. Ortodoxul – şi mai ales grecul, care a trecut prin atâtea şi atâtea pătimiri de-a lungul istoriei lui de veacuri – este înveşmântat cu haina călduroasă a fericitei întristări. Suferă şi pătimeşte, dar nu de durerea trupească de nesuportat. Filosofia duhovnicească a Crucii, mai ales în aceste zile, se cuvine să fie pâinea noastră cea spre fiinţă, pâinea cea spre viaţă. Iată cum văd unii dintre Sfinţii Părinţi Crucea şi Taina Răstignirii.

Cununa de spini a arătat că Domnul a şters blestemul pe care l-a primit pământul de a încolţi spini şi pălămidă şi că Hristos a făcut să dispară grijile şi durerile prezentei vieţi.

„Dezbrăcat-a veşmintele şi a îmbrăcat mantia cea purpurie, ca să dezbrace tunicele de piele ale morţii pe care le-a purtat Adam după cădere. Trestie a primit Domnul în mâna dreaptă în loc de sceptru, ca să omoare şarpele şi balaurul cel vechi, primit-a trestie, ca să şteargă zapisul păcatelor noastre. Primit-a trestie, ca să iscălească împărăteşte, cu sângele Său, epistola de iertare a păcatelor noastre, la fel cum şi împăraţii iscăleau cu cerneală roşie”.

„Pe lemn a fost răstignit, pentru lemnul cunoaşterii. Primit-a gustare de fiere şi oţet, pentru dulcea gustare a fructului oprit. Primit-a cuie, ca să încuie păcatul. Mâinile Şi le-a întins pe Cruce, ca să vindece întinderea mâinilor lui Adam şi ale Evei către lemnul oprit şi ca să unească cele mult depărtate, pe îngeri cu oamenii, pe cele cereşti cu cele pământeşti. Primit-a moartea, ca să omoare moartea. Îngropatu-S-a, ca noi să nu ne mai întoarcem în pământ ca mai înainte…”.

„Întunecatu-s-au luminătorii, ca să arate că purtau doliu Celui răstignit. Pietrele au crăpat, pentru că pătimea Piatra vieţii. La înălţimea Crucii urcatu-S-a, pentru trupul mort, acolo unde a suferit Adam. Şi, la urmă, a înviat pentru a noastră înviere!”.

„O, fericiţi şi de trei ori fericiţi câţi pot să lase grijile cele lumeşti în aceste zile şi încep de acum, chiar din această clipă, binecuvântatul mers alături de Hristos Care Se îndreaptă către Patima Sa! «Veniţi, aşadar, să mergem şi noi cu El şi să ne răstignim dimpreună cu El, să omorâm pentru El plăcerile vieţii», «ca să nu rămânem în afara cămării de nuntă a lui Hristos»”.

Radu Alexandru - Patimile Celui fără de patimi

În limbajul bisericesc cuvântul "patimă” are două sensuri principale. El desemnează atât păcatul devenit omului "a doua fire", cât şi starea de suferinţă, de chin. Faptul nu este întâmplător deoarece din punct de vedere al credinţei creştine păcatul şi suferinţa sunt două realităţi profund legate. Iar acest lucru se observă până şi la nivelul limbajului.

Ştim din Sfânta Scriptură că plata păcatului este moartea spirituală şi trupească. Păcatul impune astfel drept condiţii ale firii umane pervertite, înstrăinate de Dumnezeu, suferinţa şi moartea. Aşa cum nu există om fără de păcat nu există om care să nu le cunoască pe acestea. Vorbim de o lege implacabilă a condiţiei noastre de acum. Această "plată a păcatului” nu reprezintă însă pedeapsa pentru păcat, cât leacul pentru acesta.

Patimile lui Hristos, temei al despătimirii noastre

Există în istorie o singură Persoană care S-a supus într-un mod unic şi irepetabil acestei "legi”, Hristos, Dumnezeu-Omul. ***Ne spun Sfinţii Părinţi că Mântuitorul a fost întru totul asemenea nouă afară de păcat.*** El a moştenit însă firea umană cu toate afectele ei, adică cu toate "rănile” păcatului şi necesităţile ce decurg din acestea. ***Mântuitorul a flămânzit, a plâns, a dormit, a suferit şi a cunoscut moartea. Ca Dumnezeu întrupat Hristos S-a supus, din dragoste pentru noi, aceleiaşi legi a "plăţii păcatului”, deşi ar fi putut mântui neamul omenesc şi pe altă cale. A făcut-o pentru că El să Se regăsească în suferinţa şi moartea fiecărui om, dar mai ales pentru ca fiecare om să se regăsească în suferinţa şi moartea pe care, ca Dumnezeu, Le-a biruit prin Înviere.***

De aceea, perioada liturgică pe care o parcurgem acum, Săptămâna Patimilor, ne cheamă, ca la rândul nostru, să participăm într-un mod cu totul special la patimile Celui fără de păcat. Auzim această chemare într-o cântare de la Denia din Vinerea Mare: "Închină-mu-ne Patimilor Tale Hristoase...”. Nu se cere de la noi un simplu exerciţiu intelectual, de memorie sau de imaginaţie, ci prosternare, participare în chipul cel mai real cu putinţă.

Noi continuăm adesea să participăm la ele tot din perspectiva omului care nu numai că nu a înţeles adevărata însemnătate a celor întâmplate, dar care chiar Îl osândim la moarte. O facem ca şi Iuda, fariseii, cărturarii, soldaţii romani sau iudeii care strigau "Răstigneşte-L!, Răstigneşte-L!”. Iar dovada concretă a acestui fapt sunt păcatele şi patimile noastre. Mai mult decât atât, ne revoltăm şi refuzăm a purta de multe ori cu smerenie şi credinţă chiar consecinţele propriilor noastre păcate. Ne clătinăm ca o trestie în bătaia vântului când se pune problema asumării suferinţei şi morţii.

Credem într-un Iisus istoric, fără a-L mai vedea pe Hristosul Bisericii, pe Hristos-euharistic, Care este cu noi până la sfârşitul veacurilor. Este trist că deşi numărăm anii istoriei plecând de la Hristos, nu am ajuns în schimb "să numărăm” anii vieţii noastre şi măsura deplinătăţii ei (mai degrabă a lipsei ei), plecând tot de la El.

Ori tocmai aceste momente binecuvântate pe care le prăznuieşte atât de intens în aceste zile Biserica pot constitui acel "început bun” pe care mereu şi mereu îl vom pune undeva mai sus pe scara urcuşului duhovnicesc. Ne-am obişnuit din nefericire cu "mersul înapoi” sau cu "căderile" (acel amăgitor "stat pe loc”), deşi Părinţii Bisericii ne spun că urcuşul duhovnicesc prin care Îl cunoaştem pe Dumnezeu se cere a fi unul neîncetat.

Numai participând aşa cum Biserica ne îndeamnă şi ne mijloceşte prin rânduielile sale, la Patimile Celui fără de păcat, putem face din patimile noastre, din suferinţele şi încercările prin care trecem, o cale de despătimire. După cum Hristos "cu moartea pe moarte a călcat”, şi noi, uniţi cu El, putem cu "patimile pe patimi să călcăm”.

Acesta este demersul ascetic pe care Biserica ne cere să-l urmăm împreună cu Hristos cel Înviat, după cum dă mărturie în cântările sale pascale: ***"Cu patima Ta, Hristoase, din patimi ne-am eliberat şi cu Învierea Ta din stricăciune ne-am izbăvit.”***

Radu Alexandru - Patimile şi Învierea în psalmi

Părinţii Bisericii au găsit în Psaltire, la fel de mult ca şi în celelalte cărţi revelate, Taina lui Hristos, a Bisericii şi a lucrării ei sfinţitoare, Patimile şi Învierea Mântuitorului şi prevestirea sfârşitului lumii.

Sfântul Vasile cel mare ne spune, în acest sens, că "în psalmi este cu putinţă să găseşti învăţătura desăvârşită despre Dumnezeu, prevestirea despre venirea în trup a lui Hristos, ameninţarea cu judecata, nădejdea învierii, frica de pedeapsă, făgăduinţele slavei, descoperirile tainelor; toate sunt strânse, ca într-o mare şi obştească vistierie, în Cartea Psalmilor"

Sfinţii Părinţi arată şi accentuează importanţa psalmilor întemeindu-se mai ales pe împlinirea profeţiilor întâlnite în aceştia, în Noul Testament şi anume în persoana lui Hristos.

Iuda Iscarioteanul şi trădarea Mântuitorului în psalmi

Patimile Mântuitorului au început în ziua vinderii Sale de către unul din ucenicii Săi, acest lucru fiind profeţit în psalmii 40,9; 54,14-15 şi 108, 7.

- În psalmul 40, 9 se spune: ***"Chiar omul cu care eram în pace, în care am nădăjduit, care a mâncat pâinea mea, a ridicat împotriva mea călcâiul."***

Vinderea Mântuitorului de către Iuda Iscarioteanul (ucenicul Său), este prezentată în Noul Testament în toate cele patru evanghelii şi chiar în Faptele Apostolilor.

Amintim mărturia aflată la Matei 26,33: ***“Iar El a zis: Cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela mă va vinde...vai însă acelui om prin care Fiul Omului se va vinde! Bine era de omul acela dacă nu se năştea şi Iuda cel ce l-a vândut a zis: nu cumva sunt eu Învăţătorule! Răspuns-a lui: tu ai zis".***

- Un alt psalm în care Părinţii Bisericii au tâlcuit că profeţeşte trădarea lui Iuda este 54,14-15: ***"Iar tu, omule, asemenea mie, căpetenia mea şi cunoscutul meu/Care împreună cu mine te-ai îndulcit de mâncări, în casa lui Dumnezeu am umblat în acelaşi gând!”***

Iată cum tâlcuieşte acest psalm Teodoret de Cyr: "David a zis Psalmul acesta gonindu-se de Saul, când s-a strămutat şi a fost silit a petrece în pustie. Dar el mai-nainte vesteşte vrăjmăşiile iudeilor asupra Mântuitorului şi mai-nainte zugrăveşte Patimile Stăpânului. Căci David - care era prigonit de Saul, cel căruia îi făcea bine, şi vândut de cunoscuţi - mai-nainte vedea cu ochii Duhului că Stăpânul va pătimi la fel şi va fi vândut şi răstignit de cei ce primiseră facerile Lui de bine.”

- De asemenea, exegeza creştină l-a identificat pe vrăjmaşul din Psalmul 108 cu Iuda Iscarioteanul, cel care L-a vândut pe Mântuitorul preoţilor şi cărturarilor.

Primul care a făcut această identificare este Sfântul Apostol Petru, în predica sa de la alegerea lui Matia: ***"Bărbaţi fraţi, trebuia să se împlinească Scriptura aceasta pe care Duhul Sfânt, prin gura lui David, a spus-o dinainte despre Iuda, care s-a făcut călăuză celor ce L-au prins pe Iisus"*** (Faptele Apostolilor 1:16). Această împlinire a profeţiei lui David trebuie deci să fie un text din Psaltire, iar în v. 20 nu întârzie să ofere chiar două pasaje: ***"Căci este scris în Cartea Psalmilor: "Facă-se casa lui pustie şi să nu aibă cine să locuiască în ea!" Şi "slujirea lui s-o ia altul".***

Primul citat este din Psalmul 68:29: ***"Facă-se curtea lor pustie şi în locaşurile lor să nu fie locuitori".*** Al doilea citat este din Psalmul 108:7, ***"dregătoria lui să o ia altul".***

Origen, în lucrarea "Contra lui Celsus”, tâlcuind acest fragment ne spune că "prooroceşte aşadar că Iuda s-a depărtat din rândul apostolilor şi în locul lui a fost ales altul”.

Osândirea Mântuitorului prin mărturii mincinoase

Psalmii ne profeţesc de asemenea despre faptul că Mesia va fi învinovăţit de martori mincinoşi ***"s-au sculat martori nedrepţi şi de cele ce nu ştim M-au întrebat "*** (Psalmi 34,10).

Faptul că Mantuitroul a fost osândit prin martori mincinoşi, deoarece în El nu se găsea nici o vină, este arătat şi de Sfinţii Evanghelişti Matei şi Marcu: ***"Iar arhiereii şi bătrânii căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus ca să-l omoare şi n-au găsit deşi,veniseră mulţi martori mincinoşi...“*** (Matei 29,60).

Răstignirea Mântuitorului în psalmi

Este copleşitor cum Psalmistul David, inspirat fiind de Duhul Sfânt, a putut surprinde până la amănunte Patimile Mântuitorului. Citind spre exemplu (Psalmul 21,18-20) vom rămâne cu impresia că citim o pagină din Evanghelie: ***"străpuns-au mâinile Mele şi picioarele Mele... împărţit-au hainele Mele loru-şi şi pentru cămaşa Mea au tras sorţi".*** Sfântul Evanghelist Marcu ne vorbeşte despre acest lucru la 15,24: ***“şi L-au răstignit şi au împărţit între ei hainele Lui, şi aruncând sorţi pentru ele care să le ia".***

Teodoret de Cyr ne spune că după Sfinţii Părinţi tema psalmului 21 este întreaga dramă a Răstignirii Domnului: "Învederat este că acest psalm se dă lui [îl vesteşte pe] Hristos, după Teodorit şi Grigorie Teologul, fiindcă prooroceşte înomenirea şi pătimirea Lui cea mântuitoare, care au luat sfârşit, însă se suprascrie pentru sprijinire, deoarece cuprinde rugăciunea lui Hristos, ca să-I vină sprijinire şi apărare de la cerescul Lui Părinte, ca să Se împuternicească intru pătimire...”

Psalmul începe cu bine cunoscutele cuvinte rostite de Hristos pe Cruce, şi tâlcuite astfel: ***"Dumnezeule, Dumnezeul meu, ia aminte spre Mine, pentru ce M-ai părăsit?” Potrivit lui Teodoret "acest cuvânt face referire la temerea omenească, încredinţează încă şi adevărata înomenire a lui Hristos, adică ne încredinţează că era om desăvârşit şi, prin urmare, avea temeri fireşti. Către Dumnezeu-Tatăl a zis: Ia aminte spre Mine, deoarece cei care dau pe vreun om la un ucigaş pentru a-l omorî îşi întorc ochii de la el, nevrând să mai vadă pe cel ce va fi omorât. Pentru ce m-ai părăsit? este cuvântul Domnului, zicând aşa nu fiindcă Tatăl S-ar fi despărţit cândva de El, după ce omenitatea Sa s-a unit după Ipostas cu Fiul lui Dumnezeu, ci îl zice pentru temerea morţii: "Pentru că dacă Tu, Părinte, zice, vei opri ajutorul Tău de la Mine, Eu M-aş teme de moarte”.***

Despre această temere de moarte a Domnului vorbesc şi Evangheliştii, căci El S-a rugat în grădină pentru a trece de la El paharul morţii, zicând: ***Părinte, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta*** (Mt. 26: 39). Domnul a strigat acest început al psalmului în limba evreiască cu mare glas, aflându-Se pe Cruce: ***Eli, Eli, lama sabahtani adică Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai lăsat [părăsit]?*** (Mt. 27: 46). Adică: "Pentru ce M-ai lăsat să am frică, de vreme ce ştii că duhul este osârduitor, iar trupul neputincios?” Ori: "Pentru ce ai dat loc [ai îngăduit] să fiu omorât, fiindcă Eu nu am făcut nimic vrednic de moarte?”"

Hristos a înlocuit legea "talionului” prin legea "iubirii”. Astfel Iisus iartă răufăcătorilor săi rugându-se pentru ei: ***"Iar Iisus zice: Părinte iartă-le lor că nu ştiu ce fac..."*** Acest lucru a fost profeţit de către David în psalmul 108,4 ***"Pus-au împotriva Mea rele în loc de bune şi ură în locul iubirii Mele".***

Batjocura care a fost adusă Mântuitorului pe cruce este profeţită în psalmi 21,7-8 ***"Toţi cei ce M-au văzut, M-au batjocorit, gătit-au cu buzele, clătinat-au cu capul zicând: nădăjduit-a spre Domnul, izbăveasca-L pe El că-L voieşte pe El".***

Împlinirea acestei profeţii ne arată Sfântul Evanghelist Marcu: ***“Iar cei ce treceau pe acolo îl huleau, clătinându-şi capetele zicând: Tu! Cei ce dărâmi templul şi în trei zile îl zideşti. Mântuieşte-Te pe Tine însuţi coborându-Te de pe cruce"*** (Marcu 15,29-30). Sfântul şi Apostol Evanghelist ne spune: ***"Asemenea şi arhiereii, bătându-şi joc de El cu cărturarii şi cu bătrânii ziceau: pe alţii i-a mântuit, iar pe Sine nu poate să Se mântuiască! Dacă este regele lui Israel să se coboare acum de pe cruce şi vom crede în El".*** (Matei 27,41-42).

Tot despre batjocura adusă Mântuitorului ne vorbeşte şi psalmul 68 ***"Mântuieşte-mă Dumnezeule...că s-au înmulţit mai mult decât perii capului meu cei ce mă urăsc în zadar. Întăritu-s-au vrăjmaşii Mei, cei ce mă prigonesc pe nedrept. Că pentru tine am suferit ocară, acoperit-a batjocura obrazul Meu...râvna casei tale m-a mâncat şi ocările celor ce Te ocărăsc pe tine au căzut asupra mea...împotriva mea grăit-au cei ce şedeau în porţi şi despre mine cârteau cei ce beau vin...şi ne-au dat spre mâncarea mea fiere şi în setea mea m-au adăpat cu oţet".*** (Psalmi 68,5,6,9,11,14,25).

Versetul 25 vorbeşte despre adăparea Lui cu oţet şi fiere de către soldaţi, lucru mărturisitde către toţi cei patru Evanghelişti (Matei 27,34,48; Marcu 15,36; Luca 23,35-37; Ioan 19,28-30) mai explicit în continuare ne istoriseşte Evanghelistul Matei ***"i-au dat să bea vin amestecat cu fier”; şi gustând nu a voit să bea... şi***

unul dintre ei alergând îndată şi luând un burete şi umflându-l de oţet şi punându-l într-o trestie, îi dă să bea."

Moartea Mântuitorului în psalmi

Psalmistul nu ne prooroceşte moartea propriu-zisă a Mântuitorului, dar în schimb ne spune despre întâmplarea imediată după moarte şi anume că nu i se vor zdrobi oasele pe cruce: ***"Domnul păzeşte toate oasele lor, nici unul din ele nu se vor zdobi"*** (Psalmi 33,19). Acest lucru este atestat de Sfantul Apostol şi evanghelist Ioan ***"Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise nu I-au zdrobit fluierile...căci s-au făcut acestea ca să se plinească Scriptura: nu I se va zdrobi nici un os "*** (Ioan 19,33-36).
Despre îngroparea Mântuitorului psaltirea ne vorbeşte în psalmul 44,10 ***"smirnă, aloe şi caşie din veşmintele Tale, din palate de fildeş, din câte Te-au înveselit fiice de împăraţi intru cinstea Ta "*** profeţie împlinită la Ioan 19,39 ***"Şi a venit şi Nicodim, cel care venise la El mai înainte noaptea aducând ca la 100 de litri de amestec de smirnă şi aloe."***

Tot despre moartea Mântuitorului ne profeţeşte şi psalmul 15,10 şi anume acest citat ne profeţeşte despre trei adevăruri deodată ***"Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea".*** Aici se face aluzie la îngroparea Domnului şi la coborârea Sa cu sufletul în Iad. Profeţia s-a împlinit la Faptele Apostolilor 2,25-31; 13,35,37: ***"De aceea în alt loc zice: nu vei da pe Sfântul Tău să vadă stricăciune pentru că David slujind în timpul său voii lui Dumnezeu a adormit şi s-a adăugat la părinţii lui şi a văzut stricăciune. Dar Acela pe Care Dumnezeu L-a înviat n-a văzut stricăciune".***

Învierea Domnului în psalmi

În psalmul 15, versetul 10 ni se vorbeşte despre Învierea Domnului. Versetul citat mai sus arată clar realitatea învierii. Ca dovadă avem pe cei patru evanghelişti în ordinea următoare: Matei 16,21; 28,6-7; Luca 24,6,34; Ioan 20,14 şi Marcu 16,16 ***"Iar el le-a zis: nu va spăimântaţi! Căutaţi pe Iisus Nazarineanul cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde l-au pus".***

Unul din Psalmii care fac referire directă la Învierea Domnului este psalmul 67 care începe astfel: ***"Să Se scoale Dumnezeu, şi să se risipească vrăjmaşii Lui şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc pe Dânsul! "Teodoret de Cyr tâlcuieşte astfel acest verset: "Zice: E vremea să Te scoli Tu, Stăpâne, şi să lucrezi mântuirea oamenilor, şi numai decât toată ceata neprietenilor se va întoarce în fugă,***

risipindu-se de strălucirea arătării Tale. Tot aşa, de multe ori şi noi obişnuim a-i deştepta pe judecătorii cei blânzi spre ajutorul celor nedreptăţiţi, rugându-i să se scoale şi să oprească semeţia asupritorilor. Iar "sculare”, după cum am zis de multe ori, nu numeşte numai încetarea îndelungii-răbdări, ci şi Învierea Mântuitorului lumii la trei zile după ce a primit de bună voie moartea pentru noi.

În acelaşi sens, Psalmul 117, 24 prin cuvintele ***"aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim intru ea"*** vrea să arate importanţa pe care o va avea ziua învierii (duminica).

De altfel, aceste ultime două versete sunt rostite la slujba Învierii Domnului şi în Săptămâna Luminată la începutul fiecărei slujbe.

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Săptămâna Sfintelor Pătimiri ale Domnului

Ultima perioadă care precede sărbătoarea Învierii Domnului este numită Săptămâna mare sau a Sfintelor Pătimiri ale Domnului, pentru că toate zilele ei sunt sfinte şi mari, iar în timpul ei trăim mântuitoarele şi înfricoşătoarele pătimiri ale Sale: scuipările, lovirile peste faţă, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfiră, trestia, buretele, oţetul, piroanele, suliţa şi, înainte de toate, crucea şi moartea, pe care Hristos Domnul le-a pătimit de bunăvoie pentru mântuirea noastră.

După perioada duhovnicească a postului de 40 de zile, Duminica Floriilor face trecerea către Săptămâna Sfintelor Pătimiri în care s-au săvârşit minunile mari, faptele neobişnuite şi mai presus de fire ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

- ⇒ Luni se face pomenire de fericitul Iosif cel prea frumos şi de smochinul care s-a uscat prin blestemul Domnului.
- ⇒ Marți se face pomenire de cele zece fecioare din Sfânta Evanghelie.
- ⇒ Miercuri, Sfinţii Părinţi au hotărât să se facă pomenire de femeia cea păcătoasă care a uns cu mir pe Domnul, pentru că aceasta s-a întâmplat cu puţin înainte de Sfintele şi Mântuitoarele Pătimiri.
- ⇒ Joi este ziua în care, după sinaxar, „prăznuim patru lucruri: sfânta spălare a picioarelor, Cina cea de taină, adică predarea înfricoşătoarelor Taine, rugăciunea cea mai presus de fire şi vânzarea Domnului”.

⇒ Vinerea mare este cea mai tristă zi din an, când ne amintim de „sfintele şi mântuitoarele şi înfricoşătoarele Pătimiri ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos”.

⇒ În Sâmbăta mare, sinaxarul ne spune că „prăznuim îngroparea dumnezeiască și trupească a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și pogorârea la iad, prin care neamul nostru, fiind chemat din stricăciune, a fost mutat spre viață veșnică”.

În zilele acestei săptămâni este foarte important să postim, să ne rugăm, să citim Sfintele Evanghelii, pentru a fi alături de Hristos care Se jertfeşte pentru mântuirea noastră. Trebuie să luăm aminte şi să înţelegem că ori de câte ori păcătuim, Îl răstignim în inima noastră pe Hristos Mântuitorul nostru.

Zilele Săptămânii mari sunt un timp în care ne străduim să ieşim din lumea păcatului şi să intrăm în lumea credinţei şi a mărturisirii, prin urmarea lui Hristos care este Calea, Adevărul și Viața.

10 superstiții și concepții greșite despre Postul mare

"Trebuie să posteşti strict după rânduiala tipiconală, să nu glumeşti, să nu râzi, să citeşti cu atenţie compoziția produselor și să se te pregăteşti de ispite grele, cine nu ştie că în post toate îţi merg mai rău decât oricând..." Vă prezentăm 10 superstiții și concepții greșite despre Postul mare.

1. Trebuie să posteşti strict după rânduiala tipiconală.

Desigur că puteți să respectaţi postul cu stricteţea cerută, doar că v-am îndemna să aveţi grijă ca nu cumva râvna excesivă să nu aducă la serbarea triumfului Ortodoxiei pe patul de spital.

Corect ar fi să ne dăm seama de propriile puteri şi de starea noastră de sănătate, căci această rânduială a fost întocmită pentru monahi. Dacă totuşi consideraţi că veţi face faţă acestor cerinţe, nu exageraţi și nu impuneţi nimănui această rânduială.

2. Trebuie să citim cu atenţie compoziția produselor, iar în cazul în care nu sunetm siguri, să-i cerem sfatul duhovnicului.

Fie-vă milă de părinte! În această perioadă el şi aşa este suprasolicitat. Dacă chiar într-atât vă place să examinaţi componenţa produselor, făceţi-o pentru dvs, nu-i mai chinuiţi şi pe ceilalţi. Însă măsura postirii ar trebui să o stabilim în linii generale, fără a căuta dacă melanjul din biscuiţi este de post, sau nu.

3. Trebuie să fim foarte serioşi, să nu glumim şi să nu râdem.

Dacă v-aţi propus drept obiectiv să le arătaţi celor din jur că postul ortodox nu e o glumă, ci o perioadă tristă şi fără de bucurii, sunteți binevenit. Puţin probabil însă că acest comportament al dumneavoastră vă va apropia prietenii de creștinism.

4. Nu e bine să ne serbăm ziua de naştere în post.

Dacă într-atât v-aţi pătrus de slujbele şi rugăciunile Postului mare, nu serbaţi. În cazul în care aveţi totuşi această dorinţă, o puteţi face. Astăzi nu este o probelemă să pregăteşti o masă de sărbătoare de post. Totodată cu acest prilej s-ar putea înfăptui o faptă bună, desigur, în cazul în care şi invitaţii ar fi de acord.

5. Nu trebuie să spui la nimeni că posteşti.

La sigur că o puteţi face, doar că la ce bun? În cazul în care cei din jur nu postesc sau chiar au o atitudine negativă față de credință, nu e nevoie să discutaţi despre aceasta. Cel mai probabil se va porni o ceartă şi îi va tulbura şi mai mult pe toţi. Însă în cazul în care sunteţi întrebat direct, ar fi bine să răspundeţi sincer.

6. Nu e bine în post să începi activităţi noi, cu atât mai mult să suporţi intervenţii medicale.

Iată încă o cale sigură de a dobândi o mulțime de probleme, sau poate chiar de a sfârşi mai tragic (în cazul unei boli grave).

Și dacă la serviciu vi se va încredinţa o nouă activitate, o veţi accepta sau veţi aştepta să fiţi concediat?

Iar dacă vi s-a împbolnăvit copilul, nu-l veţi trata? Sau veţi aştepta Învierea la care el poate să nu ajungă.

Raspunsul este evident: nu trebuie să căutăm motive pentru a nu face ceva, iar în cazul dacă nu suntem siguri cum să procedăm , poate ar fi mai bine să ne rugăm?

7. Copiii concepuţi în post se vor naşte neapărat bolnavi sau vor avea o mulţime de patimi.

În ceea ce privește relațiile dintre soţi din timpul postului, precum și din afara lui, ar trebui să cunoaşteţi că este ceva ce ţine doar de cei doi soţi. Biserica nu a fixat soţilor un program de convieţuire, căci nu poate intra în aceste amănunte, ci, a lăsat totul la ştiinţa lor şi la posibilitatea de a se iconomisi unul pe altul, potrivit cu

natura, cu mijloacele şi cu idealul fiecăruia. Iar în privinţa datei concepţiei de folos vă va fi să cunoaşteţi despre varietatea zilelor de naștere ale sfinţilor ale Bisericii, a căror părinți nu au respectat întotdeauna posturile, dar asta nu ne împiedică astăzi să ne rugăm lor şi să le cinstim zilele în care s-au născut sau au trecut la Domnul.

8. În perioada postului nu se poate primi taina Botezului.

Este întru totul greşit, această taină se săvârşeşte pe tot parcursul anului.

9. Trebuie să te împărtăşeşti o dată în an şi anume în Postul mare.

Este total neîntemeiată afirmaţia şi reprezintă o superstiție răspândită, care oferă oamenilor o frică că dacă se vor împărtăşi mai des, poate să li se întâmple ceva rău.

Împărtășania trebuie să fie nu deasă, nu rară, ci personală, stabilită împreună cu duhovnicul. Dacă nu are duhovnic, credinciosul trebuie să adreseze întrebările legate de împărtăşanie preoţilor de la biserica unde vrea să se împărtăşească.

10. În post trebuie să te pregăteşti de încercări grele, neapărat se va întâmpla ceva rău.

Viaţa în genere nu este uşoară, unii însă consideră că în post greutăţile sporesc. Probabil că în timpul postului devenim mai sensibili, încercând să ducem o luptă cu patmile şi păcatele. De exemplu încercăm să nu strigăm, să nu ne supărăm, nu înjurăm, însă nu mereu ne reuşeşte, iar aceste insuccese le suportăm mai greu ca în alte perioade.

Traducere şi adaptare Natalia Lozan

sursa pravmir.ru

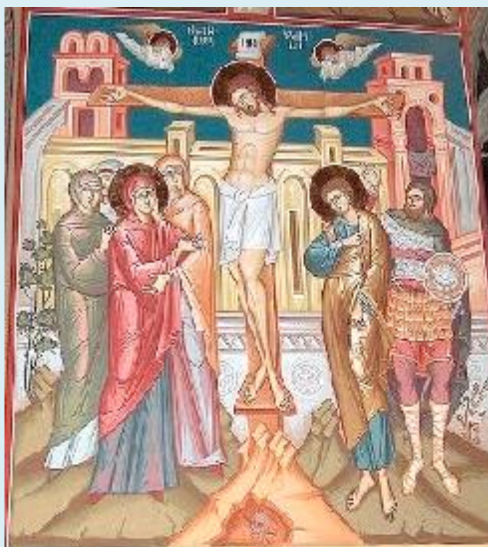
Se va prelua cu precizarea sursei: Altarul Credinţei

Deniile

Deniile sunt calea prin care putem urma pe Hristos în chip spiritual în drumul Lui spre Cruce şi apoi spre Învierea din morţi. Nu putem merge la Locurile Sfinte, dar avem Biserica, iar aici citirile şi cântările ni-L fac prezent pe Hristos în suflete.

Deniile din Săptămâna Sfintelor Patimi

Postul Sfintelor Paşti este perioada care ne mijloceşte cea mai adâncă trăire duhovnicească din întreg anul bisericesc. Este un timp dăruit spre curăţirea inimii, de înălţare a duhului către Cel ce Se pogoară în mormântul sufletelor noastre ca să-l lumineze cu lumina Învierii Sale.

Iată-ne ajunşi la ultima treaptă a urcuşului duhovnicesc pe care Postul ne-o pune în faţă: Săptămâna Patimilor sau Săptămâna cea mare.

Bunul nostru Mântuitor ne cheamă să-L petrecem cu toţii pe ultimul Său drum, pe drumul dragostei, pe drumul suferinţelor, pe drumul Crucii, al sângelui şi al mântuirii neamului omenesc.

Biserica ne cheamă să ne adunăm la rugăciune în fiecare seară, la slujbele deniilor, să ascultăm ultimele cuvinte ale Domnului şi să vedem cât a pătimit El pentru mântuirea noastră.

Deniile din Săptămâna Sfintelor Patimi sunt un urcuş abrupt şi intens spre Înviere; ele sunt ca o culme pentru cei care au postit şi s-au pocăit de păcatele lor, sau ca un tren de ultimă oră, ca o chemare stăruitoare pentru cei întârziaţi în hotărârea lor de a se întoarce spre Hristos înainte de marea sărbătoare a Învierii.

"Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină şi mă miluieşte!" - aceasta este binecuvântarea Săptămânii Mari, şi anume, să-L rugăm pe El, Cel mult-răbdător şi întru totul smerit, să ne dăruiască puterea de a răstigni sau de a birui patimile rele din noi, pentru a primi în suflet smerenia, iubirea, răbdarea şi sfinţenia Sa.

În Săptămâna Sfintelor Pătimiri se intensifică postul, întrucât răstignim mai mult în noi lăcomia de orice fel, sporim pocăinţa. Dar este şi timpul când trebuie să adăugăm peste tânguirea pentru păcatele noastre o altă tânguire - pentru Hristos Cel ce Se jertfeşte pentru noi.

Prin participarea noastră la suferinţa lui Hristos mărturisim, cu inima udată de lacrimile pocăinţei,că păcatele noastre devin astăzi cuiele răstignirii şi durerile cumplite ale Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Şi într-o astfel de stare, mărturisind Domnului prin Taina cea mântuitoare a Sfintei Spovedanii şi prin Împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Lui, putem şi noi să-L însoţim pe Hristos pe Calea suferinţei Crucii spre bucuria Învierii.

Nu putem merge la Locurile Sfinte, dar avem Biserica, iar aici citirile şi cântările ni-L fac prezent pe Hristos în suflete. Cel mai important lucru pentru noi este să participăm sufleteşte şi trupeşte la slujbele Sfintelor Pătimiri ale Mântuitorului Hristos. Aceasta este şi chemarea Sfintei noastre Biserici în

Săptămâna Mare: „Veniţi toţi credincioşii să ne închinăm Sfintelor Pătimiri ale Mântuitorului Hristos!“.

Amin.

Pr. Prof. Nicolae Necula - Ce sunt deniile

În calendarul ortodox săptămâna a cincea a Postului Paştelui – sunt menţionate, în zilele de miercuri şi vineri, Denii, a Canonului celui mare şi a Acatistului Născătoarei de Dumnezeu.

Ce sunt aceste Denii? Prin caracterul şi conţinutul lor, deniile sunt unicate în cultul divin ortodox. Cuvântul „denie” vine de la slavonescul „vdenie” şi înseamnă priveghere sau slujbă nocturnă. Mai precis, ***denia este slujba utreniei sau „de dimineaţă” care se săvârşeşte seara, în ajun.*** Denia se deosebeşte de priveghere, care înseamnă tot slujbă de seară, prin faptul că se referă numai la utrenia săvârşită seara.

Dacă privegherea se săvârşeşte în ajunul sărbătorilor importante, deniile se săvârşesc numai în două săptămâni din timpul unui an bisericesc şi anume: în săptămâna a cincea şi a şaptea (sau a Patimilor) din Postul Paştelui. Cele două denii din săptămâna a cincea sunt utreniile zilelor de joi şi sâmbătă săvârşite seara, în ajun.

Slujba este o utrenie de post care înglobează în ea cele două piese imnografice foarte importante şi frumoase:

- *Canonul cel mare al Sfântului Andrei Criteanul, imnograf din secolul al VIII-lea (prăznuit la data de 4 iulie) şi*
- *Acatistul Bunei Vestiri, atribuit patriarhului Serghie al Constantinopolului (sec. VII).*

Prima piesă imnografică, cunoscută şi sub numele de Canonul de pocăinţă este alcătuit din 250 de imnuri sau strofe în care autorul exprimă în formă întraripată zdrobirea inimii celui păcătos, constituind un imn statornic spre pocăinţă. Cea de a doua compoziţie imnografică, Acatistul Bunei Vestiri, este un imn de laudă închinat Maicii Domnului, alcătuit din 24 de strofe. Această piesă imnografică dă expresie sub formă poetică, învăţăturii Bisericii despre Maica Domnului.

Deniile din săptămâna ultimă a Postului sau Săptămâna Patimilor sunt slujbele la care credincioşii participă, prin tradiţie, în număr foarte mare. Ele se săvârşesc în biserici începând cu seara Floriilor, deci din Duminica a şasea a postului, până vineri seara, inclusiv. Ca şi cele din săptămâna a cincea şi aceste utrenii au elemente specifice care le dau caracter de unicat. Dintre aceste denii, cele mai importante sunt cele de joi şi vineri seara, cunoscute şi sub denumirile de denia mică şi denia mare. Cea de joi seara are ca elemente specifice, citirea celor 12 Evanghelii ale patimilor şi scoaterea solemnă a Sfintei Cruci în mijlocul bisericii. Cea de vineri seara se deosebeşte de celelalte denii prin Cântarea Prohodului, în trei stări ca şi prin ritualul înconjurării bisericii cu Sfântul Epitaf (cusătură sau pictură de mare frumuseţe care reprezintă scena punerii în mormânt).

(din lucrarea Biserica şi cult pe înţelesul tuturor, Ed. Europartner)

Comentariu la articolul "Ce sunt deniile" al Părintelui prof. univ. dr. Necula

Emil Tripa - etripa@hotmail.com

Doresc să aduc câteva completări la articolul “Ce sunt deniile” al păr. Necula, şi anume de ce deniile, care sunt de fapt utrenii, se ţin seara. Explicaţiile de mai jos depăşesc cadrul cărţii sfinţiei sale, acela de popularizare a credinţei.

După tipicul bisericesc, denia nu începe seara ci la ceasul al 7-lea din noapte, adică la ora 0:00 sau miezul nopţii. Această rânduială este menţionată explicit în Triod la Utrenia din Sfânta şi Marea Joi (denia de miercuri seară), unde Triodul mai menţionează şi că Miezonoptica nu se mai cântă în biserică.

Începerea deniei la ceasul al şaptelea din noapte mai este pomenită încă o dată la Utrenia din Sfânta şi Marea Sâmbătă, supranumită şi Denia Prohodului Domnului. Aceeaşi menţionare o mai întâlnim încă o dată în Penticostar la începutul utreniei din noaptea Învierii Domnului, cunoscută în popor sub numele de slujba învierii Domnului. Din această trecere în revistă se trage concluzia că deniile încep seara numai în parohiile de mir, ca pogorământ pentru neputinţa privegherii, şi că aceasta este excepţia, nu regula. ***Oricine a stat până la sfârşitul unei denii şi a auzit Doxologia (mică sau mare), se va fi întrebat de ce spune rugăciunea " Învredniceşte-ne, Doamne, în ziua aceasta fără de păcat să ne păzim noi" când, de fapt, tocmai a început seara.***

Cele mai vechi denii sunt cele din Săptămână mare şi, după cum ştim, primele trei dintre acestea încep cu troparul "Iată, Mirele vine la miezul nopţii...", supranumit şi troparul Miezonopticii. ***Cred că o explicare mai corectă a ce sunt deniile este că acestea sunt utrenii miezonopticale şi că este vorba de o priveghere nocturnală cu accent eshatologic, în imitaţia celor zece fecioare din Evanghelie care privegheau aşteptând Mirele.***

Deşi tipicul nu spune nimic cu privire la începerea deniilor de duminică, luni şi marţi seara, troparul "Iată, Mirele vine…" ne arată că aceste denii încep tot la ora miezonopticii.
Singura denie la care se dă pogorământ a începe mai devreme este cea din Vinerea mare, supranumită "a celor 12 Evanghelii". După tipic, aceasta poate începe la ceasul al 2-lea din noapte, adică ora 19:00, ca pogorământ pentru lungimea ei şi pentru că, în Vinerea mare la ceasul al doilea din zi (ora 7 dimineaţa) încep Ceasurile Împărăteşti.

În restul Săptămânii mari, nu se face slujba dimineaţa după răsăritul soarelui ca să se poată odihni fraţii. Cei care nu înţeleg necesitatea respectării timpului liturgic şi ne acuză de acrivie mai săvârşesc în plus liturghii dimineaţa, de luni până joi şi în Sâmbăta mare. Fie că sunt ale Darurilor mai Înainte Sfinţite, fie că sunt ale Sfântului Vasile cel mare, aceste liturghii sunt vesperale, adică ar trebui să înceapă la ora Vecerniei. Triodul spune explicit că se încep aceste liturghii la ceasul al zecelea din zi (ceasul al optulea din zi în Joia mare), ceea ce înseamnă ora 15:00 (şi, respectiv, ora 13:00), dar sunt destui care interpretează greşit, poate din necunoştinţă, că aceste ore ar fi 10:00 dimineaţa, respectiv 8:00 dimineaţa. Săvârşind liturghiile dimineaţă mai întrerupem şi postul prematur, împărtăşindu-ne sau luând anafora, şi ne mai facem şi călcători de post exact în Săptămâna mare.Chiar şi cei care cunosc numerotarea romană a ceasurilor devansează

liturghiile dimineaţă pentru a nu fi nevoiţi a le săvârşi seara, imediat înainte de denie.

Conform raţionamentului meu de mai sus, ar trebui ca în zilele cu denii să nu se săvârşească Miezonoptica. Ştiu că Triodul spune să se citească totuşi la chilie, dar aceasta este râvnă monahală târzie şi că, în secolele III-IV d.Hr., când au apărut deniile Săptămânii mari în viaţa liturgică a bisericii, nu se mai săvârşea Miezonoptica. De altfel, însăşi slujba Miezonopticii în forma ei actuală este tot o creaţie monahală târzie, după ce a avut loc sinteza monastico-catedrală în varianta monahismului urban, cum o numesc specialiştii în liturgica comparată. Asta nu înseamnă că monahii nu au făcut la începuturi privegheri în noapte. Ba din contră. Ci doar că nu există o Miezonoptică separată de Utrenie. Utrenia monahală începea la al treilea cântat din noapte al cocoşului, adică la orele 2-3 noaptea, cum începe şi astăzi la mănăstirile cu rânduiala athonită. Ea constă din cei şase psalmi ai dimineţii (sau măcar Ps. 62) şi citirea din Psaltire.

Pentru cei interesaţi de liturgica comparată privind Liturghia Ceasurilor (adică a ciclului zilnic de laude), recomand lucrarea eminentului liturghiolog Păr. Prof. Robert Taft, “The Liturgy of the Hours în East and West – the origins of the divine office and its meaning for today.”

La fel, la praznicele împărăteşti (+) şi cu priveghere +), nu se mai zice Miezonoptica, ci se face slujba de priveghere constând din Vecernia mare şi Utrenia împreunate. Tradiţional, la slavoni, aceste privegheri sunt numite tot denii (vsenoshchnoe bdenie). Aceste privegheri, însă, încep de obicei înainte de ora 0:00 din cauza Litiei, componentă a Vecerniei mari: se ştie că nici un aliment, şi deci nici pâinea binecuvântată de la Litie, nu poate fi consumat după ora 0:00, ca ajunare pregătitoare pentru primirea Împărtăşaniei.

De ce se priveghează în toată Săptămâna mare şi nu doar în noaptea Învierii, cum ar cere regula la un praznic împărătesc? Pentru că acesta este praznicul praznicelor şi, spre deosebire de celelalte 12 praznice împărăteşti, are numeroase reguli liturgice speciale, cum ar fi: 7 zile de praznic - Săptămâna Luminată -, 38 de zile de după prăznuire şi odovanie (în loc de 7), Ajun şi Ceasuri Împărăteşti cu 2 zile înainte de praznic şi, dacă acceptăm că Săptămâna mare este înainte prăznuirea Învierii Domnului, atunci are 6 zile de înainte prăznuire.

Deniile din Postul mare

Deniile sunt slujbe specifice Postului mare. Cuvântul Denie provine din cuvântul vdenia şi înseamnă slujba Utreniei săvârşită seara, fără a fi însă unită cu Vecernia şi cu Litia, ca în cazul Privegherii din ajunul duminicilor, a sărbătorilor împărăteşti şi a sfinţilor cu priveghere. Denia, ca slujbă de dimineaţă săvârşită seara, are ca scop transformarea întunericului serii în lumină liturgică, ca simbol al trecerii sufletului, prin rugăciune, pocăinţă şi postire, de la întunericul păcatului la lumina vieţuirii sfinte potrivit Evangheliei lui Hristos. Deniile sunt (…) o formă de priveghere prelungită a zilei, ca umplere a serii cu lumina duhovnicească a rugăciunii şi a cântării. Cu alte cuvinte, ***denia face ca seara să fie ziuă şi lumină de priveghere. […] Ele conţin multă lumină şi multă hrană duhovnicească pentru urcuşul interior al sufletului spre marea şi sfânta sărbătoare a Învierii Domnului.***

Deniile nu sunt doar slujbe de dimineaţă săvârşite seara, până târziu în noapte, ci ***scopul lor principal este ca, prin rugăciune şi cântare, prin citirea Sfintei Scripturi şi meditaţie, prin pocăinţă şi post, să alungăm din suflet întunericul păcatelor şi să ne umplem de lumina cea tainică şi nevăzută, dar reală şi simţită ca bucurie, a prezenţei iubitoare a lui Hristos în noi şi în cei care se roagă împreună cu Biserica Sa.***

În Sfântul şi marele Post al Paştilor, Deniile sunt săvârşite în zilele de miercuri şi vineri seara din Săptămâna a cincea, precum şi în toată Săptămâna Sfintelor Patimi. Rânduiala slujbei Deniei din Sfânta şi marea Vineri, care este săvârşită joi seara şi în care sunt citite cele doisprezece Evanghelii despre Pătimirile Domnului,

este specifică Bisericii Ortodoxe Române. La Denia din Sfânta şi marea Sâmbătă, săvârşită vineri seara, în Biserica Ortodoxă se cântă Prohodul Domnului.

Deniile din săptămâna a V-a

În timpul Deniei de miercuri seara din Săptămâna a cincea din Postul mare se citeşte Viaţa Sfintei cuvioase Maria Egipteanca şi Canonul mare al Sfântului Andrei Criteanul, ***„pentru că Sfântul Post de patruzeci de zile se apropie de sfârşit şi pentru ca nu cumva oamenii, lenevindu-se, să se îngrijească mai puţin de nevoinţele cele duhovniceşti”***, cum se spune în Sinaxarul Deniei (Sinaxar în Joia din Săptămâna a cincea a Postului Mare, Triod., p. 422; Cf. şi cartea Deniile, Ed. Trinitas, Iaşi; 1999, p. 92.).

În timpul Deniei de vineri seara, din Săptămâna a cincea a Postului mare, se citeşte şi se prăznuieşte Imnul Acatist al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, ocrotitoare a dreptcredincioşilor şi ajutătoare a lor în nevoinţele duhovniceşti ale Postului mare. ***Slujba Deniilor din Săptămâna Sfintelor Patimi ne cheamă la rugăciune şi priveghere, la meditaţie asupra întunericului păcatului prezent în răutatea patimilor omeneşti, suscitate sau susţinute adesea de puterile demonice. Acestea cauzează umilire, suferinţă şi moarte Mântuitorului Iisus Hristos, Ce le îndură pe toate cu smerenie şi îndelungă răbdare.***

Deniile din săptămâna a cincea din Postul mare, când este pomenită cuvioasa maică Maria Egipteanca, sunt în mod deosebit denii de pocăinţă, de conştientizare a morţii spirituale a sufletului robit de păcat şi patimi.

Deniile din Săptămâna Patimilor

Deniile din Săptămâna Sfintelor Patimi sau Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos au în centrul lor taina suferinţelor sufleteşti şi trupeşti ale Mântuitorului ca urmare a păcatelor oamenilor, arătate în invidie şi ură, lăcomie şi trădare, frică prea mare şi lipsă de fidelitate, etc. Pe de altă parte slujbele deniilor arată şi puterea pocăinţei.

Cântarea: „Iată, Mirele vine la miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind…”, precum şi cântarea: „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa…”, exprimă cel mai intens tensiunea dintre pocăinţă şi iertare, dintre priveghere şi aşteptarea bucuriei învierii şi a întâlnirii cu Hristos.

Odinioară, mai ales la sate, lumânarea de ceară curată aprinsă de credincioşi în biserică, la deniile din Săptămâna Patimilor, era la sfârşit purtată în mână până acasă, ca arvună a luminii învierii, ca semn că rostul şi folosul slujbei deniilor este acela de a aduna în timpul Postului lumină în suflet spre a ne bucura de lumina cea mare şi deplină a Sfintelor Paşti.

Începând cu Denia de duminică seara, după cei şase Psalmi ai Utreniei, se cântă până în Sfânta şi marea Joi troparul: ***„Iată Mirele vine în miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iar nevrednică este iarăşi cea pe care o va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, ca să nu te dai morţii şi afară de împărăţie să te încui; ci te deşteaptă grăind: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti, Dumnezeule; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi".***

O altă cântare deosebit de frumoasă care ne cheamă la priveghere în primele trei zile ale Săptămânii Sfintelor Patimi, până în Joia cea mare, este Luminânda sau Svetilna Deniilor: ***„Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am, ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină, şi mă mântuieşte".***

Denia de Joi seara este cunoscută şi drept Denia celor 12 Evanghelii care vorbesc tocmai despre prinderea, procesul Mântuitorului şi despre Răstignirea Mântuitorului. Îndelunga răbdare a Domnului nostru Iisus Hristos este preamărită după fiecare dintre cele 12 Evanghelii citite la Denia din Joia mare (Utrenia zilei de vineri). Pericopele evanghelice ale acestei slujbe alcătuiesc un tablou complet al suferinţelor Mântuitorului, culminând cu răstignirea şi moartea Sa pe Cruce.

Denia Prohodului Domnului din Sfânta şi marea Vineri cuprinde o serie de cântări sau imne, împărţite în trei stări, inegale ca număr de strofe. Preoţii şi credincioşii, stând în jurul Sfântului Epitaf, cântă pătimirile, răstignirea, moartea şi îngroparea Domnului.

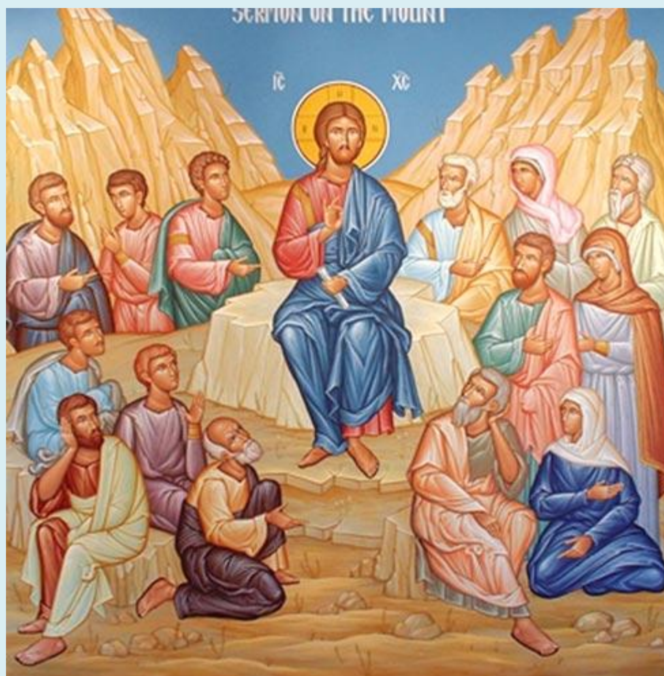
În Denia Prohodului Domnului, fiecare cântare este precedată de un verset din Psalmul 118, pentru că în acest Psalm se arată dragostea celui Credincios pentru Legea Domnului. Prin moartea Sa, Iisus Cel Răstignit Şi-a dovedit dragostea Sa faţă de Legea Domnului împlinind voia lui Dumnezeu-Tatăl, prin ascultare desăvârşită faţă de El şi prin înfrânare de la rău.

Deniile din Săptămâna Sfintelor Patimi sunt un urcuş abrupt şi intens spre Înviere; ele sunt ca o culme pentru cei care au postit şi s-au pocăit de păcatele lor, sau ca un

tren de ultimă oră, ca o chemare stăruitoare pentru cei întârziaţi în hotărârea lor de a se întoarce spre Hristos înainte de marea sărbătoare a Învierii.

(Informaţii preluate din: prefaţa semnată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României „Lumină spre Lumina Învierii. Înţelesul şi folosul postului”, la cartea „Deniile din Postul Mare”, apărută la Editura TRINITAS, 1999; Cartea „Foame şi sete după Dumnezeu – înţelesul şi folosul postului –” a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, apărută la Editura Basilica, 2010)

Sfânta şi marea Luni - Blestemarea smochinului neroditor şi istoria lui Iosif cel prea frumos

Denia din Sfânta şi Marea Luni ne aşează înainte pilda smochinului neroditor care a fost blestemat de către Domnul să se usuce şi a dreptului Iosif din Vechiul Testament.

Istoria smochinului ne îndeamnă la pocăinţă şi facere de bine. Dacă Dumnezeu nu găseşte în noi roadele credinţei, adică faptele cele bune, putem fi părtaşi sorţii smochinului celui neroditor. Dumnezeu este atât iubire, cât şi dreptate. Deci, la Judecata de Apoi, El nu doar va răsplăti, ci va şi pedepsi pe cei ce nu au rodit.

De asemenea, ne este dat exemplul lui Iosif cel frumos - cel frumos la trup şi la suflet. Acesta este vândut de fraţii săi pe 30 de arginţi, iese viu din groapa în care îl azvârliseră fraţii săi, ajunge stăpânul Egiptului, salvează poporul de foamete, sfârşind prin a-i ierta pe toţi pentru răul pe care i-l făcuseră, anticipând profetic, prin viaţa sa, venirea în lume a Mântuitorului. Iosif rămâne pentru noi un model de smerenie şi răbdare, de iertare desăvârşită, îndemnându-ne, împreună cu Mântuitorul, să iertăm pe cei care ne greşesc şi să facem bine şi celor ce ne urăsc pe noi.

Lecturile evanghelice din Sfânta şi marea Luni la Utrenie şi la Sfânta Evanghelie

I. La Utrenie: Matei 21, 18-44

18. Dimineaţa, a doua zi, pe când se întorcea în cetate, a flămânzit;
19. Şi văzând un smochin lângă cale, S-a dus la el, dar n-a găsit nimic în el decât numai frunze, şi a zis lui: De acum înainte să nu mai fie rod din tine în veac! Şi smochinul s-a uscat îndată.
20. Văzând aceasta, ucenicii s-au minunat, zicând: Cum s-a uscat smochinul îndată?
21. Iar Iisus, răspunzând, le-a zis: Adevărat grăiesc vouă: Dacă veţi avea credinţă şi nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ce s-a făcut cu smochinul, ci şi muntelui acestuia de veţi zice: Ridică-te şi aruncă-te în mare, va fi aşa.
22. Şi toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi.

23. Iar după ce a intrat în templu, s-au apropiat de El, pe când învăţa, arhiereii şi bătrânii poporului şi au zis: Cu ce putere faci acestea? Şi cine Ţi-a dat puterea aceasta?
24. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă voi întreba şi Eu pe voi un cuvânt, pe care, de Mi-l veţi spune, şi Eu vă voi spune vouă cu ce putere fac acestea:
25. Botezul lui Ioan de unde a fost? Din cer sau de la oameni? Iar ei cugetau întru sine, zicând: De vom zice: Din cer, ne va spune: De ce, dar, n-aţi crezut lui?

26. Iar de vom zice: De la oameni, ne temem de popor, fiindcă toţi îl socotesc pe Ioan de prooroc.
27. Şi răspunzând ei lui Iisus, au zis: Nu ştim. Zis-a lor şi El: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

28. Dar ce vi se pare? Un om avea doi fii. Şi, ducându-se la cel dintâi, i-a zis: Fiule, du-te astăzi şi lucrează în via mea.
29. Iar el, răspunzând, a zis: Mă duc, Doamne, şi nu s-a dus.
30. Mergând la al doilea, i-a zis tot aşa; acesta, răspunzând, a zis: Nu vreau, apoi căindu-se, s-a dus.
31. Care dintr-aceştia doi a făcut voia Tatălui? Zis-au Lui: Cel de-al doilea. Zis-a lor Iisus: Adevărat grăiesc vouă că vameşii şi desfrânatele merg înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu.
32.Căci a venit Ioan la voi în calea dreptăţii şi n-aţi crezut în el, ci vameşii şi desfrânatele au crezut, iar voi aţi văzut şi nu v-aţi căit nici după aceea, ca să credeţi în el.

33. Ascultaţi altă pildă: Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn şi a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe.
34. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să-i ia roadele.
35. Dar lucrătorii, punând mâna pe slugi, pe una au bătut-o, pe alta au omorât-o, iar pe alta au ucis-o cu pietre.
36. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decât cele dintâi, şi au făcut cu ele tot aşa.
37. La urmă, a trimis la ei pe fiul său zicând: Se vor ruşina de fiul meu.
38. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moştenitorul; veniţi să-l omorâm şi să avem noi moştenirea lui.
39. Şi, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie şi l-au ucis.
40. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători?
41. I-au răspuns: Pe aceşti răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor.

42. Zis-a lor Iisus: Au n-aţi citit niciodată în Scripturi: "Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. De la Domnul a fost aceasta şi este lucru minunat în ochii noştri"?
43. De aceea vă spun că împărăţia lui Dumnezeu se va lua de la voi şi se va da neamului care va face roadele ei.

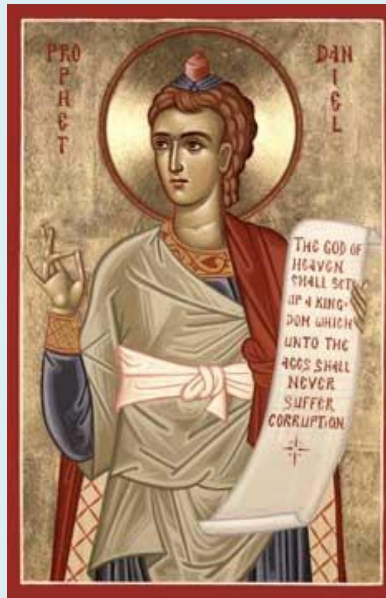
44. Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea îl va strivi.

II. La Liturghie: Matei 24, 3-35

3. Şi şezând El pe Muntele Măslinilor, au venit la El ucenicii, de o parte, zicând: Spune nouă când vor fi acestea şi care este semnul venirii Tale şi al sfârşitului veacului?
4. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vedeţi să nu vă amăgească cineva.
5. Căci mulţi vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt Hristos, şi pe mulţi îi vor amăgi.
6. Şi veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie; luaţi seama să nu vă speriaţi, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfârşitul.
7. Căci se va ridica neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocuri.
8. Dar toate acestea sunt începutul durerilor.
9. Atunci vă vor da pe voi spre asuprire şi vă vor ucide şi veţi fi urâţi de toate neamurile pentru numele Meu.
10. Atunci mulţi se vor sminti şi se vor vinde unii pe alţii; şi se vor urî unii pe alţii.
11. Şi mulţi prooroci mincinoşi se vor scula şi vor amăgi pe mulţi.
12. Iar din pricina înmulţirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.
13. Dar cel ce va răbda până sfârşit, acela se va mântui.

14. Şi se va propovădui această Evanghelie a împărăţiei în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; şi atunci va veni sfârşitul.
15. Deci, când veţi vedea urâciunea pustiirii ce s-a zis prin Daniel proorocul, stând în locul cel sfânt - cine citeşte să înţeleagă –

16. Atunci cei din Iudeea să fugă în munţi.

17. Cel ce va fi pe casă să nu se coboare, ca să-şi ia lucrurile din casă.
18. Iar cel ce va fi în ţarină să nu se întoarcă înapoi, ca să-şi ia haina.
19. Vai de cele însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea!
20. Rugaţi-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sâmbăta.
21. Căci va fi atunci strâmtorare mare, cum n-a fost de la începutul lumii până acum şi nici nu va mai fi.
22. Şi de nu s-ar fi scurtat acele zile, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleşi se vor scurta acele zile.
23. Atunci, de vă va zice cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeţi.
24. Căci se vor ridica hristoşi mincinoşi şi prooroci mincinoşi şi vor da semne mari şi chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putinţă, şi pe cei aleşi.
25. Iată, v-am spus de mai înainte.
26. Deci, de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieşiţi; iată este în cămări, să nu credeţi.
27. Căci precum fulgerul iese de la răsărit şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului.
28. Căci unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

29. Iar îndată după strâmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca şi luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer şi puterile cerurilor se vor zgudui.
30. Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate neamurile pământului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă.
31. Şi va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trâmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini.
32. Învăţaţi de la smochin pilda: Când mlădiţa lui se face fragedă şi odrăsleşte frunze, cunoaşteţi că vara e aproape.
33. Asemenea şi voi, când veţi vedea toate acestea, să ştiţi că este aproape, la uşi.
34. Adevărat grăiesc vouă că nu va trece neamul acesta, până ce nu vor fi toate acestea.
35. Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

Sinaxar - În sfânta şi marea zi de Luni din Săptămâna Patimilor

Tropare şi stihiri

Iată mirele vine în miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iară nevrednic este iarăşi pe carele va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuiezi, ca să nu te dai morţii, şi afară de împărăţie să te încui. Ci te deşteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.

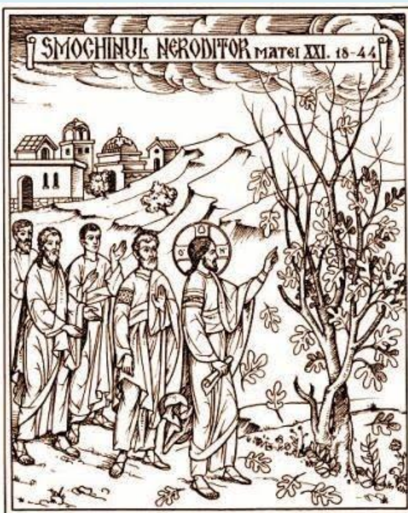
Cinstitele patimi au răsărit lumii în această zi, ca nişte lumini de mântuire, că Hristos merge să pătimească din bunătatea Sa. Cel ce cuprinde toate cu palma, primeşte a Se răstigni pe lemn, ca să mântuiască pe om.

Judecătorule cel nevăzut, cum Te-ai văzut cu trup şi mergi să Te ucizi de oameni fără de lege, judecând judecata noastră cu patima Ta ! Pentru acesta, laudă, măreție şi slavă înălţând stăpânirii Tale, Cuvinte, cu un glas le aducem Ţie.

Ziua aceasta luminat aduce începuturile patimilor Domnului; veniţi dar, iubitorilor de prăznuire, să-L întâmpinăm cu cântări. Că Ziditorul merge să ia răstignire, întrebări şi bătăi, judecându-Se de Pilat. Şi încă lovindu-Se de la rob cu palma peste cap; toate va să le rabde, ca să mântuiască pe om. Pentru aceasta strigăm: Iubitorule de oameni, Hristoase Dumnezeule, dăruieşte iertare de greşale celor ce se închină cu credinţă preacuratelor Tale patimi.

Evanghelia

Evanghelia de la Matei 21, 18-46 - Domnul Iisus Hristos şi smochinul neroditor

Condac
Iacov plângea pentru lipsirea lui Iosif, şi viteazul şedea în căruţă, ca un împărat cinstindu-se; că desmierdărilor egiptencei atuncea nefăcându-se rob, s-a preaslăvit de la Cel ce vede inimile oamenilor şi trimite cunună nestricăcioasă.

Icos
Peste tânguire să mai adăugăm acum tânguire şi să vărsăm lacrimi, plângând împreună cu Iacov pe Iosif, pururea slăvitul şi curatul, pe cel ce s-a robit cu trupul, iar sufletul şi l-a păstrat nerobit; şi a domnit peste tot Egiptul. Că Dumnezeu dă slugilor Sale cunună nestricăcioasă.

Sinaxar

În sfânta şi marea Luni facem pomenire de fericitul Iosif cel preafrumos şi de smochinul care s-a uscat din cuvântul Domnului.

Tot în această zi de Luni binecuvântată, pomenim şi o minune pe care a făcut-o Domnul Hristos, o minune spre înţelepţirea credincioşilor, pentru că negăsind smochine într-un smochin neroditor, l-a blestemat să se usuce şi s-a uscat, iar Sfânta noastră Biserică pomenind această întâmplare, are în vedere o explicaţie pentru cei credincioşi, atrăgându-le atenţia că suntem toţi chemaţi spre rodire şi că Domnul Hristos aşteaptă ceva de la noi, şi noi suntem datori să-i oferim Mântuitorului virtuţile noastre în loc de alte roade.

Smochinul cel blestemat de Mântuitorul este un fel de pildă pentru noi, ca să ştim că Domnul Hristos răsplăteşte nu numai binele pe care-l fac oamenii, ci răsplăteşte şi pedepseşte şi îndărătniciile lor, şi neangajările lor spre bine.

Se spune în Sinaxarul de la slujba de Luni, din Săptămâna Patimilor că Domnul Hristos nu şi-a arătat niciodată puterea pedepsitoare asupra oamenilor – să înţelegem în vremea propovăduirii Sale – dar şi-a arătat-o asupra unui smochin, ca să se înţeleagă din aceasta că El are şi putere pedepsitoare, iar credincioşii să se silească să fie, nu sub blestem, ci sub binecuvântarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cum reiese şi dintr-o alcătuire din Postul Sfintelor Paşti, în care vorbim fiecare dintre noi cu propriul nostru suflet şi ne îndemnăm pe noi înşine să nu dormităm, ci să ne trezim şi să lucrăm pentru slava lui Dumnezeu şi pentru binele nostru vremelnic şi veşnic.

Svetilna / luminânda

Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită, şi îmbrăcăminte nu am, ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, dătătorule de lumină, şi mă mântuieşte.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuirea Evangheliei din Lunea mare

Matei 21, 18-44

"***A doua zi dimineaţă, întorcându-Se în oraş, a flămânzit***".
- ***Cum a flămânzit dimineaţa?***
- Trupul lui Hristos îşi arăta nevoile sale, atunci când Hristos îi îngăduia.

"***Şi văzând un smochin lângă cale, a venit la el şi n-a găsit nimic în el decât numai frunze***".
Un alt evanghelist spune: "***Că încă nu era vremea smochinelor***". Dacă nu era vremea smochinelor, pentru ce evanghelistul acesta mai spune că "***a mers să vadă de va găsi ceva în el***"? De aici se vede că aceasta era numai o bănuială a ucenicilor; că ucenicii nu erau încă desăvârşiţi.

De altfel evangheliştii scriu totdeauna în Evangheliile lor şi ce bănuiau ucenicii. După cum bănuiala lor era că Hristos S-a dus la smochin ca să vadă de va găsi ceva în el, tot aşa, tot o bănuială a lor era că l-a blestemat, pentru că smochinul n-a avut rod.

- ***Dar atunci pentru ce l-a blestemat?***
- Pentru ucenici; ca să le dea curaj, să-i întărească. Până atunci Hristos făcuse numai bine; nu pedepsise pe nimeni; trebuia, dar să dea dovadă că are şi puterea de a pedepsi, ca să afle şi ucenicii şi iudeii că poate usca pe răstignitorii Lui, dar de buna Sa voie îi iartă şi nu-i usucă. N-a vrut să-Şi arate puterea Sa pedepsitoare asupra oamenilor, ci a dat dovadă de această putere, blestemând un pom.

Când se întâmplă una ca aceasta cu un pom, cu un animal necuvântător sau cu un loc, nu iscodi, nu spune: ***"Era drept să se usuce smochinul, dacă nu era vremea smochinelor?"*** A grăi aşa este cea mai mare ocară; ci uită-te la minune; minunează-te şi slăveşte pe Cel Ce a făcut minunea. La fel mulţi, exercitându-şi simţul lor de dreptate, s-au întrebat dacă a fost drept ca Hristos să înece atâţia porci în mare în ţinutul gherghesenilor. Dar nici aici nu trebuie să-ţi pui astfel de întrebări, că şi porcii sunt animale neraţionale şi necuvântătoare, după cum şi smochinul este neînsufleţit.

- Dar atunci pentru ce a dat o astfel de înfăţişare acestui fapt şi pentru ce acest temei pentru blestem?
- Am spus-o şi mai înainte: Hristos nu S-a dus la smochin ca să găsească rod în el; asta era numai bănuiala ucenicilor. Iar dacă nu era încă timpul fructelor, în zadar susţin unii că smochinul uscat închipuie legea veche. ***Credinţa este fructul legii***; şi atunci era timpul acestui fruct şi l-a dat. Că a spus Hristos: "***Iată holdele sunt albe spre seceriş",*** şi: ***"V-am trimis pe voi să seceraţi unde nu v-aţi ostenit***".

Uscarea smochinului nu are deci această însemnare, ci, după cum am spus, arăta puterea pedepsitoare a lui Hristos. De altfel cuvintele: "***Că nu era vremea smochinelor***" ne arată că nu S-a dus la smochin pentru că-i era foame, ci pentru ucenicii Săi. Ucenicii s-au mirat foarte tare că s-a uscat smochinul, deşi Hristos făcuse până atunci minuni şi mai mari. Dar, după cum am spus, o astfel de minune era o noutate pentru ei; acum, pentru prima oară Şi-a arătat Hristos puterea Lui pedepsitoare. De aceea nici n-a făcut minunea aceasta cu un alt pom, ci cu un smochin, cel mai umed dintre toţi pomii, ca şi prin aceasta să se arate şi mai mare minunea. Şi ca să afli că minunea aceasta a făcut-o Hristos pentru ei, ca să-i îndemne să fie curajoşi, ascultă ce le spune mai departe!

- Ce le spune?
- "***Şi voi veţi face lucruri mai mari dacă veţi avea credinţă şi nu vă veţi îndoi***".
Vedeţi, dar, că ***totul s-a făcut pentru ei, ca să nu se teamă şi să nu se înfricoşeze de uneltiri şi de necazuri. De aceea, pentru a-i lipi de rugăciune şi de credinţă***, le mai spune încă o dată: "***Dacă veţi avea încredere în credinţă şi în rugăciune, nu veţi face numai această minune, ci veţi muta şi munţii şi veţi face şi alte minuni mai mari***". Dar mândrii şi îngâmfaţii iudei, vrând să-I întrerupă învăţătura, au venit la El şi L-au întrebat: ***"Cu ce putere faci acestea?"***

Pentru că nu-L puteau învinui că face minuni, arhiereii şi bătrânii poporului îl ţin de rău pentru că a alungat pe vânzători din templu. Evanghelistul Ioan ne spune că atunci când a alungat pe vânzători din templu, îi pun tot această întrebare; nu cu

aceleaşi cuvinte, dar cu acelaşi gând. Atunci îl întreabă: "***Ce semn ne arăţi că faci acestea?***", iar Hristos le răspunde zicând: "***Stricaţi templul acesta şi Eu în trei zile îl voi ridica***"; acum însă Hristos îi pune în încurcătură. De aici se vede că atunci era la începutul minunilor, acum la sfârşitul lor.

Cu alte cuvinte, arhiereii îl întreabă aşa: "***Ai primit scaun de învăţător de alungi pe vânzători din templu? Ai fost hirotonit preot, că-Ţi iei această putere?"*** Şi doar Hristos nu făcuse o obrăznicie, ci Se îngrijise de buna rânduială a templului; dar arhiereii şi bătrânii poporului, pentru că nu puteau spune nimic altceva, îi aduc această acuzaţie. Când i-a alungat pe vânzători din templu, n-au îndrăznit să-I spună ceva din pricina minunilor; îl ţin de rău mai târziu, când L-au văzut din nou în templu.

- Ce le răspunde Hristos?
- Nu le răspunde direct la întrebarea lor; le arată că dacă ar voi să vadă puterea Lui, ar putea-o face; dar n-o face, ci le răspunde prin o întrebare, spunând: "***Botezul lui Ioan de unde este? Din cer sau de la oameni?***"

- ***Dar ce legătură este între întrebarea arhiereilor şi întrebarea lui Hristos?***
- Foarte mare legătură! Dacă ei ar fi răspuns "***Din cer***", Hristos i-ar fi întrebat: "***Atunci pentru ce n-aţi crezut în el?".*** Dacă arhiereii şi bătrânii poporului ar fi crezut în Ioan Botezătorul, nu L-ar mai fi întrebat pe Iisus cu ce putere alungă pe vânzători din templu; ar fi ştiut de la Ioan cine este Iisus, că Ioan le spusese: "***Nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintei Lui***"; şi: "***Iată Mielul lui Dumnezeu, Care ridică păcatul lumii***"; şi: "***Acesta este Fiul lui Dumnezeu***"; şi: "***Cel Ce vine de sus deasupra tuturor este***."; şi: "***Lopata este în mâna Lui şi va curăţi aria Lui***". Deci, dacă ar fi crezut în Ioan, nimic nu i-ar fi împiedicat să ştie cu ce putere a făcut acestea. Dar pentru că ei I-au răspuns cu viclenie: "***Nu ştim***", Hristos n-a spus: "Nici Eu nu ştiu".
- Dar ce? ***"Nici Eu nu vă spun"***.

Dacă arhiereii şi bătrânii poporului n-ar fi ştiut, Hristos i-ar fi învăţat; dar pentru că întrebarea lor a fost pusă cu viclenie, pe bună dreptate Hristos nu le răspunde.

- Dar pentru ce n-au spus că botezul lui Ioan este de la oameni?
- Pentru că "***se temeau de popor***".
Ai văzut ce inimi sucite? Dispreţuiesc mereu pe Dumnezeu şi fac totul de ochii lumii. De Ioan Botezătorul se temeau, nu pentru că îl respectau, ci de ochii lumii; tot de ochii lumii nu voiau să creadă în Hristos. Asta e pricina tuturor relelor săvârşite de ei!

Apoi Domnul le-a grăit:
" Ce vi se pare? Un om avea doi feciori; şi a zis celui dintâi: "Du-te astăzi şi lucrează în via mea!" Iar el răspunzând a zis: "Nu vreau" dar mai pe urmă, căindu-se, s-a dus. Şi mergând la al doilea i-a spus la fel; iar acela răspunzând, a zis: "Eu, Doamne, voi merge" şi n-a mers. Care din aceşti doi a făcut voia tatălui?" Iar ei au zis: "Cel dintâi".

Îi mustra iarăşi prin pilde! Arăta în chip ascuns nerecunoştinţa iudeilor şi ascultarea neamurilor, foarte mult osândite de ei. ***Cei doi feciori sunt aceste două popoare: iudeii şi neamurile; şi aşa s-a întâmplat şi cu neamurile şi cu iudeii.*** Neamurile, deşi n-au făgăduit să asculte, deşi n-au auzit legea, au arătat, cu fapta, că ascultă; iudeii, deşi au spus: "***Toate câte va spune Dumnezeu vom face şi vom asculta***", cu fapta n-au ascultat. Dar ca nu cumva iudeii să creadă că legea le va fi de folos, Hristos le arăta că însăşi legea îi va osândi. Acelaşi lucru îl spune şi Pavel: "***Nu auzitorii legii sunt drepţi înaintea lui Dumnezeu, ci făcătorii legii se vor îndreptăţi***". Şi pentru ca să-i facă pe iudei să se osândească singuri, îi pune pe ei să rostească hotărârea de osândire, aşa cum a făcut în pilda următoare, cu lucrătorii cei răi trimişi să lucreze în vie.

Ca să-Şi ajungă scopul, Hristos pune vina pe altă persoană. Şi pentru că arhiereii şi bătrânii poporului n-ar fi voit să-şi mărturisească deschis vina lor, Hristos, prin pilda celor doi feciori, îi duce acolo unde voia. Iar când ei au rostit hotărârea lor de osândire, neînţelegând cele spuse, Hristos le descoperă atunci înţelesul ascuns al pildei Sale, spunându-le: ***"Vameşii şi desfrânatele merg înaintea voastră în Împărăţia Cerurilor. Că a venit la voi Ioan pe calea dreptăţii şi n-aţi crezut în el, ci vameşii şi desfrânatele au crezut în el; dar voi văzând, nu v-aţi căit nici după aceea, ca să credeţi în el".***

Dacă le-ar fi spus numai atât: "Desfrânatele merg înaintea voastră în Împărăţia Cerurilor", li s-ar fi părut împovărător cuvântul; dar aşa, după ce şi-au rostit ei înşişi sentinţa, nu li s-a mai părut greu. De aceea Hristos adaugă şi pricina pentru care au luat-o înaintea lor desfrânatele şi vameşii.
- Care-i pricina?
- ***"Ioan a venit la voi, le-a spus Hristos, nu la desfrânate şi vameşi; şi nu numai atât, ci a mers pe calea dreptăţii".*** Nu puteţi să-i aduceţi nici vina că a fost un om trândav şi fără de folos; dimpotrivă, a fost un om cu viaţa nepătată, cu multă purtare de grijă, iar voi n-aţi ţinut seama de el! Pe lângă această vină şi o alta, că vameşii au ascultat de Ioan; şi după asta, iarăşi alta, că nici după ce au crezut vameşii voi n-aţi crezut! Ar fi trebuit ca voi să credeţi înaintea lor; dar aşa, pentru că n-aţi crezut nici după ce-au crezut ei, nu mai aveţi nici o iertare. Nespusă este

lauda acelora şi tot nespusă osânda voastră! La voi a venit şi nu l-aţi primit; n-a venit la aceia şi l-au primit. Nici pe vameşi nu i-aţi avut dascăli! Iată prin câte cuvinte le împleteşte lauda vameşilor şi osânda arhiereilor! "***La voi a venit, nu la vameşi***!" Voi n-aţi crezut în el. Pe vameşi necredinţa voastră nu i-a smintit! Ei au crezut; iar credinţa lor nu v-a fost de folos! ***Cuvintele ,"Merg înaintea voastră" n-au fost spuse ca să arate că arhiereii şi bătrânii poporului vor merge în Împărăţia Cerurilor după vameşi, ci ca să aibă nădejde că vor merge şi ei, dacă vor voi.***

Nimic nu-i aţâţă pe oamenii îndrăgostiţi de cele lumeşti ca ambiţia. De aceea Hristos spune mereu: "***Cei dintâi pe urmă şi cei de pe urmă întâi***"; de aceea le-a vorbit de desfrânate şi de vameşi, ca să-i ambiţioneze. Că aceste două păcate sunt păcate mari, născute amândouă din dragoste păcătoasă: unul din dragostea de trup, altul din dragostea de bani. ***Le arată apoi că a crede în Ioan Botezătorul înseamnă a asculta de legea lui Dumnezeu. Desfrânatele au intrat în Împărăţia Cerurilor, nu numai datorită harului, ci şi dreptăţii. N-au intrat rămânând desfrânate, ci ascultând, crezând, curăţindu-se, schimbându-se; aşa au intrat.***

Ai văzut cât de uşor de primit a făcut cuvântul Său, deşi a fost mai tăios, prin pilda celor doi feciori şi a desfrânatelor? Nu i-a întrebat pe arhiereii şi bătrânii poporului direct: "Pentru ce n-aţi crezut în Ioan?" ci, ceea ce era cu mult mai usturător, după ce le-a pus înainte pe vameşi şi pe desfrânate, atunci îi învinuieşte. Îi convinge că purtarea lor este de neiertat şi le arată că toate faptele lor sunt făcute de frica oamenilor şi pentru slava deşartă. Pe Hristos nu-L mărturiseau de frică, pentru ca să nu fie daţi afară din sinagogă; iar pe Ioan Botezătorul nu îndrăzneau să-l vorbească de rău, nu din evlavie, ci tot de frică. De toate acestea Domnul i-a ţinut de rău prin cuvintele pe care le-a spus; iar la urmă, le-a făcut o rană şi mai usturătoare, spunându-le: "***Dar voi văzând, nu v-aţi căit nici după aceea, ca să credeţi în el***".

"Ascultaţi altă pildă. Era un om stăpân pe casă, care a sădit vie şi a împrejmuit-o cu gard; şi a săpat teasc şi a zidit turn; şi a dat-o lucrătorilor şi s-a dus departe. Dar când s-a apropiat vremea roadelor, a trimis slujitorii săi la lucrători ca să ia roadele. Dar lucrătorii luând pe slujitori, pe unii i-au bătut, pe alţii i-au omorât, iar pe alţii i-au ucis cu pietre. Iarăşi a trimis alţi slujitori, mai mulţi decât cei dintâi, şi le-au făcut la fel. Mai pe urmă a trimis la ei pe fiul lui, zicând: "Poate se vor ruşina de fiul meu". Dar lucrătorii, văzând pe fiul, au zis între ei: "Acesta este moştenitorul! Veniţi să-l ucidem şi să-i luăm moştenirea lui". Şi, scoţându-l afară din vie, l-au omorât. Deci când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acelora?" Zis-au Lui: "Pe cei răi cu rău îi va pierde şi via o va da

altor lucrători, care vor da roadele la vremea lor". Zis-a lor Iisus: "Niciodată n-aţi citit în Scripturi: "Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceea a ajuns în capul unghiului?".

Multe lucruri arată Hristos în această pildă!

- *Că Dumnezeu a purtat de grijă iudeilor de la început;*
- *că ei dintru început au fost nişte ucigaşi;*
- *că Dumnezeu n-a lăsat nimic din cele ce trebuiau pentru purtarea lor de grijă;*
- *că nu S-a întors dinspre ei nici după ce au ucis pe profeţi, ci a trimis chiar pe Fiul Lui;*
- *că unul şi acelaşi este Dumnezeul Noului şi Vechiului Testament;*
- *că moartea Lui are să săvârşească mari lucruri;*
- *că iudeii au să sufere cea mai cumplită pedeapsă pentru răstignirea Lui şi pentru îndrăzneala lor,*
- *că au să fie chemate neamurile şi că iudeii au să cadă.*

Domnul a spus această pildă îndată după pilda cu cei doi feciori, ca şi prin această pildă să arate cât de mare e crima iudeilor, ca să arate că e cu totul de neiertat.

- Pentru ce?
- Pentru că au fost întrecuţi de desfrânate şi de vameşi - şi cu mult - deşi au avut parte de o atât de mare purtare de grijă.

Uită-te cât de mare e purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi cât de negrăită lenea lor! Dumnezeu a făcut ce trebuiau să facă lucrătorii: a împrejmuit via cu gard, a sădit-o şi toate celelalte. ***Puţin lucru a lăsat în seama lor: să aibă grijă de cele din vie, să păzească ce le-a dat. N-a fost uitat nimic, ci toate erau într-o desăvârşită ordine.*** Deşi iudeii s-au bucurat de atâtea daruri din partea lui Dumnezeu, n-au câştigat nimic de pe urma lor: i-a scos din Egipt, le-a dat legea, le-a ridicat Ierusalimul, le-a zidit templul, le-a făcut jertfelnicul.

"Şi a plecat departe", adică a fost îndelung răbdător; nu i-a pedepsit totdeauna îndată pentru păcatele lor. Numeşte "plecare departe" îndelunga Sa răbdare.
"A trimis slugile Sale", adică pe profeţi,
"să ia rodul", adică ascultarea arătată prin fapte.
Dar iudeii şi acum şi-au arătat răutatea lor; nu numai că n-au dat rod după ce s-au bucurat de o atât de mare purtare de grijă - şi acesta-i semn de lenevie - dar s-au purtat şi rău cu cei, care au venit să ia rodul. ***Oamenii care nu pot să dea şi sunt***

datori nu trebuie să se mânie, nici să se supere, ci să se roage. Iudeii nu numai că s-au mâniat, dar şi-au mânjit şi mâinile cu sânge. Au dat altora pedepsele pe care trebuia să le primească ei. Dumnezeu a trimis apoi al doilea rând de slugi şi al treilea rând ca să arate şi răutatea lor şi bunătatea Lui.

- Dar pentru ce n-a trimis îndată pe Fiul Lui?
- Pentru ca ei să-şi recunoască păcatul săvârşit faţă de cei trimişi mai înainte, să-şi potolească mânia şi să se ruşineze de venirea Lui. Mai sunt şi alte pricini. Dar deocamdată să mergem mai departe.
- ***Ce înseamnă cuvintele "Poate se vor ruşina?"***
- ***Nu înseamnă că Dumnezeu nu ştia ce au să-I facă Fiului Său - Doamne fereşte! - Nu! Prin aceste cuvinte a vrut să arate cât de mare e păcatul lor, că n-au nici o iertare. Deşi ştia că au să-L omoare, totuşi a trimis pe Fiul Său.***

Prin cuvintele: "***Se vor ruşina***" arăta ce-ar fi trebuit să facă, că ar fi trebuit să se ruşineze de El. Şi în alt loc din Scriptură Dumnezeu spune: "***Dacă, oare, vor auzi***"; nu grăieşte aşa pentru că nu ştia ce are să se întâmple, ci ca să nu spună unii din cei păcătoşi că spusele de mai înainte ale lui Dumnezeu i-au mânat cu sila la neascultare. În acest scop se foloseşte Dumnezeu de cuvintele: "Dacă oare" şi "poate". S-au purtat ca nişte nerecunoscători faţă de slujitori, dar ar fi trebuit să respecte vrednicia Fiului.

- Ce-ar fi trebuit să facă ei?
- Ar fi trebuit să alerge, ar fi trebuit să-şi ceară iertare pentru crimele săvârşite! Dar nu, ei fac o crimă mai mare decât cea dinainte, alătură crimă de crimă; şi totdeauna crimele din urmă întunecă pe cele dinainte. Aceasta o arată şi Hristos, spunând: "***Umpleţi măsura părinţilor voştri***". De demult profeţii le-au adus aceeaşi învinuire, zicând: "***Inimile voastre sunt pline de sânge***" şi "***sângiuiri cu sângiuiri se amestecă***" şi "***Cei ce zidiţi Sionul cu sângiuiri***". Dar nu s-au înţelepţit, deşi au primit această mare poruncă: "***Să nu ucizi***", deşi li s-a poruncit de nenumărate ori să se depărteze de acest păcat, deşi au fost îndrumaţi prin multe şi felurite mijloace la păzirea acestei porunci, ei nu şi-au lăsat obiceiul lor cel rău!

- Ce au spus slujitorii când L-au văzut pe Fiul?
- "***Haide să-L ucidem***!"
Pentru ce? Ce vină mare sau mică I-aţi găsit? Pentru că v-a cinstit? Pentru că, Dumnezeu fiind, S-a făcut om pentru voi? Pentru că a făcut acele nenumărate minuni? Pentru că v-a iertat păcatele? Pentru că v-a chemat la Împărăţia Cerurilor?

Uită-te cât de mare este prostia lor pe lângă necredinţa lor! Uită-te la pricina uciderii! E plină de nebunie, că spun: "***Să-L ucidem şi va fi a noastră moştenirea***"!

- Şi unde se sfătuiesc să-L omoare?
- Afară din vie!
Ai văzut cum profeţeşte şi locul unde au să-L ucidă? "***Şi scoţându-L afară L-au omorât***".

Evanghelistul Luca spune că atunci când Hristos a rostit pedeapsa lucrătorilor acelora, iudeii au spus: "***Să nu fie***." şi că Hristos a adăugat mărturia din Scriptură: "***Privind la ei a zis: "Ce înseamnează, dar, ceea ce s-a scris: "Piatra pe care n-au luat-o în seamă ziditorii, aceea s-a pus în capul unghiului?***".

Matei, dimpotrivă spune că iudeii au pronunţat pedeapsa lucrătorilor acelora. Nu-i o contrazicere între Luca şi Matei, că s-a întâmplat şi una şi alta. Iudeii au rostit şi sentinţa împotriva lor, dar dându-şi seama îndată de ce-au spus, au zis: "***Să nu fie!***". Hristos a pus înaintea lor cuvintele profetului David, ca să-i convingă că vor fi negreşit pedepsiţi. Totuşi, nici aşa Domnul nu le-a descoperit lămurit iudeilor că via va fi dată neamurilor, ca să nu le dea prilej de atac, ci lăsa numai să se înţeleagă, când zice: "***Via o va da altora***". De aceea şi Domnul le-a spus asta prin pildă, ca înşişi iudeii să pronunţe sentinţa împotriva lor. Tot aşa s-a întâmplat şi cu David, când şi-a dat sieşi pedeapsa, în urma pildei spuse de Natan.

Uită-mi-te şi acum cât de dreaptă este sentinţa. O pronunţă chiar cei care au să fie pedepsiţi.

Apoi, pentru ca iudeii să afle că pedeapsa aceasta nu e cerută numai de simţul de dreptate, ci că a prezis-o de mult şi că harul Sfântului Duh şi Dumnezeu au hotărât-o, Hristos a adăugat profeţia lui David şi-i mustră spunându-le: ***"Niciodată n-aţi citit că piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului? De la Dumnezeu s-a făcut aceasta şi este minunat în ochii noştri".***

Prin toate acestea Hristos le-a arătat iudeilor că ei, pentru necredinţa lor, au să fie scoşi şi au să fie chemate neamurile. Aceasta le-a spus-o învăluit prin vindecarea fiicei cananeencei, prin mânzul asinei, prin vindecarea slugii sutaşului şi prin alte multe pilde. Aceasta o arată şi acum. De aceea a şi adăugat: "***De la Domnul s-a făcut aceasta şi este minunată în ochii noştri***". Le-a spus mai dinainte că vor forma un singur popor neamurile care vor crede şi iudeii câţi vor crede, cu toată deosebirea mare de până atunci dintre neamuri şi iudei. Apoi, ca să

afle iudeii că cele ce se vor face nu sunt împotriva lui Dumnezeu, ci cu totul pe placul Lui, că vor fi minunate şi pline de uimire pentru cei ce le vor vedea, a adăugat: "***De la Domnul s-a făcut aceasta***".

Hristos Se numeşte pe El "piatra", iar pe învăţătorii iudeilor, "ziditori", aşa a spus şi Iezechiel: "***Cei ce zidesc zidul şi-l spoiesc fără să fie bine făcut***".

- Dar cum nu L-au băgat în seamă?
- Nu L-au băgat în seamă pentru că au spus despre Hristos: "***Acesta nu este de la Dumnezeu";*** şi: ***"Acesta amăgeşte poporul";*** şi: ***"Tu eşti samarinean şi ai demon".***
Apoi, ca să ştie iudeii că paguba nu se mărgineşte numai la scoaterea din vie, a adăugat şi pedepsele, zicând: ***"Cel ce va cădea peste piatra aceasta se va sfărâma, şi peste cine va cădea ea îl va zdrobi".***

- ***E vorba aici de două pieiri: una, aceea că iudeii s-au poticnit şi s-au smintit; acest înţeles îl au cuvintele: "Cel ce va cădea pe piatra aceasta";***
- ***alta, aceea a căderii lor în robie, a prăpădului de obşte şi a nenorocirilor ce au să vină peste ei, pe care le-a arătat Hristos mai dinainte desluşit, zicând: "Îi va zdrobi". Prin aceste cuvinte a făcut aluzie şi la Învierea Lui.***

Profetul Isaia spune că Domnul învinuieşte via; în parabola aceasta, Domnul învinuieşte şi pe conducătorii poporului. În Isaia Domnul spune: "***Ce trebuia să fac viei Mele şi nu i-am făcut?***". În altă parte spune iarăşi: "***Ce greşeală au găsit părinţii voştri întru Mine?***"; şi iarăşi: "***Poporul Meu, ce ţi-am făcut? Sau cu ce te-am supărat?***". Prin aceste cuvinte Domnul arată nerecunoştinţa iudeilor; le arată că au răsplătit lui Dumnezeu cu rău, deşi s-au bucurat de toate binefacerile; în pilda lucrătorilor viei arată tot acelaşi lucru, dar cu mai multă tărie.

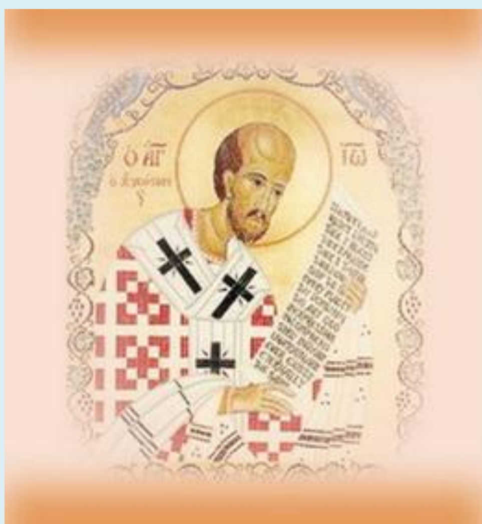
Acum Domnul nu mai spune: "Ce trebuia să fac viei Mele şi nu i-am făcut?", ci îi pune pe iudei să declare ei că nu le-a lipsit nimic, îi pune pe ei să se osândească singuri. Când iudeii i-au răspuns lui Hristos: "Pe cei răi cu rău îi va pierde şi via o va da altor lucrători", nu spun altceva decât aceasta, rostind împotriva lor o sentinţă definitivă.

Ştefan le-a adus aceeaşi învinuire, care mai cu seamă i-a durut, că s-au bucurat pururea de multă purtare de grijă a lui Dumnezeu, dar ei au răsplătit cu rău pe Binefăcătorul lor. Foarte puternică dovada că nu e vinovat de osânda venită peste ei Cel ce i-a pedepsit, ci sunt de vină cei care au fost pedepsiţi. Acelaşi lucru îl

arată şi Hristos acum şi prin pildă şi prin profeţie. Nu S-a mărginit să le spună numai pilda, ci a adăugat şi două profeţii, pe a lui David şi pe a Sa.

Ce-ar fi trebuit să facă iudeii când au auzit aceasta? N-ar fi trebuit, oare, să I se închine? N-ar fi trebuit, oare, să se minuneze de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, atât cea din vechime cât şi cea de mai târziu? Dacă n-au ajuns cu nimic mai buni din acestea, n-ar fi trebuit, oare, să fie mai înţelepţi cel puţin de frica pedepsei? Dar iudeii n-au ajuns mai buni.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt despre Evanghelia de la Matei, care se citeşte în Sfânta şi marea Luni, la Liturghie

(Mt. 24, 3-35)

După ce Hristos a vorbit despre nenorocirea ce avea să vie asupra Ierusalimului şi despre aceea că Apostolii vor birui toate piedicile, iar Evanghelia se va predica în toată lumea, se întoarce iarăşi la descrierea ticăloşiei ce va veni peste iudei, pe când ucenicii vor predica strălucit Evanghelia în toată lumea.

„***Atunci cei din Iudeea să fugă la munţi***”. ***Atunci, când ?*** Când acestea se vor întâmpla, când urâciunea pustiirii va fi în locul cel sfânt. El prin aceasta înţelege, oastea romană. Atunci, zice el, să fugiţi, căci nu va fi nici o nădejde de mântuire.

Altădată iudeii din războaie grele se ridicaseră, ca în timpurile lui Sanherib şi ale lui Antioh. Oastea lor fusese împrăştiată, templul cucerit; însă s-au ridicat macabeii împotriva vrăjmaşului şi a urmat o deplină schimbare. Dar pentru ca ei să nu aştepte şi acum ceva asemenea, le curmă toată nădejdea. Abia viaţa singură, zice El, vor putea ei să-şi mântuiască. De aceea, cei ce se vor afla pe acoperământul casei, să nu se mai pogoare în casă spre a-şi lua hainele. El prin aceasta le arată nenorocirea de care nu vor putea scăpa şi prin care oricine se va afla acolo neapărat va pieri.

Pentru aceasta adaugă el: „***Cel ce va fi în câmp să nu se întoarcă înapoi să-şi ia haina sa***”; căci dacă cei ce se aflau în cetate trebuia să fugă din ea, cu atât mai puţin puteau să vină în ea cei ce se aflau afară din dânsa.

„***Vai celor însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea***”; celor dintâi pentru că ele, cu povara pântecului lor, nu vor putea fugi atât de repede; iar celorlalte pentru că vor fi oprite de dragostea pruncilor lor şi nu se vor putea mântui.

A părăsi banii şi hainele este uşor, dar cine va părăsi ceea ce i-a dat firea ? însemnând mai departe mărimea ticăloşiei. Domnul zice: „***Rugaţi-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau Sâmbăta; căci va fi atunci necaz mare cum nu a mai fost de la începutul lumii până acum, şi nici nu va mai fi***”. Bagă de seamă că el vorbeşte către iudei şi lor le descrie nenorocirea ce are să vină asupră-le. Căci atunci când Vespasian s-a arătat cu oştile înaintea Ierusalimului, Apostolii nu mai erau acolo, şi nu serbau Sâmbăta.
Pentru ce nu iarna sau Sâmbăta? Nu iarna, pentru anotimpul cel rău; nu Sâmbăta, pentru că legea oprea a face o cale lungă, aşadar a fugi departe. Şi când Hristos zice că n-a mai fost un necaz aşa de mare şi nici nu va mai fi, aceasta nu este o exagerare a lucrului. Cine citeşte cărţile istoricului iudeu Iosif Flaviu, care vieţuia pe atunci, va vedea că aceasta este adevărat.

Şi să nu zică cineva că el poate a spus minciună spre a înfăţişa profeţia lui Hristos ca fiind adevărată. Desigur, nu; căci el nu era unul dintre credincioşi, ci un iudeu foarte râvnitor. Iară el povesteşte că ticăloşia aceea a covârşit toată tragedia şi nici un război n-a nenorocit vreodată un popor, într-o asemenea măsură. Aşa de mare a fost foametea, încât mumele îşi sfâşiau copii şi se certau pe carnea lor, morţii se tăiau bucăţi şi se mâncau. Iudeii înşişi trebuie să spună, şi încă mai mult spune adevărul, că această grozavă nenorocire a venit asupra Iudeii pentru omorârea lui Iisus Hristos.

Pentru că aceasta a fost cea mai mare fărădelege din câte s-au săvârşit pe pământ, de aceea şi necazul acela a fost cel mai mare din câte a văzut pământul. „***Şi de nu s-ar fi scurtat zilele acelea, zice Domnul, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleşi se vor scurta zilele acelea***”. ***Prin aceasta El arată că iudeii ar fi meritat şi mai mare pedeapsă, iar sub „zilele acelea” înţelege El timpul împresurării, ceea ce va să zică: dacă războiul romanilor ar fi ţinut mai îndelung, toţi iudeii ar fi pierit.*** Şi el nu înţelege numai pe jidovii cei din Iudeea, ci şi pe cei ce erau afară de această ţară, căci pretutindenea pe unde ei vieţuiau, au fost atuncea prigoniţi şi alungaţi, atâta erau ei de urâţi.

Dar pe cine numeşte Iisus în acest loc: „cei aleşi” ? Pe credincioşii care locuiau între iudei. Adică pentru ca iudeii să nu poată zice că acea nenorocire este o pedeapsă pentru predicarea şi închinarea lui Hristos, de aceea Domnul arată că credincioşii nu numai că n-au fost pricina acelei nenorociri a iudeilor, că mai

vârtos aceştia ar fi pierit cu totul, dacă între ei n-ar fi fost nici un creştin. Căci dacă Dumnezeu ar fi lăsat războiul să dureze mai îndelung, n-ar fi rămas nici un iudeu, însă Dumnezeu a scurtat războiul, pentru ca cei credincioşi dintre iudei să nu piară împreună cu cei necredincioşi. ***Şi cu privire la aceasta zice Domnul: „Pentru cei aleşi se vor scurtă zilele acelea". Zice aceasta spre a da mângâiere credincioşilor ce locuiau printre iudei, ca să nu se teamă că şi ei vor pieri cu dânşii.***

Iar dacă Dumnezeu are o astfel de îngrijire pentru cei credincioşi, că pentru dânşii chiar şi alţii s-au mântuit şi pentru creştini au rămas în viaţă şi iudei, de ce cinste mare se vor împărtăşi ei în timpul cununilor (adică în cer) ? Şi el nu numai că îi mângâie, dar îi şi abate treptat de la obiceiurile iudaiceşti; căci când templul nu mai există, fireşte încetează şi legea. Aceasta însă nu o zice lămurit, ci numai arată la ea, vorbind despre pierirea Ierusalimului.

Atunci de vă va zice vouă cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-1 credeţi. Că se vor scula hristoşi mincinoşi şi profeţi mincinoşi, şi vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putiinţă, şi pe cei aleşi. Iată, mai înainte v-am spus. Deci de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieşiţi; iată este în cămări, să nu credeţi. Că precum iese fulgerul de la răsărit, şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului".

După ce Iisus a vorbit despre pierirea Ierusalimului, acum El aduce vorba despre venirea sa cea de-a doua şi descrie ucenicilor Săi semnele aceleia; dar nu numai lor, ci şi spre folosul nostru şi al neamurilor viitoare. El zice „atunci". Acest „atunci" nu vă spune că cele următoare sunt legate după timp cu cele înainte mergătoare, sau au să se întâmple îndată după, aceea, ci numai că ele au să se întâmple în viitor.

De asemenea, prin cuvintele: ***„în zilele acelea venit-a Ioan Botezătorul"*** (Mt. 2, 1), nicidecum nu arată timpul cel mai de aproape ce a urmat, ci arată ceva ce s-a întâmplat cu mulţi ani mai târziu. Cuvintele „în zilele acelea" nu înseamnă timpul în care s-au întâmplat cele dinainte, ci când s-au întâmplat cele următoare, pe care el voia să le povestească. în cele dinainte vorbise el despre naşterea lui Hristos, despre venirea magilor şi despre moartea lui Irod. La aceasta uneşte nemijlocit cuvintele: „***în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul***", povestind ceea ce s-a întâmplat cu 30 de ani mai târziu. Acest chip de povestire adeseori se află în Sfânta Scriptură. Aşa şi aici ea lasă toată întinderea cea mare de timp dintre surparea Ierusalimului şi sfârşitul lumii, povestind ceea ce are să se întâmple cu puţin înainte de pieirea lumii.

Atunci, de va zice vouă cineva: „***Iată aicea este Hristos, sau acolo***”, să nu credeţi. Când a grăit despre pieirea Ierusalimului, el a vorbit şi despre profeţii cei mincinoşi, care vor amăgi oamenii în timpul Apostolilor; dar cu mult mai rău descrie el pe profeţii cei mincinoşi care se vor arăta cu puţin timp înainte de pieirea lumii; „***ei vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putinţă, pe cei aleşi***”.

Aici vorbeşte el de Antichrist şi de slugile lui, despre care şi Pavel zice: „***a căruia venire este dinspre lucrarea Satanei, întru toată puterea şi semne şi minuni ale minciunii, şi cu toată amăgirea pentru cei pieritori***” (II Tes. 9, 10).
Domnul îndeamnă la pază. El zice: „***Să nu vă duceţi nici în pustie, nici în cămări***”. El nu zice: „Duceţi-vă la dânsul, dar să nu-1 credeţi”, ci „să nu ieşiţi”, căci vicleşugul lui Antichrist este mai mare şi susţinut prin minuni.

Mai departe El descrie cum va veni iarăşi, prin cuvintele: „***precum iese fulgerul de la răsărit***”… Aşadar, El nu va întrebuinţa nici un trimis, nici un vestitor, ci într-o clipă Se va arăta El tuturor, în toată lumea. El zice: „***Unde este stârvul, acolo şi vulturii***”; aceasta însemnează că îngerii, Mucenicii şi Sfinţii îl vor înconjura. Mai departe pomeneşte de semnele cele înfricoşătoare.

„***îndată după necazul zilelor acelora, soarele se va întuneca***”. Prin „zilele necazului” înţelege el pe cele ale lui Antichrist şi ale profeţilor lui mincinoşi, când mare necaz este de a fi mulţi amăgiţi. Dar acest necaz nu va dura îndelung. Căci, dacă pentru cei aleşi s-a scurtat şi războiul iudaic, cu atât mai vârtos se va scurta pentru dânşii şi acest necaz. De aceea zice el „îndată”, căci mai toate se vor întâmpla deodată.

Abia va sosi Antichrist şi profeţii săi, şi Hristos Se va arăta. „***Soarele se va întuneca***” aceasta nu va să zică se va desfiinţa, ci va fi covârşit de strălucirea venirii Sale; „***şi stelele din cer vor cădea***”, căci ele atunci nu vor mai fi trebuincioase, nemaifiind noapte.

„***Şi puterile cerului se vor clăti***” pe bună dreptate, când ele vor vedea o aşa de mare schimbare. Căci dacă îngerii, precum zice Iov (Iov 38, 7), s-au uimit şi-au lăudat pe Dumnezeu când s-au făcut stelele, mai vârtos se vor uimi ei când vor vedea o aşa de mare prefacere; şi vor privi toată lumea înaintea scaunului judecăţii lui Dumnezeu şi, împreună cu slujitorii lor, pe acei oameni supuşi pedepsei.

„***Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer***”, adică crucea mai strălucită decât soarele. Soarele se va întuneca, iară crucea va străluci, căci ea este mai

luminoasă decât razele soarelui. Şi acest semn se va arăta spre a ruşina cu totul neruşinarea iudeilor.

„***Şi toate seminţiile lui Israel vor plânge***”, când vor vedea crucea, căci ele nu au tras nici un folos din moartea lui Hristos şi au răstignit pe Acela căruia ar fi trebuit să I se închine.

Iar după ce a amintit crucea, adaugă: „***Şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă***”. ***El va să zică: pentru că ai auzit de cruce, să nu crezi că a doua venire a lui Hristos va fi ceva trist, ci mai vârtos El va veni cu putere şi cu slavă multă.*** Iară crucea o poartă El, pentru ca prin ea păcatele acelora de sine să se osândească, aşa precum un bătut cu pietre ar arăta pietrele şi petele de sânge de pe haine.

Şi vine pe nor, precum s-a înălţat la cer pe nor. Văzând acestea, seminţiile vor plânge, pentru că înşişi îşi rostesc hotărârea, înşişi se osândesc.

„***Şi va trimite pe îngerii Săi, cu glas mare de trâmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi al Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini***”. Când auzi aceasta, gândeşte la aceia care aşteaptă osânda, încă şi aceasta auzind ei, va fi pentru dânşii o pedeapsă.

Dar pentru ce îi cheamă El pe îngeri, când, precum zice, se va arăta tuturor de năprasnă ca un fulger? Pentru ca ei, cei aleşi, şi prin aceasta să se cinstească. Pavel zice: „***Ei se vor răpi în nori***” (I Tes. 4, 16). El va zice aceasta când grăieşte despre înviere şi adaugă: „***Domnul întru poruncă, cu glasul arhanghelului, se va pogorî din cer***” (II Tes. 4, 15). Aşadar la înviere, îngerii vor aduna pe cei drepţi, şi adunaţi fiind, vor fi răpiţi în nori, iar acest lucru se va face într-o clipă.

Dar la ce slujesc trâmbiţele şi sunetele ? Spre deşteptare, spre arătare de bucurie, dar şi spre arătarea durerii celor osândiţi.

Vai nouă în acea zi înfricoşată ! Pe când noi ar trebui să ne bucurăm de auzirea sunetului trâmbiţelor, ne umplem de tânguire şi zdrobire. „***Eu am venit să slujesc, nu să Mi se slujească***” zice Hristos (Mt. 20, 28).

Eu sunt prietenul tău, capul tău, sunt fratele tău, soră, mamă, toate, şi nu voiesc alta decât să fii şi tu prietenul Meu. Eu am fost sărac pentru tine, cerşetor pentru tine, am fost răstignit pentru tine, am fost pus în mormânt pentru tine, în cer mă

rog Tatălui pentru tine şi am venit pe pământ ca mijlocitor pentru tine la Tatăl. Tu eşti Mie totul, frate împreună moştenitor, prieten, membru.
Ce doreşti mai mult ?
Pentru ce te tragi îndărăt de la Acel ce atât de mult te iubeşte ?
Pentru ce lucrezi tu numai pentru lumea aceasta?
Pentru ce torni tu apă într-un vas fără fund ? Căci aceea face cel ce lucrează pentru lumea cea de acum.
Pentru ce voieşti tu să apuci focul şi să abaţi aerul ?
Pentru ce alergi în zadar ? Toate au sfârşitul lor; arată-mi, deci, şi sfârşitul râvnei tale pentru lume. Dar tu nu poţi aceasta. Toate sunt deşertăciune. Să mergem la morminte; arată-mi pe tatăl tău, arată-mi pe nevasta ta cea moartă. Unde este cel ce purta haine împletite cu aur, cel ce şedea în trăsură pompoasă, cel ce avea putere pe viaţă şi pe moarte ? Eu nu văd nimic alta decât oase şi viermi. Toate acele sunt pulberi şi vis şi umbră, un chip sec, ba nici măcar un chip.

Să dea Dumnezeu ca la sfârşit numai acesta să fie răul. Cinstea, traiul cel bun şi bogăţia sunt, negreşit, aici numai o umbră, dar cele ce au fost legate cu ele, cele ce au urmat din ele: zgârcenia, desfrânarea, acestea nu sunt umbre, ci sunt scrise în cer, fie cuvinte, fie fapte.

Cu ce ochi vom privi noi la Hristos în Ziua Judecăţii ?

Hristos, mai departe, aduce pilda smochinului, spre a însemna timpul. Precum vara este aproape,, când frunzele smochinului cresc, aşa şi sfârşitul lumii va fi aproape, zice el, când vor veni profeţii cei mincinoşi şi Antihrist, şi se vor întâmpla acele semne.

Totodată, ***aceasta înseamnă că viaţa din acea lume este pentru cei drepţi vara cea duhovnicească; pe când pe păcătoşi îi aşteaptă iarna.*** El zice mai departe: „***Nu va trece neamul acesta până ce toate aceste se vor întâmpla***”.

Ce înţelege El prin „toate acestea” ? Atât cele ce privesc Ierusalimul, războaiele, foametea, ciuma, cutremurele de pământ, hristoşii cei amăgitori, profeţii cei mincinoşi, răspândirea Evangheliei în toată lumea, cât şi celelalte numărate mai sus, care se vor săvârşi până la a doua venire a lui Hristos.

Dar atunci, cum putea El să zică: „neamul acesta” ? El prin aceasta nu înţelege pe cei ce trăiau atunci, ci neamul credincioşilor; căci Sfânta Scriptură întrebuinţează zicerea „neam” nu numai spre a arăta o ştiută perioadă de timp, ci

spre a rosti felul şi chipul cucerniciei şi al purtării, ca Psalmistul când zice: „***Acesta este neamul celor ce-1 caută pe Dumnzeu***” (Ps. 23, 6).

Hristos voieşte să spună, că Ierusalimul va pieri şi o mare parte din iudei se vor prăpădi, dar neamul celor credincioşi va rămâne, nu se va birui de foamete şi de ciumă, de cutremure şi de războaie, de profeţii cei mincinoşi şi de amăgitori, în sfârşit, spre a-i întări şi mai mult în credinţă, El adaugă: „***Cerul şi Pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece***”, adică mai degrabă se va nimici cerul şi pământul, cu toată tăria lor cea mare, decât să nu se împlinească ceva din cuvintele Sale. ***El cu aceasta voieşte să arate, totodată, că Biserica, pe care El a întemeiat-o, este mai înaltă şi mai trainică decât cerul şi pământul, iar El este Plăsmuitorul a toată lumea, Domnul şi Stăpânul cerului şi al pământului.***

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Roman Melodul - Despre Iosif (I)

Despre Iosif (I) [1] Glasul IV, având prooimion idiomelă (?) şi acrostihul alfabetic

Iacov [având] cămaşa plângea şi se lovea, [căci] fraţii s-au purtat cu neîndurare; pe Iosif l-au prins şi celor fărădelege l-au vândut. Însă, acela având în Dumnezeu toată nădejdea, prin El coroana stăpânirii împărăteşti a purtat şi zicea: „Singur mare este Domnul, Mântuitorul nostru!”.

1
Să dobândim [2], oamenilor,
izvoare de apă mântuitoare,
care inimile le bucură [3]!
Câţi însetăm de înţelepciune
spre a lui Iosif groapă să mergem;
căci din aceasta oricine va bea, nicicând nu va înseta [4],

---

[1] *Ediţii: J. Pitra, Sanctus Romanus, pp. 11-30; K. Krumbacher, Studien zu Romanos, pp. 135-162; P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 43, pp. 339-354; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 99, pp. 202-245. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC.*
[2] *Ας αντλήσουμε poate avea ambele valenţe. Αντλέω înseamnă atât „a câştiga/a dobândi”, cât şi „a trage în sus/a scoate”.*
[3] *In 4:14.*

[căci] apă de nemurire [5] izvorăşte acolo.
Şi cum acolo, îmi veţi spune,
apă de nemurire izvorăşte
de vreme ce uscată [este fântâna]?
Hristos, Care S-a preînchipuit prin Iosif,
Acesta [însuşi] izvorăşte şi adapă
precum [şi cu] samarineanca;
pentru aceasta, cu credinţă să scoatem apa,
[căci] cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru.

2
Coroane împărăteşti împodobesc pe cei cumpătaţi,
care mai înainte strălucesc în vise;
şi cum prin vise [Dumnezeu]
profeţeşte finalurile lucrurilor,
află, credinciosule!
Vrând să înalţe a celor virtuoşi viaţă,
Dumnezeu înfăţişează în imagini
de dragul tău virtuţile,
precum şi [lucrurile] cele viclene
pentru binele tău le prezintă,
făcând cunoscut în somn ale ispititorilor arătări.
Prin povaţă şi sfat pe toate le întăreşte.
Creatorul veghind, pe când dormi, te păzeşte,
cunoscând deja pe cele viitoare ale tale.
Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru.

3

---

[4] *In 4:13-14.*

[5] *Αθάνατο νερό poate fi tradus ca apă nemuritoare/veşnică/divină, dar şi ca apă excelentă/delicioasă/aleasă. Din însuşi, dar şi ca apă excelentă/delicioasă/aleasă. Din versurile următoare vedem cum pentru Roman această apă este Hristos Însuşi, iar autorul aminteşte de episodul cu femeia samarineancă în care Hristos Se prezintă ca apă a vieţii. Apa în contextul de faţă este tot Hristos; atunci, apa este şi dumnezeiască, dar şi dătătoare* de nemurire.

Scriptura a aşternut mai înainte
groapa celui cuminte,
să învăţăm [deci] cei înţelepţi;
să imităm pe tânăr cum a stins cu desăvârşire
al desfrânării foc cu iarba trupului.
De vreme ce niciodată, dar niciodată până acum,
Sfânta Scriptură nu a murit,
ci întotdeauna rămâne vie,
icoană a fecioriei tânărul s-a făcut
şi pe cei ce vor îi învaţă curăţia să iubească.
Trâmbiţează Scriptura de războaiele trupeşti,
ca să îţi ofere [ca] armă viaţa feciorească;
dar şi noi, care o am iubit, să strigăm din tot sufletul:
„Singur mare este Domnul, Mântuitorul nostru!”.

4
A văzut unsprezece snopi
să se închine snopului pe care acela îl legase
şi, tatălui său, Iosif, i-a povestit neprefăcut visul [6]
şi s-au ridicat împotriva acestuia fraţii,
căci s-au rănit de nădejdea fratelui [lor].
Dar care frate, o, prieteni, de s-ar face împărat
nu ar alerga mai întâi să înalţe pe fraţii [săi]?
Însă aatana i-a îndemnat la invidie
şi gelozia aruncând, a învrăjbit
iubita mulţime a celor doisprezece,
cea întocmai la număr cu apostolii,
care striga:
„Singur mare este Domnul, Mântuitorul nostru!”.

5
Al doilea vis [7] a văzut şi tatălui său îi spune:
„Soarele şi luna şi stelele se închinau mie pe rând,
unsprezece la număr”.
„Îţi închipui, copile, cum că împărăţeşti”,
a răspuns lui Iosif bătrânul,
„cum că păstor eşti nu uita!

---

[6] *Fc 37:5-8.*
[7] *Fc 37:9-11.*

Greu este ca fiului să i se închine tatăl.
Mantie în culori [8] îţi dau în loc de purpură strălucitoare
şi pe toţi fraţii tăi în loc de coroană
Domnul să mi-i dea! Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru.

6
Mergi şi găseşte, mielule al meu,
oile, mai înainte ca lupii să le mănânce!”,
a spus către copil bătrânul [9].
Şi repede a alergat Iosif la turmă;
dar de cum l-au văzut fraţii în fugă să vină,
au spus: „Bine a venit împăratul!
Să vopsim în sângele său porfira,
prima lui înfăţişare ca împărat la porţile celor morţi
să o facă! [10]”.
Dar Ruben, având milă de el,
pe toţi a convins să-l arunce
în groapă strigând: „Vai mie, ce împărăţie am!
Acesta este acum palatul?” şi a strigat cu putere:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

7
Intenţia cea rea a junghiat oaia cea cuvântătoare
şi a oferit cină;
de viu să îl mestece au căutat fraţii
şi câştig să afle de aici.
Spune dar Scriptura cum că Iuda cu fraţii s-a sfătuit:
„Să se vândă cel frumos dintre fraţi!”
O, după câte generaţii se arată Iuda!
O, veche preînchipuire a trădării!
Şi au vândut sângele lor
pentru douăzeci de monede de aur ismaeliţilor,
fără să dea mantia cea colorată!
De vreme ce vinzi, dă şi veşmântul celui ce strigă:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

---

[8] *Fc 37:3.*
[9] *Fc 37:13-14.*
[10] *Fc 37:18-24.*

8
Mai cruzi ca fiarele s-au arătat fraţii
şi în cele din urmă [l-]au vândut,
pe când leoaicele nu lasă în nici un fel
să se răpească puii de la pieptul lor.
Şi au murdărit cu sânge de capră mantia cea colorată
şi au adus-o lui Iacov.
Văzând bătrânul nenorocirea mai rea decât
focul cuptorului,
mistuit în cele din înăuntru ale sale plânge copilul:
„Vai, mie!”, a strigat,
„fiule, te-a sfâşiat fiara cea sălbatică?
Haina neatinsă [îţi este]. Tu singur, neacoperit ai fost lăsat?
Unde sunt vedeniile puterii tale asupra celorlalţi?
Cum strigai şi spuneai:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

9
A văzut cel tânăr [Iosif] pe stăpân şi deodată lângă el
s-a arătat asemenea unui bătrân
şi spunea: „Visez, zi şi noapte trebuie să sper!
Snopii şi închinarea soarelui şi a lunii
şi a celor unsprezece stele s-au pierdut.
Să arăt, dar, ascultare faţă de fraţii mei!
Nu distrug ale părinţilor frumoase legături.
Dacă Isaac s-a condus spre jertfă de către tatăl său,
căruia însuşi Dumnezeu i-a poruncit,
pe când se găseau singuri,
cum eu nu voi îndura
pe cei zece fraţi ce m-au vândut ca rob
şi cum nu voi striga:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

10
A ajuns în Egipt soarele cel cuvântător,
în întuneric ascuns,
şi vândut de două ori se iveşte luminos
în casa lui Putifar;
iar harul pretutindeni îl împodobea
şi cu virtuţi l-a făcut să strălucească.

Pentru aceasta, şi Putifar însuşi văzându-l cuviincios
îl numeşte supraveghetor al casei sale [11].
Dar a venit femeia acestuia
să arunce jos pe cel de sus.
Când dar lipseşte femeia [12] din gândul şarpelui?
Pe aceasta iarăşi văzând-o, popoare, să strigăm:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

11
Podoabă strălucitoare [13] văzând femeia,
ca femeie s-a pierdut;
iar pe tânăr l-a silit să cadă în patul conjugal.
Dar acesta a stat puternic şi în greşeală nu a picat,
ci cu aleasă dibăcie a scăpat.
Deşi a învins în prima luptă,
iarăşi l-a constrâns cea cuprinsă de patimă
căci aflându-l acasă singur uită de griji
şi cu mâinile asemenea lanţurilor apucă a sa cămaşă [14];
dar acesta în sus privind,
a strigat astfel cu glas mare:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

12
„Să ofilesc floarea mea,
floarea harului, eu nu îngădui,
şi chiar de mă ţii de cămaşă,
de feciorie nu mă dezgoleşti”, spune Iosif.
„Nu crede, femeie,
cum că este neobservată greşeala!
Dumnezeul nostru vede din ceruri [15]!
Nu ştie neamul lui Avraam
să se amestece cu desfrânatele [16]!

---

[11] *Fc 39:1-6.*

[12] *În textul romaneic în loc de γυναίκα se foloseşte Eὔα, iar versul este mult diferit de cel din neogreacă: πότε γάρ λείπει Eὔα τήν τοῦ ὄφεως γνώμην (când, dar, lipseşte Eva din gândul şarpelui?)* – în textul romaneic - *Πότε πράγματι λείπει γυναίκα ἀπό τά σχέδια τοῦ διαβόλου (când lipseşte cu adevărat femeia din planurile diavolului?).*

[13] *Sfântul Roman compară pe tânărul virtuos cu o podoabă strălucitoare.*

[14] *Fc 39:7-12.*

[15] *Fc 39:9.*

Pe al tău Putifar nu ai vrea să jigneşti;
mărturisesc cum că mă stăpâneşti,
pentru că m-ai cumpărat,
dar eu te depăşesc în faptă.
Nădăjduiesc în Dumnezeu!
Ia haina mea! Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!"

13
A biruit cel puternic ale desfrânării încercări
şi iese în grabă din groapă [17],
dreptul cu înţelepciune
închinându-se lui Dumnezeu,
Judecătorul celor încercaţi,
[Iosif] cel bine încununat;
dar în loc de premiu, în închisoare se aruncă.
Egipteanca prin uneltire vicleană
pe Putifar a provocat cu acuzaţii mincinoase,
imputând greşeala celui mărinimos;
arătându-i cămaşa lui Iosif
şi înecată în mare de lacrimi din a patimii mânie
îl convinge să trimită în închisoare [18] pe cel care strigă:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!"

14
Neobişnuit s-a înfuriat [19] cel cu adevărat uneltitor;
de unde, dar, să aibă această înţelepciune
încât să înţeleagă valoarea fecioriei [20]?
Neghiobul, de ar fi avut înţelepciune,
ar fi descoperit intriga.
Cel fără de minte s-a făcut judecător!
Al lui Iosif martor este cămaşa; unde se află?
Caută şi află de eşti demn de încredere!
Dacă i-a scăpat, cum de ţine hainele lui?

---

[16] *Dt 23:18.*
[17] *Roman compară aici pe cel care se află în păcat cu cel aflat într-o groapă.*
[18] *Fc 39:15-20.*
[19] *Fc 39:19.*
[20] *Termenul αγνότητα poate fi înţeles şi ca αθωότητα („nevinovăţie, candoare, inocenţă").*

Crezi că nedreptăţeşti pe robul cel liber,
dar ai să-l vezi că o să strălucească
asemenea luminii [21] şi să strige:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

15
În legături [22] stă urmaşul cel drept,
căci nu a fost necuviincios;
şi prin primirea de străini
pe strămoşul său Avraam imită în închisoare [23].
S-a [arătat] minunat ca înţelept în explicarea visului [24]:
pe unul în cinstea de mai înainte a readus,
iar pe altul la cei morţi coborând cu interpretările;
şi profet s-a arătat slujitorilor împăratului,
iar în închisoare, prin răbdare,
fără de grijă a petrecut.
Cu adevărat, rădăcina porfirei împărăteşti
[în închisoare] atent se cercetează,
care în timp va străluci ca soarele celui ce strigă:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

16
Vis amar a văzut Faraon
şi a trimis să cheme pe înţelepţi
şi le-a spus: „Am văzut în vis
şapte vaci grase şi frumoase
şi altele şapte slabe şi neputincioase, iar [acestea]
le-au mâncat pe cele bine hrănite.
Am mai văzut încă şapte spice coapte foarte
şi alte şapte arse de adiere fierbinte;
şi [am văzut] cum că cele mari
de cele mici s-au mâncat”.
Iar pe când toţi erau neputincioşi visul să îl explice,
Iosif l-a dezlegat [25],

---

[21] *Prov 4:18.*
[22] *Pentru a evita repetarea supărătoare a termenului „închisoare”, care în greacă este prezent sub două forme: δεσμωτήριο şi φυλακή.*
[23] *Fc 39:21-23.*
[24] *Fc 40.*
[25] *Fc 40:1-46.*

cunună de biruinţă a luat şi a strigat:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

17
Mai mare ca ritorii s-a arătat cel mai tânăr
şi a domnit în Egipt,
iar împăratul îl vedea
cum părinteşte conduce poporul ca pe patria sa [26].
Şi a adunat mâncare în hambare,
mai multă ca nisipul mării
şi dătător de hrană s-a făcut oricărei nevoinţe.
Mai apoi a căzut foamea în ţara Cananeenilor
şi a trimis pe cei zece fii Iacov [27],
zicând: „Mergeţi în Egipt, copiii mei!
Aflu cum că acolo este cineva
care dă grâu şi hrană celor flămânzi,
iar dacă veţi găsi şi pe fratele vostru, să strigaţi:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

18
Au plecat în grabă mâncare să găsească
şi în Egipt au ajuns
şi s-au închinat celui ce vindea.
Acolo s-a trezit visul [28] cu snopii
iar Iosif i-a recunoscut, dar cei zece
nu au înţeles cine era [29]. Pentru aceasta
pregătind momentul recunoaşterii spune stăpânul:
„Iscoade sunt oamenii aceştia”.
De îndată a poruncit să îi închidă [30];
şi au găsit împărat şi dătător de hrană
pe cel pe care din invidie l-au vândut şi au strigat:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

19
„Pe cele ale voastre spuneţi!

---

[26] *Fc 41:47-49.*
[27] *Fc 42:1-2.*
[28] *S-a împlinit visul.*
[29] *Fc 42:5-9.*
[30] *Fc 42:17.*

Nu minţiţi pe împărat!”, a spus stăpânul
„Inimile voastre am cunoscut.
Nici unul dintre voi nu-mi scapă,
bine vă ştiu pe voi”.
Aceia au răspuns: „Avem un tată, robul tău;
doisprezece fraţi suntem;
unul dintre noi nu mai este [31].
Ţie, stăpânului, adevărul vom spune în toate.
Cel mai mic dintre noi este Veniamin
a casei noastre mângâiere,
iar noi pentru grâu am venit şi strigăm:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

20
„Voi, pentru acestea, pe care le spuneţi,
de vreţi să mă convingeţi, ceea ce zic să faceţi!
Nu dau înapoi ca împărat,
ci vă vorbesc ca un frate către fraţi.
Luaţi cu toţii grâu, pe unul însă să lăsaţi în urmă,
iar ceilalţi să plecaţi bucuroşi [32]!
Aduceţi la mine pe fratele mai mic
şi voi înţelege cum că nu sunteţi vicleni”.
Şi a luat dintre aceştia pe Simeon
şi l-a legat înaintea lor [33]; iar ceilalţi care au văzut
şi-au amintit de cele ce au făcut cândva şi au strigat:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

21
Neomenoasă li s-a părut purtarea împăratului
şi au plâns pentru frate;
au ajuns la tatăl [lor] şi i-au spus cu tristeţe:
„Bucură-te, tată!”.
Iar când a văzut dreptul nouă în loc de zece [34]
a rămas ca mort şi a spus: „Unde este Simeon?”
I-au răspuns copiii: „Tată, nu suspina!

---

[31] *Fc 42:13.*
[32] *Fc 42:18-20*
[33] *Fc 42:21-24.*
[34] *Fc 42:29.*

Ascultă cuvintele noastre cu răbdare!”
„Nici cuvintele voastre”, spune,
„nici grâul nu-mi trebuie;
pe fiul meu îl vreau. Nu cumva tu, Ruben,
iarăşi cămaşă îmi aduci? Ascultă-mă cum strig:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

22
„Te slăbesc problemele,
te biruie lacrimile deşi ar trebui să te bucuri.
Precum am adus grâul, îţi vom aduce, tată,
şi pe Simeon” spune Ruben,
„Nu te cutremura! Nu plânge! Simeon nu a murit.
Pentru ce te mâhneşti mai înainte să asculţi?
Când al Egiptului împărat pe noi ne-a văzut,
a crezut că vede iscoade [venite] în pământul său
şi ne-a trimis în închisoare pentru trei zile pe toţi;
iar când ne-a scos, îngrijire ne-a oferit
şi pentru schimbarea lui strigăm:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»

23
Plecând nu am lăsat îndoială cum că iscoade suntem,
căci am spus că avem tată
şi frate al nostru mai mic pe Veniamin;
iar împăratul îndată îndoiala a risipit
cu o înţelegere: «Să rămână unul dintre voi,
ca să cred, până va veni Veniamin»” [35].
Iacov la acestea a răspuns plângând:
„Iosif şi Simeon nu sunt [36].
Veniamin, tu [la împărat] să mergi.
Tristeţea mea pentru copiii Rahelei nu cunoşti.
Pe ceilalţi, Înalte, păzeşte-i; căci cu adevărat eşti
Singur mare Domn [şi] Mântuitorul nostru.

24
Ca fii ai mei întristaţi-vă pentru mine,

---

[35] *Fc 42:30-34.*
[36] *Fc 42:36-38.*

căci de tristeţe mă cobor în iad [37].
Viaţa mea să se stoarcă încet-încet,
nu suport să privesc.
Acolo sigur voi găsi pe Iosif cel iubit”.
Şi îi spun fiii: „Tată, de ce suspini?
Iată ce bucurie am aflat în sacii noştri [38]!
[Iată,] Mai valoroasă ca grâul [este]
şi încetează plânsul!”.
„De două ori nenorocire îmi este”,
a strigat Iacov şi a spus,
„[căci] pentru aceasta mai mare pedeapsă
va lua Simeon,
pe care îl va salva mâna Iubitorului de oameni.
Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!

25
Nu pot să nu[-l] trimit,
[dar] trebuie să mă feresc să-[l] trimit.
Gândul şi grija faţă de copii”, spune,
„mă fac să ezit. Plâng, deci, începutul
şi sfârşitul copiilor.
Cu durere în suflet mă îndrept către iad.
Cu adevărat, Veniamin,
[pe tine] petrecându-te îmi este limpede
că pe întâiul meu născut
predau [spre] mâncare fiarelor.
Acum am pierdut nădejdile pentru tine;
să nu te plâng ca pe Iosif!
Doi ochi ai Rahelei am avut,
perechea [aceasta] de copii;
măcar pe acesta [39] dăruieşte-mi-l, Milostive!
Tu eşti cu adevărat
Singur mare Domn, Mântuitorul nostru!”

26

---

[37] *Fc 42:38.*
[38] *Fc 42:35.*
[39] *Pe Veniamin.*

Cel cu părul alb a spus, plângând [40]:
„Mergi, copilul meu, cu fraţii tăi împreună,
tu, [care eşti] al familiei mădular necopt!
Să vă conducă [pe voi]
Dumnezeul lui Avraam şi al lui Isaac
şi pe mine, Iacov, părintele vostru, copilul meu!”
Cu aceste [cuvinte] au plecat iarăşi către Egipt [41]
să găsească mâncare şi se închină
împăratului la pământ căzuţi cu frică.
Văzând pe aceştia Iosif şi pe Veniamin între ei,
are, asemenea visului, numărul stelelor împlinea,
tainic, tulburat întru sine, se ruga şi spunea:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

27
De bună cuviinţă s-a înroşit la faţă
şi stânjenit se simte în faţa lor
iar sufletul vorbind înăuntrul său
judecată face şi spune minţii:
„Nu au păcătuit aceştia;
lucrare a lui Dumnezeu s-a făcut!
Cauză a virtuţilor mele s-au făcut ei!
Ce laudă bărbatului care din tot sufletul
pentru premiu se luptă
dacă nu se va încununa pe merit
cel care a biruit întru strălucire?
Cine nu se va pleca [cu respect]
acestei adunări frăţeşti?
Lacrimi, încetaţi! Nu vreau încă să mă fac cunoscut [42].
Ochi, limbă, nu mă biruiţi, ci în tăcere rugaţi-vă:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

28
„Cum să găsesc acum”, spune,

---

[40] *πρεσβύτης, „bătrânul” (în textul romaneic) şi ασπρομάλλης, „cel cu părul alb” (în textul neogrec).*

[41] *Fc 43:15.*

[42] *Fc 43:30-31.*

„chip să văd cu ochii mei pe soarele tatălui meu?
Cu adevărat recunosc luna mamei mele
frumoasă fiind în curtea cea de mai sus [43].
Stelele acoperă asemenea unui nor casa mea.
Voi da grâu fraţilor
şi prin grâu voi prinde acum pe Veniamin în cârlig [44],
punând ca momeală potirul meu în sacul său;
iar prin [acest] lucru furat al meu,
pe cel pe care-l iubesc [îl] voi împiedica să plece.
Cu asemenea dragoste vicleană
se vor face acestea spre folosul meu.
Cananeenii vor mânca şi vor bea şi vor striga:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»"

29
Puţin s-a gândit şi spre cele din minte a înaintat,
iar pe cei cărora le-a spus [că sunt] iscoade la masă,
ca pe prietenii săi, i-a pus să stea [45].
Şi în timpul mesei planurile a pregătit,
spunând robului de care aceia nu se îngrijeau [46]:
„Celor care împreună cu mine mănâncă,
umple-le cu grâu sacii!
În sacul celui mai mic, care se cheamă [47] Veniamin,
pune potirul din care beau eu,
fără ca cineva să te vadă!" [48].
Şi-[n] faptă făcând cuvintele, a strigat:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!"

30
Laţ şi capcană s-a făcut faptul acesta pentru tânăr,
iar nu cumpărare de grâu.
Ai fi putut ca pe acest rob să-l iei drept
cuşcă a dragostei plină de momeli

---

[43] *Se referă la adunarea fraţilor săi.*
[44] *S-ar potrivi poate mai bine termenul de „strâmtoare", dar versul următor ne face să păstrăm înţelesul strict al lui αγκίστρι, deoarece urmează substantivul δόλωμα („momeală").*
[45] *Fc 43:31-32.*
[46] *Nu îi dădeau atenţie.*
[47] *În sensul: care este al lui Veniamin.*
[48] *Fc 44:1-2.*

şi pe toţi să acuzi cum că au furat pe acesta
care pe toţi a furat în chip înţelept [49].
Dar ce se întâmplă?
Pe când fraţii luaseră drumul de întoarcere,
alergând a venit un slujitor şi astfel a strigat:
„Făcători de rele, şarlatani,
hoţi neobrăzaţi şi vicleni!
Să spună cine a furat potirul împăratului!
Acum veţi plăti, chiar de veţi striga:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

31
Înspăimântaţi s-au oprit,
căci prima oară erau acuzaţi fără de pricină;
şi spune unul dintre ei către slujitorul ce i-a urmărit:
„Cercetează-ne după cum vrei! Toţi suntem de faţă.
De vei găsi potirul, să verşi sângele hoţului
şi pe toţi să ne iei robi!
Descarcă sacii şi cercetează!” [50]
În batjocură au luat pe om,
căci nu ştiau scopul [faptelor lui].
S-a apucat [slujitorul] şi a căutat;
şi în sacul lui Veniamin
potirul a găsit, iar [ei] cuvinte de jale au strigat:
„Iacov pe noi toţi ne-a plâns şi a strigat:
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru”.

32
Toţi întristaţi s-au întors cu sacii în Egipt
şi faţa [îşi] loveau,
asemenea hoţilor, cei care nu au furat;
pe care posomorâţi i-a văzut mult înţeleptul
[şi] sufletul l-a durut [51].
Şi între fraţi a venit liniştindu-i;
dar aceştia, de frică, asemenea unui fulger l-au văzut [52];

---

[49] *Fc 44:4-5.*
[50] *Fc 44:6-13.*
[51] *Fc 44:13-14.*
[52] *Fc 45:1-2.*

i s-au închinat, supunere dând din pricina acuzării.
Văzând pe fraţii cei de faţă prezenţi,
asigură uşile şi deschide apele;
asemenea râurilor erau ochii lui şi striga şi spunea:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

33
„Ce să spun acum? Să îndrăznesc să mă fac cunoscut?
Să arăt cine sunt?
Se cutremură cele dinăuntru ale mele;
sufletul meu nu încape bucuria,
nu poate să aştepte sfârşitul.
Nu [mai] rabd, nu mai am cumpăt
şi îmbătat sunt de dragoste frăţească.
Întârzierea mea îi întristează”.
Şi neputând să mai poarte bucuria,
deodată se deschide;
ca un mărgăritar se înfăţişează şi strigă:
„Eu sunt, fraţilor: Iosif! [53]
Ruşinea şi frica să o scoateţi de la voi şi să luaţi putere,
pe Dumnezeu să lăudăm zicând din tot sufletul:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

34
„Tare să fie dragostea mea,
să sărut ochii voştri, precum şi gurile;
să mă bucur, să joc, căci de acum înainte, fraţilor,
loc împărătesc aveţi [54].
De mine nu vă ruşinaţi şi nu vă temeţi!
Eu sunt al doilea Abel, Iosif care trăieşte.
Departe de voi aruncaţi frica, moştenirea lui Cain;
mergeţi la drum şi pe părintele nostru
aduceţi-mi-l aici, nu ca să mi se plece mie [55],
ci porfirei împărăteşti şi Celui ce a dat-o
şi văzându-mă la faţă să strige:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

---

[53] *Fc 45:3.*
[54] *Fc 45:5.*
[55] *Fc 45:9-13.*

35
După ce cu dragoste s-au sărutat,
către patria [lor] au plecat de îndată;
iar, pe aceştia văzându-i, bătrânul a reîntinerit
şi pe când se uita la fii, aşa a strigat:
„Întotdeauna Te slăvesc, Dumnezeul meu,
pe Tine care mereu bine Te porţi cu mine
şi cu cei ai mei!”.
Iar Simeon i-a spus: „O, tată,
bucurie îţi aduc, de călătorie repede te pregăteşte!
Împărat să vezi pe Iosif, iar tristeţea lasă[-o]” [56].
Bătrânul i-a răspuns: „De mine râzi, o, copile.
Ascunde greşelile tale
de la [faţa lui] Dumnezeu şi strigă:
«Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!»”

36
„Nu şovăi, crede!”, au strigat copiii
şi picioarele tatălui lor au sărutat
şi i-au povestit toate cele ce s-au vorbit.
Iacov a ascultat, s-a ridicat şi ca un prunc a sărit;
şi trecând peste bătrâneţile sale
a alergat precum [a alergat] Avraam
când a auzit veştile despre copilul său, doliul lăsând:
„Să ieşim”, a spus, „din noaptea suferinţei [57].
Nimeni să nu se teamă, căci pe aceasta a alungat[-o]
Domnul de la ochii noştri.
Cu adevărat este
singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!

37
A venit pentru mine ziua cea cu douăsprezece ceasuri,
care se potriveşte în număr şi lumină cu fiii mei.
Ale lui Dumnezeu lucrări să vestesc nu voi înceta!
Să se depărteze invidia de la cei ai mei!
La timp luminează întreaga zi,

---

[56] *Fc 45:25-26.*
[57] *Fc 45:27-28.*

iar Dumnezeu mi-a dăruit copil.
Unde este Rahela să vadă rodul pântecelui său?
Pe Iosif cel înviat din morţi,
pe care Creatorul l-a ridicat
şi viu [mi l-a] dăruit.
Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

38
Acum, bătrânul împreună cu copiii
la drum se întrecea
şi către Egipt se îndreptau [58];
şi puteai să vezi acolo cum între ei
se sfădeau [59] şi săreau [de bucurie];
îmboldeau animalele şi înaintau.
Ai fi putut să vezi şi pe Iacov
bine încins la mijloc
şi sprijin [60] să ţină şi, ca înaripat,
cu grabă să meargă înainte
şi să întrebe, pe cei ce îl însoţeau,
de lungimea drumului;
[ai fi putut să-l vezi] păşind cu mândrie
mereu privind în sus şi strigând:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

39
Când au ajuns în Egipt,
precum soarele strălucea împăratul
şi a căzut în braţele tatălui
şi mult l-a sărutat, plângând [61].
„Dumnezeului tău, tată”, spunea,
„cu împrumut m-ai dat
iar eu rodesc cu rugăciunile tale;

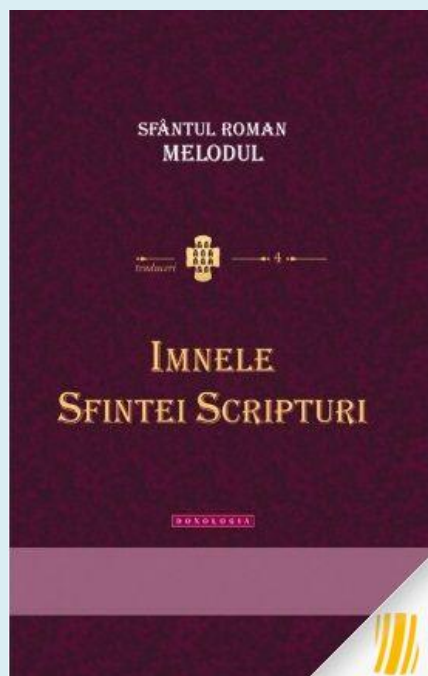
---
[58] *58 Fc 46:6.*
[59] *În sensul figurativ de „făceau zgomot”.*
[60] *Toiag.*
[61] *Fc 46:29.*

şi ai găsit avuţia îndoită împreună cu dobânda”.
Şi înlăcrimat i-a răspuns bătrânul:
„De unde mi-ai venit? De pe pământ sau din cer?
Dintre cei morţi sau dintre cei vii?
Care fiară te-a eliberat?
Acestea sunt minunile Creatorului! Cu adevărat este
Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

40
Să lăudăm cântând pe Făcătorul lumii,
Care astfel de lucruri ne-a arătat!
Milostivirea Acestuia rugând fierbinte,
de fiecare dintre noi se va îngriji.
Toţi oamenii înţelepciunea să o dorim,
râvnind ca în toate pe Iosif să urmăm!
Ce oferă înţelepciunea
şi ce naşte desfrânarea vom spune:
cea dintâi la viaţa veşnică [ne] cheamă,
iar cea de a doua la condamnare [în gheenă]!
Dar de aceasta ferindu-ne
prin rugăciune întotdeauna
odihnindu-ne să strigăm:
„Singur mare Domnul, Mântuitorul nostru!”

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

Sfântul Roman Melodul - La ispitirea lui Iosif (II)

La ispitirea lui Iosif (II) [62] - Glasul IV, având prooimion I: Χαίρετε, prooimion II - idiomelă, prooimion III: Οὐ παυόμεθα, şi acrostihul: εἰς τὸν Ἰωσὴφ Ῥωμανοῦ ἔπος [povestirea lui Roman la Iosif]

Către plăcere pe tânăr îl înşeală desfrânarea, dar fecioria celui cumpătat putere îi oferă; prin acestea a trecut dreptul Iosif în Egipt temându-se să nu păcătuiască, căci pe toate le vede ochiul cel neadormit.

Prooimion 2
Câţi timpul postului cu înţelepciune l-am străbătut şi începutul Patimii Domnului cu sfântă dorinţă începem, veniţi toţi, fraţilor, curăţia lui Iosif celui înţelept cu ardoare să o râvnim! Să ne temem de a smochinului nerodnicie şi cu milostivirea

---

[62] *Ediţii: J. Pitra, Analecta Sacra, I, nr. X, pp. 67-77; N. Tomadakis, Ῥωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ ὕμνοι, vol. IV, 43, pp. 231-295 (editor A. Papadopoulos); P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 44, pp. 354-367; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 99, pp. 256-293. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC. De notat că în ediţia franceză a lui de Matons apar patru prooimioane, în timp ce în ediţia engleză numai trei.*

să uscăm a patimilor plăcere [ca] să ajungem cu bucurie la Înviere şi de la cele cereşti să luăm asemenea mirurilor iertarea, căci pe toate le vede ochiul cel neadormit.

Prooimion 3
Pe noi, cei care am ajuns la Patima Ta şi la Înviere, învredniceşte-ne să ne închinăm, Mântuitorule, Tu, Cel care eşti Ochiul cel neadormit.

1
Având Împărat care Împărăţie cerească
dă soldaţilor Săi,
cu virtutea să ne îmbrăcăm,
[căci ea] armură de nepătruns a sufletului este,
[şi] ca unii înţelepţi să ne luptăm cu păcatul!
Dar de virtute cum ne dăm seama?
[Ca pe] o filosofie o privim.
Cu adevărat este, după cum auzim [63],
artă a artelor şi ştiinţă a ştiinţelor.
Prin aceasta, asemenea [unei] scări se conduce sufletul
şi spre înălţimea vieţii cereşti se ridică.
Cuminţenia şi bărbăţia pe oameni învaţă
şi încă înţelepciunea şi dreptatea.
Pe aceste arme să le avem noi
şi harul lui Hristos să cerem;
căci tuturor celor ce Îl iubesc le dă
putere [ca] împotriva duşmanilor să învingă,
căci pe toate le vede
ochiul cel neadormit.

2
Ca să aflăm cu toţii strălucita slavă
pe care virtutea o are şi o dă,
starea lui Iosif, dacă vreţi, să aducem în mijloc
şi viaţa virtuoasă, prin cumpătare, să o dobândim.
Iosif acesta, chiar de s-a vândut din patima invidiei,
rob al patimilor deloc nu s-a aflat;
căci a avut mintea asemenea unui împărat înţelept
şi s-a făcut stăpân asupra patimilor trupeşti.

[63] *Sol 8:7.*

Pentru aceasta nici nu l-au atins linguşirile femeii,
ci cu vitejie a îndepărtat mângâierile ei.
Iar aceea a trimis asemenea vânturilor cuvintele,
a feciorici casă să dărâme [64];
şi asemenea ploii a aruncat asupra lui beţia [dragostei]
şi râuri de bani a oferit.
Dar bravul Iosif, deşi tânăr,
stătea pe piatră neclintită,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

3
Trupeşte s-a făcut rob,
dar avea sufletul neînrobit înţeleptul acela.
El, care împărat se arătase în vis [65],
acum s-a vândut asemenea robului;
dar chiar şi prins, pe cei ce îl stăpâneau i-a învins.
Pe de o parte, stăpânul îl cinstea,
pe de alta, soţia acestuia îl dorea.
Bună era [faţă de el] voinţa stăpânului,
rău însă foarte al soţiei [acestuia] gând.
Pe Iosif bărbatul îl iubea pentru bunăcuviinţă,
însă femeia necinstită provoca,
prin farmece, pe cel nobil;
pe el [66] îl mulţumea frumoasa purtare,
pe când pe ea o mânca [67] frumuseţea feţei [68].
Acesta casa sa i-a dat,
ea [însă, în mod] desfrânat, trupul i-a oferit;
pe care văzându-l, s-a întors Iosif şi a fugit,
judecata cea înfricoşătoare purtând în mintea sa,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

4
A lucrurilor ordine nelegiuita faptă a întors.

---

[64] *Mt 7:24-27.*
[65] *Fc 37:5-11.*
[66] *Aşadar, pe stăpân.*
[67] *O făcea să sufere.*
[68] *Fc 39:6.*

Biruia patimile robul ca un desăvârşit stăpân
al oricărei plăceri,
dar stăpâna s-a făcut rob al păcatului;
de vreme ce orice păcătos este robul păcatului [69],
pe toate celelalte mincinoase [70] le vede
şi întreg către cel dorit se târăşte,
precum întocmai a pătimit stăpâna dreptului Iosif
de frumuseţea robului.
Văzând, dar, pe tânăr cu ochi desfrânaţi,
cu săgeţi nevăzute sufletul ei s-a rănit.
Cu cât acesta în frumuseţe strălucea,
pe aceea mintea cu atât o părăsea.
Ea focul plăcerii îl arăta,
dar el [îi] arăta împotrivă flacăra cea veşnică,
pentru că pe toate le vede
ochiul cel neadormit.

5
Întreaga inimă a egiptencei o stăpânea tiranic
obsesia dorinţei celei rele
şi, pe când, suferea în ascuns
a luat leacurile cele amare
şi dulci credea că sunt rănile,
asemenea unei posedate;
în ochi primea săgeţi din tolba virtuţii,
iar nechibzuinţa ei o rănea
şi plăcere, credea sărmana, că este rana.
Dorinţa desfrânată îi împresura [71] mintea
şi pasiunea ei cunoscută să o facă nu putea.
Aceasta, dar, înaintea lui Iosif se chinuia,
dar în spatele lui şi mult mai mult se ardea.
Cu cuvinte frumoase îl linguşea
şi lângă ea se grăbea să-l aducă;
dar cuviinciosul Iosif ocolea şi respingea
a femeii necinstită faptă,
căci pe toate le vede

---

[69] *In 8:34.*
[70] *False, prefăcute, lipsite de importanţă.*
[71] *Asedia, încolţea din toate părţile.*

Ochiul cel neadormit.

6
Mijlocitor al adulterului şi pricinuitor a venit diavolul,
ca împreună să lucreze cu egipteanca;
şi i-a spus: „Întăreşte-te, ca una ce [eşti] încercată [72]
şi ancoră tare
pregăteşte momeala şi vânează pe tânăr.
Împleteşte asupra lui asemenea unei plase
buclele capului tău,
faţa întreagă o înfrumuseţează
şi cu farduri de culoarea trandafirului împodobeşte-o,
iar gâtul tău fă-l frumos cu legături de aur;
pe lângă acestea toate pune şi o rochie foarte scumpă,
cu miruri unge-te din belşug,
dintr-acelea care liniştesc pe tineri,
căci în lupte se arată cei puternici şi bravi.
Acesta, dar, s-a opus cu fecioria,
iar tu prin desfrâu să-l lupţi.
Să nu te înfrângi şi vrednici de râs să ne arătăm!
Cu siguranţă îţi va spune:
«Ceea ce vrei nu voi face,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit»”.

7
Necuviincioasă faţă a văzut cuviinciosul tânăr
şi mult mai mult s-a scârbit.
Zărea faţă voioasă,
dar înţelegea vicleşugul dinăuntru,
asemenea viperei ascunse, şi cu iuţeală o ocolea.
Pentru aceasta şi cea chinuită, dispreţul celui puternic
neputând să suporte,
orice ruşine din inimă a lăsat
şi nechibzuinţa şi-a dezgolit.

---

[72] *Cu experienţă.*

Mai întâi, l-a momit prin femeie
şi aceasta a mers şi a vorbit cu el.
Limbă avea mai tăioasă ca pumnalul [73]
şi ucidea cu voluptoasele sale vorbe.
Cu şiretenii multe îl fermeca,
dar nu putea părerea să i-o schimbe.
Spunea: „Nu voi săvârşi lucrul cel murdar,
întotdeauna de [faptele] cele necinstite am ură,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit”.

8
O, năvalnică dorinţă a desfrânatei femei
care lui Iosif s-a arătat!
Pentru că a văzut că acesta
deloc nu se clatină cu dezmierdările şi linguşelile ei
şi că nu se biruie [Iosif] de ale tinereţii patimi,
mai cu putere i-a vorbit:
„Eşti robul meu cumpărat
şi pentru mine te-am cumpărat ca să-mi slujeşti.
Stăpân te-am făcut peste toată casa mea [74],
fă-te dar acum şi al stăpânei tale stăpân!
Nu mă interesează că mă înjosesc coborând spre tine.
Între stăpânie şi robie nu este diferenţă.
Un părinte al tuturor am aflat pe Adam
şi o mamă a tuturor pe vechea Evă;
toţi suntem egali între noi,
căci la aceeaşi fire participăm.
Nu te teme cum că lucruri nelegiuite ai face,
nici să nu te încrezi în cei care îţi spun acestea:
cum că pe toate le vede
Ochiul cel neadormit!”

9
„Văzând a ta purtare în toate fiind frumoasă,

---

[73] *Ps 56:4.*
[74] *Ps 104:21.*

te prefer dintre toţi ceilalţi împreună cu tine robi.
Cu adevărat ai frumuseţe în ochi
şi pe buze putere să convingi
şi ai încă şi toate simţurile fermecătoare şi graţioase,
întocmai precum vreau.
Haide, ascultă glasul meu, ca să îţi arăt intenţia mea!
De te vei încrede în vorbele mele,
cele mai mari foloase vei avea
şi cu bogate daruri te voi răsplăti.
Cu adevărat te voi aşeza mai sus ca pe bărbatul meu
şi, mai mult decât acestea, voi face să fii liber;
chiar dacă rob nu te numeşti
de vreme ce cu stăpâna ta dormi.
Însă, de nu mă vei asculta,
pe bună dreptate te vei pune în pericol.
Te voi da în grele legături
şi la moarte nemiloasă te voi trimite.
Nu ai vrea, dar, pe tine însuţi să te nedreptăţeşti;
căci nu sunt adevărate cele pe care le crezi,
cum că pe toate le vede
Ochiul cel neadormit”.

10
Asemenea a spus femeia, dar nu a putut deloc
să clatine turnul cel neclintit.
Cu linguşirile nu a slăbit gândul [lui Iosif],
ci a făcut mai treaz
şi nepătat a păzit [el] veşmântul cumpătării.
Atent a cercetat şi a văzut pe cea înflăcărată;
[cum] pe toţi ceilalţi din casă afară scosese
şi singură către cel singur astfel spunea:
„Până când voi suporta să nu mi te supui?
Acum este timpul să mă bucur de patul cel dorit.
Nu este aici nici unul dintre cei ai casei
şi nimic nu împiedică să se facă ceea ce spun”.
Săgeţi de foc i-a aruncat,
dar nu l-a ars deloc,
pentru că avea în el izvorul înţelepciunii
şi a stins vorba cea vicleană,
căci pe toate le vede

Ochiul cel neadormit.

11
Pe când acestea le spunea, aceea destrăbălată
şi supărător pe tânăr linguşea,
marele atlet [75] Iosif
a ajuns la groapa cu nisip [76] a ispitelor,
vrând să biruiască prin luptă
pe adversarul cel cu multe feţe.
Şi doi judecători au intrat şi au stat lângă cei doi:
pe Iosif fecioria [îl] ajuta,
iar pe femeie desfrâul [o] stăpânea.
Între aceştia se lupta bărbatul cel iubitor de cumpătare;
cu el se întrecea femeia cea vicleană.
Fermeca aceea şi chema la adulter,
dar viteazul se grăbea să învingă pe neruşinată.
Cu Iosif împreună lucrau îngerii,
iar femeii îi veneau în ajutor demonii.
Şi de sus privind Stăpânul
cu laude a încununat pe învingătorul Iosif,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

12
Vorbe de înţelepciune a răspuns Iosif
către nebună [77], şi a strigat:
„Al tău rob cumpărat sunt,
dar aceasta am păţit-o din invidie nedreaptă;
m-am vândut doar trupeşte,
însă sufleteşte sunt liber.
Purtarea frumoasă nu o vatămă hârtia şi cerneala.

---

[75] *Cuvântul αθλητής provine de la verbul αθλώ şi desemnează pe cineva care se luptă pentru un premiu sau pentru o idee; de asemenea, atlet se numeşte şi cel care îşi antrenează trupul său.*

[76] *15 Σκάμμα – „groapă cu nisip". Groapa cu nisip era locul unde în Antichitate se desfăşurau lupte (este cunoscut exemplul jocurilor olimpice; în apropierea templului lui Zeus se afla groapa unde se întreceau în lupte atleţii).*

[77] *FA 26:25.*

Precum ceaţa, pe când acoperă aerul,
a soarelui strălucire nu slăbeşte;
precum norul fuge de vânt alungat
iară mai apoi ale soarelui raze luminează cu putere,
astfel va trece şi această sclavie
şi libertatea mea iarăşi va străluci.
Întreg pământul Egiptului mi se va supune,
pentru că nu am slujit plăcerilor ruşinoase.
Aceasta, dar, mai demult mi-a vestit-o
Cel care singur pe cele viitoare le cunoaşte,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

13
Cum a auzit acestea pe tânăr să spună,
a început iarăşi cu linguşirile
şi astfel îi spunea:
„Purtare de rob nu ai nicidecum;
aceasta o ştiu, sunt sigură şi ţi-o spun.
Cu adevărat prin purtarea ta
liber te-ai arătat dincolo de toate;
în toate faptele tale te-ai purtat fără de reproş
şi cu onestitate faţă de cei împreună cu tine robi;
iar asta arată că originea îţi ai în nobili părinţi.
De aceea ai şi căzut în mâinile mele,
ca să mă fac pricină
a mult mai mari fapte bune ale tale
şi ţara Egiptului roabă a ta să fie prin mine.
Numai pe mine, care acum te stăpânesc
şi [care] către tine dragoste am,
primeşte[-mă], dar, să ne bucurăm
şi nu te speria gândindu-te iar,
că pe toate le vede
Ochiul cel neadormit!”.

14
Cu aceste cuvinte Iosif răspunde [78]

---

[78] *A răspuns negativ, nu a fost de acord.*

desfrânatei aceleia:
„Ceea ce spui este adevărat,
cum că sunt mlădiţă a unei rădăcini bune,
dar fără de judecată te văd pe tine
şi ocolesc împreunarea cea cu tine.
Când cineva minte şi judecată nu are,
[drept] căpăstru al vieţii sale,
asemenea animalelor celor fără de minte se poartă
şi se scufundă în necuviincioasele plăceri.
Pentru aceasta nici nu suport
patimile cele iubitoare de trup,
iar tresăririle acestora le biruiesc cu cumpătarea.
Până acum sunt curat de asemenea necurăţii
şi nu murdăresc acum prin adulter trupul meu.
Cu adevărat necinstit şi grav este
căsătoria [străină a] unui bărbat
să o distrugă cineva.
Iar cel mai greu păcat îmi pare
patul stăpânului să îl fac de ruşine,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit”.

15
„Ascultă, tinere!”, a răspuns femeia
lucrătorului înţelepciunii,
„Stăpânul tău, precum ai văzut,
se încrede în hotărârea mea
şi pot să îţi fac rău şi iarăşi să te dau acestuia.
În tine are bună nădejde mai ales
că te cunoaşte de mai înainte;
şi de la mine are mulţumire,
căci întotdeauna am fost dreaptă.
Până acum, într-adevăr, am stat fără de cusur.
Deci, dacă stăpânul se încrede în noi,
de ce te temi să te supui rugăminţii mele,
de care nu te-ai fi învrednicit cu ale tale rugăminţi?

Ziduri de peste tot ne acoperă,
iar deasupra acoperişul se întinde [79].
Nu te teme, dar,
acolo unde nu este [motiv de] frică [80]!
Nu te înspăimânta gândindu-te iarăşi,
că pe toate le vede
Ochiul cel neadormit!”

16
Pe mizerabila aceea încercând să mustre,
înţeleptul Iosif a răspuns:
„Sfaturi nimicitoare nu-mi da,
precum, în vechime, Eva lui Adam!
Depărtează-te [de la mine]!
Cu siguranţă nu voi mânca din roadele pomului,
care mă vor ucide [81].
Curăţia o am drept paradis,
ce îmi oferă orice mireasmă.
Ce este, dar, mai minunat ca puritatea,
pe care toţi câţi o dobândesc,
şi asemenea îngerilor strălucesc?
Şi chiar de nu văd fapta
cei care împreună cu noi locuiesc,
căci oameni sunt şi nu le văd pe cele ascunse,
dar am judecător al conştiinţei,
de voi îndrăzni să fac nelegiuirea.
Şi chiar de nu mă va cerceta [82] nimeni,
pentru ce am săvârşit adulter,
am Judecător ce nu are trebuinţă de cercetare,
pe Care întotdeauna mi-L amintesc şi mă înfior
şi de ruşinoasele plăceri mă depărtez,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

17

---

[79] *Sir 23:18.*
[80] *Ps 13:5.*
[81] *Fc 2:17.*
[82] *Supraveghea, verifica.*

Dacă pe tine te cred că zidurile de jur-împrejur
ne acoperă în timp ce păcătuim
şi nimeni de pe pământ nu vede [83],
această nedreptate pe care vrei
ca împreună cu mine să o faci,
de Cel care vede pe cele ascunse
cum să scăpăm, spune-mi, femeie?
Chiar dacă bărbatul tău nu este prezent,
dar Judecătorul meu acum nu lipseşte;
chiar dacă stăpânul patului nu mă vede,
mă urmăreşte Cel care judecă pe cele ascunse.
Cum, dar, să scap de Cel ce cercetează
gândurile şi simţămintele?
Până şi cerul acesta va cădea peste mine.
Pe nedrept nădăjduim în ziduri,
care nici un folos nu aduc;
acoperişul ceresc nu acoperă adulterul.
Toate sunt goale şi vădite
Cunoscătorului greşelilor celor ascunse [84].
Pentru aceasta nici nu suport să fac
răul înaintea Domnului,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit”.

18
În timp ce nebuna de la aceste cuvinte
s-a aprins înăuntrul ei,
vine cu furie lângă înţeleptul tânăr;
prinde cămaşa lui
şi cu forţa trage pe cel cuviincios [85], spunând:
„Supune-mi-te, prea iubite,
şi vino să te întinzi cu mine!”.
Pe de o parte, egipteanca [îl] trăgea,
iar, pe de altă parte, harul [îl lega].
Aceasta striga: „Culcă-te cu mine!”,

---

[83] *Sir 23:18-19.*
[84] *Ps 39:9.*
[85] *Fc 39:12.*

iar de sus harul: „Priveghează cu mine!”
Cu aceea diavolul tare se lupta
şi cu forţa strângea în mâini pe viteazul atlet.
Iarăşi înţelepciunea lupta
şi se grăbea să dezlege legăturile
şi a spus: „Să se sfâşie cămaşa,
[dar] pagubă să nu sufere trupul înţeleptului.
Cu adevărat va lua de la Arbitru
veşmânt nestricăcios, ca învingător,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit”.

19
Mare cunună are Iosif ca atlet
căci s-a luptat corect pentru înţelepciune.
Pe aceasta iubind, cu totul
s-a dezbrăcat de haina de deasupra
şi [în] slavă s-a îmbrăcat cel încununat [86].
Lângă el a venit pentru rău egipteanca,
asemenea şiretei vulpi în vie [87],
nădăjduind să culeagă tot strugurele,
dar s-a văzut numai frunzele să ţină.
Sus îngerii se bucurau cu dreptul Iosif,
jos demonii plângeau
împreună cu femeia cea nedreaptă.
Acela gol de îmbrăcămintea sa a rămas,
ca să păstreze nevătămate simţirile toate,
dar destrăbălata poartă ruşinea,
iar cuviinţa cu bucurie o azvârlea.
Înţeleptul cu dreptate se cinsteşte,
de vreme ce de mare păcat a fugit,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

20
Cum să laud cu vrednicie bărbat mult lăudat,
[şi] decât orice laudă mai mare?

---

[86] *2 Tim 2:5.*
[87] *Cânt 2:15.*

Căci navă tare s-a arătat
şi a scăpat sălbaticei zăpăceli a plăcerilor
şi a ancorat în portul liniştit al fecioriei.
Acesta a călcat în picioare cuptorul,
[ce] în casă [era] aprins;
căci cereasca adiere răcoroasă spre sine a atras,
iar puterea focului,
care pe toate le mănâncă, o a stins.
Aceasta este toată lupta marelui Iosif,
aceasta este cinstea viteazului atlet.
Ceea ce s-a întâmplat atunci pe ascuns în casă
se face cunoscut lumii în fiecare zi [88].
Într-adevăr, faptele bune niciodată nu se sting,
chiar dacă ispite multe de jur-împrejur lovesc.
Scapă din acestea [89]
Mântuitorul pe ai Săi,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

21
Cei împreună de un sânge [90]
mai înainte au plănuit rău pentru acesta,
invidiindu-l pentru împărăţie;
şi s-au aruncat asupra lui să-l ucidă,
dar răul l-au oprit mai înainte de sentinţă
şi nu au făcut faptă acea nedreaptă înjunghiere.
Cu sânge au vopsit cămaşa,
dar nu au vătămat pe cel ce o purta [91].
Cu adevărat Dumnezeu Cel viu l-a păzit,
chiar dacă tatăl [ca pe un] mort l-a plâns.
Această adulteră, iarăşi, prin cămaşă [l-a] luptat,
dar deloc nu a vătămat
sufletul viteazului soldat;
pentru că armură sigură purta,
care distrugea toate desfătările patimilor.

---

[88] *27 Lc 12:3.*
[89] *Din ispite.*
[90] *Fraţii.*
[91] *Fc 37.*

Pe acesta, credincioşilor,
să încercăm să-l imităm [92],
pentru că şi acum răscoală ridică
înşelăciunea plăcerilor trupeşti;
dar nici unul acesteia să nu se plece,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit.

22
Coroană dumnezeiască are şi vestită biruinţă
marele împărat al patimilor [93];
şi cu dreptate amintirea lui mereu
şi peste tot [o] cinstesc credincioşii,
căci nu păcatul a biruit trupul.
Chiar dacă femeia cea desfrânată s-a linguşit

prin vorbe şi prin fapte,
toată promisiunea cea nelegiuită a respins-o
şi cel în legături moartea a preferat-o [94].
Dar eu, mizerabilul şi păcătosul, ce să fac,
căci întotdeauna mă asupreşte mâna păcatului?
Mă atacă egipteanca precum pe Iosif,
astfel mă trage şi [pe mine] acesta [95]
spre necuviincioase gânduri.
Dar către Tine strig, Atotputernice:
„Scapă-mă, Hristoase, şi pe mine,
care în tirania [păcatului] mă găsesc,
ca să mă mântuiesc
cu mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu,
precum Iosif, credinciosul Tău rob,
căci pe toate le vede
Ochiul cel neadormit!”.

---

[92] *Urmăm.*
[93] *Împărat peste patimi.*
[94] *În legăturile sclaviei. Putem înţelege şi în sensul de prins în legătura braţelor femeii.*
[95] *Păcatul.*

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

Sfântul Inochentie al Odesei - Cuvânt la Sfânta şi marea Luni

“Mergând Domnul spre patima cea de bunăvoie, a zis apostolilor pe cale: Iată ne suim în Ierusalim, şi se va da Fiul omului, precum scrie pentru Dânsul. Veniţi dar, şi noi cu gânduri curate să mergem împreună cu El şi împreună să ne răstignim şi să murim pentru desfătările lumeşti, ca să viem împreună cu Dânsul“. (Stihirea I de la Vecernie)

De astăzi, fraţilor, începe Sfânta şi marea Săptămână a Patimilor Domnului nostru Iisus Hristos. Timpul acesta este cel mai preţios din tot cursul anului şi de aceea fiecăreia dintre zilele acestei săptămâni încă din vechime i s-a dat numele de “mare şi sfântă“. Şi, cu adevărat, zilele acestea sunt mari, pentru măreţia lucrurilor ce s-au săvârşit într-însele. ***Cu adevărat ele sunt sfinte, pentru curăţia cu care le petrec adevăraţii creştini şi pentru sfinţenia pe care ele o pot aduce tuturor celor ce le petrec cum se cade.***

Iată pentru ce Sfânta Biserică acum, la începutul acestor zile măreţe şi sfinte, ne deşteaptă auzurile noastre printr-un deosebit îndemn, chemându-ne să le petrecem cu vrednicie. Şi pentru că îndemnul acesta să fie ascultat şi urmat de noi, Sfânta Biserică ni-l adresează chiar în numele şi din partea Domnului nostru Iisus Hristos: “Mergând Domnul spre patima cea de bunăvoie, a zis Apostolilor pe cale…“.

Domnul a spus Apostolilor pe cale cele ce aveau să se întâmple, dar se poate oare ca cele spuse de El să nu se socoată spuse tuturor celor ce se numesc cu numele Lui? Mântuitorul îndemna pe cei dintâi ucenici ai Săi să ia aminte la patimile Sale, dar care oare, chiar şi dintre cei mai de pe urmă ucenici ai Săi, nu se va crede dator a lua aminte la aceste patimi mântuitoare?

Noi am sărbătorit cu multă strălucire toate întâmplările însemnate din viaţa pământească a Domnului nostru, am sărbătorit minunata Lui zămislire şi prea slăvita-I naştere, am sărbătorit aducerea Sa în biserică, dumnezeiescul Său botez şi, ieri, intrarea Sa domnească în Ierusalim. Putem noi oare să nu împărtăşim cu Dânsul şi cele de pe urmă minute ale Sale?

Iubirea şi căldura noastră pentru El trebuie să ni le arătăm mai cu seamă acum, când toţi L-au părăsit! ***Au nu pentru noi merge El la patima cea de bunăvoie? Au nu ale noastre păcate vor fi şterse şi spălate cu sângele Lui? Cum vom cuteza să lipsim de lângă Dânsul tocmai în aceste momente? Nu, fraţilor, să nu fie aceasta! Ci veniţi cu toţii, mic şi mare, bătrân şi tânăr, bogat şi sărac, învăţat şi neînvăţat, veniţi să ne unim duhul credinţei şi al dragostei şi cu cugete tari să urmăm Mântuitorului nostru, să nu scăpăm nici unul din cuvintele Lui, să împărtăşim toate simţămintele Lui şi să pătrundem în duhul tuturor celor săvârşite de Dânsul.*** Dacă chiar şi oamenii de rând, înainte de moarte, vorbesc şi lucrează lucruri deosebite, apoi cu cât mai vârtos Dumnezeu-Omul! Deci să ne îndoim luarea-aminte şi mai cu seamă să ne curăţim cugetele. Căci, după cum cu ochii plini de colb nu putem vedea nici chiar lucrurile cele mari, tot aşa şi cu mintea plină de cugete necurate şi de griji pământeşti nu putem privi măreţia patimilor lui Hristos.

Dar, spre adânca noastră mâhnire, mintea şi sufletul multora dintre noi niciodată nu sunt aşa de necurate şi pline de felurite griji deşarte ca în această săptămână mare şi sfântă. Grijă de a isprăvi până la sărbători toate treburile începute, grija de a pregăti de Paşti fel de fel de lucruri risipesc mintea în toate părţile şi o împrăştie după lucrurile cele mai deşarte şi mai de nimic. Din această pricină, slujbele bisericeşti, până şi cele mai însemnate, ca Ceasurile împărăteşti din Vinerea cea Mare, nu sunt aproape deloc cercetate de lume. Alte slujbe bisericeşti sunt cercetate de creştini, însă nu cu luarea-aminte cuvenită.

Multe din cele ce se citesc în biserică, de altfel lucruri foarte însemnate, cum sunt, de pildă, istorisirile celor patru evanghelişti despre viaţa lui Iisus Hristos, se trec nebăgate în seamă, ca lucruri de mâna a doua. Chiar patimile lui Hristos, preinchipuite de Biserică în slujbele ei într-un chip aşa de amănunţit şi înţelept, nu sunt contemplate în toată întregimea lor decât doar de sfinţii îngeri care pururea sunt de faţă în biserica lui Dumnezeu.

Ah, fraţilor, nu cu astfel de cugete necurate, împrăştiate şi împovărate de griji deşarte ni se cere să petrecem această sfântă şi mare săptămână a Patimilor Mântuitorului nostru! ***Noi vom asculta în aceste zile istorisirea întregii vieţi a***

Mântuitorului, căci oare când e mai potrivit a asculta istoria aceasteia dacă nu la sfârşitul ei? Dar fi-va oare în stare să cuprindă cu mintea sa această viaţă omul acela care îşi are cugetele aşa de împrăştiate încât nu-şi cunoaşte deloc nici măcar viaţa sa? În aceste zile vom fi martori la cea de pe urmă sfătuire a Domnului cu ucenicii Săi la Cina cea de Taină, dar inima noastră putea-se-va ea oare înflăcăra de focul dragostei lui Iisus, dacă ea, asemenea inimii lui Iuda, va fi acolo unde sunt comorile ei?

Aşadar, fraţilor, dacă nu pentru Domnul, cel puţin pentru noi înşine suntem datori să ne adunăm cât mai bine toate cugetele şi simţămintele noastre şi să le curăţim. Altfel nu vom putea urma Mântuitorului nostru, altfel ne vom rătăci de Răscumpărătorul nostru şi vom rămâne, care în curtea lui Caiafa, având numai chipul evlaviei, care în pretoriul lui Pilat, cu mâinile spălate şi cu conştiinţele întinate, care în palatul lui Irod, glumind despre simplitatea credinţei, care în tovărăşia lui Iuda, adevăraţi vânzători de cele sfinte, sau cu deznădăjduirea în suflet.

Nu în zadar însuşi Domnul, cu puţin înainte de patima Sa, a zis Apostolilor Săi: ***"Cel ce are pungă să o ia, iar cel ce nu are, să-şi vândă haina şi să-şi cumpere sabie"*** (Lc. 22, 36). Aceasta va să zică că în aceste zile trebuie să ne debarasăm de tot ce-i de prisos, de tot ce ne înstrăinează de la lucrul mântuirii. Ne trebuie sabie, adică hotărârea de a înjunghia toate grijile şi toate poftele trupeşti. Vinde, dar, suflete credincios, vinde acum toate şi cumpără-ţi această sabie minunată. Cu dânsa vei lovi însă nu pe Malhus, ci pe acel om vechi, care şi în tine adesea strigă cu ură grozavă şi neîmpăcată contra Răscumpărătorului tău, contra lui Hristos, cum strigau oarecând vechii iudei: ***"Ia-L, ia-L, răstigneşte-L pe El"*** (În. 19, 15).

Dar va zice poate cineva: atunci ce să facem cu grijile vieţii? Apropierea acestor sărbători mari, care ţin mai multe zile, cer nu puţină purtare de grijă şi de cele ale vieţii trupeşti. Cunoaştem, fraţilor, această stare de lucruri şi ne mâhneşte faptul că

- *tocmai când Hristos e pe cruce, creştinii, de dimineaţă până seara, se îndeletnicesc cu târguială.*
- *Tocmai când Hristos este adăpat cu oţet creştinii pregătesc tot felul de mâncăruri şi băuturi care de care mai alese.*
- *Tocmai când Hristos îşi dă sufletul Său în mâinile Tatălui, creştinii abia îşi trag sufletul din pricina grijilor deşarte, lumeşti.*

Toate acestea au ajuns pentru mulţi de neînlăturat. Dar de ce oare? Cine a legiuit că toate grijile noastre lumeşti să se îngrămădească anume în aceste zile înfricoşate ale morţii şi îngropării Domnului nostru? Din a cui poruncă trupul şi sângele nostru

îşi arată pretenţiile şi drepturile lor asupra noastră şi ne fac robii lor mai cu seamă atunci când Hristos îşi dă pentru noi Trupul şi Sângele Său? Oare nu se putea ca o bună parte, dacă nu chiar toate nevoile noastre să fi fost terminate săptămânile trecute, pentru ca săptămâna aceasta şi mai cu seamă cele de pe urmă zile ale ei să le putem închina Domnului? Oare nu sunt astfel de oameni care fac aşa şi pe care cele trupeşti nu-i împiedică de la cele sufleteşti? De ce nu ar face toţi aşa? Ce-i împiedică de la aceasta? Ce nu-i lasă să-şi plătească din vreme tributul lumii şi corpului, pentru ca acum să fie slobozi a se griji de suflet? Atunci târgurile sunt goale. ***Dar cine le face să fie pline de lume tocmai în zilele cele mai sfinte şi face să fie pustii bisericile lui Dumnezeu? Negreşit, nechibzuinţa noastră, iubirea noastră către cele lumeşti.***

Dar, totuşi, să nu pretindem schimbarea mersului obişnuit al vieţii de toate zilele, oricât de rău şi de necreştin ar fi el. Să lăsăm lumea să domnească acolo unde este locul ei, chiar şi în aceste zile. Chiar şi în această stare de lucruri se pot îndeplini cerinţele Bisericii, se poate păstra cugetul curat şi a-L urma pe Hristos la patima Sa cea de bunăvoie cu duhul credinţei şi al dragostei. Sărbătorile ce se apropie cer pregătiri, dar multe oare? ***Creştinul cel bun fără multă osteneală va găsi mijlocul de a răspunde la toate cerinţele sărbătorilor, fără să piardă din vedere pe Mântuitorul Său.***

Şi Apostolii s-au dus în târg să facă cumpărături, şi ei au pregătit sfânta cină, şi femeile mironosiţe cele întocmai cu Apostolii au cumpărat aromate şi miresme, dar ia luaţi seama cum toate ale lor au ieşit curate şi sfinte! Pentru ce n-am putea să facem şi noi ca dânşii? Numai deşertăciunea noastră născoceşte această mulţime de nimicuri care ne chinuiesc şi pe noi, şi pe alţii. Numai trupul nostru cel nesăţios înmulţeşte peste măsură cerinţele sfintelor şi luminatelor zile ale sărbătorilor ce vin, care, fiind ele însele hrănitoare pentru suflet, nu cer atâta hrană pentru trup.

Aşa-i, fraţilor, sărbătorile ce vin nu cer multe pregătiri, pentru că ele, după însăşi firea lor, cuprind în sine multă hrană şi băutură duhovnicească, multe plăceri şi dulceaţă pentru inimă.

Dacă în timpul lor ni se pare că ne trebuie mult pentru trup, aceasta se întâmplă numai pentru că duhul nostru nu se îndulceşte din bucuria ce se cuprinde în înseşi sărbătorile acestea; şi nu se îndulceşte pentru că nu este în stare să se împărtăşească din bunurile duhovniceşti. Şi nu este în stare să facă aceasta pentru că este rob trupului pentru că totdeauna a însetat numai după plăcerile şi poftele trupeşti şi n-a căutat să-şi cureţe gustul şi celelalte simţuri.

De aceea noi, după ce luăm parte, de cele mai multe ori numai cu trupul, la slujbele bisericeşti, nu ştim ce altceva înseamnă sărbătoarea decât îmbuibare, care adesea duce la întunecarea minţii şi a tuturor simţurilor. Astfel, toată împărăţia lui Dumnezeu cu marile ei taine, toată credinţa cu sfintele sale slujbe noi le punem mai mult într-o îndelungată slujire pântecelui, în mâncare şi băutură.

"Dreptatea şi pacea şi bucuria în Duhul Sfânt" (Rom. 14, 17). Desfătările cele curate ale inimii, veselia cea sfântă a sufletului, adică toate cele ce alcătuiesc fructul de căpetenie al credinţei şi sufletul oricărei sărbători adevărate sau ne sunt cu totul necunoscute, sau ne sunt cunoscute numai după nume. Starea aceasta e cu adevărat vrednică de plâns! În aceasta se şi cuprinde adevărata pricină a denaturării lucrurilor şi a sărbătorilor şi mai cu seamă a celor ce se apropie.

Fiind noi înşine cu totul pământeşti, dăm un aer cu totul pământesc şi dumnezeieştilor sărbători. Fiind noi înşine cu totul trupeşti, facem chiar din crucea lui Hristos căpătâi pentru trupul nostru. Dar să apucăm pe calea cea adevărată şi totul va lua o nouă faţă. ***Să petrecem această săptămână cum se cade, să facem cum ne povăţuieşte Biserica, să urmăm după Domnul, Cel ce merge spre patima cea de bunăvoie, să ne răstignim împreună cu Dânsul faţă de toate dulceţile vieţii, şi atunci să fim încredinţaţi că şi fără o mare pregătire a celor trupeşti, vom găsi în sărbătorile ce vin ceea ce niciodată n-am găsit: o hrană nesfârşită pentru suflet şi o veselie nemărginită pentru inimă.***

Desfătarea provocată de bunurile duhovniceşti cuprinse în aceste sfinte şi mari sărbători ne va face nepăsători faţă de bunurile trupeşti unite cu ele. Noi vom înceta de a mai măsura măreţia zilelor sfinte cu durata ospeţelor noastre şi cu mulţimea felurilor de bucate, şi împreună cu aceasta va cădea de pe umerii noştri şi acea povară a grijilor nenumărate care ne răpesc acum timpul cel atât de preţios şi nu ne lasă să urmăm după Mântuitorul nostru. Astfel, de la sine, fără multe sforţări şi pe nesimţite, se restatorniceşte adevăratul mers al lucrurilor.

Încă o dată vă amintesc, fraţilor, şi vă îndemn de a face această încercare. ***Să ne silim în aceste zile să jertfim cea mai mare parte din timp Domnului şi numai foarte puţină lumii. Să ne hotărâm a ne aduna toate cugetele şi simţirile şi să le îndreptăm după Domnul, care merge spre patima cea de bunăvoie.***

În multe rânduri au trecut aceste zile fără să tragem vreun folos din ele, ba poate pricinuindu-ne noi înşine pagube sufletului nostru. Să le petrecem măcar o singură dată cum se cade! Aceasta ni se pare greu şi respingător. ***Eu însă, în numele***

Sfintei Biserici, în numele Mântuitorului care merge la patima cea de bunăvoie, îndrăznesc a vă încredinţa că petrecerea cum se cade a acestor zile cuprinde atâta dulceaţă, încât cel ce le-a petrecut o dată cum se cade nu va mai avea nevoie să fie îndemnat spre a le petrece totdeauna cum se cuvine, căci şi fără îndemn va face aceasta. Amin”.

(Sfântul Inochentie al Odesei, Cuvântări la Sfântul şi marele Post, Editura Anastasia, Bucureşti)

Mitropolitul Augustin de Florina – Omilie în Sfânta şi marea Luni – Mânecăm spre lumină?

Primul din cele patru stihuri care însoţesc aliluiarul la începutul slujbei Mirelui în serile Săptămânii Mari spune: ***„De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ”*** (Isaia 27, 9).

Ce vrea să spună asta? Sunt cuvintele profetului Isaia. Putem oare să le repetăm şi noi? De ce le-a spus Isaia? Nu este un simplu cuvânt. ***Este o realitate pe care profetul o trăieşte. Zice: Dumnezeul meu, Te iubesc. Te iubesc atât de mult încât mă gândesc la Tine nu doar ziua, ci şi noaptea. Merg să mă culc şi mă trezesc devreme. Mă ridic din pat cu mult înainte de a răsări soarele şi inima mea este la Tine, Te ador şi Te slăvesc.***

Iubiţii mei, sunteţi căsătoriţi şi necăsătoriţi, mici şi mari. Care dintre voi care aveţi familie şi care tânăr sau tânără nu a simţit farmecul iubirii? Este ceva ireproşabil. De la Dumnezeu este atracţia bărbat – femeie. Este un lucru firesc şi binecuvântat atunci când nu se deviază şi nu ia dimensiuni pătimaşe. Aşadar ce se întâmplă cu iubirea cuminte? Oricine iubeşte, fie bărbat, fie femeie, poartă în inimă persoana pe care o iubeşte. Îi place să o vadă. Este mulţumit să-i asculte cuvintele. Nu o oră, ci două şi trei şi mai multe ore vorbeşte cu ea. Se înnoptează, trec de miezul nopţii, se crapă de ziuă şi nu termină de vorbit.

Aşadar, îţi place să vorbeşti cu iubita sau iubitul tău? Ei, nu eşti om dacă dincolo de această dragoste nu simţi şi o altă dragoste. Există o dragoste infinit mai mare şi mai înaltă. Este dragostea lui Dumnezeu. Da! De neînţeles – litere chinezeşti vi se par? Dar toţi aceia care au simţit în ei lucrul acesta, cum l-a simţit Isaia, ei zic cu

el: Te iubesc, Doamne, Te ador. Mă gândesc zi şi noapte la Tine şi chiar la miezul nopţii şi dis de dimineaţă Te caut. Dragostea nu lasă somnul să-mi închidă ochii. Foarte devreme mă trezesc şi Îţi vorbesc: ***„De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule…”; cuvinte care arată iubirea arzătoare pe care o avea Isaia faţă de Dumnezeu.***

Şi doar Isaia? Şi David zice asemenea: ***„Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, către Tine mânec; însetat-a de Tine sufletul meu, suspinat-a după Tine trupul meu în pământ pustiu şi neumblat şi fără de apă“.***

Acesta – împărat cu atâtea griji şi necazuri, se trezea de dimineaţă însetând să-L găsească pe Domnul. Şi în altă parte zice: ***„La miezul nopţii m-am sculat ca să mă mărturisesc Ţie…”*** (Psalm 62, 2; 118, 62). Auziţi? La miezul nopţii, Doamne, – zice – m-am sculat ca să Te slăvesc.

Şi doar Isaia şi David? Şi astăzi există pustnici în peşteri, care noaptea, în timp ce toţi şi toate dorm, ei nu dorm; cântă imne lui Dumnezeu şi spun: „Aliluia, Aliluia, Aliluia”. Şi doar pustnicii? Şi simpli credincioşi.

De la o bătrână analfabetă originară din Pont m-am încredinţat că acolo, ca şi în Asia Mică şi în Macedonia, a existat un frumos obicei. Cum s-au stins acum frumoasele obiceiuri şi am devenit primitivi, în ciuda a tot ceea ce se numeşte civilizaţie! Ce am aflat deci de la ea? Acolo, zice, aveam obiceiul să ne trezim la miezul nopţii şi să facem rugăciune… Mai există o tradiţie că întregul univers se opreşte la miezul nopţii un minut pentru a-L lăuda şi el pe Cel Preaputernic.

„De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule…”. Oare se aplică astăzi acest cuvânt sau doar îl auzim că-l cântă doar psalţii noştri acum în Săptămâna Mare?

Trăim în anii în care se împlineşte profeţia Hristosului nostru că ***„dragostea multora se va răci”*** (Matei 24, 12), va îngheţa, se va face rece ca gheaţa - Polul Nord, iubirea multora faţă de Dumnezeu. Semn de blestem, semn al lui antihrist este acesta. Nu Îl vor iubi pe Dumnezeu, nu vor iubi pe nimeni. Dacă ar fi existat un termometru duhovnicesc şi l-am fi pus în inima noastră, ar arăta sub zero. Sex şi iubire trupească există, dar iubirea lui Dumnezeu, dragostea Domnului s-a stins, nu există.

Ca dovadă, frecventarea Bisericii. În zi de duminică, bate clopotul, şi nu merg la biserică. „La poarta celui surd bate cât vrei”. Cei mai mulţi îşi găsesc să doarmă

tocmai în momentul acesta. Este păcat, ca în clipa în care clopotele bat şi te cheamă, tu să dormi. Eşti ca un soldat care, în timp ce trâmbiţa dă deşteptarea, el nu spune prezent. Te cheamă clopotele, trâmbiţele cerului. Aceste clopote, care acum bat, într-o zi, în cealaltă lume ne vor judeca. Aşadar, vezi pe aşa-numitul creştin că nu se ridică să meargă o oră la biserică, să-L slăvească pe Dumnezeu sau vine greoi-greoi, încet, pe la sfârşitul Dumnezeieştii Liturghii. Unde sunt acele mame despre care spune poemul:

„… Ei, copii, e vremea, treziţi-vă, este duminică, / Clopotul ne strigă, îl auziţi colo?…" (Ilia Tantalidi, „Lectură duminicală", III Dim. , p. 61). (…)

Aşadar, nu se trezesc să vină la biserică, însă trece ziua, se înnoptează, ies stelele şi atunci ce văd? Priveghere. Ce priveghere? Privegherea diavolului. S-a umplut ţara de cluburile de noapte, mii, mai multe decât bisericile. Acolo se adună noaptea şi se face priveghere satanică. Şi dacă îi veţi număra pe cei care priveghează pentru diavolul, veţi vedea că sunt mai mulţi decât cei care priveghează pentru Dumnezeu.

„De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ". Mânec spre Tine, Dumnezeul meu, zice. De ce? O explică: Pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ. Adică învăţătura lui Hristos, cuvintele Lui, poruncile Lui, îndreptările Lui sunt lumină. Toate cuvintele şi toată viaţa lui Hristos sunt lumină, dar în mod deosebit străluceşte, cu o lumină deosebită, sfârşitul vieţii Lui pământeşti.Evenimentele din Săptămâna Mare au o frumuseţe neasemuită. De aceea, într-un frumos tropar am auzit:

„Cinstitele Patimi ziua de astăzi ca pe nişte lumini mântuitoare le răsare lumii" (Sedelna Utreniei din Lunea cea Mare).

„Lumini mântuitoare" sunt patimile lui Hristos. Doar oamenii bădărani nu pot să simtă măreţia acestei săptămâni. Vino la Biserică, să ţi se umple inima de lumină. „De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ".

Fraţii mei, voi, turma cea mică care privegheaţi pentru Domnul, slăviţi-L pe Dumnezeu, pentru că vă desfătaţi de astfel de cântări şi auziţi că „lumină sunt poruncile Tale pe pământ". Lumină sunt poruncile Domnului nostru. ***Cine crede în Hristos, cine Îl ascultă şi urmează drumul Lui, are lumină.*** Cine nu crede şi nu trăieşte potrivit Evangheliei, e în întuneric şi este un nefericit, chiar dacă ştie carte şi are diplome şi ştie limbi. Păcat că în şcoli şi în universităţi în loc să se înveţe

despre Hristos cel Răstignit, se învaţă că omul se trage din maimuţă. S-a umplut ţara de universităţi şi cu toate acestea întunericul în jurul nostru se extinde. Un analfabet, care crede în Dumnezeu, valorează mai mult decât un om de ştiinţă care nu crede în nimic.

De aceea un mare poet din Germania a spus: În ciuda tuturor „luminilor” acestui veac, întunericul continuă să stăpânească. Când s-a răstignit Hristos în Vinerea cea Mare, ***„întuneric s-a făcut peste tot pământul”*** (Matei 27, 45). Şi de fiecare dată, când Hristos se răstigneşte din nou prin necredinţă şi apostazie, întunericul împărăţeşte pe pământ.

Să-L slăvim pe Dumnezeu, pentru că în Patimile lui Hristos vedem măreţia credinţei noastre. Să participăm la sfintele slujbe şi să ne învrednicească Dumnezeu să vedem şi slăvita Înviere a Domnului şi să auzim cuvintele: „Veniţi de luaţi lumină din lumina cea neînserată…” (Din slujba de Paşti). Iar lumină neînserată este Hristos, „pe care lăudaţi-L şi preaînălţaţi-L întru toţi vecii”.

(Omilie a Mitropolitului de Florina, părintele Augustin, în Sfânta Biserică a Sfântului Panteleimon, Florina, 12-4-1987, seara)

Monahul Moise Aghioritul: Despre Sfânta şi marea [Luni]

Cămara Ta, Mântuitorule - Corul Mira: https://www.youtube.com/watch?v=pu-xq_0st0w

"În Lunea mare, Biserica noastră ne prezintă un tânăr frumos, curat, fericit, prea bun: pe Iosif, care a fost al unsprezecelea fiu al Patriarhului Iacov şi a fost invidiat de fraţii lui, aruncat în groapă şi vândut pentru treizeci de arginţi. Cumpărătorii săi l-au dus în Egipt şi l-au vândut la rândul lor unei căpetenii de la curtea faraonului, Putifar, a cărui soţie a vrut să păcătuiască cu el. Acela s-a împotrivit cu putere, ea l-a calomniat şi a fost întemniţat. Apoi a devenit tâlcuitorul viselor faraonului, cunoscând mare cinste şi slavă.

Vieţile lui Iosif şi Iisus se aseamănă. Şi Iisus a fost urât şi invidiat de iudeii cei de un neam cu El, a fost trădat pentru treizeci de arginţi de către însuşi ucenicul Lui şi a fost dus în temniţa mormântului. După trei zile a înviat şi împărăţeşte nu numai peste Egipt, ci peste lumea păcatului, pe care ***Sfinţii Părinţi o numesc „Egiptul patimilor".*** Hristos devine noul vistier peste hambarele de grâu prin jertfa lui pe Cruce.

***

În aceeaşi zi săvârşim pomenirea acelui smochin uscat şi blestemat pe care Hristos l-a gă-sit neroditor în drumul Lui.

Sfinţii Părinţi aseamănă asta cu sinagoga iudeilor, în care Hristos n-a găsit roade vrednice, decât doar umbra legii, care şi aceasta pălise.

După Sfântul Isidor Pelusiotul, Hristos n-a blestemat vreun om, ci lemnul, pentru ca nerecunoscătorii oameni să afle că are şi această putere. Orice suflet neîmpodobit cu virtuţi şi pustiit de bunătăţile duhovniceşti va avea soarta lemnului neroditor care va fi aruncat în foc.

Această pericopă, spre cucernicie, zdrobire a inimii şi pocăinţă a fost pusă într-un frumos tropar: ***„Văzând smochinul cel uscat care a fost blestemat pentru nerodnicia lui, să ne temem, fraţilor, roade vrednice de pocăinţă aducând Stăpânului…”.***

Prea bunul Iosif ne călăuzeşte minunat spre lepădarea de păcat.

Protosinghel Petroniu Tănase - “Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului”

Sfânta şi marea Luni ne pune înainte blestemarea smochinului neroditor (Matei 21, 19 – 20) şi istoria lui Iosif cel prea frumos.

Din aceste pilde se desprind două înţelesuri paralele:

- *unul istoric, privind poporul evreu în aşteptarea primei veniri a lui Mesia;*
- *altul duhovnicesc, eshatologic, privind pregătirea şi aşteptarea celei de a doua veniri a Mirelui.*

Cămara cea împodobită a Mântuitorului în care trebuia să intre Israel este Biserica lui Hristos. N-a intrat, însă, în ea pentru două mari păcate, pe care le pomeneşte Domnul în Vinerea Mare (Utrenie): ***„Două lucruri şi rele a făcut fiul Meu cel întâi-născut, Israel: pe Mine, Izvorul apei vieţii, M-a răstignit pe lemn, iar pe Varava l-a cerut şi l-a slobozit”.***

- ***Primul este sterpiciunea, nerodirea:*** *a părăsit apa vieţii, cuvintele Evangheliei şi şi-a săpat puţ sfărâmat, adică tâlcuirile strâmbe ale formalismului Legii. Pilda smochinului are în vedere, în primul rând, această sterpiciune a Sinagogii. Nu era timpul roadelor, nu se coborâse Duhul Sfânt, dar era stearpă, nu avea semne de rodire. Refuzul net al Evangheliei şi înţelenirea în formalismul Legii i-a adus blestemul şi uscarea: „Să nu mai rodeşti în veac“.*
- ***Celălalt păcat al lui Israel este desfrânarea:*** *Mesia venise în primul rând pentru oile cele pierdute ale casei lui Israel. Acesta era chemat să intre întâi în cămară, Mirele Hristos la dânsul venise. Or, Israel s-a lepădat de adevăratul său Mire şi a preferat pe Varava, un tâlhar. De aceea Biserica îl numeşte “Adunare vicleană şi desfrânată care n-a păzit credinţa bărbatului său“.Iosif, din seminţia lui Israel, este o pildă de curăţie şi de credinţă faţă*

de stăpânul său; a ales închisoarea decât să se învoiască la momelile desfrânate ale egiptencei.

Cele două păcate ale lui Israel sunt de-a pururi piedica la intrarea în cămara de nuntă a Mirelui Hristos. ***Smochin neroditor este tot sufletul care nu se adapă din Izvorul vieţii, Hristos şi nu aduce rodul duhovnicesc al Evangheliei. Mântuitorul, de-a pururi, flămânzeşte de mântuirea noastră şi caută la noi rodul faptelor mântuitoare şi neaflându-l, ne blestemă cu uscarea, făcându-ne materie pentru focul gheenei.***

De aceea, Vecernia de luni ne îndeamnă: ***„Temându-ne fraţilor, de pedeapsa smochinului celui uscat pentru nerodire, să aducem roade de pocăinţă lui Hristos, Cel ce are mare milă“.***

Rodnicia de fapte bune este o datorie, potrivit cu puterea harului primit la Sfântul Botez, precum teologhiseşte şi îndeamnă ***Marcu Pustnicul: „Omule, care ai fost botezat în Hristos, dă numai lucrarea pentru care ai luat puterea“.*** Aceasta este haină sufletească cu care se poate intra în cămara vieţii de veci.

Prea frumosul Iosif e pomenit pe de o parte pentru curăţia lui, pe de alta, pentru că este icoană a Mântuitorului. ***Aşa cum Iosif fusese vândut de fraţii săi cu gândul ucigaş, dar mai apoi se făcuse izbăvitorul lor, hrănindu-i cu pâine în vremea foametei, tot aşa şi Mântuitorul Hristos a fost vândut şi dat la moarte de neamul Său, dar S-a făcut mântuire lui Israel şi întregului neam omenesc, hrănindu-ne cu pâinea cea cerească a Preacuratului Său Trup.***

Dar Iosif este „preafrumos” nu prin frumuseţe trupească, ci prin frumuseţea curăţiei sale. ***Curăţia, întreaga înţelepciune, cum o numesc Părinţii, este o numire cuprinzătoare a tuturor virtuţilor, semnul credincioşiei statornice faţă de Dumnezeu.*** De aceea, tot păcatul este întinare, necurăţie, desfrânare, întrucât omul păcătuind, părăseşte pe Mirele cel adevărat, pentru care a fost creat şi aleargă la diavolul cel necurat.

Slava de la stihoavna Utreniei teologhiseşte minunat despre înţelesul duhovnicesc al curăţiei: ***„A doua Eva aflând şarpele pe egipteanca, se nevoia să vâneze pe Iosif prin cuvinte de momeli. Iar el, lăsându-şi haina, a fugit şi a scăpat de păcat. Şi gol fiind, nu s-a ruşinat, ca şi cel dintâi-zidit mai înainte de cădere…”***

Adam şi Eva au fost creaţi de Dumnezeu ***„goi şi nu se ruşinau“*** (Facere 2, 25) şi aşa fiind, erau ca întreaga făptură, frumoşi foarte. În ce stătea goliciunea lui Adam?

Omul în Rai, zice Sfântul Maxim, ducea o viaţă simplă, nemeşteşugită, nu avea nevoie de îmbrăcăminte, deoarece din pricina nepătimirii ce avea, nu se temea de ruşine. Înainte de cădere, el nu era tras încoace şi încolo de pornirile stricăcioase şi contrarii ale trupului, ci era mereu gol şi liber de prefacerea necontenită având o aşezare trupească simplă şi neînvrăjbită (Ambigua).

După cădere însă, primilor oameni li s-au deschis ochii, au cunoscut că erau goi, s-au ruşinat şi-au făcut acoperământ de frunze şi s-au ascuns (Facere 3, 7-10), iar după blestem, Dumnezeu le-a făcut îmbrăcăminte de piele şi apoi i-a scos din Rai.

De atunci, goliciunea trupească era mereu ruşinoasă pentru om, aducându-l aproape de prima cădere, de păcat. Când însă biruieşte păcatul şi ajunge la nepătimire, goliciunea nu mai este ruşinoasă. "Iosif gol fiind, nu s-a ruşinat ca şi Adam înainte de cădere". Mulţi pustnici şi oameni ai lui Dumnezeu (de exemplu Sfânta Maria Egipteanca) au trăit goi şi nu se ruşinau, goliciunea lor fiind semnul de nepătimire şi pricină de laudă.

De fapt, omul în Rai nu era gol desăvârşit; era îmbrăcat în veşmântul harului nepătimirii, iar goliciunea cea din afară pentru el nu avea înţeles. Tot aşa omul duhovnicesc, chiar dacă trupul este gol, el este îmbrăcat cu haina virtuţii şi goliciunea trupească este uşor de purtat. Păcatul, lipsindu-ne de îmbrăcămintea harului, ne dă simţământul goliciunii ruşinoase, de unde nevoia instinctivă a omului de a-şi acoperi goliciunea trupească.

Oare în dezgolirea trupească pe care o întâlnim tot mai des la omul de azi, nu cumva se vădeşte, inconştient, nostalgia omului după goliciunea cea cinstită dinainte de cădere? Dar ea, lipsită de cinstirea virtuţii, i se întoarce în păcat şi spre mai mare ruşinare.

Nerodnicia virtuţii şi necurăţia sunt păcatele cele mai mari care ne lipsesc de cămara cea împodobită a Mântuitorului. Dimpotrivă, pentru a putea intra împreună cu El, trebuie să ne agonisim asemănarea cu El, prin dăruire totală în slujirea Lui şi prin desăvârşită curăţie. Aceasta este prima lecţie a sfintei şi marii Luni.

Mai există însă o primejdie. Apostolii, mergând spre Ierusalim, socoteau că acum este momentul inaugurării mult doritei Împărăţii mesianice, care avea să fericească pe Israel printre celelalte neamuri. De aceea, cererea celor doi fii ai lui Zevedei, de a sta de-a dreapta şi de-a stânga, asupra căreia stăruie de asemenea Sfânta şi Marea Luni: ***„Doamne, nepricepându-se mama fiilor lor Zevedei, pentru taina cea***

nespusă a rânduielii Tale, a cerut de la Tine ca să dăruieşti fiilor ei cinstea împărăţiei celei vremelnice..." (Utrenia).

Dacă cele două păcate de mai sus au primejduit sinagoga, de acesta din urmă au fost primejduiţi cei mai aproape ai Domnului, ucenicii, Biserica Sa.

Mântuitorul însă ne arată că această înţelegere este străină de Dânsul… ***„Ci Tu, învăţând pe ucenicii Tăi, le-ai zis să nu se asemene păgânilor, ca să stăpânească pe cei mai mici… Că nu va fi aşa între voi, ucenicii mei…; ci cel mai mare dintre voi să fie slujitor tuturor. Că şi Eu Însumi am venit ca să slujesc lui Adam celui ce sărăcise şi să-Mi dau sufletul răscumpărare pentru mulţi…".***

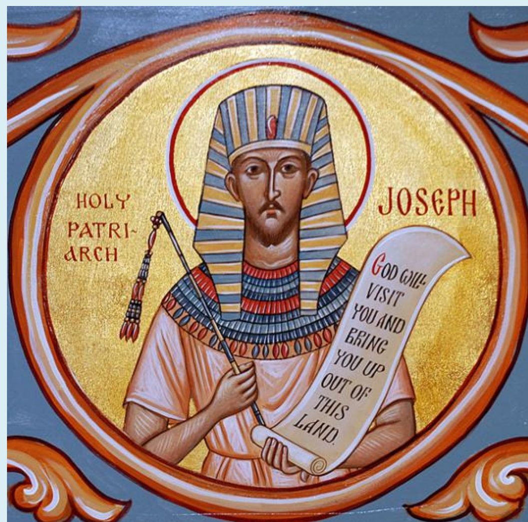
Slava şi bogăţia la care râvneau ucenicii şi în care veacuri de-a rândul s-a desfătat Biserica cea pământească, nu sunt în duhul Învăţătorului care, bogat fiind şi Stăpânul a toate, de voia Sa a sărăcit şi a luat chip de rob şi a venit nu ca să I se slujească, ci ca El să slujească şi să Se dea răscumpărare pentru lume. Sărăcia şi smerenia slujitoare a aproapelui cu care S-a îmbrăcat Mântuitorul, abia în veacul de acum Biserica începe să le descopere în adevărata lor lumină. Cât de anevoie unele adevăruri majore se impun atenţiei oamenilor! Pildele nu au lipsit, căci Biserica de multă vreme cinsteşte astfel pe Cuvioşii săi:

„Cuvioase Părinte, glasul Evangheliei auzind… bogăţia şi slava intru nimic le-ai socotit şi tuturor ai strigat: iubiţi pe Dumnezeu şi veţi avea dar veşnic. Nimic să nu cinstiţi mai mult decât dragostea Lui şi atunci când va veni întru slava Sa, veţi avea odihnă cu toţi sfinţii…"

Sărăcia, smerenia şi dragostea de Dumnezeu sunt podoabele care ne deschid larg uşa cămării celei împodobite a Mântuitorului".

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, "Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului", Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Vasilios Kalliakmánis - Patriarhul Iosif – prototip al Mântuitorului

a) Iosif cel prea frumos se află în fruntea celor ce prăznuiesc marele eveniment, de amploare universală, al dumnezeieştii îndurări, al purcederii Domnului spre patima cea de bunăvoie. Prin persoana lui se transmit mesajele evangheliei de împăcare şi iertare, de înţelepciune şi curăţie sufletească. ***Este posibil ca acesta să nu fi auzit mesajul armonios de iubire faţă de duşmani, să nu fi cunoscut de aproape chipul blând al Mirelui Bisericii, care insuflă slujire, sacrificiu şi cinste şi să fi trăit cu sute de ani înaintea Acestuia. Însă, nici una dintre acestea nu l-au împiedicat să devină om al lui Dumnezeu, evanghelist înainte de Evanghelie, înţelept în vremuri de sminteală, ucenic ascultător înaintea venirii Mântuitorului.***

b) În Vechiul Testament, Iosif constituie un model, o preînchipuire a lui Hristos. Versetul ***„Iosif era frumos la statură şi plăcut la chip”*** (Geneză 39,6), a devenit un etalon important în care se combină perfect frumuseţea exterioară cu măreţia sufletească a omenirii. Gândindu-ne la Iosif, mintea ne duce la Mirele Bisericii, care „întruchipează frumuseţea cea mai presus de toţi oamenii” şi care invită fiecare suflet însetat şi înfometat la un ospăţ duhovnicesc. Şi într-adevăr, ***Săptămâna Mare constituie o prăznuire duhovnicească la care au fost chemaţi să participe toţi oamenii, se satură însă, de hrană duhovnicească doar cei care au ”haină de nuntă”, lacrimi de pocăinţă şi frică de Dumnezeu.***

c) Aşa cum Hristos ***„n-a săvârşit nici un păcat, nici s-a aflat vicleşug în gura Lui”*** (1Petru 2, 22), la fel şi Iosif era drept întru sine si înaintea Dumnezeului părinţilor lui dar şi înaintea tovarăşilor lui. Cu toate că ispitele spre plăcerile trupeşti şi spre răzbunare au fost, în cazul său, deosebit de ameninţătoare, totuşi, fiind împodobit cu înţelepciune, nu a stricat nici onoarea stăpânului său şi nici nu

s-a răzbunat pe fraţii săi, care l-au vândut ca sclav. E posibil ca soţia egipteancă a slujitorului Faraonului Putifar să fi vrut să-l folosească în scopul plăcerii ei, dar el nu a vrut să se dedea patimii şi ***„a fugit de păcat; gol fiind, nu s-a ruşinat, ca şi cel întâi-zidit mai înainte de călcarea poruncii”.***

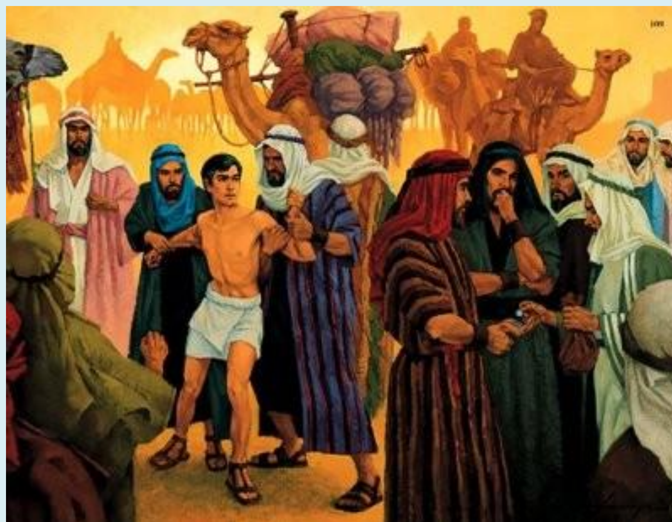
d) Cu toate că a fost cinstit, totuşi a plătit scump, ajungând la închisoare. Dar chiar şi acolo, harul lui Dumnezeu nu l-a părăsit. În schimb, aşa cum scrie Cuviosul Nicodim, în urma tălmăcirii unor vise, a fost scos din temniţă, înfăţişat Faraonului care îl judecase şi a fost numit Domn peste toată ţara Egiptului. ***Iosif, în ciuda condiţiilor externe nefavorabile, a urmat cu fidelitate voia lui Dumnezeu şi, de asemenea, vocea curată a conştiinţei.*** În timp ce fraţii lui l-au vândut, împinşi de invidie din cauza iubirii tatălui lor pentru Iosif, acesta, ajuns mare dregător al Egiptului, i-a iertat şi i-a sprijinit, considerând vânzarea sa către ismailiţi drept voia lui Dumnezeu !

e) Iosif cel preafrumos a fost urmat pe acest tărâm duhovnicesc de fecioarele înţelepte, care au păstrat aprinse şi pline cu ulei candelele virtuţilor. La fel, l-au urmat ucenicii credincioşi, femeia păcătoasă şi tâlharul recunoscător. ***Se întreabă închinătorul evlavios al Săptămânii Patimilor, ce să admire în primul rând din această obşte sfântă? Lacrimile şi suspinele păcătoasei? Pocăinţa tâlharului? Curajul şi îndrăzneala ucenicilor?*** Toate acestea ne pot inspira şi ne arată drumul către viaţa duhovnicească.

f) Ucenicii temători, tulburaţi şi sceptici îl urmează pe Hristos la patima Sa cea de bunăvoie, dar, deşi sunt initiaţi în Taina Crucii de Însuşi Domnul, evenimentele îi depăşesc şi îi smintesc. Iuda Îl trădează pe Mântuitorul şi se pierde în singurătatea luciferică şi în patima iubirii de arginţi. Petru se leapădă de Hristos, unii ucenici trândăvesc, în vreme ce alţii se împrăştie precum oile fără păstor. ***A fost nevoie de lacrimi de pocăinţă, de străluminarea iubirii dumnezeieşti şi de experienţa Învierii pentru ca ucenicii să redevină apostoli, în comuniune totală cu Hristos, Dătătorul de viaţă.***

g) Dar mai sunt şi alţii, care nu dau crezare celor întâmplate şi Îl condamnă ca pe un răufăcător şi încălcător al legii pe Binefăcător „ judecându-L pe Împăratul a toate”. Şi nu doar cărturarii şi fariseii sunt neîncrezători, mai sunt şi alţi necredincioşi din toate timpurile, care critică şi judecă pe toţi ceilalţi, în vreme ce ei nu mişcă nici măcar un deget pentru a intra în Împărăţia Lui. Datorită nepăsării şi trufiei, nu-L pot iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele lor şi rămân afară de „nunta Mântuitorului Hristos”.

Lucian Filip - Paralelă între Patimile lui Iisus şi patimile lui Iosif

O dată cu începerea acestei sfinte săptămâni, începem şi noi să cugetăm cu luare aminte la Patimile Mântuitorului nostru Iisus Hristos. ***Primul care a preînchipuit pe Hristos pătimind a fost Iosif, al unsprezecelea fiu al patriarhului Iacov de aceea Biserica pomeneşte şi amintirea sa în lunea din săptămâna Patimilor.***

Iosif este o prefigurare a lui Hristos deoarece povestea sa din Vechiul Testament începe cu Israel descriindu-l ca un bun păstor al turmei sale. La cartea Facere 37, 3 se spune: ***Şi iubea Israel pe Iosif mai mult decât pe toţi ceilalţi fii ai săi. În visul lui Iosif, soarele, luna şi stele i se închinau. Ca Iosif, Iisus s-a smerit pe Sine şi apoi a fost înălţat ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt*** (Filipeni 2, 10).

Pe măsură ce viaţa lui Iosif decurge mai departe, el este vândut de către cei 10 fraţi ai săi pentru 20 de dinari. Iisus a fost şi el trădat de către unul dintre cei 12 ucenici, de Iuda Iscarioteanul, şi vândut pentru 30 de dinari.

După ce a fost vândut, Iosif a fost dezbrăcat şi aruncat într-un puţ în timp ce fraţii lui s-au aşezat să mănânce. La momentul răstignirii Mântuitorului, Acesta a fost dezbrăcat de către soldaţi, pentru cămaşa Sa au fost aruncaţi sorţi şi a fost vegheat de către soldaţi.

După ce Iosif a fost vândut Midianţilor, aceştia l-au luat şi l-au dus în Egipt. Dreptul Iosif, logodnicul Fecioarei Maria, este anunţat de înger în vis să ia pe prunc şi pe mama Sa şi să meargă în Egipt, pentru ca să se împlinească Scriptura care spune: ***din Egipt am chemat pe fiul Meu*** (Osea 11, 1).

Atunci când oamenii lui Faraon l-au cumpărat pe Iosif de la negustorii de sclavi, au observat că toate câte făcea el, Domnul le sporea în mâna lui (Facere 39, 3). Isaia prooroceşte despre Hristos: ***fiindcă Şi-a dat viaţa ca jertfă pentru păcat, va vedea pe urmaşii Săi, îşi va lungi viaţa şi lucrul Domnului în mâna Lui va propăşi*** (Isaia 53, 10).

Ca şi Iisus, Iosif este acuzat pe nedrept şi prigonit. Atunci când Faraon îl laudă pe Iosif pentru puterea sa de a tâlcui visele, Iosif îi răspunde că nu eu, ci Dumnezeu va da răspuns pentru liniştirea lui Faraon (Facere 41, 16). Răspunsul acesta poate fi comparat cu cel al Mântuitorului: ***Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcând; căci cele ce face Acela, acestea le face şi Fiul întocmai*** (Ioan 5, 19). Mai apoi Hristos se numeşte pe sine Viţă şi că fără El nu putem face nimic: ***Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic*** (Ioan 15, 5).

Înainte ca Egiptul şi celelalte popoare din împrejurime să fie cuprinse de foamete, Dumnezeu l-a înţelepţit pe Iosif şi i-a dat timp pentru a face provizii. Iosif a adunat provizii pentru şapte ani şi oameni de peste tot veneau să cumpere grâne. Iisus este Pâinea Vieţii (Ioan 6, 35) iar Iosif a deschis toate stăvilarele. Observaţi cum aceasta oglindeşte proorocia de la Maleahi: ***veţi vedea că voi deschide, la dorinţa voastră, stăvilarele cerului şi voi vărsa din belşug binecuvântarea, spre binele vostru*** (Maleahi 3, 10).

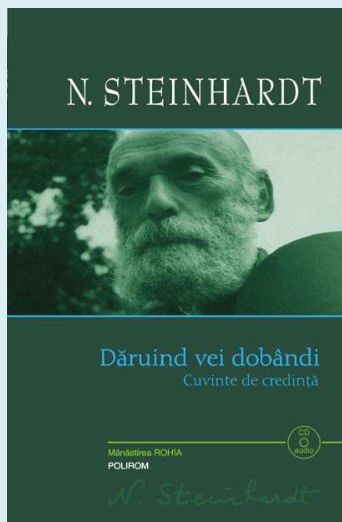
Şi fraţii lui Iosif sunt nevoiţi să cumpere grâne de la el, însă fără a-şi da seama de adevărata identitate a sa. După ce a testat pe fraţii săi Iosif s-a făcut cunoscut lor: ***Eu sunt Iosif, fratele vostru, pe care voi l-aţi vândut în Egipt*** (Facere 45, 4). După Înviere, a trecut o vreme până ce ucenicii l-au recunoscut pe Iisus: ***şi s-au deschis ochii lor şi L-au cunoscut*** (Luca 24, 31).

Şi prin voia lui Dumnezeu toate aceste evenimente au apărut în viaţa lui Iisus şi a lui Iosif când amândoi aveau în jurul vârstei de 30 de ani.

Sfântul Nicolae Velimirovici spune că Iosif a avut de pătimit de pe urmă a două ispite: cea a invidiei diavoleşti şi cea a dorinţei pătimaşe a împărătesei lui Faraon. Invidia i-a făcut pe fraţi săi să-l vândă ca sclav, iar patima trupului a făcut pe împărăteasă să-l arunce în temniţă. În ambele cazuri el a răsplătit cu bine pentru rău: a dat hrană fraţilor săi înfometaţi şi a ocrotit, viaţa, tronul şi poporul lui Faraon. Din sclavie şi temniţă, Dumnezeu l-a încununat cu slavă şi putere. Şi pe el, cel pe care fraţii săi l-ar fi putut ucide cu o lovitură, Dumnezeu l-a făcut stăpân a milioane de oameni şi singura alinare a fraţilor săi înfometaţi.

(traducere şi adaptare: Lucian Filip
sursa: johnsanidopoulos.com)

Nicolae Steinhardt (Monahul Nicolae Delarohia) - Dăruind vei dobândi - Timpul smochinelor (Belşugul vieţii)

Domnul, aşadar, urca de la Betania spre cetatea Ierusalimului. În ajun, potrivit Evangheliei lui Matei, ***alungase din templu pe cei care vindeau şi cumpărau, răsturnase mesele schimbătorilor de bani şi scaunele celor care făceau negoţ cu porumbei (Matei 21, 12-13).*** Conform referatului evanghelistului Marcu, ***scena izgonirii din templu s-a produs ulterior episodului cu smochinul neroditor (Marcu 11, 15-17).***

Oricum ar fi, Îl aflăm pe Hristos în momente de mare tensiune şi efervescenţă, a doua zi după intrarea triumfală în Ierusalim, după sau în ajunul curăţirii templului de "tâlhari", în preajma tragicului deznodământ al misiunii Sale pământeşti. Starea aceasta de spirit – încleştată şi nezăbavnică – pare să o fi avut în vedere ***proorocul Isaia:*** "***S-a îmbrăcat cu dreptatea ca o platoşă şi a pus pe capul Său coiful izbăvirii; S-a îmbrăcat cu răzbunarea ca şi cu o haină şi S-a înfăşurat în râvna Sa ca într-o mantie" şi "Priveam în jur: nici un ajutor! Mă cuprindea mirarea: nici un sprijin! Atunci, braţul Meu M-a ajutat şi urgia Mea sprijin Mi-a fost". (Is. 59, 17; 63, 5).***

Mânecă, deci, dimineaţa din Betania şi pe drum flămânzeşte. Şi vede, fiind încă în depărtare, un smochin înfrunzit. Se îndreaptă într-acolo gândind, nădăjduind că va găsi roade. Dar Îl aşteaptă o dezamăgire (de nu adeverirea unei aprehensiuni, căci nu se putea să nu ştie că "nu era timpul smochinelor"). Pomul, într-adevăr, nu-L îmbie (de suntem abilitaţi a recurge la un verb atât de cordial) decât cu frunze; fructe nu-s şi nici că puteau fi. ***Supărat, Domnul, ca niciodată, blestemă pomul:***

în veac să nu mai facă rod şi nimănui să nu-i mai fie de folos! *(1.Atenţie: a nu mai izbuti să ajuţi aproapele tău e o nenorocire, un blestem cumplit o năpastă!)*

Ceea ce s-a petrecut, smochinul degrabă uscându-se din rădăcini.Ce se poate înfăţişa mai nedrept, mai nemilos, mai strigător la cer? A oropsi şi usca un biet copac întru totul nevinovat! Nevinovat, desigur, dat fiind că textul însuşi recunoaşte că "nu era timpul smochinelor".

Dacă era timpul menit rodirii, de ce să fi fost osândit smochinul? raţionează cugetul simplu şi curat al omului de bun simţ, fie el necredincios ori şi credincios. Îi uneşte aici şi acum pe amândoi – pe necredincios şi pe credincios – comuna împotrivire a insului normal in faţa unui act de vădită inechitate; şi cine s-ar încumeta să-i contrazică? Speţa apare atât de sobră şi de limpede: e o nedreptate, o icnire a mâniei, nu avem cum o tăgădui, o camufla.

Se întâmplă însă cu pilda smochinului ceea ce are loc şi în alte domenii, în numeroase alte cazuri: faptele sunt judecate pe baza unor premise şi principii juste însă nedeosebitoare de situaţii diferite prin însăşi natura lor – şi de aceea false. Paradoxul zis al cretanului mincinos şi alte exemple de logică aparent absurdă n-au putut fi soluţionate până ce logicienii nu şi-au dat seama că există adevăruri complexe ori "absurdităţi" care nu-şi află explicaţia dacă nu se recurge la teoria nivelelor. Ea constată că o aceeaşi formulare poate fi exactă la un nivel de gândire (şi percepere a realităţii) şi inexactă la un altul, confuzia iscându-se numai când, prin nesăbuită şi îndărătnică simplificare, refuzăm a observa că zisul paradox absurd (al cretanului) implică soluţii diferite pe diverse planuri cognitive şi perceptibile, la succesive stadii de generalizare.

Tot astfel, şi în matematica infinitului. Acolo lucrurile stau cu totul altfel decât în aritmetica numerelor finite, şi tot-i numai uimire şi paradox: partea este egală cu întregul, iar adăugirile ori substracţiile nu modifică totalul. În hotelul cu infinit de multe camere – zis hotel al lui Hilbert – problema găzduirii unor noi călători nu se pune chiar când toate camerele sunt ocupate. Recepţia nu are decât să mute – ori de câte ori va fi necesar – pasagerul din camera 1 în camera 2, pe cel din camera 2 in camera 3 ş.a.m.d., creându-se astfel un număr nelimitat de proaspete posibilităţi locative.

Pericopa smochinului se cade a fi şi ea supusă unui tratament analog, înţelegând că trebuie interpretată nu după regulile dreptăţii naturale şi valorile axiologiei elementare, ci la nivelul propoziţiilor duhovniceşti alegorice. Da, nedrept este a-i pretinde smochinului (sau oricărui alt arbore fructifer) roade atunci când nu-i

vremea recoltei, dar nedreptatea încetează dacă realizăm ce este în fapt, vorba de a fi ori a nu fi de folos lui Dumnezeu, de a răspunde ori ba chemării Sale. Nu de smochin şi de smochine se face menţiune în parabola aceasta, ci de om (tot aşa şi în alte metafore neotestamentare: parcă de păsări ori de boi se îngrijeşte Atotputernicul !): care nu dispune de scuză valabilă spre a-L refuza pe Făcătorul său ori pentru a-I spune: n-am timp sau nu-i acum momentul potrivit. Soroace, date, condiţii, clauze, tocmeli: sunt lovite de nulitate absolută.

Chemării de sus i se poate răspunde numai cu " Iată-mă" ori cu "Da, Doamne". Motivările, fie ele omeneşti plauzibile, nu sunt luate în considerare: nu ne este îngăduit a ne eschiva nici măcar pentru a ne îngropa tatăl ori a ne rândui cele din gospodării; nici pentru a ne duce să vedem ţarina ce tocmai am agonisit; nici pentru a cere boii de curând cumpăraţi; nici pentru a ne despărţi de femeia de care abia ne-am însoţit prin nuntă. Mereu şi în orice clipă este vremea – şi acum este – a răspunde "Iată-mă" lui Hristos.

La acest nivel, pe acest plan nu se poate judeca potrivit celor de pe tărâmul profan al logicii juridice. Acolo termenele, intervalele, şarturile, epocile, datinile sunt perfect valabile: dincoace, cu totul nesemnificative şi nejustificative. Roadele smochinului – produse ale firii, ale naturii naturale – sunt subordonate ciclurilor de rodire, însă devotamentul oamenilor nu cunoaşte soroace şi pauze. ***Interpretarea alegorică se impune: smochinul e omul, iar smochinul neroditor e omul şi el neroditor, rece, aspru, nereceptiv chemării cereşti.*** Reacţiile "robustului simţ comun" nu au ce căuta în citirea formulelor spaţiotemporalităţii (sunt date peste cap); şi tot aşa nici în dezlegarea încifrărilor duhovniceşti. ***Iată de ce putem afirma că omul (smochinul, în limbaj codificat) trebuie să fie oricând gata, oricând disponibil pentru Hristos.***

Nicăieri teoria disponibilităţii integrale enunţate de André Gide nu se aplică mai la propriu şi mai desăvârşit decât în relaţiile dintre făptură şi Ziditorul ei. Iar a fi disponibil înseamnă a te nimeri oricând încins, cu toiagul în mână, cu încălţămintea în picioare, pregătit de drum, de acţiune, de răspuns afirmativ, de roadă.

There is always time for good manners, zicala aceasta, de largă circulaţie în sudul Statelor Unite, ne poate fi pildă şi temei: se cade să avem întotdeauna timp pentru a ne comporta cuviincios, pentru a da dovadă de bune deprinderi *(2. Cf. Camil Petrescu: Condamnat la moarte şi dus la eşafod, nu aş spune prietenului care m-ar opri în drum: Acuş nu am timp să stau de vorbă cu tine.)*

După cum în textul de la ***Matei 5, 25*** (“***Împacă-te cu pârâşul tău degrabă până ce eşti cu el pe cale …***”), ***pârâşul – potrivit interpretării Părintelui Arhimandrit Ilie Cleopa*** (v. Ioanichie Bălan: Convorbiri duhovniceşti, 1984 p.111) – ***nu este decât conştiinţa noastră care ne cere să ne împăcăm cu Dumnezeu cât mai suntem încă pe calea acestei vieţi ori după cum din înseşi cuvintele Mântuitorului (Matei 13, 18 şi urm.; Marcu 4, 3 şi urm.; Luca 8, 5 şi urm.) rezultă că locurile unde cad seminţele semănătorului reprezintă inimile ascultătorilor cuvântului dumnezeiesc, tot astfel smochinul de la Matei 11, 15-17 nu-i decât simbolul omului în general, iar smochinele sunt faptele sale bune, supunerea sa vrerii lui Dumnezeu, propensiunea (şi datoria) sa de a veni în ajutorul aproapelui, de a nu-şi precupeţi înnăscuta putinţă: a răspunde în orice caz, repede şi cu sârg, oricărui apel al divinităţii sau al semenului aflat la ananghie. Pe acest semen îl personifică îndeosebi Hristos în episodul smochinului, pentru că se arată constrâns de o nevoie strict omenească: foamea. (În chip analog este şi călătorul rănit din parabola samariteanului milostiv; iar preotul şi levitul sunt smochinii neroditori de milă, de luare aminte la suferinţa altuia şi de răgaz: nici pentru ei nu a fost “timpul facerii de bine”.)***

Nu putem culege scuze nici din cele mai fireşti şi mai legitime împrejurări: ţarinile, boii, nevasta, ba şi înmormântarea părintelui nu-s, când sună goarna mobilizării (glasul lui Dumnezeu, adică, ori strigătul de chemare în ajutor al semenului), deci chichiţe legaliste şi pretexte procedurale: de aceea şi îmbracă invocarea lor un aspect incongruent de nu şi – cu excepţia dorinţei de a fi de faţă la îngroparea tatălui – de-a dreptul caraghios. ***Orice preocupare, orice grijă, orice bucurie, orice exigenţă păleşte şi piere în prezenţa vocii divine. Orice neascultare este vinovăţie; şi orice neîmplinire a poruncii ori solicitării de acelaşi calificativ se învredniceşte, fie ea însoţită de argumentele cele mai solide.***

Pentru care pricină? Pentru că este mărturie de totală imposibilitate a efectuării unei ierarhizări normale între obligaţii. Dacă-i vorba de a-L urma pe Hristos sau de a-L sluji, nimic nu poate să constituie temei de absenţă motivată, considerent de neîntocmire a unui proces verbal de carenţă, legitimă apărare, scuză legală. Bogăţia (parabola tânărului bogat: Matei 19, 16 şi urm.), ogoarele, dobitoacele, căsătoria, până şi pietatea filială se şterg la ivirea Domnului. *(3. Şi imposibilitatea se nuanţează: nu i se cere omului imposibilul fizic, unuia care cântăreşte 70 kg să ridice 200 kg; I se cere imposibilul posibil, cel moral adică (să-şi iubească vrăjmaşii, să se lepede de sine, să-şi jertfească singurul fiu),* în conformitate cu *modul cum Paul Claudel defineşte Divinitatea: “ De ce vă temeţi? Sunt imposibilul Care vă priveşte”.)*

Zadarnic se apără smochinul, fluturând tipicul anotimpurilor, termenelor fatale, soroacelor de obşte şi de şart. Ele toate – cum grăieşte o destul de vulgarizată şi coruptă prin abuzivă şi nediscriminatorie întrebuinţare expresie populară – nu ţin. ***Oricând, oriunde, în orice împrejurare omul e ţinut*** (şi de data aceasta verbul îşi redobândeşte ipostaza lui nobilă) ***să meargă, să alerge, să sară în sprijinul coexistenţilor săi ori la slujirea Făcătorului său.*** Am pomenit supra de goarna mobilizării: nici că se poate comparaţie mai adecvată: chemarea lui Hristos mobilizează irezistibil, amânare nu încape, motivaţii nu-s de conceput: nici Moise care-şi invoca gângăvia, nici tânărul care-şi pretextează bogăţia, nici omul căruia i-a rodit ţarina nu-s scuzaţi: li se cere să asculte (în amândouă înţelesurile). Sărmana scuză a smochinului: nu-i vremea mea! E întotdeauna vremea slujirii şi facerii binelui *(4.“ Mai mare este dragostea decât pravila”, îi spune Protosinghelul Ghervasie - Hulubariu părintelui Ioanichie Bălan (Convorbiri duhovniceşti, pag. 347 şi continuă: “ Când cineva îţi bate la uşă, lasă-ţi pravila, deschide-i uşa…”. Smochinul nu şi-a lăsat pravila, ci mai vârtos în sine şi-n fire s-a încuiat.)*

Şi vai de cei ce nu procedează aidoma fraţilor Simon şi Andrei (Matei 4, 20: ***“iar ei îndată lăsând mrejele, au mers după El”.),*** fiilor lui Zevedeu (Matei 4, 22: “***iar ei, îndată lăsând corabia şi pe tatăl lor, au mers după El***”.) sau lui Levi-Matei (Matei 9, 9: “***şi plecând Iisus de acolo a văzut un om care şedea la vamă, cu numele Matei, şi i-a zis acestuia: Vino după Mine, Şi sculându-se a mers după El.***”). ***Repede, de îndată, fără şovăială, toate lăsându-le baltă (de-mi este permis a zice astfel), neprivind înapoi, necerând nici o păsuire cât de mică, de îndreptăţită, de firească*** (*5. În tabloul lui Caravaggio Chemarea lui Matei, pe masa vameşului stau o sumedenie de hârtii şi fişicuri de bani, iar în juru-i oameni care aşteaptă, cu treburi. Vădit e că abrupt se va despărţi de toate şi de toţi.)*

Glasul Domnului: tunet, goarnă, instantaneitate.

Nefericitul smochin nu-i altul decât neştiutorul, proceduristul, legalistul, de sine stătătorul, învârtoşatul, formalistul fariseu care se socoteşte apărat de termene şi de stricteţea prescripţiilor, care sieîşi ajunge şi nu are nevoie de milă ori duh sfânt, care altădată se îndreptăţea fălindu-se că dă zeciuială din chimen, izmă şi mărar!

Ce-ar fi putut face, practic, smochinul? Să fi intrat de obidă şi ruşine în pământ; să se fi strămutat, de ciudă şi emoţie, în mare; sau mai bine, mult mai bine, să-I fi fost Domnului – prin lăuntrică bunăvoinţă, strădanie şi cutremurare – prilej de minune pozitivă.

Există ***o mică legendă japoneză*** a cărei citare nu-i nelalocul ei aici: ***un filosof se plimba în pădure; se opreşte în faţa unui arbust şi se adresează unei ramuri rostind: vorbeşte-mi despre Dumnezeu. Creanga, atunci, înfloreşte.***

De nu putea să rodească fructe, smochinul ar fi putut măcar înflori. Ori se pleca sfios şi nemulţumit de sine. Dar priveliştea aceea a pomului încremenit în cenuşiul nerodirii sale, sec (nu mai puţin decât lemnul crucii), sterp, încăpăţânat, credincios neînduplecatei lui scadenţe, tare pe situaţia lui calendaristică, semeţ în fariseica lui "dreptate", netulburat de vreo îndoială, trebuie să fi trezit mânia Domnului nu mai puţin decât forfota vânzătorilor de porumbei şi a schimbătorilor de bani în cuprinsul unui lăcaş de sfinţenie. (Din palida lor aşchie va fi răsărit neroditorul pom!) Hristos, în jurul Căruia se strâng firele complotului ucigaş, Hristos e, să nu uităm, într-o fază mai curând dreaptă decât milostivnică: aşa încât pe unii cu biciul îi alungă, iar pe celălalt îl afuriseşte.

Să stăm bine, să luăm aminte, să judecăm cu multă chibzuinţă. Pentru nimic în lume să nu primejduim avutul cel mai de preţ – sufletul – oferind Domnului jalnicul, iritantul, netrebnicul spectacol al unor fiinţe refugiate în prostia rea, fudulă, stupidă a legalismului contabilicesc. Contabilitatea, celălalt nume al demonismului, arma perfectă şi statornica metodă de lucru a vrăjmaşului! ***Să nu plece Hristos de la noi înfometat, însetat, cu inima deşartă şi sufletul mâhnit.*** Tânărul bogat se îndepărtează trist, dar înţelept este a presupune că, văzându-l cum pleacă, Domnul se va fi îndurerat şi El.

Dacă Hristos ne face neasemuita cinste de a ni se adresa, răspunsul nostru fulgerător – **neoprindu-se la nimic altceva: real, cuminte, sigur –** ***să fie numai: "Iată-mă, Doamne." Răspuns neexaltat, neexagerat, străin de orice imprudenţă şi delir, răspuns calm şi stângace, pentru că ştie că realitatea cea mai reală se numeşte Hristos. Hristos acum şi de-a pururi. Hristos "cu timp şi fără timp". Hristos, deţinătorul cheilor vieţii, Domn al sâmbetei şi al Timpului.***

Părintele Teofil Părăian - Tâlcuire la Sfânta şi marea zi de Luni - fericitul Iosif cel frumos

Părintele Teofil Părăian
(1929 – 2009)

Luni, în Săptămâna Sfintelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos, Biserica ne aduce aminte de fericitul Iosif cel frumos, cel frumos la trup şi la suflet.

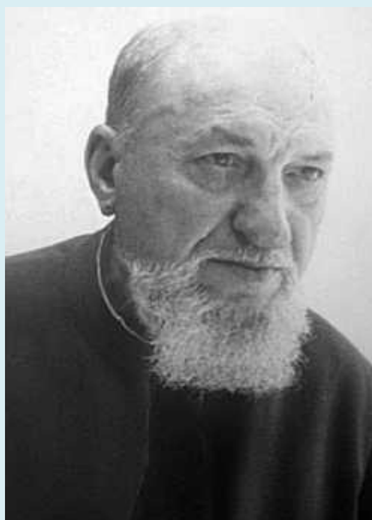
Este vorba de Patriarhul Iosif, care ne impresionează pe toţi prin dorinţa lui de a-I sluji lui Dumnezeu împlinind poruncile, prin dorinţa lui de a fi curat înaintea lui Dumnezeu, prin faptul că a fost bun şi binevoitor cu fraţii săi care l-au vândut în Egipt.

El este o preînchipuire a Domnului nostru Iisus Hristos, cel vândut de Iuda, unul dintre ucenicii săi, este o preînchipuire a Domnului Hristos, care a ţinut să împlinească întru toate voia Părintelui Ceresc şi să ne fie nouă pildă de urmat.

Fericitul Iosif este omul vrednic de pomenire pentru toate câte s-au întâmplat cu el. A fost iubit de părinţii lui, a fost iubit de Patriarhul Iacob. Fraţii lui l-au vândut în Egipt. A ajuns în Egipt şi aşezarea sufletului său a fost probată într-o ispită peste care a trecut. A ajuns în închisoare învinuit fiind de păcate, el, care a ţinut să rămână fără de păcat, apoi ca tâlcuitor al viselor lui Faraon, mai-marele Egiptului, însă a fost găsit drept înţelept şi bun de a conduce Egiptul şi a salvat de la moarte prin înfometare pe concetăţenii săi şi pe conaţionalii săi, pe care după aceea i-a adus în Egipt.

De aceea ***Sfânta noastră Biserică îl pomeneşte cu cinstire ca un preînchipuitor al Mântuitorului.***

Părintele martir Constantin Sârbu - Puţină vreme mai sunt cu voi … O meditaţie la Evanghelia primei Denii (smochinul neroditor, lucrătorii cei răi, darul care se va lua de la noi)

Hristos mai este încă lângă tine, dar cine ştie cât timp? Tot nu vrei să preţuieşti acest har? Ce vei face când se va duce de la tine?

Mai sunt puţin cu voi…

"Zilele fericite trec cel mai repede pe pământ, prilejurile binecuvântate sunt cele mai rare şi oamenii cei mai buni rămân cel mai puţin cu noi.

O, dacă am şti dinainte aceste lucruri, pe care le ştim în urmă, cum am răscumpăra atunci cu grijă zilele fericite! Cum am folosi ocaziile binecuvântate şi cum am şti să preţuim pe oamenii buni cât mai sunt cu noi!

Oricât de lungă i-ar fi viaţa pe pământ, omul bun rămâne tot puţin lângă noi. De omul bun şi cu voia bună nu te saturi niciodată! De Dumnezeu şi de bunătate este atâta nevoie printre oameni, că oricât ar prisosi, tot va fi mereu lipsă! Dar când ai de la Dumnezeu harul de a avea lângă tine un învăţător preţios, un binefăcător atât de rar, un părinte atât de scump, un prieten şi un soţ atât de dulce şi de neînlocuit, nu te despărţi nici o clipă de el, ţine-i minte orice cuvânt, urmează-i orice sfat, preţuieşte-i orice îndrumare, învaţă-i orice pildă! Că de nimic nu vei avea nevoie mâine ca de acestea, când el nu va mai fi cu tine şi când tu nu vei mai avea nici pe cine să mai întrebi, nici cui să-i mai spui ceea ce îi spuneai numai lui. Abia atunci vei vedea pe cine ai avut lângă tine!

Dragă tinere şi tânără care mai aveţi încă un tată şi o mamă lângă voi, pe măsură ce trec zilele, aceste capete cărunte, aceste inimi care v-au iubit şi vă vor iubi până la moarte vor pleca de pe pământ. De aceea, cât mai sunt lângă voi, să-i preţuiţi şi să-i iubiţi cu toată puterea voastră, căci nici iubirea de soţ, nici cea de frate, nici cea de fiu nu va putea fi niciodată atât de frumoasă şi adevărată ca iubirea părintească!

Soţ sau soţie poţi să ai pe oricine, fraţi poţi să ai mai mulţi, fii şi fiice poţi avea tot aşa, dar mamă adevărată nu mai poţi avea în vecii vecilor, decât numai una! Şi nici tată adevărat nu mai poţi avea un altul, decât unul.

Dragă soţ şi soţie, aţi trăit atâţia ani împreună, Dumnezeu v-a unit şi v-a ajutat să treceţi prin atâtea încercări până astăzi; aţi crescut copii, aţi ridicat case, aţi suportat necazuri; anii vi se apropie acum de sfârşit şi numai Dumnezeu ştie cât veţi mai fi împreună! Atunci, de ce nu vă puteţi iubi mai mult, ierta mai mult, preţui mai mult?!

Dragă suflete reîntors la Hristos, de atâtea ori te-a chemat pe tine Hristos şi atâţia ani a fost El mereu lângă tine! Anii au trecut, atâţia dintre cei care au auzit şi au ascultat cuvântul sfânt alături de tine s-au întors la Hristos sau la mormânt, dar tu încă stai între Hristos şi mormântul tău. La Hristos ai putea să vii, dar nu vrei. La mormânt n-ai vrea să mergi, dar nu vei putea să nu te duci. Hristos mai este încă lângă tine, dar cine ştie cât timp? Tot nu vrei să preţuieşti acest har? Ce vei face când se va duce de la tine? Nu-L lăsa să plece, vino!

Doamne, Iisuse Hristoase, Îţi mulţumesc că nu ai plecat nici de lângă mine până nu m-am hotărât să Te primesc şi eu şi să Te cuprind în inima mea pe veci! Mă rog din tot sufletul pentru toţi acei de lângă mine, precum şi pentru cei de pe pământ care încă nu Te-au aflat pe Tine. Ajută-i, Te rog, ca să Te afle şi ei cât mai sunt pe pământ!”

(din: Lacrimă şi har. Preotul martir Constantin Sârbu, Editura Bonifaciu, 2011)

Iată Mire... răstignit! Începutul săptămânii mari a Sfintelor Pătimiri ale Domnu-lui nostru. “În săptămâna aceasta, toată mintea să se îndrepte către Crucea lui Hristos! În săptămâna aceasta, inimile să fie fierbinţi şi deschise!” “Eşti invitat ca în această săptămână a Sfintelor Pătimiri şi tu, frate şi soră, să rânduieşti ceva schimbare în viaţa ta”

“Iată cum Săptămâna aceasta, a Sfintelor Pătimiri ne învaţă pe noi, oamenii, şi ne cheamă totodată, să ne uităm cu mai multă grijă la vieţile noastre şi, dacă am supărat pe cineva vreodată, să cerem iertare Acestuia, care supărat şi mult prea supărat a fost de cei care spuneau că-L iubeau. Dacă am trădat vreodată, să cerem Lui iertare, Celui ce a fost trădat cu o trădare atât de mişelească (…) De aceea, în faţa acestei dovezi de dragoste şi nu de asprime, frate şi soră întru Hristos, să ne

rânduim această binecuvântată săptămână astfel încât în fiecare seară să petrecem împreună, în rugăciunea aceasta a Deniilor rânduite de Bise-rică, aşa cum nuntaşii petrec împreună cu mirele şi cu mireasa. Aşa cum cei chemaţi la nuntă petrec împreună cu cei de dragul cărora se face nuntă. Pentru că împreună cu Iisus Hristos să trăim aşa cum se cuvine, aşa cum se cade, această sfântă experienţă de transformare lăuntrică şi de aşezare pe această cale binecuvântată a Învierii. Căci adevărat vă spun: de nu veţi învăţa să vă bucuraţi de Acesta, care este Mirele Bisericii, Cel batjocorit şi dosădit şi aflat în su-ferinţă, nici unul dintre noi nu va putea gusta cu adevărat din bucuria ce se dă în dimineaţa Învierii”.

***

Arhimandritul Hrisostom Rădăşanu despre: Sfânta și Marea zi Luni - Cuvânt la Denia de duminică (Catedrala Mitropolitană din Iaşi - 24 aprilie 2016):

“Părinţilor, fraţilor şi surorilor, această Denie de duminică seara marchează în mod binecuvântat începutul săptămânii Sfintelor Pătimiri. Cum am mai spus şi cu altă ocazie, această săptămână are o stare şi o situaţie distinctă faţă de Postul cel mare. Cele 40 zile de post mare s-au terminat, s-au isprăvit în Sâmbăta lui Lazăr, din această duminică practic intrăm într-un alt post: Postul Sfintelor Patimi ale Domnului Nostru Iisus Hristos care ţine o săptămână şi care este încununat cu binecuvântata duminică a Învierii.

În tot acest răstimp, în rânduiala noastră liturgică de laudă adusă lui Dumnezeu adică, în Biserica noastră ortodoxă apar aceste rânduieli speciale numite denii. E ceva aproape romantic în această binecuvântată experienţă din săptămâna Sfintelor Pătimiri. Ne aducem aminte cu toţii, cei dintre noi mai ales care s-au născut la ţară, de frumoasa frenezie care practic ne umplea sufletele în fiecare zi când mergeam la denie.

În general, copiii mergeau la denii la noi la ţară şi acolo, cu lumânări în mâini, deşi nu înţelegeam prea mare lucru din ceea ce se întâmplă acolo, mărturiseam, prin chiar prezenţa noastră acolo că ceva special e pe cale să se petreacă, ceva special este pe cale să se întâmple. Părintele ne lua şi pe cât putea el să explice şi cât mai ales puteam noi să înţelegem, încetul cu încetul ne aducea în această taină binecuvântată a săptămânii Sfintelor Pătimiri, vorbindu-ne în mod special despre acest minunat gest pe care numai Dumnezeu putea să-l facă, această minu-nată jertfă pe care numai Fiul lui Dumnezeu putea s-o împlinească. Practic, noi ne pregătim în aceste seri cu denie pentru întâlnirea cu Hristos Cel răstignit.

De aceea, în mijlocul bisericii noastre, aţi văzut, este un chip aşezat, chipul Mirelui Hristos. Chipul lui Hristos care stă să fie aşezat în mormânt, chipul lui Hristos care a fost batjocorit deopotrivă de ocupantul roman şi de fratele evreu, chipul lui Hristos care a mărturisit o dragoste care este mai tare decât moartea. Şi dacă vă veţi uita cu atenţie la acest chip al lui Hristos aşezat chiar aici în mijlocul bisericii noastre, veţi vedea că se numeşte “Iată, Mirele!”

Acesta este Mirele! Ne gândim la mire, ne gândim la nuntă, ca un fel de moment sacru care marchează creşterea spre maturitate, devenirea întru matu-ritate a unui om, a unui bărbat. Îl vedem însă pe Hristos prezentat într-o manieră aproape opusă concepţiei noastre despre cum trebuie să arate mirele. Mirele este împodobit în haine frumoase, aici Îl vedem pe Hristos pe jumătate gol, împo-dobit doar cu o haină de hlamidă mincinoasă, aşezată în batjocură pe umerii Săi de către soldaţii cei batjocoritori. Mirele devine centrul atenţiei comunităţii respective sau măcar a familiei din care face parte, pe Hristos Îl vedem aici cumplit şi dureros de singur. Mirele este o persoană veselă, bucuroasă, cu ochii larg deschişi spre bunătăţile şi frumuseţile vieţii care sunt pe cale să i se deschidă. Îl vedem pe Hristos însă cu ochii închişi, plecaţi a durere şi a sufe-rinţă.

Şi cu toate acestea, această icoană, acest chip aşezat începând din această seară în mijlocul bisericilor noastre şi nădăjduiesc şi în rărunchii şi în inimile noastre, acest chip aşadar este chipul Mirelui Bisericii. Nu un mire împopoţonat avem noi, ci un mire îmbrăcat cu haina dragostei acesteia care L-a făcut pe El să lase haina de lumină a dumnezeirii şi să Se pogoare între noi, oamenii, şi Dumnezeu fiind să pătimească şi Dumnezeu fiind să se jertfească şi Dumnezeu fiind, întru firea aceasta umană să rânduiască toate cele de cuviinţă ca pe noi să ne ridice.

Din această seară începând, ne concentrăm mai mult asupra acestei Figuri binecuvântate, asupra acestei Persoane, acestei imagini care stă să se deschidă către noi cu întreaga forţă de convingere pe care El o poate arăta lumii.

Şi de ce este El, Mirele bisericii arătat aşa? Pentru că doar aici se arătă cu adevărat dragostea care nu cade niciodată. O dragoste ce nu ţine de formă, o dragoste ce nu ţine de aparenţe, o dragoste ce nu ţine de percepţiile noastre şi de proiecţiile noastre asupra lumii, ci o dragoste care ţine de jertfa cea mai sfântă şi mai curată care s-a săvârşit vreodată pe faţa acestui pământ. E vorba de jertfa de pe Cruce a Domnului, Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Timpul parcă se comprimă. Slujba pe care am săvârşit-o în această seară este de fapt o slujbă de dimineaţă. Mutată seara, nu mai este utrenie, cum se numeşte ea de

obicei ci se numeşte pur şi simplu Denie. Pentru că simţim că dintr-o dată timpul nu mai are relevanţă. Atunci când iubeşti, atunci când îţi place să fii cu cineva, descoperi de multe ori după ceasuri întregi petrecute împreună cu dânsul sau cu dânsa, că timpul a trecut atât de repede încât nu-ţi mai dai seama care şi când a trecut.

Deniile ne arată practic că noi, întru această binecuvântată săptămână, suntem invitaţi să luăm mai puţin aminte la timp, să luăm mai puţin aminte la trup, să luăm mai puţin aminte la spaţiul obişnuit în care ne desfăşurăm existenţa şi să facem o schimbare. În faţa Acestui chip încununat cu suferinţă şi cu dragoste deopotrivă, nu poţi să rămâi insensibil, nu poţi să spui că nu-ţi mai pasă. Şi practic, văzându-L doar, gândindu-te la ceea ce a făcut El pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire, eşti invitat ca în această săptămână a Sfintelor Pătimiri şi tu, frate şi soră creştini, să rânduieşti ceva schimbare în viaţa ta. Să rânduieşti ceva ca o creştere în viaţa ta. Să te alături acestui Mire în cortegiul de nuntă care este în acelaşi timp cortegiu funerar. Pentru că în tine trebuie să moară patima mai mult, să moară răutatea mai mult, să moară batjocura mai mult; şi în tine în acelaşi timp să învieze această binecuvântată şedere împreună cu Mirele Bisericii care este Iisus Hristos.

Iată cum Săptămâna aceasta, a Sfintelor Pătimiri ne învaţă pe noi, oamenii, şi ne cheamă totodată, să ne uităm cu mai multă grijă la vieţile noastre şi, dacă am supărat pe cineva vreodată, să cerem iertare Acestuia, care supărat şi mult prea supărat a fost de cei care spuneau că-L iubeau. Dacă am trădat vreodată, să cerem Lui iertare, Celui ce a fost trădat cu o trădare atât de mişelească. Dacă am fost vreodată fără de dragoste, El să ne înveţe dragostea, dacă vreodată am fost fără smerenie, El să lucreze în noi această binecuvântată smerenie. Dacă am fost fără de credinţă, frate şi soră, acum este momentul unei legături din nou cu acest Mire al sufletului nostru. O legătură care nu trebuie trădată de răutăţile şi meschi-năriile noastre de zi cu zi. O legătură care trebuie tratată cu mult spirit de fidelitate, care cere intotdeauna jertfă.

Aţi văzut intru această seară, aţi ascultat întru această seară Evanghelia care vorbeşte despre o ceartă, practic, pe care a avut-o Hristos cu poporul evreu. A poruncit unui smochin să se usuce şi el s-a uscat. Le-a spus evreilor că se va lua Împărăţia lui Dumnezeu de la dânşii şi a luat-o. Îl vedem pe Iisus Hristos cel blând că dintr-o dată devine dur, dintr-o dată foloseşte cuvinte aspre. Şi aproape că ne smintim. Cum, El care a spus "fericiţi cei blânzi" pe muntele fericirilor dintr-o dată să spună că Împărăţia lui Dumnezeu se va lua de la voi? Nu este o duritate gratuită, însă. Nu este o răutate acolo. ***Nu este o asprime de dragul asprimii. Ci este***

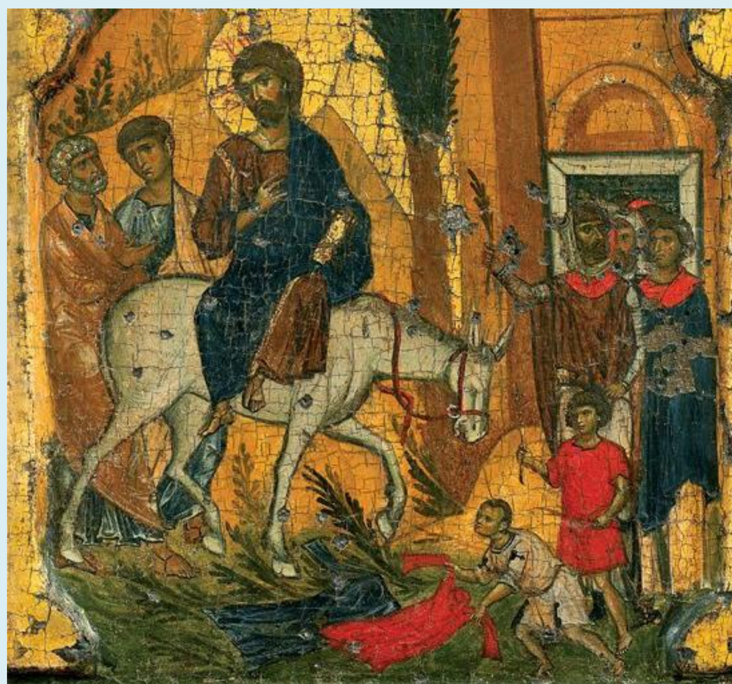
mâhnirea unui Dumnezeu care se uită la poporul Său care nu-L tratează ca pe un Mire, ci eventual ca pe un suveran, ca pe un şef, ca pe cineva care stă doar ca să-i urmărească şi să le facă contabilitatea faptelor bune sau rele. Este supărarea sau mâhnirea acelui iubit care a sesizat la iubita sa o privire infidelă şi asta Îl rupe pe dinăuntru. Şi dacă foloseşte cuvinte aspre, le foloseşte pentru că El a fost, mai întâi de toate, rănit. Pentru că El a fost, mai întâi de toate, supărat şi dosădit.

De aceea, în faţa acestei dovezi de dragoste şi nu de asprime, frate şi soră întru Hristos, să ne rânduim această binecuvântată săptămână astfel încât în fiecare seară să petrecem împreună, în rugăciunea aceasta a deniilor rânduite de Bise-rică, aşa cum nuntaşii petrec împreună cu mirele şi cu mireasa. Aşa cum cei chemaţi la nuntă petrec împreună cu cei de dragul cărora se face nuntă. Pentru ca împreună cu Iisus Hristos să trăim aşa cum se cuvine, aşa cum se cade, această sfântă experienţă de transformare lăuntrică şi de aşezare pe această cale binecuvântată a Învierii. Căci adevărat vă spun: de nu veţi învăţa să vă bucuraţi de Acesta, care este Mirele Bisericii, Cel batjocorit şi dosădit şi aflat în sufe-rinţă, nici unul dintre noi nu va putea gusta cu adevărat din bucuria ce se dă în dimineaţa Învierii.

Să-L rugăm pe Hristos să ne învrednicească să stăm împreună cu Dânsul mai mult în această perioadă. Bune şi binecuvântate sunt pregătirile noastre trupeşti, şi mai sfinte şi mai binecuvântate sunt pregătirile noastre sufleteşti, pentru a întâmpina aşa cum se cuvine această slăvită sărbătoare a Învierii, în vecii vecilor, Amin!”

***

„Duminica Floriilor, măreția Stăpânului sub înfățișarea robului” - Cuvânt al Protos. Hrisostom (m-rea. Putna) la praznicul Intrării Domnului în Ierusalim - 1 aprilie 2018

“[…] Înainte de a intra în Ierusalim a fost o întâmplare pe care aş vrea să v-o spun pe scurt şi de care vi se va aduce aminte în Săptămâna Patimilor şi anume smochinul neroditor.

Hristos, fiind flămând, flămânzind, a vrut să ia nişte smochine din acest smo-chin pe care l-a văzut foarte înfrunzit deşi, spune evanghelistul, nu era vremea smochinelor. Şi negăsind smochine în el, l-a blestemat. A doua zi, când s-au întors şi au trecut iarăşi pe lângă acel smochin, acesta era uscat până în rădăcini. Hristos, prin acest lucru, a vrut să arate două lucruri.

În primul rând, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, Hristos a vrut să-i întărească pe ucenici, pe aceia care I-au zis nu cu mult timp înainte: Doamne, de ce nu chemi foc să-i ardă pe ticăloşii aceştia? Şi Hristos i-a certat, zicându-le: Voi nu ştiţi fiii cărui duh sunteţi? Voi sunteţi fiii binecuvântării, nu ai blestemului! Acelora Hristos le-a arătat astăzi, prin acest semn al puterii Sale, că El este Dumnezeu şi că, dacă ar fi vrut, ar fi făcut asta foarte uşor. Dar Dumnezeu nu face aceasta. Şi totuşi a blestemat un smochin care se pare că nu avea nici o vină. Avea o vină: anume că, deşi nu era vremea lui, el se arată înfrunzit.

Aceasta a fost o pildă pentru noi toţi, că fiecare dintre noi, ştiindu-L pe Hristos flămânzind şi însetat şi gol, să nu începem să ne uităm la propriile noastre nevoi, că mă doare, că mi-e foame, că n-am chef, ci să lucrăm şi să venim să-I dăm ceea ce El ne cere, cu timp şi fără timp. Nu contează că nu e vremea mea acum; vremea

mea e atunci când spune Dumnezeu. Flămând am fost şi Mi-aţi dat să mănânc, însetat am fost şi Mi-aţi dat să beau - auziţi! Nu cu scuze se vine înaintea lui Hristos, ci cu recunoştinţă. Cu timp şi fără timp.

Şi, venind Hristos spre Patima Sa, iată că toţi L-au întâmpinat şi în special copiii. Cu stâlpări de finic, cu ramuri de măslin, arătând semnele puterii şi ale păcii. Şi strigau toţi: Osana întru cei de sus, bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. Auziţi! Au recunoscut că El vine întru numele Domnului!

Mai înainte, Hristos S-a mâhnit şi le spusese fariseilor: Eu am venit în numele Tatălui Meu şi nu M-aţi primit; dar va veni acela în numele lui şi pe acela îl veţi primi! Iată că astăzi Hristos este primit ca venind din partea lui Dumnezeu Tatăl. Astăzi lucrurile par să se pună la locul lor, însă nu este aşa, nu este încă aşa. Hristos are de plătit un preţ: preţul nostru. Pentru că aşa face un fiu bun: se gândeşte întâi la tatăl său, întâi la fratele său, se gândeşte că dorinţa cea mare a lui Dumnezeu Tatăl este aceasta: ca toţi să fie una! Astăzi Îl vedem pe Hristos şezând pe mânzul asinei şi primit fiind ca un Împărat.

Însă ce fel de împărat? Cum zice proorocul Zaharia: Nu te teme, fiica Sionului, că iată Împăratul tău p nu orice împărat, ci Împăratul tău p vine blând şi smerit, şezând pe mânzul asinei. Astăzi Hristos îmbracă haina Sa, veşmântul Său. Care veşmânt? Smerenia! Cum zice Sfântul Isaac Sirul: Veşmântul Dumnezeirii este smerenia. Astăzi Îl vedem pe Împăratul tuturor luând asupra Sa acest veşmânt şi pornind pe drumul Pătimirii Sale pentru învierea noastră, cea de obşte. Astăzi trebuie să ne aducem aminte că nu este vorba de noi aici, ci de El! El, care a plătit pentru noi!

Vor fi câteva cuvinte în săptămâna care urmează pe care vă rog să le aveţi în minte înainte de a le auzi, pentru că atunci când le veţi auzi inimile dumnea-voastră să se înflăcăreze şi mai tare - două cuvinte sunt spuse de Mântuitorul şi al treilea de Sfântul apostol Pavel.

- ✓ *Primul cuvânt este cel spus de Hristos atunci când S-a retras în grădina Ghetsimani şi a luat cu El pe cei trei, pe aceiaşi pe care i-a luat şi pe muntele în care S-a schimbat la faţă şi le-a zis aşa: Întristat este sufletul Meu până la moarte. Privegheaţi alături de Mine. Acesta este primul cuvânt. Să nu-l uităm.*
- ✓ *Al doilea cuvânt este spus tot de Mântuitorul la Cina cea de Taină, după ce a binecuvântat pâinea şi vinul, un cuvânt de mulţumire pe care El l-a adresat ucenicilor, arătând prin asta că ei într-adevăr L-au văzut flămând şi*

I-au dat să mănânce. Ei n-au fost ca smochinul neroditor. Le-a zis: Voi sunteţi aceia care aţi rămas alături de Mine în încercările Mele.

- ✓ *Al treilea cuvânt este spus de Sfântul Pavel filipenilor. De ce spun ceva spus de Sfântul Pavel şi nu de Hristos? Pentru că voi, cei de astăzi, sunteţi cei botezaţi. Ieri aţi auzit la Sâmbăta lui Lazăr că s-a cântat Câţi în Hristos v-aţi botezat în Hristos v-aţi şi îmbrăcat! Şi Sfântul Pavel le zice filipenilor: Vouă vi s-a dat de la Dumnezeu nu numai să credeţi, ci să şi pătimiţi împreună cu El.*

Aceste trei cuvinte să le avem în inima noastră, pentru că intrăm, Îl urmăm pe Mântuitorul nostru Cel drag, Cel scump, Îl urmăm pe această cale a Pătimirii Lui. Şi, în această săptămână, pocăinţa noastră încetează, dar pocăinţa Lui este mai presus de ceruri. În săptămâna aceasta tot trupul să tacă. În săptămâna aceasta, toată mintea să se îndrepte către Crucea lui Hristos! În săptămâna aceasta, inimile să fie fierbinţi şi deschise! În săptămâna aceasta să uităm de noi şi să ne gândim doar la Hristos. Şi aceasta o vom putea face cu ajutorul Lui.

Fericit este acela care vede dincolo de această umilinţă a lui Hristos, măreţia Stăpânului. Fericit este acela care vede dincolo de durerea Crucii bucuria Învierii. Dar cine este acela? Cum zice Sfântul Petru: Omul cel tainic al inimii. Acela este care poate să-L vadă astăzi pe Stăpânul înveşmântat în haina sme-reniei stând pe mânzul asinei. Acela va putea ajunge până la poalele Crucii, se va îngropa cu Hristos, va învia împreună cu El.

Dacă la picioarele Crucii ucenicii nu erau văzuţi, ucenicii fugiseră toţi, care mai de care, toţi se ascunseseră în casa lui Marcu, doar Ioan rămăsese alături cu Maica Sa şi, ceva mai departe, femeile mironosiţe, atât. Cine sunt aceştia? Oamenii inimii.

Maica Domnului. Hristos, cum zice Sfântul Teofan al Niceei, este inima comu-nă a Maicii lui Dumnezeu şi a lui Dumnezeu Tatăl. Auziţi: inima ei!

Ioan, care şi-a plecat capul pe pieptul Mântuitorului şi a auzit inima Acestuia, el ştie singur ce a auzit.

Şi femeile mironosiţe, care nu s-au despărţit de El niciodată.

Oamenii inimii, aceia au rămas cu Hristos.

Poate ucenicii atunci aveau o scuză: nu Se pogorâse Duhul Sfânt asupra lor, erau înfricoşaţi. E greu până să te şi gândeşti ce s-a întâmplat atunci. Noi nu facem o dramatizare, o punere în scenă, nu este o piesă de teatru ce facem noi, ci o actualizare. Nu se întâmplă exact ce s-a întâmplat atunci; se întâmplă exact ca atunci. Aşa cum s-a întâmplat atunci. Însă noi nu mai suntem aceiaşi. Noi trebuie să creştem. Noi trebuie să devenim acei oameni tainici ai inimii ca să putem să-L înţelegem şi să-L primim pe Hristos, să putem să-L bucurăm pe Tatăl.

Duminica aceasta despre asta vorbeşte: despre punerea tuturor şi a toate la loc. Şi a-L pune pe Hristos înainte şi a vedea în smerenia Lui măreţia Sa şi în pătimirea Sa iubirea Tatălui, aceasta este semn de mare nobleţe, pe aceasta s-o căutăm, pe aceasta s-o cerem.

Cum aţi auzit că s-a adresat Sfântul Pavel şi i-a binecuvântat pe filipeni în Apostolul de azi, această binecuvântare s-o cerem şi noi: ca pacea Domnului nostru care covârşeşte toată mintea să păzească inimile şi cugetele noastre în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

Gabriel Rădăşanu - Sfânta şi marea zi de Luni

În această zi, luni dimineaţa, se începe, la mănăstiri, citirea stâlpilor Evangheliilor, care continuă şi în zilele de marţi şi miercuri. Stâlpii Evangheliilor se citesc în această săptămână în zilele de luni, marţi şi miercuri, la Ceasul al treilea, al şaselea şi al nouălea, împărţindu-se cele 4 Evanghelii în nouă părţi. În ziua de luni se citesc cei doi „stâlpi" – care alcătuiesc Evanghelia după Matei, la ceasurile trei şi şase, precum şi primul stâlp din Evanghelia lui Marcu (cap. I-VIII), la ceasul al nouălea.

Sfânta Evanghelie se citeşte de către preot, înveşmântat în epitrahil şi felon, în mijlocul bisericii, de pe analog, înfrumuseţat cu flori şi încadrat de două sfeşnice cu lumânări, la Ceasurile al treilea şi al nouălea, după troparele ceasurilor respective iar la ceasul al şaselea, după Paremie.

Citirea „Stâlpilor Evangheliilor" se face după textul din Noul Testament sau din Biblie, pentru ca să se citească, în continuare, nu întrerupt în pericope, cum este în cartea de slujbă, Sfânta Evanghelie.

Tot în această zi, la ceasul al şaselea, paremia ne aduce în faţă chemarea la profeţie a lui Iezechiel, fiul preotului Buzi, originar din familia preoţească Ţadoc pe care-l aminteşte în viziunile cu privire la templul cel nou. Chemarea sa la misiunea profetică a avut loc în urma unei viziuni lângă pârâul Kedar (Chebar), viziune pe care o istoriseşte în cadrul capitolului întâi (v. 1-20) din care se şi citeşte paremia.

Lectura lui Iezechiel şi cartea Ieşire vine dintr-o extindere a lecturilor din Sâmbăta Mare la întreaga Săptămână a Patimilor. Capitolul XXXVII, cuprinzând profeţia „oaselor", citit la Utrenia Sâmbetei Mari (denia din Vinerea Mare), e unul din cele

mai limpezi texte ale Vechiului Testament privitoare la Înviere. Astfel, dată fiind această importanţă şi profunzimea de ansamblu a viziunilor lui Iezechiel, lectura acestei cărţi a fost extinsă la întreaga Săptămână Mare.

Alegerea primelor capitole din Iezechiel pentru lecturile din Lunea Mare până în Miercurea Mare se explică desigur prin grija de a aplica principiul lecturii continue, dar şi prin însuşi conţinutul acestor capitole. Evocarea teofaniei, al cărei martor a fost Iezechiel, îi pregăteşte pe credincioşi pentru teofania supremă a Crucii, ca şi ei să poată venera, contemplând sensibil pe Cel Răstignit, puterea dumnezeiască ce învăluie lemnul. Să adăugăm faptul că lectura acestei viziuni dobândeşte un relief deosebit la cei ce se pregăteau, ca şi Moise, timp de 40 de zile prin post şi asceză pentru a deveni martorii arătării lui Dumnezeu şi tovarăşii marilor văzători ai Vechiului Testament.

Prin lecturarea din cartea Ieşirii, Biserica a vrut să-i facă pe credincioşi să retrăiască tot ceea ce ţine de făgăduinţele dumnezeieşti: pricinile care L-au făcut pe Dumnezeu să le facă oamenilor (cap. 1-11), momentele solemne din viaţa celor care au fost primii lor martori (c. 12-50) şi, respectiv, întâia lor realizare în evenimentele ce constituie Paştele lui Moise.

Continuarea lecturilor din Lege pe tot parcursul Triodului evidenţiază faptul că ciclul Triodului e un fel de rezumat al continuităţii planului divin în iconomia mântuirii ce culminează în lumina Învierii.

Cartea lui Iov, citită în Săptămâna Patimilor până la Vecernia Vinerii Mari, se citea în acest loc încă din secolul IV. Potrivit mărturiei unui comentariu arian la Cartea lui Iov, atribuit lui Origen, această carte se citea în toate zilele de post. La Ierusalim şi la copţi, lectura ei continua tot Postul Mare. Alegerea cărţii lui Iov era extrem de potrivită pentru lecturile Săptămânii Mari şi se putea extinde până în seara celebrării morţii lui Iisus căci în exegeza comună Iov reprezintă tipul însuşi a lui Hristos care suferă deşi este nevinovat. În chip asemănător, Iov este socotit modelul răbdării în încercări şi ispite. După Sfântul Ioan Hrisostom, el este „atletul răbdării”. Pătrunzând lectura cărţii lui Iov în săptămâna Patimilor, credincioşii vor fi introduşi prin meditaţie asupra lui în dimensiunea hristologică a acestei virtuţi.

Pr. Ioan Valentin Istrati - Smochinul şi taina morţii – meditaţie în Sfânta şi marea Luni

Omul nu este doar un receptacol al harului în doze mici şi succesive, ci Potirul de Lumină în care se varsă Sângele lui Dumnezeu, dăruit prin Euharistie lumii.

Denia din Sfânta şi marea Luni din Săptămâna Sfintelor Pătimiri ale Mântuitorului Iisus Hristos se săvârşeşte duminică seara la începutul zilei liturgice.Textele cultice ale acestei Denii gravitează în jurul blestemării smochinului neroditor de către Hristos, aflat pe cale şi flămând de rodirea lumii. Este un gest aparent inexplicabil, de o duritate aparte, străină parcă de blândeţea Celui infinit întru iubire.

Mai explicit, Hristos ajunge pe cale la un smochin, care era complet neroditor, deoarece „nu sosise vremea roadelor". Atunci mâniindu-se, Mântuitorul blesteamă smochinul: „De acum înainte să nu mai fie în tine rod în veac". Şi smochinul se usucă în clipa aceea.

Acest gest al lui Dumnezeu faţă de creaţia Sa este unul de cumplită profunzime pentru noi oamenii. ***Hristos nu aşteaptă de la noi lacrimi doar în Vinerea mare, când El e pironit pe Cruce, ci în fiecare clipă, pătrunşi de dorul Celui care a murit pentru noi. Dumnezeu nu vrea să-L includem în orarul nostru de interes, o dată pe săptămână, lună sau an, El nu vrea să rodim doar „când e vremea roadelor" ci mereu, ca pomii Raiului din Apocalipsă sau din Păstorul lui Herma, care înfloreau şi rodeau necontenit.***

Fiinţa umană nu este o altă specie, setată să rodească la vremea ei, ci ulciorul în care s-a vărsat toată, străpunsă de piroanele Crucii, iubirea lui Dumnezeu. Umanitatea nu este doar o animalitate evoluată, ci regnul pământesc cu vocaţie cerească. Privirea umană nu este doar cea mai pătrunzătoare din creaţie, ci Dumnezeu Însuşi, a privit, printre lacrimi, cu ochii săi omeneşti. Omul nu este doar un receptacol al harului în doze mici şi succesive, ci Potirul de Lumină în care se varsă Sângele lui Dumnezeu, dăruit prin Euharistie lumii. Hristos nu ne vrea ascultători de ritmul cosmic al vremilor, ci pătrunşi de veşnicia Lui, dăruitori până la sfârşit şi primitori de Dumnezeu. Iubirea Lui nu e doar spaţială, ci umple universul de lumină necreată, jertfa Lui nu e numai temporală, ci eternă în efectivitatea ei mântuitoare, scoţând din iad pe cei trecuţi dincolo, străluminând prezentul şi dăruind sens şi viaţă viitorului acestui univers.

Noi suntem smochinii de pe calea Crucii, aşteptând o viaţă să vină aproape de noi Dumnezeu şi să ceară rod, ridicându-şi mâna Sa spre noi, flămând de iubirea noastră. Trebuie să ne pregătim întreaga viaţă pentru acest moment. Clipa întâlnirii noastre cu Hristos al Crucii şi al Învierii este moartea noastră pământească. Atunci se cere roada strânsă în noi atâta cât am stat la lumina Soarelui dreptăţii şi am băut din seva acestei lumi. Moartea nu vine la soroace bine stabilite, nu poate fi programată, amânată sau anulată. Ea vine, mai presus decât toate de pe pământ, şi ne cere rodirea noastră cea de taină, ascunsă printre crengile inimii. Avem nevoie urgentă să ne hrănim cu Dumnezeu prin Împărtăşanie, pentru a-L putea hrăni cu smochinele noastre în clipa întoarcerii la El.

În acest temei de sens, vedem de ce atmosfera Deniilor din Săptămâna Mare este una de adâncă şi pătrunzătoare suferinţă, împreună cu Hristos, care merge de bună voie pe Drumul Crucii, al Morţii şi al Învierii. În ţesătura de lacrimi din jurul Mielului ce se pregăteşte pentru jertfă, simţim şi noi, părticele din Trupul Lui, această durere mai presus de lume şi de fire. Este durerea cumplită cauzată nu de înainte ştiinţa cuielor, a suliţei şi a bătăilor. Hristos plânge în taină nu pentru biciuirile la care va fi supus, nu pentru piroanele care i vor străpunge mâinile şi picioarele. Nu greutatea Crucii Îl face să suspine adânc. Ceva mult mai greu, de infinite ori mai cumplit Îl apasă. Este cunoştinţa faptului că milioane de oameni Îl vor refuza pentru totdeauna, că îşi vor bate joc de Crucea Lui mântuitoare, că vor arunca la periferia fiinţei Sângele Lui dumnezeiesc, curs din prea multă iubire de oameni. Iadul sădit în minţi şi în inimă prin păcate este mai cumplit decât orice bici. ***Crucea pe care o poartă Hristos până la sfârşitul acestei lumi este indiferenţa noastră, depărtarea noastră voluntară de Cel ce ne iubeşte de o veşnicie, batjocura pe care o aducem lacrimilor Lui de sânge de pe Ghetsimani. Nu este nimic mai îngrozitor decât batjocura şi refuzul celor pentru care eşti***

pregătit să mori, fiind fără de păcat. Hristos a luat păcatele noastre pe Cruce şi le-a purtat prin sânge la Tronul Treimii pentru a le cufunda în oceanul infinit al Dumnezeirii Sale. Însă oamenii pentru care a murit, mulţi dintre ei, au refuzat să-L vadă înviat, au blestemat lumina care a pătruns întregul univers, au întors spatele Celui străpuns pentru păcatele lor.

E timpul pentru rodire de taină prin rugăciune şi prin lacrimi. Orice clipă pierdută de noi nu se mai întoarce niciodată. Hristos trece pe lângă noi, întristat, înlăcrimat, flămând de iubirea noastră, şi suntem la un pas să ne strângem crengile ca pe aripi şi să-l privim trecând, indiferenţi, nesimţitori la durerea Lui. ***Ne iubeşte atât de mult încât nicicând nu ne va silui libertatea, forţându-ne să intrăm în lumina Lui.*** Va trece plângând pe lângă noi şi nu-L vom mai vedea niciodată.

IPS Visarion, episcopul Tulcii - Vina smochinului şi roadele bune din brazdele inimii

În Sfânta și marea Luni din Săptămâna Pătimirilor Domnului, Biserica ne aduce aminte de Iosif, cel frumos atât la trup, cât și la suflet. Este vorba despre Iosif, fiul cel mai mic al patriarhului Iacov, născut din Rahila și care impresionează prin dorința de a-I sluji lui Dumnezeu împlinind poruncile, prin dorința de a se păstra curat la trup și prin faptul că a fost bun și binevoitor cu frații săi, care l-au vândut în Egipt.

Iosif este o preînchipuire a Domnului nostru Iisus Hristos, Cel vândut de Iuda, unul din cei doisprezece ucenici ai Lui, este o preînchipuire a Fiului care a împlinit întru toate voia Tatălui ceresc „ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe Cruce” (Filipeni 2, 8).

Fericitul Iosif, fiul patriarhului Iacov, este vrednic de amintit acum la începutul Săptămânii mari pentru toate ce le-a trăit ca om, pentru toate umilințele și suferințele îndurate.

La fel ca Iosif, Mântuitorul Hristos a fost invidiat de iudei, a fost vândut de către Iuda Iscarioteanul, a fost închis în groapa întunecată a mormântului, din care a înviat a treia zi cu slavă și cu strălucire, împărățind peste Egiptul duhovnicesc, adică peste păcat și peste toată domnia nedreptății. Așa cum Iosif a hrănit cu pâine în vremea foametei pe popor, tot așa și Hristos Domnul ne hrănește cu Pâinea vieții, cu Trupul și Sângele Său pe care ni-L oferă spre iertarea păcatelor și spre dobândirea vieții de veci.

Așa cum Iosif i-a iertat pe frații săi pentru faptul că l-au vândut străinilor, tot așa și Hristos iartă pe cei care L-au hulit, L-au batjocorit și L-au condamnat la moarte, rugându-Se Tatălui: „Părinte, iartă-i că nu știu ce fac” (Luca 23, 34).

Haina înmuiată în sânge, care i-a fost înapoiată patriarhului Iacov - ca semn al morții lui Iosif - simbolizează hlamida roșie pe care a îmbrăcat-o Mântuitorul în timpul Sfintelor Sale Pătimiri.

Sfântul Andrei Criteanul în Canonul mare spune: „De s-a și sălășluit în groapă oarecând Iosif, Stăpâne Doamne, dar spre închipuirea îngropării și a scuipării Tale a fost aceasta”.

Cele petrecute cu Iosif arată mai întâi prefigurarea chenozei Mântuitorului, care, făcându-Se om, S-a făcut fratele nostru al tuturor oamenilor, ca și Jertfa Sa pe crucea Golgotei, pentru mântuirea neamului omenesc.

De aceea și imnograful ne îndeamnă întru această zi, grăindu-ne: „Să urmăm credincioșilor curăției lui Iosif; să cunoaștem pe cel ce a cinstit firea omenească cea cuvântătoare, viețuind cu toată paza prin virtutea cea lucrătoare”.

Tot în această zi, pomenim și o minune pe care Domnul Hristos a făcut-o spre înțelepțirea credincioșilor, și anume, negăsind fructe într-un smochin neroditor, l-a blestemat să se usuce, și îndată, acesta s-a uscat (Matei 21, 18-21). Este un gest aparent inexplicabil, de o duritate aparte, străină de blândețea Mântuitorului cel cuprins mereu de o infinită iubire față de oameni, ca și față de natura înconjurătoare.

Acest moment are menirea de a ne atrage atenția că noi oamenii suntem chemați spre rodire, spre fapte bune și compasiune și că Domnul așteaptă de la noi „roade vrednice de pocăință” (Luca 3, 8).

Smochinul cel neroditor, care a fost blestemat și s-a uscat, este o pildă pentru noi, ca să știm că Mântuitorul Hristos răsplătește nu numai binele pe care-l fac oamenii, ci și răul pe care aceștia îl săvârșesc, ca și îndărătniciile și neangajarea lor spre binele comunitar.

Sfântul Ioan Gură de Aur, răspunzând la întrebarea pentru care pricină a fost blestemat smochinul, ne spune: „Pentru ca să le dea curaj ucenicilor și să-i întărească. Până atunci Hristos făcuse numai bine, nu pedepsise pe nimeni, trebuia dar să dea

dovadă că are puterea de a pedepsi, ca să afle și ucenicii, și iudeii că poate usca pe răstignitorii Lui, dar de bună voia Sa îi iartă și nu-i usucă”.

Smochinul uscat îi simbolizează și pe credincioșii care se apropie de Domnul doar cu buzele, nu și cu inima, având doar frunze, nu și roade.

Sfântul Ioan de Kronstadt ne lămurește și el: „Smochinul neroditor de lângă cale suntem noi. La noi vine Răsăditorul vieții noastre Domnul Iisus Hristos și, din păcate, aproape întotdeauna găseș-te în noi numai griji lumești, numai frunze, iar roadele credinței, ale grijii din răsputeri pentru mântuirea sufletelor noastre nu se găsesc deloc. Or, fiecare dintre noi a fost lăsat pe pământ tocmai ca să aducă roade duhovnicești”.

Smochinul cel neroditor reprezintă omul care afișează un chip cucernic, plin de evlavie, dar, din păcate, credința lui este stearpă, iar inima împietrită.

Sfântul Maxim Mărturisitorul, referindu-se la această stare de lucruri, spune: „Oamenii, în loc să dea aparența că sunt drepți, să caute mai bine să fie drepți, dezbrăcând cămașa moralității fățarnice și îmbrăcând fără prefăcătorie pe cea virtuoasă cum vrea Cuvântul dumnezeiesc ca în felul acesta să petreacă viața în evlavie, arătând mai bine lui Dumnezeu dragostea sufletului lor decât oamenilor fățarnica înfățișare din afară a purtării morale”.

Sfinții Părinți adaugă și o pricină tainică a uscării smochinului, prin faptul că pomul cunoștinței binelui și răului din Eden a fost smochinul și, din frunzele lui, protopărinții noștri Adam și Eva și-au făcut acoperământ trupului după căderea în păcatul neascultării. De aceea Domnul l-a blestemat să nu mai facă rod, care a fost pricina păcatului strămoșesc. Păcatul însuși se aseamănă, spune Isidor Pelusiotul, cu smochina, pentru că are dulceața plăcerii, lipiciunea păcatului și, mai apoi, cu usturimea și iuțimea conștiinței care mustră pentru săvârșirea lui.

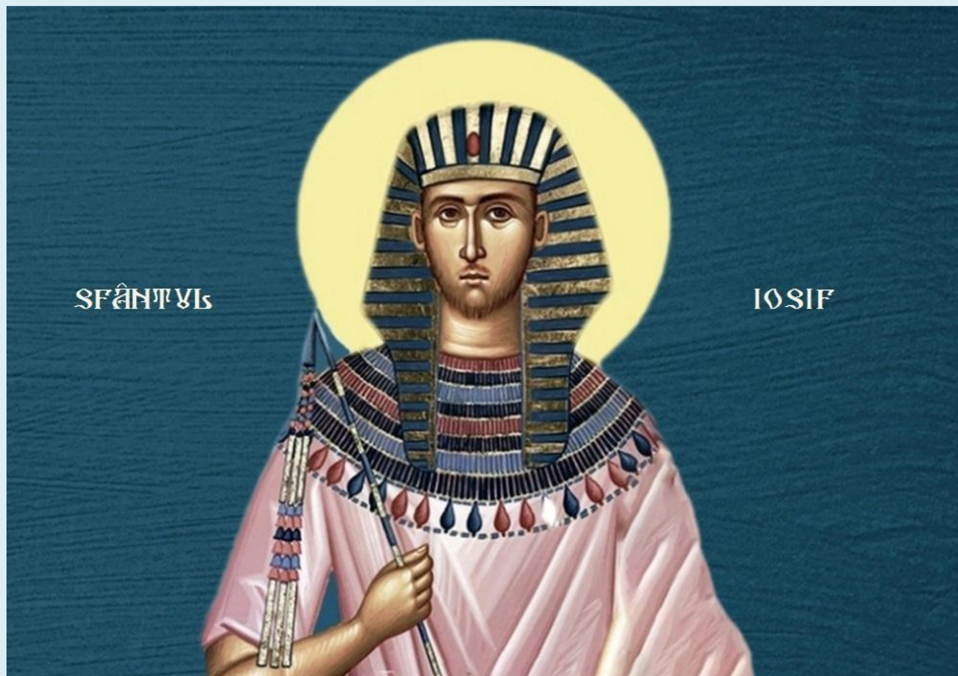
Biserica a rânduit, așadar, pomenirea smochinului neroditor în această zi, acum, la începutul Săptămânii mari, tocmai pentru a ne îndemna la pocăință, la umilință și la săvârșirea faptelor celor bune. Să urmăm așadar îndemnului pe care-l auzim acum în cântările Triodului: „Să nu te ajungă suflete vina smochinului, ci te nevoiește ca să rodești roade bune din brazdele inimii, aducându-le lui Hristos, Făcătorul tău în pocăință”.

Se cade, așadar, ca, luând aminte la cele pe care ni le pune în fața ochilor noștri sufletești sfânta noastră Biserică în această zi de luni a Săptămânii mari, să ne

străduim ca să agonisim și noi roadele Duhului, curăția sufletească și trupească, cinstea și devotamentul lui Iosif cel frumos, ca și credința nefățarnică, lucrătoare prin iubire. Prin Taina Pocăinței să ne apropiem de Domnul ca să dobândim iertarea păcatelor, iar prin împărtășirea cu Sfintele Taine - Trupul și Sângele Său - să ne unim desăvârșit cu Hristos, ca să putem viețui împreună cu El în „ziua cea neînserată” a Împărăției Sale.

Să-L rugăm pe Mântuitorul Hristos să ne învrednicească și pe noi ca să fim împreună cu El - chiar dacă anul acesta, din binecuvântate pricini, nu vom putea fi prezenți fizic la sfintele slujbe din această Săptămână a Sfintelor Pătimiri - să-L însoțim, la casele noastre, pe drumul Calvarului, să trăim cu El suferințele Lui, să ne răstignim și să ne îngropăm împreună cu El, ca să putem învia întru slava Sa, zicându-I din inimă curată și smerită: „Eu sunt, Doamne, pomul cel neroditor, care nu aduc nici o roadă de pocăință și mă tem de tăiere și de focul cel nestins mă înfricoșez. Pentru aceea mă rog Ție: mai înainte de sfârșit, întoarce-mă și mă mântuiește ca un singur bun și de oameni iubitor”.

Nicușor Deciu - Iosif, pilda curăției

Am intrat deja în Săptămâna mare, iar părinții Bisericii au rânduit ca, pe lângă amintirea pătimirilor Domnului Hristos, pe lângă rugăciune, să prăznuim astăzi și chipul patriarhului Iosif, fiul patriarhului Iacov, în calitatea sa de persoană ce l-a preînchipuit, în parte desigur, pe Mântuitorul nostru.

Această săptămână, care începe astăzi, este desigur una de intensă pocăință, dar și de meditație, care ne poate ajuta la înțelegerea lucrării iconomiei dumnezeiești în ceea ce privește mântuirea omului. Iar gândul la Mântuitorul trebuie să fie totdeauna însoțit de cinstire și de o urmare după putință.

Dar, întrucât chipul Domnului este de necuprins în măreția Lui dumnezeiesc-omenească, Biserica a rânduit ca în slujbele din aceste zile să fie prezente diverse chipuri omenești, prin care să ne devină mai accesibil, mai inteligibil, chipul lui Hristos. Acesta este și rostul evocării patriarhului Iosif, astăzi.

Probabil că toți îi cunosc, în mare, istoria vieții, care s-ar putea rezuma, potrivit virtuților sale, prin: dragoste și ascultare față de tatăl său, lipsa de răutate față de frații săi care l-au vândut ca rob, respectul față de casa stăpânului său și, mai ales, înfrânarea și curăția trupească, fapte pentru care Domnul a hotărât să-l răsplătească mai presus de orice așteptări. În acest sens, inspiratul imnograf al condacului Utreniei din această zi a socotit să ne înfățișeze și el o imagine emblematică, astfel:

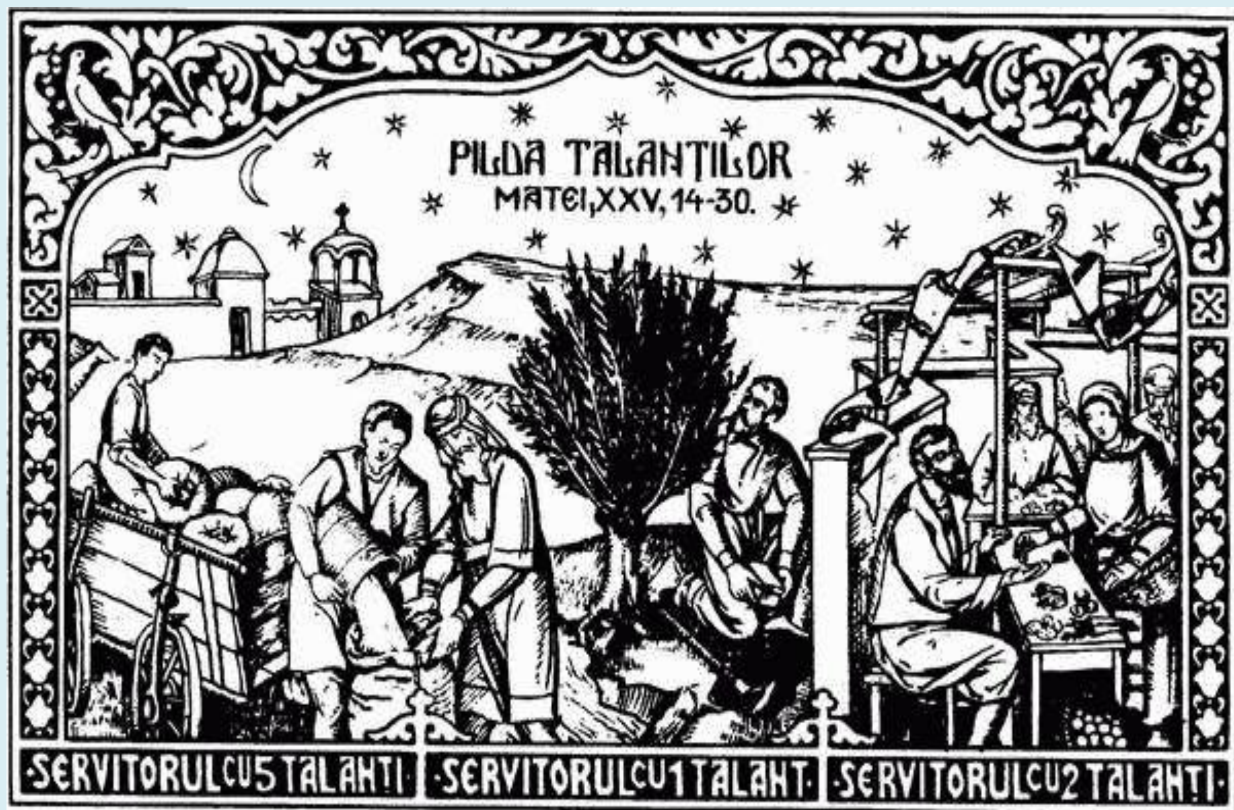
„Iacov plângea pentru lipsirea lui Iosif, iar viteazul stătea în căruță, ca un împărat cinstindu-se; că dezmierdărilor egiptencei atunci nefăcându-se rob, s-a prea slăvit de Acela ce vede inimile oamenilor și trimite cunună nestricăcioasă”.

Apoi, așa cum relatează istorisirea biblică, patriarhul Iacov s-a mângâiat de întristare, când la sfârșitul vieții sale, în vreme de foamete, a fost chemat de Iosif în Egipt, unde acesta ajunsese, în cele din urmă, pentru virtuțile sale, omul de încredere al faraonului și administratorul întregii împărății. Meditând la chipul pilduitor al lui Iosif, nu putem să nu ne gândim la noi, cei de astăzi, la starea noastră, la problemele noastre care s-au înmulțit din îngăduința lui Dumnezeu, ca să ne înțelepțim; ca să înțelegem, măcar în ceasul al doisprezecelea, că ne aflăm la antipodul lui Iosif cel curat, prin aplecarea noastră spre desfrânare și prin încuviințarea și trâmbițarea publică a celor mai neînchipuite păcate împotriva firii, care până astăzi nici nu au fost imaginate.
Am ajuns astfel să oferim ipostas celor mai întunecate năluciri ale minții căzute! Acestea sunt, fără îndoială, unele dintre cauzele profunde ale tuturor molimelor și bolilor necunoscute care, în ciuda progresului tehnic, au invadat lumea actuală.

În final, se poate afirma că pilda lui Iosif rămâne totdeauna valabilă, întrucât grăiește peste veacuri un adevăr fundamental pentru omenire: starea firească a omului este doar cea binecuvântată de Dumnezeu, iar binecuvântarea Lui peste lume nu vine decât dacă află înfrânare și curăție trupească, pentru că aceste atitudini constituie fundamentele realei legături a omului cu Ziditorul și Mântuitorul său.

Sfânta şi marea Marţi – Pilda celor zece fecioare şi pilda talanţilor

Denia din Sfânta şi marea Marţi ne aduce aminte de ziua judecăţii prin cele două pilde: pilda celor zece fecioare şi pilda talanţilor.

Suntem îndemnaţi să luăm aminte la cele cinci fecioare înţelepte, care au avut ulei în candelele lor şi care L-au întâmpinat pe Mirele Hristos, intrând cu El în cămara nunţii, în timp ce celelalte cinci fecioare nu s-au putut bucura de întâlnirea cu Mirele pentru că au lipsit de la întâmpinarea Lui.

Cele cinci fecioare înţelepte închipuie oamenii care, ascultând cuvântul lui Dumnezeu, se îngrijesc de lumina cea sufletească (candela). Această lumină sufletească nu se poate aprinde decât prin faptele milostivirii (untedelemnul), prin dragostea faţă de aproapele nostru.

Cele cinci fecioare nebune reprezintă sufletele care au dat uitării faptele iubirii de Dumnezeu şi de oameni, căutând realizarea de sine în totală nepăsare de ceilalţi.

Să fim întotdeauna pregătiţi pentru întâlnirea cu Domnul în clipa morţii noastre, după îndemnul Mântuitorului: ***„Privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când vine Fiul Omului”.***

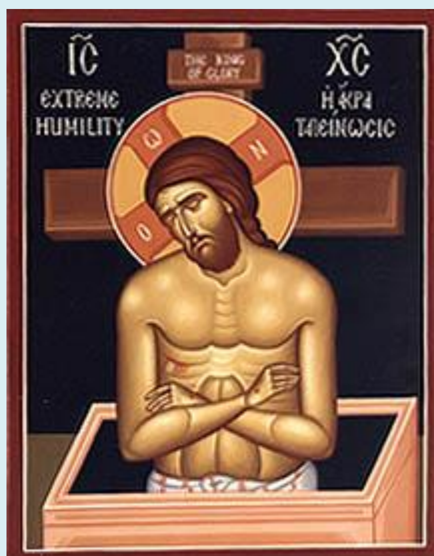
Pilda talanţilor este în legătură directă cu pilda celor zece fecioare şi ne arată cât de importantă este înmulţirea darurilor noastre prin faptele cele bune puse în slujba bucuriei aproapelui nostru.

Dumnezeu a dăruit fiecăruia anumite posibilităţi; după Voia Lui cea sfântă a rânduit fiecărui om anumite daruri (talanţii), pentru ca să le folosească spre slujirea aproapelui şi prin aceasta spre dobândirea mântuirii.

Spre deosebire de cei ce au făcut să rodească darurile lor, cel ce a primit un singur talant, l-a îngropat, ignorând porunca lui Dumnezeu de a-l înmulţi.

Aşa se întâmplă şi cu noi atunci când uităm că tot ceea ce avem Îi datorăm Domnului şi că dăruind din darurile noastre aproapelui nostru, de fapt nu le pierdem, ci dimpotrivă, le redobândim însutit în ziua neînserată a Împărăţiei lui Hristos.

Lecturile evanghelice din Sfânta şi marea Marţi la Utrenie şi la Sfânta Evanghelie

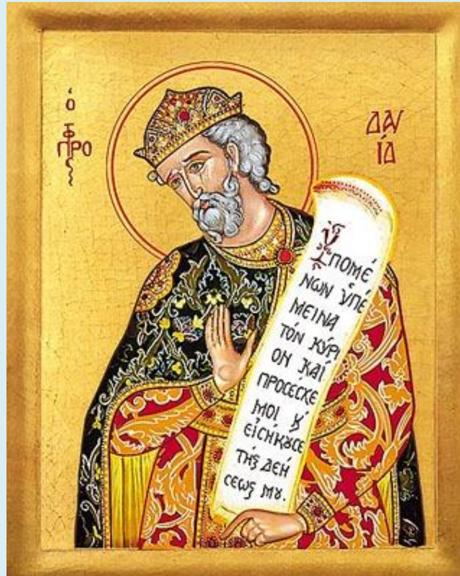
I. La Utrenie: Matei 22, 15-46; 23, 1-39

15. Atunci s-au dus fariseii şi au ţinut sfat ca să-L prindă pe El în cuvânt.
16. Şi au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu irodianii, zicând: Învăţătorule, ştim că eşti omul adevărului şi întru adevăr înveţi calea lui Dumnezeu şi nu-Ţi pasă de nimeni, pentru că nu cauţi la faţa oamenilor.
17. Spune-ne deci nouă: Ce Ţi se pare? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu?
18. Iar Iisus, cunoscând viclenia lor, le-a răspuns: Ce Mă ispitiţi, făţarnicilor?
19. Arătaţi-Mi banul de dajdie. Iar ei I-au adus un dinar.
20. Iisus le-a zis: Al cui e chipul acesta şi inscripţia de pe el?
21. Răspuns-au ei: Ale Cezarului. Atunci a zis lor: Daţi deci Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu.
22. Auzind aceasta, s-au minunat şi, lăsându-L, s-au dus.

23. În ziua aceea, s-au apropiat de El saducheii, cei ce zic că nu este înviere, şi L-au întrebat,
24. Zicând: Învăţătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soţie pe cea văduvă şi să ridice urmaşi fratelui său.
25. Deci erau, la noi, şapte fraţi; şi cel dintâi s-a însurat şi a murit şi, neavând urmaş, a lăsat pe femeia sa fratelui său.
26. Asemenea şi al doilea şi al treilea, până la al şaptelea.
27. În urma tuturor a murit şi femeia.

28. La înviere, deci, a cărui dintre cei şapte va fi femeia? Căci toţi au avut-o de soţie.
29. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă rătăciţi neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.
30. Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer.
31. Iar despre învierea morţilor, au n-aţi citit ce vi s-a spus vouă de Dumnezeu, zicând:
32. "Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov"? Nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor.
33. Iar mulţimile, ascultându-L, erau uimite de învăţătura Lui.

34. Şi auzind fariseii că a închis gura saducheilor, s-au adunat laolaltă.
35. Unul dintre ei, învăţător de Lege, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat:
36. Învăţătorule, care poruncă este mai mare în Lege?
37. El i-a răspuns: Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.
38. Aceasta este marea şi întâia poruncă.
39. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.
40. În aceste două porunci se cuprind toată Legea şi proorocii.
41. Şi fiind adunaţi fariseii, i-a întrebat Iisus,
42. Zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David.
43. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numeşte pe El Domn? - zicând:
44. "Zis-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale".
45. Deci dacă David Îl numeşte pe El domn, cum este fiu al lui?
46. Şi nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt şi nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe.

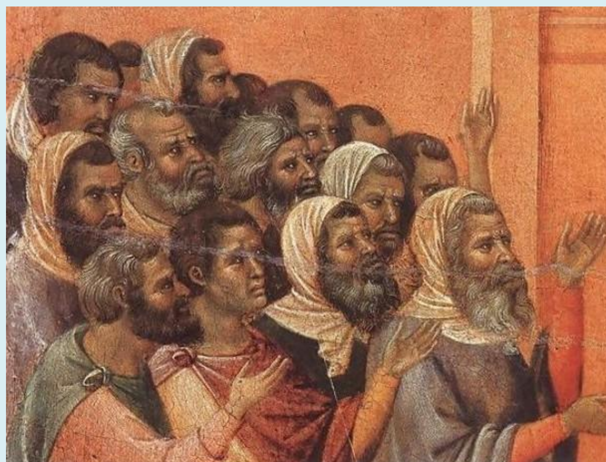

1. Atunci a vorbit Iisus mulţimilor şi ucenicilor Săi,
2. Zicând: Cărturarii şi fariseii au şezut în scaunul lui Moise;

3. Deci toate câte vă vor zice vouă, faceţi-le şi păziţi-le; dar după faptele lor nu faceţi, că ei zic, dar nu fac.
4. Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le mişte.
5. Toate faptele lor le fac ca să fie priviţi de oameni; căci îşi lăţesc filacteriile şi îşi măresc ciucurii de pe poale.
6. Şi le place să stea în capul mesei la ospeţe şi în băncile dintâi, în sinagogi,
7. Şi să li se plece lumea în pieţe şi să fie numiţi de oameni: Rabi.

8. Voi însă să nu vă numiţi rabi, că unul este Învăţătorul vostru: Hristos, iar voi toţi sunteţi fraţi.
9. Şi tată al vostru să nu numiţi pe pământ, că Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.
10. Nici învăţători să nu vă numiţi, că Învăţătorul vostru este unul: Hristos.
11. Şi care este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.
12. Cine se va înălţa pe sine se va smeri, şi cine se va smeri pe sine se va înălţa.
13. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că închideţi Împărăţia Cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intraţi, şi nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi.
14. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că mâncaţi casele văduvelor şi cu făţărnicie vă rugaţi îndelung; pentru aceasta mai multă osândă veţi lua.
15. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că înconjuraţi marea şi uscatul ca să faceţi un ucenic, şi dacă l-aţi făcut, îl faceţi fiu al gheenei şi îndoit decât voi.

16. Vai vouă, călăuze oarbe, care ziceţi: Cel ce se va jura pe templu nu este cu nimic legat, dar cel ce se va jura pe aurul templului este legat.
17. Nebuni şi orbi! Ce este mai mare, aurul sau templul care sfinţeşte aurul?
18. Ziceţi iar: Cel ce se va jura pe altar cu nimic nu este legat, dar cel ce se va jura pe darul ce este deasupra altarului este legat.
19. Nebuni şi orbi! Ce este mai mare, darul sau altarul care sfinţeşte darul?
20. Deci, cel ce se jură pe altar se jură pe el şi pe toate câte sunt deasupra lui.
21. Deci cel ce se jură pe templu se jură pe el şi pe Cel care locuieşte în el.
22. Cel ce se jură pe cer se jură pe tronul lui Dumnezeu şi pe Cel ce şade pe el.
23. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că daţi zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar aţi lăsat părţile mai grele ale Legii: judecata, mila şi credinţa; pe acestea trebuia să le faceţi şi pe acelea să nu le lăsaţi
24. Călăuze oarbe care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!

25. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că voi curăţiţi partea din afară a paharului şi a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire şi de lăcomie.
26. Fariseule orb! Curăţă întâi partea dinăuntru a paharului şi a blidului, ca să fie curată şi cea din afară.
27. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că semănaţi cu mormintele cele văruite, care pe din afară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morţi şi de toată necurăţia.
28. Aşa şi voi, pe din afară vă arătaţi drepţi oamenilor, înăuntru însă sunteţi plini de făţărnicie şi de fărădelege.
29. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că zidiţi mormintele proorocilor şi împodobiţi pe ale drepţilor,
30. Şi ziceţi: De am fi fost noi în zilele părinţilor noştri, n-am fi fost părtaşi cu ei la vărsarea sângelui proorocilor.
31. Astfel, dar, mărturisiţi voi înşivă că sunteţi fii ai celor ce au ucis pe prooroci.
32. Dar voi întreceţi măsura părinţilor voştri!
33. Şerpi, pui de vipere, cum veţi scăpa de osânda gheenei?
34. De aceea, iată Eu trimit la voi prooroci şi înţelepţi şi cărturari; dintre ei veţi ucide şi veţi răstigni; dintre ei veţi biciui în sinagogi şi-i veţi urmări din cetate în cetate,
35. Ca să cadă asupra voastră tot sângele drepţilor răspândit pe pământ, de la sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-aţi ucis între templu şi altar.
36. Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam.
37. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci şi cu pietre ucizi pe cei trimişi la tine; de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu aţi voit.
38. Iată, casa voastră vi se lasă pustie;
39. Căci vă zic vouă: De acum nu Mă veţi mai vedea, până când nu veţi zice: Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului.

II. La Liturghie: Matei 24, 36-51; 25, 1-46; 26, 1-2

36. Iar de ziua şi de ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.
37. Şi precum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi venirea Fiului Omului.
38. Căci precum în zilele acelea dinainte de potop, oamenii mâncau şi beau, se însurau şi se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie,
39. Şi n-au ştiut până ce a venit potopul şi i-a luat pe toţi, la fel va fi şi venirea Fiului Omului.
40. Atunci, din doi care vor fi în ţarină, unul se va lua şi altul se va lăsa.

41. Din două care vor măcina la moară, una se va lua şi alta se va lăsa.
42. Privegheaţi deci, că nu ştiţi în care zi vine Domnul vostru.
43. Aceea cunoaşteţi, că de-ar şti stăpânul casei la ce strajă din noapte vine furul, ar priveghea şi n-ar lăsa să i se spargă casa.
44. De aceea şi voi fiţi gata, că în ceasul în care nu gândiţi Fiul Omului va veni.
45. Cine, oare, este sluga credincioasă şi înţeleaptă pe care a pus-o stăpânul peste slugile sale, ca să le dea hrană la timp?
46. Fericită este sluga aceea, pe care venind stăpânul său, o va afla făcând aşa.
47. Adevărat zic vouă că peste toate avuţiile sale o va pune.
48. Iar dacă acea slugă, rea fiind, va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie,
49. Şi va începe să bată pe cei ce slujesc împreună cu el, să mănânce şi să bea cu beţivii,
50. Veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua când nu se aşteaptă şi în ceasul pe care nu-l cunoaşte,
51. Şi o va tăia din dregătorie şi partea ei o va pune cu făţarnicii. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

1. Împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luând candelele lor, au ieşit în întâmpinarea mirelui.
2. Cinci însă dintre ele erau fără minte, iar cinci înţelepte.
3. Căci cele fără minte, luând candelele, n-au luat cu sine untdelemn.

4. Iar cele înţelepte au luat untdelemn în vase, odată cu candelele lor.
5. Dar mirele întârziind, au aţipit toate şi au adormit.
6. Iar la miezul nopţii s-a făcut strigare: Iată, mirele vine! Ieşiţi întru întâmpinarea lui!
7. Atunci s-au deşteptat toate acele fecioare şi au împodobit candelele lor.
8. Şi cele fără minte au zis către cele înţelepte: Daţi-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelele noastre.
9. Dar cele înţelepte le-au răspuns, zicând: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă şi nici vouă. Mai bine mergeţi la cei ce vând şi cumpăraţi pentru voi.
10. Deci plecând ele ca să cumpere, a venit mirele şi cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă şi uşa s-a închis.
11. Iar mai pe urmă, au sosit şi celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă.
12. Iar el, răspunzând, a zis: Adevărat zic vouă: Nu vă cunosc pe voi.
13. Drept aceea, privegheaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul când vine Fiul Omului.

14. Şi mai este ca un om care, plecând departe, şi-a chemat slugile şi le-a dat pe mână avuţia sa.
15. Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui şi a plecat.
16. Îndată, mergând, cel ce luase cinci talanţi a lucrat cu ei şi a câştigat alţi cinci talanţi.

17. De asemenea şi cel cu doi a câştigat alţi doi.

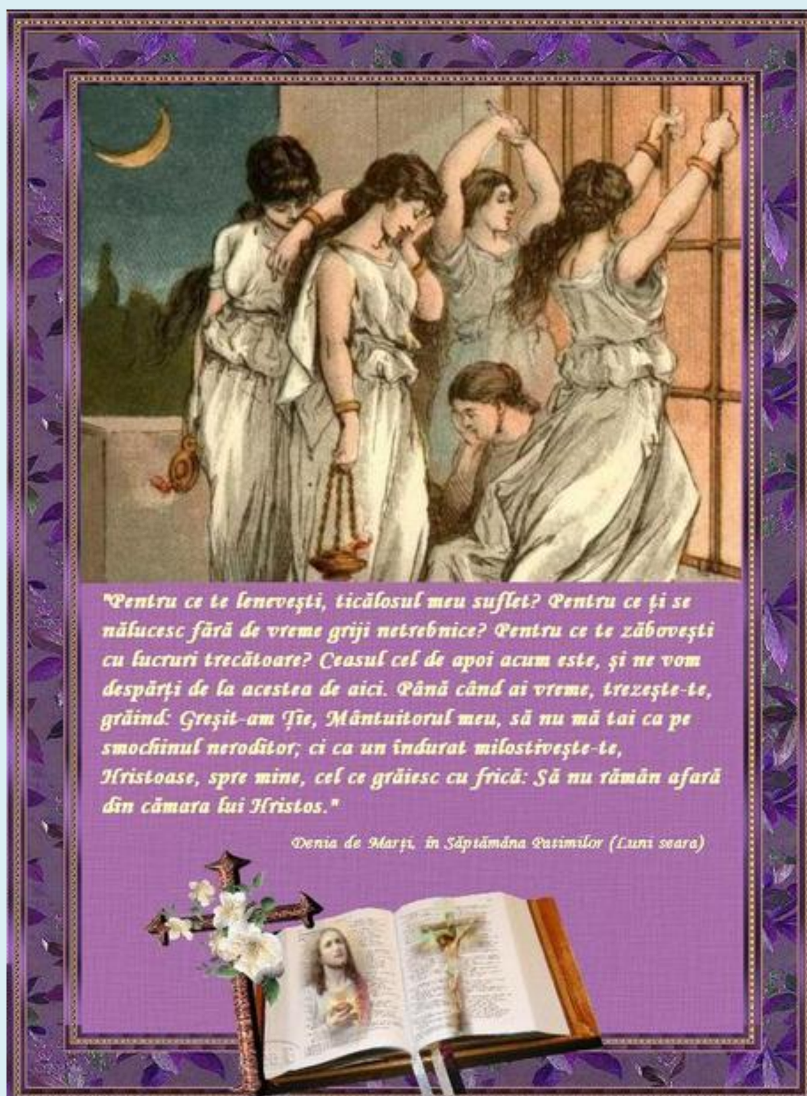
18. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ şi a ascuns argintul stăpânului său.
19. După multă vreme a venit şi stăpânul acelor slugi şi a făcut socoteala cu ele.
20. Şi apropiindu-se cel care luase cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi, zicând: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci talanţi am câştigat cu ei.
21. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.
22. Apropiindu-se şi cel cu doi talanţi, a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat, iată alţi doi talanţi am câştigat cu ei.
23. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.
24. Apropiindu-se apoi şi cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai împrăştiat.
25. Şi temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău.
26. Şi răspunzând stăpânul său i-a zis: Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer unde n-am semănat şi adun de unde n-am împrăştiat?
27. Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă.
28. Luaţi deci de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi.
29. Căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce n-are şi ce are i se va lua.
30. Iar pe sluga netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

31. Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, şi toţi sfinţii îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale.
32. Şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile şi-i va despărţi pe unii de alţii, precum desparte păstorul oile de capre.
33. Şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.
34. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.
35. Căci flămând am fost şi Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi M-aţi primit;
36. Gol am fost şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la Mine.
37. Atunci drepţii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit? Sau însetat şi Ţi-am dat să bei?
38. Sau când Te-am văzut străin şi Te-am primit, sau gol şi Te-am îmbrăcat?
39. Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniţă şi am venit la Tine?

40. Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut.
41. Atunci va zice şi celor de-a stânga: Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui.
42. Căci flămând am fost şi nu Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-aţi dat să beau;
43. Străin am fost şi nu M-aţi primit; gol, şi nu M-aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă, şi nu M-aţi cercetat.
44. Atunci vor răspunde şi ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniţă şi nu Ţi-am slujit?
45. El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu aţi făcut unuia dintre aceşti prea mici, nici Mie nu Mi-aţi făcut.
46. Şi vor merge aceştia la osândă veşnică, iar drepţii la viaţă veşnică.

1. Iar după ce a sfârşit toate aceste cuvinte, a zis Iisus către ucenicii Săi:
2. Ştiţi că peste două zile va fi Paştile şi Fiul Omului va fi dat să fie răstignit.

Sinaxar - În sfânta şi marea Marţi se face pomenire de cele zece fecioare din Sfânta Evanghelie

Stihiri de la utrenie (stihologia)

Iată mirele vine în miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iară nevrednic este iarăşi pe carele va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuiezi, ca să nu te dai morţii, şi afară de împărăţie să te încui. Ci te deşteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.

Pe Mirele, fraţilor, să iubim, candelele noastre să le grijim, întru bunătăţi strălucind şi în dreapta credinţă; ca să intrăm împreună cu Dânsul la nuntă gătiţi, cu fecioarele

cele înţelepte ale Domnului. Că Mirele, ca un Dumnezeu, dă tuturor dar cunună nestricăcioasă.

Sfat fără de lege asupra Ta, Mântuitorule, adunând din răutate cu pizmă preoţii şi cărturarii, au îndemnat pe Iuda spre vânzare. Pentru aceasta ieşind fără de ruşine, a grăit asupra Ta popoarelor celor fără de lege, zicând: Ce-mi veţi da mie şi eu voi da pe El în mâinile voastre? Mântuieşte sufletele noastre, Doamne, de osânda acestuia.

Iuda, cel cu mintea iubitoare de argint, s-a întărâtat asupra Învăţătorului, vrăjmaşul; s-a sfătuit, a gândit vânzare, a căzut din lumină, primind întunericul; a tocmit preţul şi a vândut pe Cel fără de preţ. Pentru aceasta a şi aflat răsplătire precum a făcut ticălosul: spânzurare şi moarte cu durere. Ci pe noi mântuieşte-ne, Hristoase, Dumnezeule, de soarta lui, iertare de greşale dăruind celor ce prăznuim, cu dragoste, prea curatele Tale patimi.

Citiri

La Utrenie:

Matei 22, 15-46 (Despre înviere. Cea mai mare poruncă din Lege. Mesia: Fiul şi Domnul lui David.)

Matei 23, 1-39 (Iisus mustră pe farisei şi pe cărturari. Mustră Ierusalimul, cel ce ucide pe prooroci, şi prezice dărâmarea lui.)

La Liturghie:

Matei 24, 36-51 (A doua venire a lui Hristos şi sfârşitul lumii. Când va veni ceasul acela?)

Matei 25, 1-46 : Pilda celor zece fecioare şi pilda talanţilor

Matei 26, 1-2 (“Ştiţi că peste două zile va fi Paştile şi Fiul Omului va fi dat să fie răstignit.”)

Ieşirea 1, 1-20

Iov 1, 1

Condac

La ceasul sfârşitului, suflete, gândind, şi de tăierea smochinului temându-te, talantul cel dat ţie cu iubire de osteneală lucrează-l, ticăloase, priveghind şi strigând; ca să nu rămânem afară din cămara lui Hristos.

Icos

Pentru ce te leneveşti, ticălosul meu suflet? Pentru ce ţi se nălucesc fără de vreme griji netrebnice? Pentru ce te zăboveşti cu lucruri trecătoare? Ceasul cel de apoi acum este şi ne vom despărţi de la aceste de aicea. Până când ai vreme trezeşte-te strigând: greşit-am Ţie, Mântuitorul meu, să nu mă tai ca pe smochinul cel neroditor; ci ca un îndurat milostiveşte-Te, Hristoase, spre mine, cel ce strigă cu frică: Să nu rămânem afară din cămara lui Hristos.

Stihirile de la Laude (utrenie)

"Întru luminările sfinţilor Tăi cum voi intra eu, nevrednicul? Că de voi cuteza să intru împreună în cămară, haina mă vădeşte, că nu este de nuntă, şi legat mă vor scoate îngerii afară. Curăţeşte-mi, Doamne, spurcăciunea sufletului meu şi mă mântuieşte, ca un iubitor de oameni."

"De lenea sufletului meu dormind eu, Mire Hristoase, n-am agonisit candelă aprinsă din fapte bune şi m-am asemănat fecioarelor celor nebune, trândăvindu-mă în vremea lucrării. Stăpâne, nu-mi închide milostivirile îndurărilor Tale! Ci, scuturând somnul meu cel întunecat, scoală-mă şi mă bagă în cămara Ta, împreună cu fecioarele cele înţelepte, unde este glasul cel curat al celor ce prăznuiesc şi strigă neîncetat: Doamne, mărire Ţie."

"Auzind, suflete, de osânda celui ce a ascuns talantul, nu ascunde cuvântul lui Dumnezeu; ci vesteşte minunile Lui; ca înmulţind darul, să intri întru bucuria Domnului tău."

Stihirile de la Stihoavnă (utrenie)

Veniţi, credincioşilor, să lucrăm Stăpânului cu osârdie, că împarte slugilor bogăţie; şi fiecare din noi să înmulţim talantul darului după măsură. Unul să aducă înţelepciune prin lucruri bune; iar altul să săvârşească slujba luminării, să-şi împărtăşească credinciosului cuvântul său, celui ce nu ştie tainele, şi altul să-şi împartă bogăţia săracilor. Că aşa vom înmulţi împrumutul. Şi ca nişte economi credincioşi ai darului, ne vom învrednici bucuriei celei stăpâneşti. Căreia ne învredniceşte pe noi, Hristoase Dumnezeule, ca un iubitor de oameni.

Când vei veni întru slavă, Iisuse, cu puterile îngereşti şi vei şedea pe scaunul cel de judecată, să nu mă desparţi pe mine, Păstorule cel bun; că ştii căile cele de-a dreapta, iară cele de-a stânga sunt strâmbe. Deci să nu mă pierzi împreună cu caprele, pe mine cel înţelenit în păcat. Ci alăturându-mă cu oile cele de-a dreapta, să mă mântuieşti, ca un iubitor de oameni.

Mire, cela ce eşti mai frumos cu podoaba decât toţi oamenii, Carele ne-ai chemat pe noi la ospăţul cel duhovnicesc al nunţii Tale, dezbracă-mă de chipul greşalelor mele cel ticălos, prin împărtăşirea patimilor Tale. Şi împodobindu-mă cu haina slavei Tale celei înfrumuseţate, fă-mă împreună-şezător luminat la masa împărăţiei Tale, ca un milostiv.

Iată, că-şi încredinţează Stăpânul talantul Său ţie, suflete al meu. Primeşte darul cu frică, împrumută pe Cel ce ţi l-a dat, împarte la săraci şi câştigă prieten pe Domnul, ca să stai de-a dreapta Lui, când va veni cu slavă şi vei auzi glasul cel fericit: Intră, slugă, întru bucuria Domnului tău. Căreia mă învredniceşte pe mine cel rătăcit, Mântuitorule, pentru mare mila Ta.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuirea Evangheliei din Marţea mare

"Atunci mergând fariseii au făcut sfat ca să-L prindă în cuvânt".
- Când "atunci"?
-***Atunci când mai cu seamă ar fi trebuit să se căiască, atunci când ar fi trebuit să se minuneze de bunătatea Lui, când ar fi trebuit să se teamă de viitor, când ar fi trebuit ca acelea trecute să-i încredinţeze de cele viitoare.*** Faptele întăreau spusele lui Hristos. Vameşii şi desfrânatele au crezut; profeţii şi drepţii au fost omorâţi; şi pe temeiul acestor fapte ar fi trebuit să nu I se mai împotrivească Domnului în cuvânt când le vorbea de pieirea lor, ci să creadă şi să se înţelepţească. Totuşi nici aşa nu pun capăt răutăţii lor, ci zămislesc alte răutăţi şi merg înainte. Şi pentru că nu puteau pune mâna pe El, că se temeau de popor, fariseii au luat altă cale: să-L arunce în primejdie şi să-L facă vinovat de crimă împotriva statului.

"Au trimis la El pe ucenicii lor împreună cu irodianii, zicându-I: Învăţătorule, ştim că eşti omul adevărului şi calea lui Dumnezeu în adevăr înveţi şi nu-Ţi este teamă de nimeni, că nu cauţi la faţa oamenilor. Deci spune-ne nouă, ce Ţi se pare? Se cade a da dajdie cezarului sau nu?"

Iudeii plăteau tribut, că erau sub stăpânirea romanilor. Şi pentru că fariseii văzuseră că Teuda şi Iuda fuseseră condamnaţi nu cu mult înainte la moarte pentru că puseseră la cale o răscoală împotriva ordinii statului, voiau ca prin cuvintele acestea ale lor să-I pună în spate aceeaşi vină. De aceea au trimis la Iisus şi pe ucenicii lor şi pe irodiani, ca să-I sape, după cum gândeau ei, o îndoită prăpastie şi de o parte şi de alta; să-I întindă laturile din toate părţile ca să-L prindă orice răspuns ar da. Dacă răspundea pe placul irodianilor, să-L învinuiască fariseii; dacă răspundea pe placul fariseilor, să-L acuze irodianii. Hristos plătise dajdie, dar ei n-

o ştiau. Fariseii se aşteptau să-L prindă fie într-un chip, fie în altul. Dar mai mult doreau să spună ceva împotriva irodianilor. De aceea i-a şi trimis pe ucenicii lor, ca pornindu-L împotriva irodianilor în prezenţa lor să-L dea pe mâna lui Irod ca pe unul ce vrea să-i ia puterea.

Aceasta a lăsat-o şi evanghelistul Luca să se înţeleagă, când a spus că L-au întrebat în faţa mulţimilor, ca să aibă mai mulţi martori. Dar a ieşit cu totul altceva. Şi-au arătat prostia lor înaintea mai multor oameni. Uită-te la linguşeala şi viclenia lor ascunsă! ***"Ştim, spun ei, că omul adevărului eşti!"*** ***Pentru ce atunci, fariseilor, spuneaţi că este un înşelător, că amăgeşte poporul, că are demon, că nu este de la Dumnezeu? Pentru ce cu puţin înainte v-aţi sfătuit să-1 ucideţi?*** Dar fariseii fac tot ce le porunceşte viclenia lor. Puţin mai înainte, când L-au întrebat cu obrăznicie: ***"Cu ce putere faci acestea?",*** n-au căpătat răspuns; de aceea nădăjduiesc că acum cu linguşeala să-L înmoaie şi să-L facă să spună ceva împotriva legilor statului, ceva împotriva ordinii de stat. Fariseii I-au mărturisit adevărul când I-au spus: "Ştim că omul adevărului eşti"; au spus ceea ce era; dar n-au grăit cu gând curat, nici de bună voie. Îi mai spun: "***Nu-Ţi este teamă de nimeni***". Ai văzut cum se descoperă că au de gând să-L facă să rostească nişte cuvinte care-l pot supăra pe Irod, dar să-I bage şi vina că doreşte să pună mâna pe putere, că Se răscoală împotriva legilor statului, ca să-L osândească pe Hristos ca pe un răzvrătit şi ca pe unul care a vrut să pună mâna pe putere? Cuvintele: "***Nu-Ţi este teamă de nimeni***" şi: "***Nu cauţi la faţa omului***", le-au spus fariseii gândindu-se la Irod şi la Cezar.

"***Deci spune-ne nouă, ce Ţi se pare?***" Acum îl cinstiţi şi-L socotiţi învăţător, dar atunci când vă vorbea de mântuirea voastră îl dispreţuiaţi şi-L ocăraţi de multe ori! De aceea fariseii sunt de acord cu irodianii. Uită-te cât sunt de vicleni! Nu-I spun: "Spune-ne nouă: Este bine, este de folos, este legal?" Nu, ci: "Ce Ţi se pare?"; urmăreau deci un singur lucru: să-L trădeze, să-L declare duşman cezarului. Evanghelistul Marcu arătând lucrul acesta pune în lumină mai bine cutezanţa şi gândul lor ucigaş, spunând că L-au întrebat: "***Să dăm dajdie cezarului sau să nu dăm?***" Fierbeau de mânie, zămisleau viclenie, dar se făţăreau că-L cinstesc.

- **Ce le-a răspuns Hristos?**
- ***"Pentru ce Mă ispitiţi, făţarnicilor?"***

Ai văzut cât de aspru le vorbeşte? Cu cuvântul le face mai adâncă tăietura, când vede că răutatea lor e vădită şi desăvârşită. Mai întâi îi zăpăceşte, apoi le închide gura, descoperindu-le tainele sufletului lor şi făcând cunoscut tuturora cu ce gânduri au venit la El. Hristos a făcut lucrul acesta ca să pună capăt răutăţii lor, să nu mai încerce să-L atace din nou. Îi ţine de rău, deşi fariseii Îi arătaseră multă

cinstire prin cuvintele lor. ***Îl numiseră învăţător, mărturisiseră că e adevărul şi că nu caută la faţa omului; dar El, Dumnezeu fiind, nu S-a lăsat înşelat de nici unul din aceste cuvinte linguşitoare. Asta ar fi trebuit să-i facă pe farisei să vadă că mustrarea pe care le-o face Hristos nu se întemeiază pe o simplă presupunere, ci este un semn că El cunoaşte tainele sufletului lor.***

Dar Domnul nu S-a mărginit numai la mustrare, deşi era de ajuns numai darea pe faţă a gândului lor ca să-i facă să se ruşineze de răutatea lor; nu S-a oprit la atâta, ci le-a închis gurile şi în alt chip, spunându-le:"

"Arătaţi-Mi banul dajdiei!"
Şi după ce l-au arătat, aşa cum făcea totdeauna, a pronunţat sentinţa prin gura lor şi-i face pe ei înşişi să declare că se cade să plătească dajdie. Strălucită şi mare victorie! ***Când Hristos le pune întrebarea, nu-i întreabă pentru că El n-ar fi ştiut ce urmăreau aceia, ci întreabă pentru că voia să-i facă pe ei responsabili de propriile lor răspunsuri.*** Când i-a întrebat: ***"Al cui este chipul de pe ea?"*** şi ei au răspuns: "***al cezarului***!", Domnul le-a spus: "***Daţi cezarului cele ce sunt ale cezarului***". Nu e vorba deci de un simplu dat, ci de o restituire. Lucrul acesta îl arată şi chipul şi scrierea de pe ban.

Apoi, ca să nu spună fariseii: "Ne porunceşte să ne supunem oamenilor", Hristos a adăugat: **"Şi lui Dumnezeu, cele ale lui Dumnezeu".** ***Se cade, dar, să dăm oamenilor cele ale oamenilor şi să dăm lui Dumnezeu cele ce datorăm lui Dumnezeu.*** De aceea şi Pavel zice: ***"Daţi tuturor cele datorate: celui cu darea, dare; celui cu vamă, vama; celui cu frica, frica". Când auzi pe Hristos spunând: "Dă cele ale cezarului cezarului", află că îţi spune să dai cezarului numai acelea care nu vatămă cu nimic credinţa; altfel n-ar mai fi o dajdie şi o vamă dată cezarului, ci diavolului.***

Când fariseii şi irodianii au auzit acest răspuns li s-a închis gura şi s-au minunat de înţelepciunea Lui. Ar fi trebuit să creadă, ar fi trebuit să se spăimânte; le dăduse doar dovada Dumnezeirii Lui: le descoperise tainele sufletului lor şi le închisese cu blândeţe gurile. Dar ce-au făcut ei? Au crezut? Nicidecum, ci, ***"Lăsându-L, au plecat".***

După ei au venit saducheii. Ce nebunie! Fariseilor li se închisese gura şi ei se apropie de Domnul! Ar fi trebuit să fie mai prevăzători. Dar aşa-i obrăznicia! E neruşinată, cutezătoare, încearcă imposibilul! De aceea şi evanghelistul, uimit de nebunia lor, o vădeşte, zicând:
"În ziua aceea au venit la El saducheii".

- În care zi?
- În care a vădit viclenia fariseilor şi i-a ruşinat.
- Cine sunt saducheii?
- Alta sectă la iudei în afară de aceea a fariseilor şi cu mult inferioară acesteia. Saducheii susţineau că nu există nici înviere, nici suflet. Erau oameni necredincioşi, îndrăgostiţi de cele materiale. Erau multe secte la iudei. De aceea şi Pavel spune: "***Sunt fariseu, din secta cea mai riguroasă a legii noastre***".

Saducheii nu-L întreabă direct despre înviere, ci plăsmuiesc o pricină şi născocesc un fapt, care, după părerea mea, nu s-a petrecut niciodată. Au de gând să-L pună în încurcătură pe Hristos şi voiesc să strice credinţa şi în înviere şi în modul învierii. S-au apropiat tot cu blândeţe de Domnul şi au spus:
"Învăţătorule, Moise a zis: Dacă va muri cineva, neavând copii, să ia fratele lui pe femeia lui şi să lase urmaşi fratelui lui. La noi au fost şapte fraţi; şi cel dintâi, însurându-se, a murit şi neavând urmaşi a lăsat pe femeia lui fratelui său. Asemenea şi al doilea şi al treilea până la al şaptelea. Iar mai pe urmă a murit şi femeia. Deci, la înviere, a căruia dintre cei şapte va fi femeia?"

Uită-te la răspunsul de adevărat învăţător dat de Domnul saducheilor! Chiar dacă au venit la El cu gând viclean, totuşi L-au întrebat şi pentru că nu ştiau ei înşişi ce răspuns să dea. De aceea nici Hristos nu le spune: "Făţarnicilor!". Apoi pentru ca Hristos să nu-i întrebe pentru ce şapte fraţi au ţinut aceeaşi femeie, saducheii citează pe Moise, deşi, după cum am spus, eu socot că aceasta este o născocire a lor. Pentru că cel de-al treilea frate n-ar fi luat-o, când a văzut că cei doi fraţi dinaintea lui au murit; dacă ar fi luat-o al treilea, n-ar fi luat-o al patrulea, nici al cincilea; dacă ar fi luat-o toţi aceştia, apoi nici într-un caz n-ar fi luat-o cel de-al şaselea sau cel de-al şaptelea frate, că ar fi socotit-o pe femeie piaza rea, că iudeii sunt superstiţioşi; dacă acum mulţi au această boală, cu mult mai mult pe vremea aceea. Dar, în afară de asta, iudeii fugeau de astfel de căsătorii, deşi-i silea legea; astfel Rut, moabiteanca, rămasă văduvă, abia s-a căsătorit cu o rubedenie tare îndepărtată, iar Tamara, tot din pricina aceasta, a fost silită să trăiască cu socrul ei.

- Dar pentru ce saducheii n-au născocit numai doi sau trei fraţi, ci şapte?
- Ca să-şi bată joc, după socotinţa lor şi mai mult de înviere. De aceea şi spun: "Toţi au avut-o", ca să-L încurce.

- Ce le-a răspuns Hristos?
- Le-a răspuns la amândouă întrebările lor; dar nu cuvintelor lor, ci gândurilor lor, descoperind totdeauna gândurile lor ascunse; uneori lăsa mustrarea pe seama conştiinţei celor ce-L întreabă, alteori îi mustra în auzul tuturora. Uită-te cum

Hristos le răspunde la amândouă întrebările lor! Le arată întâi că este înviere, apoi că învierea nu-i aşa cum şi-o închipuie ei. Că le spune: "***Vă rătăciţi, neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu***".

Pentru că saducheii se dăduseră cunoscători ai Scripturii, citind pe Moise şi legea, Hristos le-a arătat că tocmai întrebarea pusă de ei îi vădeşte necunoscători ai Scripturii. De aceea au şi venit să-L ispitească, pentru că nu ştiu Scripturile şi pentru că nu cunosc cum trebuie puterea lui Dumnezeu. ***"Ce e de mirare, le spune Domnul, că Mă ispitiţi pe Mine Care vă sunt încă necunoscut, când nu cunoaşteţi nici puterea lui Dumnezeu, despre care aţi primit atâtea dovezi şi pe temeiul raţiunii şi al Scripturii? Raţiunea singură ar fi fost în stare să vă facă să cunoaşteţi că toate sunt cu putinţă la Dumnezeu?***
Hristos le răspunde la întrebare. Şi pentru că pricina necredinţei saducheilor în înviere era credinţa lor că pieirea este soarta tuturor lucrurilor din lume, de aceea Hristos le-a îndreptat mai întâi părerea lor greşită despre soarta lucrurilor din lume - că asta era pricina necredinţei lor în înviere - apoi le arată cum va fi învierea:
"Că la înviere, le spune Hristos, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu din cer".

Evanghelistul Luca spune: ***"Ca fiii lui Dumnezeu"***. Aşadar dacă nu se însoară, întrebarea este de prisos. Nu pentru că nu se însoară, de aceea sunt îngeri, ci pentru că sunt ca îngerii, de aceea nu se însoară.

Prin acest răspuns Hristos a înlăturat şi celelalte păreri greşite despre înviere, după cum şi Pavel, printr-un cuvânt, a lăsat să se înţeleagă totul: ***"Căci chipul lumii acesteia trece".***

Hristos a arătat deci cum va fi învierea; dar totodată a arătat că este înviere. Cu toate că a fost dovedită şi existenţa învierii odată cu arătarea chipului cum va fi învierea, totuşi Hristos adaugă cu prisosinţă şi alte dovezi; nu se mărgineşte să le răspundă numai cuvintelor lor, ci le răspunde şi gândurilor lor. Astfel, când nu sunt prea vicleni, ci Îl întreabă din neştiinţă, Hristos îi învaţă cu dragă inimă; dar când Îl întreabă numai din răutate, nici nu le răspunde la întrebare. Şi le-a închis gura saducheilor tot cu Moise, pentru că şi ei pe Moise îl aduseseră ca temei, şi le-a zis: "Iar despre învierea morţilor n-aţi citit că: "***Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov? Nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor***".

"Nu este Dumnezeu al celor ce nu există, le spune Hristos, al celor ce odată au murit şi nu vor mai învia".

- Dar atunci pentru ce se spune în altă parte: "Ca să domnească şi peste morţi şi peste vii"?
- Nu este nici o contrazicere între un text şi altul. Prin "morţi" se înţeleg aici cei care au să fie vii. De altfel altceva se spune în cuvintele: "***Eu sunt Dumnezeul lui Avraam***" şi altceva în "***Ca să domnească şi peste morţi şi peste vii***". Domnul cunoaşte şi un alt fel de moarte, despre care a spus: ***"Lăsaţi morţii să-şi îngroape morţii lor".***

"Şi auzind mulţimile se mirau de învăţătura Lui".

Saducheii n-au cules vreun folos din cuvintele lui Hristos; ci, fiind biruiţi, au plecat; dar mulţimile cele curate la inimă au cules folos.

Aşadar pentru că aşa este învierea, haide să facem totul ca să avem parte de locurile cele dintâi de acolo!

"Iar fariseii, auzind că a închis gura saducheilor, s-au adunat împreună şi L-a întrebat unul din ei, învăţător de lege, ispitindu-L şi zicând: "Învăţătorule, care poruncă este mai mare în lege?"

Evanghelistul arată iarăşi pricina pentru care fariseii ar fi trebuit să tacă; şi cu asta dă pe faţă şi obrăznicia lor.
- Cum şi în ce chip?
- Prin aceea că ei îl atacă din nou pe Hristos, deşi auziseră că închisese gura saducheilor. Ar fi trebuit ca aceasta să-i potolească; dar nu; se silesc să-L atace mai grozav decât înainte. Acum pun pe un legiuitor să-L întrebe; nu pentru că voiau să afle, ci pentru că voiau să-L ispitească. Şi-L întreabă: ***"Care este cea dintâi poruncă?"***Şi pentru că cea dintâi poruncă este aceasta: "Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău", ei îi pun această întrebare cu nădejdea că-L vor prinde, că adică Hristos are să îndrepte această poruncă ca să arate că şi El este Dumnezeu.

- Ce le-a răspuns Hristos?
- Le-a arătat că au ajuns aici pentru că n-au nici un pic de dragoste, pentru că sunt mistuiţi de invidie, pentru că-i roade pizma. Şi le-a spus:
"Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău. Aceasta este cea dintâi şi cea mai mare poruncă; iar a doua, asemenea acesteia: ***Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi"***.

Domnul face acum ceea ce făcuse mai înainte cu saducheii. Aceia îl întrebaseră despre modul învierii; i-a învăţat despre înviere, dar i-a învăţat mai mult decât

ceruseră ei. Şi acum a fost întrebat de cea dintâi poruncă; El însă vorbeşte şi de a doua, foarte apropiată de cea dintâi; că a doua este asemenea celei dintâi - lăsându-le să înţeleagă că din răutate L-au întrebat. Că "***dragostea nu pizmuieşte***". Cu aceasta le dovedeşte că El ascultă şi de lege şi de profeţi.

- ***Dar pentru ce evanghelistul Matei spune că legiuitorul l-a întrebat ca să-L ispitească, iar evanghelistul Marcu, dimpotrivă:*** "***Văzând Iisus, spune el, că a răspuns înţelept, i-a zis lui: "Nu eşti departe de împărăţia lui Dumnezeu***".
- Nu este nici o contrazicere între un evanghelist şi altul, ci chiar deplin acord. La început, legiuitorul L-a întrebat pe Hristos pentru a-L ispiti; dar, folosindu-se de pe urma răspunsului, a fost lăudat. Hristos nu l-a lăudat la început, ci când legiuitorul a spus că dragostea de aproapele este mai mare decât arderile de tot; atunci i-a zis: "***Nu eşti departe de împărăţia lui Dumnezeu***". Legiuitorul trecuse cu vederea toate poruncile cele mici şi a vorbit de dragoste, care este capul virtuţilor. Toate celelalte porunci - şi sâmbăta şi celelalte - sunt date în vederea acestei porunci. Hristos însă nici nu l-a lăudat desăvârşit, că îi lipsea încă ceva. Spunând: "***Nu eşti departe***", i-a arătat că e încă departe, ca să-l facă să caute ce-i mai lipsea. Să nu te minunezi că l-a lăudat, când legiuitorul I-a spus: "***Unul este Dumnezeu şi nu este altul afară de El***", ci **cunoaşte şi aici că Domnul răspunde după sufletul celor care vorbeau cu El.** Oricât de multe lucruri ar spune ei despre Hristos, nevrednice de slava Lui, totuşi nu vor îndrăzni să spună că El nu este Dumnezeu.

- Dar atunci pentru ce îl mai laudă, când legiuitorul spune că nu este alt Dumnezeu în afară de Tatăl?
- Când Hristos îi laudă răspunsul lui, nu vrea să spună că El nu-i Dumnezeu - Doamne, fereşte! Dar pentru că nu era timpul potrivit să descopere Dumnezeirea Sa, îl lasă să rămână în învăţătura lui de mai înainte; îl laudă însă că ştie bine învăţăturile cele vechi, ca să-1 facă destoinic să primească la vreme potrivită şi învăţătura Noului Testament. De altfel cuvintele: "***Unul este Dumnezeu şi în afară de El nu este Dumnezeu***" nu sunt spuse nici în Vechiul Testament, nici în altă parte pentru lepădarea Fiului, ci în opoziţie cu idolii. Deci, Domnul, lăudând pe legiuitorul acesta, care a grăit aşa, îl laudă în sensul explicaţiilor de mai înainte.

Apoi, după ce a răspuns, îi întreabă şi El la rândul Său pe farisei:
"Ce vi se pare de Hristos? Al cui Fiu este? Ei au spus: "Al lui David".
Uită-te, te rog, când pune Hristos fariseilor întrebarea: ***"Al cui Fiu este Hristos"? După ce făcuse atâtea minuni, după ce săvârşise atâtea semne, după ce I se puseseră atâtea întrebări, după ce arătase şi cât de mare este acordul dintre El şi Tatăl - acord şi în cuvinte şi în fapte -, după ce lăudase pe învăţătorul de lege, care spusese:*** "***Unul este Dumnezeu***", ca să nu poată spune fariseii: "***A făcut***

minuni, dar este împotriva legii, este potrivnic lui Dumnezeu". De aceea le pune atât de târziu întrebarea aceasta, ca să-i îndrumeze pe nesimţite şi să dea şi ei mărturie că El este Dumnezeu. Pe ucenicii Săi i-a întrebat mai întâi ce spun oamenii despre El şi apoi pe farisei. Pe aceştia nu i-a întrebat cum i-a întrebat pe ucenici; ar fi spus că este un înşelător, un viclean, pentru că ei grăiesc orice fără teamă. De aceea le cere hotărârea lor.

Pentru că avea să meargă la patimă, Hristos citează profeţia care Îl propovăduise limpede ca Domn. N-o citează aşa dintr-o dată, nici n-o spune din proprie iniţiativă, ci mânat de o pricină binecuvântată.
Domnul i-a întrebat al cui Fiu este Hristos; dar pentru că n-au spus adevărul despre El - că au spus că El este simplu om - Hristos le îndreaptă părerea lor greşită şi citează pe David, care propovăduise Dumnezeirea Lui. Fariseii socoteau că Hristos este un simplu om; de aceea au şi răspuns: "***Al lui David***". Hristos însă, îndreptându-le părerea lor, citează pe profet, care mărturiseşte că este Domn, că este cu adevărat Fiu şi de aceeaşi cinste cu Tatăl. Şi nu S-a oprit aici; ci, ca să-i înfricoşeze, adaugă şi următoarele, zicând:
"Până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale".

Pentru că măcar aşa să-i aducă la Sine. Şi ca să nu spună fariseii că David L-a numit "Domn "linguşindu-L şi că spusa aceasta este numai o spusă omenească, iată ce întrebare le pune Hristos fariseilor:
"Dar cum David cu duhul îl numeşte Domn?"
Vezi că îi face să primească pe nesimţite adevărul despre El şi despre slava Sa?
Mai întâi a spus: "***Ce vi se pare vouă? Al cui Fiu este***?", ca prin întrebare să-i facă să dea răspunsul cel drept; dar pentru că fariseii au răspuns: "***Al lui David***", Hristos n-a spus: "***Dar iată ce grăieşte David***", ci tot sub formă de întrebare zice: "***Dar cum David cu duhul îl numeşte Domn?***", tot ca să nu-i supere spusele Sale. De aceea nici n-a spus: "Ce vi se pare vouă despre Mine?", ci: "Despre Hristos". Tot aşa şi apostolii aduc vorba despre Hristos tot pe nesimţite, când spun: "***Se cuvine să vorbim cu îndrăcire despre patriarhul David că a şi murit şi a şi fost îngropat***". Şi Hristos la fel, tot pentru aceeaşi pricină, dă învăţătura aceasta sub formă de întrebare şi sub formă de silogism, spunând:

"***Dar cum David cu duhul îl numeşte Domn***? zicând: "***Zis-a Domnul către Domnul Meu: "Şezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale". Deci dacă David îl numeşte Domn, cum este Fiu al lui?"***

Prin aceste cuvinte Hristos nu vrea să spună că nu-i Fiul lui David -Doamne fereşte! - că n-ar fi ţinut de rău pe Petru pentru asta, ci ca să îndrepte părerea greşită a fariseilor despre El. Deci când Hristos spune: "Cum este Fiu al lui?", spune aceasta: "Este Fiul lui David, dar nu aşa cum ziceţi voi!" Fariseii spuneau că Hristos este numai Fiul lui David, nu şi Domn. Şi lucrul acesta îl spune Hristos după ce a adus mărturia profetului David, dar şi atunci tot pe nesimţite: "Deci dacă David îl numeşte Domn, cum este Fiu al lui?"

Fariseii însă nu I-au dat nici un răspuns, deşi au auzit aceste cuvinte. Nici nu voiau să înveţe ceea ce trebuia. De aceea şi Hristos adaugă zicând că Hristos este Domn lui David. Dar, mai bine spus, nici aceste cuvinte nu le-a grăit în chip absolut, ci a luat în sprijinul Său şi pe profetul David, pentru că fariseii nu credeau în cuvintele Lui şi pentru a nu fi bârfit de ei. Lucrul acesta mai cu seamă trebuie să-1 avem în vedere: ***să nu ne smintim când Domnul spune despre El ceva umilitor şi josnic. Pricina, în afară de altele multe, este aceea că El Se coboară până la judecata şi sufletul celor cu care vorbeşte.*** De aceea şi acum învăţa sub formă de întrebare şi răspuns. Dar şi sub forma aceasta lasă să I se întrevadă Dumnezeirea Sa. Nu-i acelaşi lucru a auzi că este Domn al iudeilor cu a auzi că este Domn al lui David.

Uită-mi-te şi ce prilej potrivit a găsit Domnul ca să vorbească de Dumnezeirea Sa. Când legiuitorul I-a spus că "**Unul este Domnul**", atunci a vorbit şi despre El că este Domn şi pe temeiul profeţiei lui David, nu numai pe temeiul faptelor Lui. Le-a arătat, apoi, că Tatăl Îl va răzbuna: "**Până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale**". Şi aceste cuvinte arată acordul dintre El şi Tatăl şi egalitatea de cinste.

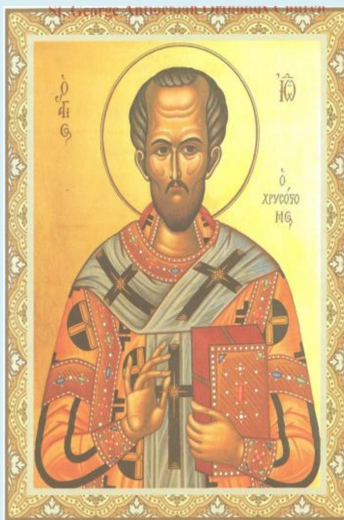
Acest sfârşit pune Hristos discuţiei Sale cu fariseii. Sfârşit sublim şi măreţ, în stare să le coasă gurile. Din pricina acestui sfârşit fariseii au tăcut; nu de bună voie, ci pentru că n-au mai avut ce spune. Şi astfel au primit o lovitură de moarte, ca să nu mai îndrăznească să mai vină la El cu astfel de întrebări.

Că spune evanghelistul: "***Nimeni n-a mai îndrăznit din acea zi să-L mai întrebe***".

Nu puţin au folosit mulţimile de pe urma acestor discuţii cu fariseii. De aceea de acum înainte Hristos îşi îndreaptă către mulţimi cuvântul. Izgonise lupii, sfărâmase uneltirile lor.

Fariseii n-au câştigat nimic, pentru că erau stăpâniţi de slava deşartă, pentru că erau cuprinşi cu totul de această patimă cumplită.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Sfânta şi marea Marţi - Împotriva lenevirii de a veni la Biserică

"Daţi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu" (Mt. 22, 21)

Ni se pare că n-am isprăvit nimic, când ne-am dat osteneala de a vă îndemna să fiţi mai osârdnici cu vizitarea adunării, unde se face slujirea cea dumnezeiască; căci iarăşi Biserica este deşartă şi părăsită de fiii ei. De aceea, eu iarăşi trebuie să vă îngreunez şi să vă fiu povară, pe de-o parte dojenind pe cei de faţă, pe de alta probozind pe cei ce lipsesc. Pe aceştia din urmă, pentru că rămân în lenevire şi în uşurătatea minţii lor, iară pe voi, pentru că nu vă îngrijiţi cu râvna cuvenită pentru mântuirea confraţilor voştri.

Eu iarăşi sunt silit să vă îngreunez şi să vă fiu povară, nu pentru mine şi pentru folosul meu, ci pentru voi şi pentru mântuirea voastră, care îmi este scumpă. Poate să se supere pe mine oricine vrea, poate să mă ocărască pentru aceasta şi să mă vorbească de rău, că totuşi nu voi înceta de a vă fi povară, în felul acesta, şi această împovărare este lucrul cel mai bun, pe care-l pot eu face.

Căci poate, poate că tocmai prin aceasta vă veţi sfii şi de acum înainte vă veţi îngriji pentru mântuirea fraţilor voştri, ca nu de-a pururea să fiţi proboziţi pentru unul şi acelaşi lucru. Căci ce-mi foloseşte mie, când voi lăudaţi predicile mele, dar nu umblaţi după fapta bună; şi ce mă va vătăma pe mine, când voi îmi veţi retrage lauda voastră, dar eu voi vedea că fapta bună şi cucernicia voastră cresc ?

Nu aplauzele ascultătorilor, ci îndreptarea lor este adevărata laudă pentru un predicator. Cuvintele care plac pier repede în aer, iară îndreptarea ascultătorilor

este pentru predicator şi pentru ascultători un folos durabil şi netrecător. Lauda voastră poate numai aici jos, pe pământ, să dea predicatorului însemnătate, iară îndreptarea sufletelor voastre îi va da lui duh de veselie, când se va înfăţişa la scaunul Judecăţii lui Hristos.

A nu se îngriji cineva de mântuirea celorlalţi oameni nu este un păcat mic, ci acesta merită o pedeapsă aspră şi neînlăturată, cum s-a întâmplat robului aceluia din Evanghelie, care a îngropat talantul său în pământ.

El a fost dojenit nu pentru vreo purtare fără de orânduială în viaţa sa privată, nici pentru vreo necesitate, căci el a întors totul neatins. Dar vinovăţia lui a stat în aceea că el n-a dobândit talantul, nu 1-a îndoit, iar pentru aceasta a fost vrednic de osândit.

Din aceasta vedem că, spre a se mântui cineva, nu este de ajuns ca noi înşine să fim aprinşi de râvnă pentru slujirea de Dumnezeu; cineva trebuie să îndoiască talantul său, iar aceasta se face când noi ne îngrijim nu numai de mântuirea sufletului nostru, ci şi de a confraţilor noştri.

Sluga aceea, desi a zis. „***Iată, ce-i al tău***" (Mt. 25, 25), totuşi aceasta n-a fost deajuns pentru apărarea sa, căci Domnul a zis către dânsul: „***Se cuvenea ţie să fi dat argintul meu schimbătorilor***".

Socoteşte acum cât de uşoare sunt poruncile Domnului! Adică omul cere de la sluga sa, care a împrumutat bani de la stăpânul său, ca ea să-i aducă iarăşi îndărăt; Dumnezeu însă nu face aşa; El cere numai ca talantul să fie dat cu împrumut, şi nu ne face răspunzători de înturnarea lui. Aceasta va să zică: îndeamnă pe aproapele tău, dă-i sfatul tău, fă numai datoria ta, iar a-l îndupleca nu stă în puterea ta.

Dumnezeu cere numai ca tu să pui talantul tău şi să-1 dai la dobândă. Ce este mai lesne decât aceasta? Şi cu toate acestea, sluga aceea a numit pe Domnul său aspru şi nemilostiv.Aşa fac slugile cele rele şi leneşe, ele totdeauna aruncă greşalele lor asupra stăpânilor. De aceea a fost acela pedepsit şi legat şi aruncat în întunericul cel mai dinafară. Pentru aceea, ca să nu ne întâmpine şi pe noi acelaşi lucru, să îndemnăm şi să sfătuim pe fraţii noştri, fie că ascultă ei cuvintele noastre sau nu. Dacă ei ne vor urma, se vor ferici şi pe dânşii şi pe noi; iară dacă nu ne vor urma, vor trage asupră-le cea mai grea osândă, fără ca noi, în ce ne priveşte, să suferim cea mai mică vătămare.

Noi ne-am făcut datoria, le-am dat sfatul şi povăţuirea cea bună; ne-urmarea lor nu poate a ne aduce vreo vătămare.

Nu atunci păcătuim noi, când nu câştigăm pe alţii, ci numai atunci când neglijăm de a le da îndemn şi povăţuire. Iară dacă noi totdeauna i-am îndemnat şi i-am sfătuit bine, de acolo înainte, Dumnezeu nu pe noi, ci pe dânşii are să-i tragă la socoteală.

Însă omul pe care cineva de-a pururea îl sfătuieşte şi-l învaţă, abia este cu putinţă ca la sfârşit să nu se îndrepteze şi să nu se facă râvnitor. Eu pot la aceasta să aduc o zicătoare cunoscută, care spune că apa, picând necontenit pe o piatră, la sfârşit o găureşte. Ce este mai moale decât apa şi ce este mai vârtos decât piatra ? Cu toate acestea, necontenirea picurării biruieşte firea cea vârtoasă a pietrei. Iară dacă necontenirea poate birui chiar firea, cu atât mai vârtos va putea ea să biruiască voia; creştinătatea, iubiţilor, nu este o jucărie, un lucru de a doua mână. Aceasta noi o spunem de-a pururea, şi totuşi nimica nu isprăvim. Ce gândiţi voi, câte dureri simt eu, când observ că în zilele de sărbători mulţimea cea mare se aseamănă cu valurile cele nenumărate ale mării, iară acum nu se arată la slujirea de Dumnezeu nici a suta parte din acea mulţime?

Unde sunt acum aceia care ne îmbulzesc în zilele de sărbători ? Eu îi caut, îi jelesc acum, gândind câţi dintre dânşii iarăşi se duc la pieire după ce au fost mântuiţi odată, cât de mulţi fraţi văd eu lipsind, cât de mic este numărul celor ce doresc mântuirea şi ce mare parte a Bisericii se aseamănă unui trup mort şi nemişcat. Dar voi veţi zice, poate: ce ne pasă nouă?

Trebuie să vă pese foarte mult. Vai acelora care nu caută să mântuiască pe confraţii lor, nu-i îndeamnă, nu le dau sfat! Trebuie să vă pese vouă, celor ce nu-i siliţi şi nu-i întoarceţi de la uşurătatea minţii şi de la lenea lor. Cum că noi nu trebuie să ne îngrijim numai de noi, ci şi pentru alţii, Hristos ne-a arătat-o lămurit, ***când ne-a numit sare, aluat şi lumină*** (Mt. 5, 13; 14 şi 13, 33). Căci anume aceste lucruri sunt folositoare şi avantajoase pentru alţii.

Lumina luminează şi se arată nu pentru dânsa însăşi, ci pentru aceia care şed în întuneric. Şi tu eşti o lumină – nu pentru ca să ai lumină pentru tine singur, ci pentru ca să poţi întoarce şi pe cei rătăciţi. Căci la ce foloseşte lumina dacă ea nu poate sluji celor ce şed în întuneric? Si ce foloseşte un creştin, dacă el nu câştigă pe nimenea şi nu întoarce pe nimenea în fapta cea bună?

Tot aşa sărează sarea, nu pe sine însăşi, ci împiedicând alte trupuri ca să nu treacă în putrejune şi nelăsându-le să se piardă. Asemenea trebuie să faci şi tu. Dacă Dumnezeu te-a făcut sare duhovnicească, tu eşti dator a săra şi a împrospăta membrele care trec în putrejune, adică pe confraţii tăi, care sunt leneşi şi cugetă cele pământeşti, a-i depărta de lene ca de putrejune; şi iarăşi a-i lega cu trupul Bisericii.

Tot pentru aceasta Dumnezeu te-a numit aluat, încă şi aluatul nu se dospeşte pe sine însuşi, ci plămădeala, oricât de mare sau mică ar fi ea. Aşa trebuie să fiţi şi voi. Chiar de aţi fi puţini după număr, totuşi după credinţă şi după râvna cea cucernică trebuie să fiţi puternici şi tari.

Deci, precum aluatul nu este slab, cu toată micimea lui, ci prin puterea sa cea lăuntrică covârşeşte toată plămădeala, aşa şi voi puteţi întoarce la râvnă un număr mult mai mare, numai de veţi voi.

învinovăţiţi vara, căci aud pe unii făcând aceasta şi zicând: „Căldura acum este prea mare, zăduful este nesuferit, nu putem să ne strângem şi să ne înghesuim într-o adunare prea mare, ne umplem de sudoare şi de năduşeală”; când ziceţi aceasta, în adevăr mie-mi este ruşine de voi, căci acestea sunt vorbe femeieşti, de nimica şi fără putere.

Este o adevărată ruşine măcar a răspunde la astfel de dezvinovăţiri, dar totuşi trebuie să facem aceasta; căci dacă voi nu vă roşiţi a spune acestea, cu atâta mai puţin trebuie să roşim noi de a vă răspunde. Deci, ce să vă răspundem noi la aceste pricinuiri ? ***Eu vă voi aminti istoria celor trei bărbaţi din cuptorul cel cu foc, care în mijlocul flăcărilor ce-i înconjurau din toate părţile, ce se atingeau de gura şi de ochii lor şi ameninţau a-i năbuşi, totuşi n-au încetat a aduce Domnului Dumnezeu cântarea cea sfântă a laudei, în mijlocul focului îl lăudau mai veseli decât pe o drăgălaşă pajişte.***

Pe lângă aceasta vă voi aminti de ***Daniil şi de groapa leilor din Babilon, încă şi de o altă groapă plină de noroi, care era aproape să înăbuşească pe profetul Ieremia.*** Pe cei ce vor să dezvinovăţească nevenirea lor la Biserică prin arşiţă, îndată îi voi duce de ***la această groapă la temniţă şi le voi arăta cum Pavel şi Syla sunt încătuşaţi acolo, plini de vânătăi şi de răni, cu trupul sfâşiat de mulţimea loviturilor, cum ei totuşi în mijlocul nopţii cântau laude lui Dumnezeu şi săvârşeau prea sfânta lor priveghere.*** Toţi aceşti sfinţi din cuptorul cel înfocat, din groapa leilor, din temniţă, din cătuşi şi din tot felul de pătimiri nespuse, niciodată

nu s-au îngreuiat de toate acestea, ci le-au suportat cu o râvnă neobosită, într-o evlavie arzătoare şi preamărire a lui Dumnezeu.

Noi însă, care nici măcar o mică parte din pătimirile acelor sfinţi nu am răbdat, am vrea să ne lăsăm de îngrijirea mântuirii sufletelor noastre pentru căldură, pentru puţină arşiţă şi sudoare, a ne feri de adunările servirii dumnezeieşti, şi în locul lor să ne amestecăm în societăţile cele pierzătoare, care nu au în sine nimic sănătos ? Nu este aceasta o nebunie?

Cuvântul lui Dumnezeu este o rouă atât de plăcută şi drăgălaşă, iar tu vorbeşti de arşiţă? Hristos zicea curat: ***„Apa pe care Eu o dau omului se va face într-însul izvor săltător întru viaţa cea veşnică"*** (In. 4, l, 4); şi iarăşi: „***Cel ce crede întru mine***, precum a zis Scriptura – ***râuri de apă vie vor curge din pântecele lui***" (In. 7, 38).

Când ai tu izvoarele şi râurile cele duhovniceşti, spune-mi, te mai temi de arşiţa cea trupească ? Când este vorba de târg, unde este aşa de mare zgomot, aşa de cumplită înghesuială şi aşa de năsilnică arşiţă, nu te aperi cu căldură, şi totuşi nu poţi zice, că în târg suflă numai vânt plăcut şi răcoros, iară aici în Biserică s-a strâns tot pripecul şi arşiţa.

Mai degrabă este cu totul dimpotrivă, căci Biserica este podită cu pietre răcoroase, împotriva razelor soarelui ea este apărată prin ziduri şi acoperământ şi prin bolţi înalte, acolo, din contră, fiecare loc este expus razelor celor arzătoare ale soarelui, pe lângă aceea, acolo domneşte o înghesuială cumplită, mult fum şi praf, şi încă multe altele, care pricinuiesc greutăţi. Din aceasta vedem că astfel de pricinuiri şi dezvinovăţiri ale nevenirii la Biserică, precum le-am pomenit eu, trebuie a le însuşi lenevirii şi moleşirii sufletului care nu este încălzit de flacăra Sfântului Duh.

Însă eu adresez vorba mea nu tocmai celor absenţi, ci mai vârtos vouă, care nu-i atrageţi aici, nu-i opriţi de la lenevirea lor şi nu-i faceţi să vină la această masă mântuitoare. Când slugile voiesc să săvârşească o lucrare împreună, cheamă pe toţi soţii lor; voi însă când aveţi să săvârşiţi o slujbă duhovnicească Domnului Dumnezeu, slujirea cea dumnezeiască, nu vă îngrijiţi de soţii voştri la slujire, ci-i lăsaţi a pierde acest mare câştig. Dar dacă ei nu voiesc? Va zice cineva: stăruieşte asupră-le, nu-i lăsa până ce vor voi! Dacă vor vedea că noi nu-i slăbim, ba necontenit îi zorim, vor voi şi ei. Dar toate acestea sunt numai o îndoială şi o dezvinovăţire de nimic.

Câţi părinţi sunt aici care n-au cu dânşii pe copiii lor ? Nu poţi tu oare nici pe copiii tăi să-i aduci aici ? De aici înţelegem noi că mulţi lipsesc din această adunare nu numai pentru lenevirea lor, ci şi pentru că voi nu v-aţi făcut datoria.

Dacă voi până acum nu aţi fost râvnitori la aceasta, trebuie să fiţi cu atât mai mult de acum înainte. Fiecare să aducă, de acum, la Biserică, împreună cu dânsul, pe vreunul dintre cei de aproape ai săi; tatăl să-şi aducă fiul, fiul pe tatăl său, bărbatul pe nevasta sa, femeia pe bărbatul său, stăpânul pe sluga sa, fratele pe frate, prietenul pe prieten; unul să încurajeze şi să îndemne pe altul a se arăta toţi aici. Ba nu numai pe prietenii noştri, ci încă şi pe vrăjmaşii noştri să-i invităm la această comună comoară de norocire. Şi când vrăjmaşul va vedea această grijă a ta pentru mântuirea sufletului său, desigur îi va trece ura asupra ta.

Zi celui ce nu voieşte să meargă la Biserică: nu te ruşinezi tu oare de jidovi, care cu aşa mare stricteţe păzesc sâmbăta lor şi chiar înaintea serii acelei zile se opresc de orice lucru? Vineri, când soarele se pleacă spre apus, ei curmă toate afacerile, cumpărarea şi vânzarea încetează. Jidovii încă şi acum păzesc legea lor atât de curat, măcar că vremea ei a trecut şi măcar că ea nu le ajută, ci mai mult îi vatămă; ***iară tu, care de la umbră ai trecut la lumină şi te-ai învrednicit a vedea soarele dreptăţii, tu, care ai dreptul de cetăţenie al cerului, şi căruia ţi s-a încredinţat adevărul, tu nu vei voi oare să arăţi o râvnă aşa de mare ca jidovii?***

Numai pe o mică parte a zilei te chemăm aici şi tu nu vei voi oare nici această mică parte să o întrebuinţezi spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu ? Spune-mi, ce iertare poţi tu nădăjdui ? Cu ce poţi tu oare să te dezvinovăţeşti temeinic şi cuviincios ? Este cu neputinţă, aşa cum este cu neputinţă ca cineva, fiind atât de leneş şi uşuratic de minte, să dobândească iertare, chiar de ar făptui el mii de treburi şi isprăvi pământeşti.

Nu ştii tu că, dacă vei veni aici şi te vei ruga lui Dumnezeu, atunci treburile tale vor merge mai bine? Tu ai multe griji vremelnice! Tocmai de aceea vino aici, pentru ca prin părtăşia ta la această adunare să câştigi ajutorul lui Dumnezeu şi, liniştindu-te, iarăşi să te duci de aici. Tu vei câştiga atunci pe Dumnezeu întru ajutorul tău şi susţinut de mâna cea cerească, nu vei mai fi biruit de duhurile cele rele.

Dacă tu iei parte la rugăciunea Episcopului, părintelui nostru, şi la evlavia obştească, dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu, dacă cu chipul acesta dobândeşti ajutorul cerului şi ieşi de aici înarmat cu aceste arme, atunci nici Satana nu te va

mai putea vătăma, nici vreunul dintre oamenii cei înrăutăţiţi, a căror ocupaţie este de a jigni şi de a cleveti pe alţii.

Iară dacă tu fără aceste arme te duci de la casa ta la târg, lesne vei putea fi biruit de toţi cei ce te pândesc. De aici vine că multe din afacerile noastre, atât private, cât şi publice, nu merg după dorinţa noastră; de aici vine că noi nu ne grijim înainte de toate de suflet şi de duh, ci nesocotim orânduiala, pradă treburilor celor lumeşti. De aici vine că toate merg aşa pe dos şi fără de rânduială, şi domneşte o confuzie aşa de mare.

Mai zic încă o dată, socotiţi ce durere mare trebuie să simtă sufletul meu, când gândesc că în sărbători toată cetatea de la sine şi fără invitare se grămădeşte aici; iară dacă a trecut sărbătoarea, nimeni nu mai vine aici, chiar de m-aş osteni şi i-aş invita toată ziua?

Aceasta cu adevărat mi-a pricinuit mult necaz, şi eu am zis în sine-mi: sfatul şi îndemnarea sunt zadarnice, voi faceţi toate numai din obicei, şi prin predicarea mea nu vă faceţi mai buni şi mai râvnitori. în sărbători veniţi aici mulţime, iară dacă a trecut sărbătoarea, atunci se vede că predica mea nu a adus nici un folos.

Nu dovediţi voi oare cu acestea, că predica mea, întrucât vă priveşte pe voi, este nefolositoare şi de prisos? Poate că noi pe mulţi i-am supărat cu cuvintele noastre. Dar tocmai cei leneşi nu prea iau la inimă dojana noastră, altminterea ar trebui ca ei să lepede uşurătatea minţii şi să se facă mai osârdnici.

Spune mie, poţi tu oare trage din vreo afacere lumească atât de mare folos, pe câtă pagubă îţi aduce lipsirea de la Biserică? Este cu neputinţă de a trage din vreo altă societate atâta folos, pe cât din această sfântă adunare.

Tu gândeşti poate la sala judecăţii, la casa sfatului, sau la palatul împărătesc. Este adevărat, noi aici în Biserică nu dăm nimănui vrednicii şi dregătorii, comandamente ori altele asemenea; dar noi dăm aici o vrednicie, care este mai mărită decât cea împărătească; de fapt nu noi, ci harul lui Dumnezeu dă aici această vrednicie. ***Dar care este acea mare vrednicie pe care o primesc cei ce vin aici?*** Ei se învaţă a birui patimile cele nebuneşti, a stăpâni poftele cele păcătoase, a învinge mânia, a înăbuşi zavistia şi a subjuga deşertăciunea.

Un împărat, care şade pe tronul său împodobit cu coroană, nu este aşa de mărit ca omul la care mintea şade pe scaun, domneşte peste patimile cele înjosite şi se împodobeşte cu această putere precum cu o coroană mărită. Spune-mi, ne folosesc

oare porfira şi hainele cele pompoase, şi coroana cea înfrumuseţată cu pietre scumpe, dacă sufletul este robul patimilor? Ce ne foloseşte nouă a fi liberi şi mari, dacă partea cea mai însemnată a noastră, sufletul, suspină într-o robie înjositoare? Precum nu ne foloseşte nouă nimic, când trupul nostru din afară pare sănătos iară înlăuntru îl ard frigurile, aşa nu ne ajută nouă stăpânirea cea pământească, ba chiar nici tronul cel împărătesc, când înlăuntru sufletul este sfâşiat de poftele cele sălbatice şi duhul este răsturnat de pe tronul stăpânirii de către patimi, încât se gârboveşte de silnicia lor şi tremură de năpădirile lor.

Deci pentru ca să nu ni se întâmple una ca aceasta, de aceea aleargă la noi Profeţii şi Apostolii, din toate părţile, cu Sfintele Scripturi şi cu îndemnurile şi sfătuirile lor domolesc patimile noastre, îmblânzesc sălbăticia poftelor noastre, ajutându-ne a ajunge la o domnie care este mai mărită decât o împărăţie.

Pentru aceasta am zis eu că cel ce se depărtează de la slujirea de Dumnezeu şi se lipseşte de aceste sfătuiri, singur se răneşte pe sine de moarte, vătămându-se însuşi mai mult decât orice altă vătămare ar putea să fie pe pământ. Dimpotrivă, cei ce vin aici trag mai mare folos decât de oriunde de aiurea, precum am arătat în curgerea cuvântării noastre.

Legea lui Moise a zis: „***Să nu te arăţi înaintea Domnului Dumnezeului tău deşert***” (Ieş. 23, 15) Deci, dacă fără de jertfă nici la templul Vechiului Testament nu se putea merge, cu atât mai mult trebuie a aduce cu sine jertfa, când cineva se adună cu fraţii săi la slujirea de Dumnezeu cea creştinească.

Iară jertfa, pe care cineva trebuie să o aducă cu sine, este mai mărită şi mai nobilă decât aceea din legea veche, căci aici omul are să aducă jertfă lui Dumnezeu propriul său suflet.

Nu ştii că sunt păsări care ademenesc la sine pe altele ? Aşa să facem şi noi, căci cum ne vom putea noi oare dezvinovăţi, când animale necuvântătoare ademenesc la sine pe altele de felul lor, iară noi, care suntem înzestraţi cu minte şi cu judecată, să neglijăm oare o astfel de prinsoare? De aceea eu vă zic: mergeţi pe la casele confraţilor voştri, aduceţi-i cu voi la maica noastră cea obştească, la Biserică.

Nu este de ajuns să auzim; trebuie să şi facem. Ba încă ne atragem o pedeapsă mai mare, când noi măcar că de-a pururea auzim sfătuirile, dar nu facem ce se zice. Apostolul zice aşa: „***Nu cei ce aud legea sunt drepţi la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptaţi***” (Rom. 2, 13).

Aceasta în ce-i priveşte pe cei ce ascultă. Dar nici predicatorul nu are nici un folos de la cuvântarea sa, dacă purtarea lui nu corespunde învăţăturii sale şi dacă nu pune în concordanţă viaţa sa cu cuvântarea sa.

Ascultă ce zice Psalmistul şi Apostolul. Psalmistul scrie: „***Păcătosului i-a zis Dumnezeu: pentru ce tu povesteşti dreptăţile mele, şi iei aşezământul de lege al Meu prin gura ta, iară tu ai urât învăţătura***” (Ps. 49, 17-18).

Iar Apostolul Pavel aşa grăieşte către cei ce se îngâmfează pentru învăţătura lor: „***Tu te bizuieşti a fi povăţuitorul orbilor şi lumină celor din întunerec, îndreptător celor fără de minte, învăţător celor neştiutori; dar pentru ce înveţi numai pe alţii, iară pe tine însuţi nu te înveţi?”*** (Rom. 2, 19-21).

Deci, fiindcă mie predicarea, iară vouă ascultarea nimic nu ne folosesc, dacă nu facem ceea ce se zice, ba încă prin aceea mai mult se măreşte osânda noastră, de aceea noi să nu ascultăm numai în linişte cuvântul lui Dumnezeu, ci să-l şi aplicăm în fapte.

Este foarte bine când cineva de-a pururea aude cuvântul lui Dumnezeu; dar oricât de bine este aceasta, totuşi rămâne fără folos, dacă nu unim cu ea şi ascultarea, care împlineşte voia lui Dumnezeu. Aşadar, să nu veniţi aici în zadar şi fără roadă, ci precum eu de multe ori v-am rugat, şi nu voi înceta de a vă ruga, puneţi toată râvna voastră, spre a-i aduce aici pe fraţii voştri; îndemnaţi pe cei rătăciţi si daţi-le sfat bun, nu numai cu cuvintele, ci şi cu fapta, că învăţarea prin fapte este cea mai puternică.

Chiar de nu ai vorbi, dar dacă la ieşirea ta din Biserică vei arăta celor ce au rămas afară de ea, prin aerul tău, prin căutarea ta, prin glas, prin mers şi prin toată fiinţa ta, folosul ce ai câştigat de la Biserică, chiar aceasta este de ajuns, spre a-i sfătui şi îndemna şi pe dânşii să vină la Biserică. Adică noi trebuie să ieşim din Biserică, aşa cum am ieşi din locul cel mai sfânt, aşa cum am ieşi chiar din cer, mai îndreptaţi, mai înţelepţi, mai serioşi şi mai legiuiţi în toate cuvintele şi faptele noastre.

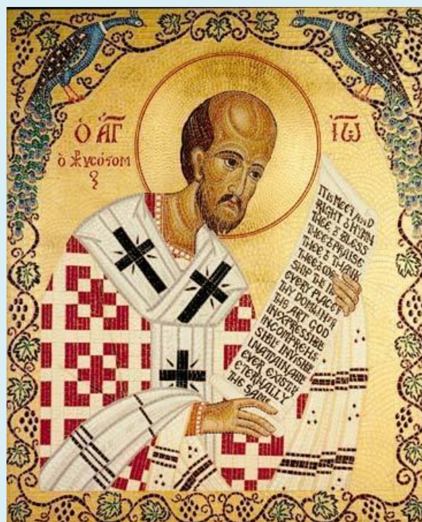
Când femeia pe bărbat, tatăl pe fiu, fiul pe tată, sluga pe stăpân, prietenul pe prieten şi vrăjmaşul pe vrăjmaş se văd astfel ieşind din Biserică, atunci toţi trebuie să recunoască de ce mare folos ne-am împărtăşit noi aici; ei trebuie să recunoască folosul acesta, când vor vedea că noi ne-am făcut mai blânzi, mai răbdători şi mai cucernici.

Gândeşte numai la ce taine ai fost de faţă în Biserică, că tu aici ai fost în ceata Serafimilor, ai fost în rândul cetăţenilor cerului, ai cântat cu îngerii, ai vorbit cu Domnul întru rugăciune şi te-ai unit cu Hristos.

Dacă noi înşine suntem într-o întocmire dreaptă, nu avem nevoie de vorbe multe ca să îndemnăm a veni la Biserică pe cei ce lipsesc, ci mai vârtos ei vor pricepe, din folosul cel mare de care ne-am împărtăşit, pierderea pe care ei au suferit-o, iar pe viitor se vor grăbi a veni şi ei la Biserică, ca să se împărtăşească la rândul lor de acest folos.

Când ei chiar din cele din afară ale voastre vor vedea frumuseţea sufletului vostru, ei de ar fi oricât de nesimţitori, totuşi desigur se vor aprinde de dorul unei asemenea frumuseţi. De aceea noi să împodobim omul nostru cel dinlăuntru, iar ceea ce am auzit aici în Biserică, în afară de ea să le punem în lucrare! Precum luptătorul dă dovadă la săvârşirea luptei de cele ce a învăţat în şcoala de gimnastică, aşa şi noi în afacerile vieţii trebuie să arătăm cele ce am învăţat aici în Biserică. Amin.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Să nu trâmbiţaţi faptele voastre bune înaintea oamenilor

„Că toate faptele lor le fac, spune Domnul, ca să fie văzuţi de oameni” (Matei 23, 5). Hristos a spus aceste cuvinte ca să arate cât de ahtiaţi sunt după slava deşartă; şi slava deşartă i-a pierdut. Mai înainte i-a învinuit că sunt cruzi şi trândavi; acum îi învinuieşte că sunt înnebuniţi după slavă. Aceasta i-a depărtat de Dumnezeu; aceasta i-a făcut să lupte într-o altă arenă; aceasta i-a pierdut.

Un atlet care caută să placă spectatorilor face în faţa spectatorilor acele exerciţii care sunt pe gustul lor. Dacă face exerciţii în faţa unor spectatori curajoşi, caută să execute acele exerciţii care au nevoie de curaj; dar dacă face exerciţii în faţa unor spectatori nepăsători şi trândavi, ajunge şi el un trândav. De pildă: are spectatori cărora le place să râdă? Ajunge şi el un măscărici, ca să distreze pe spectatori! Are spectatori serioşi şi cu judecată de filozofi? Caută şi el să fie la fel, pentru că de aceleaşi simţăminte sunt însufleţiţi şi cei care îl aplaudă.

Uită-te că şi acum Domnul îi învinuieşte iarăşi cu tărie, pentru că fariseii şi cărturarii nu făceau unele fapte cu un scop şi altele cu alt scop, ci toate pentru slavă deşartă. Învinuindu-i că umblă după slavă deşartă, le arată că nu caută slava deşartă săvârşind fapte mari şi de neapărată trebuinţă – de altfel nici nu aveau, ci erau lipsiţi de fapte mari – ci fapte mici şi neînsemnate, dovezi şi ele ale răutăţii şi păcătoşeniei lor, cum sunt filacteriile şi ciucurii de la haine.

„Că îşi lăţesc filacteriile lor şi-şi măresc ciucurii hainelor lor” (Matei 23, 5)

- Ce sunt filacteriile şi ciucurii?

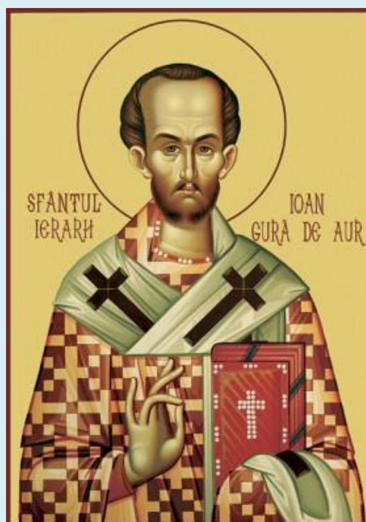
- ***Pentru că iudeii uitau adesea binefacerile lui Dumnezeu, de aceea Dumnezeu a poruncit să scrie pe cărţulii mici minunile Sale şi să şi le atârne de mâinile lor.*** De aceea şi spunea Dumnezeu în Deuteronom: ***„Şi le leagă pe ele să ia semn pe mâna ta şi să fie neclătite înaintea ochilor tăi”*** (Deuteronom 6, 8). ***Aceste cărţulii se numeau filacterii.*** Aşa cum fac şi acum multe femei care au atârnată de gât Evanghelia. Apoi, ca să le aducă iarăşi aminte de poruncile Lui, Dumnezeu a făcut cu ei ceea ce fac adeseori mulţi oameni care îşi leagă degetul cu un petic sau cu un fir de lână ca să nu uite ceva. ***Tot aşa şi Dumnezeu a poruncit iudeilor, ca unor copii, să-şi coasă de haine, la marginea de la picioare, o fâşie de pânză de culoare violetă, pentru ca uitându-se la ea să-şi aducă aminte de poruncile Lui (Numeri 15, 38-40).Aceste fâşii de pânză se numeau ciucuri.***

La aceste lucruri erau cu mare luare aminte cărturarii şi fariseii! Îşi lăţeau bucăţile de stofă în care aveau cărţuliile acelea şi-şi măreau ciucurii de la haine! Dar aceasta este o nebunească dorinţă de slavă deşartă. ***Pentru ce umbli, fariseule, după laudă şi cinste? Pentru ce-ţi lăţeşti filacteriile? Faci, oare, cu asta vreo ispravă? îţi foloseşte la ceva? Câştigi ceva de pe urma lor?***

Dumnezeu nu-ţi cere să-ţi măreşti ciucurii, să-ţi lăţeşti filacteriile, ci să-ţi aduci aminte de cele ce-a făcut pentru tine. Dacă nu trebuie să umblăm după laudă şi cinste când facem milostenie şi când postim, deşi acestea sunt fapte bune săvârşite cu truda noastră, pentru ce te lauzi, iudeule, cu nişte fapte care te acuză mai ales de trândăvie?

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei, traducere de Pr. D. Fecioru, în „Părinţi şi Scriitori Bisericeşti”, vol. 23, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1994, pp. 821-822)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Mormânt văruit pe dinafară, putred pe dinăuntru

„Hristos îi mustră pe farisei pentru umblatul lor după slavă deşartă, numindu-i „morminte văruite" şi spunându-le: „făţarnicilor" (Matei 23, 27). ***Că slava deşartă. este pricina tuturor relelor şi pricina pieirii lor.*** Nu i-a numit numai morminte văruite, ci a spus că sunt plini de necurăţie şi făţărie. Spunea acestea ca să arate pricina pentru care n-au crezut; n-au crezut pentru că sunt plini de făţărnicie şi nelegiuire.

Şi astăzi sunt mulţi oameni la fel ca şi cărturarii şi fariseii. Se împodobesc pe din afară, dar pe dinăuntru sunt plini de toată nelegiuirea. ***Şi astăzi mare e grija şi multe sunt chipurile curăţirii pe din afară; dar pentru curăţirea sufletului, nici o grijă.*** Dacă ai zgândări puţin de tot conştiinţa unui om, ai da peste grămezi de viermi, peste venin şi peste duhoare nespusă, adică poftele cele desfrânate şi rele care sunt mai necurate decât viermii.

Că fariseii şi cărturarii sunt aşa nu-i atât de grozav, deşi e grozav, dar ca noi, care am fost învredniciţi să fim temple ale lui Dumnezeu, noi să ajungem dintr-o dată morminte pline de atâta duhoare, da, asta este culmea ticăloşeniei. Cât de mare ne e, oare, ticăloşia când ajunge mormânt locul unde locuieşte Hristos, unde a lucrat Duhul Sfânt, unde s-au săvârşit atâtea taine? Câte bocete şi plânsete nu trebuie scoase când mădularele lui Hristos ajung morminte pline de necurăţie?

Gândeşte-te, omule, că te-ai născut a doua oară, gândeşte-te la darurile de care ai fost învrednicit; gândeşte-te la haina ce-ai primit, că ai fost făcut templu de nesfărâmat, că ai fost făcut templu frumos împodobit. N-ai fost împodobit cu aur,

nici cu mărgăritare, ci cu Duhul Sfânt, mai de preţ decât aurul şi mărgăritarele. Gândeşte-te că nimeni nu zideşte mormânt în oraş; aşadar nici tu nu poţi fi mormânt în cetatea cea de sus. Dacă nu-i îngăduit să zideşti mormânt în oraş, aici pe pământ, cu atât mai mult acolo.

Dar, mai bine spus, chiar aici pe pământ eşti de râsul tuturor dacă plimbi un suflet mort; dar nu numai că eşti de râs, dar mai fug şi toţi de tine. Spune-mi, nu s-ar da toţi la o parte, n-ar fugi toţi de tine dacă ai plimba de colo până colo un cadavru? Gândeşte aşa şi de sufletul tău! E mult mai groaznic să plimbi prin lume un suflet omorât de păcate, un suflet stricat, decât un cadavru. Cine va avea, dar, milă de un astfel de suflet? Nimeni! Când tu nu ai milă de sufletul tău, cum va avea milă de el un alt om când tu te porţi atât de crud cu propriul tău suflet, ca un duşman, ca un vrăjmaş?

Ce n-ai face, oare, unui om care ar îndrăzni să îngroape un mort acolo unde dormi şi mănânci tu? Tu însă îngropi sufletul tău mort nu acolo unde mănânci, nici acolo unde dormi, ci în biserică, între mădularele lui Hristos, şi nu te temi că are să cadă de sus mii de trăsnete şi fulgere peste capul tău? Cum îndrăzneşti, dar, să păşeşti în biserica lui Dumnezeu, în templul cel sfânt, când iese din tine o duhoare atât de grea?

Ai primi cea mai cumplită pedeapsă dacă ai duce un mort în palatul împărătesc şi l-ai îngropa acolo. Gândeşte-te ce cumplită, ce mare pedeapsă vei primi pentru că intri în biserică şi umpli casa cea sfântă a lui Dumnezeu cu atâta duhoare!

Adu-ţi aminte de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir picioarele lui Hristos şi a umplut toată casa cu bun miros. Tu însă faci cu totul altceva în casa lui Dumnezeu. Spui că nu simţi duhoarea ce iese din tine?

Dar asta mai ales e grozăvia bolii; de aceea nici nu te poţi vindeca; eşti mai bolnav decât cei care au răni pe trupurile lor, de care nu te poţi apropia din pricina mirosului greu ce iese din rănile lor. Cei bolnavi de astfel de boli simt mirosul rănilor lor; boala lor nu merită osândă, ci milă; boala ta însă, ură şi osândă”.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei, traducere de Pr. D. Fecioru, în „Părinţi şi Scriitori Bisericeşti”, vol. 23, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1994, pp. 832-833)

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predica în Sfânta şi marea Marţi: Siliţi-vă să vă apropiaţi şi mai mult de Domnul în mersul vostru în urma Lui

„Mergând Domnul spre Patima cea de voie, a zis apostolilor pe cale: Iată, ne suim la Ierusalim, şi Se va da Fiul Omului precum scrie despre Dânsul. Veniţi, dar, şi noi, cu gânduri curate să mergem împreună cu Dânsul şi împreună să ne răstignim şi să ne omorâm pentru Dânsul dinspre desfătările lumeşti”.

Astfel ne cheamă sfânta Biserică să mergem, să pătimim şi să ne răstignim împreună cu Domnul în aceste zile închinate pomenirii pătimirilor şi morţii Lui Dumnezeieşti. Ca fii ascultători, aţi luat aminte la această chemare de mamă şi aţi purces pe calea, arătată de ea, a mergerii împreună cu Domnul. Şi îmi rămâne acum nu să vă înduplec la ascultare, ci să numai să doresc, mângâiat fiind de ascultarea voastră, ca să duceţi mai deplin şi mai desăvârşit la capăt ceea ce aţi început. Şi, de fapt, dacă vreunul dintre voi ar întreba: „***Iată, Biserica ne cheamă acum să mergem împreună cu Domnul, Care Se duce la patima cea de [bună] voie, noi cum să facem asta?***”, alt răspuns nu ar fi de dat afară de acesta: „***Faceţi ceea ce faceţi, numai faceţi aşa cum trebuie şi veţi merge împreună cu Domnul***”.

Iată, voi postiţi, mergeţi la biserică, şi acasă vă rugaţi, aţi lăsat pentru o vreme treburile lumeşti şi petreceţi mai mult timp cu voi înşivă, aţi luat asupra voastră îndeletniciri evlavioase şi pentru aceasta aţi răpit o parte din timp, mai mare sau mai mică, somnului. Faceţi tot aşa. Postirea până acolo unde trupul simţea lipsa îndestulării de mâncare şi băutură, osteneala rugăciunii până la istovirea trupului, înlăturarea obişnuitelor relaţii lumeşti cu silire de sine la îndeletniciri mântuitoare, privegherea în ciuda tuturor lucrurilor ce trag la somn, precum şi multe altele

legate de împlinirea pregătirii pentru împărtăşire, alcătuiesc primul pas în urmarea Domnului la răstignire.

Este nevoie doar ca această greutate să fie ridicată cu plăcere, fără cruţare de sine. Omul e iubitor de viaţă. O mică împuţinare în mâncare şi lipsa de somn sau o osteneală şi istovire neobişnuită stârnesc tânguirea trupului, şi omului i se pare că se comite o încercare de a i se lua viaţa. Cel ce acum, în ciuda acestei tânguiri, nu doar că nu se lasă în voia autocompătimirii, ci dimpotrivă, se sileşte la ostenelile sus-arătate cu dorinţa de a suferi pentru Hristos, de fiecare dată când face acest lucru face un pas în urma Domnului. Şi trebuie spus că numai unul ca acesta merge împreună cu Domnul.

Aşa stau lucrurile în ce vă priveşte? Dacă da, sunteţi pe calea cea bună; iar dacă nu, îngrijiţi-vă să mai adăugaţi la osteneala pe care toţi o purtaţi dorinţa necruţătoare de a vă chinui trupul pentru Domnul. Prin aceasta veţi aduce ca jertfă Domnului iubirea de viaţă, altfel spus veţi duce la împreună-răstignire cu Dânsul trupul vostru, urmând fie chiar şi puţin nevoinţei Lui din grădina Ghetsimani.

Odată ce aţi început aşa, siliţi-vă să vă apropiaţi şi mai mult de Domnul în mersul vostru în urma Lui. Vreau să spun că ostenindu-vă cu trupul, trebuie să vă osteniţi şi cu sufletul. ***Chiar dacă trupul şi sufletul alcătuiesc un singur om, după cum ştiţi nu rareori trupul face una, sufletul alta.*** Deci, aduceţi şi sufletul la conglăsuire cu trupul în ostenelile pe care le purtaţi acum. ***Postind cu trupul, puneţi şi sufletul să postească: tăiaţi poftele, înăbuşiţi ivirea mişcărilor pătimaşe – mânia, osândirea, îngâmfarea, lăcomia, încăpăţânarea şi celelalte.*** Ostenindu-vă trupul prin starea la rugăciune aici în biserică ori acasă, ***osteniţi-vă să staţi cucernic şi cu sufletul înaintea feţei Domnului, în inima voastră, întru luare-aminte la cele ce se cântă şi se citesc.*** Îndepărtaţi zarva acestei vieţi şi însinguraţi-vă cu trupul – împreunaţi cu aceasta neimprăştierea minţii şi concentrarea în voi înşivă. Puneţi-vă trupul să privegheze – deşteptaţi la priveghere şi duhul, altfel spus năzuinţa vie a osârdiei către Domnul.

Vă siliţi la îndeletniciri duhovniceşti – siliţi-vă şi sufletul să aibă dorinţă de ele, dorinţă cu care el nu se poate lăuda întotdeauna. Atunci când faceţi astfel, legaţi prin aceasta sufletul: şi el, obişnuit cu mişcarea şi făptuirea liberă, simţind asupra sa lanţurile, va începe a tânji ca în închisoare şi va înălţa tânguire nemulţumită – dar nu slăbiţi în silirea de sine. Prin aceasta vă asemănaţi cu Domnul când L-au dus legat la judecată – şi deveniţi, prin urmare, şi mai aproape de El în mergerea împreună cu El la patima cea de [bună] voie. Osteneala sufletului şi a trupului

împreună este acelaşi lucru cu călcatul când pe un picior, când pe celălalt, şi reprezintă mersul cel mai reuşit în urma Domnului.

Să ne apropiem şi mai mult. Să ne înfăţişăm judecăţii, la fel ca Domnul. Voi v-aţi gândit deja să faceţi asta – am în vedere pregătirea cu ţelul împărtăşirii cu sfintele lui Hristos Taine. ***Pentru împărtăşirea cât se poate de vrednică omul se pregăteşte curăţindu-şi sufletul de toate păcatele prin pocăinţă – şi iată de ce este nevoie: cercetează-ţi viaţa şi pune-o în faţa poruncilor evanghelice, înlătură tot ce nu este potrivit lor, recunoaşte-ţi vinovăţia pentru călcarea lor şi osândeşte-te fără dezvinovăţire de sine, frânge-ţi inima şi plânge toate lucrurile prin care L-ai jignit pe Domnul, şi mărturiseşte-ţi toate răutăţile fără a tăinui nimic, cu hotărârea neclintită de a nu te mai supune aplecărilor păcătoase. Cel ce va săvârşi aceasta în chipul cuvenit se va asemăna cu Domnul atunci când L-au dus spre a fi judecat şi osândit la Ana şi Caiafa, de la aceştia la Pilat, de la Pilat la Irod, de la acesta înapoi la Pilat. Deosebirea stă în aceea că pe Domnul L-au osândit şi chinuit pe nedrept, iar noi ne osândim şi ne frângem inima după dreptate: însă dat fiind că Domnul a fost osândit pe nedrept pentru îndreptăţirea noastră, dreapta noastră osândire de sine va fi nouă spre îndreptăţire, prin osândirea fără vină a Domnului.***

Vreţi, în fine, să ne apropiem de însuşi Domnul şi să mergem cu El la patima Lui cea de [bună] voie ? Iată ce trebuie să faceţi: străbateţi prin cugetare adâncă tot drumul Patimilor Domnului, primiţi cu simţirea durerile Lui pe cât poate să le încapă firea noastră şi pătimiţi împreună cu El cu inima.

- ***începeţi de la rugăciunea Domnului din grădina Ghetsimani, în chinul şi suferinţa până la sudoare de sânge,***
- ***mergeţi împreună cu El prin povârnişuri şi văgăuni până la casa arhiereilor;***
- ***fiţi alături de El în nedreptele defăimări aruncate asupra Lui,***
- ***în batjocurile slugilor,***
- ***în lepădarea lui Petru;***
- ***urmaţi-L la Pilat, de la Pilat la Irod şi înapoi;***
- ***ascultaţi urletul poporului şi încrâncenarea osânditorilor şi hotărârea lor cea nedreaptă;***
- ***purtaţi împreună cu El crucea pe Golgota – cruce grea până la căderea sub povara ei – în strigătele poporului orbit şi cuvintele muşcătoare ale mai-marilor ce jubilau;***
- ***luaţi asupra voastră pironirea pe cruce,***
- ***baterea cuielor în carnea vie,***

- ***înălţarea crucii, care sfâşia rănile,***
- ***plângerea celor apropiaţi şi, în mijlocul acestora, plângerea Maicii Preacurate,***
- ***batjocurile celor lipsiţi de minte,***
- ***istovirea nespusă până la însetare şi plecarea capului cu darea duhului.***

Străbateţi toate acestea cu gândul şi trăiţi-le în chip mai viu, stârniţi impreună-simţirea faţă de durerile acelea – şi aşa veţi ajunge în chip nefăţarnic la împreuna-pătimire, ca şi cum voi aţi fi suferit şi aţi fi primit rănile.

Astfel, pas cu pas, vă veţi apropia din ce în ce mai mult de Domnul, Care merge la Patima cea de voie, şi veţi merge împreună cu El. Începând cu ostenelile trupeşti, treceţi de la acestea la nevoinţele duhovniceşti: iar atât în unele cât şi în celelalte faceţi cercetare de sine, plângeţi şi îndreptaţi prin pocăinţă ceea ce e neîndreptat, pentru a vă împărtăşi în chip vrednic cu sfintele lui Hristos Taine; şi, în fine, prin cugetare adâncă la Patimile Domnului intraţi în impreună-simţirea şi impreună-pătimirea cu El. Şi doar atât? ***Nu băgaţi de seamă, oare, că această cale nu poate fi terminată?***

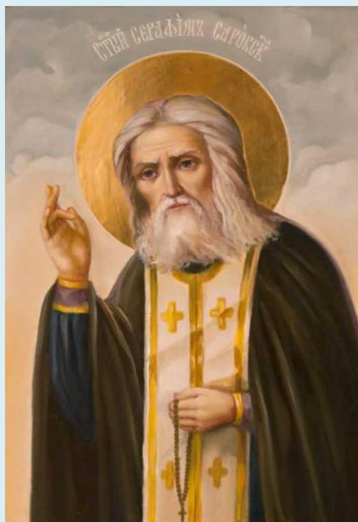
Astfel se săvârşeşte doar mergerea împreună cu Domnul în drumul Lui spre moarte – dar e de trebuinţă nu doar să mergem împreună, ci să ne şi răstignim împreună cu El. Cum asta ? Când veţi purcede la drumul adevăratei vieţi creştine şi veţi începe să împliniţi cu fapta poruncile lui Hristos, atunci vă veţi răstigni într-o clipă pentru Domnul, altfel spus vă veţi răstigni în chip mântuitor împreună cu Hristos Mântuitorul. Tot ce am arătat mai înainte e doar o pregătire pentru această impreună-răstignire. ***În Patimile Domnului şi în pătimirea împreună cu El avem insuflare către o viaţă creştinesc-imbunătăţită, în nevoinţele sufleteşti şi trupeşti dobândim mijloacele de a o înfăptui, în pocăinţă şi împărtăşire punem începutul ei şi primim putere. Aici rămâne ca, după ce am săvârşit toate cele arătate, să începem în fapt a trăi cu adevărat creştineşte.***

Iar cum şi de ce este această viaţă răstignire împreună cu Domnul, înţelegeţi pentru prima dată. ***Simţiţi singuri cum, atunci când împliniţi virtuţile creştine, ba vi se bat în cuie mâinile şi picioarele, ba vi se străpunge inima, ba vi se încununează capul cu spini, ba întreg trupul firii noastre este acoperit cu răni.*** Cum se petrece asta, nu voi mai explica. Ştiţi sau veţi afla singuri acest lucru. Şi voi încheia cuvântul meu prin nefăţarnicele mele dorinţe de bine.

Domnul să vă binecuvânteze ca nu numai să mergeţi împreună cu El, ci să vă şi răstigniţi împreună cu El: căci altă cale către mântuire nu-i! Amin.

(extras din Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predici la Triod, 30 martie 1865)

Sfântul Serafim de Sarov - Duhul Sfânt – untdelemnul fecioarelor înţelepte.Oare l-am dobândit?

Sfântul Serafim de Sarov: ***"Se poate zice, într-un fel, că dobândirea Duhului Sfânt este untdelemnul ce le lipsea fecioarelor celor nebune. Au fost numite nebune doar pentru că uitaseră rodul trebuincios al virtuţii, harul Duhului Sfânt, fără de care nimenea nu este şi nu poate fi mântuit (…)***

"Untdelemnul din candelele fecioarelor înţelepte putea să ardă cu tărie multă vreme. Deci aceste fecioare, cu candelele lor aprinse au putut să-şi întâlnească Mirele, care venea la miezul nopţii. Împreună cu El, au putut intra în cămara de nuntă a bucuriei.

Însă cele nebune, deşi s-au dus să mai cumpere untdelemn atunci când li s-au stins candelele, nu s-au putut întoarce la timp şi au găsit uşa deja închisă.

- ***Piaţa*** **este** ***viaţa noastră;***
- ***uşa de la cămara de nuntă care s-a închis şi împiedică drumul către Mire*** **este** ***moartea omenească;***
- ***fecioarele înţelepte şi cele nebune*** **sunt** ***sufletele creştinilor;***
- **untdelemnul** ***nu este fapta bună, ci*** **harul Prea Sfântului Duh dobândit** ***prin fapte bune şi care preschimbă sufletele dintr-o stare la cealaltă – de la starea stricăcioasă la starea nestricăcioasă, din întuneric la lumină, de la staulul existenţei noastre*** (unde patimile sunt legate precum animalele fără de minte şi ca fiarele sălbatice) ***în templul Dumnezeirii, în luminoasa***

cămară de nuntă a veşnicei bucurii întru Hristos Iisus, Domnul nostru, Ziditorul, Izbăvitorul şi veşnicul Mire al sufletelor noastre.

Ce mare este mila Domnului pentru mizeria noastră, adică neatenţia noastră faţă de grija pe care ne-o poartă, atunci când Domnul spune: *"**Iată, Eu stau la uşă şi bat**"* (Apocalipsa 3:20), ***înţelegând prin "uşă" cursul vieţii noastre care nu a fost încă oprit de moarte!***

O, cât aş vrea, iubitorule de Dumnezeu, ca în această viaţă să fii pururea în Duhul lui Dumnezeu! "În ceea ce vă voi afla, în aceea vă voi judeca," grăieşte Domnul.

"Vai nouă dacă El ne găseşte prea-incărcaţi de grijile şi necazurile acestei vieţi! Căci cine va putea să ducă supărarea Sa, cine va suporta mânia feţei Sale? De aceea s-a spus: "***Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită." (Marcu 14:38), adică să nu vă lipsiţi de Duhul lui Dumnezeu, căci privegherea şi rugăciunea ne aduc harul Său".***

„ Bucuria mea, Hristos a înviat! "

Sfântul Roman Melodul - Imnul celor 10 fecioare

Introducere

Tema nunţii mistice, ca întâlnire a sufletului sau Bisericii cu Mirele Împărat Hristos cunoaşte la Sfântul Efrem Sirul două mari dimensiuni:

- *una priveşte nunta în contextul istoric, bine determinat, al fiecărui suflet, individual, personal, şi în acest caz, accentul cade pe realitatea nunţii ca realizabilă în viaţa de aici, în „idealul ascetic", încă de pe pământ, în unirea euharistică cu Mirele ceresc;*
- *altă imagine are în vedere eshatonul, dimensionarea eschatologică a nunţii care va avea loc la cea de-a doua venire a Mântuitorului. În acest caz, imaginea nunţii este asociată cu Înfricoşătoarea Judecată.*

Imagistica nunţii, prezentă încă din Biblie, atât în Vechiul Testament, cât şi în cel Nou, este foarte bogată şi variată, mai ales, dacă ne gândim la Cântarea Cântărilor al cărei limbaj nupţial descrie tainica unire a sufletului cu Dumnezeu, a poporului lui Israel cu Dumnezeu şi, în fine, a Bisericii cu Hristos.

Sfântul Roman Melodul urmează şi el aceleiaşi tâlcuiri, în acest imn dedicat pericopei evanghelice a celor zece fecioare. Iatacul de nuntă în care intră miresele cele vrednice de Mirele ceresc închipuie Împărăţia Cerurilor. Luminânda din săptămâna Patimilor, „Cămara Ta Mântuitorule, o văd împodobită…"se insinuează

subtil chiar de la început, în Proimionul al 5- lea, în vreme ce întreaga desfăşurare a poemului reprezintă (în sensul pe care Gadamer îl atribuie acestui cuvânt-repraesentatio, adică a face prezent ceea ce este absent, a traduce în act un model sau o imagine) scena Judecăţii de Apoi.

Puternica forţă de sugestie a unor imagini preluate fie din Biblie, fie din tâlcuirile Sfinţilor Părinţi la pericopă, este toată îndreptată spre minuţioasa „reconstituire", dacă putem spune aşa, a realităţii Judecăţii de apoi. De aici, în pofida simbolismului şi a gesturilor simbolice, regăsim o extremă preocupare şi predilecţie pentru concret, pentru descrierea cât mai nuanţată şi mai precisă a judecăţii viitoare.

La acest pragmatism al imaginilor simbolice, ce urmăreşte conştientizarea de către cititor a realităţii concrete a Judecăţii de Apoi, se adaugă impresionante tablouri al Învierii de obşte, surprinse cu acelaşi înfricoşător realism. Ridicarea din groapă a trupurilor, ca dintr-un pat de nuntă, la sunetul trâmbiţei Arhanghelului Mihail, deşi nu este descrisă cu aceeaşi amănunţime, aproape medicală, ca în cazul Învierii lui Lazăr, are totuşi o mare forţă de sugestie prin aluziile subtile la Vedenia oaselor uscate a lui Iezechiel, 37:2, 6-15: ***„Iată, Eu voi face să intre în voi duh şi veţi învia. Voi pune pe voi vine şi carne va creşte pe voi, vă voi acoperi cu piele, voi face să intre în voi duh şi veţi învia".***

Nu mai puţin impresionantă este surprinderea momentului de cumpănă dinaintea venirii Mielului, când drepţii şi păcătoşii aşteaptă, cutremuraţi, Judecata Mântuitorului. Textul urmează aici în dublu sens ascendant - Împărăţia Cerurilor, descendent iadul.

Plângerea fecioarelor nebune lăsate în afara cămării de nuntă a Mirelui stârnesc replica Mântuitorului care justifică izgonirea fecioarelor nebune, arătând în acelaşi timp chipul Judecăţii finale, sau mai curând „criteriul ei": „iubirea de Dumnezeu, manifestată ca iubire de oameni şi de aproapele. Aceasta va fi oglinda tuturor faptelor noastre din viaţa cea vremelnică, dragostea, a cărei faptă de căpetenie este milostenia.

„Când Hristos va veni să ne judece, care va fi criteriul judecăţii Lui? Parabola ne răspunde: iubirea…(…) Parabola Judecăţii de Apoi ne vorbeşte despre iubirea creştină" care este, spune în continuare Alexandru Schmemann, o rază, o manifestare a Împărăţiei lui Dumnezeu".

Icoana sau chipul îngeresc al milosteniei pe care-l zugrăveşte Sfântul Roman Melodul ne înfăţişează această virtute personificată, străbătând toate cerurile, fără împiedicare, este virtutea care stă înaintea tronului dumnezeirii, singura virtute care nu are nevoie de mijlocitori la Dumnezeu.

Imnul celor 10 fecioare

Proimion I
Pe Mirele Cel veşnic, fraţilor, Îl vom iubi
Gătindu-ne candelele noastre, strălucind prin
toată fapta bună
Şi prin dreapta credinţă, pentru ca şi noi, ca
fecioarele cele înţelepte,
La venirea Domnului
Pregătiţi să intrăm împreună cu El în cămara de
nuntă,
Căci Atotmilostivul în dar dăruieşte ca un Dumnezeu
Nestricăcioasa cunună.

Proimion II
Mirele Mântuirii, nădejdea celor ce pe Tine Te
Prea măresc,
Hristoase Dumnezeule,
Dăruieşte-ne nouă, celor ce-Ţi cerem Ţie
Ca fără de prihănire să aflăm în cămara Ta de
nuntă, ca şi fecioarele cele înţelepte,
Nestricăcioasa cunună.

Proimion III
În partea cea de-a dreapta, Hristoase, la cea de-a
doua-a Ta venire,
Când vei şedea - Dumnezeu - pe Înfricoşatul
tău scaun, Stăpâne, Iubitorule de oameni,
Mă rog, nu mă ruşina pe mine atuncea în faţa
tuturor

Proimion IV
Suflete-al meu, următor al celor înţelepte
fecioare fii,
Osârduindu-te către dragostea lor cea plină de

milă,
Cu pocăinţ-acum strigă:
„Tuturor dăruieşte, Hristoase,
Nestricăcioasa cunună”.

Proimion V
„Cămara cea de nuntă este împodobită, suflete nenorocit,
Până când în patimi vei cheltui viaţa ta
Şi nu te vei osteni ca să primeşti cu fecioarele cele înţelepte
Nestricata cunună?

Proimion VI
Astăzi timpul faptelor bune ni se arată
Şi la porţi - Judecătorul:
„Să nu ne întristăm, ci mai vârtos postind,
Să-I înfăţişăm lacrimile, pocăinţa şi milostenia,
Strigând: „Am greşit mai mult decât nisipul mării,
Ci iartă-ne tuturor, Ziditorule a toate,
Ca şi noi să avem nestricata cunună.

1**.** Auzind pilda celor 10 fecioare din Evanghelie
În uimire rămân, de gânduri şi cugete
Frământându-mă:
Cum toate cele zece fecioare au dobândit
Virtutea fecioriei celei fără de prihană
Şi cum pentru cinci dintre ele
Fără de rod s-a făcut osteneala?
Pe când celelalte străluceau cu lumina iubirii de oameni;
Şi de aceea, pe ele Mirele la Sine le cheamă
Şi cu bucurie le duce în cămara de nuntă,
Când cerurile se deschid şi celor drepţi împarte
Nestricăcioasa cunună.

2. De aceea şi noi căutăm în această Sfântă Evanghelie
A celor 10 fecioare, harul şi tâlcuirea cea după virtute-a pildei

Căci pentru noi toţi este pildă de nestricăcioasă nădejde
Căci astfel se face lucrătoare
Orişicare de Dumnezeu inspirata Scriptură
Şi, căzând la picioarele lui Hristos, să strigăm cu-nsufleţire:
Doamne şi Stăpâne, Iubitorule de oameni,
Dă tuturor cunoştinţă, călăuzeşte-ne pe noi spre poruncile Tale,
Ca să cunoaştem Împărăţiei calea.
Căci pe aceasta însetăm noi să urmăm,
Ca să dobândim nestricăcioasa cunună.

3. Prin această credinţă şi prin Evanghelie,
Cei mai mulţi dintre oameni
Însetează să intre în Împărăţia lui Dumnezeu
Şi tot pentru aceasta se străduiesc să păstreze virtutea fecioriei,
Se nevoiesc postind - lucrarea celei mai mari virtuţi în viaţă,
La rugăciune sunt de râvnă plini, iar dogma neştirbit o păzesc
Dar acestora le lipseşte iubirea de oameni
Și-astfel tot restul se vădeşte zadarnic,
Căci oricare din noi, neavând milostenia,
Nici nu primeşte cununa nestricăciunii.

4. Dacă oarecari corăbieri sunt înzestraţi cu de toate,
Dar de pânze-s lipsiţi,
Nu vor putea vreodată ţine calea cea dreaptă pe mare.
S-abate atunci din drum corabia
Şi se-mpotmoleşte
Şi nici iscusinţa cârmaciului şi nici a vâslaşilor n-o supune.
Aceasta spre pildă o au toţi cei ce mânecă spre-mpărăţie
Şi dac-şi umplu-ncărcătura cu virtute
Dar de milostenie-s deşerţi,
La limanul cel ceresc ei nu vor arunca ancora,
Nici se vor încununa cu nestricăcioasa cunună.

5. Judecând milostenia drept cea mai înaltă
virtute
Cel ce judecă toate
Pe oameni i-a înzestrat cu ea, învăţându-i
pilda:
Pe cele cinci fecioare care-au luat cu ele
untdelemn,
Înţelepte le-a numit,
Dar nebune - pe cele care fără untdelemn au
călătorit.
Şi-l auzim pe Sfântul Matei tâlcuind puterea -
acestei pilde,
Dar nepotrivit îmi pare cuvintele acestei Evanghelii
să repet
În faţa unora care deja cunosc Scripturile.
Să desluşim deci mai curând scopos-ul ei
Ca să dobândim nestricăcioasa cunună.

6. Adâncă este învăţătura pildei
Cale şi călăuză a toată filantropia şi-a toată
umilinţa,
Înălţând cugetul, îl îndreptează,
Iar pe conducătorii poporului îi deprinde mila
Căci precum şi-ar zidi cineva prea strălucita
casă
Şi-mpodobind-o, de n-ar acoperi-o cu acoperiş,
Zadarnică-i rămâne osteneala.
Deopotrivă, cel ce pe sine se zideşte virtuţilor
casă,
De nu-şi va pune milostenia acoperiş pentru
celelalte,
'Năruie toată lucrarea
Şi-astfel nu dobândeşte nestricăcioasa cunună.

7. Lesne putem vedea „cugetul" acestei dumnezeieşti Evanghelii
Dacă tindem ochii cei priveghetori ai minţii
către Hristos
Să ne închipuim deci că vedem cu ochii sufletului
Învierea cea de obşte
Pe Hristos Mântuitorul arătându-Se în slavă

Domnul tuturor
Cel ce şi acum împărăţeşte ca un Domn şi Stăpân a
toate
Iar cei ce nu mărturisesc aceasta, de stau împotrivă,
Văpaia focului veşnic pe toţi la un loc îi va arde
Căci nimeni atunci nu va mai putea fi potrivnic
Când El va împărţi nestricăcioasa cunună.

8. Ştim deci cu toţii: precum un glas, trâmbiţa, fără
de veste,
Va răsuna prin înger
Şi pe morţii cei din veac va ridica -
Pe cei care-L aşteaptă pe Hristos,
Mirele cel minunat, Fiul lui Dumnezeu
Şi Dumnezeul nostru Cel fără de-nceput.
Când se va face strigare, fără de veste, toţi Îl
vor întâmpina.
Şi cei care au gata candelele lor hrănite cu untdelemn,
Mânecând, vor intra împreună cu Mirele
Moştenitori ai Împărăţiei Cerurilor,
Căci acestora credinţa cea încununată de fapte
Va dărui cu dreptate nestricăcioasă cunună.

9. Milostenia covârşeşte toate celelalte virtuţi -
Cea una cu adevărat mai strălucita-ntre toate,
Iar la Dumnezeu, ea singură
Mai presus de toate celelalte bune fapte este
întocmită;
Ea văzduhul uşor îl străbate şi se înalţă
Mai presus decât va fi soarele şi decât va fi
luna
Şi fără-mpiedicare la poarta Raiului ajunge
Dar nu se-opreşte acolo nicicum, ci până la
îngeri răzbate,
Întrece şi soborul de-arhangheli, mijlocind la
Dumnezeu pentru oameni,
Înaintea tronului împărătesc se închină,
Aceasta cerându-I: nestricăcioasa cunună.

10. Aminte să luăm, dar, şi noi la cele cinci

fecioare atotînţelepte
Ridicându-se din somnul lor
Ca dintr-un pat de nuntă, iar nu ca dintr-o groap-a morţii,
Căci untdelemn aveau şi cu dreptate
Candelele sufletului lor îşi împodobeau.
Asemeni, celelalte cu-acestea-mpreună pe dată s-au trezit
Cu feţe încruntate, răvăşite şi-n neorânduială
Se stinseră lor candelele, iar vasele lor le-apărură deşarte
Umblau acum să capete ulei de la cele-nţelepte
Care-au cules nestricăcioasa cunună.

11. Prinseră-atunci cele-nţelepte a grăi către cele fără de minte:
„Nu, ca nu cumva să nu ne-ajungă nici nouă, nici vouă
Uleiul ce-n lume, cât furăm, agonisirăm
Căci nu îndrăznim, neavând limpede nici o încredinţare sigură
Cât priveşte limanul,"
Acum întregul sobor al drepţilor este în cumpănă.
Şi la judecată se teme de cugetul nearătat al Judecătorului
Până ce limpede se proclamă sentinţa
Care-i va izbăvi pe ei de toată robia:
Căci Ziditorul a toate le face parte de milă
Şi le dăruieşte nestricata cunună.

12. Cele-nţelepte deci răspunseră astfel: „Duceţi-vă,
Căutaţi acolo la cei care vând,
De încă mai e cu putinţă să cumpăraţi uleiul acum
Acelea, ca nişte pururi furate de minte, se duseră
Şi-alergau de zor ca să cumpere
Acum, când timpul faptei era închis pentru toţi,
Capăt punând şi împiedicând goana fără de rod a celor nebune,
Atunci tulburarea lor se descrie

Şi spaima lor cu limpezime se arată:
Căci ele fără de putinţă caută ca nişte necuvântătoare
Şi pentru-aceea ele nu dobândiră
nestricăcioasa cunună.

13. Când în sfârşit au priceput zadarnica lor
alergare.
S-au înturnat cele cinci
Şi-nchis-au aflat cămara de nunt-a lui Hristos.
Şi toate strigau cu jalnică plângere
Cu lacrimi şi multe suspine:
Pentru mare iubirea de oameni, Cela ce eşti
fără de moarte
Deschide-ne poarta şi nouă,
Care-n feciorie ne-am supus puterii tale.
Atunci Împăratul către acestea tună:
„Nu voi deschide vouă-mpărăţia,
Căci nu v-am cunoscut pe voi: din ochii mei pieriţi,
Căci nu veţi fi purtătoare de nestricăcioase
cununi.

14. De-ndată ce-L auziră pe Hristos, Împăratul
a toate,
Strigând către cele cinci fecioare nebune
„Cine sunteţi voi, căci nu vă cunosc”,
Se şi umplură de toată tulburarea, tânguindu-se-
n hohote:
„Drepte Judecător,
Curăţia noi am păzit,
Orişice-nfrânare am ţinut, ne-am uscat cu postul,
Sărăcia am iubit,
Iar văpaia ruşinoas-a focului patimilor noi
Am biruit o dată cu poftele
Şi fără prihănire pururi am petrecut
Ca s-agonisim nestricata cunună.

15. Dar dup-atâtea virtuţi şi harul fecioriei
Şi după supunerea sub călcâie a focului desfrâ-
nării
Şi văpaia patimilor au biruit,

După mulţimea de chinuri, după ce-au sârguit
După pilda celor din ceruri,
Şi s-au străduit să aibă puterea celor netrupeşti–
Toate acestea şi câte şi mai câte încă, pe cât pare,
Au fost aflate fără nici un preţ.
De toată sârguinţa pline, spre multă virtute,
Deşartă s-a vădit toată nădejdea.
Pentru ce, dar, acum te prefaci a nu ne mai cunoaşte,
Cela ce dăruieşti celor ce vor
Nestricăcioasa cunună.

16.Răspunde-ne şi nouă, Unule, Drept Judecătorule,
Deschide-ne şi nouă porţile Tale,
Şi primeşte-n iatacul de nuntă pe fecioarele
Tale, Mântuitorule, şi nu-Ţi întoarce faţa Ta,
Hristoase, de la noi,
Care Te chemăm pe Tine,
Ca să nu fim lipsiţi de harul Tău cel fără de moarte,
Ca să nu fim ruşinaţi şi urâţi în faţa îngerilor,
Ca nu cumva până-n veac să ne laşi pe noi
Afară din cămara Ta, Hristoase, şi să rămânem
afară,
Căci nu mai presus de noi s-au nevoit intru neprihană
Cele cărora Tu le-ai dăruit nestricăcioasa cunună.

17. Astfel de vorbe nebune rosteau cele fără de
minte către Judecătorul
Acum se-mplineşte judecata cea dreaptă şi
adevărată:
Vremea iubirii de oameni s-a săvârşit, iar acum
compătimire nu mai este:
Nici milă nu-i spre a deschide uşile pentru oameni,
Iar pentru pocăinţă nu-i loc pentru cei de-aici
Nici plin de compătimire Cel mai înainte
Milosârd,
Ci ne-ndurat Judecător e-acum Cela ce miluieşte:
Căci voi nemilostive în lume v-arătarăţi,
Cum, dar, de căutaţi acum
Nestricata cunună?

18. Vouă vă spun acum neocolit, de faţă cu
arhanghelii şi cu toţi sfinţii Mei,
Cele făcute de acestea care-au intrat împreună
cu Mine:
Când M-au aflat pe Mine–n întristare şi foarte
flămânzind
S-au grăbit să mă hrănească
Şi iarăşi, însetând, ele, cu toată râvna, Mi-au
dat să beau,
Străin văzându-Mă, M-au luat cu ele, ca şi când
le eram cunoscut;
În lanţuri fiind legat, m-au slobozit,
Şi când am fost bolnav m-au cercetat;
Făr-abatere păzit-au toată porunca Mea,
Pentru aceasta au şi aflat nestricăcioasa cunună.

19. Iar voi nimic din aste fapte n-aţi lucrat în
lume cât trăirăţi;
Păzit-aţi postul, v-aţi nevoit în feciorie şi în
virtutea cea din vorbe: deci făr'ale cucerniciei
fapte şi cuvioşiei, zadarnic vă trudirăţi:
Primirea nevoiaşilor străini v-a fost străină,
Nici mână de-ajutor nu aţi întins
Celor bolnavi, necum celor flămânzi, în timp
ce vouă
Numai făţărnicia v-a fost îndestulată hrană.
Pururea, de cinste v-a părut propria cruzime
Săracului ce bate portiţa de scăpare n-aţi deschis
Cum oare acuma-mi cereţi nestricata cunună?

20. Nicicând pentru milă nu aţi avut a dărui
acestea,
Pe cei despuiaţi şi-nstrăinaţi,
Sub acoperişul vostru nicicând nu i-aţi primit,
De către cei pe care-n amare lanţuri şi-n închisori
fiind,
Urechile vă astuparăţi.
Iar pe cei în boală nu i-aţi cercetat,
N-aţi arătat blândeţe către cei în sărăcie şi nevoiaşi
Ci veşnic chip neomenos le-aţi arătat;

În voi, de caut, ură aflu doar, în loc de milă.
Cum oare astfel de viaţă petrecând,
Căutaţi acum la nestricăcioasa cunună?

21. Pe toate le priviţi cu ochi plini de trufie,
În vreme ce pe cei săraci mereu dispreţuiţi,
Faţă de toţi v-aţi arătat făr' de compătimire, fără milă,
Şi-asupra celor căzuţi vă ridicaţi fără cruţare,
Voi înşivă căzuţi fiind în toată clipa.
Necruţători fiind cu cei de-un neam cu voi şi-un chip,
De parcă fără de greşeală aţi fi.
Cugetaţi cele înalte, lăudând buna voastră faptă,
Pe cei ce nu posteau, ca pe nişte lepădaţi ii vedeaţi
Iarăşi vă scârbeaţi de cei căsătoriţi,
Numai pe voi drepţi vă credeaţi
Cu toate că nu aţi dobândit nestricăcioasa cunună.

22. Postul ţineaţi doar ca să nu v-atingeţi de hrană,
Dar faţă de oameni, n-aveaţi decât batjocuri şi ocărî,
Iar cât priveşte fecioria voastră,
Ea însăşi necurată, căci vorbele murdare de toată ziua o-ntinară
La ce bun aşadar virtutea, de cugetul nu are deplină fecioria?
Cu cât mai bine este să bei şi să mănânci,
Dar trai după lege s-alegi mai curând decât să posteşti
Făr-a posti de ceea ce-i cu-adevărat vătămător.
Cu ce-ndrăznire-atunci vei cere nestricata cunună?

23. Nu este ziditor atunci postul, dacă nu smulge
Şi toate gândurile cele urâte şi faptele cele viclene,
Nici înfrânarea cărnii nu este întărită
Când cugetul petrece-n desfrânare.

Căci e de trebuinţă ca postul pe sigure temeiuri
să fie aşezat,
Cum pe loc întărit se zideşte casă:
Una e mila care măreţ o străluceşte,
Iar cuvioşia, la rându-i, o îmbogăţeşte.
Ele jur împrejur, ca nişte ziduri de-ntărire o fortifică
Şi îi aduc nestricăcioasa cunună.

24. Aşadar, ce bine v-a adus postul şi fecioria
cu lăudăroşenie?
Când aţi gonit de la voi blândeţea,
În loc semănând ura.
Dar eu fiind blând, pe cei blânzi ca Mine îi doresc,
Şi lor le dau iertarea.
Şi nu-i cunosc pe cei ce postul ţin, dar sunt
fără-ndurare.
Şi mai curând primesc pe cei care fac milă,
Dar pe fecioarele cu rea voire le lepăd de la Mine,
În schimb cu negrăită cinste îi acopăr
pe iubitorii de oameni cu care m-am nuntit,
Căci de mult preţ este patul de nuntă cu-nţelepciune,
Atunci şi are nestricăcioasa cunună.

25. Căci eu nu sunt sabie ascuţită pentru păcătoşi,
Ci veşnic ochi blând am pentru oameni,
Eu, Care pe oameni i-am făcut cu mâna,
Pe desfrânata ce plângea cu-amare lacrimi
Eu cu blândeţe am primit-o şi i-am dăruit iertare.
Pe vameşul ce se pocăia cu lacrimi, l-am miluit
Şi nu l-am lepădat,
Fiindcă ştiam c-adevarată pocăinţă sălăşluia în el.
Faţă de toţi arată milă Ziditorul,
L-am miluit pe Petru care pe Mine M-a
lepădat, şi lacrimilor lui
Eu Însumi M-am făcut părtaş,
Fiindcă şi el caută nestricăcioasa cunună.

26. Cât despre cei pe care cu Mine i-am primit
în cămara cea de nuntă,
Iată, spun faţă de toţi,

Cu sârg au păzit poruncile Mele pe pământ!
Pe văduve le-au ocrotit, iar pe orfani i-au miluit
Cu cei în necazuri şi cei strâmtoraţi împreună
pătimitori s-au aflat,
Şi nicicând uşa nu le-a fost închisă celor nevoiaşi sau străini
Şi mereu celor bolnavi de grijă le-au purtat,
Celor pe care voi îi izgoneaţi.
Nu, nu vă ştiu pe voi: eu de la Mine-i lepăd
Pe cei ce urători de oameni s-au făcut,
Dar acestora de lângă Mine le voi da
Nestricăcioasa cunună.

27. Arhanghelii-n sobor se minunează auzind
pe Hristos Împăratul mărturisind pe cele cinci
care intraseră la El
O! slobozire a sfinţilor lui Hristos! O! laudă
cea prea mare !
În faţa atâtor oameni, ele ridică darul nestricăciunii
Și-n faţa aceloraşi, celelalte primesc veşnica osândă.
Plâng cu amar nesfârşita lor plângere,
Căci văd cetele sfinţilor
Având din milă slobozire,
Cu toatele purtând nestricăcioasa cunună.

28. Iată deci pe faţă arătate cele care pe oameni
la Împărăţie-i cheamă.
Să ne străduim aşadar ca să păzim poruncile lui
Hristos,
Să ne întrecem în fapte, de voim să primim în
pieţe uleiul,
Căci cei ce vând sunt nevoiaşii, de milostenii
având trebuinţă,
Şi-n fiecare zi îl vând, de ce dar suntem nepă-
sători?
Când pentru doi bănuţi, primim pentru vecie
cât ar primi cine dă multe bogăţii,
Căci Ziditorul ia aminte la puterea noastră
Şi astfel ne dă nestricăcioasa cunună.

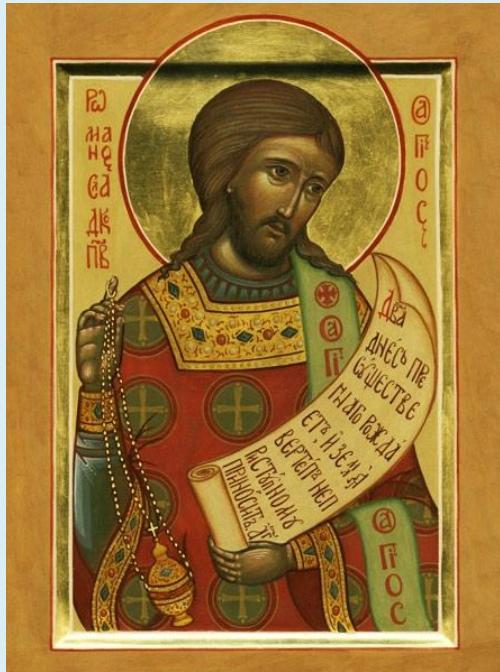
29. Nu-i grea porunca cea dumnezeiască,

Nici nu ne cere-a da ceea ce nu putem,
Ci caută la gândul nostru bun.
Nu ai decât doi oboli pe pământ?
Nimic altceva nu ai agonisit?
Pe-aceştia multmilostivul Domn
Pururea îi primeşte ca un Stăpân,
Şi ţie îţi va da o mai de preţ cinstire
Decât celui ce ar fi dat multe avuţii.
Primind puţin, Mântuitorul mult îţi va da în schimb,
Şi-n loc de cele vremelnice, bucuria celor veşnice-ţi va dărui.
Dă puţină pâine şi vei primi în loc raiul desfătării,
Foame ori lipsa nu te vor vătăma, răbdând.
Nici nu ţine socoteală şi n-aştepta răsplata pe pământ.
Căci uşor primeşte iertare cel mai mic
Iar celor puternici cu putere li se va cere socoteală.
Plin de mărinimie fii ca s-afli- Împărăţia
Şi pentru a primi nestricata cunună.

30. *Pace, pace dăruieşte-mi mie, Doamne, celui de toţi oamenii judecat,*
Căci cele ce făgăduiesc nu fac şi-i sfătuiesc pe alţii.
Când la picioarele Tale cad, dăruieşte-mi mie pocăinţă,
Mântuitorule, mie, ca şi celor ce aud
Ca să păzim poruncile în toată viaţa,
Ca să nu ne aflăm strigând cu-nfricoşare,
Afară din cămara Ta de nuntă,
Miluieşte-ne pe noi, după mare milă Ta,
Cel ce voieşti pururea ca pe toţi să-i mântuieşti,
Cheamă-ne, Mântuitorule, în Împărăţia Ta,
ca şi noi să avem nestricata cunună.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele pocăinţei)

Sfântul Roman Melodul - Primul condac la Cele zece fecioare

Glasul al 4-lea primul prooimion: Pe Mirele, fraţilor, să iubim, al doilea prooimion: Hristoase şi Doamne, Tu Care eşti Mire Mântuitor, al treilea prooimion: Acum timpul virtuţilor se arată, purtând acrostihul acesta: Pamavov [al smeritului Roman]

Pe Mirele, fraţilor, să-L iubim, de candelele noastre să ne-ngrijim, strălucind cu virtuţi şi credinţă dreaptă, ca să intrăm, precum fecioarele cele cuminţi, îndată ce soseşte Domnul, gata, împreună cu El la nuntă! Căci Milostivul ca Dumnezeu [în] dar tuturor oferă cununa cea nestricăcioasă.

Prooimion 2
Hristoase şi Doamne, Tu Care eşti Mire Mântuitor, nădejdea celor ce Te laudă, dă-ne nouă în dar, celor ce îţi cerem, să aflăm curată la nunta Ta, precum fecioarele, cununa cea nestricăcioasă!

Prooimion 3
Acum timpul virtuţilor se arată şi înaintea uşilor Judecătorul. Să nu ne prindă lenea, ci haideţi [ca] postind să aducem lacrimi, smerenie şi milostenie,
Strigând: „Am păcătuit mai mult ca al mării nisip. Dar iartă pe toţi, al tuturor Făcător, ca să luăm Cununa cea nestricăcioasă!"

1
A fecioarelor sfântă pildă am auzit, pe care Evangheliile o istorisesc,
şi în uimire am căzut gândind şi cugetând,
cum, de vreme ce toate cele zece au dobândit prea curata virtute a feciorei,
la cinci fără de rod efortul s-a făcut
şi cele ce au rămas au strălucit cu lumina iubirii de oameni.
Pentru aceasta şi Mirele le încurajează
şi cu bucurie le bagă în cămară
când cerurile deschide şi oferă
tuturor drepţilor
cununa cea nestricăcioasă.

2
Mai înainte să căutăm al acestei dumnezeieşti Scripturi înţeles şi folos!
Al tuturor călăuzitor este Mirele, Cel veşnic tânăr,
precum întocmai de Dumnezeu inspirata Scriptură spre ajutor se arată.
Mântuitorului Hristos căzându-I la picioare, din tot sufletul să strigăm:
„Iubitorule de oameni, al împăraţilor împărat,
cunoştinţa cea dumnezeiască tuturor dă-o!
în poruncile Tale condu-ne pe noi
al împărăţiei drum să cunoaştem,
căci mult pe acest [drum] noi să călcăm dorim,
ca să câştigăm
cununa cea nestricăcioasă.

3
În această credinţă şi din această făgăduinţă toţi oamenii aproape
cu ardoare doresc să câştige împărăţia lui Dumnezeu.
Pentru aceasta virtutea feciorei în ei înşişi grăbesc să păzească;
practică şi posturi, mare izbândă în viaţă,
în rugăciuni stăruie şi credinţa cea dreaptă o ţin.
Le lipseşte însă iubirea de oameni
şi toate, aşadar, sunt în zadar,
deoarece oricare dintre noi, neavând milostenie,
nu primeşte
cununa cea nestricăcioasă.

4
Precum unii ce navighează cu o corabie înarmată, dacă pânzele lasă,
mersul cel drept pe mare nicicând nu dobândesc,

pentru că fără pânze corabia nu ia al său drum şi fără de izbândă rămâne.
Nici iscusinţa conducătorului nu aduce rezultat, nici vâslele.
Aşa şi toţi aceia care spre împărăţie se grăbesc,
chiar dacă sunt încărcaţi cu orice virtute,
dacă nu au milostivire,
nu ancorează în al cerului port.
nu vor dobândi cununa cea nestricăcioasă.

5
Fără îndoială mai mare ca toate virtuţile a considerat milostenia al tuturor Judecător şi oamenilor le-a predat-o cu învăţătura parabolei.
Pe cinci dar a numit înţelepte, cu siguranţă pe acestea ce ulei au păstrat,
şi fără de minte pe acelea care fără de ulei au mers.
Şi valoarea sa am auzit-o, precum o spune Matei.
Să readuc toate cuvintele sale
cunoscătorilor Scripturilor fără de rost consider.
Pentru aceasta să căutăm cu ardoare înţelesul său cel adânc
ca să dobândim
cununa cea nestricăcioasă.

6
De mare importanţă este a parabolei învăţătură,
a oricărei de oameni iubitoare faptă
drum este şi al smereniei şi al tuturor conducător.
Conduce împărăţii, simpatia învaţă pe ai poporului conducători.
Asemenea, aşadar, cum cineva ce casă strălucită a zidit şi cu toate cele o a umplut,
dacă însă acoperiş nu-i pune, fără de folos se face efortul.
Asemenea se întâmplă şi cu acela ce casă de virtuţi construieşte
şi dacă acoperişul iubirii de oameni
nu adaugă acestora, pagubă are eforturilor sale
şi nu dobândeşte
cununa cea nestricăcioasă.

7
Putem să vedem înţelesul acestei dumnezeieşti Scripturi, dacă a raţiunii
neadormită privire înălţăm la Hristos.
Să presupunem, dar, că vedem cu ai sufletului ochi învierea cea de obşte
şi pe Mântuitorul Hristos să fie împărat al tuturor,
care desigur şi acum împărăţeşte şi Domn este şi stăpân.
Şi dacă unii se împotrivesc din cauza ignoranţei,

flacăra focului pe toţi să-i mistuie.
Atunci cu adevărat nici unul să se opună nu va putea, când va oferi
cununa cea nestricăcioasă.

8
Cu siguranţă cunoaştem cu toţii că pe neaşteptate
trâmbiţa răsunând de [către] înger
va învia pe morţii tuturor veacurilor care aşteaptă pe Hristos,
pe Mirele cel Bun, pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cel fără de-nceput al nostru Domn.
Şi deodată se aude glas şi toţi să se-ntâlnească merg.
Şi aceia care au pregătite candelele, cele de ulei pline,
intră de-ndată cu Mirele şi moştenesc cereasca Împărăţie .
Atunci cu siguranţă acestora credinţa pusă în fapte cu vrednicie le va da cununa cea nestricăcioasă.

9
Biruieşte pe celelalte virtuţi milostenia cea cu adevărat mai strălucitoare
ca toate virtuţile mai aproape de Dumnezeu şezătoare.
Aerul străbate, depăşeşte mai apoi pe lună şi pe soare şi fără de piedici ajunge la a celor cereşti intrare.
Şi nici acolo din mers nu se opreşte, ci vine până la îngeri,
alergând depăşeşte şi pe ale arhanghelilor cete.
Vine şi pe Dumnezeu fierbinte roagă pentru oameni
şi stă aproape de al împăratului tron şi Îl roagă pentru cununa cea nestricăcioasă.

10
Noi, dar, să vedem pe cele cinci tinere foarte-nţelepte,
care din somn s-au trezit
ca dintr-o cămară de nuntă
şi nu [ca din] morminte de adormiţi,
căci untdelemn au avut şi îndată au pus în ordine
ale sufletului candele.
Şi celelalte la fel trezitu-s-au în acelaşi timp cu primele,
cu feţele posomorâte şi epuizate.
Căci candele lor s-au stins şi goale erau ale lor vase,
ulei au cerut să primească de la tinerele cele cuminţi,
cele ce au câştigat cununa cea nestricăcioasă.

11
Au luat cuvântul înţeleptele şi către cele fără de minte au răspuns:

„Ne temem ca nu cumva să nu ne ajungă
Nici nouă şi nici vouă, aceasta ce am avut în viaţă.
Mai ales că nu avem curaj să credem cum că avem răspuns bun la final".
Şi, cu adevărat, în acest ceas
toţi cei virtuoşi se găsesc în îndoială
şi se tem la Judecată de necunoscutul răspuns,
până în ora în care vădită hotărârea se va face
şi îi va elibera pe aceştia de orişice robie .
Milostivire, aşadar, împarte Judecătorul tuturor,
Care şi dăruieşte cununa cea nestricăcioasă.

12
Fără-nconjur au spus cele înţelepte:
„Mergeţi, cereţi acolo vânzătorilor!
Poate puteţi să cumpăraţi ulei chiar şi acum."
Şi acestea amăgindu-se, ca-ntotdeauna cele fără de minte,
s-au grăbit să cumpere,
când s-a închis pentru toţi al neguţătoriei timp,
a trecut şi s-a oprit al celor neînţelepţi drum neroditor.
Tulburare le arată atunci şi în mod clar în încurcătură îi arată.
Au cerut, aşadar, lucru cu neputinţă, ca unele ce sunt nesocotite.
Pentru aceasta nu au câştigat cununa cea nestricăcioasă.

13
Şi când au înţeles efortul cel în zadar, s-au întors în final cele cinci
şi-nchisă au găsit de Hristos cămara cea de nuntă.
Şi toate cu glas trist au strigat şi cu suspine şi cu lacrimi:
„Deschide, Nemuritorule, uşa dragostei Tale şi nouă,
care cu fecioria i-am slujit!".
Şi împăratul le strigă cu putere:
„Nu se deschide pentru voi împărăţia!
Nici Eu nu vă ştiu. Fugiţi, aşadar, din mijloc
de vreme ce nu purtaţi cununa cea nestricăcioasă".

14
Şi doar ce au auzit pe împăratul tuturor Hristos
către cele cinci să strige:
„Cine sunteţi nu ştiu!", tare s-au agitat.
Au plâns şi au strigat: „Prea dreptule Judecător, am păstrat puritatea
şi orice fel de cumpătare am practicat, cu dragă inimă.

În posturi ne-am topit, sărăcia am iubit.
Flacăra focului desfrânării
şi poftele noi am învins.
Am urmat totdeauna viaţa întru totul curată
cu scop să câştigăm cununa cea nestricăcioasă.

15
Însă, după virtuţi şi harul fecioriei şi după biruirea focului desfrâului şi a plăcerilor flacără, după eforturi fără de măsură,
când viaţa îngerilor să dobândim ne-am luptat
şi a celor netrupeşti vieţuire ne-am grăbit să avem,
se pare că acestea şi altele asemenea de mari fără valoare s-au găsit.
Către multa virtute am arătat silinţă,
dar întru totul deşartă s-a dovedit nădejdea.
De ce, dar, nepăsare arăţi,
Tu care oferi tuturor celor ce vrei, cununa cea nestricăcioasă?

16
Arată bunăvoinţă, Mântuitorule, şi către noi, Dreptule Judecător, unice!
Deschide uşa Ta, Izbăvitorule, pentru ale Tale fecioare
şi nu întoarce, Hristoase, faţa Ta de la noi, cei ce Te chemăm pe Tine!
Ca să nu ne lipsim de veşnicul Tău har,
să nu ne facem de ruşine în faţa îngerilor.
Aşadar, pe noi nu ne lăsa
să stăm pentru totdeauna afară din cămara Ta, Hristoase!
Căci şi noi fecioria am practicat
precum acestea cărora le-ai cedat cununa cea nestricăcioasă".

17
Precum cei mici vor vorbi către Judecătorul tuturor,
către acestea Hristos v-a răspunde:
„Acum se face Judecată, adevărată şi dreaptă.
A trecut al iertării timp, înţelegere acum nu există.
Uşă de milostivire nu se mai află pentru oameni,
căci, după cum ştiţi, loc de pocăinţă celor de aici nu se oferă.
Iertător nu mai este Cel ce mai înainte cu voi a suferit,
ci drept Judecător, cel Milostiv.
Nemilostive voi v-aţi arătat în lume,
cum deci doriţi
cununa cea nestricăcioasă?

18
[Aşadar], descopăr pe voi în faţa arhanghelilor şi a sfinţilor toţi,
Pe câte dintre acestea lângă Mine acum se aflã
şi de faptele lor bune m-am învrednicit.
Trist m-au aflat şi tare înfometat
şi din tot sufletul au îngrijit să Mă hrănească.
Şi altădată însetat fiind cu dragă inimă M-au adăpat.
Străin aflându-Mă pe drum, M-au luat în casă ca pe un cunoscut.
În închisoare ţinut [fiind] M-au îngrijit şi bolnav [fiind] M-au vizitat.
Au păstrat cu stricteţe orice poruncă a Mea.
Pentru aceasta au găsit cununa cea nestricăcioasă.

19
Acestea însă voi în lume n-aţi făcut,
chiar dacă postul l-aţi păzit şi fecioria o aveţi şi în cuvinte virtute.
Pe nedrept însă v-aţi obosit fără fapte de milostenie şi întru totul fără scop.
Pe străini în ale lor nevoi cu vederea aţi trecut,
pe cei bolnavi asemenea.
Nicicând celor flămânzi mână de ajutor nu aţi întins.
Prefăcătoria voastră rămâne singură [doar].
Vă lăudaţi întotdeauna în nemilostivire
nicicând n-aţi ajutat săracii ce loveau în uşa voastră.
Cum, deci, cereţi cununa cea nestricăcioasă?

20
Nicicum n-aţi vrut să arătaţi milostenie, celor înstrăinaţi şi goi
şi pe străini nu aţi băgat nicicând în casa voastră.
Şi celor necăjiţi în închisori şi-n legături
aţi închis urechile voastre.
Pe bolnavi nu aţi văzut.
Şi celor săraci şi neputincioşi nici privire binevoitoare
nu dădeaţi, lipsă de omenie aveaţi întotdeauna
şi vă-nsoţea mânia-n locul milei.
Cum deci voi, care cândva în viaţa voastră asemenea aţi făcut,
cereţi acum
cununa cea nestricăcioasă?

21
Cu privire mândră pe toţi priveaţi, de săraci nu aţi îngrijit.
Neiertători aţi stat faţă de toţi şi cu cruzime aspru v-aţi purtat

cu cei ce v-au greşit, voi care în fiecare zi greşeaţi.
Cruzi faţă de aproapele de parcă aţi fi fără de păcat.
De cele mari v-aţi îngrijit, lăudându-vă în reuşite,
pe călcătorii postului ca pe pierduţi
şi pe cei căsătoriţi aţi avut ca dezgustători,
doar pe voi înşivă drepţi vă credeaţi
mai înainte de a lua
cununa cea nestricăcioasă.

22
Şi postul l-aţi îngrădit doar în abţinerea de la mâncăruri.
Iar pe de altă parte, faţă de oameni cu ironie v-aţi purtat şi totdeauna cu injurii.
Aţi avut voi puritate, dar nu atât de curată.
Cu murdăria cuvintelor în fiecare zi pe aceasta aţi întinat-o.
La ce, dar, foloseşte fecioria dacă nu are toate gândurile curate?
Mai de folos este, aşadar, cuiva să mănânce şi să bea şi să se poarte bine decât să postească
şi să nu postească de toate cele ce aduc vătămare.
Cum, dar, să ceară cununa cea nestricăcioasă?

23
Nu oferă deci niciodată folos postul,
dacă nu le are pe toate şi de la cele necuviincioase
să scoată-nvăţături şi de la faptele vătămătoare.
Nici cumpătarea nu se întăreşte fără a trupului curăţie.
Există într-adevăr temelie a postului
şi trebuie să zidim a sa casă pe loc tare.
Cu totul strălucitor îl face milostenia [pe post] şi cucernicia,
de asemenea, îl hrăneşte.
Aşadar, acestea pe acesta ca un zid înconjoară
şi se fac pricină pentru cununa cea nestricăcioasă.

24
Ce v-a folosit postul şi curăţia dimpreună cu îngâmfarea?
Blândeţe n-aţi avut. Cu mânia întotdeauna împreună.
Însă Eu, Care sunt blând, pe cei blânzi am iubit şi iertare le-am dat.
Pe postitorii nemilostivi nu-i recunosc
Şi mai mult accept pe cei ce mănâncă şi au milostivire.
Şi urăsc pe feciorelnicii ce arată neomenie.
Şi pe căsătoriţii iubitori de oameni îi cinstesc.

Cinstită este căsătoria cuviincioasă.
Pentru aceasta şi are cununa cea nestricăcioasă.

25
N-am ascuţit eu sabia păcătoşilor,
dar am avut privire blândă întotdeauna
către oameni, al oamenilor Făcător.
Binevoitor m-am arătat desfrânatei
ce a plâns şi iertare i-am dat.
Am miluit pe întristatul vameş şi nu l-am respins,
căci căinţă adevărată am văzut în el
Cu simpatie m-am arătat către toţi Eu Ziditorul.
M-am milostivit de Petru care M-a negat,
dar ale sale lacrimi M-au înduioşat,
căci a cerut cununa cea nestricăcioasă.

26
Şi acestora, care împreună cu Mine în cămară au intrat,
înaintea mulţimii le voi spune:
„Au păzit cu vigilenţă şi cu grijă în viaţa cea pământească poruncile Mele.
S-au făcut întotdeauna văduvelor ajutătoare şi pe orfani i-au miluit.
Împreună au suferit cu cei întristaţi şi cu cei în dureri
şi niciodată n-au închis uşa săracilor şi străinilor.
Mereu au potolit durerile bolnavilor, pe care voi i-aţi dispreţuit.
Nu vă cunosc! Resping pe cele lipsite de omenie
şi voi da către cele iubitoare cununa cea nestricăcioasă".

27
Şi a îngerilor mulţime se minunează
ascultând pe Hristos împăratul
să accepte pe cele cinci, ce împreună cu El au intrat.
Foarte mare este laudă şi curajul sfinţilor lui Hristos.
Înaintea atâtor mulţimi se câştigă făgăduinţa nestricăciunii,
înaintea acestora şi celelalte acceptă hotărârea cea veşnică
şi vor plânge amar plânset fără de folos,
căci au să vadă mulţimile sfinţilor
curaj să aibă de la milostivire
şi toţi să poarte
cununa cea nestricăcioasă.

28
Iată dar vădite sunt acestea care cheamă în împărăţie pe oameni!
Prin urmare, să ne grăbim ca să păzim ale lui Hristos porunci!
Se găseşte de vânzare, dacă vrem să luăm, în pieţe uleiul.
Şi vânzătorii sunt aceştia care de milostivire au nevoie.
Vând în fiecare zi. Pentru ce, dar, nu luăm aminte?
Sigur cumpărăm acum şi cu doi bănuţi
cât poate să ia cineva dând mulţime de bani,
deoarece al tuturor Domn cercetează ale fiecăruia măsuri
şi vinde,
şi astfel procură
cununa cea nestricăcioasă.

29
Nu este grea porunca lui Dumnezeu, căci nu porunceşte să dai ceea ce nu poţi,
ci intenţie [îţi] cere.
Ai doar două drahme şi nici un alt lucru dobândit?
Acestea cu bunăvoinţă le acceptă milostivul Stăpân
Şi te va prefera-naintea celui ce a dat mulţime de bani.
Nu ai nici un ban ca să oferi?
Atunci celui însetat dă-i un pahar cu apă răcoroasă!
Aceasta cu mulţumire acceptă Hristos,
şi negreşit îţi dă cununa cea nestricăcioasă.

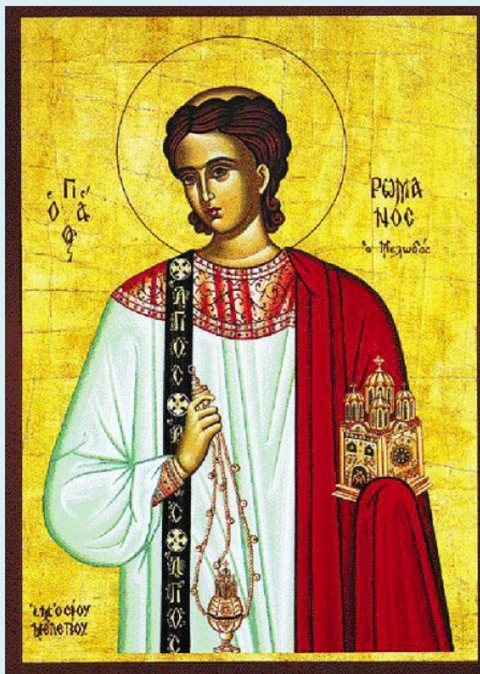
30
Luând puţine, Mântuitorul foarte multe va da în schimb,
căci în locul celor vremelnice
desfătarea bunătăţilor celor veşnice oferă.
Dă puţină pâine şi vei primi pentru aceasta bună petrecere în Paradis!
Nu te va vătăma sărăcia, nici lipsa, dacă suporţi cu răbdare.
Nici judecată nu vei trece. Nu cere aici!
Cel din urmă cu adevărat iertare primeşte şi cei bogaţi vor da răspuns foarte mare.
Fă-te recunoscător ca să găseşti împărăţia şi ca să iei
cununa cea nestricăcioasă!

31
Iartă-mă, iartă-mă, Mântuitorule,
pe mine cel mai mult păcătos decât toţi oamenii,
căci câte spun şi sfătuiesc poporul nu le fac!
Pentru aceasta şi cad înaintea Ta.

Dă-mi adâncă smerenie, Mântuitorule,
şi mie, şi celor ce citesc,
ca să păzim în viaţă toate ale Tale porunci
şi să nu rămânem plângând şi strigând afară din cămară!
Miluieşte-ne cu milostivirea Ta,
Tu care totdeauna vrei ca toţi să se mântuiască!
Cheamă-ne, Mântuitorule, în împărăţie
ca să luăm cununa cea nestricăcioasă!

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imne teologice)

Sfântul Roman Melodul - Al doilea condac la cele zece fecioare

Glasul 1 având prooimionul idiomelâ şi purtând acrostihul acesta: [al smeritului Roman]

1
Pentru ce te leneveşti, sărmanul meu suflet?
Pentru ce te îngrijeşti de cele ce nu trebuie
şi te ocupi de orice [lucru] fără de folos
pentru vremurile viitoare şi păstrezi prezentul şi îl ai ca veşnic?
Sfârşitul se apropie
şi pricină îţi este să vezi deşertăciunea.
Înalţă, dar, către Iisus capul precum gârbovita din Evanghelie !
Te-ai eliberat din legăturile tale.
Să nu te pleci,
căci somnul sufletului nu aduce folos !
Vino, dar, în cele bune ale tale, ridică-te din somn! Mirele vine!
Să nu rămânem afară strigând: „Deschide-ne nouă!"

2
Aceasta cândva şi fecioarele fără de minte au păţit,
atunci când nu au înţeles a Mirelui venire neaşteptată.
Pentru aceasta, o, suflete, cât este zi,

să ieşi la lucrarea noastră,
căci vine noaptea,
de care a spus Hristos
în care nimeni să lucreze nu va putea!
Şi rămânem săraci şi lipsiţi de cele necesare, căci nu ne-am ostenit.
Fiindcă pe cei săraci în viitor nu îi compătimesc bogaţii,
pentru că nu s-au milostivit de cele fără de minte fecioarele-nţelepte.
Acolo fără milă
va fi judecata pentru cel nemilostiv.
Să alergăm, dar, înainte la a Celui Milostiv poartă
strigând: ,,Deschide-ne nouă!".

3
Ai căzut, suflete al meu, în somn zadarnic.
Până când adânc vei dormi?
Trezeşte-te chiar acum la câte vedem:
înfricoşătoare ameninţări şi cutremure necontenite
ce pâmântul din temelii au zdruncinat.
Şi loviturile cele necontenite au întors înapoi
încă şi marea aceasta.
Înfricoşează-te, aşadar, ca Iona
şi trezeşte-te!
în întreaga lume
răsună trâmbiţele,
care prevestesc pe Hristos celor care L-au aşteptat cu răbdare,
căci va veni.
Şi cel care vine va însemna la sfânta intrare cu semne
pe cei ce strigă: ,,Deschide-ne nouă!".

4
Pe acestea, suflete, şi acum le avem înaintea noastră.
Au ajuns, nu le mai aşteptăm.
Sunt, aşadar, aproape de noi, în faţa noastră gata.
Nimic nu lipseşte din câte a spus Hristos
şi, precum mai înainte a spus, toate se vor face.
Şi foamete şi boli
şi cutremure neîncetate
şi popor împotriva altui popor se răscoală.
Cele dinăuntru sunt înfricoşătoare şi cele de afară în ceartă.
Salvare nu este nicăieri, pretutindeni, dar, primejdia.

Nicăieri adăpost, fuga a cuprins pe toţi.
Poarta s-a închis, milostenia s-a pecetluit,
căci nu am vrut în împărăţie să fim strigând: ,,Deschide-ne nouă!"

5
Ascultă acestea şi plângi, suflete!
Suspină acum dintru a ta pornire
Mai înainte ca faptele să te ajungă şi să plângi fără de voie, când întreg pământul va fi mâncat de foc
şi cerul ca o hârtie se va înfăşura
când se va despărţi marea
şi al său fund
se va arăta precum niciodată nu a fost.
Nu vor lumina cereştile corpuri,
căci stelele asemenea frunzelor au să cadă.
Foarte mare tristeţe va fi,
Când vor veni acestea.
Se vor cutremura puterile de sus de frică strigând:
„Unde se va afla cadavrul, vulturii se vor aduna
şi afară vor lăsa pe vulturi să strige: «Deschide-ne nouă!»" .

6
Câtă durere aduce strigătul leneşilor şi tuturor păcătoşilor,
eu cel dintâi dintre ei [fiind].
Din rădăcină ne va smulge
precum cândva pe smochinul cel neroditor
şi hrană ne vom face iadului
ca şi cum am fi de secure tăiaţi,
după cum Iisus Mântuitorul sufletelor a spus.
Suflete al meu, să ne înnoim şi binele să practicăm,
precum sământa cea bună în pământul cel bun,
şi când va veni să adune în hambare roadele Sale cele bune,
afară să nu rămânem strigând: ,,Deschide-ne nouă!"

7
A sosit, secerişul a sosit!
Secera pentru secerat pregătită este şi ascuţită foarte.
A cutremurelor nenorocire, ca şi căldura de nesuportat,
peste întreg pământul s-a întins.
Secerătorii grăbiţi uneltele lor ţin şi aşteaptă

să vadă ce Bunul Stăpân al pământului vrea.
Ce facem , suflete al meu, căci de buruieni suntem umpluţi
şi ne vor despărţi pe noi de grâu mai înainte de a-l lega
şi ne vor arunca în foc .
Haide, dar, să ne grăbim cu lacrimi şi tânguiri
strigând: ,,Deschide-ne nouă!"

8
Priveşte, greu timp este prezentul!
Ce aşteptăm, suflete al meu?
Cu adevărat este ziua judecăţii.
Din cauza noastră mânie atârnă
peste capetele noastre, căci noi am provocat-o.
Şi focul cel viitor
datorită nouă ne va arde.
Cu adevărat nu există lemne
şi nici arbuşti nu se văd,
ci mânia pentru răzbunare
aprinde cuptorul.
Răutatea fiecăruia
ca Rugul se va face,
care arde fără să se mistuie,
căci întotdeauna se aprinde
şi niciodată nu se stinge,
decât dacă se scurg lacrimile
acestora care de aici cu căinţă
strigă: ,,Deschide-ne nouă!"

9
Noapte mai înainte de noapte şi întuneric mai înainte de întuneric
a cuprins pe toţi deodată
şi acum suntem precum mai înainte egiptenii
în negura plăgilor
şi în furtuna cutremurelor
şi în întunericul războiului.
Şi furia nu se opreşte la acestea,
căci pe toţi îi aşteaptă Marea Roşie, iadul cel veşnic.
Mult se înfurie însă Salvatorul nostru Iisus,
căci, chiar dacă a făcut minuni, nu L-am crezut.
Pentru aceasta cu plăgi a răspuns nedreptăţilor celor necredincioşi,

să ne încredinţăm chiar şi aşa şi să strigăm: „Deschide-ne nouă!"

10
Câţi deci ne-am eliberat de Faraonul cel imaginar, de diavol,
şi de amara sa sclavie,
să îl tăgăduim până în sfârşit!
Suntem acum
Israelul lui Dumnezeu,
să nu ne întoarcem aşadar în Egipt!
Nu înţeleg [prin aceste cuvinte] ţara [Egiptului],
în care Hristos a ajuns,
ci aceea [ţară] care în Moise n-a crezut.
Prin Egipt înţelegem, aşadar, inima tare şi neascultătoare,
inima ce se înfricoşează de îndată ce vin suferinţele
şi cum se îndepărtează, se face iarăşi aspră.
Întocmai această inimă avem şi din faptele noastre se vede,
căci doar în nevoia noastră strigăm: ,,Deschide-ne nouă!"

11
Lovitură mare asupra capului nostru, dar sufletul nostru rămâne nepăsător.
Suferă trupul, dar mintea indiferentă rămâne.
Toţi primim lovituri de bici, dar nu roagă nici unul dintre noi cu căldură
pe Cel ce ne biciuieşte.
Că bici Hristos a folosit
cutremurul împotriva noastră,
căci a vrut Domnul
acelaşi [lucru] să facă
precum cu biciul atunci în templu.
Şi noi ca şi copii la minte ne-am purtat
îngrijindu-ne de mâncare, băutură şi joc.
Ne aşezăm în piaţă şi unul către altul spunem:
„Chiar dacă Judecata vine, noi până atunci să petrecem
şi îndată ce vine strigăm: «Deschide-ne nouă!»"

12
Izgoneşte, suflete, aceste cuvinte de pierzanie!
Calcă judecata celor ce nu cred, căci Judecata vine precum este scris!
Tatăl nu va judeca să nu creadă cineva că simte milă pentru copiii Săi.
Fiul va judeca
şi va arăta toate chinurile

ce pentru noi a suferit,
spunând: „Vedeţi ce am suferit, ca şi cum aş fi datorat!
Vedeţi dacă altul a avut dragoste,
precum aceasta pe care v-am arătat-o Eu!
Căci sufletul mi-am dat pentru prieteni .
Chiar şi când muream de ucenicii Mei am îngrijit
şi cheile lui Petru am încredinţat spunând:
„Ţine-le tu şi descuie
celor ce strigă: « Deschide-ne nouă!»"

13
O, ce căpăstru şi căluş gândirii mele aşază acest cuget.
Nu am către acesta nimic ca să răspund.
De voi spune către Hristos:
„Ai vrut şi Te-ai răstignit,
nu Te-a silit nimeni",
îmi va răspunde:
„Desigur că am vrut-o,
dar pentru tine am făcut-o, omule!
Tu datorai,
Eu nu îţi datoram".
Suflete al meu, cuvânt de apărare pregăteşte ca să-l înfăţişăm
atunci lui Dumnezeu şi să ne îndreptăţim!
Dar nu găsim decât dacă purtăm de grijă să ne mântuim
şi lui Hristos să strigăm:
„Tu, Care vrei ca toţi să se mântuiască,
Deschide-ne şi nouă!"

14
Învaţă, suflete al meu, înţelesul cuvintelor Judecătorului,
ce a gândit, ce-a spus către ucenici, când a dat ultimele porunci!
„Să nu lipsească", a spus,
„din sufletele voastre aşteptarea venirii Mele,
căci împreună cu voi sunt până la al lumii sfârşit
şi voi veni iarăşi din ceruri cu putere"
Pentru ce, dar, ne obosim?
Şi pentru ce, de vreme ce ne-am obosit,
Nimic nu am câştigat?
Şi măcar de ar fi fost aşa, păcate să nu fi avut.
Într-adevăr fără de piedică

Cu mintea noastră să strigăm: „Deschide-ne nouă!"

15
Deschide, Doamne, deschide-mi mie
a milostivirii Tale poartă
mai înainte ca ochii mei să-i închid!
Căci trebuie să plec şi să vin lângă Tine
Şi pentru toate trebuie să dau socoteală;
pentru cuvintele ce le grăiesc,
pentru faptele ce le împlinesc şi pentru cele ce în inimă le gândesc,
căci şi şoapta de nemulţumire urechile Tale aud.
„Ale Tale sunt cele dinlăuntrul meu",
îţi spune în psalmii săi David,
şi toate sunt scrise în cartea Ta .
Şi în aceasta citeşti toate rănile răutăţilor mele.
Pe Crucea Ta Te rog să le aşezi, căci în Aceasta mă sprijin
şi îţi strig cu putere: ,,Deschide-ne nouă!"

16
Da, fraţii mei, pe acestea şi noi
să le spunem toţi către Creatorul,
cât suflare este în viaţa noastră ,
mai înainte ca asupra noastră să izbucnească
furia pe neaşteptate
asemenea cu durerea celei gata să nască.
Nu au fost peste noi păcătoşii cei din Tir,
nici mai răi mincinoşii profeţi de pe Carmel.
În acelaşi fel ne vom pierde şi noi, dacă nu ne pocăim.
Câte ptolemeilor li s-au întâmplat
ajung să cercetăm
cruzimea şi neascultarea noastră.
Să ne pocăim,
văzând câte s-au întâmplat,
ca să ne eliberăm de cele viitoare,
când vom striga
mâhniţi: ,,Deschide-ne nouă!"

17
Atât s-a împietrit a noastră minte, căci chiar de am auzit
ale altora întâmplări, nimic n-am îndreptat.

Nu este înţelept,
nimeni pe Dumnezeu nu-L caută,
ne-am depărtat şi am putrezit.
Ninivitenii cândva la o strigare
a profetului s-au pocăit ,
noi nici glas, nici ameninţare nu primim.
Iezechia cu plânsul a pus pe fugă pe asirieni,
căci a ridicat asupra lor dreptatea cea dumnezeiască.
Priveşte! Asirienii
şi mai înaintea lor ismaeliţii
ne-au capturat
şi nu am plâns
nici nu strigăm cu putere: ,,Deschide-ne nouă!"

18
Preaînalte Doamne, al tuturor Judecător, nimic de la noi nu aştepta!
Nu ai nevoie Tu de ale noastre bunuri,
căci fiecare rămâne în viclenii
cu gândul şi dorinţa.
Pentru aceasta, Mântuitorule,
zilele noastre
după voinţa Ta condu-le!
A noastră întoarcere să nu aştepţi, căci nu are să vină.
Şi dacă va veni pentru puţin,
mai apoi iar se pierde,
precum sămânţa ce a căzut între pietre,
precum iarba ce a încolţit între cărămizi
şi s-a uscat până a se face mare.
Întinde însă blând asupra noastră a Ta bunătate,
precum şi peste toţi cei ce cu putere strigă: ,,Deschide-ne nouă!"

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imne teologice)

Sfântul Ioan de Kronstadt - Cuvânt despre cântarea: Iată, Mirele vine în miezul nopţii

Aţi ascultat acum, iubiţilor, mişcătoarea cântare: Iată, Mirele vine în miezul nopţii, care se cântă la Denie în primele trei zile ale Săptămânii Patimilor. Pentru ca ea să le fie limpede tuturor şi să le aducă roada dorită, daţi-mi voie să propun dragostei voastre o tâlcuire a ei.

Cântarea: Iată, Mirele vine în miezul nopţii ne aminteşte acea parabolă a Mântuitorului în care El aseamănă Împărăţia Cerurilor cu cele zece fecioare care, luându-şi după obiceiul vechi candelele, au ieşit în întâmpinarea mirelui lor. Alcătuitorul cântării a avut în vedere tocmai această parabolă. O vom reamintim aici şi o vom explica pe scurt.

Împărăţia Cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luând candelele lor, au ieşit în întâmpinarea mirelui. Cinci însă dintre ele erau fără minte, iar cinci înţelepte, căci cele fără minte, luând candelele, n-au luat cu sine untdelemn, iar cele înţelepte au luat untdelemn în vase, odată cu candelele lor – dar mirele întârziind, au aţipit toate şi au adormit, iar la miezul nopţii s-a făcut strigare: „Iată, mirele vine! Ieşiţi intru întâmpinarea lui!” Atunci s-au deşteptat toate acele fecioare şi au împodobit candelele lor şi cele fără minte au zis către cele înţelepte: „Daţi-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelele noastre.” Dar cele înţelepte le-au răspuns, zicând: „Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă şi nici vouă. Mai bine mergeţi la cei ce vând şi cumpăraţi pentru voi.” Deci, plecând ele ca să cumpere, a venit mirele şi cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă şi uşa s-a închis – iar mai pe urmă au sosit şi celelalte fecioare, zicând: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă!” Iar el, răspunzând, a zis: „Adevărat zic

vouă: nu vă cunosc pe voi." Drept aceea, privegheaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul când Fiul Omului va veni (Mt. 25,1-13).

Tâlcuirea pildei: cele zece fecioare – cinci înţelepte şi cinci nebune – suntem noi, creştinii; dintre noi, unii sunt înţelepţi, în virtutea credinţei lor, a vieţii lor îmbunătăţite şi a pregătirii lor pentru moarte, pe când ceilalţi sunt nebuni, în virtutea puţinei lor credinţe sau a nepăsării lor reci faţă de credinţă, a vieţii lor trupeşti, pătimaşe, a nepregătirii lor pentru moarte şi pentru judecata care urmează îndată după aceasta, întrucât este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecata (Evr. 9, 27).

Ni se spune că fecioarele nebune, luându-şi candelele, nu au luat cu ele şi untdelemn. ***Ce sunt candelele acestea şi ce înseamnă untdelemnul pentru candele?*** Candelele sunt sufletele noastre, după cuvântul Mântuitorului: ***luminătorul trupului este ochiul*** (Mt. 6, 22). ***Prin ochi El înţelege inima omenească sau sufletul; untdelemnul este, potrivit Sfântului Ioan Gură de Aur, milostenia – sau, îndeobşte, faptele cele bune.*** Aşadar, creştinii nechibzuiţi, ieşind în întâmpinarea Mirelui, nu au pregătit pentru sufletele lor fapte bune, care să le poată sprijini viaţă duhovnicească, pe când cei înţelepţi au luat untdelemn în vasele lor, adică şi-au agonisit fapte bune, ca să-L întâmpine pe Mire cum se cuvine.

Cine este Mirele? Iisus Hristos. Când şi cum ieşim în întâmpinarea Lui? Toată viaţa noastră ar trebui să fie o pregătire – la început pentru întâmpinarea Lui aparte, căci fiecare suflet, după moartea sa, trebuie să apară în faţa Lui, începătorului vieţii noastre, ca să dea socoteală, şi de aceea toată viaţa trebuie să se îngrijim pentru a dobândi şi păstra în inima credinţa vie şi dragoste fierbinte de Domnul, ca după moarte să ne înfăţişăm neruşinaţi şi neosândiţi înaintea înfricoşătorului Tron al Domnului slavei; iar la întâlnirea cea de obşte vom ieşi după învierea noastră din morţi, când toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui, şi vor ieşi, cei ce au făcut cele bune spre învierea vieţii şi cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii (În 5, 28-29).

Mirele întârzie, adică Iisus Hristos întârzie să curme viaţa noastră cea muritoare, nevrând să piară cineva, ci toţi să vină la pocăinţă (II Ptr. 3, 9), şi totodată întârzie cu cea de-a doua, slăvita şi înfricoşătoare venire a Sa, ca să se înmulţească din ce în ce fiii Împărăţiei Cerurilor – iar oamenii, amăgiţi de dulceaţa vremelnică a păcatului şi de faptul că rămân deocamdată nepedepsiţi pentru el, şi văzând că lumea dăinuie, socotind că ea va dăinui astfel la nesfârşit şi având ei înşişi parte de sănătate trainică şi de alte bunuri materiale, se cufundă în dormitare sufletească, nu se îngrijesc să se îndrepte, ci dorm somnul păcatului.

Iată însă că atunci când în somnul păcatului este chiar miez de noapte, când nimeni dintre păcătoşi nici nu se gândeşte la primejdia cumplită în care se afla, răsună glasul tunător: ***Iată, Mirele vine, ieşiţi în întâmpinarea Lui! Atunci, toţi se deşteaptă din somn şi aprind candelele lor, adică îşi încordează luarea-aminte a sufletului.*** Bine va fi atunci de creştinii cei înţelepţi, căci sufletele lor vor arde cu focul preadulcei iubiri de Domnul, dar va fi vai de cei nechibzuiţi: sufletele acestora, ca nişte candele lipsite de untdelemn, se vor stinge, adică se vor întuneca şi se vor răci de lipsa dragostei către Dumnezeu, Izvorul iubirii, şi vor începe să preguste chinurile iadului. Vor cere untdelemn, adică fapte bune, de la creştinii cei înţelepţi, însă aceia nu le vor da, ca să nu rămână înşişi în lipsă; vor merge să cumpere de la cei ce vând, adică se vor apuca să facă fapte bune şi vor merge să caute prilej pentru asta, însă tocmai atunci va veni Mirele, adică tocmai atunci când vor dori să facă fapte bune îi va ajunge moartea şi îi va pune înaintea Judecătorului Ceresc fără nici un fel de virtuţi, cu mirosul urât al fărădelegilor. Vor dori să intre în cămara Împărăţiei Cerurilor, căreia toţi i-am fost meniţi de la naştere, pentru care şi trăim – Domnul nu-i va lăsa, ci le va zice: nu vă cunosc pe voi. ***Aşadar, privegheaţi, îşi încheie Domnul parabola, că nu ştiţi ziua, nici ceasul când Fiul Omului va veni.***

Acum e limpede pentru noi toţi cântarea bisericească: ***Iată, Mirele vine în miezul nopţii, şi fericită e sluga (adică fiecare creştin) pe care o va afla priveghind, dar nevrednic este iarăşi acela pe care îl va afla lenevindu-se (dormind cu somnul păcatului). Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul (sufletesc al păcatului) să nu te îngreuiezi, ca să nu te dai morţii (veşnice) şi afară de Împărăţie să te încui, ci te deşteaptă strigând: „Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti, Dumnezeule, pentru Născătoarea de Dumnezeu miluieşte-ne pe noi.”***

Amin.

(în: Sfântul Ioan De Kronstadt, Cuvinte la Postul mare, Editura Sophia, Bucureşti, 2013)

Monahul Moise Aghioritul: Despre Sfânta şi marea [Marţi]

Iată Mirele (Doxologia): https://www.youtube.com/watch?v=IOZlZfk3TS0

[…]

Pilda însemnată a celor zece fecioare are ca scop conştientizarea faptului că trebuie să fim mereu pregătiţi şi cu candelele aprinse (virtuţile noastre), pentru întâmpinarea Mirelui ceresc, care va veni pe neaşteptate, ca un fulger, fără de veste, fie prin moartea fiecăruia, fie la a doua Venire.

- ✓ Mirele este prea dulce, frumos şi plin de bunătate.
- ✓ Mireasa Lui este fiecare suflet, căruia drept zestre i se oferă Preacuratul Trup şi Sânge al Său.
- ✓ Cămara nunţii este Biserica, în care prin Sfânta Împărtăşanie ne unim cu Hristos, fapt ce constituie arvuna nunţii ce va avea loc în Împărăţia Lui cerească.
- ✓ Untdelemnul candelei, care o menţine aprinsă şi dă lumină, este dreapta credinţă, care trebuie însoţită de dumnezeieştile virtuţi şi de faptele bune.
- ✓ Somnul fecioarelor este trândăvia duhovnicească şi amânarea ispititoare.

Sfântul Tihon, rusul** spunea odată cu umor: „Iadul este aşternut cu «o să…». O să mă rog, o să mă pocăiesc, şi vine moartea şi vom rămâne cu intenţiile noastre foarte bune, dar nerealizate”.* De asemenea mai spunea: ***„În iad vor fi şi oameni răi, şi milostivi, şi dintre cei care au mers la Biserică, şi feciorelnici, dar nici un om smerit. Şi în Rai vor fi oameni diferiţi, dar nici un om mândru“.

Fecioarele înţelepte aveau fecioria, dar aceasta n-a fost suficientă de una singură pentru a intra în cămara de nuntă. Cel ce se laudă pentru virtutea lui pierde răsplata cerească a ostenelilor sale.

Somnul fecioarelor mai înseamnă şi conştiinţa relaxată, slăbirea criteriilor ortodoxe. Diavolul obişnuieşte în mod inteligent sa ofere somnifere dulci. Evanghelia, ca trâmbiţare duhovnicească, îl deşteaptă pe om, ducându-l la izbăvire.

Desigur, este foarte de lăudat înfrânarea ascetică şi cu adevărat mare izbândă este fecioria cea curată, dar fără inimă milostivă lumina lor păleşte.

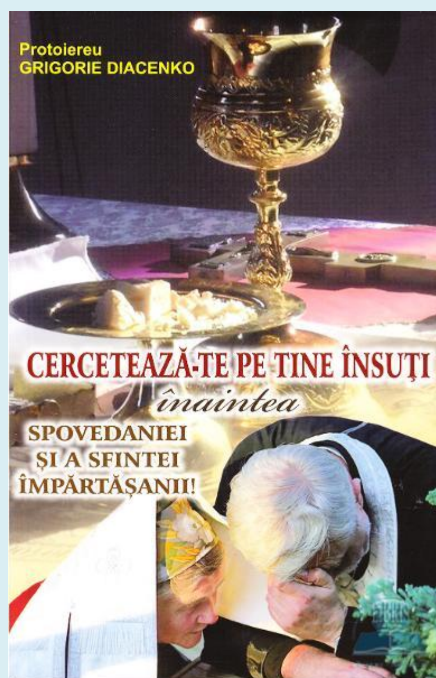
În cele cinci fecioare înţelepte se îmbinau în chip minunat fecioria cu milostenia. Însă fecioarele neînţelepte, deşi izbutiseră un lucru mare, fecioria, au nesocotit un lucru mai mărunt, milostenia, şi au rămas în afara bucuriei veşnice. Fecioarele cele neînţelepte nu sunt diferite faţă de cele care au fost târâte de ispitele puternice ale trupului nesătul. Au iubit banii, s-au zgârcit fără rost, au fost ademenite de somn. Somnul este moartea. Fecioarele neînţelepte, după moarte au cerut untdelemnul îndurării, dar nu li s-a dat. Milosteniile străine nu aduc mântuirea, împrumuturile nu se pot face mereu.

Îmbinarea dintre înţelepciunea prea bunului Iosif şi milostenia celor cinci fecioare înţelepte se dovedeşte mântuitoare în drumul nostru spre întâmpinarea Patimilor Domnului.

Cel mai mare predicator al tuturor veacurilor, înţeleptul monah şi ascet al cetăţilor, Sfântul Ioan Gură de Aur, ajunge să spună că „milostenia este mai mare decât fecioria“. Însă prin asta n-a vrut să spună că o virtute poate fi singură, depărtată şi izolată de celelalte.

[…]

Protoiereu Grigorie Diacenko: Nu sunt, oare, molipsit de duhul nesimţirii şi nu sunt asemenea fecioarelor nebune?

Împărăţia Cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luând candelele lor, au ieşit în întâmpinarea Mirelui (Mt. 25,1).

Dacă există vreun loc în Scriptură, pe care toţi ar trebui să-l ştim pe de rost, este tocmai această pildă a Mântuitorului despre cele zece fecioare. Aici este soarta noastră, cea de acum şi cea viitoare; aici este mântuirea sau osândirea noastră.

Ce înfăţişează ea? Înfăţişează starea sufletelor ce aşteaptă venirea Mirelui Ceresc, gătirea lor pentru întâmpinarea Lui, însăşi întâmpinarea şi primirea lor diferită de către Mire, pricinuită de sosirea lor diferită şi de negătirea unora pentru ospăţul cel de nuntă. Această înfăţişare înclină totul în chip vădit spre a ne arăta cum trebuie să-L aşteptăm pe Mirele Ceresc, cum să ieşim întru întâmpinarea Lui, ce anume să agonisim şi să avem spre a nu rămâne la uşile cămării celei de nuntă. Vom pătrunde acum în conţinutul pildei.

Câte fecioare erau? Zece. Toate erau fecioare, adică suflete, care se logodiseră cu Domnul şi toate aşteptau venirea Mirelui. Şi, totuşi, nu toate au fost primite la nunta Mirelui; la cinci dintre ele li s-a spus: Nu vă cunosc pe voi (Mt. 25,12). ***De unde această diferenţă în ceea ce priveşte soarta lor? Nu din faptul că acestea cinci, care nu au fost primite, erau nebune?*** Însă erau nebune nu din firea lor, ci

ele singure s-au făcut aşa. De ar fi voit, şi ele ar fi putut face tot ceea ce au făcut fecioarele înţelepte. ***Pilda le numeşte nebune datorită faptelor lor nesăbuite, datorită faptului că, năzuind la ţintă, nu s-au gândit la mijloacele fără de care ea nu poate fi atinsă.***

Ce anume le-a împiedicat să intre la nunta Mirelui? Somnul şi lipsa untdelemnului din candele. Adormind, nu s-au trezit curând, iar când s-au trezit, în loc să meargă degrabă în întâmpinarea Mirelui, au plecat să caute untdelemn; astfel a trecut timpul, iar ele au sosit când uşile erau deja închise şi, de aceea, au rămas lângă ele.

Nici fecioarele înţelepte nu au fost cu totul slobode de somn: întârzierea venirii Mirelui le-a făcut şi pe ele să aţipească: au aţipit toate şi au adormit (Mt. 25, 5). Însă somnul fecioarelor înţelepte a fost un somn uşor, apropiat de veghe, un somn, ca cel despre care spune mireasa în Cântarea lui Solomon: ***De dormit dormeam, dar inima-mi veghea (Cânt. cânt. 5, 2). Dând ascultare neputinţelor firii, şi ele adormeau uneori, îşi încetineau lucrarea lor duhovnicească şi chiar o curmau de tot, însă inima lor veghea şi era cu Mirele; sufletul lor se afla totdeauna acolo unde era Comoara lui. Pe lângă acestea, aveau pregătite nu numai candelele goale, ci şi untdelemnul faptelor bune. De aceea, îndată ce a răsunat glasul: Iată, Mirele vine! Ieşiţi întru întâmpinarea lui! (Mt. 25,6), ele s-au sculat şi au pornit întru întâmpinare.***

Mai este nevoie să lămurim în amănunt ce înseamnă acest somn primejdios şi ce înseamnă lipsa untdelemnului? Somnul acesta este uitarea de moartea noastră şi de Judecata care ne aşteaptă, este înrobirea noastră faţă de trup şi de lume şi cufundarea în iubirea de plăceri, este nepăsarea faţă de sufletul nostru şi curmarea faptelor bune. Iară lipsa untdelemnului este lipsa dragostei curate faţă de Dumnezeu şi de aproapele, care poate singură să întreţină flacăra în candela credinţei.

Cum se cufundă sufletul în acest somn? Gândind, precum arată pilda, că Mirele vine târziu şi, poate, nu vine deloc. Pe de o parte, vede că moartea este încă departe, că va avea vreme să se pocăiască şi să se îndeletnicească cu lucrarea mântuirii; iar pe de altă parte, vede farmecul lumii şi al bunurilor ei, simte atracţie faţa de ele prin natura sa păcătoasă şi se pleacă în faţa acestei ispite; la început doar aţipeşte, doar îşi încetineşte faptele chemării sale, apoi încetul cu încetul adoarme în chip desăvârşit, pierde conştiinţa şi simţul duhovnicesc, încremeneşte, devine mort duhovniceşte şi se dedă faptelor întunericului.

De ce nu se îngrijeşte sufletul la timp să-şi agonisească untdelemn? Din aceeaşi pricină. Crede că va avea încă timp să şi-l procure sau să-l împrumute de la ceilalţi, aşa cum, probabil, au crezut şi s-au înşelat cu acest gând şi fecioarele nebune. ***Şi de la cine să-l împrumute?*** De la sfinţii lui Dumnezeu, precum gândesc uneori păcătoşii. Căci nu se întâmplă deseori ca, având nădejde în rugăciunile vreunui plăcut al lui Dumnezeu, oamenii să nu se îngrijească de îndreptarea vieţii şi a obiceiurilor lor? Pun înaintea icoanei lumânări, slujesc moleben-uri [Moleben-ul este o slujbă necunoscută în cultul ortodox de dincoace de Prut; în Basarabia se cunoaşte din influenţa rusească. Este un fel de Paraclis, care se poate adapta oricărui Sfânt], iar, ca să-şi sfinţească sufletul cu acele virtuţi, cu care s-a împodobit plăcutul lui Dumnezeu, să se curăţească prin aceleaşi lacrimi de pocăinţă, prin care el s-a curăţit toată viaţa lui - la acestea nici nu se gândesc. Unii nici chiar până la venirea Mirelui, nici chiar până la moartea lor nu ştiu dacă au untdelemn sau nu în candelele lor.

Ţineţi minte acestea, iubiţi fraţi şi surori, şi vă păziţi de somnul păcatului şi al nesimţirii! Aşadar, plecând la culcare, să ziceţi: „Nu va fi aceasta noaptea aceea, în care va veni Mirele şi va trebui să ies întru întâmpinarea Lui cu candela?" Sculându-vă din somn, să ziceţi: „Nu va fi aceasta ziua aceea în care voi vedea pentru ultima dată lumina soarelui şi voi merge în întunericul umbrei morţii?" Uitaţi-vă în jurul vostru: câţi dintre cei cu care aţi trăit, împreună cu care v-aţi rugat, aţi plâns şi v-aţi bucurat acum sunt deja dincolo - ori în cămară, ori la uşile cămării! Şi înaintea noastră stă aceeaşi soartă; moartea nu stă în loc, în fiecare an ia pe câte cineva şi ne va lua pe toţi; toţi vom zăcea în mormânt, vom fi acoperiţi cu pământ, vom merge la Judecată.

Să ne sârguim, dar, să agonisim untdelemnul faptelor bune cât mai este timp. Să mergem din timp la cei ce vând - la cei, pe care i-am nedreptăţit şi, cerându-le iertare, să agonisim untdelemnul păcii şi al nerăutăţii; să mergem la cei sărmani şi nevoiaşi - şi, dându-le ajutor, să agonisim untdelemnul milei; să ne îngrădim cu postul şi cu rugăciunea - şi să agonisim untdelemnul curăţiei şi al nevinovăţiei; să-L avem cât mai des cu putinţă înaintea ochilor pe Mântuitorul nostru, spânzurat pe Cruce - şi să agonisim untdelemnul răbdării şi al lăsării în voia lui Dumnezeu. Picătură cu picătură se va umple candela şi nu vom fi nevoiţi a striga vreodată: Daţi-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelele noastre (Mt. 25, 8).

Priveghez eu cu duhul?

Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită (1 Pet. 5,8).

Cu orice am asemăna viaţa omenească, în orice caz pentru cei vii greşeala este în afara legii şi vătămătoare, iar prudenţa şi atenţia sunt de folos şi plăcute lui Dumnezeu. De vom asemăna viaţa omenească cu marea, învolburată de furtuna năpastelor este nevoie de prudenţă şi atenţie pentru ca propria noastră corabie să nu se izbească de stâncile mării şi să nu piară, fără a ajunge la limanul cel liniştit; de o vom asemăna cu câmpul de luptă, pe care trebuie să luptăm împotriva vrăjmaşilor celor puternici şi vicleni - prudenţa şi atenţia devin şi mai necesare, pentru că de vei fi leneş şi nepăsător vei ceda vrăjmaşilor biruinţa.

Ce să facem, aşadar, veţi spune voi, noi, nişte păcătoşi slabi?

⇒ *Privegheaţi şi vă rugaţi, răspunde Mântuitorul. Privegheaţi şi vă rugaţi, spune El, ca să nu intraţi în ispita (Mt. 26, 41) păcatului, a morţii şi a osândirii la chinurile veşnice. Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită (1 Pet. 5, 8).*
⇒ *Privegheaţi la straja minţii voastre şi nu-i îngăduiţi vicleanului să strecoare în ea gânduri rele, nelegiuite şi hulitoare spre întinarea credinţei voastre curate şi împiedicarea voastră în împlinirea îndatoririlor voastre creştineşti.*
⇒ *Privegheaţi la straja voinţei voastre şi nu-i îngăduiţi vicleanului să nască în ea dorinţe necurate şi nelegiuite ca nu cumva prin ele să vă ducă la căderea ce îl face să se bucure în chip răutăcios.*
⇒ *Privegheaţi la straja inimii voastre, ca sălaş al tuturor cugetelor bune şi rele şi nu-i îngăduiţi vicleanului s-o desfăteze cu ceva rău, nelegiuit şi potrivnic lui Dumnezeu, ca nu cumva prin acestea să înăbuşe în ea tot ce este bun, sfânt şi plăcut lui Dumnezeu.*
⇒ *Privegheaţi la straja imaginaţiei voastre şi nu-i îngăduiţi vrăjmaşului mântuirii noastre s-o umple cu imagini ruşinoase şi înşelătoare ca nu cumva prin ele să întunece în voi chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.*
⇒ *Privegheaţi la straja amintirii voastre şi nu-i îngăduiţi diavolului să scoată din ea vechile păcate şi fărădelegi ca nu cumva prin amintirea lor să vă îndemne a le repeta.*
⇒ *Privegheaţi la straja trupului vostru şi nu-i îngăduiţi demonului să-l scoată din ascultarea faţă de duh, ci smeriţi-l pe acest vrăjmaş apropiat şi primejdios prin post şi osteneli.*

Cu atenţia faţă de sine şi supravegherea a tot ceea ce se petrece în voi înşivă uniţi rugăciunea neîncetată, însoţind-o cu semnul Crucii, săvârşit cu credinţă, evlavie şi frică de Dumnezeu şi îndreptaţi-vă mintea şi inima către Dumnezeu, cerându-I ajutorul plin de har spre săvârşirea nevoinţelor întru lucrarea mântuirii.

Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită (Mt 26, 41). Nu am început să cad în acea stare, în care îmi va fi cu neputinţă să mă pocăiesc? Luaţi seama cu grijă, cum umblaţi (Efes. 5,15). Starea aceasta a căderii morale nu se iveşte dintr-o dată, ci se dezvoltă treptat, de aceea este nevoie de priveghere, ca să nu scăpăm momentul prielnic reînnoirii noastre. Să veghem asupra stării noastre morale şi, de vom observa că în sufletul nostru începe aţipirea duhovnicească, ce treptat se va preface în somnul duhovnicesc, primejdioasa nepăsare faţă de tot ceea ce este sfânt şi duhovnicesc şi faţă de soarta noastră de după moarte, datorită căreia negreşit încep să sporească aceste căderi morale, atunci să deşteptăm mai des sufletul nostru din somnul duhovnicesc, cel atât de pierzător, ce este adus şi de vătămarea firii noastre, şi de ispitele vrăjmaşului mântuirii noastre, şi de ademenirile lumii viclene. Să spunem mai des sufletului nostru cuvintele apostolului Pavel: ***Deşteaptă-te cel ce dormi şi te scoală din morţi şi te va lumina Hristos (Efes. 5,14).***

Starea omului care petrece în păcat şi nu se îngrijeşte de mântuirea sa în Cuvântul lui Dumnezeu este asemănată somnului. Şi întocmai aşa cum cel ce doarme nu vede nimic din ceea ce se petrece în jur şi nu simte primejdia, când îl ameninţă, în acelaşi chip nici păcătosul cel nepăsător nu vede cu mintea sa nici starea sa, nici starea lucrurilor duhovniceşti din jurul lui, nici soarta cea amară, pe care el însuşi şi-o pregăteşte prin viaţa sa cea rea şi care este gata să-l lovească în orice clipă. Cele duhovniceşti parcă nici nu se ating de el, căci el doarme pentru ele.

Doarme păcătosul, nebăgând de seamă pieirea, ce i se apropie. Cine îl va deştepta din acest somn primejdios? Iubitorul de oameni Dumnezeu îl deşteaptă prin toate mijloacele pe păcătosul care doarme, ca el să se dezmeticească, să deschidă ochii şi să-şi vină în simţire. Dumnezeirea îl deşteaptă prin Cuvântul Său, proorocesc şi apostolesc, îl deşteaptă prin glasul conştiinţei ce răsună în inima lui plin de îngrijorare, îl deşteaptă prin feluritele împrejurări exterioare, cărora este supus însuşi păcătosul şi apropiaţii lui. Din toate părţile răsună către păcătosul cel fără frică şi nepăsător strigarea: „Deşteaptă-te cel ce dormi, deşteaptă-te! Cât să mai dormi?”

Dacă cineva, să dea Dumnezeu, va auzi această strigare şi va lua aminte la ea, cea dintâi lucrare a ei se va descoperi prin faptul că păcătosul va cădea pe gânduri cu privire la sine însuşi – va cădea pe gânduri şi va începe să judece singur în sinea sa, zicând: „Dar cum va fi atunci, la sfârşit? De voi rămâne aşa, vai de mine va fi! Nu ar fi mai bine să lepăd faptele mele netrebnice?” Clipa în care se nasc aceste întrebări pline de îngrijorare, este foarte preţioasă în ceea ce priveşte soarta păcătosului. Cu aceasta începe îndreptarea lui. Faptul că aceste gânduri au luat

naştere se datorează harului lui Dumnezeu. Acum păcătosul trebuie să se îngrijească de sine însuşi şi să-şi înduplece sufletul să renunţe, în sfârşit, la viaţa sa egoistă şi să înceapă a se osteni spre a plăcea lui Dumnezeu, spre veşnica sa mântuire.

Spre a ajuta la înduplecarea sufletului, propunem modele de înduplecare a sufletului. Spune sufletului tău: ***„Una din două va fi: ori vei pieri în veci, de vei rămâne aşa, ori, de nu voieşti pieirea, pocăieşte-te şi întoarce-te la Domnul şi la poruncile Lui! Pentru ce să mai amâni? Cu cât amâni mai mult, cu atât este mai rău. Păzeşte-te, că moartea e la uşă! E prea greu? Începe numai, mergi numai înainte. Domnul e aproape şi e gata să-ţi dea tot ajutorul. Ce bine va fi!… De vei lepăda această povară şi aceste lanţuri, vei intra în libertatea fiilor lui Dumnezeu. De ce te chinui, ca un vrăjmaş? Nici ziua, nici noaptea nu ai tihnă. Tot timpul numai tulburare şi nelinişte. Dar numai o schimbare să faci înlăuntru şi toate acestea vor pieri şi vei simţi bucuria vieţii. Uite, toţi au pornit deja spre Domnul… Şi acela s-a întors, şi celălalt, şi al treilea. Tu de ce stai? Mergi şi tu! Oare tu eşti mai rău decât ceilalţi? Totul în jurul tău trăieşte şi totul te cheamă la viaţă. Dumnezeu nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor (Mt. 22,32). Fii şi tu părtaş cu cei ce au viaţa Lui. Mergi şi bea din izvorul apei vii”.***

În acest chip ridicând sufletul tău din somnul păcatului, nici o clipă să nu scapi din vedere că te afli între două limite: ori îţi schimbi viaţa, ori vei pieri. În acest caz simţământul păzirii de sine îndată va începe a te îndemna la fapte. Pe lângă aceasta, să îţi fie limpede cât de mare este binele, ce îţi vine din schimbarea vieţii în mai bine, cât de uşor este să faci aceasta şi cât eşti de apt pentru aceasta şi chemat şi că ai la îndemână toate mijloacele, cum toţi cei buni - şi în Cer şi pe pământ - se vor bucura, vor intra cu tine în comuniune, te vor lua de mână şi va începe bucuria întru viaţa cea de obşte cu toţi cei ce trăiesc întru Hristos Iisus, Domnul nostru. Spune toate acestea sufletului tău şi va căpăta puteri cu ajutorul harului lui Dumnezeu, va căpăta puteri voinţa ta cea slabă şi se vor îndrepta genunchii tăi slăbiţi.

Ostenindu-ne astfel cu noi înşine, vom tămădui din ce în ce mai mult orbirea şi nepăsarea noastră.

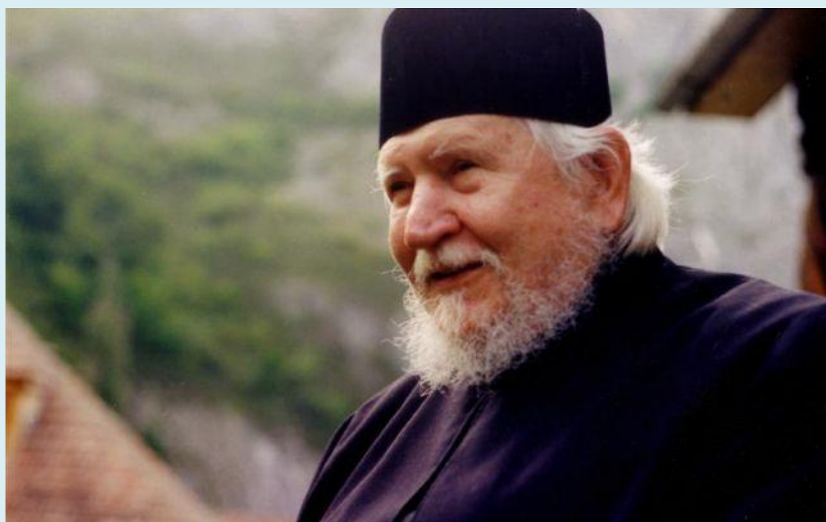
Dar osteneşte-te, şi osteneşte-te neobosit. Există în sufletul cel păcătos o viclenie, datorită căreia sufletul prin toate mijloacele se abate de la osteneala cea întru lucrarea mântuirii. Vino, ia-l şi pune-l la lucru - şi nu ţi se va împotrivi, zicând că nu voieşte a se osteni. ***În lumea ta lăuntrică nimeni nu poate fi stăpân în afară de tine însuţi. Tu însuţi intră în tine, tu însuţi frânge-te pe tine, biruieşte-te, mustră-***

te, tu însuţi poartă o discuţie cu tine înaintea feței lui Dumnezeu, tu însuți te înduplecă şi te îndeamnă! În lucrarea schimbării chibzuirea cu tine însuţi, putem spune, este singura uşa către această schimbare. Dar de nu vei judeca şi nu vei chibzui singur cu tine însuţi, ce va fi?

Deşteaptă-te cel ce dormi şi te scoală din morţi şi te va lumina Hristos.

(din: Protoiereu Grigorie Diacenko, "Cercetează-te pe tine însuţi înaintea Spovedaniei şi a Sfintei Împărtăşanii", Editura Egumeniţa, 2012)

Părintele Teofil Părăian - Tâlcuire la pilda celor zece fecioare

În Marţea Săptămânii celei mari am făcut pomenire, tot îndrumaţi de Sfânta noastră Biserică, despre pilda celor zece fecioare, deci despre fecioarele înţelepte şi despre fecioarele neînţelepte. Este o pildă spusă de Domnul Hristos pe care Sfânta noastră Biserică ne-o pune în faţa conştinţei în Marţea cea Mare.

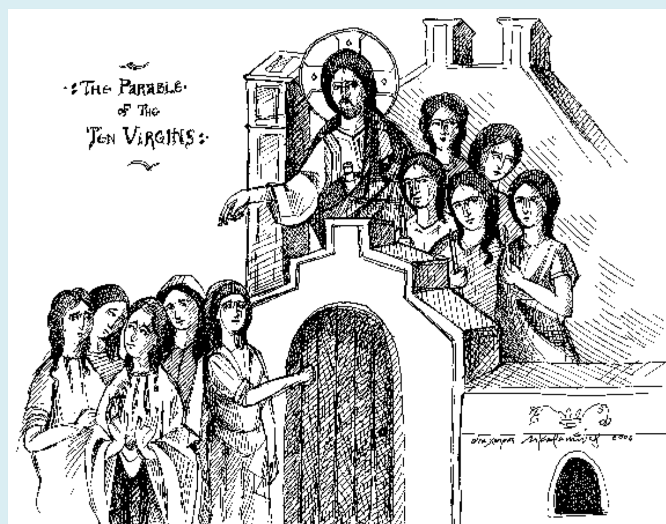
Şi noi, parcurgând Săptămâna Sfintelor Pătimiri, am pomenit marţi pilda cu cele zece fecioare şi pe cele zece fecioare, luând aminte şi prin textele liturgice din ziua respectivă la cele cinci fecioare înţelepte, care au avut untdelemn în candelele lor şi care L-au întâmpinat pe Mirele care este Domnul Hristos, au intrat cu El în cămara nunţi s s-au bucurat de ospăţul mirelui, în timp ce celelalte cinci fecioare nu s-au putut bucura de întâlnirea cu Mirele pentru că au mers să-şi cumpere untdelemn pentru candelele lor.

Această pildă, Domnul Hristos ne-o pune în faţă ca să ne gândim la faptul că trebuie să fim întotdeauna pregătiţi prin fapte bune pentru întâmpinarea Mirelui ceresc, să fim alcătuit prin faptele noastre cele bune ca să putem lua parte la ospăţul cel veşnic. Domnul Hristos ne îndeamnă la priveghere, concluzia pildei fiind: "privegheaţi şi vă rugaţi că nu ştiţi când vine Fiul Omului" (Matei 25, 13).

Deci, ***Sfânta noastră Biserică ne învaţă în fiecare zi de marţi din Săptămâna Sfintelor Pătimiri, ne-a învăţat şi în această săptămână în ziua de marţi, să fim cu luare aminte la noi înşine, la datoriile noastre, să aşteptăm pe Mirele ceresc cu inimă iubitoare şi cu fapte bune, ca şi întru aceasta să se preamărească Tatăl nostru cel din ceruri.***

În această zi de marţi, ca şi în celelalte zile din Săptămâna Sfintelor Pătimiri, până miercuri inclusiv, la slujba de dimineaţa, la utrenie, se cântă atât troparul “Iată Mirele vine în miezul nopţii…” cât şi troparul “Cămara Ta…” (svetilna/ luminânda).

Cuvânt la Denia din Sfânta şi marea Marţi - Marea Marţi pe cele zece fecioare înainte ne pune

Şi ele biruinţă aduc dreptului Stăpân.

Pe când Domnul nostru Iisus Hristos se suia la Ierusalim şi se ducea la Patimă (Matei 27), a spus ucenicilor Săi mai multe pilde. Unele din ele sunt îndreptate către iudei. ***Pilda celor zece fecioare însă, a spus-o pentru a ne îndemna spre milostenie şi în acelaşi timp spre a ne învăţa să fim cu toţii gata înainte de sfârşitul vieţii.***

Domnul a vorbit mult despre fecioare şi despre femei – şi fecioria *[Adică curăţenia trupească, nepătarea trupului prin păcatul desfrânării]* are mult merit şi este într-adevăr mare – dar pentru ca nu cumva cineva trăind în feciorie să nu grijească de celelalte virtuţi şi mai cu seamă de milostenie prin care se vădeşte strălucirea fecioriei, Domnul spune pilda aceasta. Pe cinci din ele le numeşte înţelepte, căci împreună cu fecioria au avut şi multul şi îmbelşugatul untdelemn al milosteniei. Pe celelalte cinci le numeşte nebune, căci deşi ele aveau virtutea fecioriei, nu aveau în aceeaşi măsură şi milostenia.

Deci sunt numite nebune, pentru că au săvârşit cea mai mare virtute, dar nu s-au îngrijit de cea mai mică, aşa că întru nimic nu se deosebesc de desfrânate. Desfrânatele sunt biruite de trup, iar ele au fost biruite de bani. Pe când se scurgea noapte acestei vieţi, au adormit toate fecioarele, adică au murit. În adevăr moartea se numeşte somn (Ioan 11, 11). Pe când dormeau ele, strigăt mare s-a făcut la miezul nopţii; cele care aveau untdelemn din belşug au intrat cu mirele la

dechiderea uşilor, iar cele nebune, pentru că nu aveau untdelemn din belşug, îl căutau după ce s-au sculat din somn.

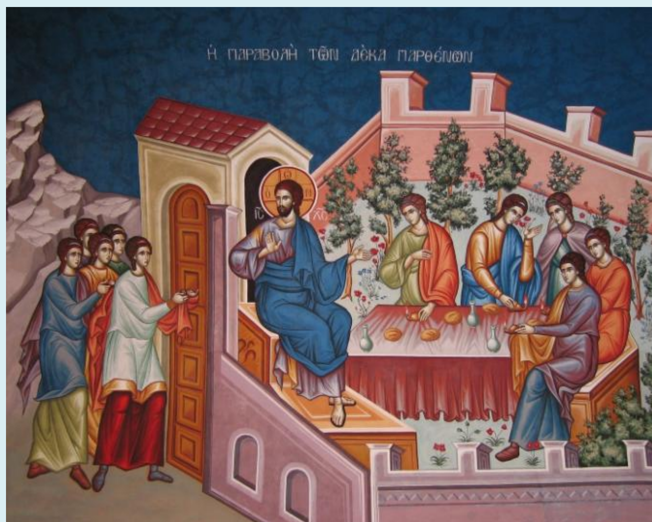
Cele înţelepte deşi voiau, n-au putut să le dea untdelemn în clipa intrării, aşa că le-au răspuns zicând: „Nu cumva să nu ne ajungă nici nouă şi nici vouă; duceţi-vă la cei ce vând, adică la săraci, şi cumpăraţi”. Dar nu era uşor lucru, căci după moarte, aceasta nu mai este cu putinţă.

Acelaşi lucru îl arătă învederat şi Iisus în parabola despre bogatul nemilostiv şi săracul Lazăr (Luca 16). Fecioarele nebune se apropie fără lumină şi bătând la uşă strigă aşa: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă!”. Iar Însuşi Domnul le dă acea hotărâre înfricoşătoare zicându-le: „Duceţi-vă, nu vă cunosc pe voi! (Matei 25, 12) Căci cum veţi putea vedea pe Mire dacă nu aveţi ca zestre milostenia”.
Pentru aceasta au rânduit deci purtătorii de Dumnezeu Părinţi să se aşeze în această zi pilda celor zece fecioare, ca să ne îndemne să veghem necontenit şi să fim gata să ieşim întru întâmpinarea adevăratului Mire prin fapte bune, dar mai cu seamă prin milostenie, pentru că neştiută este ziua şi ceasul sfârşitului vieţii.

Tot astfel prin istoria vieţii lui Iosif să trăim în curăţie, iar prin minunea uscării smochinului să aducem rod duhovnicesc. Dacă vom săvârşi o singură virtute cea mai mare chiar, şi nu ne vom griji de celelalte şi mai cu seamă de milostenie, nu vom intra cu Hristos în odihna cea veşnică, ci vom fi întorşi ruşinaţi. Şi în adevăr nu-i lucru mai lipsit de sfinţenie şi mai plin de ruşine decât ca fecioria să fie biruită de bani.

Dar o Hristoase, numără-ne pe noi împreună cu fecioarele cele înţelepte, rânduieşte-ne în aleasa ta turmă şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Afară din cămara de nuntă a lui Hristos – meditaţie în Sfânta şi marea Marţi

Cuvintele „Nu vă cunosc pe voi” ne arată nouă cel mai dureros adevăr al acestei lumi: nu-l putem cunoaşte pe Dumnezeu, dacă nu-L căutăm în ochii şi mâinile săracilor.

Sfânta şi marea Marţi din Săptămâna Sfintelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos (Denia de Luni seara) vorbeşte despre fecioarele care aşteptau venirea Mirelui.

Este un fragment de Scriptură care ne arată nouă starea noastră de înstrăinare de har şi modele de urmat pentru a intra împreună cu Hristos pe calea Pătimirilor Sale mântuitoare.

Cele zece fecioare sunt toate dornice să intre la nunta cea de taină a Mirelui ceresc. Aşteaptă cu dor, se gătesc pentru marea întâlnire cu Logodnicul, îşi împodobesc candelele lor. Însă ceva neprevăzut se întâmplă: Mirele întârzie, pregătirea păleşte, oboseala îşi face simţită prezenţa, aşteptarea doare. Îngrijorate de absenţa celui iubit, cele zece fecioare aţipesc şi adorm toate. Este moartea, care vine înaintea parusiei, adormirea necesară a fiecăruia dintre noi în mâinile lui Dumnezeu, chiar dacă aici nu le simţim uneori mângâierea.

La miezul nopţii, în prăpastia dintre două zile, la răscrucea vremii şi a firii, iată se aude strigarea cea mare: Iată Mirele vine ieşiţi întru întâmpinarea Lui. Fecioarele îşi freacă ochii plini de somn, se pregătesc de întâlnirea vieţii lor, însă doar cinci dintre ele, jumătate adică, au untelemn de rezervă. Atunci când veniseră, toate erau

pline de bucurie şi de lumină de la candele, acum însă, candelele au nevoie de reîmpodobire. Aici se vădeşte limita dăruirii: nu poţi dărui faptele tale bune.

Toţi Sfinţii Părinţi sunt de acord că untdelemnul este milostenia, care unge sufletul şi îl luminează cu lumina dăruirii de sine. Poţi da tot ce ai primit în viaţa asta, te poţi ruga pentru toţi, însă mântuirea nu este de vânzare, nu poate fi dăruită de un om altuia. Este netransmisibilă, pentru că e lumina pe care ai strâns-o în suflet prin rugăciune întreaga viaţă şi care te călăuzeşte pe cărările întunericului şi ale morţii. La judecată se va face diferenţa dintre cei care au primit daruri şi le-au străluminat prin bunătate şi cei ce au primit daruri şi le-au ascuns, consumat, epuizat prin plăcere şi păcat. Toţi au primit candele în dar, dar numai unii ştiu să le împodobească, ca să lumineze până la sfârşit.

Fecioarele neînţelepte pleacă să cumpere untdelemn, însă ratează sosirea întru slavă a Mirelui, şi întorcându-se găsesc uşa încuiată. Aici nici măcar rugăciunea: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă nu mai are efect.

Cuvintele „Nu vă cunosc pe voi” ne arată nouă cel mai dureros adevăr al acestei lumi: nu-l putem cunoaşte pe Dumnezeu, dacă nu-L căutăm în ochii şi mâinile săracilor. Nu putem susţine că-L ştim, dacă nu L-am căutat la cei ce vând untdelemn, adică la sărmanii acestei lumi. Hristos este acolo în piaţă: El este fiecare sărac, sărman sau bolnav, vânzător al luminii care ne ţine întru fiinţă „atunci când toate luminile acestei lumi se vor fi stins”. Şi mai e ceva: nu putem găsi nicăieri untdelemn pentru candela inimii noastre, decât în lumea celor năpăstuiţi. Acolo este singura sursă de ulei a lumii, acolo unde plângerea şi foamea, sărăcia şi durerile pregătesc pe cei sărmani pentru o veşnicie de fericire. Hristos nu le cunoaşte pe cele neînţelepte pentru că n-au fost să-şi cumpere untdelemn la vreme, de acolo de unde izvorăsc durerile acestei lumi. Dacă nu participăm la suferinţa lumii alinând-o, nu putem spune că suntem prieteni de familie sau cunoştinţe cu Dumnezeu. Milostenia este aşadar singura poartă către cer, începătura zidirii noului pământ în mâinile frânte de durere ale celor sărmani.

Părintele Petroniu Tănase - Sfânta şi marea Marţi

Sfânta şi marea Marţi ne pregăteşte pentru intrarea în cămara Mântuitorului cu două parabole strict eshatologice - parabola celor zece fecioare şi parabola talanţilor.

Prima pildă asemuieşte intrarea în viaţa veşnică cu o nuntă. Hristos e Mirele Care ne cheamă pe toţi la ospăţul Său de nuntă, precum glăsuieşte utrenia zilei.

„Mire Hristoase, Care eşti cu podoabă mai frumos decât oamenii, Care ne-ai chemat pe noi la ospăţul cel duhovnicesc al nunţii Tale, dezleagă-mă de chipul cel ticălos al greşealelor mele… şi, împodobindu-mă cu frumoasa haină a slavei Tale, fă-mă împreună şezător luminat la masa împărăţiei Tale…”.

Taina nunţii este mare, zice Sfântul apostol Pavel, dar în Hristos şi în Biserică. Prin unirea nunţii se împlineşte într-un chip nedesăvârşit, năzuinţa omului după veşnicie; prin urmaşii săi omul îşi prelungeşte viaţa dincolo de hotarele vârstei sale. Nunta pământească este însă o icoană ştearsă a negrăitei bucurii de a fi împreună cu Mirele Hristos; unirea cu El este veşnică şi bucuria fără de margini.

Dar pentru a putea intra împreună cu Mirele, trebuie îndeplinite condiţiile arătate în parabola celor zece fecioare: veghere, feciorie şi untdelemn în candele. Despre veghere şi curăţie ne-a învăţat pe larg sfânta şi marea Luni; acum se stăruie îndeosebi asupra untdelemnului. Într-adevăr, toate cele zece erau fecioare, toate au vegheat de-a lungul nopţii în aşteptarea Mirelui; cinci din ele însă, pentru că au avut untdelemn îndeajuns pentru candele au fost numite înţelepte şi au intrat în cămara împreună cu Mirele; celelalte cinci pentru că n-au avut grijă

să-l cumpere la vreme, şi-au pierdut ostenelile fecioriei şi ale vegherii; au rămas afară din cămară, de aceea au şi fost numite nebune. Untdelemnul a fost deci piatra lor de încercare.

Ce taină ascunde oare untdelemnul din candelele fecioarelor? Fecioria are mare preţ înaintea lui Dumnezeu.

- *Mântuitorul Hristos S-a născut din fecioară şi a dus viaţă feciorelnică;*
- *Înaintemergătorul şi prietenul Său, Ioan Botezătorul, precum şi ucenicul iubit, Ioan Evanghelistul au fost feciorelnici; în viaţa veşnică, tronul Său va fi înconjurat de feciorelnici.*

Pilda celor zece fecioare însă, parcă ar vrea să ne spună că fecioria singură nu-i îndestulătoare pentru mântuire. Fecioarele cele nebune, deşi fecioare, n-au intrat împreună cu Mirele la nuntă.

Sfinţii Părinţi înţeleg prin untdelemnul din candelele fecioarelor, milostenia, ceea ce înseamnă că fecioria, pentru a fi mântuitoare, trebuie unită cu milostenia.

„Mari sunt aripile milosteniei, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, străbate văzduhul, trece de lună şi de soare şi de cetele cereşti… şi se opreşte în faţa tronului Dumnezeirii. Oricâte păcate vei face, milostenia atârnă mai greu decât ele”.

„Fecioria este un lucru aşa de mare, că nici unul din cei vechi n-au putut s-o păzească: nici Noe, nici Avraam, nici Iosif. Fecioria şi dispreţul morţii erau virtuţile cele mai grele. Numai de la Hristos a înflorit floarea fecioriei. Şi totuşi, cele cinci fecioare fără milostenie au fost izgonite. Fecioria e focul, untdelemnul e milostenia; precum focul, tot aşa şi fecioria, dacă nu este unită cu milostenia se prăpădeşte” (Omilia despre pocăinţă).

Care este rostul unirii acestor două virtuţi? Sfinţii Părinţi deosebesc la o faptă, două părţi: trupul sau forma văzută a faptei şi sufletul său scopul cu care se face fapta. ***Ceea ce face ca o faptă să fie bună sau rea este scopul ei şi nu forma***, pentru că diavolul „care de la început este mincinos şi tatăl minciunii” (Ioan 8, 44), întotdeauna ascunde păcatul sub chipul virtuţii. Adeseori forma, atât a virtuţii, cât şi a păcatului poate fi aceeaşi, pe când scopul le deosebeşte hotărât; scopul a toată faptă bună este Dumnezeu, iar scopul păcatului este moartea. ***De aceea, o faptă bună ca să fie virtuoasă, are nevoie de o garanţie că scopul ei duce la Dumnezeu. Această garanţie, Dumnezeu a pus-o în aproapele nostru: „Întrucât aţi făcut aceasta unuia din aceşti fraţi prea mici ai Mei, Mie Mi-aţi făcut!”***

(Matei 25, 40) va zice Domnul. ***De aceea, orice faptă virtuoasă se valorifică prin purtarea pe care o avem faţă de aproapele nostru; este o faptă de dragoste, de milostenie faţă de dânsul. Milostenia este deci certificatul de garanţie al virtuţii, că este bine făcută, că duce la Dumnezeu.***

La înfricoşătoarea Judecată, Dumnezeu va verifica numai aceste certificate şi verificarea va fi îndestulătoare. Orice faptă virtuoasă, fără această garanţie, nu este mântuitoare. ***De aceea, Sfântul Maxim Mărturisitorul zice că „toată asceza care nu are dragoste este străină de Dumnezeu" (Filocalia II, p. 24).***

Rostul acestei pilde la sfârşitul postului nu-i greu de ghicit, în curgerea postului, omul este mai atent la ostenelile trupeşti: post, nevoinţe, metanii ş.a. care, bine făcute, duc la subţierea trupului, la curăţie, la feciorie, fecioria fiind o sinteză a virtuţilor trupeşti. Ea oglindeşte chipul cel dinafară, forma virtuţii; milostenia însă, ca dragoste de Dumnezeu şi de aproapele, oglindeşte mai ales faţa lăuntrică a virtuţii, scopul ei. ***Adevărata virtute trebuie să le unească pe amândouă: ostenelile trupeşti cu virtuţile sufleteşti; fecioria trebuie să se împodobească cu milostenia, altfel nu este mântuitoare.***

Fecioarele cele nebune sunt chipul acestor nevoinţe care nu mântuiesc, ostenelile care se fac pentru ele însele, nu pentru Dumnezeu. De aceea ele sunt „nebune", căci este o nebunie să duci o viaţă de osteneală şi nevoinţă şi la urmă să te alegi cu muncile cele veşnice. ***Lecţia cea mare care trebuie ţinută minte din pilda fecioarelor este aceasta: mântuirea nu se agoniseşte numai prin nevoinţe personale, prin asceză, acestea sunt necesare, dar sunt numai o jumătate din preţ şi încă nu cea mai de seamă; trebuie cealaltă şi cea mai de preţ jumătate: faptele dragostei de aproapele.***

Şi mai este o pricină a pomenirii acestei pilde în această zi. Săptămâna Sfintelor Patimi ne arată în chipul cel mai puternic marea dragoste faţă de oameni a lui Dumnezeu. La Cina cea de Taină, El Însuşi ne cheamă să ne apropiem cu „credinţă şi cu dragoste" şi toţi creştinii năzuiesc şi se pregătesc să guste din „ospăţul Stăpânului şi din masa cea nemuritoare". Ca să ne învrednicim cu adevărat de acestea, pregătirea noastră pentru Sfânta Înviere trebuie să fie încununată cu acestea două: de feciorie şi milostenie; de sfinţenie personală şi dragoste de aproapele.

Cealaltă pildă, a talanţilor, ne atrage luarea aminte mai ales asupra a două lucruri. Omul este dator să fie virtuos. Mântuitorul ne-a poruncit adeseori: „Fiţi sfinţi", „Fiţi desăvârşiţi", pentru că omul are deja darul sfinţeniei de la Sfântul Botez; a

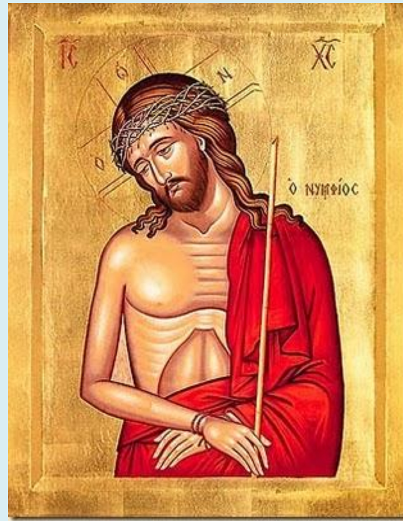
primit de la Stăpânul talantul, el trebuie doar să-l neguţătorească, făcând faptele pentru care a primit putere: ***„... Fiecare din noi să înmulţim talantul darului după măsură – ne îndeamnă slujba Utreniei – unul să aducă înţelepciune prin lucruri bune; cel credincios să împărtăşească cuvântul sau celui ce nu ştie tainele; altul să-şi împartă bogăţia la săraci. Aşa vom înmulţi împrumutul, ca nişte ispravnici credincioşi ai Domnului”*** (Laudele).

Pilda ne mai arată că înmulţirea talantului nu o face omul de unul singur, ci numai prin altul, prin zaraful de care pomeneşte Stăpânul: ***„trebuia să dai argintul meu la zarafi”*** (Matei 25, 27). Cine este acest zaraf, ne-o spune Slava laudelor zilei: ***„Iată că-şi încredinţează Stăpânul talantul Său, ţie, suflete al meu. Primeşte darul cu frică, împrumută pe Cel ce ţi l-a dat, împarte-l la săraci şi câştigă prieten pe Domnul. Ca să stai de-a dreapta Lui, când va veni cu slavă…”.***

Zaraful sunt săracii şi, prin ei, Însuşi Domnul, căci cine dă săracilor, împrumută pe Hristos. Stăpânul împarte talanţii şi tot El este zaraful care-i înmulţeşte, pentru ca să adauge şi dobânda la bogăţia talantului. Vedem aici o minunată meşteşugire a bunătăţii şi dragostei dumnezeieşti. ***Dumnezeu ne dăruieşte darurile Sale şi apoi ne îndeamnă să I le dăm cu împrumut, ca şi cum ar fi ale noastre, pentru ca prin aceasta să ne învrednicească de mai mare răsplată; nu numai a darului, ci şi a dobânzii şi aceasta numai pentru o neînsemnată osteneală: bunăvoinţa de a împrumuta darul primit.*** Încă o dată vedem cât de mari sunt faptele dragostei de aproapele.

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, “Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului”, Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Radu Alexandru - Mirele Bisericii

Una dintre cele mai profunde şi grăitoare teme din Sfânta Scriptură este paralela ce se face între Împărăţia Cerurilor şi nuntă. În acest sens, Mântuitorul Însuşi ne spune că ***"Împărăţia Cerurilor asemănatu-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său".*** (Matei 22-2)

Această relaţie este prefigurată în numeroase locuri din Vechiul Testament însă, în mod cu totul deosebit, în Cântarea Cantărilor. Aici, raporturile dintre "Cel Iubit" sau "Mire" şi dintre "Cea Iubită" şi ,"Mireasă" sunt, potrivit tâlcuirilor Sfinţilor Părinţi, raporturile legăturii harice şi tainice dintre Iisus Hristos Dumnezeu şi Biserică sau cu sufletul omenesc arzând de iubire pentru Creatorul său.

Hristos - Mirele Bisericii

Limbajul nou-testamentar abundă în termeni şi sintagme specifice ritualului nupţial: ***Hristos este Mirele, şi atât timp cât e cu ei, apostolii nu pot fi trişti*** (Mt. 9, 15). La fel, Ioan Botezătorul se numeşte pe sine şi ***"prietenul Mirelui"*** (Ioan 3, 29), iar ***cele cinci fecioare înţelepte intră în cămara Mirelui*** (Mt. 25).

Prin Întruparea, Moartea şi Învierea Mântuitorului, prin activitatea Sa răscumpărătoare şi prin trimiterea Duhului Sfânt, această unire tainică dintre Mire şi Mireasă a fost realizată.

Sfântul Ioan Gură de Aur este cel de la care ni s-a păstrat un cuvânt minunat despre unirea dintre Hristos şi firea umană, supusă păcatului: "Dumnezeu şi-a dorit pentru sine o desfrânată. Da, o desfrânată! Despre firea noastră

omenească vorbesc. El era Înalt, ea umilă. Înalt nu ca statură, ci ca fire. Întru totul curat era, fiinţa Lui, neprihănită, iar firea Lui, fără de stricăciune.[...] El atât de mare şi preaînalt, Şi-a dorit pentru Sine o desfrânată. De ce? Pentru ca să o schimbe din desfrânată în fecioară. [...] Fiică a demonilor era deci mai înainte, fiică a pământului, nevrednică şi pentru pământ. Acum devine fiică a Împăratului. Şi aceasta pentru că aşa hotărea Cel ce o iubea aşa de mult. Pentru că cel ce iubeşte nu se interesează de purtarea celuilalt. Cel ce iubeşte nu vede lipsa de frumuseţe. De aceea se numeşte dragoste, pentru că iubeşte şi ceea ce este urât. Aşa a făcut Hristos. A văzut o urâciune, S-a umplut de dragoste pentru ea şi a înnoit-o a făcut din ea fiinţă nouă".

Mântuitorul, înnoind firea omenească a arătat Biserica Sa ***"fără pată şi fără întinăciune***, - după cuvântul Apostolului - ***"să o înfăţişeze sieşi Biserică slăvită, neavând pată sau întinăciune, ori altceva de acest fel, şi să fie sfântă şi fără de prihană"*** (Efes. V, 27). Această relaţie de dragoste jertfelnică reprezintă modelul oricărei iubiri dintre bărbat şi femeie, desăvârşită în Taina Nunţii, de care vorbeşte Sfântul Apostol Pavel, numind-o "mare" în Hristos şi în Biserică.

Deniile Mirelui

Sufletul, un alt simbol al miresei, e tot aşa de iubit de Mire ca şi de Biserică de care de altfel el este nedespărţit. Acest fapt este evidenţiat în rânduiala deniilor oficiate începând din seara Duminicii Floriilor până în seara din Miercurea Mare, numite şi "Deniile Mirelui" sau "Slujbele Mirelui" (Akolouthia tou Nimfiou). Numele slujbei provine de la Mirele întâlnit în parabola celor zece fecioare ce se citeşte la Denia din Marea Marţi.

Trebuie amintit faptul că atât ***din punct de vedere liturgic, cât şi din punct de vedere al învăţăturilor subliniate, aceste trei denii ale Săptămânii Patimilor prezintă un tot unitar.***

Pericopele evanghelice şi imnurile fac referire îndeosebi la Patimile Domnului şi la a Doua Venire prin pomenirea lui Iosif (vândut de fraţi şi care L-a prefigurat pe Hristos), a pildei măslinului neroditor, a pildei celor zece fecioare, a pildei talanţilor, a femeii păcătoase care a spălat picioarele Mântuitorului, a trădării lui Iuda.

Troparul "Iată, Mirele" ce se cântă la începutul Deniei în aceste trei seri subliniază tocmai necesitatea trezviei şi privegherii de care trebuie să dăm dovadă în aşteptarea Domnului, care va veni din nou să judece vii şi morţii:

"Iată, Mirele vine în miezul nopţii/ Şi fericită e sluga pe care o va afla priveghind/ Iar nevrednică-i aceea/ Pe care o va afla lenevindu-se./ Vezi, dar, suflete al meu,/ Cu somnul să nu te îngreuiezi/ Ca să nu te dai morţii/ Şi afară de Împărăţie să te încui/ Ci te deşteaptă, strigând:Sfânt, Sfânt, Sfânt/ Eşti Dumnezeul nostru,/ Cu folosinţele celor fără de trupuri/ Miluieşte-ne pe noi!"

Din această perspectivă, Deniile Mirelui sunt slujbe de priveghere, ce evidenţiază în special necesitatea pregătirii lăuntrice - conştientizarea păcatelor proprii şi pocăinţă - în vederea întâmpinării lui Hristos. Acestea subliniază mai ales pocăinţa de care avem nevoie pentru a fi acceptaţi la nunta dintru Împărăţie. Ele prezintă totodată un mesaj menit să ne pregătească pentru Patimile lui Hristos.

Icoana Mirele Bisericii

Mirele Bisericii este Unul smerit şi aflat în suferinţă. Este un Mire care iubeşte şi Se jertfeşte până la moarte pentru ca dragostea Sa să fie împărtăşită de fiecare om. Acest adevăr îl înfăţişează şi icoana numită "Hristos - Mirele Bisericii" care , în unele locaşuri de cult, este purtată în procesiune şi aşezată pe iconostas, la Denia din Duminica Floriilor - în timp ce la strană este cântat troparul "Iată, Mirele"- fiind lăsată spre închinare până după Denia din Miercurea Mare.

Icoana îl înfăţişează pe Hristos purtând însemnele patimilor Sale, pregătind calea pentru nuntă în Împărăţia Sa. Hristos este reprezentat în timpul patimilor Sale, în special în timpul când este biciuit şi torturat de către soldaţii care Îl încoronează, Îl îmbracă în mantie şi îi dau în mână trestie, numindu-L batjocoritor "Regele iudeilor". Coroana de spini de pe capul Mântuitorului este însă semnul nunţii cu Biserica şi al iubirii Sale jertfelnice.

Haina de nuntă

Mirele Hristos ne cheamă pe toţi cei ce formăm Biserica Sa, să I ne alăturăm în Împărăţia Cerească. Însă, odată cu această invitaţie vine şi o atenţionare: ***"Nunta este gata, dar cei poftiţi n-au fost vrednici".*** (Matei 22-8).

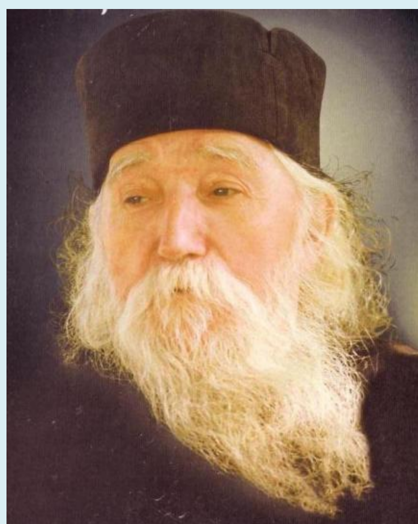
Se impune aşadar ca fiecare dintre noi să ne punem problema propriei vrednicii deoarece, tot Părinţii Bisericii sunt cei care ne spun că, în această angajare nupţială divino-umană nu e vorba de sufletul încă impur, bântuit de patimi, aşa cum este cel în faze de despătimire, ci este vorba cu totul de altceva, "de cel ce a intrat în treapta superioară a contemplaţiei mistuit acum de dorul cunoaşterii supreme şi al unirii desăvârşite".

Avem nevoie, dacă nu am făcut-o încă până acum în timpul Postului Mare, ca măcar în Săptămâna Patimilor, să ne aflăm aşa cum suntem. Vom vedea că prin patimile noastre am întinat "haina de nuntă" primită prin Botez, după cum afirmă troparul ce se cântă după întreita afundare a pruncului: ***"Dă-mi mie haină luminoasă Cela ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină".***

Vom spune probabil către Hristos, precum în Luminânda de la Deniile Mirelui: ***"Cămara Ta, Mântuitorul meu,/ O văd împodobită/ Şi îmbrăcăminte nu am/ Ca să intru într-însa".***

Nu este însă de ajuns să conştientizăm această stare nefericită şi nefirească. Nu este de dorit să rămânem aici. Trebuie să facem mai mult decât atât, să ne mărturisim păcatele, să ne pocăim şi - având binecuvântarea duhovnicului - să ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele lui Hristos, continuând: ***"Luminează-mi haina sufletului meu,/ Dătătorule de Lumină/ Şi mă mântuieşte!"***

Părintele Ilie Cleopa - Predică la Duminica a XVI-a după Rusalii - Despre înmulţirea talanţilor

Şi a zis Domnul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune (Matei 25, 21)

Iubiţi credincioşi, una din învăţăturile ce le putem trage din Sfânta Evanghelie de azi este aceea că fiecare dintre noi avem datoria de a înmulţi talantul cel încredinţat nouă de Dumnezeu. ***Fiecare om are talantul său de la Dumnezeu şi nici unul nu este fără talant.*** Înmulţirea lui îi aduce mântuirea cea veşnică a sufletului său, precum şi intrarea lui în Împărăţia Cerurilor, după cum zice Domnul în cuvântul Său către cel ce a înmulţit talantul său: ***Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău*** (Matei 25, 21).

Ce este "bucuria Domnului", dacă nu Împărăţia Cerurilor. La fel vedem că cel ce nu a înmulţit talantul său, s-a osândit în munca cea veşnică, după cum ne arată iarăşi Domnul zicând: ***Iar pe sluga cea netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai de afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor*** (Matei 25, 30). ***Iată deci, fraţii mei, cât de luminat şi cât de clar ne arată Mântuitorul nostru, că cel ce înmulţeşte talantul său, se mântuieşte şi intră întru Împărăţia Cerurilor, iar cel ce nu se sileşte a-şi înmulţi talantul său, se osândeşte.***

Poate va zice cineva: "Eu nu am talant!" Mare minciună spune unul ca acesta şi nu trebuie nicidecum ascultat. Noi vedem din Sfânta Evanghelie de azi, că toţi au primit talanţi, unul cinci, altul doi, altul unul, dar nici unul nu a rămas fără de talant. Dacă ar fi fost vreunul fără de talant, ar fi zis Domnul că altuia nu i-ar fi dat

nici un talant. Dar arătând că toţi au luat talanţi, nimeni nu se poate încumeta a zice: "Eu n-am nici un talant!" ***Putem zice că nu toţi au primit la fel talanţii, că unii mai mulţi, alţii mai puţini şi că nu toţi au primit acelaşi fel de talant, aducându-se aminte de mărturia Sfintei Scripturi care zice:*** ***Duhul este unul, iar darurile felurite*** (Romani 12, 6; Efeseni 4, 7; I Corinteni 7, 7; 1, 24).

Iubiţi credincioşi, aşa de exemplu, unul este patriarh, altul conducător de ţară, altul mitropolit, altul episcop, altul preot, altul stareţ de mânăstire, altul conducător de oşti, altul mare dregător în societate, altul scriitor, altul judecător, altul dascăl bisericesc, altul pictor sau zugrav, altul filosof, altul mare cântăreţ, altul astronom, altul croitor, altul meşter dulgher sau tâmplar, altul cizmar, altul zidar, altul învăţător, altul lucrător de pământ, altul păzitor de vite sau de oi şi aşa mai departe. ***Dar să nu uite fiecare că, pe cât dregătoria lui este mai mare, cu atât mai mare răspundere are în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, căci are datoria a-şi înmulţi talanţii încredinţaţi lui, aducându-şi aminte de cuvântul Domnului care zice:*** ***Căruia i s-a dat mai mult, mai mult se va cere de la dânsul*** (Luca 12, 48).

Marii dregători şi păstorii de suflete trebuie să-şi înmulţească talanţii primiţi spre folosul de obşte al poporului, fie prin scris, fie prin cuvânt, dar mai ales prin pilda cea bună a vieţii lor, deoarece mai mult zideşte cineva pe alţii prin trăire decât prin cuvânt. De aceea şi Mântuitorul a cerut mai înainte de învăţătură, trăirea, lucrarea duhovnicească, zicând: ***Cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema*** (Matei 5, 19), ***iar unul din sfinţi a zis: "Taci tu, să vorbească lucrurile tale" (Filocalia X, Cuvântul 23).***

Marele Apostol Pavel îndeamnă pe ucenicul său Tit să se facă în toate pildă bună de urmat, zicând: ***Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune*** (Tit 2, 7).

Dacă cineva este păstor de suflete în Biserica lui Hristos:

- *trebuie să predice neîncetat Sfânta Evanghelie (Marcu 16, 15; Fapte 15, 7);*
- *pe toţi trebuie să-i înveţe calea mântuirii (Luca 1, 17; Fapte 13, 26; 16, 17);*
- *să-i convingă pe cei necredincioşi şi rătăciţi de la adevăr (Fapte 20, 21; Romani 1, 5; 10, 8);*
- *să împrăştie întunericul necredinţei (Matei 5, 14-16; Fapte 26, 18; II Corinteni 4, 6);*
- *să vegheze asupra sufletelor şi să le călăuzească spre Hristos fără interes (I Corinteni 9, 18; II Corinteni 11, 7).*

Păstorul de suflete are datoria de:

- *a predica cuvântul Domnului cu stăruinţă şi în toată vremea (II Timotei 4, 2);*
- *a învăţa cu blândeţe (II Timotei 2, 25: I Timotei 5, 20; Tit 1, 13);*
- *a păstra cu scumpătate dreaptă credinţă (I Timotei 6, 20; II Timotei 1, 14);*
- *a nu da nici o pricină de sminteală credincioşilor (II Corinteni 6, 3; Romani 14, 13-14; I Corinteni 8, 13);*
- *a suferi pentru credincioşi (II Corinteni 1, 8; Coloseni 1, 24);*
- *a nu se ruşina şi a nu se înfricoşa de ameninţările oamenilor (Ieremia 1, 8; 1, 17; Iezechiel 2, 7-9; 3-9; Fapte 4, 19-23);*
- *a opri pe femei să predice în Biserică (I Corinteni 14, 34-35);*
- *a păstra în întregime învăţătura Sfintei Evanghelii (I Timotei 1, 3) şi altele.*

Acestea şi încă multe altele, dacă le vor face păstorii şi credincioşii Bisericii lui Hristos, atunci se vor afla în toată vremea lucrând la înmulţirea talanţilor lor, pentru care vor primi plată de la Dumnezeu, în ziua cea mare a Judecăţii de apoi. Dacă toţi se vor sili să-şi înmulţească talantul lor dat de Dumnezeu, plată şi răsplătire vor lua de la El şi cinste de la oameni, care se vor folosi de hărnicia şi dragostea lor de a lucra spre binele obştesc al tuturor.

Dar ***şi în altfel poate creştinul şi mai ales preotul a-şi înmulţi talantul său spre slava lui Dumnezeu şi folosul de obşte al oamenilor.*** De exemplu,

- *dacă cineva are darul propovăduirii şi predică Evanghelia după măsura credinţei sale;*
- *dacă altcineva are slujbă şi o săvârşeşte cu evlavie;*
- *dacă altul are darul învăţăturii şi se sârguieşte a învăţa cele sfinte pe alţii;*
- *dacă unul face milostenie cu voie bună,*
- *dacă altul lucrează în orice fel spre binele aproapelui său,*

toţi aceştia îşi înmulţesc talanţii lor (Romani 12, 8).

- *Dacă unii se silesc a duce viaţă sfântă în feciorie, în post, în rugăciune, în înfrânare de la toate, în privegheri şi citirea Sfintelor Scripturi, unii ca aceştia se află înmulţindu-şi talanţii lor (Tit 2, 7).*
- *Dacă alţii au darul răbdării, al tăcerii, al blândeţii şi al smereniei, al îndelungatei răbdări şi prin aceste fapte bune sunt pilde pentru cei din jurul lor, ca nişte lumini în sfeşnicul Bisericii lui Hristos, spre folosul tuturor, şi aceştia se află înmulţind talanţii lor (Matei 5, 14-15).*
- *Dacă altul are darul trezviei, al bărbăţiei, al dragostei, al nerăutăţii, al evlaviei, al supunerii şi al ascultării, slujind tuturor cu bucurie şi cu dragoste, acesta luminează cu pilda vieţii sale pe toţi cei din jurul lui şi plineşte cuvântul Domnului care a zis:* ***Aşa să lumineze lumina voastră***

înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din cer *(Matei 5, 16).*

Astfel, cei ce luminează şi zidesc pe alţii prin viaţa lor, unii ca aceştia pururea se află înmulţind talanţii lor, spre slava lui Dumnezeu (I Corinteni 10, 3-10; Filipeni 1, 11).

- *Dacă altul are credinţă tare şi nefăţarnică şi lucrează cu dragoste spre mântuirea şi folosul tuturor oamenilor;*
- *dacă rabdă cu vitejie de suflet toate necazurile, ispitele, bolile, scârbele şi pagubele, fără a cârti împotriva lui Dumnezeu şi mulţumeşte în toate încercările cele grele Preabunului Dumnezeu, unul ca acesta aduce Domnului roadă prin răbdarea sa, după cuvântul Domnului (Luca 8, 15), şi în toată vremea vieţii sale îşi înmulţeşte talanţii daţi lui de Dumnezeu, spre dobândirea fericirii veşnice în Împărăţia Cerurilor.*
- *Dacă alţii îşi petrec viaţa în frică şi în dragoste de Dumnezeu, în smerenie şi blândeţe, dacă nasc şi-şi cresc copiii în dreapta credinţă şi evlavie, în post şi rugăciune, în umilinţă şi nerăutate, unii ca aceştia dau pildă bună celor care îi văd, şi aşa se află înmulţind talanţii lor, spre slava lui Dumnezeu şi spre folosul oamenilor (Matei 11, 29; 21, 5; Coloseni 3, 12; Isaia 66, 2).*
- *Cei ce ostenesc şi îngrijesc de bolnavi, de bătrâni şi neputincioşi, sprijinindu-i cu dragoste şi jertfindu-se prin răbdare şi osteneală, pentru ajutorul şi sprijinul lor, purtându-le neputinţele şi îngrijind de sănătate şi nevoile lor, unii ca aceştia împlinesc cuvântul Domnului, care a zis:* ***Bolnav am fost şi M-aţi cercetat*** *(Matei 25, 36; Iov 22, 6-7). Astfel şi aceştia se află înmulţind talanţii lor, spre slava lui Dumnezeu şi a lor mântuire (I Corinteni 10, 31; Filipeni 1, 11).*
- *Dacă altul este bogat şi se milostiveşte să ajute din dragoste pe săraci, pe bolnavi şi neputincioşi, împărţindu-le cu dragoste cele de trebuinţă, şi acesta îşi înmulţeşte talantul său prin milostenie şi va câştiga mila lui Dumnezeu în ziua cea de apoi, dobândind fericirea veşnică de la Hristos, Care a zis:* ***Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui*** *(Matei 5, 7).*

Iubiţi credincioşi, am arătat că toţi oamenii au primit talanţi de la Dumnezeu şi că fiecare este dator a-şi înmulţi talantul său spre a intra în bucuria Împărăţiei Cerurilor. Am arătat şi ce pedeapsă vor lua cei leneşi şi nelucrători care nu s-au silit în viaţă la înmulţirea talanţilor lor.

Noi ştim că toţi sfinţii şi drepţii lui Dumnezeu de la începutul zidirii lumii s-au silit fiecare, prin cuvânt şi fapte bune, a-şi înmulţi talanţii lor. Dacă vom citi cu atenţie dumnezeiasca Scriptură şi învăţăturile Sfinţilor Părinţi, vom înţelege luminat că

patriarhii, proorocii, apostolii, ierarhii, mucenicii, mărturisitorii, cuvioşii şi toţi sfinţii Vechiului şi Noului Testament s-au silit în viaţa lor să împlinească cu toată sârguinţa poruncile lui Dumnezeu spre slava Lui şi spre mântuirea sufletelor lor. Astfel cu osteneală, prin lucrarea faptelor bune ei şi-au înmulţit talantul dat lor de Dumnezeu. Ei aveau pururea în minte că Preabunul Dumnezeu, în ziua cea mare a judecăţii de apoi, va răsplăti fiecăruia după faptele lui, precum scrie: ***Că toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată, cu tot lucrul trecut cu vederea, ori bun, ori rău*** (Eclesiast 12, 14). Şi iarăşi că: ***Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său cu îngerii Săi şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale*** (Matei 16, 27).

Deci nimeni să nu creadă că îl va mântui credinţa cea moartă, care nu este urmată de fapte bune. Ci având în vedere că este muncă şi pedeapsă pentru nelucrarea faptelor bune, precum şi mare răsplată pentru cei care se îngrijesc de mântuirea sufletului, înmulţind talanţii daţi lor de Dumnezeu, fiecare să se silească cu toată sârguinţa în această viaţă trecătoare, la lucrarea poruncilor lui Dumnezeu şi la toată faptă bună.

Spre sfârşitul acestei predici, vă spun o istorioară adevărată, din care fiecare poate înţelege cât de mare bucurie şi fericire are în ceasul morţii şi în ziua Judecăţii de apoi, cel ce s-a silit în viaţă la înmulţirea talantului său, spre folosul sufletesc al altora şi spre slava lui Dumnezeu.

A fost un dascăl şi propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, care în toată viaţa sa predica, învăţa şi îndemna pe oameni la părăsirea păcatelor şi la lucrarea faptelor bune. Pe unii îi îndemna să se ducă la spovedanie, pe alţii îi îndemna să facă milostenie, pe alţii care erau învrăjbiţi îi sfătuia să se împace cu fraţii lor; pe alţii îi îndemna să meargă regulat la biserică şi să citească sfintele cărţi, iar pe alţii îi îndemna la post, la rugăciune, la curăţenie şi înfrânare. Astfel, bunul dascăl nu se lenevea la mântuirea sa şi a fraţilor săi creştini.

Ajungând la bătrâneţe şi în clipa morţii era ca orice om în mâhnire şi frică de ceasul acela, în care şi Mântuitorul S-a întristat, zicând: Întristat este sufletul Meu până la moarte (Marcu 14, 34). Dar, pe când îşi dădea sufletul, fiindcă se silise toată viaţa la îndreptarea şi mântuirea multora, deodată a văzut o ceată mare de şaizeci de mii de suflete, strălucind ca soarele, care l-au întâmpinat cu mare veselie şi i-au spus: "Fratele nostru iubit, tu ne-ai luminat pe noi cu cuvântul lui Dumnezeu şi prin tine am părăsit păcatul şi ne-am îndreptat a sluji lui Hristos Care cu a Sa milă şi îndurare ne-a trecut din moarte în viaţă. Acum am fost trimişi de Dumnezeu să te întâmpinăm întru ieşirea ta din această viaţă, şi să călătorim cu tine, petrecându-te până la cer, după cum avem poruncă

Ziditorului nostru". Această mare ceată de suflete mântuite, au însoţit la cer cu mare bucurie pe cel care s-a ostenit la mântuirea sufletelor lor.

Iată deci, fraţilor, cum şi-a înmulţit talantul acest dascăl fericit şi câtă bucurie a avut în vremea sfârşitului său, pentru osteneala ce a depus-o la mântuirea atâtor suflete. Şi cu dreptate s-a întâmplat acest lucru, că iată ce zice Apostolul Iacob: ***Fraţii mei, dacă unul din noi va rătăci de la adevăr şi îl va întoarce cineva, să ştie că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui, îşi va mântui sufletul său de moarte şi va acoperi mulţime de păcate*** (Iacob 5, 19-20).

Vedeţi, fraţii mei, dascălul mai sus amintit nu a întors numai un suflet la calea mântuirii, ci după cum aţi auzit, şaizeci de mii de suflete care, după mila şi dreptatea lui Dumnezeu, au fost trimise să-l întâmpine în vremea ieşirii lui din viaţă şi să-l conducă până la cer.

Deci, la fel să facem şi noi. ***Cel mai mult ne ajută la mântuire şi la înmulţirea talanţilor: rugăciunea, postul, milostenia, smerenia, spovedania, Sfânta Împărtăşanie şi iertarea din inimă a tuturor.***

- *Să ne rugăm cel mai mult ca să ne ierte Dumnezeu păcatele.*
- *Să ţinem cu râvnă posturile în zilele rânduite, ca rugăciunea să aibă har şi putere.*
- *Să fim smeriţi şi blânzi la inimă cu ce putem ca să fim şi noi miluiţi la cer.*
- *Să avem duhovnici buni şi să ne apropiem cu mare evlavie de Trupul şi Sângele lui Hristos.*
- *Să iertăm din inimă pe toţi cei ce ne fac rău şi să ajutăm după putere la mântuirea celor din jurul nostru.*

De vom face aşa, şi păcatele ni se vor ierta, şi anii vieţii ni se vor binecuvânta, şi talanţii ni se vor înmulţi, şi sfârşit bun vom dobândi, iar în ceasul morţii, îngerii cei buni şi sufletele celor pe care i-am călăuzit la mântuire ne vor întâmpina şi la odihnă cerească ne vor însoţi, de care să ne învrednicească Hristos Dumnezeu, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale.

Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Predică la Duminica a 16-a după Rusalii - Ce au făcut slugile cu cele primite?

Dumnezeu crează inegalitatea; oamenii cârtesc, nu le place. Dar sunt oamenii mai înţelepţi decât Dumnezeu ? Dacă Dumnezeu a făcut inegalitatea, înseamnă că aşa e bine, înseamnă că inegalitatea este mai bună decât egalitatea.

- *Dumnezeu creează inegalitatea spre binele omului, dar acesta nu-şi dă seama că este bună.*
- *Dumnezeu crează inegalitatea pentru că este frumoasă, dar omul nu-şi dă seama de frumuseţea ei.*
- *Dumnezeu crează inegalitatea din iubire, care ea însăşi creşte şi se hrăneşte din inegalitate – dar oamenii nu văd iubirea din ea.*

Orbenia se răzvrăteşte împotriva vederii, nebunia împotrivii înţelepciunii, răul împotriva binelui, urâtul împotriva frumosului, ura împotriva dragostei.

Adam şi Eva s-au dat pe mâna Satanei ca să ajungă deopotrivă cu Dumnezeu. Cain l-a ucis pe fratele său Abel pentru că jertfele lor nu erau deopotrivă de plăcute lui Dumnezeu. De atunci şi până acum păcătoşii sunt în război cu inegalitatea.

Dumnezeu însă a creat inegalitatea mai înainte de ei, pentru că şi pe îngeri i-a făcut Dumnezeu neegali.

Dumnezeu vrea ca oamenii să nu fie la fel în cele dinafară, adică în bogăţie, putere, stare, învăţătură şi aşa mai departe, dar nu ca să se ia la întrecere unii cu alţii. „Nu te aşeza în locul cel dintâi”, porunceşte Domnul (Luca 14, 8).

Dumnezeu vrea ca oamenii să se ia la întrecere în înmulţirea virtuţilor lăuntrice: credinţă, bunătate, milă, dragoste, blândeţe, smerenie şi ascultare.

Dumnezeu dă şi darurile dinafară şi cele dinlăuntru, deşi mai mare preţ pune pe acestea din urmă. Daruri exterioare a dat şi dobitoacelor, dar daruri duhovniceşti a revărsat numai în om. ***Omului i-a dat aşadar mai mult decât dobitoacelor, de aceea şi cere de la om mai mult. Ceea ce a dat omului pe deasupra sunt darurile duhului.***

Darurile dinafară le-a dat Dumnezeu omului întru slujirea celor dinlăuntru, pentru că tot ce este înafară slujeşte lăuntricului. Tot ce e vremelnic slujeşte veşniciei, tot ce e muritor slujeşte nemuririi. Aşa s-a hărăzit de la Dumnezeu. Omul care o ia pe cealaltă cale, risipindu-şi zestrea de duh ca să-şi agonisească bunuri trecătoare, averi, putere, vază şi slavă lumească, este ca un fiu care, moştenind de la tatăl său aur mult, îl cheltuieşte cumpărându-şi praf şi cenuşă.

Omul care a simţit darul lui Dumnezeu în suflet, nu mai pune mult preţ pe lucrurile dinafară, la fel cum cineva, trecând prin şcoli înalte, nu se laudă cu şcoala primară.

Nebunul, nu înţeleptul, se luptă pentru cele dinafară. Înţeleptul se prinde în lupta cea cea bună intru înmulţirea celor duhovniceşti. Toţi cei ce se irosesc în lupta pentru cele dinafară nu pot, sau le e frică să privească înlăuntrul lor şi rămân nelucrători pe cel mai de seamă tărâm al omenescului.

Dumnezeu nu caută nici la ceea ce este, nici la ceea ce are omul în această lume: nici cum se îmbracă, nici ce mănâncă, nici cum e văzut de alţii. Dumnezeu caută numai şi numai la inima omului. Altfel spus, pe Dumnezeu nu-L câştigi cu agonisita cea dinafară ci cu buna sporire a celor dinlăuntru, cu îmbogăţirea în duh şi în adevăr. Despre aceasta ne vorbeşte Evanghelia de astăzi.

Pilda Talanţilor sau a darurilor duhovniceşti cu care Dumnezeu a înzestrat sufletul, e foarte grăitoare în privinţa inegalităţii fireşti dintre oameni. Dar nu numai atât. În zbor vulturesc, pilda aceasta zboară deasupra întregii întinderi a istoriei sufletului omenesc din început şi până la sfârşit. De-ar fi să înţeleagă cineva pe deplin şi să împlinească învăţătura fie şi numai a singurei pildei acesteia, şi-ar dobândi cu ea mântuirea în împărăţia lui Dumnezeu.

„Împărăţia Cerurilor este ca un om care, plecând departe, şi-a chemul slugile şi le-a dat pe mână avuţia sa. Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui şi a plecat”.

- ***„Un om” aici trebuie să înţelegem pe Dumnezeu Atotputernicul, Dătătorul tuturor darurilor.***
- ***„Slugile” sunt îngerii şi oamenii.***
- ***Plecarea „departe” e îndelunga răbdare a lui Dumnezeu.***
- ***„Talanţii” sunt darurile duhovniceşti, zestrea făpturilor înţelegătoare.***

Iar că toate aceste daruri sunt mari, se vede din aceea că toate sunt numite „talanţi”, talantul fiind o măsură de foarte mare preţ, valorând cinci sute de galbeni.

Stăruim asupra faptului că Mântuitorul anume a numit darurile lui Dumnezeu „talanţi”, ca să arate cu câtă dărnicie a înzestrat milostivul Ziditor pe fiecare din făpturile Sale. Atât de mari sunt aceste daruri, că fie numai şi unul singur îi e omului de ajuns.

Prin „omul” din parabolă se mai înţelege şi Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, cum se vede şi din Evanghelia după Luca: ***„Un om de neam mare”*** (Luca 19, 12). Acest „om de neam mare” nu e altul decât Însuşi Hristos, Fiul Unul-Născut al Celui Preaînalt.

Lucrul acesta se vede şi din celelalte cuvinte ale pildei: ***„Un om de neam mare s-a dus într-o ţară îndepărtată, ca să-şi ia domnie şi să se întoarcă”.*** Domnul S-a suit la cer ca să primească Împărăţia, şi a făgăduit carpenilor că se va întoarce pe pământ ca Judecător. ***Înţelegând prin omul din pildă pe Hristos, vedem în slugile Sale pe apostoli, pe preoţi şi pe toţi credincioşii.***

Duhul Sfânt a revărsat multe deosebite daruri asupra tuturor acestora, aşa încât oamenii să se întregească unul prin altul şi astfel să ajungă împreună la creştere duhovnicească şi la desăvârşire.

„Darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh. Şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn. Şi lucrările sunt felurite, dar este acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toţi. Şi fiecăruia i se dă arătarea Duhului spre folos… Şi toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia deosebi, după cum voieşte” (I Corinteni 12, 4-7; 11).

La Botez, toţi credincioşii primesc din belşug aceste daruri, care se înmulţesc şi se împuternicesc prin celelalte Taine ale Bisericii.

Prin „cinci talanţi” comentatorii înţeleg cele cinci simţuri, prin „doi talanţi” sufletul şi trupul, şi prin „un talant” fiinţa cea una a omului. Cele cinci simţuri i s-au dat omului ca să se folosească de ele spre mântuire. Omul trebuie să-L slujească pe Dumnezeu cu trup şi suflet, să se îmbogăţească întru cunoştinţa lui Dumnezeu şi întru fapte bune. Omul întreg trebuie să fie al lui Dumnezeu.

În copilărie omul trăieşte prin cele cinci simţuri; mai târziu îşi dă seama de dualitatea sa, de lupta între trup şi duh; iar omul în toată firea se simte unul duhovniceşte, biruitor asupra împărţirii de sine în cinci sau în doi. Dar tocmai acum, la împlinire, când se crede învingător, îl paşte cea mai mare primejdie: mândria, dispreţul faţă de ceilalţi, neascultarea faţă de Dumnezeu. Odată ce a ajuns pe cele mai mari înălţimi, cade în pierzarea cea mai adâncă şi îşi îngroapă în pământ talantul său.

Dumnezeu dăruieşte fiecăruia după putere: cât poate să ducă şi să folosească fiecare. Darurile le împarte, fireşte, potrivit iconomiei Sale, după cum nici într-o casă nu au toţi aceleaşi înzestrări şi aceleaşi îndatoriri, ci fiecare lucrează după rostul său.

„Şi a plecat”. De aici se vede iuţeala cu care lucrează Dumnezeu. Când Ziditorul a făcut lumea, a făcut-o repede. Şi când Mântuitorul Iisus a venit pe pământ întru înnoirea lumii, repede şi-a săvârşit lucrul Său: a dezvăluit şi a înmânat darurile Sale „şi a plecat”.

Ce au făcut slugile cu cele primite ? „Îndată, mergând, cel ce luase cinci talanţi a lucrat cu ei şi a câştigat alţi cinci talanţi. De asemenea şi cel cu doi a câştigat alţi doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ şi a ascuns argintul stăpânului său”.

Tot schimbul şi toată îndeletnicirea între oameni nu-i decât o icoană a ceea ce se întâmplă, sau ar trebui să se întâmple, în tărâm sufletesc.

Este de aşteptat ca cel ce moşteneşte pământuri să şi le înmulţească; cine are ogoare, să le lucreze; cine a învăţat un meşteşug oarecare, să-l practice spre folosul său şi al semenilor; cine e iscusit, să înveţe şi pe alţii, cine face negoţ să-şi sporească neguţătoria.

Oamenii aleargă încolo şi încoace, lucrează, strâng, schimbă, înfrumuseţează cumpără, vând. Fiecare se zbate ca să-şi câştige cele de trebuinţă trupului, să-şi îmbunătăţească sănătatea, să-şi asigure un trai tihnit pe cât mai multă vreme. Şi

toate acestea nu-s decât o schiţă primitivă a ceea ce trebuie să facă omul pentru sufletul său, care e cu mult mai de preţ.

Oricine care a primit de la Dumnezeu cinci măsuri, sau două sau una de credinţă, înţelepciune, bunăvoinţă, frică de Dumnezeu, sete de neprihănire, sau smerenie, sau ascultare, trebuie să caute ca măcar să îndoiască măsura, aşa cum au făcut cei doi slujitori şi cum fac de obicei oamenii când se îndeletnicesc cu negoţul sau cu vreun meşteşug oarecare.

Cine nu-şi înmulţeşte talantul - atât cât i-a fost dat - se va tăia şi se va arunca în foc ca un pom sterp. Stăpânul lumii, pentru care oamenii sunt pomi de mare preţ, va face cu ei ceea ce face un bun gospodar cu pomii care au fost în zadar îngrădiţi, curăţaţi şi săpaţi la rădăcină.

Vedeţi numai cum e văzut de alţii un pierde-vară care, moştenind avere, se pune pe chefuri, nimic lucrând: nici cel din urmă cerşetor nu-i mai dispreţuit decât un om ca acesta. El este chipul nepricopsitului duhovnicesc care, primind de la Dumnezeu un talant de credinţă, sau înţelepciune, sau orice alt dar, îl îngroapă nefolosit în noroiul trupului său, nesporindu-l prin lucrare, nearătându-l nimănui şi nefolosind pe nimeni cu el.

„După multă vreme a venit şi stăpânul acelor slugi şi a făcut socoteală cu ele”.
Dumnezeu nu Se depărtează de om nici o clipă, cu atât mai puţin multă vreme. Ajutorul Lui curge zi de zi către oameni ca un râu în revărsare, dar Judecata Lui, socoteala cu oamenii, aceea vine după multă vreme. Dumnezeu este grabnic ajutător celor care Îl caută şi încet pedepsitor celor care Îl mânie, celor care irosesc daniile Sale. Aici este vorba de Înfricoşata Judecată, când timpul se va sfârşi şi toţi lucrătorii vor fi chemaţi ca să-şi ia plata lor.

„Şi apropiindu-se cel care luase cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi, zicând: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată încă cinci talanţi am câştigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău. Apropiindu-se şi cel cu doi talanţi, a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat şi alţi doi talanţi am câştigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău.”

Unul câte unul, lucrătorii vin în faţa stăpânului şi dau socoteală cum au întrebuinţat cele încredinţate lor. ***Cu toţii vom trece prin faţa Domnului care stăpâneşte cerul şi pământul şi înaintea a miliarde de martori vom da socoteală de cele ce am***

primit. Atunci nimic nu va mai putea fi ascuns, nici îndreptat. Pentru că Domnul va lumina cu lumina Sa pe toţi cei de faţă, încât toţi vor cunoaşte adevărul unii despre alţii.

Dacă am izbutit să ne înmulţim talantul, vom veni înaintea Domnului cu feţe luminoase şi inima uşoară, ca cele două dintâi slugi. Atunci ne va lumina lumina feţei lui Dumnezeu şi ne va face vii cuvântul: "Bine, slugă bună şi credincioasă!" Dar vai de noi dacă vom veni cu mâinile goale înaintea Domnului şi a sfinţilor Săi îngeri, ca cea de a treia slugă ticăloasă şi leneşă.

Care e tâlcul cuvântului: „peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău" ? Înseamnă că toate darurile primite de la Dumnezeu în lumea aceasta, fie cât de multe, sunt puţin faţă de binecuvântările ce-i aşteaptă pe credincioşi în veacul de apoi.

Pentru că este scris: ***„Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El"*** (I Corinteni 2, 9).

Cea mai mică strădanie care poartă pecetea dragostei de Dumnezeu va fi răsplătită împărăteşte. Pentru puţinul îndurat în viaţa aceasta întru ascultare de Dumnezeu, pentru puţinul făcut pentru sufletul său, omul va fi încununat cu atâta slavă cum n-au avut, nici n-au visat, toţi regii pământului.

Dar ce se întâmplă acum cu sluga cea rea ? „Apropiindu-se apoi şi cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai împrăştiat. Şi temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul în pământ; iată ai ce este al tău".

Iată ce îndreptăţire s-a găsit să aducă înaintea stăpânului, pentru lenea şi ticăloşia de care a dat dovadă, această a treia slugă ! Dar nu e singurul. ***Câţi din noi nu dăm vina pe Dumnezeu pentru răutatea, delăsarea, lenea şi nechibzuinţa noastră? Necunoscându-şi păcatul, necunoscând nici iubirea şi răbdarea lui Dumnezeu, omul Îl scoate pe Dumnezeu vinovat de toate slăbiciunile şi lipsurile sale.***

Fiecare vorbă pe care o scoate sluga netrebnică este mincinoasă. ***Unde seceră Dumnezeu de unde n-a semănat? Unde adună de unde n-a împrăştiat ? Este cumva pe lumea asta vreo sământă care să nu fie de la El ? Sunt pe undeva în univers roade bune care să nu fie din lucrarea Lui ?***

Cei lipsiţi de credinţă se răzvrătesc când li se iau de la ei copiii: „Vezi”, se tânguie, „ce nemilos e Dumnezeu, cum ne ia înainte de vreme copiii!” Dar cum zici că sunt ai tăi copiii, omule ? Nu sunt ei oare ai lui Dumnezeu mai dinainte de a fi numit tu ai tăi ? Şi cum „înainte de vreme” ? Nu ştie Cel ce a făcut timpul când e vremea ?

Nici un gospodar de pe pământ nu-ţi lasă pădurea să crească în voia ei, ci taie din ea arbori, tineri sau bătrâni, după cum e rostul, după cum e folosul casei sale; nu se uită că pomul a crescut multă vreme sau e abia un copăcel.

În loc să cârtească şi să hulească pe Cel de la care îşi iau în orice clipă suflarea, mai bine ar face să strige împreună cu dreptul Iov: ***„Domnul a dat şi Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat”*** (Iov 1, 21).

Mai strigă necredincioşii împotriva lui Dumnezeu când li se mănează holda; ori când li se scufundă corăbiile încărcate cu marfă; ori când dă peste ei o boală sau un necaz. Atunci zic că Dumnezeu e aspru. Dar zic aşa numai pentru că nu-şi cunosc păcatele, şi fiindcă nu pot lua din nenorocirile lor învăţătură de mântuire.

La această strâmbă îndreptăţire a slugii stăpânul a răspuns: ***„Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer unde n-am semănat şi adun de unde nu am împrăştiat ? Se cuvenea deci că tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă”.***

Zarafii sunt schimbătorii de bani, cei care, schimbând o monedă cu alta îşi trag din acest schimb un câştig. Dar şi aici avem un înţeles figurativ.

Prin „zarafi” trebuie să înţelegem pe făcătorii de bine, prin „bani” trebuie să înţelegem darurile lui Dumnezeu; iar prin „dobândă” mântuirea.

Vedeţi că tot ce se întâmplă înafară între oameni este un chip a ceea ce se întâmplă, sau trebuie să se întâmple, pe tărâm duhovnicesc în viaţa aceasta ? Chiar şi zarafii pot sluji drept icoană a duhovnicescului între oameni.

Ai primit, vrea să spună Domnul slugii netrebnice, un dar de la Dumnezeu pe care nu ai vrut să-l foloseşti spre mântuirea ta; de ce, atunci, nu l-ai dat cuiva care să-l fi folosit bine, care să fi vrut şi să fi fost în stare să-l dea mai departe altora cărora le-ar fi fost de trebuinţă ca să se mântuiască ? Iar Eu, venind, aş fi găsit pe pământ mai mulţi din cei ce se mântuiesc: mai mulţi credincioşi, mai mulţi milostivi, mai mulţi smeriţi. Dar tu ai îngropat talantul în pământul trupului tău care a putrezit în

groapă (pentru că Domnul spune aceste cuvinte la Groaznica Judecată) şi nu-ţi mai e bun acum la nimic.

O, ce înfricoşată învăţătură pentru cei ce au averi şi nu vor să dea nimic săracilor! Sau înţelepciune şi o ţin ferecată în ei ca într-un mormânt! Sau orice fel de bun sau iscusinţă de care nu se bucură nimeni! Sau putere şi nu apără pe cei slabi! Cel mai blând nume care li s-ar putea da acestora ar fi acela de „hoţi"; pentru că ei îşi însuşesc darul care este al lui Dumnezeu, îl ascund şi nu dau altora nimic din ceea ce li se cuvine. Dar nu sunt numai hoţi, ci şi ucigaşi, pentru că nu ajută pe cei ce ar putea să se mântuiască. Păcatul lor nu e mai mic decât al unuia care, pe mal stând şi având în mâini un colac de salvare, nu-l întinde celui pe care îl vede înecându-se.

Cu adevărat îi va spune Domnul unuia ca acesta cuvântul pe care l-a spus în pilda slugii netrebnice: ***"Luaţi dar de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi. Căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce n-are şi ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor".***

Adesea se întâmplă în viaţa aceasta că puţinul pe care îl are cineva să se ia de la dânsul şi să se dea altcuiva care are mai mult, şi acest lucru este iarăşi o icoană a ceea ce se petrece pe tărâmul duhului.

Nu ia un părinte de la un fiu risipitor ca să dea altui fiu, mai chibzuit decât acela ?
Nu se ia arma din mâna soldatului fricos ca să se dea celui viteaz ?

Şi în viaţa aceasta ia Dumnezeu darurile sale de la slujitorii netrebnici; de multe ori bogătaşii împietriţi la inimă se ruinează şi mor în sărăcie; înţelepţii trufaşi sfârşesc în nebunie sau senilitate, sfinţii care se mândresc cad în păcate grele; tiranii se prăbuşesc; preoţii netrebnici se despart în chinuri de viaţă; mâinile care nu au făcut binele ce le-a stat în putinţă prind să tremure sau înţepenesc; buzele ce nu au spus adevărul amuţesc; şi toţi cei care zădărnicesc darul lui Dumnezeu sfârşesc ca nişte cerşetori, lipsiţi de toate.

Nu se ia darul de la omul hapsân când moare şi nu se dă urmaşilor şi neamurilor care îl moştenesc ? Dar să luăm aminte: se ia de la cel necredincios darul şi abia după ce darul i s-a luat e osândit. Dumnezeu nu osândeşte pe nimeni câtă vreme mai e darul Lui într-însul. Şi omului osândit la judecata oamenilor, mai înainte de a fi trimis să-şi ispăşească pedeapsa, i se iau hainele dându-i-se în schimb zerghea întemniţaţilor, straiul osândei şi al ruşinii.

Tot astfel şi păcătosul care nu se pocăieşte, întâi va fi lipsit de tot ceea este dumnezeiesc întrânsul, şi abia apoi va fi trimis „întru întunericul cel mai din afară", unde „va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor".

Pilda aceasta ne învaţă că nu numai cel ce face rău se osândeşte, ci şi cel ce nu face binele. Apostolul Iacov ne spune: ***„Cine ştie şti să facă ce e bine şi nu face, păcat are*** (Iacov 4, 17). Toată învăţătura lui Hristos, în faptă şi cuvânt, ne îndeamnă să facem bine. A ne păzi de rău e doar un început, dar calea vieţii creştine trebuie să fie toată presărată ca de flori, cu fapte bune.

Săvârşirea binelui e un ajutor nepreţuit în păzirea de rău. E foarte greu să se oprească cineva de la rău dacă nu face binele şi să se ferească de păcat dacă nu lucrează virtutea.

Pilda ne adevereşte mai departe că Dumnezeu e milostiv către toţi, pentru că fiecare primeşte câte ceva în dar. E drept că unora li se dă mai mult iar altora mai puţin, dar aceasta nu schimbă cu nimic lucrurile, pentru că celor ce li s-a dat mult, li se şi cere mult, iar celor cărora li s-a dat puţin, mai puţin li se cere. ***Fiecăruia însă i se dă atât cât îi trebuie spre a sa mântuire şi spre ajutorarea mântuirii altora.***

Ar fi greşit să credem că în această pildă Domnul are în vedere doar pe bogaţii - de un fel sau altul - ai lumii acesteia. Nu; E1 vorbeşte deopotrivă despre toţi oamenii. Toţi, fără deosebire, sunt trimişi în lume cu un dar oarecare.

Văduva care a lăsat în templul din Ierusalim singurii ei doi bănuţi era săracă în ce priveşte banii, dar nu era săracă în ce priveşte jertfa şi frica de Dumnezeu. Dimpotrivă. Iar pentru că a folosit bine aceste daruri - bănuţul ei sărac - a fost lăudată de Domnul Însuşi: ***"Adevărat vă spun că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toţi ceilalţi"*** (Marcu 12, 43).

Să ne gândim acum la un lucru ce pare mai greu de dezlegat. ***Iată bunăoară un om orb, mut şi surd din naştere, care şi-a petrecut toată viaţa sa, din leagăn până la mormânt, în această stare. „Ce fel de dar a primit unul ca acesta de la Dumnezeu ? Cum să se mântuiască?" poate să întrebe cineva. Ei bine, are un dar, şi unul mare.***

- ✓ *Nu-i vede pe alţii, dar este el văzut.*
- ✓ *Nu dă milostenie, dar îndeamnă pe alţii la milostenie.*
- ✓ *Nu vorbeşte despre Dumnezeu, dar el însuşi e o pomenire a lui Dumnezeu.*
- ✓ *Nu propovăduieşte cu cuvântul, dar adevereşte propovăduirea.*

Cu adevărat poate aduce pe mulţi la mântuire, şi prin aceasta şi el se mântuieşte.

Să cunoaşteţi însă că îndeobşte orbii şi muţii şi surzii nu sunt între cei ce-şi îngroapă talantul. Ei nu se ascund de oameni, şi e destul lucrul acesta. Tot ce au de arătat, arată: pe ei înşişi. Acesta este banul pe care-l dau zarafilor şi-l întorc stăpânului cu dobândă. Sunt slujitorii lui Dumnezeu; pomenirea vie a lui Dumnezeu; chemarea vie a lui Dumnezeu. Ei îndeamnă inimile spre milă şi temere. Ei înfăţişează propovăduirea de netăgăduit a lui Dumnezeu săpată în carnea lor. Iar cei care au ochi şi urechi şi grai, aceştia sunt cei care cel mai adesea îşi îngroapă talantul. Mult li s-a dat, şi când e să li se ceară nu dau nimic.

Inegalitatea este aşezată aşadar la însăşi temelia lumii. Trebuie să ne bucurăm de ea, nu să ne răzvrătim împotrivă-i, pentru că Dragostea a pus-o acolo, nu ura, înţelepciunea, nu nebunia. Viaţa se urâţeşte nu prin lipsa egalităţii, ci prin lipsa iubirii şi a înţelegerii duhovniceşti din om. Să avem mai multă dragoste şi mai multă pricepere duhovnicească, şi ne vom încredinţa că şi de două ori pe atâta inegalitate câtă vedeam mai înainte nu ştirbeşte cu nimic fericirea hărăzită omului.

Pilda talanţilor aduce lumină, pace şi înţelegere în suflete. Ne îndeamnă să nu întârziem a face lucrul pentru care ne-a aşezat Domnul în piaţa cea mare a acestei lumi.

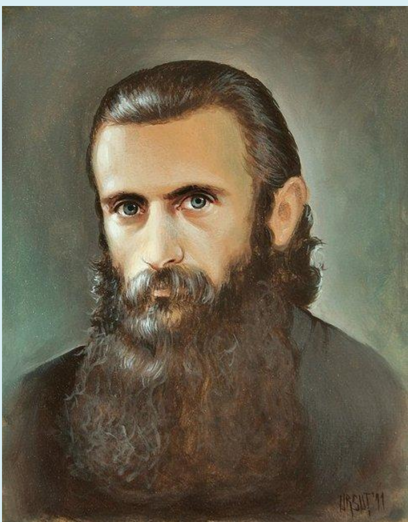
Timpul trece mai grabnic ca un râu repede curgător şi curând - luaţi aminte: curând - va veni asupră-ne sfârşitul.

Nimeni nu se va mai putea întoarce din veşnicie ca să ia ce a uitat şi să facă ce nu a făcut. Să ne grăbim aşadar să folosim darul ce ni s-a dat, talantul împrumutat nouă de Domnul domnilor.

Pentru învăţătura aceasta şi pentru toate, slavă fie Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(din "Predici", Sfântul Nicolae Velimirovici)

Părintele Arsenie Boca - Predică la Duminica XVI-a după Rusalii - Pilda talanţilor - Talanţii împărăţiei

Împărăţiile pământului îşi au banii lor. Şi împărăţia lui Dumnezeu îşi are talanţii ei.

„Omul de neam ales" din pilda talanţilor e Iisus. După învierea Sa din morţi Iisus „S-a dus într-o ţară îndepărtată" – „suirea la Tatăl", cum i-a spus Mariei Magdalena la mormânt - ca să pogoare oamenilor darurile Duhului Sfânt, Duhul Sfânt chiar.

Când le-a spus Iisus, după înviere: ***„Datu-Mi-s-a toată puterea în Cer şi pe pământ… precum M-a trimis pe Mine Tatăl, aşa vă trimit şi Eu pe voi… Mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Sfintei Treimi, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă… Cine va crede şi se va boteza se va mântui; cine nu va crede se va osândi"*** (Matei 28,19-20; Marcu 16,16).

Cuvintele acestea erau „întărirea crăiască", împărţirea talanţilor, câmpul de negustorie şi răspunderile. ***Acesta era ceasul când Iisus a împărţit avuţia Sa lucrătorilor: cele zece daruri ale Duhului Sfânt. Cu aceşti talanţi, sau talente ale Duhului Sfânt, cei înzestraţi cu ele au să neguţătorească în lume, câştigând cu ele fii ai împărăţiei.***

De-acum încep răspunderile: ajungi conştient că înzestrarea ta spirituală e de la Dumnezeu şi că spre slujirea Lui între oameni ţi s-a dat înzestrarea, sau te constitui un talentat care crezi că n-ai a da nimănui vreo socoteală, un iresponsabil?

Convertirea talentelor e un mare talent. Înzestrările lui Dumnezeu nu ne sunt date ca simple ornamente, de care să ne bucurăm numai noi. Talentele sunt înzestrări cu energie divină, spre scopurile ei anumite, energie pe care lumea nu o cunoaşte: aceasta dă îndrăzneala mucenicilor, răbdarea pustnicilor, darul cunoştinţei, curajul adevărului, nebunia pentru Hristos, interpretarea vieţii în perspectiva Luminii divine.

Dar zice pilda că „cetăţenii Săi îl urau şi au trimis solie în urma lui, zicând: «Nu vrem ca Acesta să domnească peste noi!»"

Aceştia sunt cei ce nu vor să primească peste ei domnia lui Hristos, ci domnia lui Antihrist. Dacă Iisus a suflat suflet viu, viaţă spirituală în Adam, în temeiul căreia Adam vedea pe Dumnezeu; dacă a suflat Duh Sfânt peste Apostoli şi toţi urmaşii lor, pentru iertarea păcatelor, spre reînvierea spirituală a oamenilor, şi dacă s-a întărit această reînviere prin „suflarea de vifor" a Duhului Sfânt în ziua Rusaliilor, a mai rămas totuşi şi o suflare a Duhului Sfânt, pe care Iisus n-a împărtăşit-o omului.

Pilda talanţilor vorbeşte de tăierea vrăjmaşilor acelora care n-au vrut să domnească Iisus peste ei. La Cartea Isaiei Proorocul, unde se înşiră darurile sau puterile lui Mesia, ultimul e suflarea de moarte, cu care va sufla pe cel fară de lege. (Isaia 11,4).

Deci de două ori Duhul Sfânt a suflat spre viaţă: primului om şi la plinirea vremii, tuturor oamenilor, spre reînvierea lor spirituală; iar a treia oară va sufla Duhul Sfânt spre moarte spirituală în faţa unui singur om, omul fără de legii.

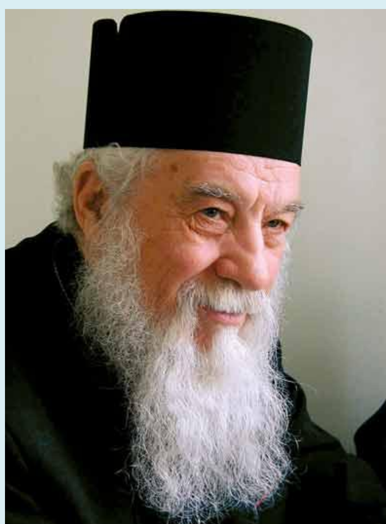
E ceva uimitor în Iisus; şi ca orice uimire, e greu de prins în cuvinte omeneşti. Nu se poate ca Iisus să nu fie Dumnezeu adevărat, când în El erau: începutul şi sfârşitul, alfa şi omega existenţei, într-o continuă şi divină prezenţă… (Apocalipsa 1,8; 21,6; 22,13).

De altfel această prezenţă a lui Iisus în toate fragmentele timpului e ceea ce dă talanţilor valoarea lor de energii divine.

Prislop, Vineri XXVII, 24.XI.49 Luca 19,12-28

(sursa: Cuvinte Vii - Părintele Arsenie Boca)

Părintele Gheorghe Calciu - Predică la Duminica XVI-a după Rusalii - Pilda talanţilor

Aşa spune Evanghelia: a dat fiecăruia după puterea lui. Unuia dintre noi i-a dat cinci talanţi. Presupunem că acesta e summum-ul de calităţi pe care Dumnezeu poate să-l ofere cuiva, la limita noastră omenească. Altuia i-a dat doi talanţi, mai puţin, altuia i-a dat un talant. Dar fiecare a primit ceva. ***Nu e nimeni în lumea aceasta care să nu fi primit ceva de la Dumnezeu. Oricât ne-am socoti, ne-am umili şi am spune noi că n-avem nici un fel de har ori dar de la Dumnezeu, totuşi daruri avem.*** Iar un talant nu înseamnă un singur dar, pentru că un talant era o monedă de o valoare foarte mare. Adică fiecare are un dar destul de mare. Sigur, unii au mai mult, alţii au mai puţin.

Ce înseamnă înmulţirea talanţilor? Acolo, în parabolă spune să-i fi neguţătorit, să fi luat dobânda. Aceasta înseamnă a folosi darul tău pentru treburile pe care Dumnezeu ţi le-a încredinţat ţie. Fiecare dintre noi trăieşte într-o societate, într-o biserică. Fiecare dintre noi face ceva pentru biserică, pentru comunitate, pentru aproapele său. Aceste acţiuni pe care le facem cu darurile pe care Dumnezeu ni le-a dat, ne câştigă nouă dublu.

Dar sunt unii între noi care spun: „Dumnezeu mi-a dat un dar, ce să fac cu el? Îl ţin şi îl restitui la Judecată, pentru că atunci ce e al Lui va fi al Lui". Aceştia sunt oamenii care trăiesc în neutralitate.

În concepţia noastră creştină, răul nu are fiinţă. Fiinţa are binele. Acolo unde binele lipseşte, se instalează răul. Nimeni nu poate să spună: nu fac bine, nu fac rău, nu mă interesează ce face vecinul meu, nu intru în nici un fel de comerţ spiritual cu el,

nu-l ajut şi nu-i cer niciodată ajutorul. ***A nu face bine înseamnă a fi părtaş răului, căci unde lipseşte binele, se înstăpâneşte răul. Dacă nu-ţi pasă că vecinul tău este bolnav, eşti rău şi faci voia satanei. Dacă nu-ţi pasă că vecinul tău trăieşte în sărăcie şi poate un mic ajutor din partea ta l-ar salva, ai făcut voia celui rău. În materie de bine şi de rău, de mântuire şi de pierzanie, nu există zona neutră, zona gri, pentru că toţi suntem făcuţi cu darul lui Dumnezeu şi Dumnezeu ne cere să fim lucrători.***

Creştinismul e religie activă. ***Iisus Hristos a fost activ. El a venit în lume pentru că a vrut să ne mântuiască pe noi toţi. Şi a făcut tot ceea ce trebuie: S-a îngrijit de cele spirituale, dar şi de cele materiale.*** A vindecat pe cei bolnavi, a dat vedere orbilor, a curăţat pe leproşi, a înviat morţi, a ridicat din patul durerii pe cel păcătos şi pe cel care era paralizat, a stat de vorbă cu femeile pierdute, a stat de vorbă cu păcătoşii şi cu vameşii. ***Pe toţi i-a chemat la mântuire. Aceasta înseamnă că nu există nici măcar un singur om în lumea aceasta care să nu aibă nici un talant de la Dumnezeu, prin care să fie chemat de Dumnezeu la mântuire. Dacă nu se mântuieşte, este pentru că el nu vrea să se mântuiască.***

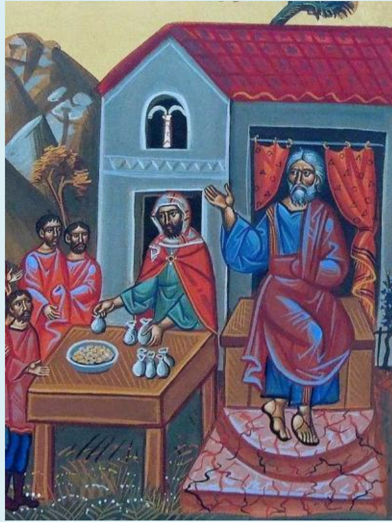
La slujirea Bisericii şi la slujirea lui Dumnezeu fiecare este chemat. Fiecare a primit un talant şi Dumnezeu îţi cere să foloseşti talantul acesta spre înmulţirea faptelor bune, spre sporirea ta duhovnicească, spre înălţarea ta, spre mântuire, ca să câştigi iubirea lui Hristos, Care a venit în lume şi S-a răstignit pentru noi. De aceea, vă cer tuturor să contribuiţi la bunul mers al Bisericii cu fapta, cu cuvântul, cu prezenţa la rugăciune, cu propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu în afara Bisericii, cu lupta împotriva sectelor care caută să distrugă adevărata Biserică a lui Hristos, cu iubirea faţă de ceilalţi şi cu harul unităţii între noi.

Să lăsăm deoparte vrajba! Să lăsăm deoparte ura! Să lăsăm deoparte critica! Fiecare este criticabil şi fiecare este lăudabil, dar noi nu căutăm nici laudă, nici critică. ***Noi căutăm să-L slujim pe Hristos într-o unitate deplină pentru că, aşa cum spune Sfântul Apostol Pavel, Biserica este Trupul mistic al lui Hristos. Capul Bisericii este Hristos şi noi suntem mădularele. Dacă un mădular suferă, tot Trupul suferă. Dacă un mădular se bucură, întreaga Biserică se bucură.***

Acesta este talantul nostru, aceştia sunt cei cinci talanţi pe care i-am primit de la Mântuitorul şi pe care trebuie să-i înmulţim. Biserica este a dumneavoastră, nu este a preotului, şi vă cer să jertfiţi pentru Biserică, să folosiţi talantul pe care Dumnezeu vi l-a dat ca această Biserică să sporească, să crească, să se afirme în faţa lumii ca o Biserică în care Duhul lui Dumnezeu sălăşluieşte, faptele bune rodesc, credinţa se înalţă şi noi toţi ne mântuim.

(sursa: Părintele Gheorghe Calciu, Cuvinte vii. “A sluji lui Hristos înseamnă suferinţă”, Editura Bonifaciu, 2009)

Bogăţia darurilor lui Dumnezeu – Pilda talanţilor (Matei 25, 14-30)

"Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor." (Iacov 1,17)

Şi mai este ca un om care, plecând departe, şi-a chemat slugile şi le-a dat pe mână avuţia sa.Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui şi a plecat. Îndată, mergând, cel ce luase cinci talanţi a lucrat cu ei şi a câştigat alţi cinci talanţi. De asemenea şi cel cu doi a câştigat alţi doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ şi a ascuns argintul stăpânului său. După multă vreme a venit şi stăpânul acelor slugi şi a făcut socoteala cu ele. Şi apropiindu-se cel care luase cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi, zicând: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci talanţi am câştigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se şi cel cu doi talanţi, a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat, iată alţi doi talanţi am câştigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se apoi şi cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai împrăştiat. Şi temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău. Şi răspunzând stăpânul său i-a zis: Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer unde n-am semănat şi adun de unde n-am împrăştiat? Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă. Luaţi deci de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi. Căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce n-are şi ce are i se va lua.

Iar pe sluga netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. (Matei 25, 14-30)

Dicţionar:
A da socoteală cuiva (de ceva) = a plăti ceea ce i se cuvine;
Stăpân (aici)= persoana în serviciul căreia se afla slujitorii;
Talant = moneda veche de aur sau argint, cu o valoare mare;
Zaraf = persoana care se ocupa cu schimbul banilor;

Simbolurile din pildă:
Stăpânul = Domnul Iisus Hristos;
Plecarea Stăpânului = Înălţarea Domnului Hristos la cer;
Talanţii = darurile oferite de Dumnezeu oamenilor;
Călătoria = perioada dintre prima şi a doua venire a Mântuitorului;
Momentul întoarcerii Stăpânului = momentul venirii Mântuitorului pentru Judecata de Apoi;
Lucrarea cu talanţii = punerea lor în slujba semenilor;
Ascunderea talantului = refuzul de a pune în valoare darurile primite de la Dumnezeu, fiecare în parte;
Talanţii = binele şi cinstea pe lumea aceasta oamenilor; toate darurile sufleteşti şi pământeşti:

Daruri sufleteşti: viaţa, mintea, înţelepciunea, toate talentele, sănătatea.

Daruri pământeşti: priceperea de a lucra, de a chivernisi bine, bogăţiile pământeşti.

Învăţături morale:
Dumnezeu dăruieşte tuturor oamenilor “talanţi” (daruri) necesari mântuirii (fiecăruia după putere);
Avem datoria să înmulţim “talanţii” (darurile) încredinţaţi nouă de Dumnezeu - vom da socoteală pentru tot;
Înmulţirea“talanţilor” (darurilor) aduce mântuirea sufletului şi moştenirea Împărăţiei Cerurilor;

Preot Gheorghe Sălăgian - Predică în Sfânta şi marea Marţi

Însoţit de ucenici, Iisus Se întoarce iarăşi în Ierusalim şi poate pe acelaşi drum, căci trecând pe lângă smochin îl găsiră uscat, deşi era în plină primăvară. Cert este că unii ce văzuseră multe alături de El, nu se vor fi îndoit de cuvântul Învăţătorului lor, ci numai se vor fi mirat. *[Copăceanu, Emanuel – Fiul lui Dumnezeu; Editura ALL; Bucureşti; pag. 194, 196]*.

Răutatea şi ura evreilor împotriva lui Iisus Hristos ajunsese acum aproape de culme. Ei nu-L mai puteau răbda, nu voiau să-L vadă viu printre ei. Se simţeau ruşinaţi de smerenia Lui şi se vedeau ruşinaţi de cuvintele Lui. Se temeau de puterea minunilor Lui şi mai ales arhiereii, cărturarii şi bătrânii poporului se temeau ca nu cumva poporul, crezând în Hristos, să meargă după El. *[Bălan, Arhimandrit Ioanichie – Predici la Postul cel mare - Carte tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Daniel, Patrairhul Bisericii Ortodoxe Române; Editura Mănăstirea Sihăstria; 2007; pag. 168]*.

Fariseii se silesc să-I caute vină lui Iisus; ei vor să-L prindă în cuvânt, ca apoi să-L poată condamna la moarte. Deci iată ce L-au întrebat unii: "***Ce Ţi Se pare Ţie? Se cade a da dajdie cezarului sau nu?*** Iar Iisus, cunoscând vicleşugul lor, a zis: ***Ce Mă ispitiţi, făţarnicilor? Arătaţi-Mi Mie banul dajdiei. Iar ei I-au adus Lui un dinar. Şi a zis lor: Al cui este chipul acesta şi inscripţia de pe El? Şi I-au zis Lui: ale cezarului. Atunci a zis lor: Daţi deci cezarului cele ce sunt ale cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu***" (Matei 22,17-21)*. *[Ibidem, pag. 168-169]. Pentru ce fariseii se sileau să prindă pe Iisus în cuvânt? ***Pentru că prin nimic nu cade omul mai repede şi mai mult decât prin limbă şi prin cuvânt****. *[Ibidem, pag. 169]. În această privinţă, **Sfântul Apostol Iacov**, zice: "***Fiindcă noi***

în multe greşim. Dacă e cineva care să nu greşească-n cuvânt, apoi acela e bărbat desăvârşit, în stare să-şi înfrâneze şi trupul întreg” (Iacov2,3)*. *[Biblia sau Sfânta Scriptură,ediţie jubiliară a Sfântului Sinod,...].

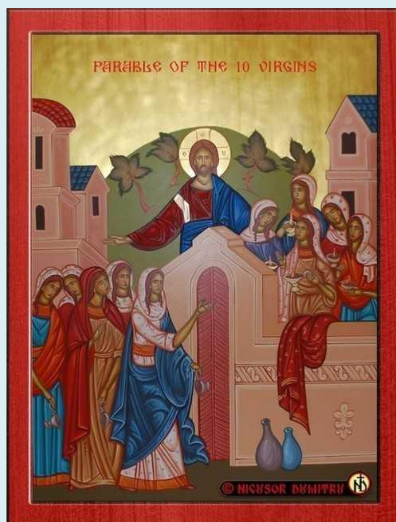
Fericiţi sunt acei creştini care se păzesc să nu facă păcat cu limba şi vorbele lor. Fericiţi sunt acei care nu spun minciuni, nici nu judecă pe semenii lor, nici nu înjură vreodată, nici nu vorbesc de rău pe păstorii Bisericii. Iar cei care înjură şi fac glume, cei care vorbesc cuvinte desfrânate sau cu două înţelesuri, aceia fac multe păcate pierzătoare de suflet. *[Bălan, Arhimandrit Ioanichie - op.cit., pag. 169-170]*. ***Pentru ce L-au ispitit pe Iisus prin banul dajdiei? Pentru că fariseii şi mai-marii templului iubeau mai mult argintul şi aurul decât pe Dumnezeu. Ţineau mai mult la banii aduşi de popor la templu, decât la sfinţenia templului; de aceea, pe Cel pe Care Îl urau mai mult, adică pe Hristos, L-au ispitit prin ceea ce iubeau mai mult, adică prin bani. Aceasta a fost şi ca un semn că numai peste o zi, Fiul lui Dumnezeu va fi vândut cu treizeci de arginţi.***

Dar Mântuitorul a fost ispitit cu banul dajdiei şi cu alt scop plin de făşărnicie. Nu cumva Hristos Se va ridica împotriva cezarului? Nu cumva le va spune să nu mai dea dajdie romanilor şi astfel să fie dat spre pierzare în mâinile lor?***Mare şi greu este păcatul făţărniciei, adică una să ai în inimă şi alta pe buze, una să gândeşti şi alta să vorbeşti. Cu gura să lauzi pe aproapele tău şi cu inima să-l urăşti, în faţă să-l vorbeşti de bine şi pe ascuns să-l huleşti***.

Dacă stăm şi ne analizăm, câţi dintre noi nu suntem făţarnici, atât în raport cu Dumnezeu, cât şi cu semenii. Duminica şi în sărbători mergem la Biserică să-L lăudăm cu buzele pe Dumnezeu, iar în cursul săptămânii Îl înjurăm de stă soarele pe loc să ne asculte. Românul este şi un mare “specialist” în înjurături. Îl înjură pe Dumnezeu şi pe cele sfinte de nu poţi avea termeni de comparaţie. Dacă faţă de Dumnezeu Care este Binele Suprem, avem un astfel de comportament, atunci în relaţiile cu oamenii, nu mai se pune problema. Cum ne vom teme de ei, dacă de Creator nu ne temem?

În această săptămână ar trebui să ne revizuim mintea şi inima şi toate aceste păcate să le anulăm prin Taina Spovedaniei, punând început bun în viaţa noastră şi să ne înfrânăm în vorbe, cum zice psalmistul: “***Pune Doamne strajă gurii mele şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele. Să nu abaţi inima mea la cuvinte de vicleşug, ca să-mi dezvinovăţesc păcatele mele***”. **Amin.**

Gabriel Rădăşanu - Sfânta şi marea zi de Marţi

Acest „climat” sau atmosferă nouă a Sfintelor Pătimiri produce în fiecare din noi o stare unică a minţii, determinată de slujbele religioase în mare parte, de multitudinea de schimbări ce intervin în viaţa liturgică în această perioadă. „Cântările duhovniceşti” produc în noi o liniştire lăuntrică. De asemenea, monotonia şi tristeţea acestor slujbe dobândesc o nouă semnificaţie, sunt transfigurate. O frumuseţe lăuntrică le umple de lumină precum razele unui răsărit de soare care pe când încă mai este întuneric în vale, începe să lumineze peste vârfurile munţilor. Această lumină şi bucurie tainică vine dintr-o lungă preaslăvire, din întreaga tonalitate a slujbelor. Ceea ce la început apărea ca monotonie, acum se dezvăluie ca pace; ceea ce simţeam ca fiind tristeţe este trăit acum ca primele mişcări ale sufletului spre descoperirea adâncimii sale pierdute.

Iată ceea ce proclamă la slujba utreniei (deniei) primul stih de la „Aliluia”: ***„De noapte mânecă duhul meu către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale pe pământ”*** (Isaia XXVI,9).

În cărţile noastre liturgice, dintr-un punct de vedere pur formal, cuvântul „Aliluia” a devenit sinonim cu Postul deoarece de-a lungul acestuia este cântat la Utrenie în locul obişnuitului „Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă” (PS CXVII, 27).

Sfântul Teodor Studitul, „organizatorul” Triodului a compus „Aliluia” specială şi poate aceasta e la originea Aliluilor noastre de astăzi din Post. „Aliluia” se leagă de căinţa şi de străpungerea de inimă a acestei perioade. Prin natura sa, el este, prin contră, o expresie a bucuriei pascale şi a jubilaţiei.

Potrivit Sfântului Atanasie, „Aliluia” înseamnă „laudă Dumnezeului nevăzut” şi, potrivit unei etimologii simbolice pe care o reproduce, „Al” înseamnă Dumnezeu, “el”- Tare şi “uia” – Sfânt. Lauda treimică, dar şi eshatologică, căci, potrivit unei alte etimologii, „Al” ar însemna „El vine şi S-a arătat”, „el” înseamnă „Dumnezeu” şi „uia”-„ lăudaţi, cântaţi pe Cel Viu”. „Aliluia” ar avea, aşadar, în fond o semnificaţie apropiată de “Dumnezeu este Domnul” care este explicit pascal, pentru că îşi trage obârşia din privegherea pascală.

Mărturii privitoare la utilizarea lui Isaia 26,9 în slujba utreniei găsim începând din secolul IV. În forma actuală provine probabil din oficiul monastic palestinian.

Exclamaţia de bucurie „Aliluia” înseamnă că în întunericul luptei ascetice se oglindeşte deja, prin veghe şi mărturisire dogmatică, bucuria zilei în care va străluci lumina duhovnicească a Învierii. „Aliluia” este o anticipare cotidiană a bucuriei mironosiţelor ce descoperă în zori mormântul gol al lui Hristos şi sunt iniţiate în lumina Treimii de lumina Învierii. Dar la acest început de Utrenie, această actualizare e înconjurată încă de întunecime, şi, de aceea, „Aliluia” trebuie cântat solemn, dar sobru şi rar.

Aliluia precede troparul „Iată Mirele vine în miezul nopţii” şi ne transpune într-o atmosferă de rugăciune înălţătoare şi cutremurătoare în acelaşi timp, cu gândul mereu la „Cămara Mântuitorului”. ***Potrivit Sfântului Atanasie, Învierea lui Hristos a avut loc chiar la miezul nopţii. Hristos a profitat de acest moment privilegiat al derulării timpului, în care se trece de la un ciclu la altul, pentru a rupe închiderea lui, pentru a-l face să treacă de la moarte la viaţă şi a vesti transfigurarea sa finală la învierea generală.***

Totuşi, această dimensiune eshatologică e reprezentată mai mult sub aspectul său penitenţial decât triumfal. ***Miezul nopţii e simbolul veşniciei şi ceasul Învierii lui Hristos, dar, prin analogie, e şi ceasul prin care va reveni să judece pe fiecare după faptele lui. Trebuie să priveghem în semn de aşteptare şi pregătire pentru cea de-a Doua Venire.*** De aceea, îndată după psalmodierea lui Aliluia urmează troparul „Iată Mirele”. Această temă a aşteptării Mirelui şi a veghii eshatologice a fost asociată încă din vechime de slujba de la miezul nopţii, fiindcă o găsim deja la Ipolit al Romei. Echivalenţa între Învierea trupească a lui Hristos şi a Doua Sa Venire ce provoacă Învierea generală, e deosebit de limpede în timpul primelor zile ale Săptămânii mari, când credincioşii ce se pregătesc să celebreze Patima şi Învierea Lui sunt îndrumaţi să se pregătească pentru ultima venire a Mirelui.

Aceste două cântări sunt specifice primelor 3 zile ale Săptămânii Patimilor.

Ziua de marţi ne pregăteşte pentru intrarea în cămara Mântuitorului cu două parabole strict eshatologice – parabola celor 10 fecioare şi parabola talanţilor. Pe când Domnul nostru Iisus se suia la Ierusalim să se ducă la Patimă, a spus ucenicilor Săi mai multe pilde. Unele din ele sunt îndreptate către iudei. Pilda celor 10 fecioare însă a spus-o pentru a ne (îndrepta) îndemna spre milostenie şi în acelaşi timp spre a ne învăţa să fim cu toţii gata înainte de sfârşitul vieţii. Această pildă aseamănă intrarea în viaţa veşnică cu o nuntă. Hristos e Mirele care ne cheamă pe toţi la ospăţul Său de nuntă, precum glăsuieşte utrenia zilei.

„Mirele, cel ce eşti mai frumos cu podoaba decât toţi oamenii, care ne-ai chemat pe noi la ospăţul cel duhovnicesc al nunţii tale, dezbracă-mă de chipul cel ticălos al greşelilor mele, prin împărtăşirea patimilor Tale, şi îmbogăţindu-mă cu haina slavei frumuseţii tale, fă-mă împreună-şezător luminat la masa împărăţiei Tale”

Sfânta şi marea Miercuri

Denia din marea Miercuri are drept temă centrală pocăinţa şi iertarea păcatelor femeii păcătoase care, cu câteva zile înainte de Patimi, a spălat picioarele Mântuitorului cu lacrimi, le-a şters cu părul capului ei şi le-a uns cu mir, aceasta în contrast cu fapta ruşinoasă a vinderii lui Hristos de către Iuda Iscarioteanul, pentru un câştig lumesc. Gestul lui, de altfel, a făcut ca ziua de miercuri să fie declarată zi de post în tot timpul anului.

Această zi ne îndeamnă şi pe noi să nu stăm departe de Dumnezeu, socotindu-ne prea păcătoşi, ci să ne apropiem de El pentru a ne putea curăţi de păcatele noastre, căci, oricât de păcătos ar fi un om, dacă se întoarce la Dumnezeu, Acesta îl iartă. Să luăm aminte la cuvintele lui Hristos care ne spune că nu a venit pe pământ pentru cei care se consider drepţi, ci pentru cei care-şi recunosc păcatele.

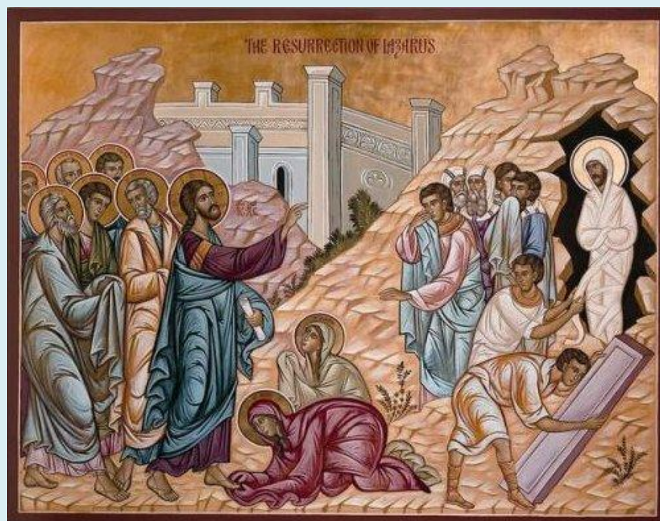
Din punct de vedere liturgic, cu Sfânta şi marea Miercuri se termină perioada de pocăinţă, fiind şi ultima zi când se mai rosteşte rugăciunea Sfântului Efrem Sirul. De acum începe împreună-pătimirea noastră cu Iisus Hristos.

În Sfânta şi marea Miercuri se săvârşeşte Taina Sfântului Maslu, în amintirea ungerii lui Hristos cu mir, în Betania. La sfârşitul slujbei, preotul îi unge pe credincioşi cu Sfântul Mir.

Lecturile evanghelice din Sfânta şi marea Miercuri la Utrenie şi la Sfânta Evanghelie

I. La utrenie: Ioan 12, 17-50

17. Deci da mărturie mulţimea care era cu El, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt şi l-a înviat din morţi.
18. De aceea L-a şi întâmpinat mulţimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta.
19. Deci fariseii ziceau între ei: Vedeţi că nimic nu folosiţi! Iată, lumea s-a dus după El.
20. Şi erau nişte elini din cei ce se suiseră să se închine la sărbătoare.

21. Deci aceştia au venit la Filip, cel ce era din Betsaida Galileii, şi l-au rugat zicând: Doamne, voim să vedem pe Iisus.
22. Filip a venit şi i-a spus la Andrei, şi Andrei şi Filip au venit şi I-au spus lui Iisus.
23. Iar Iisus le-a răspuns, zicând: A venit ceasul ca să fie preaslăvit Fiul Omului.
24. Adevărat, adevărat zic vouă că dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă.
25. Cel ce îşi iubeşte sufletul îl va pierde; iar cel ce îşi urăşte sufletul în lumea aceasta îl va păstra pentru viaţa veşnică.
26. Dacă-Mi slujeşte cineva, să-Mi urmeze, şi unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu. Dacă-Mi slujeşte cineva, Tatăl Meu îl va cinsti.
27. Acum sufletul Meu e tulburat, şi ce voi zice? Părinte, izbăveşte-Mă, de ceasul acesta. Dar pentru aceasta am venit în ceasul acesta.
28. Părinte, preaslăveşte-Ţi numele! Atunci a venit glas din cer: Şi L-am preaslăvit şi iarăşi Îl voi preaslăvi.
29. Iar mulţimea care sta şi auzea zicea: A fost tunet! Alţii ziceau: Înger I-a vorbit!
30. Iisus a răspuns şi a zis: Nu pentru Mine s-a făcut glasul acesta, ci pentru voi.
31. Acum este judecata acestei lumi; acum stăpânitorul lumii acesteia va fi aruncat afară.
32. Iar Eu, când Mă voi înălţa de pe pământ, îi voi trage pe toţi la Mine.
33. Iar aceasta zicea, arătând cu ce moarte avea să moară.
34. I-a răspuns deci mulţimea: Noi am auzit din Lege că Hristosul rămâne în veac; şi cum zici Tu că Fiul Omului trebuie să fie înălţat? Cine este acesta, Fiul Omului?
35. Deci le-a zis Iisus: Încă puţină vreme Lumina este cu voi. Umblaţi cât aveţi Lumina ca să nu vă prindă întunericul. Căci cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge.
36. Cât aveţi Lumina, credeţi în Lumină, ca să fiţi fii ai Luminii. Acestea le-a vorbit Iisus şi, plecând, S-a ascuns de ei.
37. Şi, deşi a făcut atâtea minuni înaintea lor, ei tot nu credeau în El,
38. Ca să se împlinească cuvântul proorocului Isaia, pe care l-a zis: "Doamne, cine a crezut în ceea ce a auzit de la noi? Şi braţul Domnului cui s-a descoperit?"
39. De aceea nu puteau să creadă, că iarăşi a zis Isaia:
40. Au orbit ochii lor şi a împietrit inima lor, ca să nu vadă cu ochii şi să nu înţeleagă cu inima şi ca nu cumva să se întoarcă şi Eu să-i vindec,
41. Acestea a zis Isaia, când a văzut slava Lui şi a grăit despre El.

42. Totuşi şi dintre căpetenii mulţi au crezut în El, dar nu mărturiseau din pricina fariseilor, ca să nu fie izgoniţi din sinagogă;
43. Căci au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu.
44. Iar Iisus a strigat şi a zis: Cel ce crede în Mine nu crede în Mine, ci în Cel ce M-a trimis pe Mine.
45. Şi cel ce Mă vede pe Mine vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine.
46. Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână întuneric.
47. Şi dacă aude cineva cuvintele Mele şi nu le păzeşte, nu Eu îl judec; căci n-am venit ca să judec lumea ci ca să mântuiesc lumea.
48. Cine Mă nesocoteşte pe Mine şi nu primeşte cuvintele Mele are judecător ca să-l judece: cuvântul pe care l-am spus acela îl va judeca în ziua cea de apoi.
49. Pentru că Eu n-am vorbit de la Mine, ci Tatăl care M-a trimis, Acesta Mi-a dat poruncă ce să spun şi ce să vorbesc.
50. Şi ştiu că porunca Lui este viaţa veşnică. Deci cele ce vorbesc Eu, precum Mi-a spus Mie Tatăl, aşa vorbesc.

II. La Liturghie: Matei 26, 6-16

6. Fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,
7. S-a apropiat de El o femeie, având un alabastru cu mir de mare preţ, şi l-a turnat pe capul Lui, pe când şedea la masă.
8. Şi văzând ucenicii, s-au mâniat şi au zis: De ce risipa aceasta?
9. Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor.
10. Dar Iisus, cunoscând gândul lor, le-a zis: Pentru ce faceţi supărare femeii? Căci lucru bun a făcut ea faţă de Mine.
11. Căci pe săraci totdeauna îi aveţi cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi totdeauna;

12. Că ea, turnând mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea.
13. Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune şi ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.
14. Atunci unul din cei doisprezece, numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierei,
15. A zis: Ce voiţi să-mi daţi şi eu Îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginţi.
16. Şi de atunci căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâinile lor.

Sinaxar - În sfânta şi marea zi de Miercuri din Săptămâna Patimilor

Tricântarea lui Andrei Criteanul (la Pavecerniţa mare) - Cântarea a 3-a

Vremea sfârşitului este; deci, să ne întoarcem, Hristos învaţă; că va veni într-o clipeală; veni-va şi nu va zăbovi, ca să judece lumea Sa.

Arătând Hristos că fără de veste va fi venirea Lui, a grăit de stricăciunea cea negândită, ce s-a adus pe pământ odinioară, pe vremea lui Noe.

Cămara s-a deschis şi împreună cu dânsa s-a împodobit şi dumnezeiasca nuntă; Mirele este aproape, chemându-ne pe noi; deci să ne gătim.

Casa lui Simon Te-a încăput, Împărate Iisuse, pe Tine, Cel neîncăput pretutindenea şi femeia păcătoasă Te-a uns cu mir.

Umplându-se femeia de mireasma cea de taină, s-a izbăvit de împuţiciunea cea dintâi a multelor ei păcate; că mirul vieţii izvorăşti.

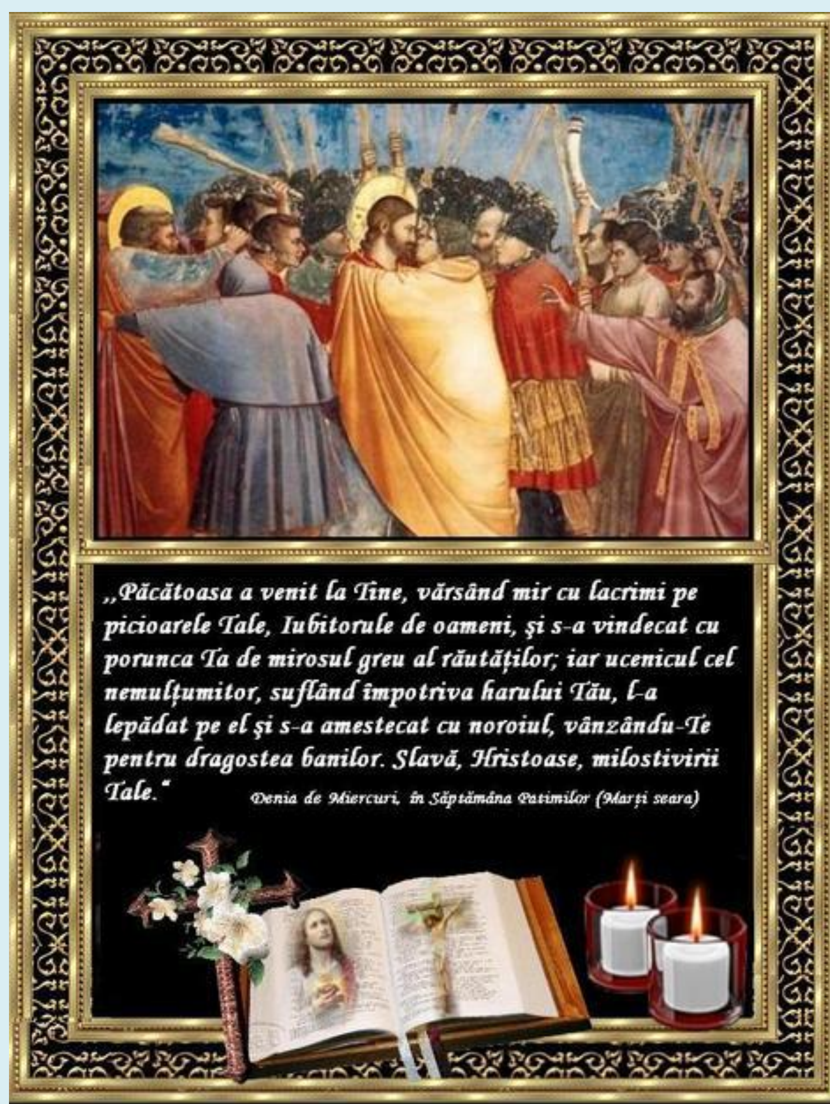
Tu însuţi, Hristoase, fiind hrana cea cerească, viaţa celor flămânzi, ai mâncat cu oamenii, arătând mai înainte smerenia Ta.

Ucenicul cel nemulţumitor lepădându-se de Tine, Hristoase, şi întorcându-se spre vinderea Ta, a îndemnat asupra Ta toată adunarea gloatelor celor fără de lege.

Sedealna

Iată, s-a adunat vrăjmăşeşte sfatul cel viclean cu adevărat, să judece spre moarte ca pe un vinovat, pe Cela ce şade sus ca un Judecător şi Domn. Acum se adună Irod cu Pilat, împreună cu Ana şi Caiafa, să întrebe pe Cel ce este unul, îndelung răbdător.

La utrenie – Stihologia

Iată mirele vine în miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iară nevrednic este iarăşi pe carele va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuiezi, ca să nu te dai morţii, şi afară de împărăţie să te încui. Ci te deşteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu,miluieşte-ne pe noi.

Păcătoasa a venit la Tine, vărsând mir cu lacrimi pe picioarele Tale, iubitorule de oameni, şi s-a vindecat cu porunca Ta de putoarea răutăţilor; iar ucenicul cel nemulţumitor, suflând împotriva darului Tău, l-a lepădat pe el şi s-a amestecat cu noroiul, vânzându-Te pentru dragostea banilor. Slavă, Hristoase, milostivirii Tale.
Iuda cel înşelător, poftind iubirea de argint, a gândit cu vicleşug să Te vândă, Doamne, pe Tine, comoara vieţii. Pentru aceasta şi îmbătându-se, a alergat la jidovi şi a zis călcătorilor de lege: Ce-mi veţi da mie? Şi eu îl voi da pe El vouă, ca să-L răstigniţi.

Păcătoasa ştergând cu căldură preacuratele tale picioare, cu părul capului ei, şi dintru adânc suspinând, a strigat cu plângere: Îndurate, nu mă lepăda, nici mă urî, Dumnezeul meu, ci mă primeşte pe mine, ceea ce mă pocăiesc şi mâ mântuieşte, ca un iubitor de oameni.

Evanghelia

Ioan 12, 17-50

Cântarea a 8-a
În deşert şi cu minte înrăutăţită se adună adunarea celor fără de lege, ca să Te dovedească vrednic de pierzare pe Tine, Hristoase Mântuitorule; Căruia cântăm: Tu eşti Dumnezeul nostru şi nu este sfânt afară de Tine, Doamne.

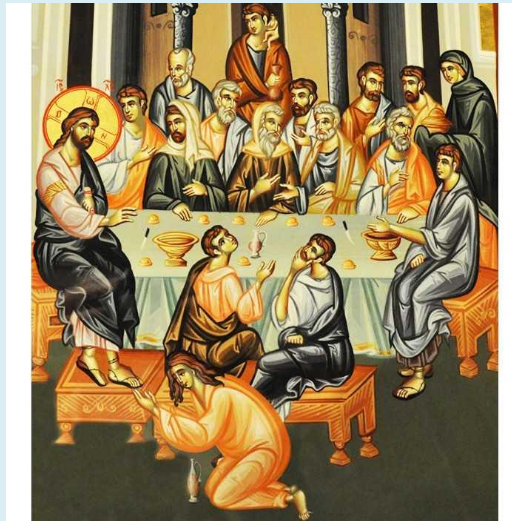
Sfatul cel cumplit al celor fără de lege fiind cu suflet împotrivitor lui Dumnezeu, se sfătuieşte să ucidă ca pe un netrebnic pe Hristos cel drept; Căruia cântăm: Tu eşti Dumnezeul nostru şi nu este sfânt afară de Tine, Doamne.

Condac
Mai mult decât desfrânata făcând fărădelege, ploi de lacrimi nicicum nu ţi-am adus, Bunule; ci cu tăcere rugându-mă cad către Tine, sărutând cu dragoste preacuratele Tale picioare. Ca să-mi dai iertare de greşale ca un Stăpân, mie, celui ce strig, Mântuitorule: De întinăciunea faptelor mele curăţeşte-mă.

Icos
Femeia care era mai'nainte desfrânată, degrab s-a arătat înţeleaptă, urând lucrurile păcatului celui grozav şi dezmierdăciunile trupului; aducându-şi aminte de ruşinea cea mare şi de osânda muncii, care vor răbda păcătoasele şi desfrânaţii, dintre care cel dintâi fiind eu, mă îngrozesc; dară petrec în obiceiul cel rău, cu nebunul. Iar femeia cea desfrânată temându-se şi sârguindu-se, a venit degrabă strigând către

Mântuitorul: Iubitorule de oameni şi îndurate, izbăveşte-mă de întinăciunea faptelor mele.

Sinaxar

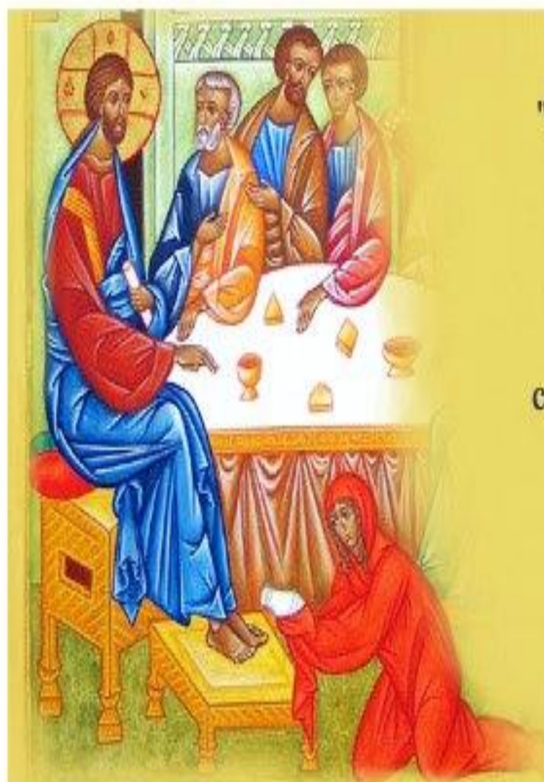
În sfânta şi marea Miercuri dumnezeieştii părinţi au hotărât să se facă pomenire de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir pe Domnul, pentru că lucrul acesta s-a întâmplat puţin înainte de mântuitoarea patimă.

Svetilna / luminânda

Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită, şi îmbrăcăminte nu am, ca să intru într'însa. Luminează-mi haina sufletului meu, dătătorule de lumină, şi mă mântuieşte.

Idiomela (glasul al 8-lea, alcătuire a Casianei monahia)

"Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe, simţind Dumnezeirea Ta, luând rânduială de mironosiţă şi tânguindu-se a adus Ţie mir mai înainte de îngropare, zicând: Vai mie! Că noapte îmi este mie înfierbântarea desfrâului, şi întunecată şi fără de lună pofta păcatului. Primeşte izvoarele lacrimilor mele, Cel Ce scoţi cu norii apă din mare; pleacă-Te spre suspinurile inimii mele, Cel Ce ai plecat cerurile cu nespusa plecăciune. Ca să sărut preacuratele Tale picioare şi să le şterg pe ele iarăşi cu părul capului meu. Al căror sunet auzindu-l cu urechile Eva în Rai în miazăzi, de frică s-a ascuns. Cine va cerceta mulţimea păcatelor mele şi adâncurile judecăţilor Tale, Mântuitorule de suflete, Izbăvitorul meu? Să nu mă treci cu vederea pe mine, roaba Ta, Cel Ce ai nemăsurată milă"

"Păcătoasa ștergând cu căldură preacuratele Tale picioare, cu părul capului ei, și din adânc suspindând, a grăit cu plângere: Îndurate nu mă lepăda, nici nu mă urî, Dumnezeul meu, ci mă primește pe mine, ceea ce mă pocăiesc, și mă mântuiește, ca un iubitor de oameni."

CÂNTĂRI DIN SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE MIERCURI (DENIA DE MARȚI SEARA)

"Păcătoasa a venit la Tine, vărsând mir cu lacrimi pe picioarele Tale, Iubitorule de oameni, și s-a vindecat cu porunca Ta de mirosul greu al răutăților; iar ucenicul cel nemulțumitor, suflând împotriva harului Tău, l-a lepădat pe el și s-a amestecat cu noroiul, vânzându-Te pentru dragostea banilor: Slavă, Hristoase milostivirii Tale."

CÂNTĂRI DIN SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE MIERCURI DENIA DE MARȚI SEARA

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Sfânta şi marea Miercuri - Despre vânzarea săvârşită de Iuda

Timpul de faţă ne aduce aminte a vorbi de grozava crimă a celui ce a vândut pe Hristos Domnul, în ziua de astăzi Iisus fu predat de ucenicul Său în mâinile iudeilor, însă voi, care auziţi aceasta, nu vă tânguiţi pentru Iisus cel vândut, ci mai vârtos tânguiţi şi jeliţi pe Iuda, vânzătorul Său. Căci Iisus, prin aceea că a fost vândut, a mântuit lumea, pe când Iuda, prin vânzarea sa, şi-a aruncat sufletul în pierzanie. Iisus cel vândut şade acum de-a dreapta Tatălui, în veci; iară Iuda vânzătorul îşi are locul în iad şi suferă pedeapsă veşnică şi nesfârşită. Aşadar, el trebuie tânguit, precum însuşi Hristos, când s-a uitat la Iuda, 1-a tânguit şi 1-a plâns. ***„Căutând la el, s-a tulburat cu duhul şi a zis: Unul dintre voi Mă va vinde" (In. 13, 21).***

Pentru ce însă s-a tulburat El ? Mai întâi spre a arăta cât de mare este iubirea de oameni a Sa, câtă îndurare, câtă bunătate a Domnului! Cel vândut plânge pentru vânzător! El îl plânge încă şi pentru ca să-i dea prilej de a se lăsa de vânzarea sa. Fiindcă însă sufletul aceluia nu mai primea sămânţa mântuirii, fiind nesimţitor la îndemnare şi deşteptare, de aceea, întunecându-se de patimă, s-a aruncat în prăpastie, îndelung-răbdarea şi sfătuirea Domnului Său nu i-au ajutat lui nimic. Şi de aceea mai mult plângea Iisus, căci vedea că Iuda, după o învăţătură aşa de mult repetată şi după îndesite sfătuiri, totuşi s-a aruncat în bezna pierzării.

Pentru acesta Domnul simţea compătimire şi plângea; şi prin aceasta ne-a învăţat mai cu seamă pe aceia să-i plângem, care fac rele, iară nu pe acei ce suferă relele. Aşa, cel ce suferă nefiind vinovat, acela mai vârtos este de fericit. Pentru aceea a

zis Hristos: ***„Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerului" (Mt. 5, 10).*** Aşadar, vedeţi ce folos aduce suferinţa relelor.

Dar priviţi şi la pedeapsa celor ce fac rele. După ce Pavel a vorbit despre făcătorii de rele, zice: „Sfârşitul lor va fi după faptele lor" (II Cor. 11, 15); şi în alt loc: „Mânia lui Dumnezeu a sosit, în sfârşit, asupra lor" (II Tes. 2, 16). Aşadar, vezi că făcătorii de rele moştenesc mânia lui Dumnezeu.

Însă eu, iubiţilor, nu vă spun aceasta în zadar, ci pentru ca pe viitor să nu vă mai mâniaţi pe cei ce vă fac rău, ci mai vârtos să-i jeliţi şi să-i plângeţi; căci tocmai aceia ce vă fac vouă rău pe nedrept, sunt cei mai nenorociţi. ***De aceea noi, după porunca Domnului, să ne rugăm pentru dânşii şi să cerem de sus ajutorul cel dumnezeiesc. Chiar pentru noi înşine trebuie să iertăm pe cei ce ne jignesc, căci prin aceasta noi primim mai mult decât dăm, când lăsăm să se pornească mânia noastră asupra aproapelui.***
Tu întrebi: în ce chip primesc eu mai mult decât dau ? Ascultă cu luare aminte: când tu ierţi vrăjmaşului greşalele pe care le-a făcut el împotriva ta, ţi se vor ierta şi ţie păcatele pe care le-ai săvârşit împotriva lui Dumnezeu. Acestea din urmă sunt multe şi abia de iertat, iară cele dintâi sunt chiar uşor de iertat. Păcatele tale împotriva lui Dumnezeu sunt cei zece mii de talanţi din Evanghelie; iară păcatele aproapelui împotriva ta sunt numai cei o sută de dinari. Dacă tu iei aproapelui tău cei o sută de dinari, se vor ierta şi ţie cei zece mii de talanţi.

Dar să ne întoarcem iarăşi la cuvântarea noastră despre crima Iudei şi să vedem cum Domnul nostru a fost vândut, însă, ca să cunoaştem bine turbarea vânzătorului, nemulţumirea ucenicului şi nespusa bunătate a Domnului, să ascultăm povestirea Evanghelistului însuşi.

„Atunci, zice el, unul din cei doisprezece, care se numea. Iuda Iscarioteanul, mergând la Arhierei, a zis lor: Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?" (Mt. 26, 14-15). Aceste cuvinte se pare că sunt foarte lămurite şi că nu cuprind nimic altceva decât ceea ce se arată la întâia privire, însă, dacă se cercetează cu dinadinsul toate zicerile, atunci ele dau multă materie de gândire şi arată o bogăţie, de cugetări adânci.

Mai întâi trebuie să socotim timpul. Evanghelistul nu zice simplu: „El s-a dus la Arhierei", ci adaugă: „Atunci s-a dus" etc. ***Pentru ce Evanghelistul înseamnă mai amănunţit timpul ?*** Aceasta nu este în zadar. Mai înainte, adică, venise la Iisus o femeie cu un vas de alabastru şi vărsase unsoarea cea preţioasă pe capul Lui. Ea a arătat multă credinţă, multă stimă, multă supunere şi dăruire. Ea s-a lăsat cu totul

de viaţa ei cea de mai înainte şi s-a făcut mai bună şi mai morală. Deci tocmai când păcătoasa s-a îndreptat, atunci ucenicul a vândut pe învăţătorul său. Atunci când păcătoasa a vărsat asupra Domnului vasul cu mir şi a şters picioarele Lui cu părul său, a arătat lui Hristos mare respect, prin mărturisirea sa stârpind toate păcatele sale, atunci ucenicul, care a văzut toate acestea, s-a dus spre a săvârşi vânzarea sa cea ruşinoasă. Aceea s-a ridicat din bezna păcatului la cer; iar acesta, măcar că văzuse mii de minuni şi de semne şi măcar că primise nenumărate învăţături, totuşi a căzut în bezna iadului.

În astfel de mare nenorocire aruncă pe om uşurătatea minţii lui şi voinţa cea răzvrătită. De aceea zice Pavel: ***„Cel ce crede că stă neclintit, să ia aminte, ca să nu cadă" (I Cor. 10, 12)***

Dar ar putea cineva să zică: ***dacă Hristos a putut să atragă la Sine pe păcătoasă, pentru ce n-a putut El să atragă la Sine şi pe ucenic ?*** Negreşit, El putea să-1 atragă la Sine, dar n-a voit să-1 silească, ci a voit să-i lase voia lui cea liberă şi să nu-1 târască la Sine cu de-a sila. De aceea zice evanghelistul: „Iuda s-a dus", adică el n-a fost chemat, n-a fost silit de cineva, nici sfătuit, ci de bună voie a întreprins acest pas, s-a grăbit de bună voie la fapta cea de ruşine, de nimic altceva împins la vânzarea Domnului Său, fără numai de răzvrătirea lui cea lăuntrică.

Evanghelistul spune mai departe: „Unul dintre cei doisprezece s-a dus" etc. şi în aceste cuvinte zace o pâră nu mică. Adică de spun că unul dintre cei aleşi, care în toate zilele umblau cu Domnul şi se învredniciseră de o mare încredere, unul dintre aceştia L-a vândut. Aici tu vezi totodată o dovadă de bunătate şi de îngrijire îndelung răbdătoare a Domnului, care până în seara cea de pe urmă a suferit şi a îndemnat la îndreptare pe vânzătorul şi tâlharul.

Ai văzut cum păcătoasa a dobândit harul, iară apostolul s-a dus în pierdere. De aceea, uită-te la păcătoasă şi nu te îndoi de iertare, dar uită-te şi la prăpăstuirea apostolului şi nu fii neîngrijitor şi nu te bizui; amândouă sunt pierzătoare! Inima noastră este foarte plecată spre păcat şi voinţa noastră este foarte schimbătoare; de aceea, noi trebuie să ne asigurăm şi să ne întărim din toate părţile. „Unul dintre cei doisprezece s-a dus". Vezi din ce societate stimabilă el a pierit şi ce mare nenorocire este uşurătatea minţii ?

Evanghelistul zice mai departe că cel ce s-a dus se chema Iuda Iscarioteanul. Aşa îl înseamnă el mai întâi, spre a-1 deosebi de un alt Iuda, cu porecla Tadeu, frate Sfântului Iacov cel tânăr.

Dar pentru ce îl numeşte el, după locul naşterii sale, „Iuda, cel zis Iscarioteanul" şi pentru ce nu zice „Iuda vânzătorul" ? El face aceasta pentru ca să ne îndemne a ne ţine limba curată de vorbe de ocară şi de aceea se stăpâneşte a-1 numi „vânzătorul". Să ne învăţăm, deci, a nu vorbi rău despre nici unul dintre vrăjmaşii noştri.

Dacă evanghelistul chiar împotriva vânzătorului Domnului nu întrebuinţează nici un cuvânt aspru, cum am putea noi să aflăm iertare când hulim pe cei de aproape ai noştri? Ba încă noi batjocorim nu numai pe vrăjmaşii noştri, ci şi pe cei ce sunt către noi cu bune plecări. Vă conjur, să nu mai fie una ca aceasta ! Ascultaţi numai ce zice apostolul Pavel: ***„Nici un cuvânt putred să nu iasă din gura voastră". (Efes. 4, 29).***

Iuda a zis către Arhierei: „Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă ?". Ce glas nelegiuit, ce crimă nebună! Noi, iubiţilor, tremurăm numai gândind la aceasta. Cum a putut o gură omenească să vorbească astfel, o limbă omenească să se mişte spre asemenea graiuri ? Cum s-a putut ca buzele să nu înţepenească şi înţelegerea să nu se clintească ? Spune, Iudo, pentru ce ai vândut tu pe Domnul tău ? Aceasta a făcut-o iubirea de argint, această rădăcină a tuturor răutăţilor, această patimă care întunecă sufletele noastre; ea face să se uite chiar legile firii, răpind judecata cea sănătoasă şi stârpind toată amintirea de prietenie, de mulţumire ş.a.; când o dată iubirea de argint orbeşte ochii duhului nostru, atunci noi umblăm cu totul în întuneric. Ca să te convingi desăvârşit despre aceasta, socoteşte numai cât de multe lucruri în sufletul lui Iuda iubirea de argint le-a dat uitării.

Îndată ce ea a intrat în acest suflet, s-a uitat toată petrecerea cu Domnul, toată acea sfântă legătură şi societate, însăşi învăţătura cea admirabilă a lui Hristos, toate acestea au fost uitate. Pentru aceea, cu drept zice Pavel: ***„Rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de argint." (I Tim. 6, 10).***

„Ce-mi veţi da mie, a zis Iuda, ca eu să vi-L dau pe El vouă ?". Iudo, tu trădai pe Cel ce prin cuvântul Său ţine împreună toată lumea, vinzi pe Cel nesfârşit, pe Făcătorul cerului şi al pământului, încă şi al nostru Făcător?

Dar spre a arăta cum că El de bunăvoie s-a lăsat a se vinde, ascultă ce a făcut Hristos. Tocmai în timpul trădării, când ei au ieşit asupra Lui cu săbii şi cu ciomege, cu făclii şi cu felinare, El a zis către dânşii: „Pe cine căutaţi?". Ei nu cunoşteau pe cel ce voiau să-1 prindă. Aşadar, împotriva voinţei Lui cu atât mai puţin ar fi putut fi El trădat, căci ei nici nu-L cunoşteau, cu toate făcliile şi felinarele lor. Însă ei, îndată ce au auzit glasul lui Hristos, s-au retras înspăimântaţi

şi au căzut la pământ. Ei n-au putut suferi nici glasul Lui şi, prin căderea lor, şi-au arătat slăbiciunea; dar Domnul însuşi s-a predat prin Sine lor, zicând: „Eu sunt".

După ce Iuda a vândut pe Domnul şi a săvârşit crima sa cea turbată, a aruncat cei treizeci de arginţi şi a zis: „Greşit-am că am vândut sânge nevinovat" (Mt. 27. 4). Mai înainte el zisese: „Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?"; iară acum, după ce a săvârşit păcatul, 1-a cunoscut. De aici noi vedem că, dacă suntem uşuratici de minte şi neîngrijitori, nici o îndemnare şi sfătuire nu ne poate folosi la ceva; iară dacă suntem râvnitori şi priveghetori, putem iarăşi a ne ridica chiar din căderea în păcat.

Priveşte numai: când Domnul îl sfătuia şi voia a-1 opri de la pravăţul lui cel rău, el nu auzea şi nu ţinea seamă de sfătuire. Acum însă, după faptă, când nimeni nu-1 sfătuia, acum s-a deşteptat conştiinţa lui şi fără ca cineva să-1 îndemne a aruncat cei treizeci de arginţi la picioarele Arhiereilor.
Să socotim acum şi deosebirea între Iuda şi ceilalţi ucenici. Toate acestea ni le povesteşte evanghelistul cu de-amănuntul. El ne spune că, atunci când se făcea trădarea, când Iuda vindea pe Domnul, când el încheia negoţul cel ruşinos şi căuta prilej de a-L trăda, pe atunci s-au apropiat ceilalţi ucenici de Domnul şi L-au întrebat: ***„Unde voieşti să gătim pasca ?" (Mt. 26, 17).*** Vezi pe unul, vezi şi pe celălalt! Acesta umbla după trădare, iară acela voia să slujească Domnului. El încheia negustorie şi voia să ia bani pentru sângele răscumpărătorului; iară ei se ocupau cu slujba Domnului.

Şi el şi ei văzuseră aceleaşi minuni şi primiseră aceeaşi învăţătură; de unde, deci, această mare deosebire? Ea vine de la voinţă. Voinţa este pricina binelui şi a răului. Ucenicii întrebau: „Unde voieşti să gătim pasca". Care pască? Cea iudaică, care avea obârşia sa din Egipt, însă pentru ce ţine Hristos această pască? Precum El în toate împlinise legea, aşa voia să o păzească şi în punctul acesta. De aceea a zis El şi lui Ioan Botezătorul: ***„Se cade nouă a împlini toată dreptatea" (Mt. 3, 15).***
Aşadar, ucenicii voiau a găti nu pasca noastră, ci cea iudaică, însă pasca noastră, cea nouă, o gătea însuşi Hristos, ba El însuşi s-a făcut Mielul pascal, prin sfânta Sa patimă .

Dar pentru ce se duce la patimă ? Pentru a ne mântui de blestemul legii. De aceea a strigat Pavel: ***„Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Cel născut din femeie, care s-a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere" (Gal. 4, 4-5).*** Deci, ca să nu poată nimenea zice că El a ridicat legea, pentru că n-a putut să o păzească pentru greutatea şi povara ei, de aceea El a împlinit-o în toate punctele, iar apoi a desfiinţat-o. Şi pentru aceasta a ţinut El şi pasca. Iară pasca cea iudaică era o

preînchipuire a celei creştineşti. Ca să vezi aceasta, uită-te numai la asemănarea lor.

- ✓ *Acolo este un miel şi aici este un Miel.*
- ✓ *Acolo se jertfea un dobitoc, aici însuşi Stăpânul vieţii.*
- ✓ *Acolo este umbră, aici Adevărul.*

Soarele mântuirii a răsărit şi umbra a dispărut, Jertfa mielului pascal al iudeilor nu era numai o preînchipuire a viitorului Miel pascal; care a pătimit pe cruce.

Pe când ucenicii mâncau şi beau, a luat Iisus pâinea cu sfintele şi neîntinatele Sale mâini, a săvârşit rugăciunea cea de mulţumire, a frânt-o şi a zis către ucenici: ***„Luaţi şi mâncaţi; acesta este trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor". Şi după aceea a luat paharul, 1-a dat şi a zis: „Acesta este sângele Meu, care pentru voi se varsă spre iertarea păcatelor" (Mt. 26, 26-28).*** Şi Iuda era de faţă pe când Domnul zicea toate acestea.
Aşadar, o, Iudo, acesta este sângele pe care tu 1-ai vândut pentru treizeci de arginţi! Acesta este sângele pe care tu nu demult aşa de ruşinos 1-ai târguit cu fariseii cei necucernici!

Cât de mare este dragostea lui Hristos! Cât de mare este nerecunoştinţa Iudei! Domnul îl hrănea şi sluga vindea pe Domnul. El îl vindea pentru trezeci de arginţi şi Domnul îşi vărsa sângele Său; încă şi pentru vânzătorul Său 1-a vărsat, numai dacă el ar fi voit să se folosească de Dânsul. Şi Iuda era încă de faţă la cină, pentru ca să nu aibă nici o dezvinovăţire, mai vârtos pentru ca judecata să vină asupra lui.

Numai cel ce are conştiinţa curată să se împărtăşească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutăţit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă; căci apostolul Pavel zice: ***„Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului!” (I Cor. 11, 27),*** de care grea vinovăţie să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna ! Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Despre femeia păcătoasă

"Femeia păcătoasă nu s-a apropiat de Iisus decât după ce alte femei au încurajat-o prin exemplul lor, ca samarineanca, cananeianca, cea cu pierdere de sânge şi multe altele. Conştiinţa sa, remuşcarea păcatelor sale au reţinut-o totdeauna. Ea nu este vindecată chiar în public: ea primeşte acest har în mod particular şi în taina unei case. Toate aceste femei de mai înainte n-au mers să-l afle pe Iisus Hristos decât pentru vindecarea trupului. Aceasta singură vine să-l afle în această casă, pentru a-i face mai multă cinste lui şi pentru a obţine de la el vindecarea sufletului său. Căci ea n-avea nici o boală trupească şi este ceea ce face să se admire zelul ei către Iisus Hristos în aceste onoruri care i le face lui, nu ca de un om simplu – unui om simplu nu i-ar fi şters picioarele cu părul capului ei -, ci de cineva mai mare decât un om. De aceea, mădularul care era mai preţios din trupul ei, capul, pe acela l-a pus la picioarele lui Hristos.

„Şi văzând ucenicii, s-au mâniat şi au zis: De ce risipa aceasta? Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor. Dar Iisus, cunoscând gândul lor, le-a zis: Pentru ce faceţi supărare femeii? Căci lucru bun a făcut ea faţă de Mine. Căci pe săraci totdeauna îi aveţi cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi totdeauna; Că ea, turnând mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea. Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune şi ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.” (Matei 26, 8-13)

- Dar de unde le-a venit ucenicilor gândul acela?

- Auziseră pe Dascălul lor zicând: „Milă voiesc, şi nu jertfă” şi învinuindu-i pe iudei că au lăsat în părăsire poruncile cele mai grele: judecata, mila şi credinţa, dar

lor vorbindu-le multe pe Munte despre milostenie. Din pricina acestora ucenicii se socoteau în ei înşişi şi gândeau că dacă arderile de tot nu-i sunt pe plac şi nici slujirea legii vechi, cu atât mai mult ungerea cu mir. Ucenicii aşa gândeau; dar El, văzând cugetul femeii, o lasă să toarne mir pe El. Mare era evlavia femeii şi negrăită râvna!

De aceea Hristos, făcând mare pogorământ, i-a îngăduit să-i toarne mirul pe capul Lui. Dacă nu S-a ferit să Se facă om, să fie purtat în pântece, să fie hrănit cu lapte, pentru ce te minunezi că n-a oprit-o să-L ungă cu mir? După cum Tatăl a suferit mirosul şi fumul jertfelor, tot aşa şi Hristos, precum am spus mai înainte, a primit gândul cu care femeia păcătoasă i-a adus mirul. Iacov a uns cu untdelemn stâlpul în cinstea lui Dumnezeu; la jertfe se aducea untdelemn, iar preoţii se ungeau cu mir. Ucenicii, însă, pentru că nu-i cunoşteau gândul, au ţinut-o de rău fără temei; iar prin vina pe care i-o aduceau au arătat dărnicia femeii.

Spunând că s-ar fi putut vinde mirul cu trei sute de dinari, au arătat cât a cheltuit ea cu mirul acesta şi cât de mare i-a fost mărinimia sufletului ei. De aceea îi şi ţine Hristos de rău pe ucenici zicându-le; ***„Pentru ce faceţi supărare femeii?”***

Şi adaugă şi pricina, voind să le aducă aminte iarăşi de patimile Sale, că spune: ***„Spre îngroparea Mea a făcut-o”***

şi încă o altă pricină: ***„Că pe săraci pururea îi aveţi cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi pururea”*** şi: ***„Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta se va vorbi şi de ce a făcut ea”.***

Ai văzut că prezice iarăşi că vor ieşi să propovăduiască neamurilor? Îi mângâie de durerea pricinuită de moartea Lui, arătându-le că după răstignire puterea Lui va străluci atât de mult, încât predica Evangheliei se va răspândi peste tot pământul. Cine-i oare atât de ticălos încât să se împotrivească unui atât de mare adevăr? ***Şi iată, ceea ce a zis s-a făcut! În orice loc de pe faţa pământului te-ai duce vei auzi de fapta acestei femei. Şi doar nici nu era o persoană de înalt rang, nici n-a avut mulţi martori când a făcut fapta aceasta, nici n-a săvârşit-o în adunare de lume ci în casă, - în casa unui lepros – de faţă fiind numai ucenicii.***

Cine a făcut să se răspândească şi să i se ducă vestea pe faţa întregului pământ? Cine? Puterea Celui Ce a spus aceste cuvinte! Faptele strălucite ale nenumăraţilor împăraţi şi generali sunt date uitării, chiar dacă statuile lor mai sunt încă printre noi. Nu mai sunt cunoscuţi nici din auzite, nici după nume, deşi au întemeiat oraşe, au înălţat ziduri împrejurul lor, au câştigat bătălii, au biruit în războaie, au robit popoare multe, au dat legi şi au ridicat statui! ***Dar toţi cei de pe faţa pământului***

cântă şi vorbesc de o femeie păcătoasă care a vărsat mir pe capul lui Hristos, în casa unui lepros, de faţă fiind numai 12 bărbaţi, iar pomenirea faptei ei nu s-a veştejit, deşi a trecut atât amar de vreme. Perşi şi indieni, sciţi şi traci, sarmaţi şi mauri şi locuitorii insulelor britanice trâmbiţează ce s-a făcut pe ascuns într-o casă din Iudeea, de o femeie păcătoasă.

Mare e iubirea de oameni a Stăpânului! Îngăduie unei păcătoase să-i sărute picioarele, să verse mir pe ele, să I le şteargă cu părul capului ei! Da, Domnul îngăduie toate acestea şi ţine de rău pe cei care o certau. Că nici nu se cădea să fie nesocotită femeia când arătase atât de mare dragoste!

Te rog să te uiţi şi la aceea că ucenicii ajunseseră tare râvnitori pentru milostenie.

- Dar pentru ce n-a spus numai atât că a făcut o faptă bună, ci mai întâi a spus: „De ce faceţi supărare femeii"?

- Ca să-i înveţe pe ucenici să nu ceară de la început oamenilor mai slabi în credinţă cele mai mari fapte. De aceea nici nu judecă în ea însăşi fapta săvârşită de femeie, ci în legătură cu starea ei sufletească.

Dacă Domnul ar fi vrut să facă o lege din spusele Sale de acum, apoi n-ar fi vorbit deloc de femeie; dar vorbeşte de ea ca să afli că pentru ea a spus aceste cuvinte, ca să nu înăbuşe credinţa ei ce odrăslise, ci să o întărească mai mult. ***Le grăieşte aşa ucenicilor ca să lăudăm şi să încălzim cu focul dragostei noastre pe cel care face o faptă bună, chiar dacă fapta lui nu-i desăvârşit de bună şi să nu-i cerem aceluia de la început să fie cu totul desăvârşit.*** Că Însuşi Domnul voia mai cu seamă aceasta se vede de acolo că El, Care nu avea unde să-Şi plece capul, a poruncit ucenicilor să aibă pungă. Dar acum nu era timpul să îndrepte ce se făcuse, ci să laude o faptă bună. După cum dacă cineva L-ar fi întrebat înainte de a fi făcut femeia lucrul acesta, El n-ar fi grăit aşa, tot aşa, după ce ea a făcut aceasta, Hristos a urmărit un singur lucru, ca ea să nu se simtă stânjenită din pricina mustrării ucenicilor, ci să plece mai bună, ajungând mai plină de râvnă, datorită blândeţii Lui.

După ce a vărsat mirul, nici n-ar mai fi avut vreun rost mustrarea.

Şi tu, dar, dacă vezi pe cineva că face nişte sfinte vase şi că le aduce la biserică sau dacă vezi pe un om că împodobeşte zidurile sau pardoseala bisericii, nu porunci să vândă sau să strice ce-a făcut, ca să nu-i înăbuşi râvna; dar dacă te întreabă înainte de a face, porunceşte să dea săracilor banii ce vrea să-i cheltuiască; pentru că şi

Hristos tot aşa a făcut, ca să nu-i strice inima femeii, şi tot ce-a spus, spre mângâierea ei a spus-o.

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică în Miercurea mare: Iuda şi noi

Pe ziua de astăzi – iată, prin altele, ce amintire amară: mai-marii iudeilor s-au adunat în casa lui Caiafa şi chibzuiau cum să-L prindă prin viclenie pe Domnul Iisus şi să-L dea morţii. Atunci, nefiind rugat de nimeni, a venit la ei unul din cei doisprezece, Iuda Iscarioteanul, şi a zis: ***"Ce voiţi să îmi daţi, şi eu Îl voi da pe El vouă?"*** Ei i-au dat treizeci de arginţi.

Când am citit locul acesta din Scriptură, sufletul meu s-a umplut de nemulţumire – şi asupra mai-marilor iudei, şi asupra lui Iuda. ***Ce aveau în vedere aceşti mai-mari, de au atras asupra lor şi a poporului vină şi pedeapsa pentru uciderea de Dumnezeu? Şi cum a putut să se hotărască la aşa o faptă Iuda, care întotdeauna era aşa de apropiat de Domnul şi aşa limpede văzuse întipărită în El plinătatea Dumnezeirii?***

După aceea, gândul meu s-a mutat la caracterul trădării lui Iuda; şi în timp ce cugetam la lucrul acesta, ***din conştiinţă au început să răsară una după alta propriile mele fapte, foarte asemănătoare cu fapta lui Iuda. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât semănau mai tare. Atunci, în locul nemulţumirii împotriva lui Iuda, a început să renască temerea pentru mine însumi, şi glasul lăuntric mi-a grăit: "Lasă-l tu pe Iuda, întoarce-ţi mai degrabă luarea-aminte asupra ta şi îngrijeşte-te să scapi de soarta lui amară".***

Cu acest îndemn, fraţilor, mă înfăţişez şi eu vouă. Aveam de gând să vă înfăţişez cât de neagră este trădarea lui Iuda. Acum, însă, zic: să-l lăsăm pe Iuda. Să cercetăm mai bine faptele noastre, ca să curăţim din viaţa noastră tot ce poartă vreo

trăsătură a caracterului lui Iuda – şi prin aceasta să scăpăm de pedeapsa cerească ce a căzut asupra lui.

Lucrul cel mai izbitor la Iuda este faptul că în vremea petrecerii lui alături de Domnul el era, în ce priveşte viaţa sa, întocmai cu toţi Apostolii. Împreună cu ei mâncase, băuse, umblase, petrecuse nopţile, împreună cu ei ascultase învăţăturile şi văzuse minunile Domnului, împreună cu ei răbdase toate nevoile, chiar şi umblase propovăduind Evanghelia, şi poate că făcuse minuni cu numele Domnului; nici Apostolii, nici ceilalţi nu văzuseră în el ceva aparte. Şi totuşi, la sfârşit vedeţi ce a ieşit?

De unde această roadă? Fireşte, dinlăuntru, din suflet. Şi iată, vedeţi, înăuntrul sufletului se pârguise ceea ce în toată vremea dinainte nu se vădise afară prin nici un semn. ***Oare ştia însuşi Iuda că în inima sa încălzea un asemenea şarpe, care în cele din urmă avea să-l piardă?***

După obiceiul pe care-l are vrăjmaşul nostru de a ascunde legăturile în care îl încurcă pe păcătos, el tăinuieşte de conştiinţă patima de căpetenie prin felurite lucruri frumoase de mâna a doua, şi numai atunci când se bizuie pe pierzania neîndoielnică a omului dă drumul nenorocirii asupra lui cu toată încrâncenarea lui neînfrânată. Se poate, judecând după toate faptele, ca Iuda să nu fi văzut urâţenia patimii sale şi să nu se fi crezut cu nimic mai rău decât ceilalţi Apostoli. Şi a căzut, cumva de parcă nu ar fi prevăzut lucrul acesta.

Având aceasta în gând, fraţilor, să ne întoarcem luarea-aminte la noi înşine şi să cercetăm cu asprime cele mai tainice mişcări ale inimii noastre, fără a ne opri la înfăţişarea cuviincioasă dinafară. Pe dinafară, ia uitaţi-vă, cu ce suntem răi? Şi totuşi, poate că în jurul inimii noastre se încolăceşte un şarpe care e gata să ne dea pierzării – şi ne va da îndată ce se va ivi prilejul.

Vă amintesc cugetarea Sfântului Macarie Egipteanul, care grăieşte: "Nu te lăuda cu nici un fel de fapte şi cu nici un fel de nevoinţă. Dar dacă te-ai pogorât chiar până în adâncul inimii tale şi ai ucis şarpele cuibărit acolo, ce otrăveşte cu veninul său toate cele prin care se vădeşte viaţa ta, atunci să dai mulţumită Domnului".

Prin aceasta el avea în vedere fie păcatul care trăieşte în noi, fie patima de căpetenie a fiecăruia, în care se preschimbă acel păcat. Şi iată asupra cărui lucru să vă întoarceţi mai cu seamă luarea-aminte atunci când vă cercetaţi pe voi înşivă.

Căutaţi patima voastră de căpetenie. Pe ea s-o daţi în vileag, pe ea s-o aruncaţi afară.

"Nu cere de la tine Domnul post", spunea un alt Bătrân, "când pătimeşti de lăcomie: dă-I simplitatea milosteniei. Nu cere de la tine Domnul fapte vestite şi slăvite dacă eşti molipsit de părerea de sine: dă-I smerenie şi defăimare de sine. Aşa şi în toate celelalte privinţe".

Domnul vrea ca noi să dăm în vileag în noi înşine şi să făgăduim a birui mai ales patima care ne biruie mai mult, şi să strălucim mai ales în virtutea potrivnică patimii ce ne biruie. Dacă vei face asta, toate celelalte virtuţi vor veni în rânduială de luptă şi cu putere, iar patimile vor slăbi, fiindcă ele se ţin de obicei în jurul patimii noastre de căpetenie.

Dar să ne întoarcem la Iuda. Aşa purta el ghimpele în inima lui. S-a ivit prilejul, patima a dat în clocot. Vrăjmaşul l-a apucat pe el, sărmanul, de această patimă, a înceţoşat mintea şi conştiinţa lui şi l-a dus ca pe un orb sau ca pe un rob legat – la început la fărădelege, apoi şi la pierzania deznădăjduirii. Şi acest lucru nu s-ar fi întâmplat, dacă şi-ar fi descoperit înaintea Domnului patima sa. Doctorul sufletelor ar fi tămăduit îndată boala sufletului său şi Iuda ar fi fost mântuit.

Acelaşi lucru se va întâmpla şi cu noi dacă nu vom descoperi părintelui duhovnicesc patima noastră. Acum ea stă potolită; dar, mai apoi, numai să se ivească prilejul şi îndată va urma căderea. Iar dacă ne vom descoperi patima, ne vom străpunge, vom lua hotărârea de a nu ne lăsa înfrânţi şi vom cere ajutor de la Domnul, fără îndoială că o să rezistăm: fiindcă mai mare este Cel ce este întru voi decât cel ce este în lume (I În 4,4). Prin harul Său, Domnul va ucide în clipa dezlegării patima şi va pune sămânţa virtuţii potrivnice ei. Atunci n-ai decât să adaugi o mică osteneală şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu te vei mai tăvăli în patimile de ocară şi vei începe să priveşti cu faţa descoperită şi către Domnul, şi către Sfinţi, şi către toţi creştinii.

Încă puţină vreme şi Domnul va veni la voi, şi va face la voi cina împreună cu voi. Pregătiţi-vă! Aruncaţi din inimă tot ce este potrivnic Domnului, ştergeţi tot praful prin suspinări din inimă, spălaţi orice pată prin lacrimile străpungerii, aşa încât Domnul, intrând în voi, să afle casa sufletului vostru dereticată, aşternută, curată.

Să nu fie între voi vreunii asemenea lui Iuda. Şi Iuda, ca şi ceilalţi Apostoli, deopotrivă auzise: "După două zile Paştile vor fi". Apostolii s-au apropiat de

Domnul şi au zis: "Unde voieşti să-Ţi pregătim să mănânci Paştile?" Iuda, însă, ce a făcut? A mers şi L-a vândut pe Domnul. Iar la cină tot a mers, alături de ceilalţi.

Nu cumva şi între voi se vor afla mâine unii ca aceştia? O, să nu fie! Încă mai este vreme. Mergeţi; şi fiecare, după măsura puterilor sale, să sârguiască a se arăta vrednic a-L primi pe Domnul prin Sfintele Sale Taine. Daţi-vă seama de ce sunteţi vinovaţi, plângeţi şi spuneţi: "Nu vom mai face, Doamne! Ajută-ne să ţinem piept de acum înainte".

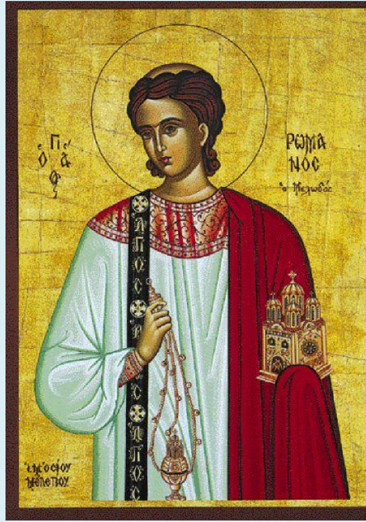
Acesta este cel mai însemnat lucru pe care îl doreşte Domnul – iar nepăsători să nu se afle între voi. Să nu fie nici vreunii dintre cei care, fără a se lepăda de patima lor, nu numai că nu au hotărârea să se înfrâneze de la lucrurile ei, ci nici nu sunt străini de îndulcirea cu ele şi aplecarea spre ele. Unul ca acesta e întocmai ca Iuda: cu trupul la Cină, iar cu inima în uneltiri trădătoare. Şi unuia ca acesta, când după împărtăşirea cu Tainele lui Hristos va săruta potirul, oare Domnul nu-I va grăi in conştiinţa lui: "Cu sărutare vinzi pe Fiul Omului?"

Domnul şi Mântuitorul nostru, Preacurata Maică a Domnului şi Sfinţii toţi să ne ajute a ne împărtăşi spre iertarea păcatelor şi viaţa veşnică! Amin!

(din: Sfântul Teofan Zăvorâtul, "Predici", Editura Sophia, Bucureşti, 2009)

Sfântul Roman Melodul - Imnul femeii păcătoase

Proimion I
Pe femeia cea păcătoasă fiică numindu-o, Hristoase
Dumnezeule, arătându-mă şi pe mine fiu
al pocăinţei, mă rog Ţie:
Ridică-mă din tina fărădelegilor mele.

Proimion II
Pradă mustrărilor de cuget, femeia cea desfrânată,
Urma paşilor Tăi luând,
A strigat către Tine cu pocăinţă,
Cela ce ştii toate cele ascunse:
„Doamne Iisuse Hristoase,
Cum voi tinde către Tine ochii mei
Eu, care pe toţi i-am ispitit cu ocheade.
Cum te voi îmblânzi spre milă,
Eu, care pe Însuşi Ziditorul l-am întărâtat spre
mânie?
Însă primeşte acest mir în loc de rugăciune,
Doamne,
Şi dăruieşte-mi mie iertare
De ruşinea faptelor mele de tină.”

1. Văzând atunci femeia cea desfrânată
Cum cuvintele lui Hristos ca o bună mireasmă
Se răspândesc pretutindeni
Şi în toţi credincioşii insuflă duh de viaţă,

Degrab a urât reaua duhoare a faptelor sale
Şi adânc cugeta întru sine la ruşinea faptelor ei,
Dar mai vârtos la chinul ce i-au gătit ele.
La marea întristare care-i aşteaptă pe cei păcă-
toşi în iad,
Între care cel dintâi sunt eu, cel încredinţat
biciului,
De care femeia cea desfrânată, temându-se,
S-a întors din desfrânarea ei
Iar eu, deşi înfricoşat de moarte,
Rămân în tina fărădelegilor mele.

2. Niciodată vrând a mă lepăda de rele,
Nu-mi amintesc defel chinurile pe care le voi
vedea acolo.
Nici cuget la marea lui Hristos milă,
Cu care El m-a-nconjurat, căutându-mă
Când rătăceam de la calea lui cea dreaptă.
Căci după mine aleargă în tot locul;
Pentru mine azi cu fariseul alăturea mănâncă
Cel ce pe toate le hrăneşte,
Iar masa în altar o preschimbă şi pe ea Se întinde,
Iertând celor datornici datoria, pentru ca orişice
datornic
Cu îndrăzneală să se apropie de El şi să zică:
Doamne, slobozeşte-mă
Din noianul fărădelegilor mele!

3. Mireasma Cinei Tale, Hristoase,
A-ntors pe fiica cea odinioară pierdută,
Iar azi tămăduită
Cea la-nceput lupoaică şi la sfârşit mieluşea,
Roabă şi fiică, nebună şi-nţeleaptă.
Pentru aceasta aleargă flămândă
Şi la o parte lăsând firimiturile, a luat pâinea întreagă
Şi, suferind mai mult decât canaaneianca, şi-a
Săturat sufletul gol,
Cu-o atât de mare credinţă,
Dar nu prin strigare a fost mântuită,
Ci mai curând s-a mântuit prin tăcere,

Căci tânguindu-se zicea cu suspin:
Mântuieşte-mă, Doamne,
Din tina fărădelegilor mele.

4. Vreau să văd cugetul celei înţelepţite şi să aflu
Cum în desfrânata a strălucit Hristos Cel prea minunat.
Izvorul a toată frumuseţea,
Din Care, fără să aibă cunoştinţă mai dinainte,
păcătoasa
A băut cea dintâi.
Pentru această pricină şi Cartea Evangheliilor
strigă:
Venind Hristos în casa fariseului,
O femeie oarecare a auzit şi-a intrat,
Gătindu-şi sufletul de pocăinţă:
„Hai, suflete al meu, iată vremea pe care o cauţi:
Iată, Cel ce te curăţeşte pe tine de faţă este:
Pentru ce atunci să rămâi
În faptele tale de tină?

5. La El mă voi duce, căci, iată, pentru mine-a
venit:
Voi lăsa pe vechii mei iubiţi,
Căci acum de Acela însetează sufletul meu
foarte.
Şi ca Unuia Care cu adevărat mă iubeşte,
Mir îi voi aduce şi toată-nchinăciunea:
Strig, suspin şi caut în chip drept să-L înduplec
Să-mi astâmpere setea.
Setea celui însetat mă va schimba
Şi aşa cum voieşte să fie iubit,
Astfel Îl voi iubi pe Cel mie dorit.
Plâng şi genunchii mi-i plec, fiindcă aceasta
voieşte,
Sau petrec în tăcere, tăinuindu-mă (cu tot dinadinsul)
Căci se întoarce de la acestea .
Într-un cuvânt, crescând în iubire,
Mă lepăd de tina fărădelegilor mele.

6. Mă voi înfăţişa Lui, voi fi luminată, după

cum este scris:
„Mă voi apropia acum de Hristos
Şi nu voi fi ruşinat,
El nu mă va acoperi de ocărî, nu-mi va spune:”
„Până acum erai în întuneric
Şi ai venit să Mă vezi pe Mine, Soarele”
Pentru aceasta, mir luând, la El mă voi duce,
Cristelniţă voi face casa fariseului,
Căci acolo îmi voi spăla toate întinăciunile mele.
Din lacrimi, untdelemn şi mir îmi voi încropi colimvitra,
Mă voi spăla, mă voi unge şi voi scăpa
De glodul fărădelegilor mele!

7. Pe iscoadele cele de demult le-a scos la lumină Rahab
Şi drept răsplată a găzduirii ei, ca o credincioasă, viaţa a aflat.
Căci chip al Vieţii este Cel ce i-a trimis pe ei,
Care numele cel slăvit al lui Iisus al meu poartă.
De demult, Rahab cea prea desfrânată
Revenindu-şi întru sine,
Primitoare de străini s-a făcut,
Iar azi femeia cea prea desfrânată
Pe Cel din Fecioară feciorelnic
Se grăbeşte să-L ungă cu mir.
Rahab i-a slobozit pe cei care-n taină ii adăpostise,
Însă eu pe Cel pe Care L-am iubit mă strădui să-L păstrez
Dar nu ca pe o iscoadă ţiindu-L, ci ca pe Atotţiitorul Îl ţin
Şi prin El mă ridic
Din întinăciunea fărădelegilor mele.

8. Iată, a venit vremea pe care însetam să o văd:
Ziua şi anul au strălucit pentru mine,
Căci intru cele ale lui Simon
Eu Îl desluşesc pe Dumnezeul meu,

Spre El voi grăbi paşii mei;
Ca Ana îmi voi plânge sterpiciunea,
Iar dacă Simon m-ar crede ameţită de vin sau de sicheră,
Precum <beată> Eli a bănuit odinioară pe Ana
Şi eu ca şi ea voi stărui-n rugăciune, strigând încetişor:
„Doamne, copil nu ţi-am cerut,
Ci sufletu-mi caut.
Cel unul născut pe care eu l-am pierdut
Şi-ntocmai cum de demult Samuil, de la cea fără de copii,
Iar Emanuil de la cea fără bărbat, au ridicat ocara sterpiciunii
Ridică şi acum pe femeia cea păcătoasă
din ţărâna prihănirilor ei”.

9. Răscolindu-se deci cea acum credincioasă la aceste cuvinte,
Se-osteneşte degrab ca să cumpere mir
Şi-aleargă strigând către cel ce de miruri era negustor:
„-Dă-mi mie, de ai, vreun mir de iubitul meu
Mire vrednic
De cel cu dreptate şi în neprihănire iubit
De Cela ce-mi arde inima şi rărunchi.
Nimic nu voi să ştiu de preţ: pentru ce dar pe gânduri stai?
Măcar şi de-o fi trebuind, până la piele şi până la oasele mele
Sunt gata să-ţi dau, ca să aflu: ce oare să dau în schimb
Celui ce s-a gătit acum să mă curăţească
De pulberea fărădelegilor mele?”

10. Acela însă văzând aprinderea şi-osârdia cuvioasei,
I-a răspuns ei: „Au doară cine este cel pe care tu-l ţii de iubit,
C-atât de tare te-ai aprins a alerga după miresme,
Ce-ar avea oare el vrednic de mirurile mele?

De-ndată însă sfânta fără-nconjur strigă celui ce
pregătea mirul:
Ce tot spui, omule? Ce-ar avea El vrednic?
Căci nici o cinste nu-i de El atât de vrednică,
oricât de mare:
Nici cer şi nici pământ, nici toată lumea asta
Alăturea nu stau cu Cel ce S-a pogorât
ca pe mine să mă salte
Din tina fărădelegilor mele.

11. Fiu al lui David este, de-aceea-i slăvit
la-nfăţişare;
Fiu al lui Dumnezeu şi Dumnezeu El Însuşi şi
pentru-atâta,
Cu cât mai plină desfătarea!
Pe Care eu nu L-am văzut, ci doar am auzit de El
Şi-ndată-am fost întoarsă către vederea Celui Nevăzut cu firea.
Cum şi Micol pe vremuri, pe David văzându-l,
pe dată l-a dorit, astfel şi eu, necutezând cu ochii
a-L privi,
Însetez şi doresc pe Cel din David.
Atuncea Micol cele-mpărăteşti a lepădat,
Apropiindu-se de David cel sărac.
Aşa şi eu acum mă lepăd de bogăţia cea nedreaptă
Şi-n tot locul caut
Mir s-agonisesc pentru Cel ce curăţeşte sufletul
meu
De-ntinăciunea fărădelegilor mele”.

12. Şirul cuvintelor ei prin tăcere a curmat cuvioasa
Şi-apoi şi-a luat mirul, cel atât de râvnit
Şi-aflată a fost în casa fariseului ca şi când
chemată,
Degrab alergând ca mir să reverse peste mirul
cel Nepreţuit.
Iar Simon aceasta văzând, a început a blestema
pe Stăpânul,
Pe femeia cea păcătoasă şi pe sine.
Pe El, fiindcă nu recunoscuse pe cea care se
apropiase;

Pe ea, fiindcă femeie păcătoasă fiind, S-a atins
de El spre închinare.
Iar pe sine însuşi se blestemă pentru că, fără de
minte fiind, a primit în casă pe unii dintre
aceştia.
Pe când aceea mai dintru adânc strigă: Răpeşte-mă
Doamne,
Din adâncul fărădelegilor mele!”

13. O, nebunie, ce a grăit fariseul în sineşi?
„L-am chemat pe Iisus ca pe unul dintre profeţi,
Iar El, nepricepând, pe-aceea pe care oricare
din noi o ştia,
Nici n-a cunoscut-o.
De ar fi fost profet, şi-ar fi dat seama cine-i“.
Cel care cearcă inimile şi rărunchii,
Văzând gândurile cele rătăcite ale fariseului
Vărguţa de-ndreptare pentru acela, cu dreptate
prin aceasta Se face:
„-O, Simone, zicând, ascultă, vezi câtă bunătate
s-a revărsat peste tine şi peste aceasta
Pe care o vezi cu lacrimi strigând:
„Doamne, mântuieşte-mă
De prihănirea fărădelegilor mele”.

14. Ţi-am părut ţie, o, Simone, vrednic de
blestem,
Fiindcă nu am depărtat de la Mine
Pe cea care cu grăbire se depărta de fărădelegile ei:
Dar, Simone, nu e bine, nu-i binecuvântat dispreţul
tău,
Aseamănă cu cele ce-ţi voi spune şi te îndreaptă:
Erau odată doi datornici unui creditor,
Unul cinci sute, iar altul doar cincizeci de dinari ii
datorau,
Şi fiindcă amândoi erau strâmtoraţi,
Cel care-i împrumutase le iertă datoria.
Care deci crezi că va iubi mai mult dintre aceştia
doi, spune-mi,
Cine este dator să strige către Acela: Tu m-ai

mântuit
Din tina fărădelegilor mele”?

15. Auzind însă înţeleptul fariseu, răspunse:
Învăţătorule, cu-adevărat este, în chip vădit arătat
Că cel ce datorează mai mult, acela şi mai mult
iubeşte,
Pentru că şi mai mult i-a iertat creditorul”.
La acestea îi răspunse şi Domnul:
„Drept ai răspuns, o, Simone, întocmai precum
spui.
Pe Cel pe Care tu nu L-ai primit, ea însă L-a
uns cu mir
Pe Cel pe Care tu nu L-ai spălat cu apă,
Ea i-a udat picioarele cu lacrimi
Pe Cel pe Care tu nu L-ai sărutat la-ntâmpinare,
Ea, acoperindu-L cu sărutări, strigă:
Picioarele Tale Le-am cuprins, ca să nu cad
În ţărâna prihănirilor mele.

16. Acum ţi-am arătat pe cea care însetează de
mine cu dragoste.
Îţi voi arăta ţie, o, Preabunule, Cine este Creditorul
Și-ţi voi descoperi şi pe datornicii Lui,
Dintre care unul eşti tu însuţi, iar celălalt,
Aceasta pe care o vezi lăcrimând.
Eu sunt Creditorul amândurora dintre voi
Şi nu numai al vostru, ci-al tuturor oamenilor.
Căci Eu v-am îndatorat cu cele ce-aveţi:
Duh, suflet şi simţire, trup şi mişcare:
Pe îndatoritorul întregului cosmos din care,
Cât de mare este,
Şi tu faci parte, o, Simone,
Roagă-L dar şi strigă: Izbăveşte-mă,
De adâncul fărădelegilor mele.

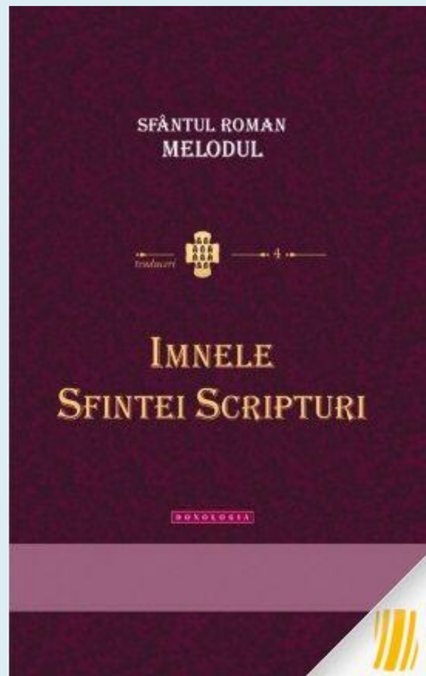
17. Nu vreau ceva dintr-ale tale, nici din ale
acesteia nimic nu-mi trebuieşte.
Eu sunt dezlegătorul datoriei amândurora, mai
mult, al tuturor,

Tu nu-mi poţi da Mie toate câte-mi datorezi
încă,
Taci aşadar de vrei să ţi se ierte datoria:
Şi nu osândi pe cea osândită,
Nici nu dispreţui pe cea dispreţuită, linişteşte-te!
Trăind după Lege, o, drepte, Simone, te-ai
îndatorat:
În harul Meu, deci, vino, de vrei ceva să-Mi răsplăteşti,
Priveşte la desfrânata ce-o vezi, ca o Biserică
strigând:
Scuipând, mă lepăd de tina fărădelegilor mele.

18. Haideţi acum, restul datoriilor a fost
dezlegat:
Mergeţi, aţi fost scutiţi de orice plată.
Sloboziţi fiind, nu vă robiţi iarăşi:
Zapisul a fost rupt, altul în loc să nu mai
faceţi.”
Acelaşi lucru dar, Iisuse al meu, spune-l şi mie,
Care nu-s vrednic să-ţi dau îndărăt tot ce-ţi
datorez.
Să nu-mi ceri însă ceea ce tu mi-ai încredinţat,
Căci am cheltuit creditul şi dobânda Ta,
Creditul sufletului şi al trupului meu,
Ci, slobozindu-mă cu inima uşoară, lasă, uşurează
Noianul fărădelegilor mele.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele pocăinţei)

Sfântul Roman Melodul - La trădarea lui Iuda

La trădarea lui Iuda [96] - Glasul II, având prooimionul – idiomelă prooimionul II – idiomelă şi strofele - idiomelă şi acrostihul: τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ποίημα [poem al smeritului Roman]

Mâinile Stăpânului picioarele lui Iuda spăla [97], pe când el, nelegiuitul, ca un hoţ în ascuns, ascuţea limba calomniatoare [98], o, Hristoase Dumnezeule! Dar de o asemenea neomenie scapă pe toţi cei ce se află în Biserica Născătoarei de Dumnezeu şi Îţi cântă: „Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi, Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”.

---

[96] *Ediţii: J. Pitra, Analecta Sacra, I, 13, pp. 92-100; Amfilochij, Supplément, pp. 13-15 (reproduce pe Pitra); K. Krumbacher, Romanos und Kyriakos, pp. 736-752; E. Pantelakis, Κοντάκια καὶ κανόνες τῆς ἐκκλη-σιαστικῆς ποιήσεως, Atena, 21921, pp. 34-50 (reproduce pe K. Krumbacher); G. Cammelli, Romano il Melode, pp. 258-283; N. Tomadakis, Ῥωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ ὕμνοι, vol. II, nr. 24, pp. 221-251 (editor B.Mandilaras); P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 17, pp. 122-131; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, pp. 68-97. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC.*

[97] *In 12:3.*

[98] *Ps 63:3, 139:3.*

Prooimion 2 [99]
Părinte ceresc, Bunule, Iubitorule de oameni, miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi, Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

1
Cine a auzit şi n-a înţepenit şi cine a văzut
şi nu s-a înspăimântat,
pe Iisus cu viclenie să fie iubit [100],
pe Hristos din invidie să se vândă,
pe Dumnezeu de bunăvoie prins?
Ce pământ a suportat îndrăzneala?
Şi care mare a îndurat să vadă fapta cea necuvioasă?
Cum nu se dărâmă cerul şi cum tăria nu s-a clătinat,
şi cum nu s-a oprit lumea,
atunci când s-au înţeles să vândă
şi să trădeze pe Judecător?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

2
Gând a gândit răul, când Ţi-a pregătit moartea
cel pe care l-ai iubit şi Te-a negat,
cel pe care l-ai făcut ucenic al Tău şi Te-a părăsit [101],
cel pe care l-ai cinstit şi Te-a calomniat,
atunci Tu, Milostive, Răbdătorule,
Vrând să arăţi ucigaşului iubirea Ta de oameni,
cea de nespus,
ai umplut ligheanul cu apă, ai aplecat capul,
Te-ai făcut Rob al robilor [102].
Iar Iuda Ţi-a dat picioarele,
ca să le speli, Mântuitorule!
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

3

---

[99] *În ediţia franceză a lui José Grosdidier de Matons (Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, p. 70) acest al doilea prooimion este prezentat ca prim prooimion al condacului.*
[100] *Mt 26:45, Mc 14:45, Lc 22:48.*
[101] *In 13:2.*
[102] *In 13:1-5.*

Cu apă ai curăţat picioarele celui ce a alergat
să Te vândă
şi cu tainică Hrană ai hrănit pe vrăjmaşul milostivirii
Tale şi pe cel gol de binecuvântarea Ta.
Ai înălţat pe cel sărac cu haruri [103],
ai făcut mare pe cel nemernic cu daruri,
l-ai îmbogăţit şi l-ai fericit.
A avut puterea să supună pe demoni cu vorba sa
şi să elibereze din chinuri;
dar nu s-a mişcat de toate acestea ucigaşul,
ci s-a depărtat de Tine.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

4
Cine a văzut om căruia să i se spele picioarele şi îndată
să se grăbească să lovească cu ele?
Cine a auzit de animal care să se îngrijească,
iar acela să alerge să doboare pe călăreţul său?
Domnul a spălat şi a hrănit,
impostorul alerga [şi] muşca asemenea
unui porc sălbatic.
Deşi era plină ieslea, deodată neomenosul
aleargă departe de Hristos
şi scoate spatele său, ca să se urce satana.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

5
Nedreptule, neomenosule, neîndurătorule,
trădătorule, vicleanule [104],
ce s-a întâmplat de te-ai lepădat?
Ce te-a făcut aşa de neghiob?
Ce te-a găsit de ai urât atât?
Nu te-a numit prieten al Său [105]?

---

[103] *Cu daruri duhovniceşti.*

[104] *2 Tim 3:3.*

Nu te-a numit Acesta „frate” [106],
chiar de a şi ştiut că eşti rău?
Banii ce îi dădeau pentru folosul tuturor
ţie ţi-a încredinţat [107].
Şi totuşi, tu, fără de pricină,
te-ai arătat nerecunoscător Acestuia.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

6
Atunci Petru s-a lăsat, când Cel Unul-născut
s-a aşezat să spele picioarele,
şi spune: „Doamne, Doamne,
nu vei spăla picioarele mele!” [108]
Ligheanul era acolo, plin cu apă,
Mântuitorul în picioare [stând] şi încins cu un ştergar,
asemenea unui rob cumpărat.
Cetele de sus ale îngerilor când au văzut
cântau cu frică şi uimire
şi nu s-a ruşinat neruşinatul, ci s-a întors împotriva Lui.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

7
Stăteau cu frică arhanghelii şi se mirau
oştirile cele nevăzute,
în timp ce pe Cel de neînţeles vedeau
de bunăvoie să îngenuncheze şi să slujească pe om.
Gavriil cu teamă spunea:
„Sfinţi îngeri, prieteni, priviţi în jos!
Petru întinde piciorul, iar Cel din Mamă Fecioară
îl primeşte şi-l spală.
Şi nu spală doar pe Petru,
ci şi pe Iuda împreună cu acela.

---

[105] *Lc 12:4.*

[106] *Mt 12:49.*
[107] *In 12:6, 13:29.*
[108] *In 13:6-8.*

Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

8
Spală marea cărămida, spală abisul pământul,
dar nu destramă forma sa,
ci o întăreşte şi îi limpezeşte esenţa.
Vedeţi câtă este iubirea Făcătorului;
iată, cât de mare este dragostea
Creatorului faţă de făpturile Sale!
Aceia întinşi, iar Acesta în picioare,
mănâncă şi oferă, le spală picioarele şi le curăţă,
iar picioarele oamenilor
nu se ard în mâinile Focului.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

9
Acestea a spus arhanghelul,
când Te-a văzut pe Tine Viţa
să hrăneşti mlădiţele Tale [109],
să le întinzi pe întreg pământul şi să le înalţi.
Iar Petru, primul Tău prieten,
al ucenicilor Tăi exemplu, conducătorul familiei Tale,
îndată ce Te-a văzut încins cu ştergarul,
cu tristeţe a spus:
„Tu îmi speli picioarele?
Niciodată nu voi lăsa să facă aceasta pe Mâna
care m-a făcut [110].
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

10
Somn purtător de moarte să îmi vină,
de Te voi lăsa pe Tine,
Cel Nemuritor să Te pleci în faţa mea, a muritorului.
Vrăjmaşul va râde de mine, de îmi vei face aceasta.

---

[109] *In 15:1-2.*
[110] *In 13:7-8.*

Nu ajunge că sunt al Tău?
Nu este destul că mă socotesc
[printre cei] aproape de Tine
şi primul dintre prietenii Tăi mă numesc?
Mai speli, însă, şi picioarele vasului de pământ [111],
Tu, Făcătorul lumii?
Şi picioarele cele stricăcioase şi încălţămintea mea
vrei Tu să speli, Mântuitorule?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”.

11
După ce asemenea cuvinte
a grăit apostolul către Învăţător,
a auzit: „De nu te voi spăla acum,
nu îţi voi da loc lângă Mine, ci vrăjmaş te voi numi” [112].
Şi doar ce a spus acestea Făcătorul,
frică şi tulburare a cuprins pe ucenic şi a răspuns:
„Domnul meu, de vrei să mă speli,
nu doar picioarele mele,
ci întregul meu trup [113]!
Iar şi iar, de vrei, spală-mă [114],
numai să nu mă lipsesc de cele ale Tale!
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”.

12
O, câte s-au întâmplat, dar Iuda prieten nu s-a făcut!
O, ce vorbe minunate şi ce fapte!
Dar vrăjmaşul nu şi-a schimbat părerea;
cel aspru nu s-a înmuiat,
căci pe când mânca Ceea ce mânca
şi bea Ceea ce bea, fără de credinţă a lovit cu piciorul,
precum se scrie [115].
Şi după ce a ieşit din stână, a mers spre fiarele sălbatice

---

[111] *Rm 9:23.*
[112] *In 13:8.*
[113] *In 13:9.*
[114] *Ps 50:4.*
[115] *Ps 40:9, In 13:18.*

lăsând pe mieluşei
şi lăsând Sânul cel mai dulce, din cel amar s-a alăptat.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

13
Degeaba nu s-a apropiat mai înainte
diavolul de vicleanul Iuda.
Iată, acum acesta a înaintat spre el [116],
cel care la început s-a dat înapoi
s-a făcut întru totul diavol.
În zadar l-au admirat mulţimile,
căci tuturor a fost invidios şi îndrăzneţ
către Făcător s-a arătat.
În zadar prin vorba sa orice boală se da înapoi,
căci boala necredinţei şi a iubirii de arginţi îl
cuprinsese. În el era rana.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

14
S-a ridicat şi a mers singur vicleanul către diavol
şi după ce a aflat adunarea ucigaşilor
pe Hristos, ca şi pe un străin,
L-a dat şi cu preţ mic s-a vândut.
„Ce vreţi să-mi daţi?” [117],
spune celor ce doreau să cumpere
Sângele Celui ce trăieşte şi împărăţeşte [118].
Ascultă, pământule, şi te înfioară!
Mare, aleargă, fugi, căci omor se pune la cale!
Se vorbeşte despre preţul Celui nepreţuit
şi înjunghierea Dătătorului de viaţă.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

15

---

[116] *Lc 22:3, In 13:27.*
[117] *Mt 26:14-15.*
[118] *1 Pt 1:23.*

Acum s-a arătat lăcomia lui,
acum s-a arătat patima cea nesătulă,
nesăţiosule, risipitorule, neîndurătorule,
neruşinatule şi lacomule, vicleanule,
iubitorule de arginţi [119]!
„Ce vreţi să-mi daţi?” [120],
spui celor ce doresc să cumpere Sângele Celui
ce trăieşte şi împărăţeşte.
Ce bun nu ai şi de care bun nu te-ai împărtăşit?
Când ai fost lipsit de ceva?
Împreună cu cele pământeşti şi cu cele cereşti ai avut
şi vinzi pe Dumnezeul tău?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

16
Toată bogăţia ai purtat, vistierie ai fost ce nu se golea.
În toate ai fost totdeauna bogat,
în mâini ţineai bani [121], iar în suflet pe Făcătorul.
Ce ai păţit, dar, sărmane,
de mergi acum la cei ce nimic nu au să-ţi dea?
Şi ce-ţi vor oferi, ce îţi vor da în schimbul
Celui ce li-L vinzi?
Cerul şi pământul sau toată lumea lor
în schimbul Aceluia?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

17
Mergi, omule fără de minte,
lămureşte-te, ţine pe loc obrăznicia ta,
îndrăzneaţa ta hotărâre o opreşte!
Vino în cele ale Tale, iar voi, neghiobilor,
faceţi-vă în cele din urmă înţelepţi [122]!

---

[119] *2 Tim 3:3.*
[120] *Mt 26:14-15.*
[121] *In 12:6, 13:29.*

[122] *Ps 93:8.*

Nu te poţi târgui
şi nici voi, fariseilor, nu sunteţi vrednici să cumpăraţi
pe Atotţiitorul Hristos.
Şi chiar de Îl vei vinde, fără ca Acesta să o vrea,
cine îndrăzneşte să Îl prindă?
Cine pune asupra Sa mâna, de nu îl va lăsa Acela?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

18
Sărac era Ilie şi a ars cu foc, ca unul puternic,
pe cei ce atunci s-au aruncat asupra lui;
două căpetenii cu câte cincizeci de bărbaţi,
ce au pornit cu îndrăzneală împotriva lui.
Ilie s-a făcut de nestăvilit,
câtă vreme Dumnezeul lui Ilie şi Domnul
de către cel neruşinat s-a dispreţuit [123].
O, ce nebunie mare!
Rob era Ilie al Celui ce acum este trădat
şi nici măcar ca profet nu a socotit trădătorul
pe Făcătorul profeţilor.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

19
Atât de îmbătat ai fost, nerodule,
de nesimţirea ta şi nu ai înţeles
Cine este Acesta pe care vrei să vinzi?
Măcar cei cu care te-ai înţeles te vor învăţa
Cine este Acesta pentru care te târguieşti.
Ai primit treizeci de arginţi [124],
nenorocitule, gândeşte-te care profet se vinde aşa!
Iosif, cel ce a fost chipul lui Iisus,
al Cărui preţ primeşti [125]!
Cu care [preţ] ispăşeşti în iad, având spânzurătoarea [126].

---

[123] *2 Rg 1:2-17.*
[124] *Mt 26:15.*
[125]*Fc 37:28.*
[126] *Mt 27:5.*

Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!
20
Milostiveşte-te, milostiveşte-te, milostiveşte-te!
Cât de jos a coborât ucenicul,
şi de câtă înălţime s-a lipsit!
Cât de mare a fost căderea lui! Cât de mult s-a lovit!
A căzut mai demult diavolul
ca un fulger [127]; pe acesta Iuda a invidiat.
Cu Hristos s-a pus şi cuiele a lovit cu piciorul
şi piciorul s-a zdrobit
şi în iad s-a mutat şi acolo şi-a luat plata.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

21
În grabă vine nelegiuitul
şi pe Iubitorul de oameni cu viclenie îl sărută [128]
şi omoară în sufletul său
pe Cel ce a ales Patima şi a dat tuturor viaţă.
Oaie a lui Hristos era
şi lup s-a făcut Păstorului
şi ca o jivină s-a apropiat de El.
Sărut îţi dă? Care sărut, nebunule? Sărutul trădării.
Şi nu te ruşinezi că la vrăjmaş ai râvnit şi ai învăţat
voile sale?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

22
Aşteaptă puţin, nenorocitule, şi veşnică osândă vei lua.
Conştiinţa ta te va condamna,
ca să înţelegi ce ai făcut, murind cu moarte rea.
Pomul ţi s-a făcut călău
şi ai primit răsplata ce ţi se cuvenea.
Ce ţi-a folosit banul, iubitorule de bogăţie,
de vreme ce şi pe acesta îl vei da înapoi [129]

---

[127] *Lc 10:18.*
[128] *Mt 26:49, Mc 14:45, Lc 22:47-48.*

şi nu vei scăpa nepotrivit pocăindu-te,
căci ai trădat Bogăţia sufletească ce o ai avut,
pe Hristos?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

23
Sfinte, Sfinte, Sfinte [130], Întreit Sfinte
Dumnezeule al tuturor,
păzeşte pe robii Tăi de trădare,
iar făptura Ta o readu la viaţă,
ca să se izbăvească de asemenea pericol!
Acestea, dar, cunoscând, fraţilor,
şi văzând căderea celui ce a făcut aceasta,
să păşim tare pe picioarele noastre!
Să punem tălpile pe treptele poruncilor Făcătorului
şi să ocolim drumul [ce duce] către iad,
strigând Mântuitorului:
„Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

---

[129] *Mt 27:3-5.*
[130] *Is 6:3.*

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvinte în Miercurea mare - Inima curăţită prin dragoste şi pocăinţă

Astăzi am ascultat pericopa evanghelică despre cele petrecute în Miercurea Mare. Doar vorbind despre cumplita fărădelege ce nu are asemănare în toată istoria lumii şi simt că mă cuprinde tulburarea. Ce ar mai fi de adăugat? Nimic. Vreau doar să vă adun luarea-aminte asupra celor auzite, fiindcă pe acest subiect se poate vorbi la nesfârşit, ***pătrunzând în fiecare cuvânt al Evangheliei, iar a vă învăţa să faceţi, asta e datoria mea, deoarece cuvintele evanghelice sunt sfinte, mari; cuvinte mai adânci şi mai mari ca ele nu se găsesc în cărţile omeneşti.***

Aşadar, înaintea ochilor noştri duhovniceşti s-au înfăţişat nişte suflete omeneşti cu totul deosebite între ele: unele negre, cumplite, altele gingaşe, pline de dragoste.

Iată, sub acoperământul nopţii merg, ca nişte lilieci, cărturarii şi fariseii cei răi, „făcând sfat asupra Domnului şi asupra Hristosului Lui”, ca să se împlinească cele spuse prin prorocul David cu o mie de ani înainte: ***Stătut-au de faţă împăraţii pământului, şi căpeteniile s-au adunat împreună asupra Domnului şi asupra Unsului Lui*** (Ps. 2, 1). Merg în taină, fiindcă se tem de popor şi de Cel pe Care vor să Îl omoare şi se sfătuiesc cum să-L ucidă; schimbă şoapte cu limbile lor rele, ticăloase, ca să se împlinească prorocia: ***Asupra mea şopteau toţi vrăjmaşii Mei, asupra Mea gândeau rele Mie. Cuvânt fărădelege au pus asupra Mea*** (Ps. 40, 7-8).

Dar iată că s-au adunat arhiereii, şi cărturarii, şi mai-marii poporului în curtea arhiereului numit Caiafa, făcându-şi în sfatul lor planul de a-L prinde pe Iisus prin viclenie şi a-L ucide; însă au spus: ***Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă***

tulburare în popor (Mt. 26, 5) – căci în adâncul inimilor lor negre simţeau ce fărădelege puseseră la cale, simţeau că Cel pe Care voiau să îl omoare era cinstit şi iubit de către popor ca Mare Făcător de Minuni şi că mulţi îl socoteau drept Mesia.

Pentru ce vreţi să-L omorâţi, nenorociţilor? Pentru că a învăţat lumea ce este bunătatea şi dreptatea? Pentru că a luminat întunericul lumii cu lumina Duhului Său Celui dumnezeiesc, cu dumnezeiasca lumină a propovăduirii Sale? Pentru că a făcut asemenea mulţime de minuni? Pentru că a vindecat bolnavi, pentru că a înviat morţi? Pentru că a poruncit mării şi vânturilor să se potolească şi acelea s-au supus Lui? Da, tocmai pentru aceasta, fiindcă, după cum spune evanghelistul Ioan Teologul, arhiereii şi fariseii au adunat sinedriul şi ziceau: ***„Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm aşa, toţi vor crede în El, şi vor veni romanii şi ne vor lua şi ţara şi neamul”*** (In. 11, 47-48).

Aşadar, se temeau că din pricina mulţimii minunilor toţi aveau să creadă în El. Aşa şi trebuia să fie, ca toţi să creadă în El din pricina minunilor negrăite, a cuvintelor cum nu mai auzise nicicând lumea, şi ar fi fost după dreptate! S-ar fi cuvenit să se bucure pentru faptul că poporul credea în Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul său, Mesia! Punând pricină pentru planul lor cel nelegiuit izbăvirea de năvălirea romanilor, ei minţeau, fiindcă romanii puseseră deja stăpânire pe Palestina, aceasta se întâmplase mai înainte.

Nu cumva pentru romani pretextul de a pustii toată Palestina avea să fie faptul că acolo Se arătase Cel mai mare învăţător al Dreptăţii şi binelui? Nu, să nu-i învinuim de asta pe romani; este o clevetire împotriva lor.

Şi totuşi, ce a dus la această înfricoşătoare fărădelege? De ce erau pline cu o asemenea răutate inimile cărturarilor, fariseilor şi arhiereilor? De ce îl urau ei pe Domnul Iisus, Fiul lui Dumnezeu, învăţătorul dragostei, Mântuitorul lumii? Tocmai din pricina invidiei josnice, negre – căci înainte de venirea lui Hristos ei erau stăpâni pe minţile şi inimile poporului israelit, erau căpeteniile şi învăţătorii lui; poporul îi socotea drept sfinţi şi drepţi, supunându-se orişicărui cuvânt al lor. Acum însă ei pricepeau că stăpânirea lor, întemeiată pe urâtă făţărnicie, în care nu era dreptate, nu era putere duhovnicească adevărată, se va surpa în atingere cu adevărul dumnezeieştii stăpâniri a Mântuitorului. Ei vedeau şi simţeau că nimeni n-ar fi putut rosti vreodată cuvinte ca ale Lui, şi se temeau că îşi vor pierde autoritatea, că din căpetenii vor ajunge supuşi – şi dorind să-şi întărească josnica stăpânire, ei năzuiau să curme viaţa lui Hristos.

Despre faptul că îi călăuzeau invidia şi răutatea josnică şi urâtă dă mărturie Hristos însuşi, înfierându-i cu asprime în public şi vorbindu-le în faţă aşa cum nimeni n-ar fi cutezat nici măcar să gândească despre ei: ***Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că închideţi Împărăţia Cerurilor înaintea oamenilor: că voi nu intraţi şi nici pe cei ce vor să intre nu lăsaţi*** (Mt. 23, 13). Era vreo fărâmă de curăţie, de sinceritate în inimile lor? Nu: acolo se afla întuneric de nepătruns, bezna nestrăbătută a păcatelor, urii şi răutăţii.

Iată alt chip, şi mai cumplit: chipul apostolului lui Hristos Iuda, căruia Domnul i-a spălat picioarele, pe care l-a împărtăşit cu Trupul şi Sângele Său şi care merge să îl vândă pentru treizeci de arginţi. O, groază! O, negrăită josnicie, ticăloşie neasemuită! El şi-a vândut învăţătorul, de la care văzuse atâta bine! Dar ce s-a întâmplat în sufletul acestui om nenorocit? El era stăpânit în întregime de către dracul iubirii de bani; trăia prin iubirea de bani, era un hoţ, cum spune Sfântul Evanghelist Ioan, purta lădiţa cu daniile pentru Mântuitorul şi ucenicii Săi, din care fura bani pentru sine. Iubirea de bani l-a adus în asemenea hal că numele lui a ajuns urât de întreaga lume: numele de Iuda a devenit sinonim cu trădarea, cu josnicia, cu mişelia.

Sfântul Apostol Pavel ne spune că iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor (l Tim. 6, 10). Oare nu vedem întărirea acestor spuse în Iuda cel necredincios? Care dovadă poate fi mai limpede? Nici una, fiindcă orice alt rău este nimic pe lângă acel rău cumplit la care l-a împins pe el iubirea banilor. Şi doar era apostol!

Evanghelia nu ne înfăţişează însă doar întuneric; ea ne arată şi lumina curată, harică. Iată în faţa noastră chipul curvei pocăite, pe care toţi o dispreţuiau şi o călcau în picioare. Cât de luminos este acest chip! Trebuie amintită aici şi cealaltă curvă, care a spălat cu lacrimi picioarele Mântuitorului, le-a şters cu părul său şi a primit de la Domnul iertarea tuturor păcatelor (Lc. 7, 38-48).

Mânată de aceleaşi simţăminte ale dragostei şi recunoştinţei, s-a apropiat de El o femeie, având un alabastru cu mir de mare preţ, şi l-a turnat pe capul Lui pe când şedea la masă. Şi văzând ucenicii, s-au mâniat şi au zis: ***„Pentru ce risipa aceasta?”*** (Mt. 26, 7) – şi lumea a auzit uluitoarele cuvinte ale Mântuitorului: ***Pentru ce faceţi supărare femeii? Căci lucru bun a făcut ea faţă de Mine*** (Mt. 26,10).

O, sfântă, curată dragoste, pe care a pus atât de mare preţ Domnul Iisus Hristos, dragoste din care noi avem atât de puţin şi căreia suntem datori să îi urmăm!

Izbitoare este deosebirea dintre acele căpetenii (Ps. 2, 2) şi apostolul-trădător – suflete negre, necredincioase, ticăloase – pe de o parte, şi curva dispreţuită de către toţi, dar cu inima curăţită prin dragoste şi prin pocăinţă, pe de alta. Să urmăm ei şi dragostei ei faţă de Domnul.

Oare nu suntem păcătoşi cu toţii? Avem cumva multă dragoste? Şi avem măcar o picătură de pocăinţă adevărată? Este oare plină inima noastră de dragoste care să stoarcă râuri de lacrimi ori să spargă într-un avânt evlavios vas de mult preţ pentru Domnul?

Deci, iată cum sunt oamenii care s-au perindat prin faţa ochilor noştri duhovniceşti când s-a citit Evanghelia de acum. Aşa sunt şi oamenii ce se perindă zilnic prin faţa ochilor noştri, adică oamenii care ne înconjoară. Legiuită este nemulţumirea noastră împotriva cărturarilor şi a fariseilor – dar Sfânta Scriptură, nu ne arată degeaba chipuri de oameni plini de nedreptate, răutate şi necredinţă, ci ca pildă a ceea ce nu trebuie să devenim noi înşine.

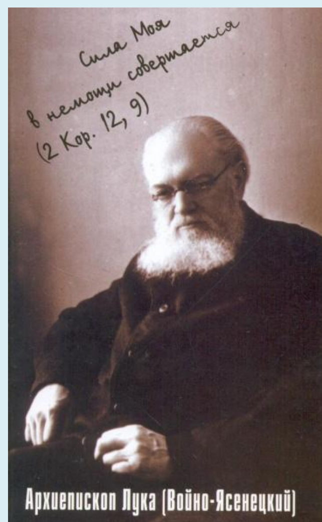
Nu trebuie să ne fie îndeajuns tulburarea şi nemulţumirea, ci trebuie să cugetăm şi la noi înşine cu adâncă sinceritate: oare nu este şi în noi ticăloşia acestor cărturari, farisei şi arhierei? Domnul Iisus Hristos i-a numit făţarnici, fiindcă făţărnicia şi prefăcătoria erau trăsăturile de căpetenie ale caracterului lor.

Iată, se cuvine să ne gândim dacă nu este şi în noi această trăsătură a făţărniciei – după care va trebui să mărturisim că este. Dacă Domnul le-a spus fariseilor că ei se îndeletnicesc doar cu curăţirea pe dinafară a paharului şi a blidului, în vreme ce pe dinăuntru, sunt plini de răpire şi viclenie, trebuie să ne gândim şi noi: ***nu cumva ne prefacem în faţa oamenilor că suntem buni, curaţi, evlavioşi, cum se prefăceau fariseii?*** Din păcate, mulţi sunt şi printre noi învăţătorii de lege, fariseii, făţarnicii, care în Evanghelie sunt numiţi pui de vipere (Lc. 3, 7), dar care se bucură de multă cinstire în popor. Se află şi printre noi unii asemenea cu Iuda, dar alţii sunt asemenea curvei care s-a pocăit, cu inima plină de dragoste pentru Domnul.

Să luăm aminte la inima noastră, să cântărim ce iese din noi şi din gurile noastre, nu ce intră în ele. Să trăim după poruncile sfintei dragoste, fiindcă toată legea lui Hristos se cuprinde într-o rostire: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi (Mt. 22, 39; Mc. 12, 31; Lc. 10, 27). Să ne amintim de lucrul acesta şi atunci Dumnezeu ne va binecuvânta şi ne va ierta toate păcatele.

Amin.

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvinte în Miercurea mare - Inima care s-a făcut sălaş diavolului

Cu fior în inimă ascultăm înfricoşătoarea istorisire despre felul în care L-a vândut Iuda pe dumnezeiescul Său învăţător. Fireşte, este pe de-a-ntregul de înţeles şi legiuită adânca nemulţumire împotriva celui despre care însuşi Domnul nostru Iisus Hristos le-a zis ucenicilor Săi: ***Oare nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Şi unul dintre voi este diavol*** (In. 6, 70).

Pesemne că nu o dată v-aţi pus întrebarea: ***pentru ce Domnul, Dumnezeu Atoateştiutor fiind, l-a ales pe Iuda în numărul celor doisprezece apostoli?*** Doar El ştia ce fel de om e Iuda, ştia că îl va vinde!

Lucrul pe care l-a făcut Iuda a fost prezis prin prorocul David cu mai bine de o mie de ani înaintea Naşterii lui Hristos. El spune din partea Domnului Iisus Hristos: ***Cel care a mâncat pâinea Mea a ridicat împotriva Mea călcâiul*** (Ps. 40, 9) – iar în psalmul 68 scrie: ***Facă-se curtea lui pustie şi în locaşurile lui să nu fie locuitor, şi vrednicia lui s-o ia altul*** (Ps. 68, 29).

Tot ce s-a întâmplat în viaţa pământească a Domnului a fost rânduit în Sfatul Dumnezeiesc încă dinainte de întemeierea lumii: prevăzută a fost căderea lui Adam şi a Evei, prevăzută a fost adânca stricare a neamului omenesc. A fost luată hotărârea ca Cea de-a Doua Persoană a Sfintei Treimi, Dumnezeu Cuvântul, să Se pogoare pe pământ, să se întrupeze şi prin propovăduirea Sa, prin moartea Sa pe cruce să mântuiască neamul omenesc care pierea.

Şi pe noi ne uimeşte adâncul dragostei faţă de omenirea pierdută, adânc ce a născut această hotărâre. Deci, totul a fost prevăzut şi prevestit prin proroci.

Sfântul Proroc Isaia a descris pătimirile lui Hristos atât de viu, atât de puternic, de parcă ar fi fost de faţă la ele, drept care este şi numit „evanghelistul Vechiului Testament”.

Dar de ce a fost ales Iuda în numărul ucenicilor Domnului? Fiindcă trebuia să se împlinească cele prevestite prin proroci. Aşa I-a plăcut lui Dumnezeu, aşa a rânduit Dumnezeu – deci, aşa trebuia să se întâmple.

Despre Iuda, Domnul a spus la Cina cea de taină un cuvânt înfricoşător: ***Unul dintre voi Mă va vinde. Bine era de omul acela dacă nu se năştea*** (Mt. 26, 21-24) – atât de groaznic a fost păcatul lui.

Ca să pricepeţi de ce a fost nevoie de Iuda ca unealtă prin care Domnul a fost dat la moarte, voi spune că în vechime Dumnezeu a ales nu o dată ca vase ale mâniei Sale oameni cufundaţi în păcate, fără nădejde de mântuire.

Astfel, El a spus poporului israelit prin gura prorocului Isaia: ***Ce veţi face voi în ziua pedepsirii, când va veni pieire de departe? O, Asirie, varga mâniei Mele şi toiagul urgiei Mele! Împotriva Unui neam fără de lege o voi trimite şi împotriva unui popor al urgiei Mele o voi îndrepta, ca să-l prade şi să-l jefuiască şi să-l calce ca pe tina uliţelor. Dar ea n-are aceeaşi judecată şi inima ei nu simte la fel; să prade este în inima ei şi să nimicească neamuri fără număr! Oare securea este ea măreaţă faţă de cel ce o ridică sau fierăstrărul se înalţă împotriva celui ce-l mânuieşte?*** (Is. 10, 3, 5-7, 15).

Aşa a fost Faraon, care n-a vrut să dea drumul israeliţilor din Egipt; aşa a fost cumplitul împărat Nabucodonosor. Aşa a fost şi Iuda. ***Domnul nu a făcut pe nimeni rău din fire. Oamenii nu se nasc răi. Răii sunt răi fiindcă aleg de bunăvoie calea răului. Ei ar putea să fie buni, ar putea scăpa de înfricoşătorul lor destin, dacă ar vrea.***

Amintiţi-vă adevărul de temelie, cel mai însemnat dintre adevăruri: Dumnezeu nu trage pe nimeni la Sine cu de-a sila, prin frică şi cutremur nu face pe nimeni să I se supună, îi place numai dragostea liberă şi curată. Supunerea din frică nu are nici un fel de valoare morală.

Să privim totuşi mai adânc în inima lui Iuda, fiindcă astfel vom putea afla o învăţătură importantă şi pentru noi înşine. Şi Iuda, dacă ar fi vrut, ar fi putut scăpa

de soarta înfricoşătoare a trădării. El a umblat trei ani de zile împreună cu ceilalţi apostoli în urma Domnului Iisus Hristos; trei ani a ascultat dumnezeieştile Lui cuvinte şi-a fost martor al marilor minuni făcute de către El.

Câte lucruri bune şi mari n-a văzut el de la învăţătorul său! Cât de blând S-a purtat cu el Mântuitorul chiar şi în acel ceas înfricoşător al Cinei celei de Taină, când era gata deja, să plece ca să îl dea pe Domnul în mâna arhiereilor. Ar fi putut să-L dea pe Iuda în vileag cu asprime şi cu mânie în faţa tuturor – însă nu face asta, ci cu adâncă întristare le spune ucenicilor că unul dintre ei îl va vinde, fără să-i spună măcar pe nume. El aşteaptă; nu se va stinge gândul trădării în inima lui Iuda, nu se va pocăi acesta pentru fărădelegea pe care o plănuia, nu se va lăsa păgubaş de hotărârea vânzării? Dar răul ajunsese în această inimă la o putere atât de uriaşă încât acesta nici nu s-a ruşinat să întrebe împreună cu ceilalţi ucenici: Nu cumva sunt eu? Domnul nu l-a dat nici atunci în vileag pe trădător înaintea tuturor ucenicilor, ci doar a rostit lin: Tu ai zis. Aceasta însemna: „Ai recunoscut singur că Mă vei vinde".

Şi i-a dat Sfânta Pâine. Şi după îmbucătură a intrat atunci satana în el, spune Sfântul Apostol Ioan. Satana şi-a făcut sălaş în inima lui Iuda, la fel cum Duhul Sfânt face sălaş al Său din inimile oamenilor curaţi şi drepţi. Satana nu se sălăşluieşte dintr-o dată în inima omului – el n-are stăpânire să intre în ea, mai ales dacă această inimă este sfinţită prin marile Taine ale pocăinţei şi împărtăşaniei. El n-a intrat deodată nici în inima lui Iuda, ci mai întâi l-a smintit, trăgându-l spre rău şi spre trădare vreme îndelungată – pesemne chiar dinainte de apostolia lui, fiindcă ştim din Evanghelie că era hoţ: deci şi înaintea apostoliei era împătimit de bani. ***Deci, când a pus satana stăpânire desăvârşită pe inima lui Iuda? Atunci când în acesta s-a pârguit deplin hotărârea de a-L trăda pe Mântuitorul şi ca urmare Duhul Sfânt l-a părăsit.***

Însă nu numai Iuda a fost sălaş al diavolului: mulţi oameni s-au împotmolit în rău, minciună, omoruri, furturi într-o aşa măsură încât în ei s-au sălăşluit duhurile rele. Cu ei s-a întâmplat lucrul despre care vorbeşte Domnul Iisus Hristos: ***Când duhul necurat a ieşit din om, umblă în locuri fără apă, căutând odihnă, şi nu găseşte. Atunci zice: „Mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieşit"; şi venind, o află golită, măturată şi împodobită. Atunci se duce şi ia cu sine alte şapte duhuri mai rele decât el şi, intrând, se sălăşluiesc aici, şi se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi*** (Mt. 12, 43-45).

Această grozăvie a sălăşluirii duhului rău ameninţă pe fiecare dintre noi, chiar dacă ne rugăm şi ne împărtăşim cu Sfintele Taine, fiindcă Trupul şi Sângele lui Hristos

nu sunt un talisman şi nici ceva care apără în mod mecanic de tot răul, de toate năvălirile diavolului şi îngerilor lui. Ele sunt un mare, nemăsurat ajutor al lui Dumnezeu în lupta noastră cu ispitele de la duhurile rele, dacă va fi inima noastră curată, dacă ne vom strădui mereu, zi de zi, să nu păcătuim.

Deci, să păzim în inimile noastre cuvântul Mântuitorului: Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăţia Cerurilor se ia prin străduinţă, şi cei ce se silesc pun mâna pe ea (Mt. 11, 12). Să ne luptăm necontenit cu păcatele şi cu patimile şi, aducându-ne aminte de greşelile noastre, să nu osândim pe nimeni. Fie ca Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos să ne dea ajutorul Său cel atotputernic, că a Lui este slava şi stăpânirea, dimpreună cu Părintele Său cel fără de început şi cu Preasfântul Duh în veci.

Amin.

Sfântul Ioan de Kronstadt: Învăţătură în Miercurea mare

Fraţilor! Ziua de acum este ziua când Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a fost vândut spre pătimiri şi spre moarte.

Suflete credincioase, care sunteţi în stare să preţuiţi şi să simţiţi neasemuita lepădare de Sine, pentru a noastră mântuire, a Domnului şi Prietenului nostru, al tuturor! ***Păziţi-vă inima cu cât mai multă grijă, mai ales din ziua de astăzi, doar pentru El, şi nu lăsaţi să pună stăpânire pe voi nimic lumesc, nimic stricăcios, nici o patimă. Dovediţi că şi voi ştiţi să răspundeţi la dragoste cu dragoste, că sunteţi creştini adevăraţi şi că din iubire pentru Hristos puteţi priveghea împreună cu El, adică puteţi priveghea asupra inimii voastre măcar cele câteva ceasuri în care El a băut singur pentru noi paharul mâniei cereşti.***

Băgaţi-L prin credinţă în inimile voastre pe Hristos Domnul, Care suferă pentru noi, pătimiţi acolo, în inimile voastre, împreună cu El; amintiţi-vă păcatele voastre, întristaţi-vă şi, dacă se poate, plângeţi pentru ele. Pentru voi să plângeţi (Lc. 23, 28), zice Domnul. ***Trimiteţi-vă suspinele şi lacrimile către Hristos, şi acesta va fi cel mai plăcut lucru Domnului, Care suferă pentru noi: nu după multă vreme veţi simţi în inimile voastre bunăvoirea Lui faţă de voi, răsplata pentru darul vostru din inimă: pacea din suflet care covârşeşte toată mintea (Filip. 4, 7) şi bucuria cerească, lină, vă vor vesti că jertfa inimii înfrânte şi smerite, pe care o aduceţi, nu este urgisită, ci primită de către Domnul în altarul Său cel mai presus de ceruri şi gândit.***

După ce vă veţi fi curăţit în seara aceasta prin Taina Pocăinţei – dacă este cineva care nu s-a curăţit deja - vă veţi învrednici mâine să vă împărtăşiţi cu Trupul şi cu

Sângele Lui: să vă unească această cină a dragostei cu Cel ce a poruncit să fie săvârşită spre pomenirea Lui, să vă amintească întotdeauna nemărginita Lui iubire faţă de noi şi să ne dea putere să petrecem cu sfinţenie zile mari care vin, în duhul iubirii înflăcărate faţă de Domnul, Care Şi-a pus sufletul pentru noi. Amin.

(în: Sfântul Ioan De Kronstadt, Cuvinte la Postul Mare, Editura Sophia, Bucureşti, 2013)

Sfântul Teodor Studitul – Cuvânt în Sfânta şi marea Miercuri despre mântuitoarele patimi ale lui Hristos şi despre smerenie şi răbdare

Fraţilor şi părinţilor, această zi este sfântă şi cinstită, căci din ea încep sfintele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos, Care a suferit pentru mântuirea lumii, precum şi proorocul David a propovăduit în psalmul al doilea zicând: ***„Pentru ce s-au întărâtat neamurile şi noroadele au căutat cele deşarte? Stătut-au de faţă Împăraţii pământului şi boierii s-au adunat asupra Domnului şi asupra unsului său",*** căci s-au adunat boierii călcători de lege, evreii, şi sfat rău şi pierzător au sfătuit Împotriva lui Hristos Dumnezeul nostru.

Şi Iuda ucenicul viclean s-a lepădat de dascălul său şi cu sărutare vicleană L-a vândut vrăjmaşilor evrei. Aceştia L-au legat şi L-au adus înaintea divanului pe Domnul lumii şi l-au întrebat şi L-au cercetat, iar El cu multă smerenie răspunzând (o auzire înfricoşată!) una din slugile ce sta înainte l-a lovit cu palma peste obraz, zicându-i: „Aşa răspunzi Arhiereului?"
Dar El a suferit, zicând: ***„De am vorbit rău, mărturiseşte de rău, iar de am grăit bine de ce mă baţi?"***

Apoi a fost necinstit de nelegiuiţi, batjocorit, scuipat, bătut şi apoi, pironit pe cruce. Însă nici atunci nu S-a tulburat asupra ucigaşilor, ci Se ruga pentru ei zicând: ***„Părinte, iartă-le lor păcatul acesta, că nu ştiu ce fac"***, însă ei nu s-au îndestulat cu câte necinstiri îi făcuseră, ci au adăugat şi altele, adică cu fiere şi cu oţet L-au adăpat şi nici cu omorârea Celui fără de moarte n-au încetat mânia ce-I purta, ci L-au împuns în coastă cu suliţa. Acestea sunt, pe scurt, înfricoşatele patimi ale lui Hristos.

Însă cine le ascultă cu luare aminte şi cu tot sufletul, nu se aprinde de mânie, nu se sminteşte, nu se mândreşte, nu pismuieşte, nici vrăjmăşeşte pe fratele său. Nu pofteşte să fie slăvit, ci se smereşte şi se numeşte pe sine pământ şi cenuşă, doreşte să se împărtăşească de patimile lui Hristos, se nevoieşte să moară pentru Hristos, ca să dobândească slava Învierii Lui.

De aceea şi noi să avem îndrăznire fraţilor, într-un fel ne-am împărtăşit de patimile stăpânului: că vedeţi unde suntem, fiind izgoniţi pentru mărturisirea pravoslavnicei credinţe, iar mai înainte am fost închişi şi a curs sânge din noi din pricina multelor bătăi, şi unii din fraţi au murit cu mucenicie în Domnul. Deci în aceasta să ne lăudăm, în acest dar, al Domnului, însă pentru om fericirea nu este adevărată, fiindcă mintea oamenilor lesne se întoarce şi se preface, şi fiindcă nu ştim ce va fi până mâine, precum zice Solomon.

Pentru aceea vă rog ca să staţi neclintiţi şi întăriţi în reaua pătimire pentru credinţa Evangheliei, ca şi cum am avea un duh şi un suflet şi nu vă temeţi de înfricoşările vrăjmaşilor credinţei, nici să fiţi stânjeniţi de la vreo faptă bună. Ci mai vârtos să fiţi gata şi sârguitori la tot lucrul bun, ca nişte slujitori ai lui Dumnezeu, în ascultare, în smerenie şi în răbdare, că mult se cade a suferi ca să săvârşiţi voia lui Dumnezeu şi să câştigaţi viaţa de veci.

Încă puţin, şi vine Domnul să odihnească şi să slăvească pe cei ce s-au ostenit şi au pătimit mult pentru numele Lui cel sfânt. Vine şi nu va zăbovi. De ce ne mâhnim pentru ispitele ce ne vin şi nu ne mâhnim mai degrabă, prin dragoste, pentru Domnul în toate zilele? Că zice Apostolul: ***„De vom muri pentru numele Lui, vom vieţui in veci cu El şi de vom suferi, vom împărăţi cu El În veci, iar de ne vom lepăda de El şi El se va lepăda de noi; de ne vom face necredincioşi, El rămâne de-a pururea credincios, căci a se lepăda de Sine, nu poate".***

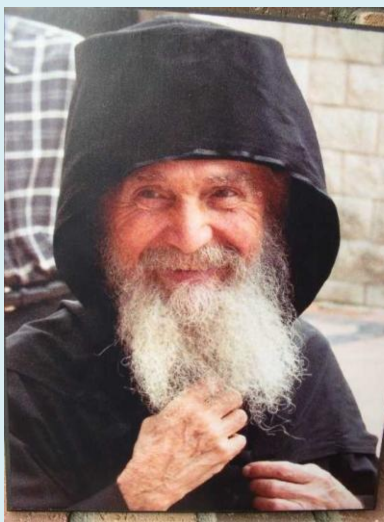
Să socotim, fraţilor, câtă bucurie vor avea sfinţii, când vor vedea pe Domnul nostru Iisus Hristos venind din cer cu mulţime de sfinţi şi de îngeri şi-i va chema pe ei şi-i va încununa cu bucurie nespusă, ca să fie împreună cu El în veci. Şi dimpotrivă, câtă ruşine vor avea cei ce n-au ascultat Evanghelia şi cei ce au defăimat sfintele Lui porunci, căci vor fi osândiţi la chinul veşnic împreună cu diavolul.

Deci socotind acestea totdeauna şi încă şi altele multe, cât timp vieţuim aici, să curăţim sufletul nostru şi să-l luminăm cu lacrimile pocăinţii de toată întinăciunea trupului şi a sufletului, făcând sfinţenie în frica lui Dumnezeu, punând silinţă şi la alte fapte bune, urând toată fapta rea şi săvârşind tot lucrul bun.

Să avem între noi dragoste frăţească, unul pe altul cinstind. La săvârşirea pravilei noastre să fim cu osârdie şi după cum grăieşte Apostolul, să petrecem cu râvna Duhului aprinşi fiind, Domnului slujind, cu nădejdea bucurându-ne, scârba suferind, cu rugăciunea îndeletnicindu-ne, ca în această bună alcătuire şi viaţă bine plăcută, să prăznuim şi Paştile de aici şi să ne învrednicim şi bunătăţilor veşnice, în Hristos Iisus Domnul nostru, a căruia este slava şi puterea împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(din Cuvântări duhovniceşti – Sfântul Teodor Studitul)

Avva Efrem Filotheitul – Omilia a II-a - „Cămara Ta, Mântuitorule…” (Despre Rai)

Cămara Ta, Mântuitorule …. Femeia păcătoasă care a spălat cu lacrimi picioarele lui Iisus – pildă luminoasă de pocăinţă şi de încredere în adâncul indurărilor Domnului: fără deznădejde!

„Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită, şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa; luminează-mi haina sufletului, Dătătorule de lumină, şi mă mântuieşte“, cântă Biserica noastră.

Sufletul creştinului, sufletul pocăit care are simţirea propriei păcătoşenii şi responsabilităţi, îşi întoarce ochii către Mirele Bisericii şi strigă cu jale: „Mântuitorul meu, Binefăcătorul meu, Tu, Cel care Te-ai răstignit pentru mine, sufletul cel păcătos, nu am haină curată, nu am haină înălbită în lacrimi şi pocăinţă, nu am veşmânt curat; cum mă voi înfăţişa înaintea Ta, Mire ceresc al fiecărui suflet pocăit şi curat? Cămara Ta de nuntă este împodobită şi frumoasă, însă eu nu am veşmânt să intru şi să locuiesc veşnic în ea. Te rog, Te implor, Mire ceresc al sufletului meu, luminează-mă, curăţeşte-mi haina sufletului, dă-mi trebuincioasele mijloace de curăţire spre a mi se lumina acest veşmânt şi a mă învrednici să devin părtaş, să devin vrednic să locuiesc în această cerească şi veşnică cămară de nuntă a Ta“.

Împărăţia lui Dumnezeu, Ierusalimul cel de sus, lumea cerească cea veşnică şi neschimbată – aceasta este cămara de nuntă a lui Dumnezeu, în care locuieşte Dumnezeu în lumină, în care îngerii cântă neîncetat „Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti

Dumnezeul nostru“. În acea lume cerească se află fericirea lui Dumnezeu, bucuria şi frumuseţea.

Sufletele luminate şi curăţite prin lacrimi simt această cămară de nuntă cerească, o gustă încă de acum, o văd cu ochii sufletului, o poftesc, o doresc şi tânjesc după ziua şi ceasul în care vor pleca şi vor locui în ea.

Noi însă, oameni netrebnici, nu avem mărturia conştiinţei, căci sufletul nostru nu este curat, şi nici trupul. Tocmai de aceea nici ochii sufletului nostru nu sunt deschişi, ca să vedem lumea cerească, acea frumuseţe pe care a văzut-o pentru puţin timp Apostolul Pavel şi a strigat: ***O, adâncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecăţile Lui şi cât de nepătrunse căile Lui!*** (Romani 11, 33);

şi iarăşi, în alt loc: ***Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*** (I Corinteni 2, 9).

În această cămară cerească suntem chemaţi să devenim casnici, să locuim împreună cu îngerii, cu Sfinţii, în acest Ierusalim de sus, în frumuseţea Împărăţiei Cerurilor, în lumina cea neapropiată, în întunericul cel mai presus de lumină al necunoaşterii lui Dumnezeu, după ce ne vom curăţi veşmântul sufletului nostru.

La această curăţire a hainei pe care suntem chemaţi s-o dobândim ne ajută foarte mult Biserica noastră. Pentru aceasta, în acest timp în care, şi în acest an, s-au deschis înaintea noastră aceste zile sfinte de post – nu numai cu înfrânare de la mâncăruri, ci şi de la dorinţele cele rele - trebuie ca ***fiecare creştin care doreşte să se mântuiască să-şi adune gândurile şi hotărârile şi să se lupte să trăiască mai cuviincios, mai simplu, curmând strădania exterioară spre înfrumuseţare şi întorcând-o către înfrumuseţarea lăuntrică.*** Vasul cel din afară se distruge, se strică, devine pradă şi hrană viermilor şi a stricăciunii; ***frumuseţea sufletului, însă, nu numai că nu poate fi stricată de nici un lucru, ci Duhul lui Dumnezeu o împodobeşte spre o şi mai mare nobleţe.***

Timpul se împuţinează tot mai mult. Fiecare zi care trece este şi un pas către moarte. ***Să ştiţi că fie şi numai o singură lacrimă este de aceeaşi putere cu o baie. Precum baia uşurează trupul şi spălarea curăţă haina, tot astfel şi lacrimile sufletului ce se pocăieşte curăţă inima, curăţă mintea, curăţă trupul, curăţă viaţa, curăţă cuvântul, curăţă chiar şi orice expresie a omului.***

Să îngenunchem şi să ne rugăm cu multă smerenie. Fiecărui suflet care se pocăieşte i se dă cuvânt, i se dă rugăciune luminată. Aceasta o vedem în Sfânta şi Marea Marţi [Miercuri], la desfrânata pe care ne-o înfăţişează Evanghelia.

De unde ştia aceasta, o femeie care făcea trotuarul, să se roage? Din clipa în care s-a hotărât să se pocăiască şi a început să se plece către lumină şi către adevăr, i s-a dat duh de rugăciune. ***Cât de frumoase sunt cuvintele ei în faţa Mântuitorului! A îngenuncheat înaintea Lui şi cu siguranţă a purtat o discuţie lăuntrică cu El. Şi-a exprimat pocăinţa din toată inima, deoarece i s-a descoperit că Acesta este unicul ei Mântuitor şi toţi ceilalţi au înşelat-o. A văzut că numai Iisus Hristos este Cel care îi va da lumina, uşurarea, bucuria şi iertarea multelor ei nelegiuiri.***

„Primeşte-mă pe mine, păcătoasa; primeşte-mi adâncul păcatului!"

Şi aţi văzut că lacrimile ei au fost atât de multe, încât au udat preacuratele picioare ale lui Hristos şi a fost nevoită să le şteargă cu părul ei cel bogat. Nu era nevoie de alt mir pentru Hristosul nostru. Cel mai preţios mir au fost lacrimile ei, care preţuiau cât o mare avuţie. Au fost în stare să şteargă toată datoria pe care ea o avea înaintea lui Dumnezeu. Şi, deşi era cufundată şi înecată în întinăciune şi duhoare, acele preţioase lacrimi au ajutat-o să-şi lumineze haina sufletului şi să fie primită de Mântuitorul nostru. ***Oare noi când ne vom lumina haina sufletului?***

Astfel, fiecare suflet păcătos care plânge, care udă în chip gândit picioarele Hristosului nostru, primeşte această răsplată, pe care a dobândit-o şi femeia cea desfrânată. Ea nu numai că s-a mântuit, dar a devenit şi o luminoasă pildă pentru orice suflet rătăcit, căci îi arată modul, calea şi lumina pentru întoarcere. Dacă ar fi putut cineva să se cufunde în adâncul sufletului acestei femei în clipa în care plângea şi uda preacuratele picioare ale lui Iisus, ar fi văzut ce greutate i s-a luat, ce odihnă şi ce uşurare a primit conştiinţa ei. Pentru aceste lacrimi ale ei, Hristos i-a dat deplină iertare a păcatelor.

Tot astfel şi fiecărui om care se întoarce lângă El, îi dă din belşug iertare; este de-ajuns să se pocăiască sincer. După pocăinţă nu mai este nici o problemă. ***Viu sunt Eu, zice Domnul; nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu*** (Iezechiil 33, 11 – Septuaginta). Dumnezeu Se jura pe Sine Însuşi şi zice: „Nu vreau ca nici un om, nici un suflet să se piardă şi să se osândească, ci îl voi aştepta. Voi cheltui oricâtă vreme şi oricâtă aşteptare pentru întoarcerea lui". Să urmăm calea cea luminoasă a pocăinţei; dacă ne pocăim sincer, atunci Dumnezeu ne primeşte pocăinţa şi creează o legătură nouă cu noi.

De multe ori omul, din pricina greutăţii păcatului, ajunge în punctul de a zice: „Dar este cu putinţă ca Dumnezeu să-mi ierte cele ce am făcut?" Dintr-un

anumit punct de vedere are dreptate. Simte greutatea şi se întreabă dacă Dumnezeu poate duce o asemenea greutate! Pentru numele lui Dumnezeu! Nu poate Dumnezeu, Hristos, adâncul milostivirii şi al indurărilor, să ridice greutatea unui suflet păcătos? O mână de nisip aruncată în ocean are vreo substanţă? Nicidecum, ci se pierde. Se mai vede ceva la suprafaţă? Nimic. Exact aşa este şi cu toate păcatele omenirii: sunt un nimic în faţa abisului milostivirii lui Dumnezeu. Cu mult mai mult păcatele unui singur suflet!

Vine însă din dreapta înstrăinatul de mântuirea omului, demonul, şi sfătuieşte sufletul: „Nu vei fi iertat cu nimic!“. Îl împinge, îl presează spre crima sinuciderii. De aceea, noi să nu credem niciodată aşa ceva, chiar dacă am săvârşi crime în fiecare zi. Niciodată să nu ne pierdem nădejdea, oricâte am săvârşi, oricât am cădea, oricât ne-am lovi şi ne-am umple de răni. Fără deznădejde!

Dar gândul va spune: „Până când mă va aştepta Dumnezeu?“. De vreme ce Dumnezeu îţi dăruieşte viaţa, acesta este un indiciu că te aşteaptă. Nu poţi tu anula dreptul lui Dumnezeu de a aştepta. Cu această nădejde, cu acest curaj să ne rugăm la Tronul Harului lui Dumnezeu.

Avem nenumărate pilde luminoase de pocăinţă ale unor oameni care, deşi se aflau departe de Dumnezeu, s-au întors, şi nu numai că s-au mântuit pur şi simplu, ci au atins şi mari măsuri de sfinţenie.

Cuvioasa Maria Egipteanca ce a fost? Câţi şi câte, ca şi Cuvioasa Maria, n-au fost oameni păcătoşi, iar mai apoi au devenit sfinţi?! Pentru aceasta, ***nimeni să nu deznădăjduiască, ci să meargă cu pocăinţa la duhovnic, care are prin cuvânt putere să-L împace pe păcătos cu Dumnezeu, să-l îndrepteze într-o clipă.*** „Câte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer. Harul Preasfântului Duh le va avea iertate şi dezlegate şi în veacul de acum, şi în cel viitor“.

Automat, „calculatorul” lui Dumnezeu afişează „păcate = zero” şi, în acelaşi timp, se deschide poarta Împărăţiei Cerurilor. Cămara de nuntă a lui Hristos îl primeşte pe omul care mai înainte nu avea haina sufletului luminată.

Pentru această mare milostivire a lui Dumnezeu să-I mulţumim, să I ne închinăm cu toată recunoştinţa sufletului nostru. Dacă Dumnezeu n-ar fi fost atât de nemărginit de milostiv, nimeni nu s-ar fi mântuit, deoarece nimeni nu este şi n-a fost pe pământ fără prihană, fără greşeală sau pată. Nimeni nu se poate lăuda că şi-a păzit inima curată şi fără prihană. Milostivirea lui Dumnezeu este însă atât de eficace, medicamentul acesta este atât de redutabil, încât le şterge

pe toate. Face intervenţii formidabile, operaţii neverosimile, şi îl mântuieşte pe om dintr-o moarte sufletească sigură.

Aici vedem suflete care au plecat din viaţă nepocăite şi, prin intervenţia şi pronia dumnezeiască, la rugăciunile unor oameni sfinţi, s-au întors înapoi şi au primit iertare. Pentru sufletul însuşi osândit, după moarte nu mai există pocăinţă. Pentru a se pocăi, trebuie să se întoarcă la viaţă. Până şi astfel de minuni a făcut purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru a-l mântui pe om.

Cămara de nuntă este gata, Hristos ne aşteaptă. Nu trebuie să ne apuce seara. Acum păşim pe terenul postului şi al curăţirii, iar baia pocăinţei ne aşteaptă. Să valorificăm timpul de acum, şi toate vor contribui la pocăinţă. Cuvintele Bisericii sunt toate spre străpungerea inimii, este de-ajuns să fim atenţi la sensul lor. Să îngenunchiem în fiecare zi, în fiecare noapte, şi să ne rugăm lui Dumnezeu să ne dăruiască duh de străpungere şi lacrimi.

Şi, ***când Domnul Se va atinge de ochii noştri, să-I mulţumim, să ne smerim şi să-I arătăm neputinţa noastră, că adică numai prin milostivirea Lui ne pocăim, iar nu pentru că suntem în stare şi vrednici de pocăinţă. Faptul că credem în Dumnezeu şi că ne recunoaştem păcătoşenia este Harul lui Dumnezeu, este milostivire. Dacă nu adumbreşte Harul, omul nu se schimbă. Dacă ne gândim la întoarcere, dacă ne pocăim, dacă ne schimbăm – acesta este Harul lui Dumnezeu. Ca să vină Harul lui Dumnezeu, trebuie să fim primiţi de către Har.***

Să ne pocăim câtă vreme timpul este la dispoziţia noastră, cât avem timpul înaintea noastră. Dumnezeu este atât de bun, Tatăl Ceresc are o astfel de inimă încât toţi încăpem înlăuntrul Său, este de-ajuns să ne apropiem cu pocăinţă şi mărturisire. Mai cu seamă acum să ne apropiem la Liturghiile Darurilor mai înainte sfinţite, deoarece sunt pline de străpungere şi de har. Ce frumos este Heruvicul de la Liturghia Darurilor! Şi acel Heruvic din Sâmbăta Mare, ce dogmatică şi teologie conţine!

Să ne silim pe noi înşine, ca să fim aflaţi priveghind, luptând împotriva lipsei de sârguinţă şi a leneviei, căci acestea împiedică venirea bunătăţilor lui Dumnezeu către om. Vine diavolul şi ne aduce osteneală, sfârşeală, şi ne şopteşte: „Nu face metaniile, nu te ridica acum la rugăciune, eşti obosit, dormi puţin mai mult, căci trebuie să mergi la lucru…” şi atâtea altele. ***Să nu-l ascultăm, să ne silim, căci nu ştim ce se poate întâmpla peste câteva clipe. În ce te voi afla, în aceea te voi judeca. Dacă ne va afla silindu-ne, ne va rândui împreună cu cei silitori. Dacă***

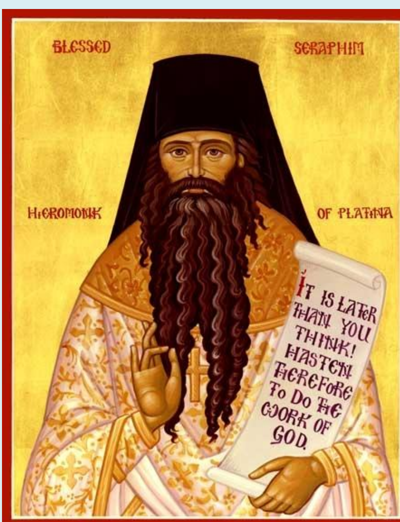
ne va afla în lenevire şi neluare aminte, vom fi rânduiţi cu cei trândăvi şi cu cei înfrânţi.

Să-i ajutăm şi pe semenii noştri; să le vorbim despre Dumnezeu, despre iubirea Părintelui Ceresc, să le dăm curaj şi nădejde. Un suflet să ajutăm, şi aceasta este cea mai mare milostenie. Precum şi pe noi ne ajută alţi oameni, trebuie să facem şi noi acelaşi lucru.

Să ne silim, aşadar, în toate, ca să intrăm în cămara de nuntă a lui Hristos, căci a celor ce se silesc este Împărăţia Cerurilor. Amin.

(din: Ne vorbeşte Stareţul Efrem Filotheitul. Meşteşugul mântuirii, Editura Egumeniţa)

Părintele Serafim Rose – Cum începe înşelarea sau cum oricare dintre noi îl poate vinde pe Hristos

Din "Viaţa şi lucrările părintelui Serafim Rose": Părerea de sine

De se va bizui cineva numai pe a sa dreptate şi pe izbăvirea ce singur şi-o lucrează, în deşert şi în zadar se trudeşte. Că toate ale dreptăţii sale ca o cârpă lepădată se vor arăta în ziua cea de pe urmă, precum zice Isaia: „Ca o cârpă lepădată toată dreptatea noastră" (Îs 64,5) (Sfântul Macarie cel Mare (†390), Omilii duhovniceşti XX, 3)

Diavolul nu vânează pe cei pierduţi; el îi vânează pe cei trezvitori, pe cei ce sunt aproape de Dumnezeu. El ia de la dânşii încrederea în Dumnezeu şi începe să-i lovească cu întemeiere în sine, cu îndreptăţiri, cu gânduri şi cârtire. Prin urmare, să nu ne punem încrederea în gândirea noastră logică. Să nu crezi niciodată gândurilor tale. Trăieşte simplu şi fără să te gândeşti prea mult, ca un copil pe lângă tatăl său. Credinţa fără prea multă gândire lucrează minuni. Gândirea logică împiedică harul lui Dumnezeu şi minunile. Lucrează răbdarea, fără a judeca cu gândirea logică. (Avva Paisie Athonitul, †1994)

"Într-un capitol anterior am discutat despre sindromul, fatal atât pentru monahism, cât şi pentru oricare altă nevoinţă creştină, cunoscut sub numele de „întemeiere în sine".

Strâns legat de acesta este un alt sindrom, pe care părintele Seraphim l-a identificat drept părere de sine „duhovnicească". Persoana prinsă în această capcană ajunge să creadă şi să pretindă că acţionează conform unor „principii duhovniceşti", dar în

realitate el îşi face voia, satisfăcându-şi şi conservându-şi egoul şi rămânând întărit în propriile păreri.

„În jurul lui se ţese o plasă de idei“, explică părintele Seraphim, „ce nu au nici un contact cu realitatea… De obicei diavolul se foloseşte de o idee neînsemnată ca să ne «prindă», ştiind că aceasta ne va prinde prin ceva ce ne emoţionează, şi că această «prindere» este de ajuns ca să ne facă să începem a ţese întreaga pânză de păianjen care să ne prindă“ *(1 Scrisoarea Pr. Seraphim Rose către Alexei Young, 31 ianuarie 1976)* .

Părintele Seraphim a discutat această problemă de mai multe ori în scrierile şi în epistolele sale, precum şi în discuţiile cu fraţii de la schit. În 1973, bunăoară, i-a scris unui fost frate de mănăstire despre care simţea că fusese prins în capcana părerii de sine: *„Fiind tu însuţi, îţi vei petrece întreaga viaţă încercând să-ţi păstrezi sufletul, sub pretextul propriei înţelegeri a «principiilor» Bisericii ş.a.; iar cel ce-şi păstrează sufletul său, acela îl va pierde. Doar dacă vei căuta să-ţi pierzi sufletul pentru Hristos, dăruindu-te întru totul, doar atunci îl vei putea câştiga“.*

În 1975, Părintele Seraphim a scris despre unul dintre liderii facţiunii supercorecte, despre care simţea că fusese prins în aceeaşi capcană: *„Iată un semn sigur că, în cazul de faţă, în ciuda tuturor argumentelor sale exterioare, Părintele greşeşte din punct de vedere duhovnicesc: el a mâhnit cumplit pe un ierarh (scrisoarea Vlădicăi Averkie adresată nouă este una de deznădejde, iar dacă Părintele ar spune, spre a se dezvinovăţi, că Vlădica Averkie nu l-a înţeles cum trebuie, atunci greşeala este tot de partea Părintelui , pentru că nu a căutat să se facă înţeles aşa cum se cuvine) şi, în plus, i-a supărat cumplit pe cel puţin alţi doi; cu toate acestea nu s-a auzit nici măcar un cuvânt, cum că Părintele şi-ar exprima regretul, ci doar că el are «dreptate». Acest om se află în faţa unui adevărat dezastru duhovnicesc; el a ieşit de pe calea ortodoxă în modalităţile sale de a simţi şi de a percepe, modalităţi pe care cândva credeam că le înţelesese“* .

În anul 1977, de praznicul Sfântul Patrick, pe când le vorbea fraţilor şi închinătorilor adunaţi în trapeză, Părintele Seraphim a arătat cum poate cineva să se abată de la calea mântuirii, căzând în părerea de sine. El a început prin a relata o întâmplare adevărată, petrecută la începuturile Frăţiei: *„La San Francisco era o persoană care s-a înflăcărat de ideea Rugăciunii lui Iisus. A început să adauge rugăciune peste rugăciune, până când a ajuns, numai dimineaţa, la 5000. Chiar acolo în mijlocul lumii, în mijlocul oraşului, dimineaţa, înainte de a face orice altceva, înainte de a mânca, acest om era în stare să rostească Rugăciunea lui Iisus de 5000 de ori, pe balcon, şi se simţea minunat de proaspăt şi de insuflat.*

Apoi într-o dimineaţă s-a întâmplat ca cineva să se oprească chiar sub balconul său şi să înceapă să lucreze ceva tocmai când omul nostru rostea ultima mie de rugăciuni. Iar acel om şi-a ieşit din sărite în aşa hal, încât a ajuns să arunce în el cu farfurii! Cum să reacţionezi faţă de un om preocupat de viaţă duhovnicească, de Rugăciunea lui Iisus, care, dintr-o dată, în timp ce rosteşte rugăciunea, e în stare să înceapă a arunca cu farfurii?Aceasta înseamnă că înăuntrul lui patimile erau libere, din pricina faptului că omul era amăgit de gândul său părerea că ştia ce anume este bine duhovniceşte pentru el. El acţiona după propria părere, dar nu cu trezvie, nu intru cunoştinţă; şi de cum s-a ivit prilejul, patimile au răbufnit. În acest caz este mai de folos să nu spui de 5000 de ori Rugăciunea lui Iisus, ci să faci ceva care să fie duhovnicesc“ .

În 1982, cam cu o jumătate de an înainte de adormirea sa, Părintele Seraphim a vorbit din nou despre primejdia de a lăsa ca părerile noastre să eclipseze pe Dumnezeu şi voia Lui pentru viaţa noastră. Era în Miercurea Mare, ziua când Biserica pomeneşte vinderea lui Hristos de către Iuda; iar Părintele Seraphim a ţinut un cuvânt despre felul cum părerea de sine a lui Iuda, ascunsă sub masca dreptăţii, l-a făcut să-L dea pe Însuşi Dumnezeu spre a fi răstignit.

După ce a dat citire pasajului din capitolul 26 de la Sfântul Matei, Părintele Seraphim a început: ***„În acest pasaj din Scriptură citim că Domnul nostru, pregătindu-se pentru Patima Sa, a venit la Dânsul o femeie şi L-a uns cu mir de mult preţ, fiind insuflată de Dumnezeu ca să facă aceasta. Este foarte mişcător felul cum Domnul a fost primit şi a fost pregătit pentru Patima Sa de către oamenii simpli. În acelaşi timp, Iuda – unul dintre cei doisprezece care erau cu El – privea fapta aceasta şi ceva în inima lui s-a schimbat. A fost, se pare, «ultima picătură», pentru că Iuda era cel însărcinat cu banii şi a socotit aceasta o risipă. Aproape că putem vedea cu ochii procesul logic ce se desfăşura în mintea lui. Îl putem auzi gândind despre Iisus Hristos: «Credeam că este cineva de seamă; dar el risipeşte banii, nu face ceea ce se cade, prea se crede important…», şi tot soiul de alte asemenea idei mărunte, pe care diavolul i le strecoară în minte. Iar prin patima aceasta a lui (principala lui patimă era iubirea de arginţi) a fost prins de către diavolul şi făcut să-L vândă pe Hristos. El îşi dorea doar bani. Nu lua aminte la sine şi nu-şi răstignea patimile.***

Oricare dintre noi ne putem afla într-o postură asemănătoare. Trebuie să ne cercetăm inimile şi să spunem: «Prin care dintre patimile mele va încerca diavolul să mă îmboldească, pentru a mă face să-L vând pe Hristos?» Dacă credem cumva că suntem mai presus de Iuda – că el va fi fost cumva mai «ciudat», iar noi nu – , atunci să ştim bine că ne înşelăm. ***Întocmai ca şi Iuda, oricare dintre noi are***

patimi în inima sa. Să luăm dar aminte la ele. Putem fi prinşi prin iubirea noastră de ordine, prin iubirea noastră de corectitudine sau prin iubirea noastră de frumos; oricare dintre micile noastre greşeli de care ne agăţăm poate fi folosită de diavol pentru a ne prinde, iar apoi începem a gândi logic pe temeiul acelei patimi.

Prin procesul de gândire logică putem să-L vindem pe Hristos, dacă nu luăm aminte la noi înşine şi dacă nu începem să ne dăm seama că suntem plini de patimi, că fiecare dintre noi este un posibil Iuda. ***Prin urmare, atunci când se iveşte prilejul – atunci când patima începe să lucreze în noi şi începe să se dezvolte în chip logic de la patimă până la vânzare, trebuie să ne oprim chiar acolo şi să zicem: «Doamne, ce fac? Ai milă de mine, păcătosul!»***

Femeia aceea simplă, care a auzit chemarea lui Dumnezeu şi L-a uns pe Hristos pentru îngropăciune, aceea a făcut ceea ce trebuie să facem noi. Nu trebuie să ne privim viaţa prin prisma patimilor noastre, nici să căutăm să facem ca viaţa să se potrivească cu ceea ce ne-ar plăcea nouă – fie că ne dorim o viaţă în linişte şi pace, una în care totul este în ordine şi la locul său, sau una cu mult zgomot şi agitaţie. Dacă încercăm să facem ca viaţa să fie după placul nostru, rezultatul va fi dezastruos. ***Privindu-ne viaţa, trebuie să primim toate câte ni se întâmplă ca pe pronia lui Dumnezeu, ştiind că au scopul de a ne deştepta din patimile noastre, de a ne duce la Dumnezeu, sau de a ne arăta un lucru plăcut lui Dumnezeu pe care îl putem săvârşi.*** Atunci când primim toate cele ce ni se întâmplă, începem a fi asemenea femeii din Evanghelie, despre care se vesteşte până la marginile lumii, după cum spune Domnul nostru, pentru acel lucru simplu pe care l-a făcut: a turnat mir asupra Sa. Să fim şi noi asemenea ei, veghind cu simţire la semnele lui Dumnezeu din jurul nostru. Aceste semne vin de pretutindeni: din natură, de la aproapele nostru, de la o aparentă întâmplare… Aproape fiece zi din viaţa noastră ne aduce câte un semn referitor la voia lui Dumnezeu. Trebuie doar să fim deschişi înspre el.

Să devenim conştienţi de patimile dinlăuntrul nostru şi să începem să luptăm împotriva lor, să nu le îngăduim să-şi înceapă lucrarea pe care am văzut-o la Iuda.
Iuda a început de la un lucru foarte mic – iubirea de bani, preocuparea pentru buna folosire a banilor – şi pornind de acolo, a căzut. Din lucruri aşa de mici, ajungem să-L vindem pe Dumnezeu Mântuitorul. Să fim dar cu trezvie, căutând împrejur nu spre împlinirea patimilor noastre, ci ca să vedem voia lui Dumnezeu: cum am putea să ne trezim şi să începem să-L urmăm pe Hristos către Patima Sa şi să ne mântuim sufletele. Amin”.

Monahul Moise Aghioritul: Despre Sfânta şi marea [Miercuri]

Doamne, femeia ceea ce căzuse (Triod) - Psalţii Măn. Radu Vodă:
https://www.youtube.com/watch?v=19GWRe5ij3s

Nu-i singur Iuda vinovat - Ioana Maria Campan:
https://www.youtube.com/watch?v=bohAmDcRXr0

[…]

Miercurea cea mare este ultima zi pregătitoare dinaintea Patimilor Domnului. Sfinţii Părinţi au rânduit pomenirea ungerii Domnului cu mir de către femeia desfrânată pentru a ne arăta puterea pocăinţei şi pentru a ne pregăti cum se cuvine şi pe deplin pentru începutul Patimilor Domnului. O femeie decăzută, mizerabilă, păcătoasă, având ca singur bun iubirea, pe care nimeni niciodată nu i-a arătat-o, şi smerenia, pe care a văzut-o doar în chip prefăcut manifestându-se la alţii, a ajuns la o pocăinţă profundă şi a primit acele cuvinte de laudă de la Domnul, încredinţând-o că fapta ei va deveni cunoscută în toată lumea şi ea va fi vrednică de pomenire şi de respect.

Două persoane domină sinaxarul zilei. O femeie şi un bărbat. Probabil amândoi de vârstă mijlocie. Femeia este neînsemnată, rău famată, neluată în seamă.

Hristos merge spre Ierusalim. Se opreşte în casa leprosului Simon. Nu vom vorbi despre acest om, ci de un alt Simon.

Aşadar acolo, în casa leprosului, care era considerată necurată şi interzisă de lege, se duce plină de nădejde şi femeia păcătoasă, îndemnată de blândeţea şi îndurarea Domnului. Femeia gândea simplu şi socotea că după cum Hristos a vindecat lepra trupului aceluia, aşa va tămădui şi lepra sufletului ei. Aceste gânduri ale ei i-au dat îndrăzneala de a se apropia de Hristos şi a-L unge cu mir. Hristos a primit ungerea cu mir, ca pe un obicei făcut înaintea punerii Lui în mormânt, însă lui Iuda nu i-a plăcut asta. Acesta este celălalt Simon, care o mustră pe femeie şi socoteşte costul mirului la treizeci de dinari, sumă deloc mică, dacă ţinem cont că simbria pe o zi era pe vremea aceea doar de un dinar. Hristos a apărat-o pe femeie, i-a adresat vorbe frumoase şi a cinstit-o. Totodată, l-a mustrat pe Iuda pentru cuvintele lui.

Biserica noastră, confruntând pocăinţa desfrânatei cu socoteala ucenicului lacom, în faimoasa idiomelă a acestei zile, psalmodiază didactic şi frumos: ***„Când aducea păcătoasa mirul, atunci s-a tocmit ucenicul cu cei fărădelege; aceea a cunoscut pe Stăpânul, iar acesta s-a despărţit de Stăpânul; aceea s-a slobozit, iar acesta s-a făcut rob vrăjmaşului; rea este lenevirea, mare este pocăinţa!”.***

Întreaga slujbă este cucernică şi îndeamnă la pocăinţa care este necesară pentru întâmpinarea Patimilor Domnului.

Cununa prea frumoasei slujbe a zilei este cunoscutul apostih de slăvire compus de monahia Casiana, mare imnografă bizantină: ***„Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe, simţind Dumnezeirea Ta, luând rânduiala de mironosiţă şi tânguindu-se a adus Ţie mir înainte de îngropare…”.***

Părintele Petroniu Tănase - Sfânta şi marea Miercuri

Ultima Liturghie de pocăinţă din Miercurea cea mare este o încheiere şi pecetluire a întregii lucrări de pocăinţă a postului, arătându-ne ce minuni poate săvârşi ea când se lucrează şi câtă pagubă aduce când lipseşte.

Cumpăna celor două prăznuiri ale zilei: păcătoasa – ucenicul Iuda, este răsturnată de pocăinţă. Păcătoasă se află în starea cea mai de jos a căderii: desfrânarea, iar Iuda, în starea cea mai de cinste: ucenic al Stăpânului. Pe aceea, pocăinţa o ridică şi o face mironosiţă; pe acesta, lipsa ei, îl coboară la cea mai de jos cădere, îl face trădător şi-l duce la spânzurătoare. Această răsturnare ne umple de teamă şi îngrijorare pentru mântuirea noastră, dar totodată şi de mare încredere şi nădejde, pentru puterea cea mare a pocăinţei, ce ne stă la îndemână.

Dar să ne oprim mai stăruitor asupra acestora. Fariseii şi cărturarii, îndeosebi, şi poporul evreu în general, aveau credinţa că ei, ca popor ales şi chivernisitori ai Legii ce erau, erau destinaţi din oficiu să fie moştenitori ai Împărăţiei Cerurilor.
Mântuitorul, în repetate rânduri, le-a arătat că această credinţă este greşită.

Pilda Vameşului şi a Fariseului arată tocmai aceasta: un păcătos şi un drept, prin poziţia şi prin faptele lor, îşi schimbă între ei locurile, prin poziţia lor sufletească.

Vierii necredincioşi, deşi la început se bucură de încrederea Stăpânului viei, vor auzi hotărârea: ***„Se va lua împărăţia de la voi şi se va da neamului care va face roadele ei”*** (Matei 21, 43).

Ucenicul şi păcătoasa, pomeniţi în Miercurea Sfântă, arată şi mai deplin acest lucru.

- *Ucenicul cunoaşte mai bine ca oricine pe Domnul său: trăise ani de zile împreună, văzuse atâtea minuni, auzise atâtea învăţături minunate şi cu toate acestea, pentru că s-a lăsat robit de iubirea de argint, a ajuns la pieire veşnică.*
- *Dimpotrivă, desfrânata cea înstrăinată de Dumnezeu aducând cu mare căinţă lacrimi şi mir de mult preţ, devine mironosiţă şi pregăteşte spre îngropare pe Domnul, iar lucrul ei se va vesti în toată lumea spre pomenirea ei. (Mc. 14, 9).*

Slujba Utreniei ne pune mereu faţă în faţă cele două stări: ale ucenicului şi a păcătoasei; schimbarea cea bună adusă de pocăinţă şi căderea pricinuită de iubirea banilor.

„Desfrânata a venit la Tine, vărsând mir cu lacrimi pe picioarele Tale şi s-a vindecat cu puterea Ta de mirosul greu al răutăţilor; iar ucenicul cel nemulţumitor, vânzându-Te pentru dragostea banilor, s-a amestecat cu noroiul” (sedealnă); sau:

„Când aducea păcătoasa mirul, atunci s-a tocmit ucenicul cu cei fărădelege; aceea a cunoscut pe Stăpânul, iar acesta s-a despărţit de Stăpânul; aceea s-a slobozit, iar acesta s-a făcut rob vrăjmaşului; rea este lenevirea, mare este pocăinţa…”.

Iar Casiana Monahia, în vestita Slavă a stihovanei, ne arată aievea zbuciumul sufletesc şi tânguirea păcătoasei la picioarele Domnului: ***„Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe, simţind Dumnezeirea Ta, luând rânduiala de mironosiţă şi tânguindu-se, a adus Ţie mir mai înainte de îngropare, zicând; Vai mie, că noapte îmi este mie înfierbântarea desfrâului şi întunecată şi fără de lună pofta păcatului. Primeşte izvoarele lacrimilor mele, Cel ce scoţi cu norii apă din mare; pleacă-Te spre suspinurile inimii mele, Cel ce ai plecat cerurile cu nespusă plecăciune; ca să sărut preacuratele Tale picioare şi să le şterg pe ele iarăşi cu părul capului meu. Cine va cerceta mulţimea păcatelor mele şi adâncurile judecăţilor Tale, Mântuitorule de suflete, Izbăvitorul meu, să nu mă treci cu vederea pe mine roaba Ta, Cel ce ai nemăsurată milă”.***

Învăţătura veşnică ce rezultă din întâmplările acestei zile nu trebuie nici o clipă uitată. Ceea ce s-a întâmplat cu Israelul de altă dată, cu cărturarii şi preoţii săi, se

poate întâmpla şi cu Israelul cel nou, cu creştinii şi cu slujitorii săi: preoţii şi monahii. ***Nu starea de a fi popor ales, creştin, preot etc, este mântuitoare, ci răspunsul la această chemare, faptele corespunzătoare chemării, starea lăuntrică, căinţa, smerenia.***

De aceea, Sfinţii Părinţi zic adesea: „Mai bine un păcătos smerit decât un drept mândru“.

La sfârşitul postului, pomenirea păcătoasei şi a vânzării lui Iuda are un tâlc îndoit. Ne apropiem de Sfintele Paşti, după o îndelungată vreme de pregătire cu multe osteneli. Să nu fim fără de grijă; o neatenţie ne poate pierde toată agoniseala sufletului, ca ucenicului celui iubitor de argint.

Tot aşa, cel împovărat cu multe şi înstrăinat de Dumnezeu, are şi el pricină de nădejde: o pocăinţă sinceră, din adâncul inimii şi cu lepădare de păcate, îl poate învrednici de iertare, ca pe păcătoasa, ceea ce căzuse în păcate multe.

Cu frică şi cu nădejde deci, se lucrează mântuirea. Cu frică, pentru nestatornicia şi şubrezenia firii omeneşti, cu nădejde în puterea pocăinţei ce ne stă la îndemână şi în nemărginita milostivire a lui Dumnezeu, înaintea cărora nici un păcat nu rezistă.

Şi Iuda putea fi iertat de se căia. Ne-o adevereşte păcătoasa cea de mulţi ani, care vărsând mir cu lacrimi „s-a izbăvit de puterea răutăţilor” şi ne-o va arăta de asemenea şi celălalt ucenic, Petru, căruia, după întreita lepădare, lacrimile cele amare îi vor aduce iertare ca şi păcătoasei.

Miercurea cea Mare este întunecată de târgul lui Iuda şi de hotărârea cărturarilor şi fariseilor de a ucide pe Domnul, precum o spune limpede troparul Ceasului VI din această zi: ***„Astăzi s-a adunat soborul cel viclean şi a gândit asupra Ta cele deşarte; astăzi Iuda, pentru tocmeala ce a făcut, şi-a arvunit spânzurare; iar Caiafa şi nevrând a mărturisit că unul pentru toţi a luat patima cea de bună voie, Izbăvitorul nostru…’‘.***

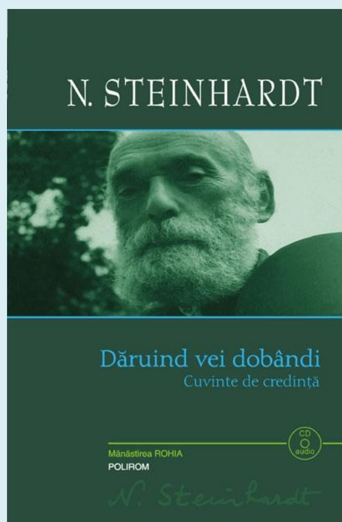
Pentru fapta atât de josnică a ucenicului şi a poporului iudeu, care s-a lepădat de Mesia Cel atât de mult aşteptat, Biserica se va îndolia în toate miercurile din curgerea anului cu post şi cu întristare. Căci păcatul vânzării şi lepădării de Stăpânul nu s-a consumat cu moartea lui Iuda, ci se continuă peste veacuri şi apasă cu aceeaşi greutate şi asupra creştinilor. Fiindcă şi aceştia, ca şi poporul evreiesc, după ce s-au învrednicit de darurile cele mari ale Stăpânului: răscumpărarea,

înfierea, cinstea de ucenic, târguiesc pe Domnul pe bani şi pe un preţ de nimic, adică pe grijile cele zadarnice ale veacului de acum.

Izbăveşte, Doamne, de o nelegiuire ca aceasta, sufletele noastre!

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, "Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului", Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Nicolae Steinhardt (Monahul Nicolae Delarohia) - Dăruind vei dobândi - Tragedia lui Iuda

Tragedia lui Iuda a fost pentru unii gânditori, dramaturgi, oameni de bună credinţă şi diletanţi ai teologiei, imbold pentru a încerca să-l dezvinovăţească. Raţionamentul lor e în general uşor de urmărit şi de asimilat: dacă Iscarioteanul nu L-ar fi predat pe Iisus saducheilor, planul divin nu s-ar fi putut realiza şi mântuirea nu ar fi avut loc.

Cum de l-am osândi pe acel care şi-a jucat doar rolul, care a fost o rotiţă necesară într-un angrenaj, un resort indispensabil într-o acţiune ce nu şi-ar fi aflat deznodământul fără de prezenţa unui „trădător"? Drept e să fie condamnat şi dispreţuit cel care a făcut ce trebuie? Aşa e tâlcul piesei lui Paul Rayna! (A pătimit sub Ponţiu Pilat), jucată pe scena Comediei Franceze în 1938.

Părerea căreia mă raliez recunoaşte deplina vinovăţie a lui Iuda şi constată că argumentele de tip Paul Raynal sunt greşite. Oricât ar fi ele de seducătoare prin mărinimia pe care o dovedesc şi de lăudabilă dorinţa de a voi să dezvinovăţească pe un acuzat. Pe Iuda nu se cade însă a-l scoate basma curată deoarece este efectiv culpabil şi nu există motive pentru a-l achita.

În prealabil e bine să precizăm că Dumnezeu S-a folosit de netrebnicia lui Iuda, cunoscând-o, ceea ce nu înseamnă câtuşi de puţin că i-a dat El lui Iuda menirea de vânzător. Iscarioteanul nu fusese „distribuit" în rolul său nefast ci, ştiindu-se dinainte ce ticăloşie ar fi gata să facă, s-a elaborat un plan, în care ticăloşia sa era una din piesele angrenajului.

Dacă noi suntem lămuriţi asupra mârşăviei cuiva şi, atunci când se iveşte prilejul, constatăm că se poartă mârşav, precum ne şi aşteptăm să procedeze, nu rezultă de aici că respectivul este nevinovat deoarece şi-a susţinut rolul.

Trecând la fond, putem constata că marele păcat al lui Iuda - în argumentarea de tip Paul Raynal – este unul de trufie dementă: voinţa lui de a se ridica la rang de colaborator al lui Dumnezeu şi de a participa la actul mântuirii de pe poziţii ne-omeneşti. Da, nu-i exclus ca Iuda să fi raţionat aşa cum presupun Paul Raynal (şi alţii: îşi va fi spus că dacă nu se găseste cineva care să-L predea pe Iisus Hristos autorităţilor iudaice?, El nu va putea suferi şi nu va fi în măsură a-şi împlini misiunea mântuitoare. Şi atunci a luat asupra-şi această sarcină, consimţind să treacă drept vânzător, în ochii vulgului.

Raţionând astfel, Iuda uita (ori se făcea că uită) ce este şi unde se află. Ce este: om; şi unde se află: pe acest pământ. Raţionamentul lui Iuda (în cazul că acordăm teoriei Raynal caracterul de ipoteză verosimilă) implica ferma convingere că e egal cu Dumnezeu şi că se află pe cine ştie ce tărâm privilegiat la care oamenii obişnuiţi nu au acces.

Iuda s-a crezut şi s-a voit co-redemptor: aceasta a fost uriaşa, nenorocita, tragica lui greşeală. A raţionat prea subtil şi prea sofisticat şi s-a trufit peste orice închipuire.

Ce putea face?

Ce trebuia să facă?

Să judece nespus mai simplu şi mai uman, aş spune mai ţărăneşte şi mai bătrâneşte. S-ar fi cuvenit să-şi spună mereu, oricând era vizitat de ispita demonică a asumării rolului de co-redemptor. Treci îndărătul meu satanor eu nu-s decât un biet om păcătos.

Nu mă amăgi pe mine cu sarcini care ţin de cei de sus. N-are cine să aducă la îndeplinire iconomia divină? N-aş crede că Dumnezeu nu poate găsi şi alte mijloace. Oricum, nu ştiu. Nu mă amestec. Nu-i treaba mea de om. E treaba lui Dumnezeu. Facă dar ce ştie şi cum o crede mai bine. Eu unul nu-s Dumnezeu, eu una ştiu şi bună: prietenul şi învăţătorul nu mi-l vând şi nu mi-l trădez.

Dacă Iuda ar fi judecat astfel – simplu, ţărăneşte, bătrâneşte, modest – el n-ar fi ajuns să cadă în groaznicul său păcat. Că păcat a fost, a recunoscut-o singur de

vreme ce l-au chinuit remuşcările, că a restituit banii şi că în cele din urmă s-a sinucis.

Cei care încearcă să-l apere pe Iuda săvârşesc o greşeală asemănătoare cu păcatul său: judecă prea subtil şi prea sofisticat.

Aici totul se datoreşte complicaţiei, trufiei, părăsirii terenului sigur al bunului simţ niţel rudimentar. Dar în situaţii-limită, în situaţii delicate şi dubioase singurul criteriu solid, singurul refugiu sigur e bunul simţ, suprema soluţie e simplitatea cea mai brută. Ea ne este scăpare, ea ne este liman, ea ne este stâncă, temelie, cetate: feste Burg.

Ce trebuia să facă Iuda? Să nu se preocupe de lucruri care-L priveau pe Dumnezeu şi ţineau de nesfârşita Sa înţelepciune. Nu-L vindea Iuda pe Hristos? S-ar fi găsit altă soluţie pentru realizarea jertfei; că doar nu depindea Dumnezeu exclusiv de Iuda bar Simon din Keriot şi s-ar mai fi găsit o cale şi fără el.

Datoria lui Iuda era să judece simplist, cu o totală lipsă de imaginaţie şi de largi perspective: cât mai îndărătnic, cât mai îngrădit, mai dobitoceşte, mai umil: eu nu-s Dumnezeu şi nici co-redemtor, eu îs un biet om: eu prietenul şi învăţătorul nu mi-l vând. Atâta ştiu (lucru ştiut de toată lumea, din moşi-strămoşi). Altceva nimic. De aici nu ies. Raţionamentul meu e limitat şi îngust? O fi. Dar de el nu mă depărtez. Am zis. Faceţi ce ştiţi, lăsaţi-mă-n pace. Nu mie îmi revine sarcina mântuirii lumii, eu am atribuţii nespus mai smerite, doar pe acelea le împlinesc.

Se poate, prin urmare, ca motivele care l-au determinat pe Iuda să fi fost mult mai subtile şi mai complicate decât cel indicat de Sfântul Apostol Ioan în Evanghelia sa. Dar, ca şi în cazul unui Brutus ori unui Raskolnikov, motivarea crimei este cu desăvâşire acoperită de oroarea termenului lingvistic care mereu îşi impune el denumirea, iar nu argumentele şi justificarea filosofico-cerebrală a eului care o comite.

Oricât de nietzscheană şi de înălţătoare va fi fost dezbaterea lăuntrică a intelectualului Raskolnikov şi, în fond, de spiritual „dezinteresată” îndelung raţionata sa crimă, până la urmă tot drept dublă crimă sordidă va fi cunoscută şi tot de organele trivialei poliţii şi funcţionăreştii procuraturi va fi anchetată. Din oricât de sublime şi de patriotice motive şi-a împlântat Brutus pumnalul în trupul dictatorului pe viaţă cu veleităţi de rege, tot sângele părintelui său adoptiv a fost împroşcat şi istoria existenţială – inevitabila realitate – tot numai cuvintele: „Şi tu, fiule” le-a reţinut.

Se poate ca pe Iuda să nu-l fi îmboldit simpla cupiditate, dar posteritatea reţinând numai fapta brută şi dându-i numele ei generic ‘(Iară a se preocupa de voinţa de participare la un plan de redempţiune ce ar fi rămas în gol dacă nu intervenea el) drept vânzător îl va califica şi va face pe veci din numele lui sinonimul trădării.

Spiritul, înainte de a se angaja în fenomenalitate, se cade să se înarmeze cu multă smerenie şi să ştie că va avea de a face:

a) atât cu imprevizibila şi uluitoarea complicaţie a vieţii cât şi cu
b) vechile, nemiloasele, cinicele nume date lucrărilor şi faptelor şi care au puterea şi darul de a pune pângăritor şi rece la punct cele mai sofisticate raţionamente şi mai bune intenţii.

Crimă, adulter, trădare sunt numele date cu cinism şi egalitară indiferenţă de lumea fenomenală unor acţiuni înapoia cărora stau complicate şi câteodată nespus de pure consideraţii.

Ce-i pasă realităţii? Ea nu-ţi cercetează inima, rărunchii şi mintea, ci deschide vechile dicţionare mucegăite şi cele mai noi suplimente argotice spre a scoate dintr-însele denumirile cele mai împuţite şi mai „ordinare”, mai grele de povara tuturor străbunelor fărădelegi.

Lucrurile acestea le-ar fi înţeles uşor orice organ de anchetă care, supunându-l pe Iuda unui interogatoriu, repede ar fi terminat cu el.
— Ai fost la popi, mă?
— Da, dar să vedeţi că…
— Mă, ai luat bani de la ei, recunoşti?
— Recunosc, însă eu nu i-am cerut. Ei m-au silit să-i iau.
— Lasă asta, i-ai luat ori nu? Răspunde!
— I-am luat.
— Şi le-ai arătat locul unde urma să vină husănul?
— Eu am vrut cu totul altceva…
— Tu răspunde la întrebări. Le-ai arătat?
— Da.
— Aşa. Şi pe acela l-ai sărutat?
— Mi-era prieten.
— Mă, podoabă, tu ca prieten l-ai sărutat ori ca indicator?
— Eu am vrut să-l ajut să…
— Nu ţine, mă, tu ai vândut pontul şi ai mers acolo să-l predai oamenilor popimii, aşa-i?

— Eu…
— Atunci ce-o tot întorci ca la Ploieşti?
— Dar banii i-am dat înapoi şi m-am sinucis.
— Păi tocmai asta dovedeşte că te recunoşti vinovat şi că te ştii agent informator.

Există inclusă în cuvinte o putoare a uzurii şi sălăşluieşte în fapte o concreteţe irezistibilă căreia subtilitatea arguţiilor şi complicata gingaşă sofistică a motivării nu le pot face faţă.

Intenţiile dramaturgului Paul Raynal (altminteri scriitor de bună calitate şi autorul câtorva nobile şi frumoase piese) au fost bune, dar eroarea lui e totală.

Părintele Nicolae Steinhardt – Miercurea ungerii jertfelnice şi a meschinăriei trădătoare

Meditaţia părintelui Nicolae Steinhardt la episodul comemorat astăzi, petrecut în Betania, după Învierea lui Lazăr, al ungerii cu mir a Mântuitorului de către Maria, sora lui Lazăr:

"Cel mai tainic pasaj din Evanghelii – mai greu de înţeles decât chiar Luca 16 ori Ioan 17 – mi se pare ungerea din Betania.

Când Iuda spune: „ce risipă! e păcat de bani! un vas atât de scump şi s-ar fi putut ajuta atâţia săraci!", Iuda vorbeşte în numele nostru al tuturor. Toţi judecăm ca el: da, e păcat, atâta risipă de mir şi sunt atâţia săraci!… Vorbeşte logica omenească, migăloasă şi pizmaşă. (Pentru noi înşine nimic n-ar fi prea scump, pentru alţii orice e prea mult. Şi nici pe noi nu îndrăznim să ne răsfăţăm!) Vorbeşte meschinăria îngrijorată de a limita pornirea spre dărnicie ori spre sacrificiu.

Iar răspunsul lui Hristos, niţel brusc: „ia mai dă-i încolo de săraci, că or să tot fie săraci cât va fi lumea şi o să-i tot aveţi, pe când pe mine nu, iar femeii acesteia i-a fost milă de mine" – răspunsul acesta e de natură a stârni cea mai justificată (righteous) indignare a fariseului care mocneşte în fiecare din noi. E nedrept şi scandalos! ne vine a zice, mai grijulii de gospodărire şi chiverniseală decât oricând.

Aşa să fie: orgoliu din partea miruitului? (Să nu fie!) Ori nepăsare faţă de alţii? (Să nu fie!) Prea bună părere despre sine şi nevoie de alintare? (Să nu fie!) Dispreţ pentru săraci? (Să nu fie!)

Ungerea din Betania e altceva. De fapt e o lecţie – că tot ce se petrece şi se spune în Evanghelii. Cele rostite pentru noi sunt rostite, să ne fie de învăţătură.

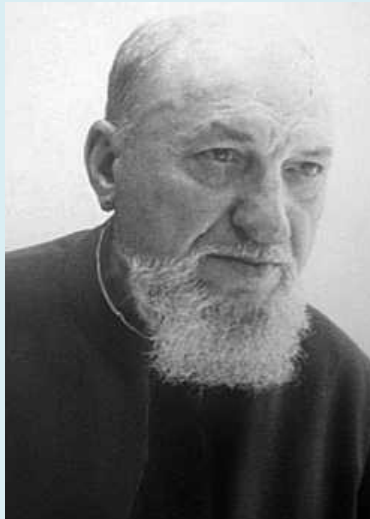
Şi ni se dă o lecţie grea, anevoie de adus la îndeplinire: datoria noastră când vedem o suferinţă, un om în pătimire, pe aproapele nostru pe o oarecare cruce, ori în apropiere, în preajmă, în perspectiva unei cruci, datoria noastră nu este să ne refugiem în abstracţiuni şi generalizări, în dragostea de omenire şi emiterea dorinţei de a se modifica legile şi sistemele sociale, ci e să-l ajutăm şi să-l mângâiem şi pe loc, să-l covârşim cu bunătatea noastră pe omul acela şi suferinţa aceea anume.

Nimic nu-i prea bun, nimic nu-i de ajuns, nimic nu-i prea scump pentru lovitul, năpăstuitul, suferindul, nenorocitul nostru semen, chip al lui Dumnezeu”.

Interpretând ungerea cu mir ca o jertfă cu bun miros, ca o manifestare de iubire şi ca un simbol al îmbălsămării Sale apropiate, certându-şi ucenicii pentru a fi dat în vileag o minte obtuză, o concepţie meschină a vieţii şi un ataşament avar pentru arginţi, Iisus iarăşi ni se înfăţişează ca un adevărat gentelman. Şi totodată ca un model pentru toţi creştinii care se cade să fie cât mai puţin înrobiţi de bunurile trecătoare ale acestei vieţi şi cât mai convinşi că Hristos e vrednic de orice sacrificiu, că nimic nu-i bun ori prea mult, ori prea costisitor pentru El.

(în: “Jurnalul fericirii”)

Părintele Mucenic Constantin Sârbu - Tâlcuirea adâncă, sensibilă şi zguduitoare asupra resorturilor ascunse ale trădării lui Iuda. Cu învăţăminte duhovniceşti vitale pentru noi…

Diavolul pusese în inima lui Iuda: gândul

Diavolul lucrează cu vicleşug mai întâi prin inimă, apoi prin minte. Mai întâi îl face pe om să se lase târât spre poftele inimii şi când inima i-a ajuns plină de bucurii întinate, după aceea şi mintea o urmează, ajutând inimii să-şi întineze viaţa şi mai mult (Marcu 7, 21-23)

Cele mai rele şi mai blestemate gânduri, diavolul nu le pune în mintea omului, ci în inima lui. Căci dacă le-ar pune în minte, omul, oricât ar fi el de rău şi oricât ar fi mintea lui de întunecată, totuşi s-ar îngrozi gândindu-se la ele şi poate ar vedea şi urmarea lor nefastă. Dar dacă pune aceste gânduri în inimă, inima nu se gândeşte niciodată la urmări. Inima este gata să sară şi să împlinească îndată orice pornire ce vine în ea, căci inima nu are ochi, dar mintea are. Şi când din prisosul unei inimi întinate vorbeşte gura, sau scrie condeiul, sau lucrează celelalte mădulare, limba ajunge o lume de nelegiuiri (Mat. 15, 11-20). Ea întinează tot trupul şi aruncă în foc cursul vieţii, după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei (Iacov 3, 6).

O, cât de mult trebuie să fie omul atent asupra inimii lui! Căci satana întotdeauna atacă mântuirea omului prin poarta inimii, fiindcă prin poarta aceasta omul este totdeauna mai slab şi aici cedează mai uşor.

Când săgeata aprinsă a unei priviri ispititoare este îndreptată direct spre inimă, când pofta vreunui păcat atrăgător este aşezată în faţa inimii, când gândul unei fapte de ruşine este aruncat peste zid înlăuntrul inimii, îndată inima ia foc ca pădurea uscată! Şi cine mai poate salva apoi ceva din ea, când flăcările se întind şi cuprind grabnic totul, nimicind fără cruţare orice rod bun din ea?!

O, fratele şi sora mea! Nu am destulă tărie în cuvânt ca să-ţi pot spune aşa cum aş vrea şi cum ai tu nevoie să ştii, cât de treaz trebuie să veghezi asupra inimii tale întotdeauna, nu numai atunci când vin gândurile negre cu grămada înlăuntrul tău, dar şi atunci când vine mai ales un singur gând! Căci dacă din cele multe, unele pot să rămână şi să se aşeze pe inima ta, sau pot să zboare toate, apoi când vine unul singur, acela se aşează cel mai sigur şi se cuibăreşte în inimă.

Nu poţi opri ciorile să zboare peste casa ta, dar le poţi opri să-şi facă cuib acolo!

Nici gândurile rele nu le poţi opri să nu-ţi vină, dar le poţi alunga pentru a nu-şi face loc în inima ta.

De aceea, ochii minţii tale să fie totdeauna treji. Şi când un gând se repede ca un lup să-ţi muşte inima, sau ca un uliu se roteşte deasupra inimii, căutând să găsească un loc să se aşeze, luptă-te cu toată puterea şi alungă-l! Căci de multe ori, după cinci minute va fi prea târziu. Odată ce săgeata arzătoare ţi-a străpuns scutul inimii tale, numai Dumnezeu ştie cum se va stinge şi ce prăpăd poate să facă în inima ta, şi prin ea în atâtea alte inimi.

Doamne Dumnezeule, Făcătorul inimii omului, tu ştii cât de slabă este inima noastră, pentru că ai făcut-o aşa spre a pătrunde cu uşurinţă în ea dragostea de Tine şi de semenii noştri, bunătatea, mila şi credincioşia! Dar Tu ştii şi cât de viclean este vrăjmaşul mântuirii noastre, cu câtă şiretenie se foloseşte el de slăbiciunile inimii noastre ca să pătrundă înlăuntru şi să ne piardă cu otrava şi cu focul păcatului. De aceea Te rugăm: pune strajă inimii noastre şi dă-ne o minte trează, care să nu lase niciodată să pătrundă înlăuntrul nostru un gând venit de la diavol. Ca să nu ne ducă apoi la fapte ucigaşe şi vinovate de un păcat veşnic, aşa cum l-a dus pe Iuda, a cărui minte n-a vegheat.

(…)

Cel ce mănâncă pâine cu Mine…

Domnul stătea la masă cu ucenicii Săi, în seara Cinei de Taină… Era ceasul cel mai zguduitor! Totdeauna le spusese ucenicilor adevăruri mari şi neaşteptate, dar niciodată ca acum. Despre Patimile Sale, Domnul le mai vorbise şi altădată, dar ei, chiar dacă le crezuseră, le priveau ca pe ceva îndepărtat, pentru cine ştie când. Despre vânzător le mai vorbise, dar acum lumina cuvintelor Domnului se apropie tot mai mult de cineva anume, până când se opreşte asupra celui care mânca din acelaşi blid cu El, care rupea din aceeaşi pâine.

Să te părască poate oricine, dar să te vândă nu poate decât acela care mănâncă pâine cu tine. Rău poate să-ţi facă orice semen, cât de străin şi de depărtat ar fi de tine, dar cel mai mare rău nu ţi-l poate face decât acela care neapărat îţi stă cel mai aproape. De aceea, nici durere mai mare nu poate produce nimeni pe lume, ca acela de la care ai dreptul să aştepţi cea mai mare bucurie.

Dragă suflete care ai avut pe lume harul de a avea un învăţător din pâinea căruia te hrăneşti, fii cu luare-aminte şi nu lăsa nici un fel de gând satanic să-ţi pătrundă în inimă împotriva învăţătorului tău! Oricât de mare îţi pare fericirea pe care ai putea să ţi-o cumperi prin vânzarea binefăcătorului tău, nu o dori! Oricât de mare rău ţi s-ar părea că ţi-a făcut el, nu dori niciodată să te răzbuni pe părintele tău, pe învăţătorul tău, pe binefăcătorul tău, căci preţul cu care îl vei vinde şi săgeata cu care îl vei străpunge vor arde în vecii vecilor mâinile şi inima ta.

(…)

Unul din voi Mă va vinde!

Ce cumplită clipă trebuie să fi fost pentru ucenicii Domnului aceea când Mântuitorul le-a spus la masă: ***„Unul din voi Mă va vinde!”.*** Ca un trăsnet căzut dintr-o dată şi pe neaşteptate vor fi zdrobit aceste cuvinte toată bucuria lor. Aşa părtăşie sfântă se închegase în inimile lor unii faţă de alţii şi toţi faţă de Domnul, încât ar fi fost cu neputinţă vreunuia dintre ei să-şi închipuie că vreodată careva ar putea ajunge să se rupă de ceilalţi. ***Cei nevinovaţi, auzind aceste cuvinte, au început să se uite unii la alţii, pentru prima dată bănuitori, în clipa aceea se spărgea în ţăndări, ca un vas foarte scump, toată încrederea nemărginită şi armonia unităţii lor. În inima fiecăruia năvălea acum apa neagră şi rece a neîncrederii, năruind totul. Cât de zdrobită trebuie să fi fost inima lor, când se uitau unii la alţii pentru prima dată cu ochi încruntaţi şi bănuitori! O, cum trebuie să fi răvăşit sufletul lor o mie de gânduri deznădăjduite!***

Satana se bucura din plin când vedea că mica şi sfânta obşte credincioasă lui Hristos se destramă. Şi va fi şoptit fiecăruia dintre cei unsprezece ucenici destule îndemnuri ispititoare, sfătuindu-i pe fiecare să se retragă, să se ducă acasă şi să se întoarcă la treaba lui. Le va fi şoptit cât de bine ar fi fost dacă ar fi făcut aşa mai demult, sau chiar să nu fi apucat de la început pe acest drum, că iată acum unde s-a ajuns! Iată pe cine au iubit, iată în cine s-au încrezut, iată cu cine s-au însoţit! Ce bine ar fi fost dacă ar fi ascultat de soţie, sau de părinţi, sau de prieteni şi ar fi stat acasă! Cu astfel de gânduri le-a zdrobit satan sufletul.

Vai, cât de mult rău fac, nu numai lucrării lui Dumnezeu, ci şi semenilor lor, acei oameni nelegiuiţi care vând pe ai lor şi care trădează dragostea, prietenia, frăţietatea, cinstea şi cuvântul lor. Căci aceştia nimicesc chiar bunul cel mai scump pentru inimile omeneşti, care este încrederea în om.

Până există încredere, ce sfântă este legătura dintre credincioşi, părtăşia dintre soţi, iubirea dintre prieteni, armonia dintre oameni. Când însă diavolul pune în inima unuia dintre ei gândul vânzării şi înşelăciunii, se prăbuşesc toate acestea. Şi câtă jale şi prăpăd rămâne în inima lor! Ce gust amar le va veni pe buze şi se va preface în cele mai înveninate cuvinte pentru acela care a trădat!

Dragul meu, care auzi aceste amare lucruri, ia bine seama la tine însuţi! Roagă-te lui Dumnezeu şi priveghează, ca nu cumva să ajungi şi tu un vânzător de Hristos, căci aceasta te va rupe de Hristos şi de fraţi, iar păcatul tău va otrăvi nu numai veşnicia ta, ci şi părtăşia altora, căci fiecare va începe să se teamă de celălalt şi să se îndoiască de toţi. Iar aceasta este o nenorocire mai mare şi mai largă decât oricare alta.

Binecuvântează, Doamne, pe ucenicii Tăi curaţi şi statornici şi mângâie inimile lor!

(…)

Doamne, cine este?

(…) De câte ori îl va fi privit Domnul pe Iuda în ochi, când vorbea ucenicilor Săi despre trădare, despre vânzare, cu faţa plină de tristeţe şi cu Duhul tulburat?! Şi cât va fi cercetat Domnul să vadă dacă nu cumva în ochii vânzătorului s-a ivit măcar o umbră de căinţă pentru fapta lui! O umbră de căinţă pentru gândul pe care-l purta în inimă, căutând doar prilejul să-l înfăptuiască; pentru arginţii care îi avea chiar în buzunar şi pe care îi pipăia cu tăinuită lăcomie şi dragoste…

Dar ochii vinovaţi ori se ascund, ori se obrăznicesc, atunci când nu vor să se plece. La început, ochii lui Iuda se vor fi ferit de privirile duios-mustrătoare ale Domnului. Dar mai târziu, când gândul s-a făcut faptă, ochii lui Iuda au devenit obraznici, înfruntând cu cerbicie şi cu neînduplecare îndrăzneaţă orice privire a ochilor Domnului, arătând astfel că nu se lasă biruiţi, ci sunt hotărâţi să lupte cu îndârjire şi cutezanţă vrăjmaşă contra Duhului lui Iisus.

În ultimele zile pe care le petreceau împreună şi mai ales în ultimele clipe pe care le petreceau acum, în seara aceasta, cu toţi ceilalţi, cu ce dureri trebuie să se fi resemnat Domnul Iisus în această rupere definitivă de unul dintre cei iubiţi, pe care El şi-l alesese să-I fie un prieten pe vecie, iar nu un ucigaş!

Dar când nici lacrimile, nici rugăciunea, nici arătarea celei mai răbdătoare iubiri nu mai pot mişca pe cineva, atunci nu-ţi mai rămâne spre inima lui nici o punte. Atunci petrecerea împreună nu va mai fi decât o stare de gheaţă, pe care şi unul şi altul nu doresc decât s-o termine cât mai repede.

Fiul lui Simon Iscarioteanul…

Acela care era vânzătorul lui Hristos era Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

Iată, din nou sfântul cuvânt al lui Dumnezeu ne vorbeşte astfel cutremurător despre partea pe care părinţii o au în faptele copiilor lor şi urmările acestor fapte, fie bune, fie rele. Fiindcă creşterea pe care le-au dat-o părinţii în cei şapte ani de acasă şi pilda de viaţă pe care copiii au văzut-o, mai ales în aceşti ani, la părinţii lor, se întipăreşte adânc pe toată viaţa lor, care atunci începe să se formeze pentru viitor.

Simon Iscarioteanul poate era plecat demult în veşnicie atunci când fiul său ajungea să arate prin faptele lui ce fel de creştere primise în casa părintească; dar şi acolo, în locuinţa morţilor, îl urmăreau faptele fiului său. Viaţa ticăloasă pe care se pare că o trăise tot aşa şi tatăl, se prelungea acum în fiul ticălos. Iuda era fiul lui Simon Iscarioteanul şi la fapta fiului era pomenit şi numele tatălui, ca un părtaş cu aceeaşi răspundere la greutatea ei. Şi va fi pomenit aşa până în vecii vecilor.

Rare şi binecuvântate sunt cazurile în care din nişte părinţi stricaţi să se dezvolte copii buni şi folositori societăţii. De cele mai multe ori, din fiii unor astfel de părinţi stricaţi ies toţi cei care, în timpul vieţii lor, ajung stricaţi şi ei, hoţi, ucigaşi, trădători şi ceilalţi blestemaţi, făcători ai tuturor relelor, care otrăvesc viaţa semenilor lor pe pământ şi batjocoresc numele sfânt al Domnului şi voia cea sfântă a lui Dumnezeu.

Dragă frate şi soră, care sunteţi părinţii cuiva sau vreţi să fiţi părinţii unor copii ce vor rămâne în lume după voi, aveţi multă grijă şi luaţi bine seama cum vă creşteţi copiii şi mai ales ce pildă le daţi prin viaţa pe care copiii voştri o văd la voi! Aveţi grijă acum, fiindcă peste puţină vreme copilul vostru vă va scăpa din mâini şi după aceea în zadar veţi plânge!

Dacă mama este o femeie uşuratică, destrăbălată, certăreaţă sau beţivă, cum va creşte fiica ei lângă ea?! Dacă tatăl este un fumător, un jucător de cărţi, un seducător şi hoţ, ce va ieşi din fiul său, care creşte umblând după el prin cârciumi?! Când vor fi mari, astfel de copii se vor căsători şi ce se va alege din sufletul care va ajunge să fie soţ sau soţie unui astfel de fiu beţiv sau fiică desfrânată?! Ce se va alege de fiii care se vor naşte după aceea dintr-o astfel de familie?! Ce se va alege mai departe de tot neamul de urmaşi ieşiţi din ei?!

Dragi părinţi, luptaţi cu toate piedicile şi stăruiţi să vă creşteţi copiii în frica lui Dumnezeu, în credinţă şi în dragoste! Să nu le daţi decât pildă bună, că şi pe pământ şi sub el vă vor urmări faptele copiilor voştri, ori ca o binecuvântare, ori ca un blestem.

Iar dacă fiul vostru ticălos sau fiica voastră desfrânată chinuie pe soţia sa, sau soţia sa chinuie pe soţul său, nu apăraţi pe cel vinovat în contra celui nevinovat, căci vă uniţi cu păcatul şi veţi primi o osândă şi mai mare!

Ce vrei să faci, fă repede!

Îndată ce i-a fost dată bucăţica, satana a intrat în Iuda, iar Iisus i-a mai zis apoi lui Iuda doar atât: ***"Ce vrei să faci, fă repede!".*** Fiindcă atunci când vezi că nu mai poţi împiedica o faptă, nu mai doreşti nimic decât să treacă mai repede. Orice amânare este o chinuitoare otravă a întregii fiinţe care aşteaptă. De multe ori amânarea e mai grea decât însăşi durerea pe care o pregăteşte.

În Iuda, gândul trădării stăruia de mult. Înştiinţările cutremurătoare şi mişcătoare ale Domnului nu-i zdrobiseră inima. În loc să se oprească din drumul primejdios pe care apucase, mergea cu şi mai mare îndrăzneală pe el.

Iată grozăvia: pe urma gândului satanic intra şi satana însuşi în inima care i-a fost deschisă. Gândul ascuns, păcatul ascuns este solul care îi pregăteşte intrarea şi stăpânirea inimii. Pe urmă omul nu mai e decât un posedat total, un asociat nelegiuit, o unealtă blestemată în mâna duhului care de la început a fost ucigaş (Ioan 8, 44).

Iată unde duce un gând rău pe care l-ai primit în inimă! Te poate duce la iad un gând de desfrânare, de furt, de vânzare, de răzbunare, pe care şi tu, şi altul se poate că l-aţi primit în inima voastră şi-l mai purtaţi încă, aşteptând doar prilejul de a-l îndeplini. Aştepţi poate să plece soţul de acasă? Sau să vină noaptea, când trecătorii se vor rări, sau să-ţi vină la îndemână o clipă prielnică, pe care satana ţi-o va pregăti, după ce mai întâi te-a orbit şi ţi-a întunecat mintea, ca să nu-ţi dai seama ce faci? Apoi cu mare uşurinţă te va arunca în prăpastie dintr-o dată şi se pune întrebarea: cum vei mai ieşi?!

Când Dumnezeu îţi pune în inimă un gând bun, ai grijă şi împlineşte-l cât mai repede, până nu vine satana să-l ia din inima ta, dacă tot amâni împlinirea lui (Luca 8, 12). Dar când în inimă ţi-a fost pus un gând care este îndoielnic, nu te grăbi să-l asculţi, căci de firul acestui gând este legată sabia cu care satana te poate ucide pe tine şi pe mulţi alţii.

Suflete care auzi aceste înştiinţări, opreşte-te o clipă aici, lângă Hristos şi ascultă-L cum te întreabă: Ce vrei să faci? Ce gând ai în inima ta? Ce gând ţi-ai pus în inimă să înfăptuieşti? Ți-a venit gândul să o rupi cu satana şi să-l alungi cu totul din inima ta şi din viaţa ta? Hotărăşte-te odată pentru Domnul şi fă repede, cât mai repede acest lucru! Ascultă-L pe Domnul, vino şi rămâi apoi cu El până la moarte! Vei fi fericit pe veci. Sau nu cumva ţi-a pus şi ţie satana în inimă vreun gând rău şi ţi-l împinge mereu în faţă ca să-l împlineşti? O, dragul meu, nu-l asculta, căci tot ce îţi promite este minciună şi te va nenoroci şi pe tine în veci de veci!

Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul meu, curăţeşte inima mea de tot felul de gânduri rele şi pune în toată fiinţa mea numai gândul Tău: gândul smerit al ascultării de voia Tatălui, gândul curat al umblării în sfinţenie, gândul iubitor al alipirii de Tine şi de fraţii mei, gândul curajos al răbdării şi pătimirii pentru credinţă şi gândul sfânt de a rămâne statornic în aceste binecuvântate gânduri, stăruind mereu pentru ca ele să ajungă în viaţa mea o împlinire bună zi de zi, până la capătul drumului.

Era noapte!

Iuda, după ce a luat bucăţica, a ieşit afară în grabă. Era noapte… E noapte totdeauna când gândul diavolesc biruieşte în vreun fel un suflet de ucenic credincios. Este o întunecare a minţii totdeauna când păcatul pune stăpânire pe o inimă, iar diavolul reuşeşte să o smulgă din părtăşia frăţească, făcând-o o unealtă de vânzare. E noapte totdeauna când frăţietatea se dezbină, când ucenicii se

despart, când legământul dintâi este călcat, când mânia şi ura împing omul la răzbunare.

Ce grozavă este o astfel de noapte şi ce mult prăpăd poate face ea când răzbate acolo unde lumina n-ar trebui să dispară niciodată!

(…) Ce minunată e convieţuirea unei familii când este armonie între soţi, grijă pentru copii, dragoste şi înţelegere între ei! Şi dintr-o dată, în inima unuia dintre soţi pătrunde o săgeată străină! Mintea se întunecă, inima se aprinde veninos, viaţa se otrăveşte, sufletele se zdrobesc. Şi dragostea dintâi nu se mai poate reface niciodată, sau niciodată aşa cum a fost.

Ce minunată este viaţa unui suflet cu Hristos! Ascultarea lui faţă de fraţi este smerită şi sinceră. Dragostea lui pentru ai săi şi pentru toţi semenii este prietenoasă şi înţelegătoare. Blândeţea e domoală şi caldă. Vorba cuviincioasă şi dulce, faţa luminoasă şi plină de bunătate. Inima lui este deschisă şi apropiată; totul este luminos! Dar deodată un păcat ascuns, un duh străin, o învăţătură duşmănoasă vine în suflet prin altă uşă în locul acesta sfânt şi stingând toată lumina dulce, aduce dintr-o dată o noapte fioroasă peste tot. Şi vai, când noaptea se prăvăleşte deodată în plină zi, totdeauna are loc o răstignire şi o moarte nevinovată: uneori moare credinţa, alteori nădejdea, alteori dragostea. Mai grozav este atunci când mor toate deodată.

Nu ne duce, Doamne, pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău!

După ce a ieşit Iuda

După ce pleacă un vânzător, rămâne în locul lui o oroare. După ce pleacă un vrăjmaş, rămâne o primejdie. După ce pleacă un frate, rămâne o durere. După ce pleacă un soţ, rămâne un gol amar, nu numai în casă, ci mai ales în suflet. După ce pleacă un răzbunător, rămâne totdeauna o ameninţare.

Iuda a plecat singur, dar s-a întors cu o gloată, căci ura reuşeşte să-i strângă pe oameni mult mai grabnic decât dragostea, dar reuşeşte să-i păstreze mult mai puţin.

După ce a ieşit Iuda, Iisus a zis: ***„Acum Fiul Omului a fost proslăvit şi Dumnezeu a fost proslăvit în El!“. Nu poţi ajunge la Înviere decât prin Cruce. Nu poţi ajunge la slava veşnică decât prin pătimiri, aşa cum nu poţi ajunge în cer decât prin pământ.***

(din: Lacrimă şi har. Preotul martir Constantin Sârbu, Editura Bonifaciu, 2011)

Părintele Teofil Părăian - Tâlcuire în Miercurea săptămânii Sfintelor Pătimiri

În Miercurea Săptămânii Sfintelor Pătimiri, pomenire s-a făcut şi se face totdeauna despre o femeie cinstitoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe care Sfânta noastră Biserică o prezintă şi ca pe o femeie păcătoasă.

În Sinaxarul zilei respective însă se pomenesc mai multe ungeri cu mir, pe care le-a primit Domnul Hristos, iar Sfânta noastră Biserică se opreşte în mod special asupra ungerii cu mir din partea unei femei care a adus mir de mult preţ, mir care era socotit ca având preţul mai mare decât 300 de dinari, ceea ce însemna preţul a 300 de zile de lucru.

Femeia şi-a arătat cinstirea ei faţă de Mântuitorul nostru Iisus Hristos turnând peste El mirul cel de mult preţ şi Domnul Hristos a primit cinstirea pe care I-a adus-o acea femeie.

Este de observat că în Sfânta Evanghelie nu se spune că acea femeie a fost păcătoasă. Sfânta noastră Biserică însă face o legătură între femeia cinstitoare a Mântuitorului şi femeia păcătoasă despre care istoriseşte Sfântul Evanghelist Luca şi despre care se poate citi în capitolul al şaptelea din Sfânta Evanghelie de la Luca.

Cântările, textele liturgice care împodobesc slujba din Miercurea Săptămânii celei Mari se referă la această femeie ca la o femeie păcătoasă, şi Sfântul Ioan Gură de Aur face o legătură între vinderea lui Iuda, între faptul că Iuda l-a vândut pe Mântuitorul şi femeia căreia i s-au dezlegat păcatele de către Domnul Hristos.

Iar Sfânta noastră Biserică face şi ea aceeaşi legătură, iar în legătură cu femeia păcătoasă ne spune că acea femeie a luat rânduială de mironosiţă. "Doamne", zicem noi către Domnul Hristos, "femeia care căzuse în păcate multe, simţind dumnezeirea Ta", deci fiind mişcată de darul lui Dumnezeu ca să cunoască ceva din măreţia Mântuitorului, "şi luând rânduială de mironosiţă", deci făcând ceea ce voiau să facă femeile mironosiţe după înmormântarea Domnului Hristos, a anticipat cumva înmormântarea Mântuitorului şi pregătirea lui cu miresme, "aducând mir de mult preţ", dar şi-a adus şi inima ei cinstitoare, şi-a adus şi dorinţa ei de a i se dezlega păcatele, pentru că zicea femeia: Dezleagă-mi păcatele mele, aşa cum eu mi-am dezlegat părul. Şi cerea de la Domnul Hristos lacrimi, de la El care scoate apă din mare prin nori.

E o alcătuire extraordinar de frumoasă şi minunată, o alcătuire impresionantă pentru toţi credincioşii, este un text liturgic de o măreţie unică şi ar fi bine să îl avem mai mult în vedere şi să-i ascultăm cuprinsul şi-n această zi în care ne gândim la ceea ce s-a întâmplat când femeia păcătoasă a adus mir de mult preţ ca semn de cinstire pentru cel ce a rânduit apoi ca fapta ei să fie pomenită şi să fie propovăduită spre pomenirea ei oriunde se va propovădui Evanghelia (cf. Mt. 26, 13).

O, dă-mi lacrimi, Iisuse

Frescă din Mănăstirea Poceaev

O, dă-mi lacrimi, Iisuse, să-mi plâng păcatul meu,
viaţa mea pierdută şi tot ce-am făcut eu!

C-am fost pierdut pe lume şi lumea am iubit;
străin am fost de Tine, pe cel rău l-am slujit.

Am fost, Iisuse Doamne, ca fiul cel pierdut
în ţara depărtată, pierzând tot ce-am avut.

Dar, iată, o lumină în mine a pătruns:

Lumina Mântuirii, Cuvântul lui Iisus.

Şi m-am trezit, Iisuse, aşa ca dintr-un somn
şi mă întorc cu grabă la Tine, al meu Domn.

Mă rog, şi-acum, dă-mi lacrimi ca fiului pierdut,
să pot primi iertarea păcatului făcut. Amin!

***

"Păcătoasa ştergând cu căldură prea curatele Tale picioare, cu părul capului ei, şi dintru adânc suspinând, a strigat cu plângere: Îndurate, nu mă lepăda, nici mă urî, Dumnezeul meu, ci mă primeşte pe mine, ceea ce mă pocăiesc şi mă mântuieşte, ca un iubitor de oameni.

În Miercurea mare este pomenirea femeii celei păcătoase, care aflând că Mântuitorul se află în casa lui Simon leprosul, a luat un vas cu mir înmiresmat, de mare preț, ca să-l toarne pe capul lui Iisus Hristos, iar cu părul capului ei ștergea lacrimile ce-i picau din ochi pe picioarele Domnului.

Părintele Rafail: Pocăinţa şi nevoinţa - între înţelegerea eretică şi înţelegerea dreaptă

“Pocăinţa, fraţi şi surori, esenţial, este nimic altceva decât dinamica către veşnicie, este dinamica vieţii veşnice. Ce vreau să zic prin dinamică? Este acel <<zvic>> lăuntric al unui suflet care întrevede ceva din realităţile duhovniceşti şi tânjeşte după ele mai mult sau mai puţin. Pocăinţă mai deplină sau mai slabă, dar pocăinţă. Asta e pocăinţă.

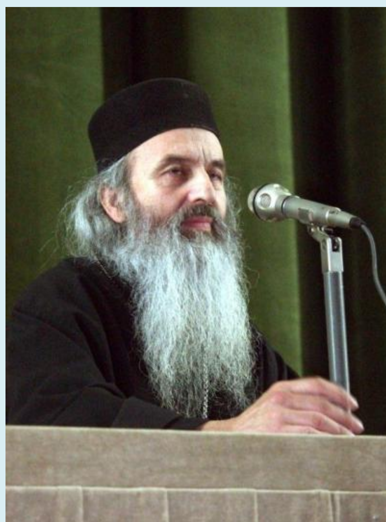
Cum se exprimă pocăinţa? Prin exapostilarul pe care o să-l auziţi în Săptămâna Sfântă: ***„Cămara Ta, Mântuitorule o văd împodobită, dar îmbrăcăminte nu am ca să intru întru dânsa.” Dacă nu o văd [Cămara cerească], în măsura în care nu o văd, pocăinţa nu a început. Dar eu zic aşa că şi acest „văd“ este un lucru pe care nu-l conştientizăm de multe ori. Eu nu cred că nu este unul dintre cei care sunteţi aici care nu aţi „văzut” ceva din acea Cămară şi acea podoabă. Ceva în sufletul omului lucrează, că dacă nu L-aţi căuta*** (cine zice?, unde zice? – [Blaise Pascal, nota noastră) … Zice Hristos într-o scriere: „nu M-ai căuta dacă nu M-ai fi găsit“. ***Deci, într-o măsură tot omul a găsit şi poate am găsit, poate la Botez când ne-am botezat ca prunci, cine ştie când, cine ştie cum, cine ştie în ce măsură harul a lucrat în inima făpturii şi ne-a trezit într-o oarecare măsură, mai mică sau mare.***

Asta e pocăinţa! Asta cultivată – apropos de titlul „Cultura Duhului“- asta-i cultura… Să cultivăm această dinamică până când va străluci în noi… aşa păcătoşi, cum ne vedem astăzi (sau cum încă nu ne vedem) … Pentru că începe cu viziunea păcatului care este greu de întâmpinat, greu de purtat. De aia zice: ţine-ţi mintea în iad, dar nu deznădăjdui! ***Că nu ne arată Dumnezeu păcatul ca să ne zdrobească,***

ca să ne deznădăjduiască, ca să ne convingă de păcat şi să ne arunce în iad, ci ca să ne convingă de păcat şi ca să spunem: „Doamne, fă ceva!“. Şi va face! Că Doamne este cel care face. Noi măcar să strigăm. Poate câteodată nici duh, nici înţelegere n-avem ce să zicem. Măcar „Doamne!” să zicem. Şi zice Sfântul Pavel: „Duhul ne va ajuta cu suspinuri negrăite“.

Deci, pocăinţa este în măsura în care ceva în noi vede sau întrevede, ochiul minţii într-o măsură vede sau întrevede şi în care ceva tânjeşte către altceva decât cele de zi cu zi, bucuriile lumii ăsteia. O pocăinţă mai puternică te face să nu mai pofteşti ale vieţii ăsteia. O pocăinţă şi mai puternică poate te face să te lepezi şi mai mult de ale vieţii ăsteia. Şi aşa mai departe… nu intru în amănunte acum. Dar e destulă literatura creştină pe care nădăjduiesc să o înţelegeţi mai bine, aşa cum, şi eu înţelegând cuvintele mai drept, am început şi literatura creştină să o înţeleg mai bine”.

Părintele Rafail Noica: "Voia mea propie este iadul!". A existat posibilitatea întoarcerii lui Iuda sau a fost predestinat?

Fragment din conferinţa "Criza în Biserică ", susţinută de părintele Rafail Noica la Alba-Iulia, în aprilie 2003:

"… Trebuie să luăm foarte în serios realitatea libertăţii noastre, pe care Dumnezeu nu o va sili nici pentru mântuirea omului! Omul este cel care îşi hotărăşte soarta. Dumnezeu când ne va judeca nu cred că va fi o judecătorie ca în lumea aceasta – supărat că i-am făcut nişte boroboaţe o să ne tragă la răspundere… Judecata într-un fel este a omului: va putea omul să trăiască în prezenţa Acestui Dumnezeu, el fiind sau devenind altfel? (…) Până la urmă… nu ştiu, vă spun un cuvânt, nu este absolut, dar cred că este o realitate: oare Dumnezeu judecă? Sau pur şi simplu eu o să mă judec pe mine însumi? O să pot trăi cu aşa un Dumnezeu sau nu? În realitate, Biserica este o judecată reciprocă. Dumnezeu mă judecă ştiind ce a făcut cu mine şi Se lasă judecat de mine.

Când Hristos după Înviere îi spune lui Petru: "Simone, fiul lui Iona, mă iubeşti mai mult decât aceştia?", Atotputernicul se lasă judecat de făptura Lui. Şi dacă Simon, fiul lui Iona a zis: "Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc", asta a fost "judecată" care s-a terminat în împăcare şi armonie. Nu că avea Hristos nevoie de ceva! Petru, cu boroboaţa lui, avea nevoie să fie împăcat cu Dumnezeu şi tot Dumnezeu a lucrat împăcarea ! Pe Petru nu-l vedem că ar fi zis sau că ar fi făcut ceva, poate că nici nu ştia ce să facă… Şi înainte de Înălţare, Hristos găseşte un moment când să îl pună pe Petru nu numai înapoi printre ucenici, dar să îl pună ca primul ucenic, zicând: "mă iubeşti mai mult decât aceştia?". Ar fi putut, ar fi îndrăznit Petru, ar fi avut obraz el să spună: "Te iubesc mai mult

decât aceştia?" Doar spusese: "Dacă toţi Te vor lepăda, dar nu eu!" (….) Era o realitate pe care o cunoştea Hristos, numai că Petru era încă naiv şi nu ştia nişte legi duhovniceşti: că nu trebuie prea mult să te încrezi în ce trăieşti acum.

Că ne spun Sfinţii Părinţi filocalici: aşteaptă ispita până în clipa morţii, fii treaz, veghează ca nu cumva să te fure, aşa cum l-a furat în noaptea aceea pe Petru!

Dar Hristos, Dumnezeu fiind, ştia şi un alt adevăr: acela că deşi Petru a căzut aşa de ruşinos, aşa de cumplit, ştia totuşi şi adevărul acela, ceea ce l-a făcut pe Petru să zică: "Dacă toţi aceşti te vor lepăda, dar nu eu!" Era un adevăr acolo, de care Petru s-a ruşinat, pe care nu-l mai putea pronunţa acum. Dar Hristos, cunoscătorul inimilor l-a pronunţat pentru el: "Mă iubeşti mai mult decât aceştia?" Iarăşi, ce putea să zică Petru, poate nu cu prea mult curaj în clipa aia? "Aşa, Doamne, Tu ştii (totuşi) că Te iubesc, deşi am făcut ce-am făcut!" Şi l-a luat Hristos de trei ori – aşa cum de trei ori se lepădase de El – până ce… l-a tăiat la inimă şi prin această tăiere la inimă s-a curăţit Petru de ocară şi de energiile întunecoase ale căderii lui.

Ce vreau să subliniez este potenţialul de diferenţă dintre Dumnezeu şi om care duce neapărat la o criză, la un tragic care se poate solda în tragedie, dar care este menit de Dumnezeu mai mult să-l facă pe om să conştientizeze şi, conştientizat fiind, cu mai multă înţelegere şi cu mai multă putere, înţelegând lucrurile cum trebuie, în toată libertatea să se poată da Proniei lui Dumnezeu.

Aşa cum, de exemplu, fiul risipitor a cerut moştenirea, tatăl i-a dat-o, el s-a dus şi a risipit-o, dar înţeleptindu-se prin tragicul în care a intrat, a venit înapoi la tatăl cu pocăinţă. Şi tatăl nici nu l-a lăsat să spună până la capăt spovedania, că l-a şi îmbrăţişat, că a şi poruncit să i se aducă haina cea dintâi ş.a.m.d….

Nu ştiu dacă au existat mulţi ca acest Tată în istorie… Vă închipuiţi ce s-ar zice despre acest Tată: "Măi, prostule, bine ţi-a făcut fiul tău! Nu ştiai cine era ăla micu'? Lui i-ai dat banii, lui i-ai dat moştenirea? Atâţia ani l-ai crescut şi nu ştiai ce-avea să facă?…

" Acest Tată "prost" care nu ştia cine era fiul, iertaţi-mă, … este Dumnezeu. Oare prostie este? Eu cred că este dragostea unui Dumnezeu atotputernic, dragostea care îşi interzice, faţă de libertatea pe care El a pus-o în om, să transgreseze această libertate. Şi aici este potenţialul nostru de cădere, de iad şi încă de iad veşnic! Pentru că nu e glumă! Viaţa noastră nu e glumă, libertatea noastră nu e glumă, este o faptă dumnezeiască.

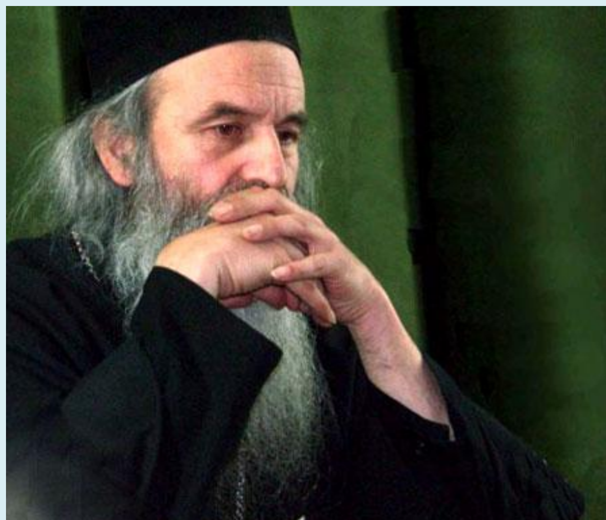
Iar “criză“…. este cuvântul grecesc pentru judecată (“Krisis“). Am mai vorbit despre el. Păi Biserica este cu precădere locul de “criză”, de “judecată” reciprocă. Şi toată viaţa omenească pe pământ este o continuă “criză”, “judecată” între om şi Dumnezeu, dacă ne luăm mântuirea în serios. Este o “judecată” în care trebuie să ajungem – ideal şi nu numai ideal, ci în mod firesc să ajungem – să “îndreptăţim” pe Dumnezeu, să “justificăm” pe Dumnezeu şi să spunem cândva: “Da, ai dreptate, Doamne! Facă-se voia Ta!“.

Un alt aspect al judecăţii de apoi va fi acesta: Vor fi la judecată două tabere: cei care vor fi zis în viaţa lor lui Dumnezeu: “Facă-se voia Ta!” şi cei cărora Dumnezeu le va zice la judecată “Facă-se voia ta!” Şi dacă Dumnezeu îmi spune mie “Facă-se voia ta!” şi eu mă voi duce să îmi fac voia mea, asta este iadul! ***Când vom înţelege, fraţi şi surori, că singurul lucru de dorit, singurul Rai este să putem trăi “Facă-se voia Ta, Doamne!“? Când vom înţelege că ceea ce numim noi “voia mea proprie” este Iadul?***

Iar pentru a înţelege “voia proprie” – pentru o făptură liberă – iarăşi trebuie definiţii… Este vorba de o voie pătimaşă.

Ce-i o patimă? Şi aici e nevoie de definiţii… Patima este o scâlciere a realităţii pe care a creat-o Dumnezeu, nu este o realitate în sine, este ca un cancer, o bubă peste un trup sănătos sau ceva sucit. Şi voia pătimaşă este o voie nereală, este un irealism. ***Iar a intra în voia lui Dumnezeu este singura adevărata realitate pe care Dumnezeu a gândit-o şi a făcut-o şi în care ne-a invitat. Şi care este… tocmai ce vrea omul! (e vorba de “ce vrea omul” în adâncul şi în esenţa sa, iar nu de voia sa pătimaşă, ci care este scopul ultim, adesea neconştientizat sau neînţeles al aspiraţiilor sale, nota noastră).***

Părintele Rafail Noica - Posibilitatea întoarcerii lui Iuda

Vă dau o pildă de acest "Facă-se Voia Ta!" (…) La slujba celor 12 Evanghelii din Joia Mare, fiţi cu luare aminte la primul Antifon după prima lungă Evanghelie, să vedeţi în imnologia Bisericii cum ni se subliniază prin câte mişcări şi cuvinte a vrut Hristos să-l mântuiască pe Iuda. Şi fiecare tropar se termină: "Dar Iuda, nelegiuitul nu a voit să înţeleagă".

Mulţi gândesc că este scris despre Iuda că "aşa este scris" şi aşa trebuia să se întâmple… Nu era un program al lui Dumnezeu ca un om să piară în iad pentru ca Dumnezeu să-şi facă mântuirea! Atunci Mielul junghiat ar fi fost Iuda, şi nu Hristos! Iuda "era scris" despre el că avea să-L vândă, în sensul că Dumnezeu ştia mai dinainte libertatea omului pe care nu avea să o transgreseze El cu atotputerea Lui! S-o transgreseze nu! Dar uitaţi-vă şi voi în Evanghelii şi vedeţi prin câte mijloace a încercat Hristos să îl salveze pe Iuda, să-i arate răul pe care îl făcea. Şi citiţi şi Sinaxarul din Triod din ziua aceea, o să vă arate nişte lucruri foarte importante! "… dar Iuda, nelegiuitul nu a voit să înţeleagă!" Ne poartă mărturie Biserica că este vorba de o voinţă liberă.

Apropo de cel pentru care "era scris" că trebuia să facă lucrul ăsta… Da, era scris pentru Iuda, dar Hristos este "Cel care rupe zapisul scris împotriva noastră" (aşa cum cântăm în Post, în Troparul de la ceasul al şaselea). Deci rupătorul zapisului voia să rupă zapisul lui Iuda. Hristos este Acelaşi Care a rupt în zilele lui Iona zapisul ninivitenilor. A anunţat cetatea Ninive prin prorocul Iona că dacă nu se vor pocăi, vor pieri în păcatele lor. Au primit ninivitenii, s-au pocăit şi Dumnezeu "S-a pocăit" şi El de "facerea" Lui, ca să zicem aşa, adică nu a mai distrus nici un suflet din Ninive! (Până unde s-a smintit prorocul! Iona s-a smintit pentru că înaintea

păgânilor nu putea să se îndreptăţească pentru că nu s-a împlinit cuvântul său proorocesc! Dar ştia că Dumnezeu este milostiv şi de aceea ar fi vrut să fugă, pentru că s-a găsit prins ca între ciocan şi nicovală şi voia să scape de toată "povestea" asta…) Deci Hristos voia să facă la fel cu Iuda.

"Ce este scris pentru om" nu este o predestinare de care omul nu poate fugi. Asta este conceptul păgânismului, că omul nu poate să scape de ce îi este predestinat. Cu noi nu există predestinare, există Pronie, care este o gândire liberă a unui Dumnezeu liber faţă de un om liber! Şi câtă libertate nu are omul!

Dacă nu avem putere să facem ceea ce voim să facem, Dumnezeu, pentru rugăciune, ne dă acea putere. Şi Hristos i-ar fi dat putere lui Iuda să nu cadă în făgaşul acela care l-a dus până la sinucidere. Deci Hristos vroia să şteargă zapisul lui Iuda. Printr-o liberă voinţă – poate încăpăţânare sau cine ştie ce a fost în inima lui Iuda? – Iuda a rămas încărcat cu preştiinţa aceasta a lui Dumnezeu, cu faptul pe care avea să-l facă, refuza pe undeva pe Dumnezeu care voia să-l scape de la lucrul acesta. Şi Hristos, ca Dumnezeu atotputernic este nevoit, într-un sfârşit, să zică, întingând puţină pâine în vin: "Ce ai de făcut, fă mai degrabă!". Dumnezeu cel atotputernic a zis lui Iuda: "Facă-se voia ta!" Şi dacă n-ar fi zis-o Hristos (că Iuda căuta prilej să îl vândă!), apoi sunt sigur că până astăzi Iuda ar căuta prilej şi n-ar găsi… Dacă puterea cuvântului lui Dumnezeu nu ar fi dat îngăduinţa, nu s-ar fi putut întâmpla asta! Dar uitaţi-vă: ***un Dumnezeu care caută prin toate mijloacele mântuirea omului, dar care nu transgresează libertatea pe care o are.***

Mai este şi cuvântul lui Hristos, din capitolul al cincilea din Evanghelia Sfântului Ioan, care zice: ***"Cei care ascultă cuvântul Meu nu vor muri, nu vor trece prin Judecată, ci vor trece (direct) de la moarte la viaţă."***

De ce vor trece de la moarte la viaţă? (Viaţa asta numindu-se moarte şi cea în care trecem – ceea ce numim moartea noastră – va fi viaţa cu adevărat!) ***Fiindcă toată viaţa noastră va fi fost o judecată cu Dumnezeu şi dacă în această judecată ajungem cândva deplin să zicem lui Dumnezeu: "Facă-se voia Ta!", Judecata de Apoi s-a făcut acum. Şi poate că în sensul ăsta putem înţelege Apocalipsa care zice de prima Înviere şi de cei care iau parte la prima Înviere nu vor mai fi necăjiţi de moartea cea de-a doua".***

Episcopul Asterie al Amasiei - Cuvânt dintre cele mai mişcătoare şi puternice despre pocăinţă şi milă faţă de fraţii care cad în păcate – Îndemn la pocăinţă

De curând am auzit pe Luca spunându-ne că un fariseu cheamă pe Domnul la ospăţ, îl duce în foişor şi întinde masa obştească . Domnul nu refuză invitaţia, nici nu evită pe fariseu, care nu-I era nici ucenic, nici credincios, ci era legat de litera legii, care nu-şi deschisese ochii pentru cunoaşterea adevărului, ci avea vederea foarte slabă pentru înţelegerea făgăduinţelor profeţilor.

Pentru ce ne-a lăsat în scris Luca acest capitol din viaţa Mântuitorului? Pentru care din aceste două motive? Ca să cunoaştem faptele săvârşite de Iisus pe când trăia în trup şi să luăm cunoştinţă de o istorie folositoare, sau ca să ne îndrepte viaţa noastră pe o cale dreaptă şi fără cotituri, odată ce această istorisire este plină de învăţăminte folositoare? Sunt de părere că pentru ultima pricina, şi se cuvine ca şi voi să fiţi de aceeaşi părere cu mine.

Într-adevăr, sunt mulţi oameni egoişti care cred despre ei că au făcut numai fapte bune şi drepte, care, întemeiaţi pe o concepţie deşartă, au o părere foarte bună despre ei, numesc păcătoşi pe cei ce se apropie de ei şi înainte de a veni judecata cea din urmă se despart de ceilalţi oameni, ca oile de capre, şi se uită la uşa împărăţiei ca şi cum le-ar fi larg deschisă lor. Nu socotesc vrednici, pe cei mulţi de a sta cu ei sub acelaşi acoperiş sau la aceeaşi masă; simt dezgust nu numai de cei care merg pe calea extremă a vieţii, dar şi de cei care merg pe calea de mijloc.

Luca, doctor mai mult al sufletelor decât al trupurilor, a scris istorisirea aceasta. Istorisirea de faţă nu-i o simplă povestire, ci un leac pentru cei care suferă de boala mândriei. Luca ne-a arătat că Însuşi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru,

singurul drept şi incomparabil de curat, trăieşte împreună cu cei păcătoşi, este cu totul îngăduitor şi iertător cu ei, şi ia masa cu cei care n-au foşti niciodată curaţi. Nu ca să ia ceva din răutatea şi viciul lor, ci ca să le dea lor din dreptatea şi curăţia Sa proprie, întocmai ca puterea luminii solare (atât cât putem înţelege purtarea de grijă a Creatorului, luând ca termen de comparaţie creaţia).

Ştim, într-adevăr, că soarele nu luminează numai ţinuturile şese, ci şi văile şi văgăunile. Dacă unii dintre noi sunt stăpâniţi de aceleaşi păreri ca şi cei mai sus arătaţi, atunci să punem capăt acestor păreri, potrivit cuvântului ce spune: Să imităm milostivirea şi iubirea de oameni a Stăpânului, să ne pogorâm la cei de jos şi umiliţi nu pentru a ne înjosi şi umili stând împreună cu ei, ci dimpotrivă, pentru a-i înălţa şi pe ei. Să procedăm ca şi înotătorii, care-şi petrec toată viaţa pe apă, care scot la aerul acesta dătător de viaţă din adâncul apei pe cei ce sunt pe cale de a muri prin înec.

Dar pentru că pericopa evanghelică ne dă cea mai bună explicare a acestei stări de lucruri haide să ne îndreptăm spre scopul ce-l urmărim.

Tare mă minunez de cei care sunt îmbrăcaţi cu acest trup plin de patimi şi iubitor de plăceri, biruiţi în flecare zi de somn şi de pântece, care nu fac experienţa altor preocupări mai înalte, cunoscute nouă tuturor care participăm la una şi aceeaşi fire omenească, tare mă minunez de aceştia când îi văd îngăduitori cu ei, dar aspri judecători ai celor ce păcătuiesc; când îi văd neputincioşi luptători, dar neîndurători legiuitori; nimicesc iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi astupă, după părerea lor, izvorul îmbelşugat al milei, şi cu multă îndrăzneală închid celor rătăciţi intrarea în Împărăţia Cerurilor.

Acest fel de gândire n-are alt rezultat decât de a sădi în sufletele care caută vindecare deznădejdea legii. Cel care a pierdut nădejdea de vindecare, ajunge dintr-odată rob bolii şi străin tuturor făgăduinţelor făcute de Scripturile noastre. Căci nici nu există în Scripturi, pentru cel ce le cercetează cu înţelepciune, vreun caz în care să nu se fi dăruit har, iar iertarea să nu fi vindecat păcatul. Cine este oare atât de surd, care să nu audă cuvintele lui Iov, strigate tuturor: „Nimeni nu-i lipsit de întinăciune, chiar de ar fi viaţa lui o zi”?

Cine ar putea să-şi închipuie că este atât de cinstit şi de curat încât să socotească că iertarea este de prisos şi că nu are nevoie de mila lui Dumnezeu când are să-şi dea seama de faptele sale înaintea tribunalului lui Dumnezeu? Chiar dacă ar fi ajuns prin viaţa lor până la cea mai înaltă treaptă de dreptate şi de sfinţenie, încât să calce, potrivit cuvintelor Scripturii, cu adevărat peste şerpi şi peste scorpii, chiar

dacă ar fi proclamaţi învingători şi încununaţi în lupta cu păcatul, totuşi n-ar trebui să judece viaţa tuturor celorlalţi după propria lor bărbăţie, ci să mărturisească că viaţa lor plină de virtuţi se datorează lui Dumnezeu Care le-a dat harul, prin care au fost stăpâni pe propria lor fire, şi n-au fost biruiţi de ispitele satanice, iar pe de altă parte să întindă o mână iubitoare celor neputincioşi, să-i ridice din ţărână şi să-i curăţească de întinăciuni. Dacă ar proceda aşa, ar dobândi îndată lauda propriei lor virtuţi şi bărbăţii şi totodată ar primi şi cununile dragostei ce au avut-o faţă de semenii lor.

Acum însă se găsesc oameni printre noi care se târăsc pe jos, care nu duc o viaţă îngerească asemănătoare puterilor netrupeşti, ci una pentru care ar putea să fie traşi la răspundere şi de care să-ţi baţi joc; şi tocmai aceşti oameni judecă pe semenii lor cu asprime şi-i condamnă cu puteri absolute, încât eu, înăbuşit de mândria şi îngâmfarea lor, le spun cuvintele evanghelice:

„Nu vedeţi bârnele din proprii voştri ochi, dar vreţi să scoateţi paiul din ochii altora, legaţi în spatele altora sarcini foarte grele; umblaţi de colo, colo cu priviri severe de aspri judecători, dar neputincioşi să vă purtaţi propriile voastre poveri; v-aţi aşezat mai dinainte în scaunul de judecată al lui Hristos şi aţi răpit dreptul de sentinţă al Judecătorului tuturor; sunteţi nişte robi vrednici de dispreţ:, dar judecători neînduplecaţi ai semenilor voştri. Dacă spuneţi că aveţi râvnă pentru Dumnezeu, imitaţi pe Dumnezeu, originalul chipului vostru, căci sunteţi făcuţi după chipul lui Dumnezeu!”

O, creştini, nume ce exprimă iubirea de oameni, imitaţi dragostea lui Hristos! Uitaţi-vă la bogăţia iubirii Sale de oameni! Când a voit să Se arate oamenilor prin trup de om, a trimis pe Ioan, predicatorul pocăinţei, introducătorul căinţei, şi pe toţi profeţii dinainte de Ioan care au fost dascăli ai convertirii. Apoi, după puţin timp S-a arătat El, strigând oamenilor cu propria Sa voce: ***„Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi da odihnă“.***

Cum primea Hristos pe cei care răspundeau chemării Sale? Dădea cu uşurinţă iertarea păcatelor, degrabă eliberarea de necazuri şi dureri. Cuvântul a sfinţit, Duhul a pecetluit; omul cel vechi a fost înmormântat, cel nou s-a născut şi a crescut prin har. Ce-a urmat de aici? Omul a ajuns prieten cu Dumnezeu, în loc de duşman; fiu, în loc de străin; iniţiat în tainele credinţei, în loc de necunoscător; sfânt, în loc de necredincios.

Dacă un om, îmbogăţit cu daruri atât de mari şi nemăsurate, păcătuieşte faţă de darnicul şi bunul său Binefăcător, apoi noi, judecători aspri şi neînduplecaţi, nu-l

lăsăm nici să deschidă gura, îl nimicim şi-l suprimăm din viaţa aceasta, iar în cealaltă îl osândim pe veci. Cu totul alta este hotărârea Domnului, Care miluieşte de mii şi mii de ori, Care nu doreşte moartea păcătosului, ci aşteaptă întoarcerea sa. N-au fost pedepsiţi aşa cei care altădată au păcătuit faţă de har. Dimpotrivă, o altă milă a urmat primei mile, iertare se adaugă iertării; picăturile de lacrimi au aceeaşi putere ca şi baia botezului, iar suspinul din inimă readuce harul plecat puţin timp.

Dacă nu mă crezi pe cuvânt, întreabă-l pe Petru, care şedea în casa arhiereului, şi-ţi va spune că, plângând amarnic, a fost curăţit păcatul tăgăduirii lui Hristos. N-a ajuns din nou Simon, ci a rămas Petru apostolul. Sunt de părere că şi Iuda Iscarioteanul, dacă n-ar fi fost îndată propriul său călău, socotind păcatul său cu neputinţă de iertat, şi dacă ar fi cerut îndurare şi milă căzând la pământ, n-ar fi fost lipsit de îndurările care se revarsă peste întreaga lume. Dovada celor spuse de mine o fac toţi evreii care au crezut după ce au răstignit pe Domnul şi care şi-au spălat în baia botezului odată cu sufletele şi mâinile. ***Dacă au fost miluiţi şi iertaţi răstignitorii, oare nu s-ar fi bucurat de iertare şi vânzătorul?***

- *Şi Pavel îi lega altădată pe creştini, dar purtând mai târziu lanţuri pentru Hristos, a îndepărtat crimele prin identitatea pătimirii. Pavel a mai păcătuit aruncând cu pietre în Ştefan şi aprobând pe ucigaşi, dar fiind şi el lovit cu pietre a şters păcatele.*
- *Matei şi Zaheu erau vameşi, dar călcând în picioare funcţia de vameş, prin dispreţul banilor, Zaheu L-a primit pe Iisus în casa sa, dar mai mult în sufletul său, iar Matei a fost arătat evanghelistul şi scriitorul faptei minunate ale lui Hristos.*
- *Trebuie să-ţi aminteşti şi de vameşul care s-a suit la biserică împreună cu fariseul ca să se roage, ca şi de femeia care a pierdut drahma şi a găsit-o.*

Dacă s-ar gândi cineva la oamenii care au trăit de la început şi până în vremea noastră, va găsi că mulţi la începutul vieţii lor au fost plini de păcate, iar mai târziu s-au întors la credinţă mânaţi de dorul unei vieţi mai bune. Numai lui Dumnezeu îi este propriu şi specific de a face totul fără de păcat. Omul însă, care stă sub naştere şi stricăciune şi este supus atâtor patimi, n-ar putea niciodată să scape de osândă dacă ar fi tăiată nădejdea iertării.

- *Uită-te la David, împăratul lui Israel, pe care Dumnezeu l-a făcut împărat după alegere şi l-a împodobit prin laudele propriei Sale mărturisiri, zicând:* ***„Am găsit bărbat după inima Mea, pe David, fiul lui Iesei”****.*

David, cu toate că a primit mărturia aceea strălucită din partea lui Dumnezeu, totuşi a alunecat în patima iubirii trupeşti şi a căzut în acele păcate pe care le

cunoaştem cu toţii. Cu toate acestea, după ce a fost mustrat de profet şi-a recunoscut păcatul, şi a lăsat consemnat în scris generaţiilor viitoare suferinţele pocăinţei sale. Şi vedem, că într-o icoană, în Psaltire, durerea sa; când îi era trupul topit de durere; când prefăcea noaptea, timpul obştesc de odihnă în urma oboselilor muncilor, în timp de lacrimi; când îşi udă patul cu lacrimile pleoapelor ca prin nişte izvoare, şi ne-a lăsat nouă psalmul al cincizecilea, model de pocăinţă şi de înduplecare a lui Dumnezeu. N-a fost în zadar plânsul lui. Suspinele lui adânci au atras asupra sa indurarea. A primit stăpânirea puterii împărăteşti, dar şi prietenia lui Dumnezeu şi îndrăzneala de a-L ruga.

- *La fel s-a întâmplat cu împăratul ninivitenilor; din pricina mulţimii păcatelor, atât el cât şi poporul condus de el mergeau la pieire; cel care mustra păcatul lor le-a vestit că se apropie peste puţin timp ziua pedepsei. Totuşi, ninivitenii au scăpat de a face experienţa nenorocirilor, pentru că s-au pedepsit în chip înţelept pentru păcatele lor.*

Proorocul Iona s-a supărat că nu s-au îndeplinit relele ce le spusese el şi s-a purtat obraznic faţă de milostivirea lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu, Care ne face cunoscut, şi prin vorbe şi prin fapte, cât este de mare bunăvoinţa Lui faţă de oameni, face ca să crească un vrej deasupra profetului ca să-i ţină umbră împotriva razelor soarelui; pe când însă Iona dormea sub umbra vrejului, Dumnezeu a uscat deodată vrejul. Dar pentru că din pricina uscării vrejului îl ardea soarele s-a deşteptat şi a început să se blesteme şi să-şi dorească moartea. Dacă profetul s-a întristat atât de mult din pricină că s-a uscat un vrej, oare Dumnezeu n-ar avea milă de o cetate atât de mare ajunsă aproape de pieire?

Aflaţi, oameni aspri şi neînduplecaţi, bunătatea Celui ce ne-a creat pe noi şi imitaţi-o! Nu fiţi judecători aspri şi neîndurători ai semenilor voştri! Aşteptaţi până ce va veni Cel care descoperă cele ascunse ale inimilor şi va da fiecăruia, în viaţa ce-o aşteptăm, în virtutea puterii Sale de Stăpân, starea ce i se cuvine. Nu pronunţaţi hotărâri neomenoase, ca nu cumva să aveţi parte de aceleaşi sentinţe şi să fiţi sfâşiaţi, ca de nişte dinţi foarte ascuţiţi, de cuvintele propriilor voastre guri. Sunt de părere că spusele evanghelice: „Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi”. au tocmai sensul de a ne feri de acest păcat. Prin aceste cuvinte nu ni se ia dreptul de a judeca cu milă şi iubire de oameni, ci ni se interzice de a osândi cu mai multă asprime decât însuşi Judecătorul. Uşurează aşadar balanta judecăţii tale, dacă vrei să nu fie atrase şi faptele tale spre talgerul de osândire al balanţei, când judecata lui Dumnezeu va cântări, ca într-o balanţă, viaţa noastră.

Tu, care eşti înconjurat de trup şi trăieşti în trup, să nu dispreţuieşti niciodată în viaţa ta îngrijirea doctorului! Oricât de zdravăn şi de sănătos ai fi, totuşi nu se

poate să nu te îmbolnăveşti vreodată, încât să n-ai nevoie de îngrijirea doctorului! Ai un suflet, înclinat spre cele pământeşti! Atâta vreme cât el îndeplineşte pe ascuns pornirile trupului, nu îndepărta mila din sufletul tău, ca nu cumva să fii lipsit de iertare, când vei avea nevoie de ea.

Eşti preot şi a dat Dumnezeu să fii în fruntea unui popor. Uită-te cu milă la căderile în păcat ale păstoriţilor tăi, cunoscând că deşi situaţia socială şi de viaţă este deosebită de a celor mulţi, totuşi ai aceeaşi fire ca şi ei. Şi odată ce eşti părtaş aceleiaşi firi, poate că vei fi părtaş şi păcatului.

Moise cunoştea asta, căci era om şi cunoştea firea omenească; pentru aceea a poruncit să se jertfească un viţel pentru preot; preotul avea negreşit păcate, deci cu atât mai mult avea nevoie de curăţire. Ceea ce era pe vremea aceea viţelul, aceea este acum pocăinţa ce se face fără mijlocirea a ceva trupesc şi rugăciunea ce se aduce lui Dumnezeu fără vărsare de sânge. Noi, care ne lăudăm şi ne îngâmfăm, să nu nimicim bunătatea şi mila, odată ce ştim că şi Aaron, preotul acela foarte încercat, şi-a atras asupra sa ura lui Dumnezeu când poporul i-a cerut să-i facă zei şi a căzut în cârtire împotriva lui Dumnezeu împreună cu sora sa, Maria. Dacă cel care a cârtit nu s-ar fi rugat, n-ar fi scăpat de pedeapsă. Dacă-i altcineva, nu preot, ci unul din popor, să se teamă să pună jug greu pe alţii! Dacă cel pus ca să curăţească poporul are nevoie de curăţire, ce va păţi oare cel care n-are puterea hirotoniei?

Să imităm grija pe care o are Mântuitorul de turma Sa. Să citim în Evanghelii, şi ca într-o oglindă, să învăţăm de acolo ideea de îngrijire şi de bunătate. Văd acolo în parabole şi în cuvinte umbrite pe un bărbat păscând o sută de oi; când una din oi s-a depărtat de turmă şi s-a rătăcit, n-a rămas lângă cele care păşteau la un loc şi nu s-au rătăcit, ci a plecat în căutarea celei rătăcite; a străbătut văi şi râpi, a trecut peste munţi înalţi şi mari, a mers plin de răbdare prin pustietăţi până a găsit-o. Când a găsit-o n-a bătut-o, nici n-a luat-o la goană silind-o cu asprime spre turmă, ci a pus-o pe umăr, o purta în spate cu bucurie, a alăturat-o celorlalte oi, bucurându-se de ea mai mult decât de toate celelalte.

Să căutăm să pătrundem sensul ascuns în această parabolă. Negreşit, oaia de care-i vorba aici nu-i oaie cu adevărat, iar păstorul este altcineva decât păstorul animalelor; dimpotrivă, parabola aceasta cuprinde pilde instructive pentru preoţi. Ne învaţă să nu deznădăjduim iute cu privire la oameni, dar nici să-i lăsăm în părăsire când sunt primejduiţi; să-i căutăm cu râvnă şi să-i reîntoarcem la starea lor de mai înainte; să ne bucurăm de cei care se întorc şi să-i alăturăm mulţimii celor care au trăit drept.

Pe lângă aceasta, se cade ca preotul să pună în practică iubirea de oameni în locul asprimii şi al tăierii; chiar dacă Stăpânul porunceşte ca să smulgi din rădăcină pe cineva, ca pe o plantă nefolositoare, totuşi preotul trebuie, ca un bun grădinar, să ceară de la Domnul cruţare şi îngăduinţă. Acest sens îl are parabola smochinului neroditor. Domnul a voit să-l taie pentru că nu a rodit; grădinarul, însă, îl roagă şi-i cere să-l mai îngăduie, să-i mai lase timp, dându-i bune nădejdi pe temeiul propriei sale purtări de grijă. Nu tăia deci cu uşurinţă, tu, care ai datoria să opreşti pe Domnul de a tăia, nici să nu te ducă la deznădejde faptul că cineva nu aduce roade; dimpotrivă, dă-ţi toată osteneala ca să-l îngrijeşti; sapă-l, prin mustrările ce i le faci; încălzeşte prin sfaturile tale, cum e încălzită planta cu gunoi; adapă-l, prin revărsarea învăţăturilor; împrejmuieşte-l, ca pe un gard, prin poruncile care feresc de păcate.

Datoria ta este de a cere; a Judecătorului, de a judeca. Să ne silim să fim numiţi cu acelaşi nume cu care este numit Domnul. Domnul este numit [Apărătorul, Mijlocitorul] pentru că înduplecă pe Tatăl prin rugăminţile Sale pentru neamul omenesc. Acelaşi nume a primit şi Duhul adevărului din pricina râvnei şi dragostei ce-o are pentru noi. Şi El se numeşte Mângâietor, căci îndeobşte Se sârguieşte să mângâie şi să ceară iertare pentru cei păcătoşi, şi nu pentru cei nevinovaţi şi lipsiţi de păcate.

Imită, preotule, purtarea de grijă de popor a lui Moise! Imită dispoziţia lui sufletească ce-avea către poporul condus de el! Moise, când a înţeles că harul s-a îndepărtat puţin de popor, a rugat pe Dumnezeu să nu Se supere pe un popor ce-a păcătuit; şi se ruga de Dumnezeu ca să moară înainte de moartea poporului spre a nu vedea nimicirea celor păstoriţi de el. Nimic nu-i mai bun decât a reproduce cuvintele lui: ***„Mă rog ţie, Doamne! Poporul a păcătuit cu mare păcat înaintea ta şi şi-a făcut luişi dumnezei de aur. Acum dacă ierţi păcatul lor, iartă-l. Dar dacă nu-l ierţi, şterge-mă din cartea pe care ai scris-o!”.***

Vezi că Moise prefera mântuirea mulţimii în locul mântuirii sale? Vezi că cere să fie şters din cartea scrisă de Dumnezeu, dacă nu reuşeşte să capete iertare pentru popor? Conducătorii de acum ai poporului sunt aspri cu păcătoşii; alungă pe cei care se duc la ei; se fac că nici nu văd pe cei care cad la picioarele lor; obrazul nu li se îmblânzeşte de lacrimile celor ce plâng.

Pentru care motiv a scris Luca, dar mai bine spus Duhul cel Sfânt, pilda fiului risipitor, care, după ce a insultat pe tatăl lui prin plecarea sa, a cheltuit toată averea luată de la părinţi în plăceri, în beţii şi cu femei? Când a dat mai târziu de greutăţi,

încât a fost nevoit să se facă păzitor de porci şi să mănânce aceeaşi mâncare ca porcii, s-a întors înţelepţit la casa părintească. Tatăl lui, când l-a văzut, nu l-a alungat, nici n-a îndepărtat de la uşa sa pe cel reîntors, ci tocmai dimpotrivă: a alergat înaintea celui ce se apropia de casa părintească, l-a cuprins de gât, a vărsat lacrimi de dragoste pe umărul lui, l-a făcut iarăşi fericit din nenorocit ce era, l-a îmbrăcat cu haina ce-o poartă stăpânii, i-a pus în deget un inel, a schimbat ziua în zi de sărbătoare şi a pregătit ospăţ îmbelşugat şi luminat.

Istorioara aceasta este o parabolă în care ni se arată că Biserica este ca o casă părintească, ce primeşte cu dragoste pe toţi oamenii. Parabola aceasta ne învaţă ca oamenii să nu mai trăiască la un loc cu porcii, cu alte cuvinte cu diavolii, ci să ajungă, din străini ce sunt, iarăşi fii; ne învaţă ca oamenii să trăiască, prin voinţa lui Dumnezeu, ca şi fiul cel desfrânat prin hotărârea tatălui, împreună cu bărbaţi sfinţi ca şi cu nişte fraţi. Tu nu imita gândul fratelui mai mare, nici nu murmura împotriva indurării şi dragostei tatălui. Că a primit în casă pe fiul desfrânat, ruşinea familiei. Mai mult, admiră bunătatea, imită bunăvoinţa lui Dumnezeu, ia în braţe şi îmbrăţişează pe cei întorşi din rătăcirea lor. În chipul acesta vei fi povăţuitor orbilor şi dascăl celor rătăciţi.

Am vorbit îndeajuns şi nu trebuie să spun mai mult către cei cu sufletul aspru şi neînduplecat, care se folosesc de cuţit în loc de dragoste.

Ascultă-mă acum, tu, care trebuie să te întorci la credinţă, cum se cuvine să te întristezi din pricina păcatelor tale şi cum să-ţi plângi din inimă greşalele. Dar, dacă vrei, uită-te mai bine la femeia păcătoasă despre care ni s-a citit azi din Evanghelia scrisă de Luca. Imită smerenia şi înţelepciunea acelei femei şi ia exemplu exact de pocăinţă. A venit în casa fariseului. Nu s-a ruşinat de mulţimea mesenilor, nici n-a fugit pentru că vremea ospăţului era nepotrivită pentru mărturisire. Dimpotrivă, stăpânită de întristare, cuprinsă de mare jale din pricina greşalelor ei, s-a apropiat îndată de tămăduitorul păcatelor!

Când a venit, nu L-a rugat pe Domnul stând în faţa Lui, ci s-a aşezat la spatele Lui, socotindu-se nevrednică, din pricina înfăţişării ei, de a putea vorbi cu El. N-a stat fără nici o treabă acolo, ci I-a luat picioarele Lui, şi şi-a despletit părul capului; prin cele ce făcea îşi arăta întristarea sufletului ei; a început să verse lacrimi peste picioarele Lui şi cerea milă cu multă zdrobire sufletească. Şi varsă atât de multe lacrimi încât plouă pe picioarele Lui; apoi, iarăşi, a şters umezeala de pe picioare cu părul capului ei, astfel că şi-a arătat toată evlavia şi umilinţa sufletului ei. Dar ca să spun pe scurt, ***femeia s-a pocăit de păcatele ei prin toate simţirile şi prin toate***

mădularele sale. Se poate presupune ce fapte a săvârşit înainte femeia aceasta ce şi-a plâns în public şi atât de făţiş păcatele ei.

Noi, însă, făgăduim şi vestim că ne pocăim, dar nu ne dăm nici o silinţă de a arăta fapte de pocăinţă; continuăm să avem aceeaşi viaţă pe care o aveam şi înainte de a ne mărturisi păcatul. Veselia-i tot atât de mare, îmbrăcămintea la fel, desfătarea mesei îmbelşugată, somnul lung şi lenevos până la saţiu; ocupaţiile şi grijile zilei, unele după altele, aştern peste suflet uitarea propriei noastre purtări de grijă. Am scris numai numele pocăinţei, dar pocăinţa e fără rod şi fără putere. Noi înşine ne despărţim de taine şi de împărtăşirea nespuselor sfinţenii; nu ne dăm nici o silinţă să ne întoarcem la ele, ci le dispreţuim ca pe o ieftină desfătare. Înţelege, omule, că te-ai despărţit de împărtăşirea acelor taine prin care ai fost învrednicit de mari daruri! Dacă ai avea cinstea să stai la masă cu împăratul, iar apoi ai fi îndepărtat, luându-ţi-se această cinste, spune-mi, câţi bani n-ai cheltui ca să ajungi iarăşi prieten cu împăratul şi să stai din nou la masă cu el? Câte uşi n-ai supăra cu rugăminţile tale, gemând, socotind viaţa de nesuferit, arătându-ţi durerea profundei tale supărări prin descompunerea şi prin cutele obrazului? Vei mişca, după cum se spune, chiar pietrele, până ce vei îndepărta nenorocirea de la tine. Când eşti, însă, despărţit de prietenia cu Dumnezeu şi când cazi dintr-o cinste cu adevărat înaltă, ce lucru mare şi vrednic faci ca să-ţi arăţi umilinţa sufletului tău ticăloşit?

Nu este potrivit ca să ducă aceeaşi viaţă ca şi cei sănătoşi cel care spune că boleşte, căci altul este regimul celui bolnav, şi altul traiul celui sănătos. Nu vezi cât este de mare deosebirea dintre un om sănătos şi unul bolnav? Cel bolnav zace într-o cameră mică şi nu-l mai preocupă nici o grijă; nu-l interesează agricultura, chiar dacă era pasionat agricultor; bancherul şi negustorul lasă deoparte grija de avuţii; se hrăneşte cu apă şi pâine, chiar dacă mai înainte întindea masă sibaritică şi plină de toate bunătăţile. Pe bolnav nu-l mai incântă jocurile copiilor, stă despărţit de soţie; zi şi noapte doctorii stau lângă el; îi sileşte, cu mari onorarii, că, de dragul unui câştig frumos, să-l facă sănătos. În această stare se găseşte cel bolnav cu trupul.

Tu însă, care stai rău cu sufletul, te duci la doctorul netrupesc, te mărturiseşti cu prefăcătorie doctorului, îi arăţi boala, dar laşi ca boala să te consume, să te roadă boala şi să se mărească! ***Înţelepţeşte-te odată! Cunoaşte-te pe tine însuţi! Ai supărat pe Dumnezeu; ai mâniat pe Creatorul tău, Care are stăpânire peste această viaţă, iar în cealaltă este Domn şi Judecător.***

- *Ai păcătuit îmbuibându-te cu tot felul de bunătăţi? Vindecă-ţi desfătarea ta prin post!*

- *Desfrâul ţi-a vătămat sufletul? Castitatea să-ţi fie leacul bolii!*
- *Lăcomia cea doritoare de multe bogăţii îţi aprinde sufletul? Milostenia să-ţi golească îmbuibarea, căci milostenia şi datul este mijlocul de curăţire al celor lacomi.*
- *Răpirea averilor străine ne-a vătămat? Să se întoarcă cele răpite la propriul lor stăpân!*
- *Minciuna ne-a adus până aproape de pierzare? **„Pierde-vei, spune Scriptura, pe toţi cei ce grăiesc minciuna!”**. Mărturisirea adevărului să oprească primejdia! Călcarea jurământului aduce cu sine securea aeriană a fiului lui Zaharia şi ameninţă să ne taie? Să îmbrăcăm toată armura pocăinţei, ca să dăm la o parte tăişul securii.*
- *A fost rob cineva, în chip necredincios, unor învăţături eretice? Să pună pe fugă rătăcirea printr-o gândire ortodoxă. Aceasta este pocăinţa: iertarea şi nimicirea păcatelor săvârşite fie cu fapta, fie cu gândul, potrivit unei dispoziţii sufleteşti.*

Cel care-şi dă seama de folosul pocăinţei, dar se învârte mereu în noroiul fărădelegii, se aseamănă robului care deşi cunoaşte mânia stăpânului său, totuşi continuă în ochii stăpânului său să facă răul şi-şi întăreşte păcatul. Fii sensibil faţă de boala ce te înconjoară! Zdrobeşte-ţi inima cât poţi de mult! Caută-ţi fraţi uniţi cu tine prin aceleaşi sentimente ca să-ţi ajute în jalea ta pentru a te izbăvi! Arată-mi lacrimile tale amare şi îmbelşugate, ca să amestec cu ele şi pe ale mele! Ia părtaş al durerii tale şi pe preot, ca pe un părinte!

Care este omul care să-şi dea fals titlul de părinte sau să aibă sufletul de cremene, ca să nu se întristeze împreună cu fiii săi întristaţi şi să nu se bucure când ei din nou se bucură? Un preot se întristează de păcatul săvârşit de cel pe care-l are drept fiu din pricina credinţei, cum s-a întristat Iacov când a văzut haina plină de sânge a fiului său, Iosif, cum s-a întristat David de pierderea lui Abesalom, cum s-a întristat Eli când au murit pe câmpul de bătaie fiii lui: Ofni şi Finees, cum s-a întristat Moise când poporul cel necredincios a născocit facerea viţelului de aur. Ai mai multă încredere în părintele care te-a născut după Dumnezeu decât în părinţii trupeşti! Arată-i preotului, fără să roşeşti, păcatele tale ascunse! Dezgoleşte-i lui faptele sufletului, pe care nu poţi să le spui altora, arătându-i, ca unui doctor, boala ta cea ascunsă! Preotul se va îngriji ca să nu-ţi fie pătată nici cinstea ta, dar se va îngriji şi de vindecarea ta! Ruşinea fiilor loveşte mai mult pe părinţi decât pe fiii care au săvârşit ruşinea. Slava fiilor este slava părinţilor, la fel şi ruşinea.

Scadenţa vieţii noastre, fraţilor, nu ne este cunoscută! Să ajungem la sfârşitul vieţii noastre cu multă purtare de grijă faţă de noi! Nu-i oare absurd că aceia care au grijă

de vindecarea trupului să se cureţe pe ei cu medicamente înainte de răsăritul constelaţiei Câinelui, pentru ca nu cumva ceea ce este umed în ei să se strice din pricina prea marii călduri şi să dea naştere la boală, iar cei care trebuie să poarte grijă de suflet să nu preîntâmpine ziua nesigură a morţii şi căldura focului din iad, care arde fără încetare şi nu se stinge niciodată? Ai avut drahma cea evanghelică, prin care erai cu adevărat bogat, dar ai pierdut-o din pricina trândăviei tale. Aprinde făclia pocăinţei! Pleacă-te cu râvnă! Caută-ţi comoara ascunsă printre patimile pământeşti. Când o găseşti, ridic-o şi păstreaz-o, ca să se bucure împreună cu tine vecinii cu bucuria cea întru Hristos, căruia se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(din: Asterie al Amasiei, "Omilii şi predici", Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2008)

Mitropolitul Mercurie de Rostov şi Novocherkask - Sfânta şi marea Miercuri: o zi între oameni care te apreciază doar după bani

"Ne aflăm cu toţii în punctul de mijloc al Săptămânii Sfinte. Acestea sunt zile speciale, zile legate de amintirea istoriei sfinte a Bisericii noastre, de amintirea îndreptării Domnului nostru spre suferinţa Sa pe Cruce, care a fost groaznică, dar mântuitoare pentru noi. Îi urmăm Domnului şi Mântuitorului nostru, cu Sfinţii Evanghelişti, prin paginile Sfintei Scripturi.

În lectura evanghelică de astăzi am văzut cum Domnul intră în casa lui Simon leprosul şi am văzut modul în care femeia păcătoasă - care, se subînţelege, s-a numărat printre mulţimea de oameni din oraş care L-a văzut pe Domnul, a auzit cuvintele Lui, a mărturisit minunile Sale - a intrat în casa acestui om bolnav şi, cu ultimii ei bani, a luat mir scump şi l-a uns pe cap pe Mântuitor. Şi, Domnul a spus că acest eveniment, care L-a pregătit pentru suferinţa şi moartea Sa pe Cruce, va fi întotdeauna pomenit de Biserică. Şi aşa a fost...

Amintim acest eveniment, în contextul unei alte persoane care, de asemenea, a mers alături de Domnul şi Mântuitorul nostru, a ascultat cuvintele Sale dumnezeieşti şi a asistat la multe minuni săvârşite de El, la vindecarea bolnavilor şi învierea morţilor, dar care a avut alte priorităţi în viaţă: nu slujirea lui Dumnezeu, ci slujirea diavolului, slujirea bogăţiilor. Înţelegem, cu siguranţă, despre cine este vorba. Vorbim chiar despre unul dintre ucenicii Mântuitorului, unul din cei doisprezece, unul dintre cei mai apropiaţi ai lui Hristos: de Iuda Iscarioteanul. El, care a avut un loc secret, în care şi-a ascuns banii luaţi de la alţii - această persoană, cu conştiinţa necurată, acest delapidator, acest iubitor de bani – o mustră pe femeia care a dăruit ultimul său câştig Domnului: "ar fi fost mai bine să vinzi

acest mir şi să dai banii săracilor". Cum de Iuda putea spune acest lucru? Pentru că, din cauza iubirii lui absurde şi nechibzuite de bani şi de bogăţii, el a şi consimţit să facă cel mai josnic şi nesănătos lucru care ar fi putut fi făcut vreodată în istoria omenirii: trădarea.

Pe cine a trădat? Pe Învăţătorul său, de Care el fusese hrănit, de Care el fusese învăţat, Care îi fusese aproape, cu Care a împărtăşit masa. El L-a trădat! - pentru un bănuţ, pentru un salariu. Preţul mizerabil, pentru care a înfăptuit această infracţiune, este îngrozitor. Desigur, Mântuitorul şi viaţa Sa pământească nu au o măsură în bani. Este vorba despre Ceva care se măsoară cu totul diferit, nu prin treizeci de arginţi. Dar, acum, nu mai contează măsura, acum vorbim despre modul în care această persoană a iubit atât de mult banii, încât i-a schimbat pe viaţa Învăţătorului său... ca pe nimic. Suntem îngroziţi de acest eveniment. ***Suntem atât de îngroziţi, încât Biserica a stabilit ziua de miercuri ca zi a trădării Mântuitorului de către Iuda, ca zi de post a săptămânii pentru întreaga viaţă - o zi de doliu, o zi de pomenire şi de amintire pentru întregul an, la fel ca şi ziua suferinţei pe Cruce. Această zi ne aminteşte cât de important este să nu fim înşelaţi în minte şi în inimă, şi să nu ne agăţăm de ceva nesemnificativ, inutil şi coruptibil.***

Dacă am arunca o privire atentă şi cinstită asupra vieţilor noastre, cred că am fi îngroziţi cu toţii de omniprezenţa păcatului iubirii de bani. Totul se măsoară în bani: prosperitatea umană, valoarea umană, poziţia umană, puterea umană, electibilitatea şi chiar viaţa însăşi. Asistăm la modul în care - pentru câteva bucăţele de hârtie, pentru bancnote - cineva poate fi ucis degeaba. Asistăm la oroarea modului în care - pentru trei lei într-un portofel - cineva poate fi ucis, lipsit de viaţa sa, degeaba. Ce este acesta? Acesta este păcatul iubirii de bani. Un fenomen care este deja „natural” în vieţile noastre, dar nefiresc în ochii lui Dumnezeu - avariţia - care astăzi mai este numită şi „mită”. Se pare că oricine poate fi cumpărat, iar oamenii vor profita de acest lucru. Acesta este, totodată, o parte a păcatului lui Iuda. Astăzi, cumperi pe cineva, pentru a obţine un loc mai bun sau o poziţie mai bună în viaţă, iar mâine mai poţi face un alt pas. Devii o persoană care va putea plăti bani, doar pentru a vedea pe cineva ucis, pentru ca acea persoană să nu te mai deranjeze în viaţa ta.

Astăzi, Dumnezeu dezvăluie o mare taină pentru noi: taina carităţii adevărate, a milei. El ne vorbeşte astăzi, prin paginile Sfintei Scripturi, adresându-se fiecăruia dintre noi: nu fă din facerea de bani temelie vieţii tale, pentru că rezultatul va fi unul dureros şi lamentabil. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să renunţăm complet la bani. Domnul ne spune, la fel de bine, că trebuie să ne

întreţinem şi să ne păstrăm viaţa. Dar nu trebuie să ne angajăm, în vieţile noastre, la acest câştig mârşav; nu trebuie să măsuram sentimente umane în bani; nu trebuie să măsurăm viaţa umană sau demnitatea umană în bani.

Biserica ne aminteşte, în zilele Săptămânii Sfinte, de teama iubirii de bani, de teama asociată cu iubirea de bani, de frica agăţării de ban. Dar, nu vă temeţi: mâna care oferă nu va fi lipsită. Nu este întâmplător că Domnul şi Sfânta Biserică ne vorbesc despre acest lucru chiar în zilele Săptămânii Sfinte. Acest păcat este prea fin, prea periculos, prea coroziv pentru sufletele noastre – este un păcat separat printr-o membrană extrem de subţire, semi-permeabilă, de păcatul trădării.

Amintindu-ne de păcatul teribil de astăzi, al lui Iuda, să nu punem sens vieţii noastre, în a avea bani. Să nu privim asta ca pe ceva absolut firesc, ci să privim ca fiind firesc altceva: dacă Dumnezeu dă, atunci Slavă lui Dumnezeu!, iar dacă nu, atunci mâine ne va da. Acest lucru nu înseamnă că nu trebuie să muncesc din greu. Acest lucru nu înseamnă că nu ar trebui să ne îngrijim de hrana şi de prosperitatea familiei noastre. Ci, doar ar trebui să trăim în aşa mod încât aceste bucăţi de hârtie să nu ne închidă ochii faţă de lumea din jurul nostru. Aceasta este ceea ce Sfânta Biserică ne aminteşte în ziua de astăzi. Şi, fie ca Dumnezeu să ne dăruiască puterea de a nu fi înşelaţi în mintea sau în inima noastră, şi asta doar pentru a părăsi imediat calea urmată de acest ucenic demonic al Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos! Amin."

(Mitropolitul Mercurie de Rostov şi Novocherkask - Biserica Tuturor Sfinţilor din Vsehsviatkoe, 2011 / Lăcaşuri Ortodoxe)

Preafericitul patriarh Kiril - Predică ţinută în Miercurea mare la catedrala Hristos Mântuitorul

La 11 aprilie 2012, în Miercurea mare a Săptămânii Patimilor, Preafericitul Patriarh al Moscovei şi al întregii Rusii Kiril a oficiat ultima din acest an liturghie a Darurilor Înainte Sfinţite în Catedrala Hristos Mântuitorul. După terminarea liturghiei Întâistătătorul Bisericii Ruse s-a adresat către credincioşi cu o predică.

În numele Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Astăzi, în Miercurea Mare, noi pomenim evenimentul care are o importanţă mare pentru înţelegerea de către creştin a faptului ce este cel mai important, cel mai esenţial în modul creştin de viaţă, în chipul omului credincios, ceea ce îl deosebeşte de un alt mod de viaţă - de modul de viaţă al oamenilor care nu Îl ştiu pe Dumnezeu, care nu Îl recunosc şi care nu au cu El nici o legătură.

Ceea ce a avut loc în casa lui Simon leprosul (Mt. 26:6-16), când o femeie păcătoasă a turnat mir de mare preţ pe Mântuitor şi acest fapt a trezit sentimentul de răutate, de ură în sufletul lui Iuda, ne învaţă multe. Într-adevăr, femeia a dat, probabil, toată averea sa ca să cumpere această licoare de mare preţ, cu care în antichitate erau unşi împăraţii. Era cu adevărat de o valoare mare materială şi, turnând pe capul şi pe trupul Mântuitorului acest mir, ea parcă pe sine însăşi şi tot ce a avut a dedicat Domnului.

Aici nu poate fi vorba de sentimente personale care au motivat-o să facă aceasta – aici este o idee extrem de profundă, este o anumită concepţie de viaţă, pe care femeia nu ar fi putut-o formula şi lăsa nouă. ***Însă noi, gândind la faptul cum a***

procedat acea femeie, putem determina clar ce fel de concepţie şi ce fel de mod de viaţă este, care dintr-o femeie păcătoasă a făcut o femeie cuvioasă. În centrul acestui mod de viaţă este hotărârea şi capacitatea omului a se jertfi pe sine, a jertfi ceea ce are, ceea ce îi este drag în numele Domnului.

Cât de nebun pare acest mod de viaţă oamenilor care nu Îl cunosc şi nu Îl recunosc pe Dumnezeu! Iuda care a fost alături de Mântuitor, care a fost unul din ucenicii Lui, trebuia să se pătrundă de aceste gânduri şi de acest mod de viaţă, doar el L-a văzut pe Mântuitor, a ştiut despre suferinţele ce Îl aşteptau, fiindcă Domnul a vorbit nu o singură dată despre faptul că El trebuie să moară, să fie răstignit. Iuda nu putea să nu ţină minte aceste cuvinte – el vedea în faţa lui pe Acela, Care viaţa Şi-o dă în numele adevărului lui Dumnezeu. Însă acest exemplu şi aceste cuvinte nu l-au mişcat pe Iuda. Iar femeia păcătoasă, care cu siguranţă era dispreţuită de mulţi şi nu a auzit acele cuvinte, pe care le-a auzit Iuda, care nu a fost atât de apropiată de Mântuitor, precum a fost Iuda, cu inima a simţit necesitatea, dorinţa de a revărsa pe Cel ce va pătimi, care mergea la moarte pentru răscumpărarea păcatelor neamului omenesc, totul ce a avut.

Iuda se indignează şi această indignare este fixată în Evanghelia după Ioan. Anume el, şi nu oricine din apostoli, spune:" Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari", - iar apoi, parcă dându-şi seama, adaugă: „şi să-i fi dat săracilor". Dar el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă de săraci, după cum mărturiseşte evanghelistul, dar a spus aşa fiindcă era fur. Anume el purta punga, unde erau banii tuturor apostolilor – fiecare din ei nu avea mijloace personale, dar punea în punga comună totul ce avea şi de acolo primea cele necesare. Anume Iuda era păstrătorul acelei pungi şi îşi întindea mâna lui păcătoasă în ea, altminteri evanghelistul nu l-ar fi numit fur.

Din punctul de vedere al lui Iuda, fapta femeii era o nebunie, doar nu trebuie să dai cuiva, dar trebuie să iei şi, dacă e nevoie, nu doar pe cale dreaptă să iei pentru trudele proprii, după cum Dumnezeu a binecuvântat, căci cel ce lucrează este demn să primească mâncare, dar şi pe cale nedreaptă, furând, obijduind şi aducând suferinţe altor oameni. Dar ce diferenţă este? Suferă sau nu suferă un alt om – principalul ca eu să mă simt bine. Acel mod de viaţă şi mod de gândire pe care le avea Iuda, a fost un mod de viaţă fără Dumnezeu şi un mod de gândire fără Dumnezeu, unde nu există Dumnezeu, nu există frică de Dumnezeu, nu există nici o idee înălţătoare – în centru este însuşi omul, pentru care sunt posibile orice fel de modalităţi de a-şi satisface propriile dorinţe păcătoase.

Noi cunoaştem cum acest mod de viaţă ateu până în zilele noastre deseori se îmbracă în veşminte luminoase. Uneori, învinuind Biserica, se spune: de ce trebuie ca bisericile să aibă cupole de aur? De ce clericii care stau în faţa prestolului lui Dumnezeu să aibă veşminte? Poate mai bine este de vândut toate acestea şi de împărţit la săraci? Nu de cei săraci au grijă aceşti oameni – ei au grijă de propria persoană, fiindcă omul necredincios nu poate înţelege pe cel care crede în Dumnezeu, care se consacră lui Dumnezeu prin slujire apropiatului. Doar celui apropiat a turnat mir de mare preţ femeia păcătoasă şi celui apropiat a slujit, compătimindu-L în suferinţele şi scârbirile Lui şi astfel a slujit lui Dumnezeu. Când slujim lui Dumnezeu, întotdeauna ne ajung puteri să slujim şi celui apropiat, ne ajunge înţelepciune să ne organizăm viaţa astfel ca să împărtăşim resursele noastre, posibilităţile noastre, fie cele materiale, fie cele intelectuale sau duhovniceşti cu alţi oameni. Anume acest mod de viaţă este binecuvântat de Dumnezeu, de aceea fiecare om este chemat la faptul de a da mai mult decât de a lua: ***„mai fericit este a da decât a lua”*** (Fapt. 20:35).

Astăzi noi pomenim fapta femeii care a vărsat mir pe capul Mântuitorului şi fapta lui Iuda, care nu doar s-a indignat, privind la această jertfă – anume în acel moment el a luat decizia de a merge şi a-L trăda pe Mântuitor. Pomenirea acestor evenimente ne oferă o înţelegere clară despre faptul că neacceptarea lumii lui Dumnezeu, refuzul de la modul de viaţă religios trag după sine opunerea lui Dumnezeu şi lupta cu El. Anume în acel moment Iuda a devenit trădător - atunci când concepţia lui de viaţă şi înţelegerea lumii s-au ciocnit de o altă opinie asupra vieţii şi de un alt mod de viaţă, aprinzându-şi o ură îngrozitoare, care cu nimic nu a putut fi oprită. Şi, după cum se ştie, el a mers pe calea urii şi contrapunerii lui Dumnezeu până la urmă, condamnându-L la suferinţe şi moarte.

Nu întâmplător Domnul spune: oriunde se va propovădui Evanghelia, în toată lumea se va spune ce a făcut această femeie ca un exemplu măreţ al slujirii lui Dumnezeu, ca o pildă măreaţă şi sfântă a jertfirii şi capacităţii a da de la sine celui apropiat, ceea ce este acceptat în ochii lui Dumnezeu ca o slujire extrem de mare Lui, ca aducerea de jertfă lui Dumnezeu. Noi cu toţii suntem chemaţi de povestirea evanghelică la o astfel de slujire lui Dumnezeu prin slujire apropiatului nostru, ceea este în stare, doar ea, să mântuiască sufletele noastre şi să transforme lumea înconjurătoare. Amin.

Serviciul de presă al Patriarhului Moscovei şi al întregii Rusii

Maica Gavrilia: Despre Sfânta şi marea [Miercuri]

M.G.: Ascultând Imnul Casianei (cântat în Sfânta şi Marea marţi) «Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe…» nu poţi să nu te gândeşti… ***N-am căzut oare cu toţii în multe păcate? Dar cum altfel am fi putut simţi miracolul iertării şi dragostei Lui?*** Acesta este motivul pentru care noi toţi, cei ce ne închinăm Domnului, suntem conştienţi că fără ajutorul Lui, fără intervenţia Lui, ne-am tăvăli la nesfârşit în noroi.

O, Dumnezeul meu, Îţi mulţumesc! Îţi mulţumesc zi şi noapte, cu ochii deschişi sau închişi, cu sau fără cuvinte, vie sau moartă…

Despre Săptămâna mare

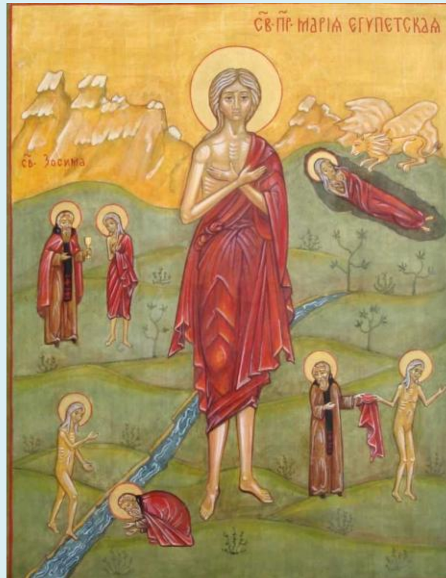
M.G.: Îmi amintesc că, pe când nepotul meu Andrew avea şaptesprezece ani, mi-a spus:

- Ah… De ce nu avem Săptămâna mare de patru sau cinci ori pe an, ca să ne intre în cap şi să asimilăm totul?

Într-adevăr, Săptămâna mare ne face să contemplăm ore şi zile în şir… chiar neîncetat. Este ceva care transce[n]de această lume…

(Maica Gavrilia, Asceta iubirii, Editura Episcopiei Giurgiului, 2014)

Zorica Laţcu [monahia Teodosia] - Pocăinţa

Nevrednică sunt, Doamne, milostivirii Tale
Și Ți-aș cerși iertare, dar nu știu cum să cer;
Ci Tu pricepi cuvântul din mute osanale
Și tâlcul rugăciunii de lacrimi și tăceri.

Îmi știu fărădelegea: greșită sunt, Stăpâne,
Prea mult am stat cu ochii plecați, cătând în lut,
Prea multe griji avut-am de zilele de mâne
Și n-am iertat, când rana în suflet m-a durut.
Ți-am prea iubit făptura, de Te-am uitat pre Tine,
Și cântecul țărânei l-am ascultat prea mult,
Am irosit comoara de armonii divine
Și glasul cel de taină eu n-am vrut să-l ascult.

Mi-am împletit cântare din grele flori de tină,
Am îndrăgit mirosul de verde și de crud,
Am prea iubit amurgul, cu zarea-i de lumină
Și turma de căprițe, cu botul mic și ud.

Mi-am împletit cântarea din floare de mătasă,
Am îndrăgit mirosul de miere și de tei,
Am prea iubit podoaba și haina de mireasă,
În zâmbetul câmpiei, mijind sub pașii mei.

Nevrednică sunt, Doamne, milostivirii Tale,
Căci n-am sporit talantul, pe care mi l-ai dat,
Ci ca un rob ce-am irosit în cale
Mulțimea milei Tale și darul Tău bogat.

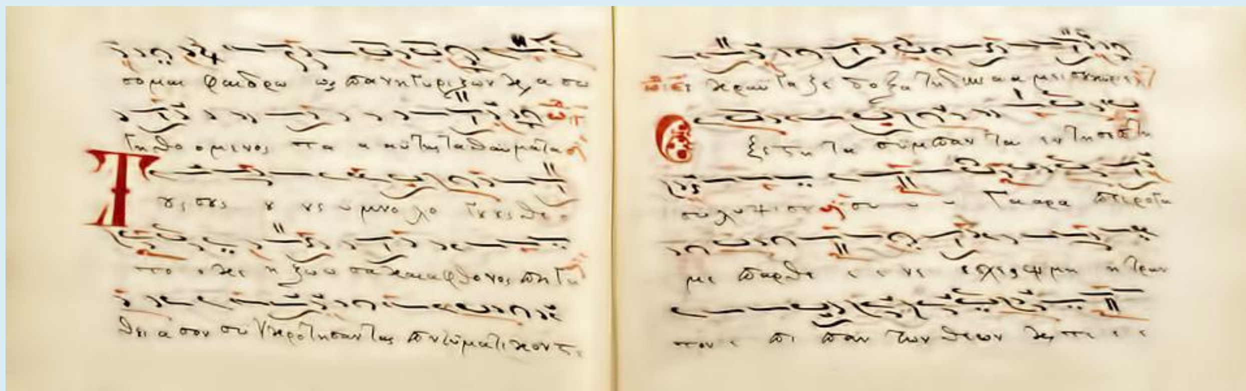
Acum, cutremurată de taina Cinei sfinte,
Stau, Doamne, înainte-Ți, în goliciunea mea,
M-apasă greu pe umeri aducerile-aminte
De patimile firii, de toata pofta rea.

Din gând smerit primește, Iisuse, rugăciunea,
Hrănește-mă pe mine cu har îmbelșugat,
Adapă-mă cu mila, îmbracă-mi goliciunea
Cu raza de sfințenie din chipul Tău curat.

Să nu mă lași, Preabune, să plec nemângâiată,
Căci îmi cunosc păcatul și taina Ta o știu
Strig către Tine, Doamne, din inimă plecată,
Să nu mă lepezi astăzi, ci lasă-mă să viu.

Sfințește-mă, Iisuse, și taina mi-o arată,
Pogoară-n minte harul prin ungerea cu mir,
Și fă să nu mă ardă văpaie-nfricoșată,
Când buza mea de tină sorbi-va din Potir.

Cine a fost cuvioasa Casiana, imnograful?

Câteva însemnări importante despre Troparul din Miercurea cea mare

Troparul de astăzi ne dă posibilitatea să ne aducem aminte cine a fost cuvioasa Casiana, imnograful care se prăznuiește la 7 septembrie. De asemenea în textul care urmează se menționează câteva însemnări importante referitoare la Troparul Casianei. Casianei îi sunt atribuite în jur de 45 de lucrări, dintre care cel puțin 23 sunt fără nici o îndoială ale ei, în timp ce celelalte au o proveniență necunoscută.

Biografia

Cuvioasa Casiana (sau Kassia sau Ikasia sau Eikasia) Imnograful s-a născut între anii 805 - 810 în Constantinopol și a trăit în perioada împărăției lui Teofil (829-842). Când a crescut a îmbinat frumusețea trupească cu înțelepciunea ei.

Trei cronicari bizantini, Simeon Metafrastul, Gheorghie Amartolos și Leon Gramaticul, menționează că ea a luat parte la ceremonia alegerii de mireasă pentru împăratul Teofil, pe care a organizat-o mama lui vitregă, Eufrosina. Împăratul Teofil a ales-o pe Casiana de mireasă dându-i un măr de aur.

Uimit de frumusețea Casianei, tânărul împărat s-a apropiat de ea și i-a spus: Din femeie au venit în lume cele rele, referindu-se la păcat și la nenorocirile ce au urmat din călcarea poruncii de către Eva.

Casiana, totdeauna pregătită de răspuns i-a spus împăratului: Dar tot din femeie izvorăsc cele mai bune, referindu-se la nădejdea mântuirii venită prin întruparea lui Hristos din Maica Domnului.

Potrivit tradiției dialogul exact a fost următorul: Din femeie cele mai rele. Dar din femeie cele mai bune.

Egoismul lui Teofil a fost rănit, iar rezultatul a fost respingerea Casianei și alegerea Teodorei de soție.

Următoarele informații care se păstrează despre Casiana se referă la faptul că în anul 843 ea a întemeiat o mănăstire cu viață de obște în partea de apus a Constantinopolului, lângă zidurile cetății, în care ea a devenit prima stareță. Deși mulți cercetători atribuie acestei alegeri eșecul de a deveni împărăteasă, o epistolă a Sfântului Teodor Studitul însă atribuie alte pricini acestei întreprinderi a ei. Păstra o legătură strânsă cu Mănăstirea Studion din vecinătate, care avea să joace un rol important în reeditarea cărților liturgice bizantine ale secolelor 9 și 10, având drept consecință salvarea operelor ei (Kurt Sherry, p. 56).

Potrivit tradiției, împăratul Teofil continuând să fie îndrăgostit de ea și dorind s-o mai vadă, pentru ultima dată, a mers la Mănăstirea unde se afla. Casiana se afla singură în chilia ei, scriind cunoscutul ei Tropar, care se cântă în biserici în Sfânta și marea Miercuri, când s-a înștiințat de venirea suitei împărătești. Încă îl iubea pe împărat, dar fiindcă își afierosise viața lui Dumnezeu, s-a ascuns, nedorind să lase vechea ei patimă să biruiască râvna ei monahală. A lăsat însă pe o masă Troparul pe jumătate scris.

Teofil a descoperit chilia ei și a intrat în ea singur. A căutat-o, dar nu a găsit-o. Ea însă îl urmărea dintr-un dulap în care se ascunsese. Teofil s-a întristat, a plâns și s-a căit că pentru o clipă de mândrie a pierdut o femeie atât de frumoasă și înțeleaptă. Apoi a aflat Troparul Casianei și l-a citit, după care s-a așezat și a adăugat un stih la el. Potrivit tradiției stihul acesta a fost: „Al căror sunet auzindu-l cu urechile Eva în Rai, în amiază, de frică s-a ascuns”. La plecare a observat unde era ascunsă Casiana, dar nu a vrut s-o descopere, respectând dorința ei. După plecarea împăratului Casiana a ieșit din ascunzătoarea ei, a citit adaosul împăratului, după care a completat Troparul.

Această mare poetă, alcătuitoare de imne și compozitoare a Bisericii noastre, Sfânta Casiana, a călătorit în Italia și în Creta și s-a stabilit la Kasos [131], unde și-a sfârșit viața pământească.

---

[131] *Insulă în partea sudică a Mării Egee.*

După moartea ei, trupul i-a fost pus într-o raclă de marmură și așezat într-un paraclis, care era închinat numelui ei. Astăzi se păstrează racla și mozaicul bizantin din secolul 9. De asemenea în acel paraclis există o placă inclusă în perete cu semnul Crucii pe ea și cu data de 890 d. Hr. După informațiile primite de la locuitorii din Kasos, osemintele Cuvioasei au fost duse în Ikaria [132].

Cu toate că pomenirea ei nu este menționată în nici un sinaxar, locuitorii din Kasos, datorită înrudirii numelui ei cu insula lor, au fixat pomenirea ei la 7 septembrie, iar Gheorghie Sassos Kasiotul a alcătuit o Slujbă a ei, care a fost publicată în Alexandria în 1889 în tipografia de acolo numită „Metarritmiseos". Lucru ciudat este că această slujbă a fost afierosită patriarhului Sofronie al Alexandriei, care a dat-o spre tipărire mitropolitului Ghermanos al Thebaidei (la 1 Septembrie 1889) și astfel, s-a oficializat într-un anumit fel canonizarea Casianei de către Biserica Alexandriei, așa cum doreau locuitorii insulei Kasos.

Prezența Casianei i-a umbrit pe imnografii și compozitorii epocii ei, deoarece dobândise faima de femeie compozitoare celebră (scria și cântările și melodia) în istoria muzicii bizantine. Având un talent deosebit, inteligență, sensibilitate și o bogăție de exprimare, s-a distins în domeniul μελουργίας (la aceasta a ajutat-o marea ei cultură, pe care obârșia ei nobilă i-a îngăduit s-o dobândească). De aceea și lucrarea ei este diacronică și totdeauna actuală, mișcând sufletește mai ales lumea ortodoxă.

Casianei îi sunt atribuite în jur de 45 de lucrări, dintre care cel puțin 23 sunt fără nici o îndoială ale ei, în timp ce celelalte au o proveniență necunoscută. De asemenea a alcătuit melodiile multor texte ale diferiților imnografi.

Dintre cele mai cunoscute tropare, cel mai renumit este: „Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe…" pe glasul 8, care se cântă în biserici în Sfânta și marea Miercuri, precum și irmoasele de la Cântarea 1 și Cântarea 5 a Canonului din Sâmbăta mare: „Pe Cel ce a acoperit cu valul mării oarecând…" și: „Lumina cea neînserată a dumnezeieștii Tale arătări…".

Cea mai mare parte a operei sale este constituită din stihiri la Sfinți. Tot ei i se atribuie și multe slave, printre care și o slavă renumită la Nașterea Domnului: „August singur stăpânitor…" pe glasul 2.

---

[132] *Insulă în partea răsăriteană a Mării Egee.*

Potrivit bizantinologului K. Krumbacher „Casiana a fost o personalitate renumită și opera ei se distinge printr-o inițiativă puternică, cultură profundă, convingere și îndrăzneală. Avea un simțământ adânc și o deosebită evlavie”. Și Sofronie Evstratiadis, referindu-se la opera ei, scrie că „este caracterizată de o muzicalitate care te îndulcește și de care nu te mai saturi”.

Câteva însemnări importante referitoare la Troparul Casianei. Mulți creștini cred (în mod greșit) că autoarea, Casiana, a fost o femeie păcătoasă și stricată, și că scriind despre femeia desfrânată din Evanghelie, a găsit prilej să vorbească despre sine. Însă așa cum citim în viața ei, aceasta nu se vede de nicăieri. Casiana a fost o monahie cuvioasă din Bizanț, înzestrată cu un talent poetic uimitor. În locul porfirii împărătești a preferat chipul smerit de monahie și a scris multe imnuri.

Așadar, cine este femeia păcătoasă despre care vorbesc toate troparele din Miercurea cea mare? La întrebarea aceasta destui răspund (greșit) că, devreme ce nu este cuvioasa Casiana, atunci femeia păcătoasă și stricată trebuie să fie Maria Magdalena. Adevărul însă este că Maria Magdalena nu a fost niciodată stricată și desfrânată, ci a fost o ființă care pătimea și a fost vindecată de Hristos. Evanghelistul Luca spune limpede despre Maria Magdalena: „Și cei doisprezece erau cu El; și unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele şi de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieşiseră şapte demoni” [133]. Deci, Maria Magdalena a fost demo-nizată, iar Hristos a scos demonii din ea, precum a scos demonii din atâția oameni.

Dar atunci cine este desfrânata care a uns cu mir picioarele lui Hristos, desfrânata despre care vorbesc troparele din Miercurea mare? Femeia păcătoasă și stricată, cea care a uns picioarele cu mir picioarele lui Hristos, nu ne este cunoscută, este anonimă. Ați auzit în vreun tropar despre numele desfrânatei? Ați citit la evanghelistul Luca, care descrie scena, că se vorbește undeva despre numele ei? Nu! Este caracteristic faptul că apostolii, în timp ce nu-și ascundeau propriile lor need-săvârșiri și căderi, când vorbesc despre marii păcătoși care se pocăiesc, nu le menționează numele, fiindcă nu vor să-i înjosească.

Troparul Casianei

Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe, simţind Dumnezeirea Ta, luând rânduială de mironosiţă şi tânguindu-se a adus Ţie mir mai înainte de îngropare,

---

[133] *Luca 8, 2.*

zicând: Vai mie! Că noapte îmi este mie înfierbântarea desfrâului, şi întunecată şi fără de lună pofta păcatului. Primeşte izvoarele lacrimilor mele, Cel ce scoţi cu norii apă din mare; pleacă-Te spre suspinurile inimii mele, Cel ce ai plecat cerurile cu nespusa plecăciune. Ca să sărut prea curatele Tale picioare şi să le şterg pe ele iarăşi cu părul capului meu. Al căror sunet auzindu-l cu urechile Eva în Rai, în miazăzi, de frică s-a ascuns. Cine va cerceta mulţimea păcatelor mele şi adâncurile judecăţilor Tale, Mântuitorule de suflete, Izbăvitorul meu? Să nu mă treci cu vederea pe mine, roaba Ta, Cel ce ai nemăsurată milă.

Doamne, femeia ceea ce căzuse (Triod) - Psalţii Măn. Radu Vodă:
https://www.youtube.com/watch?v=19GWRe5ij3s

Sursa: **https://marturieathonita.ro/cine-a-fost-cuvioasa-casiana-imnograful/**

Ungerea din Betania

Ungerea din Betania (Mt. XXVI, 6-13; Mc. XIV, 3-9; In. XII, 1-8). Evanghelistul întrerupe pentru moment, descrierea complotului, ca să intercaleze o scenă petrecută în Betania, cu câteva zile mai înainte, și anume: ungerea cu mir, de către Maria, sora lui Lazăr.

Evanghelistul Matei care nu prezintă totdeauna evenimentele în ordine cronologică, ci uneori le sistematizează, prezintă acum un episod, pentru însemnătatea lui simbolică, înainte de moartea și îngroparea Domnului.

Deci venind în Betania, „cu șase zile înainte de Paști” (In. XII, 1), Domnul va fi găzduit în casa lui Lazăr. În seara zilei următoare, în ajunul intrării solemne în Ierusalim, ia parte la o masă dată în cinstea lui de către Simon Leprosul, un om bolnav de lepră, pe care îl vindecase Domnul. Era de față Lazăr, cel înviat din morți, care „ședea la masă” (In. XII,· 1) și surorile lui, Marta și Maria, care vor fi ajutat gazda la servirea mesei. La un moment dat, Maria se apropie de Iisus și în semn de venerație, aducând un vas de alabastru plin cu mir de nard, îl toarnă pe capul lui Iisus (In. XII, 3).

Mirul de nard era un parfum foarte scump, care se prepara din rădăcinile și tulpina unei plante ce creștea prin părțile Indiei, în regiunea munților Himalaia. Cum această plantă creștea în țări foarte îndepărtate de Palestina, de unde se aducea cu caravanele, prețul mirului era deosebit de scump. Un centru renumit pentru fabricarea mirului de nard era și Tarsul Ciliciei. Pentru a se putea păstra multă

vreme, nealterat, el se punea în vase speciale de alabastru. Alabastrul este o piatră deosebit de frumoasă, care se găsea din abundență în Asia Mică, în apropierea Damascului, în India, lângă Theba în Egipt. Forma cea mai obișnuită a vaselor de alabastru în care aveau să se păstreze mirurile, era cea a unui con sau corn, cu gâtul foarte strâmt, pentru a se evita evaporarea sau risipa. După ce se umplea cu mir până sus, gâtul îngust se închidea ermetic și se sigila. Conținutul acestor vase putea fi golit dintr-odată numai spărgându-se.

Gestul Mariei exprima, deci, spontaneitatea unei neasemuite generozități față de Mântuitorul, care-i făcuse atâta bine, înviindu-i fratele și „vestindu-i cuvintele vieții veșnice” (Lc. X, 39-42). În primul moment, toți cei prezenți vor fi aprobat, în tăcere, fapta Mariei „fiindcă știau că izvorâse dintr-un sentiment de înaltă admirație pentru Domnul Iisus Hristos. Numai Iuda găsește cuvinte de reprobare: „pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?”. (In. XII,4).

Obiecțiunea lui Iuda a făcut o impresie penibilă și a indispus pe cei prezenți. Era nu numai jignitoare pentru Domnul Iisus, dar și nepotrivită, întrucât mirul aparținea Mariei și nu era dreptul lui de a stabili ce utilizare să-i dea. Totodată, „nu îi era lui grija de săraci, ci el purta punga și lua din ce se spunea în ea” notează apostolul Ioan, cel care îi cunoștea foarte bine caracterul (In XII, 6).

Domnul, însă, ia apărarea femeii și spune: „pentru ce faceți supărare femeii? Că lucru bun a făcut ea pentru Mine. Pe săraci pururea îi aveți cu voi…, ea însă a turnat mirul acesta pe trupul Meu, pentru înmormântarea Mea?” Cuvintele Mântuitorului arată, mai întâi, că atâta vreme cât va exista omenirea, vor fi săraci și, deci, vor avea posibilitatea de a-i milui. Însă gestul femeii avea o semnificație adâncă; îl pregătea pentru înmormântare (II Cronici XVI, 14; Is. LIII, 9). Cu această faptă, Maria și-a legat, pentru totdeauna, numele de moartea răscumpărătoare a Domnului; De aceea, „oriunde se va vesti Evanghelia, în toată lumea, se va spune și ceea cea făcut ea”, zice Mântuitorul (Mt. XXVI,13).

Pr. Conf. Dr. Dionisie Stamatoiu, Patimile Mântuitorului după Sfintele Evanghelii, în rev. Mitropolia Olteniei, an 2000, nr. 1-2.

Sfânta şi marea Joi

Sfânta şi marea Joi este închinată amintirii a patru evenimente deosebite din viaţa Mântuitorului:

- spălarea picioarelor ucenicilor;
- Cina cea de Taină;
- rugăciunea din Grădina Ghetsimani; şi
- începutul Patimilor prin vinderea Domnului de către Iuda.

Joi dimineaţă se săvârşeşte Sfânta Liturghie, împreună cu Vecernia acestei zile, pomenind şi actualizând Cina cea de Taină în cadrul căreia Mântuitorul Hristos a instituit Dumnezeiasca Liturghie, împărtăşindu-i pe Apostolii Săi cu Trupul şi Sângele Său, sub chipul pâinii şi al vinului.

În această Sfântă şi mare zi de Joi, înainte de începerea Cinei, Iisus a spălat, în semn de mare smerenie slujitoare, picioarele ucenicilor Săi, începând cu Iuda vânzătorul şi sfârşind cu Petru. Prin aceasta a vrut să le aducă aminte ucenicilor să nu umble după întâietăţi, dându-Se El Însuşi pildă: ***"Cel care vrea să fie întâiul să fie slujitorul tuturor".***

Totodată, spălarea picioarelor ucenicilor închipuie Taina Sfintei Spovedanii, fără de care nimeni nu se poate mântui, nici împărtăşi.

Spălând şi picioarele lui Iuda cel care L-a vândut pe 30 de arginţi, Mântuitorul îl cheamă înapoi, îi arată dragoste, îi spală păcatul, numai să-l mărturisească; dar Iuda nu se căieşte, nu-şi spune păcatul, nu se smereşte, nu se foloseşte. Picioarele lui sunt în mâna Domnului, iar inima în mâna diavolului. Iisus, sărutându-i picioarele îl primeşte înapoi, iar Iuda, sărutându-L pe obraz, Îl vinde la arhierei...

După ce îi spală cu apă (îi pregăteşte prin smerenie şi prin spovedanie), Iisus îi împărtăşeşte, mai înainte de despărţire, pe ucenicii Săi, ca să poată rezista marilor ispite ce le stăteau înainte.

Cina cea de Taină este o mare taină, este o jertfă de dragoste, este prima Liturghie creştină săvârşită de Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. Cina cea de Taină este ultimul popas duhovnicesc al lui Iisus, este un prilej de reculegere pentru ucenici; este un loc tainic de întâlnire, de vorbire şi de despărţire al lui Hristos de ucenicii Săi, cărora le dă ultimele sfaturi şi porunci.

După ce s-au petrecut toate acestea, este marcat începutul momentelor grave ale patimilor. Sfintele Evanghelii ne relatează că Iisus, împreună cu ucenicii, ieşind de la Cină s-a îndreptat către Grădina Ghetsimani, loc în care deseori obişnuia să se roage.

Îi lasă pe ucenici în vale iar El urcă mai sus şi singur fiind, se concentrează adânc şi se roagă de trei ori - cu sudori de sânge - Tatălui ceresc să treacă paharul suferinţelor de la El, dacă este cu putinţă. Voia Sa însă era să împlinească voia Tatălui: ***"Nu voia Mea, ci voia Ta să se împlinească".***

Este rugăciunea la care e bine să ne gândim şi noi atunci când ne rugăm. Rugăciunea noastră să fie cât mai adâncă, totală, iar cererea noastră principală să fie aceasta: „Doamne, să se împlinească toate nu după cum vreau eu, ci după cum voieşti Tu”.

Mai pomenim în această zi vânzarea şi arestarea Mântuitorului Hristos în Grădina Ghetsimani, când Iuda L-a vândut sărutându-L, ca cei care veniseră după El să Îl recunoască.

În faţa Sfântului Potir noi ne luăm angajamentul de a nu-L trăda pe Dumnezeu:

"Nu-ţi voi da sărutare ca Iuda, nu voi spune Taina Ta vrăjmaşilor Tăi, ci ca tâlharul mărturisindu-mă, strig Ţie: Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta!"

Denia din seara Joii Mari este marcată de citirea celor 12 Evanghelii, care relatează şi actualizează toate suferinţele răbdate de Mântuitorul Hristos pentru noi, precum şi de scoaterea solemnă a Sfintei Cruci în mijlocul bisericii, ca imagine a Răstignirii Domnului, pentru a se închina înaintea ei toţi credincioşii.

Denia celor 12 Evanghelii este slujba în care participăm împreună cu Domnul la arestarea, judecarea, condamnarea, batjocorirea şi răstignirea Mântuitorului. Şi toate acestea nu le-a suferit pentru vreun păcat personal, ci pentru păcatele noastre şi în locul nostru. Dumnezeu, Creatorul lumii, primeşte să fie scuipat şi bătut de mâinile creaturii...

Să nu lipsim în seara aceasta de la biserică, să nu Îl lăsăm şi noi singur pe Domnul în drumul Său spre Golgota, de Răstignirea căruia toată natura se cutremură, mai puţin omul…

Să ne întâlnim toţi pe drumul Golgotei şi să alinăm şi noi puţin din durerea Lui, prin dragostea noastră!

Lecturile evanghelice din Sfânta şi marea Joi la Utrenie şi la Sfânta Evanghelie

La utrenie

Luca 22, 1-39

1.Şi se apropia sărbătoarea Azimelor, care se chema Paşti.
2.Şi arhiereii şi cărturarii căutau cum să-L omoare; căci se temeau de popor.
3.Şi a intrat satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece.
4.Şi, ducându-se, el a vorbit cu arhiereii şi cu căpeteniile oastei, cum să-L dea în mâinile lor.
5.Şi ei s-au bucurat şi s-au învoit să-i dea bani.
6.Şi el a primit şi căuta prilej să-L dea lor, fără ştirea mulţimii.
7.Şi a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească Paştile.
8.Şi a trimis pe Petru şi pe Ioan, zicând: Mergeţi şi ne pregătiţi Paştile, ca să mâncăm.
9.Iar ei I-au zis: Unde voieşti să pregătim?
10.Iar El le-a zis: Iată, când veţi intra în cetate, vă va întâmpina un om ducând un urcior cu apă; mergeţi după el în casa în care va intra.
11.Şi spuneţi stăpânului casei: Învăţătorul îţi zice: Unde este încăperea în care să mănânc Paştile cu ucenicii mei?
12.Şi acela vă va arăta un foişor mare, aşternut; acolo să pregătiţi.
13.Iar, ei, ducându-se, au aflat precum le spusese şi au pregătit Paştile.
14.Şi când a fost ceasul, S-a aşezat la masă, şi apostolii împreună cu El.
15.Şi a zis către ei: Cu dor am dorit să mănânc cu voi acest Paşti, mai înainte de patima Mea,
16.Căci zic vouă că de acum nu-l voi mai mânca, până când nu va fi desăvârşit în împărăţia lui Dumnezeu.
17.Şi luând paharul, mulţumind, a zis: Luaţi acesta şi împărţiţi-l între voi;
18.Că zic vouă: Nu voi mai bea de acum din rodul viţei, până ce nu va veni împărăţia lui Dumnezeu.
19.Şi luând pâinea, mulţumind, a frânt şi le-a dat lor, zicând: Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi; aceasta să faceţi spre pomenirea Mea.
20.Asemenea şi paharul, după ce au cinat, zicând: Acest pahar este Legea cea nouă, întru Sângele Meu, care se varsă pentru voi.
21.Dar iată, mâna celui ce Mă vinde este cu Mine la masă.
22.Şi Fiul Omului merge precum a fost orânduit, dar vai omului aceluia prin care este vândut!

23.Iar ei au început să se întrebe, unul pe altul, cine dintre ei ar fi acela, care avea să facă aceasta?

24.Şi s-a iscat între ei şi neînţelegere: cine dintre ei se pare că e mai mare?
25.Iar El le-a zis: Regii neamurilor domnesc peste ele şi se numesc binefăcători.
26.Dar între voi să nu fie astfel, ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai tânăr, şi căpetenia ca acela care slujeşte.
27.Căci cine este mai mare: cel care stă la masă, sau cel care slujeşte? Oare, nu cel ce stă la masă? Iar Eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul ce slujeşte.
28.Şi voi sunteţi aceia care aţi rămas cu Mine în încercările Mele.
29.Şi Eu vă rânduiesc vouă împărăţie, precum Mi-a rânduit Mie Tatăl Meu,
30.Ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea, în împărăţia Mea şi să şedeţi pe tronuri, judecând cele douăsprezece seminţii ale lui Israel.

31.Şi a zis Domnul: Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu;
32.Iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credinţa ta. Şi tu, oarecând, întorcându-te, întăreşte pe fraţii tăi.
33.Iar el I-a zis: Doamne, cu Tine sunt gata să merg şi în temniţă şi la moarte.
34.Iar Iisus i-a zis: Zic ţie, Petre, nu va cânta astăzi cocoşul, până ce de trei ori te vei lepăda de Mine, că nu Mă cunoşti.

35.Şi le-a zis: Când v-am trimis pe voi fără pungă, fără traistă şi fără încălţăminte, aţi avut lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.
36.Şi El le-a zis: Acum însă cel ce are pungă să o ia, tot aşa şi traista, şi cel ce nu are sabie să-şi vândă haina şi să-şi cumpere.
37.Căci vă spun că trebuie să se împlinească întru Mine Scriptura aceasta: "Şi cu cei fără de lege s-a socotit", căci cele despre Mine au ajuns la sfârşit.
38.Iar ei au zis: Doamne, iată aici două săbii. Zis-a lor: Sunt de ajuns.
39.Şi, ieşind, s-a dus după obicei în Muntele Măslinilor, şi ucenicii l-au urmat.

La Sfânta Liturghie:

Matei 26, 2-20

2.Ştiţi că peste două zile va fi Paştile şi Fiul Omului va fi dat să fie răstignit.
3.Atunci arhiereii şi bătrânii poporului s-au adunat în curtea arhiereului, care se numea Caiafa.
4.Şi împreună s-au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleşug, şi să-L ucidă.

5.Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor.

6.Fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,
7.S-a apropiat de El o femeie, având un alabastru cu mir de mare preţ, şi l-a turnat pe capul Lui, pe când şedea la masă.
8.Şi văzând ucenicii, s-au mâniat şi au zis: De ce risipa aceasta?
9.Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor.
10.Dar Iisus, cunoscând gândul lor, le-a zis: Pentru ce faceţi supărare femeii? Căci lucru bun a făcut ea faţă de Mine.
11.Căci pe săraci totdeauna îi aveţi cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi totdeauna;
12.Că ea, turnând mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea.
13.Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune şi ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.

14.Atunci unul din cei doisprezece, numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierei,
15.A zis: Ce voiţi să-mi daţi şi eu Îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginţi.
16.Şi de atunci căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâinile lor.

17.În cea dintâi zi a Azimelor, au venit ucenicii la Iisus şi L-au întrebat: Unde voieşti să-Ţi pregătim să mănânci Paştile?
18.Iar El a zis: Mergeţi în cetate, la cutare şi spuneţi-i: Învăţătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine vreau să fac Paştile cu ucenicii Mei.
19.Şi ucenicii au făcut precum le-a poruncit Iisus şi au pregătit Paştile.
20.Iar când s-a făcut seară, a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici.

Ioan 13, 3-17

3.Iisus, ştiind că Tatăl I-a dat Lui toate în mâini şi că de la Dumnezeu a ieşit şi la Dumnezeu merge,
4.S-a sculat de la Cină, S-a dezbrăcat de haine şi, luând un ştergar, S-a încins cu el.
5.După aceea a turnat apă în vasul de spălat şi a început să spele picioarele ucenicilor şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins.
6.A venit deci la Simon Petru. Acesta I-a zis: Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele?
7.A răspuns Iisus şi i-a zis: Ceea ce fac Eu, tu nu ştii acum, dar vei înţelege după aceasta.

8.Petru I-a zis: Nu-mi vei spăla picioarele în veac. Iisus i-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine.
9.Zis-a Simon Petru Lui: Doamne, spală-mi nu numai picioarele mele, ci şi mâinile şi capul.
10.Iisus i-a zis: Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot. Şi voi sunteţi curaţi, însă nu toţi.
11.Că ştia pe cel ce avea să-L vândă; de aceea a zis: Nu toţi sunteţi curaţi.
12.După ce le-a spălat picioarele şi Şi-a luat hainele, S-a aşezat iar la masă şi le-a zis: Înţelegeţi ce v-am făcut Eu?
13.Voi Mă numiţi pe Mine: Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sunt.
14.Deci dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori ca să vă spălaţi picioarele unii altora;
15.Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi.
16.Adevărat, zic vouă: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el.
17.Când ştiţi acestea, fericiţi sunteţi dacă le veţi face.

Matei 26, 21-39

21.Şi pe când mâncau, Iisus a zis: Adevărat grăiesc vouă, că unul dintre voi Mă va vinde.
22.Şi ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: Nu cumva eu sunt, Doamne?
23.Iar El, răspunzând, a zis: Cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde.
24.Fiul Omului merge precum este scris despre El. Vai, însă, acelui om prin care Fiul Omului se vinde! Bine era de omul acela dacă nu se năştea.
25.Şi Iuda, cel ce L-a vândut, răspunzând a zis: Nu cumva sunt eu, Învăţătorule? Răspuns-a lui: Tu ai zis.
26.Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi, dând ucenicilor, a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu.
27.Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat, zicând: Beţi dintru acesta toţi,
28.Că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor.
29.Şi vă spun vouă că nu voi mai bea de acum din acest rod al viţei până în ziua aceea când îl voi bea cu voi, nou, întru împărăţia Tatălui Meu.
30.Şi după ce au cântat laude, au ieşit la Muntele Măslinilor.
31.Atunci Iisus le-a zis: Voi toţi vă veţi sminti întru Mine în noaptea aceasta căci scris este: "Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei".
32.Dar după învierea Mea voi merge mai înainte de voi în Galileea.

33.Iar Petru, răspunzând, I-a zis: Dacă toţi se vor sminti întru Tine, eu niciodată nu mă voi sminti.
34.Zis-a Iisus lui: Adevărat zic ţie că în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine.
35.Petru i-a zis: Şi de ar fi să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine. Şi toţi ucenicii au zis la fel.
36.Atunci Iisus a mers împreună cu ei la un loc ce se cheamă Ghetsimani şi a zis ucenicilor: Şedeţi aici, până ce Mă voi duce acolo şi Mă voi ruga.
37.Şi luând cu Sine pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a început a Se întrista şi a Se mâhni.
38.Atunci le-a zis: Întristat este sufletul Meu până la moarte. Rămâneţi aici şi privegheaţi împreună cu Mine.
39.Şi mergând puţin mai înainte, a căzut cu faţa la pământ, rugându-Se şi zicând: Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti.

Luca 22, 43-44

43.Iar un înger din cer s-a arătat Lui şi-L întărea.
44.Iar El, fiind în chin de moarte, mai stăruitor Se ruga. Şi sudoarea Lui s-a făcut ca picături de sânge care picurau pe pământ.

Matei 26, 40-75

40.Şi a venit la ucenici şi i-a găsit dormind şi i-a zis lui Petru: Aşa, n-aţi putut un ceas să privegheaţi cu Mine!
41.Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul este neputincios.
42.Iarăşi ducându-se, a doua oară, s-a rugat, zicând: Părintele Meu, dacă nu este cu putinţă să treacă acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta.
43.Şi venind iarăşi, i-a aflat dormind, căci ochii lor erau îngreuiaţi.
44.Şi lăsându-i, S-a dus iarăşi şi a treia oară S-a rugat, acelaşi cuvânt zicând.
45.Atunci a venit la ucenici şi le-a zis: Dormiţi de acum şi vă odihniţi! Iată s-a apropiat ceasul şi Fiul Omului va fi dat în mâinile păcătoşilor.
46.Sculaţi-vă să mergem, iată s-a apropiat cel ce M-a vândut.
47.Şi pe când vorbea încă, iată a sosit Iuda, unul dintre cei doisprezece, şi împreună cu el mulţime multă, cu săbii şi cu ciomege, de la arhierei şi de la bătrânii poporului.

48.Iar vânzătorul le-a dat semn, zicând: Pe care-L voi săruta, Acela este: puneţi mâna pe El.
49.Şi îndată, apropiindu-se de Iisus, a zis: Bucură-Te, Învăţătorule! Şi L-a sărutat.
50.Iar Iisus i-a zis: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus şi L-au prins.
51.Şi iată, unul dintre cei ce erau cu Iisus, întinzând mâna, a tras sabia şi, lovind pe sluga arhiereului, i-a tăiat urechea.
52.Atunci Iisus i-a zis: Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.
53.Sau ţi se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu şi să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?
54.Dar cum se vor împlini Scripturile, că aşa trebuie să fie?
55.În ceasul acela, a zis Iisus mulţimilor: Ca la un tâlhar aţi ieşit cu săbii şi cu ciomege, ca să Mă prindeţi. În fiecare zi şedeam în templu şi învăţam şi n-aţi pus mâna pe Mine.
56.Dar toate acestea s-au făcut ca să se împlinească Scripturile proorocilor. Atunci toţi ucenicii, lăsându-L, au fugit.
57.Iar cei care au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunaţi cărturarii şi bătrânii.
58.Iar Petru Îl urma de departe până a ajuns la curtea arhiereului şi, intrând înăuntru, şedea cu slugile, ca să vadă sfârşitul.
59.Iar arhiereii, bătrânii şi tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.
60.Şi n-au găsit, deşi veniseră mulţi martori mincinoşi. Mai pe urmă însă au venit doi şi au spus:
61.Acesta a zis: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu şi în trei zile să-l clădesc.
62.Şi, sculându-se, arhiereul I-a zis: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceştia împotriva Ta?
63.Dar Iisus tăcea. Şi arhiereul I-a zis: Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne spui nouă de eşti Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.
64.Iisus i-a răspuns: Tu ai zis. Şi vă spun încă: De acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta puterii şi venind pe norii cerului.
65.Atunci arhiereul şi-a sfâşiat hainele, zicând: A hulit! Ce ne mai trebuie martori? Iată acum aţi auzit hula Lui.
66.Ce vi se pare? Iar ei, răspunzând, au zis: Este vinovat de moarte.
67.Şi au scuipat în obrazul Lui, bătându-L cu pumnii, iar unii Îi dădeau palme,
68.Zicând: Prooroceşte-ne, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit.

69.Iar Petru şedea afară, în curte. Şi o slujnică s-a apropiat de el, zicând: Şi tu erai cu Iisus Galileianul.
70.Dar el s-a lepădat înaintea tuturor, zicând: Nu ştiu ce zici.

Matei 27, 1-2

1.Iar făcându-se dimineaţă, toţi arhiereii şi bătrânii poporului au ţinut sfat împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.
2.Şi, legându-L, L-au dus şi L-au predat dregătorului Ponţiu Pilat.

La spălarea picioarelor: Ioan 13, 1-11

1.Iar înainte de sărbătoarea Paştilor, ştiind Iisus că a sosit ceasul Lui, ca să treacă din lumea aceasta la Tatăl, iubind pe ai Săi cei din lume, până la sfârşit i-a iubit.
2.Şi făcându-se Cină, şi diavolul punând în inima lui Iuda fiul lui Simon Iscarioteanul, ca să-l vândă,
3.Iisus, ştiind că Tatăl I-a dat Lui toate în mâini şi că de la Dumnezeu a ieşit şi la Dumnezeu merge,
4.S-a sculat de la Cină, S-a dezbrăcat de haine şi, luând un ştergar, S-a încins cu el.
5.După aceea a turnat apă în vasul de spălat şi a început să spele picioarele ucenicilor şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins.
6.A venit deci la Simon Petru. Acesta I-a zis: Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele?
7.A răspuns Iisus şi i-a zis: Ceea ce fac Eu, tu nu ştii acum, dar vei înţelege după aceasta.
8.Petru I-a zis: Nu-mi vei spăla picioarele în veac. Iisus i-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine.
9.Zis-a Simon Petru Lui: Doamne, spală-mi nu numai picioarele mele, ci şi mâinile şi capul.
10.Iisus i-a zis: Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot. Şi voi sunteţi curaţi, însă nu toţi.
11.Că ştia pe cel ce avea să-L vândă; de aceea a zis: Nu toţi sunteţi curaţi.

După spălarea picioarelor: Ioan 13, 12-17

12.După ce le-a spălat picioarele şi Şi-a luat hainele, S-a aşezat iar la masă şi le-a zis: Înţelegeţi ce v-am făcut Eu?

13.Voi Mă numiţi pe Mine: Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sunt.
14.Deci dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori ca să vă spălaţi picioarele unii altora;
15.Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi.
16.Adevărat, zic vouă: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el.
17.Când ştiţi acestea, fericiţi sunteţi dacă le veţi face.

Sinaxar - În sfânta şi marea zi de Joi din Săptămâna Patimilor

Troparul Joiei celei mari (la Denie / Utrenie)
"Când măriţii ucenici, la spălarea Cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rău credincios, cu iubire de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat şi judecătorilor celor fără de lege pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat. Vezi, iubitorule de avuţii, pe cel ce pentru aceasta spânzurare şi-a agonisit; fugi de sufletul nesăţios, cel ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului. Cela ce eşti spre toţi bun, Doamne, mărire Ţie".

Lecturi din Evanghelie

La utrenie : Luca 22, 1-39

La Sfânta Liturghie:

- Matei 26, 2-20 ;
- Ioan 13, 3-17 ;
- Matei 26, 21-39 ;
- Luca 22, 43-44 ;
- Matei 26, 40-75 ;
- Matei 27, 1-2

La spălarea picioarelor: Ioan 13, 1-11
După spălarea picioarelor: Ioan 13, 12-17

Condac: Pâine luând în mâini vânzătorul, pe ascuns aceleaşi le-a tins şi a luat preţul Celui ce a zidit cu mâinile Sale pe om; şi neîndreptat a rămas Iuda, sluga şi înşelătorul.

Icos: Apropiindu-ne toţi cu frică la masa cea de taină, să luăm pâinea cu suflete curate, petrecând împreună cu Stăpânul; ca să vedem cum spală picioarele ucenicilor şi să facem precum am văzut, plecându-ne unul altuia şi spălând picioarele unul altuia. Că Hristos aşa a poruncit apostolilor Săi şi mai înainte le-a zis: Aşa să faceţi. Dară n-a ascultat Iuda, sluga şi înşelătorul.

Sinaxar

În Sfânta şi marea Joi, dumnezeieştii Părinţi care au rânduit pe toate bine, urmând predaniilor dumnezeieştilor Apostoli şi Sfintelor Evanghelii, ne-au predat să prăznuim patru lucruri: sfânta spălare a picioarelor, Cina cea de taină, adică predarea înfricoşătoarelor Taine, rugăciunea cea mai presus de fire din Ghetsimani şi vânzarea Domnului.

În această Joi minunată şi vrednică de ţinut minte, Sfânta noastră Biserică ne conduce să vorbim cu Mântuitorul şi să zicem: "Când măriţii ucenici, la spălarea Cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rău credincios, cu iubire de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat şi judecătorilor celor fără de lege pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat. Vezi, iubitorule de avuţii, pe cel ce pentru aceasta spânzurare şi-a agonisit; fugi de sufletul nesăţios, cel ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului. Cela ce eşti spre toţi bun, Doamne, mărire Ţie".

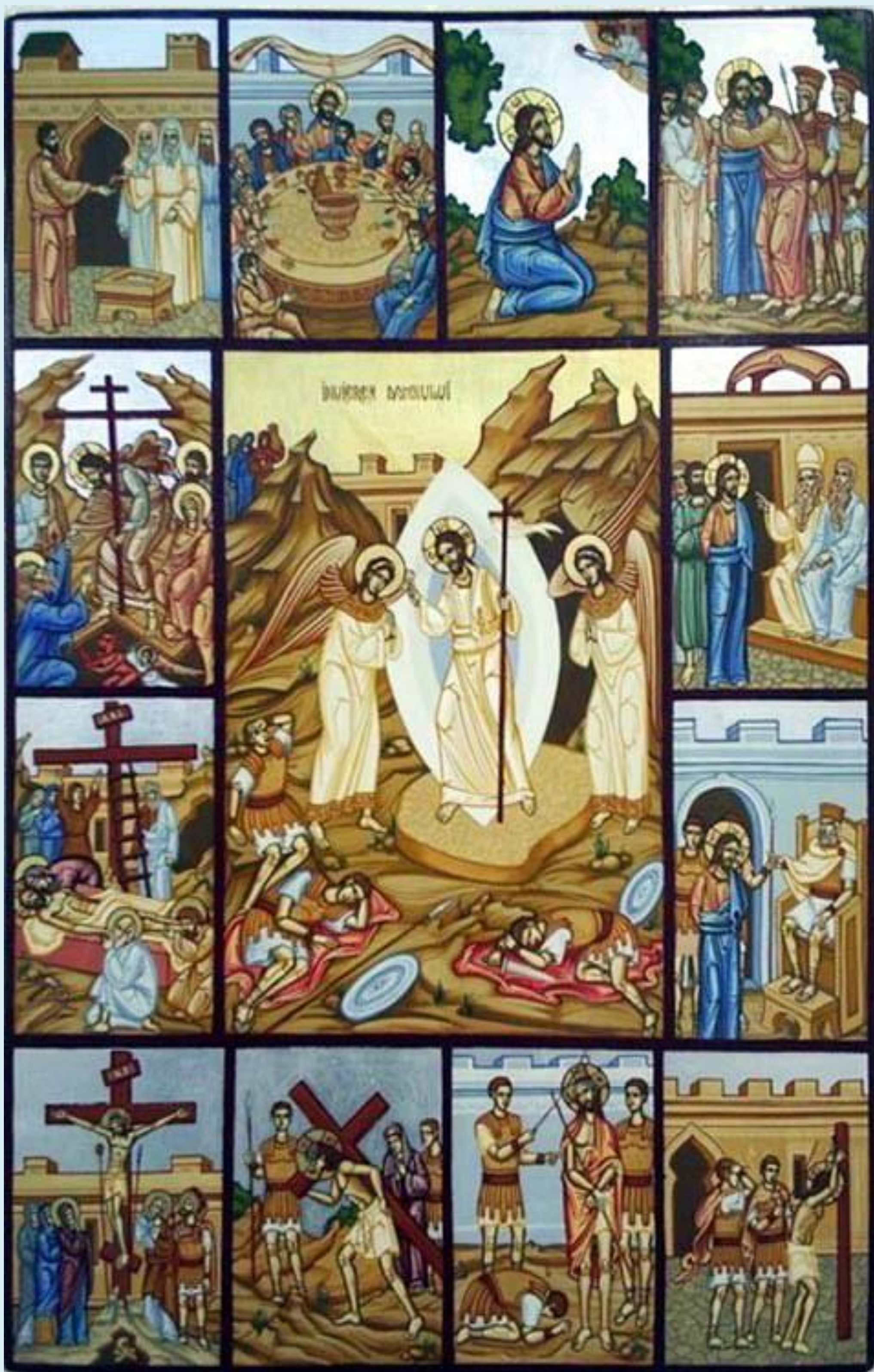
Svetilna / luminânda: Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită, şi îmbrăcăminte nu am, ca să intru într'însa. Luminează-mi haina sufletului meu, dătătorule de lumină, şi mă mântuieşte.

Stihiri de la stihoavnă

Astăzi s-a adunat soborul cel viclean asupra lui Hristos şi s-au sfătuit asupra Lui cele deşarte ca să dea lui Pilat spre moarte pe Cel nevinovat. Astăzi şi-a pus asupră Iuda sugrumare pentru bani şi s-a lipsit de amândouă vieţile: de aceasta trecătoare şi de cea dumnezeiască. Astăzi Caiafa a profeţit fără de voie, zicând: Mai bine este să piară unul pentru popor. Că a venit să pătimească pentru păcatele noastre, ca să ne scape pe noi din robia vrăjmaşului; ca un bun şi iubitor de oameni.

Năravul tău este plin de vicleşug, Iudo fără de lege; că bolnăvindu-te de iubirea de argint, ai câştigat urâciune de oameni. Dar dacă iubeai bogăţia, pentru ce ai mers la Cel ce învaţă pentru sărăcie? Iară de-L iubeai pe Dânsul, pentru ce ai vândut pe Cel fără de preţ, dându-l spre ucidere? Spăimântează-te, soare; suspină, pământule, şi clătinându-te, strigă: Cela ce nu ţii minte răul, Doamne, slavă Ţie.

Slujba celor 12 Evanghelii ale sfintelor şi mântuitoarelor Patimi ale Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Care se citesc la Denia celor 12 (douăsprezece) Evanghelii din seara de Joia Mare, cu care şi începe Slujba Sfintelor şi Mântuitoarelor Patimi ale Domnului

Troparul: Când măriţii ucenici la spălarea cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rău credincios, cu iubirea de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat, şi judecătorilor celor fără de lege, pe Tine, Judecătorul cel drept, te-a dat. Vezi dar, iubitorule de avuţii, pe cel ce pentru această spânzurare şi-a agonisit. Fugi de sufletul nesăţios, cel ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului. Cela ce eşti spre toţi bun, Doamne, slavă Ţie!

Prima Evanghelie a Patimilor

Ioan XIII, 31-38; XIV; XV; XVI; XVII; XVIII, 1.

Capitolul 13 - Porunca iubirii.

31.Şi când a ieşit el, Iisus a zis: Acum a fost preaslăvit Fiul Omului şi Dumnezeu a fost preaslăvit întru El.
32.Iar dacă Dumnezeu a fost preaslăvit întru El, şi Dumnezeu Îl va preaslăvi întru El şi îndată Îl va preaslăvi.
33.Fiilor, încă puţin timp sunt cu voi. Voi Mă veţi căuta, dar, după cum am spus iudeilor - că unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni - vă spun vouă acum.

34.Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiţi unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul.
35.Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii.
36.Doamne, L-a întrebat Simon-Petru, unde Te duci? Răspuns-a Iisus: Unde Mă duc Eu, tu nu poţi să urmezi Mie acum, dar mai târziu Îmi vei urma.
37.Zis-a Petru Lui: Doamne, de ce nu pot să urmez Ţie acum? Sufletul meu îl voi da pentru Tine.
38.Iisus i-a răspuns: Vei pune sufletul tău pentru Mine? Adevărat, adevărat zic ţie că nu va cânta cocoşul, până ce nu te vei lepăda de Mine de trei ori!

Capitolul 14 - Cuvântarea de despărţire. Făgăduinţa Duhului Sfânt

1.Să nu se tulbure inima voastră; credeţi în Dumnezeu, credeţi şi în Mine.
2.În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt. Iar de nu, v-aş fi spus. Mă duc să vă gătesc loc.
3.Şi dacă Mă voi duce şi vă voi găti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, ca să fiţi şi voi unde sunt Eu.
4.Şi unde Mă duc Eu, voi ştiţi şi ştiţi şi calea.
5.Toma i-a zis: Doamne, nu ştim unde Te duci; şi cum putem şti calea?
6.Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.
7.Dacă M-aţi fi cunoscut pe Mine, şi pe Tatăl Meu L-aţi fi cunoscut; dar de acum Îl cunoaşteţi pe El şi L-aţi şi văzut.
8.Filip I-a zis: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl şi ne este de ajuns.
9.Iisus i-a zis: De atâta vreme sunt cu voi şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl?
10.Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl - Care rămâne întru Mine - face lucrările Lui.
11.Credeţi Mie că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine, iar de nu, credeţi-Mă pentru lucrările acestea.
12.Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl.
13.Şi orice veţi cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul.
14.Dacă veţi cere ceva în numele Meu, Eu voi face.
15.De Mă iubiţi, păziţi poruncile Mele.
16.Şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac,

17.Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte; voi Îl cunoaşteţi, că rămâne la voi şi în voi va fi!
18.Nu vă voi lăsa orfani: voi veni la voi.
19.Încă puţin timp şi lumea nu Mă va mai vedea; voi însă Mă veţi vedea, pentru că Eu sunt viu şi voi veţi fi vii.
20.În ziua aceea veţi cunoaşte că Eu sunt întru Tatăl Meu şi voi în Mine şi Eu în voi.
21.Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui.
22.I-a zis Iuda, nu Iscarioteanul: Doamne, ce este că ai să Te arăţi nouă, şi nu lumii?
23.Iisus a răspuns şi i-a zis: Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi, şi vom veni la el şi vom face locaş la el.
24.Cel ce nu Mă iubeşte nu păzeşte cuvintele Mele. Dar cuvântul pe care îl auziţi nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis.
25.Acestea vi le-am spus, fiind cu voi;
26.Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.
27.Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoşeze.
28.Aţi auzit că v-am spus: Mă duc şi voi veni la voi. De M-aţi iubi v-aţi bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât Mine.
29.Şi acum v-am spus acestea înainte de a se întâmpla, ca să credeţi când se vor întâmpla.
30.Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine stăpânitorul acestei lumi şi el nu are nimic în Mine;
31.Dar ca să cunoască lumea că Eu iubesc pe Tatăl şi precum Tatăl Mi-a poruncit aşa fac. Sculaţi-vă, să mergem de aici.

Capitolul 15 - *Viţa cea adevărată. Porunca lui Hristos şi iubirea cea mai mare. Ura şi vina lumii. Mângâietorul, Duhul Adevărului*

1.Eu sunt viţa cea adevărată şi Tatăl Meu este lucrătorul.
2.Orice mlădiţă care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; şi orice mlădiţă care aduce roadă, El o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă.
3.Acum voi sunteţi curaţi, pentru cuvântul pe care vi l-am spus.
4.Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi în Mine.
5.Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic.

6.Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard.
7.Dacă rămâneţi întru Mine şi cuvintele Mele rămân în voi, cereţi ceea ce voiţi şi se va da vouă.
8.Întru aceasta a fost slăvit Tatăl Meu, ca să aduceţi roadă multă şi să vă faceţi ucenici ai Mei.
9.Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit şi Eu pe voi; rămâneţi întru iubirea Mea.
10.Dacă păziţi poruncile Mele, veţi rămâne întru iubirea Mea după cum şi Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân întru iubirea Lui.
11.Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi şi ca bucuria voastră să fie deplină.
12.Aceasta este porunca Mea: să vă iubiţi unul pe altul, precum v-am iubit Eu.
13.Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi.
14.Voi sunteţi prietenii Mei, dacă faceţi ceea ce vă poruncesc.
15.De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu ştie ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.
16.Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi şi v-am rânduit să mergeţi şi roadă să aduceţi, şi roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice-I veţi cere în numele Meu.
17.Aceasta vă poruncesc: să vă iubiţi unul pe altul.
18.Dacă vă urăşte pe voi lumea, să ştiţi că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât.
19.Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăşte.
20.Aduceţi-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi.
21.Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe Cel ce M-a trimis.
22.De n-aş fi venit şi nu le-aş fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor.
23.Cel ce Mă urăşte pe Mine, urăşte şi pe Tatăl Meu.
24.De nu aş fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut păcat nu ar avea; dar acum M-au şi văzut şi M-au urât şi pe Mine şi pe Tatăl Meu.
25.Dar (aceasta), ca să se împlinească cuvântul cel scris în Legea lor: "M-au urât pe nedrept".

26.Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine.
27.Şi voi mărturisiţi, pentru că de la început sunteţi cu Mine.

Capitolul 16 - Prigonirile viitoare. Ajutorul Mângâietorului. Întristarea schimbată în bucurie. Rugăciunile făcute în numele lui Hristos.

1.Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smintiţi.
2.Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.
3.Şi acestea le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.
4.Iar acestea vi le-am spus, ca să vă aduceţi aminte de ele, când va veni ceasul lor, că Eu vi le-am spus. Şi acestea nu vi le-am spus de la început, fiindcă eram cu voi.
5.Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis şi nimeni dintre voi nu întreabă: Unde Te duci?
6.Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră.
7.Dar Eu vă spun adevărul: Vă este de folos ca să mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi.
8.Şi El, venind, va vădi lumea de păcat şi de dreptate şi de judecată.
9.De păcat, pentru că ei nu cred în Mine;
10.De dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu şi nu Mă veţi mai vedea;
11.Şi de judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost judecat.
12.Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteţi să le purtaţi.
13.Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci toate câte va auzi va vorbi şi cele viitoare vă va vesti.
14.Acela Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua şi vă va vesti.
15.Toate câte are Tatăl ale Mele sunt; de aceea am zis că din al Meu ia şi vă vesteşte vouă.
16.Puţin şi nu Mă veţi mai vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl.
17.Deci unii dintre ucenicii Lui ziceau între ei: Ce este aceasta ce ne spune: Puţin şi nu Mă veţi mai vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea, şi că Mă duc la Tatăl?
18.Deci ziceau: Ce este aceasta ce zice: Puţin? Nu ştim ce zice.
19.Şi a cunoscut Iisus că voiau să-L întrebe şi le-a zis: Despre aceasta vă întrebaţi între voi, că am zis: Puţin şi nu Mă veţi mai vedea şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea?

20.Adevărat, adevărat zic vouă că voi veţi plânge şi vă veţi tângui, iar lumea se va bucura. Voi vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.
21.Femeia, când e să nască, se întristează, fiindcă a sosit ceasul ei; dar după ce a născut copilul, nu-şi mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s-a născut om în lume.
22.Deci şi voi acum sunteţi trişti, dar iarăşi vă voi vedea şi se va bucura inima voastră şi bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi.
23.Şi în ziua aceea nu Mă veţi întreba nimic. Adevărat, adevărat zic vouă: Orice veţi cere de la Tatăl în numele Meu El vă va da.
24.Până acum n-aţi cerut nimic în numele Meu; cereţi şi veţi primi, ca bucuria voastră să fie deplină.
25.Acestea vi le-am spus în pilde, dar vine ceasul când nu vă voi mai vorbi în pilde, ci pe faţă vă voi vesti despre Tatăl.
26.În ziua aceea veţi cere în numele Meu; şi nu vă zic că voi ruga pe Tatăl pentru voi,
27.Căci Însuşi Tatăl vă iubeşte pe voi, fiindcă voi M-aţi iubit pe Mine şi aţi crezut că de la Dumnezeu am ieşit.
28.Ieşit-am de la Tatăl şi am venit în lume; iarăşi las lumea şi Mă duc la Tatăl.
29.Au zis ucenicii Săi: Iată acum vorbeşti pe faţă şi nu spui nici o pildă.
30.Acum ştim că Tu ştii toate şi nu ai nevoie ca să Te întrebe cineva. De aceea credem că ai ieşit de la Dumnezeu.
31.Iisus le-a răspuns: Acum credeţi?
32.Iată vine ceasul, şi a şi venit, ca să vă risipiţi fiecare la ale sale şi pe Mine să Mă lăsaţi singur. Dar nu sunt singur, pentru că Tatăl este cu Mine.
33.Acestea vi le-am grăit, ca întru Mine pace să aveţi. În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea.

Capitolul 17 - Rugăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru apostoli şi pentru toţi credincioşii

1.Acestea a vorbit Iisus şi, ridicând ochii Săi la cer, a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăveşte pe Fiul Tău, ca şi Fiul să Te preaslăvească.
2.Precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viaţă veşnică tuturor acelora pe care Tu i-ai dat Lui.
3.Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.
4.Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârşit.
5.Şi acum, preaslăveşte-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea.

6.Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau şi Mie Mi i-ai dat şi cuvântul Tău l-au păzit.
7.Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine;
8.Pentru că cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit şi au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieşit, şi au crezut că Tu M-ai trimis.
9.Eu pentru aceştia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt.
10.Şi toate ale Mele sunt ale Tale, şi ale Tale sunt ale Mele şi M-am preaslăvit întru ei.
11.Şi Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt şi Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzeşte-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem şi Noi.
12.Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; şi i-am păzit şi n-a pierit nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura.
13.Iar acum, vin la Tine şi acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei.
14.Eu le-am dat cuvântul Tău, şi lumea i-a urât, pentru că nu sunt din lume, precum Eu nu sunt din lume.
15.Nu Mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzeşti pe ei de cel viclean.
16.Ei nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.
17.Sfinţeşte-i pe ei întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevărul.
18.Precum M-ai trimis pe Mine în lume, şi Eu i-am trimis pe ei în lume.
19.Pentru ei Eu Mă sfinţesc pe Mine Însumi, ca şi ei să fie sfinţiţi întru adevăr.
20.Dar nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor,
21.Ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.
22.Şi slava pe care Tu Mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem:
23.Eu întru ei şi Tu întru Mine, ca ei să fie desăvârşiţi întru unime, şi să cunoască lumea că Tu M-ai trimis şi că i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine.
24.Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine şi aceia pr care Mi i-ai dat, ca să vadă slava mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii.
25.Părinte drepte, lumea pe Tine nu te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, şi aceştia au cunoscut că Tu M-ai trimis.
26.Şi le-am făcut cunoscut numele Tău şi-l voi face cunoscut, ca iubirea cu care M-ai iubit Tu să fie în ei şi Eu în ei.

Capitolul 18

1. Zicând acestea, Iisus a ieşit cu ucenicii Lui dincolo de pârâul Cedrilor, unde era o grădină, în care a intrat El şi ucenicii Săi.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Antifoanele 1-3, apoi **Sedealna** (glas 7):

Ospătând la cină pe ucenici, şi cunoscând vicleşugul vânzării, ai vădit la cina aceea pe Iuda, ştiindu-l pe el că nu se va îndrepta, şi vrând să arăţi tuturor că Te-ai dat de bunăvoie, ca să răpeşti lumea de la cel străin: îndelung-Răbdătorule, slavă Ţie!

A 2-a Evanghelie a Patimilor

Ioan XVIII, 1-28

Capitolul 18 - Prinderea lui Iisus. Aducerea la arhiereii Anna şi Caiafa. Lepădarea lui Petru

1.Zicând acestea, Iisus a ieşit cu ucenicii Lui dincolo de pârâul Cedrilor, unde era o grădină, în care a intrat El şi ucenicii Săi.
2.Iar Iuda vânzătorul cunoştea acest loc, pentru că adesea Iisus şi ucenicii Săi se adunau acolo.
3.Deci Iuda, luând oaste şi slujitori, de la arhierei şi farisei, a venit acolo cu felinare şi cu făclii şi cu arme.
4.Iar Iisus, ştiind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieşit şi le-a zis: Pe cine căutaţi?
5.Răspuns-au Lui: Pe Iisus Nazarineanul. El le-a zis: Eu sunt. Iar Iuda vânzătorul era şi el cu ei.
6.Atunci când le-a spus: Eu sunt, ei s-au dat înapoi şi au căzut la pământ.
7.Şi iarăşi i-a întrebat: Pe cine căutaţi? Iar ei au zis: Pe Iisus Nazarineanul.
8.Răspuns-a Iisus: V-am spus că Eu sunt. Deci, dacă Mă căutaţi pe Mine, lăsaţi pe aceştia să se ducă;
9.Ca să se împlinească cuvântul pe care l-a spus: Dintre cei pe care Mi i-ai dat, n-am pierdut pe nici unul.

10.Dar Simon-Petru, având sabie, a scos-o şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă; iar numele slugii era Malhus.
11.Deci a zis Iisus lui Petru: Pune sabia în teacă. Nu voi bea, oare, paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?
12.Deci ostaşii şi comandantul şi slujitorii iudeilor au prins pe Iisus şi L-au legat.
13.Şi L-au dus întâi la Anna, căci era socrul lui Caiafa, care era arhiereu al anului aceluia.
14.Şi Caiafa era cel ce sfătuise pe iudei că este de folos să moară un om pentru popor.
15.Şi Simon-Petru şi un alt ucenic mergeau după Iisus. Iar ucenicul acela era cunoscut arhiereului şi a intrat împreună cu Iisus în curtea arhiereului;
16.Iar Petru a stat la poartă, afară. Deci a ieşit celălalt ucenic, care era cunoscut arhiereului, şi a vorbit cu portăreasa şi a băgat pe Petru înăuntru.
17.Deci slujnica portăreasa i-a zis lui Petru: Nu cumva eşti şi tu dintre ucenicii Omului acestuia? Acela a zis: Nu sunt.
18.Iar slugile şi slujitorii făcuseră foc, şi stăteau şi se încălzeau, că era frig, şi era cu ei şi Petru, stând şi încălzindu-se.
19.Deci arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Lui şi despre învăţătura Lui.
20.Iisus i-a răspuns: Eu am vorbit pe faţă lumii; Eu am învăţat întotdeauna în sinagogă şi în templu, unde se adună toţi iudeii şi nimic nu am vorbit în ascuns.
21.De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am vorbit. Iată aceştia ştiu ce am spus Eu.
22.Şi zicând El acestea, unul din slujitorii, care era de faţă, I-a dat lui Iisus o palmă, zicând: Aşa răspunzi Tu arhiereului?
23.Iisus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, dovedeşte ce este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă baţi?
24.Deci Anna L-a trimis legat la Caiafa arhiereul.
25.Iar Simon-Petru stătea şi se încălzea. Deci i-au zis: Nu cumva eşti şi tu dintre ucenicii Lui? El s-a lepădat şi a zis: Nu sunt.
26.Una din slugile arhiereului, care era rudă cu cel căruia Petru îi tăiase urechea, a zis: Nu te-am văzut eu pe tine, în grădină, cu El?
27.Şi iarăşi s-a lepădat Petru şi îndată a cântat cocoşul.
28.Deci L-au adus pe Iisus de la Caiafa la pretoriu; şi era dimineaţă. Şi ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănânce Paştile.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:
Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Antifoanele 4-6, apoi **Sedealna** (glas 7): Ce pricină te-a făcut, Iuda, vânzător al Mântuitorului? Au doară te-a despărţit din ceata Apostolilor? Au doară te-a lipsit de harul tămăduirilor? Au doară cinând împreună cu ceilalţi pe tine te-a gonit de la masă? Au doară picioarele celorlalţi le-a spălat, iar ale tale nu le-a băgat în seamă? O, cât bine te-ai făcut uitător! Iată, gândul tău cel nemulţumitor se vădeşte, iar îndelungă-răbdarea cea neasemănată şi marea milă Mântuitorului se propovăduieşte.

A 3-a Evanghelie a Patimilor

Matei XXVI, 57-75

Capitolul 26 - Înfăţişarea înaintea arhiereilor. Lepădarea lui Petru

57.Iar cei care au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunaţi cărturarii şi bătrânii.
58.Iar Petru Îl urma de departe până a ajuns la curtea arhiereului şi, intrând înăuntru, şedea cu slugile, ca să vadă sfârşitul.
59.Iar arhiereii, bătrânii şi tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.
60.Şi n-au găsit, deşi veniseră mulţi martori mincinoşi. Mai pe urmă însă au venit doi şi au spus:
61.Acesta a zis: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu şi în trei zile să-l clădesc.
62.Şi, sculându-se, arhiereul I-a zis: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceştia împotriva Ta?
63.Dar Iisus tăcea. Şi arhiereul I-a zis: Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne spui nouă de eşti Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.
64.Iisus i-a răspuns: Tu ai zis. Şi vă spun încă: De acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta puterii şi venind pe norii cerului.
65.Atunci arhiereul şi-a sfâşiat hainele, zicând: A hulit! Ce ne mai trebuie martori? Iată acum aţi auzit hula Lui.
66.Ce vi se pare? Iar ei, răspunzând, au zis: Este vinovat de moarte.
67.Şi au scuipat în obrazul Lui, bătându-L cu pumnii, iar unii Îi dădeau palme,
68.Zicând: Prooroceşte-ne, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit.
69.Iar Petru şedea afară, în curte. Şi o slujnică s-a apropiat de el, zicând: Şi tu erai cu Iisus Galileianul.
70.Dar el s-a lepădat înaintea tuturor, zicând: Nu ştiu ce zici.
71.Şi ieşind el la poartă, l-a văzut alta şi a zis celor de acolo: Şi acesta era cu Iisus Nazarineanul.

72.Şi iarăşi s-a lepădat cu jurământ: Nu cunosc pe omul acesta.
73.Iar după puţin, apropiindu-se cei ce stăteau acolo au zis lui Petru: Cu adevărat şi tu eşti dintre ei, căci şi graiul te vădeşte.
74.Atunci el a început a se blestema şi a se jura: Nu cunosc pe omul acesta. Şi îndată a cântat cocoşul.
75.Şi Petru şi-a adus aminte de cuvântul lui Iisus, care zisese: Mai înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine. Şi ieşind afară, a plâns cu amar.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Antifoanele 7-9, apoi **Sedealna** (glasul 8):
O, cum Iuda, cel ce era oarecând ucenic, a gândit vânzare asupra Ta! A cinat împreună cu vicleşug, vicleanul şi nedreptul, şi mergând a zis preoţilor: Ce-mi veţi da mie, şi eu voi da vouă pe Acela, Care a stricat legea şi a spurcat Sâmbăta. Îndelung-răbdătorule Doamne, slavă Ţie!

A 4-a Evanghelie a Patimilor

Ioan XVIII, 28-40; XIX, 1-16

Capitolul 18 - Iisus în faţa lui Pilat. Osândirea la moarte

28.Deci L-au adus pe Iisus de la Caiafa la pretoriu; şi era dimineaţă. Şi ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănânce Paştile.
29.Deci Pilat a ieşit la ei, afară, şi le-a zis: Ce învinuire aduceţi Omului Acestuia?
30.Ei au răspuns şi i-au zis: Dacă Acesta n-ar fi răufăcător, nu ţi L-am fi dat ţie.
31.Deci le-a zis Pilat: Luaţi-L voi şi judecaţi-L după legea voastră. Iudeii însă i-au răspuns: Nouă nu ne este îngăduit să omorâm pe nimeni;
32.Ca să se împlinească cuvântul lui Iisus, pe care îl spusese, însemnând cu ce moarte avea să moară.
33.Deci Pilat a intrat iarăşi în pretoriu şi a chemat pe Iisus şi I-a zis: Tu eşti regele iudeilor?
34.Răspuns-a Iisus: De la tine însuţi zici aceasta, sau alţii ţi-au spus-o despre Mine?
35.Pilat a răspuns: Nu cumva sunt iudeu eu? Poporul Tău şi arhiereii Te-au predat mie. Ce ai făcut?

36.Iisus a răspuns: Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăţia Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat iudeilor. Dar acum împărăţia Mea nu este de aici.
37.Deci i-a zis Pilat: Aşadar eşti Tu împărat? Răspuns-a Iisus: Tu zici că Eu sunt împărat. Eu spre aceasta M-am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu.
38.Pilat I-a zis: Ce este adevărul? Şi zicând aceasta, a ieşit iarăşi la iudei şi le-a zis: Eu nu găsesc în El nici o vină;
39.Dar este la voi obiceiul ca la Paşti să vă eliberez pe unul. Voiţi deci să vă eliberez pe regele iudeilor?
40.Deci au strigat iarăşi, zicând: Nu pe Acesta, ci pe Baraba. Iar Baraba era tâlhar.

Capitolul 19 - Patimile Domnului

1.Deci atunci Pilat a luat pe Iisus şi L-a biciuit.
2.Şi ostaşii, împletind cunună din spini, I-au pus-o pe cap şi L-au îmbrăcat cu o mantie purpurie.
3.Şi veneau către El şi ziceau: Bucură-te, regele iudeilor! Şi-I dădeau palme.
4.Şi Pilat a ieşit iarăşi afară şi le-a zis: Iată vi-L aduc pe El afară, ca să ştiţi că nu găsesc în El nici o vină.
5.Deci a ieşit Iisus afară, purtând cununa de spini şi mantia purpurie. Şi le-a zis Pilat: Iată Omul!
6.Când L-au văzut deci arhiereii şi slujitorii au strigat, zicând: Răstigneşte-L! Răstigneşte-L! Zis-a lor Pilat: Luaţi-L voi şi răstigniţi-L, căci eu nu-I găsesc nici o vină.
7.Iudeii i-au răspuns: Noi avem lege şi după legea noastră El trebuie să moară, că S-a făcut pe Sine Fiu al lui Dumnezeu.
8.Deci, când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s-a temut.
9.Şi a intrat iarăşi în pretoriu şi I-a zis lui Iisus: De unde eşti Tu? Iar Iisus nu i-a dat nici un răspuns.
10.Deci Pilat i-a zis: Mie nu-mi vorbeşti? Nu ştii că am putere să Te eliberez şi putere am să Te răstignesc?
11.Iisus a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ţi-ar fi fost dat ţie de sus. De aceea cel ce M-a predat ţie mai mare păcat are.
12.Pentru aceasta, Pilat căuta să-L elibereze; iar iudeii strigau zicând: Dacă Îl eliberezi pe Acesta, nu eşti prieten al Cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva Cezarului.
13.Deci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus afară pe Iisus şi a şezut pe scaunul de judecată, în locul numit pardosit cu pietre, iar evreieşte Gabbata.

14.Şi era Vinerea Paştilor, cam la al şaselea ceas, şi a zis Pilat iudeilor: Iată Împăratul vostru.
15.Deci au strigat aceia: Ia-L! Ia-L! Răstigneşte-L! Pilat le-a zis: Să răstignesc pe Împăratul vostru? Arhiereii au răspuns: Nu avem împărat decât pe Cezarul.
16.Atunci L-a predat lor ca să fie răstignit. Şi ei au luat pe Iisus şi L-au dus ca să fie răstignit.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Antifoanele 10-12, apoi **Sedealna** (glasul al 8-lea):
Când ai stat înaintea Caiafei, Dumnezeule, şi ai fost dat lui Pilat, Tu, Judecătorul, puterile cereşti s-au clătinat de frică; şi când Te-ai înălţat pe lemn în mijlocul a doi tâlhari, ai fost socotit cu cei fără de lege, Cel ce eşti fără de păcate, ca să mântuieşti pe om. Îndelung-Răbdătorule, Doamne, slavă Ţie !

A 5-a Evanghelie a Patimilor

Matei XXVII, 3-32

Capitolul 27 - Moartea lui Iuda. Judecata lui Pilat. Iisus osândit la moarte. Încununarea cu spini

3.Atunci Iuda, cel ce L-a vândut, văzând că a fost osândit, s-a căit şi a adus înapoi arhiereilor şi bătrânilor cei treizeci de arginţi,
4.Zicând: Am greşit vânzând sânge nevinovat. Ei i-au zis: Ce ne priveşte pe noi? Tu vei vedea.
5.Şi el, aruncând arginţii în templu, a plecat şi, ducându-se, s-a spânzurat.
6.Iar arhiereii, luând banii, au zis: Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sunt preţ de sânge.
7.Şi ţinând ei sfat, au cumpărat cu ei Ţarina Olarului, pentru îngroparea străinilor.
8.Pentru aceea s-a numit ţarina aceea Ţarina Sângelui, până în ziua de astăzi.
9.Atunci s-a împlinit cuvântul spus de Ieremia proorocul, care zice: "Şi au luat cei treizeci de arginţi, preţul celui preţuit, pe care l-au preţuit fiii lui Israel,
10.Şi i-au dat pe Ţarina Olarului după cum mi-a spus mie Domnul".
11.Iar Iisus stătea înaintea dregătorului. Şi L-a întrebat dregătorul, zicând: Tu eşti regele iudeilor? Iar Iisus i-a răspuns: Tu zici.
12.Şi la învinuirile aduse Lui de către arhierei şi bătrâni, nu răspundea nimic.

13.Atunci I-a zis Pilat: Nu auzi câte mărturisesc ei împotriva Ta?
14.Şi nu i-a răspuns lui nici un cuvânt, încât dregătorul se mira foarte.
15.La sărbătoarea Paştilor, dregătorul avea obiceiul să elibereze mulţimii un întemniţat pe care-l voiau.
16.Şi aveau atunci un vinovat vestit, care se numea Baraba.
17.Deci adunaţi fiind ei, Pilat le-a zis: Pe cine voiţi să vi-l eliberez, pe Baraba sau pe Iisus, care se zice Hristos?
18.Că ştia că din invidie L-au dat în mâna lui.
19.Şi pe când stătea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvânt: Nimic să nu-I faci Dreptului aceluia, că mult am suferit azi, în vis, pentru El.
20.Însă arhiereii şi bătrânii au aţâţat mulţimile ca să ceară pe Baraba, iar pe Iisus să-L piardă.
21.Iar dregătorul, răspunzând, le-a zis: Pe cine din cei doi voiţi să vă eliberez? Iar ei au răspuns: Pe Baraba.
22.Şi Pilat le-a zis: Dar ce voi face cu Iisus, ce se cheamă Hristos? Toţi au răspuns: Să fie răstignit!
23.A zis iarăşi Pilat: Dar ce rău a făcut? Ei însă mai tare strigau şi ziceau: Să fie răstignit!
24.Şi văzând Pilat că nimic nu foloseşte, ci mai mare tulburare se face, luând apă şi-a spălat mâinile înaintea mulţimii, zicând: Nevinovat sunt de sângele Dreptului acestuia. Voi veţi vedea.
25.Iar tot poporul a răspuns şi a zis: Sângele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri!
26.Atunci le-a eliberat pe Baraba, iar pe Iisus L-a biciuit şi L-a dat să fie răstignit.
27.Atunci ostaşii dregătorului, ducând ei pe Iisus în pretoriu, au adunat în jurul Lui toată cohorta,
28.Şi dezbrăcându-L de toate hainele Lui, I-au pus o hlamidă roşie.
29.Şi împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap şi în mâna Lui cea dreaptă trestie; şi, îngenunchind înaintea Lui îşi băteau joc de El, zicând: Bucură-Te, regele iudeilor!
30.Şi scuipând asupra Lui, au luat trestia şi-L băteau peste cap.
31.Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat cu hainele Lui şi L-au dus să-L răstignească.
32.Şi ieşind, au găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit să ducă crucea Lui.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Antifoanele 13-15; iar la troparul care urmează (glasul al 6-lea) din Antifonul al 15-lea, preotul scoate crucea din Sfântul Altar şi o pune în mijlocul bisericii spre închinare:
Astăzi a fost spânzurat pe lemn Cel ce a spânzurat pe ape. (de trei ori)

Cu cunună de spini a fost încununat Împăratul îngerilor.
Cu porfiră mincinoasă a fost îmbrăcat Cel ce îmbracă cerul cu nori.
Lovire peste obraz a luat Cel ce a slobozit în Iordan pe Adam.
Cu piroane a fost pironit Mirele Bisericii.
Cu suliţă a fost împuns Fiul Fecioarei.

Închinămu-ne patimilor Tale, Hristoase. Arată-ne nouă şi slăvită învierea Ta! (de trei ori)

Sedealna (glasul al 4-lea):
Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii cu scump sângele Tău; pe cruce fiind răstignit şi cu suliţa împuns, nemurire ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ţie!

A 6-a Evanghelie a Patimilor

Marcu XV, 16-32

Capitolul 15 - Încununarea cu spini. Răstignirea şi îngroparea

16.Iar ostaşii L-au dus înăuntrul curţii, adică în pretoriu, şi au adunat toată cohorta.
17.Şi L-au îmbrăcat în purpură şi, împletindu-I o cunună de spini, I-au pus-o pe cap.
18.Şi au început să se plece în faţa Lui, zicând: Bucură-Te regele iudeilor!
19.Şi-L băteau peste cap cu o trestie şi-L scuipau şi, căzând în genunchi, I se închinau.
20.Şi după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de purpură şi L-au îmbrăcat cu hainele Lui. Şi L-au dus afară ca să-L răstignească.
21.Şi au silit pe un trecător, care venea din ţarină, pe Simon Cirineul, tatăl lui Alexandru şi al lui Ruf, ca să ducă crucea Lui.
22.Şi L-au dus la locul zis Golgota, care se tălmăceşte "locul Căpăţânii".

23.Şi I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat.
24.Şi L-au răstignit şi au împărţit între ei hainele Lui, aruncând sorţi pentru ele, care ce să ia.
25.Iar când L-au răstignit, era ceasul al treilea.
26.Şi vina Lui era scrisă deasupra: Regele iudeilor.
27.Şi împreună cu El au răstignit doi tâlhari: unul de-a dreapta şi altul de-a stânga Lui.
28.Şi s-a împlinit Scriptura care zice: Cu cei fără de lege a fost socotit.
29.Iar cei ce treceau pe acolo Îl huleau, clătinându-şi capetele şi zicând: Huu! Cel care dărâmi templul şi în trei zile îl zideşti.
30.Mântuieşte-Te pe Tine Însuţi, coborându-Te de pe cruce!
31.De asemenea şi arhiereii, batjocorindu-L între ei, împreună cu cărturarii, ziceau: Pe alţii a mântuit, dar pe Sine nu poate să Se mântuiască!
32.Hristos, regele lui Israel, să Se coboare de pe cruce, ca să vedem şi să credem. Şi cei împreună răstigniţi cu El Îl ocărau.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:
Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Fericirile. Se pun nou stihiri, glasul al 4-lea.

A 7-a Evanghelie a Patimilor

Matei XXVII, 33-54

Capitolul 27 - Răstignirea şi moartea lui Iisus

33.Şi venind la locul numit Golgota, care înseamnă: Locul Căpăţânii,
34.I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; şi, gustând, nu a voit să bea.
35.Iar după ce L-au răstignit, au împărţit hainele Lui, aruncând sorţi, ca să se împlinească ceea ce s-a zis de proorocul: "Împărţit-au hainele Mele între ei, iar pentru cămaşa Mea au aruncat sorţi".
36.Şi ostaşii, şezând, Îl păzeau acolo.
37.Şi deasupra capului au pus vina Lui scrisă: Acesta este Iisus, regele iudeilor.
38.Atunci au fost răstigniţi împreună cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga.
39.Iar trecătorii Îl huleau, clătinându-şi capetele,
40.Şi zicând: Tu, Cel ce dărâmi templul şi în trei zile îl zideşti, mântuieşte-Te pe Tine Însuţi! Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de pe cruce!

41.Asemenea şi arhiereii, bătându-şi joc de El, cu cărturarii şi cu bătrânii, ziceau:
42.Pe alţii i-a mântuit, iar pe Sine nu poate să Se mântuiască! Dacă este regele lui Israel, să Se coboare acum de pe cruce, şi vom crede în El.
43.S-a încrezut în Dumnezeu: Să-L scape acum, dacă-L vrea pe El! Căci a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu.
44.În acelaşi chip Îl ocărau şi tâlharii cei împreună-răstigniţi cu El.
45.Iar de la ceasul al şaselea, s-a făcut întuneric peste tot pământul, până la ceasul al nouălea.
46.Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: Eli, Eli, lama sabahtani? adică: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?
47.Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind ziceau: Pe Ilie îl strigă Acesta.
48.Şi unul dintre ei, alergând îndată şi luând un burete, şi umplându-l de oţet şi punându-l într-o trestie, Îi da să bea.
49.Iar ceilalţi ziceau: Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-L mântuiască.
50.Iar Iisus, strigând iarăşi cu glas mare, Şi-a dat duhul.
51.Şi iată, catapeteasma templului s-a sfâşiat în două de sus până jos, şi pământul s-a cutremurat şi pietrele s-au despicat;
52.Mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi s-au sculat.
53.Şi ieşind din morminte, după învierea Lui, au intrat în cetatea sfântă şi s-au arătat multora.
54.Iar sutaşul şi cei ce împreună cu el păzeau pe Iisus, văzând cutremurul şi cele întâmplate, s-au înfricoşat foarte, zicând: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu era Acesta!

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Şi se face citire. Apoi Psalmul 50 şi, după acesta, Evanghelia a opta:

A 8-a Evanghelie a Patimilor

LucaXXIII, 32-49

Capitolul 23 - Răstignirea lui Iisus. Tâlharul mântuit

32.Şi erau duşi şi alţii, doi făcători de rele, ca să-i omoare împreună cu El.
33.Şi când au ajuns la locul ce se cheamă al Căpăţânii, L-au răstignit acolo pe El şi pe făcătorii de rele, unul de-a dreapta şi unul de-a stânga.

34.Iar Iisus zicea: Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac. Şi împărţind hainele Lui, au aruncat sorţi.
35.Şi sta poporul privind, iar căpeteniile îşi băteau joc de El, zicând: Pe alţii i-a mântuit; să Se mântuiască şi pe Sine Însuşi, dacă El este Hristosul, alesul lui Dumnezeu.
36.Şi Îl luau în râs şi ostaşii care se apropiau, aducându-I oţet.
37.Şi zicând: Dacă Tu eşti regele iudeilor, mântuieşte-Te pe Tine Însuţi!
38.Şi deasupra Lui era scris cu litere greceşti, latineşti şi evreieşti: Acesta este regele iudeilor.
39.Iar unul dintre făcătorii de rele răstigniţi, Îl hulea zicând: Nu eşti Tu Hristosul? Mântuieşte-Te pe Tine Însuţi şi pe noi.
40.Şi celălalt, răspunzând, îl certa, zicând: Nu te temi tu de Dumnezeu, că eşti în aceeaşi osândă?
41.Şi noi pe drept, căci noi primim cele cuvenite după faptele noastre; Acesta însă n-a făcut nici un rău.
42.Şi zicea lui Iisus: Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în împărăţia Ta.
43.Şi Iisus i-a zis: Adevărat grăiesc ţie, astăzi vei fi cu Mine în Rai.
44.Şi era acum ca la ceasul al şaselea şi întuneric s-a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea.
45.Când soarele s-a întunecat; iar catapeteasma templului s-a sfâşiat pe la mijloc.
46.Şi Iisus, strigând cu glas tare, a zis: Părinte, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu. Şi acestea zicând, Şi-a dat duhul.
47.Iar sutaşul, văzând cele ce s-au făcut, a slăvit pe Dumnezeu, zicând: Cu adevărat, Omul Acesta drept a fost.
48.Şi toate mulţimile care veniseră la această privelişte, văzând cele întâmplate, se întorceau bătându-şi pieptul.
49.Şi toţi cunoscuţii Lui, şi femeile care Îl însoţiseră din Galileea, stăteau departe, privind acestea.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Tricântarea. Cântarea a 5-a, apoi **Condac**, glasul al 8-lea:
Pe Cel ce s-a răstignit pentru noi, veniţi toţi să-L lăudăm, că pe Acela L-a văzut Maria pe lemn şi a zis: Deşi rabzi răstignire, Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu.

Icos:

Văzând mieluşeaua, Maria pe Mieluşelul său tras spre junghiere, mergea după El zdrobită, împreună cu alte femei, strigând aşa: Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci această călătorie grabnică? Au doară este iarăşi altă nunta în Cana, şi acolo Te grăbeşti acum, ca să le mai faci lor vin din apă? Oare, merge-voi cu Tine, Fiule, sau voi aştepta mai bine? Dă-mi cuvânt, Cuvinte; nu mă trece tăcând, Cel ce m-ai păzit curată; că Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu.

Urmează

Sinaxarul pentru Sfânta şi Marea Vineri

În Sfânta şi Marea Vineri se prăznuiesc sfintele şi mântuitoarele şi înfricoşătoarele Patimi ale Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Se mai face încă pomenire şi de mărturisirea mântuitoare făcută pe cruce de tâlharul recunoscător, care a fost răstingnit împreună cu El.

apoi Cântările a 8-a şi a 9-a ale Tricântării.

Apoi **Luminânda (exapostilaria)**, de trei ori:
Întru o zi ai învrednicit, Doamne, pe tâlharul în Rai; şi pe mine luminează-mă cu lemnul Crucii şi mă mântuieşte.

Apoi Evanghelia a nouă, de la Ioan :

A 9-a Evanghelie a Patimilor

Ioan XIX, 25-37

Capitolul 19 - Patimile Domnului. Răstignirea şi moartea lui Iisus

25.Şi stăteau, lângă crucea lui Iisus, mama Lui şi sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, şi Maria Magdalena.
26.Deci Iisus, văzând pe mama Sa şi pe ucenicul pe care Îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău!
27.Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta! Şi din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine.
28.După aceea, ştiind Iisus că toate s-au săvârşit acum, ca să se împlinească Scriptura, a zis: Mi-e sete.
29.Şi era acolo un vas plin cu oţet; iar cei care Îl loviseră, punând în vârful unei trestii de isop un burete înmuiat în oţet, l-au dus la gura Lui.

30.Deci după ce a luat oţetul, Iisus a zis: Săvârşitu-s-a. Şi plecându-Şi capul, Şi-a dat duhul.
31.Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor şi să-i ridice.
32.Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintâi şi ale celuilalt, care era răstignit împreună cu el.
33.Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu I-au zdrobit fluierele.
34.Ci unul din ostaşi cu suliţa a împuns coasta Lui şi îndată a ieşit sânge şi apă.
35.Şi cel ce a văzut a mărturisit şi mărturia lui e adevărată; şi acela ştie că spune adevărul, ca şi voi să credeţi.
36.Căci s-au făcut acestea, ca să se împlinească Scriptura: "Nu I se va zdrobi nici un os".
37.Şi iarăşi altă Scriptură zice: "Vor privi la Acela pe care L-au împuns".

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Şi îndată **Laudele** :
Toată suflarea să laude pe Domnul! Lăudaţi pe Domnul din ceruri, lăudaţi pe El întru cele înalte; Ţie se cuvine cântare, Dumnezeule.

Lăudaţi-L pe El toţi îngerii Lui, lăudaţi-L pe El toate puterile Lui; Ţie se cuvine cântare, Dumnezeule.

Se pun stihirile, apoi Evanghelia a zecea, de la Marcu:

A 10-a Evanghelie a Patimilor

Marcu XV, 43-47

Capitolul 15 - Răstignirea şi îngroparea

43.Şi venind Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu, şi, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus.
44.Iar Pilat s-a mirat că a şi murit şi, chemând pe sutaş, l-a întrebat dacă a murit de mult.
45.Şi aflând de la sutaş, a dăruit lui Iosif trupul.

46.Şi Iosif, cumpărând giulgiu şi coborându-L de pe cruce, L-a înfăşurat în giulgiu şi L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, şi a prăvălit o piatră la uşa mormântului.
47.Iar Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Apoi **Doxologia**:

Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire.
Lăudămu-Te, bine Te cuvântăm, închinămu-ne Ţie, slăvimu-Te, mulţumim Ţie pentru slava Ta cea mare.
Doamne, Împărate ceresc, Dumnezeule, Părinte atotţiitorule, Doamne, Fiule, Unu-le-Născut, Iisuse Hristoase şi Duhule Sfinte.
Doamne Dumnezeule, Mieluşelul lui Dumnezeu, Fiul Tatălui, Cel ce ridici păcatul lumii, miluieşte-ne pe noi, Cel ce ridici păcatele lumii.
Primeşte rugăciunea noastră, Cel ce şezi de-a dreapta Tatălui, şi ne miluieşte pe noi.
Că Tu eşti Unul Sfânt, Tu eşti Unul Domn Iisus Hristos, întru mărirea lui Dumnezeu Tatăl. Amin.
În toate zilele bine Te voi cuvânta şi voi lăuda numele Tău în veac şi în veacul veacului.

Doamne, scăpare Te-ai făcut nouă în neam şi în neam. Eu am zis: Doamne, miluieşte-mă, vindecă sufletul meu, că am greşit Ţie.

Doamne, la Tine am scăpat, învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu.
Că la Tine este izvorul vieţii, întru lumina Ta vom vedea lumină.
Tinde mila Ta celor ce te cunosc pe Tine.

Învredniceşte-ne, Doamne, în ziua aceasta fără de păcat să ne păzim noi.
Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, şi lăudat şi prea slăvit este numele Tău în veci. Amin.

Fie, Doamne, mila Ta spre noi, precum am nădăjduit întru Tine.

Bine eşti cuvântat, Doamne, învaţă-mă îndreptările Tale (de 3 ori).

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi (de trei ori).

Slavă... Şi acum... Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Apoi mai pe larg: Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Şi îndată, ectenia: Să plinim rugăciunile noastre de dimineaţa Domnului...

Şi Ecfonisul: Ca Dumnezeul milelor...

Şi îndată, Evanghelia a unsprezecea, de la Ioan:

A 11-a Evanghelie a Patimilor

Ioan XIX, 38-42

Capitolul 19 - Punerea în mormânt

38.După acestea Iosif din Arimateea, fiind ucenic al lui Iisus, dar într-ascuns, de frica iudeilor, a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Iisus. Şi Pilat i-a dat voie. Deci a venit şi a ridicat trupul Lui.
39.Şi a venit şi Nicodim, cel care venise la El mai înainte noaptea, aducând ca la o sută de litre de amestec de smirnă şi aloe.
40.Au luat deci trupul lui Iisus şi l-au înfăşurat în giulgiu cu miresme, precum este obiceiul de înmormântare la iudei.
41.Iar în locul unde a fost răstignit era o grădină, şi în grădină un mormânt nou, în care nu mai fusese nimeni îngropat.
42.Deci, din pricina vinerii iudeilor, acolo L-au pus pe Iisus, pentru că mormântul era aproape.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Urmează Stihoavna, şi apoi Evanghelia a douăsprezecea, de la Matei:

A 12-a Evanghelie a Patimilor

Matei XXVII, 62-66

Capitolul 27 - Paza mormântului

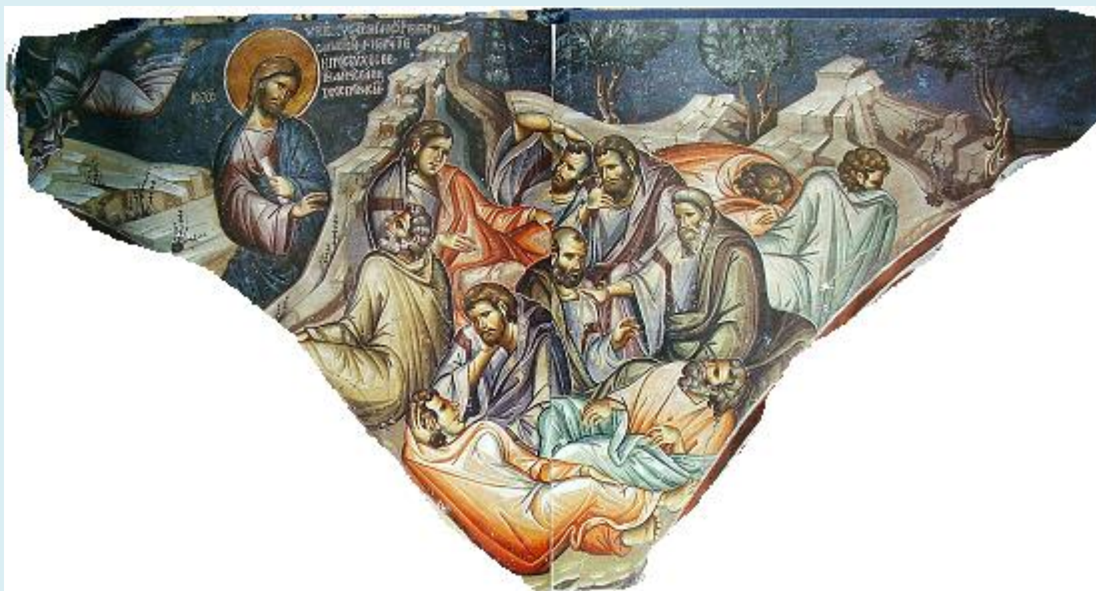
62.Iar a doua zi, care este după vineri, s-au adunat arhiereii şi fariseii la Pilat,
63.Zicând: Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus, fiind încă în viaţă: După trei zile Mă voi scula.
64.Deci, porunceşte ca mormântul să fie păzit până a treia zi, ca nu cumva ucenicii Lui să vină şi să-L fure şi să spună poporului: S-a sculat din morţi. Şi va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâi.
65.Pilat le-a zis: Aveţi strajă; mergeţi şi întăriţi cum ştiţi.
66.Iar ei, ducându-se, au întărit mormântul cu strajă, pecetluind piatra.

Şi sfârşindu-se Evanghelia se zice:

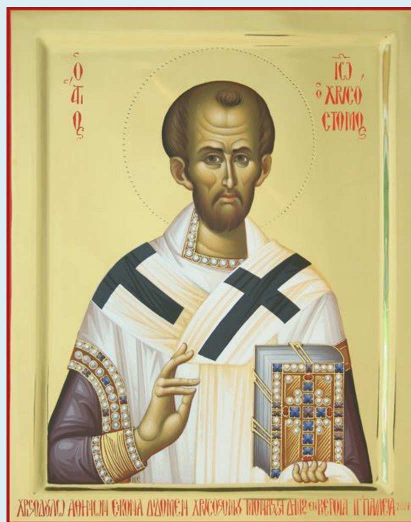
Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Troparul, glasul al 4-lea :
Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii, cu scump sângele Tău. Pe Cruce pironindu-Te şi cu suliţa împungându-Te, nemurire ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ţie.

Apoi ectenia obişnuită şi apolisul.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare - Cuvânt la Sfânta şi marea Joi - Despre Sfânta Cină

„Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, întru Mine petrece şi Eu întru el” (In. 6, 56)

Noi avem de gând a ne apropia de masa cea prea sfântă, care umple pe fiecare de o sfială cucernică. Să ne apropiem dară de ea cu o conştiinţă curată. Să nu fie aici vreun Iuda, care poartă în inimă înşelăciunea împotriva aproapelui său, să nu fie vreun înrăutăţit, care ascunde în sufletul său otrava prihanei.

Aici se află de faţă Însuşi Hristos, spre a găti pentru noi această masă, căci nu omul a putut să prefacă pâinea şi vinul în trupul şi în sângele lui Hristos, ci preotul stă acolo numai spre a înfăţişa pe Hristos şi a săvârşi rugăciunea; numai harul şi puterea lui Dumnezeu lucrează acea prefacere. ***„Acesta este trupul Meu”*** (Lc. 22, 19). Aşa se rosteşte cuvântul, care aduce acea prefacere. Precum glasul acela, care a zis: ***„Creşteţi şi vă înmulţiţi, şi umpleţi pământul”*** (Fac. 1, 28), deşi era numai un cuvânt, dar a trecut în faptă, şi a înmulţit omenirea, aşa şi la Cina cea Sfântă glasul acesta al lui Dumnezeu înmulţeşte harul la toţi cei ce se împărtăşesc din ea cu vrednicie.

De aceea să nu fie părtaş la această sfântă masă nici un făţarnic, nici un înrăutăţit, nici un răpitor, nici un hulitor, nici un învrăjbit, nici un zgârcit, nici un beţiv, nici un lacom de avere, nici un desfrânat, nici un pizmăreţ, nici un fur, nici unul cu răutatea ascunsă în inimă, ca nu cumva el însuşi să-şi atragă judecata, adică hotărârea osândirii. Iată, Iuda s-a împărtăşit cu nevrednicie din Cina cea tainică, şi apoi de acolo s-a dus şi a vândut pe Domnul.

De aici tu trebuie să vezi că diavolul tocmai asupra acelora are stăpânire, care cu nevrednicie se împărtăşesc din această Sfântă Taină, şi că ei înşişi se aruncă într-o osândă încă mai mare.

Eu aceasta o zic nu pentru a vă înspăimânta de această sfântă masă, ci pentru a vă face mai cu luare aminte. Adică, precum hrana cea trupească, intrând într-un stomac bolnav, mai mult sporeşte boala, aşa hrana cea sufletească, gustându-se cu nevrednicie, mai mult măreşte răspunderea şi osânda. De aceea vă conjur să nu ascundem în sufletul nostru nici un gând păcătos, ci să curăţim inima noastră, căci noi suntem Biserica lui Dumnezeu, dacă facem aceasta! Aşa, să curăţim sufletele noastre, şi să facem aceasta curând.

Cum şi în ce chip? – întrebi tu. Iată cum: dacă tu ai ceva împotriva vrăjmaşului tău, stârpeşte mânia şi curmă duşmănia, pentru ca la această masă să dobândeşti iertarea păcatelor tale. Tu te apropii de jertfa cea prea sfântă, cea înaltă. Hristos este aici Cel jertfit. ***Socoteşte, deci, pentru ce Hristos S-a adus pe Sine jertfă? El a pătimit de bună voie, pentru ca să surpe zidul ce era între Dumnezeu şi oameni, să împace cerul şi pământul, iar pe tine, din vrăjmaş lui Dumnezeu, să te facă iarăşi soţ al îngerilor.***

Hristos a dat viaţa Sa pentru tine, iară tu nu voieşti să curmi vrăjmăşia contra aproapelui tău? Cum poţi tu aşa să te apropii de masa păcii?

Domnul nu a pregetat pentru tine a răbda toate patimile, iar tu pregeţi a te lepăda de mânia ta!

Gândeşte, însă, că dragostea este rădăcina, izvorul şi muma a tot binele.

Dar pentru ce nu voieşti tu să ierţi? „M-a mâhnit foarte adânc, zici tu, mi-a făcut o nedreptate înmiită, m-a adus chiar la primejdie de viaţă”. Dar ce sunt toate acestea? El, totuşi, nu te-a răstignit, ca jidovii pe Domnul! Dacă tu nu ierţi mâhnirea pricinuită ţie de aproapele tău, nici Tatăl cel ceresc nu-ţi va ierta ţie păcatele tale; şi cu ce conştiinţă vei putea tu să te rogi şi să zici: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău”, şi celelalte mai departe?

Hristos tocmai pentru mântuirea oamenilor a dat însuşi sângele Său, pe care aceştia l-au vărsat. Ce poţi tu să faci, care să se asemene cu aceasta?

Când, tu nu ierţi pe vrăjmaşul tău, strici nu atât lui, cât ţie însuţi, gătindu-ţi pentru ziua cea viitoare a Judecăţii o osândă veşnică.

Căci Dumnezeu de nimenea nu se îngreţoşază aşa de tare şi pe nimenea nu osândeşte aşa de mult ca pe cel ce rămâne neîmpăcat, a cărui inimă este umflată de mânie şi aprinsă de izbândire.

Ascultă, numai, ce zice Domnul: ***„Când aduci darul tău la altar, şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului şi mergi de te împacă mai întâi cu fratele tău; apoi, venind, adu darul tău”*** (Mat. 5, 23-24).

Ce zici? Trebuie oare eu să las darul şi jertfa? Desigur, aceasta este jertfa păcii, iar dacă tu nu năzuieşti la pace, părtăşia ta la jertfă nu-ţi aduce nici un folos. Aşadar, dobândeşte mai întâi pacea, apoi vei putea să tragi şi folosul de la jertfă. ***Pentru pace este întemeiată această jertfă, căci pentru aceasta a venit în lume Fiul lui Dumnezeu, pentru ca iarăşi să împace neamul omenesc cu Tatăl***, precum zice Pavel: ***„Acum El a împăcat toate şi a nimicit vrajba pe cruce”*** (Col. l, 22; Efes. 2, 16).

Şi El însuşi nu numai că a venit ca să întemeieze pacea, ci ne şi fericeşte pe noi, dacă vom face şi noi la fel, când zice: ***„Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”*** (Mt. 5, 9). ***Deci, precum a făcut Hristos, Fiul lui Dumnezeu, aşa fă şi tu acum, pe cât este aceasta omului cu putinţă, căutând a face pace ţie şi aproapelui tău.***

Dragostea este cea mai mare între faptele cele bune, pentru aceea Hristos pe împăciuitori îi numeşte „fii ai lui Dumnezeu”; şi pentru aceea El, în cuvântarea cea pentru lăsarea jertfei la altar, a pomenit numai de împăcarea cu aproapele.

Gura ta primeşte acum trupul Domnului. De aceea păstrează limba ta curată de vorbele cele de ruşine şi semeţe, de batjocură şi de hulire; căci este foarte pierzător de a întrebuinţa la ocară şi batjocură şi la vorbe nebuneşti limba care a fost părtaşă acestor prea Sfinte Taine.

Nu pângări cinstea pe care Dumnezeu ne-a dat-o în Cina cea Sfântă, ca ea să nu se facă pentru tine o mai mare răspundere şi păcat. ***Dar tu primeşti Taina cea Sfântă nu numai cu gura, ci şi cu inima; de aceea, să nu gândeşti rele şi viclenie asupra aproapelui tău, ci ţine sufletul tău curat de toată răutatea.***

Aş putea, iubiţilor, să vă vorbesc mai mult despre aceasta, dar şi cele ce s-au zis ajung pentru cei ce au primit întru sine sămânţa cucerniciei, cu luare aminte şi cu pricepere, dornici să urmeze celor zise.

Aşadar, vă rog neîncetat să gândiţi la aceste cuvinte şi de-a pururea să vă aduceţi aminte de această sfântă unire, pe care o săvârşim noi acum, la masa Domnului!

Aici sufletele noastre se curăţesc şi toţi ne facem mădulare ale lui Hristos; căci aici este un trup căruia toţi ne facem părtaşi.

Aşa, prin aceasta, noi ne facem un trup, ca sfânta dragoste cea întru Hristos să lege toate sufletele noastre.

Dacă vom face aceasta, atunci putem să gustăm hrana cea sfântă cu o siguranţă îmbucurătoare şi ne vom face locaşuri ale păcii celei agonisite de Hristos.

Dimpotrivă, dacă ne lipseşte împăcarea, atunci, de am avea mii de fapte bune, toate acelea vor fi deşarte şi zadarnice.

Când Hristos S-a înălţat la Tatăl, în loc de bogăţie şi mărire, a lăsat ucenicilor Săi altă moştenire, prin cuvintele: ***„Pacea Mea dau vouă, pacea mea las vouă”*** (Ioan. 14, 27). ***Însă ce bogăţie şi ce comoară poate să fie mai mare şi mai scumpă decât pacea lui Hristos, care este un bine negrăit, pe care nu-l poate cuprinde cu desăvârşire nici o minte omenească?***

Fiindcă şi profetul Zaharia ştia acestea şi vedea ce mare nelegiuire este ne-pacea, de aceea a zis: ***„Ascultă poporul meu, fiecare să grăiască adevăr cu aproapele său şi nimenea să nu amintească întru inima sa jignirile suferite de la aproapele; fugiţi de cuvintele cele mincinoase şi nu veţi vedea moartea [cea sufletească], zice Domnul”*** (Zah. 8, 16-17).

El vrea să zică: De veţi fi mincinoşi şi neîmpăcaţi, de veţi jura jurăminte mincinoase şi veţi uita poruncile mele, veţi muri (adică sufletele voastre se vor osândi).

Deci, iubiţilor, ştiind noi toate acestea, să părăsim orice mânie, să ţinem pacea unii cu alţii, să smulgem rădăcina răutăţii, să curăţim conştiinţa noastră, să ne împărtăşim de înfricoşatele taine ale Sfintei Cine cu blândeţe şi cu bunătate, să ne apropiem de masa cea sfântă cu umilinţă, cu smerenie, cu frică şi cu lacrimi pentru păcatele noastre, pentru ca înduratul Dumnezeu, privind din cer simţămintele noastre cele paşnice, dragostea noastră cea nefăţarnică şi conglăsuirea noastră cea frăţească, să ne facă părtaşi tuturor bunătăţilor celor făgăduite, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos,

căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine lauda şi închinăciunea în vecii vecilor ! Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului - Cuvânt de învăţătură în Sfânta şi marea Joi

Iubiţilor mei fraţi şi prea doriţi, care v-aţi adunat în sfânta lui Dumnezeu biserică, ca să slujiţi lui Dumnezeu celui viu întru cuviinţă şi întru dreptate şi cu frică să vă împărtăşiţi cu sfintele, prea curatele, nemuritoarele şi înfricoşatele Taine ale lui Hristos, ascultaţi-mă pe mine, smeritul şi nevrednicul. Că nu sunt eu cel ce grăiesc şi vă învăţ pe voi, ci darul prea Sfântului şi de viaţă făcătorului Duh; ca nu grăiesc de la mine, ci precum m-am învăţat din dumnezeieştile canoane şi de la purtătorii de Dumnezeu părinţi. Şi precum a luat Biserica de la înţelepţii de Dumnezeu şi dumnezeieştii Apostoli, aşadar grăiesc eu însumi smeritul şi mai micul decât toţi.

Faptele voastre nu le ştiu, izvodirile nu le cunosc; şi, pentru aceasta fiind cuprins de frica lui Dumnezeu, vă învăţ pe unul fiecare din voi, pe bărbaţi şi pe femei, pe cei mici şi pe cei mari ca nimenea din voi, fiind vinovat păcatului şi fiind pârât din neştiinţa sa, mai înainte de a se pocăi şi a se spovedi, să nu îndrăznească cu nebăgare de seamă a se apropia şi a se atinge de acest foc mistuitor; şi ale celor ce cu credinţă şi cu frică se apropie ca la Dumnezeu şi Împăratul şi Judecătorul nostru al tuturor arde şi le mântuieşte păcatele, precum şi sufletele le luminează şi le sfinţeşte, iar pe cei necredincioşi şi pe cei ce se apropie cu obrăznicie îi arde şi mistuieşte sufletele şi trupurile lor.

Pentru aceasta între voi mulţi bolnavi şi neputincioşi dorm, adică mor mulţi nespovediţi şi nepocăiţi. Şi încă fraţii mei! Vă rog pe voi şi grăiesc: nimenea care s-a jurat, sau călcătorul de jurământ, sau mincinosul, sau clevetitorul, sau curvarul, sau preacurvarul, sau sodomleanul, sau răpitorul, sau beţivul, sau hulitorul, sau cel ce are pizmă asupra aproapelui, sau cel ce a făcut ucidere, sau vrăjitorul sau

fermecătorul, sau otrăvitorul, sau descântătorul, sau vărsătorul de ceară, sau tâlharul, sau desfrânatul nespovedit şi nepregătit, să nu vină spre înfricoşatele lui Hristos Taine sau să se atingă sau să se apropie; că înfricoşat lucru este a cădea în mâinile lui Dumnezeu celui viu; că mai ascuţit este cuvântul lui Dumnezeu decât sabia cea cu două ascuţişuri, care ajunge până la încheieturi şi până la creier şi până la oase şi până la gânduri şi până la inimi.

Deci, vedeţi, fraţii mei! Nimenea nepocăit sau nepregătit sau nevrednic, să nu se apropie ca să se împărtăşească cu înfricoşatele şi prea curatele lui Taine. Că Însuşi zice: ,,Eu sunt şi nu este Dumnezeu afară de Mine. Eu omor şi fac a fi viu, şi nu este cine să vă scoată pe voi din mâinile Mele.”

Că Însuşi este Împăratul veacurilor. Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Părintele lui Cel fără de început şi cu prea Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Ioan Gură de Aur – Tâlcuire la Omilia LXXXII de la Matei

„Şi pe când mâncau ei, Iisus, luând pâinea şi mulţumind, a frânt şi a dat ucenicilor Săi, zicând: „Luaţi, mâncaţi; acesta este trupul Meu". Şi luând paharul şi mulţumind, l-a dat lor zicând: „Beţi dintru acesta toţi; acesta este sângele Meu, al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor"

"Vai, cât de mare e orbirea vânzătorului! S-a împărtăşit cu tainele şi a rămas acelaşi; s-a desfătat de masa cea prea înfricoşătoare şi nu s-a schimbat.

Evanghelistul Luca a arătat aceasta spunând: ***„După pâine, a intrat în el satana"*** (Luca 22, 3). N-a spus-o ca să dispreţuiască trupul Stăpânului, ci ca să vădească neruşinarea vânzătorului. Păcatul lui Iuda a ajuns mai mare din două pricini: şi pentru că s-a apropiat de taine cu astfel de gând, şi pentru că apropiindu-se n-a ajuns mai bun, nici datorită fricii, nici datorită binefacerii primite, nici datorită cinstei ce i s-a făcut.

Hristos nu l-a oprit, deşi ştia totul, ca să cunoşti că Dumnezeu nu lasă nimic la o parte din cele ce pot îndrepta pe cineva. De aceea, şi mai înainte şi mai târziu, i-a amintit necontenit şi l-a povăţuit, şi cu fapta şi cu cuvântul şi cu frica şi cu blândeţea şi cu ameninţarea şi cu cinstea. Dar nimic nu l-a făcut să se îndepărteze de boala aceasta cumplită a iubirii de arginţi. De aceea Hristos, lăsându-l pe Iuda, aminteşte iarăşi, prin sfintele taine, de junghierea Sa; iar în timpul mesei vorbeşte de cruce, pentru ca, prin prezicerea repetată a morţii Sale, să-i facă pe ucenici să primească cu uşurinţă patimile Sale.

Ce n-ar fi păţit ucenicii dacă n-ar fi auzit nimic de patimi, când s-au tulburat atâta, deşi le vorbise mai dinainte atâtea de patimile Sale, deşi făcuse atâtea minuni înaintea lor?

„Şi pe când mâncau ei, a luat pâinea şi a frânt“.
– Dar pentru care pricină a săvârşit taina aceasta în timpul Paştelor? Ca să afli cu orice prilej că El este legiuitorul Vechiului Testament şi că pentru cele din Noul Testament au fost preînchipuite cele din Vechiul Testament. De aceea acum a pus adevărul în locul preînchipuirii. Seara era dovada împlinirii vremurilor, dovadă că faptele pentru mântuirea oamenilor au ajuns la sfârşit.

„Şi a mulţumit“. Ne învaţă că aşa trebuie să săvârşim taina aceasta şi ne arată că merge de bună voie la patimă; ne mai învaţă că trebuie să suferim cu mulţumire orice necaz şi supărare, dându-ne şi prin aceasta bune nădejdi. Dacă preînchipuirea a slobozit poporul iudeu din o robie atâta de grea, apoi cu mult mai mult adevărul va slobozi lumea şi va fi o binefacere pentru oameni. De aceea n-a dat sfintele taine mai dinainte, ci când trebuia să înceteze legea Vechiului Testament.

Hristos a pus capăt celei mai mari sărbători a legii vechi şi i-a mutat pe ucenici la o altă masă, la o masă prea înfricoşătoare, spunând: „Luaţi, mâncaţi; acesta este trupul Meu, care se frânge pentru mulţi”. ***- Dar cum se face că ucenicii nu s-au tulburat la auzul acestor cuvinte?*** Pentru că Hristos le spusese şi mai înainte multe şi mari lucruri despre taina aceasta. De aceea acum nu mai stăruie – că şi auziseră din destul - ci spune numai pricina patimilor Sale, adică iertarea păcatelor.

Numeşte sângele Său sânge al Noului Testament, adică al făgăduinţei, al legii noi. Făgăduise de multă vreme sângele Său; sângele Său este temelia Testamentului celui Nou. Şi după cum Vechiul Testament avea oi şi viţei, tot aşa şi Noul Testament are sângele Stăpânului. Prin aceste cuvinte Hristos arată că are să moară; de aceea vorbeşte de Testament; şi aminteşte de Testamentul de mai înainte, că şi el fusese sfinţit prin sânge. Şi iarăşi vorbeşte de pricina morţii: ***„Care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor”***; şi adaugă: ***„Aceasta s-o faceţi spre pomenirea Mea”*** (Luca 22, 19).

Ai văzut cum îi scoate şi îi îndepărtează pe ucenici de obiceiurile iudaice? „După cum săvârşeaţi Paştele iudaic, le spune Hristos, spre pomenirea minunilor din Egipt, tot aşa săvârşiţi-l şi pe acesta spre pomenirea Mea. Sângele acela s-a vărsat spre mântuirea celor întâi-născuţi din Egipt; acesta însă, spre iertarea păcatelor întregii lumi, că ***„acesta e sângele Meu, care se varsă spre iertarea păcatelor“.*** A

spus aceste cuvinte şi spre a arăta prin ele că patima şi crucea sunt o taină, dar şi spre a mângâia pe ucenici.

Şi după cum Moise a spus: ***„Aceasta este vouă pomenire veşnică*** (Ieş 3, 15)”, tot aşa şi Domnul a spus: ***„Spre pomenirea Mea până ce voi veni“.*** De aceea a şi spus: ***„Mult am dorit să mănânc Paştele acesta*** (Luca 22, 15)“, cu alte cuvinte: „Mult am dorit să vă dau vouă lucrurile acestea noi, să vă dau un Paşte prin care vreau să vă fac oameni duhovniceşti”. A băut şi Domnul din sânge, ca nu cumva ucenicii, la auzul cuvintelor Sale, să spună: „Ce? Bem sânge şi mâncăm carne?” şi să se tulbure – că mulţi s-au smintit de aceste cuvinte, când a vorbit de lucrul acesta mai înainte (Ioan 6, 53-61).

- Deci, ca să nu se tulbure şi acum, a băut El mai întâi, ca să-i aducă netulburaţi la împărtăşirea cu tainele. De aceea El însuşi a băut sângele Lui.

Dar poate că voi fi întrebat: Ce, dar? Trebuie să mai prăznuim şi Paştele vechi? Nicidecum! De aceea Hristos a spus: „Aceasta s-o faceţi“, ca să-i îndepărteze de Paştele Vechiului Testament. Dacă Paştele acesta nou dă iertare păcatelor – precum şi dă - Paştele cel vechi e de prisos. Şi după cum Paştele iudeilor e legat de amintirea binefacerilor făcute lor în Egipt, tot aşa Domnul a legat strâns de tainele acestea amintirea binefacerilor Sale, închizând şi prin asta gurile ereticilor. Când ei ne întreabă: „De unde se vede că Hristos S-a jertfit?”, noi le închidem gura, în afară de alte argumente, şi cu cele scoase din tainele acestea.

Într-adevăr, ce rost mai au tainele pe care le săvârşim dacă Iisus n-a murit? Vezi cât de mare sârguinţă îşi dă Domnul ca să ne amintească necontenit că a murit pentru noi? Domnul ştia că se vor ivi eretici: marcioniţii, valentinienii şi maniheii, care aveau să tăgăduiască iconomia această dumnezeiască; de aceea aminteşte necontenit de patimile Sale. Aminteşte de ele şi la darea Sfintelor Taine, pentru ca nimeni să nu se lase rătăcit. Prin masa această sfântă ne şi mântuie, ne şi învaţă că ea este capul bunătăţilor. De aceea şi Pavel neîncetat vorbeşte de ea.

Apoi după ce a dat sfintele taine, spune: “***Nu voi mai bea din rodul viţei acesteia până în ziua aceea când îl voi bea cu voi nou întru împărăţia Tatălui Meu”.*** Le vorbise până acum de patimile Sale şi de răstignire; acum le vorbeşte iarăşi de înviere, amintindu-le de „împărăţie“, numind învierea Sa „împărăţie“.

- Dar pentru ce a mai băut după ce a înviat? Pentru că oamenii, care nu dau crezare decât numai simţurilor lor, să nu creadă că învierea a fost o nălucire; că majoritatea oamenilor socot băutul o dovadă a învierii. De aceea şi apostolii,

pentru a-i încredinţa pe oameni de învierea Lui, grăiau: ***„Noi care am mâncat şi am băut împreună cu El*** (Fapte 10, 41)”. Aşadar, pentru a arăta că apostolii îl vor vedea înviat cu strălucire, că va fi iarăşi cu ei şi că ei vor fi martori ai celor făcute de El pe temeiul celor văzute şi săvârşite, Hristos a spus: „Până în ziua aceea când îl voi bea nou cu voi; voi fiind martorii acestora, că voi Mă veţi vedea înviat“.

- Ce înseamnă cuvântul: „Nou”? Înseamnă: într-un chip nou, într-un chip străin. Că după înviere Hristos nu va mai avea trup pătimitor, ci nemuritor, deci şi nestricăcios, care nu va avea nevoie de hrană. Deci ***Hristos după înviere nici n-a mâncat, nici n-a băut, pentru că n-a avut nevoie – că trupul Lui nu avea nevoie de mâncare şi de băutură - ci a băut şi a mâncat pentru a-i încredinţa pe ucenici de învierea Sa.***

- Dar pentru ce după înviere n-a băut apă, ci vin? Pentru ca să smulgă din rădăcini o altă învăţătură greşită, o altă erezie. Pentru că unii aveau să întrebuinţeze numai apă la sfintele taine, Domnul a întrebuinţat vin şi când a predat sfintele taine şi a întrebuinţat tot vin când a stat la o masă obişnuită, nu la săvârşirea sfintelor taine; că a spus: „Din rodul viţei“, iar viţa dă naştere la vin, nu la apă.

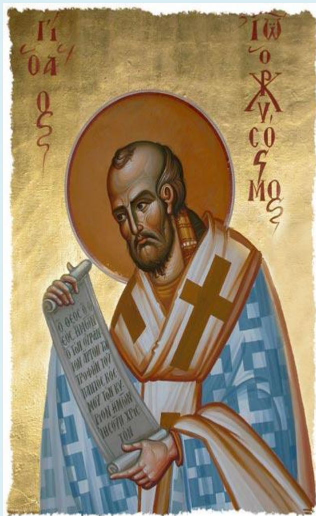
“Iar după ce au cântat laude, au ieşit la Muntele Măslinilor”. Să audă aceste cuvinte toţi cei care mănâncă aşa cum mănâncă porcii, care izbesc cu picioarele când stau la masă şi se scoală de la masă beţi. Să audă aceştia că trebuie să se scoale de la masă mulţumind şi cântând lui Dumnezeu laude. Ascultaţi aceste cuvinte toţi câţi nu aşteptaţi să se citească cea din urmă rugăciune a sfintelor taine. ***Rugăciunea aceasta preînchipuie rugăciunea făcută de Domnul după terminarea Cinei celei de Taină. Domnul a mulţumit înainte de a da ucenicilor Săi Sfintele Taine, ca şi noi să mulţumim; a mulţumit şi a cântat laude şi după ce le-a dat, ca şi noi să facem la fel.***

- Dar pentru ce S-a dus la Muntele Măslinilor? Ca să Se facă văzut spre a fi prins, ca să nu pară că Se ascunde; Se grăbea să Se ducă într-un loc cunoscut şi de Iuda.

Atunci le-a zis lor: ***„Voi toţi vă veţi sminti întru Mine“.*** Apoi a adăugat şi profeţia: ***„Că este scris: Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile“.*** Prin aceste cuvinte Hristos îi şi înduplecă pe ucenici să ia aminte pururea la cele scrise de profeţi, dar le şi arată că este răstignit după voia lui Dumnezeu. ***Nu scapă nici un prilej de a le spune că El nu-i străin Vechiului Testament, nici Dumnezeului vestit în el; nu scapă nici un prilej de a le spune că patimile Sale înseamnă mântuirea lumii şi că tot ce se întâmplă acum a fost propovăduit de profeţi cu mult înainte.*** Le

spune ucenicilor toate aceste lucruri, ca să-i facă să aibă încredere puternică şi în împlinirea spuselor pline de bucurie”.

Sfântul Ioan Gură de Aur – Tâlcuire la Omilia LXXXIII de la Matei

"Atunci a mers Iisus împreună cu ei la locul ce se numeşte Ghetsimani şi a zis ucenicilor: Şedeţi aici până ce voi merge să Mă rog acolo. Şi luând pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a început a Se întrista şi a Se mâhni şi le-a zis lor: Întristat este sufletul Meu până la moarte. Rămâneţi aici şi privegheaţi împreună cu Mine."

- Pentru că aceşti ucenici erau nedespărţiţi de Hristos, Hristos i-a luat cu El şi le-a spus: "Rămâneţi aici până ce voi merge să Mă rog". ***Că Hristos avea obiceiul să Se roage singur, fără ei. A făcut aceasta ca să ne înveţe să ne rugăm în linişte şi înconjuraţi de multă tăcere.***

Şi i-a luat pe cei trei şi le-a spus: "Întristat este sufletul Meu până la moarte".

- Dar pentru ce nu i-a luat pe toţi? N-a luat pe toţi ucenicii, ca ucenicii să nu-şi piardă curajul, ci pe aceştia, care fuseseră privitorii slavei Lui. Dar şi pe aceştia i-a lăsat departe de El.

"Şi mergând puţin, S-a rugat zicând: Părinte, dacă este cu putinţă, să treacă de la Mine paharul acesta; dar nu cum voiesc Eu, ci cum voieşti Tu. Şi a venit la ei şi i-a găsit dormind; şi a zis lui Petru: Aşa, n-aţi putut veghea un ceas cu Mine? Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită, că duhul este osârduitor, iar trupul neputincios."

Nu fără pricină S-a adresat numai lui Petru, deşi dormeau şi ceilalţi doi, ci a vrut să-l mustre şi cu acest prilej pentru pricina de care am vorbit mai înainte. Apoi,

pentru că şi ceilalţi spuseseră acelaşi lucru - că spune evanghelistul: "Când Petru a zis: Chiar de-ar fi să mor împreună cu Tine, eu nu mă voi lepăda de Tine, au spus la fel şi toţi ucenicii", deci pentru că spuseseră şi ceilalţi ucenici acelaşi lucru, Hristos le-a grăit tuturor, pentru a vădi slăbiciunea lor. Că ei, care spuseseră că voiesc să moară împreună cu El, n-au putut atunci să privegheze, nici să se întristeze cu El când era întristat, ci i-a biruit somnul.

Hristos S-a rugat cu stăruinţă, ca să nu pară că rugăciunea Lui e o făţărie. Sudoarea Îi curgea din aceeaşi pricină, dar şi pentru ca să nu spună ereticii că agonia sufletului Său era prefăcătorie. Din pricina aceasta sudoarea Lui, ca picăturile de sânge; din pricina aceasta s-a arătat un înger întărindu-L; din pricina aceasta, atâtea nenumărate dovezi de frică, ca să nu spună nimeni că sunt plăsmuite cuvintele Evangheliei. Din pricina aceasta şi rugăciunea Lui stăruitoare.
Prin cuvintele: "Dacă e cu putinţă să treacă" a arătat firea Lui omenească, iar prin cuvintele: "Dar nu cum voiesc Eu, ci cum voieşti Tu" a arătat virtutea şi înţelepciunea Lui, învăţându-ne să urmăm lui Dumnezeu, chiar când firea noastră ne trage în altă parte.

Dar pentru că nu era de ajuns pentru oamenii fără de minte să le arate numai faţa plină de tristeţe, Hristos a adăugat şi cuvintele. Şi iarăşi, pentru că nu le erau de ajuns numai cuvintele, au trebuit şi faptele; şi a unit cuvintele cu faptele, ca şi cei mai cârtitori oameni să creadă că a fost om şi a murit. Dacă, după ce a făcut toate acestea, mai sunt încă unii care nu cred că a fost om cu adevărat, cu mult mai mult n-ar fi crezut de n-ar fi fost acestea. Vezi cu câte dovezi arată adevărul Întrupării Sale? Cu cele ce rosteşte, cu cele ce pătimeşte.

Apoi vine la Petru şi-i spune: "Aşa, n-ai putut veghea un ceas cu Mine?". Toţi dormeau, dar îl mustră pe Petru, ca să-i aducă aminte de cuvintele pe care le rostise mai înainte. Cuvintele "cu Mine" nu sunt puse fără rost, ci ca şi cum i-ar fi spus: "N-ai putut să priveghezi cu Mine, şi ai spus că-ţi vei pune sufletul pentru Mine?" Şi celelalte cuvinte tot acelaşi lucru îl arată, că spune: "Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită". ***Vezi cum îi învaţă din nou să nu fie îngâmfaţi, ci să fie cu inima zdrobită, să fie smeriţi şi să lase totul pe seama lui Dumnezeu?***

- Hristos Se adresează când lui Petru, când tuturor ucenicilor. Lui Petru îi spune: ***"Simone, Simone, a cerut satana să vă cearnă, dar Eu M-am rugat pentru tine"***; iar tuturor celorlalţi: ***"Rugaţi-vă să nu cădeţi în ispită".*** Cu orice prilej le taie îngâmfarea şi-i face gata de luptă. Apoi, ca să nu pară cuvântul Său împovărător, le spune: ***"Că duhul este osârduitor, iar trupul neputincios". "Chiar dacă ai vrea***

să dispreţuieşti moartea, spune Hristos, nu vei putea, atâta vreme cât Dumnezeu nu-ţi întinde mână de ajutor; că trupul trage în jos mintea".

"Şi iarăşi S-a rugat la fel zicând: Părinte, dacă nu poate trece acest pahar de la Mine, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta!" Prin aceste cuvinte arată că voinţa lui Hristos este una cu voinţa lui Dumnezeu şi că trebuie să urmăm totdeauna voinţa lui Dumnezeu şi pe aceasta s-o căutăm.

"Şi venind i-a găsit dormind." Era şi noaptea târziu, dar şi ochii ucenicilor erau îngreuiaţi de tristeţe.

Şi S-a dus a treia oară şi a rostit iarăşi aceleaşi cuvinte, întărind că a fost om. Când Scriptura arata că un lucru s-a săvârşit de două şi de trei ori înseamnă că acel lucru este mai presus de orice îndoială.
De pildă Iosif îl întreabă pe Faraon: "De două ori ai avut visul acesta? Ei bine, s-a făcut asta pentru adevăr şi pentru ca să fii încredinţat că se va întâmpla cu adevărat". De aceea şi Hristos a rostit aceleaşi cuvinte o dată şi de două ori şi de trei ori, pentru a ne încredinţa că a fost om cu adevărat.

- Dar pentru ce a venit a doua oară la ucenici? - Ca să-i mustre, dar ei erau atât de prinşi de tristeţe încât nici n-au simţit venirea Lui. Şi nu i-a mai mustrat, ci S-a depărtat puţin. Prin aceasta a arătat cât de mare era slăbiciunea lor, că n-au putut să privegheze, deşi fuseseră ţinuţi de rău. Nu-i mai trezeşte, nici nu-i mai ceartă, ca să nu le rănească şi mai mult sufletul, ci Se duce de la ei şi Se roagă. Apoi Se întoarce şi le spune: ***"Dormiţi de acum şi odihniţi-vă!"***

Şi ar fi trebuit ca atunci să privegheze ucenicii! Hristos însă le arăta că ei nu vor suferi nici vederea chinurilor Lui, ci vor fugi şi vor sta departe de agonia Sa. Le mai arăta că nu are nevoie de ajutorul lor şi că trebuie să fie dat negreşit în mâinile păcătoşilor.

"Dormiţi de acum şi odihniţi-vă, le spune El. Iată s-a apropiat ceasul şi Fiul Omului Se dă în mâinile păcătoşilor". Arată iarăşi că fapta aceasta intră în rânduiala mântuirii lumii. Dar nu numai asta, ci le şi da ucenicilor curaj, spunându-le: "în mâinile păcătoşilor", ca să le arate că uciderea Lui este opera răutăţii păcătoşilor, nu că ar fi vinovat de vreun păcat.

"Sculaţi-vă, să mergem de aici! Iată s-a apropiat cel ce Mă vinde!" Hristos, prin tot ce face şi spune, îi învaţă pe ucenici că vânzarea şi moartea Lui nu se datorează nici neputinţei, nici silniciei, ci unei rânduieli mai presus de minte şi

de cuvânt. Ştia mai dinainte că vânzătorul se apropie; şi nu numai că n-a fugit, ci a şi mers intru întâmpinarea lui.

"Şi încă vorbind El, iată a venit Iuda, unul din cei doisprezece, şi cu el mulţime multă cu săbii şi beţe, de la arhiereii şi bătrânii poporului." Frumoase unelte în mâinile preoţilor! Năvălesc asupra Lui cu săbii şi cu beţe!

Evanghelistul spune: "Şi cu ei Iuda, unul din cei doisprezece". Evanghelistul îl numeşte iarăşi: "unul din cei doisprezece" şi nu-i este ruşine să o spună.

"Iar vânzătorul le dăduse semn, zicând: "Pe Care-L voi săruta, Acela este, prindeţi-L". Vai, câtă răutate a intrat în sufletul vânzătorului! Cu ce ochi se uită atunci la învăţător? Cu ce gură îl sărută? O, suflete ticălos! Ce-ai pus la cale? Ce-ai îndrăznit? Ce semn ai dat vânzării? "Pe Care-L voi săruta", a spus Iuda. ***Se bizuia pe bunătatea învăţătorului. Bunătatea Lui, care, mai mult decât orice, trebuia să-l ruşineze şi să-l lipsească de orice iertare că a vândut pe Cel Ce era atât de bun!***

- Dar pentru ce Iuda a spus că le va da semn? - Pentru că de multe ori Domnul, fiind înconjurat de iudei, a trecut printre ei fără să-L vadă. Şi s-ar fi putut întâmpla şi atunci aceasta dacă Hristos ar fi voit. Voind deci să-i arate lui Iuda lucrul acesta, Domnul a orbit atunci vederile celor ce veniseră, şi i-a întrebat: ***"Pe cine căutaţi?"*** Dar ei nu L-au cunoscut, deşi erau cu făclii şi cu lumini şi aveau pe Iuda cu ei. Iar când I-au răspuns: "Pe Iisus", El le-a spus: ***"Eu sunt Acela pe Care-L căutaţi."*** Apoi îl întreabă iarăşi pe Iuda: ***"Prietene, pentru ce ai venit?"***Atunci a îngăduit Hristos să fie prins, după ce Şi-a arătat puterea Sa.

Evanghelistul Luca spune că, chiar în ceasul acesta al vânzării, Hristos caută să-l îndrepte pe Iuda, spunându-i: ***"Iuda, cu o sărutare vinzi pe Fiul Omului?"*** "Nici chipul vânzării nu te ruşinează, Iudo?" îi spune Domnul. Totuşi, pentru că nici aceasta nu l-a împiedicat pe vânzător, Hristos a primit să fie sărutat şi S-a dat lor de bună voie; şi au pus mâna pe El; şi L-au prins chiar în noaptea în care mâncaseră Paştele. Atât de mult clocoteau de mânie, atât erau de înverşunaţi; dar nimic n-ar fi putut dacă Hristos nu le îngăduia. Aceasta însă nu-l scăpa pe Iuda de osânda aceea de nesuferit, ci îl osândeşte şi mai mult, pentru că a ajuns mai sălbatic decât o fiară, deşi avusese atâtea dovezi de puterea Lui, de blândeţea şi de bunătatea Lui.

"Şi iată unul din cei ce erau cu Iisus, întinzând mâna, a scos sabia şi lovind pe sluga arhiereului, i-a tăiat urechea. Atunci Iisus i-a zis: "întoarce sabia la locul ei; că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor muri. Sau ţi se pare că nu pot să rog pe

Tatăl Meu şi să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile, că aşa trebuie să fie?"

- Cine a fost cel care a tăiat urechea? - Evanghelistul Ioan spune că Petru a făcut lucrul acesta din pricina firii lui înflăcărate.

Dar se cade să ne întrebăm: Pentru ce purta sabie? Că purta sabie se vede nu numai de aici, ci şi din răspunsul pe care ucenicii l-au dat lui Hristos: ***"Sunt aici două săbii." - Pentru ce, dar, le-a îngăduit Hristos să poarte săbii?*** - Şi la întrebarea aceasta ne răspunde tot evanghelistul Luca, care, spunând că Hristos a zis ucenicilor Lui: ***"Când v-am trimis fără de pungă şi fără traistă şi fără încălţăminte, aţi avut nevoie de ceva?", iar când ei au răspuns: "De nimic", le-a spus: "Iar acum cel ce are pungă să o ia, asemenea şi traistă; iar cel ce n-are sabie să-şi vândă haina lui şi să-şi cumpere sabie". Iar când ei au răspuns: "Sunt aici două săbii", le-a spus: "Sunt de ajuns".***

- Dar de ce le-a îngăduit să poarte sabie? - Ca să-i încredinţeze că are să fie vândut. De aceea le-a spus: "Să-şi cumpere sabie", nu ca să se înarmeze cu săbii - Doamne fereşte! - ci prin cuvintele acestea a arătat vânzarea.

- Dar pentru ce le spune să ia traistă? - I-a învăţat să fie treji, să privegheze şi să aibă multă râvnă. La început, pentru că erau neiscusiţi, Hristos i-a încălzit cu marea Lui putere; acum însă îi scoate ca pe nişte pui din cuib şi le porunceşte să se folosească de aripile lor. Dar ca să nu socotească ucenicii că le-a îngăduit să poarte sabie din pricina slăbiciunii Lui, Domnul le aminteşte de cele petrecute mai înainte, spunându-le: "Când v-am trimis fără pungă, aţi avut lipsă de ceva?", ca şi prin una şi prin alta să cunoască puterea Sa; şi prin aceea că i-a ocrotit şi prin aceea că acum îi lasă singuri.

- Dar de unde erau acolo săbii? - Fuseseră la cină şi ieşiseră de la masă. Acolo erau şi cuţite pentru miel. Ucenicii, auzind că au să vină unii împotriva Domnului, poate că au luat şi săbii, ca să le aibă de ajutor şi să lupte pentru învăţătorul lor. Dar aceasta era numai ideea ucenicilor. De aceea Petru este certat de Hristos că s-a slujit de sabie; şi-l ceartă cu aspră ameninţare.

Petru a atacat sluga care s-a apropiat; a atacat-o cu căldură; dar n-a făcut-o ca să se apere pe el, ci pe învăţătorul lui. Hristos însă n-a îngăduit să se facă vreo vătămare; a vindecat urechea slugii. A făcut o mare minune, în stare să vădească blândeţea şi puterea Lui, dar şi iubirea şi bunătatea ucenicului. Petru a scos sabia din dragoste pentru Hristos şi a băgat-o la locul ei din supunere faţă

de Hristos. Când a auzit: "Bagă sabia ta la locul ei", a ascultat îndată şi niciodată în toată viaţa lui n-a mai făcut asta.

Evanghelistul Luca spune că ucenicii L-au întrebat pe Domnul: ***"Să lovim cu sabia?"***, dar Domnul i-a oprit. A vindecat sluga rănită, iar pe ucenic l-a certat şi l-a ameninţat; şi ca să-l convingă, a spus: ***"Toţi cei ce scot sabia, de sabie vor muri".*** Adaugă şi un temei cuvintelor Lui: ***"Sau vi se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu să-Mi trimită mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar ca să se plinească Scripturile".*** Cu aceste cuvinte, Hristos, a stins mânia lor, arătându-le că şi Scripturile hotărăsc lucrul acesta. ***De aceea i-a rugat mai înainte pe ucenici să îndure cu resemnare tot ce se întâmplă, cunoscând că totul se întâmplă după voia lui Dumnezeu. Şi i-a mângâiat pe ucenici cu două temeiuri:***

- *unul, că vor fi pedepsiţi cei ce fac rău: "Toţi cei ce scot sabia, de sabie vor muri",*
- *al doilea, că El nu suferă acestea fără voia Lui: "Pot să rog pe Tatăl Meu".*

- Dar pentru ce n-a spus: "Sau credeţi că nu pot să-i omor pe toţi?" - Pentru că păreau a fi mai vrednice de crezare cuvintele spuse; că apostolii nu aveau încă despre Hristos părerea ce I se cuvenea. Cu puţin mai înainte spusese: "întristat este sufletul Meu până la moarte", şi: "Părinte, să treacă de la Mine paharul acesta""; a fost văzut apoi tulburat sufleteşte, plin de sudoare şi întărit de înger. Aşadar, pentru că Hristos a arătat multe slăbiciuni omeneşti, n-ar fi fost crezut dacă ar fi spus: "Credeţi că nu pot să-i omor pe toţi?" De aceea a spus: "Sau socotiţi că nu pot să rog pe Tatăl Meu?". Apoi spune iarăşi cuvinte pe care le-ar fi spus orice om: "Să-mi trimită douăsprezece legiuni de îngeri". ***Dacă un înger a ucis o sută optzeci şi cinci de mii de ostaşi înarmaţi, ar fi fost, oare, nevoie de douăsprezece legiuni pentru o mie de oameni? Nu! Dar Hristos grăieşte aşa din pricina fricii şi slăbiciunii ucenicilor; că erau morţi de frică.*** De aceea aduce ca temei Scripturile, spunând: "Cum se vor împlini Scripturile?" îi înfricoşează şi mai mult cu cuvintele Scripturii: "Dacă Scripturile spun aceasta, le zice Domnul, pentru ce vă împotriviţi acestor oameni, luptându-vă cu ei?"

Aceste cuvinte le-a spus ucenicilor Săi; celorlalţi le grăieşte aşa: ***"Ca la un tâlhar aţi ieşit cu săbii şi cu beţe să Mă prindeţi? În fiecare zi şedeam în templu învăţând şi nu M-aţi prins!"***

Uită-te câte a făcut Hristos ca să zguduie sufletele celor care au tăbărât asupra Lui: i-a aruncat cu faţa la pământ, a vindecat urechea slugii, i-a ameninţat cu moartea, căci "cine scoate sabia de sabie va muri! Cu vindecarea urechii i-a încredinţat şi de adevărul acestor cuvinte.

De fiecare dată Hristos îşi arată puterea Lui şi prin cele ce face şi prin cele ce spune că se vor întâmpla în viitor, pentru a le arăta că prinderea Lui nu se datorează puterii lor. De aceea a şi adăugat: "în fiecare zi eram cu voi şi şedeam învăţând şi nu M-aţi prins". Şi ***cu aceste cuvinte le arăta că prinderea Lui s-a făcut cu voia Lui.*** Trece peste minuni şi vorbeşte numai de învăţătura Sa, ca să nu pară că se laudă. "Când învăţam, nu M-aţi prins. Când am tăcut, atunci aţi tăbărât asupra Mea! Eram în templu şi nimeni n-a pus mâna pe Mine. Acum însă la o vreme nepotrivită şi la miezul nopţii, v-aţi aruncat asupra Mea cu săbii şi cu beţe. Pentru ce era nevoie de aceste arme, când am fost tot timpul în mijlocul vostru?"

Cu aceste cuvinte le-a arătat că, dacă nu S-ar fi dat de bună voie în mâna lor, n-ar fi putut pune mâna pe El. Dacă n-au putut să-L prindă atunci când îl aveau în mână, dacă n-au putut să pună mâna pe El atunci când îl aveau în mijlocul lor, nici acum n-ar fi putut-o face, dacă n-ar fi voit să fie prins. Hristos însă lămureşte şi nedumerirea aceasta: pentru că acum a voit.

"Dar aceasta s-a făcut, a spus El, ca să se plinească Scripturile profeţilor." Ai văzut că până în cel din urmă ceas şi chiar în clipa vânzării a făcut totul pentru îndreptarea acelora, vindecând, profeţind, ameninţând: "De sabie vor muri", spunând că de buna Sa voie suferă: "în fiecare zi eram cu voi, învăţându-vă", arătând că este de acord cu Tatăl: "Ca să se împlinească Scripturile profeţilor".

- Dar pentru ce nu L-au prins în templu? - Pentru că în templu n-ar fi îndrăznit din pricina mulţimii. De aceea Hristos a şi ieşit afară din oraş, pentru ca şi locul şi timpul să le îngăduie să-L prindă şi pentru ca până în cel din urmă ceas să le taie orice cuvânt de apărare. Cum ar fi putut da o învăţătură potrivnică, El, Care S-a dat pe Sine pentru ca să se împlinească profeţiile?

"Atunci toţi ucenicii Lui, lăsându-L, au fugit." Când L-au prins, ucenicii au stat pe loc; dar după ce a grăit cuvintele acelea către cei ce L-au prins, au fugit. Au văzut că nu mai este cu putinţă să mai scape, de vreme ce de bună voie Se dă pe mâna lor şi spusese că se face aceasta potrivit Scripturilor.

După ce au fugit ei, ***"L-au dus la Caiafa, iar Petru L-a urmat şi a intrat să vadă care este sfârşitul." Mare este dragostea ucenicului! N-a fugit nici când a văzut pe ceilalţi ucenici fugind, ci a rămas şi a intrat împreună cu El. E drept, a intrat şi Ioan, dar acesta era cunoscut la curtea arhiereului.***

- Şi pentru ce L-au dus acolo unde erau adunaţi toţi? - Pentru ca să se facă toate cu hotărârea arhiereilor. Caiafa era atunci arhiereu; şi toţi erau acolo şi-L aşteptau

pe Iisus. Pentru aceasta privegheau şi erau treji! Scriptura spune că nici n-au mâncat atunci Paştele, ci în acest scop au stat toată noaptea treji. Când evanghelistul Ioan a spus că era dimineaţă, a adăugat: ***"N-au intrat în pretoriu ca să nu se spurce, ci să mănânce Paştele."***

- Ce putem spune?
- Că au mâncat Paştele în altă zi şi au călcat în picioare legea din dorinţa de a-L ucide pe Hristos. Hristos n-a călcat timpul Paştelor, dar ei îndrăzneau orice, chiar dacă ar fi călcat mii şi mii de legi. Altădată, când fierbeau cumplit de mânie, n-au putut pune mâna pe El, deşi au încercat de multe ori să-L omoare; acum însă, când au pus mâna pe El într-un chip atât de neaşteptat, au preferat să lase şi Paştele numai ca să-şi împlinească ucigaşa lor dorinţă. De aceea s-au şi adunat cu toţii. Era o adunare de ciumaţi. Şi vrând să dea ticăloşiei acesteia o înfăţişare de judecată, au căutat şi martori. ***"Dar mărturiile nu se potriveau"***, spune evanghelistul Marcu. Atât era de plăsmuită judecata! Totul era numai tulburare şi zgomot.

"Şi venind martori mincinoşi au spus: Acesta a zis: Voi dărâma templul acesta şi în trei zile îl voi zidi." - Hristos într-adevăr spusese: "în trei zile", dar n-a spus: "îl voi dărâma", ci "dărâmaţi", şi n-a vorbit despre templul din Ierusalim, ci despre trupul Lui.

- Ce a făcut arhiereul?
- Voind să-L facă pe Domnul să Se apere, ca să-L prindă în cuvânt, a spus: "Nu auzi ce mărturisesc aceştia împotriva Ta? Iar El tăcea." Orice apărare ar fi fost fără de folos. Nimeni n-ar fi ascultat-o. Era numai o formă de judecată. De fapt era un atac de tâlhari care atacă la drumul mare. De aceea a tăcut Hristos. Arhiereul însă stăruia, zicând: ***"Te jur pe Dumnezeul cel viu să ne spui dacă Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu. Iar El a spus: Tu ai zis! Dar Eu vă spun: De acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând în dreapta puterii şi venind pe nori. Atunci arhiereul şi-a sfâşiat veşmintele lui, zicând: A hulit!"***

A făcut lucrul acesta ca să fie şi mai împovărătoare învinuirea adusă Domnului; a făcut mai tari cuvintele sfâşiindu-şi hainele. Spusele Domnului băgaseră frică în ascultători, de aceea arhiereul a făcut acum ceea ce făcuseră iudeii la uciderea lui Ştefan când şi-au astupat urechile.

- Şi ce hulă era aceea? Că Hristos spusese doar mai înainte când erau ei adunaţi: "Zis-a Domnul Domnului Meu: Şezi de-a dreapta Mea", şi a tâlcuit aceste cuvinte. Atunci n-au îndrăznit să spună ceva, ci au tăcut şi de atunci nu L-au mai contrazis. Cum se face, dar, că acum numesc spusele Sale hulă?

- Dar pentru ce le-a răspuns Hristos aşa? - Ca să le taie orice cuvânt de apărare; că până în cea din urmă zi i-a învăţat că El este Hristos, că stă în dreapta Tatălui şi că va veni iarăşi să judece lumea, cuvinte care arată desăvârşitul acord dintre El şi Tatăl.

Aşadar, după ce şi-a sfâşiat hainele, arhiereul a spus: "Ce vi se pare?" Nu pronunţă el hotărârea, ci-i pofteşte pe ceilalţi, ca şi cum ar fi fost vorba de nişte păcate cunoscute de toţi şi de o hulă învederată. Ştiau că dacă ar fi ajuns să se judece pricina şi să se cerceteze cu de-amănuntul, Hristos ar fi fost absolvit de orice vină, de aceea îl osândesc fără judecată şi bagă în mintea ascultătorilor gândul acesta, spunându-le: "Voi aţi auzit hula!" Aproape că i-a silit şi i-a constrâns să pronunţe hotărârea.

- Ce au spus aceia? "Vinovat este de moarte!"

L-au şi socotit osândit. Au procedat aşa ca să-l facă şi pe Pilat să pronunţe aceeaşi sentinţă. Arhiereii ştiau aceasta şi de aceea au spus: "Vinovat este de moarte!". Aceiaşi oameni sunt şi pârâşi şi judecători, aceiaşi şi cei ce pronunţă hotărârea; aceiaşi oameni au făcut atunci totul.

- Dar pentru ce nu L-au învinuit că a călcat sâmbăta? - Pentru că de multe ori le închisese gura. De altfel chiar din pricina celor spuse atunci voiau să-L prindă şi să-L osândească.

- Arhiereul, luându-o înainte, a scos din gura celor adunaţi hotărârea, atrăgându-i pe toţi de partea lui prin sfâşierea hainelor. Şi L-au dus la Pilat ca pe unul ce fusese osândit. Astfel arhiereul a făcut totul. Lui Pilat nu i-a spus nici una din învinuirile aduse.

- Dar ce i-a spus? "De n-ar fi fost acesta făcător de rele, nu L-am fi dat ţie!"
Voiau să-L omoare punându-I în spate crime obşteşti.

- Dar pentru ce nu L-au ucis pe ascuns? - Pentru că voiau să-I atace şi slava lui. Mulţi auziseră de El, mulţi îl admirau şi se minunau de El, de aceea arhiereii şi-au dat toată silinţa să-L ucidă pe faţă, înaintea tuturora. ***Hristos nu i-a împiedicat, ci S-a slujit de răutatea lor spre vădirea adevărului, pentru ca moartea Lui să ajungă cunoscută. A ieşit cu totul altceva decât ce voiau arhiereii. Voiau să-L facă de ocară, să-L facă de ruşine prin osândirea aceasta. Hristos însă tocmai prin aceasta a strălucit mai mult.*** Şi după cum spuneau: "Să-L omorâm, ca nu cumva să vină romanii şi să ne ia cetatea şi neamul" şi după ce L-au omorât s-a

întâmplat ce-au spus, tot aşa şi acum; şi-au dat toată silinţa să-L răstignească în faţa întregii lumi, ca să-I vatăme slava; dar a ieşit cu totul dimpotrivă.

Iudeii aveau şi ei puterea să-L ucidă - ascultă ce le spune Pilat: ***"Luaţi-L voi şi după legea voastră judecaţi-L."*** Dar n-au voit, pentru ca să pară că a fost ucis ca un călcător al legilor statului, ca unul ce a vrut să ia puterea, ca un răzvrătit împotriva ordinei de stat. De aceea L-au şi răstignit împreună cu tâlharii; de aceea au şi spus: "Nu scrie: Acesta este împăratul iudeilor", ci: "El a spus!". Toate acestea s-au făcut pentru adevăr, pentru ca iudeii să nu aibă nici măcar o umbră de neruşinată apărare. La fel şi cu mormântul! Peceţile şi paza au făcut să strălucească şi mai mult adevărul. Acelaşi lucru l-au făcut şi batjocoririle, bătăile de joc şi ocările. Aşa e minciuna. Pe acolo se descoperă, pe unde se unelteşte. Aşa s-a întâmplat şi acum. Cei ce păreau biruitori, aceia mai ales au fost făcuţi de ruşine, aceia au fost biruiţi şi au pierit, iar Cel Ce părea învins, Acela mai cu seamă a strălucit şi a învins cu tărie.

"Atunci L-au scuipat în obraz şi L-au bătut cu pumnii, iar alţii îi dădeau palme, zicând: "Profeteşte-ne, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit!

- Pentru ce au mai făcut asta, odată ce aveau să-L omoare? Pentru ce mai era nevoie de batjocura aceasta? - Ca să afli, din tot ce s-a petrecut atunci, cât de răi la suflet erau judecătorii Lui. Ca şi cum ar fi dat peste un animal de vânat, aşa erau de sălbătăciţi, aşa erau de înnebuniţi; au făcut petrecere din chinuirea Lui, au tăbărât asupra Lui cu bucurie, dându-şi la iveală firea lor cea ucigaşă.

Tu însă minunează-te de filozofia ucenicilor! Cu câtă amănunţime, cu cât adevăr istorisesc totul! Se vede de aici firea lor iubitoare de adevăr. Istorisesc aşa cum s-au petrecut cele ce păreau o ocară; nu ascund nimic, nu se ruşinează de nimic, ci socotesc cea mai mare slavă - după cum şi este - că Stăpânul lumii a primit să sufere unele ca acestea pentru noi.

Lucrul acesta arată şi purtarea de grijă cea nespusă a lui Hristos, dar şi răutatea de neiertat a acelora care au îndrăznit acestea faţă de Cel atât de liniştit şi blând, faţă de Cel Care le-a încântat urechile cu cuvinte care ar fi fost în stare să facă din leu miel. Lui Hristos nu I-a lipsit blândeţea, dar nici acelora, ocara şi sălbătăcia în tot ce făceau, în tot ce spuneau.

Pe toate acestea le-a prezis şi profetul Isaia, vestindu-le mai dinainte şi arătând într-un cuvânt toată această ocară: ***"în chipul în care mulţi se vor minuna de Tine, spune Isaia, în acelaşi chip va fi necinstit chipul Tău de oameni şi slava Ta, de***

fiii oamenilor". Ce poate egala, oare, ocara aceasta? Au scuipat şi au pălmuit obrazul acela de care marea s-a dat înapoi când L-a văzut, de care soarele şi-a tras înapoi razele sale când L-a privit pe cruce. L-au lovit în cap, înnebuniţi de nebunia lor cumplită. L-au rănit cu răni pline de ocară, că L-au bătut cu pumnii şi L-au pălmuit, iar la rănile acestea au mai adăugat şi ocara scuipatului. Au rostit apoi şi cuvinte pline de batjocură, spunând: "Profeţeşte-ne, Hristoase,cine este cel ce Te-a lovit!". Îl batjocoresc aşa, pentru că mulţi spuneau că e profet.

Alt evanghelist spune că făceau asta acoperindu-I faţa cu haina, ca şi cum ar fi avut în faţa lor un om de nimica, un om de trei parale. Şi nu numai oamenii liberi, ci şi sclavii fuseseră cuprinşi atunci de această nebunie. Pe acestea să le citim des, pe acestea să le ascultăm cum trebuie, pe acestea să le scriem în mintea noastră, că acestea sunt cinstea noastră. Cu acestea mă laud tare, mă laud nu numai cu miile şi miile de morţi pe care i-a înviat, ci şi cu patimile pe care le-a pătimit. Pe acestea Pavel neîncetat le aminteşte: crucea, moartea, patimile, ocările, insultele, batjocoririle. Uneori spune: "Să ieşim la El purtând ocara Lui", alteori: "Care, în locul bucuriei ce-I stă înainte, a răbdat crucea, dispreţuind ruşinea."

"Iar Petru şedea afară în curte, şi s-a apropiat de el o slujnică, zicând: Şi tu erai cu Iisus Galileanul. Iar el s-a lepădat înaintea lor, a tuturor zicând: Nu ştiu ce zici! Ieşind el la poartă, l-a văzut pe el alta şi a zis: Şi acesta era acolo cu Iisus Nazarineanul. Şi iarăşi s-a lepădat cu jurământ. Iar după puţin, apropiindu-se de cei ce stăteau, au zis lui Petru: Cu adevărat şi tu eşti dintre ei, că şi graiul te vădeşte. Atunci a început să se blesteme şi să se jure: Nu ştiu pe omul acesta. Şi îndată a cântat cocoşul. Şi şi-a adus aminte Petru de cuvântul lui Iisus, care spusese: Mai înainte de a cânta cocoşul, te vei lepăda de Mine de trei ori. Şi ieşind afară a plâns cu amar."

O, noi şi străine lucruri! Când Petru L-a văzut pe învăţător numai prins atât de tare clocotea că a scos sabia şi a tăiat urechea slugii arhiereului, dar acum, când ar fi trebuit să se revolte şi mai mult, să se înflăcăreze şi mai mult, să ardă şi mai mult - doar auzea cum îl ocărăsc pe Domnul - acum Petru se leapădă de El.

- Dar pe care om nu l-ar fi scos din minţi cele petrecute atunci?
- Da, e drept, dar ucenicul, biruit de frică, nu numai că nu se revoltă, dar se şi leapădă; îi este frică şi de ameninţarea unei slujnice sărmane şi neînsemnate; şi nu numai o dată, ci de două şi de trei ori, în scurtă vreme, şi nu în faţa judecătorilor; era doar afară, în curte. L-au întrebat când a ieşit pe poartă; şi nici aşa nu şi-a dat seama îndată de căderea lui.

Evanghelistul Luca spune că Hristos S-a uitat la el, arătând că Petru nu numai că s-a lepădat de Domnul, dar că nici nu şi-a adus singur aminte, deşi a cântat cocoşul, ci a fost nevoie să i-o amintească tot învăţătorul, iar privirea Lui a fost în locul glasului. Atât de speriat era.

Evanghelistul Marcu spune, la rândul său, că Petru s-a lepădat întâia oară atunci când cocoşul a cântat întâia oară; iar când s-a lepădat a treia oară, cocoşul a cântat a doua oară. Marcu istoriseşte mai cu de-amănuntul slăbiciunea lui Petru şi ne arată că era mort de frică. Pe toate acestea Marcu le ştia de la dascălul său, că a fost ucenicul lui Petru. Aceasta mai cu seamă trebuie să ne uimească! Că Marcu nu numai că n-a ascuns greşeala dascălului său, ci a şi istorisit-o mai lămurit decât ceilalţi evanghelişti, pentru că a fost ucenicul lui Petru.

Poate că cineva m-ar întreba: - Cum pot fi adevărate spusele evangheliştilor, când Matei spune că Domnul a zis: "Amin zic ţie, că mai înainte de a cânta cocoşul te vei lepăda de Mine de trei ori" , iar Marcu spune că după ce s-a lepădat a treia oară cocoşul a cântat a doua oară.

- Spusele evangheliştilor sunt cu totul adevărate şi nu se contrazic. Pentru că de obicei cocoşul cânta la fiecare cântat de trei ori şi de patru ori, Marcu ne vorbeşte despre aceste cântece repetate ale cocoşului, ca să arate că nici glasul cocoşului nu l-a oprit pe Petru de la cădere şi nu i-a adus aminte. Aşa că sunt adevărate şi spusele lui Matei şi ale lui Marcu. Înainte de a termina cocoşul întâiul său cântat, Petru s-a lepădat de trei ori. Şi nici după ce i-a adus aminte Hristos de păcatul lui n-a îndrăznit să plângă înaintea tuturora, ca să nu-l dea de gol lacrimile, ci "a ieşit afară şi a plâns cu amar".

"Iar dacă s-a făcut ziua, L-au dus pe Iisus de la Caiafa la Pilat." Pentru că arhiereii voiau să-L omoare şi pentru că nu puteau să facă ei aceasta din pricina sărbătorii, L-au dus la guvernator.

Tu însă uită-mi-te cum s-au amestecat lucrurile, ca uciderea Lui să aibă loc în timpul sărbătorii Paştelui. Aşa fusese rânduit de sus.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Lepădarea lui Petru sau De ce cade omul?

“Hristos ne mai arată totodată şi nouă ce fel de oameni erau ucenicii înainte de răstignire şi ce fel de oameni au ajuns după răstignire. În timpul răstignirii nici n-au putut să stea lângă El; dar după moartea Lui au ajuns puternici, mai tari ca diamantul.

(…)

„Dar Petru, răspunzând, a zis: „Chiar dacă toţi se vor sminti întru Tine, eu niciodată nu mă voi sminti“.

Ce spui, Petre? Profetul a spus că se vor risipi oile, Hristos a întărit cele spuse şi tu spui: „Nu!” Nu-ţi sunt de ajuns cuvintele dinainte, prin care Hristos ţi-a închis gura, atunci când ai spus: ***„Milostiv fii Ţie, Doamne!*** (Matei 16, 22)”.

Nu, lui Petru nu i-au fost de ajuns. Şi de aceea Domnul îl lasă să cadă, pentru ca să-l înveţe şi prin aceasta să asculte totdeauna de ce spune Hristos şi să ajungă la încredinţarea că este mai vrednică de credinţă hotărârea lui Hristos decât propriul lui cuget.

Ceilalţi ucenici, la rândul lor, nu puţin au câştigat de pe urma lepădării lui Petru; şi-au dat seama de slăbiciunea firii omeneşti şi de adevărul lui Dumnezeu. Când Hristos prezice ceva, nu trebuie să o faci pe deşteptul şi nici să te arăţi mai grozav decât majoritatea oamenilor, că spune Pavel: ***„ Vei avea laudă faţă de tine însuţi şi nu faţă de altul”*** (Gal. 6, 4).

Petru ar fi trebuit să se roage şi să spună: „Ajută-ne, Doamne, ajută-ne nouă ca să nu ne despărţim de Tine!” Dar nu; el se încrede în sine şi spune: ***„Chiar dacă toţi se vor sminti întru Tine, eu niciodată”. „Chiar dacă Te vor părăsi toţi, spune Petru, eu nu Te voi părăsi!“***

A ajuns încetul cu încetul încrezut. Hristos deci voind să-l smerească, a îngăduit să se lepede de El. Pentru că Petru nu L-a ascultat nici pe El, nici pe profet – că Domnul de aceea a adus mărturia profetului, ca să nu I se împotrivească nimeni – deci, pentru că Petru nu I-a ascultat cuvintele, îl învaţă cu faptele.

Că pentru aceasta a îngăduit să se lepede, ca prin lepădarea de Hristos să se îndrepte, ascultă ce-i spune Domnul: ***„Iar Eu M-am rugat pentru tine, ca să nu piară credinţa ta”*** (Luca 22, 32). ***A spus aceste cuvinte voind să-l mustre cu asprime, ca să-i arate că păcatul lui este mai greu decât celelalte păcate şi că are nevoie de mai mult ajutor.***

Două păcate săvârşise Petru prin spusele sale:

- unul, că se împotrivise cuvintelor Domnului;
- altul, că se credea mai mare decât ceilalţi ucenici; dar, mai bine spus, mai săvârşise şi un al treilea, că şi-a atribuit lui totul.

Pentru a-l vindeca de aceste păcate, Hristos a îngăduit deci ca Petru să cadă. De aceea Hristos, lăsând la o parte pe ceilalţi ucenici, Se adresează lui Petru şi-i spune: ***„Simone, Simone, iată satana a cerut ca să vă cearnă ca grâul”*** (Luca 22, 31), adică să vă tulbure, să vă zăpăcească, să vă ispitească; ***„dar Eu M-am rugat pentru tine, ca să nu piară credinţa ta“.***

- Dar dacă a cerut să-i cearnă pe toţi, pentru ce Hristos n-a spus: „M-am rugat pentru toţi“?
- Negreşit pentru pricina pe care am spus-o mai înainte. ***Domnul i Se adresează numai lui Petru ca să-l mustre şi să-i arate că păcatul lui era mai greu decât celelalte păcate.***

- Dar pentru ce Hristos n-a spus: „Eu n-am îngăduit“, ci: „M-am rugat”?
- Mergând la patimă, Hristos foloseşte cuvinte smerite, ca să-Şi vădească firea Sa omenească. ***Cum ar fi avut nevoie să Se roage ca să întărească sufletul unui om care se clătina, El Care a zidit Biserica pe mărturisirea lui Petru şi aşa a întărit-o încât să nu fie biruită de mii şi mii de primejdii şi de morţi, El, Care a dat lui Petru cheile Împărăţiei Cerurilor şi l-a făcut domn peste o atât de mare putere,***

El, Care n-a avut nevoie de rugăciune pentru a-i da lui Petru acestea? Când i-a dat lui Petru puterea, Hristos n-a spus: „M-am rugat”, ci a spus cu autoritate: ***„Voi zidi Biserica Mea şi-ţi voi da ţie cheile cerurilor“.***

- Dar pentru ce n-a grăit şi acum tot aşa?
- Şi pentru pricina pe care am spus-o şi pentru slăbiciunea ucenicilor. Că ei n-aveau despre Domnul părerea ce I se cuvenea.

- Dar cum s-a făcut că Petru s-a lepădat de Domnul cu toate că Domnul S-a rugat pentru el?
- Domnul nu S-a rugat ca să nu se lepede, ci ca să nu piară credinţa lui, ca să nu piară desăvârşit. Acesta a fost un semn al purtării de grijă a Domnului pentru Petru. Frica a alungat totul din sufletul lui; frica lui a fost nemăsurată, pentru că Dumnezeu l-a lipsit cu totul de ajutorul Lui. Şi l-a lipsit cu totul pentru că era cu totul mare în sufletul lui păcatul îngâmfării şi al împotrivirii. Deci, ca să stârpească din rădăcină aceste păcate, Hristos a lăsat ca Petru să fie cuprins de un mare zbucium sufletesc.

Că păcatele acestea erau adânc înfipte în sufletul lui Petru se vede de acolo că nu s-a mulţumit numai cu ce a spus mai înainte, împotrivindu-se şi profetului şi lui Hristos, ci şi mai apoi, după ce Hristos i-a spus: ***„Amin grăiesc ţie, că în această noapte, înainte de a cânta cocoşul, te vei lepăda de trei ori de Mine“,*** Petru a zis: ***„Chiar dacă ar trebui să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine“.***

Evanghelistul Luca aminteşte că Hristos cu cât oprea mai mult, cu atât Petru se împotrivea mai tare (Luca 22, 34). Ce înseamnă asta, Petre? Când Domnul a spus: „Unul din voi Mă va vinde“, te temeai să nu fii tu cumva vânzătorul şi ai silit pe ucenicul pe care-l iubea Iisus să-L întrebe (În, 13, 22-24), deşi nu te ştiai cu nimic pe cuget, acum însă te împotriveşti când Hristos strigă şi vorbeşte destul de desluşit că „toţi vă veţi sminti“? Şi nu te împotriveşti numai o dată, ci chiar de două ori şi de mai multe ori. Tot aşa spune şi Luca.

- Dar din ce pricină a făcut Petru lucrul acesta?
- Din dragostea lui mare, din marea lui bucurie de a fi cu Hristos. Când Petru s-a văzut scăpat din neliniştea din timpul vânzării, când a văzut cine era vânzătorul, a căpătat curaj, a grăit şi s-a socotit mai mare şi mai tare decât ceilalţi ucenici, zicând: „Chiar dacă toţi se vor sminti, eu nu mă voi sminti“. Cuvintele acestea sunt cuvinte de om ambiţios. De altfel chiar în timpul cinei apostolii se întrebau cine este mai mare între ei (Luca 22, 24). Atât de mult îi tulbura păcatul acesta. ***Da, Hristos l-a împiedicat pe Petru să fie ambiţios, dar nici într-un caz nu l-a împins***

să se lepede de El – Doamne fereşte! - ci l-a lăsat lipsit de ajutorul Lui şi i-a vădit firea lui omenească. Uită-te însă cât de smerit este mai târziu!

- După înviere, când Petru a întrebat: ***„Dar cu acesta ce va fi?”*** (În 21, 21), Hristos i-a închis gura şi Petru n-a mai îndrăznit să I se împotrivească aşa cum a făcut acum, ci a tăcut.
- Iarăşi la înălţarea Domnului, când a auzit: ***„Nu este vouă a şti anii sau vremurile “***(Fapte 1, 7), Petru tace din nou şi nu I se împotriveşte.
- Mai târziu, când era pe acoperiş, când a văzut pânza şi a auzit vocea spunându-i: ***„Ceea ce Dumnezeu a curăţit, tu nu spurca”*** (Fapte 10, 15), Petru stă liniştit şi nu cere lămuriri, deşi nu ştia bine ce înţeles au cuvintele acelea.

Toate acele păcate – îngâmfarea, duhul de împotrivire şi ambiţia – au lucrat căderea lui Petru. Înainte de cădere îşi atribuia luişi totul şi zicea: „Chiar de se vor sminti toţi, eu nu mă voi sminti“; şi: „Chiar de ar trebui să mor, eu nu mă voi lepăda de Tine“, când ar fi trebuit să spună: „Dacă mă voi bucura de ajutorul Tău“. Mai târziu nu mai grăieşte aşa, ci cu totul dimpotrivă: ***„Ce vă uitaţi la noi, ca şi cum cu puterea sau cu evlavia noastră l-am făcut pe acesta să umble?”*** (Fapte 3, 12).

Din toate aceste fapte scoatem o mare învăţătură: strădania omului nu e îndestulătoare, dacă omul nu se bucură de ajutorul cel de sus; şi iarăşi: nu câştigăm nimic de pe urma ajutorului de sus dacă nu ne străduim.

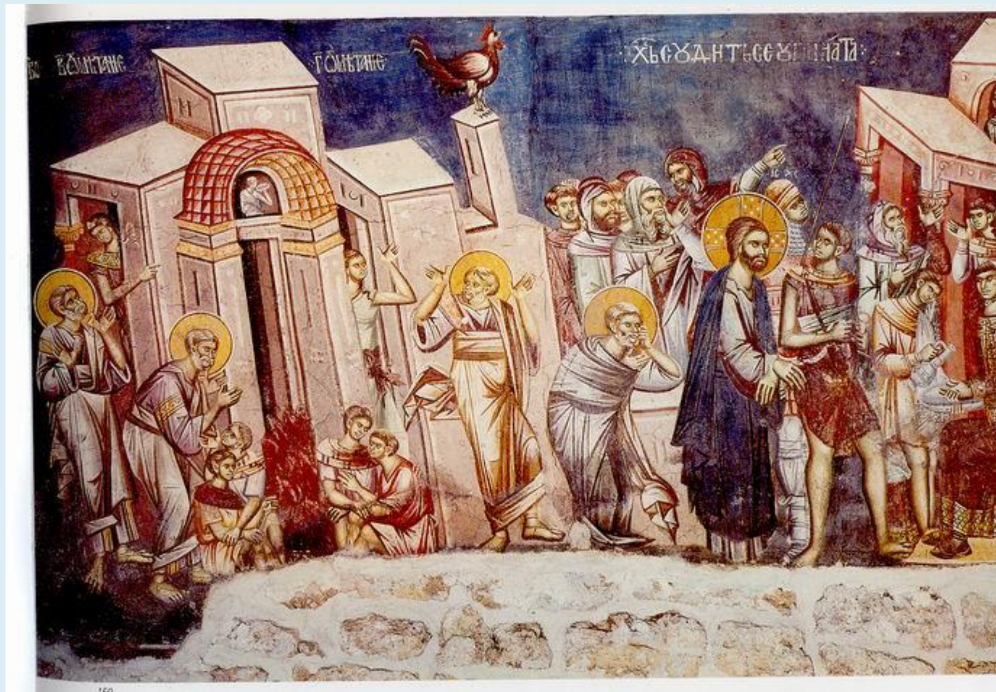
Şi una şi alta o arată Iuda şi Petru.

- ✓ Iuda s-a bucurat de mult ajutor, dar nu i-a folosit, pentru că n-a voit şi nici nu şi-a adus partea lui de strădanie;
- ✓ Petru s-a străduit, dar a căzut, pentru că nu s-a bucurat de nici un ajutor de sus.

Din acestea două se împleteşte virtutea: din ajutorul cel de sus şi din strădania noastră. De aceea, vă rog, nici să nu dormiţi, lăsând totul pe seama lui Dumnezeu, dar nici, străduindu-vă şi muncind, să socotiţi că toate faptele voastre se datoresc numai ostenelilor voastre.

Dumnezeu nu vrea să fim nepăsători; de aceea nu face El totul; dar nici nu vrea să fim îngâmfaţi; de aceea n-a lăsat totul în puterea noastră, ci, înlăturând ce este vătămător şi dintr-o parte şi din alta, ne-a lăsat ce ne este de folos.

Aceasta este pricina că a lăsat pe verhovnicul apostolilor să cadă, smerindu-l; şi aşa l-a îmboldit spre mai mare dragoste. ***„Că celui ce i s-a iertat mai mult, va iubi mai mult*** (Luca 7, 47) ”.

Sfântul Chiril al Alexandriei - Tâlcuire

"Adevărat, adevărat zic vouă: Cel care primeşte pe cel pe care-l voi trimite Eu, pe Mine Mă primeşte; iar cel ce Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine." (În 13, 20)

După ce a dovedit în chip folositor că El este Hristos şi că, în cele pe care le va face nebuneşte vânzătorul împotriva Lui, se afla ceva folositor pentru întoarcerea în bine a răutăţii aceluia, trece iarăşi la un cuvânt mai ascuns.

Căci încearcă încă să ascundă îndrăzneala aceluia şi nu spune încă deschis cine este vânzătorul. Arată deci cu mare folos şi printr-o pildă clară că, în mod firesc, iubirea şi cinstea arătate Lui au ca finalitate îndreptarea lor spre Persoana lui Dumnezeu-Tatăl. Dar nu e propriu-zis scopul Lui să le arate aceasta, ci mai degrabă altul.

Dar, nevrând, precum se vede, să spună mai dezvelit ceea ce a spus în alte locuri, adică: ***"Cel ce nu cinsteşte pe El, nu-L cinsteşte nici pe Tatăl."*** (Tn 5, 23), trece la ceea ce e mai vădit, ajutând ascultătorilor să înţeleagă aceasta din cele spuse. Căci era mai mult un timp al ameninţării decât al indemnului, îndrăzneala duşmanilor era la uşă, şi nebunia ultimă era deja pusă la cale. Fiindcă Satana îşi aruncase deja gândul în inima vânzătorului.

Precum, zice, cineva Mă primeşte pe Mine însumi, şi nu pe altul, atunci când primeşte pe cel trimis de Mine, aşa cel ce primeşte pe Cel trimis de Dumnezeu-Tatăl primeşte pe Tatăl însuşi. Iar în aceste cuvinte ale Lui putem vedea că binevesteşte pe Cel arătat prin Sine. Iar aducând spre vedere inversul, vădeşte necredinţa vânzătorului nu numai împotriva Fiului, ci şi a Tatălui.

Limbajul folosit e o formă de ameninţare, deşi e prezentat prin termeni nu prea duri; înfăţişează aceeaşi idee pe care o sugerează cuvintele. Căci, precum pe cel trimis de la Dumnezeu îl primeşte cineva ca pe cel care consimte cu cuvintele Lui şi, prin păzirea celor poruncite, cinsteşte pe Cel predicat, la fel, socotesc, primind cineva pe Domnul şi crezând în Fiul, primeşte pe Tatăl. Fiindcă arătarea Născutului concurge cu cea a Născătorului. Căci cel ce a crezut că El este Fiul va mărturisi fără îndoială şi pe Tatăl.

Deci înfricoşătoare este crima vânzătorului, care dispreţuieşte şi pe Dumnezeu-Tatăl prin necredinţa faţă de Fiul. Fiindcă, dacă ar fi primit şi cinstit pe Fiul, supunându-I ca Domnului cugetarea sinceră, adică dacă ar fi mărturisit pe Fiul că Dumnezeu din Dumnezeu cu o credinţă neîndoielnică, netrebnicul şi-ar fi ridicat iubirea faţă de El mai presus de gândurile urâte şi socotesc că n-ar fi ajuns vânzător. Cugetăm că ar fi fost mai bine pentru el nici să nu existe.

"Iisus, zicând acestea, S-a tulburat cu duhul şi a mărturisit şi a zis: Adevărat, adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde." (În 13, 21)

Căreia dintre creaturi nu-i este clar că nici mintea, nici cuvântul nostru nu sunt în stare să spună fără greşeală şi fără abatere cele proprii firii dumnezeieşti şi negrăite? Pentru aceasta se serveşte de cuvintele Sale pentru o modestă explicare a celor mai presus de minte. Căci cum ar putea exprima clar ceea ce depăşeşte înţelegerea noastră?

Trebuie deci ca noi, primind grosimea cuvintelor omeneşti, ca pe un chip al înţelesurilor, să încercăm să păşim spre cele dumnezeieşti, în modul îngăduit nouă. Când Dumnezeu mustră greu şi e mişcat de o nestăpânită mânie potrivnică răului, unii socotesc că se pot folosi de o asemenea pornire atribuită Lui, deşi El rabdă mai mult decât se poate spune.

De fapt, când dumnezeiasca Scriptură vrea să arate vreo mişcare a Lui împotriva celor neevlavioşi, ia pildă din cele ale noastre şi, folosindu-se de cuvinte omeneşti, vorbeşte de o mânie şi de o supărare a Lui, deşi fiinţa dumnezeiască nu suferă nimic asemănător unor asemenea patimi ale noastre. Ea e mişcată doar de o indignare cum ştie şi cum e potrivit ei. Căci cele privitoare la Dumnezeu sunt cu totul negrăite. Dar e un obicei al dumnezeieştii Scripturi să descrie cele mai presus de noi, precum am spus adineauri, după chipul obiceiurilor noastre.

Deci, dumnezeiescul Evanghelist Ioan spune şi aici că Hristos S-a tulburat cu duhul, numind tulburare mişcarea urătoare de rău a duhului. Căci nu putea, precum

se vede, să spună altfel. Fiindcă e de crezut că nici mişcarea Dumnezeirii nu rabdă ca trupul să tremure de frică şi de aceea ia forma unei tulburări şi arată semnul unei supărări, aşa cum s-a scris că Iisus a suspinat când a mers la mormântul lui Lazăr.

Căci, precum atunci ameninţarea neînduplecată arătată morţii a numit-o suspinare, aşa şi acum mişcarea împotriva vânzătorului necredincios e indicată cu numele de tulburare. Şi S-a tulburat în mod cuvenit, îndignându-Se împotriva perversiunii lui Iuda.

Căci ce putea fi mai mare ca necredinţa aceluia care, cinstit deopotrivă cu ceilalţi ucenici, în mod mai presus de fire şi pus între cei aleşi, a schimbat cu hotărâre iubirea faţă de Hristos pe puţini arginţi şi, mâncând pâinea Lui, şi-a ridicat călcâiul faţă de El. Nu s-a gândit la cinstire, la slăvire, la legea iubirii, la închinarea datorată Lui ca Dumnezeu, nici la nimic altceva din cele făcute lui, ci s-a gândit numai la dinarii murdari de la iudei şi, vânzându-şi sufletul său pentru puţinii arginţi, a predat sângele Lui drept în mâinile ucigaşilor.

Motivul tulburării a fost deci cu totul îndreptăţit. Şi tulburării îi urmează mustrarea aspră care se adresează în mod special unei persoane dintre cele douăsprezece, dar trezeşte în toţi temerea cea mai înfricoşătoare şi îndeamnă pe fiecare să-şi păzească sufletul, ca nu cumva, din uşurătate, să-i fie prins sufletul de chinul unei atât de cumplite porniri şi să devină victima dulce a răutăţii diavolului. Le e deci de folos puterea mustrării.

Dar vânzătorul, nedându-i nici o însemnătate, stăruia în intenţiile lui. Deci cu multă hotărâre Hristos zice: "unul dintre voi Mă va vinde". Căci prin aceasta învinuieşte nerecunoştinţa celui ce e robit de aceasta îndrăzneală, dar arată şi mărimea răutăţii diavolului care are atâta putere, încât poate răpi de la El şi pe unul dintre Apostoli.

"Deci ucenicii se uitau unii la alţii, nedumerindu-se despre cine vorbeşte". (În 13, 22) Ucenicii sunt cuprinşi de uimire şi de frică şi se privesc unul pe altul, cele spuse umplându-i de o îndoită tulburare. Căci fiecare, precum se vede, căutând în sufletul său, simţea o nu uşoară teamă, dar, privind şi la ceilalţi cu bănuială, nu era mai puţin îngrijorat de fiecare dintre ei. Ei cred că ceea ce li s-a spus e în mod sigur adevărat. Căci ştiu că nu-I scăpa Mântuitorului vreun cuvânt deşert.

Dar faptul cumplit şi de nesuportat, că vreunul dintre cei număraţi între Apostoli a lunecat la atâta necredinţă, face pe fiecare să-şi cerceteze conştiinţa proprie şi să gândească cu teamă pe cine a căzut oare sorţul pierzaniei şi de unde sau cum are atâta putere Satana, încât să fure pe vreunul şi dintre ei, care sunt ucenici adevăraţi.

"Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis: întreabă cine este cel despre care vorbeşte. Şi căzând acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: Doamne, cine este? Iisus i-a răspuns: Acela este, căruia Eu, întingând bucata de pâine, i-o voi da." (În 13, 23-26)

Cu drept cuvânt ne minunăm şi acum de iubirea fierbinte de Dumnezeu a Sfinţilor ucenici şi de marea sinceritate a evlaviei lor. Căci, neavând de la ei putinţă să ştie pe cel vinovat, dar neîncrezându-se nici în bănuielile gândurilor proprii, se grăbesc să întrebe şi să afle printr-unul de frunte dintre ei. Iar acesta era Petru, care însă n-a pus întrebarea prin sine, ci a lăsat celui apropiat şi iubit, pentru strălucirea nevinovăţiei lui, să pună întrebarea. Iar acesta era Ioan, cel ce a scris această carte şi care, deoarece a spus că era iubit, şi-a ascuns numele, ţinându-l sub tăcere, ca să nu pară iubitor de slavă. Căci mintea sfinţilor e liberă de iubirea de slavă.

Aplecându-se deci liniştit Mântuitorul nu-i dă alt semn despre acela, decât cel prevestit odinioară prin cuvântul Psalmistului: ***"Cel ce a mâncat pâinea Mea a ridicat călcâiul împotriva Mea"*** (Ps. 40, 9). Şi îi dă aceluia bucăţică de pâine înmuiată, arătând prin aceasta pe cel ce mănâncă pâinea Sa.

Astfel, scapă de teamă pe Sfinţii ucenici. Dar le aduce în amintire altă proorocie, care spune: ***"Iar tu, omule, asemenea mie, căpetenia mea şi cunoscutul meu, care împreună cu mine te-ai îndulcit de mâncări, în casa lui Dumnezeu am umblat în acelaşi gând."*** (Ps. 54, 14-15).

Căci, fiind de un suflet egal şi cunoscut şi comesean şi nelipsindu-i nimic din cele ce-l puteau apropia, a devenit vânzătorul Mântuitorului, deşi era unul ce fusese numărat între ceilalţi Sfinţi ucenici, care aveau acelaşi scop ca Mântuitorul şi străbăteau ţara iudeilor, făcându-se slujitori grabnici ai minunilor şi grăbindu-se să facă toate cele spre cinstea şi slava Lui. Dar cel astfel cunoscut, şi de un suflet egal cu ei, a schimbat harul Celui ce l-a cinstit, prin porniri urâte.

Dar observă iarăşi cât de bine ne ajută preaînţeleptul Evanghelist să vrem să vieţuim cât mai cuminte şi să ne deprindem în ascuţimea minţii spre a putea pătrunde foarte uşor în înţelesurile dumnezeieşti şi a le exprima în modul cel mai posibil nouă prin cuvintele noastre.

El spune că a fost cinstit şi iubit atât de deosebit de Mântuitorul nostru Hristos, încât a putut să şadă aproape, şi dă ca pildă a iubirii mai presus de fire faţă de el sânul Stăpânului. Deci aproape de Dumnezeu şi în primele locuri lângă El vor fi

cei ce au inimă curată. Acestora le dă însuşi Mântuitorul o cunună excepţională, spunând că ***"fericiţi vor fi cei curaţi la inimă, că aceia vor vedea pe Dumnezeu"*** (Mt. 5, 8). Şi vom aduce ca dovadă că acest cuvânt este adevărat pe însuşi acest preaînţelept Evanghelist. Fiindcă a văzut el însuşi slava lui Hristos, după cuvântul propriu: ***"Căci am văzut, zice, slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr"*** (În 1, 14).

Căci nu ar putea vedea cineva cu ochii trupului firea dumnezeiască cu totul nevăzută. Fiindcă nu vede cineva pe Tatăl, după spusa Mântuitorului, decât Cel ce, fiind de la Dumnezeu, adică Fiul, vede pe Tatăl (În 6, 46). Iar Hristos descoperă slava Lui celor ce au mintea eliberată de întinarea lumească şi de grija deşartă, adică de cele din viaţa aceasta, printr-o contemplaţie subţire şi deci mai presus de minte, care arată în ea şi pe cea a Tatălui. De aceea a spus: ***"Cel ce Mă vede pe Mine vede şi pe Tatăl"*** (În. 14, 9).

"Şi întingând bucăţica a luat-o şi a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul. Şi după îmbucătură a intrat atunci Satana în el." (În 13, 26-27)

Mântuitorul a arătat ucenicilor semnul cel mai clar al vânzătorului. Căci, întingând bucăţica de pâine, a dat-o, făcând vădit prin aceasta pe cel ce a mâncat pâinea Sa şi avea să ridice călcâiul lui.

Preaînţeleptul Evanghelist spune că, după aceasta, căpetenia necredinţei, a planului de ucidere a lui Hristos şi a pregătirii tuturor relelor a intrat în inima vânzătorului, şi Satana întreg s-a sălăşluit în el, îndată ce i-a dat Hristos bucăţica de pâine.

Dar să nu socotească cineva că bucăţica aceasta de pâine a fost cauza primirii Satanei. Nu vom ajunge la astfel de măsură a prostiei, nici nu ne vom goli atât de mult de judecata cuvenită, încât să cugetăm că prin aceasta s-a dat binecuvântare intrării celui rău.

Vom spune totuşi că nu e contrar adevărului să vedem aici o explicaţie a acestui fapt. ***Deşi se împlinise toată iubirea faţă de el şi nu lipsise nici un semn din cele prin care i s-a arătat toată cinstirea şi atenţia, a rămas în aceleaşi intenţii, neîndreptându-se prin căinţă de la gândul rău, nestrămutându-şi inima de la sfatul necuvenit, nelăcrimând pentru cele la care îndrăznise să gândească, ci a însetat încă mai rău după finalitatea necredinţei.***

De aceea, învins fiind el de relele îndrăzneli, a intrat în sfârşit diavolul în el, aflând inima lui ca pe o poartă lipsită de veghea celui ce trebuia să o păzească, şi mintea, fără uşă şi fierbinte la cele ce voia să le gândească şi să le facă.

În toată Scriptura îl vom afla pe cel rău stăruind în ispită. La început se apropie, încercând inima închinătorilor lui Dumnezeu şi semănând mai multe gânduri rele în ei, aţâţându-i la rău prin plăcerea pentru tot felul de păcate. Mai ales îi învinge atrăgându-i spre ceea ce îi vede înclinaţi şi atraşi de mai înainte. Căci primeşte întotdeauna ca împreună-lucrătoare cu perversităţile lui slăbiciunea noastră, care justifică patima.

De pildă: tulbură puternic şi trezeşte în unul ca o simţire fierbinte mişcarea murdară a plăcerii sale. Pe altul îl biruieşte prin pofta unor câştiguri urâte, acela socotind ca lucru foarte bun şi de cinste procurarea de bani necinstiţi.

Pe fiecare îl face să lupte ca să câştige, servindu-se ca de o armă de patima care îl stăpâneşte şi care luptă în el de mai înainte. Prin aceasta unelteşte tot modul pierzaniei noastre.

Căci aşa precum cineva dintre cei obişnuiţi să conducă războaiele, împresurând o cetate şi căutând să intre în ea prin părţile mai slabe ale zidurilor, porunceşte să se aducă acolo mijloacele de asalt, ştiind că pe acelea le va putea dărâma, la fel Satana, vrând să asedieze sufletul omului, porneşte spre partea mai slabă a lui, socotind să o surpe cu uşurinţă, mai ales când vede că nu se va ivi nici o şansă aceluia prin voinţa de biruire de către el a acelei patimi, ca, de pildă, mai bună înţelegere, întărirea în bărbăţie, îndemnul la credinţă şi un ajutor tainic. Căci acestea slăbesc veninul de oameni ucigător al diavolului.

Aşadar, vânzătorul n-a fost ruşinat nici de mustrările ce i se făceau încă pe ascuns, dar nici de puterea de nebiruit a iubirii, nici de cinstirea, de slavă, de harul şi de binecuvântarea ce-i veneau de la Hristos. Fără judecată şi cu putere neînfrântă stăruia în patima de care fusese biruit, adică în boala iubirii de câştig, de care până la sfârşit a fost copleşit şi în care a căzut cu totul. Nu are pe Satana numai tovarăş de sfat, ci şi-l face şi stăpân al inimii întregi şi domn al minţii sale pe cel pe care la început îl avea numai ca şoptitor. Căci acum intrase în el, după spusa Evanghelistului.

Deci trebuie să ne păzim şi să evităm cu toată puterea pagubele ce ne vin din pofte. Trebuie să ne aducem aminte de cel ce a zis: ***"Dacă duhul celui ce stăpâneşte se***

ridică împotriva ta, să nu-i laşi locul tău, fiindcă leacul va face să înceteze păcate mari." (Eccl. 10,4).

Căci nevoia ne constrânge să ne păzim gândurile de duhul celui ce stăpâneşte. Şi dacă este în noi puterea de-a împiedica, să ne grăbim îndată a pedepsi ceea ce se ridică în noi şi să nu-i îngăduim să se înrădăcineze, din neglijenţă, în mintea noastră, ci să căutăm să o tăiem ca pe un început al răutăţii şi să facem ca mintea să lucreze neimpiedicată, sau să cunoască limpede că va birui repede pe Satana care ne linguşeşte, cunoscând îndată ceea ce spune Psalmistul: ***"Mai înainte de a fi umilit, am păcătuit"*** (Ps. 118, 67).

Căci, înainte de a pătimi deplin păcatul, greşim prin aprobarea gândurilor păcătoase, preţuindu-le, primindu-le şi făcând prin aceasta loc de intrare Satanei. Tip şi chip al acestui fapt este patima vânzătorului.

"Iar Iisus i-a zis: Ceea ce faci, fă mai curând. Dar nimeni din cei care şedeau la masă n-a înţeles pentru ce i-a zis aceasta." (În 13, 27-28) S-ar părea că cuvântul acesta e contrar şi cu totul neconform cu cele spuse înainte. ***Căci pentru ce, ar zice cineva, după ce, nu fără un anumit scop, Domnul a mustrat pe ascuns şi nu l-a descoperit pe faţă pe vânzătorul preocupat de uciderea Sa, acum se arată împingându-l spre aceasta, poruncindu-i să păşească fără întârziere spre această faptă murdară şi necredincioasă? Şi pentru ce era necesar, zice, să aţâţe şi mai mult spre această faptă pe cel ce era bolnav şi pornit prin sine spre ea, şi nu căuta mai degrabă să-l îndemne prin sfaturi spre o faptă mai bună, oprindu-l de la gândul propus?***

Ar putea socoti cineva că prin acest îndemn Domnul s-a abătut de la gândul cuvenit. Dar, mergând mai adânc în explicarea înţelesului acestui cuvânt, nu vom afla nimic nepotrivit în el, ci că are mai degrabă un înţeles mai ascuţit, pe care, pe cât voi putea, voi încerca să-l spun pe scurt.

Cu multă înţelegere, înţeleptul Evanghelist a spus mai sus că însuşi Satana a pătruns mai înainte şi a intrat în inima vânzătorului, ca Domnul Iisus Hristos să Se arate spunându-i mai mult Satanei decât celui care ajunsese stăpânit în mod real şi cu adevărat, prin neatenţie, de acela: "Ceea ce faci, fă mai curând!". Era asemenea cu a zice: "Fapta ta, pe care o ştiu numai Eu, şi care-ţi este dragă pururea să o faci, Satano, fă-o mai repede".

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: de la o vreme Satana pune atâta stăpânire pe om, încât nu se mai poate face distincţie între eul omului şi cel al Satanei sau, mai

precis, eul Satanei fiind mai tare ca al omului stăpânit de el, lucrează mai degrabă el prin om. De aceea, Hristos Se adresează aici mai degrabă Satanei decât lui Iuda, după ce despre fapta lui Iuda vorbise cu multă acoperire şi cruţare. Vedem şi în relaţiile dintre oameni cât e de greu să desparţi eul unuia de al altuia. Chinul lui Iuda provine mai mult din stăpânirea ce-o are asupra lui răutatea Satanei, decât din răutatea lui. Vina lui e că s-a lăsat treptat cucerit de acela. Ar vrea să scape de el, dar nu mai poate. Vrea şi el ce vrea Satana. Este o mare taină şi complexitate în relaţia între euri, deci şi în cea dintre eul uman şi cel satanic, când cel uman s-a lăsat treptat luat în stăpânire de acela.)

"Ai ucis Prooroci (căci ai condus pe iudei în necredinţă) şi ai pregătit să omoare cu pietre pe cei ce propovăduiau cuvântul mântuitor lui Israel, n-ai cruţat pe nimeni din cei trimişi de Dumnezeu. Ai arătat faţă de ei o cruzime mai presus de cuvânt şi un exces al mâniei. Vin acum Eu, după aceia, ajutând celor ce rătăcesc să nu mai rătăcească, mânând pe cei din întuneric la lumină, dăruind celor ce s-au rostogolit în cursă şi sub stăpânirea cruzimii tale să ajungă în afara laturilor. Vin, având să desfiinţez tirania stăpânirii păcatului, care-ţi aparţine, şi să arăt fiecărui om cine este Dumnezeu după fire."

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: prin păcat stăpâneşte tiranic Satana, căci în păcat omul nu se mai simte liber, sau stăpân pe sine, cum se simte în comuniunea cu Dumnezeu, care îi produce bucuria iubirii. Căci iubirea e trăită în mod liber, pentru că în ea trăiesc şi iubirea celuilalt. Ea nu mi se impune cu sila, nu mă lasă singur, nu-mi slăbeşte puterile, nu mă simt stăpânit de altul, ameninţat de viclenia lui. În iubire mă dăruiesc liber şi trăiesc dăruirea liberă de sine a altuia. Dumnezeu e Stăpânul cu adevărat iubit şi iubitor, e Stăpânul Tată, e Stăpânul darnic de la Care obţin cu atât mai mult, cu cât îl iubesc mai mult. Credinţa în Hristos ca Dumnezeu venit aproape ne eliberează de tirania Satanei, care ne amăgeşte cu scurte plăceri egoiste. Hristos ne-a arătat că Dumnezeu este Tată şi Fiu Care Se iubesc, un Dumnezeu Care a trimis la noi pe Fiul Său, făcut om, ca să ne arate că Dumnezeu este iubire dovedită nouă. Prin aceasta ne-a eliberat de tirania diavolului. Am spus într-o notă anterioară că nu există un rău în sine, ci răul este o relaţie negativă, sau lipsită de iubire între o persoană umană şi Dumnezeu Cel în comuniune inter-personală, şi deci şi între persoanele umane. De aceea el se numeşte păcat, deci atitudine contrară lui Dumnezeu.)

"Dar cunosc nu mai puţin cugetul tău sălbatic. Deci ceea ce ai obiceiul să îndrăzneşti împreună cu cei ce voiesc să facă acestea, fă şi acum. Căci nu încetezi să lucrezi cu asprime şi să-ţi arăţi toată ura până ce nu-Mi va veni patima pe care ai plănuit-o de la început".

Şi socotesc că în aceste explicaţii ale Mântuitorului se cuprinde înţelesul cuvântului dat la începutul acestui paragraf. Dar să căutăm iarăşi să înţelegem pentru ce porunceşte să se grăbească să împlinească cele îndrăznite.

Era cât se poate de cumplită îndrăzneala iudeilor lipsiţi de evlavie, care se hotărâseră fără reţinere la această faptă nebunească împotriva Lui. Căci El aşteptă torturi, o mulţime de ocărî greu de suportat, lovituri, scuipări şi, ca ultimă durere, răstignirea pe cruce, oţetul, fierea şi rănile suliţei.

Pentru ce deci, zice, diavolul nu grăbeşte împlinirea fără întârziere a îndrăznelilor pricinuite de patimi? Slujitori şi împlinitori ai relelor s-au făcut iudeii. Dar îi vom atribui totul aceluia care îi călăuzea în fapta uciderii şi era conducătorul relelor de la început. Însă, deşi erau foarte grele faptele neevlavioşilor iudei împotriva Sa şi de nesuportat ocara celor ce-L vor răstigni, ştia şi sfârşitul patimii, şi ce va rezulta din aceasta. Căci prin cinstita cruce avea să cadă definitiv tirania diavolului, să se pună capăt morţii, să dispară stăpânirea stricăciunii şi să scape neamul omenesc de vechiul blestem.

Fiindcă se aştepta să înceteze, din iubirea de oameni şi din harul Mântuitorului nostru Hristos, acel: ***"pământ eşti şi în pământ te vei întoarce"*** (Fac. 3,19). Avea să-şi astupe toată nelegiuirea gura ei, după glasul Psalmistului (Ps. 106, 42), şi să nu mai fie acuzaţi oamenii de cele făcute sub ea. Aveau să dispară definitiv din toată lumea cei ce nu cunoşteau pe singurul Dumnezeu Cel cu adevărat prin fire. Celor ce se vor îndreptăţi din credinţă, se aştepta să li se deschidă în sfârşit poarta Raiului. Aveau să se unească cele de jos cu cele de sus şi să se deschidă cerurile, după cuvântul Mântuitorului, iar cetele Sfinţilor îngeri să urce şi să coboare peste Fiul Omului.

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: avem un minunat rezumat al urmărilor răstignirii şi Învierii lui Hristos. Sunt urmări venite în mod ontologic, nu juridic, ca în teoria lui Anselm de Canterbury; nu sunt răsplăţi ale satisfacerii onoarei lui Dumnezeu, ci comunicare a stării înviate a lui Hristos, Cel mai tare ca moartea, tuturor celor ce cred în El şi, în parte, încetarea morţii şi a coruperii şi pe seama celorlalţi. Moartea biruită de Hristos va fi biruită în toţi. Cele de jos se vor uni cu cele de sus, ca viaţă în Dumnezeu, cerurile se vor deschide, trupul omului - deşi din pământ - nu se va mai întoarce în pământ. Ca urmare, îngerii se vor urca peste Hristos ca Dumnezeu şi vor coborî peste El ca om, arătându-se în aceasta unirea celor de jos cu cele de sus, fapt de care se vor împărtăşi şi oamenii. între creaţie şi Dumnezeu nu va mai fi nici o despărţire. Toată creaţia va fi în Dumnezeu, sau lângă Hristos. Omul credincios va fi schimbat la faţă ca Moise şi Ilie pe Tabor.)

Şi spune-mi cum, aşteptându-se aşa de mari bunătăţi şi împlinindu-se cu noi prin crucea mântuitoare o atât de strălucitoare nădejde, nu va fi necesar ca Cel ce a însetat aşa de mult după mântuirea noastră (Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: Fiul lui Dumnezeu însuşi a însetat după mântuirea noastră, din iubire pentru noi. Această însetare L-a îndemnat: să Se facă om şi, în această calitate, însetarea după mântuirea noastră de moarte şi după vieţuirea noastră în cer şi între îngeri a devenit şi o însetare după mântuirea Lui, ca om.) şi pentru aceasta S-a făcut om fără de păcat, să nu Se grăbească să o vadă împlinindu-se în timpul prezent?

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: explică pentru ce Hristos cere lui Iuda, mai bine-zis Satanei, să facă mai repede ceea ce vrea să facă. Fă mai repede ceea ce vrei să faci, ca să piară însăşi puterea ta, ca să văd moartea biruită în umanitatea Mea şi a tuturor oamenilor.)

Cum nu trebuia ca Cel ce n-a cunoscut nici un rău să nu dispreţuiască cele pricinuite prin lucrarea vădit vicleană şi să nu Se grăbească să vadă mai repede atât de mult doritul timp al unei atât de strălucitoare sărbători?

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: sărbătoarea e timp luminat de prezenţa lui Dumnezeu din Care se răspândeşte lumina bunătăţii, a sensului, a bucuriei. E timpul prezenţei lui Hristos în care lumina dumnezeiască se face văzută în umanitatea asumată şi mai ales înviată. Sărbătoarea e un fel de prelungire a luminii de pe Tabor, văzută spiritual.)

Mântuitorul a spus deci Satanei, care nu ştia deloc că El porneşte la biruirea puterii lui, şi că el aleargă spre prăpastie pregătindu-I moartea pe cruce: "Ceea ce faci, fă mai curând!". Cuvântul este mai mult al Celui ce ameninţa decât al Celui ce îndeamnă.

Precum un tânăr având în sine forţa şi simţind în trup mişcându-se puterea, dacă vede pe cineva venind spre sine cu mare pornire, având în mână securea şi ştiind că acela, atingându-l, va muri, îi spune: "Ceea ce faci, fă mai curând", căci vei vedea puterea dreptei mele, şi nu spune acest cuvânt ca unul ce e gata să moară, ci ca unul ce ştie mai dinainte că va birui pe cel ce-i vrea răul, aşa Domnul nostru Iisus Hristos porunceşte Satanei să-şi facă mai repede drumul spre împlinirea faptei ce o îndrăzneşte faţă de El. Căci va arăta pe duşman făcându-se de râs prin cădere, iar lumea, eliberată de cel ce a stăpânit-o odinioară prin puterea sa, pe care a învins-o folosindu-se de amăgire şi de părăsirea credinţei în Dumnezeu.

Ucenicii nu cunosc, precum se vede, înţelesul cuvântului, din iconomie. Hristos nu-l descoperă deoarece şi în alte locuri i-a învăţat de mai înainte că se va vinde în mâinile păcătoşilor, că va fi răstignit şi va fi ucis şi va învia a treia zi (Mt 17, 22-23; Lc. 24,7), dar le porunceşte să nu spună acestea nimănui. Căci avea ca scop să ţină ascuns de stăpânitorul lumii acesteia adevărul despre tine este El cu adevărat după fire, Care, venind să fie răstignit şi răstignindu-Se, va desfiinţa moartea şi va înfăptui mântuirea celor ce cred în El. Deci ascundea din iconomie înţelesul celor mai multe din cele spuse, căci ca Dumnezeu ştia cele ce sunt spre folos.

"Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punga, că lui îi zice Iisus: Cumpără cele de care avem trebuinţă la sărbătoare *(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: se vede şi de aici că Cina cea de Taină, deci prima împărtăşire a ucenicilor, a avut loc înainte de Paştile iudeilor, deci nu au mâncat azima)* sau să dea ceva săracilor" (În 13, 29)

Ucenicii, neînţelegând sensul cuvântului, recurg cu uşurinţă la presupunerile obişnuite şi socotesc că Mântuitorul îi porunceşte ceva. *(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: cine nu iubeşte şi nu crede, nu înţelege, pentru că nu pătrunde în interiorul spiritual al cuiva. Satana nu putea vedea în Hristos pe Fiul lui Dumnezeu, pentru că nu se putea apropia de El cu iubire şi cu credinţă. El are o inteligenţă rece. Dar acestei inteligenţe îi rămân ascunse cele înalte prin spiritualitatea lor.)*

Căci, fiind sărbătoarea aproape, aşteptau ca El să poruncească celui ce avea punga să cumpere ceva din cele necesare, cerându-i să procure ceea ce se cuvenea, adică cele ce puteau satisface trebuinţele celor lipsiţi.

Căci Domnul este bun şi milostiv, după cum s-a scris (Ioil 2, 13). Şi faptul acesta ne este şi nouă o foarte bună pildă. Căci socotesc că cei ce vor să prăznuiască trebuie să o facă în chip curat şi plăcut lui Dumnezeu, dând satisfacţie nu numai bucuriei lor şi neîngrijindu-se numai de veselia lor, ci să împletească grijă de cei ce sunt în nevoi cu grijă faţă de ei. *(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: sărbătoarea e un prilej de adevărată bucurie pentru cineva doar când face şi pe alţii să se bucure cu sine, mai ales pe cei pe care-i ştie întristaţi de lipsuri. Bucuria mea mi-o face altul, dar pentru aceasta trebuie să-i dau şi eu aceluia prilejul de-a se bucura de mine.)*

Fiindcă în acest caz, împlinind Legea iubirii întreolaltă, îi pricinuim cu adevărat o sărbătoare duhovnicească Mântuitorului Hristos. De aceea şi Legea de odinioară poruncea iudeilor în privinţa culegerii manei că cei ce puteau să facă aceasta să nu

culeagă numai pentru ei: ***"Fiecare, zice, culegeţi împreună cu cei ce locuiesc cu voi."*** (Ies. 16, 16).

Dacă cineva dintre cei ce locuiesc împreună e slăbit, cei ce nu suferă de aceasta să folosească puterea lor şi pentru acela, procurând pe măsura proprie şi celorlalţi ceea ce le trebuie, că, precum s-a scris, celui ce are mult să nu-i prisosească, iar celui ce are puţin să nu-i lipsească (Ies. 16,18).

Aşa, prin unire, se poate realiza raţiunea egalităţii tuturor. Cel ce nu uneşte grija de sine cu cea de cei lipsiţi nesocoteşte cerinţa cuvenită sfintelor sărbători. Căci sărbătoarea cu adevărat desăvârşită este sărbătoare trăită împreună. *(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: sărbătoarea fiind timpul celei mai accentuate prezenţe a lui Dumnezeu, Care ne iubeşte şi ne vrea uniţi pe toţi în iubirea de El, este de aceea timpul celei mai depline comuniuni şi deci al celei mai depline bucurii)*

"Deci după ce a luat acela bucăţica de pâine, a ieşit numaidecât. Şi era noapte."(În 13, 30)

Pleacă repede, potrivit plăcerii diavolului, şi, ca unul înţepat şi împins spre nebunie, iese din casă. Căci nimic nu vede mai bun decât pofta de câştig şi, ceea ce-i mai ciudat, nimic nu află de folos din "binecuvântare" (din Euharistie), din pricina pornirii nereţinute după bani.

Pentru că, fiind stăpânit de mai înainte de această patimă şi primind în el întreg pe tatăl întregii nelegiuiri, nu se gândeşte nenorocitul unde aleargă.

Căci, primind pofta ca pe o noapte şi ca pe o undă de gânduri necredincioase în pieptul său, se năpusteşte în sânul şi în prăpastia iadului şi, după spusa din Proverbe, sare "ca un cerb rănit de săgeată în ficat, sau ca un câine în lături", neştiind că aleargă împotriva sufletului.

Şi nu degeaba a spus dumnezeiscul Evanghelist: "După ce a luat bucăţica de pâine, a ieşit numaidecât". Căci Satana se grăbeşte să poruncească celor odată prinşi şi ajunşi sub el, să împlinească cele rele şi să-i silească să lucreze fără nici o întârziere şi fără voie ceea ce îi place lui.

Având pururea răutatea în minte şi fiind neîndurat în reaua uneltire, se teme ca nu cumva, trecând prin multe şovăiri, căinţa să-l strămute pe om la ceva bun şi să-l

determine să lepede ca pe o beţie plăcerea minţii faţă de păcat, căci el vrea să-l prindă în cursă pe cel atras în ea.

Din această pricină socotesc că îl face să se grăbească pe cel prins în laţurile lui, ca să lucreze foarte repede ceea ce-i place lui. Şi astfel, îndată după primirea bucăţelei de pâine în mână, îl sileşte pe Iuda să plece la împlinirea faptei lui atât de necredincioase, temându-se pe cât se vede atât de căinţă, cât şi de puterea ce-i putea veni din "binecuvântare", ca nu cumva aceasta să strălucească în inima lui ca o lumină şi să-l facă să aleagă mai vârtos o lucrare bună, sau ca aceea să nască un cuget sincer în cel ce plănuia să-L vândă pe Hristos.

Că şi acesta este un obicei al demonului de-a lucra împotriva noastră, vom cunoaşte şi din alte fapte săvârşite odinioară ca tip. Astfel, Faraon, având pe iudeii aflaţi în Egipt sub puterea lui, i-a făcut să lucreze la lut şi cărămizi şi la alte lucruri silnice, poruncindu-le cu asprime să trăiască în aceste ocupaţii triste, ca să nu le lase nici un timp pentru rugăciuni către Dumnezeu. De fapt zice către supraveghetorii lucrărilor: ***"Să fie dar împovăraţi de lucru oamenii aceştia şi să se îndeletnicească cu acestea, iar nu să se îndeletnicească cu vorbe mincinoase"*** (Ies. 5, 9).

Iar cuvinte deşarte a numit folosirea libertăţii, deplângerea robiei şi rugăciunea pentru o stare mai bună. Căci nu ignoră că din preocuparea faţă de acestea, iudeii vor avea un mare folos. Trecând de la tipuri la cunoaşterea înţelesurilor adevărate, vom afla pe Satana silind pe cei căzuţi în mrejele lui să lucreze cele rele, ţinându-i în slujirea celor plăcute lui.

"Zicând acestea, Iisus a ieşit împreună cu ucenicii Lui dincolo de pârâul Cedrilor, unde era o grădină, în care au intrat El şi ucenicii Săi. Iar Iuda, vânzătorul, cunoştea acest loc, pentru că adesea Iisus şi ucenicii Săi se adunau acolo." (În 18, 1-2)

După ce a luminat pe ucenicii Săi şi S-a folosit de cuvintele ce le erau de ajutor spre virtute, le-a poruncit să aleagă cea mai frumoasă şi de Dumnezeu iubitoare vieţuire, şi, pe lângă acestea, le-a făgăduit că-i va umple de darurile duhovniceşti şi, spunând că le va trimite binecuvântările de sus, de la Tatăl, iese cu hotărâre, neocolind timpul patimii, nici temându-se să moară pentru toţi. Căci cum ar fi putut să facă aceasta Cel ce trebuia să pătimească, căci prin patima Sa trebuia să răscumpere nepătimirea tuturor, reuşind numai prin aceasta să recâştige tot pământul lui Dumnezeu-Tatăl cu sângele Său?

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: Hristos a răscumpărat cu patima Lui eliberarea oamenilor de pătimirea morţii definitive, dar le-a dat şi putere să câştige o nepătimire sau o libertate de pasiuni nepăcătoase. Prin sângele Său a recâştigat, pentru dragostea faţă de Tatăl Său, pe oameni, văzând ei cât de mult îi iubeşte Dumnezeu, Care a lăsat ca însuşi Fiul Său să meargă până la moarte din iubirea faţă de ei.)

De multe ori, hotărând iudeii să pornească împotriva Lui, încercau să-L omoare cu pietre. Dar El scapă în chip dumnezeiesc, făcându-Se nevăzut, ferindu-Se cu mare uşurinţă de mâna celor ce căutau să facă aceasta. Căci nu voia să pătimească nefiind încă timpul cuvenit.

Dar, deoarece acum sosise timpul, lăsând casa în care învăţase cele tainice pe ucenicii Săi, vine la locul în care obişnuiau şi ucenicii Lui să petreacă împreună cu El. Făcea aceasta pentru a uşura vânzătorului aflarea Lui. Locul era o grădină, care simboliza Raiul dintru început Căci în acest loc, ca să zic aşa, era punctul de întâlnire şi de adunare a tuturor spre starea de la început căci în Rai s-a petrecut începutul tuturor celor ce ne-au întristat, şi în grădină este începutul patimii lui Hristos, care a adus îndreptarea tuturor celor ce ni s-au întâmplat odinioară.

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: Hristos Se adună cu ucenicii în grădina aceea şi, prin ei, cu toţi cei ce vor crede în El spre starea sau în starea legăturii de la început cu Dumnezeu. Dar grădina aceea era şi în alt fel un chip al grădinii Raiului. Precum acolo începuseră tristeţile mizeriilor şi morţii de pe pământ, unite cu amăgitoarele plăceri, aşa în grădina aceasta se primeşte ultima concluzie a acelor tristeţi, sau patima morţii, dar neamestecată cu plăceri, ci plină de dorinţa refacerii legăturii cu Dumnezeu.)

"Deci Iuda, luând oaste şi slujitori, de la arhierei şi de la farisei, a venit acolo cu felinare şi cu făclii şi cu arme." (În 18, 3)

Dumnezeiescul Evanghelist spune într-adins că Iisus Se afla în grădină neînsoţit de mulţime de oameni, de norod, care ar fi putut să-L apere, ci numai de ucenicii Săi, ca să facă vădită marea nebunie a gândurilor sălăşluite în inima vânzătorului. Căci în fiecare dintre noi conştiinţa poate naşte temeri grele şi ne poate teroriza cu frici chinuitoare dacă întreprindem ceva necuvenit.

Ceva de felul acesta pătimind vânzătorul, aduce o oaste bine înarmată şi pe slujitorii iudeilor, ca şi cum ar fi avut de prins un răufăcător periculos. El ştia,

probabil, că nu-L va putea prinde decât dacă El va alege să pătimească, mergând spre moarte din proprie voinţă.

Dar, având mintea stricată prin răutatea celor plănuite şi îmbătat oarecum de îndrăzneala mai presus de cuvânt, nu vede spre ce e purtat şi nu simte că întreprinde ceva ce se află dincolo de puterile sale. Socotea că prin mulţimea celor ce-l urmau şi prin mâna omenească va putea să biruiască puterea dumnezeiască a lui Hristos. Şi să nu te miri că netrebnicul boleşte de o aşa nebunie şi cugetă la fapte vrednice de râs. Căci a predat cârma sufletului său altuia şi, vânzând diavolului stăpânirea voilor sale, s-a supus nebuniei aceluia, care a pătruns şi s-a sălăşluit în el ca un şarpe otrăvitor.

Dar se va mira cineva, şi pe drept cuvânt, de căderea vânzătorului şi va spune că e vrednică de lacrimi nesfârşite. Căci cel ce adineauri a cinat cu Hristos şi a mâncat cu El, fiind părtaş la sfânta Lui masă, şi s-a bucurat împreună cu ceilalţi de cuvintele dreptei şi evlavioasei credinţe, auzind clar pe Cel ce zicea: "Unul dintre voi Mă va vinde", sare dintre comeseni, din jilţul său, şi, părăsind odihna, pleacă spre a se face mercenar al iudeilor, nemaivrând să cugete la cuvintele dreptei credinţe, nemaidorind slava viitoare, nemaicugetând la demnitatea ce i s-a dat. Pe scurt, a preferat puţinul şi modestul argint tuturor bunătăţilor veşnice, făcându-se cursă şi mreajă diavolească pentru Hristos şi întâi-stătător şi împreună-lucrător al necredinţei iudeilor.

Îmi vine, pe lângă acestea, să râd nu puţin şi de faptul următor: mulţimea ce urma vânzătorului cugeta să-şi facă drum împotriva lui Hristos, purtând lămpaşe şi făclii. Se fereau, socotesc, să săvârşească păcatele întunericului şi să cadă fără voie în gropile lui, căci de obicei se doreşte ca acestea să se facă în întuneric.

Dar ce nebunie! Netrebnicii, din pricina lipsei de învăţătură, nu văd că se lovesc de piatra despre care Dumnezeu-Tatăl zice: ***"Iată pun în Sion piatră de poticnire şi piatră de sminteală."*** (Îs. 28, 16; Rom. 9, 33).

Şi ei, care se înfricoşează de o groapă, nu simt că se avântă peste abis şi în cele mai de jos părţi ale pământului; ei, care se feresc de ceaţt de seară, nu se tem de noaptea nesfârşită. Căci, uneltind în chip necredincios împotriva Luminii dumnezeieşti, adică a lui Hristos, aveau să umble în întuneric şi noapte, după cuvântul Proorocului. Şi nu numai aceasta, ci vor fi alungaţi şi în întunericul cel mai din afară, dând acolo socoteală de necredinţa în Hristos, fiind predaţi osândei amarnice şi nesfârşite.

"Iar Iisus, ştiind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieşit şi le-a zis: Pe cine căutaţi? Răspuns-au Lui: Pe lisus Nazarineanul. El le-a zis: Eu sunt. Iar Iuda, vânzătorul, era şi el cu ei. Atunci când le-a spus: Eu sunt, ei s-au dat înapoi şi au căzut la pământ." (În 18, 4-6)

Vânzătorul a venit noaptea, aducând cu sine pe slujitorii iudeilor, împreună cu oastea. Căci, precum am spus adineauri, socotea că Îl vor prinde fără voia Lui, încrezându-se în mulţimea celor ce-l urmau.

Socotea că îl va afla retras în locurile obişnuite, căci nu venise încă ziua plecării în altă parte, acea noapte aducând pieirea Domnului. Hristos, ca să arate că Iuda cugeta astfel, considerându-L simplu om, şi că planurile lui sunt deşarte, iese în întâmpinarea mulţimii, arătând prin aceasta că nu ignoră îndrăzneala lor şi că, fiindu-i uşor, ca Celui ce preştia ce avea să vină, să se ascundă şi să scape, merge de la Sine spre patimă, necăzând din pricina puterii omeneşti în primejdie.

Aceasta, ca să nu râdă înţelepţii elinilor, făcând din cruce o sminteală şi o dovadă a uşurelniciei lor, şi nici iudeul, omorâtorul Domnului său, să nu-şi înalţe sprânceana împotriva lui Hristos, socotind că L-a biruit fără voia Lui.

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: Dacă Iisus n-ar fi ieşit de bunăvoie în faţa celor ce L-au dus la cruce, ar fi dat prilej de sminteală atât slujitorilor iudeilor, care ar fi socotit că nu putea să fie Dumnezeu o dată ce a fost prins fără voia Lui, cât şi Apostolilor.)

Hristos întreabă pe cei ce vin să-L prindă, pe cine caută? Aceasta nu pentru că nu ştia (căci cum ar fi cu putinţă aceasta?), ci pentru ca să le dovedească, celor ce veniseră şi-L vedeau, că nici măcar nu-L puteau cunoaşte pe Cel pe Care-l căutau, iar pe noi să ne întărească în dreapta cugetare că El n-ar fi fost prins dacă n-ar fi venit El însuşi de bunăvoie în întâmpinarea celor ce-L căutau.

(Nota Părintelui Dumitru Stăniloae: Iisus ştia pe cine caută slujitorii şi ostaşii. Totuşi îi întreabă, ca să aibă ocazia să le spună că El este Cel pe care îl caută. El ar fi putut scăpa de ei dacă nu le-ar fi dat putinţă să-L cunoască prin autoprezentarea Sa. Iar prin aceasta ne lasă şi celor ce am urmat dovada că S-a predat morţii de bunăvoie.)

Căci, priveşte cum, întrebând direct: "Pe tine căutaţi?", aceia n-au răspuns: "Am venit să Te prindem pe Tine, Cel ce grăieşti", ci vorbesc ca de cineva care nu ar fi fost de faţă, nici în faţa ochilor lor: "Pe Iisus Nazarineanul".

Dar s-ar putea ca unii să spună, faţă de aceasta: Poate că ostaşul roman nu-L ştia şi nu-L cunoşteau nici slujitorii iudeilor. Noi răspundem că nu are dreptate cel ce spune aceasta: Cum nu L-ar fi recunoscut cei chemaţi la preoţie pe Cel ce învăţa în fiecare zi în Templu, după cuvântul Mântuitorului însuşi?

Dar, ca nu cumva unii încrezându-se în asemenea cuvinte, să vină la o astfel de cugetare necuvenită, dumnezeiescul Evanghelist prevăzând aceasta, a adăugat în mod necesar că, împreună cu ostaşii şi cu slujitorii, se afla şi Iuda, cel ce L-a vândut pe El.

Dar cum nu L-ar fi recunoscut vânzătorul pe Domnul? Vei spune poate că era noapte şi întuneric şi nu era uşor să vadă pe Cel căutat.

Dar cum n-ar fi de admirat autorul cărţii, care nu lasă neprevăzut nici acest amănunt? Căci a spus că au venit în grădină purtând felinare şi făclii. Deci, desfiinţată fiind şi această vorbărie, se arată demnitatea dumnezeiască a lui Hristos, Care Se înfăţişează celor ce-L căutau, deşi ei nu-L recunoşteau.

Pentru a le dovedi că erau atât de orbi încât nu-L puteau recunoaşte, El zice direct: "Eu sunt." Pe lângă aceasta, ca să arate şi lipsa de putere a mulţimii şi că toată puterea oricărui om nu e nimic faţă de tăria dumnezeiască negrăită, grăind cu cuvânt blând şi liniştit, răstoarnă la pământ mulţimea celor ce-L căutau, ca să aflăm că firii celor făcute îi este greu de purtat chiar şi un singur cuvânt al lui Dumnezeu, măcar că acesta este de oameni iubitor, după spusa din Psalmi: ***"Tu eşti înfricoşător şi cine va putea sta împotriva mâniei Tale?"*** (Ps. 75, 7).

Iar ca semn al căderii de obşte a neamului omenesc arată, în parte, fapta celor ce vin să-L prindă. De fapt, Proorocul Ieremia îi plânge pe toţi iudeii, zicând: ***"Casa lui Israel a căzut, nu este cine să o ridice din nou pe ea."*** (Amos 5, 2) Fapta întâmplată ne arată un chip al acestui adevăr, căci ne învaţă că va cădea tot cel ce va unelti răul împotriva lui Hristos.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Săptămâna patimilor - Pilat l-a întrebat pe Hristos: „Ce este adevărul?," şi nu a primit nici un răspuns. Hristos nu a vrut să răspundă la o întrebare greşită

Nu trebuie să întrebăm ce este adevărul, ci cine este adevărul. Pilat l-a întrebat pe Hristos: „Ce este adevărul?," şi nu a primit nici un răspuns. Hristos nu a vrut să răspundă la o întrebare greşită. ***Dacă Pilat ar fi pus întrebarea dreaptă: „Cine este adevărul?," ar fi primit răspuns. „Eu sunt adevărul," i-ar fi zis Hristos. I-ar fi zis ce le-a zis mai înainte şi ucenicilor: „Eu sunt calea, adevărul şi viaţa."***

Înţelegeţi, fraţilor, despre ce vorbesc? Vorbesc despre pricinile bătăii cu care Cel Preaînalt loveşte Europa atât de des. Una din pricinile de căpătâi este că omenirea eretică Europeană de-a lungul a, deja, mai multor veacuri Îi pune lui Hristos acea întrebare a lui Pilat: „Ce este adevărul?" De când s-au rupt de vechea Biserică apostolească şi drept-slăvitoare, ei au încetat să se mai întrebe „Cine este adevărul?" Căci dacă ar întreba drept „Cine este adevărul?," ar primi şi răspunsul drept. Adevărul e ipostatic, nu impersonal.

Adevărul e Dumnezeu, nu un lucru. Adevărul este Acela, nu acel. Acela e adevărul, care este întotdeauna acelaşi, nu acel ce se schimbă neîncetat. ***Adevărul este Dumnezeu cel în trei ipostasuri, întotdeauna acelaşi, neschimbat, nepieritor, de sine stătător, de necuprins, de nebiruit; Alfa şi Omega a tot ce viază; începutul şi sfârşitul a toată zidirea; vatra luminii nestinse; leagănul vieţii; izvorul înţelegerii şi al înţelepciunii; adâncul nesfârşit al nebiruitei puteri; înălţimea dragostei neînvinse, duh ce însufleţeşte toate; cuvânt ce toate le zideşte; bucurie ce întrece cântarea; pace ce întrece înţelegerea; iscusinţa ce***

întrece toată închipuirea; Artistul care pe furnici, pe albine, pe păsări şi pe oameni îi învaţă arta.

Dumnezeu e adevărul, fraţilor. Dumnezeu, nu un lucru. Cea mai însemnată deosebire dintre păgânism şi Creştinism este felul cum pun întrebarea despre adevăr. Păgânismul, şi cel vechi, şi cel nou, întreabă precum Pilat: „Ce este adevărul?" Creştinismul întreabă: „Cine este adevărul?" Păgânii răspundeau, şi încă răspund: „Adevărul este materia primă a tuturor lucrurilor, ori aer, ori apă, ori foc, ori pământ, ori eter, ori număr, ori electricitate."

Creştinii răspundeau: „Hristos este Adevărul. Dumnezeu este adevăr, nu lucrul." Adevărul nu se poate afla în cele zidite, ci în Ziditor. Adevărul nu va fi descoperit de cele zidite, dacă nu îl descoperă Ziditorul. Însă, auziţi şi vă bucuraţi, popoare ale pământului: Ziditorul ne-a descoperit adevărul, s-a arătat în trup, ca adevăr întrupat. Le-a spus oamenilor taine negrăite, a săvârşit fapte nemaiauzite, a biruit vrăjmaşi de nebiruit, a dăruit credincioşilor comori cereşti, nespus de bogate în toate cele ce pofteşte inima.

Cine este, oare, acela? întreabă ereticii Apuseni, păgânizaţi. El este Cel pe care voi l-aţi respins. El este Cel pe care l-aţi întrebat: „Ce este adevărul?" Şi pentru că El a tăcut şi nu v-a răspuns nimic, v-aţi luat după filosofii voştri ghicitori, care v-au gâdilat urechile de îndată ce acestea au început să vă mănânce. El este Cel care a spus: Eu spre aceasta m-am născut şi spre aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc pentru adevăr. (Io. 18:37)

El este blândul şi Atotputernicul nostru Hristos cel dreptslăvitor, tare în milostenie şi blând în smerenie, pe care l-au respins păgânii cei vechi şi cei noi – cei ce caută adevărul în lucruri, nu în Ziditor; cei ce caută o esenţă a lucrurilor, ca şi cum lucrurile ar putea avea o esenţă în afara Cuvântului lui Dumnezeu; cei ce şi-au aşezat filosofii pe tronul unde stătea odinioară Hristos, cei pentru care cultura preţuieşte mai mult decât dreptatea, cinstea şi vitejia. Înţelegeţi acum, fraţii mei, despre ce vă vorbesc? Vorbesc despre pricinile de neînlăturat ale războiului mondial ce tocmai a trecut, şi despre pricina din care încă unul, şi mai greu, se va abate peste lume – dacă lumea nu se va supune adevărului.

Lumea s-a depărtat de adevăr. Ce să mai vorbim de lumea păgânilor, lumea Creştină s-a depărtat de adevăr! Dar şi un pas mai departe de adevăr înseamnă o îndepărtare kilometrică de dreptate şi de cinste. Pentru aceasta, lumea Creştină a ajuns neadevărată, nedreaptă şi necinstită într-o aşa măsură, încât a întrecut popoarele necreştine. Din această pricină, adevărul cel veşnic a trebuit să îngăduie

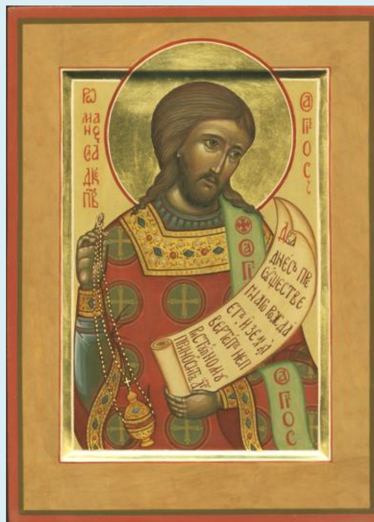
groaznice cutremure, tulburări şi urgii – pentru a scutura conştiinţa omenească şi a o curăţa de pleavă şi minciună.

Dacă mă întrebaţi ce e de făcut ca să ne mântuim, vă voi răspunde: să cunoaşteţi adevărul, şi adevărul vă va slobozi de toate relele. Hristos este adevărul şi mărturisitorul adevărului ceresc cel veşnic. Cunoaşteţi-l pe Hristos. Mărturisiţi-l pe Hristos în viaţa voastră de familie şi socială, iar Hristos vă va izbăvi de toate răutăţile făcătorilor de rele celor văzuţi şi nevăzuţi.

Amin.

(Sfântul Nicolae Velimirovici - Prin fereastra temniţei - pag.50, Cuvântul 15)

Sfântul Roman Melodul - Imnul despre lepădarea Sfântului Petru

Proimion I
O, bunule Păstor, Care sufletu-Ţi pui pentru oile
Tale,
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

Proimion II
Purtat de-nfricoşate valuri şi întors de vorba
unei fetişcane,
Petru zicea: „Hristoase Dumnezeule,
Bătut de vânturi, pe drept cuvânt, eu am slăbit
Şi de-o întrebare ispitit, în lepădare am căzut.
Însă cu lacrimi Ţie strig:
Grăbeşte, mântuieşte, Sfinte, pierdută turma Ta.

Proimion III
Alt val scufundător pe pământ fu tânăra copilă,
dar regăsind apoi pe cele înalte,
La tine aflu liman,
Doamne, lacrimile mele drept mijlocire voi aduce
Ţie
Şi la Tine voi striga, pentru aceasta:
Grăbeşte, mântuieşte, Sfinte, pierdută turma Ta.

1. Să ne înălţăm mintea, cugetul s-aprindem,
duhul să nu-l stingem,

Să înviem cu sufletul şi să ne sârguim
Ca iarăşi împreună să pătimim cu Cel Nepătimitor,
Să lepădăm cugetele cele de multe griji,
Să ne lipim de Cel de pe cruce
Cu toţii împreună cu el, de vreţi, la Caiafa-n sinedriu să mergem,
Să strigăm lui Hristos grăirile de-odinioară ale lui Petru
Şi de urcă pe cruce, ori în mormânt se pogoară,
Cu Tine-mpreună pătimim, murim şi Ţie strigăm:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

2. O, iubitorilor de Hristos, nu zadarnic amintirăm de Petru,
Ci pentru ca să ne sârguim către iubirea lui de prieten,
Iar nu către lepădarea şi fuga celui slab.
Căci Petru se-aprinse de fierbinţeala dragostei mai întâi,
Dar s-a fost stins de spaimă peste puţină vreme:
Însă Hristos, precum a primit osârdia aceluia
În acelaşi chip şi nenorocirea
Mai dinainte i-a ştiut-o Hristos,
Cunoscându-ne firea slabă şi plecată, trestie bătută de orişice vânt,
Tremurând veşnic în primejdii şi strigând:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută tuma Ta.

3. Aşadar, voi, iubitorilor de Hristos care pe Petru-l auzirăţi,
Plecaţi către mine urechile voastre, ascultaţi cuvintele Evangheliei şi prindeţi-le-n minte.
Căci zice Sfântul Matei în Evanghelia pe care a scris-o:
După ce au cinat a zis Hristos:
„Fiii mei, iubiţii mei ucenici, în această noapte
Toţi vă veţi sminti întru Mine şi vă veţi lepăda de Mine”.
Şi mai presus decât toţi, tulburându-se Petru, zise, cu falǎ strigând:
„Chiar dacă toţi se vor lepăda, eu nu mă voi

lepăda,
Ci alături de Tine voi fi şi voi muri pentru Tine
şi voi striga:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta."

4. Ce spui, Învăţătorule? strigă Petru,
Eu de Tine să mă lepăd?
Să Te părăsesc şi să fug?
Şi să nu-mi amintesc chemarea Ta şi cinstea
dată mie?
Eu încă mă frământ în sinea-mi cum mi-ai spălat
picioarele,
Şi Tu-mi spui: "Te vei lepăda de Mine," o,
Izbăvitorule?!
Încă mai cuget, Mântuitorule, cum vasul cu apă
ducând,
Te-ai plecat către picioarele mele, Tu, Cel ce
porţi pământul şi cerurile Ţii.
Şi cu mâinile cu care le-ai zidit, acum mie îmi
speli picioarele,
Şi strigi că mă voi sminti şi nu voi striga Ţie:
Grăbeşte, mântuieşte, Sfinte, pierdută turma Ta?

5. O, Cela ce eşti fără de prihană, Cel ce eşti
fără de sfârşit,
Dulceaţa sfintei Tale cine încă îmi stăruie în
gură,
De voi fi, vai mie, ca un trădător, eu, cel ales al
Tău,
Mai bine-mi este a muri decât a trăi,
Iar dacă amintirea tainei întreagă o voi pierde,
Taină pe care o cunosc, am văzut-o şi iarăşi o
văd,
Atunci cu mult mai bine-mi este mie de-a
alerga spre iad de viu,
Lipească-mi-se limba de cerul gurii mele
de mint sau de vreodată voi înceta să strig:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

6. L-aceste cuvinte, Cel ce pe om l-a plăsmuit

îi răspunse lui Petru:
„Ce spui, prietene Petre? Nu te vei lepăda de Mine? Nu vei fugi de Mine, nici nu mă vei depărta?
Şi Eu voiesc aceasta,
Dar credinta-ţi este nestatornică
Şi nicicum nu poate sta împotriva ispitei:
Aminteşte-ţi cum într-o clipită în mare te scufundai
De nu-ţi întindeam Ţie mâna?
Căci mergând pe mare ca şi Mine,
Curând însă te-ai clătinat şi pe dată te-ai pierdut,
Apoi te-am sprijinit pe tine, ce strigai şi ziceai:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

7. Iată şi acum, adevărat, adevărat spun Ţie,
Că mai înainte de-a cânta cocoşul
De trei ori mă vei trăda.
Şi ca atunci în valurile mării,
Îţi vei învălmăşi mintea şi o vei scufunda,
Încât de trei ori te vei lepăda.
Şi precum atunci strigând, iar acum plângând,
Mă vei afla mâna tizându-ţi ca şi la-nceput
Căci luând cu ea trestia, voi începe a scrie iscusit
Iertarea tuturor celor din Adam.
Trupul Meu pe Care-L vedeţi
Se face pentru Mine o coală de papyrus
Şi sângele Meu, cerneală
În care-inmoi pana ca să scriu,
Împărţind darul neîncetat celor ce strigă cu suspin:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

8. - „Acum dar," şi Petru răspunse: „că ai însemnat şi de câte ori mă voi lepăda de Tine,
Îmi voi arăta şi eu de faţă cu Tine cugetul meu, Mântuitorule,
Deşi Tu-l cunoşti mai dinainte ca eu să grăiesc, Iubitorule de oameni,
Totuşi îţi spun Ţie deschis cele ce şi eu cuget:
În faţa îngerilor şi a oamenilor şi în faţa Ta,

Ziditorule,
Al celor de sus şi al celor de jos, acum mărturisesc:
Şi de-ar fi să mor, nu mă voi lepăda de Tine,
Mântuitorule,
Cu Tine vreau să trăiesc, iar după Tine, să nu
trăiesc;
Pentru ce aş mai privi soarele făr-a striga Ţie:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

9. Pe de o parte, Petru, prietenul cel ales, de
râvnă plin,
De cealaltă parte, Ziditorul, mereu gata ca
iarăşi lui Petru-n ajutor să vină
Ca unul Care mai dinainte îi cunoştea alunecarea
şi nestatornicia firii
Acestea zicând şi auzindu-le Domnul,
Vrând ca cel dintâi la pătimire să se ducă
Prins de cei fărădelege, precum a voit,
Şi vândut de către Iuda, precum a ştiut:
Şi dus la Caiafa-n sinedriu;
Iar Petru de departe Îl urmă, ca să vadă sfârşitul
Şi văzându-l, se temu şi tremura de frică, strigând:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

10. La îndemnul multei sale râvne, apostolul
s-amestecă-n mulţime,
Şi-n mare grabă intră şi-nlăuntrul sinedriului
ajunse,
Vede-acolo
Focul legat şi iarba şezând pe scaun de judecată,
Pe Hristos stând în picioare înaintea arhiereului,
Şi, neputând suferi nenorocirea, a izbucnit în
lacrimi.
Îşi bătea pieptul şi zicea intr-ascuns:
„Eşti în lanţuri, Hristoase, şi îngădui acestea şi
le rabzi
Şi cu scuipări se-acoperă faţa de care serafimii,
tremurând şi-nfricoşându-se îşi ascund feţele,
grăind:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

11. Ei Te pălmuiesc peste obraz, iar eu trăiesc
şi mă ţin aproape de Tine?
Ei Te batjocoresc, Iubitorule de oameni, iar
pământul vede şi-i ţine şi nu se cască să-nghită
pe hulitori?
Ei hulesc şi cerul nu se-nfăşură, nu se strânge
Şi nu se mânie cei ce-ţi au sălaşul acolo?
Şi Mihail nu se-ntărâtă, văzându-Te acoperit de
palme şi ocărî?
Nu arde şi nu-i mistuie pe cei de pe pământ?
Şi Gavriil rabdă şi nu-i arde pe îndrăzneţi?
Chiar dacă toate puterile cereşti cele de sus ar
tăcea,
Eu mă zbucium şi mă cutremur şi strig Ţie:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

12. Pe când zicea acestea, Petru tăcu,
Şi cuprins de uimire, nu mai adăugă încă nimic,
Dar de îndată cel ce frumos a tăcut, rău mai
departe-a grăit,
Ca să se adeverească Hristos, adevărul,
Şi să se facă mincinos orice pământean.
Ce vom grăi dar, fraţilor?
Că s-a lepădat Chefa ca să se adeverească Ziditorul?
Să nu-mi fie mie aceasta să grăiesc astfel de
Hristos,
Ci voi cugeta aşa: că pe toate mai dinainte le
vede, le arată,
Şi mai dinainte-i întăreşte pe cei care strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

13. Petru se linişti puţin, precum am zis mai
înainte:
Puţin şi-a stăpânit din tulburare şi a şezut de-o
parte,
acolo-n sinedriu, frământat de gânduri, abătut.
Dar o slujnică îl măsură cu ochiul şi se-nvârtea
în jurul ucenicului,
Cercetându-l şi de sus şi de jos cu-amănunţime,

Îndată pricepu, şi către el strigă:
„Şi tu erai cândva cu Galileanul împreună.
N-am nici o îndoială!”
Răspuns-a Petru: „Nu ştiu ce spui,
Nu-L cunosc pe omul pe Care-L propovăduiesc cei ce strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

14. Apostole, îndată ai lăsat puterea, şi copila te-a doborât,
Dar trezeşte-te, ridică-te şi reînvie puterea cea dintâi, ca un luptător:
Căci lupta nu era împotriva unuia mai puternic decât tine.
Deci cum ai fost răpus de-o singură vorbă?
O slujnică se-apropie de tine care grăind pripit
Şi poate nedesluşit vorbele ce le-a zis către tine,
Şi de ele ca de un răget slăbindu-te, la bâiguiala ei,
i-ai răspuns: „Nu ştiu ce spui”.
Pentru ce dar te-a-nspăimântat o copilă şi nu ai strigat:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

15. Dreptul, socotind că slujnica a fost pusă de cei din sinedriu,
Părăseşte în grabă locul şi iarăşi aflând împiedecare la porţi,
Şi acolo căzu.
Căci altă slujnică venind, precum este scris,
Astfel grăi către cei ce erau înfierbântaţi
Că „şi acest bărbat era cu Nazarineanul împreună, aceasta e sigur.”
La acestea Chefa răspunse înspăimântat:
„Nici nu-L cunosc pe omul acela, nu-l ştiu pe El
Nu-L cunosc pe omul de care zic cei care strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

16. Nu-L cunoşteai pe omul acela, o, Petre, precum ai zis?
Nu-L cunoşteai pe omul?! Oare nu cumva prin

aceasta voiai să spui
Că nu-L cunoşteai nu doar pe omul, ci pe Dumnezeu?
Oare nu cumva te-ai grăbit să-i înveţi pe cei fărădelege
Că Dumnezeu era Cel răstignit?
Şi, deşi a pătimit cu trupul, purtătorul de trup,
Cel fără de sământă născut din Preacurata,
Este Dumnezeu şi nu moare, cu trupul murind:
Intru cele văzute, se lasă stăpânit,
Intru cele ce nu se văd, este neapropiat tuturor, afară de cei care strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

17. Te slăvim pe Tine, Stăpâne, căci este bună psalmodia:
Te cântăm pe Tine, Doamne, Care-ai răbdat toate,
Iar Petru, nimic dintru ale Tale suferind, Te-a lepădat.
Pe când Însuşi primeai biciuiri, Petru s-a lepădat,
Nimic răbdând cel luptat
Căci, deja de două ori doborât de femei,
A treia oară s-a doborât de alţii, bărbaţi
Căci peste puţină vreme, apropiindu-se, alţi câţiva împresoară pe Petru, şi el iarăşi se leapădă, cu jurământ.
Și-ndată cocoşul-l condamnă îi strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

18. Auzind cocoşul cântând, Petru cu temei a strigat:
Tânguindu-se cu lacrimi: „Vai mie, vai!
De aici unde mă voi duce? Unde voi şedea? Unde mă voi arăta?
Ce voi spune şi ce cuvinte voi grăi?
Ce voi lepăda şi ce voi primi îndărăt?
Ce voi face? Ce voi pătimi? Ce voi răbda?
Pe care dintre răni să plâng mai mult?
Pe prima, pe-a doua?
Căci întreit chin a venit peste mine
Şi de trei ori trădarea s-a abătut peste mine,

smeritul.
În chip nevăzut, am fost săgetat,
În chip văzut, am fost doborât.
Cum mi-am înălţat cugetul şi nu am strigat:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

19. Putere şi cântare eşti, Iubitorule de oameni,
Nu mă lepăda,
Acestea Petru zicea plângând,
Până ce a ajuns la ucenicii Mântuitorului.
Punându-şi mâinile pe cap, strigă:
Vai mie, vai, slujitorii lui Hristos,
Iată, deja profeţia lui Hristos s-a-mplinit
Pentru întreita mea lepădare!
Plângeţi odată cu mine şi vă tânguiţi, aşa zicându-mi:
Unde-ţi este setea şi râvna-ţi unde este?
Unde credinţa şi luarea-aminte cu paza?
Unde-ţi era cugetul ce se rătăcise şi pentru ce
pricină-ncetase-a striga:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

20. Dar Cel Multmilostiv Se birui de lacrimile
lui Petru
Şi-i trimise iertarea: iar când grăi tâlharului,
La Petru se gândea acolo pe cruce:
O, prietene tâlhar, cu Mine fii azi,
De vreme ce Petru azi m-a părăsit
Precum aceluia şi ţie şi celor ce Mă caută
Voi deschide cămara inimii Mele, căci Iubitor
de oameni sunt
Plângând, o, tâlharule, Mie ai strigat: „Pomeneşte-mă",
Iar Petru, tânguindu-se, strigă „Nu mă părăsi!"
Pentru aceasta şi eu, ca şi acela, zic împreună
cu cei ce strigă:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

21. Nimeni nu este fără de păcat, nimeni nu
este neclătit.
Nu fiţi puţin-credincioşi,
Eu singur sunt fără de prihană: pentru aceasta,

tuturor harul revărs.”
Dar asemenea, ar spune cineva aşa:
„De unde aceasta, o, omule,
Că Petru, căzând, iarăşi a fost chemat?”
Deja am arătat neabătut
Şi pentru aceasta a fost trimis darul lui Petru
oarecând
Căci glas îngeresc era cel ce grăia femeilor:
„Când grăiţi tuturor ucenicilor, grăiţi şi lui Petru
acestea: „Nu vă temeţi, zice Învăţătorul, ci strigaţi
tare:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

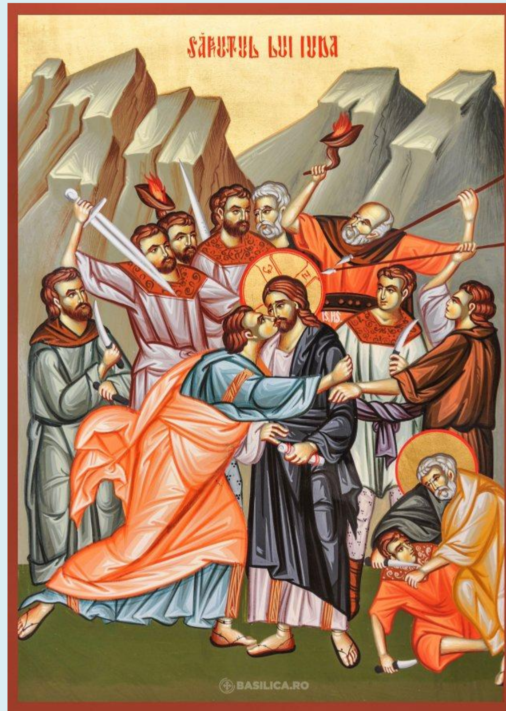
22. O, Sfinte Petre, ieşi, întâmpină pe Domnul
Şi primeşte-L pe El care spre tine grăbeşte
Din mormânt, ca din iatac de nuntă,
Căci prin mine, care sunt îngerul Lui,
Zice către tine unele ca acestea:
Nu lepăda iertarea, ci „rugaţi-vă, ca să nu cădeţi în
ispită!”
Aşadar, să nu cugete cineva că lui Petru nu i s-a
iertat atunci căderea.
Căci Hristos a venit pe pământ voind să dea
iertarea
Şi tot voind să dea iertare, S-a pironit pe cruce
Şi iertând, supus-a moartea celor ce strigau:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

23. *Iartă-ne, Stăpâne, strigaţi Ziditorului,*
Voi, cei de curând chemaţi,
De vreme ce gustarăţi din dulcele izvor şi bun
al colimvitrei,
Mai vârtos vă luminaţi şi nu doar vă botezaţi
făţarnic.
Şi nu cu vicleşug primiţi acum darul,
Ca nu cumva să zică Dumnezeu:
„Când au intrat, aceştia au întinat pământul Meu.”
Să nu fie dar acum acestea să le spui, Hristoase,
Ci degrabă să vii, să-i primeşti bucuros,
Împreună cu noi şi pe aceştia (cei de o credinţă)

care strigă Ţie:
Grăbeşte, mântuieşte, sfinte, pierdută turma Ta.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele pocăinţei)

Sfântul Roman Melodul - La trădarea lui Iuda

La trădarea lui Iuda [134] - Glasul II, având prooimionul – idiomelă prooimionul II – idiomelă şi strofele - idiomelă şi acrostihul: τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ποίημα [poem al smeritului Roman]

Mâinile Stăpânului picioarele lui Iuda spăla [135], pe când el, nelegiuitul, ca un hoţ în ascuns, ascuţea limba calomniatoare [136], o, Hristoase Dumnezeule! Dar de o asemenea neomenie scapă pe toţi cei ce se află în Biserica Născătoarei de Dumnezeu şi Îţi cântă: „Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi, Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”.

---

[134] *Ediţii: J. Pitra, Analecta Sacra, I, 13, pp. 92-100; Amfilochij, Supplément, pp. 13-15 (reproduce pe Pitra); K. Krumbacher, Romanos und Kyriakos, pp. 736-752; E. Pantelakis, Κοντάκια καὶ κανόνες τῆς ἐκκλη-σιαστικῆς ποιήσεως, Atena, 21921, pp. 34-50 (reproduce pe K. Krumbacher); G. Cammelli, Romano il Melode, pp. 258-283; N. Tomadakis, Ῥωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ ὕμνοι, vol. II, nr. 24, pp. 221-251 (editor B.Mandilaras); P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 17, pp. 122-131; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, pp. 68-97. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC.*

[135] *In 12:3.*

[136] *Ps 63:3, 139:3.*

Prooimion 2 [137]
Părinte ceresc, Bunule, Iubitorule de oameni, miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi, Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

1
Cine a auzit şi n-a înţepenit şi cine a văzut
şi nu s-a înspăimântat,
pe Iisus cu viclenie să fie iubit [138],
pe Hristos din invidie să se vândă,
pe Dumnezeu de bunăvoie prins?
Ce pământ a suportat îndrăzneala?
Şi care mare a îndurat să vadă fapta cea necuvioasă?
Cum nu se dărâmă cerul şi cum tăria nu s-a clătinat,
şi cum nu s-a oprit lumea,
atunci când s-au înţeles să vândă
şi să trădeze pe Judecător?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

2
Gând a gândit răul, când Ţi-a pregătit moartea
cel pe care l-ai iubit şi Te-a negat,
cel pe care l-ai făcut ucenic al Tău şi Te-a părăsit [139],
cel pe care l-ai cinstit şi Te-a calomniat,
atunci Tu, Milostive, Răbdătorule,
Vrând să arăţi ucigaşului iubirea Ta de oameni,
cea de nespus,
ai umplut ligheanul cu apă, ai aplecat capul,
Te-ai făcut Rob al robilor [140].
Iar Iuda Ţi-a dat picioarele,
ca să le speli, Mântuitorule!
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

3

---

[137] *În ediţia franceză a lui José Grosdidier de Matons (Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, p. 70) acest al doilea prooimion este prezentat ca prim prooimion al condacului.*
[138] *Mt 26:45, Mc 14:45, Lc 22:48.*
[139] *In 13:2.*
[140] *In 13:1-5.*

Cu apă ai curăţat picioarele celui ce a alergat
să Te vândă
şi cu tainică Hrană ai hrănit pe vrăjmaşul milostivirii
Tale şi pe cel gol de binecuvântarea Ta.
Ai înălţat pe cel sărac cu haruri [141],
ai făcut mare pe cel nemernic cu daruri,
l-ai îmbogăţit şi l-ai fericit.
A avut puterea să supună pe demoni cu vorba sa
şi să elibereze din chinuri;
dar nu s-a mişcat de toate acestea ucigaşul,
ci s-a depărtat de Tine.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

4
Cine a văzut om căruia să i se spele picioarele şi îndată
să se grăbească să lovească cu ele?
Cine a auzit de animal care să se îngrijească,
iar acela să alerge să doboare pe călăreţul său?
Domnul a spălat şi a hrănit,
impostorul alerga [şi] muşca asemenea
unui porc sălbatic.
Deşi era plină ieslea, deodată neomenosul
aleargă departe de Hristos
şi scoate spatele său, ca să se urce satana.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

5
Nedreptule, neomenosule, neîndurătorule,
trădătorule, vicleanule [142],
ce s-a întâmplat de te-ai lepădat?
Ce te-a făcut aşa de neghiob?
Ce te-a găsit de ai urât atât?
Nu te-a numit prieten al Său [143]?
Nu te-a numit Acesta „frate” [144],

---

[141] *Cu daruri duhovniceşti.*
[142] *2 Tim 3:3.*
[143] *Lc 12:4.*

chiar de a şi ştiut că eşti rău?
Banii ce îi dădeau pentru folosul tuturor
ţie ţi-a încredinţat [145].
Şi totuşi, tu, fără de pricină,
te-ai arătat nerecunoscător Acestuia.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

6
Atunci Petru s-a lăsat, când Cel Unul-născut
s-a aşezat să spele picioarele,
şi spune: „Doamne, Doamne,
nu vei spăla picioarele mele!” [146]
Ligheanul era acolo, plin cu apă,
Mântuitorul în picioare [stând] şi încins cu un ştergar,
asemenea unui rob cumpărat.
Cetele de sus ale îngerilor când au văzut
cântau cu frică şi uimire
şi nu s-a ruşinat neruşinatul, ci s-a întors împotriva Lui.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

7
Stăteau cu frică arhanghelii şi se mirau
oştirile cele nevăzute,
în timp ce pe Cel de neînţeles vedeau
de bunăvoie să îngenuncheze şi să slujească pe om.
Gavriil cu teamă spunea:
„Sfinţi îngeri, prieteni, priviţi în jos!
Petru întinde piciorul, iar Cel din Mamă Fecioară
îl primeşte şi-l spală.
Şi nu spală doar pe Petru,
ci şi pe Iuda împreună cu acela.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

---

[144] *Mt 12:49.*
[145] *In 12:6, 13:29.*
[146] *In 13:6-8.*

8
Spală marea cărămida, spală abisul pământul,
dar nu destramă forma sa,
ci o întăreşte şi îi limpezeşte esenţa.
Vedeţi câtă este iubirea Făcătorului;
iată, cât de mare este dragostea
Creatorului faţă de făpturile Sale!
Aceia întinşi, iar Acesta în picioare,
mănâncă şi oferă, le spală picioarele şi le curăţă,
iar picioarele oamenilor
nu se ard în mâinile Focului.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

9
Acestea a spus arhanghelul,
când Te-a văzut pe Tine Viţa
să hrăneşti mlădiţele Tale [147],
să le întinzi pe întreg pământul şi să le înalţi.
Iar Petru, primul Tău prieten,
al ucenicilor Tăi exemplu, conducătorul familiei Tale,
îndată ce Te-a văzut încins cu ştergarul,
cu tristeţe a spus:
„Tu îmi speli picioarele?
Niciodată nu voi lăsa să facă aceasta pe Mâna
care m-a făcut [148].
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

10
Somn purtător de moarte să îmi vină,
de Te voi lăsa pe Tine,
Cel Nemuritor să Te pleci în faţa mea, a muritorului.
Vrăjmaşul va râde de mine, de îmi vei face aceasta.
Nu ajunge că sunt al Tău?
Nu este destul că mă socotesc
[printre cei] aproape de Tine

---

[147] *In 15:1-2.*
[148] *In 13:7-8.*

şi primul dintre prietenii Tăi mă numesc?
Mai speli, însă, şi picioarele vasului de pământ [149],
Tu, Făcătorul lumii?
Şi picioarele cele stricăcioase şi încălţămintea mea
vrei Tu să speli, Mântuitorule?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!"

11
După ce asemenea cuvinte
a grăit apostolul către Învăţător,
a auzit: „De nu te voi spăla acum,
nu îţi voi da loc lângă Mine, ci vrăjmaş te voi numi" [150].
Şi doar ce a spus acestea Făcătorul,
frică şi tulburare a cuprins pe ucenic şi a răspuns:
„Domnul meu, de vrei să mă speli,
nu doar picioarele mele,
ci întregul meu trup [151]!
Iar şi iar, de vrei, spală-mă [152],
numai să nu mă lipsesc de cele ale Tale!
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!"

12
O, câte s-au întâmplat, dar Iuda prieten nu s-a făcut!
O, ce vorbe minunate şi ce fapte!
Dar vrăjmaşul nu şi-a schimbat părerea;
cel aspru nu s-a înmuiat,
căci pe când mânca Ceea ce mânca
şi bea Ceea ce bea, fără de credinţă a lovit cu piciorul,
precum se scrie [153].
Şi după ce a ieşit din stână, a mers spre fiarele sălbatice
lăsând pe mieluşei
şi lăsând Sânul cel mai dulce, din cel amar s-a alăptat.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,

---

[149] *Rm 9:23.*
[150] *In 13:8.*
[151] *In 13:9.*
[152] *Ps 50:4.*
[153] *Ps 40:9, In 13:18.*

Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

13
Degeaba nu s-a apropiat mai înainte
diavolul de vicleanul Iuda.
Iată, acum acesta a înaintat spre el [154],
cel care la început s-a dat înapoi
s-a făcut întru totul diavol.
În zadar l-au admirat mulţimile,
căci tuturor a fost invidios şi îndrăzneţ
către Făcător s-a arătat.
În zadar prin vorba sa orice boală se da înapoi,
căci boala necredinţei şi a iubirii de arginţi îl
cuprinsese. În el era rana.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

14
S-a ridicat şi a mers singur vicleanul către diavol
şi după ce a aflat adunarea ucigaşilor
pe Hristos, ca şi pe un străin,
L-a dat şi cu preţ mic s-a vândut.
„Ce vreţi să-mi daţi?” [155],
spune celor ce doreau să cumpere
Sângele Celui ce trăieşte şi împărăţeşte [156].
Ascultă, pământule, şi te înfioară!
Mare, aleargă, fugi, căci omor se pune la cale!
Se vorbeşte despre preţul Celui nepreţuit
şi înjunghierea Dătătorului de viaţă.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

15
Acum s-a arătat lăcomia lui,
acum s-a arătat patima cea nesătulă,
nesăţiosule, risipitorule, neîndurătorule,

---

[154] *Lc 22:3, In 13:27.*
[155] *Mt 26:14-15.*
[156] *1 Pt 1:23.*

neruşinatule şi lacomule, vicleanule,
iubitorule de arginţi [157]!
„Ce vreţi să-mi daţi?” [158],
spui celor ce doresc să cumpere Sângele Celui
ce trăieşte şi împărăţeşte.
Ce bun nu ai şi de care bun nu te-ai împărtăşit?
Când ai fost lipsit de ceva?
Împreună cu cele pământeşti şi cu cele cereşti ai avut
şi vinzi pe Dumnezeul tău?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

16
Toată bogăţia ai purtat, vistierie ai fost ce nu se golea.
În toate ai fost totdeauna bogat,
în mâini ţineai bani [159], iar în suflet pe Făcătorul.
Ce ai păţit, dar, sărmane,
de mergi acum la cei ce nimic nu au să-ţi dea?
Şi ce-ţi vor oferi, ce îţi vor da în schimbul
Celui ce li-L vinzi?
Cerul şi pământul sau toată lumea lor
în schimbul Aceluia?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

17
Mergi, omule fără de minte,
lămureşte-te, ţine pe loc obrăznicia ta,
îndrăzneaţa ta hotărâre o opreşte!
Vino în cele ale Tale, iar voi, neghiobilor,
faceţi-vă în cele din urmă înţelepţi [160]!
Nu te poţi târgui
şi nici voi, fariseilor, nu sunteţi vrednici să cumpăraţi
pe Atotţiitorul Hristos.
Şi chiar de Îl vei vinde, fără ca Acesta să o vrea,

---

[157] *2 Tim 3:3.*
[158] *Mt 26:14-15.*
[159] *In 12:6, 13:29.*
[160] *Ps 93:8.*

cine îndrăzneşte să Îl prindă?
Cine pune asupra Sa mâna, de nu îl va lăsa Acela?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

18
Sărac era Ilie şi a ars cu foc, ca unul puternic,
pe cei ce atunci s-au aruncat asupra lui;
două căpetenii cu câte cincizeci de bărbaţi,
ce au pornit cu îndrăzneală împotriva lui.
Ilie s-a făcut de nestăvilit,
câtă vreme Dumnezeul lui Ilie şi Domnul
de către cel neruşinat s-a dispreţuit [161].
O, ce nebunie mare!
Rob era Ilie al Celui ce acum este trădat
şi nici măcar ca profet nu a socotit trădătorul
pe Făcătorul profeţilor.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

19
Atât de îmbătat ai fost, nerodule,
de nesimţirea ta şi nu ai înţeles
Cine este Acesta pe care vrei să vinzi?
Măcar cei cu care te-ai înţeles te vor învăţa
Cine este Acesta pentru care te târguieşti.
Ai primit treizeci de arginţi [162],
nenorocitule, gândeşte-te care profet se vinde aşa!
Iosif, cel ce a fost chipul lui Iisus,
al Cărui preţ primeşti [163]!
Cu care [preţ] ispăşeşti în iad, având spânzurătoarea [164].
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

20

---

[161] *2 Rg 1:2-17.*
[162] *Mt 26:15.*
[163] *Fc 37:28.*
[164] *Mt 27:5.*

Milostiveşte-te, milostiveşte-te, milostiveşte-te!
Cât de jos a coborât ucenicul,
şi de câtă înălţime s-a lipsit!
Cât de mare a fost căderea lui! Cât de mult s-a lovit!
A căzut mai demult diavolul
ca un fulger [165]; pe acesta Iuda a invidiat.
Cu Hristos s-a pus şi cuiele a lovit cu piciorul
şi piciorul s-a zdrobit
şi în iad s-a mutat şi acolo şi-a luat plata.
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

21
În grabă vine nelegiuitul
şi pe Iubitorul de oameni cu viclenie îl sărută [166]
şi omoară în sufletul său
pe Cel ce a ales Patima şi a dat tuturor viaţă.
Oaie a lui Hristos era
şi lup s-a făcut Păstorului
şi ca o jivină s-a apropiat de El.
Sărut îţi dă? Care sărut, nebunule? Sărutul trădării.
Şi nu te ruşinezi că la vrăjmaş ai râvnit şi ai învăţat
voile sale?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

22
Aşteaptă puţin, nenorocitule, şi veşnică osândă vei lua.
Conştiinţa ta te va condamna,
ca să înţelegi ce ai făcut, murind cu moarte rea.
Pomul ţi s-a făcut călău
şi ai primit răsplata ce ţi se cuvenea.
Ce ţi-a folosit banul, iubitorule de bogăţie,
de vreme ce şi pe acesta îl vei da înapoi [167]
şi nu vei scăpa nepotrivit pocăindu-te,
căci ai trădat Bogăţia sufletească ce o ai avut,

---

[165] *Lc 10:18.*
[166] *Mt 26:49, Mc 14:45, Lc 22:47-48.*
[167] *Mt 27:3-5.*

pe Hristos?
Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!

23
Sfinte, Sfinte, Sfinte [168], Întreit Sfinte
Dumnezeule al tuturor,
păzeşte pe robii Tăi de trădare,
iar făptura Ta o readu la viaţă,
ca să se izbăvească de asemenea pericol!
Acestea, dar, cunoscând, fraţilor,
şi văzând căderea celui ce a făcut aceasta,
să păşim tare pe picioarele noastre!
Să punem tălpile pe treptele poruncilor Făcătorului
şi să ocolim drumul [ce duce] către iad,
strigând Mântuitorului:
„Miluieşte-ne, miluieşte-ne, miluieşte-ne pe noi,
Tu, care tuturor eşti îndurător şi pe toţi îi aştepţi!”.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

---

[168] *Is 6:3.*

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Cuvinte de folos duhovnicesc în Joia mare - Despre taina Sfintei Împărtăşanii 1

Invataturile Sfantului
Teofan Zavoratul

Slavă Ţie, Doamne! Ce zi luminată este la noi acum! Câţi oameni s-au împărtăşit de sfintele lui Hristos Taine! Bucuraţi-vă, suflete fericite! Domnul este în voi! Domnul este în voi, fiindcă însuşi a zis: ***„Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu rămâne întru Mine, şi Eu întru el ”*** (Ioan 6, 56).

Să ne bucurăm toţi cu bucurie de obşte. Cred că nu este familie din care să nu se fi împărtăşit cineva: prin urmare, nu este casă care să nu fie cercetată în chip deosebit de către Dumnezeu. Astfel, întreg oraşul nostru a devenit azi locuinţă a lui Dumnezeu – şi nu numai oraşul nostru, ci şi oricare alt oraş şi sat, toată Rusia, întreaga lume ortodoxă.

Acum, la Domnul este Cină mare. El saltă împreună cu sufletele şi este pretutindeni „totul în toate" – şi ca Izvor al bunătăţilor, şi ca Stăpân al inimilor. Iată esenţa acelei împărăţii pe care El a întemeiat-o pe pământ umplând pe toţi cu Sine, bine orânduindu-i pe toţi, insuflând cele de trebuinţă, dând putere, întărind în osteneli! ***O, de ne-ar ajuta Domnul să nu ne lipsim nicicând de petrecerea Lui în noi! Atunci, povăţuiţi fiind de El, cu toţii am merge, negreşit, pe calea cea mântuitoare, potrivit veşnicelor Lui planuri privitoare la noi.***

Şi iată, tocmai pentru aceasta, fraţilor, se cuvine a fi acum toată grija noastră! ***Domnul este în noi! Să ne îngrijim a-L ţine în noi pentru totdeauna.*** În ce-L priveşte, El este iubitor de împărtăşire. De asta a şi venit în lume: ca să fie în toţi. Şi n-ar pleca de la noi – dar ce să-i faci dacă noi, purtându-L în sine, începem să ne purtăm în aşa chip că El nu are cum să mai rămână în noi ?

Zilele trecute am curăţit şi am dereticat casa inimii în vederea primirii Domnului. Acum S-a pogorât în noi acest Oaspete mai presus de ceruri al sufletelor. Să ne îngrijim, deci, să-I dăm odihnă, să îi aducem mângâiere, să arătăm lucrare plăcută Lui.

Să ne îngrijim a-I da odihnă. Am înlăturat grijile şi distracţiile deşarte pentru acest răstimp, şi să nu mai facem dezlegare la ele. A fost statornicită deja modesta măsură de îndestulare a trebuinţelor trupeşti, şi fie ca această pecete a modestiei şi strictului necesar să rămână pe această parte a lucrării pentru ceea ce este stricăcios, de care nu putem scăpa. Am introdus în rânduiala treburilor casnice îndeletniciri evlavioase, şi fie ca acest lucru să rămână lege neschimbată a vieţii noastre. La aceasta iată ce să adăugăm: ***să ne înfrânăm de la răpirea de către gânduri, să nu îngăduim a fi tulburaţi de pofte, să nu încuviinţăm mişcările patimilor. Să ne aşezăm cu toată luarea-aminte şi cu toată dorirea noastră la intrarea în inimă, unde e Domnul, şi să alungăm în tot chipul orice poate strica liniştea, tihna Lui în noi – şi El se va odihni în noi.***

Să ne îngrijim a aduce Domnului mângâiere. ***Domnul e mângâiat de tot ce e curat, sfânt, bun cu adevărat: fiindcă El însuşi este Curăţia, Sfinţenia, Binele. Deci, înconjuraţi sălaşul Lui în voi cu încredinţări nefăţarnice de adevărurile Lui, cu hotărâri sfinte, cu imbolduri curate, fiind gata la tot binele arătat de poruncile Lui.***

Să ne îngrijim a arăta în noi lucrare pe placul Lui. Domnul este Cel ce lucrează toate. El lucrează toate în noi nu fără noi. Nu siluieşte libertatea noastră, ci aşteaptă ca noi înşine să ne dăm pe mâna Lui, altfel spus să-I dăm stăpânirea asupra noastră. Veniţi, deci, cu toate puterile duhului vostru – şi, căzând înaintea Lui, închinaţi-vă şi vă rugaţi Lui ca El să ia puterile voastre ca pe nişte arme şi să lucreze în ele sădind tot ce este bun şi mântuitor, smulgând şi nimicind tot ce e rău şi pierzător. ***Rugăciunea face să pătrundă puterea lui Dumnezeu în toate încheieturile firii noastre şi îi face lui Dumnezeu loc să lucreze în noi.*** Când vor fi în voi toate acestea, Domnul nu va pleca de la voi, fiind odihnit, mângâiat şi nestrâmtorat în ceea ce lucrează în voi.

În vremea de acum, a postului, bineînţeles că aveţi cu toţii o asemenea aşezare lăuntrică încât Domnul n-are de ce să fie nemulţumit de voi. Totul este la voi lin şi paşnic, atât în lucrările lăuntrice cât şi în purtarea dinafară. Vă gândiţi doar la ceea ce este bun; doriţi doar ceea ce este bun şi cred că rugăciunea nu se depărtează de gura voastră. O, de-ar fi aşa întotdeauna!

Dar ce urmează? Vine un praznic luminat, şi totodată anotimpul poate cel mai atrăgător al anului. Şi uităm tot. La început ne îngăduim distracţii uşoare şi împrăştieri uşoare ale gândurilor şi dorinţelor, ca pe o odihnă după ostenelile Postului Mare; după aceea, dăm pe nebăgate de seamă libertate şi mişcărilor pătimaşe, iar în continuare îngăduim înăuntrul nostru încuviinţare la ceea ce ne insuflă patimile sau împreunarea inimii cu ele. Şi atunci ce se întâmplă? Capul se pustieşte, inima e în tulburare, în faptele şi întreprinderile noastre e neorânduială; piere tot ce fusese dobândit prin osteneala postirii mântuitoare. Domnul este uitat – şi pleacă.
Iată, de asta să vă temeţi! Temeţi-vă de viitoarele distracţii şi împrăştieri. Faceţi-vă străjeri priveghetori asupra voastră şi a faptelor voastre, şi în toată vremea, de la o împărtăşire la alta, nicidecum să nu vă îngăduiţi ceea ce L-ar putea jigni pe Domnul şi v-ar putea lipsi de prezenţa Lui harică în voi, aşa încât fiecare nouă împărtăşanie să fie nu numai începutul sălăşluirii Domnului în voi, ci împărtăşire din ce în ce mai adevărată a Lui cu voi şi a voastră cu El.

Vreţi să vă înfăţişez cel mai simplu şi eficace mijloc de a reuşi în această întreprindere? **Nu uitaţi niciodată că Domnul e în voi.** Stăpânul casei, văzând un oaspete de seamă, nu îşi îngăduie nicicând să facă vreun lucru neplăcut aceluia: deci, câtă vreme ne vom aminti că îl purtăm în noi pe Domnul, Care a binevoit a Se sălăşlui în noi, conştiinţa noastră nu va îngădui nicicum ceva ce L-ar putea jigni.

Nici unul dintre noi n-ar vrea să facă ceea ce au făcut călăii Domnului în vremea pătimirilor Lui: deci, câtă vreme va rămâne în noi aducerea-aminte limpede şi puternică de petrecerea Domnului în noi, este cu neputinţă să slăbim priveghere asupra noastră înşine şi să îngăduim ceva ce poate să tulbure tihna Lui.

- *Aşadar, dacă vin gânduri rele, amintiţi-vă că Domnul e în voi şi încetaţi cu aceste gânduri: fiindcă îngăduinţa faţă de ele seamănă cu batjocurile slugilor care râdeau de Mântuitorul.*
- *Dacă vine vreo poftă a cărei împlinire este potrivnică poruncilor Mântuitorului, amintiţi-vă că Domnul e în voi şi nu îngăduiţi dorinţei voastre să se împlinească: fiindcă asta ar fi totuna cu a pleca genunchii şi a zice: „Bucură-te, împăratul iudeilor!”*
- *Dacă se aprinde vreo patimă, amintiţi-vă că Domnul e în voi, şi veţi afla putere pentru a stinge patima aceea: fiindcă altfel veţi semăna cu cei care strigau: „Ia-L, răstigneşte-L!”*

Aşa şi în toate celelalte. Reiese, deci, că aducerea-aminte de faptul că Domnul e în noi ne face să îndepărtăm cu grijă tot ce poate să îl jignească şi să curme rămânerea Lui în noi.

În acelaşi scop, ca această aducere-aminte să nu se depărteze de la noi, mergeţi cât se poate de des la biserică, mai ales la liturghii, şi acolo străduiţi-vă cu toată puterea ca în voi să ia naştere acele aplecări lăuntrice mântuitoare de care s-au umplut sufletele voastre în zilele acestea, şi mai ales conştiinţa marii mile de care v-aţi învrednicit acum. Amintindu-vă la liturghie de sfânta împărtăşanie, fără să vreţi vă veţi aminti şi de starea cea bună în care vă aflaţi atunci şi încă vă mai aflaţi, şi veţi dori să vă păstraţi în ea întotdeauna, să-L aveţi întotdeauna în voi pe Domnul.

Nici nu vă mai vorbesc de faptul că atunci când Domnul este în noi, totul este în noi: şi lumina cunoştinţei – curată şi netulburată nici de îndoială, nici de minciună şi pacea lui Dumnezeu care fericeşte, în care omul nu conteneşte a fi fericit nici în chinuri. În clipele de faţă, care dintre voi nu simte, în măsură mai mare sau mai mică, aceste bunătăţi? Deci, îngăduiţi-mi chiar în virtutea acestei bune stări în care vă aflaţi acum să vă rog: îngrijiţi-vă de păstrarea ei. Comparaţi starea voastră de acum cu cea în care ajungeţi când vă daţi pe mâna deşertăciunii şi patimilor – şi alegeţi ceea ce e mai bun. Cine este acum mai presus de voi? Deci, nu vă înjosiţi. Cine este mai fericit ca voi? Deci, nu vă aruncaţi în amărăciunea cea împovărătoare a vieţii nu după duhul lui Hristos.

„Însă toate acestea le ştiţi: fericiţi veţi fi dacă le veţi şi face”. Ce aproape este de noi binele nostru, şi cât de rar ştim să ni-l însuşim! ***Să ne rugăm, aşadar, Domnului, Preacuratei Stăpâne de Dumnezeu Născătoare şi tuturor Sfinţilor ca să ne înţelepţească a rândui toate aşa încât Cel ce ne-a cercetat acum să rămână în noi şi rămânând, să smulgă tot păcatul, toată patima şi tot cuvântul, lucrul şi gândul stricător de suflet, şi astfel să ne facă vrednici a fi pururea casă a Lui, intru slava preasfântului Său nume.***

Amin.

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Cuvinte de folos duhovnicesc în Joia mare - Despre taina Sfintei Împărtăşanii 2

Bucuraţi-vă, creştini ortodocşi, că v-aţi învrednicit să vă împărtăşiţi cu Sfintele lui Hristos Taine; şi cu atât mai mult bucuraţi-vă, cu cât v-aţi învrednicit de aceasta acum, când a fost rânduită [instituită] însăşi Taina împărtăşaniei. ***Acum Domnul i-a împărtăşit pe Apostolii Săi şi le-a poruncit să rânduiască în Sfânta Biserică aceeaşi împărtăşanie. Sfinţii Apostoli aşa au şi făcut. Iată că noi ne şi împărtăşim cu Preacuratul Sânge şi Preacuratul Trup al Domnului, spre tămăduirea sufletului şi trupului.***

Bucuraţi-vă, aşadar, cei care v-aţi învrednicit de marele dar pe care vi 1-a dat Dumnezeu - dar bucuraţi-vă cu frică. Spuneţi în sinea voastră: ***„Slavă Ţie, Dumnezeule! Slavă Ţie, Dumnezeule! Slavă Ţie, Dumnezeule!"*** Dar să nu vă împrăştiaţi cu gândurile şi simţămintele, şi cu toată fereala să vă păziţi şi sufletul, şi trupul. ***V-aţi pregătit pentru Sfintele Taine cu evlavie: dar să nu credeţi că totul s-a sfârşit şi nu mai e nevoie să vă osteniţi. Nu este aşa. Şi acum trebuie continuată osteneala. V-aţi ostenit pentru a primi darul: iar acum trebuie să vă osteniţi ca să-1 păstraţi şi să vă folosiţi de el în chip mântuitor.***

De ce credeţi că este rânduiala să ne împărtăşim şi în Săptămâna Mare? Printre altele, pentru ca cei ce se împărtăşesc să îşi aducă aminte de patimile Domnului şi să se teamă în tot chipul ca nu cumva să îi pricinuiască noi suferinţe după ce L-au primit în ei prin Sfintele Taine: căci Domnul continuă să pătimească şi acum. Doar atunci a pătimit de la iudeii necredincioşi, iar acum pătimeşte de la creştinii care după Sfânta împărtăşanie nu se străduie să trăiască creştineşte.

Atunci când ne împărtăşim, pe Domnul îl primim în noi. Inima noastră devine locuinţă pentru Domnul. Prin postire şi pocăinţă, această locuinţă a devenit curată si dereticată, şi Domnul are tihnă în ea. Dar dacă mai apoi va începe cineva să gândească răul, să dorească răul şi să facă răul, prin asta îi pricinuieşte Domnului nelinişte. Pentru Hristos este dureros să rămână într-o astfel de inimă, El va suferi în ea.

Vă voi lămuri acest lucru printr-o pildă: închipuiţi-vă că cineva ar fi chemat pe unul dintre voi la sine şi l-ar fi pus într-o cameră unde nu ai pe ce să te aşezi, prin ferestrele căreia bate vântul, prin tavanul căreia curge apă, pe podeaua căreia este umezeală şi în care muşcă şi ţânţarii. A se afla într-o asemenea cameră ar fi pentru acela dintre voi curată pătimire.

Şi Domnul suferă la fel în cei ce s-au împărtăşit atunci când ei nu păzesc după împărtăşire aşa cum se cuvine casa sufletului lor, atunci când în ei sunt gânduri, dorinţe şi simţiri, fapte şi cuvinte fără de rânduială:

- *fiindcă atunci când cineva se împrăştie şi dă frâu liber gândurilor sale este acelaşi lucru ca şi când pe Domnul L-ar trage curentul în casa sufletului;*
- *când cineva nu se gândeşte decât să mănânce, să bea şi să se veselească este acelaşi lucru ca şi când Domnul ar sta în umezeală în casa sufletului;*
- *când cineva zavistuieşte, osândeşte pe altul, îşi face râs de el, este acelaşi lucru ca şi când L-ar împunge şi răni pe însuşi Domnul;*
- *atunci când cineva este nesupus, leneş şi nu păzeşte rânduielile cuvenite, este acelaşi lucru ca şi când Domnul nu ar avea pe ce să Se aşeze în casa sufletului;*
- *când cineva ţine gânduri şi pofte rele, vrea să-şi însuşească bunuri străine, atunci Domnul nu îşi găseşte loc în sufletul lui aşa cum nu-şi găseşte cineva loc într-o cameră din pricina apei ce curge din tavan.*

Iată, vedeţi cum şi prin ce îl putem lipsi de linişte pe Domnul după ce L-am primit în noi prin Sfânta împărtăşanie, cum şi prin ce îi putem pricinui suferinţă şi durere - şi păziţi-vă de acestea.

Fiţi smeriţi, blânzi, iubitori de pace, nu vă supăraţi unul pe altul, ajutaţi oricărui nevoiaş, nu vă îngâmfaţi asupra altora şi, îndeobşte, fiţi plini de râvnă pentru toată virtutea: şi Domnul va avea în voi tihnă şi bucurie. Pentru aceasta şi El, la rându-I, vă va răsplăti cu bucurie şi vă va da toată mângâierea.

Trupul şi Sângele Domnului sunt un mare dar. Trebuie, deci, să şi cinstim darul acesta ca pe un mare dar: având dragoste, bunăvoire şi păzindu-ne pe noi înşine în tot chipul.

Vă voi povesti o întâmplare plină de mari învăţăminte. ***Un sectant a mers, silit de nu ştiu ce împrejurări, să se împărtăşească alături de creştinii ortodocşi. Părticica Sfintelor Daruri a primit-o, dar nu a întrebuinţat-o, ci a ascuns-o în batistă şi, mergând acasă, a pus-o, nu ştiu să vă spun de ce, într-un stup la albine - era prisăcar. Ei, şi acum luaţi seama ce au făcut albinele. Ele, deşi făpturi lipsite de raţiune, în această împrejurare s-au arătat mai cu minte decât omul. Îndată ce au văzut părticica din Sfintele Daruri, au lăsat pe loc munca lor cea obişnuită, au încetat a mai construi faguri şi s-au apucat cu toată grija şi iuţeala să facă o locuinţă cuviincioasă pentru Sfântul Trup al Domnului: au făcut un tron mic, apoi un disc, şi pe acel disc au pus sfânta părticică, acoperind totul cu o boltă ca şi cum ar fi construit o biserică sau un altar. După aceea, s-au aşezat împrejur în bună rânduială şi zumzăiau încet, de parcă lăudau pe Dumnezeu şi se rugau. Gospodarul, băgând de seamă că albinele au încetat să zboare, a mers să vadă ce s-a întâmplat. Deschizând stupul, s-a îngrozit, văzând cum dau albinele cinstire plină de cucernicie Trupului Domnului, pe care el îl dispreţuise. A trimis în grabă după preot, s-a pocăit de păcatul său, s-a împărtăşit şi a devenit pentru totdeauna cinstitor cucernic al Tainelor lui Hristos, părăsind secta.***

Iată că şi voi aţi primit acum Preacuratul Trup şi Preacuratul Sânge al Domnului. Asemănaţi-vă albinelor acelora şi arătaţi toată evlavia cu putinţă faţă de darul pe care l-aţi primit. Faceţi-vă ca mierea şi ca albinele. Mierea are bună mireasmă, iar voi să înălţaţi rugăciune; mierea are dulceaţă, iar voi să aveţi dragoste unii faţă de alţii; mierea are culoare plăcută, iar voi să aveţi purtare cuviincioasă în toate privinţele.

Albinele sunt iubitoare de osteneală, şi voi să iubiţi osteneala; albinele sunt curate, şi voi să iubiţi curăţia; albinele sunt ascultătoare, şi voi să fiţi ascultători - faţă de cine trebuie. Şi precum albinele acelea s-au aşezat cu rânduială [în ordine] în jurul părticelei şi zumzăiau, aşa şi voi să vă aşezaţi cu mintea în jurul Domnului şi să vă rugaţi Lui, mai ales în ziua de acum, cu rugăciunea cu care puteţi: şi Domnul va primi întoarcerea inimii voastre către El şi vă va binecuvânta.

Iată, v-am zis cum puteţi să-L lipsiţi de odihnă şi să-L faceţi să sufere pe Domnul, pe Care L-aţi primit, şi cum puteţi să-L odihniţi şi să îi faceţi plăcere. Fugiţi de prima alegere şi îngrijiţi-vă de cea de-a doua. De îl veţi odihni pe Domnul în acest

chip, şi El vă va odihni pe voi, şi vă va da vouă toată dăruirea [harisma] şi reuşita în faptele voastre.

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Cuvinte de folos duhovnicesc în Joia mare - Despre taina Sfintei Împărtăşanii 3

Rânduind [instituind] acum Taina Trupului şi Sângelui, Domnul a predanisit săvârşirea ei ca lege Sfinţilor Apostoli, iar Sfinţii Apostoli au predanisit-o Sfintei Biserici, în care ea şi rămâne şi lucrează nestrămutat. ***Sfânta Biserică cheamă pe toţi şi întotdeauna la Sfânta împărtăşanie, mai ales în vremea sfintelor posturi, încă şi mai ales în Sfânta Patruzecime, în care toate slujbele şi rânduielile sunt anume făcute pentru a-i pregăti pe credincioşi să primească în chip vrednic Trupul şi Sângele lui Hristos.***

Fiii ascultători ai Bisericii iau aminte cu smerenie la această chemare a ei şi în acest răstimp îşi îndeplinesc neabătut datoria lor creştinească. Şi pentru asta slavă lui Dumnezeu! Slavă lui Dumnezeu că măcar o dată pe an oamenii îşi curăţesc conştiinţa şi se împărtăşesc! Şi dă, Doamne, ca între noi să nu se afle dintr-aceia care de bună voie se lipsesc de acest dar al lui Dumnezeu!

Cei ce se lipsesc de el se lipsesc de Domnul - ***iar fără Domnul ce suntem? Fără Mine, spune Domnul, nimic nu puteţi face. Precum mlădiţa nu poate să aducă roadă din sine singură, de nu va rămâne în viţă, aşa nici voi, de nu veţi rămâne în Mine. Cela ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acesta aduce roadă multă*** (In 15, 4-5). ***Iar în Domnul cine rămâne? Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, întru Mine rămâne, şi Eu întru el*** (In 6, 56). Asta înseamnă că Sfânta împărtăşanie este un lucru vital. ***A te împărtăşi sau a nu te împărtăşi înseamnă a fi sau a nu fi creştin, a trăi sau a nu trăi în Hristos. De aceea şi adaugă Domnul: De nu veţi mânca Trupul Fiului Omului şi nu veţi bea Sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi*** (In 6, 53).

Aducându-ne aminte aceste cuvinte hotărâtoare ale Domnului, cazi în nedumerire: de ce la noi oamenii nu se împărtăşesc des? Cercetând nu demult o cărticică, am aflat în ea o povăţuire către cei care se împărtăşesc des. „Iată", m-am gândit, „fericită a fost vremea când aveai cui să dai poveţe de acest fel!" Iar la noi, dacă zici cuiva: „Mai împărtăşeşte-te şi în alt post afară de cel Mare", o să pară un cuvânt străin, aspru şi chiar nelalocul lui.

Acum, totuşi, nu vreau să vă conving să vă împărtăşiţi des, ci iată ce vreau. ***Fără Domnul, precum aţi auzit, nimic nu putem face şi nici măcar viaţă nu avem în noi. Domnul petrece în noi prin Sfânta împărtăşanie.*** De Sfânta împărtăşanie cei mai mulţi se apropie la noi o dată pe an. Şi atunci, dacă nu vrem să ne împărtăşim des, nu s-ar putea măcar să prelungim puterea acestei singure împărtăşiri pentru o vreme cât se poate de lungă, să rămânem în stare de împărtăşire de la o împărtăşire la alta? Dar ce zic eu: „Nu se poate?" Este neapărată nevoie să facem astfel. împărtăşeşte-te rar, dacă aşa vrei, dar atunci fă aşa ca să fii întotdeauna într-o stare ca şi cum abia te-ai fi împărtăşit: fiindcă numai asta va însemna că eşti în Domnul şi Domnul este în tine sau că trăieşti viaţă creştinească. Iar îndată ce pierzi puterea împărtăşaniei îl pierzi pe Domnul, încetezi şi să mai ai viaţă în tine.

Iată ce ni se cere. ***Puterea împărtăşirii este gustarea Domnului. A fi în stare de împărtăşire înseamnă a-L gusta necontenit pe Domnul sau a simţi cu simţurile duhovniceşti adăstarea Lui în noi şi puterea Lui.***

Întrebaţi: „Cum să ajungem la starea aceasta?" Înainte de toate, trebuie să nu-L silim pe Domnul să Se depărteze de la noi, iar apoi să ne ascuţim simţurile duhovniceşti spre a simţi palpabil că avem împărtăşire cu El. Făgăduinţa Domnului este nemincinoasă. Ceea ce a spus El, aşa şi este. Căci toate făgăduinţele lui Dumnezeu întru El sunt da, şi întru El sunt amin (II Cor. 1, 10). El a zis că rămâne chiar El în cei ce se împărtăşesc de Trupul şi Sângele Lui: aşa şi este. ***Domnul rămâne în toţi cei care se împărtăşesc cu vrednicie. Bucuraţi-vă, cei care vă împărtăşiţi de Dumnezeu! Şi nu respingeţi acest mare dar din smerenie mincinoasă ori dintr-o închipuire lipsită de limpezime a roadelor Sfintei împărtăşanii. Chiar dacă nu le simţiţi desluşit, Domnul este în voi, atâta vreme cât nu vă lipsiţi de adăstarea Lui din pricina vreunor păcate de moarte.***

Soarele luminează şi îşi arată puterea sa chiar dacă nu este văzut din pricina vreunor nori care îl acoperă; când se topeşte gheaţa mercurul termometrului nu urcă, deşi e multă căldură în jur; în timpul unui tratament se întâmplă ca doctoria să lucreze deja spre vindecare, însă bolnavul să se simtă tot slăbit şi neputincios.

Aşa şi aici: Domnul este în voi, însă lumina Lui nu se vede încă din pricina ceţii gândurilor de multe feluri, cu toate că această ceaţă este deja rărită de către Domnul; Domnul este în voi, dar căldura Lui încă nu se simte din pricina răcelii poftelor acestei lumi şi acestei vieţi, ce împresoară inima, chiar dacă acestea încep deja să se topească de focul Domnului; Domnul este în voi şi vă vindecă deja, însă ascunde puterea Lui vindecătoare, tot pentru binele vostru, sub neputinţele voastre cele văzute. Altfel spus, împărtăşirea cu Domnul s-a săvârşit deja şi lucrează în noi, insă din pricină că gustul nostru duhovnicesc nu este îndreptat nu o simţim şi nu o deosebim încă limpede.

Aşadar întăriţi-vă întru gândul că Domnul e în noi. Prin aceasta îl cinstiţi pe Dăruitor, cinstiţi şi darul, vă cinstiţi pe voi înşivă. Iar în virtutea acestui fapt vedeţi singuri ce se cade să faceţi. Se cade să avem toată grija cu putinţa că să nu ne lipsim cumva de Domnul, Cel ce petrece şi lucrează în noi într-ascuns.

Întrebaţi: „Cum să facem aceasta?" Răspund: „Să nu credeţi că pentru asta ar trebui să mutaţi munţi din loc. Nu. Mijlocul de întrebuinţat nu e deloc complicat.

Iată ce trebuie să faceţi:

1) să vă păziţi conştiinţa curată faţă de Dumnezeu, faţă de aproapele, în privinţa oricărui lucru şi oricărei fapte; pentru aceasta, orice aţi face să aveţi mărturia cuvântului lui Dumnezeu şi să faceţi cu smerenie şi osârdie, fără să îngăduiţi nici o mişcare a voii proprii şi nepăsării;
2) nici în cuvinte, nici în fapte şi nici într-un lucru, fie el mic sau mare, să nu îngăduiţi nimic ce ar putea să nu fie spre slava lui Dumnezeu şi să aducă vreo vătămare lucrării mântuirii voastre;
3) chiar dacă aţi avea întreaga lume, să fiţi în inima voastră ca nişte străini şi călători pe acest pământ, care nu au aici cetate stătătoare, ci caută pe ceea ce va să fie.

Iată, asta e tot!"

Aşadar luaţi seama: este nevoie de trei lucruri - să fim ca nişte străini şi călători, toate să le întoarcem spre slava lui Dumnezeu şi mântuirea noastră şi să ne păzim conştiinţa curată.

Nu mă voi întinde cu explicarea acestor lucruri. Voi spune doar că în aceste trei lucruri stă totul, precum o să vedeţi şi singuri atunci când veţi începe să lucraţi după îndreptarul lor.

Puneţi-vă în viaţă această rânduială şi străduiţi-vă să lucraţi întotdeauna potrivit ei: şi Domnul nu doar că va petrece nedespărţit în voi, ci deseori vi Se va face şi simţit. Această simţire, mai ales, vă va umple inima de fiecare dată când pentru păzirea rânduielii hotărâte va trebui să faceţi vreo silire şi jertfire de sine - şi veţi face acel lucru fără părere de rău, cu deplină şi osârdnică supunere faţă de voia lui Dumnezeu. Aşa mângâie şi întăreşte Domnul pe ai Săi, dându-le să afle în chip simţit că osteneala lor nu este în zadar şi calea lor nu este rătăcită. Şi cu cât are cineva mai multă râvnă şi osteneală, cu atât are parte de mai multe mângâieri, altfel spus gustări simţite ale Domnului - aceste împărtăşiri duhovniceşti de El.

Aici se petrece acelaşi lucru ca şi în lume când se arată soarele, se ascunde în nori, iar se arată şi iar se ascunde - apoi împrăştie toţi norii şi umblă singur, ca un împărat, pe toată tăria cerească.

Oare doreşte cineva să se ridice mai cu grabă la starea simţirii sau gustării necurmate a Domnului?

- *Să întrebuinţeze osteneala îndreptată dinadins spre educarea simţurilor noastre duhovniceşti;*
- *să-şi încordeze ochiul minţii spre a vedea tainele descoperirii dumnezeieşti, începând de la Sfânta Treime, prin facere şi răscumpărare, până la viitoarea reorânduire a tuturor;*
- *să deprindă urechea duhovnicească cu ascultarea şi luarea-aminte la insuflările lui Dumnezeu ce se întipăresc în inimă nemijlocit ori sunt vestite prin mijlocirea cuvântului lui Dumnezeu sau a altor îndrumări venite dinafară;*
- *să-şi înveţe gustul duhovnicesc cu gustarea a ceea ce este cu adevărat sfânt şi dumnezeiesc;*
- *să se obişnuiască a mirosi buna mireasmă a lui Hristos în bucuria, veselia duhovnicească, şi a pipăi atingerea focului Lui în căldura ce încălzeşte întreaga lui fiinţă duhovnicească şi sufletească şi trupească.*

Educarea simţurilor duhovniceşti desăvârşeşte lucrarea ostenelii întru urcarea către simţirea necontenită a împărtăşirii cu Domnul. Prin educarea lor cade peretele din mijloc care ne desparte de El. Când ochii sunt deschişi şi este lumină, vedem în chip firesc această lumină; când este bună mireasmă şi mirosul nu e bolnav, mirosim această bună mireasmă; când vom avea simţuri duhovniceşti educate şi curăţite vom fi în stare ca, prin mijlocirea lor, să îl primim pe Domnul în lucrările Lui în noi, după rânduiala fiecărui simţ - sau, altfel spus, ne vom afla în starea de gustare a Lui, în starea de necontenită împărtăşire.

Deci în acest chip sfinţiţi-L pe Domnul, fraţilor, în inimile voastre (v. I Petr. 3, 15). Şi El e Milostiv, va petrece întru noi şi ne va păstra în Sine şi cu Sine. Fie ca bunătatea Lui să vă dăruiască aceasta!

Amin!

16 aprilie 1865

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvânt în Joia mare - Cina cea de Taină a lui Hristos

Cina cea de Taină a lui Hristos este atât de tainică, de adâncă şi nesfârşit de însemnată, încât inimile noastre se umplu de cutremur: căci la această sfântă Cină Domnul Iisus Hristos a spălat picioarele ucenicilor Săi, a rânduit Taina Sfintei Împărtăşanii şi a săvârşit pentru întâia dată această Taină, pentru întâia dată i-a împărtăşit pe ucenicii Săi.

Domnul a arătat cu fapta preamarea Sa smerenie, spălând picioarele pline de praf ale ucenicilor, pe care acest lucru i-a uluit nespus: „Cum aşa, Marele nostru învăţător, Domnul nostru să ne spele nouă picioarele!” În mirarea lor, toţi tăceau şi s-au supus plini de fior Domnului Iisus Hristos. Numai înflăcăratul Petru nu a răbdat: ***„Cum! Învăţătorul meu, Domnul meu Iisus Hristos îmi va spăla mie picioarele! Nu, Doamne, nu ai să-mi speli picioarele!” – la care Domnul i-a răspuns: „Tu nu înţelegi ceea ce fac, dar mai târziu vei înţelege”. „Nu, Doamne, în veac nu-mi vei spăla picioarele”. „Dacă nu-ţi voi spăla picioarele, nu vei avea parte cu Mine”.***

Auzind vorbele acestea, Sfântul Petru s-a cutremurat. „Doamne! Doamne! Nu doar picioarele, ci şi mâinile spală-mi-le, spală şi capul meu, dar de împărtăşirea cu Tine nu mă lipsi!” iar Domnul i-a răspuns: „Celui curat nu trebuie să i se spele mai mult decât picioarele prăfuite”. Şi încheind această minunată, mântuitoare şi mare faptă a Sa, Domnul Iisus Hristos a zis: „Iată Eu, Domnul şi învăţătorul vostru, v-am dat pildă ca să vedeţi cum se cuvine să vă purtaţi şi voi. Dacă Eu, Domnul vostru, v-am spălat picioarele, şi voi sunteţi datori să vă faceţi acelaşi lucru unii altora” (v. In. 13, 4-15).

Cât de uimitoare este această faptă a Domnului! Domnul a spălat picioarele robilor Săi! Se mai întâmplase oare aşa ceva pe lume? Dar ***Domnul se purta în toate privinţele aşa cum nimeni dintre oameni nu se mai purtase, Domnul vorbea despre toate aşa cum nimeni dintre oameni nu mai vorbise. Suntem datori să ascultăm fiecare cuvânt al Lui cu multă luare aminte şi mult cutremur şi să ne străduim a pătrunde în sfântul lor înţeles.***

Ce înseamnă cuvintele pe care Domnul le-a spus Sfântului apostol Petru: „Dacă nu-ţi voi spăla picioarele, nu vei avea parte cu Mine”? De ce a rostit Domnul aceste spuse înfricoşătoare? Fiindcă Sfântul Petru se tulburase în chip atât de firesc şi nu putea nicidecum să-şi dea picioarele spre spălare Marelui său învăţător? De ce n-ar fi avut împărtăşire cu Hristos dacă I s-ar fi împotrivit până la capăt? Fiindcă n-a dat însemnătatea cuvenită acestei mari fapte a Domnului şi a cutezat să I se împotrivească fără să-L înţeleagă. ***Trebuie să avem evlavie adâncă faţă de Domnul Iisus Hristos şi să primim cu frică şi cutremur fiecare cuvânt al Lui, fără a îndrăzni vreodată să ne abatem de la voia Lui cea dumnezeiască.***

El a zis: Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot. Şi voi sunteţi curaţi, dar nu toţi (v. In. 13, 10). Aşadar, le lipsea ceva. ***Erau curăţiţi şi sufletele lor erau sfinţite în urma celor trei ani petrecuţi cu Domnul Iisus Hristos şi a învăţăturii pe care o primiseră în inimile lor. Erau curaţi. Dar dacă Domnul a găsit că este neapărată nevoie să le spele picioarele pline de praf, înseamnă că rămăsese în ei o oarecare neputinţă păcătoasă omenească, iar Domnul voia ca ei să fie întru totul sfinţi şi fără de prihană înaintea lui Dumnezeu.***

Aceasta e o lecţie pentru noi. Suntem datori să ne aducem aminte întotdeauna de mulţimea necurăţiei din noi, chiar şi după ce ne-am pocăit şi ne-am împărtăşit cu Trupul şi Sângele Domnului. Şi numai Domnul poate spăla această necurăţie. Suntem datori, de asemenea, să ne amintim şi să împlinim porunca lui Hristos: ***Deci, dacă Eu, Domnul şi învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori ca să spălaţi picioarele unii altora: că v-am dat vouă pildă ca precum v-am făcut Eu vouă, şi voi să faceţi*** (In. 13, 14-15).

Ce înseamnă să ne spălăm picioarele unul altuia?

- *Înseamnă că suntem datori să ne smerim adânc în faţa tuturor oamenilor, să nu ne semeţim în faţa nimănui, să îi slujim pe toţi aşa cum a slujit Domnul Iisus Hristos.*

- *Înseamnă că suntem datori să slujim aproapelui în toate, după cuvântul Domnului:* ***Care între voi va vrea să fie mai mare, să fie slujitorul vostru*** *(Mt. 20, 26).*

Fără nici o silă, fără nici un dezgust trebuie să spălăm, să legăm şi să doftoricim rănile trupeşti urât mirositoare, pline de puroi ale fraţilor noştri. Tot cu mare smerenie şi dragoste trebuie să doftoricim şi rănile duhovniceşti ale fraţilor noştri, să purtăm neputinţele celor neputincioşi, aşa cum porunceşte apostolul Pavel; să le slujim, nu să le fim stăpâni; să nu poruncim nimănui, ci să ne facem slugă tuturor.

Domnul a săvârşit şi un alt lucru, încă mai însemnat, la Cina cea de Taină din ziua a cărei pomenire o facem acum plecându-ne în rugăciune, în această zi, Domnul Iisus Hristos a întemeiat cea mai mare dintre Tainele creştineşti: Taina Împărtăşaniei.

El a săvârşit un lucru neobişnuit de tainic şi de sfânt: a luat pâinea, a binecuvântat-o, şi-a înălţat privirile către cer, a lăudat pe Dumnezeu, a frânt pâinea şi a dat-o ucenicilor Săi spunând uluitoarele, cu totul neobişnuitele cuvinte pe care le auziţi la fiecare Sfântă Liturghie: ***Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor. După aceea, Domnul Iisus Hristos a binecuvântat potirul cu vin şi, dându-l ucenicilor, a grăit: Beţi dintru acesta toţi: acesta este Sângele Meu, al Legii celei Noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. Aceasta să faceţi spre pomenirea Mea*** (Mt. 26, 28; Lc. 22, 19). Noi facem asta spre pomenirea Lui în fiecare zi la Sfânta Liturghie prin Taina Euharistiei. Mai înainte, El spusese: ***Eu sunt Pâinea vieţii… Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci – iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul Meu… Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi*** (In. 6, 48-51, 53-56).

Aceste cuvinte au fost atât de şocante când oamenii le-au auzit pentru prima dată încât mulţi, chiar dintre ucenicii Lui, L-au părăsit, neputând înţelege cum avea El să le dea de mâncat Trupul Său şi de băut Sângele Său, cum putea să îşi dea numele de „Pâinea Cerească”.

Dar cei doisprezece apostoli, pe care Domnul Iisus Hristos i-a întrebat: „Nu vreţi şi voi să Mă părăsiţi?”, i-au răspuns prin gura Sfântului Apostol Petru: „Doamne, unde să mergem? Doar Tu ai cuvintele vieţii veşnice” (v. In. 6, 67-68). Apostolii au primit, au făcut loc în inimile lor pentru cuvintele tainice ale Domnului, au crezut în faptul că Domnul Iisus Hristos este Pâinea vieţii, care s-

a pogorât din cer – iar acum, la Cina cea de Taină, când El le-a dat Trupul şi Sângele Său sub chipul pâinii şi al vinului, şi-au amintit cu adâncă credinţă de ceea ce le spusese Hristos.

Şi noi, creştinii, suntem datori să primim în inimile noastre aceste mari şi sfinte cuvinte ale lui Hristos, suntem datori să ne amintim ce ne-a spus Hristos în minunatul Său cuvânt despre viţa de vie: ***Eu sunt Viţa cea adevărată şi Tatăl Meu este lucrătorul. Orice mlădiţă care nu aduce roadă întru Mine, El o taie, şi orice mlădiţă care aduce roadă, El o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă. Acum, voi sunteţi curaţi, pentru cuvântul pe care vi l-am spus. Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi în Mine. Eu sunt Viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă – şi le adună, şi le aruncă în foc, şi ard*** (In. 15, 1-6).

Dacă noi suntem mlădiţe ale Viţei lui Hristos, înseamnă că ne hrănim cu seva acestei Viţe, aşa cum viţa de vie obişnuită se hrăneşte cu seva pe care o primeşte de la rădăcinile sale. Nu putem trăi fără această hrană tainică primită de la Viţa lui Hristos, ale cărei mlădiţe El ne-a învrednicit să fim.

Dar care este seva Viţei lui Hristos? Este Sângele Lui, este Trupul Lui, pe care El ne porunceşte să le bem şi să le mâncăm. Iar dacă nu ne vom hrăni cu Trupul lui Hristos şi cu Sângele lui Hristos, atunci, aşa cum a zis Domnul, nu vom avea viaţă în noi şi El nu va petrece întru noi, şi noi întru El.

Iată cât de însemnată este această Taină a împărtăşirii cu Trupul şi Sângele lui Hristos, pe care Domnul însuşi a întemeiat-o acum la Cina cea de Taină, poruncindu-ne să o săvârşim spre pomenirea Lui. ***Suntem datori să credem din toată inima în faptul că, împărtăşindu-ne cu Trupul şi Sângele lui Hristos sub chipul pâinii şi al vinului, cu adevărat mâncăm Trupul lui Hristos şi bem Sângele Lui. Şi nimeni dintre noi să nu se îndoiască văzând că pâinea rămâne pâine şi vinul rămâne vin şi că ele au gust de pâine şi de vin. Să nu se îndoiască nimeni de faptul că nu sunt pâine simplă şi vin simplu, ci adevăratul Trup şi adevăratul Sânge al lui Hristos.***

Dat fiind că noi avem dezgust faţă de carnea crudă şi nu putem bea sânge, Domnul nu ne pune să mâncăm Trupul Lui şi să bem Sângele Lui sub chipul cărnii şi al sângelui. ***În Taina Euharistiei, Domnul săvârşeşte prefacerea pâinii şi a vinului***

în Trupul şi Sângele lui Hristos, şi trebuie să credeţi cu toţii în faptul că această prefacere are loc cu adevărat.

Nimeni nu trebuie să creadă, asemenea protestanţilor, că Liturghia este doar o imagine a ceea ce a săvârşit Domnul nostru la Cina cea de Taină, faţă de care ar avea numai o asemănare formală.

Mulţi s-au îndoit de faptul că pâinea şi vinul se prefac cu adevărat în Trupul şi Sângele lui Hristos. De multe ori Domnul i-a învăţat minte în chip minunat. De pildă, a ajuns până la noi prin predanie următoarea întâmplare adevărată.

O oarecare femeie din Roma cocea prescuri şi le aducea Sfântului Grigorie Dialogul, papa Romei. Odată, când Sfântul Grigorie, urmând să o împărtăşească, spunea cu voce tare rugăciunea dinaintea împărtăşirii, ea a zâmbit.

Papa a întrebat-o: „De ce zâmbeşti?”

„Cum să nu zâmbesc”, a răspuns ea, „când am copt pâinea asta cu mâna mea, iar tu spui că este cu adevărat Trupul lui Hristos?”

Sfântul Grigorie şi-a înălţat ochii către cer şi s-a rugat lui Dumnezeu ca El să o încredinţeze pe femeie că se va împărtăşi cu adevăratul Lui Trup şi Sânge.

Şi, cu rugăciunile lui, femeia a văzut în loc de pâine şi de vin Trup şi Sânge omenesc, şi s-a cutremurat de frică.

Iar Sfântul Grigorie s-a rugat din nou, iar Trupul şi Sângele Domnului au căpătat din nou înfăţişare de pâine şi de vin.

Despre faptul că în Taina Euharistiei, care se săvârşeşte la Liturghie, se săvârşeşte cu adevărat neasemuita minune a prefacerii pâinii şi vinului în Trupul şi Sângele lui Hristos a dat mărturie Domnul şi prin alt mijloc – fiindcă ***ştim şi din Viaţa Cuviosului Serghie din Radonej că, săvârşind el Liturghia şi chemând Duhul Sfânt, când a rostit cuvintele săvârşitoare ale acestei mari Taine: „Prefăcându-le cu Duhul Tău Cel Sfânt”, unul dintre sfinţii lui ucenici l-a văzut pe Cuvios înconjurat cu totul de văpaie, după care acea văpaie, depărtându-se de la el, s-a făcut ghem şi a intrat în potirul cu Sfintele Daruri.***

Oare nu ne ajung dovezile acestea? Oare le vom socoti drept legendă? N-au decât

să vorbească de legende necredincioşii – însă noi credem că lucrurile stau aşa cu adevărat; iar episcopii şi preoţii care săvârşesc cu mare evlavie Taina Euharistiei, simt limpede că se petrece o Taină foarte mare, simt cum Se pogoară Duhul Sfânt asupra pâinii şi a vinului.

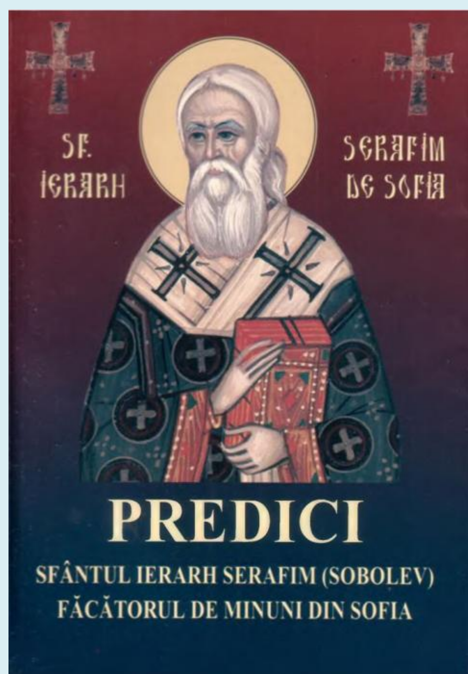
Deci, să întindem mâinile şi picioarele noastre murdare Atotmilostivului Domn Iisus Hristos şi să-L rugăm să spele murdăriile noastre. Şi după ce le va spăla prin Taina pocăinţei, ne vom apropia de marea Taină a împărtăşaniei cu frică şi cutremur, cu credinţă adâncă în faptul că sub chipul pâinii şi al vinului ne împărtăşim cu Trupul şi cu Sângele lui Hristos, că se împlinesc asupra noastră **cuvintele lui Hristos:** ***Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu întru Mine rămâne şi Eu întru el.***

Amin.

3 mai 1945

(Din: Sfântul Luca al Crimeei, "Predici", Editura Sophia, Bucureşti, 2010)

Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) - Cuvânt în Joia mare - Despre cum trebuie să ne împărtăşim şi despre roadele acestei mari Taine când ne împărtăşim întru dragostea lui Hristos

Ţinut în Biserica rusă ”Sfântul Nicolae“ din Sofia, la 5/18 aprilie 1946

Astăzi Sfânta Biserică aminteşte instituirea la Cina cea de taină a Sfintei Taine a Euharistiei. Aici, pentru prima dată, ucenicii lui Hristos s-au făcut părtaşi Trupului şi Sângelui Lui, au primit o asemenea Taină, fără de care nu avem mântuire, fără de care nu putem avea o viaţă sfântă şi fericită. Dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului, - a spus Domnul - şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi (Ioan 6, 53).

Această învăţătură dumnezeiască despre necesitatea mântuitoare a Tainei euharistice este cuprinsă în cuvintele lui Hristos: ***Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne în Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără de Mine nu puteţi face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard (Ioan 15, 5-6).*** Să ne unim atât de strâns cu Hristos, precum se uneşte ramura de trunchiul său, nu putem altfel decât prin Taina euharistică. Este clar că, precum ramura ruptă din pom se usucă şi moare, la fel vom muri şi noi şi nu numai pentru această viaţă, ci şi pentru cea

viitoare si veşnică, dacă nu ne vom afla în comuniune cu Hristos prin Taina Dumnezeiştii Euharistii.

Neluând în seamă această învăţătură a lui Hristos despre această Taină, pot fi întâlniţi între ortodocşi destui oameni, care nu se împărtăşesc de-a lungul multor ani. Unde se vor duce sufletele unor asemenea ortodocşi după moarte? Cu siguranţă, numai în locul chinurilor veşnice ale iadului.

Totuşi, vor rămâne în afara Cămării cereşti şi fericirii veşnice a Raiului şi aceia dintre noi, care primesc Taina euharistică nu aşa cum ar trebui s-o primească. ***În fond, aici problema constă nu în împărtăşirea cu Sfintele Taine, ci în felul cum trebuie să ne împărtăşim.*** La această întrebare Sfânta Biserică ne răspunde prin povestirea evanghelică despre Cina cea de Taină, prin cuvintele troparului din Joia cea mare şi prin cuvintele slujbelor din acestă zi. Ea ne previne să nu ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele lui Hristos precum s-a împărtăşit Iuda-vânzătorul. El s-a împărtăşit spre judecată şi osândă, fiind cuprins de patima iubirii de arginţi. Treptat, această patimă l-a robit, iar la momentul vânzării Domnului, ea a ajuns să împărăţească în sufletul lui Iuda. El a uitat cât de multă milă a vărsat asupra lui Domnul.
Sfântul Ioan Gură de Aur spune că atunci când apostolii au fost trimişi la propovăduire, Iuda, împreună cu alţi ucenici ai lui Hristos, a primit darul tămăduirii oricăror neputinţe ale oamenilor, darul învierii morţilor, şi în puterea acestor daruri el a săvârşit tămăduiri de diferite boli şi a înviat morţi. La Cina cea de Taină, Domnul şi-a arătat şi înaintea lui Iuda smerenia extremă şi i-a spălat picioarele. În grădina Ghetsimani, chiar în momentul vânzării, Mântuitorul l-a numit prieten, ca răspuns la sărutul trădător. Toate acestea le-a uitat Iuda, predându-se cu totul patimii iubirii de arginţi. De aceea, cum s-a împărtăşit cu Trupul şi Sângele lui Hristos, satana a intrat definitiv în sufletul lui şi l-a dus la vânzarea lui Hristos. Dar patima iubirii de arginţi a lui Iuda nu s-a mărginit cu vânzarea Domnului. Păcatul l-a dus până la deznădejde, iar apoi la sinucidere.

Atunci cum trebuie să ne împărtăşim noi cu Tainele lui Hristos, iubiţilor? Aşa precum s-au împărtăşit sfinţii apostoli. Ei au primit această mare Taină fiind cuprinşi de dragostea lui Hristos. Inimile lor se topeau de această dragoste pentru El. Sfântul Ioan Teologul s-a culcat pe pieptul Domnului. Toţi ceilalţi apostoli, se înţelege, fără Iuda- vânzătorul, nu puteau să-şi stăpânească această dragoste şi o arătau prin a fi gata să moară pentru Hristos. Cu adevărat, ei ar fi murit împreună cu dumnezeiescul învăţător, dacă El n-ar fi spus celor veniţi după El în grădina Ghetsimani: Deci, dacă Mă căutaţi pe Mine, lăsaţi pe aceştia să se ducă (Ioan 18, 8).

Aşa să ne împărtăşim şi noi, iubiţii mei fii, în dragostea lui Hristos. Dacă această dragoste va fi în noi, atunci nici o patimă nu ne va robi şi nu vom cădea de la El prin nici un păcat, căci după cuvântul apostolului: ***Dragostea nu cade nicidată (I Corinteni 13, 8).***

Dacă această dragoste va fi în noi, atunci vom împlini toate poruncile mântuitoare, căci Domnul a spus: ***De Mă iubiţi, păziţi poruncile Mele... Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu... Cel ce nu mă iubeşte nu păzeşte cuvintele mele (Ioan 14, 15; 23-24).*** Prin păzirea poruncilor dobândim curăţia copilărească, nevinovată, când Sfintele lui Hristos Taine lucrează asupra noastră uimitor.

Sfântul Ioan Gură de Aur, în lucrarea sa despre educarea copiilor, spune că primirea Trupului şi Sângelui lui Hristos de către copiii nevinovaţi lucrează asupra lor uimitor, mai ales în timpul bolii. Sufletul pruncului simte o mângâiere şi bucurie de la această Taină, iar trupul se vindecă de orice boală.

Acest adevăr ni-1 descoperă foarte bine în lucrările sale marele nostru episcop teolog Teofan Zăvorâtul.
Părintele Ioan de Kronştadt, în cartea sa „Viaţa mea în Hristos“, mărturiseşte că primirea Trupului şi Sângelui lui Hristos de către copiii nevinovaţi este cel mai bun medicament pentru bolile lor: „Şi de câte ori, - spune el, - am împărtăşit pruncii bolnavi, de fiecare dată se vindecau chiar de cele mai grele neputinţe.”

Împărtăşirea cu dumnezeieştile Taine, dacă avem dragoste pentru Hristos şi împlinim poruncile Lui, ne transmite o vioiciune şi putere deosebite.

Părintele Ioan de Kronştadt însuşi este în acest caz o dovadă minunată a acestui adevăr. Nu rareori el dormea doar două ore pe noapte, dar cu toate acestea petrecea toată ziua într-o activitate intensă în slujbe şi rugăciuni neîntrerupte pentru tămăduirea bolnavilor şi mângâierea pătimitorilor.

Datorită dragostei pentru Hristos şi împlinirii poruncilor Lui, noi primim de la Sfânta împărtăşanie o bucurie dumnezeiască, după promisiunea lui Hristos: ***Dacă păziţi poruncile Mele, veţi rămâne întru iubirea Mea..., ca bucuria Mea să fie în voi şi ca bucuria voastră să fie deplină (Ioan 15,10-11).***

Iar această bucurie a Sfintei împărtăşanii întotdeauna şi neschimbat au simţit-o bineplăcuţii lui Dumnezeu, toţi adevăraţii următori ai lui Hristos.

Dacă, în sfârşit, ne vom împărtăşi în dragoste pentru Hristos, atunci lumina dumnezeiască a acestei Taine ne va însenina. Această lumină va izgoni de la noi diavolii, care, ca duhuri ale întunericului, nu suportă lumina dumnezeiască; ea va arde şi va nimici în noi patimile, şi noi ne vom lumina cum s-au luminat de la Sfânta împărtăşanie apostolii la Cina cea de Taină, despre care povesteşte troparul de azi prin aceste cuvinte: Când slăviţii ucenici la spălarea cinei s-au luminat...

Lumina acestei Taine înfricoşătoare, fiind moştenirea noastră, va merge cu noi în lumea cealaltă. Ea va izgoni pe toţi dracii, când sufletele noastre vor trece prin vămile văzduhului şi ni se va face izvor de bucurie veşnică în Împărăţia lui Hristos cea cerească.

Vă felicit, iubiţilor întru Hristos fii, că aţi primit Trupul şi Sângele lui Hristos. Din toată inima vă doresc să nu vă împărtăşiţi precum s-a împărtăşit Iuda-vânzătorul, ci ca sfinţii ucenici ai lui Hristos, la Cina cea de Taină. Să dea Dumnezeu ca după această împărtăşire, toate patimile, daca le-aţi avut, să nu se mai întoarcă niciodată. Dragostea pentru Hristos să se sălăşluiască în voi împreună cu împlinirea neabătută a tuturor poruncilor dumnezeieşti. Atunci Sfânta împărtăşanie va fi izvorul tămă-duitor al tuturor neputinţelor voastre trupeşti şi sufleteşti. Atunci vioiciunea, puterea şi bucuria dumnezeiască vă vor fi întotdeauna prezente. Atunci lumina harică a Trupului şi Sângelui lui Hristos primit de voi vă va lumina totdeauna, iar după moartea voastră, Domnul va împlini în voi cuvintele Sale: Atunci cei drepţi vor străluci ca soarele în Împărăţia Tatălui lor (Matei 13,43). Amin.

(Extras din cartea: Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) – Predici (1945-1949))

Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) - Cuvânt în Joia cea mare - Despre „calea mai bună spre smerenie”

Ţinut în Biserica rusă ”Sfântul Nicolae“ din Sofia,
la 28 martie/ 10 aprilie 1947

Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi. (Ioan 13,15)

Vă felicit, iubiţilor întru Hristos fiii mei, că aţi primit dumnezeieştile lui Hristos Taine. V-aţi împărtăşit în aceeaşi zi în care Domnul nostru Iisus Hristos a întemeiat la Cina cea de Taină această mare Taină Euharistică, iar ucenicii Lui au gustat pentru prima dată Trupul şi Sângele lui Hristos.

Este semnificativ că înainte de a se săvârşi această Taină, Mântuitorul a spălat picioarele ucenicilor Săi şi le-a spus: Deci dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori ca să spălaţi picioarele unii altora. Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi (Ioan 13, 14-15). Astfel, Domnul arată tuturor ucenicilor Lui adevăraţi ce trebuie să facă înainte de Sfânta împărtăşanie. Noi trebuie să arătăm unii altora o smerenie neprefăcută, pătrunsă de adevărata dragoste creştinească.

De altfel, Domnul vrea ca noi, nu numai înainte de Sfânta împărtăşanie, ci mereu, în toată viaţa noastră să arătăm unii altora adevărata smerenie a lui Hristos.

Fiţi atenţi la otpustul din Joia cea mare. Aici se spune: Cela ce pentru covârşitoarea bunătate, cale mai bună pe smerenie o a arătat-o când a spălat picioarele ucenicilor... ***Este clar că smerenia este sensul întregii noastre vieţi creştine, este fundamentul ei. Pentru smerenie Domnul ne dă harul; iar harul ne dă puterea să păzim neabătut poruncile dumnezeieşti. Paza poruncilor dumnezeieşti ne face părtaşi bucuriei lui Hristos şi aici, şi în viaţa viitoare. O, dacă am conştientiza însemnătatea mântuitoare a smereniei, pe care Domnul ne-a arătat-o, ca exemplu la Cina cea de Taină! A fi smerit, în sensul conştientizării propriei păcătoşenii, nu este greu. Uşor este să ne smerim în faţa lui Dumnezeu recunoscându-ne toate neputinţele şi toată nimicnicia. Dar foarte greu este să te smereşti în faţa aproapelui tău.*** Acestui lucru i se împotriveşte gândul superiorităţii noastre asupra lui, căci ne socotim mai buni decât alţii, chiar atunci când avem foarte multe neajunsuri. Aceste neajunsuri întotdeauna le îndreptăţim, întotdeauna le privim ca nefiind prea mari. În schimb, rareori iertăm neajunsurile aproapelui nostru. Aproape întotdeauna îi acuzăm şi îi judecăm pe toţi, chiar şi pentru acele păcate, care nu există în viaţa lor, ci doar în închipuirea noastră mândră şi păcătoasă.

Având o asemenea atitudine faţă de aproapele nostru, nu vom avea niciodată adevărata smerenie cutremurătoare, pe care a arătat-o Domnul la Cina cea de Taină şi pe care ne-o cere nouă, dacă vrem să fim în comuniune cu El, dacă nu vrem să fim îndepărtaţi de Dânsul şi aici, şi în viaţa viitoare, de la mântuirea veşnică, pentru gândul de superioritate închipuită asupra aproapelui nostru.

Cum ar trebui să ne amintim, iubiţilor, povestirea atât de plină de învăţătură a marelui Stareţ din pustia Optina, Ieroschimonahul Ambrozie, despre o femeie care se distingea printr-o viaţă exterioară binecinstitoare, făcând milostenie săracilor, dar întotdeauna se credea mai bună decât alţii. Probabil, pentru această milostenie Domnul a vrut s-o înţelepţească printr-o vedenie. L-a văzut în vis pe Iisus Hristos stând în faţa unei mulţimi de oameni. Mântuitorul a început să cheme la El pe cei mai simpli oameni. Fiecăruia din cei care se apropiau de Hristos El îi împărtăşea mângâierile dragostei sale dumnezeieşti şi punea pe el preacuratele Sale mâini. Femeia tot aştepta ca Domnul s-o cheme şi pe ea. Dar groaznic a fost momentul când Domnul a încetat să mai cheme pe cineva la Sine, nu s-a uitat câtuşi de puţin la ea, ci chiar s-a întors. Atunci ea şi-a recunoscut păcatul, a înţeles că nu ea este mai bună decât alţii, ci alţii sunt mai

buni şi mai vrednici decât ea în ochii lui Dumnezeu. Ea a alergat la Hristos, a căzut la picioarele Lui, a început să plângă şi să-L roage să-i ierte păcatul. Domnul a ridicat-o, cu mare dragoste, şi-a pus asupra ei mâinile şi a spus: „Iată cu o asemenea pocăinţă, cu asemenea lacrimi şi smerenie trebuie întotdeauna să vii de Mine“.

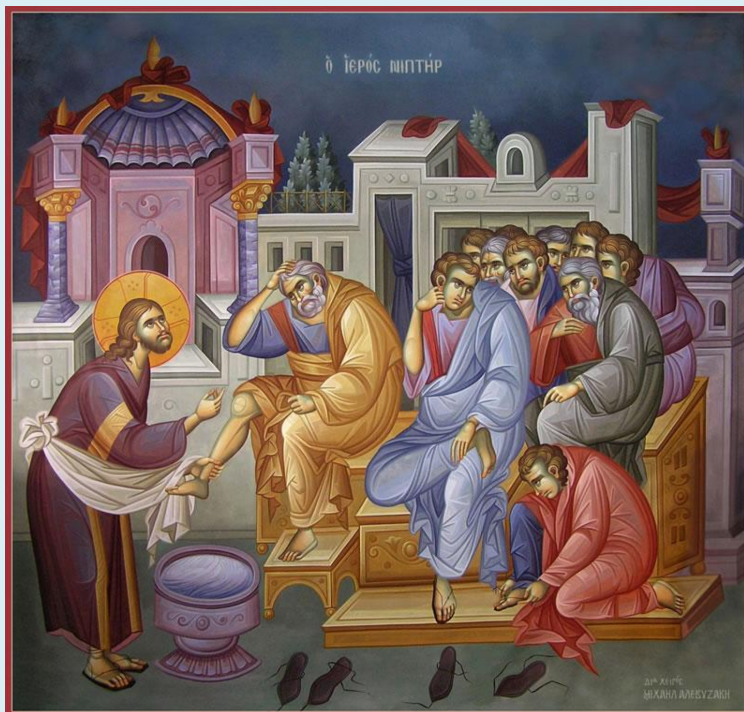
Să ne smerim, iubiţilor întru Hristos fiii mei, în faţa celor de aproape ai noştri până la a le sluji ca robi, nu din frică, ci din dragoste pentru ei, cum ne-a poruncit nouă Domnul la Cina cea de Taină (Ioan 13, 14-15).

Pentru aceasta să nu ne socotim mai presus şi mai buni decât alţii în ceea ce priveşte starea noastră morală. Să atragem atenţia inimii şi minţii noastre numai la păcatele proprii, iar nu la păcatele celor din jurul nostru. Vameşul nu s-a comparat cu nimeni, de aceea gândindu-se doar la păcătoşenia lui, se ruga cu aceste cuvinte: Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!

Să facem şi noi la fel, să ne smerim şi noi la fel. Atunci vom fi foarte plăcuţi şi apropiaţi Mântuitorului nostru. Atunci Sfânta împărtăşanie ne va fi spre sănătatea sufletelor şi a trupurilor noastre. Ea ne va uni cu Hristos pe veci şi ne va fi izvor de adevărată fericire pe pământ şi în ceruri, în nesfârşita Lui Împărăţie. Amin.

(Extras din cartea: Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) – Predici (1945-1949))

Monahul Moise Aghioritul: Despre Sfânta şi marea [Joi]

Ştefania Stoica- Cina cea de taină :
https://www.youtube.com/watch?v=dGbNSqA5Gbs

În grădina cu măslini - Maria Luiza Mih:
https://www.youtube.com/watch?v=_AmfoqttrNM

Era odată o tainică grădină - Leontina Pop:
https://www.youtube.com/watch?v=uP8cRBT2rSY

Lepădarea lui Petru - Teodora Tuca Păunescu:
https://www.youtube.com/watch?v=hstzshyLJqU

[…]

În Joia mare încep cele trei zile de Patimi ale Domnului, care constituie şi finalul Triodului.

În ziua aceasta săvârşim pomenirea a patru evenimente:

- ✓ *sfânta spălare a picioarelor,*
- ✓ *Cina cea de Taină,*

- ✓ *rugăciunea cea mai presus de fire a Domnului către Tatăl şi*
- ✓ *trădarea lui Iuda.*

Domnul, învățându-i în practică pe ucenicii Săi smerita cugetare, le-a spălat picioarele. Între ei era şi Iuda, care n-a fost mişcat de smerenia învăţătorului său, ci a rămas întărit la inimă şi hotărât să făptuiască trădarea.

Stăpânul universului a coborât făcând pe robul oamenilor, pe slujitorul lor, pe cel mai mic dintre ei. Fapta Lui are mare profunzime pe plan duhovnicesc, antropologic şi social. Ne-a învăţat să avem smerenie sinceră, nu falsă şi prefăcută.

Căci cei care au smerenie mincinoasă, după Sfântul Ioan Gură de Aur, sunt mai răi decât cei mândri.

O altă logică ciudată domină aici: Cel care vrea să fie primul să prefere a fi ultimul. Cine preferă astăzi să fie cel din urmă? Cine-l cinsteşte pe cel mărunt? Reclamele de astăzi îi prezintă pe campioni, pe protagonişti, pe cei dintâi, pe cei mari. Cine se apleacă spre săracii care n-au cerşit niciodată, ci au răbdat lipsurile slăvindu-L pe Dumnezeu? Cine vorbeşte despre cel bolnav de ani de zile, care-şi păstrează zâmbetul şi nu spune doar formal „slavă Domnului"? Ce atitudine bizară, ce logică stranie! Cine ar refuza rangurile înalte când astăzi toţi le caută în mod stresant şi stăruitor? Nu cumva prin cugetul lipsit de smerenie şi prin ambiţiile exagerate Îl trădăm pe Hristos înainte de Iuda, de vreme ce sfânta spălare a picioarelor nu ne-a curăţit încă mintea?

După spălarea picioarelor a urmat Cina cea de Taină, în timpul căreia a avut loc predarea înfricoşătoarei Taine a Euharistiei, prima Sfântă Liturghie.

Fiecare Sfântă Liturghie care se săvârşeşte în Bisericile ortodoxe este aceeaşi şi neschimbată cu cea care a fost săvârşită de Hristos în timpul Cinei celei de Taină. Ne-a poruncit să făptuim slujba Cinstitelor Daruri întru pomenirea Lui.

Împărtăşirea noastră din Potirul Vieţii ne face să ne unim fiinţial cu El şi să intrăm în Împărăţia Sa cerească. Condiţia este participarea noastră la Sfânta Euharistie. E neapărat necesară pregătirea conştiincioasă. Să ne însuşim mai întâi duhul spălării picioarelor. Spălarea nu a picioarelor, ci a inimii, trecând prin albia Spovedaniei, prin făptuirea postului şi a rugăciunilor Bisericii, dobândind cugetul smereniei autentice, a iubirii curate şi a pocăinţei sincere. Altminteri vom primi Cinstitele Daruri aşa cum le-a primit Iuda, dar vom continua nestingheriţi lucrările noastre viclene.

După Cină Hristos a plecat împreună cu ucenicii Lui pe Muntele Măslinilor, la Ghetsimani, pentru a se ruga. Este vorba de minunata rugăciune arhierească unde Hristos se tulbură în faţa trădării, a jertfei pe Cruce şi a morţii. Se roagă sincer, din inimă, cu blândeţe, pentru Sine ca om, pentru apostoli, pentru cei ce vor crede în El. Hristos exprimă firea Lui dumnezeiască stăpânitoare şi atotputernică şi totodată firea omenească, care este greu încercată.

Această rugăciune a lui Iisus constituie un izvor nesecat de sensuri teologice profunde. Despre fiecare stih al ei se poate vorbi ceasuri şi zile întregi. Această rugăciune a ajutat semnificativ la formularea dogmei hristologice. Purtarea de grijă a Domnului pentru iubiţii lui ucenici este emoţionantă. Ei sunt cei care au crezut în El fără să-L cunoască bine, care le-au lăsat pe toate şi L-au urmat cu bunăvoinţă, care s-au ostenit vreme de trei ani împreună cu el, suportând curiozitatea mulţimilor şi îndărătnicia şi vicleniile fariseilor.

Evanghelistul Ioan, ucenicul prea iubit al lui Hristos, primul teolog al Bisericii, descrie această rugăciune negrăită a iubirii extatice, insuflate de sus, jertfelnice, măreţe şi profunde, umbrită de o tristeţe: starea înfricoşătoare în care ajunsese „fiul pierzării”, jalnicul Iuda.

Vânzarea Învăţătorului său către arhierei a fost plătită cu treizeci de arginţi. Acesta era preţul pentru Cel nepreţuit, pe care l-a primit ucenicul cel viclean şi iubitor de arginţi. E vorba cu adevărat de o persoană deosebit de jalnică.

Unii l-au considerat victimă a planului dumnezeiesc: că a fost predestinat la pieire şi că nu putea schimba cu nimic această predestinare a lui. Această percepţie este total greşită. Dumnezeu, ca Atotcunoscător, cunoaşte dinainte, dar niciodată nu predetermină. El ne-a dat preţiosul liber-arbitru, voia cea cu desăvârşire liberă. El nu poate, dacă putem spune aşa, să se implice în voia noastră liberă, să ne silească să facem ceva. Respectă în chip uimitor libera alegere a omului. Ne lasă chiar să ne lepădăm de El. Nu ne limitează niciodată în mod tiranic, şi ca Dumnezeu al iubirii n-ar putea să folosească un om ducându-l la pieire.

Marele scriitor creştin Dostoievski spune că nu merită să avem o pace universală întemeiată pe sângele vărsat al unui copil nevinovat.

Sfinţii Părinţi susţin că doar prin bine va veni binele, şi niciodată prin rău. Alţi oameni se miră că Preaînţeleptul şi Atotştiutorul Dumnezeu şi l-a făcut ucenic pe viitorul vânzător al Lui. Hristos l-a făcut ucenicul Său pentru că merita şi putea să devină ucenic, n-a vrut să-l nedreptăţească câtuşi de puţin, avea aceleaşi opţiuni ca

şi ceilalţi Sfinţi apostoli. I-a încredinţat şi vistieria. Iuda a fost orbit însă de patima iubirii de arginţi. Această boală l-a întunecat, l-a înrobit de tot, l-a condus la crunta trădare.

Şi Petru a păcătuit, s-a lepădat de învăţătorul Lui de frică în faţa slujnicei, înainte de al treilea cântat al cocoşilor, însă după aceea a plâns amarnic, s-a pocăit şi a fost iertat.

Iuda este o persoană cumplit de jalnică, fraţii mei. Vreme de trei ani a auzit învăţături despre virtuţile dumnezeieşti şi patimile urâte de Dumnezeu, despre strângerea cu sârguinţă a virtuţilor şi omorârea stăruitoare a patimilor, despre iubirea sărăciei şi iubirea de oameni şi despre alungarea iubirii de arginţi, de plăceri trupeşti şi de slavă deşartă. A văzut multe minuni, damblagiţi care umblau, orbi care vedeau, morţi care înviau. Cu puţin înainte Hristos i-a spălat picioarele, l-a ospătat, nu l-a lipsit de nici o binecuvântare. Dar el a ales calea noroioasă a egoismului, drumul izolării, viclenia cumplitei trădări. A rămas până la capăt lipsit de emoţii, de conştiinţă, de pocăinţă. Sinuciderea lui arată deznădejdea neîngăduită în care căzuse. Ultima faptă a alegerilor lui laşe, greşite şi amarnice.

[…]

Părintele Petroniu Tănase - Sfânta şi marea Joi - Cina cea de taină, instituirea Împărtăşaniei cu Trupul şi Sângele lui Hristos, spălarea picioarelor. Nesfârşita dragoste şi copleşitoare smerenie a Domnului!

Mirele Hristos ne-a chemat la ospăţul cel de taină al nunţii Sale. De aceea în această zi, El ne dăruieşte fără economie darurile Sale; şi nu numai darurile, ci Însuşi pe Sine, izvorul tuturor darurilor.

Patru lucruri mari prăznuim în această zi:

⇒ *sfânta spălare;*
⇒ *Cina cea de Taină;*
⇒ *Rugăciunea din Ghetsimani şi*
⇒ *prinderea Domnului,*

întâmplări dumnezeieşti pline de taină şi necuprinse de minte.

„Să ne apropiem dar toţi, cu frică, de masa cea de taină, să luăm pâinea cu suflete curate, petrecând împreună cu Stăpânul, ca să vedem cum spală picioarele ucenicilor şi să facem precum am văzut, plecându-ne unul altuia, căci aşa a poruncit Hristos ucenicilor Săi…”(Icosul peasna a 6-a).

Sfânta spălare ne arată taina cea necuprinsă de minte a smereniei Domnului, “care, din nemăsurata Sa bunătate, ne-a arătat calea cea mai bună de urmat - smerenia – când a spălat picioarele ucenicilor Săi” (Otpustul zilei).

Să ne uităm dar, cum spală Stăpânul picioarele ucenicilor. Mântuitorul Îşi scoate haina, se încinge cu ştergarul, toarnă apa în spălător şi, rând pe rând, spală picioarele colbăite şi ostenite ale ucenicilor. Dar de ce nu zic nimic ucenicii? De ce nu se împotrivesc când le spală picioarele? Cum, acesta era un lucru obişnuit, firesc pentru Învăţătorul lor? Numai Petru, cel mai vârstnic, îşi dă seama de nepotrivire: ***„Nu, Doamne, în veac nu vei spăla picioarele mele!“.***

Fie, ucenicii primesc să li se spele picioarele, dar apoi de ce nici unul nu se grăbeşte să spele picioarele Mântuitorului? De ce nici Petru? Ucenicii se simt bine cu picioarele răcorite, dar pe ale Domnului nu I le răcoreşte nimeni? ***Bieţi oameni, ce suntem noi! Nu dăruieşte Domnul atâtea mângâieri, atâtea bucurii necontenit, în tot ceasul şi pe El nu-L bucurăm cu nimic!*** Nimeni nu se grăbeşte să-I spele picioarele ostenite pentru noi, păcătoşii. Numai uitare şi nerecunoştinţă.

De fapt, învăţătorul era sluga ucenicilor Săi: ***„Iată, Eu sunt cel ce slujeşte“***, zice El şi ***„N-am venit ca să Mi se slujească ci ca Eu să slujesc‘‘***. Necontenit El le purta de grijă ca unor copii ai Săi; de aceea şi spălarea nu li se va fi părut aşa de neobişnuită.

Totuşi aici este şi o adâncă taină, pe care ucenicii au slujit-o, fără să-şi dea seama. Domnul venise pentru a spăla pe toţi oamenii de întinăciunea păcatului, iar El, Curăţia, Sfinţenia cea mai desăvârşită, nu avea nevoie de spălare. Omenirea însă, fără de spălarea Lui nu putea avea parte de Dânsul: „Dacă nu te spăl, îi zice lui Petru, nu ai parte de Mine!“

La sfârşitul Sfintei Liturghii se face rânduiala spălării picioarelor. Altădată ea se săvârşea pretutindeni în Biserica Ortodoxă; acum ea a rămas doar la Ierusalim, la Roma… prin unele mănăstiri smerite şi în sufletele simţitoare ale creştinilor, care privesc uimite şi copleşite de nespusa smerenie a Domnului.

Nu pot uita uimirea cu care am descoperit-o într-o zi, când o bătrână de la ţară, într-o Joi Mari, mersese la o bolnavă ce zăcea la pat, îi dusese un dar şi-i spălase picioarele. „Domnul Hristos, zicea ea, să spele azi picioarele ucenicilor şi eu să nu fac nimica? Măcar atâta am făcut şi eu; am spălat picioarele Mărioarei lui Gavril şi i-am tras colţuni noi în picioare!“.

Lecţia cea mare de smerenie pe care ne-a dat-o Domnul spălând picioarele ucenicilor, lecţia slujirii aproapelui, „taina fratelui”, „am venit ca să slujesc“, abia acum, după două mii de ani, începe creştinătatea să o înveţe!

„Doamne, Dumnezeul nostru, Cela ce ne-ai arătat nouă măsura smereniei, intru plecarea Ta cea preaînaltă şi ne-ai învăţat pe noi să slujim unul altuia, înalţă-ne şi pe noi cu smerenia cea dumnezeiască...” (Rugăciune la spălare).

La Cină, deja încep Sfintele Patimi: ***„Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi…; beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu, care se varsă pentru voi şi pentru mulţi…“.***

Acum începe trupul să se frângă şi sângele să se verse şi nu va conteni până la sfârşitul veacurilor: ***„Aceasta să o faceţi întru pomenirea Mea!“***.

Nesfârşita dragoste şi copleşitoarea smerenie a Domnului la Cina cea de Taină! La naştere, la tăierea împrejur, pe Golgota, Dumnezeu, deşi îmbrăcat cu trup asemenea nouă, totuşi este văzut prunc în iesle, ţinut în braţe, „om al durerilor”. În Sfânta Împărtăşanie însă, este cu totul ascuns; ia chipul pâinii şi al vinului, ca să ni se poată dărui întreg de-a pururi, fără împiedicare, „pentru iertarea păcatelor şi pentru viaţa de veci“.

Jertfa de pe Cruce este deplină, răscumpără pentru totdeauna pe om; totuşi acesta poartă semnele stricăciunii aduse de păcat, este supus morţii şi de aceea Sfânta Împărtăşanie seamănă în trupul cel stricăcios sămânţa învierii, arvuna vieţii veşnice, „leacul nemuririi”, după cuvântul Părinţilor, căci ne încredinţează Domnul: ***„cine mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, are viaţa veşnică şi Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi“*** (Ioan 6, 54).

Liturghia euharistică este Liturghia smereniei Domnului, Liturghia dragostei Sale, testamentul iubirii Sale de oameni: „Aceasta să o faceţi întru pomenirea Mea!” Şi, în adevăr, la fiecare Sfântă Liturghie se reînnoieşte jertfa intru amintirea Domnului, Care mereu se jertfeşte, ca mereu să ne sfinţească şi să ne tragă la Sine. Cu adevărat, nu este mai mare lucru pe lume decât acesta.

Lucrare dumnezeiască, minune necontenită, piatră de poticnire: vezi pâine şi vin şi guşti carne şi sânge; iei o fărâmă şi ai întregul neîmpuţinat; este aici pe acest altar şi în acelaşi timp pe toate altarele creştine din lume! Minunea dumnezeiască, ce se săvârşeşte imediat la cererea preotului liturghisitor, Dumnezeu Cel atotputernic este la dispoziţia omului!

Minune permanentă, dragoste nemăsurată, smerenie neajunsă a lui Dumnezeu, pe toate le vedem în fiecare zi pe Sfântul Prestol. Şi totuşi… slujitorii Săi Îl trec cu vederea, îl lasă uitat, îl nesocotesc, umblând împrejur fără evlavie şi fără cutremur, discutând lucrurile cele mai străine de locul şi momentul dumnezeiesc care se săvârşeşte. Ce se întâmplă atunci în altar? Răstignim iar şi iar pe Iisus Hristos, dar nu spre mântuire, ci spre osândă, spre pierzarea şi aruncarea noastră în întunericul cel mai dinafară.

„Biserica Ortodoxă, înalt euharistică, cu totul euharistică, nu poate fi adusă iarăşi la frumuseţea şi puterea ei primară, decât atunci când preoţii ei vor înflori ca merii de iubire către Hristosul cel Euharistic; când inimile noastre vor fi candele aprinse şi

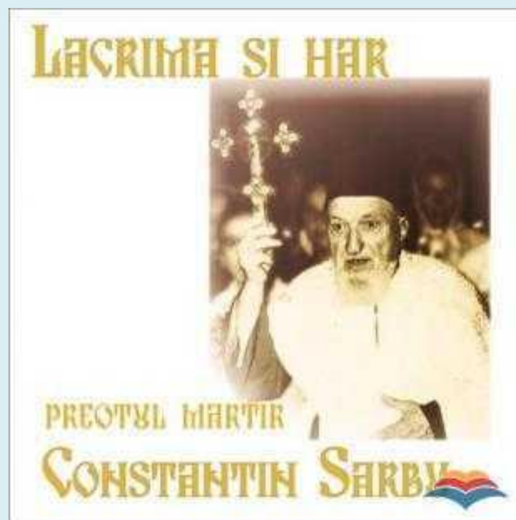
cădelniţe înmiresmate de tămâie la picioarele Împăratului din Altar“. (Gala Galaction)

„Cinei Tale celei de Taină, astăzi Fiule al lui Dumnezeu, părtaş mă primeşte…’‘

Cu rugăciunea din Ghetsimani şi cu prinderea Domnului deja am intrat în Vinerea cea Mare a Sfintelor şi înfricoşătoarelor Patimi.

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, “Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului”, Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Părintele Constantin Sârbu – Taina spălării picioarelor în viaţa noastră sau… când Dumnezeu îngenunchează în faţa mea…

Când vrei să speli pe cineva, când vrei să-l mustri, când vrei să te ocupi de murdăria pe care o are el, ca să-l poţi spăla cu adevărat trebuie să te coborî până la picioarele lui. Trebuie să fii în stare să te apleci lângă el, până la starea în care să poţi cuprinde picioarele lui. Trebuie să fii în stare să te apleci lângă el, până la starea în care să poţi cuprinde picioarele lui la inima ta, ca într-o îmbrăţişare plină de dragoste pentru curăţia lui. Cine nu poate iubi atât de mult şi nu se poate apropia atât de dulce, nu va putea spăla şi curăţi niciodată în chip mântuitor pe nimeni.

Un îndrumător îndrăzneţ nu este chiar totdeauna de folos, dar unul înţelept este totdeauna necesar. Fiindcă în înţelepciune este totdeauna şi îndrăzneală, dar în îndrăzneală nu este totdeauna şi înţelepciune

"… Înţelegi tu, care citeşti acum? Şi mai ales înţelegi că ceea ce este scris aici este scris tocmai pentru tine?"

S-a dezbrăcat de hainele Lui…

Numai acela care, plin de mângâiere, ştie că de la Dumnezeu a venit şi că la Dumnezeu se duce, numai acela are putere să se dezbrace pe sine de sine. Acela se poate dezbrăca de orice mândrie, de orice pretenţie, de orice interes, de orice laudă şi de orice merite. Acela se poate dezbrăca de hainele lui, pentru a le da celui mai dezbrăcat ca el. Se poate lipsi de pâinea lui, spre a-i potoli foamea semenului său mai flămând ca el. Se poate lipsi de dreptul său, în folosul altuia mai lipsit ca el (1 Cor. 10, 33).

Acela poate, dar numai acela poate.

Cel care nu poate face aceasta cu bucurie adâncă şi din toată inima, acela nu este al lui Hristos (Rom. 8, 9), căci nu are Duhul Lui.

Când eram odată într-un loc pustiu şi eram foarte însetat, am întâlnit pe drum doi cunoscuţi, care duceau un vas plin cu apă. Ştiind că aduc apa de departe, i-am rugat zicând: "Dacă puteţi să-mi daţi cu bucurie puţină apă să beau, vă rog!". Dar ei mi-au răspuns: "Nu putem cu bucurie!". „Atunci nu voi mai bea!", le-am răspuns şi nu am mai băut.

Tot ceea ce ne cere Dumnezeu să facem pentru El, doreşte să facem cu bucurie şi din toată inima (Coloseni 3, 23) şi tot ce facem pentru semenii noştri să fie tot aşa.

În ce mă priveşte, m-am hotărât de mult ca tot ce fac să mă străduiesc să fie cu bucurie şi din tot ce primesc, să iau numai ceea ce mi se poate da cu bucurie.

Dacă întrebi pe cel venit la tine: "Vrei să mănânci?", nu numai că nu-ţi va spune: "Vreau!", dar văzând că nu-i dai bucuros, va refuza, chiar dacă te prefaci că vrei să-i pui pe masă. Cine întreabă nu dă bucuros. Cine dă bucuros, nu întreabă.

Dacă pofteşti pe cineva în casă la tine şi, voind să intre, te va vedea uitându-te cu groază la încălţările lui, mai curând se va grăbi să plece la alţii ,,decât să-ţi aducă vreun fir de praf pe covoarele tale". Şi astfel te vei lipsi pe tine de multe ori de un mare har (Evrei 13, 2).

Ce minunat este acel suflet credincios, care, ca şi Domnul său, se poate dezbrăca de toate hainele sale! Care Îi slujeşte Domnului, fraţilor şi tuturor semenilor săi cu o inimă plină de bunătate, de dărnicie şi lepădare de sine.

Ce multe astfel de suflete am cunoscut! Cred că datorită lor Dumnezeu a iertat multe Sodome şi mai rabdă încă multe Gomore (Facere 18, 24-32)!

Dragă suflete, învaţă şi învaţă mereu de la Domnul tău cum să faci voia Lui şi cum să-I împlineşti cuvântul. Căci nu vei putea fi în stare niciodată să speli picioarele nimănui, dacă nu ai învăţat mai întâi să te dezbraci de toate hainele tale, de toate dorinţele şi planurile tale, de toate visele şi chiar trebuinţele tale. Desigur că nu vei putea, dacă nu te-ai învăţat să te rupi de orice lucru de pe pământ şi să poţi renunţa la orice drept al tău. Să ajungi până acolo până unde ai putea să-ţi

urăşti chiar şi viaţa ta, dacă slava lui Dumnezeu, cauza lucrării Sale şi mântuirea cuiva ţi-ar cere şi acest preţ (Luca 14, 26).

Până nu ai ajuns la această stare, nu vorbi de spălarea picioarelor!

Slavă Ţie, Doamne, Care Te-ai putut dezbrăca pe Tine însuţi nu numai în seara Cinei, spre a spăla picioarele celor mai apropiaţi ai Tăi, ci cu mult mai înainte, când ai primit să Te dezbraci de slava Ta cerească şi să iei chip de rob, făcându-Te asemenea oamenilor şi smerindu-Te pe Tine Însuţi până la cea mai grea şi mai ruşinoasă ascultare (Filipeni 2, 7-8), ascultarea morţii, ca să ne înveţi pe noi ce este ascultarea!

Slavă Ţie, Doamne, care ne-ai spălat nouă tuturor întinăciuni mult mai mari decât noroiul sau praful de pe picioare şi ne-ai curăţat cu preţ mult mai scump (1 Petru 19; Evrei 9, 12) decât o îngenunchere!

Slavă Ţie pentru toate acele suflete sfinte care au învăţat de la Tine nu numai litera dinafară a cuvântului, ci mai ales Duhul dinlăuntrul cuvântului, care au înţeles ceea ce Tu ai vrut să ne înveţi. Astfel că nu numai în dezbrăcarea din afară, ci mai ales în dezbrăcarea lăuntrică omul nostru cel nou să se curăţească din zi în zi, după chipul Tău şi după pilda Ta, pe care ne-ai lăsat-o (Colos. 3, 10).

Cu ştergarul cu care era încins…

Iată clipa cea mai cutremurătoare din câte au fost până acum şi începutul tuturor celorlalte care urmează de aici până la sfârşit. Domnul Iisus Se scoală de la masă, Se dezbracă de hainele Lui, Se încinge cu un ştergar, toarnă apă într-un lighean şi începe să spele picioarele ucenicilor Săi şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins.

Ca să ştergi picioarele cuiva cu un ştergar cu care eşti încins, trebuie să te pleci până la pământ. Când i-a spălat, Mântuitorul a îngenuncheat înaintea fiecăruia din ei, dar când i-a şters, a trebuit să se plece şi mai mult.

Când vrei să speli pe cineva, când vrei să-l mustri, când vrei să te ocupi de murdăria pe care o are el, ca să-l poţi spăla cu adevărat trebuie să te coborî până la picioarele lui. Trebuie să fii în stare să te apleci lângă el, până la starea în care să poţi cuprinde picioarele lui. Trebuie să fii în stare să te apleci lângă el, până la starea în care să poţi cuprinde picioarele lui la inima ta, ca într-o îmbrăţişare plină

de dragoste pentru curăţia lui. Cine nu poate iubi atât de mult şi nu se poate apropia atât de dulce, nu va putea spăla şi curăţi niciodată în chip mântuitor pe nimeni. Dar când ştergi întinăciunea cuiva, când vrei să-i acoperi păcatul, să-i îndepărtezi nelegiuirea făcută, când vrei să-l ierţi şi să-l înfăţişezi neprihănit (Isaia 40, 2; Colos. 1, 22), atunci trebuie să te apleci şi mai mult. Trebuie să te smereşti şi mai mult, atât de mult încât să te anulezi pe tine pentru el, să te uiţi pe tine şi să calci pe tine pentru a-l înălţa pe el. Acesta este lucru dumnezeiesc şi cel mai greu cu putinţă pentru oameni.

Orice bine pe care-l faci altuia îţi cere mai întâi să-ţi faci un rău de aceeaşi mărime. Cu cât pui pe altul mai presus de tine, cu atât trebuie să primeşti a te aşeza mai întâi pe tine mai prejos. Cu cât vrei să îmbraci pe altul, cu atât trebuie mai întâi să te dezbraci pe tine; cu cât vrei să faci altuia un loc mai larg, cu atât trebuie mai întâi să-l restrângi pe al tău.

Ca să se poată sfinţi ucenicii cu adevărat, Domnul a trebuit să Se sfinţească mai întâi pe Sine Însuşi; ca să-i poată face să moară, a murit mai întâi El; ca să-i poată învia şi înălţa la cer, a făcut aceasta mai întâi cu Sine Însuşi. Numai după toate acestea El se ridică în faţa tuturor şi, pentru a le cere cea mai mare şi mai strălucită jertfă, le spune: ***Eu v-am dat o pildă şi o măsură. Atât cât v-am iubit Eu, să vă iubiţi şi voi (Ioan 13, 34). Aşa cum am făcut Eu, să faceţi şi voi (Ioan 13, 15) şi aşa cum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi semenilor voştri (Ioan 13, 14).***

Slavă veşnică Ţie, Doamne, Care ne-ai arătat cel mai de preţ şi cel mai fericit drum spre slavă: umilinţa; cea mai curată şi cea mai sfântă împlinire a voii lui Dumnezeu: iubirea; şi cea mai desăvârşită fericire: aceea de a îndrepta şi sfinţi pe alţii, prin iertarea Ta.

În seara aceasta a Cinei celei de Taină, tot ceea ce ne-ai învăţat este Taină şi Minune, pe care ni le arăţi cu pilda Ta acum, când vrei să ne deschizi mintea asupra celor dintâi trepte pe care putem sui la cer: umilinţa cea mai adâncă atunci când cercetăm vina altora; dragostea cea mai adâncă atunci când mustrăm; tăcerea cea mai mare atunci când iertăm; şi bunătatea cea mai deplină în toate acestea.

Amin.

Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele…!?

Lucrurile cu neputinţă de priceput şi de cuprins nu le poate face decât dragostea. Doar dragostea este aceea care le poate face pe toate, fiindcă singură ea poate să acopere totul, să creadă totul, să nădăjduiască totul, să sufere totul (1 Cor. 13, 7).

Ceea ce nu ai face pentru nici un preţ din lume eşti în stare să faci, fără să aştepţi nimic în schimb, când ai o adevărată iubire.

Când eşti părinte adevărat, eşti în stare să veghezi zile şi nopţi la un căpătai preaiubit, chinuit de febră; să aştepţi zile şi nopţi fără număr un chip plecat departe; să plângi zile şi nopţi fără număr o fiinţă neuitată, pe care nimic în lume nu o mai poate înlocui.

Când eşti soţ adevărat, eşti în stare să-ţi dai picătură cu picătură sângele şi viaţa ta pentru a o salva pe a soţiei, eşti în stare să înduri orice, măcar pentru o nădejde.

Când eşti fiu adevărat, eşti în stare de o ascultare desăvârşită, de o recunoştinţă nemărginită şi de o iubire totdeauna îndatoritoare şi respectuoasă.

Când eşti frate adevărat, eşti în stare să ierţi şi să uiţi orice jignire, să depui orice osteneală, să arăţi orice bunătate, să biruieşti orice piedică, să te alipeşti de orice suflet, să asculţi orice cuvânt, să dai orice jertfă.

Când eşti păstor adevărat, eşti în stare să-ţi dai viaţa pentru oile tale (Ioan 10, 11). Vei căuta uşile lor, păşunea lor, păcatele lor şi mântuirea lor. Şi nimic din ce ar putea face rău sau bine oilor tale nu ţi-ar fi indiferent.

Oricare ar fi relaţiile dintre oamenii care se iubesc, ei îşi caută unii altora numai binele. Deci înţelegem şi aşteptăm ca să facă unii pentru alţii lucruri neobişnuite altor stări, dar obişnuite dragostei, când aceasta este adevărată.

În seara aceea şi în clipa aceea (Cina cea de Taină), între Hristos şi ucenicii Săi totul se petrecea neobişnuit, chiar şi pentru ei, care începuseră de mult să se obişnuiască cu ceea ce era neobişnuit. Când Iisus le vorbise despre Trupul şi Sângele Său (Ioan 6, 53-69), cei mai mulţi dintre ucenicii Lui L-au părăsit. N-au putut să sufere şi să înţeleagă vorbirea neobişnuită pe care o auziseră. Dar acum era o faptă cu totul neobişnuită. Era mult mai de neînţeles. Zece din apostolii Domnului se supuneau în tăcere, plini de smerenie şi de cutremur. Numai doi, Petru şi Iuda, cel dintâi şi cel din urmă dintre ei, cel mai sincer şi cel mai viclean, cel mai gata să moară pentru Hristos şi cel mai gata să-L omoare, priveau totul altfel decât ceilalţi.

Petru, uimit şi copleşit cu totul, nici nu ştia ce trebuie să facă: să primească să-i spele picioarele Hristosul lui Dumnezeu, când până la slava Acestuia abia putea ajunge cu priceperea credinţei sale, sau mai degrabă să se împotrivească, fiindcă ceea ce făcea acum Domnul i se părea chiar şi lui prea de tot. Prea de tot!

Iuda, ca unul care avea gândul diavolului în el, nu mai vedea acum nimic decât cu vrăjmăşie şi cu dispreţ. Tot ce privea, judeca rău şi răstălmăcit. Şi orice nouă dovadă a dragostei lui Hristos faţă de el şi faţă de alţii îi stârnea un nou val de ură, cu atât mai aprinsă cu cât dragostea Domnului se arăta mai binevoitoare. Cât rău poate face chiar şi numai un gând satanic, când omul se lasă împins de el spre iadul cel mai negru!

Te rugăm, Doamne, păzeşte pe fiecare din ucenicii Tăi neîncetat, pentru ca niciodată satana să nu poată pune un gând al său nici unuia din ei, ca nu cumva gândul rău să-i facă inimă rea, ochiul rău şi mintea blestemată, spre a ajunge apoi el însuşi un diavol. Dă-ne, Doamne, gândul Tău cel bun şi-l pune statornic în inima noastră, spre a putea primi tot ceea ce ne faci Tu cu smerenie şi credinţă adâncă, chiar dacă încă nu putem înţelege ceea ce ne faci.

Ce fac Eu, tu nu pricepi acum…

Când tu lucrezi cu Dumnezeu sau când El lucrează cu tine, cele mai multe din întâmplări nu le înţelegi la timpul lor. ***Câte din lucrările Domnului, câte din descoperirile Sale, câte din cuvintele şi minunile Lui le-am înţeles noi oare la timpul lor? Şi de câte ori am răstălmăcit noi – înţelegând fricos sau sucit, îngust sau dureros – multe din cele mai frumoase şi mai fericite din lucrările Lui cu noi? Numai după aceea, câteodată mult mai târziu, începem să vedem. Atunci ne cade ca o maramă de pe ochii minţii şi realizăm falsa impresie pe care ne-o formasem, sucitul gând pe care ni-l făcusem în clipa întâmplării. Atunci ne luminăm, ca şi cum am ieşi dintr-un îndelungat şi întunecos mormânt. Şi mai întâi simţim durerea ascuţită şi amară: de ce n-am înţeles atunci…?***

Existenţa noastră nu se încheie nici cu experienţele, nici cu moartea. Experienţele sunt tratarea seminţei, moartea este semănarea ei în pământ, spre alt rod pentru care este rânduită, spre continuarea existenţei veşnice, pentru care a creat-o înţelepciunea şi Dragostea Veşnică. ***Fiindcă altfel, de ce nu ne naştem cunoscând de la început totul, pentru a realiza în această viaţă totul, dacă această viaţă e totul? De ce această viaţă ne e doar ca o şcoală şi abia când suntem bătrâni cunoaştem ceva? La ce ne-ar folosi această cunoaştere la sfârşitul vieţii de aici, dacă numai aceasta şi numai atât ar fi viaţa?***

Cine face experienţe costisitoare dacă nu va avea când să se folosească de învăţămintele lor? Cine tratează o sămânţă pe care ar îngropa-o să putrezească fără nici un viitor şi fără nici un folos, fără nici o nădejde?

Nu, suflete al meu! Totul are un dumnezeiesc şi minunat înţeles. Să nu te îndoieşti de nimic, niciodată! Tot ce nu înţelegi acum, nu te grăbi să înţelegi greşit, fiindcă va veni timpul să înţelegi cu adevărat, dar mai târziu. Dacă se petrec în viaţa ta, fără voia ta şi fără o urmare directă a faptelor tale, întâmplări de neînţeles, nu te grăbi să-ţi formezi încă o părere, pentru ca nu cumva să te întristezi degeaba, când de fapt ar trebui să te bucuri; ca să nu cârteşti, când de fapt ar trebui să lauzi pe Domnul; ca să nu te descurajezi atunci când de fapt ar trebui să te umpli de îmbărbătare sfântă şi de bucuroasă nădejde. De aceea, ***când lucrul de neînţeles ţi se întâmplă ţie sau vezi că se întâmplă cu lucrarea Domnului, crede adânc că mâna Lui lucrează. Şi dacă nu-L poţi lăuda plin de bucurie, cel puţin taci plin de smerenie, căci după aceea, foarte fericit, ai să înţelegi totul.***

În faţa minunilor Tale, Doamne, dăruieşte-ne o credinţă smerită şi ascultătoare, plină de încrederea că totul se va sfârşi cu bine şi cu bucurie pentru Tine şi pentru noi, iar încrederea aceasta să n-o pierdem, oricât de lung ar fi drumul de la faptă până la înţelesul ei.

Dacă nu te spăl Eu …

Dacă nu te spală Sângele lui Hristos, nimeni, niciodată nu te va mai putea spăla şi nu-ţi va putea spăla păcatul tău (Ioan 22).

Dacă nu primeşti preţul Sângelui scump al Mielului lui Dumnezeu Celui fără de prihană să te răscumpere din deşertăciunea în care trăieşti, nu mai există şi nu va mai exista în vecii vecilor nici un alt preţ de răscumpărare pentru tine (1 Petru 1, 18).

Dacă nu vii la Hristos, dacă nu îngenunchezi la Crucea iertării şi a răscumpărării pe care o dă Hristos, dacă nu-ţi zdrobeşti inima în pocăinţă, dacă nu-ţi varsă ochii lacrimi amare pentru toată viaţa de până astăzi trăită în păcat şi dacă nu-i ceri Lui din tot sufletul să te spele şi pe tine de tot ce ai făcut rău, să ştii, suflete, oricine ai fi tu, că în veci nu vei putea avea deloc parte cu Hristos şi cu lumina iertării sufletului tău.

Nimeni pe lume nu poate face întoarcerea ta, rugându-se în locul tău! Oricine te iubeşte, se roagă pentru tine şi suferă pentru tine poate face mult pentru tine

înaintea lui Dumnezeu, dar oricât te-ar iubi altcineva, oricât de mult ar vrea să facă şi ar face pentru tine, dacă tu însuţi nu faci nimic şi nu vrei să faci nimic, totul este în zadar. Poţi să fii fiul unui părinte credincios sau soţul unei soţii credincioase sau părintele unor fii credincioşi, poţi să trăieşti toată viaţa ta lângă suflete credincioase, dar dacă tu însuţi nu te-ai născut din nou, dacă tu însuţi n-ai adus inima ta la Domnul ca să ţi-o spele, vei muri în păcatele tale, fără să vezi împărăţia lui Dumnezeu, fără să fii mântuit şi vei fi despărţit pe veci de iubiţii tăi care au fost credincioşi (Ioan 3, 3; Cor. 6, 9-11; Efes. 2, 1-6; Tit. 3, 5; Evrei 10, 19-22).

Suflete drag, ajuns aici, te rog ia bine seama la ceea ce citeşti, înţelege întocmai ceea ce îţi spune şi îţi cere Hristos! Iată, Hristos stă acum şi înaintea ta aşa cum stătea atunci în faţa sfântului Său apostol, gata să-l spele şi pe el aşa cum făcuse cu toţi ceilalţi dinaintea lui şi aşteaptă consimţământul tău. Aşteaptă supunerea şi predarea ta; nu te împotrivi, primeşte spălarea Lui! Închipuie-ţi ce ar fi fost dacă sfântul Petru ar fi stăruit ani de zile în hotărârea lui de a se împotrivi cu înverşunare încercării Domnului de a-i spăla şi lui picioarele, la ce înjositoare aşteptare L-ar fi supus el pe Domnul!

Şi totuşi, unii dintre noi facem aceasta de atâta vreme cu El, fără să ne îngrozim ce facem faţă de Hristos. Ne împietrim inima în necredinţă, ne adormim conştiinţa în nepăsare, ne înjosim sufletul în fapta păcătoasă şi nu ne pasă de Domnul, Care aşteaptă de atâta vreme întoarcerea noastră (Isaia 30, 18; Apoc. 3, 20).

Înţelegi tu, care citeşti acum? Şi mai ales înţelegi că ceea ce este scris aici este scris tocmai pentru tine? Dumnezeu să te binecuvânteze şi să te spele, de-I vei asculta chemarea!

Doamne, nu numai picioarele…

Sufletele curate sunt gata să-şi recunoască şi vinovăţii pe care nu le au. Sunt gata să-şi ceară iertare şi pentru păcatele pe care nu le-au făcut, sunt gata să-şi spele şi ceea ce nu şi-au întinat, fiindcă smerenia lor îi face să creadă că oricând ar putea să facă şi ei aşa ceva şi nu tăgăduiesc niciodată că nu ar putea fi în stare să cadă.

Picioarele se întinează cel mai adesea, pentru că ele duc greutăţile cele mai multe. Ele umblă prin locurile cele mai de jos, ele sunt mădularele cele mai nebăgate în seamă şi ele sunt îndrăgite cel mai puţin.

O, inima Domnului, care le-a iubit tocmai pentru aceasta! De acele gloate nebăgate în seamă, iubite cel mai puţin, împovărate cel mai mult, spălate şi uşurate cel mai

rar, de acelea a avut cea mai mare milă, de poporul năpăstuit, de mulţimile apăsate, de gloatele ca nişte turme lăsate fără păstor (Matei 9, 36]! Şi El singur, numai El singur a venit să-i caute şi să-i mântuiască mai ales pe aceştia, îngrijindu-i ca pe nişte picioare crăpate, rănite, bolnave şi bătătorite de chinuri prea lungi, prăfuite de drumuri prea grele şi gârbovite de poveri prea nemiloase. Cu câtă milă şi bunătate spală Domnul şi unge astfel de suflete!

Dar nu numai picioarele au nevoie să fie spălate mai des; la fel au şi mâinile şi mai ales capul. Adică cei care lucrează pentru alţii şi cei care conduc pe alţii.

Lucrătorii şi lucrătoarele Domnului au nevoie nu numai să fie spălaţi de către Cuvântul sfânt, ci au nevoie să se scalde ei înşişi, să se scufunde ei înşişi, cu toată conştiinţa datoriei şi trebuinţei de a se curăţi, în plinătatea lui Hristos. Picioarele au nevoie să fie spălate, dar mâinile şi capul au nevoie de şi mai mult.

Picioarele au nevoie de mai puţine mustrări şi de mai multă îngăduinţă când nu umblă chiar deplin curat, dar mâinilor şi capului li se cuvin mai multă mustrare şi mai puţine dezvinovăţiri când nu umblă în toată curăţia, fiindcă ele ştiu şi pot oricând să se cureţe, pe când picioarele nu pot oricând.

În locurile pe unde te-ai întinat cel mai mult, caută să nu mai treci niciodată. Pe căile care te murdăresc nu mai umbla. Pragul caselor stricate nu-l mai trece şi cu oamenii a căror tovărăşie te înjoseşte nu mai umbla niciodată!

Dacă eşti păstor, urmează pilda Mântuitorului şi caută mai ales oile cele slabe, cele mai de la margine, cele din urmă, cele mai neputincioase şi ajută-le să se poată curăţi şi vindeca şi ele. Caută să împodobeşti mai frumos mădularele care au preţul cel mai din urmă (1 Cor. 12, 23) şi îngrijeşte cu milă mai ales pe cei dintre mădularele Bisericii care sunt picioare.

Iar când Domnul îţi cere un lucru, fă întocmai cum îţi cere El, nu face cum era gata să facă sfântul Apostol Petru: întâi nu voia să facă nimic, iar îndată după aceea voia să facă mai mult decât cerea Hristos. Şi asta numai aşa, ca să nu fie cum voia Domnul, ci ori mai puţin, ori mai mult.

Ce minunat este sufletul liniştit, care face voia lui Dumnezeu în chip smerit şi cumpătat: nici mai devreme, nici mai târziu, nici mai mult, nici mai puţin. Căci Domnul Care a poruncit ştie adevărul şi numai atunci facem bine, când facem întocmai cum ne-a spus. Altfel, putem să stricăm chiar şi în ceea ce suntem prea zeloşi, când facem prea mult unde nu este cazul.

Binecuvântează, Doamne, toate sufletele simple şi smerite care poartă greul lucrării Tale şi care adesea au de stat şi de umblat prin locuri grele şi neplăcute! Spală-le mereu cu cuvântul Tău şi pune mereu mâinile Tale sub capul lor, să le spele, să le cureţe, să le vindece cu mila, cu smerenia şi cu dragostea Ta! Dar ai milă, Doamne, şi de aceia pe care i-ai rânduit să fie mâinile lor slujitoare şi capul îndrumător al altora. Întotdeauna ei să fie curaţi, spre a putea vedea şi ajuta şi pe alţii să se cureţe, nu să se întineze.

Voi sunteţi curaţi, dar nu toţi…

Un suflet curat este numai acela care se curăţeşte neîncetat pe sine şi care umblă neîncetat să curăţească şi pe alţii. Sufletul care nu luptă mereu spre o şi mai mare curăţire a sa şi a altora o va pierde curând şi pe cea pe care i se părea că o are.

Mântuitorul le-a spus: Cine s-a scăldat, nu are trebuinţă să-şi spele decât picioarele, ca să fie curat de tot. Şi voi sunteţi curaţi, dar nu toţi. ***Aceasta înseamnă că, oricât de curaţi ni s-ar părea nouă că suntem, să nu uităm niciodată că umblăm pe pământ şi că mereu trebuie să privim cu smerenie la noi înşine, fiindcă totdeauna ne putem întina sau prăfui, umblând printre alţii.*** Oricât te-ai păzi tu, nu te păzesc alţii. Şi chiar dacă tu te fereşti să nu te stropeşti cu noroi sau să nu te umpli de praf, umblarea stricată a altora uşor te poate murdări.

Înţelegeţi voi ce v-am făcut Eu?

Celui ce înţelege nu trebuie nici să-i faci mult, nici să-i arăţi mult, nici să-i vorbeşti mult. Aceluia Duhul Adevărului uşor îi poate descoperi înţelesul cel drept.

Ucenicii Domnului Iisus, câţi erau curaţi, au înţeles atunci limpede că ceea ce făcuse Mântuitorul când le spăla picioarele nu însemna un nou obicei, ci că dincolo de fapta însăşi trebuiau să se pătrundă de înţelesul ei cel nemuritor şi general: Mai întâi că doar acela dintre fraţi este mai mare, care din adâncul inimii lui poate să se smerească mai prejos ca toţi, în tăcere şi iubire.

Apoi că, păstrându-ne pe noi înşine în necurmată curăţie, trebuie să privim cu grijă şi simţ de răspundere la fraţii noştri, dorind şi lucrând neîncetat pentru ca ei să poată ajunge tot mai curaţi.

Niciodată nu vom putea spăla pe nimeni numai cu vorbele noastre, ci doar cu mâinile noastre, adică cu rugăciunile noastre şi cu ostenelile noastre.

- ✓ *Celui cu adevărat mare nu-i este greu să se smerească în faţa oricui.*
- ✓ *Celui cu adevărat curat nu-i este greu să spele pe oricine.*
- ✓ *Celui cu adevărat sfânt nu-i va fi greu a face totul în tăcere şi cu cea mai discretă duioşie.*
- ✓ *Cel cu adevărat iubitor va face întotdeauna totul cu plăcere, cu bucurie, cu blândeţe, cu prietenie.*
- ✓ *Cel cu adevărat înţelept va păstra esenţa adevărului tuturor lucrurilor.*

Dar vai, cât de puţini ucenici înţeleg ce a făcut Domnul şi ce a dorit El să înţeleagă ei din ceea ce a făcut El!

Voi Mă numiţi bun şi bine ziceţi!

Până mai ai pe cine numi „învăţătorul meu”, „Domnul meu”, „Mântuitorul meu” sau „Binefăcătorul meu”, cu lumină în ochi şi cu fior în inimă, să şopteşti aceste sfinte denumiri şi să te pătrunzi de fiorul lor fericit!

Câtă vreme este încă lângă tine Învăţătorul şi Domnul tău, până n-a plecat încă Mântuitorul şi Binefăcătorul tău, îndreaptă-ţi neîncetat spre El inima ta şi glasul tău. Caută-L mereu cu dragostea şi recunoştinţa Ta. Spune-I numele Lui cel iubit şi sfânt pentru tine, mereu mai cald şi mereu mai cu dor, căci nu-i nimic mai frumos şi mai vrednic din partea ta ca acest lucru rar, tot mai rar întâlnit azi printre oameni.

- ✓ *Dacă spui Domnului Iisus: **“Domnul meu şi Dumnezeul meu!“**, ca Toma (Ioan 20, 28), atunci caută să nu-I mai fii necredincios niciodată!*
- ✓ *Dacă îi spui învăţătorului Ceresc: **“Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui Viu!“**, ca Petru (Matei 16, 16), bine faci, dar caută să nu te mai lepezi de El niciodată!*
- ✓ *Şi dacă ştii şi crezi Cuvântul Său Sfânt că este Adevărul şi Viaţa veşnică (Ioan 6, 68; 17,12), atunci preţuieşte acest cuvânt ca pe cea mai de preţ comoară a sufletului tău, iar ascultarea şi trăirea lui să-ţi fie cea mai cutremurătoare grijă în fiecare clipă a vieţii tale!*

Slavă Ţie, Doamne şi Mântuitorul nostru! Sufletul meu este plin de fericire ori de câte ori pot îngenunchea recunoscător şi îţi pot strânge cu dragoste picioarele Tale la inima mea. Doresc să rostesc totdeauna sfântul Tău Nume cu tot fiorul evlaviei recunoscătoare şi doresc ca orice cuvânt îmi spui, să-l ascult cu scumpătate şi să-l trăiesc cu credincioşie. La aceasta te rog să mă ajuţi în fiecare clipă!

Eu v-am dat o pildă…

Adevărata pildă este aceea pe care o trăieşte însuşi cel care ţi-o predică. Adevăratul învăţător este acela care crede şi urmează mai întâi el însuşi ceea ce propovăduieşte altora. Şi totdeauna să urmezi numai învăţătura aceluia care este în stare nu numai să trăiască cu viaţa sa ceea ce spune, dar şi să pecetluiască cu moartea sa ceea ce a spus. În chip cu totul desăvârşit numai Hristos a putut face astfel, iar dintre ai Săi, numai acei care au avut credinţa Lui.

Viaţa Domnului Iisus Hristos a fost pe pământ în întregime o pildă. Toate pildele Lui de smerenie, de iubire, de blândeţe, de jertfă, de iertare, de curăţire, de bunătate, au întregit viaţa Lui trăită dumnezeieşte. ***Trecând fără de păcat prin toate ispitele care sunt cu putinţă să vină într-o viaţă de om, Hristos ne-a dat cel dintâi exemplu că învăţătura Sa este cu putinţă a fi împlinită cu fapta de către orice om, numai dacă acel om voieşte cu adevărat aceasta. Domnul Iisus de la nivelul firii omeneşti a pornit, arătând doar că singura condiţie necesară este să ai dragoste de Dumnezeu şi iubire de semeni.*** De altceva nu mai ai nevoie de nimic, pentru a putea trăi aşa cum a trăit Iisus (1 Ioan 2, 6).

Robul nu este mai mare decât Domnul…

Credincios adevărat este acela care, făcând binele, nu se măsoară cu semenii săi, ci cu învăţătorul său, căci cine se măsoară cu alţii, totdeauna se va mândri, dar cine se măsoară cu Domnul, acela îşi va găsi totdeauna măsura smereniei sale.

Un adevărat rob al lui Hristos nu este acela care caută slobozenia prin neascultare, ci e acela care simte slobozenia cea mai dulce trăind într-o neîncetată ascultare de Domnul său, între fraţii săi. Când îţi iei o prea mare slobozenie faţă de Hristos, devii robul tău însuţi. Numai când te poţi robi pe tine cu adevărat, atunci devii cu adevărat slobod.

Cu adevărat slobod este acela care are numai un singur lanţ – neprihănirea, o singură cătuşă – dragostea, un singur proces – conştiinciozitatea, şi o singură sentinţă – datoria împlinită fericit. Un om slobod a fost Robul Cel Neprihănit, care tocmai prin acest fel de a fi S-a făcut Slobozitorul tuturor (Isaia 53, 11), luând asupra Sa poverile nelegiuirilor noastre.

Mai mare decât Domnul n-a ajuns nici un rob al Său. Dar dacă tu nu ai ajuns să eliberezi chiar pe nimeni din robia păcatului, atunci să ştii că nu eşti nici în cea mai mică măsură un slobozit al lui Hristos. Căci a fi cu adevărat ucenic al lui Hristos

înseamnă a învăţa neîncetat cum poţi să faci mai bine acest lucru, anume eliberarea altora din robia păcatelor.

Cu un singur cuvânt poţi alunga mulţi nori, cu un singur suflet mântuit poţi acoperi multe păcate (Iacob 5, 20) şi cu o singură viaţă poţi înlătura multe morţi (1 Tim.4, 16; Rom.11, 14; 1 Cor. 9, 22). Căci sunt oameni sfinţi aceia care, chiar dacă încă nu au făcut nici o faptă de sfinţenie, doresc şi caută aceasta cu cea mai mare sete şi râvnă. A şi ajuns apostol şi ucenic al lui Hristos – chiar dacă nu a făcut nici o minune – acela care cu sinceritate şi smerenie munceşte şi se roagă pentru asta. Din aceste stări n-ai voie să te coborî spre oameni decât pe calea unei adânci iubiri, spre a le face bine. Dar trebuie să fii întotdeauna bine înarmat, pentru că satana care îi ţine robi îşi apără prada cu toată puterea. O săgeată a lui te va răni. Alinând rănile altora, tu nu ţi-o dezveli pe a ta niciodată, iar preţul tău veşnic va fi acela al sufletelor pe care le-ai slobozit, al timpului pe care l-ai răscumpărat, al adevărului pe care l-ai strălucit. Vei fi atunci şi tu ceva din Domnul tău.

Dacă ştiţi – dacă faceţi…

În Hristos, a face înseamnă mai întâi a şti.

După cum Dumnezeu a început facerea lumii mai întâi prin lumină, tot aşa nici adevăratul credincios nu va reuşi să facă vreodată ceva sănătos şi vrednic dacă mai întâi nu va căuta să cunoască cum trebuie şi când trebuie făcut ceea ce este nevoie să facă. Nu poţi face binele decât dacă ştii bine.

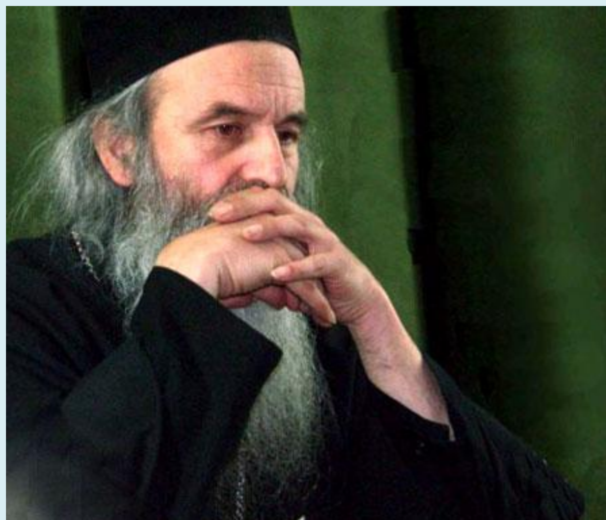
Niciodată nu vei putea fi o călăuză bună pentru alţii dacă mai întâi nu ai o cunoaştere clară a drumului pe care mergi. Un îndrumător îndrăzneţ nu este chiar totdeauna de folos, dar unul înţelept este totdeauna necesar. Fiindcă în înţelepciune este totdeauna şi îndrăzneală, dar în îndrăzneală nu este totdeauna şi înţelepciune. Sunt vremi de mare binecuvântare pentru lucrarea lui Hristos atunci când în fruntea ei se găsesc cât mai mulţi bărbaţi plini de Duhul Sfânt, căci totul este mai întâi înţelepciune, apoi putere.

Este binecuvântată acea familie şi biserică ce are în mijlocul ei cât mai multe astfel de suflete, care au strălucirea cunoaşterii peste toate întinderile faptei. Vai însă acolo unde se munceşte fără lumină, unde se ştie fără să se facă şi unde se face fără să se ştie!

Fericire este numai acolo unde Adevărul lucrează Dragostea.

(din: Lacrimă şi har. Preotul martir Constantin Sârbu, Editura Bonifaciu, 2011)

Părintele Rafail Noica - Ne mai aude Dumnezeu dacă am păcătuit?

“[Ştim]…. că Dumnezeu este atotputernic şi poate să facă absolut tot, tot ce nu poţi gândi… şi mai mult [decât atât]. Dar nu-i destul. ***O va face? Dacă-I mânios pe mine pentru că am păcătuit, că am făcut şi asta şi aia – şi mă simt cu musca pe căciulă? Dumnezeu nu e mânios. Dumnezeu un singur lucru vrea: să ne deschidem inima.***

Ştie că suntem păcătoşi. Ştie că nu putem să nu păcătuim, că nu ştim, că nu avem viziunea, că n-avem puterea – dacă avem şi viziunea încotro să mergem. ***El este cel care ne curăţă de păcatele noastre. El este cel care, dacă găseşte deschidere în noi, Îşi pune acolo bunătatea Lui. Dragostea lui Dumnezeu, dragoste atotputernică, în sensul ca de nimic biruită.*** (…)

“Zice la Cina cea de Taină: Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor. Beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele Meu, care pentru voi se varsă, spre iertarea păcatelor“. Cum s-a frânt Trupul ăla? Cum s-a vărsat Sângele ăla? Mâinile noastre ucigaşe l-au vărsat. De ce zic: <<mâinile noastre?>>. Noi nici nu eram pe lume pe vremea aia… Hm. Suntem părtaşi prin păcat ai acelei energii de Dumnezeu-ucigaşe. Şi atunci suntem identic cu acei vinovaţi de a-L fi omorât pe Fiul lui Dumnezeu cu mâinile lor. Deci acelaşi păcat îl purtăm şi noi.

Deci, cum se frânge Trupul ăsta? De mâinile noastre se frânge! Şi Hristos profită ca Trupul frânt să ni-l dea nouă sub formă de pâine (că ştie că nu suntem canibali să mâncăm carne vie), dar este real Trupul Lui şi ni se dă nouă spre iertarea păcatelor noastre. Care păcate? De a frânge Trupul lui Hristos, de exemplu!

Sângele Lui cine L-a vărsat? Mâinele astea ucigaşe L-au vărsat. Şi El "profită" de păcatul meu şi Îşi varsă de bună voie Sângele şi mi-L dă sub formă de vin – trupeşte vin, dar real Sângele Lui – spre iertarea păcatelor mele. Care păcate? Ucigăşia asta: de Dumnezeu-ucigaşă şi de aproapele, de fratele meu. ***Se poate dragoste mai mult decât asta? Vă mai închipuiţi un Dumnezeu mânios? De câte ori am trăit şi eu asta şi o aud de la atâţia şi prin scrisori şi în conversaţii: poate că am păcătuit şi s-a mâniat Dumnezeu şi nu mai vrea să mă audă. Erezie!***

Începusem prin a spune că e important să ţinem minte lucrul ăsta: în momentele grele când, ţinându-ne mintea în iad – nu ca Siluan – nu cunoaştem, nu avem experienţa aia deplină – dar când mă simt cu musca pe căciulă, când îmi simt păcatul meu cât de puţin [...] nu e cazul să mă ascund îndărătul unei închipuiri de-ale mele sau să fug după tufişuri ca Adam sau aşa ceva. E vorba să asum ceea ce sunt, oricât de urât, oricât de rău. Pentru că din ceea ce sunt real, păcătosul ăla, păcătoşenia aia, din aia mă scoate Dumnezeu. ***Şi încercam să zic, pe de o parte e atotputernic şi poate să mă scoată de orişiunde, nu există nici o limită puterii lui Dumnezeu, pe de altă parte dragostea Lui este nebiruită de oricâtă păcătoşenie. Ba, paradoxal, cu cât sunt mai păcătos cu atât mai strălucit se arată dragostea atotputerii lui Dumnezeu sau atotputerea dragostei lui Dumnezeu, că tocmai prin aia mă scoate, prin mijloacele pe care păcătoşenia mea le oferă, ca să zicem aşa, lui Dumnezeu.*** (….)

Când vorbesc de Dragoste, vorbesc de Dumnezeu. Dragostea lui Dumnezeu este atotputernică. Însă nimic nu este, paradoxal, mai vulnerabil decât dragostea. Dacă Dumnezeu n-ar iubi, Dragostea n-ar putea fi rănită şi Dumnezeu n-ar putea fi rănit. Paradoxal, dragostea adevărată, dumnezeiască este aşa de intensă, "foc mistuitor" îi zice, care mistuieşte nemistuit. De ce nemistuit? Pentru că Dumnezeu este nemuritor. Şi totuşi, în acelaşi timp e, ceea ce numim noi cu limbajul psihologiei, vulnerabilă.

În ce sens vulnerabilă: subţire. Dumnezeu se mâhneşte!
Şi în ce fel se mâhneşte? Nu se ofensează. Asta-i erezie. Dumnezeu nu cunoaşte mânie, ofensă. Nu-l poţi ofensa pe Dumnezeu. Noi, proştii, ne ofensăm că cineva mi-a zis că sunt un porc şi mă ofensez şi mă supăr pe el. Dar uită-te în oglindă, poate nu e prea flatant ce vezi acolo, dar porc nu-i. Aşa că ce avem de ne ofensăm? Avem slăbiciune, avem moarte. ***Dumnezeu nu are nici slăbiciune, nici moarte. Şi nu se supără. Dar se mâhneşte pentru mine căci, păcătuind, eu mă lipsesc de dragostea Lui şi de tot ce vrea să reverse în mine.*** Ce vrea să reverse în mine? Exact inversul a ce spunea şarpele: "că Dumnezeu ştie că vom deveni ca

Dumnezeu“. Asta este tocmai ce vrea Dumnezeu! Să devin ca Dumnezeu, să devin un dumnezeu! (…)”.

(fragmente din conferinţa: “Din ce moarte ne-a izbăvit Hristos“, Alba-Iulia, decembrie 2005)

Părintele Savatie Baştovoi: De ce s-a speriat Hristos?

“Zilele trecute, în timp ce beam ceai, verişoara mea, femeie în toată firea, a început a plânge, zicând că vrea să-mi pună o întrebare pe care nu a mai pus-o nimănui. În sfârşit, după ce s-a scuzat de multe ori: „că este o hulă”, „că îi este ruşine că are astfel de gânduri” şi-a luat inima în dinţi şi a vorbit. „De ce – zice ea plângând -, Iisus s-a speriat în grădină? El era de la Dumnezeu, El ştia toate – ştia că va muri, că va învia, ştia că prin jertfa Lui El va aduce atâta bine omenirii! De ce, dar, s-a temut? Orice om, dacă ar şti dinainte că el va învia, ar accepta cu bucurie să moară pentru semenii săi. De ce tocmai El s-a temut?”

Nu ştiu în ce măsură creştinii de azi sunt obsedaţi de moartea lui Hristos, dar mie mi se pare că moartea Lui stârneşte mai multe neînţelegeri decât învierea. Dacă toate denominaţiunile creştine, inclusiv sectele, sunt de acord în ceea ce priveşte învierea Lui, în ceea ce priveşte moartea mulţi se contrazic. De exemplu, iehoviştii au hotărât că, de vreme ce Iisus s-a speriat în grădină şi a murit pe cruce, înseamnă că El nu este Dumnezeu. Monofiziţii au căzut în extrema cealaltă, zicând că, de vreme ce Iisus este Dumnezeu, înseamnă că El nu a murit, căci Dumnezeu nu moare.

Adevărul este că Iisus a murit în firea Sa omenească, rămânând nestrămutat în firea Sa dumnezeiască. Dar ce este cu spaima lui Iisus din grădină? Mărturisesc că şi eu am avut aceleaşi frământări ca şi verişoara mea. „Ce mare lucru a făcut Hristos? Ştia dinainte că va învia, era Dumnezeu, iar noi petrecem în iadul incertitudinii până la sfârşitul zilelor noastre”. Gândeam că dacă aş avea certitudinea învierii mele, astăzi aş muri şi nu mi-ar părea rău de nimic. Nu ştiu în ce măsură aceste gânduri vin şi celorlalţi oameni, poate că ele sunt o urmare

firească a educaţiei comuniste cu pionieri care îşi puneau atât de uşor sufletul pentru patrie. E adevărat că pentru a merge la moarte cu seninătate trebuie să fii sau convins de învierea ta, sau să fii un ateu desăvârşit.

Hristos ştia că va învia şi, totuşi, S-a temut. Da, Hristos s-a temut într-adevăr în grădină, atunci când S-a rugat Tatălui că, de este cu putinţă, să se îndepărteze paharul acesta de la Dânsul. Ucenicii au văzut această frică a lui Iisus, au văzut-o şi au adormit. Se pare că în clipele acelea de părăsire pe care le trăia Iisus, ucenicii au fost părăsiţi şi ei de orice putere, de aceea au şi adormit, chiar dacă Hristos a ieşit de trei ori la ei îndemnându-i să privegheze cu El măcar un ceas. Aceasta arată atât de bine că ucenicii îşi aveau toată puterea şi credinţa lor de la Hristos, iar atunci când El a slăbit, când s-a întristat de moarte în grădină, ucenicii au slăbit şi ei şi, pierzându-şi credinţa, au adormit.
În Imnele Sfântului Efrem Sirul găsim un minunat pasaj despre spaima lui Hristos din Grădina Ghetimani. ***Sfântul Efrem crede că spaima aceasta a fost adevărată şi a fost profundă, mai profundă decât putem gândi noi, şi nu întâmplător ucenicii au fost martorii ei. Hristos şi-a descoperit înaintea ucenicilor spaima Sa omenească în faţa morţii ca ucenicii, atunci când vor ajunge să fie daţi în mâinile călăilor lor, simţind această spaimă, să-şi amintească de spaima Învăţătorului lor, că e firească, şi să nu dea înapoi, aşa cum nici El nu a dat, deşi, zice Sfântul Efrem, ar fi vrut.*** Mai era nevoie de această spaimă pentru ca moartea să îndrăznească să-şi înghită Stăpânul. Această frică a încurajat moartea care, „ca o slugă la poruncă, s-a apropiat“, cum cântăm la Utrenia Învierii (Gl. 6) şi L-a înghiţit pe Dătătorul de viaţă, ca după trei zile să-L vomite, zice Sfântul Efrem.

Hristos a fost primul om care a ieşit singur în faţa morţii. Doar El, dintre oameni, a fost părăsit cu desăvârşire, astfel că a strigat pe cruce: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit!?” A fost nevoie ca omul Iisus să cunoască părăsirea lui Dumnezeu – singura pricină a morţii, pentru că altfel El nu ar fi putut muri.

Astăzi noi nu putem înţelege spaima Lui, căci Hristos a zdrobit puterea morţii şi moartea pe care o avem noi azi, dacă mă pot exprima astfel, nu mai este moartea cu care a murit Iisus. Noi suntem curajoşi în faţa morţii deoarece nimeni din noi nu moare singur, deoarece Hristos a luat în Sine toată spaima şi durerea morţii. Şi aceasta o vedem foarte bine din cazul lui Petru.

În zilele patimii lui Hristos, când a fost întrebat dacă Îl cunoaşte pe Iisus, că a fost văzut cu El, că graiul îl vădeşte, Petru s-a lepădat de trei ori de Învăţătorul său pentru că se temea de moarte. Dar acelaşi Petru, care s-a speriat de o babă în zilele

patimii, le-a vorbit cu îndrăzneală ostaşilor romani care îl răstigneau, rugându-i să-l răstignească cu capul în jos, că nu este vrednic să moară în acelaşi fel ca şi Învăţătorul Său.

Moartea lui Hristos ne-a adus curajul în faţa morţii, dar până atunci acest curaj era cu neputinţă. ***Iată de ce Hristos S-a temut, iar noi nu. Pentru că noi murim cu Hristos, iar Hristos a murit singur, părăsit de oameni şi de Dumnezeu.***

Paradoxul morţii lui Hristos este surprins în rugăciunea pe care o rosteşte preotul la sfârşitul proscomidiei: ***„În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, în Rai cu tâlharul şi pe Scaun împreună cu Tatăl şi cu Duhul ai fost, Hristoase, pe toate umplându-le, Cela ce eşti necuprins“.***
De altfel, aceasta este starea omului nou, omului răscumpărat, omului întreg, ca, în Hristos, să înţeleagă aceste cuvinte şi să le trăiască, pe cât se poate, în toată durerea şi în toată bucuria lor”.

Sfântul Chiril al Alexandriei - Între mărturisire şi răzbunare - Până unde poate merge zelul nevinovat al credinţei?

1. ***„Dar Simon-Petru având sabie, a scos-o şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă; iar numele slugii era Malhus”*** (În 18, 10)

Dar de ce era necesar, va zice cineva, ca dumnezeiescul Evanghelist să amintească şi acestea, arătând că ucenicul s-a folosit, contrar obiceiului, de sabie împotriva celor ce au venit pentru prinderea lui Hristos, purtat de o simţire mai fierbinte şi mai neîmblânzită, pentru care a şi fost mustrat de Hristos?

Expunerea acestora va părea unora de prisos, dar nu este aşa. Căci ***ni s-a dat această pildă spre învăţătură, ca din acest fapt să cunoaştem până unde poate merge în chip nevinovat zelul credinţei în Hristos şi ce trebuie să alegem să facem în asemenea lupte, ca să nu cădem în cele de care se supără Dumnezeu.*** Chipul acestei fapte nu ne lasă să întindem sabia sau să ridicăm piatra împotriva vreunora, sau să lovim cu un băţ pe cei potrivnici, cu care suntem în conflict ca urmare a credinţei în Hristos.

Căci armele noastre nu sunt trupeşti, după cuvântul lui Pavel (II Cor. 10, 4), ci trebuie să ne purtăm mai degrabă cu bunătate chiar şi faţă de cei ce vor să ne omoare, când timpul nu ne îngăduie să fugim şi să ne depărtăm de ei. Căci e mult mai bine ca, pentru nedreptăţile pe care ni le fac, să fie judecaţi de către Cel ce judecă drept, decât să cerem noi înşine socoteală cu preţul sângelui, dând ca motiv dreapta noastră credinţă şi evlavia.

2. ***“Iisus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, dovedeşte că este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce mă baţi?”*** (În 18, 23)

Domnul nostru Iisus Hristos, chiar pălmuit, nu se răzbună, deşi e Dumnezeu şi Domnul cerului şi al pământului. Iar noi, netrebnicii, care suntem pământ şi cenuşă şi asemenea ierbii, ***„omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului; aşa va înflori”*** (Ps. 102, 15), când se întâmplă ca un frate să ne greşească în cuvânt şi ne supără puţin cu vorba, socotim că trebuie să ne năpustim asupra lui ca un balaur şi nu ne săturăm să-i răspundem la un cuvânt cu mii de cuvinte, nedând iertare micimilor sufletului omenesc, neînţelegând slăbiciunea comună a firii, nepotolind prin iubire frăţească patimile care ar apărea, neprivind la „începătorul şi plinitorul credinţei” noastre, Iisus (Evr. 12, 2), ci silindu-ne să ne răzbunăm cât mai aspru, deşi dumnezeiasca Scriptură zice odată:
„Căile celor ce ţin minte răul sunt spre moarte” (Rom. 11, 19), altădată: ***„Nici unul să nu ţineţi minte în inimile voastre răutatea fratelui”*** (Zah. 7, 11). ***Dar să ne fie pildă a bunătăţii şi a iertării mai presus de raţiune Însuşi Hristos, Stăpânul tuturor, Care şi din cauza aceasta zice către noi: „Nu este ucenicul mai presus de învăţător, nici robul mai presus de stăpânul său”.***

Scoliile Părintelui Dumitru Stăniloae:

Nerăspunzând la lovituri cu pedepse, Hristos nu arată o slăbiciune, ci, dimpotrivă, nu Se arată slab ca noi, nici supus patimilor noastre, cum sunt mânia, supărarea… Tocmai prin aceasta arată că nu e biruit de slăbiciunea noastră în aşa măsură, încât să fie dus cu sila la încercarea de a Se elibera de ea. Toate le suferă nu fără voie, ci cu voia. Şi, prin aceasta, e mai tare ca ele, deşi suferinţele acceptate sunt extreme.

Nu iertăm, ci ne răzbunăm, fiindcă ne vedem primejduită existenţa de cel ce ne face rău şi vrem să-i primejduim şi noi existenţa lui din teamă să nu ne-o primejduiască el mai departe. Aceasta, deoarece nu credem că unirea cu Dumnezeu, izvorul puterii, ne va menţine şi spori în existenţă. ***Bunătatea vine din simţirea adâncimii şi bogăţiei existenţei. Putem ajuta şi pe alţii să crească în această existenţă, urmând exemplul lui Hristos.***

(Din: Sfântul Chiril al Alexandriei, Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan, EDIMBOR, 2000)

Sfântul Filaret al Moscovei – Ghetsimani - limanul “cel mai sigur pentru păcătosul zdrobit, pentru cel revoltat de necaz, de povară, de deznădejde, de frică…”

(extras)

“Şi de aceea, oricine ai fi tu, fratele meu neputincios şi necăjit, împreună cu mine, dacă eşti rănit de tristeţea păcatului, dacă te ruşinezi de mâhnirea sufletului, cu credinţa care greu se înalţă, cu iubire care greu se lărgeşte, care nu este mişcată spre virtute, dacă eşti atins de frica pentru judecata lui Dumnezeu, dacă eşti ispitit de necazul sufletului, care se extinde, vizibil, chiar până la moarte, nu te lăsa supus întristării fără de nădejde, nu lăsa necazul, mâhnirea şi frica să te biruie complet…”

“Cei care zidesc biserici spre slava Domnului nostru Iisus Hristos, pentru pomenirea lor şi amintirea lor solemnă, de obicei aleg evenimente slăvite şi fericite ale vieţii Lui pământeşti. Şi este bine ca în însăşi denumirea bisericii să se arate slava dumnezeiescului Mântuitor şi să-i lumineze pe cei care intră în ea cu nădejdea şi cu bucuria mântuirii.

[...]

Dar nu trebuie să fie pentru nimeni ciudat şi faptul că biserica, care astăzi se sfinţeşte, este închinată amintirii evlavioase a rugăciunii din Ghetsimani a lui Iisus Hristos, adusă cu durere şi întristare, şi cu nevoinţa dusă până la sudori de sânge. Deoarece precum evenimentele îmbucurătoare şi triumfale ale vieţii pământeşti a Mântuitorului nostru au legătură adevărată cu mântuirea noastră, tot la fel şi cele

dureroase şi cele de suferinţă, unite cu starea de golire desăvârşită sau de micşorare, pe care El a binevoit a o lua asupra sa.

Este binevenit şi extrem de necesar pentru mântuirea noastră, să cugetăm împreună cu apostolul despre Iisus Hristos, că El, Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o ştirbire a fi El întocmai cu Dumnezeu (Filipeni 2, 6), fiindcă fără firea dumnezeiască şi puterea creatoare, în ce mod putea să se săvârşească mântuirea omenirii, care a murit prin păcat, coborâtă mai jos de toată nimicnicia?

Dar de asemenea este binevenit şi extrem de necesar să cugetăm la unul şi acelaşi Hristos Iisus, şi la faptul că El S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, şi, la înfăţişare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce (Filipeni 2, 7-8), pentru că în ce mod omenirea cea căzută, neputincioasă şi nevrednică ar fi ieşit şi ar fi ajuns la comuniune cu puterea dumnezeiască mântuitoare, dacă Fiul lui Dumnezeu nu s-ar fi pogorât în adâncul neputinţei şi a nevredniciei noastre prin întruparea Sa, n-ar fi curăţit infecţia mortală a păcatului, n-ar fi netezit vina noastră de moarte, prin suferinţa Sa nestricată, în trupul nostru ce ne este propriu, dar lipsit de păcat, şi cu moartea şi cu învierea Sa nu ne-ar fi deschis uşile închise ale harului şi ale vieţii dumnezeieşti?

Apostolul, punându-şi scop al aspiraţiei pentru sine, fără orice îndoială, de asemenea şi pentru noi, dreptatea cea de la Dumnezeu, pe temeiul credinţei, raportează la această desăvârşire creştină două moduri de cunoaştere a lui Iisus Hristos, unul, mult mai solemn: ca să-L cunosc pe El şi puterea Învierii Lui; altul, mai chinuitor: să fiu primit părtaş la patimile Lui, făcându-mă asemenea cu El în moartea Lui (Filipeni 3, 9-10). Celei din urmă înţelegeri a lui Iisus Hristos să ne grăbim să urmăm, ca să ne dăruiască harul bisericii astăzi sfinţite, El Însuşi, cel care le binecuvântează şi le sfinţeşte pe toate, Hristos Dumnezeul nostru.

Nu ne putem permite să pătrundem deplin tainele evenimentului din Ghetsimani, al cărui mister pentru priceperea noastră a arătat-o Domnul Însuşi prin aceea că dintre toţi apostolii numai pe câţiva i-a apropiat de ea şi doar i-a apropiat. Dar pentru că în Ghetsimani, la fel ca şi pe Golgota, Hristos a pătimit pentru voi, lăsându-vă pildă, ca să păşiţi pe urmele Lui (1 Petru 2, 21), atunci în ce cugetări deosebite şi dispoziţie trebuie să ne introducă chipul rugăciunii mult-pătimitoare a lui Iisus Hristos?

Mai întâi, ea ne dă gânduri povăţuitoare despre rugăciunea particulară. Când Domnul le vorbeşte ucenicilor Săi: „Dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ

în privinţa unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sunt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor" (Matei 18, 19-20), atunci El arăta necesitatea şi folosul rugăciunii publice, în care unirea multora îl întăreşte pe fiecare.

Dar atunci când El Însuşi, în cadrul marii Lui slujiri de mântuire a omenirii, întrerupându-şi predica şi minunile Sale, se retrăgea în locuri pustii şi Se ruga (Luca 5,16), şi atunci, când, în sfârşit, apropiindu-se de capătul peregrinării Sale pământeşti, pentru a-i aduce lui Dumnezeu Tatăl rugăciune, pe cât de importantă şi tainică ca subiect, pe atât de grea după împrejurări, s-a retras mai întâi cu trei ucenici aleşi din adunarea celorlalţi, şi apoi şi de la cei trei aleşi, într-o însingurare desăvârşită, spunând: ***Şedeţi aici până ce Mă voi ruga*** (Marcu 14, 32). ***Atunci ne-a arătat nouă necesitatea şi importanţa rugăciunii particulare, în detaşare deplin posibilă de tot ce este creat, care afundă sufletul în prezenţa personală a lui Dumnezeu.***

Fraţilor! Cu nădejde să intrăm în rugăciunea comună, întrucât ea este binecuvântată de cuvântul făgăduinţei lui Hristos; cu iubire să intrăm în rugăciunea particulară, întrucât ea este sfinţită prin exemplul lui Hristos.

În al doilea rând, rugăciunea lui Hristos din Ghetsimani trebuie să ne introducă în cugetări de umilinţă cu privire la chipul profund smerit al săvârşirii acesteia: ***îngenunchind, Se ruga*** (Luca 22, 41). ***A căzut cu faţa la pământ, rugându-Se*** (Matei 26, 39). ***A căzut la pământ şi Se ruga*** (Marcu 14, 35). ***Când te gândeşti că acesta este Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut, care împărăteşte din veci cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt pe tronul ceresc, şi care nici acum nu a părăsit acest tron, că El, îmbrăcându-se în sărăcia noastră, în neputinţă, josnicie, cade în rugăciune la pământ, ca prin rugăciune să ne mijlocească nouă mântuirea, iar cu smerenia să mustre şi să vindece mândria noastră, atunci caută, dacă există oare, în lume, un loc destul de însingurat sau o poziţie în care omul să se plece pe sine în faţa unei astfel de micşorări dumnezeieşti?***

La o astfel de cugetare, cât de uşoare şi de dulci ar trebui să fie pentru noi plecările genunchilor noştri în rugăciune şi aplecările noastre la pământ, care par atât de grele uneori pentru neputinţa noastră şi, probabil, pentru lenea noastră?

În al treilea rând, ***Ghetsimani, plin de duhul rugăciunii lui Hristos, înrourat de sudoarea de sânge a rugăciunii Lui divino-umane, în ajunul zilei răstignirii Lui, ne prezintă locul de gândire cel mai prielnic şi mai sigur pentru păcătosul zdrobit, pentru cel revoltat de necaz, de povară, de deznădejde, de frică, pentru***

cel luptat cu ispita. Deoarece acolo puterea tuturor ispitelor posibile este biruită de puterea rugăciunii lui Hristos, şi această putere biruitoare n-a trecut, dar rămâne şi va rămâne, pentru că Iisus Hristos, ieri şi azi şi în veci, este acelaşi (Evrei, 13,8).

De ce El, intrând pe tărâmul din Ghetsimani, a început a Se întrista şi a Se mâhni (Matei 26, 37), a Se tulbura şi a Se mâhni (Marcu 14, 33)? Oare, de la preştiinţa ocărilor şi a suferinţelor fizice din Ierusalim şi Golgota, care se apropiau? Dar El Însuşi aceste ocărî şi suferinţe le-a răbdat nu imaginar, ci într-adevăr, pe durata a multor ore ale aceleiaşi nopţi şi ale zilei următoare, în faţa sinagogii şi în faţa lui Pilat, de la iudei şi păgâni, în Ierusalim şi pe Golgota, nearătând nici o frică, cu tărie biruitoare, cu linişte înaltă, când cu măreţia tăcerii, când cu cuvântul iubirii şi al rugăciunii pentru alţii, iar nu al întristării pentru Sine. Şi dacă într-o singură clipă tainică a lăsat să se audă suspinul: ***„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?”*** (Matei 27,46), atunci imediat l-a acoperit pe acesta cu glasul triumfal: ***„Săvârşitu-s-a”*** (Ioan 19,30).

De ce anume înainte de suferinţele văzute s-au arătat necazul, durerea, frica, întristarea sufletului până la moarte? Ce amar, ce povară includea în sine potirul tainic, pentru care El se şi ruga: să treacă, arătând prin aceasta adevărată fire omenească asumată, căreia nu-i este străină neputinţa, deşi străină păcatului, şi pe care în acelaşi timp a primit-o prin voia mai înainte de veci a Tatălui Său, spunând: ***„Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”*** (Matei 26,39)?

Din păcate! Acesta era amarul păcatelor noastre, aceasta era povara vinei noastre în faţa lui Dumnezeu şi a pedepselor meritate de noi, pe care le-a luat asupra Sa Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii (Ioan 1, 29); şi în acest fel El se necăjea, se mâhnea, se înfricoşa, se întrista, chiar până la moarte, nu pentru că se epuizase răbdarea Lui, ci pentru ca prin suferinţele Sale interioare, El să cureţe necurăţiile noastre interioare, să şteargă vina noastră, să mulţumească dreptatea lui Dumnezeu pornită împotriva noastră, şi împreună cu aceasta se ruga pentru miluirea noastră, pentru iertare şi mântuire, şi a fost auzit.

Astfel tâlcuieşte apostolul Pavel rugăciunea lui Iisus Hristos din Ghetsimani, când scrie către evrei, ***că El, în zilele trupului Său, a adus, cu strigăt şi cu lacrimi, cereri şi rugăciuni către Cel ce putea să-L mântuiască din moarte şi auzit a fost pentru evlavie*** (Evrei 5, 7).

Cum a fost auzit, când n-a fost izbăvit de moartea de pe cruce? A fost auzit prin faptul că Lui i s-a oferit prin moartea de pe cruce şi prin înviere să ne izbăvească de stăpânirea păcatului şi a morţii veşnice. Şi astfel nu este adevărat oare, că în Ghetsimani puterea tuturor ispitelor posibile a fost biruită de rugăciunea lui Hristos?

Şi de aceea, oricine ai fi tu, fratele meu neputincios şi necăjit, împreună cu mine, dacă eşti rănit de tristeţea păcatului, dacă te ruşinezi de mâhnirea sufletului, cu credinţa care greu se înalţă, cu iubire care greu se lărgeşte, care nu este mişcată spre virtute, dacă eşti atins de frica pentru judecata lui Dumnezeu, dacă eşti ispitit de necazul sufletului, care se extinde, vizibil, chiar până la moarte, nu te lăsa supus întristării fără de nădejde, nu lăsa necazul, mâhnirea şi frica să te biruie complet.Adună-ţi rămăşiţele puterilor tale extenuate, fugi cu gândul pe tărâmul biruitor al lui Iisus, şi acolo, unde Fiul bunăvoinţei şi al iubirii Tatălui a căzut cu faţa la pământ, rugându-Se, unde sudoarea efortului Lui în rugăciune, ca picăturile de sânge, picură pe pământ, unde îngerul îl întăreşte pe El în nevoinţa care depăşeşte puterea omenească, iar douăsprezece legiuni de alţi îngeri aşteaptă porunca pentru El şi de la Dânsul; de unde diavolul fuge, vulnerabil faţă de puterea dumnezeiască cea în multe chipuri, a ascultării de Dumnezeu Tatăl, a iubirii de oameni, a smereniei, a rugăciunii, a jertfirii de sine, acolo, nu departe de Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii, cazi cu păcatele tale, cu durere, cu mâhnire, cu frică de fălcile deschise ale morţii şi ale iadului şi aminteşte-ţi că amarul paharului tău deja în mare parte este băut în marele pahar al suferinţelor lui Hristos: că sub povara, care a venit asupra ta, deja şi-a pus mâna Sa uşurătoare Ascetul puternic din Ghetsimani; că Mântuitorul tău, care a săvârşit pentru tine întreaga ta lucrare de mântuire, aşteaptă de la tine doar părtăşie la patimile Lui (Filipeni 3, 10), care este posibilă pentru credinţa, iubirea şi recunoştinţa ta, deşi eşti neputincios. Încredinţează-te, dar, acestei comuniuni şi nu înceta să te încredinţezi cu toată inima.

Dacă măcar cu credinţa puţină, cu nădejde şi dragoste vei purcede la aceasta, de la acest exerciţiu vei primi creşterea credinţei, a nădejdii şi a dragostei, iar împreună cu ele – şi biruinţa asupra ispitelor, pentru că credinţa este biruinţa care a biruit lumea (1 Ioan 5, 4); pentru că nădejdea nu ruşinează (Romani 5, 5); pentru că nici înălţimea, vizibil inaccesibilă pentru noi, nici adâncul, care vizibil ne înghite, nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru (Romani 8, 39).

Cu inima recunoscătoare faţă de Hristos Domnul să ne amintim, fraţilor, că El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. Că pedeapsa lumii noastre a fost asupra Lui. (Isaia 53, 5) Şi de aceea să ne purtăm cu măsură, ca să nu încălcăm pacea noastră în El şi să nu-i provocăm noi răni, prin fapte care rănesc conştiinţa noastră. Ci prin atenta păzire a poruncilor şi cu devotament faţă de har, să ne întărim în pace şi în comuniune cu Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh!

Amin".

(Cuvânt la sfinţirea bisericii Domnului nostru Iisus Hristos, în cinstea şi pomenirea rugăciunii Lui din Ghetsimani, rostit de membrul sinodului, Înalt Prea Sfinţitul Filaret, mitropolit al Moscovei, în ziua de 8 iulie, anul 1845, Moscova, Tipografia Universităţii, 1845; Adaos la Operele Sfinţilor Părinţi, 1845 (mai departe Adaos la Operele Sfinţilor Părinţi, 1845); ediţia 1848.)

(în: Sfântul Filaret al Moscovei - Viaţa, predici şi scrisori, Editura Egumeniţa, 2013)

Părintele Sofronie Saharov – Cea mai tragică noapte din istoria lumii

“***Rugăciunea lui Hristos din Grădina Ghetsimani e cea mai nobilă dintre toate rugăciunile prin tăria şi puterea ei de a ispăşi pentru păcatele lumii. Adusă Dumnezeului Veşnic, Care este Tatăl, în duhul dragostei dumnezeieşti, ea continuă să strălucească cu o lumină ce nu poate fi stinsă, atrăgând pe veci sufletele ce s-au asemănat cu Dumnezeu.***

Hristos a inclus întregul neam omenesc în această rugăciune, de la Adam cel dintâi până la cel din urmă om ce se va naşte din femeie. Ne lipseşte cunoaşterea existenţială a unei atare iubiri şi astfel, sensul este permanent ascuns pentru noi. Biruitoare în veşnicie, dragostea lui Hristos implică în planul pământesc o suferinţă extremă. ***Nimeni nu a cunoscut vreodată o asemenea suferinţă ca cea îndurată de Hristos. El S-a pogorât până la iad, în cel mai chinuitor iad dintre toate, în iadul iubirii. Acesta e un tărâm al existenţei ce poate fi sesizat numai prin dragoste duhovnicească – pătrunderea noastră în această taină atârnă de măsura iubirii ce ne-a fost dat să o cunoaştem de Sus. E vital să fi experiat, fie şi numai o dată, focul ceresc pe care Hristos l-a adus cu El; să cunoaştem cu întreaga noastră fiinţă ce înseamnă a fi, chiar şi numai în mică măsură, asemenea lui Hristos.***

“Şi-n luptă [agonie] cu moartea fiind, cu mai mare stăruinţă Se ruga. Şi sudoarea Lui s-a făcut ca nişte picături de sânge ce cădeau pe pământ“ (Luca 22, 44).

Cei ce nu cunosc o astfel de iubire şi nu au dorinţa de a o cunoaşte, să se abţină de la a formula opinii cu privire la Hristos. Nimeni să nu se avânte în nebunia sa să

defaime arătarea între noi a lui Hristos, Împăratul cel Nemuritor, ca nu cumva la sfârşit amarnica ruşine să-l silească să strige ***“munţilor şi stâncilor: Cădeţi peste noi şi ascundeţi-ne de faţa Celui Ce şade pe tron şi de mânia Mielului”*** (Apocalipsa 6, 16). Deşi accentul nu stă pe suferinţa fizică a lui Hristos răstignit pe cruce, durerea trupească face ca agonia din Ghetimani să fie totală în orice privinţă. Cunoaştem din experienţă că sufletul poate fi rănit mult mai înfricoşător decât trupul. Şi dacă aşa se întâmplă cu sufletul în dimensiunea lui pământească, ce va fi atunci cu sufletul ca duh ce aspiră spre veşnicie?

Pentru a cunoaşte, chiar şi numai ***„prin oglindă, ca-n ghicitură“*** (cf. I Corinteni 13, 12), felul în care S-a chinuit Hristos Însuşi pentru a preface natura noastră fizică în rugăciune care să reflecte fie şi măcar în chip palid rugăciunea Sa din Ghetsimani în cea mai tragică noapte din istoria lumii, trebuie să acceptăm strâmtorarea. Adversitatea deschide inima suferinţei din întreaga lume. (…)

Suferinţa lui Hristos e cu neputinţă de zugrăvit. În orice caz, nimeni nu o înţelege. Aşa cum copiii nu-şi dau seama de sacrificiile pe care părinţii şi învăţătorii lor le fac pentru a-i creşte şi a trece asupra lor experienţa câştigată cu greu de-a lungul unei vieţi întregi, tot aşa îndeobşte oamenii nu L-au înţeles pe Hristos – şi chiar şi cei ce au făcut o excepţie de la această regulă L-au înţeles numai în parte. Astfel, ***Cuvântul lui Hristos care cheamă la o schimbare radicală a întregii noastre vieţi, a venit ca o rană crudă. Când Hristos a văzut chinul nostru a suferit mai mult decât oricare dintre noi. Şi a purtat această cruce în toţi anii activităţii Sale în lume.***

Golgota a fost numai ultimul act, punctul culminant, care a unit totul: suferinţa mentală a unei morţi infame, râsul sălbatic şi răzbunător al celor pe care i-a ofensat, suferinţa fizică a răstignirii, mâhnirea Duhului Său pentru că oamenii au dispreţuit vestea iubirii Tatălui. A fost osândit din toate părţile: de către Imperiul Roman în zelul acestuia pentru legalitate şi ordine; de Biserica Vechiului Testament întemeiată pe Legea lui Moise, primită pe Muntele Sinai; de mulţimea care primise atât de mult bine din mâinile sale. Ucenicii s-au risipit, Hristos a fost lăsat singur, condamnat şi pe cale de a pogorî la cei ce şedeau în întunericul iadului. (…)

Atunci când, după cum spuneam, i se dă chiar şi numai o umbră de asemănare cu rugăciunea din Ghetsimani, omul transcende marginile propriei sale individualităţi şi intră într-o nouă formă de existenţă, existenţa personală intru asemănarea lui Hristos. Participând la suferinţele iubirii Sale dumnezeieşti, şi noi putem experia în duhul ceva din moartea şi puterea învierii Lui.

“Că dacă una cu El ne-am făcut prin asemănarea morţii Lui (adică în adâncă rugăciune pentru lume şi mistuitoare dorinţă pentru mântuirea tuturor) – ***atunci una vom fi şi prin aceea a învierii Lui”*** (Romani 6, 5).

Când ni s-a dat de Sus să intrăm în această nouă sferă a existenţei, ajungem la “sfârşitul veacurilor” (I Corinteni 10, 11) şi trecem în lumina Veşniciei Divine.

Şi orice om căruia Dumnezeu i-a acordat rarul şi înfricoşătorul privilegiu de a cunoaşte fie şi într-o măsură cât de redusă agonia rugăciunii lui Hristos din grădina Ghetsimani, va da încetul cu încetul şi chinuitor peste o conştiinţă convingătoare a învierii propriului său suflet şi peste o simţire a biruinţei de netăgăduit şi definitive a lui Hristos. El va cunoaşte că “Hristos, odată înviat din morţi, nu mai moare; asupra-I moartea nu mai are stăpânire” (Romani 6, 9). Şi înăuntru, duhul său îi va şopti: Domnul meu şi Dumnezeul meu… Prin harul iubirii Tale care covârşeşte toată mintea, am trecut şi eu, Hristoase, de la moarte la viaţă…”.

(din: Arhimandritul Sofronie, “Rugăciunea, experienţa vieţii veşnice“, editura Deisis, Sibiu, 1998)

O întâmplare din viaţa Sfântului Teodor cel sfinţit sau cum se aplică practic taina spălării picioarelor?

Astăzi, 16 mai, se pomeneşte Cuviosul Teodor cel sfinţit, ucenicul Sfântului Pahomie cel mare, despre care am scris ieri aici. Din viaţa sa mi-a atras atenţia un episod tulburător, o dovadă de dragoste frăţească şi a modului în care lucrează Duhul Sfânt prin persoana unui adevărat îndrumător duhovnicesc:

"... Un alt frate după duh, leneş la viaţă, fiind sfătuit şi învăţat adeseori de Cuviosul Pahomie, voia să fugă din mănăstire. Fericitul Teodor, înţelegând aceea, s-a prefăcut că are mâhnire asupra părintelui şi ca şi cum ar voi şi el să fugă, a zis către fratele acela: "Ştii, frate, că cuvintele acestui stareţ sunt aspre şi mai presus de măsură şi nu ştiu de voi putea să rabd mai mult aici".

Fratele acela, auzind de la Teodor nişte cuvinte ca acestea, s-a bucurat şi i-a zis: "Oare şi tu pătimeşti rău de la dânsul ca mine?"

Grăit-a Teodor: "Pătimesc rău, dar, de vrei să fim împreună, să ne mângâiem unul pe altul, până ce îl vom ispiti încă odată şi, dacă de acum se va arăta bun spre noi, vom sta aici; iar dacă va fi tot rău şi mânios asupra noastră, apoi vom ieşi împreună din mănăstire".

Ascultând fratele acela pe Teodor, n-a plecat din mănăstire, aşteptând până ce vor ieşi amândoi împreună. Deci, Teodor s-a dus şi a vestit aceasta deosebit Cuviosului Pahomie şi a lăudat stareţul înţelegerea lui Teodor. Apoi, chemându-i pe amândoi, părintele şi-a plecat spre dânşii capul şi a zis: "Iertaţi-mă, fraţilor, că v-am greşit, dar şi voi sunteţi datori ca nişte fii adevăraţi, să răbdaţi şi să suferiţi

neputinţa părintelui vostru”. Astfel, umilindu-se fratele acela, s-a lăsat de scopul lui cel nefolositor şi de atunci s-a îndreptat”.

De ce mi se pare pilduitor acest episod? Păi, să ne gândim…

Un frate se afla în neputinţă. Sarcinile şi cuvântul învăţătorului său îi se par aspre, mult peste puterile sale. În jurul său el vede alţi ucenici care nu au o problemă cu asta, şi chiar care se pare că se înălţa la exigenţele părintelui. Ne dăm seama că acest frate se apropie, încet, încet, de descurajare, poate chiar de deznădejde. Gânduri încep ai trece prin minte: eu nu sunt în stare, nu pot face faţă, nu sunt făcut pentru această viaţă (de călugăr)…

Poate că începe să lucreze în el şi o justificare: la urma urmei, nu sunt eu de vină, părintele acesta este prea aspru, lucrează cu favoritisme, pe unii îi ocăreşte iar pe alţii îi ţine aproape de el…nu este corect, sunt nedreptăţit… Sună oare aceste cunscut nouă? Poate că, măcar puţin, da…

Cum se poartă fratele său? Vine la el să îi spună cumva: nu dai destul de la tine. Tu eşti de vină, pentru că nu te osteneşti, leneşule. Aici nu am venit să lenevim, noi suntem elita elitei, eşti obligat să menţii standardul, să te afirmi, că nu vine nimeni să se ostenească în locul tău. Tu, cu mâna ta, ţi-ai făcut-o.

Nu, nu a făcut fratele ăsta…pentru că a avut dragoste în inima sa, şi nu a fost chimval răsunător. A avut har, şi a venit lângă fratele său, punându-se în locul lui, luând asupra lui sarcina şi greutatea aceluia, aflat în dificultate. I-a arătat că nu este singur în greutatea sa, şi că nu se afla cu el dintr-un gest de bunăvoinţă arogantă, ca de la mai mare la mai mic şi slab, ci de pe poziţii de egalitate.

Iar Sfântul Părinte cum a reacţionat? L-a repezit oare pe fratele Teodor, spunându-i că nu e treaba lui cum anume îşi ‘evaluează elevii’? L-a pus la punct, doct, spunând că tu eşti milos, însă acela este leneş şi nu merită efortul? Nu! Ci l-a lăudat pe Teodor şi… el, sfântul şi marele Pahomie “şi-a plecat spre dânşii capul” şi le-a cerut iertare ucenicilor săi! Dragostea Duhului Sfânt a alungat băţoşismul arogant, a alungat descurajarea, ‘carierismul monahal’ şi a câştigat încă un suflet pentru Dumnezeu… Această pildă extraordinară, curat evanghelică, mi-a amintit şi de acest cuvânt al Părintelui Savatie:

“Evanghelia trebuie să intre în viaţa creştinilor, ea nu este doar un florilegiu de metafore şi proverbe frumoase. Şi în zilele noastre există astfel de preoţi evanghelici; un contemporan de-al nostru din Grecia, părintele Epifanie, aplică

pilda spălării picioarelor la propriu. Pentru că a fost un părinte cărturar şi cu multă deschidere, veneau la el mulţi studenţi, care mărturiseau păcate caracteristice acestei vârste. Dar stareţul nu le dădea mătănii, ci îi lua în chiliuţa sa, punea un lighean cu apă şi le spăla picioarele, în tăcere. Acesta era "canonul" pe care îl dădea părintele Epifanie pentru păcate grele. Unii dintre aceşti tineri mărturiseau pe urmă că, chiar şi când îi trăgeau prietenii la distracţii, se fereau, pentru că le era ruşine ca bătrânul să le spele iarăşi picioarele.

Dacă toţi preoţii ar fi păstrat acest principiu elementar lăsat de Hristos, niciodată n-ar fi fost nevoie de reforma lui Martin Luther şi n-ar fi existat nici şcolile de "ateism ştiinţific". Noi însă nu trebuie să cădem în excesele de acest tip, ci să căutăm o ieşire, fără să anulăm preoţia, căci Hristos ne-a lăsat şi libertatea, dar şi preoţia. Pentru aceasta trebuie să deosebim autoritatea de dictatură. Autoritatea şi puterea i-au fost date preotului (mă refer şi la mai marii preoţilor, arhierei), pentru a condamna răul şi pentru a instaura binele. Atunci când această putere, dată de Hristos, este folosită abuziv şi în alte scopuri, ea devine dictatură. Trădând principiile lui Hristos, noi Îl trădăm pe Hristos. Cum este posibilă porunca şi supunerea, fără a degenera în dictatură? Dragostea face totul posibil. ***"Lege nouă dau vouă, iubiţi-vă unii pe alţii"*** (Ioan 13, 34)".

Părintele Teofil Părăian - Tâlcuire la Joia premergătoare pătimirilor Domnului

După evenimentele pe care le-am pomenit în primele trei zile din Săptămâna Sfintelor Pătimiri, am ajuns să ne gândim şi la cele petrecute şi în Joia premergătoare pătimirilor Domnului, şi ne-am bucurat de toate cele ce au rânduit Părinţii cei duhovniceşti să fie pomenite în Biserică şi de către toţi credincioşii. Ne-am oprit cu bucuria de a înţelege măreţia Domnului Hristos, Cel ce Dumnezeu fiind, a spălat picioarele ucenicilor Săi. Ne-am minunat de Dumnezeu Cel ce spală picioarele omului şi care a rânduit ca şi noi să facem la fel.

Pentru că a zis apoi: ***"Voi mă numiţi pe Mine Învăţătorul şi Domnul şi bine ziceţi căci sunt. Deci dacă Eu Domnul şi Învăţătorul v-am spălat vouă picioarele voastre, şi voi sunteţi datori să vă spălaţi picioarele unii altora, pildă v-am dat vouă ca şi voi să faceţi la fel"*** (Ioan 13, 14). ***Este o poruncă a Mântuitorului ca să fim unii faţă de alţii cinstitori, de a ne smeri unii în faţa altora, de a fi curăţitori ai fraţilor noştri. Pentru că duhovniceşte asta înseamnă şi la asta suntem chemaţi de către Domnul Hristos.***

Am pomenit apoi Cina cea de taină, ultima cină pe care a avut-o Domnul Hristos împreună cu ucenicii săi înainte de Sfintele Sale Pătimiri, când a rânduit ca cele ce le-a făcut El atunci, acolo, să se facă în continuare spre pomenirea Lui, căci luând pâine în sfintele, preacuratele şi fără prihană mâinile sale a sfinţit, a binecuvântat, a frânt şi a dat ucenicilor săi, zicând: ***"Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor. Asemenea şi paharul după cină zicând: Beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele Meu al legii celei noi care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor"*** (Matei 26, 26-27).

În Sfânta Evanghelie de la Luca şi în Epistola I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel se afirmă că Domnul Hristos după ce a spus aceste cuvinte a rânduit: ***"Aceasta să faceţi întru pomenirea Mea"*** (Luca 22, 19; I Cor. 11, 25), şi aceasta o facem şi noi la fiecare Sfântă Liturghie, când ne aducem aminte de această poruncă mântuitoare şi de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la cer şi de şederea de-a dreapta Tatălui, şi de cea de-a doua slăvită iarăşi venire, aducem cinstitele daruri şi le oferim Mântuitorului, şi le oferim lui Dumnezeu în general, zicând: ***"Ale Tale dintru ale Tale, Ţie aducem de toate şi pentru toate".***

Acestea le facem la fiecare Sfântă Liturghie, dar le pomenim în chip deosebit în Joia cea Mare, când pomenim Cina cea de taină în pomenirea cea de peste an. Am făcut şi aceasta în Joia cea Mare.

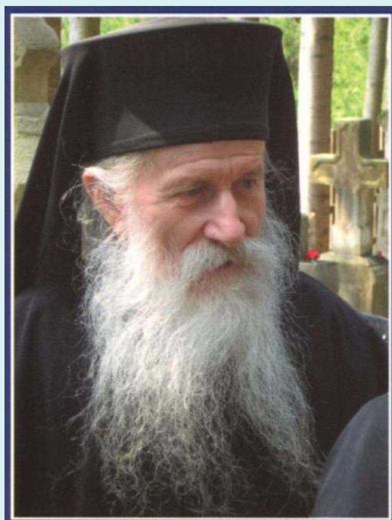
Noi pomenim şi am pomenit în Joia cea Mare şi rugăciunea din grădina Ghetsimani, când Domnul Hristos L-a rugat pe Tatăl ceresc să treacă paharul suferinţelor de la El dacă este cu putinţă şi a precizat că vrea să împlinească voia Părintelui ceresc, pentru că a zis: "Nu voia Mea, ci voia Ta să se împlinească" (Matei 26, 39).

Este rugăciunea de care pomenesc sfinţii evanghelişti şi pe care o pomenim şi noi în Joia cea Mare, şi la care e bine să ne gândim şi noi, şi ne gândim de fapt, şi când putem să ne oprim la acest eveniment minunat şi pentru noi dătător de orientare, în sensul că şi rugăciunea noastră trebuie să fie o rugăciune cât mai adâncă, o rugăciune totală.

Mai pomenim şi prinderea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, arestarea lui în grădina Ghetsimani, când Iuda l-a sărutat şi i-a zis" "Bucură-te, Învăţătorule" (Matei 26, 49), şi când cei care au venit împreună cu el l-au prins pe Domnul Hristos şi l-au dus la judecata lor, şi l-au dus să-l chinuiască.

În faţa Sfântului Potir cu dumnezeieştile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereştile şi de viaţă făcătoarele Taine ale lui Hristos, noi spunem Mântuitorului: "Nu-ţi voi da sărutare ca Iuda, nu voi spune Taina Ta vrăjmaşilor Tăi; ci, ca tâlharul mărturisindu-mă, strig Ţie: Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta".

Părintele Ioanichie Bălan – Predică la Sfânta şi marea Joi (Cina cea de taină)

„Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu… Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi..” (Matei 26, 26-28)

Iubiţii mei fraţi, mare este sfânta zi de astăzi. Că mai înainte de patima Sa cea de bună voie, prea Bunul nostru Mântuitor a voit să cineze pentru ultima dată împreună cu ucenicii Săi. Dar Cina aceasta nu este o simplă masă cu mâncare, cu pâine şi vin. ***Cina cea de Taină este o mare taină, este o jertfă de dragoste, este prima Liturghie creştină săvârşită de însuşi Domnul nostru Iisus Hristos.*** Cina cea de Taină este ultimul popas duhovnicesc al lui Iisus, este un prilej de reculegere pentru ucenici; este un loc tainic de întâlnire, de vorbire şi de despărţire a lui Hristos de ucenicii Săi, cărora le da ultimele sfaturi şi porunci.

Aici nu mai sunt mulţimi de oameni, nu mai sunt farisei, nici cărturari iscoditori, nici bolnavi, nici minuni de vindecare. Ci singur Hristos, Mântuitorul lumii, înconjurat de cei doisprezece ucenici, stă în cămara de taină, unde spală picioarele cele obosite de drum ale apostolilor, apoi se roagă, mulţumeşte Tatălui, binecuvântează pâinea şi vinul şi le împarte, ca pe o Împărtăşanie, celor ce sunt de faţă. ***Lipseşte de aici însăşi Maica Domnului, căci Cina are un caracter strict euharistic, iar foişorul închipuieşte altarul Bisericii, unde se jertfeşte tainic Iisus Hristos de către preoţi şi episcopi.***

Numai Iuda trădătorul şi vânzătorul este primit la Cina Domnului, din următoarele pricini:

- *mai întâi ca nu cumva să se deznădăjduiască de a sa mântuire, dacă nu ar fi fost primit la Cină.*

- *Apoi, ca să nu-i silească libertatea, care este cel mai mare dar firesc al omului, căci fiecare este liber să creadă şi să vină la Hristos sau să se lepede şi să fugă de Hristos.*
- *Iuda a fost primit la Cină, deşi a făcut cel mai mare păcat posibil, ca prin aceasta să ne arate Dumnezeu că primeşte la pocăinţă pe cel mai mare păcătos, de se va căi de păcatele sale.*
- *Iuda a fost primit la Cină, deşi purta la sine arginţii vânzării, ca să primească şi el spălarea picioarelor, ca să guste din Trupul şi Sângele Domnului, şi prin aceasta să scape de satana, care îl chinuia.*

Dacă Iuda s-ar fi căit de greşeala sa şi ar fi aruncat banii diavolului, atunci spălarea picioarelor, ca o spovedanie, l-ar fi curăţit, iar Pâinea şi Vinul ce i s-au dat, ca o Împărtăşanie, l-ar fi sfinţit. Dar pentru că nici de trădare nu s-a lăsat, nici pe arginţi nu i-a lepădat, spălarea şi Cina nu i-au folosit nimic. Căci în clipa când a întins mâna în blid cu Hristos şi a gustat cu nevrednicie din Pâinea Domnului, a şi intrat satana în el şi a fugit afară.

- *Un alt motiv pentru care Iuda a fost primit la Cină a fost acela ca să fie arătat înaintea tuturor că el este vânzătorul.*
- *Şi, în sfârşit, a fost primit ca un semn de taină, că întotdeauna între slujitorii lui Hristos vor fi şi trădători, vor fi şi vânzători, vor fi şi eretici, vor fi şi ucigaşi, vor fi şi apostaţi, vor fi şi iubitori de argint care vor sfâşia cămaşa lui Hristos şi vor încerca, fără de toiag, să păstorească oile Domnului numai pentru bani.*

Iubiţii mei fraţi, două lucruri importante deosebim la Cina cea de Taină:

- ✓ *mai întâi spălarea picioarelor ucenicilor şi*
- ✓ *apoi întemeierea Tainei Sfintei Împărtăşanii, numită şi Sfânta Euharistie.*

Deci, săvârşind Iisus Hristos propovăduirea Sfintei Evanghelii, mai înainte cu o zi de patima Sa şi de Paştele evreiesc, a rânduit să mănânce Paştele după obiceiul Legii Vechi, într-o casă din Ierusalim.

Acolo, mergând din vreme ucenicii, au gătit Paştele şi venind Domnul, au mâncat împreună pascha Legii Vechi, după porunca dată de Moise. Adică au mâncat pâinea nedospită numită azima şi miel fript, stând cu toţii în picioare, încinşi cu brâu, încălţaţi şi cu toiegele în mână, gata de drum.

Acesta era Paştele evreiesc, pe care Iisus Hristos l-a respectat şi de data aceasta, ca să se arate până la moarte ascultător şi necălcător de lege (După Sinaxarul din Joia Mare).

„Iar când s-a făcut seară, Iisus a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici” (Matei 26, 20) şi a mâncat Paştele Legii Noi. Aşadar, în această mare zi, două legi a îndeplinit Iisus şi de două ori a prăznuit.

- *Mai întâi a mâncat Paştele lui Moise, care era chipul lui Hristos, ca să Se arate păzitor al Legii Vechi.*
- *Apoi a mâncat Paştele nostru creştinesc, ca să Se arate întemeietor al Legii Noi.*

Două Testamente astăzi a unit: cel Vechi, care acum s-a sfârşit, cu cel Nou, care abia a început.

Două Liturghii a săvârşit: liturghia Paştelui evreiesc, care nu avea caracter de taină, nici putere sfinţitoare, şi Liturghia Paştelui creştinesc, care prin Taina Sfintei Împărtăşanii are putere să sfinţească şi să mântuiască pe toţi cei care cred. Şi din două pâini a mâncat în această zi Hristos; din pâinea Legii Vechi, care era azima uscată, lipsită de fermentul dătător de mântuire al Duhului Sfânt, şi apoi din pâinea cea dospită, proaspătă şi caldă a Legii celei Noi, care este Trupul tainic al lui Iisus Hristos, adică Sfânta Împărtăşanie, prin care dobândim iertare de păcate şi viaţa nemuritoare.

Dar pentru ce masa aceasta din foişor se cheamă „Cină” şi pentru ce se cheamă „de taină”?

- *Se cheamă „Cină” pentru că s-a săvârşit seara, după asfinţit, adică spre asfinţitul veacurilor şi la sfârşitul vieţii pământeşti a lui Hristos.*
- *Şi **se cheamă „de taină” pentru că Cina are un caracter liturgic de Taină, de Jertfă, de prefacere euharistică a pâinii şi vinului în Trupul şi Sângele lui Hristos.***
- *Cina se mai cheamă masa de taină, căci aceasta este ultima masă la care a mâncat Domnul cu ucenicii Săi, mai înainte de moarte şi pentru că a avut loc noaptea târziu, când tot Ierusalimul şi inimile tuturor erau pline de multe taine.*
- *Mai poartă acest nume şi pentru faptul că Cina a durat mult mai mult decât o masă obişnuită, în care timp Iisus Şi-a împărtăşit ucenicii cu Sfânta*

Împărtăşanie, mai înainte de despărţire, ca să poată rezista marilor ispite ce le stăteau înainte.

De aceea, la sfârşitul mesei, Iisus Hristos S-a rugat pentru ei cu cea mai înaltă rugăciune şi a rostit cele mai frumoase şi mişcătoare cuvinte de învăţătură şi mângâiere pentru ucenici.

Dacă citim cu atenţie Sfânta Evanghelie de astăzi, înţelegem că îndată ce ucenicii s-au aşezat la masă, mai înainte de a gusta din pâine şi din vin, ***„Iisus S-a sculat de la cină, S-a dezbrăcat de haine şi, luând un ştergar, S-a încins cu el. După aceea a turnat apa în vasul de spălat şi a început să spele picioarele ucenicilor şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins”*** (Ioan 13, 4-5).

Mare este taina acestei dumnezeieşti spălări şi necuprins este adâncul smereniei lui Hristos. În noaptea aceasta târzie, când arhiereii mândri se sfătuiau cum să-L prindă şi să-L omoare pe Iisus, când tot Ierusalimul tulburat era în aşteptare, acolo sus, în foişorul de taină, era linişte şi tăcere multă. Acolo vedem pe Iisus cum Se dezbracă de haine, cum Se pleacă până la pământ, cum spală cu apă picioarele cele lovite cu pietre ale ucenicilor Săi, cum le sărută cu dragoste şi şterge cu ştergarul picioarele Apostolilor Săi, ale acelora care vor duce vestea Evangheliei până la marginile lumii.

Mare este adâncul smereniei lui Hristos. Că primul care şi-a întins picioarele şi a fost spălat de Domnul, a fost Iuda vânzătorul. Spălându-i picioarele, Iisus îl cheamă înapoi, îi arătă dragoste, îi dă nădejde, îi întinde mâna, îi spală păcatul, numai să-l mărturisească, numai să-l părăsească. Dar Iuda nu se căieşte, Iuda nu se pocăieşte, Iuda nu aruncă arginţii, Iuda nu-şi spune păcatul, Iuda nu se smereşte, Iuda nu se foloseşte.

Pentru care pricină Iuda nu se mântuieşte? Deoarece picioarele îi sunt în mâna Domnului, iar inima în mâna diavolului. Hristos îi curăţă picioarele, iar satana îi spurcă inima. Pentru aceea Iuda nu se poate mântui, că picioarele sale îndată şi le arată, iar păcatele inimii şi le tăinuieşte. Cu picioarele stă în apă, iar cu mâinile ţine argintul vânzării. Mare este dragostea Mântuitorului nostru Hristos. Că El şterge picioarele trădătorului, iar acela nu se căieşte, nici se smereşte. Iisus, sărutându-i picioarele îl primeşte înapoi, iar Iuda, sărutându-l pe obraz, îl vinde la arhierei.

Singurul care s-a împotrivit spălării a fost Petru cel fierbinte râvnitor. Dar Domnul i-a zis: ***„Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine”*** (Ioan 13, 8). Atunci plecându-

se Petru, L-a lăsat, ca să aibă parte cu Hristos. ***Că taina aceea a spălării închipuia Taina Spovedaniei, fără de care nimeni nu se poate mântui, nici petrece cu Hristos. Fără spălarea păcatelor prin spovedanie, nimeni nu se poate nici împărtăşi; că iată, Iisus stând la masă, mai înainte de a frânge pâine, şi a le da să mănânce, să se împărtăşească, îi spală cu apă, îi pregăteşte prin smerenie şi prin spovedanie şi abia la urmă îi împărtăşeşte.***

„Iar pe când mâncau ei” – spune Sfânta Evanghelie – ***„Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi, dând ucenicilor, a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat, zicând: Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor”*** (Matei 26, 26-28).

În clipa aceasta s-a săvârşit cea mai mare minune euharistică, mistică. Că odată cu rugăciunea şi binecuvântarea Domnului, Iisus preface pâinea şi vinul în însuşi Trupul şi Sângele Său. În clipa aceasta, Iisus Hristos întemeiază Taina Sfintei Împărtăşanii şi săvârşeşte prima Liturghie creştină înaintea ucenicilor Săi.

Aşadar, ***Mântuitorul este primul Arhiereu şi Preot care săvârşeşte cea dintâi Liturghie, întemeind Taina Sfintei Împărtăşanii, iar Apostolii sunt primii credincioşi care iau parte la această mare taină şi care se împărtăşesc cei dintâi cu Trupul şi Sângele Domnului. Iar prin porunca Mântuitorului: „Aceasta faceţi spre pomenirea Mea” (Luca 22, 19), Apostolii capătă putere divină să binecuvânteze şi ei pâinea şi vinul şi să le prefacă în Preacuratele şi Mântuitoarele Taine.***

Iată deci originea şi importanţa Sfintei Liturghii. Ea a început din acel mic foişor şi prin Sfinţii Apostoli a ajuns să se săvârşească astăzi până la marginile lumii.

Iar valoarea ei constă în sfinţirea dumnezeieştilor Taine, care se prefac cu puterea Duhului Sfânt şi binecuvântarea preotului, dar numai în cadrul Sfintei Liturghii.

- ✓ *Astfel, foişorul acela din Ierusalim este înlocuit cu Biserica creştină, Cina cea de taină este repetată zilnic, ori de câte ori se face Sfânta Liturghie.*
- ✓ *Masa la care a mâncat Domnul cu ucenicii Săi este acum Sfântul Prestol,*
- ✓ *blidul şi paharul din care au gustat Hristos şi Sfinţii Apostoli, sunt astăzi Sfântul Potir şi Sfântul Disc din care cu toţii gustăm Sfânta Împărtăşanie.*

- ✓ *Spălarea picioarelor este înlocuită cu Taina Sfintei Spovedanii care poate spăla toate păcatele.*
- ✓ *Apa este darul Sfântului Duh,*
- ✓ *prosopul este milostivirea lui Dumnezeu care şterge păcatele noastre,*
- ✓ *iar Mântuitorul, care spală pe ucenici şi sfinţeşte pâinea şi vinul, este reprezentat de preotul Bisericii care trebuie să se plece cu dragoste la picioarele fiecărui credincios, să-l spele prin spovedanie, să-l şteargă prin canon şi să-l unească cu Hristos prin Sfânta Împărtăşanie, după vrednicie.*

Iată deci mila Domnului, iată chemarea preotului, iată sfinţenia Bisericii, iată nădejdea mântuirii noastre.

Dar pentru ce a fost nevoie ca Iisus Hristos să sfinţească pâinea şi vinul şi apoi să-şi împărtăşească ucenicii mai înainte de patima Sa şi de moarte? Pentru că Trupul Domnului „care Se frânge" şi Sângele Lui „care pentru mulţi se varsă" se aduc, se sfinţesc şi se împart credincioşilor „spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 28).

Toate cele şapte Sfinte Taine au putere să ierte păcatele, dar niciuna nu poate ierta în chip desăvârşit pe om, precum Spovedania şi Sfânta Împărtăşanie. Fără de aceste Taine nimeni nu se poate mântui, nici vedea pe Hristos.

Deci Bunul nostru Mântuitor a voit să împărtăşească pe Sfinţii Apostoli mai înainte de patima şi moartea Sa, pe de o parte,

- ✓ *ca să ierte păcatele ucenicilor Săi, câte ca nişte oameni au greşit şi ei până în ceasul Cinei; iar pe de altă parte,*
- ✓ *ca să-i întărească pentru marile ispite şi prigoane care îi aşteptau, ca să-i pregătească spre a duce în lume vestea Sfintei Evanghelii,*
- ✓ *ca să le dea mai multă putere asupra satanei,*
- ✓ *ca să le întărească credinţa, unitatea şi răbdarea şi, în sfârşit,*
- ✓ *ca să-i pregătească pentru înfricoşatul ceas al morţii.*

Iată cât este de mare puterea mântuitoare a Sfintei Împărtăşanii! Ea vindecă bolile, izgoneşte diavolii, iartă păcatele, uşurează ispitele vieţii, întăreşte pe om în necazuri, sfinţeşte pe credincioşi, păstrează pe Hristos permanent prezent între oameni şi ajută sufletul în ceasul morţii.

Pentru ce, dar, Iuda vânzătorul nu a fost iertat de păcatul trădării, căci la Sfânta Cină a fost şi el? Pentru că Iuda s-a împărtăşit cu nevrednicie. Pentru că Iuda nu mai iubea pe Hristos, pentru că el nu mai credea că Iisus este Fiul lui Dumnezeu,

pentru că el nu voia să arunce de la sine cei treizeci de arginţi. Cu o mână ducea la gură paharul cu Sângele Domnului, iar cu cealaltă ţinea punga cu bani. Cu dreapta întingea în blid, alături de Hristos, iar cu cealaltă pipăia arginţii. În gură avea Trupul Domnului, iar în inimă avea pe diavolul. Iată pentru ce Iuda nu s-a folosit de Sfânta Împărtăşanie.

Ba încă, mai mult, cu grea pedeapsă s-a şi pedepsit. Că după ce Domnul împarte la toţi Trupul şi Sângele Său, văzând necredinţa şi împietrirea lui Iuda vânzătorul, S-a tulburat cu duhul, a plâns cu lacrimi şi a zis: ***„Adevărat, adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde”*** (Ioan 13, 21). El voia să se despartă cu dragoste de ucenici; El voia să moară în pace cu toţi. El nu voia să fie vândut pe bani, ca un rob; El voia să moară în dar, pentru toţi. El voia să moară liber, pe altarul dragostei, cu demnitate de Om care îşi face datoria. Iisus nu voia să fie vândut de un ucenic. Iată pentru ce S-a tulburat cu duhul Iisus şi a lăcrimat la Cină. Plângea pentru răutatea vânzătorului, plângea pentru pierzarea sa.

Iar când Ioan, ucenicul cel iubit, îl întreabă pe Iisus: ***„Doamne, cine este?”***. Domnul îi răspunde: ***„Acela este, căruia Eu, întingând bucăţica de pâine, i-o voi da. Şi întingând bucăţica, a luat-o şi a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul. Şi după îmbucătură a intrat satana în el. Iar Iisus i-a zis: Ceea ce faci, fă mai curând”*** (Ioan 13, 25-27). ***„Deci după ce a luat acela bucăţica de pâine, a ieşit numaidecât. Şi era noapte”*** (Ioan 13, 30).

Ce lucru înfricoşat s-a petrecut la Cină! Ce grozavă a fost căderea lui Iuda! A primit cu nevrednicie Trupul Domnului şi a intrat în el satana. A gustat cu necredinţă din Izvorul vieţii şi iată, a murit. A avut cu el Lumina, dar iată-l aruncat în întuneric. Iată-l rătăcind singur în miezul nopţii pe uliţele Ierusalimului, departe de Hristos, departe de Lumină, departe de Viaţă, lipsit pentru totdeauna de bunul său învăţător, lipsit de nădejdea mântuirii.

Iubiţii mei fraţi, în seara aceasta Iisus stă la masă cu ucenicii Săi. Iată-L pe Domnul între prietenii Săi. În mijloc masa întinsă, pâine şi vin. Apostolii stau la cină. Iisus Se dezbracă, le spală picioarele, începând cu Iuda şi terminând cu Petru. Apoi se aşează, binecuvântează pâinea şi vinul, le preface în Sfânta Împărtăşanie şi le împarte ucenicilor spre iertarea păcatelor. Toţi primesc cu credinţă, toţi gustă, toţi se sfinţesc. Numai Iuda se osândeşte, se stăpâneşte de diavolul, se scoate afară.

Iubite frate! Te gândeşti tu în ceasul acesta la Iisus? Vrei tu să stai cu El la Cină? Iată, Domnul se pleacă să-ţi spele picioarele. Domnul iubeşte sufletul tău. Domnul vrea să te mântuiască. Domnul vrea să Se împace cu tine înainte de

patima şi moartea Sa. Vrei deci şi tu să te împaci cu Iisus? Dacă vrei, primeşte pe Domnul să-ţi spele picioarele, primeşte preotul să-ţi spele păcatele. Spovedeşte-te cu mare căinţă, dar nu aşa ca Iuda vânzătorul. Nu-ţi goli cu neruşinare picioarele tale, ci goleşte-ţi cu smerenie păcatele inimii tale. Nu sta cu picioarele în biserică sub epitrahil şi cu vrăjmaşul în suflet. Mai înainte de a veni la Spovedanie, aruncă pe diavolul din inima ta, aruncă lucrul furat din casa ta, aruncă tutunul din gura ta, leapădă înjurăturile de pe buzele tale, leapădă ura şi tot păcatul, iar după Spovedanie, nu mai intra în prăvălia satanei, adică în cârciumi, nici în casa desfrânării, nici în locul unde este hulit Dumnezeu. Căci altfel, rămâi nespălat ca Iuda şi mori în păcatele tale.

Nu cumva refuzi pe Domnul să-ţi spele picioarele? Nu cumva zici că nu eşti vrednic să te spovedeşti, pentru că iarăşi cazi în aceleaşi păcate? Dacă faci aşa, vei fi mustrat ca Petru şi nu vei avea parte cu Hristos în veac.

Nu cumva din lene şi din oarecare judecată mincinoasă amâni spovedania cu anii? Sau te spovedeşti numai la Paşti? Dacă mai continui acest lucru, eşti în primejdie să mori nespovedit.

La fel şi când trebuie să te împărtăşeşti, nu cumva urmezi lui Iuda vânzătorul? Nu cumva te apropii cu necredinţă, cu îndoială şi cu mândrie? Nu te cerţi cu preotul să-ţi dea Sfânta Împărtăşanie fiind nevrednic şi oprit de sfintele canoane? Sau poate ai încercat să te duci la alt preot ca să te dezlege? Sau poate te-ai împărtăşit nespovedit curat şi fiind încă oprit? Dacă ai făcut cumva aceasta, eşti asemenea lui Iuda. Că acela, împărtăşindu-se cu nevrednicie, a intrat satana în el.

Teme-te, frate, de focul dumnezeirii. Nu te face vinovat de Trupul şi Sângele Domnului. Că acest foc, ori te curăţă de păcate, ori te umple de osândă. Sau poate ceri să te împărtăşeşti fără a rupe legătura cu păcatul? Poate vrei să iei Sfintele Taine şi apoi iarăşi să cazi în desfrânare, iarăşi să te îmbeţi, iarăşi să furi, iarăşi să te judeci, să te cerţi şi să ucizi? Dacă încerci una ca aceasta nu eşti departe de Iuda.

Dar se întâmplă şi altfel. Poate ai voie să te împărtăşeşti şi tu neglijezi, poate nu te apropii de Sfintele Taine cu anii, din pricină că te socoteşti cu totul nevrednic. Sau poate zici că nu ai nevoie de Sfintele Taine decât la moarte. Şi aceasta este un mare păcat. Că dacă Apostolii au avut nevoie de Sfânta Spălare şi Împărtăşanie, mai înainte de ispite, de prigoane şi de moarte, cu cât mai mult tu.

Deci ori de câte ori eşti bolnav, în primejdii, în posturi şi ai voie, apropie-te de Hristos. Însă pregăteşte-te, vino cu frică. Părăseşte păcatul. Iartă pe semenul tău

din inimă. Iată, Iisus iartă pe Iuda, iar tu nu ierţi pe fratele tău? Deci împacă-te şi vino la Biserică. De vei face aşa, casa ta va deveni un foişor sfânt, iar Domnul cu toţi sfinţii vor veni să cineze cu tine, să te bucure, să te hrănească şi să te mântuiască în vecii vecilor.

Amin.

Pr. Prof. Dr. Ene Braniște - Scoaterea Sfintei Cruci din fața Sfintei Mese din altar

În Sfântul Altar, în partea de răsărit a Sfintei Mese, se află și Crucea Răstignirii, o cruce mare, lucrată din lemn, pe care este pictată Răstignirea Mântuitorului Iisus Hristos, având pictați la capetele brațelor pe sfinții evangheliști. Ea se află pe un postament și se găsește lângă Sfânta Masă, alături de candela care trebuie să fie permanent aprinsă.

Această Cruce se scoate din Sfântul Altar de către preot numai la Denia din Joia mare (Utrenia Vinerii Patimilor), după citirea Evangheliei a V-a a Sfintelor Patimi, la antifonul al XV-lea. Se scoate din Sfântul Altar pe ușa dinspre miazănoapte, fiind purtată pe umeri de preot, închipuindu-L pe Mântuitorul, care Și-a dus Crucea. Se așază în mijlocul Bisericii, cântându-se troparul Răstignirii: Astăzi s-a spânzurat pe lemn....

Sfânta Cruce rămâne în mijlocul Bisericii până a doua zi la Vecernie, când se scoate Sfântul Epitaf.

Scoaterea Sfintei Cruci este un moment solemn, de adâncă durere și tristețe. Credincioșii, privind spre ea, Îl văd pe Mântuitorul Iisus care S-a jertfit pentru mântuirea noastră.

(Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Arhim. Prof. Ghenadie Nițoiu, Pr. Prof. Gheorghe Neda, Liturgica teoretică - manual pentru seminariile teologice, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 115)

Pr. Silviu Cluci - Foişorul Cinei de Taină - Muntele Sion

Foişorul indică partea superioară a casei rezervată primirii oaspeţilor. Foişorul Cinei de Taină se află într-o clădire din Ierusalim, marcată de un minaret şi o cupolă, care se află la umbra impozantei biserici a Adormirii Maicii Domnului.

În acest foişor, ucenicii au stat la Cina de Taină împreună cu Iisus (Marcu 14, 12-26). Tot aici, Mântuitorul S-a arătat ucenicilor după Înviere (Ioan 20, 19-23).

Aici este și locul în care stăruiau apostolii cu un cuget în rugăciune şi în cereri împreună cu femeile şi cu Maria, Mama lui Iisus (Fapte 1, 12-14).

Potrivit unei tradiţii foarte vechi, Foişorul a fost locuinţa Maicii Domnului după Înălţare. În această sală a fost ales Matia apostol în locul lui Iuda şi a avut loc Pogorârea Duhului Sfânt în ziua Cincizecimii (Fapte 2, 1-12).

Pelerina Egeria descrie slujbele care erau săvârşite în biserica de pe Muntele Sion în amintirea arătărilor Domnului şi a Rusaliilor. Se pare că parterul era locul destinat rugăciunilor şi catehezelor, iar sala de la etaj era rezervată săvârşirii Sfintei Liturghii.

În secolul al IV-lea, patriarhul Ierusalimului Ioan al II-lea (386-415) a construit o bazilică măreaţă, distrusă, însă, de perşi în anul 614. Reconstruită câţiva ani mai târziu de viitorul patriarh al Ierusalimului, Modest, biserica a fost din nou devastată de musulmani.

Cruciaţii au construit o bazilică cu trei naosuri, dintre care unul era închinat Adormirii Maicii Domnului, iar foişorul a fost inclus în interiorul noii bazilici. După căderea Regatului Latin, bazilica s-a ruinat treptat-treptat. A rămas în picioare în schimb Foişorul, încredinţat unor sirieni tributari arabilor.

În prima jumătate a secolului al XIV-lea, regele Robert de Napoli a obţinut Foişorul de la sultanul Egiptului, iar în anul 1335 Regina Sanda a construit o mănăstire în apropiere. După un secol de posesie paşnică, musulmanii i-au deposedat pe franciscani mai întâi de încăperile de la parter ale Foişorului, iar mai târziu şi de sala superioară. Foişorul a fost transformat în Moscheea profetului David, iar accesul a fost cu desăvârşire interzis creştinilor, până în secolul trecut când li s-a permis creştinilor să viziteze Foişorul, fără a putea săvârşi vreo slujbă. Restricţia s-a menţinut şi după anul 1967, când Foişorul a intrat în posesia statului Israel.

Complexul actual al Foişorului datează din secolul al XIV-lea. Sala superioară este construită în stil gotic. La parter se află aşa-zisul mormânt al lui David, transformat de evrei în loc de pelerinaj şi centru de cult naţional.

Ierusalim - locul Cinei celei de Taină (video):
https://doxologia.ro/video/pelerinaje/ierusalim-locul-cinei-celei-de-taina

***

În Ierusalim, pe vârful Muntelui Sion, se află Cenaclul sau Foișorul unde s-a desfășurat Cina cea de taină. Acesta se află la sud de Poarta Sion, lângă Biserica Adormirii Maicii Domnului, la etajul al doilea al unei case, deasupra locului unde s-ar afla mormântul regelui David. Conform tradiției creștine, tot aici s-ar fi aflat apostolii la Pogorârea Sfântului Duh în ziua Cincizecimii.

(Foto) Foişorul Cinei celei de Taină de pe Muntele Sion

„Iar în ziua cea dintâi a Azimilor, când jertfeau Paştile, ucenicii Lui L-au întrebat: Unde voieşti să gătim, ca să mănânci Paştile? Şi a trimis doi din ucenicii Lui, zicându-le: Mergeţi în cetate şi vă va întâmpina un om, ducând un urcior cu apă; mergeţi după el. Şi unde va intra, spuneţi stăpânului casei că Învăţătorul zice: Unde este odaia în care să mănânc Paştile împreună cu ucenicii Mei? Iar el vă va arăta un foişor mare aşternut gata. Acolo să pregătiţi pentru noi. Şi au ieşit ucenicii şi au venit în cetate şi au găsit aşa precum le-a spus şi au pregătit Paştile.” (Marcu 14, 12-16)

Sursa:
https://doxologia.ro/locuri-de-pelerinaj/foisorul-cinei-de-taina-de-pe-muntele-sion-galerie-foto

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Joia cea mare – Spălarea picioarelor apostolilor şi cina cea de Taină

Joia din Săptămâna Patimilor este cunoscută ca fiind ziua în care se citesc cele 12 Evanghelii şi se scoate Sfânta Cruce în naosul bisericii.

Aducerea Sfintei Cruci din Sfântul Altar şi aşezarea ei în mijlocul bisericii, are loc după citirea Evangheliei a V-a, atunci când preotul spune: ***"Astăzi S-a spânzurat pe lemn Cel Ce a întins pământul pe ape".*** Sfânta Cruce rămâne în mijlocul bisericii până vineri, când este readusă în Sfântul Altar.

La Ierusalim, începând cu orele 16.00, se face o procesiune cu Sfânta Cruce. Procesiunea începe de la Pretoriu şi se termină la Sfântul Mormânt. Credincioşii străbat drumul pe care Mântuitorul a purtat Crucea Răstignirii.

Joia Patimilor – scoaterea Sfântului Agneţ pentru împărtăşirea bolnavilor

În Joia Mare, în cadrul Proscomidiei, pe lângă Sfântul Agneţ, care se foloseşte la Sfânta Liturghie din ziua respectivă, se mai scoate încă un Agneţ, care se sfinţeşte împreună cu celălalt, fără să se rostească de două ori rugăciunile epiclezei şi fără să se binecuvânteze fiecare separat.

Al doilea Agneţ va fi păstrat până în Marţea Luminată când este uscat şi sfărâmat după o rânduială specială. După ce a fost sfărâmat, este aşezat într-un chivot pe Sfânta Masă din Altar. Acest Agneţ este folosit de-a lungul întregului an pentru împărtăşirea bolnavilor sau a celor care nu pot merge la biserică din motive bine întemeiate.

Joia Patimilor – sfinţirea Sfântului şi Marelui Mir

Joia Patimilor este şi ziua în care are loc sfinţirea Sfântului şi Marelui Mir, materia sfinţită care se foloseşte la Taina Mirungerii, sfinţirea bisericilor, sfinţirea altarelor, a antimiselor şi pentru reprimirea în Ortodoxie a celor căzuţi de la dreapta credinţă.

În Joia din Săptămâna Sfintelor Patimi, prăznuim spălarea picioarelor ucenicilor de către Hristos, Cina cea de Taină la care Mântuitorul a instituit Taina Sfintei Euharistii, rugăciunea arhierească şi începutul Patimilor prin vinderea Domnului.

Spălarea picioarelor ucenicilor

În amintirea spălării picioarelor Apostolilor de către Hristos, există obiceiul ca în Joia din Săptămâna Patimilor, în unele mănăstiri, stareţul să spele picioarele a doisprezece din vieţuitorii mănăstirii pe care o conduce.

În Israel, ceremonia spălării picioarelor, se oficiază pe un podium ridicat în curtea Sfântului Mormânt. Acolo, după săvârşirea Sfintei Liturghii, patriarhul spală picioarele a doisprezece episcopi. Interesant este că în jurnalul lui Necolae Şes, un pelerin în Ţara Sfântă în anul 1870, se menţionează că la Ierusalim, tuturor pelerinilor le erau spălate picioarele de către monahi. Cei care participau la acest ritual, primeau un fel de “certificat de închinător la Locurile Sfinte”.

Spălarea picioarelor ucenicilor este o invitaţie la smerenie, slujire, dăruire pentru ceilalţi până la jertfă.

Cina cea de Taină şi instituirea Sfintei Euharistii

În cadrul Cinei de Taină a fost instituită Sfânta Euharistie. Facem precizarea că pentru poporul evreu Paştile semnifică trecerea din robia egipteană la libertate. În amintirea acestui eveniment, fiecare familie iudaică sacrifică un miel şi-l mănâncă cu azimă (pâine nedospită, deoarece nu au avut timp să lase aluatul să crească) şi

ierburi amare. Azima este simbolul robiei, al mizeriei îndurate ca robi, iar ierburile amare semnifică viaţa petrecută de israeliţi în timpul robiei egiptene.

Mielul jertfit şi mâncat de evrei când serbau Paştile, era o prefigurare a lui Hristos, Mielului lui Dumnezeu Care ridică păcatele lumii (Ieşirea 12, 46) şi Se oferă ca hrană pentru viaţa veşnică.

La această Cină, Mântuitorul Se dăruieşte pe Sine sub chipul pâinii şi al vinului. S-a dăruit şi continuă să Se dăruiască în cadrul fiecărei Liturghii.

Rugăciunea din grădina Ghetsimani

În grădina Ghetsimani, Mântuitorul supune voinţa Sa omenească celei dumnezeieşti. Acest lucru reiese din cuvintele: ***“Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta, însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”*** (Matei 26, 39).

Este momentul în care “Iisus s-a cununat în duh cu moartea”, după cum mărturiseşte părintele Stăniloae. Prin ambele voinţe Hristos a dorit mântuirea noastră: prin cea dumnezeiască binevoind împreună cu Tatăl şi cu Duhul , iar prin cea omenească făcându-Se ascultător Tatălui. Aşa a îndreptat firea noastră în Sine şi prin ea şi pe cea din noi.

Ceea ce s-a petrecut în acea noapte la Ghetsimani, rămâne pentru noi model şi putere spre izbăvire. După cum Hristos a întărit voinţa omenească în direcţia celor dorite de Dumnezeu, aşa se întâmplă şi cu cei care cer cu credinţă “facă-Se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ”.

Denia celor 12 Evanghelii – Arătarea suferinţelor Mântuitorului

„Slavă îndelung răbdării Tale, Doamne, slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie".

Îndelunga răbdare a Domnului nostru Iisus Hristos este preamărită după fiecare dintre cele 12 Evanghelii citite la Denia din Joia Mare (Utrenia zilei de vineri). ***Pericopele evanghelice ale acestei slujbe alcătuiesc un tablou complet al suferinţelor Mântuitorului, culminând cu răstignirea şi moartea Sa pe Cruce.*** El este Singurul Care Se răstigneşte pe Sine, fără de păcat fiind, pentru ca noi să fim izbăviţi din robia păcatului.

Calendarul evreiesc sărbătorea Paştile iudaic în noaptea de 14 spre 15 a lunii nisan, echivalentul lunii aprilie a calendarului latin. Ne aflăm, aşadar, la începutul primăverii anului 30, conform documentelor vremii. Dacă Paştile evreilor a fost sâmbătă, 15 nisan (8 aprilie), atunci Săptămâna Pătimirilor Domnului nostru Iisus Hristos avea să înceapă duminica, 2 aprilie, anul 30.

Prima evanghelie rânduită de Biserică a se citi în Joia Mare ne aduce în faţa Mântuitorului şi a apostolilor la Cina cea de Taină. Iuda Iscarioteanul tocmai ieşise din foişorul Cinei, pentru a cere mai-marilor preoţilor un grup de ostaşi, oferindu-le pe Mântuitorul chiar în acea seară. ***Cunoscând că momentul prinderii Sale se apropie, Iisus a rostit celor unsprezece apostoli o minunată cuvântare de învăţătură, de despărţire şi de îmbărbătare, un reazem pentru încercările ce vor urma. Cu toţii primeau o poruncă nouă, porunca supremă a iubirii: „Să vă iubiţi unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul".***

I-a anunţat că peste doar câteva ore Se va fi dat în mâinile celor ce voiau să-L prindă. La auzul acestor vorbe, apostolii făgăduiau că-L vor urma până la moarte, însă El ştia ce va urma: din doisprezece, unul avea să-L vândă, unul se va lepăda de trei ori de El, nouă se vor ascunde de teama mulţimilor şi doar unul Îi va fi alături, lângă Sfânta Cruce.

Apostolilor le-a făgăduit că le va trimite pe Mângâietorul, Duhul Adevărului, Care „de la Tatăl purcede“ şi Care va mărturisi pentru El.

Apoi Iisus S-a rugat lui Dumnezeu-Tatăl: pentru Sine, ca Om, pentru apostoli şi pentru Biserică, adică pentru toţi creştinii de totdeauna. ***Prin exemplul personal, Mântuitorul Hristos arată că porunca nouă, a iubirii, biruieşte trădarea, lepădarea, părăsirea şi singurătatea. Iubirea Sa îndelung răbdătoare creşte chiar în mijlocul suferinţei, iar pe cei ce L-au părăsit în aceste grele încercări nu i-a abandonat, ci „iubind pe ai Săi cei din lume, până la sfârşit i-a iubit“.***

Sărutul lui Iuda

Încheind cuvântarea, Iisus a ieşit împreună cu apostolii în Grădina Ghetsimani, locul Său preferat pentru rugăciune. Iuda Iscarioteanul cunoştea acel loc şi se apropia, cu oameni înarmaţi, pentru a-L preda pe Mântuitorul. Iisus avea să accepte suferinţa, până la capăt, oprind chiar pe Petru a se împotrivi. ***Pe Iuda, vânzătorul, îl întâmpină cu aceeaşi dragoste, oferindu-i chiar şansa de a se pocăi în ultima clipă. Deşi cunoştea că Îl trădează, Mântuitorul l-a întrebat pe Iuda: „Prietene, pentru ce ai venit?“. Şi, dorind a-l îndrepta chiar în ceasul vânzării, continuă: „Iuda, cu o sărutare vinzi pe Fiul Omului?“. Cu blândeţe în glas, cu dragoste în privire, nici o urmă de ranchiună faţă de Iuda în momentul trădării, aşa continuă Iisus să-Şi iubească ucenicii.***

Când Malhus, unul dintre slugile venite să-L prindă, la semnul lui Iuda, s-a apropiat, Petru a scos sabia şi i-a tăiat urechea. Hristos n-a îngăduit, însă, vreo vătămare şi a vindecat urechea slugii. Petru a scos sabia din dragoste pentru Hristos, dar din supunere, la porunca Sa, a băgat-o la locul ei.

Lepădarea lui Petru

Aceeaşi iubire în faţa slăbiciunii omeneşti o va primi şi Petru, căruia Iisus îi spusese că nu va cânta cocoşul până ce nu se va lepăda de El de trei ori.

Învăţătorul era prins, apostolii fugiseră, doar Ioan şi Petru urmau îndeaproape grupul ce-L purta spre judecată. La curtea arhiereului Caiafa, unde Iisus era interogat, aveau acces doar ostaşii şi membrii Sinedriului. Acolo avea Petru să se lepede de trei ori de Mântuitorul şi îndată a cântat cocoşul. Cu numai câteva ceasuri în urmă, se grăbise să facă făgăduieli de care nu ştia dacă se putea ţine: ***„Şi de-ar fi să mor cu Tine, nu Te voi tăgădui“***, după cum aminteşte Marcu, sau: ***„Doamne, cu Tine sunt gata să merg şi în temniţă şi la moarte“***, potrivit versiunii lui Luca, sau, în sfârşit: ***„Dacă toţi se vor sminti întru Tine, eu niciodată nu mă voi sminti“***, conform mărturiei lui Matei.

Sfântul Evanghelist Luca notează că, după ce a cântat cocoşul, ***„întorcându-Se, Domnul a privit spre Petru“.*** O clipă doar, o privire plină de mustrare, dar şi de duioşie, de tristeţe şi poate şi de îmbărbătare. Tradiţia spune că Petru a plâns până în ziua Învierii Domnului. După Înviere, Mântuitorul îl reaşază din nou păstor, printr-o întreită mărturie a dragostei Sale.

Urmează judecata Sinedriului, apoi judecata lui Pilat şi pedeapsa definitivă pentru „regele iudeilor“: Răstignirea.

„Astăzi S-a spânzurat pe lemn Cel ce a întins pământul pe ape“

Toate acestea sunt relatate în primele cinci pericope evanghelice ale deniei din această seară. Acum are loc cel mai important moment al slujbei: aducerea Sfintei Cruci din sfântul altar şi aşezarea ei în mijlocul bisericii, spre închinare, în cuvintele preotului: „Astăzi S-a spânzurat pe lemn Cel Ce a întins pământul pe ape“. ***Scoaterea Sfintei Cruci din altar, care reprezintă cerul, şi aşezarea ei în naosul bisericii, care simbolizează lumea, reprezintă ieşirea Fiului lui Dumnezeu din slava dumnezeiască şi venirea Sa, în istorie, în lume.***

Crucea Domnului şi mormântul Său s-au multiplicat, la nesfârşit, în toate bisericile creştine, în chipul Sfintei Mese şi al Crucii aflate în altarele bisericilor din toată lumea. Oamenii aflaţi în faţa altarului bisericesc devin, astfel, pelerini la mormântul Domnului.

Cântarea bisericească din Joia Mare numeşte pe Hristos „Mirele Bisericii“, întrucât Biserica ia naştere prin jertfa de pe Cruce a Mântuitorului şi devine vizibilă în ziua de Rusalii, prin Pogorârea Duhului Sfânt, după făgăduinţa făcută apostolilor la Cina cea de Taină. ***Între Sfânta Cruce şi sfântul altar există o strânsă legătură: crucea este altarul jertfei dureroase a Mântuitorului, în timp ce altarul este locul de jertfă nesângeroasă a Fiului lui Dumnezeu, prin Sfânta Euharistie.*** Crucea

este izvorul prin care a pornit harul mântuirii către noi, în timp ce altarul împărtăşeşte acest har credincioşilor. Sfânta Cruce a vorbit o singură dată, pentru totdeauna, atunci când a fost înfiptă pe Golgota, predica pe care o vor auzi şi asculta toate popoarele, până la sfârşitul lumii.

Pe drumul către locul Căpăţânii – Golgota – faţa Mântuitorului a fost ştearsă cu o mahramă, de către o tânără al cărei nume a fost păstrat de tradiţie drept Veronica. Mahrama Sfintei Veronica este prima icoană, „nefăcută de mână“ a Mântuitorului, întrucât chipul Său a rămas imprimat pe pânza întinsă de tânără.

În continuare, Hristos a mângâiat-o pe Maica Sa, pe femeile mironosiţe şi pe toate femeile credincioase care plângeau pentru El.

Ajuns la locul Căpăţânii, soldaţii L-au răstignit.

„Femeie, iată fiul tău… iată mama ta!“

Lângă Cruce, la picioarele lui Iisus, stăteau Sfânta Fecioară Maria, femeile mironosiţe şi Ioan, ucenicul cel iubit. Şapte cuvinte de iertare, iubire şi rugăciune au rămas de la Mântuitorul către Maica Sa şi apostolul Ioan: ***„Femeie, iată fiul tău!“*** şi ***„Iată mama ta!“.*** Nu Şi-a dat sufletul până ce nu Şi-a încredinţat Maica unui fiu adoptiv. Din nou, iubirea Sa îndelung răbdătoare.

Iar înainte de a muri, a cerut iertare în faţa Tatălui Ceresc, pentru cei ce-L osândeau: ***„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac.“*** Era răstignit între doi tâlhari, dintre care unul L-a hulit, iar celălalt s-a convertit. De altfel, cuvintele tâlharului din dreapta Sa au fost ultimele cuvinte din lumea aceasta auzite de Mântuitorul înainte de a-Şi da duhul! Şi nu a fost un simplu cuvânt, ci primul „pomelnic“ al Bisericii: ***„Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în împărăţia Ta!“.*** Un cuvânt pentru o mântuire în ultima clipă, căci, făgăduieşte Mântuitorul, în aceeaşi zi aveau să fie, împreună, în Rai.

Mergând la Denia celor douăsprezece Evanghelii, vom retrăi, în cântări duioase, întregul episod al pătimirilor Domnului nostru Iisus Hristos şi ne vom ruga către Cel Ce S-a dat morţii, pentru ca noi să fim înviaţi: ***„Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii, cu scump sângele Tău. Pe Cruce pironindu-Te şi cu suliţa împungându-Te, nemurire ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ţie.“***

7 aspecte despre Cina cea de Taină

- în cadrul cinei, Mântuitorul a transformat pâinea și vinul în Trupul și Sângele Său
- reprezintă momentul transformării Paștilor iudaice în Paștile creștine („Noul Paște")
- a fost precedată de spălarea picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul
- a avut loc la Ierusalim, în casa Sf. Ev. Marcu
- la masă a fost consumată pâine dospită, care simbolizează învierea Trupului lui Hristos
- în icoană, apostolii nu sunt reprezentați cu aureolă, deoarece Duhul Sfânt nu se pogorâse
- de-a dreapta lui Hristos este reprezentat Sf. Petru, iar de-a stânga, Sf. Ioan Teologul

BASILICA.RO

Sfânta şi marea Vineri

Sfânta şi marea zi de Vineri, Vinerea Neagră, ziua cea mai dureroasă din istoria creştinismului, ziua înfricoşătoarelor Patimi.

Hristos este judecat şi condamnat pe nedrept la moarte. Spre Golgota, purtând crucea cea mântuitoare, cu rănile batjocoririi de către ostaşi, singur şi părăsit de toţi, Hristos înfăţişează întregii lumi starea răutăţii în care se afla aceasta. Cerul se întunecă, soarele îşi ascunde faţa, neputând să îndure cumplita suferinţă, pământul se cutremură pătruns de fiorul înfricoşatelor patimi ale lui Hristos, Maica Sfântă priveşte copleşită de durere către Fiul ei răpus de răutatea şi păcatele oamenilor, care Îl ocărau până în ultima clipă. Iar Hristos, smerindu-Se şi iubind până în clipa morţii, rosteşte cutremurătoarea rugăciune pentru cei ce-L vrăjmăşesc: "Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac."

În această zi stăm şi noi în faţa Crucii lui Hristos împreună cu Sfântul Ioan Evanghelistul şi cu Maica Domnului şi învăţăm de la El să iertăm pe vrăjmaşii noştri. Învăţăm de asemenea să ne încredinţăm viaţa noastră în mâinile lui

Dumnezeu, căci Hristos, fiind pe cruce, a zis către Dumnezeu: ***"Părinte, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu".*** Învăţăm despre măreţia pocăinţei, după exemplul tâlharului de pe cruce care a zis către Mântuitorul: ***"Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta",***

Toate acestea pomenindu-le, să cerem de la Dumnezeu ajutor ca să înţelegem cât mai bine cele ce s-au făcut pentru noi şi înţelegându-le, recunoştinţa noastră să fie cât mai deplină.

Ziua jertfei supreme este numită seacă sau aliturgică, adică nu se săvârşeşte Sfânta Liturghie, pentru că Însuşi Mielul lui Dumnezeu este jertfit acum, devenind Jertfa cea de-a pururea mântuitoare. ***Liturghia cea mare care se face astăzi este Răstignirea Mântuitorului.***

Se săvârşeşte, însă, Slujba scoaterii Sfântului Epitaf din altar şi aşezarea lui pe o masă în mijlocul bisericii, moment în care retrăim coborârea de pe Cruce a Mântuitorului şi pregătirea Sfântului Trup pentru înmormântare.

Seara, toţi credincioşii adunaţi în jurul Sfântului Epitaf, cântă Denia Prohodului, adică slujba înmormântării Domnului. Cuvintele Prohodului ne transmit (dacă avem urechi de auzit şi inimă de primit) durerea care sfâşie întregul univers la vederea Creatorului său mort.

Deosebit de emoţionantă este procesiunea înconjurării bisericii cu Sfântul Epitaf, precedat de Sfânta Cruce şi urmat de cortegiul credincioşilor cu lumânări în mâini. Este o imagine a vestirii morţii şi îngropării lui Hristos în întreaga lume, simbolizată de biserică. Îl petrecem pe Hristos în mormânt, aşteptând Învierea Sa din morţi.

Sfântul Epitaf, ca simbol al Trupului Domnului, este aşezat apoi în altar, pe sfânta masă, care devine acum mormântul din care va învia Domnul. De aceea, lumina Învierii, din noaptea Sfintelor Paşti, este luată de preot de la candela ce se află pe sfânta masă.

„Cel ce Se îmbracă cu lumina ca şi cu o haină, stat-a gol la judecată şi a primit palme peste obraz, din mâinile pe care le-a zidit. Şi poporul cel călcător de lege a răstignit pe Domnul slavei pe Cruce. Atunci s-a rupt catapeteasma Templului; soarele s-a întunecat, nesuferind să vadă batjocorit pe Dumnezeu, de care se cutremură toate."

Denia celor 12 Evanghelii

Sfântul Ioan Gură de Aur - Predică la Sfânta şi marea Vineri

***„Părintele Meu, de este cu putinţă, treci de la Mine paharul acesta; însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”* (Mt. 26, 39)**

Eu cred că mulţi se întreabă pentru ce Hristos a grăit aceste cuvinte; şi cei necredincioşi vor răstălmăci aceste cuvinte, spre a întinde cursă fraţilor noştri celor mai slabi. Deci pentru ca noi atât năvălirea acelora să o respingem, cât şi pe fraţii noştri să-i scăpăm de nelinişte şi de strâmtoare, să observăm aceste cuvinte mai de aproape, să ne oprim la tâlcuirea acestui loc şi să pătrundem în înţelesul lui cel adânc.

Căci citirea şi audierea cuvintelor nu ajută la nimic, dacă ele nu se şi pricep încă. Şi vistiernicul acela al împărătesei Candakiei citea, dar cât îi lipsea ucenicul lui Hristos, care să-i tâlcuiască cele citite, el nu înţelegea. Ca nu acelaşi lucru să vi se întâmple şi vouă, fiţi cu băgare de seamă la cuvintele noastre, aţintiţi-vă priceperea voastră şi primiţi cuvântarea mea cu suflet plin de luare aminte şi râvnitor. Ochiul vostru să se uite cu agerime, duhul vostru să fie aţintit şi sufletul vostru să se curăţească de toate grijile cele pământeşti, pentru ca noi să nu aruncăm cuvântul lui Dumnezeu în spini, nici pe piatră şi nici pe cale, ci să cultivăm un ogor gras şi roditor, spre dobândirea unui seceriş bogat.

Dacă veţi asculta cuvintele mele aşa, veţi înlesni lucrarea mea, iar voi înşivă fără osteneală veţi afla cele despre ce vă vorbesc. Ce zice locul din Biblie, care astăzi ne preocupă?

„Părinte, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta". Ce va să zică el cu aceasta? Noi trebuie să dăm înţelesul cuvintelor, înainte de a le tâlcui mai departe. Aşadar, ce voieşte el să zică? Voieşte să zică: „Părinte, de este cu putinţă, treacă de la mine". ***Ce zici tu? Prin urmare, nu ştia El, oare, de este aceasta cu putinţă sau nu? Cine cutează a adeveri aceasta despre Hristos, măcar că cuvintele par a însemna aceasta?*** Însă nu trebuie să ne agăţăm de un cuvânt, ci să pătrundem în înţelesul, în scopul celui ce vorbeşte, să învăţăm a cunoaşte pricina şi timpul grăirii sale, şi toate acestea a le combina, spre a descoperi înţelesul cel ascuns. ***Dar cum putea înţelepciunea cea veşnică şi negrăită, cum putea Cel ce cunoaşte pe Tatăl, precum Tatăl cunoaşte pe Fiul, cum se putea ca Acesta să nu ştie de trebuie a pătimi sau nu?*** O astfel de ştiinţă, că cineva trebuie a pătimi, negreşit, nu este mai însemnată şi mai înaltă decât ştiinţa înţelepciunii celei lăuntrice şi a firii lui Dumnezeu, pe care numai singur Fiul le cunoaşte cu desăvârşire.
El zice aşa: ***„Precum Tatăl Mă cunoaşte pe Mine, şi Eu cunosc pe Tatăl"*** (În.10, 15). Dar ce vorbesc eu despre Unul-Născut Fiu al lui Dumnezeu? Chiar profeţilor nu le era necunoscut, de trebuia să pătimească Iisus sau nu, ci ei au spus mai înainte, foarte lămurit şi hotărât, că aceasta trebuia să se întâmple cu toată siguranţa. Ei au ştiut şi au predicat că Hristos va fi răstignit, pentru ce se va face aceasta şi ce binecuvântare va curge de aici pentru omenire, că El se va îngropa, dar va învia; a ştiut vânzarea Iudei, judecata cea nedreaptă şi celelalte, toate acestea descriindu-le întocmai. ***Şi Acela care a trimis pe profeţi şi le-a poruncit să vestească toate acestea, El însuşi să nu le fi ştiut oare? Ce om cu judecată va zice aceasta?*** Aşadar, tu vezi că acele cuvinte nu trebuie cineva să le înţeleagă cu uşurinţă.

Dar nu numai partea aceasta dintâi a cuvintelor acelora dă de gândit, ci şi graiurile următoare, încă şi mai mult. El zice: ***„De este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta".*** Aşadar, se pare că nu numai că nu ştia de este aceasta cu putinţă sau nu, ci pare încă a se feri de moartea cea de pe cruce. Căci cuvintele Sale par a avea acest înţeles: „De este iertat, aş voi să scap de cruce şi de moarte". Şi cu toate acestea, când Petru, căpetenia Apostolilor, zisese lui Hristos: ***„Milostiv fii Ţie, Doamne, să nu fie Ţie una ca aceea, ca să fii omorât"*** (Mt. 16, 22), El l-a mustrat cu cuvinte foarte aspre, zicându-i: ***„Du-te de aici, satano, că sminteală îmi eşti; că nu cugeţi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor"*** (Mt. 16, 23).

Nu demult, Hristos fericise pe Petru pentru mărturisirea lui (Mt. 16, 17), iară gândirea de a nu fi răstignit I se păruse Lui aşa de nebunească, încât pe Apostolul, pe care îl fericise şi căruia îi dăduse cheile Împărăţiei Cerului, acum îl numeşte

Satană, căci a zis: „Milostiv fii Ţie, Doamne, şi să nu se întâmple Ţie moarte pe cruce”.

Cum oare să nu voiască acum a fi răstignit Acela, care aşa de tare mustrase pe ucenicul Său şi aşa de aspru îl înfruntase, pentru că îi zisese: „Să nu te răstigneşti?”. Şi cum putuse El, în pilda despre păstorul cel bun, să pună ca o faptă bună, de căpetenie, moartea Sa pentru oi? El a zis aşa: ***„Eu sunt păstorul cel bun; iară păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oi”*** (Ioan. 10, 11). Şi apoi adaugă la aceasta: ***„Iară năimitul, care nu este păstor, lasă oile şi fuge, când vede lupul venind”.*** Dacă însuşirea păstorului cel bun este de a-şi pune viaţa, precum însuşirea nămitului este de a nu face aceasta, apoi cum putea tocmai Cel ce S-a numit pe Sine păstor bun să se roage a scăpa de moarte? Cum a putut El să zică: ***„Eu [sufletul] de la Mine Însumi îl pun”*** (Ioan. 10, 18)? Dacă pui tu sufletul tău propriu, de bună voie, cum poţi ruga pe altul să te apere de moarte? Încă şi în alt loc zice Hristos: ***„Pentru aceasta Tatăl Mă iubeşte, că Eu îmi pun sufletul Meu, ca iarăşi să-l iau”*** (Ioan. 10, 17). ***Iară dacă El nu voieşte a se răstigni, ci se fereşte şi roagă de aceasta pe Tatăl, apoi tocmai pentru aceasta, cum poate el să fie iubit de Tatăl?***

Dragostea purcede tocmai din conglăsuirea voinţelor. Şi dacă Hristos nu ar fi voit să se răstignească, cum putea Pavel să zică: ***„Umblaţi întru dragoste, precum şi Hristos v-a iubit pe voi şi S-a dat pe Sine la moarte pentru noi”*** (Efes. 5, 2)? Însuşi Hristos zice că El voieşte să se răstignească: ***„Părinte venit-a ceasul, preamăreşte pe Fiul Tău”*** (În. 17, 1). ***Prin preamărire înţelege El răstignirea. Dacă El altădată ruga moartea de la Tatăl, cum de se fereşte El acum de dânsa?***

Iară cum că prin preamărire înţelege El răstignirea, ascultă ce zice de aceasta Evanghelistul Ioan: ***„Încă nu era Duh Sfânt, că încă nu se preamărise Hristos”*** (În. 7, 39). ***Înţelesul acestor cuvinte este acesta: Harul lui Dumnezeu nu se dăduse, căci mânia lui Dumnezeu nu se ridicase deasupra oamenilor şi Hristos nu mersese încă la moartea cea de pe cruce.*** Adică crucea a stârpit mânia lui Dumnezeu asupra oamenilor, a lucrat împăcarea, a prefăcut pământul în cer, a unit pe oameni cu îngerii, a dărâmat tăria morţii, a surpat puterea diavolului, a stârpit puterea păcatului, a eliberat lumea din rătăcire, a reîntors adevărul, a speriat duhurile cele rele, a dărâmat capiştele idoleşti, a răsturnat jertfelnicele lor, a mânat fumul jertfelor, a sădit fapta cea bună şi a întemeiat bisericile.

Crucea este voinţa Tatălui, cinstea Fiului, bucuria Sfântului Duh, dar şi mărirea Sfântului Pavel, care zice: ***„Să nu fie mie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos”*** (Gal. 6, 14).

Crucea este mai luminoasă decât soarele şi mai strălucită decât razele soarelui. Chiar de s-ar întuneca soarele, crucea totuşi străluceşte; şi soarele se întunecă, pentru că se covârşeşte de sclipirea crucii. ***Crucea a rupt zapisul ce era asupra noastră (Col. 2, 14), a nimicit temniţa morţii şi ne-a dat cea mai desăvârşită dovadă de dragoste a lui Dumnezeu: „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul-Născut Fiul său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară”*** (În. 3, 16). Şi Pavel zice: ***„Fiind noi vrăjmaşi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său”*** (Rom. 5, 10).

Crucea este o tărie nebiruită, o pavăză neînvinsă, siguranţa bogaţilor, norocirea săracilor, ocrotirea celor prigoniţi, înarmarea celor năpădiţi, liberarea de patimi, temelia faptei celei bune, semnul cel mărit şi minunat. Crucea iarăşi a deschis Raiul, a vârât într-însul pe tâlharul şi a introdus în cer neamul omenesc, care era aproape să se prăpădească, nici măcar de pământ nefiind vrednic. Aşa de multe bunătăţi ni s-au împărtăşit şi ni se vor împărtăşi prin cruce, şi Hristos să nu fi voit să se răstignească!

Spune-mi, cine ar putea adeveri aceasta? Iară dacă El, într-adevăr, n-ar fi voit să se răstignească, cine l-ar fi silit, cine l-ar fi nevoit? Pentru ce oare a trimis El înainte pe Profeţi, ca să prevestească că El se va răstigni, şi că El voieşte aceasta; pentru ce i-a trimis înainte, dacă El nu voia să pătimească? Şi pentru ce a numit el crucea „pahar”, dacă nu avea plăcere de dânsa? Căci prin aceste cuvinte El arată cât de mult doreşte crucea. Adică precum cel însetat pofteşte un pahar, tot aşa dorea El răstignirea. De aceea a zis El: ***„Eu doar am dorit să mănânc cu voi aceste paşti”*** (Lc. 22, 15). Şi El a zis această nu fără temei, ci pentru că după cină îl aştepta răstignirea.

Deci cum putea Acela, care numise răstignirea preamărire şi pedepsise pe Apostolul Său pentru că voia să-L oprească de la moarte, cum putea Acela, care prin pilda păstorului celui bun arătase lămurit că va merge la moarte pentru oile Sale, care declarase că avea aşa mare dor de dânsa şi că se duce la moarte de bună voie, cum putea El să se roage ca să nu-l atingă moartea? Dacă El însuşi n-ar fi voit să moară, nu s-ar fi putut oare împiedica vrăjmaşii Lui de la prigonirea lor? Dar tu vezi că El de bună voie merge întru întâmpinarea lor. Şi când ei L-au întâlnit. ***El i-a întrebat: „Pe cine căutaţi!”. Ei I-au răspuns: pe Iisus. Şi El a zis către dânşii: „Eu sunt”; atunci ei s-au ferit şi au căzut la pământ*** (În. 17, 4-6).

Aşadar, după ce El mai întâi i-a lovit cu orbire şi le-a arătat că El putea scăpa, atunci S-a predat pe Sine lor, pentru ca tu să vezi că nu prin silă sau de nevoie, sau prin puterea prigonitorilor Săi, ci de bună voie şi nesilit a răbdat acestea, precum

cu mult mai înainte se hotărâse. Pentru aceea profeţii au fost trimişi înainte, pentru aceea patriarhii au prevestit aceasta şi pentru aceea crucea cu mult mai înainte a fost arătată şi preînchipuită, prin cuvinte şi prin fapte.

Cu toate acestea, ceea ce acum urmează în cuvintele lui Hristos, ne pune pe gânduri şi mai mult. Adică, după ce Hristos a zis: „De este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta", El adaugă: ***„însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti".*** Aici, chiar după literă, se întâlnesc două voinţe. Tatăl voind ca El să fie răstignit, iară El nu. Noi vedem în toate celelalte locuri ale Sfintei Scripturi că Hristos de-a pururea voieşte la fel cu Tatăl, de-a pururea este în conglăsuire cu Dânsul. Căci când El zice: ***„Părinte, păzeşte-i pe dânşii, ca să fie una, precum şi Noi una suntem"*** (În. 17, 11), El cu aceasta nu zice alta decât că voinţa Tatălui şi a Fiului sunt cu desăvârşire asemenea. Şi când zice: ***„Graiurile, care Eu le grăiesc, nu de la Mine le grăiesc, ci Tatăl este Cel ce grăieşte întru Mine"*** (În. 14, 11), iar prin aceasta arată aceeaşi. Când zice: ***„Eu de la Mine însumi nu am venit"*** (În. 7, 28) şi: ***„Nu pot Eu să fac de la Mine nimic"*** (În. 5, 30), El nu voieşte să zică că n-are putere la aceasta, ci voieşte a arăta lămurit că în vorbele, faptele şi în toate lucrurile voia Lui şi a Tatălui sunt cu desăvârşire deopotrivă.

Căci cuvintele: „Eu nu grăiesc de la Mine" arată nu lipsa de putere, ci conglăsuirea lui cu Tatăl. De unde însă vine că El acum zice: „Nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti"; pentru ce oare Mântuitorul lumii zice aşa? Vă rog să fiţi cu mare băgare de seamă. Era foarte greu de a crede în întruparea Fiului lui Dumnezeu. Această covârşire a iubirii Sale de oameni şi mărimea pogorârii Sale erau înspăimântătoare, cerându-se multe dovezi pentru ca ele să fie socotite adevărate.

Căci gândeşte, numai, ce va să zică a auzi şi a afla că Dumnezeu cel negrăit şi netrecător, care nu se poate cuprinde cu mintea, nu se poate vedea cu ochii şi nu se poate pipăi, Acela „în mâna căruia sunt marginile pământului" (Ps. 94, 4), care „caută spre pământ şi-l face a se cutremura, Cel ce se atinge de munţi şi ei fumegă" (Ps. 103, 32), a cărui strălucire, chiar când ei se pogoară, nu o pot suporta heruvimii, ci îşi acoperă feţele cu aripele lor, că Acesta care este cu mult mai înalt decât toate gândurile şi decât toate cugetele, întrecându-i pe îngeri, pe Arhangheli şi pe toate puterile cereşti, să voiască a se face om şi să primească trupul cel format din pulbere, să intre în pântecele fecioarei şi să petreacă acolo nouă luni, a se adăpa la pieptul ei şi a suferi toate întâmplările omeneşti – nu este oare aceasta de cea mai mare mirare?

Iară pentru că ceea ce avea să facă era atât de miraculos şi neobişnuit, încât mulţi n-ar fi putut crede, de aceea Dumnezeu a trimis mai întâi pe profeţi ca să

prevestească aceasta; şi a profeţit încă Patriarhul Iacov, când a zis: ***„Din vlăstare fiul meu te-ai înălţat, te-ai culcat şi ai adormit ca un leu”*** (Fac. 49. 9). Încă şi Isaia a zis despre Dânsul: ***„Iată fecioara va zămisli şi va naşte fiu, şi se va chema numele lui Emanoil”*** (Îs. 7, 14). Şi în alt loc zice el: ***„Văzutu-l-am ca un prunc şi ca o rădăcină pe pământ însetat”*** (Îs. 53, 2). Încă şi David a vorbit despre venirea Lui în trup prin cuvintele: ***„Pogorî-se-va ca ploaia pe lână şi ca picătura ce cade pe pământ”*** (Ps. 72, 6), pentru că El a intrat în pântecele mumei sale fără a fi fost băgat în seamă şi fără vuiet.

Însă toate aceste prevestiri ale înomenirii Sale nu erau încă de ajuns, ci pentru ca El să fie socotit om cu adevărat, s-a supus la toate cele omeneşti. De aceea nu s-a înfăţişat El deodată ca om crescut, ci s-a născut şi s-a nutrit de muma-Sa, a crescut şi a sporit, pentru ca prin toate acestea să fie crezută omenirea Lui cea adevărată. Ba încă nu s-a oprit la această dovadă, ci a suferit cu trupul Său toate slăbiciunile firii omeneşti, a însetat şi a flămânzit, a dormit şi a ostenit, ba a mers şi la cruce şi a pătimit atât de mult, pe cât poate vreun om pătimi.

De aceea a căzut de pe faţa Lui sudoarea ca picăturile de sânge, pentru aceea s-a întristat şi s-a descurajat. Deci, precum El flămânzea şi ostenea, dormea şi mânca şi bea, tot aşa şi pregeta a muri, şi prin aceasta a arătat adevărata Sa omenire; căci dragostea către viaţă este sădită în firea omenească. Aşadar, spre a arăta că trupul, pe care El l-a luat, nu este nălucire, nici părere, de aceea El a pus la iveală înaintea noastră patimile Sale.

Acesta este un temei. Afară de aceasta, pot să vă mai aduc şi un altul, care este tot aşa de însemnat; care este acesta? ***Hristos a voit să înveţe pe oameni toate faptele cele bune. Iară cine voieşte să dea învăţătură dreaptă, trebuie să înveţe nu numai prin cuvinte, ci şi prin fapte. Aceasta este învăţarea cea mai bună.***

Când cârmaciul stă lângă învăţăcelul său, arătându-i cum să ţină cârma, uneşte vorba cu exemplul; el nu numai vorbeşte, nici numai lucrează, ci le uneşte amândouă. La fel face şi zidarul. Pune pe învăţăcelul său lângă sine şi îi arată, prin cuvânt şi prin faptă, cum trebuie să zidească. Tot aşa fac şi ceilalţi meşteri, învăţarea şi exemplul sunt pretutindeni legate la un loc. Deci, fiindcă Hristos a venit ca să ne înveţe toate faptele cele bune, de aceea El învăţa ce trebuie a face şi totodată şi El însuşi făcea; căci El zice aşa: ***„Cine va face şi va învăţa aşa, acela mare se va chema întru Împărăţia Cerului”*** (Mt. 5, 19).

Iată, ***El voia ca noi să fim smeriţi şi blânzi, şi a învăţat aceasta cu cuvintele, însă El a învăţat aceasta şi prin faptele Sale***, căci după ce a zis: ***„Fericiţi cei săraci cu***

duhul, fericiţi cei blânzi” (Mt. 5, 3-4), a arătat prin faptele Sale cum trebuie a împlini această datorie. El a luat fota, s-a încins cu dânsa şi a spălat picioarele ucenicilor Săi (În. 13, 4-5). Ce a putut să fie asemenea acestei smerenii? Aşadar, El a învăţat această faptă bună nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta. Tot aşa a arătat El cu fapta blândeţea şi păciuirea Sa. Cum? El a fost lovit peste faţă de sluga arhiereului, dar a zis numai atâta: ***„De am grăit rău, mărturiseşte de rău, iară de am grăit bine, de ce Mă baţi?”*** (În. 18, 23).

El a poruncit a ne ruga pentru vrăjmaşi, dar iarăşi ne-a învăţat şi aceasta prin faptele sale. Căci când spânzura pe cruce, a zis: ***„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac”*** (Lc. 23, 34). Aşadar, ***precum El ne-a poruncit nouă să ne rugăm pentru vrăjmaşi, aşa s-a rugat şi El însuşi, măcar că şi fără de aceasta El putea să-i ierte, prin propria Sa putere.***
Iarăşi a poruncit El să facem bine celor ce ne urăsc, să binecuvântăm pe cei ce ne clevetesc. Şi aceasta a făcut-o cu fapta, izgonind demonii din iudei, măcar că ei îl huleau, ca şi cum ar fi El însuşi cuprins de demon. El grămădea binefacerile asupra prigonitorilor Săi şi a introdus în Împărăţia Cerului pe cei ce au voit să-L răstignească. Mai departe zice El către ucenicii Săi: ***„Să nu purtaţi la brâiele voastre nici aur, nici argint, nici aramă”*** (Mt. 10, 9); şi El a împlinit şi aceasta, precum singur zice despre Sine: ***„Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iară Fiul Omului nu are unde să-Şi plece capul”*** (Mt. 8, 20).

El ne-a învăţat şi cum să ne rugăm. Apostolii au zis către Dânsul: ***„Doamne, învaţă-ne să ne rugăm”*** (Lc. 11, 1); şi de aceea ***El Însuşi se ruga, pentru Ca ei să înveţe de la Dânsul a se ruga. El însă trebuia să le arate lor nu numai că trebuia a se ruga, ci încă şi cum să se roage.*** De aceea, El le-a dat şi formula rugăciunii: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri” şi celelalte. Fiindcă El ne-a poruncit a ne ruga: „şi nu ne duce în ispită”, adică în primejdie, ne învaţă aceasta însuşi şi cu fapta, când zice: „Părinte de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”, prin care învaţă pe toţi credincioşii a nu se arunca singuri în primejdii, ci a aştepta năpădirea vrăjmaşilor, iar atunci a arăta toată bărbăţia. Ei nu trebuie a se grăbi înşişi şi a se expune primejdiei.

Aşadar, fiindcă El voia să înveţe pe ucenicii Săi a se ruga, se roagă şi El însuşi, după firea Sa cea omenească, nu însă după cea dumnezeiească. Iară ca om s-a rugat El, pentru ca să ne înveţe că trebuie să ne rugăm pentru izbăvirea noastră din primejdii. Iară dacă izbăvirea noastră va fi cu neputinţă, atunci să respectăm hotărârea cea dumnezeiească. De aceea a zis El: „Însă nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu”. ***Aceasta nu trebuie a se înţelege ca şi cum El ar avea altă voinţă decât Tatăl; şi cuvintele acestea trebuie să fie învăţătură pentru oameni,***

ca ei, chiar când sunt în necaz şi în primejdie, când tremură şi nu le place a muri, totuşi trebuie să supună voinţa lor voinţei Lui Dumnezeu.

Pavel ştia aceasta şi a şi împlinit-o. El a rugat pe Domnul ca să depărteze ispitele de la dânsul şi a zis: ***„De trei ori pe Domnul am rugat”*** (II Cor. 12, 8), dar fiindcă aceasta nu era voia Domnului, el a adăugat: ***„de aceea binevoiesc întru neputinţă, în nevoi şi în prigonire”*** (II Cor: 12, 10). Voiesc să vă spun aceasta mai lămurit. Pavel era înconjurat de multe primejdii şi s-a rugat ca să se mântuiască de dânsele. Dar a auzit cum Dumnezeu i-a zis: ***„Destul îţi este harul Meu, că puterea Mea întru neputinţe se săvârşeşte”*** (II Cor. 11, 9); şi după aceea el a ştiut care era voia lui Dumnezeu, supunându-şi voia sa voii lui Dumnezeu.

Aşadar, Hristos amândouă acestea ne-a învăţat prin rugăciunea Sa, să nu ne aruncăm înşine în primejdii, ci să ne rugăm pentru depărtarea primejdiei. Dacă ea totuşi ne-a ajuns, să o întâmpinăm cu bărbăţie şi cu răbdare şi să supunem voinţa noastră voinţei lui Dumnezeu.

Deci, ştiind noi acestea, să ne rugăm, ca să nu cădem în ispită: iară dacă am căzut în ea, să cerem de la Dumnezeu răbdare şi putere şi totdeauna să supunem voinţa noastră voinţei Lui. Atunci vom petrece viaţa aceasta de acum în linişte şi vom dobândi bunătăţile cele viitoare; cărora fie să ne învrednicim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, acum şi pururea şi în vecii vecilor ! Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilia LXXXV de la Matei: Să scriem în mintea noastră patimile lui Hristos!

„Atunci L-au scuipat în obraz şi L-au bătut cu pumnii, iar alţii îi dădeau palme, zicând: „Profeţeşte-ne, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit!" (Matei 26, 67-68)

"- Pentru ce au mai făcut asta, odată ce aveau să-L omoare? Pentru ce mai era nevoie de batjocura aceasta? - Ca să afli, din tot ce s-a petrecut atunci, cât de răi la suflet erau judecătorii Lui. Ca şi cum ar fi dat peste un animal de vânat, aşa erau de sălbătăciţi, aşa erau de înnebuniţi; au făcut petrecere din chinuirea Lui, au tăbărât asupra Lui cu bucurie, dându-şi la iveală firea lor cea ucigaşă.

Tu însă minunează-te de filozofia ucenicilor! Cu câtă amănunţime, cu cât adevăr istorisesc totul! Se vede de aici firea lor iubitoare de adevăr. Istorisesc aşa cum s-au petrecut cele ce păreau o ocară; nu ascund nimic, nu se ruşinează de nimic, ci socotesc cea mai mare slavă – după cum şi este – că Stăpânul lumii a primit să sufere unele ca acestea pentru noi.

Lucrul acesta arată şi purtarea de grijă cea nespusă a lui Hristos, dar şi răutatea de neiertat a acelora care au îndrăznit acestea faţă de Cel atât de liniştit şi blând, faţă de Cel Care le-a încântat urechile cu cuvinte care ar fi fost în stare să facă din leu miel. Lui Hristos nu I-a lipsit blândeţea, dar nici acelora, ocara şi sălbătăcia în tot ce făceau, în tot ce spuneau.

Pe toate acestea le-a prezis şi profetul Isaia, vestindu-le mai dinainte şi arătând într-un cuvânt toată această ocară: ***„În chipul în care mulţi se vor minuna de Tine, spune Isaia, în acelaşi chip va fi necinstit chipul Tău de oameni şi slava***

Ta, de fiii oamenilor (Isaia 52, 14)”. Ce poate egală, oare, ocara aceasta? Au scuipat şi au pălmuit obrazul acela de care marea s-a dat înapoi când L-a văzut, de care soarele şi-a tras înapoi razele sale când L-a privit pe cruce. L-au lovit în cap, înnebuniţi de nebunia lor cumplită. L-au rănit cu răni pline de ocară; că L-au bătut cu pumnii şi L-au pălmuit; iar la rănile acestea au mai adăugat şi ocara scuipatului. Au rostit apoi şi cuvinte pline de batjocură, spunând: „Profeţeşte-ne, Hristoase,cine este cel ce Te-a lovit!“. Îl batjocoresc aşa, pentru că mulţi spuneau că e profet.

Alt evanghelist spune că făceau asta acoperindu-I faţa cu haina (Luca 22, 64), ca şi cum ar fi avut în faţa lor un om de nimica, un om de trei parale. Şi nu numai oamenii liberi, ci şi sclavii fuseseră cuprinşi atunci de această nebunie. Pe acestea să le citim des, pe acestea să le ascultăm cum trebuie, pe acestea să le scriem în mintea noastră; că acestea sunt cinstea noastră. Cu acestea mă laud tare; mă laud nu numai cu miile şi miile de morţi pe care i-a înviat, ci şi cu patimile pe care le-a pătimit. Pe acestea Pavel neîncetat le aminteşte: crucea, moartea, patimile, ocările, insultele, batjocoririle. Uneori spune: ***„Să ieşim la El purtând ocara Lui*** (Evr. 13, 13)”; alteori: ***„Care, în locul bucuriei ce stă înainte, a răbdat crucea, dispreţuind ruşinea*** (Evr. 12, 2)”.

Iar Petru şedea afară în curte; şi s-a apropiat de el o slujnică, zicând: „Şi tu erai cu Iisus Galileanul“. Iar el s-a lepădat înaintea lor, a tuturor zicând: „Nu ştiu ce zici!” Ieşind el la poartă, l-a văzut pe el alta şi a zis: „Şi acesta era acolo cu Iisus Nazarineanul”. Şi iarăşi s-a lepădat cu jurământ. Iar după puţin, apropiindu-se de cei ce stăteau, au zis lui Petru: „Cu adevărat şi tu eşti dintre ei, că şi graiul te vădeşte“. Atunci a început să se blesteme şi să se jure: „Nu ştiu pe omul acesta“. Şi îndată a cântat cocoşul. Şi şi-a dus aminte Petru de cuvântul lui Iisus, care spusese: „Mai înainte de a cânta cocoşul, te vei lepăda de Mine de trei ori“. Şi ieşind afară a plâns cu amar (Matei 26, 69-75)”.

O, noi şi străine lucruri! Când Petru L-a văzut pe învăţător numai prins atât de tare clocotea că a scos sabia şi a tăiat urechea slugii arhiereului; dar acum, când ar fi trebuit să se revolte şi mai mult, să se înflăcăreze şi mai mult, să ardă şi mai mult – doar auzea cum îl ocărăsc pe Domnul -, acum Petru se leapădă de El.

-Dar pe care om nu l-ar fi scos din minţi cele petrecute atunci? -Da, e drept; dar ucenicul, biruit de frică, nu numai că nu se revoltă, dar se şi leapădă; îi este frică şi de ameninţarea unei slujnice sărmane şi neînsemnate; şi nu numai o dată, ci de două şi de trei ori, în scurtă vreme, şi nu în faţa judecătorilor; era doar afară, în curte. L-au întrebat când a ieşit pe poartă; şi nici aşa nu şi-a dat seama îndată de căderea lui.

Evanghelistul Luca spune că Hristos S-a uitat la el (Luca 22, 61), arătând că Petru nu numai că s-a lepădat de Domnul, dar că nici nu şi-a adus singur aminte, deşi a cântat cocoşul, ci a fost nevoie să i-o amintească tot învăţătorul; iar privirea Lui a fost în locul glasului. Atât de speriat era.

Evanghelistul Marcu spune, la rândul său, că Petru s-a lepădat întâia oară atunci când cocoşul a cântat întâia oară; iar când s-a lepădat a treia oară, cocoşul a cântat a doua oară (Marcu 14, 66-72). Marcu istoriseşte mai cu de-amănuntul slăbiciunea lui Petru şi ne arată că era mort de frică. Pe toate acestea Marcu le ştia de la dascălul său, că a fost ucenicul lui Petru. Aceasta mai cu seamă trebuie să ne uimească! Că Marcu nu numai că n-a ascuns greşeala dascălului său, ci a şi istorisit-o mai lămurit decât ceilalţi evanghelişti, pentru că a fost ucenicul lui Petru. Poate că cineva m-ar întreba: Cum pot fi adevărate spusele evangheliştilor, când Matei spune că Domnul a zis: ***„Amin zic ţie, că mai înainte de a cânta cocoşul te vei lepăda de Mine de trei ori*** (Matei 26, 34)", iar Marcu spune că după ce s-a lepădat a treia oară cocoşul a cântat a doua oară (Marcu 14, 72).

-Spusele evangheliştilor sunt cu totul adevărate şi nu se contrazic. Pentru că de obicei cocoşul cântă la fiecare cântat de trei ori şi de patru ori, Marcu ne vorbeşte despre aceste cântece repetate ale cocoşului ca să arate că nici glasul cocoşului nu l-a oprit pe Petru de la cădere şi nu i-a adus aminte. Aşa că sunt adevărate şi spusele lui Matei şi ale lui Marcu. înainte de a termina cocoşul întâiul său cântat, Petru s-a lepădat de trei ori. Şi nici după ce i-a adus aminte Hristos de păcatul lui n-a îndrăznit să plângă înaintea tuturora, ca să nu-l dea de gol lacrimile, ci „a ieşit afară şi a plâns cu amar".

„Iar dacă s-a făcut ziuă, L-au dus pe Iisus de la Caiafa la Pilat (Matei 27, 1-2)". Pentru că arhiereii voiau să-L omoare şi pentru că nu puteau să facă ei aceasta din pricina sărbătorii, L-au dus la guvernator.

Tu însă uită-mi-te cum s-au amestecat lucrurile, ca uciderea Lui să aibă loc în timpul sărbătorii Paştelui. Aşa fusese rânduit de sus.

„Atunci Iuda, cel ce L-a vândut, văzând că a fost osândit, căindu-se a întors cei treizeci de arginţi (Matei 27, 3)". Lucrul acesta îl învinuieşte şi pe Iuda şi pe arhierei. Pe Iuda, nu pentru că s-a căit, ci pentru că s-a căit prea târziu; s-a osândit singur; el însuşi a mărturisit că L-a vândut; pe arhierei, că nu s-au căit, deşi le stătea în puterea lor să se schimbe. Uită-te când s-a căit Iuda! Când păcatul s-a săvârşit deplin, şi a luat sfârşit. Aşa e diavolul: nu-i lasă pe cei ce nu privegheează să vadă păcatul mai înainte, ca să nu se pocăiască cei prinşi de el. Iisus i-a grăit

atâtea, dar Iuda nu s-a îndreptat; că atunci s-a căit, când a săvârşit pe deplin păcatul; dar nici atunci cu folos. Că s-a osândit pe sine însuşi, că a aruncat arginţii, că a înfruntat dispreţul poporului iudeu, toate bune şi de lăudat; dar că s-a sinucis, asta e de neiertat, asta e o faptă diavolească. Diavolul l-a îndepărtat de pocăinţă, ca să nu aibă vreun folos de pe urma ei. Făcându-l să-şi ia viaţa, moare de o moarte de ruşine, ajunsă cunoscută întregii lumi.

Uită-mi-te însă că prin toate străluceşte adevărul! Şi prin cele ce fac şi prin cele ce suferă duşmanii lui Hristos! Chiar moartea aceasta a vânzătorului coase gurile celor ce L-au osândit şi nu le lasă să aibă nici umbră de neruşinată apărare. Ce-ar mai putea spune aceia când vânzătorul rosteşte o astfel de sentinţă împotriva lui însuşi? Dar să auzim şi cuvintele pe care le spune:
„A întors cei treizeci de arginţi arhiereilor şi a zis: „Greşit-am vânzând sânge nevinovat“. Iar ei au zis: „Ce ne priveşte pe noi! Tu vei vedea!” Şi, aruncând arginţii în templu, a plecat şi ducându-se s-a spânzurat (Matei 27, 3-5)”. N-a mai putut îndura chinurile conştiinţei, care îl biciuiau. Uită-mi-te că şi iudeii păţesc la fel. Şi ei ar fi trebuit să se îndrepte în urma celor ce păţiseră până atunci; şi ar fi trebuit să se oprească; dar nu, ei nu se opresc până ce nu împlinesc păcatul.

Păcatul lui Iuda se împlinise, că păcatul lui era vânzarea; al iudeilor însă nu se împlinise încă. Dar când l-au săvârşit şi ei deplin, când L-au ţintuit pe Domnul pe cruce, atunci i-au apucat şi pe ei chinurile conştiinţei şi spun, când: „Nu scrie: Acesta este împăratul iudeilor (Ioan 19, 21)” – Pentru ce vă temeţi, pentru ce vă tulburaţi? Pe cruce e ţintuit doar numai un trup mort! -, când îl păzesc şi spun: ***„Ca nu cumva să-L fure ucenicii Lui şi să spună că a înviat. Şi va fi rătăcirea cea din urmă mai rea decât cea dintâi*** (Matei 27, 64)”. Chiar dacă ar spune ucenicii că a înviat, minciuna s-ar vădi, dacă n-ar fi înviat cu adevărat. Dar cum aveau să spună ucenicii că a înviat, când ei nici n-au îndrăznit să stea lângă El la prinderea Lui, când verhovnicul apostolilor s-a lepădat de trei ori de El şi n-a îndurat nici ameninţările unei fetişcane. Dar, după cum v-am spus, arhiereii erau tulburaţi; ştiau că fapta lor e o nelegiuire; se vedea aceasta din cuvintele lor: „Tu vei vedea”.

Ascultaţi, iubitorilor de argint! Gândiţi-vă ce a păţit Iuda! A pierdut şi banii, a săvârşit şi păcatul şi şi-a pierdut şi sufletul. Aşa e tirania iubirii de argint. Nu s-a bucurat nici de arginţi, nici de viaţa de aici, nici de cea viitoare, ci pe toate le-a aruncat dintr-o dată. Şi după ce a fost dispreţuit de arhierei şi de bătrâni, s-a spânzurat. Dar, după cum am spus, unii îşi dau seama că au păcătuit după ce au săvârşit păcatul. Uită-te şi la arhierei şi la bătrâni! Deocamdată nu vor să-şi dea seama de grozăvia faptei lor; spun doar atât: „Tu vei vedea!” Dar tocmai aceste cuvinte le măresc vina. Prin aceste cuvinte mărturisesc că fapta lor este o crimă şi o

nelegiuire; îmbătaţi de patimă însă nu vor să se depărteze de drăceasca lor încercare, ci se învăluiesc nebuneşte pe ei înşişi cu vălul unei neştiinţe plăsmuite.

Dacă ar fi spus aceste cuvinte după ce L-au răstignit, după ce L-au omorât, cuvintele acestea nu i-ar fi osândit atâta, deşi nici atunci n-ar fi avut vreun temei spusele lor. Dar cum puteţi spune asta când îl aveţi încă în mâinile voastre, când stă în puterea voastră să-I daţi drumul? Apărarea voastră vă este cea mai mare învinuire.

-Cum şi în ce chip?

-Pentru că au aruncat în spatele vânzătorului toată vina – că au spus: „Tu vei vedea!”-, pentru că puteau să se scape şi pe ei de crima uciderii lui Hristos, liberându-L; dar ei au întrecut nelegiuirea lui Iuda; au adăugat vânzării răstignirea.

Ce i-a împiedicat când i-au spus lui Iuda: „Tu vei vedea!” să, se îndepărteze de fapta lor necugetată şi îndrăzneaţă? Nimic, ci au făcut contrariul; au mai adăugat şi omorul; s-au încurcat, şi prin cele ce au făcut şi prin cele ce-au spus, în nişte păcate din care nu mai pot scăpa. Iar după acestea L-au dat pe mâna lui Pilat; şi au preferat să fie eliberat un tâlhar, nu Iisus; au ucis pe Cel Care nu le-a făcut nici un rău, ci le făcuse atâta bine.

- Ce a făcut Iuda? - Cînd a văzut că osteneala i-a fost zadarnică şi că arhiereii nu vor să primească arginţii? „A aruncat arginţii în templu şi plecând s-a spânzurat. Iar arhiereii, luând arginţii, au zis: „Nu se cade să-i punem în vistieria templului, că sunt preţ de sânge”. Şi făcând sfat au cumpărat cu ei ţarina olarului, pentru îngroparea străinilor. Pentru aceea s-a numit ţarina aceea Ţarina Sângelui până în ziua de azi. Atunci s-a împlinit ceea ce s-a spus de Ieremia proorocul, care zice: „Şi au luat treizeci de arginţi, preţul celui preţuit, şi i-au dat pe ei pe ţarina olarului, după cum mi-a spus mie Domnul (Matei 27, 5-10)”.

Ai văzut cum arhiereii sunt iarăşi osândiţi de conştiinţa lor? N-au pus arginţii în vistieria templului, ci au cumpărat cu ei o ţarină pentru îngroparea străinilor, pentru că ştiau că au cumpărat cu banii aceştia sânge. Era şi aceasta o mărturie împotriva lor şi o dovadă a trădării. Numele ţarinii a strigat tuturora, mai tare ca o trâmbiţă, crima lor. Şi arhiereii n-au făcut numai asta, ci au ţinut şi sfat – şi totdeauna au făcut aşa -, ca să nu fie nici unul nevinovat de acest păcat, ci toţi vinovaţi.

Toate aceste lucruri le-a prezis de demult profeţia. ***Vezi, dar, că nu numai apostolii, ci şi profeţii istorisesc cu de-amănuntul ocările aduse lui Hristos? Vezi că paginile profeţilor vorbesc şi vestesc mai dinainte patimile lui Hristos?*** Iudeii, fără să-şi dea seama, au împlinit profeţia. Dacă arhiereii ar fi aruncat argintul în vistieria templului, fapta lor n-ar fi ajuns atât de cunoscută; dar aşa, cumpărând o ţarină, au făcut totul cunoscut şi generaţiilor de mai târziu".

Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilia LXXXVI de la Matei: Nebunia omului şi tăcerea lui Dumnezeu

„Iar Iisus sta înaintea dregătorului şi l-a întrebat pe El dregătorul, zicând:„Tu eşti împăratul iudeilor?" Iar Iisus i-a zis: „Tu zici!" "Şi nimic nu răspundea când era învinuit de arhierei şi de bătrâni (Matei 27, 10-11)"

Vezi ce întrebare îi pune Pilat mai întâi? Aceea pe care iudeii o vânturau neîncetat în sus şi în jos. Când iudeii au văzut că Pilat nu ţine seamă de vina lui Hristos faţă de legea lor, L-au învinuit de crimă împotriva statului. Aşa au făcut şi cu apostolii. Îi învinuiau totdeauna şi spuneau că umblă pretutindeni şi că propovăduiesc împărat pe un oarecare Iisus, ca şi cum apostolii ar fi vorbit de un simplu om, ca să le arunce în spate bănuiala că urmăresc să pună mâna pe putere. De aici se vede că şi sfâşierea hainelor şi spaima arhiereului pentru călcarea legii nu erau decât prefăcătorii. Scorneau orişice şi răsturnau totul numai ca să-L omoare pe Iisus. Această întrebare I-a pus şi Pilat atunci.

-Ce i-a răspuns Hristos? -I-a răspuns: „Tu zici.'" A mărturisit că este împărat, dar împărat ceresc. Acest lucru l-a spus mai lămurit în altă parte, răspunzând lui Pilat: „împărăţia Mea nu este din lumea aceasta (Ioan 18, 36)", ca să nu aibă nici un cuvânt de apărare nici Pilat, nici iudeii, când îi aduc astfel de învinuiri. Şi a dat un argument care nu putea fi doborât, spunând: ***„Dacă împărăţia Mea ar fi fost din lumea aceasta, cei ai Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu dat*** (Ioan 18, 36)".

De aceea, pentru a înlătura bănuiala aceasta, că ar urmări adică să pună mâna pe putere ca să ajungă împărat, Hristos a plătit dajdie (Matei 17, 24-27) şi a poruncit şi celorlalţi s-o plătească (Matei 22, 16-21); iar când au vrut să-L facă împărat, a

fugit (Ioan 6, 15). „Nu auzi câte mărturisesc aceştia împotriva Ta? (Matei 27, 13)” Pilat voia ca Domnul să Se apere ca să-L poată scăpa. De aceea I-a grăit aşa. Dar pentru că Hristos nu i-a răspuns, Pilat a căutat un alt mijloc de scăpare.

- Ce anume? - Iudeii aveau obiceiul să elibereze un osândit; şi Pilat a încercat să-L scape pe această cale, zicând: ***„Dacă nu vreţi să-L eliberaţi ca nevinovat, dăruiţi-L sărbătorii ca osândit*** (Matei 27, 15-17)!”. Ai văzut cum s-a stricat rânduiala? Rânduiala era făcută în aşa fel încât cererea pentru eliberarea osândiţilor să fie făcută de popor, iar darea eliberării, de dregător. Acum s-a întâmplat contrariul: dregătorul cere poporului. Cu toate acestea nici aşa nu s-au îmblânzit arhiereii şi bătrânii poporului, ci s-au sălbăticit mai mult şi strigau înnebuniţi de patima invidiei.
Nici nu-i puteau aduce lui Hristos vreo vină! Hristos tăcea; dar, cu muţimea dovezilor că era nevinovat, erau puşi la stâlpul infamiei. Hristos tăcea, dar îi biruia pe cei ce vorbeau atâtea, pe cei ce se înnebuneau.

„Şi, şezând el în scaunul de judecată, a trimis la el femeia lui, zicând: „Nimic să nu faci Dreptului acesta, că multe am suferit azi în vis pentru El (Matei 27, 19)”. Vezi că se întâmpla încă ceva care ar fi putut să-i întoarcă pe arhierei de pe drumul ce apucaseră. Pe lângă dovada faptelor, nu puţin lucru a fost şi visul femeii lui Pilat.

-Dar pentru ce n-a avut Pilat visul acesta? -Sau pentru că ea era mai vrednică, sau pentru că Pilat nu i-ar fi dat atâta crezare dacă ar fi avut el acest vis, sau pentru că nici nu l-ar fi spus. De aceea rânduieşte Dumnezeu ca să vadă femeia lui visul, pentru a fi cunoscut de toată lumea. Şi nu numai că l-a văzut, dar a şi suferit multe, pentru ca bărbatul ei, din dragoste pentru soţia sa, să pregete şi mai mult cu privire la uciderea lui Iisus. Şi timpul când a avut visul a făcut-o să sufere mult. Că a avut visul noaptea.

Dar poate că cineva mi-ar spune: - Dar nu-i era lui Pilat atât de uşor să-L elibereze din pricină că arhiereii şi bătrânii îl învinuiseră pe Hristos că S-a făcut pe Sine împărat.

-Da, nu-i era uşor! Dar Pilat ar fi trebuit să caute dovezi şi mărturii şi tot ce putea face dovada că Hristos a vrut să pună mâna pe putere, de pildă dacă a strâns oştire, dacă a adunat bani, dacă a făurit arme, dacă a încercat altceva asemenea. Dar, nu; se lasă dus de arhierei şi de bătrâni. De aceea nici Hristos nu-l absolvă de vină, că spune: ***„Cel ce M-a dat ţie mai mare păcat are*** (Ioan 19, 11)”. Deci din slăbiciune

S-a plecat voinţei arhiereilor şi bătrânilor; din slăbiciune L-a dat să fie biciuit. Pilat era laş, un om slab; arhiereii însă, răi şi vicleni.

Căci ce uneltesc ei când Pilat a găsit un mijloc de a-L scăpa pe lisus? Găsesc legea sărbătorii care le poruncea să elibereze un vinovat. ***„Au înduplecat mulţimea să ceară pe Varava*** (Matei 27, 20)". Ai văzut câtă purtare de grijă a avut Pilat ca să-i scape pe arhierei şi pe bătrâni de orice vină şi cât se silesc ei să nu le rămână nici umbră de apărare? Ce ar fi trebuit să facă? Să elibereze pe un vinovat, recunoscut de toată lumea ca vinovat, sau pe un vinovat îndoielnic? Iar dacă trebuia eliberat un vinovat, apoi cu atât mai mult un vinovat îndoielnic. Că nici ei nu socoteau că Hristos este mai rău decât ucigaşii dovediţi. De aceea şi evanghelistul Matei n-a spus că „aveau un tâlhar", ci: „un tâlhar vestit (Matei 27, 16)", adică vestit pentru răutatea lui, un tâlhar care făcuse nenumărate crime.
Şi totuşi arhiereii l-au preferat pe acela Mântuitorului lumii. Nu s-au ruşinat nici de timp, că era sfântă ziua aceea; nu s-au ruşinat nici de legile iubirii de oameni; nu s-au ruşinat de nimic altceva; i-a orbit invidia. Şi odată cu răutatea lor au mai stricat şi mulţimea, ca să primească cea mai mare osândă şi pentru înşelarea poporului.

Când au cerut să le elibereze pe Varava, Pilat i-a întrebat: ***„Dar cu Hristos ce să fac?*** (Matei 27, 22)" Pilat, prin întrebarea aceasta, a vrut iarăşi să-i întoarcă, să-i facă stăpâni pe alegere, ca măcar de ruşine să ceară eliberarea lui Hristos, ca eliberarea Lui să se datoreze mărinimiei lor. Dacă Pilat le-ar fi spus: „Hristos n-a păcătuit cu nimic", i-ar fi făcut şi mai încăpăţânaţi; dar când le-a cerut să-L elibereze din milă, atunci cererea sa şi cuvintele sale nu mai puteau fi contrazise.

Dar nu; arhiereii au spus: „Răstigneşte-L! Iar el le-a zis: Dar ce rău a făcut?" Iar ei mai tare strigau: „Să se răstignească!" Deci văzând că nimic nu foloseşte, şi-a spălat mâinile, zicând: Nevinovat sunt (Matei 27, 22-24)!".

Pentru ce, Pilate, L-ai dat lor? Pentru ce nu L-ai răpit din mâinile lor, cum a răpit sutaşul pe Pavel (Fapte 21, 30-37)? Ştia şi sutaşul acela că le-ar fi făcut plăcere iudeilor să-l dea în mâinile lor – doar din pricina lui Pavel se făcuse răscoală şi tulburare -, cu toate acestea a stat împotriva tuturor. Pilat însă n-a făcut aşa; era un laş, un om slab; şi toţi la un loc, nişte stricaţi. ***Nici Pilat n-a ţinut piept mulţimii şi nici mulţimea de popor, arhiereilor şi bătrânilor. Astfel li s-a luat orice cuvânt de apărare. Şi „ei mai vârtos strigau", adică mai mult strigau: „să se răstignească!" (Matei 27, 23-20) Nu voiau numai să-L omoare, ci voiau să-L omoare pentru o vinovăţie urâtă; deşi judecătorul se împotrivea, ei nu încetau a striga: „Să se răstignească!".***

Ai văzut câte a făcut Hristos ca să-i îndrepte pe arhierei şi pe bătrânii poporului? După cum pe Iuda l-a oprit de atâtea ori de pe drumul pieirii, tot aşa şi pe aceia i-a oprit şi pe timpul predicării Evangheliei şi în timpul judecării Lui. Ar fi trebuit să li se zdrobească inima când au văzut pe dregător, pe judecător, că se spală pe mâini şi spune: „Nevinovat sunt de sângele dreptului acestuia“, când au văzut că Iuda s-a spânzurat şi când au auzit că Pilat îi roagă să ia pe altul în locul Lui. Ce cuvânt de apărare mai pot avea când Iuda, pârâtorul şi vânzătorul, se osândeşte pe sine însuşi, când însuşi judecătorul îşi spală mâinile de crimă, când chiar în noaptea aceea s-a arătat un astfel de vis? Chiar dacă arhiereii şi bătrânii n-ar fi voit să fie nevinovat, totuşi n-ar fi trebuit să prefere în locul Lui pe un tâlhar, ba încă un tâlhar cunoscut de toată lumea, pe un tâlhar vestit.

- Ce au făcut iudeii? Cînd au văzut că judecătorul se spală pe mâini şi spune: „Nevinovat sunt“, au strigat: ***„Sângele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri (Matei 27, 25)”.*** Atunci deci, atunci când iudeii au pronunţat sentinţa asupra lor, atunci Pilat a îngăduit să se facă voia lor. Uită-te şi acum cât e de mare nebunia lor! Atât de mare e furia lor, atât de cumplită e pofta lor cea rea că nu-i lasă deloc să vadă ce trebuie să facă şi ce nu. ***Vreţi să vă blestemaţi pe voi înşivă? Blestemaţi-vă! Dar pentru ce mai aduceţi blestemul şi asupra copiilor voştri? Cu toate acestea, iubitorul de oameni Dumnezeu n-a întărit sentinţa pronunţată de ei, nu numai peste copii, dar nici chiar peste ei, deşi s-au folosit de o atât de mare furie şi împotriva lor şi împotriva copiilor lor, ci i-a primit şi i-a învrednicit de mii şi mii de bunătăţi pe aceia dintre ei şi dintre copiii lor care s-au pocăit. Dintre ei era Pavel; dintre ei, miile de credincioşi din Ierusalim: „Vezi, frate, câte mii de iudei sunt care au crezut (Fapte 21, 20)?”*** Dacă unii s-au îndărătnicit, apoi pedeapsa să şi-o socotească loruşi.

„Atunci le-a eliberat lor pe Varava, iar pe Iisus, biciuindu-L, L-au dat să fie răstignit (Matei 27, 26)”.

-Şi pentru ce L-a biciuit? Sau pentru că Îl socotea ca osândit, sau pentru că voia să dea judecăţii o înfăţişare de judecată, sau pentru că voia să facă plăcere iudeilor. Şi totuşi Pilat ar fi trebuit să li se împotrivească. Spusese, doar, mai înainte: ***„Luaţi-L voi şi după legea voastră judecaţi-L (Ioan 18, 31)”.*** Şi erau încă multe cele care puteau să oprească şi pe Pilat şi pe iudei: şi semnele şi minunile şi multa răbdare a Celui Ce suferea acestea şi, mai cu seamă, tăcerea cea nespusă. Dar pentru că îşi arătase firea Sa omenească, şi prin apărarea Sa şi prin rugăciunea Sa, Şi-a arătat iarăşi Dumnezeirea Sa şi înălţimea Sa şi prin tăcerea Sa şi prin dispreţul arătat spuselor arhiereilor şi bătrânilor, ca prin toate să-i facă să se minuneze. Dar nimic din acestea nu i-a înduplecat”.

PS: Ne amintim şi acest episod din viaţa Sfântului Fotie cel Mare, Patriarhul: În faţa acuzatorilor săi adunaţi într-un sinod mincinos, alege să tacă. Întrebându-l de pricina tăcerii lui, Sfântul răspunde: "Dumnezeu aude şi glasul celui ce tace", la care cei din sinod, având întâi-stătători pe trimişii papei, nu încetează a-l sili, întrebându-l de nenumărate ori:"De ce nu răspunzi?" Sfântul le spune "- Nici Iisus nu a scăpat de condamnare".

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Cruce şi la tâlhar, pentru a doua venire a lui Hristos şi pentru a ne ruga adeseori pentru vrăjmaşi

Astăzi Domnul nostru Iisus Hristos este pe Cruce şi noi prăznuim , ca să cunoşti că Crucea este praznic şi sărbătoare duhovnicească.

Mai înainte Crucea era lemn de osândire, iar acum s-a făcut lucru de cinste.

Mai înainte era semn de osândire, iar acum pricină de mântuire.

Aceasta ni s-a făcut nouă aducătoare de nenumărate bunătăţi, ne-a izbăvit din înşelăciune, aceasta, întru întuneric şezând noi, ne-a luminat, aceasta, învrăjbiţi fiind noi cu Dumnezeu, ne-a împăcat, înstrăinaţi fiind ne-a împrietenit, departe fiind aproape ne-a adus.

Aceasta este surparea vrajbei, întărire a păcii şi vistierie de nenumărate bunătăţi. Pentru aceasta nu ne mai rătăcim în pustietăţi, căci Calea cea adevărată am cunoscut-o.

Nu mai petrecem afară de curţile împărăteşti, că am aflat Uşa.

Nu ne mai temem de săgeţile cele aprinse ale diavolului, că am aflat Izvorul.

Nu mai suntem în văduvie, că am aflat Mirele.

Nu ne temem de lup, că avem pe Păstorul cel bun, „Că Eu, sunt Păstorul cel bun”.

Nu ne cutremurăm de tiranul, că stăruim aproape de Împărat.

Şi pentru toate acestea prăznuim, săvârşind pomenirea Crucii. Căci şi Pavel a poruncit să prăznuim pentru Cruce. „De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechi… ci cu azimile curăţiei şi ale adevărului”. Apoi adăugând pricina, a adăugat: ***„Că Paştile noastre, Hristos, pentru noi S-a jertfit”*** (I Cor. 5, 8).

Vezi cum pentru Cruce porunceşte să prăznuim ? Căci pe Cruce S-a jertfit Hristos. Şi unde este jertfă acolo este surpare a păcatelor, acolo împăcare a Stăpânului, acolo praznic şi bucurie. Paştile noastre, Hristos, pentru noi S-a jertfit. Şi unde S-a jertfit ? Pe Cruce înaltă. Nou este jertfelnicul acestei Jertfe, pentru că şi Jertfa este nouă şi slăvită.

Acesta era şi Jertfă şi Preot. Jertfă după trup, iar Preot după duh. El a adus şi S-a şi adus. Ascultă cum pe acestea amândouă le-a arătat Pavel: ***„Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni”*** (Evr. 5, 1). Pentru aceasta trebuia să aibă ceva ca să aducă. Şi iată El se aduce pe Sine. Iar în altă parte zice: ***„Tot aşa şi Hristos, după ce a fost adus odată jertfă, ca să ridice păcatele multora… Se va arăta celor ce cu stăruinţă îl aşteaptă spre mântuire”*** (Idem 9, 28). Iată că aici, a fost adus, iar acolo El pe Sine S-a adus. Vezi cum şi Jertfă şi Preot S-a făcut, iar Crucea a fost jertfelnic.

Şi pentru care pricină nu în biserică se aduce Jertfa, ci afară de cetate şi de zidurile ei ? Ca să plinească cele zise: „Că între cei fărădelege S-a socotit” (Isaia 53, 12).

Şi pentru care pricină pe Cruce înaltă se junghie şt nu sub acoperământ ? Ca să curăţească firea aerului, nefiind deasupra acoperământ, ci numai cerul. Căci cu adevărat se curăţea aerul jertfindu-se Mielul pe lemn înalt. Dar se curăţea şi pământul, că pe el pica Sânge din coasta Lui. Pentru aceasta nici sub acoperământ, nici în Templu S-a jertfit, ca să nu facă iudeii jertfa a lor şi să nu socoteşti că numai pentru neamul lor se aduce. Pentru aceasta afară de cetate şi de ziduri.

S-a jertfit, ca să cunoşti că de obşte este Jertfa, că pentru tot pământul este aducerea şi pentru toţi este curăţirea, nu în parte, cum era la iudei. Iudeilor le-a poruncit Dumnezeu să lase pământul şi într-un singur loc să aducă jertfe şi să se roage, pentru că tot pământul era necurat de fumul şi mirosul spurcatelor jertfe elineşti, care se aduceau pe el. ***Iar fiindcă a venit Hristos şi toată lumea a curăţit, orice loc ni l-a făcut loc de rugăciune.***

Pentru aceasta şi Pavel cu îndrăzneală sfătuieşte, ca fără de frică să se facă rugăciuni pretutindenea, zicând: ***„Vreau deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte…”*** (I Tim. 2, 8).

Ai văzut cum s-a curăţit lumea. Că pretutindeni putem să ridicăm mâini sfinte, fiindcă tot pământul s-a făcut sfânt şi mai sfânt decât sfintele cele dinlăuntru ale Templului. Căci acolo s-a jertfit un miel necuvântător, iar aici unul duhovnicesc. Şi pe cât este mai mare jertfa, pe atât mai mare şi sfinţenia. Pentru aceasta Crucea este praznic.

Voieşti să cunoşti şi altă ispravă a ei ? Raiul, care cinci mii de ani şi mai mult a fost închis, astăzi ni l-a deschis. În ziua şi în ceasul acesta pe tâlhar l-a băgat în Rai.
Două isprăvi a făcut Dumnezeu: întâi că a deschis Raiul, apoi pe tâlhar l-a băgat înăuntru. Astăzi ne-a dat nouă patria cea veche, astăzi ne-a întors pe noi în cetatea cea părintească şi a dăruit firii omeneşti casa. „Astăzi, zice, vei fi cu Mine în Rai” (Lc. 23, 48). Ce zici ? Eşti răstignit şi cu piroane pironit şi făgăduieşti Rai ? Da, zice, că prin Cruce vei cunoaşte puterea Mea.

Că devreme ce ceea ce pătimea era de mâhnire, şi ca să-ţi abată luarea aminte de la firea Crucii, ca lemn de osândă şi să cunoşti puterea Celui răstignit, pe Cruce face minunea aceasta, care arată mai mult ca oricând stăpânirea Lui. Că nu pe vreun mort a înviat, nici marea şi vânturile a certat, nici pe draci a izgonit, ci fiind răstignit, pironit, ocărât, scuipat şi batjocorit, a putut să schimbe mintea cea rea a tâlharului, ca din amândouă părţi să vezi puterea Lui.

Toată zidirea a clătinat-o, până şi pietrele despicând şi pe sufletul tâlharului cel mai nesimţitor decât piatra l-a tras la El şi l-a cinstit. „Că astăzi vei fi cu Mine în Rai”, zice. Cu toate că heruvimii păzeau Raiul, însă El este Stăpânul heruvimilor. Sabia cea de foc acolo se învârtea, dar Acesta şi peste foc şi peste gheenă şi peste viaţă şi peste moarte are stăpânire. Şi cu toate că nici un împărat nu va îngădui cândva ca pe vreun tâlhar, sau pe altcineva din slugi să-l pună lângă sine şi să-l bage în cetate, dar Hristos a făcut aceasta. Şi intrând în sfânta patrie, a adus împreună cu Sine şi pe tâlhar, nu defăimând Raiul, nici ruşinându-l cu picioarele tâlharului, ci mai degrab cinstindu-l, căci cinste a Raiului este a avea un astfel de Stăpân, care şi pe tâlhar a făcut vrednic de desfătarea cea din el.

Şi apoi băgând vameşi şi desfrânate în Rai, nu pentru a-l necinsti o făcea aceasta, ci mai ales pentru a-l cinsti, arătând că în acest fel este Domnul Împărăţiei Cerurilor,

că şi pe desfrânat şi pe vameşi aşa de lămuriţi îi face, încât îi arată vrednici de cinstea şi de darul cel de acolo.

Aşa cum ne minunăm de un doctor când îl vedem că izbăveşte de boală şi aduce la sănătate pe oamenii care suferă de boli nevindecate, aşa şi de Hristos pe drept este a ne minuna când vindecă răni nevindecate. Vameşii şi desfrânatele îi întoarce la sănătate şi îi arată vrednici cerurilor.

Şi ce fel de sănătate a arătat tâlharul, zici, pe cruce fiind, ca să dobândească Raiul ? Voieşti să-ţi spun în scurt bărbăţia lui ? Când Petru s-a lepădat jos, atunci: acela a mărturisit sus. Şi zic acestea nu prihănind pe Petru, să nu fie! Ci mărimea de suflet a tâlharului vreau s-o arăt. Ucenicul a suferit ameninţarea unei slujnice simple, tâlharul, însă văzând mult popor stând împrejur, strigând, tulburându-se şi cu hule şi ocări însăgetând, nu a luat aminte la el, nu a cugetat numai că Cel răstignit este simplu trup ca şi el, ci, toate acestea lăsându-le şi piedicile materiei trecându-le, a cunoscut pe Stăpânul cerurilor şi la El a căzut, zicând: ***„Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţit Ta !”.*** Să nu trecem aşa de simplu pe tâlharul acesta, nici să ne ruşinăm a lua de dascăl, de care nu S-a ruşinat Stăpânul nostru a-l băga întâi în Rai.

Să nu ne ruşinăm a lua de dascăl pe un om, care mai înainte de toată firea s-a arătat vrednic de petrecerea cea din ceruri, ci fiecare cu deadinsul să cercetăm, ca să cunoaştem puterea Crucii.

Nu a zis către el, precum a zis lui Petru: ***„Vino după Mine şi te voi face vânător de oameni”*** (Mt. 4, 19). Nici precum a zis celor doisprezece: ***„Că veţi sta pe douăsprezece scaune judecând pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel”*** (Idem 19, 28). Nici minuni n-a făcut, nici morţi înviaţi n-a văzut, nici draci scoţându-se. Nici pe mare ascultând n-a văzut-o, nici despre împărăţie nu i-a spus ceva, nici pentru gheenă. Dar el mai înainte de toţi pe Iisus L-a mărturisit, cu toate că celălalt tâlhar Îl ocăra.

Celălalt tâlhar răstignit împreună cu El, Îl ocăra ca să se plinească cele zise: ***„Între cei fărădelege S-a socotit”.*** Căci iudeii voiau să-I prihănească slava Lui şi din toate părţile aduceau învinuiri la cele ce El făcea. Dar din toate părţile strălucea adevărul şi creştea cu toate împiedicările. Ai văzut tâlhar şi tâlhar ? Amândoi pe cruce, amândoi duceau o viaţă tâlhărească, amândoi făcuseră răutăţi, dar nu amândoi aveau aceiaşi mărturisire, ci unul a moştenit Raiul, iar celălalt s-a trimis în gheenă.

Aşa şi ieri. Ucenici şi ucenic, cei doisprezece şi Iuda. Aceia ziceau: ***"Unde voieşti să-Ţi pregătim să mănânci Paştile?"*** (Idem 26, 17). Iar acesta zicea, vânzare pregătind: ***„Ce-mi veţi da mie şi eu Îl voi da pe El vouă ?"*** (Idem 26, 15). Aceia se pregăteau de slujbă şi de dumnezeiasca învăţătură a celor de taină, iar acesta se silea să-L vândă.

Aşa şi aici tâlhar şi tâlhar. Unul ocărăşte, iar celălalt se închină. Unul huleşte, iar celălalt binecuvântează şi îi astupă gura celuilalt ce huleşte, zicând : ***„Nu te temi tu de Dumnezeu… căci noi primim cele vrednice după faptele noastre"*** (Lc. 23, 40, 41). ***Ai văzut îndrăzneală a tâlharului? Ai văzut îndrăzneală pe cruce? Ai văzut filozofie în pedeapsă şi evlavie în chinuri?*** Cine nu se va minuna de el că lua aminte de sine şi avea mintea limpede când i se băteau piroanele. Şi nu numai că lua aminte de sine, ci pe ale sale lăsându-le, de cele ale altora se îngrijea, făcându-se dascăl pe cruce, certând şi zicând: ,,Nu te temi tu de Dumnezeu ? Nu lua aminte, zice la judecata cea de jos, căci este alt judecător nevăzut, este altă judecată fără de mită. Deci nu căuta că S-a osândit jos căci cele de sus nu sunt în felul acesta.

Aici la judecata cea de jos de multe ori cei drepţi se osândesc, iar cei nedrepţi scapă, vinovaţii se slobozesc, iar cei nevinovaţi se pedepsesc. Căci vrând şi nevrând judecătorii multe greşesc. Că sau ştiind adevărul, dar de bani mituindu-se, sau neştiindu-l şi înşelându-se, de multe ori au judecat nedrept. Nimic ceva de acest fel nu este în El, căci Dumnezeu este drept judecător şi judecata Lui ca lumina va lumina, neavând nici o umbră de întuneric sau de neştiinţă".

Deci ca să nu rămână cu judecata celor de jos, L-au osândit, îl suie la cea de sus. I-a adus aminte de judecata cea de sus şi numai că nu-i zicea: „Priveşte acolo şi nu vei aduce hotărârea cea osânditoare, nici vei sta cu judecătorii cei stricaţi de jos, ci vei aproba judecata cea făcută sus". ***Ai văzut filozofie a tâlharului ? Ai văzut înţelepciune şi învăţătură ? Deodată de pe cruce a sărit în cer.*** Apoi şi mai mult astupându-i gura celuilalt, zice : „Nu te temi… că întru aceiaşi osândă suntem ? Ce înseamnă aceasta, că întru aceiaşi osândă suntem ? Adică întru aceleaşi chinuri. Ca şi cum i-ar fi zis: „Oare nu eşti şi tu pe cruce ?". Deci pe acela înfruntându-l, pe sine mai înainte decât pe celălalt se prihăneşte.

Căci precum cel ce este în păcate şi prihăneşte pe altul pe sine mai înainte decât pe acela se prihăneşte. Aşa şi cel ce este într-o greşală şi înfruntează pe altul pentru greşeală, pe sine mai înainte decât pe acela se înfruntează. „Că întru aceiaşi osândă suntem" Lege apostolească îi spune lui, cuvinte evangheliceşti, care zic: ***„Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi"*** (Mt. 7, 1). ***„Că întru aceiaşi osândă suntem".***

Ce faci, o tâlharule ? Ispitându-te să-l îndreptezi pe el, te-ai făcut părtaş la cele rele ale lui. Ba nu, zice. Ci îndreptez părerea aceasta prin cuvintele ce urmează. Şi nu pentru că sunt părtaşi aceleaşi pedepse să cugeţi că el este părtaş păcatului, a adăugat îndreptarea, zicând: „Şi noi după dreptate, căci cele vrednice după faptele noastre primim”. ***Ai văzut mărturisirea desăvârşită ? Ai văzut cum pe cruce s-a dezbrăcat de păcate ?*** Că zice: ***„Spune tu întâi fărădelegile tale, ca să te îndreptezi”*** (Is. 43, 26). Nimeni nu l-a silit. Nimeni nu l-a îndemnat, ci el pe sine s-a vădit, zicând: ***„Şi noi după dreptate, căci cele vrednice după faptele noastre primim. Acesta însă nici un rău n-a făcut”.*** Şi după aceea zice: ***„Pomeneşte-mă, Doamne, întru Împărăţia Ta !”.***

Nu a îndrăznit să zică : „Pomeneşte-mă întru împărăţia Ta !”, până ce nu a lepădat, prin mărturisire, sarcina păcatelor. Vezi ce mare lucru este mărturisirea? S-a mărturisit şi a deschis Raiul. S-a mărturisit şi atâta îndrăzneală a luat, încât de la tâlhărie a cerut Împărăţie.

Vezi de câte bunătăţi ne este pricinuitoare Crucea ? De Împărăţie pomeneşti. O tâlharule? Dar din ce vezi aceasta ? Piroane şi cruce sunt cele ce se văd. Dar însăşi Crucea, zice, este semnul Împărăţiei. Şi de aceea Îl numesc pe El Împărat, pentru că îl văd pe El răstignit. Că datorie a împăratului este a muri pentru cei supuşi, cum El Însuşi a zis: ***„Păstorul cel bun îşi pune sufletul, pentru oi”*** (In. 10, 11). Deci şi împăratul cel bun îşi dă sufletul pentru supuşi. Şi devreme ce sufletul Său Şi-a dat, pentru aceasta Îl numesc pe El împărat. ***„Pomeneşte-mă, Doamne, întru Împărăţia Ta”.***

Ai văzut cum Crucea este închipuire şi a Împărăţiei ? Voieşti să cunoşti acest lucru şi din altă parte ? N-a lăsat-o pe ea pe pământ, ci o a luat şi a suit-o în cer. Dar de unde se arată aceasta ? De acolo, căci cu ea va veni la a doua şi slăvita Sa venire. Şi ca să cunoşti cum că Crucea este cinstită, pentru aceea şi slavă a numit-o.

Dar să vedem cum va veni Crucea? Şi de nevoie este să aducem de faţă dovada. ***„Deci de vă vor zice vouă : „Iată este în pustie (Hristos), să nu ieşiţi ; iată este în cămări, să nu credeţi”*** (Mt. 23, 26), acestea spunându-le ca să ne ferim de proorocii cei mincinoşi, de hristoşii cei mincinoşi şi de antihrist şi ca să cunoaştem a doua şi slăvita Lui venire. Ca nu cumva amăgindu-se să cadă în înşelăciunea lui antihrist, căci mai înainte de venirea lui Hristos, va veni antihrist. Şi ca nu căutând Păstorul să găsească lupul, pentru aceasta spune semnele venirii Păstorului.

Şi fiindcă venirea Lui cea dintâi s-a făcut în taină, să nu cugeţi că şi cea de-a doua va fi la fel, a dat acest semn. Iar venirea cea dintâi cu cuviinţă s-a făcut în taină, căci a venit să caute oaia cea pierdută. Iar venirea a doua nu va fi aşa. Dar cum, spune-mi ? ***„Căci precum fulgerul iese de la răsărit şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului”*** (Mt. 24, 27). Deodată tuturor se va arăta şi nimeni nu va mai trebui să întrebe: Aici, sau acolo este Hristos ? Căci precum fulgerul când se arată, nu trebuie să mai cercetăm dacă s-a făcut, aşa şi când va fi venirea lui Hristos, nu va mai fi nevoie să cercetăm de a venit. Dar ceea ce căutăm este de va veni şi Crucea, ca să nu uităm ceea ce v-am făgăduit.

Deci ascultă cele ce urmează. „Atunci”, zice. Când atunci ? Când va veni Fiul Omului „soarele se va întuneca şi luna nu-şi va mai da lumina sa”. Că atât de covârşitoare va fi lumina, încât şi stelele cele mai luminoase se vor ascunde. Atunci şi ***„stelele vor cădea şi se va arăta pe cer semnul Fiului Omului”*** (Idem 24, 30).

Ai văzut câtă strălucire are Crucea ? Că soarele se va întuneca şi luna nu se va mai arăta. Iar aceea va lumina şi va străluci mai mult decât soarele şi decât luna. Şi precum când împăratul vrea să intre în cetate, ostaşii lui poartă pe umere însemnele împărăteşti, vestind de mai înainte intrarea lui. Aşa şi atunci când Se va pogorî Domnul din ceruri, vor merge înainte oştile îngerilor şi ale arhanghelilor, purtând acel semn pe umere şi vestindu-ne nouă intrarea Lui cea împărătească.

Atunci se vor clătina puterile cerurilor. Pentru îngeri zice. De frica cea mare, cutremur îi va cuprinde. Şi pentru, care pricină, spune-mi ? Pentru acea înfricoşată Judecată. Căci toată firea noastră va fi judecată, stânci înaintea înfricoşatului Judecător. ***Dar pentru care pricină îngerii se tem şi se cutremură?*** Căci nu vor fi judecaţi. Când un judecător judecă, nu numai cei vinovaţi, ci şi cei ce slujesc, care nu se ştiu cu nimic vinovaţi, se tem şi se cutremură de frică de hotărârea judecătorului. Aşa şi atunci când firea noastră va fi judecată şi îngerii care cu nimic nu se ştiu vinovaţi se vor teme de Judecătorul.

Dar de ce se va arăta atunci Crucea şi pentru ce va veni, când noi o avem şi acum? Ca cei ce L-au răstignit pe Domnul să-şi cunoască păcatul lor, pentru aceea pe însuşi semnul Lui îl arată, mustrând răutatea lor.

Şi cum că pentru aceasta o aduce, ascultă pe evanghelistul care zice: ***„şi vor plânge toate seminţiile pământului”***, văzând pârâşul şi cunoscând păcatul. Şi de ce te minunezi că va veni purtând Crucea, când şi ranele le va purta? Căci zice : ***„Vedea-vor pe care L-au împuns”*** (Zah. 12, 10). Şi cum a făcut cu Toma, când a

îndreptat necredinţa lui, arătându-i, după Înviere, semnele cuielor şi ranele şi zicându-i : ***„Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile mele… şi nu fi necredincios, ci credincios”*** (In. 20, 27), aşa şi atunci va arăta ranele şi Crucea, adeverind că El Însuşi a fost Cel ce S-a răstignit.

Şi nu numai de la Cruce, ci şi de la cuvintele cele rostite pe Cruce se poate vedea iubirea de oameni a lui Dumnezeu cea negrăită. Căci fiind El pironit şi batjorocit, luat în râs şi scuipat, zicea: ***„Părinte, iartă-le lor că nu ştiu ce fac”*** (Lc. 23, 34), se ruga pentru cei ce-L răstigneau. Iar aceia îi ziceau: ***„De eşti Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe Cruce… şi vom crede…”*** (Mt. 27, 40, 42).

Dar El nu Se pogoară de pe Cruce, pentru că este Fiul lui Dumnezeu şi pentru aceasta a venit ca să se răstignească pentru noi.
„Pogoară-Te de pe Cruce şi vom crede întru Tine”. Acestea sunt cuvinte doveditoare ale necredinţei. Mult mai mare minune a fost Învierea Lui, fiind piatra deasupra mormântului, decât dacă S-ar fi pogorât de pe Cruce.

Şi mai mare minune a fost când a scos pe Lazăr din mormânt, mort de patru zile şi înfăşurat cu cele de îngropare, decât dacă S-ar fi pogorât de pe Cruce. Deşi cei ce-L răstignise Îi ziceau în batjocură: ***„De eşti Fiul lui Dumnezeu… mântuieşte-Te pe Tine Însuţi”*** (Lc. 23, 37), ***dar El toate le făcea ca să-i mântuiască şi pe ei şi zicea: „Părinte, iartă-le lor păcatul, că nu ştiu ce fac.” Şi oare le-a iertat lor păcatul? Le-a iertat, dar ei n-au vrut să se pocăiască. Că de nu le-ar fi iertat lor păcatul, Pavel nu s-ar fi făcut apostol. De nu le-ar fi iertat lor păcatul, nu ar fi crezut îndată trei mii, cinci mii şi alte multe mii.*** Căci multe mii de iudei au crezut, arătat este din cele ce zic apostolii lui Pavel: ***„Vezi frate, câte mii de iudei au crezut”*** (F, Ap. 21, 20).

Să urmăm dar pe Stăpânul şi să ne rugăm pentru vrăjmaşi. Iată iarăşi mă întorc la aceiaşi sfătuire. A cincea zi este azi de când vorbesc cu voi despre aceasta, nu acuzându-vă de neascultare, să nu fie, ci mai ales nădăjduind că vă veţi pleca. Iar dacă unii sunt aspri şi mânioşi sau nesupuşi, încât se arată neascultători la cele ce s-au vorbit pentru rugăciune, aceşti măcar de numărul zilelor înduplecându-se, să lepede vrajba şi împuţinarea de suflet.

Urmează Stăpânului tău. Se răstignea şi Îl ruga pe Tatăl pentru cei ce-L răstigneau. Şi cum voi putea, zici, să urmez Stăpânului ? Dacă vei voi, poţi. Că de n-ar fi fost cu putinţă a-I urma n-ar fi zis: „Învăţaţi-vă de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima” (Mt. 11, 29). De nu este cu putinţă să-i urmezi, Pavel n-ar fi zis: „Fiţi următori ai mei precum; şi eu sunt lui Hristos” *(I Cor. 11, 1).*

- *Şi de nu voieşti să urmezi Stăpânului, urmează slugii celei împreună cu tine, lui* ***Ştefan apostolul.*** *Că acela a urmat Stăpânului. Căci precum Hristos între cei ce-L răstigneau fiind, lăsând Crucea şi cele ce priveau la Sine, şi se ruga Tatălui pentru cei ce-L răstigneau, aşa şi sluga între cei ce-l împroşcau cu pietre fiind, şi lovindu-se de toţi, a lăsat durerile pricinuite de aceştia şi zicea:* ***„Doamne, nu le pune lor păcatul acesta”*** *(F.A. 7, 60).*

Ai văzut cum sluga se roagă. Acela zice: „Părinte, iartă-le lor păcatul acesta, că nu ştiu ce fac”, iar acesta: „Doamne, nu le pune lor păcatul acesta”. Şi ca să cunoşti că cu osârdie se roagă, iar nu simplu, el, împroşcându-se cu pietre, îngenunchează şi cu multă milostivire şi umilinţă zice ruga.

- *Voieşti să-ţi arăt şi altă slugă, care a pătimit mult mai multe decât acela?* ***Pavel****, zice:* ***„De la iudei… de trei ori am fost bătut cu toiage ; o dată am fost împroşcat cu pietre, o noapte şi o zi întru adânc am petrecut”*** *(II Cor. 11, 25). Şi după acestea ce zice ?* ***„Căci aş fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru fraţii mei şi rudele mele după trup”*** *(Rm. 9, 3).*
- *Voieşti să vezi şi altul ? Nu din Scriptura cea nouă, ci din cea veche. Şi acest lucru este mai ales de mirare că acolo unde nu li se poruncise să iubească pe vrăjmaşi, ci să scoată ochi pentru ochi, dinte pentru dinte şi să răsplătească întocmai cu aceleaşi răutăţi, s-a ajuns la filozofia cea apostolească. Ascultă ce zice* ***Moise****, cel supărat de multe ori de iudei şi defăimat de ei:* ***„Şi acum de voieşti să ierţi lor păcatul, iartă-l, iar de nu şterge-mă şi pe mine din cartea Ta în care m-ai scris”*** *(Ieş. 32, 32).*

Vezi că fiecare din aceştia puneau mai înainte folosul celorlalţi, decât mântuirea lor ? Nimic nu ai greşit, o Pavele şi pentru ce voieşti să te împărtăşeşti cu ei de pedeapsă ? Pentru că nici o bucurie nu mă înveseleşte, când ştiu că alţii pătimesc rău.

Ne erau de ajuns aceste pilde, dar ca mai mult să ne îndreptăm, mă voi ispiti să arăt şi pe altul.

- ***David, fericitul şi blândul****, când toată oastea s-a ridicat împotriva lui şi a ridicat la împărăţie pe fiul său, Abesalom, care voia să-l ucidă, pentru care Dumnezeu S-a mâniat şi a trimis pe îngerul Său să pedepsească poporul - că ce este dacă s-a pus altă pricină a pedepsei – , văzându-l cu sabia scoasă ce zice ?* ***„Eu care sunt păstor am greşit; eu păstorul am făcut rău. Să fie mâna Ta peste mine şi peste casa tatălui meu”*** *(II Imp. 24, 17).*

Vezi iarăşi asemenea isprăvi ? Voieşti să-ţi mai arăt şi altul ? Că nu suntem lipsiţi de încă unul care a filozofat asemenea.

- ✓ ***Samuil proorocul*** *a fost ocărât de iudei şi atât de necinstit încât Dumnezeu voind să-l mângâie i-a zis:* ***„Nu pe tine te-au lepădat, ci pe Mine…”*** *(I Imp. 8, 7). Dar ce zice cel lepădat, defăimat şi ocărât ?* ***„Departe să fie de la mine păcatul acesta ca să încetez a mă ruga Domnului pentru voi”*** *(Idem 12, 23). Păcat a socotit a nu se ruga pentru vrăjmaşi.*

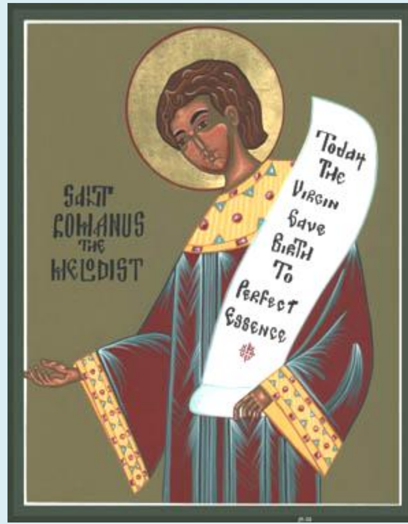
Deci Hristos zice: ***„Părinte, iartă-le lor păcatul că nu ştiu ce fac”***,
Ştefan zice : ***„Doamne nu le pune lor păcatul acesta”***,
Pavel zice: ***„Aş fi poftit ca eu însumi să fiu anatema pentru fraţii mei şi rudele mele după trup”***,
Moise zice: ***„De voieşti să le ierţi lor păcatul, iartă-l, iar de nu şi pe mine mă şterge din cartea în care m-ai scris”***,
David zice: ***„Să fie mâna Ta peste mine şi peste casa tatălui meu”***, iar
Samuil: ***„Departe să fie de la mine păcatul acesta ca să încetez a mă ruga Domnului pentru voi”.***

Ce iertare vom dobândi, spune-mi, când Stăpânul, slugile cele din Scriptura cea veche şi cea nouă ne îndeamnă la rugăciune pentru vrăjmaşi? Şi mai ales că noi cele împotrivă facem blestemând pe vrăjmaşi. Nu, rogu-vă fraţilor nu faceţi aceasta. Căci pe cât sunt mai multe pildele, cu atâta este mai mare pedeapsa, de nu vom urma lor. Şi mai mare lucru este a ne ruga pentru vrăjmaşi, decât pentru prieteni. Şi mai mult ne foloseşte rugăciunea pentru aceia, decât pentru aceştia. Că zice: ***„Căci dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veţi avea? Au nu fac şi vameşii acelaşi lucru?”*** (Mt. 5, 46). Şi dacă ne rugăm numai pentru prieteni, iată că nu ne-am făcut mai buni decât păgânii sau vameşii. Iar dacă vom iubi pe vrăjmaşi, ne vom face asemenea lui Dumnezeu, după puterea omenească, ***„că El face să răsară soarele peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi”*** (Idem 5, 45). Să ne facem aşadar asemenea Tatălui, căci zice: ***„Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este”*** (Idem 5, 48), ca să ne învrednicim de Împărăţia Cerurilor, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia I se cuvine slava în vecii vecilor.

Amin.

(din “Omilii şi cuvântări”)

Sfântul Roman Melodul - Imnul Sfintei Marii la Cruce

Proimion
Pe Cel ce S-a răstignit pentru noi veniţi toţi
să-L lăudăm, că pe Acela L-a văzut Maria pe
lemn şi a zis:
Deşi moarte pe cruce rabzi,
Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu.

1. Văzând mieluşeaua Maria, pe mieluşelul său
tras spre junghiere,
Mergea după El zdrobită, împreună şi cu alte
femei, strigând aşa:
Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci această
călătorie grabnică?
Au doară este iarăşi altă nuntă-n Cana şi acolo
grăbeşti acum
Ca să le mai faci lor vin din apă?
Oare merge-Voi cu Tine, Fiule,
Sau voi aştepta mai bine?
Dă-mi cuvânt, Cuvinte; nu mă trece tăcând,
Cel ce m-ai păzit curată;
că Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu.

2. Eu nu gândeam, fiule, întru acestea să te văd
Nici nu credeam vreodată că cei fărădelege
până-ntr-atât se vor lipsi de minte,

Încât asupra Ta să tindă mâini nedrepte,
Căci pruncii lor încă mai strigă dreapta-nchinare:
„Bine eşti cuvântat”!
Iar calea încă de ramuri de palmieri plină
E grăitoare încă pentru toţi de cinstirea celor
acum fărădelege.
Pentru care pricină azi eşti tras la cea mai mare
nenorocire?
Vreau să ştiu, vai mie, pentru ce lumina mea se
stinge?
Şi cum pe cruce se pironeşte Fiul şi Dumnezeul
meu.

3. Te-ndrepţi, o, fiul meu, către nedreaptă moarte,
Şi nimeni cu Tine nu rabdă durerea:
N-a venit cu Tine nici Petru,
Cel ce zicea oarecând:
„Nu mă voi lepăda vreodată de Tine şi de-ar fi
să mor!”
Te-a lăsat pe Tine şi Toma care striga: „Cu Tine
murim toţi împreună!”
Iar alţii, nici atât, prieteni şi fii,
Unde-s acum cei ce vor judeca cele douăsprezece
seminţii?
Nici unu-între toţi, ci singur mai presus de toţi
Mori Tu, copile, singur, ca să-i mântui pe mulţi
Plată de răscumpărare pentru toţi,
Fiul, şi Dumnezeul meu.

4. Acestea Maria, cu adâncă durere
Şi cu multă-ntristare, le strigă şi plângea,
Întorcându-Te către cea din care-ai ieşit
Astfel ai strigat:
„Pentru ce lacrimi verşi, o maică,
Şi pentru ce împreună cu alte femei te laşi covârşită
de durere?
Au nu voi pătimi? Nu voi muri?
Pe Adam cum atunci voi mântui?
Nu mă voi aşeza în mormânt?
Atunci cum voi trage la viaţă pe cei din adânc?

Şi sigur, precum o ştiai, că pe nedrept voi fi
răstignit.
Pentru ce dar verşi lacrimi, o, Maica Mea?
Ci mai curând strigă:
„De bună voie a pătimit, Fiul şi Dumnezeul
Meu."

5. Depărtează dar, Maică, depărtează de la tine
durerea şi întristarea,
Căci nu se cuvine ţie a te tângui cu jale, ca una
care
Plină de har eşti numită:
Nu umbri dar numirea cu suspinul,
Ca să nu te asameni însăşi cu femeile cele fără
de minte, Atotînţeleaptă, Fecioară.
În mijlocul cămării Mele de nuntă te afli,
Deci nu slăbi cu sufletul, ca şi când ai sta afară,
Căci toţi cei dinlăuntru, ca slujitori ai tăi, îţi
strigă:
Şi, fiecare alergând, cu cutremur va plini toate
voile tale,
Cucernică Fecioară,
Ori de câte ori strigi: „Unde este Fiul şi Dumnezeul
meu?"

6. Amară ziua patimii să nu o faci şi pară:
Căci prin aceasta Cel dulce din ceruri acum
pogoară ca mana,
Dar nu pe muntele Sinai, ci-n pântecele tău:
Căci înlăuntrul acestuia s-a închegat,
Precum mai dinainte David a glăsuit;
Cugetă, aleasă, la muntele cel închegat căci Eu
sunt ,
De vreme ce Eu sunt Cel ce sunt, Cuvântul cel din
veac fiind,
Din tine m-am născut cu trupul
Şi în trup pătimesc, în trup şi mântuiesc:
Aşadar nu plânge, Maică, mai degrabă astfel strigă:
Binevoind, a primit a pătimi pentru noi,
Fiul şi Dumnezeul meu."

Intru aceste cuvinte, Maică Preacurată
Celui negrăit întrupat şi născut dintr-însa,
Cu sufletul sfâşiat de durere, strigă aşa:
Ce-mi spui, Fiule, să nu mă port ca celelalte femei,
Deşi, precum acelea, ca o maică te-am purtat în pântece
Şi lapte de la sânul meu ai supt.
Cum aşadar nu voi plânge, Fiule, când Te grăbeşti
Să pătimeşti moarte nedreaptă,
Tu, Care ai înviat morţii,
Fiul şi Dumnezeul meu?”

7. Iată, Fiule, din ochii mei alung lacrimile
Şi inima încă şi mai mult o strâmtorez,
Dar cugetul meu nu poate tăcea.
Pentru ce-mi vorbeşti astfel, Fiule:
„Dacă Eu nu voi pătimi, Adam nu se va tămădui”
Dar oare nu făr’a pătimi i-ai vindecat pe mulţi?
Căci curăţând pe lepros, deloc nu te-a durut, ci doar ai voit;
Pe slăbănog l-ai întărit şi nu te-ai chinuit deloc.
Orbului, iarăşi numai din cuvânt, Bunule, i-ai dăruit vederea,
Şi ai rămas fără de pătimire, Fiul şi Dumnezeul meu.

8. Pe morţi când i-ai înviat, nu ai murit Tu însuşi,
Nici nu te-ai întins în mormânt, cum dar spui:
„De nu voi pătimi, de nu voi muri,
Nenorocitul Adam nu se va însănătoşi?”
Porunceşte, Mântuitorul meu, şi-ndată se va ridica,
Ducându-şi patul.
Şi chiar dacă Adam e ţinut în mormânt
Cum pe Lazăr, din mormânt l-ai înviat numai la strigare,
La fel şi pe acesta.

Toate ţi se supun ţie ca Ziditorului a toate.
Aşadar, pentru ce aşa grabnic alergi la moarte?
Nu iubi moartea, Fiul şi Dumnezeul meu.

9. Nu înţelegi, o maică, nu înţelegi ce spun Eu?
Deschide cugetul tău ca să primeşti cuvântul pe care-l auzi
Şi însăşi cugetă-ntru sine cele ce spun.
Acesta despre care am vorbit mai înainte, nenorocitul Adam,
S-a slăbănogit nu numai cu trupul,
Ci s-a îmbolnăvit şi la suflet de voie,
Căci nu M-a ascultat pe Mine şi S-a primejduit.
Cunoaşte ceea ce spun,
Nu mai plânge dar, Maică,
Ci mai curând strigă: Miluieşte-l pe Adam
Şi de Eva ai milă, Fiul şi Dumnezeul meu.

10. Din pricina neînfrânării şi a lăcomiei,
S-a slăbănogit Adam şi s-a prăbuşit până-n iadul cel mai de jos
Şi de acolo îşi plânge chinul sufletului cu lacrimi.
Eva care pe acesta l-a învăţat oarecând neascultarea poruncii
Cu acesta-mpreună suspini,
Căci împreună cu el s-a îmbolnăvit.
Ca să înveţe cum să păzească porunca doctorului.
Acum ai înţeles? Înţelegi cele ce spun Eu?
Iarăşi, maică strigă: „Dacă iertare lui Adam i-ai dăruit
Şi Evei îi iartă, Fiul şi Dumnezeul meu”.

11. Când a auzit aceste cuvinte atunci neprihănita mieluşea
Aşa răspunse dumnezeiescului Miel:
Domnul şi Dumnezeul meu,
Dacă iarăşi vorbesc, să nu Te mânii pe mine,
Voi spune ţie ceea ce mă frământă,
Ca de la Tine s-aud ceea ce vreau să ştiu.
Dacă vei pătimi, dacă vei muri,
Te vei întoarce la mine?

De Te vei pogorî să vindeci pe Adam împreună cu Eva,
Te voi vedea iarăşi?
Mă tem ca nu cumva din mormânt
La ceruri Te vei înălţa, Fiule, şi căutând a Te vedea, voi plânge şi voi striga:
Unde este Fiul şi Dumnezeul meu?”

12. Pe când auzea acestea Cel ce toate cunoaşte
Mai dinainte de plinirea lor, răspunse Mariei:
„Îndrăzneşte Maică, fiindcă cea dintâi mă vei vedea afară din mormânt.
Voi veni să-ţi arăt din câte chinuri l-am mântuit pe Adam
Şi câte osteneli am avut pentru el,
Iar prietenilor mei le voi aduce drept mărturie
Însăşi mâinile Mele.
Şi atunci o vei vedea pe Eva, o, maică,
Trăind ca mai înainte şi vei striga bucurându-te:
Pe părinţii mei i-a mântuit Fiul şi Dumnezeul meu.

13. Aşteaptă încă puţin, o, maică şi vezi cum de trup voi fi dezbrăcat
Şi voi ajunge acolo unde zac ei
Şi ca un doctor voi tămădui rănile lor:
Cu vârful suliţei, voi tăia puroiul acestora
Şi oţetul îl voi primi şi voi spăla cu el rana de puroi
Şi după ce cu ascuţişul cuielor, voi cerceta cangrena,
Voi opri cu pansament supurarea
Şi, într-un cuvânt, drept trusă voi avea crucea.
Am nevoie de aceasta ca să poţi cânta întru cunoştinţă:
„Pătimind, ai nimicit patima,
Fiul şi Dumnezeul meu.”

14. Potoleşte, maică, potoleşte durerea
Şi umblă-ntru bucurie, căci Eu, Care M-am pogorât,
Deja mă grăbesc spre-a-mplini voia Celui ce

M-a trimis,
Căci de la început a fost orânduit mie de la Tatăl
Şi Duhul Meu nu S-a împotrivit atunci
Ca Eu să Mă întrupez şi să sufăr pentru cel căzut.
Aleargă dar, Maică,
Şi vestea cea bună vesteşte-o tuturor:
Că „Pătimind, a supus pe urătorul lui Adam
Şi, ca un biruitor, vine Fiul şi Dumnezeul meu.”

15. Sunt biruită o, Fiule, sunt biruită de dor
Şi, cu adevărat, nu rabd, ca eu într-o odaie, iar Tu pe lemn.
Eu, în casă, iar Tu în mormânt.
Lasă-mă dar cu Tine să vin,
Căci e tămăduitor şi numai a Te vedea
Voi putea vedea îndrăzneala celor care cinstesc pe Moise,
Căci, pare-se, intru dreptatea lui, au venit aceşti orbi să Te ucidă,
În vreme ce însuşi Moise a spus aceasta poporului lui Israel:
„Vei vedea viaţa pe lemn”
Şi cine este „viaţa”, dacă nu Tu, Fiul şi Dumnezeul meu.”

16. Dar dacă vei veni, să nu plângi, o, Maică,
Şi iarăşi nu te teme dacă vei vedea
Cutremurându-se stihiile.
O aşa mare îndrăzneală cutremură toată făptura.
Şi bolta cerului îşi-nchide ochiul şi nu-l va deschide iarăşi,
De nu-i voi spune Eu.
Pământul şi marea atunci se vor grăbi să fugă,
Templul îşi va sfâşia tunica împotriva celor ce-au îndrăznit aceasta.
Munţii se vor clăti, mormintele se vor deşerta.
Când vei vedea acestea, de-şi va fi teamă,
Ca oricare din neamul femeiesc,
Atunci strigă către Mine:

Cruţă-mă, Fiule şi Dumnezeul meu”.

17. *Fiule al Fecioarei, Dumnezeule al Fecioarei,*
Şi Făcătorul a toată lumea, a Ta este patima şi
al Tău este
Adâncul înţelepciunii.
Tu singur ştii ceea ce erai, şi ceea ce ai devenit,
Căci, voind a pătimi, ai binevoit a mântui pe
oameni.
Tu păcatele noastre le porţi ca un miel
Şi Tu, omorând patimile, cu moartea Ta i-ai
mântuit pe toţi,
Căci Tu eşti în pătimire, dar nepătimitor.
Tu eşti Cel ce, murind, mântuieşti
Tu ai dăruit Fecioarei deplină-ndreptăţire ca să-
ţi strige ţie:
„Fiul şi Dumnezeul meu”.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele pocăinţei)

Sfântul Roman Melodul - Imnul patimii Mântuitorului

Proimion I
Astăzi s-au cutremurat temeliile lumii,
Soarele şi-a ascuns razele, nerăbdând a vedea
Întins pe cruce pe dătătorul de viaţă al tuturor,
Pentru căderea din vechime; Raiul s-a deschis,
Numai Adam dănţuieşte.

Proimion II
Tirania vrăjmaşului a fost dezlegată,
Eva şi-a şters lacrimile
Prin patima Ta, o, Iubitorule de oameni,
Hristoase Dumnezeule.
Intru Acesta cel ce murise s-a înnoit,
Şi numai prin El tâlharul în Rai s-a sălăşluit,
Iar Adam singur dănţuieşte.

1. Astăzi, cerule, încremeneşte de uimire,
cufundă-te în haos, pământule,
Să nu îndrăzneşti, soare, pe Stăpânul tău
A-l vedea pe lemn spânzurat de voie.
Să se despice pietrele,
Căci piatra vieţii este acum pironită în cuie,
Să se despice catapeteasma templului, fiindcă
trupul cel stăpânesc
Acum se împunge cu suliţa de cei fărădelege,

Într-un cuvânt, toată zidirea se cutremură şi
suspină de patima Ziditorului,
Numai Adam dănţuieşte.

2. Luat-ai, Mântuitorul meu, pe cele ale mele,
ca eu să le primesc pe ale Tale.
Ai primit a pătimi, pentru ca eu acum să mă
slobozesc de patimi.
Prin moartea Ta, eu am înviat.
Tu Te-ai întins în mormânt, pentru ca drept
casă mie să-mi dăruieşti Raiul.
Te-ai coborât în adânc, pentru ca pe mine să
mă înalţi.
Porţile iadului ai sfărâmat, pentru ca să-mi
deschizi mie porţile Raiului.
Toate le-ai răbdat pentru cel căzut,
Toate le-ai pătimit ca Adam să salte de bucurie.

3. Pe Tine, Cel ce ţii în mână întreg cuprinsul
pământului,
Luându-Te, călcătorii de lege acum Te duc în
sinedriu la Caiafa
Pe Tine, Cel pe Care lumea nu-L cuprinde.
Şi numai cât Te văzură pe Tine
Cei orbi cu sufletul, ca scoşi din minţi au strigat:
„Cel ce huleşte Legea şi pe Moise a venit aici,
Oricine cinsteşte pe Moise şi respectă Legea,
să-şi arate zelul!
Nimeni să nu slăbească, cel rătăcit a venit ca să
sufere,
Precum a zis, ca să se bucure Adam.”

4. Acestea strigându-le poporului:
„Nu bine-am zis mai înainte?! Mai bine să
piară un om decât tot neamul?!”
Cine a văzut vreodată o aspidă care în loc de
venin să verse dulce miere?
Şi cine a văzut vreodată flacără şi arzând şi
răcorind deopotrivă?
Cine a mai auzit minciun-adeverindu-se, precum

Caiafa?
Căci fără de voie a profeţit că pentru toţi vei muri Tu, Mântuitorul meu,
Ca Adam să salte de bucurie.

5. Astfel grăi Arhiereul, dar cele ce grăia n-a priceput,
Căci pizma l-a orbit şi l-a împins la uciderea pizmei
Uciderea-i urmează - martor este Abel, de Cain pizmuit şi mai pe urmă ucis,
Iar acum Hristos Însuşi pătimeşte, cu dragoste dorind pe poporul pizmaş.
Întărâtat spre mânie, a arătat iubire,
A vindecat pe bolnavi şi drept mulţumire,
Pătimeşte şi Se răstigneşte ca pe Adam să-l bucure.

6. Neputând suferi mulţimea minunilor Tale,
Mulţimea celor fărădelege strigă:
„Ia-L! Răstigneşte-L! Răstigneşte-L!
Ducându-L la Pilat pe Cel care duce toate,
Pe Cel care va veni să judece pe împăraţi şi pe săraci.
L-au trimis la judecată.
Pe dreptul judecător îl judecă cel condamnat
Şi pe Izbăvitorul, ca pe un tâlhar, L-a trimis la moarte cel ce trăia în întuneric.
Iar El Însuşi primind a pătimi, a tăcut, răbdând toate,
Fără a grăi Cuvânt, a stătut înainte la Judecată
Pentru ca Adam să se bucure.

7. Fără de glas a stătut Tunetul,
Fără de cuvânt, Cuvântul,
Căci de-ar fi înălţat glasul, nu ar fi fost biruit,
Şi biruind, nu S-ar fi răstignit şi Adam nu s-ar fi mântuit.
Pentru aceea, ca să pătimească
Cel ce pe cărturari i-a prins în laţ,

Tăcând, a biruit.
Văzând aşadar judecătorul pe cel ce nu vorbea,
a stat în cumpănă cuprins de tulburare, şi a zis:
„Ce voi face celui care nu vorbeşte?”
Iar aceia răspunseră: „Este vinovat cela pe care
noi îl împricinăm,
Fiindcă se preface surd, ca să bucure pe Adam.”

8. “E de folos ca Eu acum să merg la moarte”, a
zis Mântuitorul meu
Către poporul cel călcător de Lege,
Căci pe Pilat, socotindu-l necuvântător,
De Cuvânt nu l-a învrednicit.
„În schimb, pe fiica lui Iair cândva numai prin
cuvânt am înviat,
Iar pe fiul cel singur născut al văduvei l-am sculat
Şi pe Lazăr numai strigându-l, pe cel ce zăcea
fără de suflare, întorcându-l, tuturor l-am arătat.
Şi pentru aceasta, negreşit, ori mai curând, drept
plată, pătimesc şi mor ca să bucur pe Adam.”

9. Dar, când poporul a auzit cuvintele cele
izvorâtoare de miere,
Cum era plin de fiere, a răspuns:
„- Nu pentru acestea Te răstigneşti, ci pentru că
ai dezlegat sâmbăta.”
„- Şi oare ce era mai bine, să miluiesc un
bolnav sau ziua sâmbetei să cinstesc?
Voi înşivă de multe ori aţi dezlegat sâmbăta.
Iar Eu nu am ieşit din sânul Tatălui pentru sâmbătă
Se îmbolnăvise firea omenească şi din înălţime
văzându-o,
Fără de întârziere am venit
Ca Adam să se bucure.

10. Căci ziua sâmbetei nu slăbeşte puterea
iadului şi nu alungă boala,
Nu-i vindecă pe slăbănogi, afară numai de Domnul
Sâmbetei,
Eu, Cel răstignit.

Căci păzitor al multor sâmbete s-a făcut orbul
Şi de întuneric în jug era ţinut.
De multe ori a cinstit multe sâmbete
Şi slăbănogul bolnav de treizeci şi opt de ani
până-acum,
Dar, la fel, nu s-a tămăduit, din patu-i nu s-a sculat,
Până ce n-am venit Eu ca să se bucure Adam.

11. Aţi auzit ades batjocura multora dintre cei
ce locuiau în jurul vostru
Ca ţiitori ai sâmbetei şi în acelaşi timp bolnavi:
Căci neamurile pururea ziceau: „Unde este
Dumnezeul lor?
Să depărteze bolile de la ei Cel ce este cinstit
de aceştia prin Lege!”
Acestea zicându-le, până şi vrăjmaşii voştri vă
acopereau de ocărî şi batjocuri, încolţindu-vă şi
grăindu-vă de rău:
Iar Eu pe toţi i-am mântuit, sâmbetei mai multă
slavă dându-i,
Ca să se bucure Adam.

12. Nedrept am părut drepţilor când am primit
pe desfrânata ce se pocăia,
Care şi-a agonisit picioarele mele drept dascăli
înfrânării,
Care crezu în Mine cu dăruire
Şi cu ploaie de smerite lacrimi mi-a spălat tălpile
Pe care marea nu le-a udat,
Care a uns cu mir capul Meu
Pe care înainte mergătorul s-a temut cu mâna
să-L atingă,
Până ce Eu nu i-am dat poruncă,
Cea care mai dinainte a arătat pe cele pe care
acum le rabd,
Voind şi iubind ca să se bucure Adam.

13. După ce acestea le-a grăit Iisus, a auzit
poporul cel însetat de sânge
Şi sălbatic şi ca un leu a răcnit, ca să ia sufletul

mielului Hristos,
Iar Pilat împlinindu-le voia, pe Tine, Cel blând,
Te-a biciuit.
Astfel a muncit spatele Tău,
Tu însă chinuindu-i coasta, i-ai arătat puterea Ta
Căci solia acestuia atunci a strigat neumbrit:
„Pe Judecătorul tău Îl judeci, ca să se bucure
Adam.”

14. Mântuitorul a răbdat biciul, legat era
dezlegătorul tuturor,
Fiind dezbrăcat şi întins pe stâlp,
Cel care mai înainte a grăit lui Moise şi lui
Aaron în chip de stâlp de nor,
Cel care stâlpii pământului a ţinut, precum a
spus David, a fost pironit pe stâlp;
Cel ce a arătat poporului calea în pustie,
Căci înaintea lor a mers în chip de stâlp de foc
Pe stâlp a fost suit.
Piatra din unghi pe stâlp, ca piatra să taie
Biserica,
Pentru ca Adam să se bucure.

15. Totuşi, biciuindu-L pe doctor, I-a pironit
Pilat palmele pe cruce.
Pentru aceasta, s-a prefăcut fără de vină, dar a
fost aflat răspunzător,
Căci şi biciuindu-L, L-a dat la răstignire şi „nevinovat
sunt” zice
Cine a auzit vreodată ucigaş zicând către
junghierul său:
„Cu tine am ucis, dreptu-i să nu fiu pedepsit”?
Aşa şi Pilat, folosindu-se de paloşul celor fără-
delege
La moarte L-a dat pe Ziditorul
Ca Adam să se bucure.

16. „Răstigneşte-L”, a auzit ucigaşul pe
hulitori strigând şi, voia-le plinind-o,
A predat crucii, nu din constrângere, pe Cel pe

care a voit a-L răstigni.
Auzind „vei fi duşman lui Cezar”, s-a temut ca un laş,
Căci a voit a fi mai curând duşman Atoatefăcătorului decât lui Cezar,
Preferând Vieţii, viaţa de acum.
Deci cum nu va fi vinovat cel care, de dragul celor fărădelege,
A ucis pe Cel Viu, ca Adam să se bucure.

17. Aruncând asupra lor vina, L-a ucis prin ei pe Hristos
Găsind în ei îndreptăţire care ziceau
Că „sângele Lui va fi asupra lor şi asupra copiilor lor.”
Fiilor nenăscuţi părinţii înşişi le-au ţesut veşmânt de blestem,
La propria lor rană s-a adăugat noua rană pentru urmaşii lor,
Dreapta pedeapsă pentru răutăţile lor din neam în neam până-n veac:
Iar noi, primind sângele Mântuitorului,
Aflăm mântuire, ca să se bucure Adam.

18. Pierea de sete cel născut din pământ, ars de arşiţă
Rătăcea în pustie, în pământ fără de apă,
Şi nu a găsit nenorocitul cu ce să-şi potolească setea.
Iar Mântuitorul meu,
Izvorul bunătăţilor a izvorât apele vieţii strigând:
Din pricina coastei tale ai însetat:
Bea din coasta mea şi nu vei mai înseta în veac.
Căci îndoite ape din această curg:
Unul care adapă şi altul spală pe cei necuraţi,
Ca Adam să se bucure.

19. Aşadar, cine oare ar spune că ar fi coasta lui Hristos a unui simplu om?
Căci Hristos este om desăvârşit şi Dumnezeu

desăvârşit.
În două nu S-a despărţit: unul era dintr-Unul Tatăl ieşit,
Şi pătimind Însuşi era
Şi tot El nepătimind, murind, dar nefiind mort;
Ci viu cu dumnezeirea, fiind mort doar cu trupul;
Pe care mai înainte L-a închipuit Tatăl prin Isaac pe munte.
Acesta, în loc de miel, a fost adus jertfă şi s-a coborât de pe jertfelnic viu
Ca şi Mântuitorul meu, ca să se bucure Adam.

20. Un alt chip al lui Iisus a fost profetul Iona în pântecele chitului
Înghiţit, dar nu mistuit, precum şi Domnul în mormânt.
Acela după trei zile a ieşit din chit, precum Hristos din mormânt.
Acela, propovăduind în Ninive, a mântuit-o,
Iar Hristos a mântuit întreaga lume şi întregul pământ,
Arătându-ne nouă toate mai dinainte prin profeţii,
A venit ca să le plinească şi pe Adam să îl bucure.

21. Dăruind mântuire celor smeriţi şi purtându-şi crucea pe umeri, ca trofeu al biruinţei,
A ieşit pentru a fi răstignit şi să răstignească pe cel ce ne-a rănit.
Astfel, le-a plinit pe toate câte ne erau de folos
Şi a alergat de voie la moarte,
Şi-a dat la scuipări faţa la care serafimii nu rabdă să privească,
Căci îşi acoperă cu aripi feţele.
Dispreţuind ruşinea, a voit să îmbrace haina de ocară,
Ca să se bucure Adam.

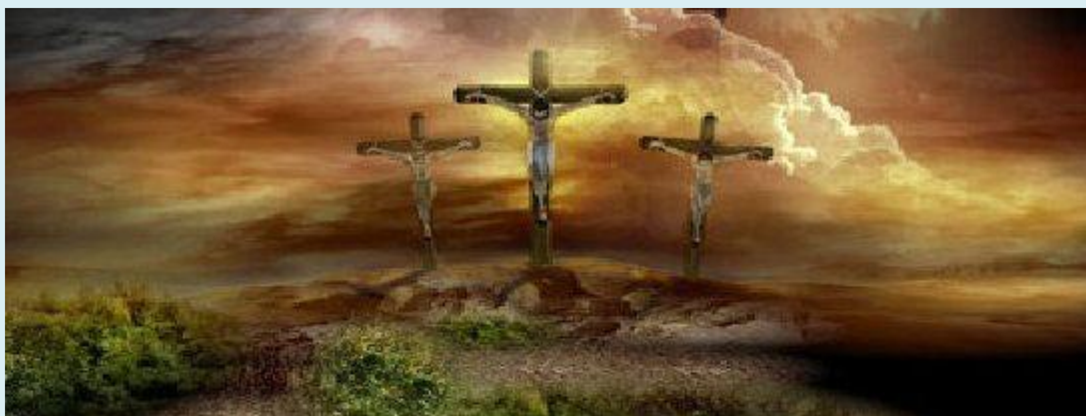
22. Au adăpat cu oţet pe izvorul celor mai dulci unde
Şi fiere au dat celui care le-a plouat mană în pustie

Şi apă din piatră le-a izvorât.
Cel ce cu trestia a fost bătut peste creştet
Cu trestie a semnat izgonirea potrivnicilor,
Gol pe cruce fiind întins, i-a dezgolit de viaţă pe duşmani,
Punându-i pe ei batjocură şi râs morţilor şi viilor dimpreună,
A fost coborât de pe cruce, înfăşurat în giulgiu
Şi încredinţat mormântului, ca să se bucure Adam.

23. *Pe El Să-L slăvim, iar tu, cel ce te-ai născut din pământ,*
Laudă adu Celui ce a pătimit
pentru tine; pe Acesta peste puţină vreme
Viu văzându-L, primeşte-L înlăuntrul sufletului,
Căci din morminte va veni să te ridice
Şi să te înnoiască pe tine, omule,
Găteşte-ţi dar suflet curat,
Astfel ca Împăratul tău să-ţi facă din el cer pentru sălaş.
Încă puţin şi va veni să umple de bucurie pe cei întristaţi
Ca să se bucure Adam.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele pocăinţei)

Sfântul Roman Melodul - La biruinţa Crucii

La biruinţa Crucii [169] - Glasul II, având prooimionul – idiomelă prooimionul II şi III - idiomelă, strofele - idiomelă şi acrostihul: τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ [al smeritului Roman]

Sabia nu mai păzeşte poarta Edenului [170], căci aceasta a suferit neobişnuită legare prin lemnul Crucii. Boldul morţii şi a iadului biruinţă s-au ţintuit [171] şi ai venit, Mântuitorule, strigând celor din iad: „Intraţi iarăşi în Rai!”.

Prooimion 2
Cu adevărat preţ de răscumpărare pentru mulţi [172] ai plătit când Te-ai răstignit în chipul Crucii, Hristoase şi Dumnezeule al nostru! Cu cinstitul Sânge din dragoste pentru om ai răpit sufletele noastre din moarte şi ne-ai adus pe toţi iarăşi în Rai.

Prooimion 3
Cele cereşti şi cele pământeşti cu dreptate se bucură împreună cu Adam, căci l-au strigat iarăşi în Rai.

1
Trei cruci Pilat a înfipt pe Golgota,

---

[169] *Ediţii: J. Pitra, Analecta Sacra, I, 8, pp. 53-60; Amfilochij, pp. 142-143 (prooimionul 1 şi strofa 1); S. Eustratiadis, în: Ἀπόστολος Βαρνάβας, 1934, pp. 83-94; N. Tomadakis, Ῥωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ ὕμνοι, vol. IV, nr. 44, pp. 297-331 (editor D. Koutras); P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 22, pp. 164-171; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, pp. 284-311. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC.*
[170] *Fc 3:24.*
[171] *Os 13:14, 1 Co 15:55.*
[172] *Mt 20:28.*

două pentru tâlhari şi una pentru Dătătorul de viaţă,
iar iadul, când a văzut-o, a spus celor de jos:
„O, slujitorii mei şi ale mele puteri,
Cine a înfipt cuie în inima mea?
Cu suliţă de lemn m-a împuns deodată
şi m-a întristat adânc.
Cele dinlăuntrul meu mă dor,
pântecele meu nu-l [mai] suport.
Simţurile [173] mele mă tulbură [174]
şi mă silesc să scot
pe Adam şi pe ai săi, pe care i-am câştigat
prin lemnul cunoştinţei.
[Alt] Pom îi duce
iarăşi în Rai”.

2
Doar ce a auzit acestea, rău voitorul şarpe
aleargă târându-se şi strigă: „Iadule, ce este?
De ce suspini pe nedrept? Pentru ce te vaiţi?
Lemnul acesta, ce te-a făcut să te înfiori,
pentru Fiul Mariei mai de demult l-am pregătit.
Eu l-am arătat iudeilor spre folosul nostru.
Aceasta este Crucea pe care L-am pironit pe Hristos,
căci prin copac vreau să ucid pe al doilea Adam.
Să nu te înspăimânte, dar, nu te va sfâşia!
Ţine pe cei ce îi ai! Sigur dintre cei pe care îi stăpânim
nici unul nu va merge
iarăşi în Rai”.

3
„Vino-ţi în minţile tale, Veliar”, strigă iadul,
„fugi, deschide ochii tăi şi vezi
a pomului rădăcină în sufletul meu!
În cele mai de jos ale mele a coborât,
ca să învie pe Adam ca fierul.
Cândva Elisei a preînchipuit icoana aceasta,
când din râu cazmaua a scos [175].

---

[173] *Τα αἰσθητήρια - organele de simţ.*
[174] *Ier 4:19.*

Cu uşurinţă a tras profetul greutatea,
ca să te pregătească şi să te înveţe
cum prin Lemn Adam va reveni
din suferinţă
iarăşi în Rai”.

4
„Cine ţi-a dat grija aceasta, iadule?
Pentru ce pricină te-ai stăpânit de frică
şi te-ai înspăimântat acum,
acolo unde frică nu a fost [176]?
Din [pricina] pom[ului] neînsemnat, uscat şi neroditor
care s-a făcut spre a se omorî
nelegiuiţii şi vărsătorii de sânge?
Pilat l-a descoperit ascultând sfaturile mele.
Iar temerile acestea le crezi puternice?
Ceea ce pretutindeni pedepseşte crezi că este salvator?
Cine te-a înşelat? Şi cine te-a convins
că cel care a căzut prin copac, prin lemn se ridică
şi este chemat să locuiască
iarăşi în Rai?”

5
„Te-ai smintit deodată, tu,
cel ce mai înainte ai fost şarpe înţelept [177].
Toată înţelepciunea ta s-a înghiţit prin Cruce
şi de cursa sa te-ai prins [178].
Ridică privirea şi vezi
cum că ai căzut în groapa de tine deschisă [179]!
Iată, lemnul acela, pe care uscat îl numeşti
şi fără de rod,
încolţeşte rod, din care doar a gustat tâlharul
şi s-a făcut moştenitor al bunurilor Raiului!
Cu adevărat, lemnul acesta a lucrat mai mult ca toiagul
ce a scos cândva din Egipt pe poporul lui Israil,

---

[175] *4 Rg 6:5-7.*
[176] *Ps 13:5.*
[177] *Fc 3:1.*
[178] *Ps 106:27.*
[179] *Ps 7:16.*

căci duce pe Adam
iarăşi în Rai”.

6
„Încetează, nenorocitule iad! Vorbe laşe nu spune,
căci aceste cuvinte gândurile tale trădează!
Te-ai înfricoşat de Cruce şi de Cel răstignit?
Dintre aceştia nici unul nu m-a clătinat,
căci sunt ale gândurilor mele urmări.
Mă voi gândi iarăşi şi mormântul voi deschide
şi înăuntru voi îngropa pe Hristos,
ca îndoită să-ţi fie frica:
din mormântul Său şi de la Crucea Sa;
iar eu văzându-te, voi râde de tine.
În timp ce Hristos se va îngropa,
voi veni şi îţi voi spune:
„Cine duce pe Adam
iarăşi în Rai?”

7
Dar iar a strigat iadul către diavol,
cel fără ochi către cel ce nu vede,
orbul orbului spune: „Iată,
păşeşti în întuneric, pipăie să nu cazi!
Înţelege ce spun, împietritule la inimă,
că ceea ce faci a stins soarele [180]!
Acest lemn în care tu te lauzi, a clătinat toată lumea!
A cutremurat pământul, a întunecat cerul,
a rupt stâncile împreună cu catapeteasma templului,
pe cei din morminte a ridicat [181],
şi morţii strigă: „Înţelege, iadule,
Adam aleargă
iarăşi în Rai!”.

8
„A reuşit să te înspăimânte Lemnul Nazarineanului?”,
a spus diavolul către ucigătorul iad.

---

[180] *Mt 27:45, Mc 15:33, Lc 23:44.*
[181] *Mt 27:51-53, Mc 15:38, Lc 23:45.*

„De Cruce te-ai ucis tu, cel ce pe toţi ucizi?
Dacă atât te-a înspăimântat Lemnul,
atunci ar fi trebuit să te înfiori
de a lui Aman răstignire [182]
şi de ţăruşul cu care a ucis Iail pe Sisara [183],
şi de cele cinci cruci pe care a pironit cândva
Isus al lui Navi pe tiranii săi [184].
Mai mult să te înspăimânte pomul Edenului,
căci a dat afară
pe Adam şi nu-l duce
iarăşi în Rai”.

9
„Este vremea să deschizi urechile tale, Veliar.
Ceasul de acum îţi va arăta a Crucii putere
şi a Răstignitului mare stăpânie.
Pentru tine Crucea pare nebunie [185],
dar de făptura întreagă Tron [împărătesc] se crede.
Când pe Aceasta Iisus pironit stă,
aude pe tâlhar strigând către El:
«Doamne, pomeneşte-mă în împărăţia Ta!»,
Şi ca de pe tronul Său răspunde:
«Astăzi, săracule, împreună vom împărăţi,
căci împreună cu Mine vei intra
iarăşi în Rai!» [186].

10
De cum a auzit acestea şiretul diavol,
a alergat şi ceea ce a auzit a şi văzut:
pe tâlhar să mărturisească lângă Hristos Cel răstignit [187].
De acestea s-a înspăimântat;
îşi loveşte pieptul şi se gândeşte:
„Vorbeşte cu tâlharul,
dar celor ce-L acuză nu răspunde [188]?

---

[182] *Est 7:10.*
[183] *Jud 4:21-22.*
[184] *Ios 10:26-27.*
[185] *1 Co 1:18.*
[186] *Lc 23:42-43.*
[187] *Mt 10:32.*

Lui Pilat, mai înainte, nici un cuvânt nu i-a spus [189],
iar acum ucigaşului vorbeşte şi spune:
„Vino să te bucuri”?
Ce este aceasta ce se întâmplă? Cine a văzut
pe Cruce apărător pentru faptele şi vorbele tâlharului?
Pentru ce-l duce
iarăşi în Rai?”

11
Iarăşi, cu glas straniu, diavolul a vorbit
şi a spus: „Primeşte-mă, iadule! Tu eşti adăpostul meu,
căci asemenea cu tine am păţit,
de vreme ce nu te-am crezut.
Am văzut Lemnul de care te-ai înfricoşat
înroşit cu sânge şi apă [190]
şi m-am înfiorat, nu de Sânge, ci de Apă;
căci una face cunoscută înjunghierea lui Iisus,
iar alta viaţa Sa. Şi Viaţa a izvorât din coasta Acestuia.
Nu primul, ci al doilea Adam a adus pe Eva,
mama celor vii [191],
iarăşi în Rai”.

12
Cu astfel de cuvinte dacă a vorbit satan cel viclean,
greu a mărturisit că s-a biruit precum iadul.
Împreună plâng căderea şi
„Ce este aceasta?”, spun, „Cum ni s-a întâmplat?
Cum prin acest Lemn ne-am încurcat?
Pentru nimicirea noastră
lăstarul acestuia a prins pe pământ.
Chiar de l-am altoit cu crenguţe amărui,
n-am putut să schimbăm a sa dulceaţă”.
„Vai, prietene! Vai, tovarăşe!
După cum amândoi am căzut,
astfel împreună vom plânge

---

[188] *Mt 26:62-63, Mc 14:60-61, Lc 23:9-10.*
[189] *Mt 27:14, Mc 15:5.*
[190] *In 19:34.*
[191] *Fc 3:20.*

că Adam intră
iarăşi în Rai.

13
O, cum nu ne-am amintit
de cele ce au preînchipuit pe acest Lemn,
mai ales că din vechime s-a arătat în multe locuri
şi în multe feluri [192],
atât celor care se izbăvesc, cât şi celor ce se pierd [193].
Prin lemn s-a salvat Noe,
iar toată lumea ce nu a ascultat s-a pierdut.
Moise prin lemn s-a slăvit,
băţul ca pe un sceptru luând,
pe când Egiptul cu plăgi din cauza acestuia
se îneacă, ca şi când ar fi căzut în ape adânci.
Demult, pe cele ce a făcut le-a înfăţişat în icoane Crucea.
De ce nu plângem?
Adam merge
iarăşi în Rai”.

14
„Aşteaptă, nemernicule iad!”,
suspinând spune demonul.
„Taci, rabdă, pune-ţi mâna la gură,
căci glas aud bucurie să prevestească!
Sunet mi-a venit vestitor de bine.
Vorbe de pe Cruce s-au auzit
ca foşnetul de frunze.
Hristos muribund strigă: «Iartă-i, Părinte!» [194],
dar m-a întristat ceea ce a spus în continuare,
cum că „nu înţeleg nelegiuiţii răul pe care-l fac”.
Noi însă ştim că Domn
Al slavei este Cel ce a pătimit [195] şi că vrea
ca pe Adam să aşeze
iarăşi în Rai”.

---

[192] *Evr 1:1.*
[193] *1 Co 1:18.*
[194] *Lc 23:34.*
[195] *1Co 2:8.*

15
„Aşadar, ceea ce a arătat Stăpânul lui Moise,
lemnul care a îndulcit apa cândva în Mara [196],
l-a învăţat ce este şi din ce rădăcină?
Atunci nu a spus-o, căci nu a vrut;
acum însă tuturor a făcut aceasta cunoscută,
de vreme ce, iată, toate s-au îndulcit,
iar amărăciunea noastră este mare.
Din rădăcina noastră a ieşit Crucea,
ce a intrat în pământ şi l-a făcut dulce.
Cea care mai întâi a scos ghimpi [197],
acum asemenea viei lui Sorih a azvârlit ramuri
care se sădesc
iarăşi în Rai”.

16
„Iar acum, iadule, suspină şi eu voi plânge
împreună cu tine!
Să plângem privind pomul pe care l-am sădit
copac sfânt să se facă,
sub care se aşează
şi în ramurile căruia îşi găsesc adăpost [198]
tâlhari, ucigaşi, vameşi şi desfrânate
ca să culeagă rod dulce din Pom ce pare uscat,
căci îmbrăţişează Crucea ca pe Lemnul Vieţii.
Se sprijină de El şi înotând
ajung cu acesta şi aruncă ancora
ca într-un port liniştit
iarăşi în Rai”.

17
„Jură, tiranule, pe nimeni să nu mai răstigneşti!”
„Şi tu, Tartarule, hotărăşte-te să nu mai omori!”
„Am dobândit pricepere, să strângem mâinile!
Să ne fie Patima
învăţătură pentru cele viitoare!

---

[196] *Iş 15:23-25.*
[197] *Is 5:2.*
[198] *Iz 17:23, 31:6.*

Nici unul dintre noi să nu mai chinuie
neamul lui Adam,
căci s-a pecetluit cu Crucea ca şi cu o vistierie [199]
ce adăposteşte mărgăritar de neatins
pe care pe Cruce l-a furat
tâlharul cel prea înţelept. L-au răstignit că a furat,
iar cel ce a tâlhărit a fost chemat
iarăşi în Rai".

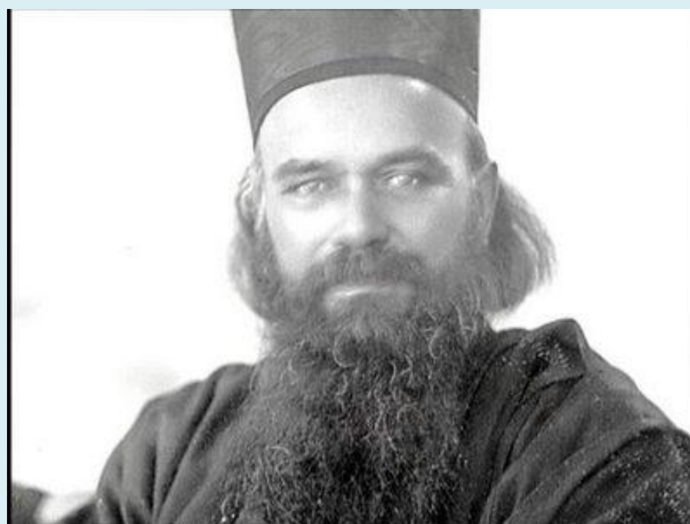
18
Slăvitule şi Neatinsule,
Dumnezeule al celor de demult şi al celor de acum,
s-a făcut cinste pentru noi că de bunăvoia Ta
Te-au batjocorit.
Cu adevărat în Crucea Ta toţi ne lăudăm,
pe Ea am ţintuit gândurile noastre
şi strunele noastre să atârnăm pe Ea [200]
şi să Te lăudăm pe Tine, al lumii Făcător,
cu cântecele Sionului.
Nava din Tarsis a adus cândva
aur lui Solomon în vremea sa, precum se scrie [201].
Nouă, Lemnul Crucii Tale ne aduce,
în orice zi şi când este trebuinţă, bogăţie nemăsurată,
căci pe toţi îi duce
iarăşi în Rai.

(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

---

[199] *Dt 32:34, 2 Co 4:7.*
[200] *32 Ps 136:2-3.*
[201] *33 3 Rg 10:22.*

Sfântul Nicolae Velimirovici - Predică la Vinerea mare - Evanghelia despre Dumnezeu printre ucigători

Hristos pe Golgota! Mântuitorul pe Cruce! Cel Unul drept în chinuire mare! Iubitorul de oameni ucis de oameni! Să se ruşineze cel care are conştiinţă! Să plângă cel care are inimă! Să priceapă cel care are minte!

Cu ce putem asemui această întâmplare - tainică precum nesfârşitul, vârtos precum pământul şi înfricoşător precum iadul? Dintre milioanele de întâmplări care au loc în fiecare zi în întreaga lume, care se pot afla întru priveliştea ochilor noştri şi întru auzul urechilor noastre, cu care faptă putem asemui această lucrare, care nu s-a mai pomenit, a răufăcătorilor de pe Golgota?

- *Cu un miel printre lupii răpitori?*
- *Sau cu un prunc neprihănit în fălcile unui împărat precum şarpele?*
- *Sau cu o mamă înconjurată de fiii şi fiicele sale nebune?*
- *Sau cu căderea meşteşugarului în maşinăria pe care el însuşi a făcut-o, ca să fie făcut bucăţi bucăţele de roţile maşinăriei?*
- *Cu Abel, care a fost ucis de fratele său? Dar atunci, păcătosul cel mai mare l-a ucis pe păcătosul cel mai mic, pe când aici, oamenii cei răi se năpustesc asupra celui fără de păcat.*
- *Cu Iosif, ai cărui fraţi l-au vândut în Egipt? Dar acesta era un păcat împotriva fratelui lor, nu împotriva unui binefăcător, pe când aici păcatul este împotriva Binefăcătorului.*
- *Cu dreptul Iov, pe care Satan cel trupesc l-a dat spre stricăciune şi putrezire cu duhoare grea, ajungând hrană viermilor? Dar atunci Satan s-a ridicat*

împotriva plăsmuirii lui Dumnezeu, pe când aici plăsmuirea se ridică împotriva Plăsmuitorului.

- *Cu David cel minunat, împotriva căruia fiul său Absalom a ridicat răzvrătire? Dar aceea era o mică pedeapsă pentru un mare păcat al lui David, pe când aici cel Unul fără de păcat, Preadreptul suferă chinuire aşa de îngrozitoare!*

Samariteanul cel milostiv, care a mântuit lumea de stricăciunea furilor, a căzut chiar El în mâinile furilor. Şapte feluri de tâlhari Îl înconjură pe El. Cel dintâi este înfăţişat de Satan, cel de al doilea, de bătrâni şi căpeteniile poporului evreu, cel de al treilea de Iuda, cel de al patrulea de Pilat, al cincilea de Baraba, al şaselea de tâlharul nepocăit de pe cruce şi al şaptelea de tâlharul pocăit.

Să zăbovim o clipă şi să ne uităm la ucigătorii cei din jur, în mijlocul cărora Fiul lui Dumnezeu atârnă răstignit pe cruce, însângerat şi plin de răni.

Mai întâi vine Satan, cel care doreşte cel mai mare rău oamenilor. El este tatăl minciunilor şi ucigătorul ucigătorilor. Ispitele prin care atrage el oamenii spre a-i duce la pierzare sunt îndoite: el ispiteşte prin lenevire şi prin suferinţă. La început, el L-a ispitit pe Domnul pe Muntele Ispitirii cu lenevire, putere şi bogăţii; acum, la sfârşit, el îl ispiteşte prin suferinţă. Când fusese biruit şi ruşinat la prima ispitire, el L-a lăsat pe Domnul şi a fugit de la El. Cu toate acestea, el nu L-a lăst cu totul, ci numai pentru o vreme. După cum spune Evanghelia: ***Diavolul s-a îndepărtat de la El, până la o vreme*** (Luca 4:13). Acum vremea aceasta a trecut şi el se arată din nou. De data aceasta,el nu mai are nevoie să se arate deschis şi în chip văzut; de data aceasta, el lucrează prin oameni, prin fiii întunericului, care fuseseră orbiţi de marea lumină a lui Hristos şi, în orbirea lor, ei s-au aşezat în mâinile lui Satan, ca să-i slujească lui ca armă împotriva Domnului nostru Iisus Hristos. Dar diavolul se află aici, pe limba fiecăruia dintre cei care Îl hulesc pe Hristos, în gura fiecăruia care scuipă faţa Precuratului Hristos, în inima fiecăruia care arde de focul pizmei şi al urii împotriva Lui.

Cel de-al doilea ucigaş sau grup de ucigaşi este reprezentat de căpeteniile şi bătrânii poporului evreu în domeniul politic, religios şi cărturăresc. Aceştia sunt cărturarii, fariseii, saducheii şi preoţii, împreună cu împăratul Irod care se află în fruntea lor. Pizma şi teama le-au sucit mintea lor către uciderea Domnului - pizmă faţă de Cel Unul mai puternic, mai înţelept şi mai bun decât ei; şi teama de a nu-şi pierde locul, puterea, cinstea şi bogăţia, dacă oamenii Îl sprijină pe Hristos. ***"Vedeţi că nimic nu folosiţi! Iată, lumea s-a dus după El"*** (Ioan 12:19) a fost strigătul slăbiciunii, pizmei şi al fricii lor. ***Care este cea mai mare facere de rău a***

lor împotriva Domnului? Fără nici o judecată dreaptă sau osândire după lege, ei L-au prins şi L-au ucis. Este scris în Evanghelie: ***Atunci arhiereii şi bătrânii poporului s-au adunat în curtea arhiereului, care se numea Caiafa, şi împreună s-au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleşug, şi să-L ucidă*** (Matei 26:3-4). Iată că ei nu aşează sfat cum să-L învinuiască şi să-L ducă pe El la judecată, ci să prindă pe Iisus… şi să-L ucidă, şi aceasta cu vicleşug! Când susţinătorul de lege Nicodim spune că Domnul trebuie mai întâi să fie ascultat de către curte, ca aceasta să cunoască ceea ce a făcut El, ei înlătură această sfătuire cu nemulţumire şi cu zâmbete batjocoritoare (Ioan 7:50-52).

Cel de-al treilea ucigaş este Iuda, apostolul cel făţarnic, ruşinat. Satan a fost părtaş la vărsarea de sânge a lui Hristos, din ură faţă de Dumnezeu şi faţă de om; bătrânii şi căpeteniile poporului au fost şi ei părtaşi la aceasta, din pizmă şi din teamă; Iuda se alătură lui Satan şi bătrânilor poporului, din lăcomie. Uciderea lui stă în vinderea Învăţătorului şi Binefăcătorului lui pentru treizeci de arginţi. Mai târziu, Iuda recunoaşte uciderea săvârşită de el, în faţa aceloraşi bătrâni, care îl năimiseră pentru vinderea de sânge nevinovat: ***“Am greşit vânzând sânge nevinovat.”… Şi el, aruncând arginţii în templu, a plecat şi, ducându-se, s-a spânzurat*** (Matei 27:4-5). Chiar moartea sa cumplită mărturiseşte împotriva lui, pentru că se scrie despre el: ***şi, căzând cu capul înainte, a crăpat pe la mijloc şi i s-au vărsat toate măruntaiele*** (Fapte 1:18).

Cel de-al patrulea ucigător este Pilat, din partea Cezarului, la Ierusalim şi, într-un fel ascuns, acesta era în numele lumii păgâne, fără de Dumnezeu, la osândirea Fiului lui Dumnezeu. El nesocoteşte iudeii, tot aşa cum fac şi iudeii cu el. La început, el nu are nici un gând de a se face părtaş la osândirea lui Hristos: ***“Luaţi-L voi şi judecaţi-L voi după legea voastră”*** (Ioan 18:31) sunt cuvintele lui la învinuirile aduse lui Hristos. Mai târziu, el este de partea lui Hristos şi, după o anume judecată, acesta spune iudeilor: ***“Eu nu găsesc în El nici o vină.”*** (v.38). În cele din urmă, a fost înfricoşat cu ameninţări: ***“Dacă Îl eliberezi pe Acesta, nu eşti prieten al Cezarului”*** (Ioan 19:12), Pilat hotărăşte ca să se împlinească cererea lor (Luca 23:24) şi porunceşte ca Hristos să fie bătut şi răstignit pe cruce. Pilat se face ucigător, fiindcă stătea întru puterea lui să nu-L dea pe El la ucidere, ci să-L ocrotească pe Cel Unul Drept şi nu a făcut aceasta. Chiar El spune Domnului: ***“Nu ştii că am putere să Te eliberez şi putere am să te răstignesc?”*** (Ioan 19:10). Cu spusa aceasta, Pilat îşi asumă părtăşia întru veşnicie asupra morţii lui Hristos. ***Ce îl împinge pe Pilat să săvârşească această ucidere şi ce îl aşează pe el împreună cu ceilalţi ucigători? Slăbiciunea minţii şi teama; slăbiciunea minţii în apărarea dreptăţii şi teama pentru locul său şi mila Cezarului.***

Cel de-al cincilea ucigător este Baraba. El se află în temniţă pentru o răscoală… şi pentru omor (Luca 23:19). Pentru asemenea nelegiuiri, lui i se cuvine moartea, atât după legea evreiască, cât şi după cea romană. Nicidecum el nu a păcătuit împotriva lui Hristos în chip nemijlocit sau conştient. Este păcatul acelora care l-au aşezat pe el deasupra lui Hristos. Pilat s-a gândit să-l folosească pe Baraba ca mijloc de izbăvire a lui Hristos de la moarte; cu toate acestea, iudeii se folosesc de Preacuratul Hristos pentru a-l slobozi pe Baraba, Pilat aşezând înaintea iudeilor alegerea liberă: Hristos ori Baraba - şi cine se aseamănă se adună. Dumnezeu sau un ucigaş? Şi ucigaşii aleg ucigaşul.

Ucigătorul al şaselea şi cel de-al şaptelea sunt cei care atârnă, fiecare pe crucea lui, pe Golgota, unul de-a dreapta şi celălalt de-a stânga lui Hristos, aşa cum Proorocul Isaia a văzut şi a spus mai dinainte: ***“Cu cei făcători de rele a fost numărat”*** (Isaia 53:12). Unul dintre aceşti ucigători huleşte, chiar şi atunci când este dat la moarte, dar celălalt se roagă. Iată doi bărbaţi în aceeaşi situaţie grea: amândoi răstigniţi pe câte o cruce, amândoi aflaţi la marginea vieţii acesteia şi nemaiaşteptând nimic de la ea. Dar ce deosebire mare între aceştia! Iată răspunsul pentru toţi cei care spun: aşează oamenii în aceleaşi împrejurări materialnice, dă-le aceeaşi cinste şi aceleaşi stăpâniri şi ei vor fi cu toţii în acelaşi duh. Un ucigător, înainte de ultima sa suflare, aduce batjocură Fiului lui Dumnezeu: ***“Nu eşti Tu Hristosul? Mântuieşte-Te pe Tine Însuţi şi pe noi.”*** (Luca 23:39), dar celălalt se roagă Domnului: ***“Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni, în Împărăţia Ta”*** (23:42). Durerea răstignirii pe cruce îl ucide pe unul în trup şi în suflet, dar, cu toate că aceeaşi împrejurare ucide trupul celuilalt, în acelaşi timp, îi mântuieşte sufletul său. Crucea lui Hristos este faptă de ruşine pentru unul, dar este mântuire pentru celălalt.

Aceste feluri de ucigători se aflau în jurul lui Hristos.

Dar, o, Doamne mult milostive, ajută-ne ca să ne cercetăm vieţile noastre, mai înainte de a osândi pe aceşti ucigători care au răstignit pe Cruce pe Domnul iubirii şi să ne întrebăm dacă nu cumva facem şi noi parte din ceata aceasta. O, dă-ne Doamne putere ca să fim precum cel de-al şaptelea dintre ucigători, care s-a pocăit pe cruce şi, în miezul durerii sale celei trupeşti, a căutat şi a aflat mântuire pentru sufletul său cel păcătos.

- *Dacă omul scoate dinlăuntrul său ură faţă de Dumnezeu şi faţă de om, la fel se face cel mai apropiat prieten al lui Satan şi arma lui cea mai ascuţită.*
- *Dacă omul se află îmbelşugat de pizmă faţă de oamenii bine plăcuţi lui Dumnezeu şi faţă de slujitorii lui Hristos, atunci omul acesta este ucigător şi*

omorâtor de Dumnezeu, precum Ana şi Caiafa şi precum toate celelalte căpetenii şi bătrâni ai iudeilor.

- *Dacă omul este lacom, el nu este prea departe de a-L vinde pe Dumnezeu şi pe cel mai apropiat prieten al său, dimpreună cu ucigătorul din lumea aceasta, care este Iuda.*
- *Dacă omul este cuprins de slăbiciunea minţii în apărarea celui drept, şi se află în mare teamă pentru ocupaţia şi uşurătatea vieţii sale, şi acesta va îngădui uciderea celui drept, este şi acesta ucigător, precum şi Pilat a fost.*
- *Dacă omul stârneşte răzvrătire şi vărsare de sânge de om, şi un altul îndură suferinţă în locul lui, fie prin judecare greşită, ori slăbiciune omenească, el este ucigător precum şi Baraba a fost.*
- *Dacă omul huleşte împotriva lui Dumnezeu întreaga lui viaţă, fie prin cuvânt sau prin faptă, şi această hulă se află pe buzele sale chiar şi în clipa morţii sale - el este cu adevărat frate de suflet al ucigătorului hulitor de pe cruce.*

Totuşi, fericit este acela care, suferind pentru păcatele sale, nici nu huleşte împotriva nici unui om, nici nu judecă pe nici unul, ci îşi aduce aminte de păcatele sale şi strigă către Dumnezeu, ca să-i dea iertare şi mântuire.

Fericit este cel de-al şaptelea ucigător, care a priceput că durerile sale de pe cruce erau binemeritate pentru păcatele sale şi a priceput că durerile Preacuratului Mântuitor erau suferinţă nemeritată pentru păcatele altora şi acela s-a pocăit, a cerut mila lui Dumnezeu şi s-a aflat cel dintâi în Raiul vieţii veşnice, dimpreună cu Mântuitorul! Aceste descoperiri vin la noi prin el: pocăinţă mântuitoare, chiar în clipa morţii, chipul mântuitor al rugăciunii către Dumnezeu şi grabnica milostivire a lui Dumnezeu.

El ne-a lăsat nouă tuturor o pildă minunată, oricare fel de păcat am săvârşit noi, în oricare chip ne-am îndepărtat de Dumnezeu şi ne-am numărat printre ucigători. Fiecare păcat este ucidere împotriva lui Dumnezeu şi cel care săvârşeşte măcar un singur păcat, se numără la un loc cu ucigătorii: cu alte cuvinte, ei sunt slujitorii lui Satan. De aceea, nimeni să nu cârtească, zicând că suferinţa lui îl duce mai degrabă la pieire decât la mântuire, ci fie ca întunericul suferinţei sale să se lumineze prin cugetarea asupra păcatului său şi prin pocăinţă şi rugăciune. Numai în felul acesta, suferinţa îi va fi lui spre mântuire, iar nu spre pieire.

Şi acum, când i-am cercetat pe toţi ucigaşii care se strânseseră împrejurul Domnului Hristos, să zăbovim o clipă şi înaintea Domnului Însuşi şi să observăm cum arată El printre ucigători.

Mai presus de toate, să zăbovim o clipă cu mare grijă în Grădina Ghetsimani, unde dormeau ucenicii obosiţi, în timp ce Domnul se ruga în genunchi şi era în chinuire mare: "Părinte, de voieşti, să treacă de la Mine acest pahar. Dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă." (Luca 22:42). Şi sudoarea Lui s-a făcut ca picături de sânge care picurau pe pământ (Luca 22:44).

Dumnezeirea lui Hristos este nedespărţită de omenitatea Sa, deşi uneori este mai desluşită pentru ochii noştri o latură, alteori cealaltă.

- ✓ *În Pruncul slab din peşteră, Îl vedem ca om.*
- ✓ *În fuga în Egipt sau în anii lucrării ascunse în Nazaret, Îl vedem iarăşi ca om.*
- ✓ *Fiind flămând şi însetat, obosit de călătoriile Sale, Îl vedem ca om.*
- ✓ *Dar când Îl vedem înviind morţi, înmulţind pâinea, vindecând îndrăciţii şi leproşii, potolind furtuna, oprind vântul şi umblând pe apă ca pe pământ uscat - atunci, cu adevărat noi nu vedem un om, ci pe Dumnezeu.*
- ✓ *În Grădina Ghetsimani Îl vedem atât ca Dumnezeu, cât şi ca om. Ca Dumnezeu - fiindcă în vreme ce trei dintre cei mai mari bărbaţi din lume, primii trei Apostoli ai Săi, dorm de oboseală, El priveghează neostenit, rugându-Se în genunchi. Ca Dumnezeu - căci cine ar fi fost vreodată în stare sau ar fi cutezat să se adreseze lui Dumnezeu folosind cuvântul "Părinte" în afară de Cel Unul Născut Fiu al Său, care, ca Fiu, cunoştea unitatea care exista între El ca Fiu şiTatăl Său. Ca Dumnezeu - căci, care dintre muritori ar fi cutezat să spună că, la cuvîntul său vor zbura la el pe pământ* ***"douăsprezece legiuni de îngeri"*** *(Matei 26:53)? Ca om - pentru că El, ca om, îngenunchează pe pământul murdar; ca om, El transpiră sub chinuire; ca om, El Se luptă cu Sine Însuşi; ca om, El se micşorează din pricina suferinţei şi a morţii; ca om, Se roagă să treacă de la El paharul amar al suferinţei.*

Cine poate să povestească şi să preţuiască cu dreptate suferinţele lui Hristos din noaptea aceea cumplită, dinainte de răstignirea pe Cruce, suferinţa sufletului şi a trupului? Dacă durerea trupească a fost mai mare pe Cruce, aici durerea din suflet I-a fost mai mare. Pentru că se spune că era în chinurile morţii. Aceasta este chinuirea lăuntrică, chinuirea sufletului; firea Lui omenească este aceea care caută mângâiere de la Tatăl; este vorbirea tainică a omului cu Dumnezeirea cea nevăzută, despre ceva de care depinde întreaga lume zidită, de la începuturi până la sfârşit.

Pe de o parte se află chinurile îngrozitoare ale Omului a cărui sudoare curge precum picăturile de sânge în răcoarea nopţii; şi pe de altă parte se află planul

lui Dumnezeu pentru mântuirea omului. Acestea două se aflau în război şi trebuiau să fie aşezate în pace. Omul a spus: "Părinte, de voieşti, treacă de la Mine acest pahar." Omul-Dumnezeu (Fiul cel ascultător) a adăugat: "dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă" (Luca 22:42). Şi Dumnezeu a hotărât că paharul trebuie să fie băut. Şi atunci când Omul a primit hotărârea lui Dumnezeu, sufletul Său a aflat iarăşi pace, o pace necunoscută pe pământ, care nu poate fi tulburată prin vindere, scuipare, batjocorire, loviri sau cununa de spini, nici prin minciuni, defăimare, nerecunoştinţă ori strigăte fără de judecată, ori chiar durerea răstignirii.

Domnul nostru Iisus Hristos a câştigat cea mai mare izbândă asupra lui Satan în Grădina Ghetsimani şi a făcut aceasta întru ascultarea Sa faţă de Dumnezeu Tatăl.

Prin neascultarea de Dumnezeu, Adam a fost învins de către Satan; prin ascultare faţă de Dumnezeu, Hristos l-a învins pe Satan, dând mântuire lui Adam şi urmaşilor săi. În Grădina Edenului, Satan a învins omul; în Grădina Ghetsimani, Omul l-a învins pe Satan. Acesta este războiul pe care îl relatează Evanghelia. Era trebuincios ca omul să fie biruitor - omul, nu Dumnezeu, aşa încât toţi oamenii să poată avea înaintea lor această pildă a războiului şi a biruinţei - o pildă omenească, care să poată fi urmată.

Aşadar, Dumnezeu L-a lăsat pe Omul Iisus să lupte cu Satan şi cu toate puterile aceluia. De aici chinurile îngrozitoare ale Omului; de aici strigătul: "treacă de la mine acest pahar!" De aici sudoarea Lui s-a făcut ca picături de sânge care picurau de pe faţa Lui. Dar, dacă trupul este neputincios, duhul este întru tărie. Şi duhul a fost biruitor, mai întâi asupra trupului şi apoi asupra lui Satan. Poate că Satan nu a fost în stare să priceapă că el a fost cu totul biruit în Grădina Ghetsimani şi a continuat să se veselească de batjocorirea, răstignirea şi moartea Domnului. Dar atunci când Domnul, prin moarte şi îngropare, a coborât ca un trăsnet în împărăţia lui Satan, atunci Satan şi-a dat seama că izbânda sa aparentă de pe Golgota a fost pur şi simplu culminarea înfrângerii sale din Grădina Ghetsimani.

În acelaşi chip în care Domnul Iisus a flămânzit şi a însetat ca om; în acelaşi chip în care El era obosit ca om, că El mânca şi dormea ca om, umbla şi vorbea, plângea şi se bucura, tot aşa a şi suferit ca om. Atunci nimeni dintre noi să nu spună: era uşor pentru El să sufere - El era Dumnezeu! - dar cum să înving eu suferinţa? Asemenea cuvinte sunt vorbe goale, care se împiedică din necunoaştere şi din moleşeala duhului. Hristos nu a aflat suferinţa uşoară, căci El nu a suferit ca Dumnezeu, ci ca om. Şi, mai mult decât atât, suferinţa a fost cu mult mai grea pentru El, Cel Unul curat şi Fără de Păcat, decât pentru noi,

care ne facem vinovaţi şi plini de păcat. Când suferim, să nu uităm niciodată că noi suferim pentru păcatele noastre. Domnul nostru Iisus Hristos nu a suferit din pricina Lui, nici pentru El, ci din pricina oamenilor şi pentru oameni, pentru mulţi oameni şi pentru păcatele tuturor oamenilor.

Şi când un singur păcat a adus moartea lui Adam; când un singur păcat a aşezat semnul veşnic al ruşinii pe fruntea lui Cain; când, pentru două sau trei păcate, David a suferit atât de mult; când pentru multe păcate, Ierusalimul a fost distrus şi Israelul a fost luat în robie - ***vă puteţi închipui suferinţa pe care a îndurat-o El, când apăsau asupra Lui munţi uriaşi de păcate, ale tuturor oamenilor din toate vremurile!*** Acestea erau păcate grele: păcate datorită cărora s-a deschis pământul şi a înghiţit oameni şi animale; păcate datorită cărora au pierit cetăţi şi popoare întregi; păcate datorită cărora a venit Potopul şi foametea şi seceta şi ciuma şi lăcustele şi omizile; păcate care au adus războaie între popoare, pierderi şi distrugeri; păcate care au deschis porţile sufletului omenesc spre năpustirea duhurilor celor rele; păcate din pricina cărora s-a întunecat soarele, s-a învolburat marea şi râurile au secat.

Ce rost are să le numărăm pe toate? Se poate număra nisipul mării sau iarba plaiurilor? Toate aceste păcate, fiecare dintre ele fiind la fel de aducătoare de moarte, precum otrava celui mai veninos şarpe - pentru că plata păcatului este moartea (Romani 6:23) - fiecare păcat a apăsat asupra neprihănitului Om Iisus Hristos. El a luat păcatele noastre asupra Lui. ***Atunci, ni se mai pare nouă de nepriceput faptul că sudoarea Îi curge de pe frunte ca picături de sânge? Este de nepriceput cererea Lui: “treacă de la Mine acest pahar”?*** Iată, ***“cu greu va muri cineva pentru un drept… dar… pentru noi, Hristos a murit când noi eram încă păcătoşi”*** (Romani 5:7-8).

Închipuieşte-te pe tine să fii dus la eşafod pentru un om drept şi gândeşte-te ce greu ar fi. Şi mai închipuieşte-ţi că te afli pe eşafod pentru un ucigaş - şi acel ucigaş este tocmai unul care a săvârşit ucidere împotriva ta. Gândeşte-te că eşti osândit la moarte pentru izbăvirea lui! Numai la gândul acesta va curge sudoare pe tot trupul tău! Şi numai atunci îţi stă în putinţă să pricepi sudoarea de sânge a lui Hristos. Şi atunci vei striga cu glas mare, plin de înfricoşare, uimire şi dus până la marginea răbdării sufleteşti: Iată Omul care este Dumnezeu!

“Iată Omul!” a strigat Pilat mulţimii de iudei, aducându-le pe Hristos purtând pe cap cunună de spini şi hlamidă roşie avea pe El. De ce a zis Pilat aceasta? A fost din uimire faţă de cinstea, pacea şi tăcerea lui Hristos, sau cu scopul de a stârni simpatia iudeilor? Poate că a fost şi una şi alta. Să strigăm cu uimire: “Iată Omul!”

- *Iată Omul viu, adevărat şi biruitor, omul aşa cum l-a alcătuit Dumnezeu, atunci cînd l-a făcut pe Adam.*
- *Iată Omul - blând, smerit şi ascultător faţă de Voia lui Dumnezeu, aşa cum a fost Adam în Rai înainte de a păcătui şi de a fi izgonit.*
- *Iată Omul lipsit de ură sau rău, cu liniştea de nezdruncinat în mijlocul vijeliei de ură şi de răutate, din partea oamenilor şi a dracilor!*

Lupta Lui a fost purtată în Grădina Ghetsimani. În clipa când El a strigat, pentru a treia şi ultima oară, "Facă-se voia Ta", pacea s-a sălăşluit în sufletul Său. Această pace L-a sporit pe El în cinste, ceea ce i-a supărat pe iudei şi l-a făcut pe Pilat să se minuneze. ***El Şi-a dat trupul în Voia Tatălui Său, tot aşa cum, puţin mai târziu, Şi-a dat sufletul în mâinile Tatălui Său. El Şi-a supus în întregime voia Sa omenească Voii Dumnezeieşti a Tatălui Său ceresc. Nedorind rău nici unui om, Mielul cel cu înţelepciunea întreagă, a căzut în genunchi sub greutatea Crucii pe drumul spre Golgota. Nu lemnul Crucii era atât de greu, ci păcatele lumii; păcatele care, împreună cu trupul Său, urmau să fie răstignite pe lemnul Crucii.***

Dar ce spunem noi atunci când vorbim despre faptul că Hristos nu voia răul nici unui om la această vreme cumplită? Noi am spus lucrurile numai pe jumătate. El voia binele pentru toţi oamenii şi pentru toate lucrurile. Şi chiar şi acum nu am spus totul. El nu numai că a dorit binele, dar a şi lucrat pentru binele tuturor până în clipa morţii Sale. Chiar şi de pe Cruce, El a lucrat pentru binele tuturor, chiar şi pentru binele celor care L-au răstignit pe Cruce. ***El a făcut tot ceea ce putea să facă pentru ei, în durerile răstignirii: El le-a iertat păcatele. "Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!"*** (Luca 23:34). Aceasta nu este numai o dorinţă bună, ci o lucrare bună - cea mai mare bună lucrare, pe care o pot cere păcătoşii de la Dumnezeu. Pe Cruce, sub apăsarea morţii, toţi erau chinuiţi de durere, Domnul era preocupat de mântuirea oamenilor. El le iartă oamenilor neştiinţa lor. El Se roagă pentru ucigătorii care L-au răstignit pe Cruce şi L-au străpuns cu suliţa.

La vremea răstignirii Sale, El a împlinit marile porunci pe care le dăduse oamenilor: poruncile despre neîncetata rugăciune, despre milostenie, despre iertare, despre dragoste. Cine s-a rugat vreodată pentru ucigători, căzând în mâinile ucigătorilor - s-a rugat pentru mântuirea lor, s-a neliniştit pentru ei, le-a iertat faptele lor, cele pline cu răutate? Chiar şi oamenii cei mai buni, căzând în mâinile ucigătorilor, s-au rugat lui Dumnezeu numai pentru ocrotirea lor, s-au gândit la binele lor personal, îşi făceau griji pentru ei şi îşi aduceau îndreptăţiri. Oamenii cei preadrepţi, înainte de venirea lui Hristos, aveau neputinţa de a înălţa rugăciune pentru cei ce le-au greşit. Cu toţii cereau lui Dumnezeu şi omului, răzbunare

împotriva celor care le făcuseră rău. Dar iată, Domnul Își iartă vrăjmașii și Își face griji pentru ei; El îi iartă și Se roagă pentru ei.

Ce lucruri mărunte le ținem în noi și le tot pomenim de rău! Pentru ce lucruri mărunte ne pornim spre răzbunare mânioasă! Și noi facem aceasta, noi, care în fiecare zi ne atragem mânia lui Dumnezeu, încălcând poruncile Sale sfinte cu gânduri necurate, doriri necurate și fapte nedrepte. Nimeni dintre noi nu se poate numi om, dacă nu-și iubește aproapele. Iubirea de aproapele, aceasta singură ne poate face oameni - oameni vii, adevărați.

În deșert ne uităm la Domnul nostru răstignit pe Cruce, în deșert ascultăm ultima Lui rugăciune pentru păcătoși, dacă noi nu avem pic de dragoste pentru aproapele și facem parte din ceata aceea de ucigași, care L-au osândit pe nedrept și L-au dus pe El la moarte. De aceea, să nu ne îmbogățim de uimire și minunare, văzând dragostea lui Iisus Hristos pentru oameni, ci să ne rușinăm de minunarea noastră - să ne rușinăm, căci această rugăciune a Sa de pe Cruce, pentru noi este.

"Cu cât mai mare este dragostea, cu atât mai mare este suferința", spune Sfântul Teodor Studitul. Totuși, dacă neputincioși suntem ca să măsurăm cât de mare este dragostea Domnului Iisus pentru noi, să ne ostenim cu osârdie mare să măsurăm cât de mari sunt suferințele Lui pentru noi. Acestea au fost atât de mari și atât de cumplite, că le-a simțit chiar și pământul, și s-a cutremurat; soarele le-a simțit și s-a întunecat; pietrele s-au despicat; catapeteasma templului s-a sfâșiat în două de sus până jos; mormintele s-au deschis; morții au ieșit din morminte; sutașul de sub Cruce L-a mărturisit pe Fiul lui Dumnezeu; tâlharul de pe cruce s-a pocăit.

Fie atunci ca inimile noastre să nu fie mai oarbe decât pământul, mai învârtoșate decât pietrele, mai lipsit de simțire decât mormintele și mai moarte decât morții. Ci să ne pocăim ca tâlharul de pe cruce și să-L slăvim pe Fiul lui Dumnezeu, precum sutașul lui Pilat, de sub Cruce; și fiecare, dimpreună cu sfinții noștri frați și surori, să fim izbăviți de la moarte prin suferințele lui Hristos, curățiți prin Preacuratul Său sânge, să fim îmbrățișați de mâinile Sale sfinte, întinse, și să ne învrednicim de Împărăția Lui fără de moarte. Pentru că cei ce vor fi fără băgare de seamă față de acestea, vor rămâne în această viață în ceata ucigătorilor lui Antihrist și, în lumea ce va să vină, se vor sălășlui dimpreună cu tâlharul nepocăit, departe, departe de tot de fața lui Dumnezeu. Pentru că, deși Dumnezeu S-a aflat odinioară dimpreună cu ucigătorii pe pământ, El nu Se va mai afla niciodată împreună cu ei în ceruri.

Atunci, să ne plecăm întru mărire înaintea suferinţelor Domnului, înaintea Celui răstignit pe Cruce pentru noi, păcătoşii. Să mărturisim şi să slăvim Numele Său cel sfânt. Slavă şi laudă Lui: Omului adevărat şi Dumnezeului adevărat, dimpreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt - Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită, acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin.

(din "Predici" - Sfântul Nicolae Velimirovici)

Sfântul Nicolae Velimirovici - Fii împreună cu Hristos în Patimi și nu împotriva Lui!

În această săptămână urmează paşii Domnului Hristos, şi fii mereu alături Lui, spre deosebire de judecătorii şi chinuitorii Lui. Şi iubeşte-l cu toată inima ta.

Când evreii Îl pălmuiesc, tu întinde mâna ta în apărare şi primeşte palma în locul Lui. Când Îl scuipă, tu spune: scuipătorilor, ce veţi arunca unii altora în faţă, dacă asupra Lui folosiţi tot scuipatul vostru, toată alcătuirea voastră?

Mergi după El pe Calea Patimilor, şi poartă crucea Lui împreună cu Simon Kirineanul, şi împreună cu fericita Veronica şterge-i faţa de praf şi sânge, şi împreună cu mironosiţele plângi şi umezeşte-i buzele uscate cu un pahar de apă rece, şi răcoreşte-i fruntea înfierbântată. Dăruieşte-i întreagă inima ta şi iubeşte-l cu toată inima ta în ceasurile umilinţei Lui.

Când auzi lovitura ciocanului asupra prea cinstitelor Sale mâini, tu strigă: Au! Când sunt bătute cuiele în prea cinstitele Sale picioare, tu iarăşi vaită-te, ca şi cum fierul s-ar înfige în trupul tău.

Închină-te Preasfintei Sale Maici şi sărută poala şi mânecile veşmintelor sale. Nu-i spune nimic. Nu o întreba nimic. Închină-te încă o dată sfintei sale dureri. Şi încă o

dată sfintei sale tăceri. Spune în sine-ţi: Preacinstită Maică, şi eu Îl iubesc cu toată inima mea.

Scoate inima ta şi pune-o în trupul Său şi uită de sine. Fii în El şi rabdă ce rabdă El şi cu totul să mori pentru sine. Mori înaintea Lui.

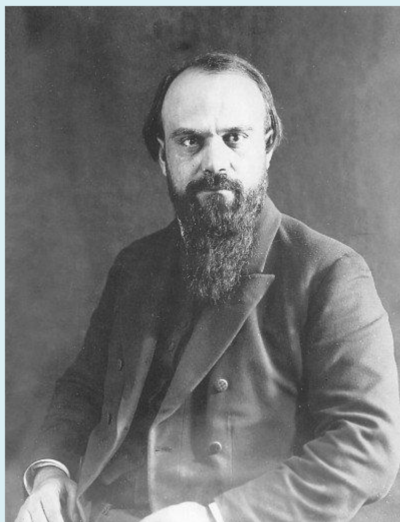
Când Iosif şi Nicodim Îl pogoară în mormânt, tu caută să fii împreună cu El în mormânt. Închipuie-ți că nu eşti viu în această lume. Ca o umbră să stai undeva aproape de mormânt, şi viaţa ta să o priveşti ca fiind în mormânt. Şi îţi va fi dulce, foarte dulce, moartea cu El şi întru El.

Oare cu cât mai dulce va fi învierea cu El şi întru El, când a treia zi te vor lumina îngerii la mormânt?! Oştenii Împăratului merg înaintea Împăratului, feţele lor-s ca fulgere arzătoare, iar veşmintele albe-s ca zăpada. Iar când îngerii lui Dumnezeu vor lumina în întunericul Golgotei şi în întunericul sufletului tău, atunci te vei simţi ca un om nou.

Şi când, tremurând, vei privi Minunea Minunilor, şi nu vei şti dacă să te ascunzi sau să fugi sau să i te arăţi, iată, El întâiul se va apropia de tine şi ca pe Maria te va chema după nume. Iar când El te va numi prin glasul Lui, ca printr-un fir electric va intra în tine un nou curent, o nouă viaţă, o nouă putere. Şi El iţi va întoarce inima ta, ţi-o va da şi pe a Lui. Şi tu, tremurând, vei cădea la picioarele Lui şi, printre suspine, vei striga precum Toma: Domnul Meu şi Dumnezeul Meu, slavă Ţie!

(Sfântul Nicolae Velimirovici, Inima în marele Post, Editura Predania, București, 2010, pp. 23-25)

Sfântul Nicolae Velimirovici - Din Ierusalim, în Vinerea mare

S-au ivit zorii zilei de pomenire a celei mai mari fărădelegi pe care a văzut-o soarele pe pământ. Zi de groază şi de ruşine pentru conştiinţa omenească până la sfârşitul vremurilor. Este obiceiul ca închinătorii să străbată în această zi cu picioarele şi cu gândurile Calea Durerii. Aceasta este calea pe care Domnul a mers sub cruce spre Golgota. Am plecat din Ghetsimani în sus. Am trecut pe la casa lui Ioachim şi a Anei, născătorii Născătoarei. Ne-am gândit la Ea, Maica marii dureri. Ea a fost, oare, în acel cumplit alai? Nu. Vom vedea mai târziu.

Palatul lui Pilat. Ca şi cum am privi la cenuşa unui vulcan stins – dar focul patimii şi putoarea nedreptăţii încă se simt. Aici a fost judecat şi osândit învăţătorul Dreptăţii. Aici a fost biciuit de cei fără de lege Omul Nevinovăţiei. Nu a rămas pe El nici o fâşie de piele întreagă. Evreii s-au ostenit noaptea trecută ca să nu fie. Şi soldaţii romani cu bicele lor nu au făcut decât să adâncească aceleaşi răni în acelaşi trup. Cei care studiază dreptul roman şi legile romane ar trebui să vină în acest loc ca să se îngreţoşeze pentru totdeauna de această putreziciune lipsită de omenie.

Locul în care Domnul a căzut sub cruce. Cum să nu cadă? Greu i-a fost să poarte şi tăcerea de-a lungul întregii nopţi pline de învinuiri mincinoase, de clevetiri şi de martori mincinoşi – cu atât mai mult întreaga putoare a scuipăturilor în faţă şi a tot atâtor răni pe câte lucruri bune le făcuse El oamenilor. O, Doamne, de ce nu am fost noi atunci aici ca să luăm crucea Ta, şi pe Tine să Te ridicăm pe mâini şi să Te purtăm? Aşa am gândit toţi, vărsând lacrimi pe această Cale a Durerii, ce s-ar fi prefăcut în Râu al Durerii dacă toate lacrimile vărsate de creştini ar fi ţâşnit din el. Ferice de Simon Cirineanul, pe care judecata cea bună a lui Dumnezeu l-a adus aici în acea zi ca să ia Crucea Domnului asupra sa şi să uşureze chinurile Celui care S-a chinuit pentru toţi oamenii.

În faţa casei sfintei Veronica. De la fereastra casei sale, Veronica a văzut cumplitul alai. Faţa desfigurată a lui Hristos a stârnit compătimire în inima ei de fată – ea nu mai semăna a faţă omenească, ci mai degrabă cu o bucată de pânză murdărită de amestecul sângelui cu scuipatul, sudoarea şi praful. I s-a făcut milă de El fetei; a alergat înaintea Osânditului şi cu o maramă curată i-a şters faţa. Mucenicul tăcut nu a putut să-i spună „mulţumesc”, însă i-a răsplătit slujirea într-un alt chip: pe acea maramă a rămas zugrăvit chipul lui Hristos.

Iată-ne acum în locul unde s-a întâlnit Născătoarea de Dumnezeu cu Fiul. Căutându-L încolo şi încoace, ea a apărut dintr-o ulicioară şi deodată s-a aflat faţă în faţă cu El. De-abia L-a mai recunoscut. Oare ea a născut ASTA? Această mare rană, de mărimea omului? Din această Rană s-a vindecat, însă, otrăvitul neam omenesc. El nu i-a zis nimic. Ea nu I-a zis nimic. Dar sufletele lor s-au înţeles şi s-au salutat. „Fiul meu”, s-a tânguit sufletul mamei, „primăvara mea dulce, cum a pierit frumuseţea Ta!”.

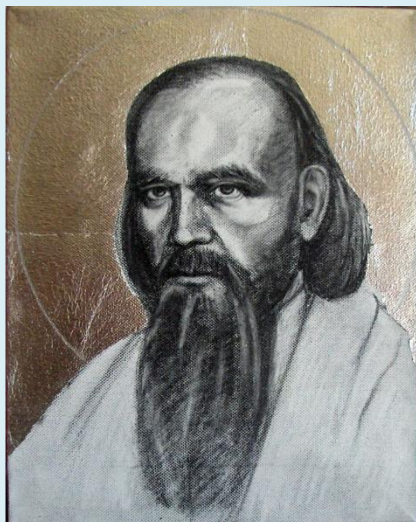
În fine, suntem aici. înaintea stâncii însângerate. înaintea Golgotei. Este vremea amiezii. Întocmai vremea când a fost înălţat pe cruce. Bătaia ciocanului stârneşte ecouri în sufletele noastre. Aici am stat până la ceasul al treilea al după-amiezii, sufletele noastre la picioarele crucii Lui; ah, fie ca să le spele sângele Lui! În ceasul al şaselea, natura s-a răzvrătit împotriva fărădelegii omeneşti: pământul s-a cutremurat, pietrele au crăpat, soarele şi-a acoperit cu maramă cernită faţa sa. La ceasul al nouălea, El Şi-a dat duhul.

Doar Învierea putea să răsplătească atâta pătimire. Numai prin Învierea lui Hristos pot natura şi conştiinţa noastră să se împace.

(Din scrisorile misionare ale Sfântului Nicolae Velimirovici (1880-1956))

(Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi,
vol. I, Editura Sophia, 2002)

Sfântul Nicolae Velimirovici - Despre cele 5 răni ale lui Iisus

“Îmi scrii că ai auzit de la femeile bătrâne un „basm” despre cele cinci răni ale lui Iisus, şi întrebi cum a luat naştere acest basm. Vai, fiică, citeşte Noul Testament! Vai, sârbilor, nu vă faceţi de ruşine înaintea cerului şi pământului prin necunoaşterea credinţei voastre! Lăsaţi deoparte toate celelalte învăţături şi lecturi până ce veţi învăţa mai întâi ceea ce e mai important şi mai mântuitor. Mai întâi vine cunoaşterea credinţei, şi după aceea toate celelalte învăţături. (…)

Iar cele cinci răni ale lui Iisus nu sunt vorbe, ci o realitate înfricoşătoare. Ca atare, ele trebuie cunoscute chiar mai bine decât cuvintele.

Două răni în mâini, două răni în picioare, una în coastă. Toate cinci rănile de la cuie negre, ca şi de la mai negrul încă păcat omenesc. Străpunse mâinile, cu care binecuvânta. Străpunse picioarele, cu care umbla şi călăuzea pe singura cale dreaptă. Străpuns pieptul, ce revărsa din sine focul iubirii cereşti în piepturile omeneşti răcite.

Fiul lui Dumnezeu a îngăduit să I se străpungă cu fier mâinile pentru păcatul multelor mâini – al unei păduri de mâini – care au ucis, au furat, au dat foc, au jefuit, au întins curse, au făcut silnicii; şi să I se străpungă picioarele pentru păcatul multor picioare – al unei păduri de picioare – care au umblat spre rău, au rătăcit nevinovăţia, au prigonit dreptatea, au pângărit sfinţenia, au călcat bunătatea; şi să I se străpungă pieptul pentru multele inimi împietrite – un munte de inimi – în care s-a născut toată răutatea şi toată lipsa de Dumnezeu, şi gândurile hulitoare, şi poftele dobitoceşti, şi în care de-a lungul tuturor veacurilor au fost făurite planurile

de iad ale fratelui împotriva fratelui, ale vecinului împotriva vecinului, ale oamenilor împotriva lui Dumnezeu.

Străpunse au fost mâinile lui Iisus – ca mâinile fiecăruia să se curăţească de faptele păcătoase. Străpunse au fost picioarele lui Iisus – ca picioarele fiecăruia să se abată de la căile păcătoase. Străpuns a fost pieptul lui Iisus – ca inima fiecăruia să se cureţe de poftele şi de gândurile păcătoase.

Când cumplitul Cromwell, dictatorul Angliei, a început să ia mănăstirilor averea şi să le închidă, pe pământul Angliei a luat naştere o procesiune zgomotoasă, alcătuită din câteva sute de mii de fiinţe omeneşti, ca semn al nemulţumirii poporului. Înainte erau purtate steaguri cu înscrisul: Cele cinci răni ale lui Iisus, şi se cântau cântece duhovniceşti şi se slujeau slujbe Dumnezeieşti pe câmpuri.

Cumplitul dictator s-a înspăimântat foarte şi s-a temut mai mult de acele steaguri decât de orice altceva, şi a murit în silnicia sa.

Cele cinci răni ale lui Iisus să te înveţe, fetiţă, să-ţi pironeşti cele cinci simţuri de Dumnezeul Cel Viu.

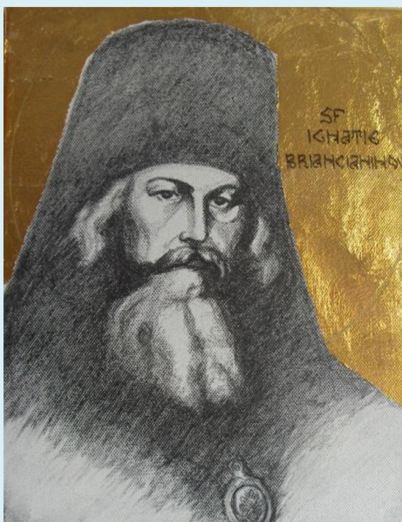
Cele cinci răni ale lui Iisus sunt cele cinci izvoare ale sângelui preacurat prin care a fost spălat neamul omenesc, prin care a fost sfinţit pământul. Prin aceste cinci izvoare a curs tot sângele Dreptului, până la ultima picătură. Domnul Cel făcător de minuni, Care a ştiut a înmulţi pâinea şi a hrăni cu cinci pâini 5000 de flămânzi, înmulţeşte neîncetat acest preacurat sânge al Său şi prin el hrăneşte şi adapă din mii de altare multe milioane de credincioşi. Aceasta este Sfânta Împărtăşanie, fiică a Iui Iisus.

În Vinerea Mare lipeşte-te cu sufletul de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu sub cruce, ca şi pe tine să te spele sângele de viaţă făcător din cele cinci răni ale lui Iisus.Ca sufletele curăţite şi înviate să poată duminica, dimpreună cu Mironosiţele, striga cu veselie: Hristos a înviat!

(din scrisorile misionare ale Sfantului Nicolae Velimirovici)

(din Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi,
vol. I, Editura Sophia, 2002)

Sfântul Ignatie Briancianinov - Predică în Vinerea mare, la Vecernie - Cum să ne folosim în chip mântuitor de patimile lui Hristos

Şi tot norodul ce venise împreună la priveliştea aceea, văzând cele ce se făcuseră, se întorceau bătându-şi piepturile (Luca 23, 48).

Ce privelişte să fi fost aceea care îi adusese pe privitori în cea mai desăvârşită nedumerire? Ce privelişte să fi fost aceea care pecetluise cu tăcerea gurile privitorilor şi le cutremurase, totodată, sufletele? Ei veniseră ca să-şi îndestuleze pofta de iscodire, şi au plecat bătându-şi piepturile şi ducând cu sine o înfricoşătoare nedumerire... Ce privelişte să fi fost aceea?

La acea privelişte priveau nu numai oamenii: priveau la ea cu spaimă şi cu cea mai adâncă evlavie toţi îngerii lui Dumnezeu; lucrurile cereşti nu le mai atrăgeau luarea-aminte; privirile lor erau atrase, ţintuite de priveliştea care se arăta pe pământ. Soarele a văzut ceea ce nu mai văzuse până atunci şi, neputând suferi, şi-a ascuns razele cum îşi ascunde ochii omul în faţa unei privelişti pe care nu o poate îndura: el s-a înveşmântat în întuneric adânc, arătând prin acest întuneric întristarea sa amară, precum moartea. Pământul s-a clătinat şi s-a cutremurat sub întâmplarea săvârşită pe el. Templul Vechiului Legământ şi-a sfâşiat măreaţa catapeteasmă cum nu îşi cruţă omul hainele cele mai de preţ în faţa celor mai mari nenorociri.
Şi tot norodul ce venise împreună la priveliştea aceea, văzând cele ce se făcuseră, se întorceau bătându-şi piepturile... Ce privelişte să fi fost aceea? A fost o privelişte pe care noi o contemplăm acum în pomenire, în slujba care se săvârşeşte, în sfântul Epitaf care stă înaintea ochilor noştri. ***Priveliştea a fost Fiul lui Dumnezeu, pogorât din ceruri, înomenit pentru mântuirea oamenilor, batjocorit, omorât de oameni.***

Ce simţământ, dacă nu cel al groazei, trebuie să cuprindă inima pe de-a-ntregul în faţa priveliştii acesteia? Ce altă stare decât starea de nedumerire desăvârşită trebuie să cuprindă mintea? Ce cuvânt poate fi rostit înaintea priveliştii acesteia? Oare nu va îngheţa orice cuvânt omenesc pe buze mai înainte de a fi rostit. Şi tot norodul ce venise împreună la priveliştea aceea, văzând cele ce se făcuseră, se întorceau bătându-şi piepturile.

Se întorceau bătându-şi piepturile, se întorceau cu nedumerire şi groază cei care veniseră să se uite la Mântuitorul atârnat pe lemnul crucii asemenea unui rod pârguit şi roşu - veniseră să se uite cu gând iscoditor, din părere de sine îngâmfată şi mincinoasă. Credinţa tăcea în ei. A strigat către ei soarele ce s-a întunecat, a strigat pământul ce s-a cutremurat, au strigat pietrele ce cu sunet s-au crăpat şi s-au ridicat de pe mormintele celor înviaţi dintr-o dată prin moartea Mântuitorului. Se întorceau cuprinşi de groază iscoditoare în deşert: nu de groaza uciderii de Dumnezeu săvârşite, ci de groaza cumplitei priviri şi înspăimântătorului glas al firii nesimţitoare ce se cutremurase, arătându-şi cunoaşterea de Dumnezeu înaintea oamenilor, ce nu îl cunoscuseră. Se întorceau bătându-şi piepturile de frică pentru sine, pentru trupul şi sângele lor, de dragul plăcerii cărora fusese vărsat sângele, sfâşiat trupul Dumnezeu-Omului.

În vreme ce iudeii, care se odihneau pe Lege (Romani 2, 17), care se făleau cu ştiinţa cuprinzătoare şi nerătăcită a Legii, care se nedumereau privind la întâmplarea prezisă de Lege şi de Proroci, privind la Jertfa Cea de bună voie, ai cărei jertfitori fuseseră fără să înţeleagă, în vreme ce iudeii, zic, erau nedumeriţi şi se întorceau tulburaţi de teamă şi de întunecata presimţire a propriei nenorociri, stătea înaintea crucii şi a Jertfei un păgân, sutaş - stătea acolo neclintit. El nu putea să plece, fiindcă era căpetenia străjii ce păzea Jertfa: i s-a dat această fericită putinţă fiindcă în inima lui se ascundea o credinţă ce pentru Ştiutorul inimilor era vădită. Când firea şi-a vestit mărturisirea lui Dumnezeu, sutaşul a răspuns la tainicul glas al firii, a răspuns la tainica mărturisire printr-o mărturisire arătată, în faţa a tot poporul. ***Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta***, a grăit el despre pribeagul omorât ce atârna în faţa sa, recunoscând în El pe Dumnezeu (Matei 27, 54).

Iudeii, care se mândreau cu cunoaşterea slovei Legii şi cu dreptatea lor cea la arătare, de formă, erau nedumeriţi înaintea Fiului Omului şi Fiului lui Dumnezeu răstignit pe cruce. Pe de o parte îi speriau semnele - cutremurul, sfâşierea catapetesmei templului, adâncul întuneric căzut chiar la amiază; pe de alta, îi orbeau şi îi împietreau cugetarea trupească şi amăgirea de sine trufaşă, care şi-l închipuiau pe Mesia în strălucirea slavei pământeşti, ca împărat plin de fală,

cuceritor al lumii, în fruntea unei oşti numeroase, în mijlocul unei cete de curteni împodobiţi. În acest timp, ostaşul păgân L-a mărturisit pe pribeagul omorât ca Dumnezeu; L-a mărturisit ca Dumnezeu un tâlhar nelegiuit. Pogoară-Te de pe cruce! - îi spuneau în batjocură Dumnezeu-Omului orbii arhierei şi cărturari iudei, nepricepând ce Jertfă atotsfântă, ce Ardere de tot atotsfântă şi atotputernică îi aduseseră lui Dumnezeu - pogoară-Te de pe cruce, ca să vedem şi să credem (Marcu 15, 30, 32): în acest timp, tâlharul cel grosolan şi neştiutor L-a recunoscut drept Dumnezeu, suit pe cruce din pricina dreptăţii Lui dumnezeieşti, nu din pricina vreunui păcat al Său. Cu ochii cei trupeşti el vedea un sărman despuiat, răstignit lângă el, supus aceleiaşi sorţi, neajutorat, osândit şi de puterea duhovnicească şi de puterea cetăţenească, care fusese şi era în continuare sfâşiat şi chinuit prin toate felurile în care se vădeşte ura: cu ochii inimii smerite el L-a văzut pe Dumnezeu.

Puternicii, slăviţii, înţelepţii, drepţii acestei lumi L-au acoperit pe Dumnezeu cu batjocuri şi cu ocări: tâlharul s-a întors către El cu rugăciunea rostită la bună vreme şi cu deplină izbândă: ***Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta*** (Luca 23, 42). Lângă cruce şi lângă Domnul răstignit pe ea stătea Pururea Fecioara, Maica lui Dumnezeu. Ca o sabie a străpuns întristarea inima Ei: prezicerea sfântului bătrân Simeon s-a împlinit (***Şi prin însuşi sufletul tău va trece sabie***, i-a zis sfântul primitor de Dumnezeu Preasfintei Fecioare (Lc. 2, 35).).

Dar Ea ştia că pe cruce se săvârşeşte răscumpărarea neamului omenesc, ştia că Fiul ei, Fiul lui Dumnezeu, a binevoit a Se sui pe cruce şi a Se aduce jertfă de împăcare pentru omenirea lepădată; ştia că Domnul, după săvârşirea răscumpăririi oamenilor prin moartea Sa, avea să învie, şi împreună cu Sine avea să învie omenirea toată. Ştia acestea - şi tăcea. Ea tăcea înaintea marii întâmplări; tăcea din pricina durerii covârşitoare: tăcea înaintea voii lui Dumnezeu care se săvârşea, împotriva hotărârilor căreia nu se poate ridica nici un glas.

Lângă cruce stătea ucenicul iubit al Domnului. El privea spre înălţimea crucii - în negrăita dragoste a Jertfei Celei de bună voie contempla Dragostea dumnezeiască. Dragostea dumnezeiască este izvorul teologiei. Ea este dar al Sfântului Duh, şi teologia este dar al Sfântului Duh (Romani 5, 5). Ea le-a descoperit Apostolilor înţelesul de taină al răscumpărării. Dragostea lui Hristos ne ţine, teologhiseşte ucenicul şi trimisul lui Hristos, pe noi, cei care socotim aceasta: ***că de a murit Unul pentru toţi, înseamnă că toţi au murit*** (II Cor. 5, 14). Din nesfârşita dragoste pe care o poartă Domnul omenirii şi de care este în stare numai Domnul, pe cruce a pătimit în Domnul şi a murit în Domnul întreaga omenire. Iar dacă întreaga

omenire a pătimit în El, a şi fost îndreptăţită în El; dacă a murit în El, a şi primit viaţă în El. Moartea Domnului s-a făcut izvor al vieţii. Dintr-o dată a răsunat de pe cruce glasul Domnului răstignit către Cea Pururea Fecioară: ***Femeie, iată fiul tău; după aceea glasul Lui către ucenicul cel iubit: Iată maica ta*** (Ioan 19, 26-27). Nimicind pe lemnul crucii păcatul pe care strămoşii l-au făcut cu lemnul din Rai (Pomul cunoştinţei binelui şi răului (n. tr.).), născând omenirea întru viaţa nouă prin moartea sa cea de viaţă făcătoare, Domnul intră în drepturile de Născător al neamului omenesc şi o arată pe Maica Sa după omenitate drept Maică a ucenicului şi a tuturor ucenicilor Săi, a seminţiei creştineşti.

Adam cel vechi este înlocuit de Adam Cel nou, Eva căzută de Maria cea fără de prihană. De au murit prin greşeala unuia cei mulţi, a spus Apostolul, cu mult mai vârtos harul lui Dumnezeu şi darul prin harul unui om, Iisus Hristos, întru mulţi s-a înmulţit (Romani 5, 15). Prin mijlocirea Domnului nostru Iisus Hristos au fost revărsate asupra neamului omenesc binefaceri fără număr şi negrăite: a fost săvârşită nu doar răscumpărarea oamenilor, ci şi înfierea lor de către Dumnezeu.

După ce ne-am luminat prin contemplarea acestei mari întâmplări, să ne întoarcem, iubiţi fraţi, la casele noastre, şi să ducem cu noi gânduri adânci, mântuitoare, lovind cu aceste gânduri în inimile noastre. Am pomenit, am contemplat în chip viu lucrarea Dragostei dumnezeieşti, lucrare mai presus de cuvânt, mai presus de înţelegere.

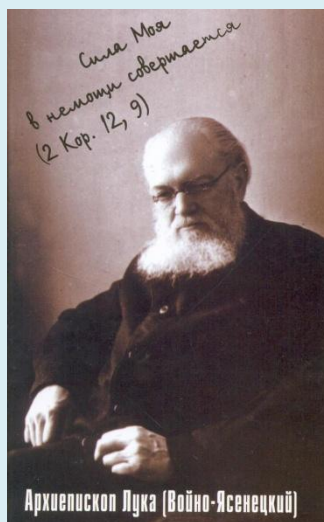
- ✓ *La această Dragoste au răspuns mucenicii cu şiroaiele sângelui lor, pe care l-au vărsat ca apa;*
- ✓ *la această Dragoste au răspuns cuvioşii prin omorârea trupului cu patimile şi poftele (Galateni 5, 24);*
- ✓ *la această Dragoste au răspuns mulţi păcătoşi cu pâraie de lacrimi, cu suspinuri din inimă, cu mărturisirea păcatelor lor, şi au luat din ea vindecare sufletească;*
- ✓ *la această Dragoste au răspuns mulţi dintre cei împovăraţi de necazuri şi suferinţe, şi această Dragoste le-a acoperit necazurile cu mângâierea cea dumnezeiască.*

Să răspundem şi noi la dragostea Domnului nostru către noi împreună-simţind cu dragostea Lui prin viaţa după îndreptarul atotsfintelor Lui porunci. Acest semn al dragostei îl cere El de la noi, şi numai pe acesta îl primeşte de la noi. ***De mă iubeşte cineva, a zis El, cuvântul Meu va păzi. Cel ce nu Mă iubeşte, cuvintele Mele nu le păzeşte*** (Ioan 14, 23-24).

Dacă nu vom răspunde la dragostea Domnului către noi cu dragoste către El, sângele Dumnezeu-Omului nu a fost, oare, vărsat pentru noi în zadar? Nu în zadar a fost sfâşiat pentru noi atotsfântul Lui Trup? Nu în zadar a fost pusă pe jertfelnicul crucii şi junghiată Marea Jertfă? Atotputernică este mijlocirea ei spre mântuirea noastră: atotputernică este şi plângerea ei împotriva celor ce o dispreţuiesc. Glasul sângelui dreptului Abel s-a înălţat din pământ la cer şi s-a înfăţişat lui Dumnezeu, învinuind pe cel care vărsase acest sânge: glasul Marii Jertfe răsună chiar în mijlocul cerului, pe însuşi tronul Dumnezeirii, pe care şade Marea Jertfă. Glasul plângerii Ei este, totodată, şi hotărâre dumnezeiască ce rosteşte pedeapsă veşnică asupra vrăjmaşilor şi dispreţuitorilor Cuvântului lui Dumnezeu.
Ce folos este întru sângele Meu, când mă pogor Eu întru stricăciune? (Ps. 29, 9), spune Jertfa Cea atotsfântă învinuindu-i pe creştini, care au fost răscumpăraţi de Ea, au primit preţul Ei în sine şi împreună cu sine au aruncat-o în putoarea păcatului. Această cumplită fărădelege este săvârşită de orice om care, luând mădularele lui Hristos - sufletul şi trupul său, care au fost răscumpărate de Hristos şi sunt ale lui Hristos - le face mădulare ale curviei (I Cor. 6, 15) prin împreunarea de multe feluri cu păcatul. ***Au nu ştiţi, spune Apostolul, că sunteţi casa lui Dumnezeu şi Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru voi! De va strica cineva casa lui Dumnezeu, strica-l-va pe acela Dumnezeu*** (I Cor. 3, 16-17).

Amin.

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvinte în Vinerea mare - Plângerea deasupra Epitafului

Iată, soarele s-a întunecat. Pământul s-a înfiorat şi s-a cutremurat. S-a sfâşiat de sus şi până jos catapeteasma templului, care despărţea Sfânta Sfintelor, fiindcă Domnul însuşi ne-a deschis nouă intrarea în Sfânta Sfintelor – în cer, la Tronul Tatălui Său.

Cutremuratu-s-a iadul, că s-au surpat puterea şi stăpânirea lui. Despicatu-s-au stâncile şi s-au deschis mormintele cele săpate în ele, şi trupurile sfinţilor adormiţi s-au sculat, şi au ieşit din morminte, şi s-au arătat multora în Ierusalim, binevestind tuturor: ***„Săvârşitu-s-a”. Ce s-a săvârşit? S-a săvârşit lucrarea mântuirii neamului omenesc de stăpânirea diavolului, s-au împlinit vechile prorocii ale Vechiului Legământ.***

El a luat asupră-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat – şi noi îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu. Dar El a fost străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat. Toţi umblam rătăciţi ca nişte oi, fiecare pe calea noastră, şi Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor. Chinuit a fost, dar S-a supus şi nu Şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere S-a adus şi ca o oaie fără glas înaintea celor care o tund, aşa nu Şi-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat, şi neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viaţa Lui! Pentru fărădelegile poporului meu a fost adus la moarte. Mormântul Lui a fost pus lângă cei fără de lege şi cu cei făcători de rele, după

moartea Lui, cu toate că n-a săvârşit nici o nedreptate şi nici înşelăciune n-a fost în gura Lui (Is. 53, 4-9).

Domnul nostru Iisus Hristos Şi-a dat suspinul cel din urmă pe Crucea de pe Golgota o dată cu acel cuvânt ce a cutremurat întreaga lume: „Săvârşitu-s-a!" A căzut pe piept capul încununat cu cunună de spini, împurpurat cu Sânge. Au venit cei de aproape ai Lui, a venit Maica Lui, au venit mironosiţele, a venit Iosif cel din Arimateea şi în adâncă jale, plini de lacrimi, au luat de pe Cruce Preacuratul Trup al învăţătorului lor şi au făcut deasupra lui plângere cu amar. Iată, şi acum stă înaintea noastră, închipuit pe Sfântul Epitaf, Trupul mort al lui Iisus.

Să facem, dar, şi noi plângere pentru El – plângere pentru păcatele noastre, pentru care El S-a adus pe Sine de bunăvoie jertfă, răscumpărându-ne cu Preacuratul Său Sânge. Neajunsa înălţime a dragostei dumnezeieşti ne-a arătat-o pe Cruce Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii – ***fiindcă aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică*** (In. 3, 16).

Pe Cruce a răsărit Soarele Dreptăţii, Soarele dragostei, Care a luminat întreaga lume cu lumina Sa, cu lumina împreună-pătimirii dumnezeieşti – şi de la Acest Soare s-au aprins milioane de inimi, Care L-au îndrăgit pe Domnul Iisus Hristos. În inimile acestea au fost înscrise cu litere de foc cuvintele Lui: ***Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie*** (Mt. 16, 24).

Domnul a luat cel dintâi Crucea – cea mai cumplită cruce -, iar în urma Lui şi-au luat pe umeri crucile, deşi acestea sunt mai mici, nenumăraţii mucenici ai lui Hristos. În urma Lui şi-au luat crucile o mulţime uriaşă de oameni şi, plecându-şi lin capetele, au apucat pe calea lungă şi spinoasă arătată de Hristos: calea către Tronul lui Dumnezeu, către Împărăţia Cerurilor.

Iată că sunt deja două mii de ani de când în urma lui Hristos merg noi şi noi oameni. Şi pe această cale stau cruci, pe care sunt răstigniţi mucenicii lui Hristos. Cruci, cruci… Şi mai departe, cât cuprinde privirea, tot cruci, cruci… Merg în şir nesfârşit oameni care au lepădat toate bunătăţile pământeşti, au dispreţuit totul pentru Domnul Iisus Hristos, au părăsit tot ce le era drag cândva şi au închinat toată viaţa lor slujirii Lui.

Merg nebunii pentru Hristos sub greutatea lanţurilor şi a crucilor de fier, merg monahii şi monahiile, merg arhiereii lui Dumnezeu cu crucea şi cu Sfântul Potir în

mâini. Merg în urma lor, ca în urma unor păstori, robii cei buni şi blânzi ai lui Dumnezeu, robii supuşi ai lui Hristos, urmând îndrumătorilor duhovniceşti, păstorilor şi dascălilor Bisericii. Merg la nesfârşit… Merge poporul simplu, care-L iubeşte pe Hristos, asupra căruia s-a împlinit cuvântul Lui: ***În lume necazuri veţi avea*** (In. 16, 33). Merge, purtând crucea grea a durerilor sale. Merg în şir lung cei prigoniţi pentru dreptate, cei prigoniţi pentru numele lui Hristos. Merg femeile curate, neprihănite, ducându-şi de mânuţe pruncii, cărora Domnul le-a deschis intrarea în Împărăţia Cerurilor.

Şi atunci, oare noi nu ne vom alipi acestui râu nesfârşit al iubitorilor de Hristos, acestei sfinte procesiuni pe calea necazurilor şi pătimirilor? Oare nu ne vom lua crucea şi nu vom merge după Hristos? Să nu fie!

Să se cutremure inima noastră de priveliştea Trupului neînsufleţit al lui Hristos, ce zace înaintea noastră. Hristos, Care atât de greu a pătimit pentru noi, să umple cu harul Său inimile noastre. Să ne dea la capătul îndelungatului şi osteniciosului nostru drum al crucii cunoaşterea spuselor Sale: Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea (In. 16, 33). Amin.

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvinte în Vinerea mare - Lecţii ale dragostei de Hristos

Iată că am venit din nou să ascultăm despre pătimirile Domnului Iisus Hristos – şi acest lucru are o foarte mare însemnătate. Ceea ce auzim şi vedem are o adâncă înrâurire asupra sufletelor noastre. Auzim lucruri rele, vedem crime – ne cutremurăm, ne înspăimântăm. Suntem martori ai unor fapte bune, curate şi înalte – inima noastră e mişcată şi ne spunem în gândul nostru: „Aşa ar trebui să mă port şi eu!"

Nu puţine fărădelegi cumplite au fost în istoria neamului omenesc. Conştiinţa protestează împotriva lor. Dar oricât de cumplite ar fi toate aceste fărădelegi, ele sunt nimic, sunt ca un fir de praf faţă de un munte uriaş, ca o picătură de apă faţă de ocean dacă stăm să ne gândim la cea mai mare dintre fărădelegi: ***la groaznica ucidere a Fiului lui Dumnezeu, a Celui Care S-a pogorât din ceruri pe pământ pentru a mântui neamul omenesc, a Celui Care era blând şi liniştit, Care trestia frântă nu o va zdrobi şi feştila ce fumegă nu o va stinge*** (Is. 42, 3), Care a fost plin de dragoste faţă de neamul omenesc – de dragoste nepământească, de dragoste cum pământul nu mai văzuse şi nu-şi închipuise niciodată. El a fost dat morţii, sângele Lui curge pe Cruce…

Inima noastră este înfiorată de grozăvia acestui omor, dar totodată ea se umple de cea mai adâncă evlavie şi bucurie, fiindcă tocmai această Jertfă de bunăvoie, moartea prin răstignire a nevinovatului Pătimitor ne arată culmea iubirii dumnezeieşti, care a luminat lumea de pe Cruce. Şi de pe Cruce auzim cuvintele Lui, pecetluite cu nemaiauzită dragoste, nemaiauzită blândeţe şi atotiertare, fiindcă El Se roagă pentru cei ce L-au răstignit, deschide tâlharului care s-a

pocăit uşa Raiului, întinde preacuratele Sale mâini către noi toţi, păcătoşii, însetând de mântuirea noastră.

Lumea a auzit însă de pe Cruce şi cuvintele înfricoşătoare: ***Dumnezeul Meu! Dumnezeul Meu! Pentru ce M-ai părăsit!*** (Mt. 27, 46). Cum au putut fi rostite ele de aceeaşi gură care a spus: ***Eu şi Tatăl Meu una suntem*** (In. 10, 30)? ***Oare El n-a rămas întotdeauna în împărtăşire nedespărţită cu Tatăl Său?*** Bineînţeles că da. ***Şi atunci, ce înseamnă aceste spuse înfricoşătoare?***

Oameni obraznici spun că Domnul n-a încercat pe Cruce nici un fel de suferinţă, În vremurile timpurii ale creştinismului erau nişte eretici numiţi dochetişti, care învăţau lumea în chip nelegiuit că Trupul lui Iisus nu ar fi fost trup omenesc adevărat, ci nălucă (însuşi numele de dochetişti vine de la verbul grecesc dokein – a părea), şi ca atare Domnul Iisus Hristos n-a suferit deloc. Iar monofiziţii susţineau că în Iisus Hristos firea omenească a fost înghiţită cu totul de cea dumnezeiască.

Noi ştim însă că El a fost şi Dumnezeu Adevărat, şi Om Adevărat. Ştim că firea Lui omenească a îndurat pe Cruce suferinţe şi chinuri cumplite, de nedescris. Şi aceste cuvinte ale Domnului, rostite de pe Cruce, întăresc cu mai multă putere decât orice altă dovadă lucrul acesta şi răstoarnă învăţăturile eretice. Dacă Trupul lui Hristos ar fi fost nălucă, dacă în Fiul lui Dumnezeu Dumnezeirea ar fi precumpănit cu totul asupra omenităţii, oare ar fi auzit lumea aceste spuse înfricoşătoare? Ar fi putut Tatăl să-L părăsească? Bineînţeles că nu. Dar chinurile au fost atât de groaznice şi greu de îndurat încât a strigat ca Om către Dumnezeu: **Dumnezeul Meu! Dumnezeul Meu! Pentru ce M-ai părăsit?**
Iată ce a spus Sfinţitul Mucenic Ciprian, episcopul Cartaginei, care a trăit în veacul al III-lea: „De ce este părăsit Domnul? Ca să nu fim noi părăsiţi de Dumnezeu. A fost părăsit pentru răscumpărarea noastră de păcate şi de moartea veşnică; a fost părăsit ca să se arate preamarea dragoste a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc; a fost părăsit ca să se vădească dreapta judecată şi milostivirea lui Dumnezeu, ca să fie atrase inimile noastre la Dânsul, spre pilda tuturor pătimitorilor”.

Să mai primim şi sfânta lecţie harică a dragostei Lui faţă de Preacurata şi Preasfânta-I Maică, a Cărei inimă a fost, când stătea lângă cruce, străpunsă de sabie, lovită de cumplită jale, potrivit prorociei Sfântului Simeon Primitorul de Dumnezeu. Ea tăcea, şi tăcerea aceasta îi arăta durerea neasemuit mai adânc decât orice strigăte, vaiete şi tânguiri. Alături de Ea stăteau Maria, soţia lui Cleopa, Maria Magdalena şi ucenicul cel iubit al lui Hristos – Ioan. Grija Ei o purta Fiul lui

Dumnezeu, Care îndura acele chinuri negrăite. ***El Şi-a întors privirea către Ea şi, arătând cu ochii către apostolul Ioan, a zis: Femeie, iată fiul Tău. Şi Ioan a primit-o pe Maica Domnului în casa sa, şi a odihnit-o, şi a avut grijă de ea până la moartea ei (In. 19,26-27).***

Iată însă că a venit sfârşitul neînchipuit de anevoioasei nevoinţe a Fiului lui Dumnezeu, Care prin moartea Sa a răscumpărat omenirea din stăpânirea diavolului. Noi auzim cele din urmă cuvinte ale Lui, pline de dragoste către Tatăl, dragoste pe care noi n-o putem pricepe: ***Părinte! În mâinile Tale încredinţez duhul Meu!*** (Lc. 23, 46). Gura Lui a tăcut, ochii I s-au închis, limba I-a amorţit, sfântul Lui cap I-a căzut pe piept. Dar n-au putut să tacă pietrele. Pământul s-a cutremurat, şi stâncile s-au despicat. Sutaşul însărcinat cu împlinirea osândei la moarte, pe numele său Longin, împreună cu ostaşii aflaţi sub porunca lui, s-au cutremurat şi s-au înfricoşat văzând toate acestea.
Dragostea lui Hristos sfărâmă şi inimile de piatră. Sutaşul a crezut în Hristos şi a strigat: ***Cu adevărat, Omul Acesta Fiul lui Dumnezeu a fost!*** (Mc. 15, 39). Toate cele văzute şi auzite l-au cutremurat atât de mult încât a primit Botezul în scurtă vreme şi mai apoi şi-a sfârşit viaţa cu moarte mucenicească, fiindcă vrăjmaşii lui Hristos – cărturarii, arhiereii şi fariseii – n-au suferit faptul că sutaşul roman s-a întors la Hristos, l-au clevetit în faţa lui Pilat, şi acesta a dat poruncă să i se taie capul.

O, fericite mucenic Longin, învaţă-ne şi pe noi să ne întoarcem la Hristos şi să-L iubim din toată inima!

O, Doamne! Ce laudă, ce mulţumită îţi vom aduce pentru ceea ce ai făcut de dragul nostru! Noi nu putem face nimic spre a fi câtuşi de puţin vrednici de jertfa Ta. O, Doamne al nostru, Doamne! Aducem ţie tot puţinul pe care îl putem aduce. Aducem lacrimile noastre şi rourăm cu ele Trupul Tău preacurat, ucis de cei pe care ai venit să îi mântuieşti. Dragostea noastră aducem Ţie. Ajută-ne, Doamne, să Te iubim din toată inima până la sfârşitul vieţii noastre, ajută-ne să mergem pe calea pe care ne-ai arătat-o Tu. Ajută-ne să scăpăm de stăpânirea diavolului, de ispitele pe care el le face. Du-ne pe calea mântuirii şi adu-ne întru împărăţia Ta.

Amin.

Sfântul Luca al Crimeei – Cuvinte în Vinerea mare - Alfa şi Omega

În Apocalipsă - descoperirea privitoare la ultimele destine ale lumii pe care a primit-o Sfântul Ioan Teologul în exilul său din insula Patmos - sfântul ne spune cum i S-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos în slava şi puterea Sa cea dumnezeiască şi i-a grăit: ***Eu sunt Alfa şi Omega, începutul şi Sfârşitul*** (Apoc. l, 8).

Alfa şi Omega sunt prima şi ultima literă a alfabetului grecesc, începutul şi sfârşitul lui. ***Cum să înţelegem aceste uimitoare cuvinte ale Domnului? Oare El are început? Nu, este fără de început, fiind Dumnezeu Adevărat. Are cumva sfârşit? Nu, El este fără de sfârşit, fiind Dumnezeu Adevărat. Aşadar, nu despre fiinţa Sa cea Dumnezeiască vorbeşte Mântuitorul când îşi dă numele de Alfa şi Omega. Şi atunci, despre ce vorbeşte?***

- ✓ *În primul rând, El a fost începutul şi va fi sfârşitul istoriei lumii, adică a fost Ziditorul ei şi îi va fi înfricoşat Judecător în acel ceas cutremurător când va veni sfârşitul lumii, când, după cuvântul apostolului Petru,* ***totul va fi nimicit prin foc, cerurile vor pieri cu vuiet mare, stihiile, arzând, se vor desface, şi pământul şi lucrurile de pe el se vor mistui*** *(2 Pt. 3, 10).*
- ✓ *În al doilea rând, El a fost totodată începutul şi a devenit sfârşitul mântuirii noastre: prin El s-a pus începutul mântuirii neamului omenesc, prin El a şi fost împlinită această mântuire pe cumplita Cruce de pe Golgota.*

Iată de ce şi-a dat numele de Alfa şi Omega.

Iar acum noi, împreună cu toată Sfânta Biserică, pomenim prin rugăciuni, cu sufletul cutremurat, începutul şi sfârşitul vieţii Lui pământeşti.

O, cât de preaslăvit, cât de măreţ, cât de Dumnezeiesc a fost începutul! Căreia dintre femei, cu atât mai mult dintre fecioare, i s-a arătat Arhanghelul Gavriil ca să-i vestească zămislire de la Duhul Sfânt? Şi iată că, înfăţişându-se Preasfintei Fecioare Maria, Arhanghelul a rostit marile cuvinte: ***Bucură-Te, Ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu Tine. Binecuvântată eşti Tu între femei... Iată, vei lua în pântece şi vei naşte fiu, şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt Se va chema, şi Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci, şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit (Lc. l, 28-33).***

Prorocul David a primit stăpânire obişnuită, pământească, peste poporul israelit - iar Domnul nostru Iisus Hristos a primit cea mai mare stăpânire, stăpânirea duhovnicească. El împărăteşte asupra lumii duhovniceşti, El este Cap Bisericii Sale, despre care a spus că va fiinţa în vecii vecilor şi că porţile iadului nu o vor birui. Asta înseamnă că şi acum, printre noi, împărăteşte haric împăratul nostru duhovnicesc - Domnul Iisus Hristos - şi va împărăţi în vecii vecilor.

Uimitor, slăvit şi minunat a fost începutul vieţii pământeşti a Mântuitorului, dar şi mai minunat, mai uimitor şi mai de nepătruns e faptul că împăratul şi Stăpânul a toată făptura a binevoit, în numele iubirii faţă de neamul omenesc, să ducă pe pământ viaţă plină de pătimiri, încheiată cu cea mai chinuitoare şi de ocară moarte, la care El S-a dat pe Sine de bunăvoie.

Pentru ce a fost nevoie de această jertfă cutremurătoare pentru păcatele întregii lumi, pentru păcatele noastre? Fiindcă ele puteau fi iertate şi răscumpărate numai cu preţul Sângelui Dumnezeu-Omului. Numai Dragostea cea mai vie, neasemuit mai mare decât oceanul, a putut birui răutatea diavolului şi strica stăpânirea lui asupra noastră.

Sângele animalelor jertfite preînchipuia Sângele lui Hristos, care a răscumpărat păcatele lumii. Dar este cu neputinţă ca sângele de tauri şi de ţapi să înlăture păcatele, spune apostolul Pavel. Drept aceea, Hristos, intrând în lume, spune: ***Jertfă şi prinos n-ai voit, dar trup Mi-ai întocmit*** (Evr. 10, 4; Ps. 39, 9) - acel Trup Dumnezeu-Omenesc, al cărui Sânge a putut nimici păcatele tuturor celor care cred în puterea lui cea dumnezeiască şi i-a putut sfinţi.

Şi a zis Fiul lui Dumnezeu: Iată, vin ca să fac voia Ta, Dumnezeul Meu (Ps. 39, 10-11). Şi printr-o singură jertfă adusă, a adus la veşnică desăvârşire pe cei ce se sfinţesc (Evr. 10, 14).

Le-a dat puterea să se împotrivească tuturor vicleşugurilor diavolului. Cu această nepătruns de mare faptă a dragostei s-a încheiat viaţa pământească a Mântuitorului; atât de înfricoşător a fost acest Omega! Cumplită fărădelege au săvârşit iudeii din vechime răstignindu-L pe împăratul şi Domnul lor. Despre ei a zis apostolul şi evanghelistul Ioan Teologul: ***întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit*** (In. l, 11).

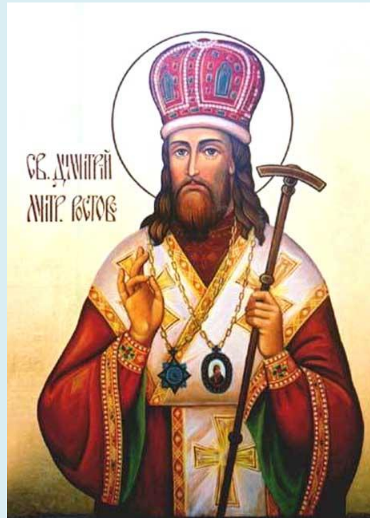
Dar oare numai ei nu L-au primit? În toate veacurile şi în toate popoarele au fost mulţi care nu L-au primit şi n-au crezut în El. Lucrul cel mai cumplit însă este acela că şi printre creştini au fost şi sunt numeroşi oameni care îl răstignesc pentru a doua oară cu păcatele lor şi îndărătnicia lor în rău.

Cât amar aduc oamenilor groaznicele războaie în care creştinii se nimicesc unii pe alţii! Cum să înţelegem cumplitele şuvoaie de sânge care au înecat toată Europa în cel de-al doilea război mondial, de la care a trecut atât de puţină vreme?! Şi totuşi astăzi, în zi de praznic, să ne fie spre mângâiere cuvintele apostolului Ioan Teologul: ***Şi celor câţi L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu*** (In. l, 12).

Noi, credincioşii, nu suntem prea mulţi. Mântuitorul i-a numit pe ucenicii Săi turmă mică (Lc. 12, 32). ***Şi acum suntem turmă mică, şi acum suntem puţini, dar avem totuşi stăpânirea de a fi fii ai lui Dumnezeu, căci îl iubim cu toată inima pe Domnul Iisus Hristos şi credem că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, şi cu cutremur în inimă privim la Crucea Lui, la Sfântul Epitaf, la Trupul Lui luat de pe Cruce. Aşadar, veniţi să-L fericim - să-L fericim cu lacrimile noastre, cu sărutarea noastră, să- L fericim rugându-ne cu durere când sărutăm Epitaful: Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta! Amin.***

1950

Sfântul Dimitrie, Mitropolitul Rostovului - Cugetare dureroasă la mulţimea Patimilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos - pentru ca să înţeleagă tot creştinul cât a suferit Mântuitorul pentru noi şi cum că noi Îl răstignim iarăşi şi pe Maica Domnului o întristăm până la plângere cu fiecare păcat pe care îl facem

Povestire dureroasă despre toată multă mulţimea patimilor Domnului Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Patimile sunt, prin Îngerul lui Dumnezeu, arătate celui dintru sfinţi, părintelui nostru Dimitrie, mitropolitul Rostovului în care arată şi plângerea Născătoarei de Dumnezeu. Pentru ca să înţeleagă tot creştinul cât a suferit Mântuitorul pentru noi şi cum că noi Îl răstignim iarăşi şi pe Maica Domnului o întristăm până la plângere cu fiecare păcat pe care îl facem.

Sfântul prooroc Ieremia, mai înainte de naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, cu 620 de ani înainte, a spus despre vânzarea Mântuitorului, zicând: ***"Şi au luat treizeci de arginţi, preţul Celui Nepreţuit, care s-au preţuit de Fiul lui Israil, şi i-au dat pe ei pe Ţarina olarului, precum mi-a spus mie Domnul"***, şi nu numai pentru vinderea, ci şi pentru toată petrecerea Mântuitorului pe Pământ, şi pentru toate minunile ce a făcut, şi patimile ce a răbdat, pe toate cu amănuntul le-au spus mai înainte, insuflaţi de Dumnezeu, proorocii.

Aţi auzit drept slăvitorilor creştini, în Sâmbăta trecută, despre Lazăr cel mort de patru zile şi înviat prin singura strigare a Mântuitorului: ***"Lazăre, vino afară!".*** Pentru care, prea slăvită minune, mulţime de noroade jidoveşti au crezut în Dânsul.

Aţi auzit şi despre intrarea cea minunată în Ierusalim, ce cinste şi cântare I-au dat noroadele şi mai vârtos pruncii jidoveşti, îndemnaţi fiind de Duhul cel Sfânt, din care pricină s-a cutremurat toată cetatea, zicând: "Cine este acesta?"

Unele ca acestea văzând (zice dumnezeiescul Matei), arhiereii şi cărturarii s-au mâniat, cu toate că ei şi mai înainte erau mânioşi şi crăpau de zavistie, de când i-a izgonit cu biciul de ştreang din Biserică şi mesele le-a răsturnat şi le-a împrăştiat banii lor, zicând: ***"Casa Mea, casă de rugăciune este, iar voi aţi făcut-o peşteră tâlharilor"***.

Asemenea şi de minunile cele multe şi peste fire ce s-au făcut de Domnul nostru Iisus Hristos, pe care ei singuri le auziseră şi le văzuseră; Nedumerindu-se ziceau: *"Vedeţi că nimic nu folosiţi, iată, lumea toată merge după Dânsul, şi vor veni alte neamuri şi vor strica Biserica şi Cetatea noastră şi locul acesta sfânt ni-l vor lua, şi noi vom rămâne robi şi de batjocură tuturor"*.

Unele ca acestea cugetând ei şi zicând, şi mai vârtos văzând că nici într-un chip nu pot ei a-şi împlini voile lor, fiindcă Mântuitorul înaintea tuturor îi înfrunta şi îi certa foarte pe arhierei şi pe cărturari, ca pe cei ce se abătuseră de la Legea moisească.

Deci din unele ca acestea şi din cele mai sus zise minuni, umplându-se de răutate înveninată şi nevindecată intru inimile lor, şi mai vârtos, că chiar acum venise vremea ca Răscumpărătorul nostru Domnul, să se dea în mâinile oamenilor păcătoşi să-L răstignească, au început a se sfătui şi a căuta vreme cu prilej ca numaidecât să-L omoare pe El, pentru ca să nu tragă la Dânsul toate noroadele, şi pentru ca să nu-i mai certe pe ei pentru faptele lor cele rele.

"O, neam jidovesc, blestemat şi îndărătnic, cum vă sfătuiţi cele deşarte! Unde trebuia ca voi să vă veseliţi şi să vă bucuraţi că s-a născut din neamul vostru un făcător de bine şi doctor ca acesta, făcător de minuni, care în neamul omenesc nu s-a mai dat niciodată ca să facă cineva aşa prea slăvite minuni, minuni ca acestea, adică: surzii să audă, muţii să grăiască, leproşii să se curăţească, bolile cele nevindecate şi de mulţi ani să se vindece, dracii din oameni să se izgonească şi morţii de pe paturi şi chiar din mormânt, ba încă de patru zile morţi şi împuţiţi, ca din somn să se scoale numai prin singur glasul Lui, cu adevărat neam neînţelegător şi fiii urâciunii sunteţi voi jidovilor".

Aţi auzit, iubiţilor fraţi, pentru ce s-au întărâtat neamurile şi noroadele evreieşti au

cugetat cele deşarte, şi pentru ce au stat de faţă împăraţi, arhierei, cărturari şi boieri? Aţi auzit pentru ce s-au sculat asupra Domnului şi asupra Unsului Lui? Să rupem dar, iubiţilor fraţi, legăturile lor şi să lepădăm de la noi jugul lor, pentru că Cel ce locuieşte în Ceruri va râde de dânşii, şi întru mânia Sa îi va tulbura pe ei.

Aşadar, ticăloşii jidovi adunându-se de multe ori la sfatul lor, ziceau: *"De nu Îl vom ucide noi pe acest Iisus, fiul Mariei, să ştiţi cu bună seamă că va pieri legea noastră şi acest loc sfânt, şi vom rămâne să fim defăimaţi de toate neamurile"*.

Deci s-au unit cu bătrânii şi cu cărturarii, şi cu arhiereii cei mai mari, care erau îndreptători ai anului aceluia, şi au zis: *"Mai bine este să moară Unul, decât să piară tot norodul"*. Iată, aceasta nu de la sine au zis-o, ci Arhiereu fiind al anului, a proorocit că Hristos avea să moară pentru norod, şi a zis: *"Să-L ucidem, dar nu în Biserică, nici între norod, căci vedem că sunt mulţi din cei ce cred într-Însul"*.

Deci s-au învoit între ei ca să dea arginţi mulţi ca să înşele pe vreunul din prieteni sau ucenic al Lui, ca să le arate unde s-ar afla El noaptea, într-un loc deosebit, şi prinzându-L să-L dea lui Pilat, prin mărturie mincinoasă, ca să-L răstignească pe Cruce, ca văzând noroadele, cele ce crezuseră într-Însul, că a murit cu o moarte de ocară ca aceea, se vor lepăda de Dânsul şi de învăţătura Lui, şi cu acest ticălos scop, gândeau ei, c-or să stingă cu totul pomenirea Mântuitorului şi a învăţăturii Lui, şi a prea slăvitelor minuni pe care porunceau norodului ca să nu le spună (minunile cele mari) nimănui, nevoind ei în tot chipul ca noroadele să creadă cum că El este înşelător, şi nu păzeşte Sâmbăta, şi că voieşte să strice Biserica lui Solomon ce au zidit-o în patruzeci şi şapte de ani, şi cum că numai cu Belzebut scoate dracii, şi alte multe minciuni de acest fel ziceau cei mai mari din cărturari, către norodul cel prostit.

Acestea văzând şi prea ticălosul diavol satana, şi socotind că este doar omul gol şi nu Dumnezeu şi Om, s-a bucurat foarte cu toate slugile lui şi a zis: *"Acum este vremea ca să izbândesc asupra Nazarineanului pentru toate nedreptăţile ce mi-a făcut mie, deci mă voi duce degrabă pe la prietenii şi apostolii Lui, ca să găsesc pe vreunul care să mă asculte, şi să fie robit cu iubirea banilor, şi aşa prin vreunul din apostolii Lui lesne l-aş da pe El în mâinile jidovilor"*.

Şi venind satana în ceata apostolilor şi văzându-i pe dânşii cu postul şi cu rugăciunea într-amaţi şi de lumea aceasta cu totul neglijându-se, ci numai Stăpânului Iisus Hristos slujindu-I, nu s-a putut atinge de unii ca aceia, dar mai pe urmă văzându-l pe Iuda Iscarioteanul, nu multă osteneală a pus, şi îndată l-a aflat pe el gata la toate, fiindu-i inima rănită după averi.

Deci, Iuda miercuri de dimineaţă, fără să ştie cineva din apostoli, s-a dus în Ierusalim, pentru că Mântuitorul se afla în Betania, după cum spune evanghelistul Matei: ***"Că după ce L-au întâmpinat noroadele cu stâlpări, şi după lauda cea din gura pruncilor, lăsând pe ei au ieşit afară din cetate la Betania şi s-au sălăşluit acolo".***

Aşadar, precum s-a zis, mergând Iuda în Ierusalim, a înţeles el că bătrânii şi arhiereii atunci erau adunaţi iar la sfat asupra Învăţătorului lor, şi luând Iuda întru sine obrăznicie, a început aşa a se învăţa pe sine: *"Să-L dau pe Acesta, şi voi câştiga bani"*.

Şi a mers degrabă unde era adunat sfatul jidovilor, şi bătu în uşă, iar ei au poruncit să-i deschidă, că-l văzuseră pe fereastră venind şi l-au cunoscut că este Iuda, ucenicul lui Hristos.

Şi intrând el la dânşii, i-au zis unii din cei mari: *"Ce trebuinţă ai la noi, prietene?"*

Iar el le-a răspuns fără nici o sfială: *"Eu am auzit că vă sfătuiţi pentru Nazarineanul, ca să-L prindeţi în mâinile voastre, şi nu puteţi din pricină că El umblă pe furiş din loc în loc. De este aşa precum eu am auzit şi am înţeles, apoi de-mi veţi da mie, şi eu Îl voi da pe El vouă, pentru că El la nici un om nu S-a încredinţat fără numai nouă, ucenicilor Lui, ba încă pe mine mă are cel mai aproape, că şi punga Sa mi-a încredinţat-o mie şi oriunde merge şi unde doarme, numai noi ştim, şi de veţi voi să facem tocmeală, că eu iscodind pe Dânsul cu amănuntul negreşit Îl voi da pe El în mâinile voastre"*.

Unele ca acestea auzind jidovii din ticăloasa gură a ucenicului, foarte s-au bucurat, şi îndată i-au dat lui loc ca să stea între dânşii, şi el puţin şezând au început a-i da pricină să se săvârşească tocmeala mai în grabă, grăbindu-se ca să se întoarcă mai în grabă, să nu fie întrebat de ceilalţi apostoli unde a fost, şi se grăbea căci acum satana prinsese inima lui.

Jidovii văzând şi cunoscând că cu osârdia ce arată nu se va scumpi la preţ, au zis unii cam în şagă: *"Îţi vom da treizeci de arginţi dacă Îl vei da pe El în mâinile noastre"*, măcar că el cugetă ca şi până la o tocitoare (un fel de măsură) de bani să-I dea, numai să-L vadă cum voiau ei, căci pentru mulţimea norodului nu cugetau doar să-L prindă.

Şi noaptea nu ştiau unde petrece, şi se hotărâseră ca să nu scape neomorât de Paştile acelea, în orice chip ar fi.

Iuda socotindu-se puţin întru sine şi temându-se ca nu cumva socotindu-se ei să mai scadă din preţul cel hotărât întâi, a zis lor: *"Eu de la voi nu poftesc mai mult, daţi-mi treizeci de arginţi numai, şi să nu cumva să mă amăgiţi, şi eu la aceasta foarte mă voi sili".*

Atunci ei au început toţi a-l încredinţa şi a-I zice: *"Fă tu după cum ai făgăduit nouă, şi noi îţi vom da încă mai mult şi totdeauna îţi vom fi cu dragoste şi prieteni, şi la orice nevoie a ta să vii la noi, şi te vom ajuta".*

Întru acest chip săvârşind ei tocmeala, le-a spus Iuda pentru toate degrabă, cum că are a face Paştile în casa lui Zevedeu, iar ei începură a-l ruga cu dinadinsul pentru ca mai înainte de Paşti să Îl dea lor.

El îndată s-a făgăduit că va face după cererea lor şi le-a zis: *"Voi să fiţi pregătiţi, să alegeţi ostaşi viteji, care noaptea cu îndrăzneală, şi fără nici o temere să-L prindă. Iar eu când voi socoti vreme cu prilej bun, degrabă voi alerga la voi şi vă voi da ştire, şi banii atuncea îmi veţi da, când voi vesti vouă, şi când ostaşii venind Îl voi da în mâinile lor".* Şi aşa au săvârşit tocmeala şi mâinile şi-au dat între dânşii pe preţul hotărât, treizeci de arginţi, şi alte făgăduinţe ce-i mai dăduseră lui.

Închizând casa unde s-a făcut sfatul, s-au împrăştiat toţi jidovii la casele lor, iar Iuda grabnic s-a întors la Învăţătorul său, socotind că Domnul nu ştie nimic de cele ce s-au săvârşit de Dânsul.

Însă Domnul le şi ştia toate, însă nu i-a zis nimic, nici nu l-a arătat către ceilalţi apostoli, vrând să fie pace între dânşii până ce se va săvârşi Cina cea de Taină.

Deci Domnul aflându-se cu toţii în casa lui Simon, tatăl lui Lazăr, şi al surorilor lui, Marta şi Maria, şi sosind vremea ca să facă cei mai de pe urmă paşi spre Sfintele şi Mântuitoarele Patimi pentru noi, nu voia a se depărta de la prea curata şi iubita Sa Maică, ci pe cât putea o mângâia, şi spunea acoperit pentru Sfintele Sale Patimi, cu cuvinte ca acestea: ***"Acum zice, Fiul Omului va fi vândut în mâinile oamenilor păcătoşi şi-L vor batjocori, şi-L vor bate, şi-L vor scuipa, şi-L vor omorî, dar a treia zi va învia".***

Atunci prea curata Fecioară, din cuvintele prea dulcelui său Fiu a cunoscut că a venit vremea Sfintelor Lui Patimi, ştiind acestea mai dinainte din Scripturile Sfinţilor prooroci, care adesea le citea, că se cade lui Hristos a pătimi şi a se da pe Sine pentru mântuirea multora, şi a veni la slava Sa.

Deci Preacurata, precum s-a zis, cunoscând şi mai vârtos văzând pe Fiul său foarte mâhnit, L-a întrebat zicând: ***"Fiul men prea dulce şi Dumnezeul meu, spune-mi mă rog, pentru ce Te văd eu aşa de mâhnit, că niciodată nu Te-am văzut aşa de întristat? Am auzit că vrei să te duci de la mine în Ierusalim, la jidovi, dar nu ştii, Fiul meu, de câte ori s-au adunat ei să Te omoare? Şi Tu iarăşi Te duci la dânşii şi vrei să faci Paştile acolo? Că eu am auzit că ai trimis doi apostoli ai Tăi să-Ţi gătească Paştile".***

Acestea zicând Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, şi apropiindu-se de Fiul ei, i-a zis în taină: ***"Fiul meu, am ceva să-ţi spun, însă nu aici între norod".***

Atunci Domnul S-a tras la un loc deosebit şi a zis: ***"Ce ai să-mi spui, iubită Maică a Mea?"***

Iar ea căzu la pământ plină de plângere şi de amare lacrimi, şi Domnul degrabă o sprijini şi o ridică, şi a zis către Dânsa: ***"Ah! Maica Mea, pentru ce ai făcut aceasta? Spune-mi, Maica Mea, ce ai, şi pentru ce atâta întristare te-a cuprins?"***

Atunci a răspuns Născătoarea de Dumnezeu şi a zis: ***"Ah, Fiul meu! nu ai poruncit Tu în lege a cinsti pe tatăl, şi pe maica ta şi întru toate a fi ascultători fii către părinţi?"***
Şi acestea zicând, iarăşi a căzut la prea curatele picioare ale Fiului său, cu lacrimi udându-le, şi Domnul ridicând-o, a zis: "***Ce este, Maica Mea, atâta tânguire? Ce faci şi Mie nu voieşti să-mi spui? Spune cu îndrăzneală Fiului tău orice cerere ai".***

Atunci Preacurata a zis: ***"Eu, Fiul meu prea dulce, Îţi voi spune numai ca o plecată roabă a Ta şi Maică, cu lacrimi Te rog să nu fiu neascultată de Tine, Fiul meu. Eu, Fiule, Îţi zic şi Te rog ca să nu mergi în Ierusalim, ci aici cu noi în Betania, împreună, să faci Paştile".***

Iar Domnul a zis către Dânsa: ***"Dar pentru ce, Maica Mea, să nu merg în Ierusalim"?***

Iar ea a zis: ***"Prea dulcele meu Fiu, mie acum mi-a spus Maria, sora lui Lazăr, cum că au venit nişte prieteni ai săi din Ierusalim şi i-au spus cum că cu bună seamă s-au sfătuit jidovii ca la această zi mare numaidecât să Te omoare pe Tine, că şi iscoade au trimis aici la Tine şi acolo ostaşi înarmaţi au gătit ca să Te prindă şi eu n-aş crede, dar văd că sufletul meu s-a mâhnit foarte întru mine, şi inima mea se taie, şi lacrimile, precum singur vezi, se varsă din ochii mei ca dintr-un izvor. Acestea, Fiul meu, socotesc, nu în zadar m-au împresurat; Pentru aceea Fiule Preadulce, renunţă mai bine de această cale şi nu mai merge la Ierusalim, că şi Tu singur ne înveţi ca să ne dăm în lături de oamenii cei răi dând locul mâniei".***

Aceste cuvinte auzindu-le Mântuitorul nostru a slobozit lacrimi şi a grăit către prea curata Sa Maică: ***"Fiindcă până acum nu venise vremea rânduită pentru patima Mea, pentru aceea de multe ori am scăpat din mâinile celor ce voiau să Mă prindă acoperindu-Mă cu Dumnezeirea Mea, precum când M-au suit în munte vrând să Mă arunce jos de acolo, ca să Mă piardă, Eu prin mijlocul lor am trecut, şi ei toţi au stat amorţiţi neputând a se apropia de Mine (a se atinge de Mine). Şi în alte rânduri sfătuindu-se ei să Mă omoare, nimic nu au putut să-Mi facă până acum, când a sosit ceasul cel mai înainte rânduit ca să-Mi dau sufletul Meu răscumpărare pentru tot neamul omenesc, şi să-l scot din tirania diavolului, că pentru aceasta M-a trimis Tatăl în lume izbăvire".***

Aceste cuvinte auzind prea nevinovata Fecioară, şi luând adevărata încredinţare acum, că avea să se înstrăineze de prea iubitul său Fiu, multă şi mare întristare şi plângere avea, a căzut la pământ ca o moartă, foarte lovindu-se, plângând şi zicând: ***"O, despărţire amară! O, lumina ochilor mei! Ce vrei să mă fac? Vai mie, cea străină şi sărmană, cum Fiul meu uitând milostivirea cea de Maică, singură acum mă lasă în lume!"***

Iară Domnul sprijinind-o cu mâinile Sale, foarte o mângâia cu cuvinte dulci, şi zicea către Dânsa: ***"Pentru ce, Maica Mea cea iubită, atât te sfărâmi cu întristare? Şi pe Mine Mă întristezi, şi zici că te las singură? Eu niciodată nu te voi lăsa singură, măcar de şi voi pătimi, însă toate de bună voie am a le răbda ca să fac ascultare Dumnezeului şi Părintelui Meu".***

Acestea făcându-se, degrab au prins de veste ***Sfintele femei***, care totdeauna erau pe lângă Născătoarea de Dumnezeu, şi alergând au apucat-o în mâinile lor din mâinile Domnului, şi au zis către Dânsa: ***"Vai nouă, Doamna noastră! ce ţi s-a întâmplat de atât ai plâns şi te vedem cu totul slăbită?"***

Iar Preacurata abia putând a grăi, a început a le spune, zicând: ***"Ah! iubitele mele, de aţi şti voi pentru ce plâng eu, aţi plânge şi voi ca mine, că iată, Fiul meu şi Dumnezeul meu se desparte de noi astăzi, şi merge la Ierusalim să se dea în mâinile jidovilor ca să-L omoare".***

Atunci au zis ***Marta şi Maria***: ***"Doamna noastră, Stăpână, nu te întrista aşa de mult, că această tulburare a jidovilor nu s-a întâmplat numai o dată, ci de multe ori şi nu au putut să facă nimic, şi acum noi suntem încredinţate că precum pe fratele nostru L-a sculat din morţi cu puterea Dumnezeirii Lui, au doar nu va putea şi acum să se apere pe Sine de tulburătorii jidovi?"***

Atunci răspunzând Născătoarea de Dumnezeu a zis: ***"Drept grăiesc, o, Marto! Puternic este ca niciodată să poată pune mâinile pe El jidovii, dar iată că acum, după cum Însuşi Fiul meu mi-a zis, că a sosit ceasul ca să se dea pe Sine la patimi şi la moarte, ca să slobozească neamul omenesc de tirania diavolului!"***

Aceste cuvinte cu încredinţare auzindu-le Sfintele femei de la Născătoarea de Dumnezeu, au început şi ele a boci cu mare plângere şi strigare, împreună cu prea curata Fecioară tânguindu-se pentru despărţirea cea cu durere de Domnul nostru.

Deci Domnul nostru văzând şi auzind plângerea cea mare şi tânguirea lor, s-a întristat foarte, şi a început a se pregăti de cale, fiindcă acum trecuse de amiaza zilei de joi, şi cale era a merge ca trei mile de loc de la Betania până la Ierusalim. Şi poruncind apostolilor să se gătească de cale, au chemat îndeosebi pe Marta şi pe Maria, surorile lui Lazăr şi pe Maria Magdalena, şi a început a le învăţa ca să aibă mare purtare de grijă pentru prea curata Sa Maică şi să nu se depărteze de la Dânsa nicidecum, ***"ci să o mângâiaţi pe cât veţi putea, şi dacă va trece vinerea, să veniţi împreună la Ierusalim toate, că trebuie să fiţi şi voi acolo".***

Şi înţelegând de la oarecine, cum că Iuda Iscarioteanul în ziua trecută a fost la Ierusalim, dar nu ştia că a fost pentru vânzarea Fiului său, şi chemându-l i-a zis lui: ***"Prietene Iudo, tu ieri ai fost la Ierusalim, oare aşa este cu bună seamă cum am auzit prin alţii, că jidovii sunt pregătiţi ca să-L ucidă pe Fiul meu? Trebuie să fi auzit tu una ca aceasta".***

Iar ticălosul Iuda a răspuns: *"Nu Doamnă, nimic rău nu am auzit de Dânsul, eu am şi prieteni din jidovi, chiar din cei din sfatul lor, şi aceia negreşit mi-ar fi spus mie şi cum nu ţi-aş fi spus eu ţie, Doamna noastră?"*

Atunci a zis Născătoarea de Dumnezeu către Iuda: ***"O! prietene Iudo, de ai prie-***

teni la sfatul jidovilor, foarte te rog să ai purtare de grijă pentru Fiul meu, şi de cumva vei simţi vreo tulburare, tu ca unul ce ai prieteni dintre dânşii, sileşte şi o potoleşte, sau măcar să vii degrabă şi să-mi dai de ştire, ca mergând, să mor şi eu lângă Fiul meu, aşa te rog prietene Iudo, să fii pânditor sănătăţii Lui, ca unul ce eşti mai de aproape precum singur cunoşti, că şi punga nu a încredinţat-o la nimeni altul în afară de tine, deci ţie ţi-L încredinţez".

Iar Iuda a zis: *"Nu Doamnă, nicidecum nu te mâhni, că foarte mare purtare de grijă şi silinţă voi avea eu pentru învăţătorul nostru".*

O! Preasfinţită Maica Mielului celui fără de răutate, cum ai încredinţat unui tâlhar comoara nepreţuită? Lupului pe Mieluşel, şi celui rău pe Cel bun şi iubitor de oameni.

O! ticăloase Iudo: nu-ţi ajunge că pe Fiul Maicii L-ai vândut la moarte, ci încă şi pe Maică o înşeli cu minciunile tale! Cu adevărat, cuvintele tale Iudo, s-au muiat mai mult decât untdelemnul, şi acelea din urmă s-au aflat săgeţi.

Aşadar voind Domnul să nu lase pe prea iubita Sa Maică nemângâiată, a chemat-o la un loc deosebit unde se aflau şi celelalte sfinte femei, şi cuprinzând-o cu mâinile, cu ochii plini de lacrimi a sărutat-o şi a zis către Dânsa: ***"O, prea curată şi prea iubita Mea Maică! Îţi mulţumesc foarte pentru dragostea ta cea mare şi pentru osteneala ce ai arătat-o intru anii Mei cei puţini;***

Mulţumesc ţie, Maica Mea cea iubită pentru ascultarea ta cea cinstită şi cu durere spre Mine, Fiul tău, că M-ai hrănit cu ţâţele tale cele sfinte, şi M-ai îmbrăcat, şi M-ai încălzit, şi întru toate ai avut mare purtare de grijă cât am fost cu tine pe pământ, ca o adevărată Maică a Mea, că pentru trupul şi pentru silinţa ta, şi ascultarea cea cu osârdie acum nu-ţi pot răsplăti, iar cu Dumnezeirea Mea cu adevărat îţi voi răsplăti; şi mai mult decât pe toate maicile te voi proslăvi.

Deci acum prea iubită Maica Mea, te dau pe tine în mâinile lui Dumnezeu şi Tatăl Meu, iar Eu merg de voie să pătimesc şi pe Cruce răstignindu-Mă să-Mi dau sufletul pentru mântuirea lumii, însă nu te întrista prea peste măsură, că a treia zi Mă voi scula, şi Mă vei vedea, şi mult te vei bucura".

Aceste cuvinte auzindu-le prea nevinovata Fecioară, a pornit spre tânguire şi amară plângere, smulgându-şi părul cel frumos, şi căzând la pământ zăcea ca o moartă. Degrabă Sfintele femei au început a o spăla cu apă rece, până şi-a mai venit în fire,

şi se nevoiau ele cât puteau a o mângâia, de-a pururea petrecând lângă Dânsa, după porunca ce o aveau de la Fiul ei.

Deci chemând Domnul pe Sfinţii apostoli întru acel ceas, au şi pornit la Ierusalim, şi venind au intrat în casa lui Zevedeu înaintea cetăţii, unde era gătită pentru Sfinţia Sa foişorul mai dinainte aşternut, şi toate gătite fripte şi pe masă puse, după obiceiul jidovilor, iar Iuda mai înainte de a ajunge Domnul la casa lui Zevedeu, s-a despărţit de apostoli, şi alergând în cetate unde erau jidovii adunaţi, le-a spus în scurt zicând: *"Iată, Nazarineanul a sosit acum în casa lui Zevedeu, precum v-am spus vouă de ieri"*, iar ei auzind foarte s-au bucurat, şi au voit ca să-l oprească pe Iuda că după ce va însera bine, să-i dea ostaşi care erau pregătiţi să meargă să-L prindă.

Dar Iuda a zis lor: *"Nu ştiţi voi nimic, nu ştiţi că El este Omul cu multe meşteşuguri, şi şezând eu aici până va însera, de unde ştim noi ce face El, şi în care loc se duce, dar voi fiţi gata şi staţi aici cu ostaşii, şi eu mă duc iarăşi la dânşii, şi dacă se va aşeza la masă cu ucenicii mai târziu, când voi socoti eu, îndată voi alerga la voi, şi luând ostaşi lesne Îl voi prinde"*.

Aşa, jidovii foarte împăcându-se cu sfatul lui Iuda, l-au şi îndemnat ca degrabă să meargă la Iisus, şi grăbindu-se s-a dus şi l-au întrebat pe el unii din apostoli unde a fost?

Iar el a zis că a încercat să cumpere oarece, ce ştia el că se potriveşte, ca să nu-l învinuiască.

Şi şezând Domnul au făcut Paştile după lege, precum zice dumnezeiescul Gură de Aur, întâi în picioare stând şi încinşi şi încălţaţi, ce încălţăminte rezemându-se în toiege, şi altele câte porunceşte legea făcând.

După aceea cele mai desăvârşite arătând ucenicilor, au aşezat şi Taina Paştilor noastre în foişor, noapte fiind, că zice: ***"Seara făcându-se, a şezut cu cei doisprezece apostoli"***, şi vezi că n-a fost acea pască a legii, pentru că cină şi şedere şi pâine a fost, iar acolo toate fripte pe foc şi nedospite.

Şi mai înainte de a începe cina s-a sculat de la cină şi şi-a pus hainele Sale jos, şi a turnat apă în spălătoare, El Însuşi făcându-le toate, încă împreună şi pe Iuda înfruntându-l, iar pe ceilalţi ucenici învăţându-i să nu caute să fie mai întâi. După spălare i-a învăţat zicând: ***"Cel ce vrea să fie mai mare, să fie mai mic decât toţi"***, Însuşi pe Sine punându-Se pildă. Şi mai întâi decât pe toţi pe Iuda a spălat

Hristos, care stătuse întâi mai curând şi mai fără de ruşine; iar cel mai de pe urmă venind Petru.

Iar acesta mai fierbinte fiind decât ceilalţi, nu lăsa, pe Domnul zicând: ***"Doamne, Tu vrei să-mi speli picioarele? Nu vei spăla picioarele mele în veac".***

Şi îndată a auzit de la Învăţător: ***"De nu te voi spăla pe tine, Petru, nu vei avea parte de Mine".***

Atunci Petru a răspuns zicând: ***"Doamne, nu numai picioarele, ci şi mâinile şi capul, numai să fiu părtaş cu Tine".***

Deci a zis Domnul: ***"Nu trebuie să te spăl, că sunteţi curaţi, dar nu toţi".***

Şi arătându-le Înălţare prea slăvită, prin smerenie şi-a luat iarăşi hainele Sale şi a şezut şi a zis: ***"Voi pe Mine Mă numiţi Domn şi Învăţătorul vostru, şi Eu v-am spălat picioarele voastre. Şi voi datori sunteţi a avea dragoste şi a spăla picioarele unul altuia. Că pildă am dat vouă, că precum Eu am făcut vouă, şi voi să faceţi, ca să cunoască toţi că ucenicii Mei sunteţi. Amin, amin zic vouă, nu este sluga mai mare decât stăpânul, nici solul decât cel care l-a trimis pe el. De ştiţi acestea, fericiţi veţi fi de le veţi face".***

Şi alte multe învăţături tainice i-a învăţat şi le-a dat lor în acel ceas. Şi mâncând ei a spus de vinderea Sa care urma să se săvârşească de Iuda: ***"Arătat vă spun vouă că Fiul Omului în această noapte va fi dat la moarte de unul dintre voi, şi Fiul Omului va merge precum este scris pentru Dânsul, dar vai omului prin care Fiul Omului se dă, mai bine ar fi fost pentru el să nu se fi născut omul acela".***

Tulburându-se ucenicii pentru cuvântul acela, au început a zice fiecare unul câte unul: ***"Au doară eu sunt Doamne?"*** Atunci a zis Iisus numai lui Ioan în taină: ***"Căruia Eu întinzând pâine îi voi da, acela este cel ce M-a vândut"*** (că de ar fi ştiut Petru cuvântul acesta, ca cel care era mai fierbinte şi mai râvnitor decât ceilalţi, ar fi ucis pe Iuda).

Şi luând Iisus pâine şi blagoslovind a frânt şi a dat ucenicilor zicând: ***"Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu"***, asemenea şi paharul zicând: ***"Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu al Legii celei noi. Acestea să faceţi întru pomenirea Mea".*** Şi vezi că "pâine" zice când o numeşte Trupul Său, iar nu azimă. Să se ruşineze deci cei care aduc azima drept jertfă. Iar după săvârşirea Dumnezeieştilor

taine, îndată a intrat satana în Iuda, că ispitindu-l pe el mai înainte, atunci s-a sălăşluit întru el cu totul, şi se scârbea foarte văzând că se face dovada la masă.

Deci sculându-se cu ucenicii Săi de la masă, s-a pornit a se pogorî în Getsimani şi pe cale venind a zis lor: ***"Voi toţi aveţi să vă smintiţi pentru Mine în noaptea aceasta, că scris este: "Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei".***

Iar Petru a zis: ***"Măcar şi toţi, dar eu nu mă voi lepăda de Tine".*** Şi era târziu, adică noapte adâncă, şi El a zis lui Petru: ***"Mai înainte până ce va cânta cocoşul de două ori te vei lepăda de Mine de trei ori"***, care a şi fost: ***"Că fiind Petru cuprins de mare frică, arătând Dumnezeu neputinţa firii omeneşti, şi pentru că încredinţase Lui lumea ca să cunoască Petru de la sine slăbiciunea firii, şi să fie milostiv spre cei păcătoşi".***

Şi ajungând la Getsimani nu a intrat în sat, ci s-a sălăşluit în oarecare grădină, ştiind că de acolo au să-L prindă. Atunci Iuda cunoscând bine cum că acolo are să rămână Domnul, a alergat îndărăt cât putea la adunarea jidovilor, dând de veste unde se află. Deci luând de la dânşii cei treizeci de arginţi şi ostaşii care erau pregătiţi cu felinare şi cu lumini, s-a pornit cu mare grăbire spre grădina de la Getsimani, dar Iuda încă pe cale fiind, le-a dat un semn zicând:

-*"Să luaţi seama foarte bine, nu cumva greşind să prindeţi pe vreunul din apostolic în loc de Hristos, ci să căutaţi la mine, pe care Îl voi cuprinde şi-L voi săruta, pe acela deodată să năvăliţi şi să-L prindeţi şi să-L loviţi bine cu câteva baltage, ca să-I mai lipsească puterea, şi să nu cumva să-L scăpaţi".*
Aşa Iuda învăţând pe ostaşi se apropia, iar Domnul se afla în grădina de acea parte de pârâul Cedrilor, atâta nevoindu-se întru rugăciune, că se făcuse sudoarea Lui ca picăturile de sânge ce pica pe pământ, şi zicea: ***"Întristat este sufletul Meu până la moarte"***; şi îngerul din cer I s-a arătat întărindu-L pe El, când şi apostolilor Le-a zis, găsindu-i a treia oară dormind: ***"Dormiţi de acum şi vă odihniţi, iată s-a apropiat ceasul, şi Fiul Omului se dă în mâinile păcătoşilor, sculaţi-vă să mergem, iată s-a apropiat cel ce M-a vândut!"***

Şi încă grăind El, iată Iuda, unul din cei doisprezece, a venit şi împreună cu el norod mult şi ostaşi cu săbiile goale, iar Domnul văzându-l de departe a ieşit afară din grădină intru întâmpinarea lor, şi le-a zis: ***"Pe cine căutaţi?"***

Iar ei au răspuns: *"Pe Iisus Nazarineanu"*.

Şi El a zis: ***"Eu sunt!"***; şi îndată auzind ei acest cuvânt, au căzut toţi pe spate ameţiţi, şi felinarele li s-au stins. După aceasta venindu-şi în fire, iar au aprins felinarele şi au intrat în grădină. Iar Domnul şi-n al doilea rând le-a zis: ***"Pe cine căutaţi?"*** Ca şi întâia dată iarăşi au căzut la pământ (cu feţele în sus).

După aceea iarăşi îndreptându-se, s-au sculat şi a zis Iuda către ostaşi: *"Eu mă mir de voi că sunteţi aşa de fricoşi şi becisnici, atâta de mulţi fiind, voi nu puteţi să prindeţi un om".*

Atunci au zis ostaşii către dânsul: *"Dar tu pentru ce cazi pe spate ca şi noi? Noi ştim că tu ne eşti povăţuitor şi ne-ai zis că tu întâi Îl vei cuprinde şi-L vei săruta, şi acum vedem că nici tu nu te poţi apropia".*

Şi iarăşi a zis Iuda: *"Ce trebuie sărutare, nu vedeţi că El singur aici înaintea voastră este, dar voi sunteţi cu totul neputincioşi".*

Şi aceasta a făcut Domnul, ca să arate să cunoaştem noi, că nu când au vrut ei, ci când a voit El s-a dat a se prinde.

Deci vrând să se dea în mâinile lor, iar s-a înfăţişat înaintea lor a treia oară şi a zis: ***"Bine Iuda, prietene, pentru ce ai venit? Iată vremea este bună, fă ce voieşti".***

Atunci Iuda apropiindu-se îndată L-a cuprins şi L-a sărutat, iar ostaşii văzând că S-a lăsat de L-a cuprins Iuda, îndată sărind cu toţii L-au prins pe El, iar Petru scoţând sabia a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă.

Atunci a zis Iisus lui: ***Întoarce sabia ta în locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor muri, sau ţi se pare că nu aş putea Eu singur să Mă apăr".***

Şi a zis lui Malhus să pună urechea sa la loc şi îndată s-a vindecat.

Atunci apucându-L ostaşii, cu nemilostivire au început a-L bate cu săbiile şi cu ciomegile şi fiecare cu ce avea în mâini, şi legându-I mâinile la spate, I-au pus la grumaz un ştreang şi-L trăgeau la deal cu grăbire, cu mare batjocură şi cu strigări mari şi fără de orânduială, cât să suie la văzduh glasurile lor, încât toată cetatea s-a speriat şi toţi s-au deşteptat din somn, şi trăgându-L aşa cu mare batjocură, au ajuns la curtea lui Anna arhiereul, care era îndreptător jidovilor, unde era adunată toată mulţimea aşteptând cu mare bucurie aducerea Domnului nostru Iisus Hristos, cea cu necinste.

Atunci Sfinţii apostoli, de frică, toţi s-au ascuns pe unde puteau, numai Sfinţii Ioan şi Petru mergeau după Iisus, şi fiind Ioan cunoscut arhiereului, a intrat împreună cu Iisus în casa adunării, iar Petru şedea afară cu slugile, ca să vadă sfârşitul, unde şi lepădările de Hristos a făcut.

După aceea mai apropiindu-se Petru de uşa casei unde era Domnul cu mâinile legate, a căutat Domnul spre Petru, şi cu acea căutătură a Domnului îndată şi-a cunoscut Petru greşeala, atunci şi cocoşul a doua oară a cântat; şi ieşind el din curte s-a ascuns într-o peşteră plângând cu amar, şi nu a ieşit din acea peşteră până în ceasul acela când a înviat Hristos din morţi.

Iar Domnul a stat legat în curtea lui Anna şi mulţimea ostaşilor celor peste o mie nu înceta bătându-L cumplit şi înoindu-I feluri de dureri, până ce jidovii începură a trimite cu batjocură cu mâinile legate şi cu bătăi de la unul la altul, adică: Anna L-a trimis la Caiafa, apoi Caiafa iarăşi L-a trimis la Anna, după aceea L-a trimis la Pilat; apoi Pilat la întâia cercetare ce a făcut a cunoscut că nici o vină nu are şi L-a trimis la Irod, fiindcă se întâmplase să fie şi Irod în Ierusalim în acele zile. Şi Irod la întrebările ce i-a pus, negăsind nici un răspuns pe care el îl aştepta ca şi vreo minune să vadă de la Domnul, deşi batjocorindu-L şi el de ajuns, L-a trimis iarăşi la Anna.

În aceeaşi umblare de la unii la alţii, a suferit Domnul foarte grele munci: lovituri, scuipări, palme, pumni, bice şi tot felul de răni care de oameni nu s-ar fi putut şti, nicidecum mulţimii muncilor, dacă nu prin îngeri nu s-ar fi arătat celui dintre sfinţi, părintelui nostru Dimitrie, mitropolitul Rostovului.

Deci Anna arhiereul iarăşi L-a întrebat cu tot dinadinsul de ucenicii şi de învăţătura Lui, atunci Domnul i-a răspuns: ***"Eu totdeauna am învăţat în Sinagogă şi în Biserică unde toţi iudeii se adună şi întru ascuns nu am grăit nimic ce Mă întrebi. Întreabă pe cei ce au auzit ce am grăit lor".***

Aceasta zicând Iisus, una din slugile ce sta înainte, anume Malhus cel vindecat la ureche de Domnul, aşa de tare L-a lovit peste gură cu înarmată mână de fier, încât s-a auzit în toată curtea, şi dinţii din gură I se strămutară, şi îndată Domnul a căzut la pământ şi s-au închipuit toate degetele acelei înveninate mâini pe faţa Domnului, şi mult sânge din gură şi din nas I-a curs.

Atunci a zis Domnul: ***"De am grăit rău, mărturisesc de rău, iar de am grăit bine, de ce mă baţi?"***

Iar el îndată a răspuns zicând: *"Dar pentru ce aşa răspunzi arhiereului?"* În afară de acea palmă de fier a mai primit încă o sută două lovituri cu palmele peste sfântul Lui obraz.

Deci când era Vineri în faptul zilei L-a trimis Anna legat iarăşi la Pilat, dregător roman, unde s-a adunat toată mulţimea jidovilor, şi toţi cei mai mari, cu feluri de mărturii mincinoase, silindu-se mai degrabă să-L dea morţii, fiindcă trecuse vremea să mănânce ei Paştile, că în noaptea aceea li se cădea lor să mănânce Paştile. Dar pentru uciderea lui Hristos le-a mutat, precum spune şi Sfântul Ioan Gură de Aur.

Acolo însă, la Pilat aflându-se Domnul, multe întrebări I s-au făcut, şi într-o temniţă la puţin ceas L-a vârât în butuci de piatră, până s-au adunat mărturiile cele mincinoase. Tot acolo a fost legat aşa tare la stâlpul de piatră cu spatele, încât a despicat dumnezeiescul Lui piept.

Tot la acel stâlp atâta a fost strujit cu mărăcini clenciuroşi şi înghimpoşi, încât când L-a dezlegat de la stâlp a căzut pe pământ, neputând să stea pe picioare nicidecum, ci se tăvălea în sânge sub stâlpi, şi chiar în ceasul acela ar fi urmat nevoie să moară, dacă nu Dumnezeirea ar fi sprijinit pe omenire, ca după toate înfricoşatele munci, pe Cruce să-Şi dea Preasfântul Său suflet.
Deci Pilat după toate cruntele bătăi ce I-au rânduit (nu numai doar că ar potoli mânia cea sălbatică a jidovilor), voia să-L sloboadă, văzând că nu are într-Însul vină, aducându-Şi încă aminte şi de obiceiul pe care îl au ca să sloboade la tot praznicul câte un vinovat, socotind că-L vor ierta pe El, măcar pentru hatârul şi cinstea praznicului.

Şi ei mai cumplit întărâtându-se strigau: *"Nu pe acesta, nu, ci pe Baraba! De vei slobozi tu pe acesta nu eşti prieten Cezarului. Noi asupra ta vom da pâră la împăratul, că noi L-am adus la tine, ca pe cel vrednic de moarte, şi tu voieşti a-L slobozi? Noi de acum cu tine ne vom judeca la împăratul Cezarul, că pe El, împotrivnic, tu voieşti a-L acoperi, de nu ar fi fost Acesta tulburător sfatului nostru. Şi arhiereii nu L-ar fi dat ţie prin mărturii dovedite că este dator să moară"*.

De aceste atitudini Pilat se temu foarte, şi măcar că-L ştia pe Dânsul cu totul nevinovat, însă spălându-Şi mâinile şi împreună cu spălarea mâinilor, spălându-şi şi inima de toată milostivirea a zis: *"Nevinovat sunt de sângele Dreptului Acestuia, voi veţi vedea"*.

Atuncea au zis toţi strigând: *"Sângele Lui asupra noastră, şi asupra feciorilor noştri"*; şi îndată Pilat făcând pe voia lor, a slobozit pe Baraba tâlharul, iar asupra lui Iisus a slobozit hotărârea morţii Lui întru acest chip: *"Eu, Pilat din Pont, stăpânitor pe împărăţia romanilor în divanul cel mare al domniei mele, judec şi hotărăsc şi osândesc pe Cruce pe Iisus ce se cheamă de norod Hristos Nazarineanul, Om răzvrătitor împotriva legii lui Moise, şi a mare încuviinţat împărat al romanilor, Tiberiu Cezarul, numindu-se pe Sine Fiul lui Dumnezeu şi Împărat al lui Israel, ameninţând cu stricarea Ierusalimului şi Sfintei Biserici, nevrând să ştie de frica Cezarului, având încă îndrăzneala a intra cu mulţime de norod în oraşul Ierusalimului şi în Sfânta Biserică, ca un Împărat biruitor, cu ramuri de finic".*

"De aceea orânduim pe întâiul sutaşul nostru Corneliu să-L treacă pe El în public prin oraşul Ierusalim, legat, biciuit şi îmbrăcat în Porfiră, încununat cu o cunună de spini, ducându-Şi Însuşi Crucea Sa pe umeri, ca să fie pildă tuturor făcătorilor de rele".

"Către acestea poruncim să-L treacă dimpreună cu doi tâlhari ucigaşi, şi să-L scoată prin poarta ce se zice Antonina, şi să-L ducă tot prin public la Muntele făcătorilor de rele, numit Golgota, şi acolo să-L răstignească pe Cruce, pironit cu piroane de fier, după obiceiul osândiţilor, în obşteasca privire a tuturor, şi poruncim: ca nimeni, de orice treaptă sau numire va fi, să nu îndrăznească a opri această hotărâre de mine dată, povăţuită şi săvârşită cu toată buna cuviinţă spre osânda abaterii Acestui evreu, fiind pe temeiul legiuirilor şi a pravilelor împărăţiei romanilor. Către acestea va pune deasupra Crucii şi scrisoarea aceasta a vinovăţiei Lui în trei limbi: elineşte, romaniceşte şi evreieşte, adică: "Iisus Nazarineanul Împăratul Iudeilor..."

În anul de la zidirea lumii 5504, martie în 23, deci după ce a săvârşit Pilat hotărârea morţii lui Iisus şi L-a dat ostaşilor ca să-L răstignească, le-a zis şi aceasta: *"Iată, vi-L dau ca să-L munciţi cum ştiţi, numai aceasta să ştiţi, că El este dator ca pe Cruce să moară, iar nu în alt loc, căci apoi veţi fi foarte rău pedepsiţi".*

Cu aceasta a mai îmblânzit cruzimea ostaşilor; că de nu le-ar fi zis aceasta, nici nu ar fi mai prins ei pe Simon Chirineul ca să ducă Crucea cea foarte grea; ci ar fi bătut pe Domnul până la moarte, când nu mai putea să-Şi ducă Crucea, slăbit fiind cu totul şi însângerat de multele şi cumplitele bătăi.

Iar pentru toată mulţimea Sfintelor Lui Patimi să se scrie, că numai suspinuri umilite din inimă, mai înainte de moarte pe Cruce, a slobozit de 109 ori; asemenea picături de lacrimi în toată vremea pătimirii Sale a vărsat din ochi 67200, iar

picături sângerate din ochi şi din tot trupul au fost de 11 ori câte 108 mii şi 225, care fac 1188225, adică un milion una sută optzeci şi opt de mii două sute douăzeci şi cinci.

De părul capului şi de barbă, tras şi târât a fost de 78 de ori, poticnindu-se şi căzând la pământ, începând de la grădina unde L-au prins, până la Anna arhiereul, de 7 ori.

Când Îl împingeau până la poticnire, I s-au dat lovituri la picioare şi la fluiere 173; ridicat fiind de la pământ de păr şi de funia ce I-a fost în grumazii Lui, de 23 ori.

Tifle peste obraz şi peste gură, şi între ochi, a primit 28.

Peste grumazi s-a lovit de 25 ori.

Peste cap şi peste piept a primit lovituri 28.

De stâlpi a fost izbit o dată de moarte.

De pământ iarăşi, a fost trântit de 3 ori.

La stâlp a fost bătut cu toiege de spini clenciuroşi, cu biciuri noduroase rău înveninate şi cu lanţuri de fier, în muchii.

A primit lovituri 6666; iar deosebite răni au fost 5000, şi încă peste acelea I s-au mai adăugat altele mai cumplite, încât de multe ori după fire ar fi urmat să moară precum s-a mai zis, dar cu Dumnezeirea să întărească omenirea, ca după aceea prea multe şi grele pătimiri pe Cruce să aibă.

Deosebite răni şi vânătăi au fost pe Trupul Domnului 1199, pe cap au fost împunsături de cumplită cunună de spini 1000, fiindcă cununa s-a pus şi s-a luat de pe cap de peste 50 de ori.

Lovit a fost peste cap şi peste cununa de spini, cu trestia şi cu toiegile din toată puterea, de 40 de ori, dintru care lovituri au trecut ghimpii unii mai adânc decât alţii în capul Domnului, 5 până la creieri. Şi după învierea Domnului au rămas în cap trei ghimpi.

Scuipări în Sfânta faţă a primit 100, tras fiind încoace şi încolo cu batjocură de nas de 20 ori, de urechi aşişjderea a fost scuturat de 30 de ori. A mai căzut foarte rău

când îşi ducea Crucea la deal la Golgota, de 5 ori şi a primit lovituri de moarte de 19 ori, când şi luându-I Crucea de deasupra Lui, a silit pe Simon Chirineanul să o ducă.

Acestea aşa săvârşindu-se, prea curata Fecioară Născătoare de Dumnezeu Maria nimic nu ştia de înfricoşatele munci ale Fiului său, fiindcă ea se afla în Betania în casa lui Lazăr împreună cu surorile lui şi cu alte femei care neîncetat o mângâiau, şi o păzeau de aproape cum le poruncise Domnul, şi măcar că nu ştia nimic de Fiul ei Cel iubit, însă de plângere nu înceta nicidecum, cunoscând cu duhul că Fiul ei pătimeşte.

Iar vineri de dimineaţă au venit oarecare prieteni ai Martei şi ai Mariei din Ierusalim la Betania, şi le-au spus în taină toate cu mare jale, pentru cumplitele patimi ale Mântuitorului şi cum că L-au osândit ostaşii ca să-L răstignească pe Cruce; iar prea curata Fecioară înţelegând din casă de unde se afla singură întru mâhnire, pentru venirea lor de la Ierusalim, începu a-i întreba cu tot dinadinsul cu mare durere zicând: ***"O! prieteni iubiţi, spuneţi-mi adevărul, vă rog, ce s-a întâmplat cu Fiul meu, şi cum se află?"***

Iar ei după cum erau învăţaţi de Marta, vrând să tăinuiască, au zis: *"Nimic, Doamnă, rău nu am auzit de Dânsul".* Acestea ei zicând şi ştiind ce s-a făcut Lui, îndată au început a plânge mai întâi, şi aşa nevoindu-se ei au arătat adevărul.

Atunci Preacurata cunoscând adevărul, îndată cunoscând că Fiul ei pătimeşte cumplit, şi cu mare plângere sărind, a început a alerga pe drumul Ierusalimului, şi degrabă şi celelalte Sfinte femei au început a alerga în urma ei temându-se să nu o ucidă întristarea cea multă, şi ajungând ele cu grăbire la Ierusalim, au mers drept la curtea lui Pilat, şi n-au apucat pe Domnul aici, căci Îl pornise la deal pe uliţă, la Golgota.

Iar ele mai cu grăbire mergeau ca să-L afle, şi apucând pe alt drum au ajuns întâi ele la Golgota şi neaflându-L acolo, s-au întors degrabă la vale pe alt drum; şi iată că L-au întâmpinat, tocmai când căzuse sub Cruce, şi ostaşii Îl băteau cumplit şi Îl trăgeau cu funia ce o avea de grumaz; şi nu se putea scula de greutatea Crucii, fiindcă slăbise acum foarte, şi era aproape de moarte, tăvălindu-Se în sânge, şi nemaiputând din acel loc să ducă Crucea, au dat-o lui Simon Chirineanul.

În această jalnică stare aflând prea nevinovata Maică pe Fiul ei Cel iubit, sub Cruce cu totul istovit de bătăi, încruntat peste tot în sânge încât urmele pe care venise, şi locurile pe care căzuse cu Crucea, erau toate înroşite cu scumpul Sânge.

Cine poate să spună cu amănuntul lovirile în piept ale Născătoarei de Dumnezeu? Lacrimile cele amare, smulgerea nevinovatului şi frumosului păr din cap, ruperea obrazului cu unghiile, încât de n-ar fi fost celelalte Sfinte femei, cu totul s-ar fi ucis.

Şi ce era mai rău, că nici nu o lăsau ticăloşii ostaşi ca să se apropie la Fiul său, ci numai în urmă mergând şi tânguindu-se, unele ca acestea zicea: ***"Ah! Preaiubite Fiul meu! nu ai voit să mă asculţi pe mine, Maica Ta, ca să rămâi în Betania, ci ai venit la Ierusalim ca să faci Paştile; iată ce-Ţi răsplătesc cei care s-au îndestulat la facerile Tale de bine! Vai mie, Fiul meu! Vai mie, Fiul meu! căci ai făcut aceasta!***

Ah! ce rău ai făcut jidovilor pentru care acestea Ţi-au răsplătit? Vai mie, Fiul meu! Mângâierea mea şi Inima mea cea prea dulce!

Ah! Fiul meu Preaiubit, cum văd urmele Tale pline de sânge, şi nu mă pot apropia ca să Te şterg pe faţă! Vai mie, Fiul meu şi Dumnezeul meu! Trimite mai întâi la mine moartea, căci nu pot suferi să văd acestea care nu nădăjduiam".
Cu aceste cuvinte şi cu alte asemenea petrecea prea curata Fecioară pe Fiul său împreună cu celelalte femei, până ce au ajuns în deal la Golgota, şi ajungând la locul cel de osândă îndată ostaşii L-au dezbrăcat de haine, şi L-au lăsat cu tot Sfântul Trup gol spre mai multă batjocură, după aceea L-au întins jos pe Cruce şi L-au ţintuit, întâi la amândouă mâinile, apoi picioarele unul lângă altul.

Şi atâta L-au întins pe uscatul lemn al Crucii, încât după proorocie, puteai număra oasele Lui, şi îndată după ce L-au pironit au legat Crucea cu funii, apoi cu multe strigări şi ocărî ridicându-o au înfipt-o în piatră, în gaura cea făcută înadins pentru aceasta.

Acestea privindu-le Născătoarea de Dumnezeu s-a pătruns la cele dinlăuntru şi zăcând la pământ a leşinat, şi a stat mult aşa nemişcată în mâinile Sfintelor femei care nici ele nu se pricepeau la cine vor căuta mai întâi, pe Domnul pe care L-au văzut răstignit, şi tot Trupul Lui scăldat în Sângele care curgea din rănile mâinilor şi picioarelor sau pe Maica Lui ce acum leşinase. Şi mai vârtos femeile fiind şi ele slabe de fire, întru acel ceas Sfântul Ioan a fost de mare trebuinţă, ca unul ce la toate a fost de faţă.

După ce au răstignit pe Domnul, au răstignit împreună şi pe acei doi tâlhari, însă nu cu piroane, ci cu funii au legat mâinile şi picioarele lor, după cum erau învăţaţi de

cei fără de lege, că numai pe Hristos să-L răstignească cu piroane, pentru zavistia şi urâciunea cea mare ce aveau asupra Lui; apoi după ce au răstignit şi pe tâlhari au aruncat sorţi pentru cămaşa Domnului şi hainele le-au împărţit lor. Şi s-au întors ostaşii la ale lor, rămânând numai unul pentru pază.

După plecarea ostaşilor, prea curata Fecioară a putut să se apropie de sulcele său Fiu, şi a acoperit prea cinstitele Sale coapse cu marama capului său, socotind de mare mângâiere că este slobodă a-şi plânge pe Fiul ei cum voieşte totdeauna, cu celelalte femei şi cu Sfântul Ioan.

Deci aşa aflându-se Domnul spânzurat pe Cruce, adunarea cea ticăloasă ce era acolo, L-a mai scuipat peste tot trupul gol de 73 de ori, când a primit feluri de ocărî şi luări în râs, şi adăpare cu oţet şi cu fiere, şi hule de la tâlharul cel necredincios, precum ne arată şi Sfinţii evanghelişti despre acestea mai cu de-amănuntul.

Stând Născătoarea de Dumnezeu lângă Crucea Fiului său şi ştergându-L de sânge, Îi spăla picioarele Lui cu lacrimi şi le săruta şi mult Îl ruga ca să-i zică ei cel mai de pe urmă cuvânt, şi să nu o lase cu totul nemângâiată.
Şi zicea: ***"Ah, Fiul meu ce rău ai văzut Tu la mine, că iată cu tâlharul vorbeşti şi Raiul îi făgăduieşti, iar cu mine nu vorbeşti nici un cuvânt, dar întru a cui casă mă laşi Fiul meu, şi pe cine mângâiere voi avea în locul Tău? Vai mie, Fiul meu, nu mă trece tăcând, că iată, sunt aproape de moarte, şi pentru ce nu porunceşti morţii să mă ia pe mine mai înainte, că ce mai sunt eu fără de Tine?! Vai mie, Fiul meu, cum Ţi s-a închis milostivirea cea spre mine, Maica Ta."***

Atunci Domnul a zis către Ioan care sta sub Cruce plângând: „ Ioane, iubitul Meu! Iată Maica Mea să-ţi fie ţie maică şi să o păzeşti ca pe lumina ochilor tăi".

Şi a zis către Maica Sa: "Încetează o, Maica Mea, de atâta tânguire, că mai multă durere îmi pricinuiesc lacrimile şi durerile tale, decât piroanele ce Mi-au străbătut mâinile şi picioarele Mele. Iată pe Ioan să-l ai fiu în locul Meu."

Aceste cuvinte auzindu-le Fecioara Născătoare de Dumnezeu, a luat puţină mângâiere, şi Îi mulţumea tare că nici în grelele Sale munci nu a trecut-o cu vederea.

Apropiindu-se ceasul al nouălea, după ce L-au adăpat cu oţet şi cu fiere de multe ori, cu strigare mare plecându-şi capul şi-a dat duhul când şi înfricoşate semne s-au făcut în cer şi pe pământ adică, întunecarea soarelui, ruperea catapetesmei, cutremurul pământului, despicarea pietrelor şi altele ce ne arată şi evangheliştii mai lămurit.

După aceea la puţin timp au venit ostaşii trimişi de sfatul jidovesc, ca osândiţilor să le zdrobească fluierele picioarelor cu ciomegile, ca mai curând să moară şi să-i ridice de pe cruce ca să nu rămână până a doua zi, pentru că era Sâmbătă.

Deci venind ostaşii zdrobiră mai întâi fluierele tâlharilor, apoi venind la Hristos şi văzând că murise deja, nu I-au zdrobit fluierele, ci unul din ostaşi, care se afla cu suliţa în mână s-a repezit la Sfânta Coastă cea dreaptă de unde îndată a ieşit sânge şi apă.

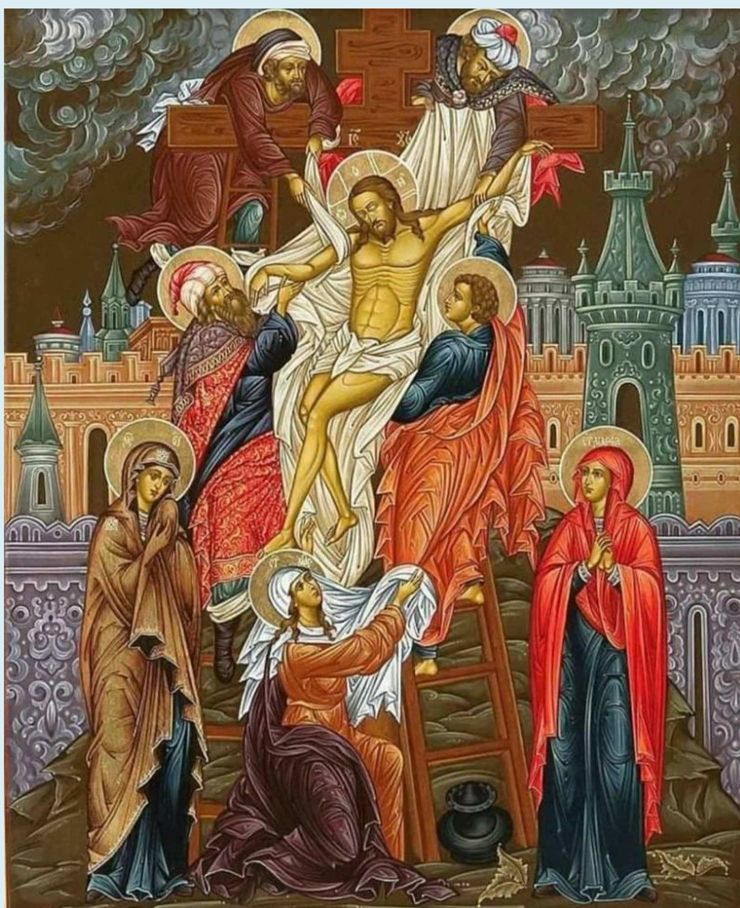
Acestea văzând Ioan, a mărturisit că adevărată este mărturisirea lui, că acestea au fost toate şi ce a văzut a scris.

Tot în acea vreme şi Nicodim a strigat: ***"Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta"***, şi crezând, nu s-a mai întors la sfatul jidovilor, şi a rămas drept credincios până la sfârşit.

Aceasta aşa săvârşindu-se mai presus de fire, căci cu adevărat spaimă era a vedea pe Făcătorul cerului şi al pământului spânzurat pe Cruce atâtea ceasuri!

Către seară fiind, a venit un bărbat din Arimateea, anume Iosif, cu bun chip şi boier fiind a îndrăznit şi a intrat la Pilat, şi a zis: *"Pilate, o mică cerere am către stăpânirea ta: dă-mi Trupul străinului acestuia Nazarinean care este pironit pe Cruce. Nu-ţi cer un lucru mare, ci un Trup mort, ci deşi tu necunoscându-L L-ai osândit mai cu asprime decât pe tâlhari, însă eu Îl cunosc cine este El, şi pentru ce a pătimit, iată acum s-au potolit toate tulburările şi strigătele jidovilor, nu te vatămă pe tine cu nimic dacă mi-L vei dărui mie să-L îngrop după lege. Şi s-a mirat Pilat că a murit aşa curând, om tânăr fiind, şi înţelegând că a murit, umilindu-se şi de cuvintele lui Iosif, a rămas intru mare mâhnire şi lui Iosif i-a poruncit ca fără nici o temere să-L coboare de pe Cruce şi să-L dea obişnuitei îngropări.*

Deci Iosif (dobândind) primind acest mare dar, adică slobodă voie de la Pilat pentru îngroparea Domnului, fără zăbavă s-a dus să-L coboare de pe Cruce, unde îndată a venit şi Nicodim cu smirnă şi cu amestecături de aloe, care erau mai înainte pregătite.

Şi aşa Iosif şi cu Nicodim şi cu Sfântul Ioan cu multe lacrimi, mai întâi închinându-se, L-au dezlegat de pe Cruce. Mai întâi a dezlegat Sfântul palmele care erau foarte rău spintecate şi rănite, pentru că toată greutatea trupului a spânzurat numai întru acele două mâini şi piroane ale palmelor, din care nevoie era a se spinteca dumnezeieştile palme.

Asemenea a dezlegat şi prea curatele picioare şi L-a coborât de pe Cruce. Deci acestea aşa făcându-se, cine poate să povestească sau să spună amarele lacrimi şi tânguiri ale Născătoarei de Dumnezeu şi a celor împreună cu Dânsa.

Văzând înfricoşatele răni şi pe Fiul său mort, fără suflare, purtându-L pe mâinile lor, Îi spăla rănile cu lacrimi şi adesea le săruta cu mângâietoare şi jalnice cuvinte intru atâta încât pleca spre plângere şi pe cele neînsufleţite stihii.

Ar fi voit prea curata Fecioară, măcar puţin timp a petrece pe Fiul său cu lacrimi şi cu cuvinte cuviincioase ca unei Maice, dar nu i-a fost cu putinţă, fiind acum noapte, şi porunca era ca toţi să se liniştească pentru ziua Paştilor, şi aşa degrabă spălându-I Sfântul Trup cu aloe şi înfăşurându-L cu pânză subţire, precum aveau obicei jidovii a face, iar Iosif de spaimă cuprins fiind, cu frică slujea la îngroparea

Domnului Hristos şi cu lacrimi grăia unele ca acestea: *"Vai mie, Preadulcele meu Iisus, cum mă voi atinge de Trupul Tău cel nestricăcios, sau cu ce pânză Te voi înfăşura? Sau cu ce mâini Te voi pune în groapă? Sau ce cântări voi cânta* la îngro*parea Ta? Ştiu şi pricep ce minunate cuvinte ar trebui să se cânte Dumnezeirii Tale, pe care mintea noastră nu le cuprinde, însă împreună cu Nicodim vom cânta aşa:* ***"Fiule, Unul Născut, Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, Acela ce eşti fără de moarte, care ai venit pentru mântuirea noastră a Te întrupa din Sfânta de Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioară Maria, neschimbat Te-ai făcut Om, răstignindu-Te-ai Dumnezeule, şi cu moartea pe moarte ai călcat, Unul fiind din Sfânta Treime, împreună proslăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, miluieşte-ne pe noi".***

Şi aşa L-au pus într-o groapă a lui Iosif în grădina sa, care era săpată în stâncă, unde nimeni mai înainte nu zăcuse, ca înviind Hristos să nu socotească că a fi învierea altcuiva.

Iar amestecarea de aloe şi de smirnă a fost lipicioasă, că dacă vor vedea pânza şi marama capului rămasă în groapă, ca să nu li se pară că L-au furat, că în ce chip nefiind slobozenie, ci mai vârtos ostaşi erau puşi pentru paza mormântului, ar fi putut cineva să-L fure, sau să rupă acele ce erau lipite de Trup? Deci cu unele ca aceste cuvinte şi tânguiri, a fost îngropat Trupul Domnului nostru Iisus Hristos de Sfinţii bărbaţi Iosif cel cu bun chip, şi de Nicodim, şi de Ioan cuvântătorul de Dumnezeu, împreună şi cu prea curata Fecioară Maica Sa, şi de Sfintele femei mironosiţe, iar altul vreunul din ucenici n-a fost, fiind toţi risipiţi şi ascunşi de frică, şi punând pe uşa gropii o piatră foarte mare, s-au dus de acolo şi s-au odihnit după poruncă.

A pătimit Izbăvitorul nostru cu tot sufletul Său şi cu tot Trupul Său, izbăvind pe om din moartea cea sufletească şi trupească; cu sufletul a pătimit: scârbă, tânguire şi temere de moarte.

Peste toate puterile sufleteşti, adică peste minte, peste înţelegere şi peste voie. Iar cu Trupul gol a pătimit bătăi, răni şi dureri peste toate mădularele şi simţirile trupeşti. Peste cap îmboldiri, pe mâini şi pe picioare pironire, pe coastă şi pe inimă împungere, peste obraz şi tâmple lovituri şi scuipături.

La pipăirea a tot Trupului bătut, la gustare adăpare cu oţet şi cu fiere. Spre mirosire întru puturoasă închisoare, şi spre Golgota de către trupuri răbdarea putorilor, la auzire ocărî şi huiduiri, la vedere acoperirea ochilor, şi vărsarea lacrimilor, a celor ce stăteau şi plângeau sub Crucea Lui, şi la privirea dezgolirii Tru-

pului Său, când prea cinstita Maica Sa I-a acoperit coapsele cu marama capului său.

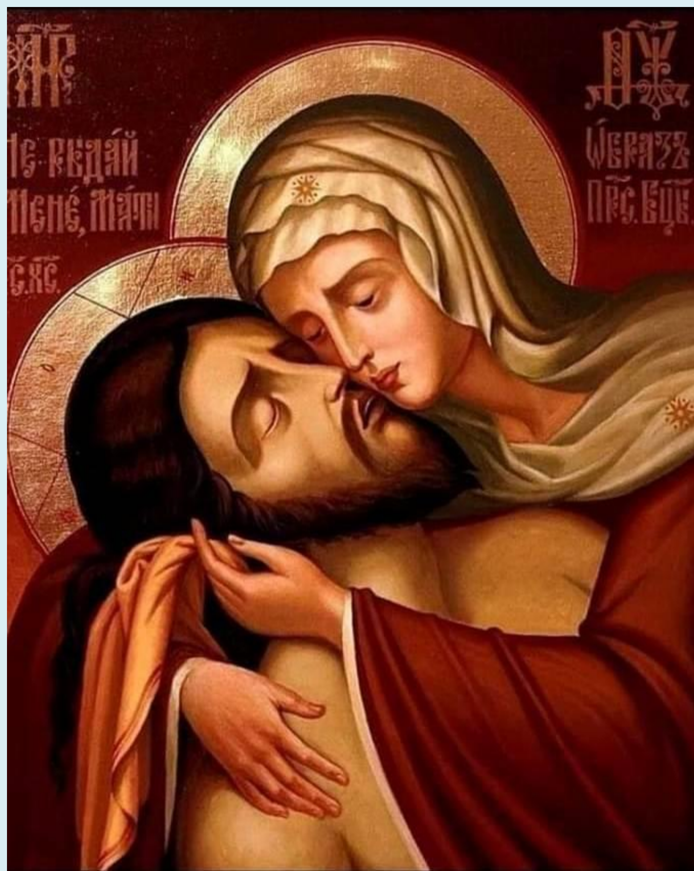
Însă trei mai iuţi dureri au fost la Sfintele Patimi ale Domnului:

- *Cea mai întâi când Domnul nu multe suflete a văzut pocăindu-se cu mulţumire pentru pătimirea Sa, pentru care în zadar Sângele Lui a fost vărsat.*
- *Al doilea, când Domnul a văzut sufletul Maicii Sale sub Cruce gemând, şi cu arma pătimirii pătrunsă.*
- *Al treilea, când Trupul Lui pe Cruce L-au pironit, atât de mâini şi de picioare L-au întins, încât s-au desfăcut toate alcătuirile Lui, în ceasul acela s-a împlinit prooro-cirea psalmistului: "Numărau toate oasele Mele".*

Toate pătimirile Domnului au fost 100146.

Dacă cineva, suferind din inimă pentru atâtea răni ale Domnului Iisus Hristos şi peste toată ziua va face rugăciune dumnezeiască: "Tatăl nostru" de 15 ori, acela într-un an de zile câte o rugăciune în cinstea fiecărei răni Îi va aduce Domnului, sau câte 15 mătănii într-un an, în fiecare zi, în cinstea Patimilor Domnului făcând, acela va aduce câte o metanie la fiecare rană a Domnului.

Iar ce fel de folos este omului, din cugetările Patimilor Domnului Iisus Hristos unul din dascăli a scris: "Dacă cu adevărată cugetare şi cu desăvârşită sfărâmare a inimii vei cugeta pentru patimile lui Hristos, mai mult folos vei avea, decât când cineva care peste tot anul va posti de pâine şi de apă, sau de s-ar omorî pe toată ziua trupul său până la vărsare de sânge chinuindu-se, sau de-ar citi Psaltirea pe toată ziua".

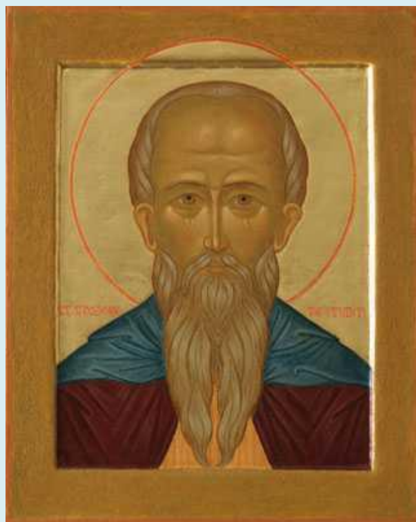

Când pe Cruce, fără vină,
Iisus Hristos atârna,
Maica Domnului de milă,
Izvor de lacrimi vărsa.

Amin!

(Din descoperirile Îngerului Domnului, făcute celui între Sfinţi, părintelui nostru Dimitrie, făcătorul de minuni, mitropolitul Rostovului, Ieroslavului şi Rusiei, trimis stareţului Paisie din arhiva Sfântului Sinod al Petersburgului de secretarul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe creştine din Rusia.)

Sfântul Teodor Studitul – În Sfânta şi marea Vineri – despre înfricoşatele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos

Fraţilor şi părinţilor, omul cu evlavie totdeauna când îşi aduce aminte de sfintele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos se umileşte şi lăcrimează, iar sufletul la mare smerenie se înalţă. Mai ales în aceste sfinte zile poate cineva mai mult să se umilească, fiindcă în ele toate patimile lui Hristos s-au săvârşit.

Dar care sunt acestea? Sfatul cel omorâtor făcut asupra Lui, când L-au prins, L-au legat şi L-au dus la judecată, ca pe un om vinovat, starea înaintea lui Pilat judecătorul, cercetarea şi întrebarea ce I s-au făcut la celelalte judecăţi - la Irod, la Ana şi la Caiafa, bătăile de peste noapte, scuipările, sudălmile, batjocurile, răstignirea pe cruce, pironirea mâinilor şi picioarelor, gustarea fierii şi a oţetului, împungerea în coastă şi celelalte câte a suferit Mântuitorul nostru, pe care lumea întreagă nu le poate povesti, nici nu le poate spune cineva cum se cade, nu numai limba omenească, dar nici măcar cea îngerească.

Să cugetăm, fraţilor, la această mare şi negrăită taină.

- *Pe Cel ce descoperă ascunsurile inimilor şi nici un cuget omenesc nu-L înşeală, pe El se sfătuiesc să-L omoare.*
- *Cel ce ţine lumea întreagă cu puterea şi cu porunca Lui dumnezeiască se dă în mâinile păcătoşilor.*
- *Cel ce porunceşte norilor să plouă pe pământ, se duce legat la judecată.*
- *Cel ce a măsurat cerul cu palma şi pământul cu latul mâinii şi a alcătuit munţii cu măsură şi plaiurile cu cumpănă, este lovit cu palma peste obraz de o slugă.*

- *Cel ce a împodobit pământul cu ierburi şi cu flori, cu tot felul de copaci şi pomi, poartă pe cap cunună de spini.*
- *Cel ce a răsădit în Rai pomul vieţii, spânzură acum pe lemnul pierzării, îmbrăcat cu haină mohorâtă.*

O vederi mari şi peste fire! Soarele le-a văzut şi şi-a pierdut razele. Luna le-a văzut şi s-a întunecat. A simţit pământul şi de frică cu totul s-a cutremurat şi s-a clătit. Au simţit pietrele nesimţitoare şi s-au despicat. Toată lumea s-a tulburat şi toată făptura s-a strămutat de patimile Ziditorului său.

Dar noi, ce vom face, fraţilor, dacă stihiile fără suflet şi fără simţire s-au spăimântat, ca şi cum ar fi avut simţire, şi s-a prefăcut orânduiala lor de frica Domnului, înaintea celor văzute. Noi oamenii cuvântători, care am primit atâtea faceri de bine de la Dumnezeu şi pentru care Hristos a murit, cum să nu ne umilim, cum să nu lăcrimăm în aceste zile; cum vom fi mai nesimţitori decât dobitoacele şi mai neumiliţi decât pietrele!

Nu aşa, fraţilor, nu aşa, ci, mai de grabă noi, cu frică şi cu cutremur,, să lăudăm şi să slăvim dumnezeieştile patimi ale Mântuitorului Hristos şi Dumnezeul nostru, schimbându-ne cu lăudată schimbare şi împreună cu stăpânul suferind, întâi prin supunere şi prin tăierea voii, apoi prin omorârea poftelor trupeşti. De vom socoti cu amănuntul, putem pricepe că datorie avem ca să dăm toată dragostea lui Dumnezeu. Căci cine din noi pentru dragostea vreunui prieten a fost închis, sau a murit pentru iubitul său? Dar Dumnezeul nostru. Cel bun, n-a pătimit una sau două, ci multe şi nenumărate patimi a suferit numai pentru noi păcătoşii.

De aceea fericitul Pavel cu cuviinţă a grăit, aducând aminte de acestea: ***„M-am încredinţat că nici însăşi moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici începătoriile, nici puterile, nici lucrurile acestui veac, nici cele viitoare, nici înălţimea, nici adâncimea, nici altceva, poate să mă despartă de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus". Că Dumnezeu atâta dragoste a arătat faţă de noi, încât pe Fiul său Cel unul născut L-a dat spre moarte, ca nimeni să nu piară din cei ce cred în El, ci să aibă viaţă veşnică.***

Pentru aceea şi sfinţii pofteau ca să dovedească oarecare răsplătire lui Dumnezeu, pentru atâta dragoste ce are către noi. Neavând ce să dea, unii şi-au dat sângele lor, cum au făcut ucenicii, alţii îşi trudeau şi îşi istoveau trupurile lor cu postul şi cu alte osteneli, cuvioşii şi drepţii, iar alţii au împărţit bogăţia lor prin milostenie, cântând cu dumnezeiescul David: ***„Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă"?***

Deci, şi noi fraţilor să rostim neîncetat această spusă cu dragoste şi cu tot sufletul nostru în toate zilele adăugând osârdia şi nevoinţa spre lucrarea mântuirii noastre, ca împreună cu sfinţii să ne facem moşteni bunătăţilor veşnice în Hristos Iisus Domnul nostru, a căruia este slava şi puterea împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

(Sfântul Teodor Studitul - din Cuvântări duhovniceşti)

Sfântul Efrem Sirul şi alţi Sfinţi Părinţi – Aşteptând Învierea, să luăm aminte: “Eu ştiu cum creştinii care acum plâng patimile, aşteaptă să învieze Cel Răstignit, ca să-L pună iarăşi pe Cruce…”

Ce folos are întru noi sângele lui Hristos?

Pentru a nu trece prea repede peste sensul acestor zile sfinte, mult prea puţin conştientizate şi trăite de către generaţiile noastre “viclene şi desfrânate”, de inimile noastre mai reci, mai împietrite de mândrie şi mai învolburate de duhul lumii decât oricând…

… dar şi pentru a nu irosi cu uşurătate tot folosul acestui Post şi acestei Săptămâni ale Patimilor Domnului, o dată cu venirea Paştilor, care îi ispitesc pe mulţi spre relaxare şi neînfrânare,

…vă propunem, ca vrednică pregătire pentru primirea şi, mai ales, pentru PĂZIREA Luminii Învierii, acest cuvânt prea puţin cunoscut, dar absolut tulburător şi mişcător până în rărunchi, al unui Sfânt Părinte al Bisericii:

Cuvânt la Sfânta şi Marea Vineri, la patima cea mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos - Cum a făcut Dumnezeu pe om şi cum s-a purtat omul cu Dumnezeu…

Dumnezeu, înlăuntru în raiul desfătării, a luat ţărâna din pământ, a zidit-o cu mâinile Sale, a însufleţit-o cu suflarea Sa, a cinstit-o cu chipul Său şi l-a făcut pe om. Omul sus pe Muntele Golgota L-a făcut pe Dumnezeu fără de chip, fără de suflare; tot sânge, tot rane, pironit pe un lemn.

Văd acolo un Adam precum l-a zidit Dumnezeu, chip însufleţit al lui Dumnezeu, încununat cu slavă şi cu cinste, de sine stăpânitor, împărat tuturor zidirilor de sub lună, spre câştigarea întregii fericiri pământeşti. Văd aici un Iisus Hristos în starea în care L-a adus omul, fără de frumuseţe, fără chip de om, încununat cu spini, osândit, necinstit, între doi tâlhari, în necazul morţii celei mai dureroase. [...]

Aceasta este, între celelalte, cea mai mare patimă a lui Iisus Hristos. Aceasta este cea care Îi răneşte capul mai mult decât cununa de spini; aceasta este care Îi împunge coasta mai mult decât suliţa; aceasta este cea care chinuieşte mai mult decât pironirea; aceasta este care Îi amărăşte buzele mai mult decât fierea; aceasta care Îi aduce greutate mai mult decât Crucea; aceasta care Îl omoară mai mult decât moartea: a vedea pricina patimilor Lui şi a morţii Lui pe un om, zidirea mâinilor Lui. Şi aceasta se cade să fie toată pricina lacrimilor noastre, cum că noi L-am răstignit, noi L-am omorât pe Dumnezeul nostru. [...]

Eu ştiu cum că creştinii care acum plâng patimile, cu toate acestea aşteaptă să învieze Cel Răstignit, ca să-L pună iarăşi pe Cruce. Şi pentru aceasta nu am venit să-i îndemn pe creştini la plângere. Eu nu bag seama la lacrimi trecătoare care nu se nasc din inimă, care nu sunt roduri de umilinţă. Să-şi ţină creştinii lacrimile lor ca să plângă sau de paguba avuţiei lor, sau de moartea rudeniilor lor, sau de binele vecinului. Nu are trebuinţă de nişte lacrimi ca acestea Iisus al meu. [...]

Atât de preţioasă este mântuirea noastră, cât preţuieşte sângele unui Dumnezeu. O picătură numai a dumnezeiescului sânge este cel mai scump mărgăritar al Raiului, şi o singură picătură ajunge să stingă toate văpăile muncii celei veşnice. Şi cu toate acestea, cu atâta îmbelşugare s-a vărsat pentru mântuirea noastră, încât s-a vărsat tot şi n-a rămas nici o picătură în venele răstignitului nostru Iisus Hristos.

Socotiţi bine acest lucru mare, creştinilor. Acesta Care a pătimit, Care S-a răstignit, Care a murit, este Fiul lui Dumnezeu. Acesta a vărsat tot sângele Său ca să răscumpere sufletele noastre. Şi noi, vai! Încă ţinem sufletele noastre sub robie; noi încă slujim păcatului; noi încă nu am venit la mărturisire şi la pocăinţă.

Dar ce folos este întru Sângele Meu? Poate să ne zică nouă Mântuitorul: Atâta sânge pe care am vărsat din toate mădularele Mele, lupta aceea pe care am făcut-o în grădină, atât sânge a curs din tot trupul Meu din bătăi, din capul Meu de la spini, din coasta Mea de la suliţă, atât sânge cât a curs din ranele mâinilor şi picioarelor Mele a căzut pe pământ în zadar, ca să fie călcat în picioare de oameni. Ce folos dar intru sângele Meu? ***Părinte fără de început, Eu am făcut voia Ta cea sfântă,***

am pătimit, M-am răstignit, Mi-am dat duhul, am vărsat tot sângele pentru mântuirea creştinilor, dar creştinii nu-L cunosc pe Mântuitorul lor, nu voiesc mântuirea lor, ci iubesc osânda lor.[...]

Ajunge, încă şi prisoseşte cât sânge ai vărsat până acum pentru mântuirea noastră, Iisuse al meu, sufletul meu. Nu Te-aş lăsa să Te mai duci, de ar fi cu putinţă. Te-aş ascunde înlăuntru în inima mea. Dar amarnic! Este toată spurcată de păcate şi mă tem că Tu, Cel Preacurat, decât să stai în inima Mea cea necurată, mai bine vrei să stai pe Cruce şi mergi la Cruce, unde Îţi voi urma cu lacrimile mele. [...]

Împărăţia lui Iisus al nostru nu este împărăţie din lumea aceasta.
Unui Împărat ca Acestea, defăimat şi chinuit, ne închinăm noi, căci noi ne lăudăm cu în ocările şi chinurile lui! Cu o aşa hlamidă defăimată Îl vrem, căci defăimarea noastră este slavă şi cinste. Ne place cununa Lui cea de spini, căci ne place scârba şi necazul. Nu dorim să aibă alt sceptru decât o trestie uşoară, căci nu ne place greutatea avuţiei lumeşti. N-aţi greşit, nu, o, nelegiuiţilor, şi nevrând aţi hirotonisit pe Împăratul mucenicilor noştri şi al sihaştrilor noştri. [...]

Creştinilor care mă ascultaţi, nu este aşa? În acest chip cu adevărat este Împăratul Acela Căruia noi Îi suntem robi, Împărat durerilor şi răbdării. [...]

Înfăţişarea Maicii Sale este încă o cruce în privirea ochilor Săi. [...] Pătimea Fiul, pătimea şi Maica împreună; se întrista Maica, Se întrista şi Fiul împreună. Suferea Fiul la patima Sa scârba Maicii, suferea Maica, pe lângă scârba ei, patima Fiului, şi se făcea la Fiu şi la Maică îndoită chinuirea, care din durerea Maicii şi a Fiului se făcea o singură durere, durere care venea din inima Fiului în inima Maicii şi se întorcea din inima Maicii în inima Fiului. Şi în acest chip durerea aceea venind şi întorcându-se se făcea mai vârtoasă şi rupea amândouă inimile, ca să le aducă într-una. [...]

Să vă faceţi prieteni ai lui Dumnezeu totdeauna aţi putea dar niciodată nu voiţi. El se face om, moare, se răstigneşte, pătimeşte, Îşi varsă tot sângele pentru voi, şi voi nu-L voiţi. Încă pe atâta să pătimească, şi de-ar fi cu putinţă iarăşi de o mie de ori să moară, voi nu băgaţi seama, voi nu-L voiţi.

Nu sunt oare zilele acestea în care Biserica noastră prăznuieşte patimile, crucea şi moartea lui Hristos?
Dar cine este dintre voi care să se pocăiască cu adevărat şi să plângă cu amar ca Petru?

Cine este dintre voi care să zică din inima lui, ca tâlharul: Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta?
Şi încă cine, pentru iubirea de argint, să nu vândă pe Hristos ca Iuda?
Cine, pentru interesele lumeşti, să nu-L osândească, ca Pilat?
Cine, pentru tot felul de păcate, să nu-L pironească ca jidovii pe Cruce? [...]

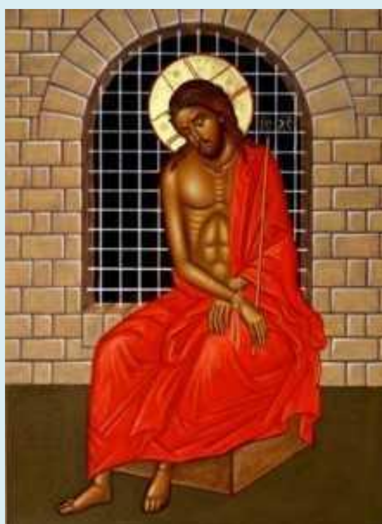
Deşi Hristos a murit ca să facă pe vrăjmaşii Lui prieteni, ca să-i mântuiască pe păcătoşi, aceştia nu vor. Răstignitul Dumnezeu a pătimit toate ca să nu pătimiţi voi.

- *El a luat asupra Sa datoria voastră şi a plătit cu sângele Lui.*
- *A ridicat gândurile voastre cele mândre cu cununa Lui de spini,*
- *a ridicat hulele voastre cu gustarea oţetului şi a fierii.*
- *A ridicat vrajbele voastre cu împungerea coastei Lui.*
- *A ridicat jafurile voastre cu pironirea mâinilor Lui.*
- *A ridicat necurăţiile cele trupeşti ale voastre cu ranele bătăilor lui.*
- *A luat toată greutatea păcatului vostru pe lemnul crucii.*
- *A ridicat păcatele, dar încă nu a dobândit pe păcătoşi. [...]*

Dar iar ştiu, Preadulce Iisuse, că dragostea este un luciu nedeşertat, care nu are fund. Mare este cu adevărat nemulţumirea noastră, însă mai rabdă încă puţintel cu răbdarea cea obişnuită, cu care ai suferit răstignirea Crucii. Lungeşte-ţi mânia şi dă-mi voie să zic către creştinii aceştia un cuvânt al gurii Tale celei milostive: Iartă-le lor! Dăruieşte iertare preoţilor şi mirenilor, dăruieşte iertare bărbaţilor şi femeilor, dăruieşte iertare tuturor păcătoşilor. Şi de am stătut până acum Ţie vrăjmaşi, cu darul Tău iar ne vom face prieteni. Şi cu nădejdea aceasta sărutând picioarele Tale cele curate, ne rugăm Ţie, pogoară-Te de pe Cruce şi vino să Te pironeşti în inima noastră, ca să fii nedespărţit de noi şi aici pe pământ, şi în Împărăţia cea cerească. Amin.

(din: Cuvinte folositoare şi de suflet mântuitoare ale Sfântului Efrem Sirul şi ale altor Sfinţi Părinţi, Ed. Bizantină, 2004)

Mirele smerit vine la fiica Sionului, iar ea Îl respinge şi-l dă morţii: "Cu viclenie Îl defaimă pe Mire, ca să slujească desfrânărilor". Noi facem la fel ?

1: intrarea lui Iisus în Ierusalim şi ieşirea lui Israel din Egipt; 2-3: fiica Sionului îşi respinge Mirele; 4-5: şi-şi imită mama care desfrânase cu viţelul de aur; 6-8: fiica Sionului şi Irodiada; 9-10: cei doi luminători pe Golgota; 11: fiica Sionului cheamă în ajutor pe Cezarul şi pe Baraba; 12-14: fiica Sionului şi cei doi tâlhari; 15: zădărnicia atacurilor împotriva lui Dumnezeu; 16-18: prin Întrupare Dumnezeu a venit în întâmpinarea slăbiciunilor fiicei Sionului

Întâiul imn la răstignire al Sfântului Efrem Sirul

Pe melodia: Dumnezeu în milostivirea Sa

1. O, Domnule al lui David, care ai încălecat pe mânzul asinei şi ai venit la fiica Sionului [Za 9, 9; Mt 21, 4], mândru alai mergea înaintea Mirelui, căci din toate părţile răsună Osana. Orbii îşi dobândeau înaintea Lui lumina [ochilor], ologii ţopăiau şi dănţuiau. Alaiul fiicei Sionului în pământ locuit a întrecut alaiul care a fost pentru fiica Sarrei la ieşirea sa din Egipt.

Refren: Binecuvântat fie Cel Întâi-Născut, Care a răbdat toate!

2. Praznicul şi luna lui Nisan, cei doi fraţi, veseli vestitori de veşti bune, se grăbeau să vestească atât fiicei, cât şi maicii: „Iată mirele la uşă. Veniţi în întâmpinarea lui!“ [Mt 25, 6]. Ea L-a văzut, dar nu i-a plăcut. S-a înfuriat, fiindcă era Cel curat. A tremurat, fiindcă era Mântuitorul; s-a minunat, fiindcă era Cel smerit. De aceea a umbrit slăvitele Sale fapte, amestecându-le pe cele puternice cu cele umile.

3. Între slăvitele frumuseţi care nu i-au plăcut, o chinuia îndeosebi curăţia Lui. Căci ca şi maica sa se obişnuise cu desfrânarea. În viclenie însă o întrecea pe maica sa. Ştia că nu e decât un mijloc care să biruie curăţia Lui: să spună că e un străin. Cu viclenie îl defăima pe Mirele ei, ca să slujească desfrânărilor.

4. În gura ei e mustrarea maicii sale care cu viclenie turnase viţelul. Căci simţindu-se mânată de iubirea ascunsă pentru el, dar neputându-l cuceri pe faţă, a intrat în vistieria vicleniilor ei, de unde a ales şi scos mijlocul care i se potrivea: înşelându-l pe Moise, a făcut idolul turnat, spre ruşinea ei.

5. Tot aşa şi fiica, după chipul acelei mame, viclene şi uneltitoare, L-a prins pe mirele ei ca pe un străin şi pe logodnicul ei ca pe un adulter. A strigat şi L-a învinuit ca stăpâna lui Iosif, care striga răsturnând adevărul împotriva acelui sfânt [Fc 39, 13-15]. Şi [amândoi] drepţii au fost covârşiţi de glasurile ce strigau răsucind adevărul.

6. L-a dus la locul de judecată ca să-L omoare acolo şi să-şi facă plăcerea. A pus pe seama unui nevinovat [Pilat] neînfrânarea stării lui Irod. Şi a strigat înaintea porţii lui, ca să prindă pe oamenii stării ei. Ca o femeie cuminte a căutat scăpare la Cezarul [Lc 23, 2], ca să omoare şi să desfrâneze, şi să le facă amândouă aceste lucruri unul prin celălalt.

7. Ruşinea ei a sporit înaintea neamurilor [păgâne]. Căci căpetenia păgânilor [Pilat] şi-a spălat mâinile [Mt 27, 24]. Fiindcă a văzut că ascunsese două curse: una ca să omoare, iar alta ca să prindă. Ca o a doua Irodiada [Mt 14 par.] l-a pândit pe Pilat, ca şi el să-şi întineze mâinile asemenea lui Irod. Dar el şi-a spălat mâinile de sângele pe care desfrânata l-a făcut să cadă asupra ei, ca şi fiica ei [fiica Irodiadei].

8. Necurate sunt fiicele întunericului, ale căror fapte iubesc întunecimea: aceea [Irodiada] a văzut făclia [Ioan Botezătorul] care o dădea în vileag, şi fiica a slujit maicii drept cursă. A suflat şi a stins făclia [capul Botezătorului] pe care a purtat-o triumfătoare. Degetele ei s-au făcut sfeşnic, fără ca ea să bage de seamă. A înălţat făclia la ospăţ şi aceasta le-a dat în vileag [încă] şi mai mult.

9. Cealaltă însă [fiica Sionului], care a văzut că soarele alungă întunericul de care avea nevoie, că el înfăşura şi risipea întunecimea, care se întinsese şi acoperea nelegiuirile sale, s-a ruşinat de lucrurile ei ascunse ce veneau la lumină. Vrând să stingă lumina prin lemnul crucii, a înălţat-o pe lemn, ca razele ei să se reverse peste toţi oamenii [În 3,14; 8,28; 12,23; Mt 5,15 păr.; Mc 14, 22; Lc 8, 27].

10. Soarele a văzut şi el celălalt Soare, Cel puternic, ce strălucea pe Golgota şi, lovit de razele lui, s-a ascuns, ca soarele văzut să-L arate pe Cel nevăzut. A dat-o în vileag încă şi mai mult pe desfrânata, care-şi lovea pieptul cu mâinile şi avea gura plină de vaiuri. Tremura, întrucât cele ascunse ale ei erau dezvăluite de lumina înălţată [pe cruce].

11. Neruşinata s-a lipit de Cezarul, l-a chemat pe numele său [În 19, 12], dar acesta nu a ascultat-o. S-a acoperit cu numele celui străin şi a lepădat de la sine numele sfântului Mesia. Văzând că era dispreţuită de căpeteniile păgânilor, a poftit pe tâlharul [Baraba] cel cu totul înrudit cu ea, care purta toată asemănarea ei întru totul întipărită în el.

12. Tâlharii [Baraba şi poporul iudeu] se văd unii pe alţii şi se salută, iubirea lor fierbe şi se revărsa de la unii la alţii. Acela scotea sabia împotriva neguţătorului, iar aceasta împotriva tuturor drepţilor. Acela jefuia în prostia sa ca un om simplu, aceasta, iscusită, jefuia în templul său. Cu lungi rugăciuni se îmbrăca [Mc 12, 40] şi răpea haina de pe oricine era îmbrăcat în ea.

13. Tâlharul cel simplu, ca un învăţăcel, jefuia împreună cu tinerii de o seamă cu el. Ea însă, învăţătorul tâlharilor, strălucea foarte prin postiri întunecate. Postind înghiţea pe văduve şi pe orfani [Mc 12, 40]. Cu viclenie dădea milostenie săracilor, ca să se facă un laţ cu care să poată prindă pe cei săraci şi comorile lor.

14. A zorit să-l omoare în public pe Mirele ei. S-a grăbit să îmbrăţişeze în public tâlharul. Neruşinarea ei a întrecut-o pe cea a animalelor, întrucât nu s-a ruşinat să omoare şi să desfrâneze în public. S-a asemănat mamei sale, care înaintea celor şaptezeci de bătrâni [Îs 24, 1] L-a tăgăduit pe Cel Preaînalt şi sub stâlpul de nor făcea pe faţă necurăţiile sale [Îs 24 şi 32].

15. Dar nici pe când mama ei îşi ieşise din minţi în pustie, mâna ei n-atingea pe Cel sfânt. Căci prea scurte erau braţele ei ca să ajungă la El. Ca să ajungă la El, şi-a întins hulele sale. Desfrânata nu era nici la înălţimea firii, nici a locului Său. Căci locul Său e înalt şi firea Sa e curată. Înălţimea Sa nu poate fi luată cu asalt şi El însuşi nu poate fi nici atins, nici cuprins.

16. Idol văzut dorea ochiul ei în locul Slavei ascunse, tainice şi nevăzute. Dumnezeu a văzut slăbiciunea ei, că iubea mai mult cele văzute decât cele nevăzute. Şi i-a dat ceea ce dorea, trimiţând pe [Fiul] Cel iubit al Său. El a venit şi S-a îmbrăcat în trup, ca ea să-L poată vedea limpede şi să schimbe [idolii] cei văzuţi cu Cel nevăzut Care în iubirea Sa S-a făcut văzut.

17. Dar nebunei i-au plăcut cei străini. Înaintea sa bărbatul ei e urât întru toate. În iubirea Sa Mirele ei o primeşte. Dar pentru acea vestită ticăloasă adevărul era urât în tot chipul:era înalt şi ea nu L-a dorit; S-a făcut mic şi nu L-a iubit; era nevăzut şi L-a schimbat; era văzut şi L-a defăimat şi omorât".

(din: Sfântul Efrem Sirul, "Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii şi Învierii", Editura Deisis, Sibiu, 2010)

Sfântul Nicodim Aghioritul – Meditaţie despre biciuirea şi batjocorirea lui Hristos - Ne ruşinăm să mai căutăm plăcerile sau să mai cârtim? “Cum te rabdă inima să înmulţeşti încă ranele lui Iisus?”

Despre biciuirea lui Hristos, în care El a simţit:
A. O mare durere,
B. O mare batjocură,
C. O mare dragoste.

A. O mare durere

“Ia aminte iubitule, la durerea pe care a suferit-o prea dulcele nostru Iisus Hristos, cu prilejul grozavei biciuiri pe care a primit-o: ***“Atunci a luat Pilat pe Iisus şi L-a bătut”*** (Ioan 19,1).

Chinul acesta, cum poate înţelege oricine, a fost din cale afară de aspru şi greu, pentru patru pricini:
1) din pricina gingăşiei trupului Mântuitorului;
2) din pricina barbariei ostaşilor care L-au bătut;
3) din pricina numărului mare al celor ce L-au bătut şi
4) din pricina uneltelor folosite la biciuire.

1. Trupul lui Iisus, întrucât provenea din Duhul Sfânt, în chip minunat şi mai presus de fire, pregătit pentru un scop atât de înalt, adică să devină lăcaşul sufletului îndumnezeit al lui Hristos, era foarte nobil şi desăvârşit şi deci şi foarte simţitor şi atât de plăpând, încât din pricina acestei gingăşii Domnul a fost numit vierme, după părerea unor învăţători: ***“Eu sunt vierme şi nu om ”*** (Ps. 21,6).

Pe lângă aceasta mai era şi foarte slăbit din cauza sudorii ca de sânge, pe care o vărsase în timpul vegherii de noapte întreagă şi pentru lupta grozavă cu sine, din grădina Ghetsimani.

2. Ostaşii care L-au bătut, nu numai că erau împietriţi ca oameni trupeşti, dar mai erau şi aţâţaţi de către iudei şi mai ales de diavolul. Încât având o cruzime îndoită şi întreită, se asemănau nu cu oamenii ci cu câinii, cu taurii sau cu alte animale înfuriate, după cum a spus mai înainte despre dânşii David: ***" Înconjuratu-m-au mulţi, tauri graşi m-au cuprins"*** (Ps. 21.16).

Apoi aceşti ostaşi, fiind în număr de 60, se schimbau mereu, doi câte doi, când oboseau, biciuind şi lovind pe Domnul, după cum povesteşte Cornelie Italul, în Tălmăcirea cap. 19 al Evangheliei lui Ioan.

3. Uneltele cu care băteau pe Domnul erau vine tari, beţe ciotoroase şi cu spini, funii prevăzute cu mici stele de fier şi cârlige, care sfâşiau carnea până la os.

4. Numărul ranelor pe care le-a primit Domnul a fost nenumărate, ca şi numărul păcatelor noastre, aşa cum şi despre aceasta a prorocit David: ***"Adunatu-s-au peste mine bătăi şi n-am ştiut"*** (Ps. 34,14).

Cum este cu putinţă, frate, să nu-ţi fie mişcată inima, gândind la o aşa de înspăimântătoare privelişte? Închipuieşte-ţi cu mintea că şi tu, iubitule, eşti de faţă şi vezi pe Iisus ca un miel nevinovat, pe care L-au înconjurat din toate părţile acei lupi însetaţi de sânge, cum L-au legat de stâlp şi L-au biciuit fără milă. Cum vâjâie bicele şi lovesc din toate părţile: la început rănesc trupul cel prea sfânt, apoi loviturile căzând peste rănile de mai înainte se deschid şi mai adânc şi la fiecare lovitură se rup părţi din plăpândul trup al Domnului, rămânând aproape goale oasele şi coastele încât se puteau număra pe dinafară: "Numărat-au toate oasele mele" (Ps. 21.17).

Sângele curgând pârâu din toate vinele s-a făcut lac lângă stâlpul de care era legat, precum a fost preînchipuit de sângele taurului vărsat de Moise la temelia altarului: ***"Şi sângele L-a vărsat la temelia altarului şi l-a sfinţit"*** (Levitic 8, 15).

Vai, ce înfricoşat măcel a suferit prea dulcele şi prea plăpândul Iisus al meu – măcel pe care nu l-ar fi putut răbda nici un uriaş împietrit dacă ar fi venit peste el. De aceea avea dreptate să strige prin gura lui David: ***"Am fost bătut toată ziua"*** (Ps. 72.4).

Iată, deci, cu ce nemăsurat preţ a cumpărat Hristos mântuirea ta, iubitule!

Deşi numai o singură rană a lui Hristos ar fi fost în stare să răscumpere întreg neamul omenesc, cu toate acestea Domnul a binevoit să primească atâtea răni fiind bătut şi biciuit fără milă, ca să ne arate cât de mult iubeşte El mântuirea oamenilor. ***Deci dacă şi tu suferi, după ce El a suferit atât de mult ca să te mântuiască, ţie ţi se cade pedeapsă şi n-ai nici un motiv să te superi pe Hristos. Vezi bine cât de mult a suferit Mântuitorul în timpul acestei grozave biciuiri pentru plăcerile pe care tu le-ai gustat, împotriva dumnezeieştilor Lui porunci. Cum te mai rabdă inima să mai înmulţeşti încă ranele lui Iisus, căutând iarăşi să-L vatămi cu păcatele tale? Te mai rabdă inima faţă de atâtea răni, după atâta sânge, după atâtea chinuri ale Domnului să mai cauţi plăcerile şi gusturile celor oprite ale trupului şi ale simţurilor, cum ai făcut până acum?*** Nu, te rog, frate, nu!

Din dragoste pentru preadulcele Iisus, care a fost aşa de crunt biciuit, să nu ajungi până la atâta nesimţire şi până la aşa dispreţ de mântuirea ta! Căci pentru aceasta a binevoit Domnul să primească atâtea dureri şi suferinţe în trupul său cel fără de păcat, pentru ca să tămăduiască plăcerile trupeşti pe care le-a gustat Adam şi urmaşii lui, după cum învaţă Sfântul Maxim; pentru că după spusa medicilor, cele contrarii cu cele contrarii se vindecă. Deci dacă tu cauţi iarăşi plăcerile trupului şi desfătările, atunci tu biciuieşti din nou pe Hristos şi-i reînnoieşti rănile şi suferinţele, dovedind că în zadar a primit lovituri şi flagelare groaznică, de vreme ce tu nu tragi nici un folos din ele.

Ruşinează-te deci, iubitule, socotind ce parte ai şi tu în această cruntă biciuire a lui Iisus, şi recunoaşte printre mulţimea rănilor Lui şi pe acelea, pe care le-au adus propriile tale păcate şi pe care El le-a prevăzut îndeosebi. Blestemă de mii de ori păcatele cu care ai pricinuit un aşa de mare chin Mântuitorului, şi rabdă fără murmur, ba încă cu mulţumită, ori de câte ori te bate Dumnezeu şi te pedepseşte pentru ele. Pentru că dacă Domnul a răbdat, aşa de înfricoşată biciuire, nu pentru păcatele Lui ci pentru ale tale, cum să nu fii dator să rabzi loviturile ce-ţi vin de la Dumnezeu pentru păcatele proprii?

Şi să ştii că odată cu aceste lovituri vei afla mila la Dumnezeu, precum a spus Tobit: ***“El bate şi miluieşte”*** (13.2) şi iarăşi: ***“M-ai bătut şi m-ai miluit”*** (11.13); prin aceste bătăi vei recunoaşte că eşti în rândul fiilor lui Dumnezeu ***“Căci El bate pe tot fiul pe care-l primeşte”*** (Prov. 3,22). Dumnezeu nu bate şi nici nu pedepseşte pe nimeni din răzbunare sau duşmănie, să nu fie! Ci pentru că oamenii nu vor să asculte sfaturile şi îndemnurile lui Dumnezeu date prin cuvânt, de aceea

El este nevoit să-i sfătuiască şi să-i îndemne cu fapta adică cu lovituri şi pedepse, precum a zis înţeleapta Iudita: ***“Pe noi nu ne-a nedreptăţit, ci spre îndemnare ne bate Domnul”*** (8,23). Deci dacă te pedepseşte Dumnezeu şi te bate, să ştii că ai făcut un păcat, fie pe faţă şi pentru acela eşti bătut: ***“Multe sunt bătăile păcătosului”*** (Ps. 31,13). De aceea nu fi fără de minte şi nici nu sta nesimţitor, precum a spus Proorocul Ieremia: ***“I-ai bătut şi nu i-a durut”*** (5,3), ci cercetează-te să-ţi afli păcatul şi să ţi-l ispăşeşti, zicând cu David: ***“Pedeapsa Ta la urmă m-a îndreptat şi pedeapsa aceasta mă învaţă*** (Ps. 17,39).

Mulţumeşte apoi Domnului pentru nespusa Lui dragoste, că a primit asupra-Şi pedeapsă şi bătaia care ţi se cădea ţie, sluga Sa, numai şi numai ca să te împace cu Părintele Său ceresc. Adaugă la aceasta propria Sa dragoste şi propriul Său sânge pe care l-a dat ca să mijlocească şi să-ţi dea iertarea păcatelor. Sângele lui Abel a strigat la cer răzbunare, dar sângele Fiului lui Dumnezeu strigă la Dumnezeu pentru iertarea păcatelor tale: ***“V-aţi apropiat de un legământ nou, prin mijlocirea lui Iisus şi de sângele stropirii, care grăieşte mai tare decât cel al lui Abel”*** (Evrei 12,21).

B. O mare batjocură

Ia aminte, frate, la marea ruşine pe care a suferit-o Iisus în timpul biciuirii, fiind golit în faţa atâtor ostaşi şi luat în râs de poporul batjocoritor şi neomenos, fiind acoperit din creştet până-n tălpi de ruşine feciorească, dar aşa de amară şi dureroasă în inima Sa, care se întristează vădit, prin gura proorocului, de această ruşinare ca de un chin aparte: ***“Şi aceia priveau şi se uitau la mine”*** (Ps. 21,19).

Şi pentru că nici un om nu putea cunoaşte pe deplin întristarea pe care o simţea prin această ruşine, cheamă ca mărturie pe Tatăl din cer, care – după cum singur cunoştea nespusa vrednicie a dumnezeiescului Său ipostas şi a preasfintei lui firi omeneşti, tot aşa numai El putea să cunoască pe deplin această mare ruşine a Lui: ***“Tu cunoşti ocara mea şi ruşinea mea şi înfruntarea mea”*** (Ps. 68,22).

Ah, frate, o aşa de mare ruşine, potrivită pentru hoţi, ucigaşi, desfrânaţi şi păcătoşi, când se scufundă în păcat: ***“Să se ruşineze cei ce fac fărădelege în deşert”*** (Ps. 24,3); o astfel de ruşine, zic – era drept să se facă lui Iisus, care era însăşi mântuirea? Era drept oare ca Iisus cel cu totul nevinovat să sufere o astfel de ruşine ca să-L vadă toţi gol şi să se desfăteze oarecum de goliciunea Lui, în timp ce şi făpturile lipsite de ruşine, luna şi soarele, văzându-L se ruşinau? Căci este scris: ***“Se va ruşina luna şi se va ruşina soarele”*** (Isaia 24,23). Desigur că nu era drept, cu toate acestea, Însuşi a binevoit să rabde această ruşine şi să o primească cu

prisosinţă încât să-L acopere peste tot, din creştet până-n tălpi: ***“Toată ruşinea obrazului meu m-a acoperit”*** (Ps. 43,17), din două pricini:
1) ca să înlăture de la tine ruşinea ca pedeapsă şi
2) să-ţi dea prilej să simţi o altă ruşine mântuitoare.

Ruşine pedepsitoare este aceea care te aşteaptă înaintea judecăţii obşteşti a lui Dumnezeu, când te vei înfăţişa gol de harul dumnezeiesc, ruşinat de răutăţile tale şi pustiu de toată virtutea. Mântuitorul, însă, nu voieşte să te înjosească cu o astfel de ruşinare, ci să te îmbraci cu virtuţile ca şi cu nişte veşminte împărăteşti ca să nu ţi se vadă goliciunea înaintea întregii lumi, precum spune aceasta Sfânta Apocalipsă: ***“Te sfătuiesc să-ţi cumperi de la mine … veşminte albe, ca să te îmbraci şi să nu se vadă ruşinea goliciunii tale”*** (3,18).

Cealaltă ruşine, cea mântuitoare, este cea pricinuită din recunoaşterea sinceră a păcatelor tale şi a nerecunoştinţei arătate faţă de Răscumpărătorul tău.

În adevăr, mântuitoare şi de suflet folositoare este rugăciunea pe care ţi-o pricinuieşte Iisus prin propria-i ruşine. Această ruşine este o sfială a cugetelor şi înfrânarea limbii, a ochilor şi a celorlalte simţuri, precum învaţă Sfântul Isaac. Este păzirea de păcatele viitoare şi un semn al adevăratei pocăinţe pentru păcatele trecute.

De aceea, străduieşte-te, frate, ca să câştigi şi tu această ruşine mântuitoare pentru sineţi, ruşinându-te înaintea lui Dumnezeu pentru faptele tale cele ruşinoase, făcute în ascuns, care, ca creştin ce eşti, n-ar fi trebuit să le faci, ci să te lepezi de ele prin Sfântul Botez: ***“Să lepădăm faptele ruşinoase cele ascunse”*** (II Cor. 4,2).

Căci dacă Fiul lui Dumnezeu, Cel fără de păcat, a suferit o aşa de mare ruşine pentru păcatele tale, cum să nu te ruşinezi tu de păcatele pe care le-ai făcut? Cu adevărat, când îţi aminteşti de păcatele ruşinoase şi ascunse pe care le-ai făcut, ar trebui să ţi se roşească tot obrazul şi să simţi o aşa de mare ruşine, cât simte şi hoţul prins asupra faptului: ***“Cum se ruşinează hoţul când este prins, aşa se vor ruşina fiii lui Israil”*** (Ieremia 2,26). Pentru că această ruşine te face să te păzeşti şi să nu cazi a doua oară în acelaşi păcat; ea naşte umilinţă în suflet şi umilinţa la rândul ei, îţi iartă multe păcate, după cuvântul Sfântului Isaac (Cuv. 49).

Numai atunci se cade să alungi de la tine ruşinea, când îţi mărturiseşti păcatele, după cum îţi porunceşte Duhul Sfânt: ***“Să nu te ruşinezi a-ţi mărturisi păcatele”*** (Sirah 4,26).

Şi Hrisostom zice: „Ruşinează-te când păcătuieşti, iar nu când te pocăieşti" (Cuv. despre pocăinţă), pentru că acea ruşine este de la diavolul, care îţi dă îndrăzneala spre păcat, iar când e vorba de căinţă şi spovedanie îţi dă ruşine, după cum spune tot Hrisostom: "acestea sunt două: păcatul şi pocăinţa; în păcat este ruşine şi ocară, în pocăinţă, laudă şi îndrăzneală. Diavolul însă răstoarnă ordinea şi dă celor ce-l ascultă îndrăzneală în păcat şi ruşine în pocăinţă. Tu însă nu te încrede în el" (Cuvânt despre pocăinţă).

Această ruşine este rodul mândriei şi deci este rea şi păcătoasă, căci ***"este o ruşine care aduce după sine păcat"*** (Sirah 4,21).

Ruşinează-te, deci, frate, înaintea Domnului şi cere iertare, pentru că până acum n-ai simţit nici o ruşine pentru păcatele tale, ci faţa ţi s-a făcut ca a unei desfrânate neruşinându-te nici de Dumnezeu, nici de oameni, nici de pedeapsă, nici de rai, nici de legea lui Dumnezeu, nici de judecată şi răsplătire: ***"Faţă de desfrânată s-a făcut faţă ta, fără de ruşine ai fost faţă de toţi"*** (Ieremia 3,3).

Hotărăşte-te că de azi înainte să urăşti neruşinarea şi să iubeşti ruşinea şi sfiala; pentru că neruşinarea este rod şi fiică a lui Lucifer, cu care el neruşinatul a râvnit la nespusa slavă a Creatorului, în timp ce Serafimii îşi ascund feţele şi picioarele cu aripile, de ruşine, ca să nu vadă cele mai înalte şi cele mai adânci lucruri ale Dumnezeirii. De aceea şi ***Dionisie Areopagitul zice: "Oare ce este răutatea dracilor? Îndrăzneală nesocotită, poftă de înălţare şi închipuire obraznică" (Despre numele dumnezeieşti 4).***

Neruşinarea şi îndrăzneala sunt un râu care afundă pe om în multe alte răutăţi; este o risipire, o lăsare în voia lor a limbii, a gândului, a ochilor şi a celorlalte simţuri; este un cuvânt care arde toate virtuţile, după cum zic Părinţii: este însuşirea fiinţelor lipsite de raţiune, nu a celor raţionale, după cum este scris: ***"Câini fără de ruşine cu sufletul"*** (Isaia 56.11). În scurt, ***"neruşinea este un rău, pe care-l urăşte şi ocoleşte toată lumea"*** (Ecles. 8,1). De aceea şi înţeleptul Sirah a rugat pe Dumnezeu să-l izbăvească de neruşinare şi să nu-l dea pe mâna omului neruşinat: ***"Doamne, Părinte şi Dumnezeul vieţii mele… duhul neruşinării nu mi-l da"*** (23,4).

Dimpotrivă, ruşinea este o virtute proprie numai oamenilor, pe care Dumnezeu a sădit-o până în inimile copiilor mici, care îndată ce fac vreo greşala, se înroşesc la faţă de ruşine şi cu sângele, care iese în faţă, caută oarecum să ascundă greşala şi să nu o vadă oamenii" (131). Este o virtute iubită de toţi oamenii: ***"Înaintea celui ruşinos va merge harul"*** (Sirah 32,11). De aceea şi sfinţii când erau stăpâniţi de

cugete deşarte şi semeţe, când săvârşeau vreun bine, ei se ruşinau de astfel de cugete şi dădeau slavă lui Dumnezeu, după cum zice Daniil:***„Ţie, Doamne, dreptate, iar nouă ruşinea feţii”*** (9.7).

Şi fiindcă şi Iisus Hristos a avut parte de aşa de mare ruşine la biciuirea Sa, din dragoste pentru tine, mulţumeşte-i din toată inima şi roagă-L să-ţi dăruiască şi ţie o parte din ruşinea mântuitoare, pe care a simţit-o El şi să te învrednicească la judecata viitoare de îndrăzneala veşnică, pe care o vor avea drepţii şi să te izbăvească de ruşinea cea veşnică, de care vor avea parte cei păcătoşi: “Şi mulţi din cei ce dormeau în ţărâna pământului se vor scula, unii la viaţa veşnică şi unii la ocară şi ruşine veşnică” .

C. O mare dragoste

Ia aminte, iubitule, la dragostea pe care a arătat-o Iisus Hristos chiar şi în timpul acelei groaznice biciuiri. O, de ai putea pătrunde în dumnezeiasca inimă a lui Iisus, cum te-ai mai încălzi degrabă de flăcările iubirii care arde acolo ca un cuptor! Fără îndoială că şi ostaşii, dacă ar fi putut pătrunde în vreun fel în inima lui Iisus, cu toate că aveau inima împietrită, ea s-ar fi înmuiat îndată şi ei, aruncând la pământ uneltele de tortură, ar fi căzut la dumnezeieştile Lui picioare, rugându-L să-i ierte de nemaipomenita lor îndrăzneală.

Şi ce altceva a hotărât pe preadulcele Iisus să primească atâtea răni, să sufere cu atâta curaj sălbăticia celor aşa de neomeneşti, decât dragostea cu care era legat de tine? “ Întru stricarea oamenilor, cuprinsu-i-am pe ei în legăturile iubirii mele ” (Osea 11,4). ***Ce altceva L-a silit să ofere dreptăţii dumnezeieşti toate rănile Lui, ca să împlinească datoria tuturor oamenilor, deci şi pe a ta, decât dragostea Lui veşnică pentru tine? “Te-a iubit cu dragoste veşnică ”*** (Ieremia 31.3). ***Ce altă pricină L-a făcut să se bucure în adâncul sufletului Său, chiar atunci când sângele curgea din toate mădularele Sale, decât socotinţa că ranele Lui dădeau vindecare ranelor tale, chinurile Lui împiedicau chinurile tale şi patima Lui avea să te înnoiască şi să te scape de moarte pe tine? “Te va înnoi întru dragostea Sa”*** (Sofonie 3,18).

O, dragoste a lui Dumnezeu faţă de om! Aşa de necuprinsă şi de puternică, pe cât de necuprins şi de puternic este Dumnezeu: ***“Şi a pus dragostea cea mare a puterii Lui”*** (Avacum 3.4).

Cu ce răsplăteşti acum, frate, dragostea aşa de mare pe care a arătat-o Dumnezeu faţă de tine? Tu, pentru orice sarcină mică, ce ţi se pare că o iei de la

altul, te plângi şi te tânguieşti; tu pentru cel mai mic necaz pe care ţi-l trimite Domnul, oftezi şi murmuri; tu pentru un cuvânt rece pe care ţi-l spune fratele tău, te mânii asupra lui ca o fiară. ***Oare aceasta este răsplata pe care o dai lui Dumnezeu pentru dragostea Lui faţă de tine?*** Aceasta este imitarea şi urmarea pildei dată ţie de Iisus Hristos, precum este scris: ***"Hristos a pătimit pentru noi lăsându-ne pildă ca să păşim pe urmele Lui… El batjocorind fiind, n-a răspuns la batjocuri; pătimind n-a ameninţat, ci a lăsat pe seama judecătorului celui drept"*** (I Petru 2,11).
Aceasta-i mulţumirea ta pentru harurile date de Dumnezeu? Ah, nerecunoscătorule şi nevrednicule de dragoste, nu auzi tu că, după spusa Fericitului Augustin: "Nerecunoştinţa nu place lui Dumnezeu; este rădăcina a tot răul. Sau că în viaţă chiar şi relele cele moarte ucide cele vii"? (Rug. 26 sau 18).

Oare, de acum mai poţi socoti îndreptăţite plângerile şi revoltele tale? Ba, dimpotrivă, nu-i drept oare ca o slugă rea, ca tine, să sufere puţin pentru păcatele sale, când Stăpânul lumii, pentru păcatele tale a primit cu atâta mărinimie şi dragoste groaznică biciuire, care este oarecum un canon pentru necuviincioasele plăceri şi răutăţile tuturor oamenilor?

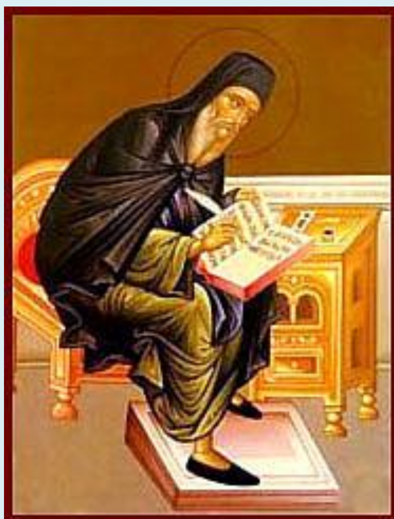
Ruşinează-te dar de viaţa desfătată pe care o duci şi care este nepotrivită cu un păcătos şi învaţă din înfricoşata biciuire a Domnului cum se cade să-ţi înfrânezi trupul. Şi după cum piatra şi colina pe care stăteau Iacob cu Laban au fost martore că n-au să mai treacă dincolo şi n-au să-şi mai facă pagubă unul altuia: ***"Iată colina aceasta şi martor stăpânul acesta"*** (Facere 31,3); tot aşa şi stâlpul, de care au legat pe Domnul şi L-au biciuit, să-ţi fie, frate, martor şi hotar ca de azi înainte să nu mai jigneşti pe Domnul tău cu vreun păcat, cu deplină ştiinţă şi voinţă, ci toate relele inclinări, poftele şi plăcerile trupeşti să se zdrobească în faţa acestui stâlp: "Iată martor stâlpul acesta"!

Şi roagă pe Cel legat pentru tine, pe Mântuitorul cel biciuit că, precum El a fost legat de stâlp din dragoste pentru tine, tot aşa să-ţi lege şi inima ta de acelaşi stâlp din dragoste pentru El, pentru ca prin această legare a dragostei celei vrednice de laudă, să fii dezlegat de toată legătura vinovatei dragoste şi să iubeşti numai pe Iisus, zicându-i cu Isaia: ***"Cânta-voi acum celui iubit cântarea iubitului meu "*** (5,1), după cum şi Iisus nu are alt iubit decât pe tine. De aceea şi răspunde celui ce-L întreabă despre rănile pe care le are zicând: ***"cu care m-am rănit în casa iubitului meu"*** (Zaharia 13,6); încât între dragostea ta – a celui ce iubeşte şi a iubitului tău Iisus să nu mai încapă nici o altă dragoste. Şi în creşterea dragostei să strigi către Iisus cuvintele de iubire pe care le-a strigat cândva David către

prietenul său Ionatan: ***“Frumos mi-ai fost mie foarte; minunată mi-a fost dragostea ta, mai mult decât dragostea femeilor”*** (II Imp. 1,26). Şi acele cuvinte de dragoste pe care le cântă mirele ei: ***“Fiicele Ierusalimului, de veţi afla pe frăţiorul meu, spuneţi-i că sunt rănită de dragoste pentru el ”*** (Cânt .Cânt. 5,8).

(din: Sfântul Nicodim Aghioritul, Deprinderi duhovniceşti, Editura Episcopiei Ortodoxe, Alba-Iulia, 1995

Sfântul Nicodim Aghioritul – Deprinderi duhovniceşti - Să nu ne ruşinăm de Hristos - Meditaţie la Sfânta Cruce

Purtându-şi Domnul Crucea, a purtat-o:

A. În văzul tuturor

"Ia aminte frate, la felul în care Iisus Hristos şi-a purtat Crucea Sa, pentru ca să-l imiţi şi tu, pentru că ***fără Cruce nimeni nu poate intra întru Împărăţia lui Dumnezeu.*** Mai întâi Hristos şi-a purtat Crucea înaintea întregii mulţimi, pe la amiază, în mijlocul Ierusalimului, care era plin de mulţime nenumărată de popor, care venise din toate părţile lumii ca să prăznuiască Paştile după porunca Legii.

Atunci a pornit Iisus de la pretoriul lui Pilat, purtând pe umerii săi Crucea, având de amândouă părţile câte un tâlhar, purtând coroană de spini pe cap cu batjocoră şi pedeapsă, îmbrăcat iarăşi cu hainele Sale ca să-L cunoască toţi, fiind vestit de crainicul domnesc, care mergea înainte strigând din gură şi cu trâmbiţă - că este vinovat morţii; înconjurat de mulţi călăi şi ostaşi, înaintând spre locul de osândă, în mijlocul unei gloate nenumărate şi mai ales a căpeteniilor poporului: a arhiereilor şi a preoţilor, a fariseilor şi a cărturarilor, care în loc să fie întristaţi şi să-L compătimească, toţi cu un glas îl huleau şi-l batjocoreau bătându-şi joc de Dânsul; ***"Şi purtându-şi crucea a ieşit în locul ce se numeşte al căpăţânei"*** *(Ioan 19, 17).*

O, privelişte nemaivăzută pentru îngeri, Stăpânul cel înfricoşat, a cărui hotărâre va cutremura toată lumea în ziua cea din urmă, acum, cu mâinile legate la spate, cu înfăţişarea tristă, cu ochii întristaţi, cu capul plecat, merge ca un osândit să fie ucis de oameni păcătoşi, adică tocmai pentru aceia care acum Îl omoară.

Domnul a răbdat cu aşa mare bucurie batjocura publică că să-ţi dea pildă să-L urmezi şi tu, adică ***să nu te ruşinezi când oamenii te învinovăţesc şi te ocărăsc pentru că păzeşti poruncile lui Hristos; că păzeşti întregi şi neschimbate nu numai dogmele credinţei, ci şi învăţăturile Sfintei Evanghelii şi ale Sfinţilor Părinţi, ca să nu te ruşinezi dacă te învinuiesc că nu urmezi mulţimii, ci celor puţini şi buni: sau că nu te împotriveşti adevărului ci, dimpotrivă, îl aperi păzind cele scrise:*** ***"să nu te împotriveşti adevărului"*** şi iarăşi: ***"Până la moarte luptă pentru adevăr şi Dumnezeu va lupta pentru tine"*** **(**Sirah 4, 25). ***Ca să nu te ruşinezi dacă oamenii te învinovăţesc şi-ţi dau numiri defăimătoare pentru că nu te asemeni lor, nici nu vrei să te uneşti la relele şi nelegiuirile pe care le fac ei***; pentru că tu îi mustri sau cu fapta sau cu pilda vieţii tale bune, sau cu cuvântul şi mărturia Sfintei Scripturi şi a purtătorilor de Dumnezeu părinţi.

Bucură-te şi slăveşte pe Dumnezeu că ai fost batjocorit pentru numele Lui şi că te-ai învrednicit să fii ocărât pentru aceasta, precum te mângâie corifeul apostolilor zicând: ***"De sunteţi grăiţi de rău pentru numele lui Hristos ferice de voi, că Duhul slavei, Duhul lui Dumnezeu odihneşte peste voi"*** (1 Petru 4, 14). Batjocura oamenilor şi ocările pe care le primeşti pentru adevăr şi pentru virtute, înaintea întregii lumi fără nici o jenă sau ruşine, după cum Dumnezeu şi Domnul şi-a purtat Crucea nesocotind dispreţul şi ocara oamenilor după cum este scris: ***"În locul bucuriei ce-I era păstrată, a suferit crucea, neţinând seama de ocărî"*** (Evrei 12, 2). Cu astfel de ocărî te faci şi tu împreună părtaş la patimile şi batjocurile lui Iisus, neîndoielnic că la vreme te vei împărtăşi şi de bucuria slavei Lui.

Iubitul meu frate, poartă Crucea, şi batjocura lui Iisus Hristos, socotindu-le o bogăţie mai mare decât toate comorile împăraţilor, pentru ca să fii şi tu numărat împreună cu toţi sfinţii noi şi vechi care au purtat Crucea lui Hristos precum este scris: ***"Pentru că şi Iisus ca să sfinţească poporul prin sângele Său, a pătimit afară de porţi. Să ieşim dar la Dânsul afară din tabără purtând ocara Lui"*** (Gal. 6, 14). ***Şi pentru ce te-ai ruşina purtând Crucea lui Hristos? Sfântul Apostol Pavel se laudă în Crucea Domnului şi tu te ruşinezi?*** ***"Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos"*** (Gal. 6, 14).

Dar te ocărăşte lumea pentru adevărul pe care-l spui? Pentru virtutea pe care o ai? Te prigoneşte? Îţi scoate nume rău? Bucură-te şi te veseleşte de aceasta căci este scris: ***"Fericiţi veţi fi când vă vor prigoni şi vă vor ocărî şi vor socoti numele vostru ca un rău."*** (Luca 6, 22). Te blesteamă oamenii? Nu lua aminte la blestemele lor, pentru că dacă oamenii te blesteamă, apoi te vor aplauda toţi îngerii

şi sfinţii Raiului şi te vor lăuda, iar Dumnezeu de sus te va binecuvânta şi-ţi va da cununa slavei veşnice: ***“Ei vor blestema şi tu vei binecuvânta“*** (Ps. 108, 27).

Dacă, însă, ascunzi adevărul şi calci poruncile Domnului, ca să păstrezi deprinderile cele rele şi să placi lumii, ca să te laude oamenii şi să nu fii ruşinat de dânşii, atunci vai şi amar de tine! Pentru că ai aruncat de pe umeri Crucea lui Hristos şi ai călcat-o în picioare, pentru că nu eşti cu adevărat şi ucenic şi următor a lui Iisus Hristos, adevăratul tău învăţător, ci ucenic al diavolului şi al lumii. În ziua judecăţii se va ruşina şi Hristos să te facă al Său şi să te facă părtaş slavei şi Împărăţiei Lui: “Cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele în acest neam desfrânat şi păcătos şi Fiul omului se va ruşina de dânsul, când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinţii Săi îngeri“ (Marcu 8, 38)”.

B. A purtat-o cu demnitate

Ia aminte, iubitule că Hristos şi-a purtat Crucea ***nu numai în văzul tuturor dar şi cu demnitate şi cu mare curaj.*** Cunoştea foarte bine Domnul, cât era de mare greutatea lemnului Crucii, nu numai materialiceşte ci şi după simbolul ei, întrucât **crucea purta pe dânsa păcatele întregii lumi.**

Ştii foarte bine cât de slabă era puterea Lui din pricina multului sânge pe care îl pierdu-se în chinurile suferite mai înainte, şi din cauza durerilor dinlăuntru şi dinafară ale firii Sale omeneşti. De asemenea ştii foarte bine nedreapta hotărâre care osândea pe Sfântul Sfinţilor să moară ca un nelegiut, ca un om blestemat şi ca un tâlhar primejdios, adică spânzurat pe Cruce. Dar cu toate acestea ***el o îmbrăţişează cu multă nobleţe şi curaj, o strânge la piept, o priveşte ca pe un altar, pe care să-şi jertfească viaţa Sa; ca pe un tron al dragostei Lui, ca pe o***

slavă şi laudă, ca pe un sceptru împărătesc, ca pe o cămară de nuntă al Bisericii Sale şi ca o unealtă a răscumpărării noastre şi a nimicirii păcatului.

De aceea numise Crucea şi ***Potir***, pentru că precum cineva, bând un pahar de vin se bucură şi se veseleşte, tot aşa şi Iisus cu multă plăcere şi bucurie a purtat osânda Crucii.

Să ştii că ***fără cruce nu ai mântuire.*** Adică ***fără să te biruieşti pe sineţi, fără să-ţi supui patimile, fără să suferi necazuri şi ispite, nu vei primi cununa şi răsplata căci zice Cuviosul Isaia că crucea este înlăturarea a tot păcatul.***

Iar Avva Macarie că toată virtutea este o cruce.

Nu numai că se cade să porţi suferinţele şi crucea lui Hristos, ci se cade să o porţi cu curaj şi demnitate, pentru că, ***după cum spunea Sfântul Teodor Studitul, curajul de multe ori face uşoare şi pe cele grele, după cum dimpotrivă, micimea de suflet şi nepăsarea fac grele şi pe cele uşoare. Cine primeşte necazurile şi ispitele cu inimă bună şi îndrăzneală, acela găseşte în ele mângâiere şi face să rodească bogăţie duhovnicească, iar cel ce primeşte cu micime de suflet, acela se îngreunează îndoit***, pentru că ***după spusa Sfântului Isaac, "micimea de suflet este mama iadului".***

Şi pentru ce să fii mic la suflet, frate? Ia spune de ce te temi? Îmbărbătează-te, ai curaj şi încredere în Domnul, căci El este cel ce te întăreşte să biruieşti: "În lume necazuri veţi avea, dar îndrăzniţi, Eu am biruit lumea" *(Ioan 16, 33).*

Te temi de diavolul care porneşte împotrivă-ţi ispitele şi nenorocirile? Dar mângâie-te că Hristos care este cu tine este mai puternic şi mai mare decât diavolul: "Cel ce este în voi este mai mare decât cel din lume" *(I Ioan 4, 4).*

Tremuri din pricina slăbiciunii firii? Nădăjduieşte în Domnul a cărei putere în slăbiciune se desăvârşeşte şi se măreşte: "Puterea mea în neputinţă se săvârşeşte" *(II Cor. 12, 9).*

Roagă-L pe Hristos să-ţi întărească slăbiciunea cu Harul Său şi să-ţi dăruiască o parte din bărbăţia Sa. Hotărăşte-te să-L urmezi până la Golgota, pe urmele stropite cu sfânt Sângele Său până ce te vei ridica pe Cruce şi până vei muri împreună cu El, prin ascultarea poruncilor Lui zicând şi tu cu Toma: "Să mergem şi noi ca să murim împreună cu Dânsul!" *(Ioan 11, 16).*

C. Cu curaj şi răbdare

"Pe toată calea suferinţei, Hristos a purtat Crucea cu bărbăţie şi multă răbdare, de la pretoriul lui Pilat până la înălţimea Golgotei, drum lung de aproape două zile. Purtând Crucea pe umeri şi urcând, la orice urcuş mai greu apăsa spre pământ Crucea împiedicându-L şi Domnul cădea în genunchi. Cu aceasta nu numai că-şi sporea chinul, dar adeseori cădea jos sub greutatea Crucii, însă nu-L păsuiau. Căci ostaşii şi iudeii temându-se să nu moară pe cale înainte de al răstigni, L-au mai uşurat puţin, dând Crucea lui Simeon Cirineanul ca s-o ducă.

Această uşurare făcută Domnului de către vrăjmaşii Lui, nu o făceau din milă, ci să-L răstignească fiind viu şi să moară cu chin mai greu şi cu batjocoră mai mare.

Purtarea Crucii de către Hristos este o taină, ca să ne facă să înţelegem că vrea şi nouă să ne dea Crucea Sa şi să ne facă părtaşi chinurilor Sale şi prin aceasta şi răsplătirilor Sale cereşti. Căci precum asupra lui Simon Cirineanul s-au revărsat nenumărate bunătăţi pentru că a purtat Crucea Domnului, deşi de silă şi împotrivindu-se, tot aşa se vor revărsa şi asupra fiecărui om bun, care va imita pe Hristos şi va purta Crucea Lui.

Tu, abia de începi să faci vreun bine şi îndată ce dai peste cea mai mică supărare, ajunge un singur cuvânt ispititor, ca să te facă să te întorci înapoi de pe cale. Aceasta ţii răbdarea? Aşa răspunzi tu la marea răbdare pe care a avut-o Domnul ca să te mântuiască? N-ai auzit tu pe **Domnul** când zice:

"Cel ce va răbda până în sfârşit acela se va mântui!"

şi pe **apostolul**, care-ţi porunceşte să rabzi în vreme de necaz şi să te bucuri în nădejde: ***"Mângâiaţi-vă cu nădejdea, în necazuri fiţi răbdători!"*** *(Rom. 12, 12).*

Tu la Sfântul Botez, ai făgăduit să porţi Crucea Domnului, adică patimi şi ispite şi să urmezi lui Hristos, nu numai câtăva vreme drumul cel bun, ci în tot timpul vieţii tale şi până la Golgota, adică până la moarte de va fi nevoie. ***De ce nu rabzi acum necazul mărunt ce-l ai, ci părăseşti Crucea Domnului în mijlocul drumului şi dai înapoi? Nu ştii că prin aceasta te faci nevrednic şi dezmoştenit de împărăţia lui*** **Dumnezeu.** căci zice: ***"Cel ce nu-şi ia Crucea şi nu-mi urmează mie, nu este vrednic de mine".***

"Tu, zice Marele Vasile, te-ai tocmit cu Hristos să lucrezi toată ziua în voia poruncilor Lui, să rabzi arşiţa şi osteneala zilei; cum de dar înainte de încheierea zilei, adică a vieţii tale, nu mai rabzi şi ceri odihnă? Aşteaptă să sosească seara, adică sfârşitul vieţii şi moartea, şi atunci va veni Domnul, vine să-ţi dea plata pentru lucrul tău.

Hotărăşte-te ca în viitor să fii răbdător până la moarte, purtând Crucea lui Hristos. Dacă vei răbda până la sfârşit, vei împărtăşi împreună cu Hristos. Şi când Crucea lui Hristos se va arăta pe Cer, în ziua judecăţii, strălucind mai mult decât soarele, te vei apropia şi tu de ea cu îndrăzneală, ca să fii slăvit şi să străluceşti şi tu la lumina şi slava ei ca unul ce ai purtat-o bine: ***"Răbdarea alungă de la om primejdiile, iar necazurile care nu sunt primite cu răbdare, aduc o povară îndoită".***

Mulţumeşte apoi Domnului că a răbdat pentru tine greutatea cea mai mare a Crucii şi îndeosebi că te-a răbdat până acum, şi roagă-l să-ţi dăruiască şi ţie o parte din răbdarea Sa, lărgindu-ţi inima în vreme de necaz prin Harul Său, precum este scris: "Întru necaz m-ai desfătat" (PS. 4, 10) nelăsându-te în acelaşi timp să-ţi pierzi mântuirea, după cuvântul ce scrie: "Vai vouă celor ce aţi pierdut răbdarea!" (Sirah 2, 15)".

Sfântul Nicodim Aghioritul – Răstignirea Domnului - Meditaţie zdrobitoare la patimile lui Hristos. Tâlcuirea celor 7 cuvinte rostite pe Cruce de Mântuitorul

A. A suferit nespus cu trupul,
B. A suferit nespus cu sufletul,
C. Ne-a lăsat ca învăţătură cele şapte cuvinte ale Sale

A. A suferit nespus cu trupul

Ia aminte, frate, că Iisus Hristos – înălţat pe Cruce în văzul tuturor, se aseamănă, precum Însuşi zice, cu şarpele de aramă înălţat de Moise în pustie, ca să ne tămăduiască de rănile şi de otrava nu a şarpelui, ci a păcatelor noastre: ***“Şi după cum Moise a înălţat şarpele în pustie, tot aşa se cade să fie înălţat şi Fiul Omului”‘*** (Ioan 3,14). ***Deci priviţi-L cu atenţie cum este ţintuit pe Cruce şi îndreptaţi-vă privirea asupra preasfântului Său trup, care este tot vânătăi, tot sfârtecat, tot zdrobit de lovituri şi mânjit de sânge.***

- *Vedeţi-L cum este gol, dispreţuit şi osândit de vrăjmaşii Săi.*
- *Vedeţi cum prea sfântul Său cap este zgâriat de cei mai răi spini, cum ochii îi sunt obosiţi de vegheri şi de lacrimi.*
- *Vezi apoi, păcătosule, cum faţa lui este veştejită şi plină de încreţituri, cum obrajii sunt cu totul înegriţi de loviturile cu palma, cum gâtul Lui pe dinapoi este rănit de loviturile de pumn;*
- *vezi cum buzele Îi sunt amărâte de fiere, cum limba şi gâtlejul îi sunt arse de sete, cum mâinile îi sunt sugrumate de funii groase, cum umerii îi sunt zdrobiţi de greutatea Crucii.*

- *Vezi, frate, cum mâinile şi picioarele Îi sunt străpunse de piroane foarte ascuţite, aceste mădulare aşa de simţitoare, din pricina întâlnirii tuturor nervilor şi venelor şi arterelor care se găsesc pe ele. Cum vinele Sale sunt goale de sânge, cum coasta îi este străpunsă cu lancea, cum toate încheieturile şi mădularele Sale sunt sfâşiate de apăsarea mare a crucii şi cum curge sângele din toate părţile fără mângâiere, fără compătimire, în starea cea mai nenorocită pe care a încercat-o vreodată un om pe lume şi cum se stinge încetul cu încetul murind, prin zbuciumul tuturor mădularelor.*
- *În scurt, vezi frate, cum întreg Preasfântul Său trup s-a făcut* numai *rană, fără chip, fără formă, fără orice frumuseţe omenească:* ***"L-am văzut pe El şi n-avea chip, nici frumuseţe; ci chipul lui era necinstit şi părăsit de fiii oamenilor"*** (Isaia 53,2).

Prea dulcele meu Iisus, ce privelişte vrednică de milă şi de plâns ai ajuns în ochii tuturor oamenilor! Cum ne-ai făcut să rămânem muţi şi uimiţi, toţi cei ce te vedem! Cugetând la frumuseţea Ta cea dintâi şi chipul plăcut pe care-l aveai şi la urâciunea şi la desfigurarea pe care o are acum faţa Ta, după cum mai înainte a zis Isaia: „mulţi vor fi uimiţi de Tine, aşa va fi desfigurat chipul Tău de oameni şi slava Ta, de fii omeneşti" (52, 14). Tu pe care doreai să te vadă Avraam, Isaac şi toţi patriarhii, să Te aducă oamenii în aşa stare! O, nerecunoscător neam omenesc! Tu eşti cel pe care te rugau proorocii să vii în lume şi poporul evreiesc te-a aşteptat cinci mii şi jumătate de ani precum chinurile femeia care naşte! "Că, ceea ce se chinuieşte când i se apropie ceasul să nască şi strigă în durerile ei, aşa ne-am apropiat de cel iubit al tău" (Isaia 27, 17). Şi acum ai venit să te desfigureze astfel, tocmai cei ce te aşteptau? O, nerecunoscător neam al oamenilor! Tu eşti acel mântuitor făcător de minuni, acel tămăduitor şi făcător de minuni, care ai umplut Iudeea de minuni, care ai tămăduit pe toţi bolnavii,care ai dăruit mii de binefaceri oamenilor şi acum înşişi oamenii, cărora le-ai făcut bine, să te facă să nu te mai cunoşti că eşti om, ci numai o rană de om! "Om în rană fiind" (Isaia 23, 3). O, nerecunoscător neam omenesc!

Ce spui acum, frate, care citind acestea nu compătimeşti pe iubitul tău Iisus, care a suferit aşa de mult din dragoste pentru tine? Nu suferi împreună cu Răscumpărătorul tău, care a suferit atâtea cazne, pe care – dacă ai vedea că le suferă un rob al tău, pentru faptele lui rele, desigur că ai suferi şi tu? Dar ce spun eu un sclav? Chiar şi un animal, dacă l-ai vedea că suferă atâta, ţi s-ar muia inima şi l-ai compătimi. ***Iar acum, când aceste chinuri le suferă Dumnezeu întrupat şi Fiul lui Dumnezeu cel fără de păcat şi nu pentru altceva decât numai pentru păcatele tale, tu totuşi stai împietrit şi nu ţi se sfâşie inima ca să verşi măcar o***

lacrimă! Ah, împietritule la inimă şi nerecunoscătorule! Au nu ştii tu, nenorocitule, că acel măcel înfricoşat şi acest noian de chinuri tu îl pricinuieşti lui Hristos cu propriile tale păcate?

- *Tu cu semeţia, cu hula, cu gândurile cele ruşinoase Îi apeşi cunună de spini pe cap.*
- *Tu, cu privirile cele rele şi pătimaşe Îl loveşti cu pumnul peste ochii Săi dumnezeieşti.*
- *Tu cu ospeţele, cu luxul şi banchetele pe care le faci, Îl adapi cu oţet şi cu fiere.*
- *Tu, cu ocările şi grăirile de rău şi cu cuvintele ruşinoase pe care le spui Îl pălmuieşti şi-L scuipi în obraz.*
- *Tu, cu nedreptăţile şi răpirile tale, Îi ţintuieşti mâinile pe cruce.*
- *Tu, cu hainele luxoase şi strălucite pe care le porţi, Îl îmbraci cu hlamida roşie, sau mai bine-zis, Îl laşi cu totul gol.*
- *Tu, cu umbletele tale rele pe care le faci, plimbându-ţi pe drum, păcatele, Îi pironeşti picioarele.*
- *Tu, cu ura şi cu ţinerea de minte a răului, pe care le nutreşti în inimă împotriva fratelui tău şi cu poftele trupeşti Îi împungi coasta cu lancea.*

Şi ca să spun pe scurt, tu, cu mulţimea păcatelor pe care le faci, răstigneşti a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu: "Răstignesc din nou înşine pe Fiul lui Dumnezeu şi-L batjocoresc" (Evrei 6,6).

Ah, frate, aceasta-i oare recunoştinţa pe care o arăţi Răscumpărătorului pentru atâtea haruri? Aceasta-i răsplata pe care o dai lui Hristos pentru patimile pe care le-a suferit pentru tine? El să sufere aşa de mult ca să-ţi şteargă păcatul şi tu să păcătuieşti din nou? Şi păcătuind nu-I reînnoieşti suferinţele şi Crucea? "Neam rău şi ticălos, aşa răsplăteşti tu Domnului? (Deuter. 32,6).

Ruşinează-te, frate, ruşinează-te pentru atâta nerecunoştinţă faţă de Dumnezeu, nerecunoştinţă pe care dacă cineva ar arăta-o faţă de un împărat pământesc, ar pomeni despre ea toate istoriile lumii. Cere***, deci, iertare de la Iisus pentru această nerecunoştinţă şi de azi înainte***

- *să nu te mai rabde inima să-I străpungi coasta cu lancea, cu răutatea şi cu poftele tale trupeşti.*
- *Să nu te mai rabde sufletul să-I pironeşti iarăşi mâinile cu răpirile şi nedreptăţile tale.*
- *Să nu-I mai înghimpi capul cu semeţie şi să nu-L mai răstigneşti a doua oară şi a treia oară cu vreun păcat de moarte.*

Ajunge cât a suferit pentru păcatele tale. Nu-L mai întrista cu starea nefericită în care te afli. Nu-L mai chinui. Ce? Vrei să-I mai adaugi suferinţe şi mai mari cu alte păcate? Nu, frate, te rog să nu te învârtoşezi la inimă mai mult decât pietrele şi decât celelalte făpturi care au fost compătimitoare la chinurile Făcătorului lor, ci mai degrabă hotărăşte-te ca de acum să-ţi împietreşti faţă de păcat toate simţurile şi mădularele ca să suferi şi tu simbolic suferinţele pe care Domnul le-a îndurat real.

Tămăduindu-ţi astfel patimile pe care singur ţi le-ai pricinuit, cum te sfătuieşte Sfântul Grigorie Teologul zicând: "Mergi fără de pată prin toate vârstele şi stadiile lui Hristos, ca un ucenic al lui Hristos… Dacă eşti batjocorit, cere şi pe celelalte, gustă venin, adapă-te cu oţet, caută scuipări, primeşte palme şi lovituri, încununează-te cu spini, prin asprimea vieţii celei după Dumnezeu, îmbracă hlamida roşie, primeşte sceptrul de trestie, lasă-te adorat în batjocură de cei care-şi bat joc de adevăr; în scurt, răstigneşte-te, mori împreună cu El, îngroapă-te bucuros, pentru ca să-nviezi împreună cu Dânsul şi să fii proslăvit şi să împărăteşti împreună cu El" (Cuvânt la Naşterea Domnului).

Cum se înţelege aceasta? Ascultă ce spune înţeleptul Nichita, tălmăcitorul dumnezeiescului Grigorie: "Imită, frate, şi suferă toate câte a făcut Domnul, în toate vârstele vieţii Lui, ca un ucenic al lui Hristos, dacă eşti cumva biciuit pentru Hristos şi poruncile lui, caută însă şi celelalte suferinţe ale Lui şi anume: fierea, care este amărăciunea şi necazul petrecerii după învăţătura lui Hristos, atât de voie cât şi silit, pe care se cade s-o guşti şi tu din cauza fructului dulce pe care l-ai gustat în Rai; oţetul arată împotrivirile şi învinuirile, pe care le vei primi atât de la prieteni cât şi de la străini, supărările şi loviturile sunt ocările ce ţi se aduc în faţă; palmele sunt înşelăciunile şi ocările care ţi se fac pe ascuns; pentru că palma este când loveşte cineva pe ascuns ceafa omului cu mâna goală, ca să facă zgomot pentru a râde; spinii arată asprimea pe care o are filozofia practică, iar hlamida roşie sunt supărările muşcătoare, care pătrund până în adâncul inimii tale, după cum şi culoarea roşie pătrunde în adâncime şi nu iese; a primit Hristos, în dreapta Sa trestia, ca sceptru în bătaie de joc; rabdă şi tu batjocurile ce ţi se vor face; a primit şi răni de la loviturile cu trestia, nu o trestie slabă, ca cea de pe la noi, ci tare şi grea ca lemnul, primeşte şi tu rănile şi lovirile pe care ţi le vor face unii pentru adevăr. Rabdă orice batjocură de la cei ce-şi bat joc de cele dumnezeieşti şi de adevărata virtute. În sfârşit, răstigneşte-te de la săvârşirea păcatului, şi mori şi tu nelăsându-te doborât de îmboldirile lăuntrice ale păcatului şi de cugetele cele pătimaşe. Îngroapă-te şi Tu, părăsind simţurile şi toate cele pământeşti, pentru ca să învii şi tu împreună cu Hristos, prin practicarea virtuţii. În locul acestei răstigniri lipsite de cinste să fii proslăvit prin

vederea duhovnicească a celor ce există în locul mormântului să împărăţeşti împreună cu Hristos prin răpirea minţii spre Domnul".

Iar dacă nu vei lua şi tu patimile pe care le vede Teologul, pentru păcatele tale, să ştii bine că patimile pe care le-a răbdat Hristos ca să te mântuiască, au să-ţi fie spre pedeapsă dacă nu-ţi voieşti şi tu mântuirea. Acele patimi te vor face fără de răspuns şi mut în ziua judecăţii. Dar oare ce ai putea răspunde atunci, nenorocitule, când vei vedea pe Judecătorul Cel înfricoşat având la mâini, la picioare şi în coastă rănile pe care le-a răbdat pentru ca să te mântuiască, iar tu I le-ai deschis cu păcatele Tale? Iată-l că vine pe nori: ***"Şi-L va vedea tot ochiul şi-L vor vedea şi acei care l-au împuns"*** (Apoc. 1,7).

B. A suferit nespus cu sufletul

Ia aminte, iubitule, la starea lui Iisus când era pe Cruce. Pătrunde până în adâncul inimii Lui şi aruncă privirea şi asupra prea sfântului Său suflet, şi-L vei vedea luptându-se după fire între două suferinţe potrivnice, amândouă foarte mari şi anume bucuria şi întristarea, trăgând de el ca doi călăi şi sfâşiindu-L lăuntric nemăsurat mai mult decât suferinţa trupească cea din afară. A pătimit de bucurie pentru două pricini:

1) pentru că ştia că patimile şi moartea pe care le primea erau după plăcerile Părintelui ceresc şi că ele aveau să aducă eliberarea de păcat, izbăvirea de diavoli şi mântuirea multor suferinţe; şi
2) pentru că avea o nespusă dragoste şi dorinţă de a pătimi care, în loc să se stingă în mijlocul atâtor dureri şi poveri, ca şi un cuptor a crescut mereu cu flăcări tot mai mari, pricinuind în inima lui Iisus o nepotolită sete de a suferi tot mai mult şi de aceea a şi zis: "Mi-e sete" (Ioan 19.28).

De aceea pentru a se arăta plăcut Părintelui ceresc ar fi stat pe Cruce nu trei ceasuri, ci până la sfârşitul lumii, fiind gata să sufere cu bucurie nu o moarte, ci mii de morţi, dacă cei ce voiau să-L omoare n-ar fi păcătuit.

Această bucurie pe care o avea Iisus când a suferit, vrând s-o arate Solomon cel paşnic, a zis prin gura miresei care cântă; "Fiicele Sionului, veniţi şi vedeţi pe Solomon cu cununa (cea de spini), cu care l-a încununat mama lui (Sinagogă) în ziua nunţii lui şi în ziua bucuriei inimii lui?" (Cânt. Cânt. 3,11). Şi cu cât această bucurie şi dragoste a lui Iisus erau mai mari decât ura celor ce-L răstigneau, cu atât mai mari şi mai grozave erau şi suferinţele născute din această dragoste pe care le-a simţit în sufletul şi în inima Sa.

De asemenea, a pătimit sufletul Domnului o durere nemăsurată:

1) Pentru că orice lovitură şi orice suferinţă primită în trupul Său nu era singură, ci amestecată cu mii de ocărî, de batjocuri, cu mii de blasfemii şi ruşinări de la arhierei, de la dregători, de la ostaşi, de la călători şi de la întreg poporul: ***“Şi stătea poporul privind şi-L batjocoreau şi dregătorii cu ei zicând: pe alţii i-a mântuit, mântuiască-se acum şi pe Sine. Îl batjocoreau şi ostaşii venind şi dându-I oţet“. (Luca 23, 35).*** Şi călătorii Îl ocărau, clătinându-şi capetele lor şi zicând: ***“Huo, tu cel ce strici templul şi în trei zile îl zideşti, mântuieşte-te pe Sineţi..; asemenea şi arhiereii, bătându-şi joc de Dânsul împreună cu cărturarii, ziceau… ” (Marcu 15,29).***
Pentru că ticăloşii nu se mulţumeau să lovească numai trupul Domnului cu suferinţe trupeşti, ci voiau să-I rănească şi Prea sfântul Său suflet cu ocărî şi batjocuri. De aceea avea dreptate Domnul să se întristeze şi să zică cu Proorocul:
“Ocară a suferit sufletul Meu” (Ps. 78,23), după cum şi Ieremia a zis despre Dânsul ***“că are să se sature de ocărî”*** (Plângeri 3,29)…

2) Pentru că a primit moartea, care nu era lucru şi făptură a lui Dumnezeu, nici urmare a legilor firii, nici din voia lui Dumnezeu, ci era potrivnică dumnezeieştii voiri, potrivnică şi legilor firii: ***“Că Dumnezeu n-a făcut moartea”*** (Intel. Solomon 1,13).

3) A suferit Domnul cu sufletul pentru că ştia că prin patimile şi moartea Sa aducea o ispăşire şi un canon îndestulător pentru toţi oamenii de la Adam şi până la sfârşitul lumii, deoarece, ***după cum învaţă Sfinţii Părinţi, toate păcatele lumii faţă de suferinţele lui sunt ca picătură de apă în noianul mării. Căci zice Sfântul Chiril al Ierusalimului: “Hristos a plătit mai mult decât datorăm noi; cu atât mai mult cu cât este marea faţă de mica picătură de apă“.***

Aceasta a spus-o răspicat şi Pavel: ***“Unde s-a înmulţit păcatul acolo a prisosit Harul”*** (Rom 5,20). Şi părerea multor teologi este că aşa-i de bogată ispăşirea pe care a adus-o Hristos cu patima Sa, încât este îndestulătoatre să mântuiască şi pe toţi dracii, dacă ei ar vrea să se pocăiască.

Şi este aşa, pentru că patimile şi moartea suferite de Hristos au un preţ aşa de mare, încât dacă ar fi suferit numai o mică pătimire şi bătaie, ar fi fost deajuns pentru păcatele tuturor oamenilor, deci cu cât mai mult cât a suferit atâtea şi atâtea? Deci, ştiind Domnul bogata şi nemăsurata ispăşire pe care o făcea pentru toţi oamenii, căci zice: ***“Dacă a murit unul pentru toţi, iată toţi au murit”*** (II Cor. 5,14), precum şi faptul că puţini oameni aveau să se împărtăşească de plata şi de folosul

acestei ispăşiri şi că aveau să creadă şi să se mântuiască abia un om dintr-un milion, iar toţi ceilalţi aveau să rămână în necredinţă nefolosindu-se de patima lui niciodată, ci mai degrabă aveau să-I hulească numele şi să ocărască Crucea Lui, de aceea, zic, Iisus s-a întristat fără măsură şi a suferit până la moarte.

Las la o parte cât de mult a întristat dumnezeiasca Sa inimă nerecunoştinţa ucenicilor, din care unul L-a trădat, altul L-a tăgăduit iar ceilalţi au fugit lăsându-L singur! (Matei 27, 56); apoi, îndeosebi nerecunoştinţa iudeilor, a poporului său ales şi aşa de iubit, căruia îi făcuse atât de multe binefaceri, pe care venise să-i mântuiască, iar el a ajuns până la atâta răutate încât să răstignească pe marele său binefăcător, voind prin această nerecunoştinţă să-L nimicească şi trupeşte şi sufleteşte.

Dacă Domnul, chiar înainte ca iudeii să-L răstignească, văzând cetatea Ierusalimului, a plâns şi a vărsat lacrimi de întristare pentru robia şi distrugerea ce aveau s-o pătimească de la romani – după cum spune Sfântul Evanghelist Luca : ***"Şi când s-a apropiat, văzând cetatea, a plâns pentru ea"*** (19, 4), – cu cât mai mult s-a întristat şi a plâns pentru ei, văzând că-L răstignesc tocmai pe El, care venise să-i mântuiască.

Dar dacă pieirea atâtor necredincioşi şi eretici a întristat inima lui Iisus L-a mângâiat oare cel puţin mântuirea tuturor creştinilor ortodocşi? Vai! ***Nerecunoştinţa creştinilor a întristat şi mai mult sufletul Domnului, pentru că ştia câţi dintre aceşti credincioşi aveau să calce în picioare preascumpul Său sânge şi patima Lui!*** Câţi aveau să dispreţuiască poruncile Lui! Pe câţi avea să-i câştige diavolul! Şi pe câţi avea să-i înghită iadul, încât abia din mulţi avea să se mântuiască unul!

Pe toate acestea socotindu-le Domnul şi văzând zădărnicit scopul pentru care suferise atâtea patimi – adică mântuirea tuturor oamenilor şi cât de puţini oameni aveau să se folosească de aceasta, sufletul Lui s-a întristat atât de mult, încât dacă n-ar fi fost nemuritor ar fi murit de întristare. Durerea Sa lăuntrică a fost aşa de mare încât este cu neputinţă să o priceapă cineva în lumea aceasta, ci numai în ziua judecăţii, după unii dascăli, fiecare o va cunoaşte, mai deplin. Căci atunci o va arăta Domnul, ca să o vadă toţi oamenii spre ruşinea păcătoşilor. De aceea avea dreptate Iisus să strige cu Ieremia: ***"Toţi cei ce treceţi pe cale, întoarceţi-vă şi vedeţi dacă este durere ca durerea Mea"*** (Plâng. 1,12).

Această suferinţă lăuntrică a Domnului a fost pricina ca să se plângă Iisus către Dumnezeu Tatăl şi să strige din partea omenirii suferinde, din pricina nesimţirii

patimilor: "Dumnezeul meu, Dumnezeul meu pentru ce M-ai părăsit" (Matei 27.46) (La Coresios: Cuvânt la Sfintele Patimi); arătând prin aceasta că Tatăl se purta atunci cu omenirea Lui ca şi cum ar fi părăsit-o, păstrând-o nu ca să moară cât mai degrabă, ci ca să stea mai mult în chinurile pe care le suferea. De aceea, pe acela pe care mai înainte îl numea Tată, pentru dumnezeirea Sa, acum, din pricina mărimii chinurilor, nu l-au mai numit Tatăl, ci numai Dumnezeu, arătând că Tatăl se purta cu El ca şi cu un străin, ba chiar ca cu un duşman nedându-i altă mângâiere decât creşterea chinurilor.

Vai, cât de vrednic de milă şi ciudat este acest lucru! Iisus Hristos putându-şi îndulci suferinţele, cum mai târziu a uşurat chinurile atâtor mucenici şi totuşi să bea pe de-a-ntregul şi deplin paharul suferinţelor, lăsând la o parte orice mângâiere şi a lui Dumnezeu şi a îngerilor şi a oamenilor şi din cer şi de pe pământ! Şi putând cu puţină suferinţă să răscumpere toată lumea, a primit să se afunde într-un abis de chinuri.

Acum tu, păcătosule, cunoscând acestea, te miri pentru ce Hristos a suferit în sufletul Său o patimă aşa de mare şi de neasemănată? Să ştii, însă, că n-a răbdat-o pentru altceva decât ca să înţelegi mai adânc dragostea pe care o datorezi lui Dumnezeu şi ura pe care trebuie s-o ai pentru păcat. Pentru că Domnul, nimicindu-şi aproape de tot trupul, ca să nimicească păcatul, dând din dragoste pentru Tatăl o viaţă de aşa mare preţ şi afundându-şi dumnezeiescul suflet într-un abis de chinuri, ne dă să înţelegem bine că trebuie să preferăm voia lui Dumnezeu, mai mult decât orice bine şi că fiecare păcat, fiind o pagubă şi o necinstire a nespusei măreţii a lui Dumnezeu, este un rău mai mare decât înspăimântătoarea moarte a lui Dumnezeu întrupat, întrucât El a preferat ca Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu să primească moartea, numai ca să vindece un rău aşa de mare: păcatul. ***"După nelegiuirile poporului meu a venit moartea"*** (Isaia 53,8).

Dar tu, frate, nu te-ai gândit niciodată de ce Dumnezeu a răbdat aşa de mari chinuri cu trupul şi cu sufletul? Vai mie! Mă tem că niciodată! De aceea eşti aşa de departe de a iubi pe Dumnezeu şi de a urî păcatul! Şi doar acesta este tot rostul şi scopul patimilor Domnului şi cea dintâi învăţătură pe care Răscumpărătorul a voit să ţi-o dea cu patimile Sale.

O, ce mare ruşine! Dumnezeu – omul Iisus să se nimicească pe Sine şi să sufere atâta, ca să-ţi arate cu crucea Sa limpede adevărul şi tu până acum să nu-L înţelegi! ***Ce vei spune, nenorocitule, când vei sta în faţa judecăţii lui Dumnezeu încărcat cu atâtea păcate? Vei răspunde repede că n-ai crezut că păcatul este un rău aşa***

de mare ? Dar cum ar fi fost cu putinţă ca înţelepciunea cea veşnică a lui Dumnezeu să dea pe cea mai scumpă fiinţă din lume ca să rabde cea mai ruşinoasă şi îngrozitoare moarte trupească şi cea mai mare suferinţă sufletească, dacă păcatul ar fi un rău neînsemnat, un fel de nimic? Cum ar fi fost cu putinţă ca doctorul sufletelor şi al trupurilor să pregătească cu propriul Său sânge o aşa de scumpă doctorie, dacă rana pe care trebuie s-o vindece n-ar fi fost aşa mare?

De aceea spune Sfântul Ignatie Teoforul: "Rănile păcătoşilor erau aşa de mari încât a fost nevoie ca Însuşi Domnul să fie rănit pentru ca să le tămăduiască." Crezi acum şi-ţi dai seama cât de mare este păcatul, după suferinţa pe care a răbdat-o Domnul, ca să te izbăvească? Căci după umbră, cunoşti care este mărimea unui corp. Ruşinează-te, dar, de o aşa de monstruoasă neştiinţă pe care ai avut-o până acum şi fii încredinţat că un singur păcat de moarte de l-ai mai face, este un rău mai înfricoşător decât toată pătimirea lui Iisus Hristos, dacă ar fi cu putinţă ca ea să se mai repete.

Minunează-te cum de ai băut ca apă răutatea, fără nici o ruşine sau zăbavă, precum zice Iov: ***"Urât şi necurat este bărbatul, care bea nedreptatea ca o băutură "*** (15,16). Întristează-te şi te căieşte pentru amărăciunea pe care ai pricinuit-o Domnului cu păcatele tale. Ca şi cum n-ar fi fost deajuns suferinţa pricinuită de păcatele celorlalţi păcătoşi, ai mai adăugat şi propriile-ţi păcate întristându-L fără măsură, deoarece mai dinainte El ştia dispreţul ce aveai să-l arăţi faţă de suferinţele Sale, ocara sângelui Lui şi călcarea poruncilor Sale. Hotărăşte-te să nu-I mai întristezi dumnezeiasca inimă cu alte păcate, ci să te faci recunoscător, arătând ascultare de poruncile Lui, preţuire sângelui Lui, evlavie sfintelor Patimi şi mântuire pentru sufletul tău, pentru care Domnul a suferit câte a suferit, căci dacă din răutatea ta se va întâmpla să fii osândit să şti că-ţi va rămâne în vecii vecilor, înfipt ca un piron în inimă acest gând chinuitor.

Hristos să sufere atâta pentru ca să mă mântuiască, iar eu să fiu osândit! Vai mie! Străduieşte-te să-ţi agoniseşti faţă de Dumnezeu dragostea care o au îngerii şi sfinţii, ca să-ţi plineşti cu ea lipsa şi să te arăţi mulţumitor lui Iisus, pentru dragostea pe care a avut-o suferind atâtea patimi pentru a ta mântuire. Şi fiindcă Domnul a răbdat patimile cu trupul ca să-ţi răscumpere trupul şi le-a răbdat şi cu sufletul ca să-ţi răscumpere sufletul, roagă-L să-ţi întărească pe veci în inimă hotărârea ca să nu-ţi mai laşi nici trupul, nici sufletul să mai cadă în vreun păcat, ci să fii de-a pururi rob lui Iisus Hristos care te-a răscumpărat de la diavolul şi de la păcat, nu cu bani, cu alte lucruri stricăcioase, ci cu sine Însuşi şi cu preascump sângele Său, după cum zice prea fericitul Petru: "Ştiind că nu cu argint sau cu aur stricăcios sunteţi răscumpăraţi din viaţa cea deşartă dată

nouă de părinţi, ci prin sângele cel scump al lui Hristos ca al unui miel nevinovat şi neprihănit” (1 Petru 1,18).

C. Ne-a lăsat ca învăţătură cele şapte cuvinte ale Sale

Ia aminte, iubitule, la cele şapte cuvinte pe care le-a grăit Domnul pe Cruce şi ţi le-a lăsat drept cea din urmă tainică poruncă, ca să le păzeşti de-a pururi în inimă şi în minte, în toată viaţa ta pământească. [...]

1. Cel dintâi cuvânt spus de Domnul pe cruce este: “Părinte, iartă-le lor că nu ştiu ce fac” (Luca 23,34).

Prin aceasta Domnul îşi arată nespusa dragoste şi neţinerea minte de rău. Nu face ca pământul să se despice şi să înghită pe răstignitori, ci mai degrabă roagă pe Tatăl să le ierte păcatul şi desigur că ar fi fost iertaţi dacă ar fi crezut şi s-ar fi pocăit şi n-ar fi rămas în necredinţă, după cum zice ***Teofilact: “Arătând o nespusă blândeţe, Iisus se roagă pentru ei şi li s-ar fi iertat păcatul dacă după aceea n-ar fi rămas în necredinţă “.***

Din acest cuvânt a învăţat Ştefan să spună despre cei ce-l ucideau cu pietre: ***“Doamne nu le socoti lor păcatul acesta!*** (F.Ap. 7.60). Tot aşa şi Iacov, fratele Domnului a învăţat să se roage cu acest cuvânt, pentru cei ce-1 aruncase jos, după cum spune Metafrast. Pe scurt, ***toţi sfinţii, ca imitatori şi urmaşi ai lui Hristos, de la acest cuvânt au învăţat să ierte pe vrăjmaşii lor.***

2. Al doilea cuvânt este cel rostit de Domnul către tâlharul cel bun: “Amin, zic ţie, astăzi vei fi cu mine în Rai” (Luca 23,43).

Cel mai plăcut cuvânt, prin care Domnul face moştenitor al Raiului pe cel ce mai înainte a fost ucigaş şi tâlhar! De câte ori şi mulţi zic cuvântul pe care l-a spus tâlharul către Hristos: ***“Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta“!*** (Idem 42), dar nu se învrednicesc să audă şi răspunsul lui Hristos către tâlhar, pentru că nu-l spun cu căinţă şi cu aceeaşi inimă ca şi tâlharul şi pentru că ei îl spun după ce au crezut că Hristos este Dumnezeu, pe când tâlharul l-a spus fără să creadă că Hristos este Dumnezeu şi fără să vadă minuni, ci l-a spus unui tovarăş de osândă şi către un răstignit, insuflat de Har, precum spune Sfântul Leon, după buna părere şi mustrare de sine zicând: ***“Noi cu dreptate pătimim pentru cele ce am făcut, pe când acesta n-a făcut nimic rău ”*** (Luca 23,41).

De aceea avea dreptate dumnezeiescul Hrisostom să strige tâlharului: “O minunată mărturie a tâlharului! Îl vede răstignit şi vesteşte Împărăţia; Îl vede spânzurat pe lemn şi îl numeşte Împărat al Cerurilor! ”

Iar Grigorie Dialogul: “Cuiele au ţintuit numai mâinile tâlharului pe Cruce, dar nu i-au putut ţintui limba şi inima“.

Şi Sfântul Gheorghe Coresios:“inima tâlharului este slobodă; în credinţă, pentru că vesteşte pe Hristos ca împărat; în nădejde, pentru că pomeneşte de Împărăţia Cerurilor şi în dragoste, pentru că mustră pe celălalt tâlhar care hulea, zicându-i: Nu te temi tu de Dumnezeu că în aceasi osândă eşti?” (Luca 23.40).

3. Al treilea cuvânt este cel spus de Domnul Iisus Preasfintei Sale Maici şi lui Ioan, ucenicul cel iubit, care stăteau în preajma crucii Lui: “Femeie, iată Fiul Tău! Apoi spuse ucenicului: Iată mama ta!” (Ioan 19,26)

Prin acest cuvânt, tâlcuieşte Teofilact, El se grijeşte numai de mama Sa – cu toate că erau de faţă şi alte femei, încredinţând pe Fecioară, celui feciorelnic, pe cea iubită celui iubit şi pe cea curată ucenicului celui curat ca s-o păzească. Şi ne învaţă şi pe noi ca să ne grijim de părinţii noştri până la cea din urmă suflare a lor, dacă nu ne împiedică de la evlavie şi de la virtute. El se îngrijeşte de mamă… şi fiind şi alte femei numai de mamă se grijeşte, învăţându-ne ca să avem grijă de cei ce ne-au născut până la ultima suflare.

Dar oare de părinţii care ne împiedică de la evlavie să nu avem grijă? Nu ne opreşte să le purtăm toată grija. ***Spune Teofil (la Coresios) că Domnul a spus mamei Sale cuvânt aspru, nenumind-o mamă ci femeie, cum numea şi pe celelalte, pentru ca să n-o întristeze şi mai mult prin cuvântul mamă, ci prin asprimea cuvântului s-o facă să rabde mai uşor patima Lui.***

4. Al patrulea cuvânt este *“Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai lăsat!” (Matei 27,46; Ps.21,1).*

Deşi acest cuvânt unii l-au tâlcuit precum am mai spus înainte, ***Grigorie Teologul învaţă că Domnul, rostind acest cuvânt ne-a închipuit pe noi, primind în persoana Sa părăsirea lui Dumnezeu, pe care a suferit-o firea noastră omenească; după cum a primit şi lipsa de minte şi greşalele noastre, după cum se cuprinde în psalmul 21, referitor la Hristos, din care este şi cuvântul acesta: “Căci nu El este părăsit fie de Tatăl fie de Dumnezeirea Lui…, ci în El ne***

închipuie pe noi. Noi suntem cei părăsiţi şi trecuţi cu vederea dintâi. Apoi acum mântuiţi, prin patimile Celui fără de patimă, după cum şi lipsa noastră de minte şi greşala însuşind-o, spune celelalte prin psalm. Pentru că vădit se referă la Hristos, Psalmul 21" (Cuv. 2 Despre Fiul).

Acelaşi lucru îl spune şi înţeleptul Origen în Tâlcuirea Psalmului 21 şi Ioan Damaschin în Teologia sa.

5. Al cincilea cuvânt pe care l-a spus Iisus pe Cruce este: "Mi-e sete!" (Ioan 19,28).

Pricinile pentru care Iisus a spus acest cuvânt sunt trei: trupească, sufletească şi alegorică. Fiindcă Domnul vărsase râu de sudori ca picături de sânge în Grădină; fiindcă vărsase mult sânge în grozava biciuire de la răstignire şi fiindcă suferise atâtea dureri şi patimi, trupul său rămăsese fără umezeala firească, încât şi trupeşte Domnul era chinuit de o sete arzătoare, ***după cum spune şi Sfântul Chiril al Alexandriei, în Tâlcuirea Evangheliei de la Ioan. Pricina sufletească era că Domnul cu sufletul şi cu inima înseta şi dorea să sufere pentru mântuirea oamenilor: "Mi-e sete " - zice Fericitul Augustin: sunt însetat să-mi vărs sângele, sunt însetat să vă îmbogăţesc cu binefacerile mele". Şi Sfântul Ciprian zice: "Domnul era însetat să sufere şi mai mult, pentru că focul nemărginitei Sale iubiri pentru oameni ardea aşa de tare în inima sa, încât deşi suferise atâta, I se părea că a suferit puţin, şi după cum era fără margini şi nemăsurată dragostea Lui, aşa dorea să nu măsoare nici suferinţa Lui".***

Pricina alegorică a setei Domnului era că prin cuvântul: "Mi-e sete" - zice Sfântul Chiril al Ierusalimului - că nici un lucru din lumea aceasta nu poate sătura dorinţa omului; că viaţa omului se sfârşeşte, dar setea şi dorul lui nu (în Teatron politicori).

6. Al şaselea cuvânt pe care l-a spus Domnul pe Cruce este: "Săvârşitu-s-a!" (Ioan. 19,30).

Prin acest cuvânt Domnul a arătat că s-au plinit toate poruncile cele despre Dânsul; că s-a sfârşit lucrul şi voia Tatălui pentru care venise în lume şi despre care a spus: ***"Mâncarea mea este ca să fac voia Celui ce M-a trimis şi să săvârşesc lucrul Lui" (Ioan 4,34);*** că se sfârşise puterile trupului Său şi nu putea să rabde mai mult. Pe scurt, cu cuvântul acesta, Domnul a arătat că s-a sfârşit întruparea şi iconomia Sa (opera mântuirii) şi că nu mai lipseşte nimic: ***"Toate s-au săvârşit şi nu mai rămâne nimic pentru mântuire", zice sfinţitul Teofilact.***

Alergaţi acum toţi care auziţi sau citiţi acestea. Alergaţi mici şi mari lângă cruce, ca să vă luaţi rămas bun de la Preaiubitul Iisus şi să-I primiţi rugăciunile şi binecuvântările înainte de a-şi da sufletul. Alergaţi cu zdrobire de inimă şi cu lacrimi şi cereţi iertare.

Preoţii de la cel mai mare Arhiereu al vostru; feciorelnicii de la mirele vostru; cei rătăciţi, de la călăuza voastră; cei bolnavi de la doctorul vostru; păcătoşii de la Mântuitorul şi marele vostru iubitor; şi la un loc, toţi creştinii buni, de la bunul nostru Părinte. Unul să-I sărute mâinile, altul să-I sărute picioarele, unul să-I sărute rana făcută cu lancea, altul să-I şteargă sângele şi altul să-I închidă ochii, după obiceiul ca fiii să închidă ochii părinţilor lor când mor aşa cum şi Iosif a închis ochii lui Iacov, tatăl său: ***“Şi Iosif şi-a pus mâinile pe ochii lui”*** (Facere 46,4).

Pentru că dulcele Iisus vă mai spune un singur cuvânt şi pe urmă ne va părăsi, îndată îşi va da sufletul. Priveşte cum i se zbuciumă sufletul, cum se află la cea din urmă suflare şi-n agonia morţii. Priveşte cum îşi înclină capul ca să cheme moartea şi strigă cu mare putere şi glas, cel mai din urmă şi al şaptelea cuvânt:

7. “Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul” (Luca 23,46)

Ah! A murit viaţa lumii! Ah! şi-a dat duhul suflarea îngerilor! Ah, şi-a dat suflarea sufletul tuturor! Soare ascunde-ţi razele tale; pământule, cutremură-te; pietrelor, despicaţi-vă; morminte, deschideţi-vă; morţilor înviaţi; catapeteasmă sfâşie-te de sus până jos şi toate făpturile luaţi parte la nedreapta moarte a Făcătorului vostru!

“Şi iată catapeteasma templului s-a rupt în două de sus până jos, mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor celor adormiţi au înviat” (Matei 27,51).

Cum ţi se pare acum, iubitule, această şcoală pe care ţi-a deschis-o Iisus pe Golgota? Cum ţi se par aceste lecţii şi învăţăturile pe care ţi le-a predat Domnul pe Cruce? Nu sunt minunate, mari şi foarte puternice doctorii pentru toate suferinţele? Deci când dă peste tine vreo rea întâmplare aleargă la Golgota. Când te apucă vreo patimă aleargă la Golgota. Când te muşcă şerpii cei gânditori, dracii, aleargă la Cruce. Pentru că îndată ce vei vedea pe Cel răstignit şi-ţi vei aminti de cele şapte învăţături pe care El ţi le-a dat pe Cruce, îndată te vei vindeca şi vei trăi, după cum şi evreii muşcaţi de şerpi în pustie, îndată ce priveau şarpele de aramă se vindecau şi nu mai mureau: “Şi a făcut Moise un şarpe de aramă şi l-a pus ca semn şi când un om era muşcat de şarpe dacă privea la şarpele de aramă, trăia ” (Numeri 21,9).

Când ai vreun duşman, care te-a nedreptăţit sau te-a jignit, sau te-a prigonit de moarte, aleargă la cruce şi adu-ţi aminte de întâiul cuvânt pe care l-a spus Domnul, iertând pe cei ce-L răstigneau şi iartă şi tu pe vrăjmaş din toată inima.

Când se va întâmpla să te pedepsească Dumnezeu cu boli şi cu necazuri până la moarte, aleargă la cruce şi fă ca bunul şi recunoscătorul tâlhar, crezând şi mărturisind că pe dreptate şi pentru păcatele tale eşti pedepsit, cunoscând că este un Dumnezeu, de care sunt conduse toate făpturile şi nimic nu este trecut cu vederea şi de aceea proslăveşte dreptatea dumnezeiască, care te-a pedepsit pentru folosul tău şi nu murmura deloc.
Pentru că dacă Domnul Cel fără păcat, osândit la moarte pe Cruce pentru păcatele tale, ca un nelegiuit sau tâlhar – nu a murmurat – cum vei mai murmura tu, când suferi pentru păcatele tale? Şi când ai înainte-ţi pilda lui Iisus Cel fără de păcat? Iar pentru recunoştinţa şi mărturisirea ta, să ştii că vei auzi şi tu al doilea cuvânt, pe care l-a spus Domnul tâlharului şi vei intra în Rai, ca să împărăteşti împreună cu Hristos, lăsând afară pe tâlharul, care murmura şi blestema.

După cum te sfătuieşte Sfântul Grigorie Teologul: "Dacă te-ai răstignit împreună cu tâlharul, cunoaşte pe Dumnezeu ca recunoscător; dacă acela a fost nelegiuit pentru tine şi pentru păcatul tău, tu fă-te pentru Dânsul ascultător de lege, închină-te Celui ce s-a răstignit pentru tine şi – răscumpără-te de răutate, răscumpără prin moarte mântuirea, intră în Rai cu Iisus, căci ai căzut cu ştiinţă. Priveşte bunurile de aici, lasă pe cel ce murmură să moară afară cu blestemul" (Cuv. la Paşti).

Dacă ai părinţi trupeşti sau duhovniceşti bătrâni, aleargă la Cruce şi învaţă din al treilea cuvânt al Domnului să te îngrijeşti de dânşii şi să le dai cele de trebuinţă pentru viaţa ca: slujire trupească, cinste, supunere şi orice alt ajutor: mai ales când sunt săraci şi bolnavi şi bătrâni şi nu te împiedică de la evlavie şi virtute.

Când cineva face faţă de tine vreo greşală mare sau mică aleargă la cruce şi învaţă din cuvântul al patrulea al Domnului să ierţi greşala fratelui tău, răbdând cu voie şi din dragoste, ca şi cum tu ai făcut-o altuia, după cum şi Hristos a primit ca fiind ale Sale nepăsarea, neînţelepţia şi păcatele noastre.

Căci să ştii, frate, că două sunt primirile, după cum zice Sfântul Marcu Pustnicul:

- ***una fără de voie şi după răutate, cum este, de pildă, cel care înşală sau nedreptăţeşte pe altul, sau îl cleveteşte şi îi face rău; acela fără să vrea îşi aduce asupra sa păcatele şi ispitele pe care le-ar suferi acela pe care el l-a înşelat, l-a nedreptăţit, l-a clevetit sau i-a făcut rău, după cum ne încredinţează de aceasta Scriptură zicând: "Dreptul scapă din laţ şi în locul lui cade nelegiuitul" (Prov. 11,8); şi iarăşi: "Cel ce sapă groapa aproapelui, cade într-însa, iar cel ce rostogoleşte piatra, peste dânsul o rostogoleşte" (Prov. 26.27).***
- ***Cealaltă primire este de voie şi izvorăşte din dragoste, după cum Domnul, a primit şi a luat asupra Sa păcatele şi bolile şi ispitele şi suferinţele noastre răbdând până la moarte. Căci zice: "Iată mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii" (Ioan 1,29) şi iarăşi: "Acesta slăbiciunile noastre le-a luat şi bolile le-a purtat" (Matei 8.17); şi iarăşi: "Pentru ei mă sfinţesc pe mine, ca şi ei să fie sfinţiţi cu adevărat"'(Ioan 17,19). După cum şi Apostolii şi toţi sfinţii au luat asupră-le păcatele pe care le făceau atât necredincioşii cât şi credincioşii răbdându-le ca pe ale lor. De aceea şi Pavel porunceşte zicând: "Purtaţi sarcina unul altuia şi aşa veţi plini legea lui Hristos " (Gal. 6.2).***

Când te luptă patima lăcomiei şi pofta de bogăţie, de slavă şi de plăceri, aleargă la şcoala Golgotei şi învaţă din al cincilea cuvânt spus de Domnul pe Cruce, să însetezi şi să pofteşti nu aceste lucruri stricăcioase şi trecătoare, care, fiind pieritoare şi înşelătoare, nu pot sătura vreodată pofta omului, după cum nici apa zugrăvită nu poate potoli setea celui însetat. De aceea şi femeia lui Lot care s-a întors să privească spre Sodoma, nu s-a prefăcut în vreun fel de piatră, ci în stâncă de sare (Facere 19,26). După cum cel ce mănâncă sare nu-şi poate potoli setea, aşa şi cel ce pofteşte lucrurile lumii, nu se poate sătura niciodată. ***De aceea îţi zic să nu doreşti acestea, ci doreşte să faci bine fraţilor tăi şi să-ţi placă să suferi din dragoste pentru dânşii.*** Doreşte pe Dumnezeu şi slava lui Dumnezeu şi fericirea care singură-ţi poate îndestula pofta şi setea, după cuvântul Psalmistului: ***"Sătura-mă-voi când mi se va arăta slava Ta" (Ps. 16,17). De aceea a zis Fericitul Augustin, că numai fericirea cerească este binele desăvârşit, care potoleşte pe deplin pofta omului.***

Când eşti bolnav sau bătrân şi vezi că s-a apropiat moartea, aleargă la şcoala de pe Golgota şi învaţă din al şaselea cuvânt al Domnului, ca să sfârşeşti toate cele rânduite şi să te spovedeşti cu zdrobire de inimă de toate păcatele făcute din tinereţe şi până în ceasul acela. Să ierţi din toată inima pe toţi care ţi-au greşit cu cuvântul sau cu fapta şi să ceri şi tu iertare de la toţi cei pe care i-ai jignit în vreun chip oarecare. Să-ţi faci sfântul Maslu, să te împărtăşeşti cu Sfintele Taine, să-ţi

scrii testamentul, rânduind că din avutul pe care-l ai să se dea şi milostenie la săraci, ***precum porunceşte dumnezeiescul Hrisostom, care zice că testamentul fiecăruia să aibă în el şi numele lui Hristos şi al săracilor.***

Iar când vei fi aproape să-ţi dai sufletul, adu-ţi aminte de al şaptelea cuvânt al Domnului şi încredinţează cu toată umilinţa şi durerea inimii şi cu lacrimi sufletul tău în mâinile lui Dumnezeu, zicând cu Sfântul Ştefan: ***"Doamne Iisuse, primeşte sufletul meu!" (F. Ap7,59).*** şi cu ***Fericitul Augustin: "Viaţa mea, primeşte sufletul meu!" (Rugăciunea de dragoste, întâia).***

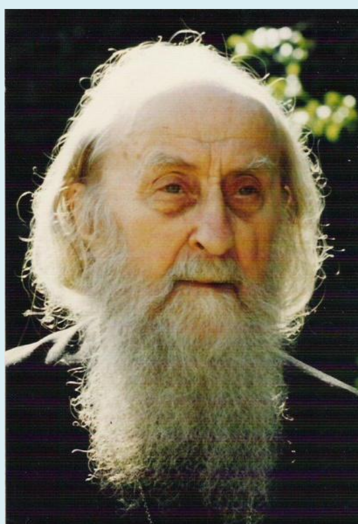
Vezi, frate, ce folos ai de la Şcoala Golgotei? Vezi ce minunată învăţătură ţi-a dat Domnul pe Cruce? Ruşinează-te dar că până acum ai fost nepăsător şi n-ai învăţat această de suflet folositoare lecţie. Roagă-L să te învrednicească, prin harul Său, să-ţi aducă aminte totdeauna de această învăţătură şi s-o păstrezi în inimă, spre a folosi la nevoie ca să nu mai păcătuieşti, zicând cu David: "Intru inima mea am ascuns cuvintele Tale ca să nu mai greşesc" (Ps. 118,11).

Şi pentru că Crucea este amvonul cel înalt, de pe care Domnul ţi-a vestit învăţătura cea mântuitoare, cere-I har să te învrednicească în toate necazurile să-I îmbrăţişezi Crucea, ca să afli într-însa scăpare şi mângâiere în toate suferinţele.

Ca să ai ca slavă şi laudă în toată viaţa ta, zicând cu Pavel: ***"Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care mi s-a răstignit lumea, iar eu lumii" (Galateni 6,14).***

(din: Sfântul Nicodim Aghioritul, Deprinderi duhovniceşti, Editura Episcopiei Ortodoxe, Alba-Iulia, 1995)

Arhimandritul Sofronie Saharov despre “Scandalul” umilinţei lui Hristos, arma biruinţei veşnice

Pentru a se învăţa întru smerenia lui Hristos
(fragment)

“(…) Noi, creştinii, ne-am obişnuit să vedem pe acel Singurul Om urcând pe Golgota, cu gândul de a lua asupră-Şi păcatul întregii lumi. Într-un chip de neînţeles altora, El a săvârşit nevoinţa mântuirii întregului Adam: calea răscumpărării lui Adam şi nevoinţa Sa depăşesc înţelesul nostru.

Domnul spune apostolilor Iacov şi Ioan care voiseră să şadă de-a dreapta şi de-a stânga Sa: ***„Puteţi voi bea paharul carele Eu voi bea, şi să vă botezaţi cu botezul cu carele Eu Mă botez?”*** Şi mişcător şi naiv a fost felul cum a urmat răspunsul din partea lor: ***„Putem!”*** Nimeni dintre oameni nu poate bea paharul lui Hristos, sau să-şi săvârşească deşertarea asemenea Lui. Vorbind despre pogorământul lui Hristos, despre kenoza-deşertarea Lui, ne aflăm în faţa unei privelişti pe care nicicum o putem desluşi cu simplă gândirea noastră. El, absolutul Stăpân al întregii lumi, Se dă pe Sine tuturor înjosirilor.

Cu toate acestea, treptat pătrundem în taina iubirii lui Dumnezeu pentru noi. Cumva începem să simţim, prin descoperirea lui Hristos, că Dumnezeu este smerenie. Astfel se lămureşte că dragostea Lui este nu una mândră, ci smerită. Iar această însuşire a dumnezeieştii smerenii a lui Hristos se arată în cuvintele Sale, când a pus un copilaş în faţa Sa şi a zis: „De nu se va face cineva asemenea acestui copilaş, nu va fi în stare să intre în Împărăţia Cerurilor“; sau când a spus că cel mai mic, mare va fi în Împărăţia lui Dumnezeu. Vedeţi

piramida răsturnată, în comparaţie cu cea a societăţii omeneşti? Cei smeriţi vor moşteni împărăţia mai înainte de toate.

Aşadar, ştiind că Hristos este Dumnezeu, încercăm să pătrundem în taina tuturor manifestărilor Lui. „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Hristos“, Fiul lui Dumnezeu cel de o fiiere cu Tatăl – şi noi ne sârguim în tot chipul ca toate manifestările vieţii noastre să aibă un sens, ca viaţa lui Hristos Însuşi să devină a noastră, spre a moşteni Împărăţia cea veşnică, cu Tatăl, şi cu Fiul, şi cu Sfântul Duh.

Domnul, prin smerenie, a biruit vrăjmaşul. Pe lângă acest fapt, de cea mai înaltă însemnătate, mai este şi un alt aspect al manifestărilor Lui, care ne învaţă să urmăm lui Hristos nu ca într-o simplă închipuire. Hristos S-a arătat în „chip de rob“. Şi în ce constă pentru mulţi sminteala şi „scandalul“? Adesea mi s-a întâmplat să aud părerea multora că noi, oamenii, chipul lui Dumnezeu, trebuie să ne păstrăm demnitatea până şi în rugăciune, şi când stăm înaintea lui Dumnezeu. La noi în mănăstire a venit în vizită o înaltă faţă bisericească a unei alte biserici. Uitându-se la fresca Schimbării la Chip, el a întrebat: „Dar unde este Petru?“. I l-au arătat pe Petru. „O, ce aţi făcut cu el! Petru înjosit în halul acesta! Unde îi este <<dignity>>, demnitatea lui?!“

Şi este o latură a pocăinţei dreptslăvitoare înaintea lui Dumnezeu, care sminteşte pe mulţi dintre cei din alte biserici: noi cădem în genunchi la pământ, ne atingem cu faţa şi cu fruntea de pământ, însemnând astfel robia noastră înaintea Lui, amintindu-ne de cuvintele Sale pe care le-a rostit înaintea acelui copil: „Dacă nu se smereşte cineva precum acest copil, acela nu va intra în Împărăţia cerească“.

Dar Însuşi Domnul, fără de Care nimic nu poate fi, S-a înmicşorat pe Sine într-atâta, încât oameni din păturile sociale cele mai de jos puteau să-L mâhnească, să-L scuipe, să-L lovească, să-L bată peste obraz şi să-I pricinuiască tot felul de înjosiri. Dacă Fiul lui Dumnezeu a săvârşit acestea, atunci, bineînţeles, se iveşte întrebarea: ***De ce a fost nevoie de o astfel de înjosire şi de astfel de chipuri de-ale robiei pentru a-Şi arăta dragostea? – Eu presupun că gândul cel drept va fi acela că Domnul, având-Şi cea mai-nainte de veci a Sa fiinţare în duhul smereniei, Şi-a arătat cea mai-nainte de veci dragoste în chipuri de-ale robului. Iar noi îi urmăm în acele chipuri de rob, în mişcările pocăinţei noastre înaintea lui Dumnezeu, exprimându-le sub formă de mătănii până la pământ.***

În timpul postului facem un mare număr de mătănii în fiecare zi. Apoi când, după răstignirea noastră, înviem cu Hristos, de atunci îl vom primi şi vom vorbi cu El în

picioare, ca fiii cu tatăl. Dar în această viaţă ne vom arăta pocăinţa, subliniez, în chipuri de rob, pentru că pocăinţa nu înjoseşte pe om. Când cineva se conştientizează a fi mai rău decât toată făptura, el s-a făcut mai presus de toată făptura: atunci se atinge de fiinţarea cea nefăcută. Aşadar, nu vă smintiţi a exprima pocăinţa noastră în chipuri smerite de rob, ca apoi să stăm ca fii ai lui Dumnezeu înaintea Lui, de acum nu în forme de robi, ci de fii.

Dumnezeu este smerit în însăşi esenţa Sa, şi deşertarea Lui prin întrupare poartă trăsătura smereniei. Dacă El Însuşi nu S-ar fi smerit, atunci poate ne-ar putea învinui cineva: „Doară Domnul nu S-a smerit aşa ca voi!“ Dar Domnul S-a smerit: a spălat picioarele bărbaţilor neştiutori de carte, oameni din cele mai joase pături ale societăţii omeneşti. Aşadar, astfel de forme de rob sunt dragostea. Când ne rugăm lui Dumnezeu, Cel ce cu a Sa poruncă a zidit întreg acest cosmos, fiecăruia dintre noi îi este firesc a gândi: „Dar ce, Se va gândi Dumnezeu la mine, îşi va pleca oare urechea acum la cuvântul meu, să mă asculte cu luare aminte?” Este înfricoşat a vorbi cu astfel de Fiinţă. Şi pentru ca să nu ne înfricoşăm, în toate facerile lui Hristos, în lucrarea Sa cea mai presus de cosmos de a răscumpăra pe Adam, dragostea smerită a lui Dumnezeu ni se înfăţişează atunci când stă înaintea noastră în chipuri atât de jalnice: răstignit între tâlhari, aruncat în temniţă, ş.a.m.d.

Îmi voi îngădui acum să vă înfăţişez un gând ce-mi vine în privinţa felului cum lucrează duhovnicii. Uneori şi părinţii duhovniceşti se aseamănă cu Hristos în înjosirea Sa de Sine, pentru ca oamenii să nu se tulbure şi să nu se înfricoşeze a spune duhovnicului orice păcat. Şi duhovnicul poartă toate: „O, o ştiu şi pe asta! O, noi oamenii aşa facem!“

Tradiţia acesta mi s-a făcut cunoscută când am fost în pustie, la Athos. Îmi povesteau de unii duhovnici, şi dintre cei renumiţi, că veneau la ei păcătoşi care făcuseră multe fărădelegi, şi nici nu le mai era frică să vorbească cu ei. Sfânt fiind, părintele lua asupra sa toate păcatele, spre a încuraja pe cel ce se spovedea să-şi spună toate faptele.

Să trecem acum la tema noastră. Cu cât mai mult încearcă omul să urmeze lui Hristos, întru atât mai mare măsură devine ipostas, după chipul Ipostasului Logosului întrupat. Şi când omul încearcă să trăiască împreună cu Hristos, chemând numele Lui şi cugetând la viaţa Sa, şi lucrând aşa cum ar fi lucrat sau ar fi răspuns în facerile Sale Domnul, treptat se clădeşte astfel persoana: chip şi asemănare a Ipostasului lui Dumnezeu Însuşi. Omul pământesc, molipsit de mândria primei căderi în păcat, trebuie să dobândească un alt cuget: căinţa pentru nelegiuirile noastre, din mândrie, împotriva Dumnezeului smerit.

Desigur, de fiecare dată când citim Propovăduirea lui Hristos pe Munte simţim un foc deosebit de puternic. Dacă ne vom uita la felul cum ne-a poruncit Domnul să ne purtăm şi cum Se purta El însuşi, atunci, în condiţiile pământeşti ale vremilor noastre, ar trebui să trăim ca şi creştinii primelor veacuri. O uimitoare însuflare a primelor trei veacuri a pătruns în istoria omenirii. Deja în Cărţile apostolilor se spune că primii creştini răbdau toate prigoanele, li se luau toate avuţiile, erau lipsiţi de drepturi şi de viaţă.Şi acum Domnul a trimis acel pahar, ca să-l bea cei ce locuiesc într-o ţară mare, unde şaptezeci de ani a bântuit o prigoană drăcească. Şi multor milioane de oameni în Rusia orthodoxă le-a fost dat să moară pentru faptul că mărturiseau pe Hristos...

Este cumplit să şi vorbeşti despre formele pe care le ia lepădarea de Hristos în vremurile noastre. Voi ştiţi că unele edituri refuză să ia în primire cărţi duhovniceşti. Şi chiar şi editurile întemeiate cu scopul publicării lor ajung treptat până acolo încât şi la ei cărţile duhovniceşti aparţin ultimei categorii. Teamă îmi este că un astfel de dispreţ al religiei este mai primejdios decât prigoanele drăceşti vădite.

Iar nevoinţa noastră, nevăzută de nimeni, rămâne în toată puterea sa în ochii lui Dumnezeu. Iar noi ar trebui să facem precum ne zice Domnul: vor să-ţi ia cămaşa – dă-le şi haina; vor să munceşti la ei un răstimp – munceşte-le de două ori mai mult; rugaţi-vă pentru cei ce vă înjosesc, rugaţi-vă pentru prigonitori, rugaţi-vă pentru toţi cei ce fac răul împotriva voastră. Iar atunci, zice Domnul, iubindu-vă vrăjmaşii, şi voi vă veţi face fii Tatălui Celui Preaînalt.

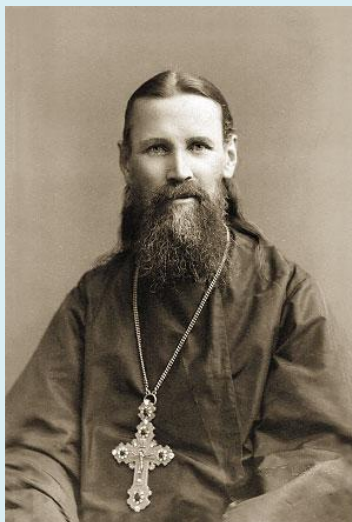
Vedeţi acum structura vieţii duhovniceşti, şi păziţi-o în cugetul vostru. Poţi vorbi despre ea la nesfârşit, căci este Nefăcuta Lumină în răsfrângerile sale pământeşti. Este desăvârşirea care se exprimă în îndeletnicirile cele mai mărunte şi neînsemnate. ***Astfel ne pregătim a ne sui pe Golgota cu Hristos, pentru ca apoi să şi înviem cu El, după cuvântul lui Ioan Damaschin: „Răstignitu-m-am cu Tine ieri, astăzi mă învii cu Tine în slava Învierii“.***

Astăzi mica noastră convorbire ne este dragă prin faptul că s-a legat pe de-a întregul de Hristos. Iar voi păstraţi această moştenire – dragostea noastră pentru Hristos, pentru că nu este ceva mai mare în toată fiinţarea cosmică. Nu este nimic mai sfânt, mai înţelept, mai minunat contemplării, decât Hristos.

Să vă păzească Domnul, dragii mei.
Şi să înnoiţi în voi acest foc al iubirii pentru Hristos.

(din: Arhimandritul Sofronie, Cuvântări duhovniceşti, vol. II, Editura Reintregirea, Alba-Iulia, 2008)

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului I

Iată Omul! (În 19, 5)

Iată cum a fost batjocorit, rănit, chinuit Cel Sfânt şi Fără de păcat, Domnul nostru Iisus Hristos!

Şi ce nevoie avea Dumnezeu, Cel Nepătimitor, să pătimească atât de cumplit de la oameni cu trupul Său? Ce nevoie avea Însuşi Dumnezeu-Omul să îndure pe pământ aceste chinuri de iad? Fraţilor! Dumnezeu n-avea nici o nevoie să Se supună pe pământ unei asemenea necinstiri şi unor asemenea pătimiri: ***jertfirea Lui de Sine a fost întru totul de bunăvoie, şi El putea să nu Se întrupeze, să nu pătimească şi să nu moară – numai că atunci noi toţi, ca păcătoşi şi ca vrăjmaşi ai lui Dumnezeu, am fi fost pe veci robi ai diavolului şi am fi pierit pe veci***; atunci n-ar fi fost aceste două părţi, dreapta şi stânga, nu s-ar fi spus că drepţii vor merge în viaţa veşnică, iar păcătoşii în osânda veşnică, ci pentru toţi ar fi fost o singură soartă cumplită: chinul veşnic. Îţi este groază să te şi gândeşti!

Însă Domnul, în milostivirea Sa cea nemăsurată, nesuferind să vadă neamul omenesc chinuit de diavol, a venit să ne scape de robia lui şi de muncile cele veşnice – iar ca să ne scape de robia vrăjmaşului, în care ne-am dat şi ne dăm singuri, a voit să Se facă pentru noi, după omenitate, rob preaascultător al Tatălui Său Ceresc, faţă de Care am fost – şi acum suntem mereu – neascultători, şi în trup omenesc, cu suflet omenesc, cu puterile omeneşti, întărite de Dumnezeire, să-l biruiască pe diavolul-ispititor, căruia ne-am dat şi ne dăm şi acum robi cu atâta uşurinţă prin păcatele noastre; apoi, ca să ne scape de chinurile veşnice ale iadului

cărora ar fi fost drept să le fie supuse sufletele noastre robite de diavol, El, Dumnezeu Cel Mai înainte de veci, a binevoit a lua asupra Sa, cu fiinţa Lui omenească, chinurile noastre veşnice.

Şi iată, după cum vedeţi, după cum auziţi din Evanghelie, ***El a răbdat pentru noi chinurile acestea. El a răbdat toată ocara şi toată grozăvia chinurilor de la oameni şi de la draci ca să ne scoată pe noi din iad, unde fără Mântuitorul ar fi trebuit să ne chinuim veşnic – însă Hristos ne-a scos din iad, iar noi mergem singuri în el: mergem fără teamă, cu ochii închişi, ca să nu vedem lumina şi să ne aruncăm în iad cât mai repede.*** Mulţi dintre noi se dedau fără teamă păcatelor de tot felul şi nici nu se gândesc să se îndrepte, de parcă Hristos slujeşte păcatului şi-i va băga în Rai, chiar şi pe păcătoşii cei mai nepocăiţi, neschimbaţi la inimă şi la fapte. Pe mulţi dintre noi îi stăpâneşte o împietrire şi o nesimţire de neînţeles.

La pătimirile şi la moartea Mântuitorului toată făptura s-a cutremurat de groază: pământul se zguduia, pietrele se despicau, morţii înviau, dar sufletele noastre nu se cutremură de groază la vederea pătimirilor şi a morţii Dumnezeu-Omului, la pomenirea chinurilor veşnice şi cumplite cărora am fi fost supuşi dacă Domnul n-ar fi pătimit şi n-ar fi murit. Inimile noastre nu se despică, nu se înmoaie şi nu se despart de puţinătatea credinţei, de necredinţă, de împietrire, de trufie, de răutate, de pizmuirea bunăstării aproapelui, de osândire, de îmbuibare şi de beţie, de zgârcenie, de lăcomie, de necurăţia trupească.

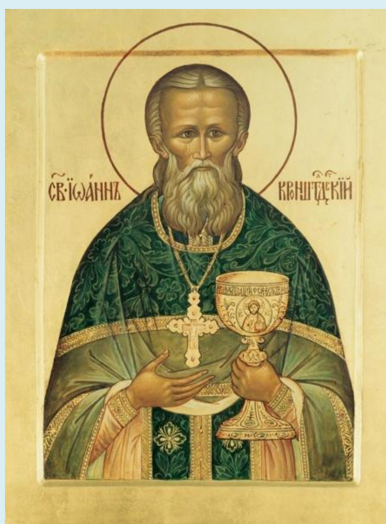
Câţi oameni nu stau şi aici, înaintea acestui epitaf, dintre cei care şi în aceste clipe de o înfricoşătoare sfinţenie nu încetează a sluji diavolului şi a nutri răutate împotriva aproapelui, a se invidia unii pe alţii, a se gândi la bani, la hoţii, la beţii, la necurăţii! Câţi nu sunt dintre cei care de-abia aşteaptă praznicul ca să se îmbete, şi să se dedea dezmăţului, şi să strice templul trupului lor, care a fost templu al Domnului după primirea şi gustarea Sfintelor Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos! Dar ce zic eu de praznic? Nu vedem încă dinainte de praznic, chiar şi acum, când pomenim pătimirile lui Hristos pentru noi, oameni beţi şi dedaţi dezmăţului? Aceştia sunt un popor nelegiuit, care acum Îl binecuvântează pe Hristos cu gura, dar mâine sau poate chiar astăzi Îl vor huli prin faptele lor? ***O, oameni nerecunoscători, nesimţiţi, nechibzuiţi, împietriţi la inimă, care astăzi par a pătimi împreună cu Hristos şi a se răstigni împreună cu El, dar mâine sau poimâine Îl vor răstigni! Dar cât timp vom mai face aceasta, fraţilor? Cât timp vom mai fi făţarnici? Cât timp vom mai sluji diavolului şi-L vom jigni [răni] cât se poate de crunt pe Domnul?***

Fraţilor! Dacă nu se vor despica inimile noastre de piatră cu feluritele lor răutăţi, împătimiri şi necurăţii, dacă nu vom îndepărta din ele puţinătatea credinţei, necredinţa, răceala, îmbuibarea şi beţia, faptele de ruşine, răutatea, trufia, pizma, lenevirea şi celelalte patimi, ne vor osândi cândva pietrele care s-au despicat la moartea lui Hristos. Dacă nu ne vom pocăi şi nu ne vom întoarce la Dumnezeu din toată inima, vom cădea în iad, de care Fiul lui Dumnezeu a venit să ne izbăvească. Să ştiţi, fraţilor, că acestea nu sunt minciuni! Dacă nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri (Lc. 13,3).

Gândiţi-vă cu cât mai aspră fi-va pedeapsa cuvenită celui ce a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, şi a nesocotit sângele testamentului cu care s-a sfinţit, şi a batjocorit duhul harului - căci cunoaştem pe Cel ce a zis: ***„A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti”***, precum şi: ***„Domnul va judeca pe poporul Său”.*** Înfricoşător lucru este a cădea în mâinile lui Dumnezeu Celui Viu (Evr. 10, 29-31).

Amin.

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului II

Iată Mielul lui Dumnezeu,
Cela ce ridică păcatele lumii (În 1, 29)

Iată, fraţii mei, Mielul lui Dumnezeu, Care a luat asupra Sa păcatele noastre, păcatele fiecăruia dintre voi! Iată-L pe Fiul lui Dumnezeu Cel Unul-Născut, Care pentru a noastră mântuire S-a întrupat, sfâşiat de pizmă şi răutatea oamenilor! Să cădem, deci, înaintea Lui intru mărturisire şi să plângem înaintea Domnului, Celui ce ne-a făcut pe noi şi la sfârşitul veacurilor a pătimit şi a murit pentru noi. ***Cu frică şi cu dragoste să sărutăm cu inima şi cu gura aceste răni – cu frică deoarece până în ziua de astăzi păcatele noastre put înaintea Lui şi strigă cerând pedeapsa, iar cu dragoste fiindcă aceste răni şi moartea Lui au fost primite de către El din iubire nepovestită faţă de noi, şi bineînţeles că ne cheamă la dragoste!***

Iată Mielul lui Dumnezeu, Cela ce ridică păcatele lumii! Cât de îmbucurătoare sunt aceste cuvinte pentru sufletul credincios! În ele se cuprinde pentru noi nădejde tare în nemărginita milostivire a Tatălui Ceresc, Care S-a împăcat cu noi, cei nelegiuiţi, prin jertfa dreptăţii adusă pe Cruce pentru păcatele noastre, adică prin nesfârşita jertfă a Fiului Său.

Cât de multe păcate facem într-o singură zi şi într-un singur ceas – ca să nu mai vorbim de păcatele întregii noastre vieţi ticăloase! Cât de rău ne-au chinuit păcatele noastre! ***Însă ne-am pocăit cu credinţă şi cu nădejde din inimă, am strigat către Mântuitorul, am suspinat, am lăcrimat pentru păcatele noastre, şi iată, ele au***

fost curăţite, spălate, iertate; am dobândit linişte, libertate şi bucurie. Ce înseamnă asta? Înseamnă că Mielul lui Dumnezeu, în toată ziua, în tot ceasul, în toate zilele vieţii noastre ridică păcatele noastre, le îndepărtează, le curăţeşte, le uită, izbăvindu-ne de veşnica osândă pentru ele. Cine nu ştie asta din proprie experienţă?

Iată de ce în faţa unei privelişti atât de sângeroase, care zguduie sufletul, noi stăm cu nădejde şi, deşi suntem trişti, tristeţea noastră este pătrunsă de umilinţă, de bucurie şi de un anumit triumf, fiindcă suntem încredinţaţi că în Acest Mort este cuprinsă viaţa tuturor celor vii, împăcarea cu Dumnezeu, iertarea păcatelor şi nădejdea vieţii veşnice. ***În toată lumea, creştinii se închină acum cu umilinţă evlavioasă rănilor Mântuitorului, şi le sărută cu umilinţă, şi toate inimile credincioase de peste tot simt puterea făcătoare de viaţă a mântuitoarelor pătimiri şi a morţii Domnului, fiindcă El ridică pretutindeni şi mereu păcatele tuturor păcătoşilor care se pocăiesc, miruieşte, curăţeşte, înnoieşte, mântuieşte.***

Mântuitorul nostru! De câte morţi duhovniceşti nu ne-ai mântuit, pe mine şi pe fiecare dintre noi! ***Mărturisesc astăzi, în acest ceas, înaintea acestei cucernice adunări, Mântuitorul meu, milele Tale, pe care le-ai arătat asupra mea, a păcătosului, mai mult decât asupra oricui, mărturisesc că m-ai mântuit de nenumărate morţi duhovniceşti, că m-ai mântuit şi mă mântuieşti din toate necazurile, din toate căderile în păcat, şi că numai prin mila Ta nu sunt acum în groapa pierzării, fiindcă pot spune împreună cu Prorocul David: Cuprinsu-m-au durerile morţii şi râurile fărădelegii m-au tulburat; durerile iadului m-au înconjurat; întâmpinatu-m-au laturile morţii, şi când mă necăjeau am chemat pe Domnul, şi către Dumnezeul meu am strigat (Ps. 17, 5-7), şi El S-a plecat întotdeauna cu milostivire spre strigătul inimii mele, mi-a arătat minunata Sa mântuire, mi-a iertat păcatele, mi-a destrămat necazurile şi din cumplita strâmtorare m-a scos la lărgime.***

Iată Mielul lui Dumnezeu, Cela ce ridică păcatele mele! Iată Mielul lui Dumnezeu, Cela ce ridică şi păcatele voastre! Veniţi, deci, să sărutăm cu lacrimi de pocăinţă şi cu dragoste rănile Acestui Miel, Care a luat asupra Sa păcatele lumii.

Iar Tu, Bunătate Nemărginită, Doamne al cerului şi pământului, trimite în continuare binecuvântarea Ta asupra noastră, stârneşte în noi pocăinţa adevărată şi dragoste nefăţarnică; mai rabdă lumea ce piere în păcate şi prin cutremurătoarele Tale semne deşteapt-o din somnul greu al păcatului.

Amin.

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului III

Dacă Eu voi fi înălţat de pe pământ,
îi voi trage pe toţi la Mine (În 12, 32),

Adică „dacă Eu voi fi înălţat pe Cruce, prin pătimirile Mele de pe Cruce voi răscumpăra lumea întreagă, şi cu puterea Crucii Mele voi atrage la Mine mulţimea aleşilor“: iată ce spunea, printre altele, nu cu multă vreme înainte de pătimiri, Domnul nostru Iisus Hristos. ***O, Hristoase, dragostea noastră! Şi iarăşi zic: o, Hristoase, dragostea noastră! Unde Te-a dus dragostea Ta faţă de noi! Ai fost scuipat, pălmuit, rănit, ai murit în neînchipuitele pătimiri de pe Cruce. O, Hristoase, dragostea noastră! Cât de tare ne iubeşti Tu!***

Nemăsurat de mari sunt pătimirile Tale pentru lume, însă nemăsurat de mari sunt şi roadele pătimirilor Tale: ***prin rana Ta noi toţi ne-am vindecat (I Ptr. 2, 24).*** Tu rabzi pătimiri ca să ne scapi pe noi de patimi;

- *ai primit cunună de spini ca inimile noastre să nu fie sfâşiate, ca de nişte ace arzătoare, de spinii păcatului;*
- *ai primit răni ca păcătoşii ce se căiesc să se ascundă în rănile Tale de săgeţile mâniei cereşti;*
- *ai răbdat Crucea ca să ne dăruieşti prin ea o armă tare împotriva vrăjmaşilor nevăzuţi, care se luptă cu încrâncenare împotriva noastră;*
- *în fine, rabzi cumplitele chinuri de pe Cruce ca să-i izbăveşti pe următorii Tăi credincioşi de preacumplitele şi neîncetatele chinuri din iad –*

iar sfârşitul tuturor acestora este unul singur: să ne atragi la Tine şi să ne uneşti cu Tine pe veci.

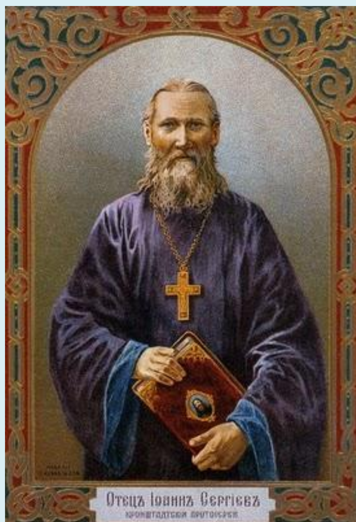
Aşadar, iubiţilor, Capul nostru – Hristos – pătimeşte ca întregului Său trup, adică nouă, să îi fie uşor; Capul nostru arde în focul chinurilor de pe Cruce ca să izbăvească de păcate şi de focul veşnic al gheenei mădularele Sale. ***Cine va pricepe cu mintea sa, cine va simţi cu inima sa întregul preţ al acestei faceri de bine? Numai El ştie pe deplin cât de mare este jertfa Lui pentru noi, fiindcă numai El ştia, vedea chinurile veşnice şi toată grozăvia lor atunci când spunea despre păcătoşi: vor merge aceştia la osânda veşnică (Mt. 25, 46), care neapărat îi va ajunge pe păcătoşii nepocăiţi.*** Iar noi, noi cu greu ne dăm seama despre cele ce sunt pe pământ şi cu osteneală găsim cele ce sunt chiar în mâna noastră, foarte adesea nu înţelegem toată nenorocirea stării noastre de acum, şi atunci cele ce sunt în ceruri, adică cele de după moarte, cine a putut să le pătrundă? (Int. Sol. 9,16).

O, Preascumpul nostru Mântuitor! Ce vom aduce Ţie în schimbul nemărginit de marii jertfe pentru noi? Credinţa şi dragostea. Aşadar, iubiţilor, să credeţi din toată inima, fără urmă de îndoială, că Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu S-a întrupat şi a pătimit şi pentru voi, ca să vă izbăvească de muncile cele veşnice, cărora potrivit dreptei judecăţi a Tatălui Ceresc ar fi trebuit să le fim supuşi, şi le vom fi supuşi dacă nu vom crede din toată inima în Fiul Lui, Care a luat asupra Sa păcatele lumii, şi nu vom păzi poruncile Lui; să apropiaţi chinurile Lui de inima voastră, să le preţuiţi pe cât sunt în stare slabele minţi omeneşti şi fiecare să îndure în propria sa viaţă cu mărime de suflet, fără cârtire, cu recunoştinţă faţă de Dumnezeu, propriile sale necazuri, boli şi pătimiri; în inimile voastre să ardă focul dragostei către Cel ce din dragoste pentru voi răbda focul chinuitor al suferinţelor trupeşti şi sufleteşti. ***Să fugă fiecare dintre voi de neiubire, de ură şi de vrajbă, fiindcă neiubirea şi ura dintre voi străpung ca nişte săgeţi inima Domnului, Care ne-a iubit atât de mult, încât a răbdat Cruce şi moarte pentru noi, şi ne scot din numărul următorilor Lui;*** să nu se lege nimeni cu inima sa de lume, de plăcerile ei: locul nostru nu e în această lume; nu, locul nostru este în Cer: ***unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine şi aceia (În 17, 24)***, a zis Mântuitorul despre cei care Îi urmează! ***Petrecerea noastră este în ceruri (Filip. 3,20)***, spune Apostolul. ***Lumea cu bunătăţile ei nu este vrednică de noi: în gândurile şi în inima noastre să fie Cerul. Acolo să ne mutăm cât mai des cu gândurile şi cu dorinţele.***

Cela ce ai pătimit pentru noi de voie, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu! Tu ai zis, mergând la pătimiri: dacă Eu voi fi înălţat de pe pământ, îi voi trage pe toţi la Mine. Aşadar, trage-ne la Tine, în împărăţia Ta, cu harul Tău.

Amin.

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului IV

Văd un om chinuit, ucis, înfăşurat în giulgiu şi pus în mormânt – dar cine este el? Cine este această jertfă a răutăţii şi răzbunării? Nu este doar un om, ci Dumnezeu-Omul, Fiul lui Dumnezeu Cel Viu, Iisus Hristos.

Dar pentru ce a fost omorât Dumnezeu-Omul, Cel Nevinovat, Fără de păcat, Drept şi Iubitor fără de măsură? De cine a fost omorât şi unde sunt ucigaşii?

- *A fost omorât fiindcă i-a iubit pe oameni cum nu i-a iubit nimeni vreodată, iar cei ce erau datori să înţeleagă această dragoste n-au vrut să o înţeleagă;*
- *a fost omorât fiindcă le-a făcut binefaceri multe, nenumărate, cum nu le-a făcut nimeni vreodată, şi totuşi binefacerile acestea au fost răstălmăcite;*
- *a fost omorât fiindcă a săvârşit multe minuni binefăcătoare dintre cele mai mari, dar la aceste minuni oamenii priveau cu viclenie;*
- *a fost omorât fiindcă atunci când a fost nevoie a spus despre Sine că este – precum şi era cu adevărat - Fiul lui Dumnezeu venit să-i mântuiască pe cei pierduţi;*
- *a fost omorât fiindcă înfiera nedreptăţile strigătoare la Cer;*
- *a fost omorât fiindcă în urma Lui mergea toată lumea, tot poporul, care vedea minunile Lui şi se împărtăşea de binefacerile Lui, dar care a uitat în scurtă vreme aceste binefaceri şi aceste minuni:*

iată de ce a fost omorât Dumnezeu-Omul!

De cine a fost omorât?

- *De iudei – de cei care i-au omorât şi pe prorocii care au dat în vileag nedreptatea şi fărădelegile lor înaintea venirii Mântuitorului;*
- *de iudei, poporul ales al lui Dumnezeu, căruia Dumnezeu îi arătase o mulţime nenumărată de binefaceri, de minuni uimitoare, cântate mereu, până în ziua de astăzi, de Biserica Ortodoxă.*

Aici este însă o cât se poate de mare taină, în care toţi trebuie să pătrundem acum cu deosebire: ***chinuitori şi ucigaşi ai Fiului lui Dumnezeu au fost nu doar iudeii şi romanii păgâni, ci pentru aceste chinuri şi acest omor suntem foarte, foarte vinovaţi şi noi toţi.*** De ce? Deoarece Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, ca Mântuitor al lumii, a fost jertfa păcatelor noastre; pătimind şi murind, El a primit de la Atotdreptul Tată Ceresc, după omenitate, pedeapsa pentru păcatele noastre, ale tuturor.

Iudeii au făcut cu Dumnezeu-Omul ceea ce poate că am fi făcut şi noi cu patimile noastre dacă am fi fost în locul lor şi, la drept vorbind, facem şi acum cu unii semeni ai noştri, numai că într-o măsură mai mică şi în alte chipuri. Aşadar, priviţi cu mai multă luare-aminte la Acest Dumnezeiesc Pătimitor şi Mort de trei zile. El este jertfa păcatelor noastre. El este jertfa nesfârşitei iubiri a lui Dumnezeu faţă de lumea ce piere în păcate şi, prin urmare, faţă de mine şi de tine, iubite frate. Fiul lui Dumnezeu a luat asupra Sa în locul meu şi al tău grozăviile dreptei judecăţi veşnice, pedepsei veşnice, care ne aştepta pe mine şi pe tine, a băut paharul dreptei mânii şi întărâtări a lui Dumnezeu Atotţiitorul, pe care ar fi trebuit să-l bem eu şi tu; a luat asupra Sa toate săgeţile ascuţite şi aprinse din tolba dumnezeiască, ce erau pregătite pentru păcătoşi, care s-ar fi cuvenit să ne lovească şi să ne ardă pe mine şi pe tine, păcătoşii nerecunoscători şi cu nărav rău - iar veşnica dreptate şi înţelepciune dumnezeiască L-a pedepsit prin oameni, pentru oameni, pe Dumnezeu-Omul.

Cu spaimă şi cu evlavie mă plec înaintea dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, înaintea sfinţeniei Dumnezeirii Celei în Trei Ipostasuri, care pentru a înlătura nedreptatea păcatului şi pentru a-l sfinţi pe omul păcătos, zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu,

- ***în persoana Tatălui a binevoit a-L pedepsi în locul oamenilor pe Preasfântul Dumnezeu-Om,***
- ***în persoana Fiului a binevoit a Se întrupa şi a lua asupra Sa pedeapsa pentru toate nedreptăţile omeneşti, iar***
- ***în persoana Duhului Sfânt a binevoit a-i sfinţi pe păcătoşii ce se căiesc, a-i înnoi, a Se revărsa în inimile lor cu cea mai gingaşă şi mai sfântă dragoste.***

Fraţilor! Luaţi aminte la taină. Cugetaţi cât de respingător şi de urâcios e pentru Dumnezeu păcatul intrat în oameni, cât de cumplită este pedeapsa pentru păcat dacă Atotsfântul şi Dreptul Domn nu L-a cruţat pe Fiul Său Cel iubit, ci L-a dat pentru noi la asemenea pătimiri şi la moarte. Dacă dreptatea lui Dumnezeu a făcut aşa cu pomul verde, adică cu Dumnezeu-Omul, ce va fi cu cel uscat şi neroditor, cum suntem noi, păcătoşii? Aşadar, păcătoşilor, fraţii mei, să ne temem a adăuga păcate peste păcate, nelegiuiri peste nelegiuiri. ***Privind la Acest Pătimitor Dumnezeiesc, învăţaţi-vă să urâţi şi să vă scârbiţi de acum şi până în veac de orice păcat şi să iubiţi dreptatea şi virtutea.***

Dacă vom continua să adăugăm păcate peste păcate cu ştiinţa şi dinadins, răstignindu-L astfel în noi pe Fiul lui Dumnezeu adeseori şi de multe ori, dacă ne vom căi cu făţărnicie şi ne vom împărtăşi cu nevrednicie de Dumnezeieştile Taine, dacă, după ce ne-am spovedit şi împărtăşit cu Sfintele Taine spre curăţire şi sfinţire, vom trăi fără frică de Dumnezeu, după poftele inimii stricate, aceste răni din mâinile şi din picioarele şi din coasta Mântuitorului ne vor fi nu spre mântuire, ci spre osândă, şi atunci nimeni, în vecii vecilor, nu ne va mai scăpa de chinurile gheenei.

Fraţii mei! Să aducem Domnului, Care pentru noi a murit şi a înviat, lacrimi de pocăinţă şi umilinţă neprefăcută şi să trăim în pocăinţă şi facere de bine necontenită.

Amin.

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului V

Cum mori, Viaţă?
(stih în Marea Sâmbătă)

Să vină făptura toată să aducem cântare de ieşire Ziditorului! Soboare nenumărate ale puterilor cereşti! Locuitori cuvântători ai pământului! Veniţi cu toţii să aducem cântare de ieşire Făcătorului nostru, Care după cumplite pătimiri odihneşte cu pace în mormânt! Să ne apropiem de El şi să-L întrebăm: ***„De ce eşti socotit între cei morţi, Cela ce trăieşti intru cei de Sus, şi cum se face că eşti primit în chip străin înţelegerii de un mormânt mic, Cel pe Care cerurile nu pot să Îl încapă? Cum se face că Tu, începătorul Fără de moarte al vieţii, Însuţi ai gustat moarte şi ca un muritor eşti pus în mormânt? Cum se face că oamenii, făpturile Tale neputincioase, însă pline de răutate, Te-au băgat în mormânt? Se vede că de bună vrerea Ta Te-ai suit cu trupul pe Cruce: altminteri cine ar fi cutezat să se atingă de Tine, Atotputernice?"***

Se vede că aici e o mare taină, pe care n-o ştiau cei ce Te-au chinuit şi Te-au omorât în chip nelegiuit şi nici măcar stăpânitorul întunericului – şi, într-adevăr, oamenii nu ştiau ce făceau cu Iisus. Se vede că din acest pogorământ al Tău neasemuit faţă de oameni le vine acestora mult bine, fiindcă Tu faci toate doar pentru înmulţirea binelui şi fericirii fǎpturilor. Fără îndoială, Tu ai pătimit dintr-o mare nevoie, cu un scop preabun şi preaînţelept: ***Tu toate cu înţelepciune le-ai făcut (Ps. 103,25), şi eşti bun cu toţi (Ps. 144, 9)***: e cu putinţă, oare, ca pătimirile şi moartea Ta să nu fie lucrare a nesfârşitei Tale bunătăţi şi înţelepciuni?

Auziţi, fraţilor, ce răspunde la asta Însuşi Domnul, Cela ce a pătimit pentru noi: ***dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur, iar dacă va muri, aduce multă roadă (În 12, 24).*** Aşadar, iată care este, fraţilor, taina morţii lui Iisus Hristos, Dumnezeu-Omului: grăuntele de grâu, dacă nu moare, căzând în pământ, rămâne singur, dar dacă moare aduce roadă multă; şi Mântuitorul a murit ca să aducă cel mai mare folos cu putinţă oamenilor prin moartea Sa, ceea ce a şi reuşit să facă.

Hristos Mântuitorul, Fiul lui Dumnezeu, a luat asupra Sa marea lucrare de a ne răscumpăra, de a ne îndreptăţi pe noi, păcătoşii, prin pătimirile şi moartea Sa, în faţa Tatălui Ceresc: aceasta este îndreptăţirea noastră (Rom. 4, 25), spune Apostolul, şi de aceea moartea Lui pentru noi, împreună cu pătimirile care i-au premers, este lucrare a celei mai înalte iubiri faţă de noi şi înţelepciuni a lui Dumnezeu, lucrare pe care n-o va putea preţui după vrednicie nici o minte zidită – iar întrucât această moarte este lucrare a înţelepciunii dumnezeieşti, ea este şi o preamare taină.

Ce adevăr mângâietor! Moartea Mântuitorului este jertfă de curăţire pentru păcatele întregii lumi. El este, zice Sfântul Apostol Ioan Teologul, ***jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre*** – dar nu numai pentru păcatele noastre, ci şi pentru ale lumii întregi (I În 2, 2). El a murit, şi moartea Lui pe Cruce a nimicit blestemul nostru, pe care l-am meritat de la Tatăl Ceresc prin păcatele noastre. El a murit, şi moartea veşnică, ce fără Răscumpărător ar fi trebuit să ne ajungă neapărat, acum nu ne mai stăpâneşte.

- *El e dreptatea noastră în mijlocul fărădelegilor noastre;*
- *El e izbăvirea noastră în vremea deznădejdii noastre;*
- *El e sfinţirea noastră în mijlocul necurăţiilor noastre;*
- *El e lumină în întunericul nostru;*
- *El e viaţă în moartea noastră.*

Te înspăimântă dreapta judecată dumnezeiască atunci când te gândeşti la nedreptăţile tale, şi nu este pace în oasele tale de la faţa păcatelor tale (Ps. 37, 3)? Pătimirile şi moartea lui Iisus Hristos te îndreptăţesc în faţa Tatălui Ceresc. Dumnezeu este Cel ce îndreptăţeşte: cine este cel care osândeşte? Hristos este Cel care a murit, şi mai ales Cel ce a înviat, Care şi este de-a dreapta lui Dumnezeu, Care mijloceşte pentru noi! (Rom. 8, 33-34).

Nu ai nădejde că vei primi Împărăţia Cerurilor, fiindcă te simţi nevrednic de ea? Cu adevărat, nimeni dintre oameni nu este vrednic, însă Hristos, Domnul nostru,

este vrednic: El a meritat-o pentru noi prin sângele Său cel fără de preţ. De vrednicia Lui depinde şi vrednicia noastră. Prin vrednicia Sa ne-a făcut vrednici şi pe noi, nevrednicii, şi tocmai cu harul Lui Bunul şi Iubitorul de oameni Tată Ceresc, după mila Sa cea neurmată, îi învredniceşte pe oameni de Împărăţia Cerurilor.

Zici: „Sunt un mare păcătos"? Dar Hristos Mântuitorul a venit în lume ca să-i mântuiască pe cei păcătoşi (I Tim. 1, 15) - tu doar, pe viitor, să nu păcătuieşti dinadins şi cu răutate.

Zici: „Cum să fiu eu împreună cu sfinţii, care au strălucit pe pământ cu atâtea virtuţi?" Dar şi sfinţii tot cu harul lui Hristos s-au mântuit. Dacă ţi se pare că e prea mult să fii împreună cu sfinţii, roagă-te cel puţin să fii împreună cu tâlharul, strigând: ***Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăţia Ta (Lc. 23,42)***, şi străduieşte-te să trăieşti aşa cum se cuvine unui creştin.

Cu toţii suntem păcătoşi, fraţilor, dar dacă avem credinţă în Hristos, Domnul nostru, Cela ce S-a răstignit pentru noi, şi ne străduim să trăim după învăţătura Lui sau dacă ne ridicăm chiar şi când cădem, atunci moartea Mântuitorului şi rănile Lui sunt pavăza noastră: vom scăpa de muncile iadului şi ne vom învrednici de Împărăţia Cerurilor.

Dacă răbdăm cu mărime de suflet necazurile, bolile, lipsurile şi feluritele nenorociri ale vieţii, socotindu-le cuvenită răsplată pentru păcatele noastre şi pomenind cu credinţă şi cu dragoste cumplitele pătimiri îndurate pentru noi de Mântuitorul, ferice va fi de noi: Domnul Cel răstignit ne va mântui.

Vai însă de aceia care sunt creştini doar cu numele, care calcă în picioare mântuitoarea Lui învăţătură nesocotindu-L sau cugetând despre El cu obrăznicie, care trăiesc după voia inimii lor în nedreptate, în necurăţie, în uitare de Dumnezeu; aceştia trebuie să se îngrozească de înfricoşătoarea stare în care se află: ***înfricoşător lucru este a cădea în mâinile lui Dumnezeu Celui viu (Evr. 10, 31). Pe cei răi rău îi va pierde Dumnezeu (Mt. 21, 41). Pe păcătoşii nepocăiţi moartea Dătătorului de viaţă nu îi va mântui, ci-i va osândi, însă păcătoşii care se pocăiesc cu adevărat de păcatele lor, care au credinţă din inimă în Domnul şi nădejde în El şi se curăţesc de păcate, sunt mântuiţi de El: cu pătimirile Sale de pe Cruce Mântuitorul va acoperi păcatele pe care aceştia le-au făcut din omenească neputinţă.***

Cel ce Te-ai răstignit, Hristoase Dumnezeule, Care cu moartea pe moarte ai călcat, mântuieşte-ne pe noi!

Amin.

Sfântul Ioan din Kronstadt - Învăţătură în Sfânta şi marea Vineri, înaintea epitafului VI

Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu,
pentru ce M-ai părăsit? (Mt. 27, 46)

Aşa a strigat Cel pironit pe Cruce pentru păcatele lumii – prin urmare şi pentru păcatele noastre, fraţilor şi surorilor - ***aşa a strigat Mielul lui Dumnezeu, Domnul Iisus. Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit? - a strigat cu firea Sa omenească, ce avea neputinţe, iar nu păcate.***

Dar cum ar fi putut să-L părăsească pe Fiul Său Cel Unul-Născut, pe Fiul Său Cel Iubit, Tatăl, Care L-a trimis în lume spre mântuirea lumii? Dumnezeirea era, şi va rămâne în veci, nedespărţită de firea omenească a lui Iisus Hristos. Această părăsire înseamnă, iubiţi fraţi, ca această fire omenească a fost lăsată întregii grozăvii a pătimirilor de pe Cruce, întregii dureri cumplite, ucigătoare, pe care El a trăit-o încă din Grădina Ghetsimani înainte de a fi prins de şleahta de răufăcători în frunte cu Iuda Iscarioteanul. El a început încă de atunci să Se îngrozească şi să Se îndurereze, şi le spunea ucenicilor: ***întristat este sufletul Meu până la moarte; rămâneţi aici, şi privegheaţi împreună cu Mine (Mt. 26, 38). Închipuiţi-vă atunci cât de mari au fost chinurile trupeşti, cât de mare a fost durerea atotdreptului şi atotiubitorului, atotsimţitorului suflet al Dumnezeu-Omului, Care a răbdat pedeapsa pentru toate păcatele omeneşti, pentru păcatele lui Adam şi ale Evei şi ale tuturor urmaşilor acestora, până la unul – aşadar, şi pentru păcatele noastre!***

Şi noi, fraţilor, suntem păcătoşi mari şi merităm nenumărate pedepse pentru nenumăratele noastre fărădelegi. Judecaţi singuri, zic, judecaţi singuri cât de străpungătoare, de amare şi arzătoare au fost chinurile Crucii, cât de mare a fost durerea sufletească a Mielului lui Dumnezeu, Care a luat asupra Sa păcatele lumii, cât de apăsătoare a fost părăsirea Lui de către Dumnezeu, adică lăsarea omenităţii Sale în toată arderea pătimirilor, sufletului Său în tot necazul strivitor, nemărginit, groaznic. După aceea veţi înţelege în ce stare se afla sufletul Dumnezeu-Omului atârnat pe cruce atunci când a strigat: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit? Da, sufletul Lui era, împreună cu trupul Lui, într-o stare de suferinţă îngrozitoare, cu neputinţă de închipuit şi de zugrăvit.

Dă-ţi seama de aici, omule, oricine ai fi tu, cât este de amar, de lipsit de noimă, de slut, de urât, de nebunesc, de scârbos, de chinuitor, de ucigător păcatul; dă-ţi seama cât de nefiresc este pentru noi, cât este de nepotrivit cu firea noastră zidită după chipul lui Dumnezeu şi cât de mult se îngreţoşează de el atotsfântă, atotdesăvârşită, atotbuna Dumnezeire - şi după aceea judecaţi toţi ce trebuie să facem cu păcatul, care ne înşală şi ne spurcă şi strâmbă firea noastră, o strică şi o va arunca în veşnica necinstire, în veşnic necaz, în veşnic chin dacă nu îl vom urî din tot sufletul, dacă nu ne vom pocăi de fărădelegile noastre, dacă nu îi vom întoarce desăvârşit spatele.

Închipuiţi-vă ce ar fi fost cu noi dacă pentru păcatele noastre nu ar fi pătimit, îndestulând dreptatea dumnezeiască, Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, dacă harul Lui ne-ar fi părăsit pe veci? Ajunge să ne gândim doar puţin la asta ca sângele să ne îngheţe şi sufletul să se înfioreze. Ce bine ar fi dacă eu şi toţi ceilalţi păcătoşi ne-am aduce aminte de această părăsire a păcătoşilor nepocăiţi de către Dumnezeu întotdeauna şi mai ales când ne ispiteşte păcatul! Atunci am fugi de el mai tare decât de o fiară sângeroasă, decât de un duşman crud. Atunci ar fi mult mai mulţi cei ce se mântuiesc; atunci pământul nu ar mai fi lovit de nenorociri groaznice pentru păcatele omeneşti: de recolte proaste, de inundaţii, de cutremure pustiitoare, care seceră mii de vieţi omeneşti, de molime, de vătămarea roadelor, de incendii nimicitoare. El s-ar preface atunci într-un Rai al lui Dumnezeu, ar fi îmbelşugat în dreptate şi în toate darurile fireşti ale lui Dumnezeu. Atunci ar fi pace pe pământ şi n-ar mai fi pe el nici o primejdie; nu ar mai fi aceste cumplite fărădelegi pe care le vedem în mijlocul nostru. Cât s-a umplut acum lumea de nelegiuiţi şi nelegiuiri! Dar cât va mai dăinui această lume păcătoasă, cât va mai dăinui acest pământ – sălaş al păcatului, roşu de sânge nevinovat, această strânsură a tuturor urâciunilor? Nu va veni, oare, vremea curăţirii a toată lumea prin foc? Ba da: bineînţeles, ea este aproape. Dacă Apostolii, în vremea lor, spuneau deja că ea

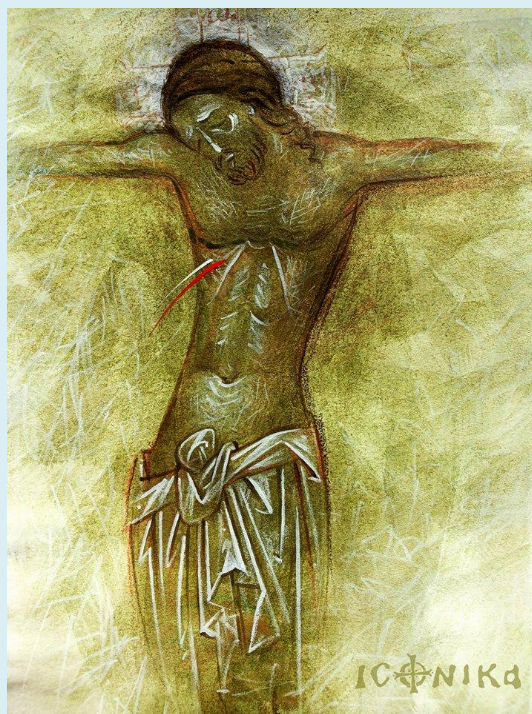
se apropie, cu atât mai mult noi putem spune cu îndrăzneală că se apropie sfârşitul veacului.

Fraţilor şi surorilor! Cât mai avem timp, să venim cu pocăinţă fierbinte la Mântuitorul lumii şi să sărutăm cu dragoste şi cu lacrimi rănile pe care le-a suferit pentru noi. Să îndrăgim dreptatea, să îndrăgim mila, ca să fim miluiţi.

Amin.

(în: Sfântul Ioan De Kronstadt, Cuvinte la Postul mare, Editura Sophia, Bucureşti, 2013)

Părintele Moise Aghioritul: Întâmpinarea Patimilor Domnului

Mii de rani - Rugul Aprins:
https://www.youtube.com/watch?v=f0oa2H0pIq0

Iisuse, Fiu veşnic Sfânt – Sf. Mănăstire Brâncoveni:
https://www.youtube.com/watch?v=T7922njJoi8

Cu răni și spini pe frunte - Anuța Motofelea:
https://www.youtube.com/watch?v=-srkkrgiQ9g

Dintre câte mâini loviră - Rafila Barbos:
https://www.youtube.com/watch?v=WwzaCwsudxM

Parcă te văd, Doamne Iisus - Mariana Anghel:
https://www.youtube.com/watch?v=q8EN5p_uBLk

Spune mamă, de ce plânge luna-n astă seară – Katharsis:
https://www.youtube.com/watch?v=9ViTyFUmeVk

Uite, mamă, crucea cum Îl frânge – Katharsis:
https://www.youtube.com/watch?v=VTLXwrTWPTs

Mamă pe Golgota iată - Corul de la Salcea:
https://www.youtube.com/watch?v=CqmbKdDziVo

Trandafir de pe Golgota: https://www.youtube.com/watch?v=iGshw5sRods

Sutaşul - Cătălin Ciuculescu: https://www.youtube.com/watch?v=9fEf0zVYEbs

(ultimul fragment)

După cum se spune în Sinaxar, în Sfânta şi marea zi de Vineri se prăznuiesc sfintele, mântuitoarele şi înfricoşătoarele Patimi ale Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos: „scuipările, lovirile peste faţă, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfiră, trestia, buretele, oţetul, piroanele, suliţa, şi înainte de toate, Crucea şi moartea”.

După trădarea lui Iuda, este prins şi dus la arhiereul Ana, iar de acolo este dus cu batjocuri la Caiafa şi la urmă la Pilat din Pont. Pilat, neaflând o învinuire temeinică, L-a trimis înapoi la Caiafa. Caiafa l-a retrimis la Pilat.

Pilat este o altă persoană jalnică. Deşi cunoaşte bine adevărul şi dreptatea şi poate hotărî nevinovăţia, îi e frică de gura lumii, se teme pentru poziţia sa, se înspăimântă, se îndoaie în faţa mulţimii sălbatice şi fanatice şi osândeşte un nevinovat, semnând condamnarea Dumnezeului-om la moartea înjositoare pe Cruce şi eliberându-l pe tâlharul Baraba. Pilat este din păcate un chip care se repetă în decursul istoriei, nu doar în domeniul juridic, ci şi în alte domenii, unde stăpânesc interese, intrigi şi viclenii.
Hristos este dus pe Golgota şi ţintuit pe Cruce. De pe Cruce Hristos a rostit şapte cuvinte de mare însemnătate şi valoare:

a) ***Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac (Luca 23, 34).*** Cel răstignit îi îndreptăţeşte pe cei care L-au răstignit. Nu le poartă pică nici în ceasul acesta al înfricoşătoarei Lui mucenicii. Durerea era mare şi adâncă. Este un cuvânt de nespusă măreţie. Doar Dumnezeu îl putea rosti. Neţinerea de minte a răului în faţa cruzimii şi răutăţii omeneşti nejustificate. Nesecata iubire a iertării în faţa barbariei şi nesimţirii. Iubirea răstignită faţă în faţă cu invidia arzătoare. Cuvinte pline de iubire pe care le spusese şi înainte, dar le spune şi acum, de la înălţimea Crucii. Iubire pentru toţi, chiar şi pentru vrăjmaşi, chiar şi pentru cei ce-L răstigneau, dintre care unii mai târziu se vor pocăi.

b) ***Adevărat grăiesc ţie, astăzi vei fi cu Mine în Rai! (Luca 23, 43).*** Hristos cel lipsit de păcat este răstignit între doi păcătoşi, între doi tâlhari. Ceea ce vedea şi auzea un tâlhar, vedea şi auzea şi celălalt. Erau amândoi nelegiuiţi, amândoi răstigniţi. Unul instigă, huleşte, zeflemiseşte, batjocoreşte. Celălalt se îmbunează, se îndreptează, roagă, se pocăieşte. Ca şi când cei doi tâlhari ar reprezenta întreaga omenire, pe cei nepocăiţi şi pe cei pocăiţi. Cuvântul lui Hristos către tâlharul ce şedea în dreapta Sa este foarte mângâietor pentru toţi păcătoşii. Să nu mai deznădăjduiască nici unul de acum. Cuvintele acestea dăruiesc aripi, curaj, nădejde, tuturor păcătoşilor. Prin câteva cuvinte acest tâlhar a arătat pocăinţa lui sinceră, şi-a recunoscut păcătoşenia, a vrut să-l îndrepteze cu smerenie şi pe tovarăşul lui, fie şi în acest ultim ceas, L-a mărturisit pe Hristos ca fără de păcat şi L-a rugat să-l primească în împărăţia Lui cerească. Prin gustarea din pomul cunoştinţei binelui şi răului, Raiul s-a închis pentru primul Adam. Prin lemnul Crucii, Raiul s-a redeschis şi primul lui locuitor a devenit tâlharul pocăit. Câtă putere primesc acum toţi păcătoşii care se pocăiesc!

c) ***Iisus i-a spus Maicii Sale: Femeie, iată fiul tău! (Ioan 19,26). Iar lui Ioan i-a zis: Iată mama ta! (Ioan 19,27).*** Minunată, cucernică şi emoţionantă clipă. În ceasul durerii cumplite, Iisus rămâne netulburat, n-o uită pe mama Lui, Maica Domnului, cea mai presus de toţi sfinţii, cea mai cuvioasă, curată şi smerită femeie din întreaga lume, din toate timpurile. Cea care I-a împrumutat trupul şi sângele ei, L-a crescut şi I-a purtat de grijă. N-o lasă singură, neocrotită, pustie. Îi dă un nou fiu. Pe ucenicul lui blând şi prea iubit, căruia îi spune şi lui că de acum are o nouă mamă, pe care s-o însoţească şi s-o îngrijească până la fericita ei adormire şi strămutare la ceruri. Acela devine frate al lui Dumnezeu. Fraţi ai lui Dumnezeu devenim şi noi, rămânând în umbra Celui răstignit.

d) ***Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit? (Matei 27, 46).*** Unii au considerat acest cuvânt ieşit din adâncul inimii ca pe o cârtire amară şi o implorare deznădăjduitoare. E vorba de un cuvânt care conţine o profunzime teologică nemăsurată. Hristos cel răstignit devine în ceasul acela după cuvântul Sfintei Scripturi: Blestemat este tot cel spânzurat pe lemn (Deuteronomul 21, 23), căci crucea era considerată pe vremea aceea „blestem”, după cum spune Sfântul Pavel. Cel răstignit ridică păcatele întregii lumi de atunci, de dinainte şi de după, din toate veacurile, ale tuturor oamenilor. După Sfântul Grigorie Teologul, aceste cuvinte se referă la noi, cei părăsiţi şi nesocotiţi, pe care Dumnezeu ne-a aflat. Sfântul Siluan Atonitul, după cum spune înţeleptul lui biograf, părintele Sofronie, atunci când a pierdut harul, a simţit că este părăsit de Dumnezeu, a simţit durerea lui Adam când a fost alungat din Rai, durerea Crucii, absenţa comuniunii cu Dumnezeu.

e) ***Mi-e sete! (Ioan 19, 28).*** Chinurile îndurate, purtarea Crucii, urcarea obositoare pe Golgota, agonia morţii, suferinţele răstignirii I-au provocat sete. Călăii Lui i-au dat să bea oţet şi fiere, amestec amar şi dezgustător. E vorba de treapta cea mai de jos a lipsei de demnitate a omenirii, a nerecunoştinţei, neruşinării şi necuviinţei. Cere apă şi îi dau oţet. Unii au vrut să tâlcuiască metaforic acest verb, spunând că-I era sete de mântuirea celor ce L-au răstignit, pe care am văzut în primul cuvânt al Său cum îi îndreptăţeşte şi cum cere de la Tatăl Lui ceresc să-i ierte. Ei spun că îi era sete de răspândirea Evangheliei în întreaga lume, de stăpânirea păcii, iubirii, adevărului şi libertăţii.

f) ***Săvârşitu-s-a (Ioan 19,30).*** O tâlcuire uşoară a acestui cuvânt înseamnă că toate s-au sfârşit de-acum. Suferinţele Lui s-au terminat în sfârşit. Ce alte chinuri ar fi mai putut născoci călăii Săi? Spunând aceasta, n-a simţit o uşurare omenească. „Săvârşitu-s-a" înseamnă terminarea lucrării Lui mântuitoare. Diavolul fusese biruit. Sângele Său nevinovat ne răscumpărase de sub blestemul legii. Predicile prorocilor se împliniseră pe deplin. Porţile Raiului se deschiseseră pentru toţi cei ce se pocăiesc şi primul intrase acolo tâlharul pocăit.

g) ***Părinte, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu! (Luca 23, 46).*** Se încredinţează pe Sine Tatălui ceresc. Moare trupeşte ca om, nu doar pentru că aşa au vrut vrăjmaşii Săi, dar şi fiindcă El însuşi a vrut-o.

Negreşit cea mai mare crimă a omenirii din toate veacurile este răstignirea lui Hristos, care a devenit însă izvor de sfinţenie, mântuire şi izbăvire. Nu putem să ne împărtăşim cu lumina, bucuria şi slava din Duminica Paştilor dacă nu vom trece pe la Dealul Golgotei din Vinerea mare, dacă nu vom respira atmosfera care stăpâneşte acolo, dacă nu vom sta la umbra Crucii şi nu ne vom închina cu smerenie, dacă nu vom dobândi cuget ascetic şi mucenicesc, dacă nu vom răstigni patimile şi poftele trupeşti. Nebunia, ruşinea, necinstea şi înjosirea provenite pe vremea aceea din Cruce, s-au făcut pentru credincioşi laudă, cinste, slavă şi biruinţă. Lemnul mort al Crucii devine dătător de viaţă. Simbolul creştinilor este Crucea cea simplă, neîmpodobită şi mucenicească. Ortodoxia este răstignită, smerită, curată, simplă. Podoaba, cununa şi trofeul Bisericii este Crucea. Aceasta este bogăţia ei, frumuseţea ei, puterea ei, înrâurirea şi inspiraţia ei. Biserica este răstignitoare, creştinii sunt purtători de Cruce. Pe Cruce suntem măsuraţi, cântăriţi, în ea ne oglindim, cu ea ne lăudăm împreună cu dumnezeiescul Pavel. Crucea binecuvântată a lui Hristos învaţă, înţelepţeşte, dăruieşte har, întăreşte, păzeşte, mângâie.

Unii vor să se abată de la Crucea Domnului în drumul lor. Vor să vorbească despre teologia bucuriei, a iubirii, a eliberării. Se predică un Hristos nerăstignit, un

creştinism fără Cruce, creştini fără suferinţe, necazuri şi nevoinţe. Ortodoxia fără Cruce nu există. Cei ce vorbesc despre înviere fără Cruce sunt rătăciţi, se înşală pe ei, ne amăgesc fără milă. Hristos ne-a îndemnat să ne ridicăm Crucea, să răbdăm în lumea aceasta necazurile cu nădejde.

Să nu ne temem de dureri, de suferinţe, de lacrimi. Ne place să vorbim despre lucruri plăcute, uşoare, nedureroase. Facem apel la instituţii, la tradiţie, la neam. Nu vorbim deloc despre răstignire, despre nevoinţe, despre pocăinţă. Dăm uşor speranţe deşarte şi evităm să vorbim realist despre răbdarea în necazuri. Ne ridicăm noi în faţa Crucii şi dăm soluţiile noastre mai inteligente, mai rapide, mai netruditoare şi neostenitoare, pentru a câştiga, zice-se, mai multă lume. Să plângem în faţa Crucii pentru marea noastră inconsecvenţă, pentru multele abateri şi răstălmăciri ale noastre şi să cerem iertare şi semenilor noştri pentru nenumăratele noastre omiteri.

Suferinţa Crucii este folositoare. Scrierile neptice inspirate de Dumnezeu vorbesc foarte des despre plângerea după Dumnezeu. Asta nu înseamnă negare, cârteală, lipsa dorinţei de viaţă, mâhnire şi depresie melancolică. Înseamnă seriozitate, înţelepciune, luare-aminte, tristeţe îmbucurătoare, sărutarea sinceră a Sfintei Cruci, înţelegerea sensului, însemnătăţii şi valorii sale. Crucea conduce la Înviere, moartea conduce la viaţă. Suferinţa biruieşte răutatea lumii.

Am zăbovit la umbra Crucii fiindcă acolo este sfârşitul Patimilor Domnului. În drumul nostru am întâlnit chipurile frumoase ale lui Simon, tată a trei copii, Lazăr, prietenul pe care l-a înviat Iisus, ale ascultătoarei Maria şi harnicei Marta, al prea bunului Iosif, ale celor cinci fecioare înţelepte şi virtuoase, al desfrânatei care s-a pocăit, al lui Simon leprosul, al apostolului Petru care a plâns pentru păcatul lepădării de Hristos. Dar şi chipurile tragice ale pruncilor ucişi, ale celor cinci fecioare leneşe şi nemilostive, al iubitorului de arginţi, vicleanului şi nepocăitului Iuda, al şovăitorului şi temătorului Pilat şi ale fariseilor şi cărturarilor celor nemulţumitori, necuvioşi şi nerecunoscători.

Să luăm elemente din vieţile celor dintâi şi să respingem cu hotărâre patimile mizerabile ale celor din urmă, încât şi în aceste ultime zile din Postul mare să fim ajutaţi cum se cuvine pentru a întâmpina Preacuratele Patimi ale Domnului, spre alungarea patimilor noastre, încât să trăim un Paşti adevărat, învierea noastră personală, în lumina, bucuria şi harul Celui răstignit şi înviat, Iisus Hristos, Izbăvitorul şi Mântuitorul nostru. Amin.

Arhimandritul Simeon Kraiopoulos - Predică la scoaterea Sfântului Epitaf: Ca şi Domnul, să bem paharul până la fund, trebuie să mergem până la capăt, să ne îngropăm împreună cu Hristos, să nu mai fim cei de dinainte!

(Fragmente din predica ţinută în biserica Sfânta Treime din Panorama, la sfârşitul slujbei scoaterii Sfântului Epitaf)

A murit pentru noi

Hristos n-a murit pentru că Pilat n-a judecat cu dreptate sau pentru că Iuda L-a trădat sau pentru că a căzut în mâinile oamenilor răi. Nu a murit din aceste pricini. Hristos putea să nu vină din cer, şi nu I s-ar fi întâmplat acestea, sau, dacă a venit, ar fi putut cu o privire să-i piardă pe toţi. Iisus a murit pentru că trebuia să moară şi greşim când ne ocupăm de celelalte cauze şi nu luăm seama la aceasta. Cu siguranţă, Pilat are o răspundere pentru ceea ce a făcut, dar Hristos nu a murit pentru că acela sau alţii au fost răi, ci pentru că trebuia să moară.

Noi, oamenii, fără excepţie trebuie să murim. Deci, să nu avem păreri deşarte despre noi, să socotim că suntem ceva şi să ne străduim prin meşteşugiri şi înşelăciuni, să ţinem drept acest „cadavru”. Da, omul este un „cadavru”, un nimic în urma păcatului şi trebuia să moară cineva. Hristos nu avea nevoie să moară pentru El însuşi, ci a murit pentru noi.

Dacă presupunem – să nu fie – că Domnul în ultimul moment S-ar fi pogorât de pe cruce, aşa cum L-a provocat tâlharul care-L blestema: „Dacă eşti Tu Mesia, mântuieşte-Te pe Tine însuţi, şi pe noi” (vezi Luca 23,39), Şi-ar fi pierdut puterea să-i mântuiască pe oameni.

Cine dintre noi oamenii, care gândim corect, dacă ne-ar provoca cineva într-un asemenea mod şi ne-ar umili într-un asemenea hal, care dintre noi, în ceasul în care ar fi avut puterea să le răstoarne pe toate, n-ar fi avut înlăuntrul său pornirea să arate că nu are nevoie de cruce şi n-ar fi coborât de pe cruce şi nu s-ar fi eliberat de toţi? Iată, însă, că Domnul rămâne acolo şi le rabdă pe toate fără să fie mişcat de această provocare.

Îmi vine să spun în acest moment următoarele: dacă presupunem că nu s-ar fi întâmplat cu Adam răul de la început şi că Adam ar fi fost un om integru [1], adică unul fără de păcat pentru că nu căzuse, dar fără sentimentul prezenţei harului Sfântului Duh înlăuntrul lui – adică aşa cum mai mult sau mai puţin suntem toţi [2] – şi s-ar fi aflat într-o asemenea ispită, socotesc că n-ar fi biruit-o. Şi-ar fi arătat vitejia, puterea, n-ar fi ţinut cont de nimic, ar fi smuls cuiele, S-ar fi coborât de pe cruce, şi ar fi scăpat. Hristos, însă, nu cade în această cursă, nu Se lasă ademenit şi nu este mişcat de asemenea provocări, ci face aşa cum i-a zis lui Petru în grădina Ghetsimani, după ce L-au prins: ***„Nu voi bea paharul pe care Mi L-a trimis Tatăl?“ (Ioan, 18,11)***

Domnul a venit să străbată toată calea, de la început până la sfârşit şi să ajungă pe cruce, la moarte, să vină la mormântul pe care acum l-am pregătit. Şi aşa cum am spus şi în alte rânduri, la slujbă nu săvârşim reconstituirea evenimentului pe care-l prăznuim, ci-l retrăim pe acesta, anume că Domnul a murit pe cruce, că a fost ţintuit pe ea, apoi înmormântat – până aici au văzut oamenii, dar după aceea n-au ştiut ce se va întâmpla – dar şi că a înviat.

Deci, a băut paharul amar până la ultima picătură şi aceasta trebuie s-o împlinească fiecare dintre cei care spun că au credinţă în Hristos, că sunt creştini, cei care doresc să devină creştini, care cunosc de ce s-au întâmplat toatea acestea şi cred că s-au petrecut ca să se mântuiască lumea şi tot omul. Pământul este trecător, într-o zi toate acestea vor arde şi nu va mai fi nici cer (vezi II Petru 3,10-13), nici pământ, nici nimic altceva. Altundeva este locuinţa noastră netrecătoare, casa, patria noastră, viaţa cea veşnică. Aşadar, cel care crede astfel şi voieşte să fie al lui Hristos, să ajungă acolo la viaţa cea fără sfârşit, trebuie să bea paharul amar până la fund, până la ultima picătură, trebuie să meargă până la capăt.

Dacă-L aflăm pe Hristos, viaţa noastră devine o Evanghelie a fericirii

Oamenii se necăjesc pentru că socotesc că viaţa este grea – şi sunt mulţi cei care din această pricină se răzvrătesc împotriva lui Dumnezeu. Viaţa nu este grea. Precum Hristos a suferit toate câte a suferit – fără să fie scutiţi de vină cei care le-

au dus la împlinire, considerându-se că într-un fel sau altul tot s-ar fi întâmplat – pentru că trebuia să facă voia lui Dumnezeu, să săvârşească lucrurile pentru care venise în lume, tot astfel – orice-ar întâlni în lumea aceasta, orice i s-ar întâmpla, n-are importanţă, şi o spun cu toată puterea sufletului meu, nu sunt cuvinte goale sau poveşti – principalul scop este să se întâmple şi în sufletul nostru ceea ce voieşte Dumnezeu.

Pilat a contribuit ca Hristos să-şi atingă scopul, la fel şi Iuda, la fel şi ceilalţi care L-au scuipat, L-au bătut, L-au batjocorit, I-au ţintuit fără milă mâinile şi picioarele. Desigur, a existat durere, amărăciune, provocări, umilinţe, însă Domnul le-a lăsat în urmă pe toate acestea, pentru că trebuia să moară ca să piară păcatul. Să moară pentru întreaga lume, ca să moară păcatele tuturor oamenilor acolo pe cruce, acolo înlăuntrul mormântului. Ceva asemănător se va întâmpla şi cu noi. Dacă Îl găsim pe Hristos, dacă credem în El, dacă puţin câte puţin începem să înţelegem cum stau lucrurile, atunci oricum ar fi viaţa noastră, ea devine o Evanghelie a fericirii, căci în Hristos viaţa noastră nu este decât bună, iar fără Hristos este tiranie, este iad.

Fraţilor, vă rog, acum când prin slujba Sfântului Epitaf am făcut înmormântarea Domnului, să ne îngropăm şi noi împreună cu El. Ce frumos ar fi când am pleca acum la casele noastre, să nu mai fim cei de dinainte! De vreme ce ne-am înmormântat împreună cu Hristos, ar trebui ca toate acestea care înseamnă păcat înlăuntrul nostru, care nu sunt ale lui Dumnezeu, să le înmormântăm, să rămână în mormânt, şi, astfel, să ieşim împreună cu Hristos înviaţi, liberi şi izbăviţi".

Note:
1.Vorbitorul ne-a explicat şi în alte predici ce înţelege prin omul searbăd. Este omul care nu are înlăuntrul lui într-un mod „palpabil" harul lui Dumnezeu. Vezi de exemplu Taina mântuirii, 2000, pag. 240. *„Omul să înceapă să trăiască în Dumnezeu, să trăiască în harul lui Dumnezeu, încât să fie nu un om searbăd, chiar bun, ci să aibă înlăuntrul lui viaţa dumnezeiască."*

Şi în lucrarea „Am primit Duhul cel ceresc", 1998, pag.122 avem: *"Să începem prin a nu fi oameni serbezi, ci oameni cu prezenţa lui Dumnezeu în noi, cu prezenţa lucrării Lui înlăuntrul nostru, să începem să devenim oameni adevăraţi, oameni îndumnezeiţi, aşa cum am spus, oameni în Iisus Hristos."*

2. Conform cu învăţătura Bisericii, noi creştinii ortodocşi, avem înlăuntrul nostru harul pe care-l primim, în principal, prin Taina Mirungerii, dar aşa cum spun Sfinţii Părinţi, îl deţinem tainic, ca şi cum nu l-am avea.

În duhul acesta putem să înţelegem cuvintele Sfântului Nicodim Aghioritul din troparul Sfântului Simeon Noul Teolog, a cărui rânduială de slujbă a alcătuit-o: „pe toţi încredinţându-i să ceară harul Duhului Sfânt pe care L-au pierdut…” Pentru această problemă ar fi suficient să adăugăm fragmente din omiliile aceluiaşi vorbitor, care deja au fost publicate în anumite cărţi.

Vezi: “Am primit Duhul cel ceresc”, 1998, pag. 150: *„Duhul cel Sfânt, ca să fim înţeleşi, Îl avem în noi, dar este fără de lucrare. Adică, aşa cum sub cenuşă se află cărbunele aprins, ca şi cum n-ar fi… Harul Duhului Sfânt este în noi, dar tainic, şi rămâne nelucrător. Şi, astfel, ne aflăm ca şi cum n-am avea harul Sfântului Duh. Îl avem fără să-L avem!“;*

Harisma contemporană, 1990, pag. 180: *„Sfântul Simeon Noul Teolog întăreşte că am primit harul Botezului atunci când ne-am botezat, dar prin felul în care vieţuim este ca şi cum l-am pierdut. Am zice mai exact că harul Botezului, harul Mirungerii se retrage într-un colţ când nu luăm seama la el, când nu ne conformăm celor spuse şi voite de el, şi rămâne nelucrător”;*

Taina mântuirii, 2000, pag. 286-287: „Îmi veţi îngădui să vă mai spun încă o dată ceea ce v-am spus şi în alte rânduri: înlăuntrul nostru există harul ca o scânteie, dar ce nu s-a adunat acolo! Toată viaţa noastră păcătoasă, toate fărădelegile, greşelile noastre. Să avem această imagine ca pe o icoană, că într-un ungher al sufletului se află îngrădită această scânteie a Duhului Sfânt, şi pe deasupra s-au îngrămădit, dacă-mi este îngăduit să spun aşa, toate faptele noastre păcătoase. Ai săvârşit păcat? Dacă nu te-ai căit, acesta rămâne „stivuit” acolo în sufletul tău..

De ce credeţi că suntem atât de nesimţitori, atât de împietriţi, şi nu înţelegem? Harul lui Dumnezeu ne îmboldeşte, iar noi suntem de parcă nu înţelegem nimic, şi aceasta din pricină că ni s-a învârtoşat inima , ni s-a întunecat întreaga existenţă, conştiinţa ni s-a tocit din cauza păcatului. Aşadar, toate aceste experienţe păcătoase se adună, dar scânteia există în noi prin Sfânta Taină a Botezului şi prin celelalte Taine ale Bisericii. *Şi aşa cum spune Sfântul Diadoh al Foticeii (…) când cineva se măreşte şi îşi vine în simţiri după cum se cade, ceea ce trebuie să facă este să se dăruiască pe el însuşi harului, acesta să înceapă să lucreze în el, să-l sfinţească şi să ajungă la iubirea desăvârşită, la iubirea pe care o are Dumnezeu, pe care o arată Acela”.*

(din: Arhim. Simeon Kraiopoulos, Taina Suferinţei, Editura Bizantină 2007)

Arhim. Simeon Kraiopoulos - “Dragostea Mea s-a răstignit...”

Domnul vrea să ne convingă pe fiecare dintre noi că ne iubeşte

„Şi L-au răstignit...” spune pericopa evanghelică de astăzi. Şi ca reprezentant al tuturor sfinţilor, Sfântul Ignatie Teoforul, episcopul Antiohiei, rezuma toate cele pe care le-a scris comunităţii de creştini din Roma în epistola sa prin fraza „Dragostea mea s-a răstignit.. .“ [*Sfântul Ignatie Teoforul, Epistola către Romani, VII, 23*]

Ce să spunem? Mă gândeam astăzi că, cu toate cele pe care le face Hristos pentru fiecare dintre noi, încă de când putem să ne amintim, încă de când am fost prima oară conştienţi de noi înşine, cu toate cele pe care le-a făcut şi le face, pare – aşa mi se pare, sper să nu greşesc – că vrea să ne convingă pe fiecare dintre noi, să ne facă pe toţi să înţelegem, mai puţin cu cugetul şi mai mult cu inima, cât de mult ne iubeşte. Aceasta este cheia.

De ce l-a făcut Dumnezeu pe om? De ce l-a creat? Iată, pentru că vroia ca fiecare om să existe ca fiinţă înaintea Lui, în faţa Lui, cu conştiinţa faptului că s-a întâmplat asta pentru că Creatorul lui îl iubeşte – pe fiecare dintre noi. Şi prin faptul că ne-a creat se evidenţiază dragostea Lui pentru noi. Dar din acel moment încolo, întrucât suntem păcătoşi, Domnul încearcă în primul rând să ne convingă, dacă ne este permis să ne exprimăm aşa, că oricum am fi, El tot ne iubeşte, că orice

ravagiu ar fi făcut păcatul înlăuntrul nostru, orice am fi făcut noi cu păcatul, El tot ne iubeşte. Pe fiecare dintre noi vrea să ne convingă de asta.
Iar dacă la un moment dat se va întâmpla asta, dacă ne vom convinge – pentru că Dumnezeu ne iubeşte, dar trebuie şi noi să simţim asta – atunci e imposibil să nu se trezească înlăuntrul nostru râvna. Fiecare dintre noi a trecut printr-o astfel de experienţă, în care atunci când ne cuprinde râvna – chiar şi atunci când e o râvnă păcătoasă – poate să facă orice. ***Atunci când se trezeşte, aşadar, dragostea omului pentru Hristos datorită dragostei Lui pentru noi, imediat ce va conştientiza omul această dragoste şi se va trezi în el râvna – nu dintr-un motiv egoist, pentru a-şi proteja firea egoistă, ci atunci când se va întâmpla această întoarcere, această mişcare înspre Hristos – atunci nu-i va mai sta nimic în cale. E de neconceput ca omul să nu se pocăiască atunci cu adevărat, să nu devină al lui Hristos cu adevărat, să nu-L urmeze oriunde. E de neconceput ca omul să înceapă să se mai plângă, să se mai vaite, să-şi mai plângă soartă sau să-şi mai hrănească egoismul. Imposibil. Acestei treziri, acestei râvne, acestei iubiri nu-i stă nimic în cale.***

Dragostea Lui devine mai îndrăzneaţă

Desigur, toate arată că omul este numai nesimţire, numai încăpăţânare, numai îndoială, numai răutate, are o strâmbătate în el, o perversiune. Dar Hristos nu ne abandonează. Pe nici unul dintre noi nu ne abandonează. Atât cât vom fi în această lume, El va insista să ne facă să simţim dragostea Lui, să simţim că aceasta este învierea morţilor, ca să spunem aşa, ca înviază omul şi este copleşit de dragoste. Cum spune şi Sfântul Ignatie Teoforul, „Dragostea mea s-a răstignit…“ Şi sutaşul, împreună cu cei care erau acolo la răstignirea lui Iisus, când au văzut cele ce se întâmplaseră, au spus: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta“ (Matei 27, 54)

Nu a spus asta, aşa, pur şi simplu. Omul are în el inima, are ceva înlăuntrul său, are o doză de sinceritate, are o doză de adevăr şi da mărturie: Da, Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta. Şi din acel moment a devenit sfânt al lui Dumnezeu, sfânt al Bisericii, iar noi îl sărbătorim. Au mai fost cazuri asemănătoare şi mai târziu. Celălalt de lângă el era călău, dar în acel moment nu a mai suportat şi împreună cu sutaşul a spus şi el: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta“, atunci când vede că pe acest Om nu Îl frânge nimic, nu Îl afectează nimic, ci indură totul. Cum, un om care are o minimală înţelepciune şi omenie în el, cum să reziste să nu spună nimic?

Să nu cumva să ne închipuim că noi suntem lipsiţi de exemple în ziua de astăzi. Poate să fie aşa, dar tot asupra noastră pică. Adică din cauza noastră lasă Dumnezeu acest fel de neputinţă, să nu fim în stare să înţelegem, să nu putem simţi. Dar nu vom vedea prea des aşa ceva, ci de cele mai multe ori vom vedea că Domnul se ocupă de fiecare dintre noi. Da, cu fiecare, iar toată grija Lui aceasta este, să ne convingă de faptul că ne iubeşte.

Atunci când ţi se întâmplă câte ceva, vreun rău care ţie ţi se pare ceva înspăimântător – aşa-l simţi, că ceva cum nu se poate mai rău – iată, în acel lucru se ascunde dragostea lui Hristos. Cum să înţelegi asta? Nu e foarte greu. Trebuie să zici: „Bine, eu cred în Dumnezeu, în Hristos, e de neconceput pentru mine că Dumnezeu m-ar fi uitat, că nu-mi dă importanţă, ca şi când n-ar putea să mă protejeze, ca şi când n-ar putea să mă apere. Nu pot să cred aşa ceva."

Atunci, pentru că El lasă aşa ceva să ţi se întâmple, ceva ce ţie ţi se pare cel mai otrăvitor şi mai periculos lucru, cel mai greu, pare din ce în ce mai îndrăzneaţă dragostea Lui, dacă putem spune aşa, şi e înspre binele tău să înţelegi asta, dacă eşti capabil să iei aminte şi să gândeşti aşa: „Cât de mult mă iubeşti, Doamne! Cât de mult mă iubeşti. Cât aş vrea şi eu în clipa asta să simt precum sfinţii Tăi, care simţeau dragostea Ta, şi să zic şi eu ca Sfântul Ignatie, Dragostea mea s-a răstignit! Sunt încă slab, dar întreg la minte şi de vreme ce pot gândi aşa, prin aceste gânduri reuşesc să văd dragostea Ta, să cred şi să primesc dragostea Ta."

Pe toate le face Dumnezeu pentru noi! Pe toate, doar ca să ne convingă că ne iubeşte.

Ceasul cel mai rău, acela este cel mai binecuvântat

Părerea mea este că starea noastră de acum, din multe şi diferite motive, este una foarte rea. Poate că nu vrem noi s-o recunoaştem. Ce spuneam mai devreme? De sutaşul care într-o clipă a fost în stare să recunoască: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta".

Aşa, simplu. Dar a avut o trăire veritabilă în acea clipă, nu erau doar cuvinte. Celălalt de lângă el era călău, dar văzând cum se comportă victima sa şi cum pătimeşte, începe să vadă minunea în sufletul lui. Aceste lucruri nu se întâmplă într-un mod firesc, aşa cum s-ar aştepta cineva. Nu e ca şi când poţi să stai într-o livadă liniştit sau întins în pat sau să fie un moment de bucurie omenească, şi atunci să ţi se întâmple minunea. Nu. Această minune vine în ceasul cel mai greu,

în ceasul cel mai dificil, cel mai tragic. Iar dacă nu ni se întâmplă deloc, asta e pentru că nu am înţeles, pentru că nu vrem, de fapt, să înţelegem.

Şi aş mai adăuga aici un lucru, pe care l-am mai menţionat şi altă dată. Dumnezeu, care cunoaşte în adânc inima noastră, ştie că, orice s-ar întâmpla, noi ne dorim să-I simţim dragostea, ne dorim să-L iubim şi să-L urmăm, că vrem să nu ne pierdem sufletul. Ştie că undeva în străfundul sufletului nostru există această dorinţă. Dar ca ea să devină realitate – adică să înţelegem cu adevărat că ne iubeşte şi să răspundem dragostei Lui, Dumnezeu ştie că trebuie mai întâi să ne „frângem.” Şi asta nu se întâmplă o singură dată, ci de mai multe ori, şi parcă de fiecare dată mai rău ca înainte, încât simţi că nu mai poţi îndura, că nu te mai poţi ridica de jos, văzând că toate visele pe care ţi le făceai se dărâmă în jurul tău.

Şi de ce una ca asta? Pentru că noi, chiar dacă auzim învăţătura lui Hristos şi primim cuvintele Lui, ne facem planurile noastre, visele noastre - ce realizări extraordinare vom avea, ce bucurii şi aşa mai departe – aşa cum ne dorim noi. Nu se întâmplă, însă, aşa cum vrem noi, ci aşa cum le rânduieşte Dumnezeu. Şi poate unii vor cădea dintr-o deznădejde în alta. Într-un fel te aştepţi tu să se întâmple lucrurile, şi altfel se întâmplă de fapt. Nu-ţi va da Dumnezeu aşa cum te aştepţi tu, pentru că asta e o minciună, este numai o făurire a minţii tale. Îţi va rândui aşa cum ştie El şi astfel încât la sfârşit să spui: „Doamne, bine mi-ai făcut că nu mi le-ai rânduit pe toate aşa cum mă aşteptam eu, ci cum Tu ai vrut.”

Dar ca să ajungi să spui asta, trebuie să te „frângi” de multe ori. De foarte multe ori.

Va ajunge vestea la sufletul din noi: „Cu adevărat, există Hristos!“

Să ne amintim cu toţii, de vreme ce fiecare dintre noi cred că are câte o astfel de experienţă, de faptul că în clipa în care credeam că nu mai putem îndura, clipa în care credeam că a venit sfârşitul, trecea şi acel necaz, acea greutate. Şi acest lucru trebuie înţeles foarte clar şi trebuie să ne lăsăm în mila lui Dumnezeu. Lucrurile în viaţă nu ne vor veni aşa cum le plănuim noi, ci la unele dintre ele, dacă ne-ar fi întrebat Dumnezeu „Vrei să ţi se întâmple asta?“, din prima am fi dat înapoi. Domnul ştie că încet-încet pe toate le primim, şi atunci le lasă să se întâmple. Dar întotdeauna să avem în vedere acest fapt, rogu-vă, anume că orice ar îngădui Dumnezeu să ni se întâmple, o face numai ca să ne convingă de faptul că ne iubeşte. Şi este mare lucru ca, în felul acesta, la un moment dat să se trezească sufletul nostru şi să spună: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta!“ şi „Cu adevărat, există Hristos!”

Şi nu doar aşa, cu vorba. Chiar şi fără nici un cuvânt! Ci să ia de veste sufletul nostru: „Cu adevărat,există Hristos. Cu adevărat, Hristos este Fiul lui Dumnezeu şi S-a făcut om.“

Va veni o asemenea dragoste, care îţi va arde sufletul şi îl va face şi pe el să fie numai dragoste. Tu însuţi ai să devii dragoste, întocmai precum dragostea lui Hristos pentru tine. Atunci nu mai poţi să te agăţi de egoism. De care egoism să te mai agăţi?

Dar dacă tu priveşti lucrurile astfel încât, le înţelegi, nu le înţelegi, tu tot în iubirea ta de sine rămâi, atunci ce să-ţi mai facă Hristos? Şi să iei aminte să nu te înşeli, ci de îndată să te gândeşti: „îmi pare că eu însumi încurc lucrurile şi mă mint pe mine însumi, tocmai ca să nu ajungă la mine încă această minune, tocmai ca să nu înţeleg încă dragostea lui Hristos, ca să nu se mântuiască sufletul meu şi să nu învieze! Chiar şi în clipa în care cred că mă lupt, că Îl iubesc pe Domnul şi că Îl aştept şi îmi pare că El nu mă aude, mai degrabă egoismul meu mă înşeală, mai degrabă tot din cauză că privesc lucrurile într-un mod egoist.”

Dumnezeu nu are să-ţi arate dragostea Lui ca privelişte, ci ca o lumânare. Nu este privelişte iubirea lui Dumnezeu şi nici sunet şi nici pur şi simplu un înţeles, ci un foc ce arde iubirea de sine. Sufletul este aprins de către dragostea lui Hristos, dar el însuşi nu se mistuie, ci numai iubirea de sine a omului, numai egoismul. Nu pot sta laolaltă iubirea lui Hristos şi egoismul nostru, la fel nici iubirea lui Hristos şi voinţa noastră. Dar nici fricile noastre - că am obosit, că nu mai putem îndura şi aşa mai departe - nu au loc în acelaşi suflet alături de iubirea lui Hristos.

Acum, auzind acestea, cineva ar putea spune: „Dar eu ce fac, să nu-mi trăiesc şi eu viaţa mea, să nu-mi caut mulţumirea şi bucuria?“

Asta se întâmplă în realitate, pentru că oamenii, creştinii, şi-au găsit confortul în viaţa lor lumească. Dar nu putem să nu spunem că acesta este adevărul, iar cine va auzi, să audă; cine va crede, să creadă; cine va accepta, să accepte. Nu se poate altfel: ori Îl primeşti pe Hristos, ori nu-L primeşti. Dacă-L primeşti, trebuie să crezi toate astea, să-L iubeşti pe Hristos sau mai bine, să crezi că Hristos te iubeşte pe tine, iar orice ţi s-ar întâmpla, indiferent de cum ţi se pare ţie, să ştii că ţi se întâmplă ca să ţi se arate dragostea Lui, iar tu să te învredniceşti să-L urmezi. Fireşte, ca să progresezi în acest sens, este nevoie să păzeşti poruncile Lui. De aceea spune Domnul: “Cel care mă iubeşte, va păzi poruncile Mele.”(Ioan 14,21)

Acolo arată omul dragostea lui pentru Hristos, până când i se aprinde sufletul şi poate să spună precum Sfântul Ignatie, „Dragostea mea s-a răstignit…“. Cum să nu îşi dorească sfântul, văzând asta, să se afle în gura leilor, iar aceştia să-i sfâşie trupul; ca dinţii animalelor să fie ca o moară care-i macină carnea şi oasele? [*Vezi Sfântul Ignatie Teoforul, op.cât. IV,19-20, o.304: „Hrană a lui Dumnezeu sunt, şi prin dinţii animalelor sălbatice mă adeveresc, ca să mă aflu pâine curată a lui Dumnezeu.”*] Acestea sunt lucruri care nouă ni se par a fi poveşti, pentru că nu percepem corect viaţa creştinească, nu înţelegem corect duhul creştinesc.

Iar în pericopa evanghelică de astăzi vedem cum Îl iau pe Iisus şi Îl duc să-L răstignească. Asta dacă te rezumi numai la cuvinte. Dar ia aminte la faptul că Iisus, deşi ar fi putut să Se scape pe Sine, nu o face. „Nu voi bea, oare, paharul pe care mi l-a dat Tatăl?” (Ioan 18, 11)

Ca om, aşadar, El Se afla în ascultare faţă de Tatăl şi nu îşi face voia Sa, ci pe a Tatălui care L-a trimis. Şi ajunge chiar, purtând asupra Sa întreaga povară a păcatului omenesc, să simtă cum că Tatăl L-ar fi părăsit, spunând: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Matei 27, 46)

Pentru că exact asta este păcatul: depărtare de Dumnezeu. Noi suntem fără de simţire, iar când începe Domnul să ne lumineze puţin, să ne aducă întru simţire, conştientizăm tocmai această depărtare de Dumnezeu, ca şi când Dumnezeu ne-ar fi părăsit. Tu, însă, şi atunci, în acea clipă grea care este într-un fel anume cel mai critic moment, clipă care ţi se pare cea mai grea dintre toate -pentru că simţi că Dumnezeu te-a părăsit - atunci să poţi să crezi că, de fapt, aceea e clipa cea mai binecuvântată. Da, în acel moment Hristos te iubeşte, îţi arată dragostea Lui. Te-a adus în acea stare, tocmai ca să te convingi de dragostea Lui, ca sufletul tău să se deschidă şi să inspiri în tine această dragoste a lui Hristos şi astfel să învieze sufletul tău. Altfel, în zadar credem şi în zadar facem una sau alta.

28.02.2003 - La priveghere

Într-o fundătură, acolo vom afla calea către noua viaţă întru Hristos

Drama creştinului de astăzi

Nedumerirea şi drama se petrec în sufletul omului de astăzi atunci când se întreabă:

„Cum voi putea să mă acomodez cu cele pe care le simte sufletul meu, din moment ce trebuie să mă întorc la cele cotidiene. Cum este posibil să nu fiu influenţat de acele simţiri, din moment ce sunt un om obişnuit şi sunt obligat să-mi trăiesc viaţa ca toţi ceilalţi oameni?“

În aceste condiţii se creează o tensiune, un conflict interior. Poate cineva să trăiască duhovniceşte şi în acelaşi timp să fie un om obişnuit? Pot cele două să convieţuiască, să coexiste? Ce ar trebui să se întâmple? Ce se întâmplă cu omul? Ce se va întâmpla cu mine?

Tensiunea interioară continuă şi capătă aspecte tragice. Şi aşa cum se întâmplă cel mai des, omul se hotărăşte să se întoarcă la viaţa obişnuită. Pentru că viaţa de toate zilele este o realitate care îl atrage, îl absoarbe cu totul, îl frământă şi-l revendică pentru sine. Puţini sunt aceia care spun „la revedere” vieţii obişnuite şi se hotărăsc definitiv să urmeze noilor simţăminte, noilor mesaje care vin din realitatea prezentă.

Mesajul nou va face minuni. Se va întâmpla ceva nesperat

Dintotdeauna, dar poate mai mult în vremurile noastre, se depune un efort pentru a coexista cele două şi a convieţui. Poate părea imposibilă convieţuirea dintre două lucruri ce se află cu adevărat în tensiune şi în disensiune. S-a întâmplat în ultimele secole şi am putea spune că această mentalitate, acest mod de gândire este un rod al culturii apusene. Este posibil să existe şi una şi cealaltă? Nici pe una să nu o negăm, nici pe cealaltă să nu o abandonăm? Aşa cum s-a văzut dintotdeauna, dar mai ales astăzi, această realitate a condus şi conduce la o şi mai mare tragedie, la o şi mai mare dezamăgire, la un adevărat impas.

Iată, aşa numita cultură occidentală se dărâmă. Cultura occidentală este o cultu-ră creştină şi iată cum se dărâmă. Se depun eforturi să fie sprijinită şi susţinută, dar nimic nu o mai poate susţine şi are să cadă.

Se pare că în vremurile noastre se întâmplă ceva de necrezut – Dumnezeu ştie cum şi când - ceva ce nici măcar nu ne imaginăm, ceva la care nu s-a dus mintea noastră şi nici nu se va duce, un lucru întâlnit adeseori în trecutul îndepărtat, dar care era abandonat ulterior, deşi după mult efort.

Acest mesaj al realităţii, pe care noi, creştinii, în fiecare an în aceste zile îl vedem, îl auzim, îl mirosim, îl şi răspândim mai mult sau mai puţin, mesajul acestei realităţi, aşadar, va face minunea. Şi mulţi, foarte mulţi – Dumnezeu ştie câţi, cum

şi când, iar personal aş vrea să spun că dintre aceştia cei mai mulţi vor fi tineri - vor fi influenţaţi de acest mesaj, vor înseta şi vor manifesta deschidere fără nici o rezervă. Îl vor accepta, îl vor îmbrăţişa, îl vor urma şi-l vor trăi, nepăsându-le cât va costa ascultarea şi răspunsul la acest mesaj.

Trebuie ca omul să se lepede de o realitate şi să o trăiască pe cealaltă. Nu poate exista convieţuire între cele două.

Hristos a murit pentru ca adevărata realitate să trăiască, să existe

Moartea lui Iisus nu este afacerea lui Iuda sau a arhiereilor sau a lui Pilat sau a sutaşului sau a soldaţilor romani care L-au răstignit pe Domnul. Moartea lui Hristos este moartea întregii realităţi de atunci, pentru ca cealaltă realitate să trăiască, să existe. Hristos este om; Dumnezeu, dar şi om. Om în toată plinătatea cuvântului, întru toate identic omului. Ca om, are înlăuntrul Său dispoziţia şi forţa să trăiască. Vrea să trăiască. Dacă orice om are repulsie faţă de moarte, Hristos, Fiul Omului, are repulsie totală faţă de moarte. Este Acel om care ar trebui - şi are tot dreptul - să nu plece din lumea acesta la 33 de ani, ci să trăiască veşnic. Să se bucure de viaţă, să se bucure ca om de natură, să se bucure de toate cele ce sunt cu adevărat podoabă şi bunuri şi dar al lui Dumnezeu pentru om: munţii, cerul, marea, păsările, florile, verdeaţa, poienile, totul.

Şi totuşi Domnul merge spre moarte. După cum ne arată evanghelia de astăzi:
„Că, iată, ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi predat arhiereilor şi cărturarilor: şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da în mâna păgânilor.”(Marcu 10, 33)

Domnul, ca şi cum nu ar vedea, ca şi cum nu ar avea dreptul să se bucure şi să guste toate acestea ca om, ca şi cum nu ar avea dreptul să trăiască, închide, şterge, nu dă importanţă, am spune, sentimentelor Sale referitoare la viaţă şi se îndreaptă spre moarte. Acela care prin excelenţă ar trebui să trăiască se îndreaptă spre moarte şi moare cu adevărat. Dar moartea Lui este în acelaşi timp viaţă, nu numai pentru Sine, ci pentru omenirea întreagă, pentru întreaga creaţie. Moartea Lui, închiderea simţurilor Sale faţă de realitate, aduce viaţa adevărată nu numai pentru Sine şi pentru cei ce se încred în El, ci şi pentru creaţie.

Trebuie să moară omul, aşa cum a spus Sfântul Apostol Pavel: „…lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume“. (Galateni 6, 14)

Cealaltă realitate, care ne smulge din realitatea de aici, care ne absoarbe şi ne îndepărtează de aici, trebuie – oricât ni s-ar părea de paradoxal – să moară, să se

răstignească. Şi noi trebuie să ne răstignim pentru acea realitate, ca să trăim cu adevărat, ca să înviem cu adevărat, ca apoi să vedem lumea aceasta, să vedem toate prin prisma noii vieţi, prin prisma simţămintelor noii realităţi. Toate acestea sunt daruri ale lui Dumnezeu, dar trebuie pentru început ca acelea să moară pentru noi şi noi pentru ele, ca să le vedem apoi, aşa cum le-a făcut Dumnezeu.

Convieţuiesc cele ce nu pot convieţui…

Astăzi am ajuns într-un impas, din cauză că înainte de a muri lumea şi omenirea pentru noi, pentru creştini, şi înainte de a muri creştinul pentru lumea aceasta, am făcut un compromis cu ea. De veacuri deja, oamenii care au vrut au făcut compromisul cu lumea, au pus împreună lucruri care nu se pun împreună şi au unit cele ce nu se pot uni. Aşa cum arată lucrurile însă, din moment ce acestea ne-au condus în fundătură, începe deja să se prăbuşească această realitate a coexistenţei, această cultură mincinoasă, căreia i-a şi pus numele de creştină, iar după smerita mea opinie nu vor trece mulţi ani şi va începe să ia proporţii realitatea pe care o va crea acest nou mesaj.

Cu adevărat, pentru mulţi - cei mai mulţi tineri - omenirea va muri, ei vor muri pentru lume, omenirea se va răstigni pentru ei şi ei se vor răstigni pentru lume şi vor trăi cu adevărat o singură realitate, care este viaţa în Hristos, mesajul care vine de la Cruce, de la Mormânt, de la Învierea lui Hristos. Vor trăi această unică şi nouă realitate, iar lumea se va schimba, creaţia se va schimba. Se vor bucura şi vor beneficia de darurile şi de bunătăţile lui Dumnezeu prin această nouă realitate, printr-o lumină nouă, prin simţăminte noi, printr-o inimă nouă, printr-o viaţă nouă.

Dacă mesajul acesta ajunge cumva şi la sufletul nostru – şi cred că atinge şi sufletele tinerilor de astăzi – nu avem motiv să aşteptăm să vedem mai întâi la ceilalţi şi apoi să-i urmăm. Să acceptăm şi să nu dăm înapoi, oricât ne-ar costa să-l acceptăm. Moartea şi negarea aceasta, închiderea simţămintelor faţă de unele lucruri, ne vor conduce spre viaţa cea adevărată, spre Înviere; ne vor conduce spre această nouă realitate, în care şi omenirea şi toate celelalte vor fi noi, iar toate împreună vor fi o nouă creaţie, o nouă viaţă în Hristos.

4.04.1971

(frescă de Grigore Popescu, Măn. Lainici)

(din: Arhim. Simeon Kraiopoulos, "În pustiul lumii", Editura Bizantină, 2014)

Părintele Petroniu Tănase - La denia din Sfânta şi marea Vineri a Patimilor Mântuitorului - De ce a fost omorât Dumnezeu-Omul?

“Sfinte, mântuitoare şi înfricoşate, numeşte Biserica Patimile Domnului. Sfinte, pentru că Cel ce le-a răbdat este Sfântul Sfinţilor, Sfinţenia însăşi; mântuitoare, pentru că ele sunt preţul cu care Domnul a răscumpărat neamul omenesc din robia păcatului; înfricoşate, pentru că nu poate fi ceva mai cutremurător, mai înfricoşat decât ocara, ruşinea şi batjocura pe care făptura le-a aruncat asupra Făcătorului şi Dătătorului de bine, Care pe toate le-a răbdat până la moarte, rugându-Se pentru călăii Săi. Însăşi făptura neînsufleţită se cutremură şi se revoltă în faţa acestei nemaipomenite fărădelegi.

Cina cea de Taină din foişor este totodată şi Cina despărţirii: ***„De acum, să faceţi acestea întru pomenirea Mea”.*** De acum, Domnul nu va mai gusta decât oţet şi fiere şi cu gustul lor va muri şi nu Se va mai odihni decât în sabatul cel mare al mormântului.

După Cină, Mântuitorul va fi coborât cu ucenicii pe drumul roman care se vede şi astăzi, spre Siloam, şi de aici pe Valea Chedronului au ajuns în Grădina Ghetsimani, unde adesea mergea să Se roage.

În faţa Sfântului Altar din Biserica Mare, care se află în Grădina Măslinilor, se întinde o lespede mare, colţuroasă, piatra pe care s-a rugat Domnul în această noapte, cu lacrimi şi sudori de sânge, şi pe care omenirea nu va înceta până la sfârşitul veacului s-o spele cu lacrimile căinţei şi ale recunoştinţei.

Iar afară, lângă Biserică, mai sunt încă opt măslini uriaşi, odrăsliţi din tulpinile celor ce au fost martori ai agoniei Domnului.

În primele veacuri, creştinii din Ierusalim se adunau la foişorul Cinei, de unde mergeau, pe rând, la toate locurile Sfintelor Patimi. În fiecare loc se citeau cuvintele Evangheliei respective şi se retrăia înfricoşătoarea dramă. Poporul ascultând, plângea şi se tânguia, iar în Vinerea Mare, când se citea Evanghelia de la Ghetsimani şi Golgota, strigătele şi suspinul lor erau aşa de mari, că se auzeau până la zidurile oraşului.

Până astăzi, la Ierusalim se urmează această sfântă tradiţie. Ceasurile de vineri dimineaţa se citesc în biserica de la fostul Pretoriu, unde a fost judecat şi condamnat Domnul; dedesubt se află temniţa celor osândiţi şi lespedea găurită, unde au stat sfintele picioare ale Domnului, pe care mulţimea de pelerini o spală cu lacrimi în aceste zile. Apoi, se face o procesiune pe Calea Durerii, pe uliţele pe care a purtat Domnul Crucea osândei. A rămas ca mărturie, în piatra zidului, urma mâinii Domnului, cu care S-a sprijinit, căzând sub povara păcatelor noastre şi pe care m-am învrednicit şi eu, nemernicul, a o săruta. Slujba se încheie la Golgota, locul răstignirii.

La noi, slujba Sfintelor Patimi începe joi seara, cu slujba celor douăsprezece Evanghelii, care ne aduce aminte de rânduiala primelor veacuri creştine.

Evangheliile alese de la cei patru evanghelişti se citesc încadrate de citiri şi cântări, care sunt introduceri şi comentarii la textele ce se citesc.

În chip firesc ele stăruie îndelung asupra smereniei negrăite şi pogorârii (kenozei) cele necuprinse de minte, a Domnului.

„Cel ce Se îmbracă cu lumina ca şi cu o haină, stat-a gol la judecată şi a primit palme peste obraz, din mâinile pe care le-a zidit“ (Antifon 10).

Astăzi a fost spânzurat pe lemn, Cel ce a spânzurat pământul pe ape; cu cunună de spini a fost încununat Împăratul îngerilor, cu porfiră mincinoasă este îmbrăcat Cel ce îmbracă cerul cu nori…“ (Antifon 15).

„Fiecare mădular al sfântului Trup a răbdat ocara pentru noi:

- *Capul - spini,*
- *faţa - scuipări,*
- *obrazul - loviri cu palme,*
- *gura - gustarea oţetului cel amestecat cu fiere,*
- *urechile - hulele cele păgâneşti,*

- *spatele - biciuiri, şi*
- *mâna - trestie,*
- *întinsorile a tot trupul pe cruce şi cuie, încheieturile şi*
- *coasta - suliţa (la Laude).*

De aceea ***„toată făptura s-a schimbat de frică, văzându-Te pe Tine, Hristoase, pe Cruce răstignit; soarele s-a întunecat şi temeliile pământului s-au cutremurat, toate au pătimit împreună cu Tine, Cel ce ai zidit toate; Cel ce ai răbdat de voie pentru noi, Doamne, slavă Ţie”*** (Stihoavna).

Dar mai fără de măsură s-a sfărâmat inima Maicii Preacurate: ***„Văzând mieluşeaua, Maria, pe Mieluşelul său tras spre junghiere, mergea după El zdrobită, împreună şi cu alte femei, strigând aşa: Unde mergi, Fiule? Au doar este iarăşi altă nuntă în Cana, şi acolo Te grăbeşti acum, ca să le faci lor vin din apă? Spune-mi un cuvânt, Cuvinte, şi nu mă trece cu vederea tăcând!“*** (Icos).

Şi iarăşi: ***„Văzându-Te pe Tine, Cuvinte, spânzurând pe Cruce, Fecioara cea fără prihană, tânguindu-se cu milă ca o maică, s-a rănit la inimă cu amar, şi suspinând cu durere din adâncul sufletului, zgâriindu-şi obrazul, se chinuia… ”*** (Stihoavna).

Legiuitorii lui Israel şi poporul cel necredincios s-au arătat mai împietriţi decât pietrele şi ***„au pironit pe Cruce pe Cel ce le-a tăiat marea cu toiagul şi i-a povăţuit în pustie; au adăpat cu fiere pe Cel ce le-a plouat mana în pustie de mâncare “*** (Antifon 6).

Însuşi Domnul îi întreabă cu mâhnire şi nedumerire: ***„Poporul meu, ce am făcut vouă? Sau cu ce v-am supărat? Pe orbii voştri i-am luminat, pe cei leproşi i-am curăţit, pe cei morţi i-am înviat! Poporul meu, ce am făcut vouă? Şi cu ce Mi-aţi răsplătit? În loc de mană, cu fiere; în loc de apă, cu oţet; în loc să Mă iubiţi, pe Cruce M-aţi pironiţi“*** (Antifon, 12).

Şi încheie: ***„Două lucruri rele a făcut fiul Meu cel întâi-născut, Israel: pe Mine, Izvorul apei vieţii, M-a părăsit şi şi-a săpat luişi puţ sfărâmat; pe Mine M-a răstignit pe lemn, iar pe Varava l-a cerut şi slobozit...“*** (Laude).

De aceea, ***„de acum nu te voi mai răbda; chema-voi neamurile şi acelea Mă vor proslăvi”*** (Antifon 12).

Ascultând cele douăsprezece Evanghelii cu întristare şi cutremurare, Biserica ne îndeamnă să urmăm tâlharului cel drept şi să strigăm cu credinţă: ***„Pomeneşte-ne, Mântuitorule, întru Împărăţia Ta” .***

Şi să aducem curate simţirile noastre înaintea lui Hristos, ca să nu ne sugrumăm cu grijile lumii, ca Iuda: să nu prăznuim Paştile noastre ca iudeii, ci curăţindu-ne de toată întinăciunea şi curat să ne rugăm Lui…

Contemplând încă această negrăită smerenie a Mântuitorului, pe care El de bună voie a luat-o pentru noi, întristarea Bisericii nu este deznădăjduită, ci plină de nădejde şi stăpână, copleşită de iubirea lui Dumnezeu pentru noi.

În Sfânta şi Marea Vineri, dimineaţa, Liturghie nu se săvârşeşte, pentru că însuşi Mielul lui Dumnezeu este jertfit acum; este vreme de post total, pentru că Mirele S-a luat de la noi (Mt. 9, 15).

Ceasurile Împărăteşti din nou ne pun înainte necuprinsa coborâre şi smerenie a Domnului, spaima şi cutremurul întregii făpturi. Crucea cea dătătoare de viaţă, credinţa tâlharului, din care se impun câteva învăţături de mare însemnătate pentru mântuirea noastră.

Nefericitul ucenic şi vânzător va uimi de-a pururi lumea. Biserica va osândi fără cruţare pe Iuda cel fără delege care nu a vrut să înţeleagă nimic din toate minunile Domnului şi din toată dumnezeiasca învăţătură pe care o auzise de la Învăţătorul, pe Care vânzându-L pe bani şi-a agonisit spânzurare şi moarte veşnică.

„Din ce pricină, îl întreabă ea, te-ai făcut vânzător Mântuitorului? Au doară te-a despărţit de ceata Apostolilor? Au doară te-a lipsit de darul tămăduirilor? Au doară, nu ţi-a spălat şi ţie picioarele la Cină?“

O, cât de absurdă şi de cât rău este pricinuitoare iubirea de argint, care a dat judecătorilor celor fără de lege pe Judecătorul Cel drept, şi care face pe ucenic să se lepede de Învăţătorul şi să se lipească de diavolul, să cadă din lumină întru întunericul morţii.

Dimpotrivă, ridicarea tâlharului cel răstignit de-a dreapta Domnului ne umple sufletele de nădejde. La începutul săptămânii, când eram în aşteptarea Mirelui, ne întristam şi ne temeam să nu rămânem afară din cămară, neavând haină de nuntă:

„Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa…“.

Acum, însă, Mirele a venit şi cel dintâi care a intrat în cămara de nuntă a fost tâlharul: ***"Astăzi vei fi cu Mine în Rai!"***

Care a fost haina lui de nuntă, ce îmbrăcăminte a avut, că s-a învrednicit de atâta dar? Strigătul de încredere şi smerenie către Dumnezeu Cel ascuns, cu Care împreună pătimea chinurile răstignirii, credinţa şi smerenia care au îndreptat pe vameşul, acestea au deschis tălharului Raiul!

Dar faptul se cuvine privit şi mai cu luare aminte. Vinerea Mare este ziua poticnirilor. Poporul cel ales îşi pierde dreptul de întâi-născut prin nelucrare şi necredinţă faţă de Dumnezeu; Iuda, din ucenic şi hărăzit împărăţiei, moşteneşte iadul pentru iubirea de arginţi; Petru, ucenicul, se leapădă de învăţătorul dintr-o nesocotită încredere în sine şi numai cu amare lacrimi îşi va putea spăla greşeala; păcătoasa cea desfrânată devine mironosiţă şi toată lumea va vorbi de umilinţa şi căinţa ei, iar tâlharul cel ucigaş, întră primul în Rai, prin smerenie şi credinţă.

Toate aceste răsturnări ne umplu de cutremur şi de nădejde totodată. Faptele noastre, deşi trebuitoare şi de mult folos, nu sunt îndestulătoare pentru mântuire. Dacă ar fi fost, nu mai era nevoie de venirea şi pătimirea lui Hristos. ***Dar lumea nu s-a putut mântui fără El. Păcatul este o rană adâncă, nevindecabilă; numai Dumnezeu putea s-o vindece şi numai „prin rana Lui noi toţi ne-am vindecat“. Dar omul trebuie să-şi recunoască măsura neputinţei sale şi cu inima smerită să se atârne cu credinţă tare de Hristos, ştiind că numai de la El vine izbăvirea: „Pomeneşte-mă Doamne…" şi va auzi ca tâlharul – „Astăzi vei fi cu Mine în Rai!“.***

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, "Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului", Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Părintele Rafail Noica – Ce să facem atunci când ne simţim încercaţi la maximum?

La această întrebare şi la altele despre deznădejde ne dăruieşte nişte răspunsuri extraordinar de întăritoare, de revelatoare şi de… "descuietoare" de sensuri duhovniceşti părintele Rafail Noica, în cadrul conferinţei cu titlul "Criza în Biserică" (Alba-Iulia, 2003):

- Părinte Rafail, prin multe încercări trece omul în viaţă. Vă rugăm să ne spuneţi ce atitudine e bine să avem faţă de Domnul, cum să ne raportăm la El şi ce aşteaptă Domnul să facem atunci când simţim că suntem încercaţi la maximum şi că nu mai avem în noi nici o fărâmă de putere să facem ceea ce ar trebui să facem? Cum trebuie procedat pentru a nu cădea în patima deznădejdii? Şi legat de aceasta ar fi şi rugămintea de a ne tâlcui cuvântul: „Dumnezeule, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?"

- Două lucruri îmi vin. Primul este: orice s-ar întâmpla cu noi în viaţă, bun sau rău, prima reacţie a noastră trebuie să fie: „Doamne!", sub orice formă, cum ziceam adineauri. Asta apropo de cum să ne raportăm.

Al doilea lucru, şi aici iar aş vrea să fac o mărturisire…: sunt multe lucruri paradoxale în Scripturi şi în Biserică. De multe ori, de exemplu, Dumnezeu apare ca un tiran. Ceva în mine niciodată n-a putut accepta chipul tiranic al lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu este un Dumnezeu al dragostei, ceva nu-i drept aici. Ori este vorba de o strâmbătate, adică erezie, ori eu înţeleg ceva greşit. Şi pot să vă mărturisesc că de-a lungul vieţii, întotdeauna, cândva, cumva, s-a îndreptăţit atotiubirea lui Dumnezeu. Vreau să zic cum să ne raportăm: ***niciodată să nu uitaţi***

şi să nu vă îndoiţi de dragostea lui Dumnezeu! Când zic să nu vă îndoiţi vreau să zic nu că e interzis să vă îndoiţi, dar că… nu-i nevoie.

Despre patima deznădejdii n-o să dau răspunsuri directe, dar nădăjduiesc să puteţi descoperi fiecare din ce voi spune câte ceva. Descopăr un lucru, că noi nu ştim ce este deznădejdea pentru că nu am cunoscut niciodată ALTCEVA decât deznădejde. În deznădejde ne-am plămădit din pântecele maicii şi vă spun rezultatul unei căutări de-ale mele de-a lungul unei vieţi care s-a luminat de mărturia părintelui Sofronie…

Părintele Sofronie mărturisea că lumea după primul război mondial n-a mai fost cum era înainte. Şi el cunoştea lumea dinainte, la primul război mondial, la începutul lui, avea optsprezece ani, era un om în toată firea. Zicea: pacea care se simţea în lume, viaţa aşezată, n-a mai fost de atunci. Şi după al doilea război mondial a fost mai rău - Harul s-a ridicat dintr-acest fratricid mondial. Şi într-o mare măsură Harul a părăsit lumea. Spunea un lucru cumplit: dacă cumva va veni un al treilea război mondial, credinţa pe pământ va fi cu neputinţă! Vă spun ca să ştiţi încotro merg lucrurile şi asta-i partea întâi -„Ţine-ţi mintea în iad!” – să fim realişti, dar… „Nu deznădăjdui!”

Despre patima deznădejdii voi spune lucrul pe care l-am zis adineauri: o poruncă a lui Dumnezeu să nu o luaţi ca o interzicere. Nu e interzis să deznădăjduim, dar… nu-i nevoie! Dumnezeu mărturiseşte că nu-i nevoie. Dumnezeu care doreşte ca omul să trăiască, Dumnezeu care poate să ne mântuiască din străfundurile iadului. Că mărturia Bisericii – deşi n-o înţelegem, dar cât nu înţelegem, putem să credem – este că Hristos a cunoscut iadul cel mai adânc. (Şi fac o paranteză: Dacă am crezut ceva bisericesc vreodată, întotdeauna s-a adeverit: Biserica este Incredibilul, dar Adevărat. Şi continuând paranteza, vă spun: Atenţie la verosimil, fiindcă minciuna încearcă să fie verosimilă. Dumnezeu nu încearcă să fie verosimil, ne spune lucruri incredibile, dar adevărate. Adevărul se apără pe sine singur, minciuna trebuie să apară ca adevăr ca să fie credibilă).

Revin… Mărturia Bisericii este că Hristos a cunoscut iadul cel mai adânc fiindcă El, ca om, ca fiul lui Adam, a fost omul cu potenţialul cel mai mare. Şi potenţialul cel mai mare e potenţial în două direcţii – şi în sus, dar şi în jos. Şi atunci, cunoscând iadul cel mai adânc, nu este suflet care să nu poată fi mântuit de Hristos! Inclusiv Iuda, dacă ar fi voit – şi dacă va veni o vreme când Iuda va voi şi se va răzgândi, va putea găsi în Dumnezeu mântuire.

Deci să nu luăm porunca lui Dumnezeu ca o interzicere. Şi, între altele, un cuvânt pe care aş fi vrut să îl definesc adineauri, era tocmai "porunca lui Dumnezeu". Noi când vorbim de poruncă, apropo de Dumnezeul iubirii...: cum poate un Dumnezeu (al iubirii) să poruncească? Noi înţelegem porunca într-un domeniu cazon, aşa cum ofiţerul porunceşte soldatului sau mai-marele mai-micului şi vai de acela care nu ascultă de poruncă! Nu asta e ce numim poruncă, în Dumnezeu!

Părinţii înţeleg cuvântul „poruncă" ca un cuvânt de ultimă autoritate: Dumnezeu grăieşte, nu un om. Nu e un cuvânt relativ: Iubiţi-vă vrăjmaşii! ("putem sau nu putem, mai mult sau mai puţin…") Nu, ci acesta e cuvântul pe care îl poţi crede până la capăt! Şi dacă îl credem până la capăt, martorii lui Dumnezeu (martirii, mucenicii) au purtat această mărturie până la (şi inclusiv) moarte şi tot a fost adevărata viaţă care era în ei! Cuvântul lui Hristos, pe care l-au iubit, pe care l-au păzit, Cuvântul acela i-a păzit în clipa chinurilor şi până la moarte şi biruitor a fost! Şi de aceea se numesc martiri, adică martori. Şi mărturia lor este despre puterea acelei Vieţi care se conţine în Cuvântul pe care ni l-a dat Dumnezeu – în cuvinte omeneşti, cuvânt relativ (că tot ce este în vremelnicia asta e relativ) – însă puterea este putere dumnezeiască absolută. Şi în sensul ăsta Părinţii numesc Cuvântul lui Dumnezeu "poruncă".

Da, Dumnezeu are şi porunci mai ales în Vechiul Legământ unde zice: „Vei face asta!" sau „Nu vei face aia!", dar Hristos cu ce începe dăscălia Lui – şi le numim şi pe acestea porunci? ***„Fericiţi cei săraci cu duhul că a lor este Împărăţia Cerurilor"*** (am comenta despre asta, dacă am avea, două săptămâni…), „Fericiţi cei ce plâng..." toate paradoxurile astea… astea toate sunt porunci! Adică autoritate ultimă: este nu un prooroc oarecare, oricât de mare ar fi el, este Însuşi Dumnezeu care grăieşte. Şi Hristos, când spune la un moment dat ucenicilor: ***„Nouă poruncă dau vouă: să vă iubiţi unii pe alţii!"*** ***Sună a poruncă lucrul ăsta? Şi grea este porunca lui Hristos? Dureroasă este? Toată căutarea omului nu se rezumă la dragoste, până la urmă?*** ***Şi ne dă poruncă să ne iubim unii pe alţii precum El ne-a iubit, adică până în sfârşit.***

Porunca lui Dumnezeu este până la urmă descoperirea omului de către Dumnezeu a ce este Însuşi Dumnezeu şi aici merg dincolo de sensul limitat al întrebării, ca să încerc să răspund la mai multe întrebări. Dumnezeu când ne porunceşte, El ne arată cine şi ce este El Însuşi, întru ce asemănare trebuie noi să devenim. Şi când zice Dumnezeu: ***"Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi!"***, asta înseamnă că într-un sens Dumnezeu nu mă judecă. Suntem liberi, nu suntem judecaţi de Dumnezeu pentru fiecare chiţibuş. ***Şi Hristos zice că Fiul Omului nu a venit ca să judece lumea, ci ca lumea prin El să se mântuiască.*** ***Şi dacă Acesta prin care lumea se mântuieşte***

îmi va fi Judecător la Judecata de Apoi, înţelegeţi cine-i Judecătorul nostru? Este cel care cu preţul Sângelui Lui ne-a scăpat din moartea noastră, din păcatele noastre. Ce „mită” mai putem plăti Acestui Judecător? Până şi „mita” este plătită, este El Însuşi!

Deci porunca lui Dumnezeu este o descoperire, – dacă o înţelegem drept – este acea asemănare întru care trebuie noi să devenim. Dacă vreţi, putem să înţelegem poruncile dumnezeieşti – nu numai să nu le înţelegem cazon – ci să înţelegem că ele sunt nimic mai puţin decât spovedania lui Dumnezeu. Este… Dumnezeu care se spovedeşte lui Adam aşa cum este. Şi când noi ne spovedim lui Dumnezeu aşa cum suntem – fie că Dumnezeu este sfânt şi veşnic, iar noi suntem păcătoşi şi urâcioşi şi draci şi muritori, pe deasupra, totuşi am devenit ca Dumnezeu! – de aia e nevoie de spovedanie curată, printre alte motive ca şi noi să devenim ca Dumnezeu. Dumnezeu se spovedeşte adevărat. Şi noi, dacă ne spovedim adevărat, facem ca Dumnezeu într-o măsură. Ah, că lui Dumnezeu îi convine fiindcă El este frumos şi atotputernic şi eu sunt urât. Lasă, că urâciunea ta Însuşi Dumnezeu a purtat-o pe crucea Lui.

Iată o mărturie – unul care mi se spovedea mie, preot, îmi spunea că într-un moment de criză extremă strigă în neputinţă către Dumnezeu pentru păcatele lui şi nu mai îndrăznea să se uite către Dumnezeu. Şi mi-a scris în scrisoare că i-a venit în suflet cuvântul acesta: „Dragostea Mea este mai mare decât păcatul tău“. Şi s-a liniştit şi s-a împăciuit de la cuvântul ăsta. Dar nu ştia dacă era adevărat. Şi i-am confirmat că asta nu poate fi decât de la Dumnezeu. Dragostea lui Dumnezeu într-adevăr este mai mare decât orice păcat! Sfântul Siluan zice că toate păcatele noastre nu sunt decât ca o picătură într-un ocean, oceanul fiind Dragostea lui Dumnezeu. Dar semnul că era cuvânt de la Dumnezeu era împăciuirea pe care a primit-o, întoarcerea în inima lui a iubirii de Dumnezeu, nu dispreţ de Dumnezeu, nu uşurătate.

Iar tâlcuirea cuvântului ***„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?“*** – vă mărturisesc că n-o să pot deplin să vă răspund, dar încerc să vă pun gândul pe făgaşurile pe care sunt, lucruri pe care le-am văzut la părintele nostru duhovnic Sofronie şi din ce spunea el…

În primul rând înţeleg că acela e momentul unde Iisus ca om a trăit realmente ce trăieşte tot omul. Nu şi-a permis nici să-l lase pe Ilie să Îl ia de pe cruce, nu şi-a permis nici cu dumnezeiasca putere – cu care putea şi odinioară să prefacă pietrele în pâini (şi n-a făcut-o) -, nici acum nu şi-a permis să se dea jos de pe cruce. De ce?

Fiindcă nici cel din stânga Lui, nici cel din dreapta Lui nu putea să facă asta. Nici eu, nici tu dacă eram pe cruce n-am putea.

Şi a trăit real starea noastră omenească până la capăt. Asta este solidaritatea lui Dumnezeu cu omul, chiar şi în păcatul lui, El (Cel) fără de păcat. N-a (făcut) compromis cu păcatul, dar toate năpastele şi pierzaniile care au însemnat păcatul pentru om şi le-a asumat ca Dumnezeu şi le-a biruit şi, prin biruinţa Lui, … nouă ne-a făcut cale de mântuire. ***Deci „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?" reprezintă omul neputincios, care în păcatul lui este – neapărat – şi veşnic despărţit de Dumnezeu.***

Poate că reprezintă acel moment pe care ni l-a împărtăşit Sfântul Siluan zicând (parafrazez un pic): „Te vezi în iadul ăsta veşnic? Dracii împrejurul tău în fiecare noapte… 15 ani te-ai luptat în fiecare noapte şi nu poţi să te scapi de ei! Te rogi şi scapi un pic şi iarăşi revin la tine… Ţine-ţi mintea în iad, nu încerca să ieşi, vezi că nu poţi să ieşi din el, osândeşte-te în acest iad, vezi că asta-i realitatea soartei tale ca păcătos, dar nu deznădăjdui!" Nu ca interdicţie, dar ca făgăduinţă. În acest „Nu deznădăjdui!" cuvintele Sfântului Siluan, reiese că el le-a trăit ca pe o făgăduinţă: Hai să fac ce mi-a zis şi să văd ce face Dumnezeu. Mărturia lui Siluan: „Am început să fac aşa cum mi-a zis Domnul. Mintea mi s-a curăţit şi Duhul mărturisea în inima mea mântuirea".

Ce înseamnă „am început"? Lucrarea este a aceluiaşi Dumnezeu care (cu) 2000 de ani înainte, când cineva pe cruce i-a zis „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăţia Ta!", Hristos îi răspunde „Astăzi vei fi cu Mine…" Începi să faci lucrul dumnezeiesc şi vezi că e lucrător. Imediat ceva se întâmplă! Şi de multe ori, cu cât e mai mare criza, cu atât mai mare şi răspunsul.

Vorbiţi despre acele momente când suntem duşi până la limită, până la capătul puterilor noastre şi… îndrăznesc să adaug: dincolo! Dincolo de limită. Nu pot să vă dau o formulă, că formula nu există şi căutarea unei formule de ieşire este conţinută în prima cădere, a lui Adam. Adică nu aştepta ca Dumnezeu să facă ceva care să te îndumnezeiască [în felul acesta în care a procedat diavolul/"şarpele" cu primii oameni]: "mănâncă tu din chestia aia şi automat ţi se vor deschide ochii şi vei deveni ca Dumnezeu!" Nu există! Formulă, formalism, formă, formalitate… nimic din lucrurile acestea nu pot mântui. Ce mântuieşte este o relaţie personală între persoana ta şi Dumnezeu ca Persoană – asta este ce mântuieşte.

Voiam să spun că în momentele în care eşti dus la limită sau poate … dincolo de limită – aş vrea să vă împărtăşesc şi lucrul acesta, pe care de la Părintele Sofronie

l-am învăţat: nu uitaţi – Dumnezeu să vă pună în inimile voastre – că asta înseamnă şi măsura încrederii pe care Dumnezeu ţi-o arată! Deci măsura suferinţei este şi măsură încrederii pe care Dumnezeu o are în tine, suflet slab, păcătos, neputincios, dus la limită, dincolo de limită! Iar când zic “dincolo de limită” cred că este şi o realitate. Şi acest „dincolo” este fiindcă duhovnicia noastră, călătoria noastră din nefiinţa noastră – pe care încă o purtăm cu noi în devenirea noastră – prin asta mergem mai departe, transcendem – în momentele nefiinţei noastre de multe ori – limitele noastre, ne duce Dumnezeu dincolo de limită, dar… ni se lărgesc limitele.

Şi dacă avem răbdare în momentele alea… Şi ce răbdare? Zi: „Doamne!” Şi dacă nu poţi să zici nimic, măcar nu uita că te iubeşte acel Doamne! Simţi că nu există?; nu importă!; poţi să simţi tot ce vrea dracul să simţi, dar continuă… Avem mărturia cel puţin a 2000 de ani de [perioadă] filocalică [a Bisericii], dacă nu luăm în consideraţie şi Vechiul Testament, că… nu există DECÂT biruinţa cu Dumnezeu! Treci pragul acela şi o să vezi că limitele ţi s-au lărgit până când devenim nelimitaţi, aşa cum e Dumnezeu. Or, pierderea limitelor, depăşirea limitelor, câteodată trece prin momente extreme.

Astea două lucruri aş vrea să vă împărtăşesc: că formulă de scăpare nu este… Dacă vreţi ca formulă un singur cuvânt ar fi: asumare. Să ne asumăm acel moment, în încrederea în acel Dumnezeu care ne iubeşte. Răspunzând cu încredere la încrederea pe care Dumnezeu ne-o arată ca să ne trateze în felul ăsta.

Dau un exemplu: se zice că Lazăr era prietenul lui Hristos. Uitaţi-vă în imnologia săptămânii ăsteia şi mai ales sâmbătă (sâmbăta lui Lazăr) şi duminică. Uitaţi cum Hristos zice: „S-a îmbolnăvit Lazăr“. Dar nu s-a dus să facă ceva ca să îl vindece. L-a lăsat să moară, l-a lăsat patru zile în mormânt, până ca să se împută (în Cuvântul Evangheliei), adică să înceapă să intre în putrejune, în stricăciune trupul lui.

Sunt patru învieri despre care ne vorbesc Evangheliile şi este un crescendo. Celelalte trei ar putea fi ceea ce numim astăzi moarte clinică. Cu Lazăr în nici un caz! Nu din moarte l-a scos, (ci) din stricăciune!!! Dumnezeiasca putere care dintru nimic a scos toată făptura. Da, dar cu cine ar putea face Hristos o aşa lucrare decât cu unul care cu adevărat este prietenul lui Hristos? În Lazăr a avut încredere că Lazăr o să poată să ia asupra-şi canonul ăsta greu, durerea morţii (ba chiar şi durerea învierii, se pare că şi aceea, clinic cel puţin, trece printr-o durere; nu ştiu cum a fost durerea lui Lazăr, că nu a fost moarte clinică, dar resuscitările în spitale, se pare că şi acelea sunt dureroase.) ….

Cu cine, decât cu Lazăr? Când a zis Hristos: ***„Dar boala asta nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu“***, cine decât un adevărat prieten, care avea o deplină încredere în Hristos putea să poarte un aşa canon pentru a proslăvi pe Dumnezeu prin suferinţele lui? Bineînţeles că prieten era Lazăr, şi mare! Şi într-o măsură şi TU eşti aşa, ca Lazăr, în momentul când te simţi depăşit şi dus de aparenta nepăsare a lui Dumnezeu faţă de tine dincolo de limita ta. Nu e nepăsare!; să ai încredere că Cel care te tratează aşa ca pe Lazăr te tratează cu acelaşi grad de încredere - pe care o are în tine – cel puţin atâta pe cât dor[eşt]i tu…

Şi Dumnezeu să vă dea restul, că restul este răbdare, şi de multe ori nu este nevoie de multă răbdare. Şi dacă ştim să ne asumăm momentele acelea, … vai ce învieri… [urmează]!

Şi vorbind de înviere, nu vorbesc simbolic sau metaforic, ci este o realitate, şi nu psihologică, ci duhovnicească. Ieşi altul! Şi Lazăr când a ieşit din mormânt, imnologia şi sinaxarele, toată Tradiţia Bisericii mărturisesc că era alt om! Altul revenind din morţi! Dar şi Siluan, după cuvântul acela, când l-a trăit, era alt Siluan; şi Antonie când era să moară, dar l-a mântuit în ultima clipă Hristos, că era bătut de draci până la moarte şi când dădea să moară, i-a apărut Hristos şi l-a readus în viaţă. Dar alt Antonie a ieşit din aceasta!

Şi astea sunt depăşirile neputinţelor noastre, pe care le lucrează mila lui Dumezeu. Înfricoşate lucruri! Fiindcă nu pe măsura omului, şi de aceea adaug încă o dată: Domnul să ne dea, să vă dea putere în momentele acelea! Şi Maica Domnului a trecut prin asta la cruce, şi apostolii… şi alte momente pe care le vedem în Sfinţii lui Dumnezeu”.

Părintele Nicolae Steinhardt - Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?

„Iar din ceasul al şaselea întuneric s-a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea. Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare şi a zis: „Eli, Eli, lama sabahtani!", adică: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai lăsat?" Iar unii din cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: „Pe Ilie strigă Acesta!" Şi îndată alergând unul din ei şi luând un burete, l-a umplut cu oţet şi punându-l într-o trestie I-a dat să bea" (Matei 27, 45-48)

Părintele Nicolae Steinhardt: "În mai toate celulele, una din încuietoarele predilecte este discutarea cuvintelor rostite de Mântuitorul pe cruce: Eli, Eli, lama sabahtani? De vreme ce Hristos a putut spune: Dumnezeule de ce m-ai părăsit? înseamnă că a fost om şi el, nu Dumnezeu. Panait Cerna: „ai gemut şi tu când fierul te pătrunse."

Argumentul acesta îl socotesc întru totul neîntemeiat, iar din cuvintele de pe cruce deduc, dimpotrivă, proba absolută a validităţii răstignirii. Am de partea mea pe Dostoievski, pe Simone Weil, pe Kierkegaard – şi întregul sinod de la Halchidon. Am şi două tablouri înfăţişând răstignirea, unul de Holbein (la Basel) şi altul de Velasquez (la muzeul Prado). În ambele lipsesc razele de lumină pornite din cer, tragedia e ireversibilă, fără de leac; săvîrşitu-s-a: nu numai chinul şi proorocirea ci şi toată tevatura, gata, moartea nu e clinică, învierea e izgonită printre amăgiri şi deşarte nobile nădejdi, niciodată nu va trăi trupul acesta răsucit, sângerând, găurit, terfelit, sfârtecat. Învierea este cu totul imposibilă. Aşa spune Dostoievski – făţiş – că-i apare Hristos în tabloul lui Holbein şi aceeaşi precisă, neagră, rece impresie am avut-o şi eu privind Răstignirea de Velasquez, care a fost expusă şi la Luvru şi unde în primul plan domină galbenul intens – uită-l dacă poţi! – al unei mantii; în

fund sunt jalnicele cruci, bietele trupuri, cerul de plumb. Crucile par aruncate la distanţă, deja uitate – cum ai uita în grabă (şi osânditorii cu adevărat lucraseră sub imboldul pripei) un lucru neînsemnat ori stingheritor -, Hristos este cu totul singur şi-n părăsire, un răstignit lângă alţi doi indivizi, undeva la marginile murdare ale unui oraş, pe o movilă de gunoi, pietre şi zgură, într-o amiază toridă şi – din cauza norilor joşi - de zăpuşeală.

Nu se văd ca în Dictatorul lui Jules Romains puternicele şi melancolicele structuri ale suburbiilor unui mare oraş modern, ci masivele metereze ale unei aşezări străvechi, reci şi rele mai mult decât melancolice. Un sistem închis, cum spun fizicienii când prevestesc inexorabilitatea entropiei. Din ţarina ce aduce a leşie, din norii grei, din privirile stinse ale crucificaţilor, din scăpărările morocănoase ale executanţilor se scurge, ca o ceară brună, ceara peceţii care încheie. Din întinderea ce acoperă totul ca un clopot nu încape ieşire. Transcendenţa e o teorie, învierea pare, ba nu pare, se vede limpede că e o puerilitate. Şi-au căutat-o. Bieţii de ei. Să fim oameni întregi. Le arăt celor ce pun problema lui Eli, Eli: cu atât mai bine că e aşa, numai aşa putea să fie.

Răstignirea nu e farsă şi înşelăciune decât dacă se constată că orice miracol este cu neputinţă, orice înviere este un basm. Dacă monofiziţii, dochetiştii ori fantaziaştii ar avea dreptate. În ruptul capului n-aş fi trecut la creştinism. Ar însemna că răstignirea a fost în cel mai bun caz un simbol ori o reprezentaţie. Să nu fie! Numai deznădejdea omenească de pe cruce dovedeşte integritatea şi seriozitatea jertfei, o împiedică a fi cine ştie ce joc, ce vicleim.

Domnul venise hotărât să bea paharul până la fund şi să se boteze cu botezul crucii, dar în grădina măslinilor, când se apropia momentul, tot s-a rugat să fie scutit a deşerta paharul. Desigur, adaogă: facă-se voia Ta. Şovăiala totuşi a fost reală. Iar pe cruce, în ciuda comunicării idioamelor, în ciuda faptului că avea deplina conştiinţă a învierii, natura omenească pare să fi covârşit oarecare timp – după cum, contrapunctic, a predominat natura divină pe muntele Tabor -, căci altfel nu s-ar fi auzit atât de firescul mi-e sete şi nici atât de allzumenschlich-ul: Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?

Actul răstignirii a fost atât de serios, de autentic şi total încât până şi apostolii şi ucenicii erau convinşi că spânzuratul de pe lemnul din mijloc nu va învia. Dacă n-ar fi fost atât de zdruncinaţi în credinţa lor, Luca şi Cleopa n-ar fi umblat mohorâţi, târşâindu-şi picioarele pe drumul către Emmaus, şi-ar fi recunoscut deîndată învăţătorul şi n-ar fi rămas atât de miraţi când au înţeles cine e. (Se simţiseră atât

de stingheri, de păcăliţi, încât se rugaseră de primul trecător întâlnit, un necunoscut, să nu-i lase singuri, să stea cu ei.)

Nici Toma n-ar fi pus condiţii atât de drastice (şi, la drept vorbind, de jignitoare) dacă n-ar fi fost şi el sigur că învierea, după cum se petrecuseră lucrurile, nu mai era cu putinţă. Tuturora nu le venea a crede. Răstignirea era definitivă şi pentru ei, întocmai ca pentru scribi.

Şi era necesar, spre adeverirea jertfei, ca răstignirea să dea impresia de sfârşit, de soluţionat, de afacere clasată, de bun simţ biruitor. Nu ajungea – ca să fie răstignirea ceea ce trebuia să fie – nu ajungeau groaza torturii, piroanele, suliţa, spinii – în tabloul lui Mathias Griinewald de la Uiiterlinden spinii străpung întregul trup intrat în putrefacţie -, mai era neapărat nevoie – pentru completare, pentru întărire - să pară şi catastrofă, derută, eşec.
Numai strigătul Eli, Eli ne dovedeşte că răstignitul nu s-a jucat cu noi, că nu a încercat să ne mângâie cu făţarnice estompări. (Ca-ntotdeauna i-a tratat pe oameni ca pe fiinţe libere şi mature, capabile de a încasa adevăruri neplăcute.) Spre deosebire de Buddha şi Lao-Ţe, El nu dă aforisme şi pilde, ci carne şi sânge, chin şi deznădejde. Durerea fără deznădejde e ca mâncarea fără sare, ca nunta fără lăutari.

(Iar dacă tâlharul cel bun e primul om care soseşte în Rai – înaintea proorocilor, patriarhilor şi drepţilor Vechiului Testament — poate că o datorează nu numai cutremurătoarei lui convertiri ci şi faptului că a fost coleg de suferinţă cu Domnul. Căci una e să stai la picioarele crucii şi să suferi, oricât de sincer şi de sfâşietor, şi alta e să fii pe cruce. Durerea altuia nu e a ta, e a lui, ţi-o însuşeşti numai printr-un proces ideativ nu prin simţiri. Numai tâlharul cel bun simte la fel cu Domnul.)

Întruparea a fost totală, cum învaţă sinodul de la Halchidon. Bine, totală, dar Hristos pe cruce n-a încetat de a fi şi Dumnezeu. Eu: nu e de contestat permanenţa comunicării idioamelor, dar după câteva ore pe cruce omenescul a trebuit să fie predominant; altfel tragedia era contrafăcută.

O ţin morţiş: ce-ar fi vrut dochetiştii, fantasiaştii şi monofiziţii -sau ateii? Să le fi făcut Hristos de pe cruce semn cu ochiul alor săi spre a le da de înţeles: las' că asta e de gura lumii, fiţi fără grijă, ştim noi ce ştim, ne vedem Duminică dimineaţa? Ce oribil „spectacol" presupune, fără de voie, monofizitismul!

Argumente de text: la Romani (8, 32) Pavel scrie: ***„El care pe însuşi Fiul său nu L-a cruţat".*** Acest nu L-a cruţat ne demonstrează de asemeni că pe cruce nu s-au

desfăşurat simboluri, ci s-a petrecut o suferinţă reală. Numai prin împreunarea durerii fizice şi a torturii morale se obţine decoctul final: suprema amărăciune. Tot Pavel la I Cor 1, 23 : ***„însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit“***, iar la 2, 2: ***„Căci am judecat să nu ştim între noi altceva decât pe Iisus Hristos, şi pe Acesta răstignit.”*** De ce adaosul „şi pe Acesta răstignit” de nu pentru a pune accentul pe latura cea mai nebunească şi mai scandaloasă? Raţiunea înţeleaptă s-ar învoi în cele din urmă cu un Dumnezeu răstignit simbolic şi concedând să sufere aparent (altfel oamenii nu înţeleg), dar paradoxul şi sminteala (creştinismul adică) înfăţişează divinitatea nu numai aşezată pe cruce - solemniter – ci pironită cu adevărat; unde suferă aidoma cu nervii (legendele şi epopeile evului mediu, care ştia ce-i durerea, neîncetat se referă la nervi), fibrele şi sufletul bietului om, până la cele din urmă consecinţe (şi Hristos are, în pofida ereziei lui Apolinariu, suflet omenesc întreg).
Dacă şi-ar fi păstrat – măcar în parte – impasibilitatea pe cruce, dacă n-ar fi gustat din plin deznădejdea omului, evenimentul petrecut pe Golgota n-ar fi fost – pentru filosofi, pentru preoţi şi pentru prostime - prilej de poticnire şi sminteală, ci „scenariu” ori „ritual”, deci admisibil, comestibil. La I Cor. 6, 20 şi 7, 23 Pavel stăruie: ***„Aţi fost cumpăraţi cu preţ.”*** Cu preţ cinstit. întreg. Dumnezeu n-a înşelat pe nimeni: nici pe diavol, nici pe noi; nici pe sine nu s-a înşelat. N-a plătit cu aparenţă de suferinţă, cu o cruce mitică, sau cu bani calpi. Preţul nu l-a plătit o fantasmă; came din carnea noastră, sânge din sângele nostru.

Şi la Evrei (2, 17; 2, 18; 4, 18):***” Pentru aceea dator era întru toate (afară de păcat) să se asemene fraţilor (nouă); fiind El însuşi ispitit, poate şi celor ce se ispitesc să ajute; ispitit întru toate, după asemănarea noastră.”*** Asemenea nouă în toate şi ispitit de toate ca şi noi: aşadar şi de omenească deznădejde.

Ca-ntotdeauna găsesc la Dostoievski, spus fără înconjur, ceea ce bănuiam; în orbecăire, lumină – deodată. Cu privire la viziunea lui Holbein găsesc textul exact: „Tabloul nu e frumos… e cadavrul unui om care tocmai a îndurat dureri nesfârşite… dacă un astfel de cadavru (şi întocmai aşa trebuie să fie) a fost văzut de discipolii lui… cum oare au putut crede, privindu-1, că acest cadavru va învia?” Nici n-au crezut!

„Dacă moartea e atât de groaznică şi legile naturii atât de nemiloase, cum le poţi stăpâni? Şi oamenii aceştia, care au stat în jurul mortului, au resimţit desigur în seara aceea o groaznică tristeţe, o adâncă descumpănire care dintr-odată le spulberau toate nădejdile şi aproape tot ce credeau.”

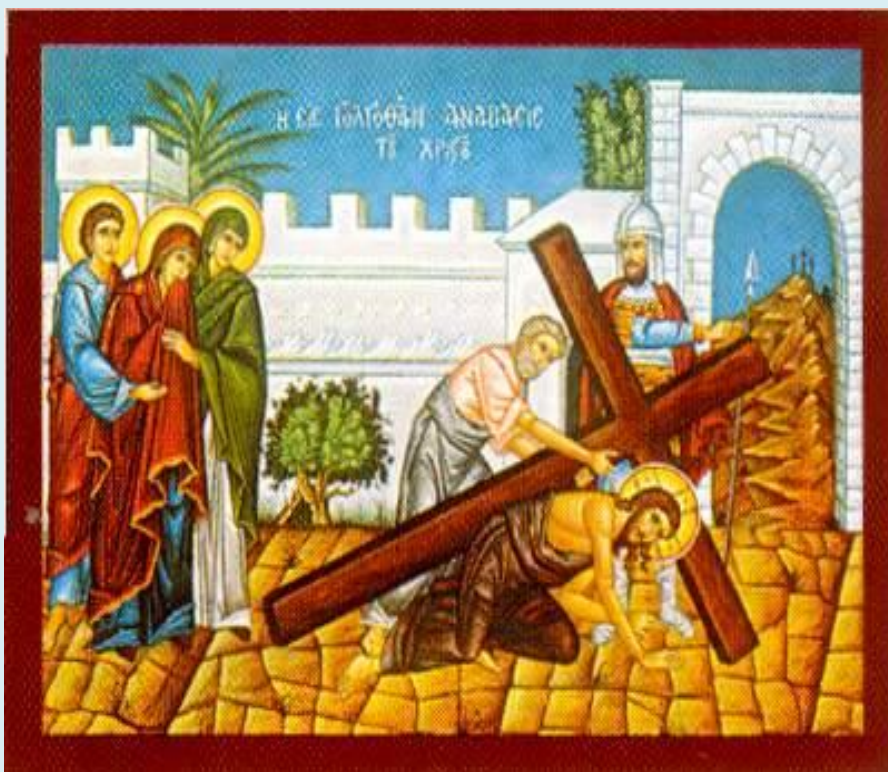
Nu le-a făcut semn cu ochiul!

Socrate şi Iisus Hristos

Logic ar fi fost ca moartea lui Socrate-omul să poarte pecetea dezordinei, a sângelui, a trădării şi a turbării; dar nu, a fost cum nu se poate mai senină şi demnă. A lui Hristos, dimpotrivă, poartă – întreagă – pecetea tragediei, dezgustului şi ororii. Socrate moare calm, înconjurat de ucenici fideli şi atenţi, care-i sorb cuvintele în vreme ce el - imperturbabil şi luminos – soarbe otrava nedureroasă oferită cu multă deferentă de temnicier. Părăsit şi trădat de ai săi, Hristos se zvârcoleşte pe cruce, chinuit de sete şi acoperit de batjocuri. Socrate moare ca un senior, Hristos ca un netrebnic, intre doi bandiţi, pe un maidan. Socrate mulţumeşte zeilor că scapă de vicisitudinile lumii materiale, Hristos exclamă: „De ce m-ai părăsit?"
Deosebirea e totală între cele două morţi, şi tocmai cea divină pare inferioară, tulbure. Adevărul este că-i nespus mai umană; cea a lui Socrate, în toată măreţia ei. pare – prin contrast – literară, abstractă, supusă regiei, şi mai ales nerealistă. Socrate – cu bună credinţă şi izbândind în bună parte – se ridică de la starea de om la cea de zeu, Hristos coboară nestinglierit de scimăvii până în straturile cele mai de jos ale condiţiei umane".

(din: N. Steinhardt, "Jurnalul fericirii").

“El a luat asupra-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat”

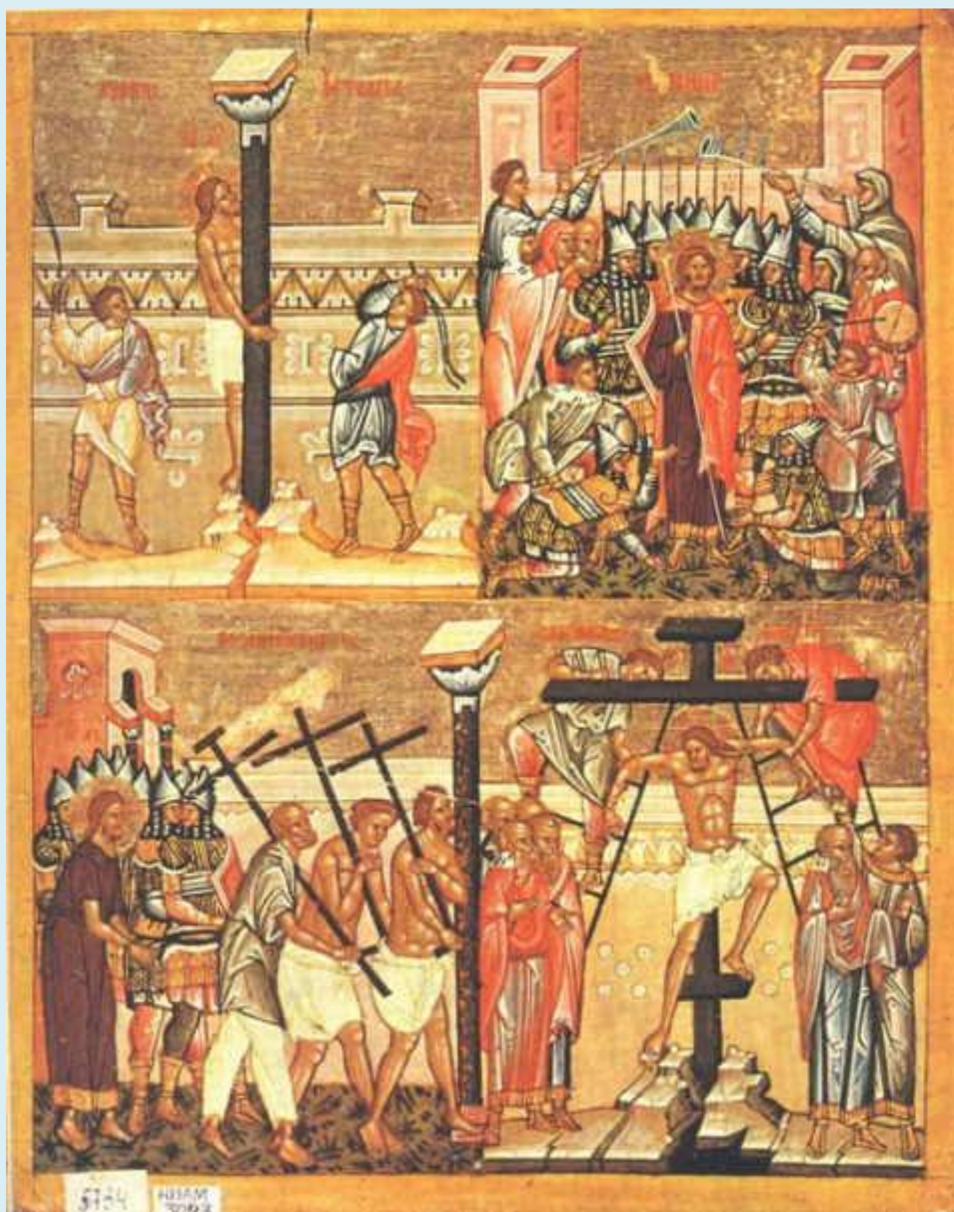

“Hristos S-a răstignit pentru ca noi să înviem şi noi să fim nepăsători?!” (Cuv. Paisie Aghioritul)

Cel mai sfâşietor capitol din întreaga carte a proorocului Isaia se referă la pătimirea Mântuitorului Iisus Hristos.

Ca să pătrundem mai bine în Taina acestor zile… ca să înţelegem mai deplin ce înseamnă Crucea lui Hristos şi ca să vedem ce fel de Dumnezeu avem… până o să ne intre până în adâncul inimii, până în carnea şi până în măruntaiele sufletului suferinţa fără seamăn, suferinţa pentru noi a Domnului nostru. ***Mai putem oare de acum umbla cu mândrie, “fiecare pe calea noastră“, mai putem oare alerga cu aceeaşi nonşalantă către păcat, acum când ştim ceea ce Îl străpunge şi Îl zdrobeşte… ?!***

Patimile, moartea şi prea slăvirea lui Mesia

1. Cine va crede ceea ce noi am auzit şi braţul Domnului cui se va descoperi?

2. Crescut-a înaintea Lui ca o odraslă, şi ca o rădăcină în pământ uscat; nu avea nici chip, nici frumuseţe, ca să ne uităm la El, şi nici o înfăţişare, ca să ne fie drag.

3. Dispreţuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinţei, unul înaintea căruia să-ţi acoperi faţa; dispreţuit şi nebăgat în seamă.

4. Dar El a luat asupra-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi Îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu,

5. Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat.

6. Toţi umblăm rătăciţi ca nişte oi, fiecare pe calea noastră, şi Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor.

7. Chinuit a fost, dar S-a supus şi nu şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, aşa nu Şi-a deschis gura Sa.

8. Intru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat şi neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viaţa Lui! Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte.

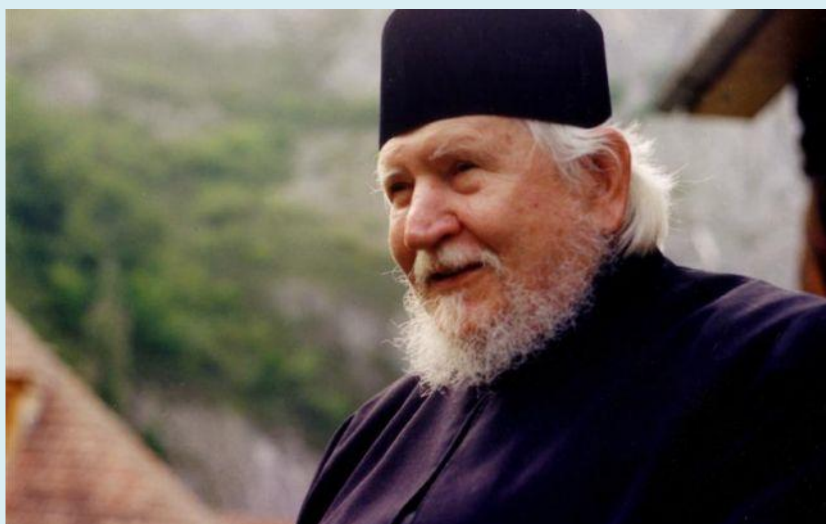
9. Mormântul Lui a fost pus lângă cei fără de lege şi cu cei făcători de rele, după moartea Lui, cu toate că nu săvârşise nici o nedreptate şi nici înşelăciune nu fusese în gura Lui.

10. Dar a fost voia Domnului să-L zdrobească prin suferinţă. Şi fiindcă Şi-a dat viaţa ca jertfă pentru păcat, va vedea pe urmaşii Săi, îşi va lungi viaţa şi lucrul Domnului în mâna Lui va propăşi.

11. Scăpat de chinurile sufletului Său, va vedea rodul ostenelilor Sale şi de mulţumire Se va sătura. Prin suferinţele Lui, Dreptul, Sluga Mea, va îndrepta pe mulţi, şi fărădelegile lor le va lua asupra Sa.

12. Pentru aceasta Îi voi da partea Sa printre cei mari şi cu cei puternici va împărţi pradă, ca răsplată că Şi-a dat sufletul Său spre moarte şi cu cei făcători de rele a fost numărat. Că El a purtat fărădelegile multora şi pentru cei păcătoşi Şi-a dat viaţa.

Părintele Teofil Părăian – Tâlcuirea la Vinerea pătimirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Astăzi, în Vinerea cea Mare, Vinerea pătimirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne aducem aminte de suferinţele Domnului pentru noi şi pentru a noastră mântuire, de scuipările, de bătăile, de chinuirile de tot felul, de batjocurile, de răstignirea pe cruce şi de moartea pe cruce a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care toate s-au făcut pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

Ne-am pregătit vreme îndelungată pentru aceste întâmpinări, pentru aceste gânduri şi simţăminte care ne pun în legătură cu iubirea Mântuitorului arătată pe cruce, ne pune în legătură cu jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos adusă pentru noi. Fiind lucru mai presus de fire, fiind mai presus de lume, cu greu putem să apreciem aceste pătimiri pe care Domnul nostru Iisus Hristos le-a primit pentru mântuirea noastră şi în măsura în care le înţelegem sau înţelegem ceva din ele, stăm şi noi în faţa Domnului Hristos, în faţa crucii, stăm împreună cu Sfântul Ioan Evanghelistul şi cu Maica Domnului în apropierea crucii Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi învăţăm de la El să iertăm pe vrăjmaşii noştri. Căci Domnul Hristos a zis: ***"Părinte, iartă-le lor că nu ştiu ce fac"*** (Lc. 23, 34), iar aceasta a zis-o despre răstignitorii Săi.

- *Învăţăm de la Domnul Hristos să ne încredinţăm toate ale noastre în mâinile lui Dumnezeu, căci Domnul Hristos fiind pe cruce, a zis către Dumnezeu:* ***"Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul meu"*** *(Lc. 23, 46).*
- *Învăţăm de la Domnul Hristos să împlinim toate lucrurile până la deplinătatea lor. Căci îl auzim pe Domnul Hristos zicând:* ***"Săvârşitu-s-a"*** *(In. 19, 30).*

- *Învăţăm de la Domnul nostru Iisus Hristos ceva despre măreţia pocăinţei, pentru că tâlharul cel bine cunoscător, care şi-a dat seama că pentru păcatele lui pătimeşte, că pentru ale lui păcate este răstignit împreună cu Domnul Hristos, care este nevinovat, a zis către Mântuitorul:* ***"Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta"****, iar Domnul Hristos i-a răspuns:* ***"Adevăr grăiesc ţie, astăzi vei fi cu mine în Rai"*** *(Lc. 23, 42-43).*

Toate acestea pomenindu-le, cerem de la Dumnezeu ajutor ca să înţelegem cât mai bine cele ce s-au făcut pentru noi şi înţelegându-le, recunoştinţa noastră să fie cât mai deplină. Conduşi de Sfânta noastră Biserică în această zi de Vinere Mare, în această zi de Vineri întunecată şi luminată. Întunecată pentru că s-a întunecat soarele şi s-a cutremurat pământul, dar şi luminată, pentru că-i luminată de iubirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în care se arată Dumnezeu Însuşi, Cel ce este iubire; întru această zi binecuvântată de Dumnezeu ne îndemnăm unii pe alţii cu cuvintele Bisericii şi zicem: ***"Pe cel ce S-a răstignit pentru noi veniţi toţi să-L lăudăm că pe acesta L-a văzut Maria – e vorba de Maica Domnului – pe cruce şi a zis: Deşi rabzi răstignire, Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu".***

Ierodiacon Visarion Iugulescu - Predică la Vinerea Patimilor

“Chinuit a fost, dar s-a supus şi n-a deschis gura sa, ca un miel la junghiere s-a dus, şi ca o oaie fără glas înaintea ce o tund, aşa nu şi-a deschis gura Sa!”

Fraţi creştini, toată viaţa lui Iisus n-a fost decât o suferinţă. Cei 33 de ani au fost greutatea unei cruci, o cruce purtată pentru mântuirea lumii. Această cruce n-a fost purtată de la Ierusalim până la locul Căpăţânii, ci chiar din Bethleem şi până la Ghetsimani şi pârâul Cedrilor. Aşa cum L-a văzut proorocul Zaharia cu mult timp înainte, părăsit de oameni, încărcat cu durerile şi fărădelegile noastre.

Se naşte într-un staul, în frig, este urmărit de Irod să fie omorât, El, pâinea cea cerească flămânzeşte de pâine, apoi îngăduie diavolului să-L ispitească.

Oamenii îi iau învăţăturile drept hule, minunile săvârşite cu puterea lui satana, iar unii iau chiar pietre să dea într-Însul şi, aşa, Fiul lui Dumnezeu nu are unde să-şi plece capul.

În Grădina Ghetsimani, Iisus se roagă cu sudori de sânge, aşa încât Acela care ţine toate cu Cuvântul puterii Sale are nevoie de un înger din cer să-L întărească. În întunericul nopţii târzii, Iisus se roagă şi nu ascunde crucea suferinţei Sale zicând: “Întristat este sufletul Meu până la moarte!” Iisus este întristat pentru noi. El se încarcă cu ocările şi cu sarcina păcatelor noastre, iar omenirea, orbită de duhul răutăţii, îl socoteşte lovit de Dumnezeu.

Tatăl ceresc îi oferă acest pahar al suferinţei şi El îl primeşte de bună voie, luând asupra sa păcatele lumii întregi. ***Dar ştiţi cu ce era plin acest pahar?*** Cu toate fărădelegile cele vechi şi cele noi care s-au făcut pe pământ.

⇒ *Acest pahar, pe care l-a băut Iisus, are mai întâi toată neascultarea lui Adam, apoi corupţia urmaşilor, orgoliul şi lipsa de credinţă a oamenilor, făţărnicia şi răutatea evreilor, superstiţiile păgânilor, îngâmfarea filozofilor.*

⇒ *Paharul lui Iisus mai era plin şi cu scandalurile dintre creştini, dezbinarea turmei, păcatul cărturarilor falşi, rătăcirea sectanţilor, răceala în credinţă a creştinilor, stingerea dragostei.*

⇒ *Peste toate acestea mai turnăm şi tot ceea ce e urât şi neplăcut lui Dumnezeu în noi şi în afară de noi; toate slăbiciunile, toate zburdările tinereţii şi învârtoşarea inimii, laudele de sine, setea de avuţie şi tot veacul nostru umflat de mândrie, răutatea şi necredinţa.*

Toate acestea s-au găsit în paharul lui Iisus făcute de la cei mai mari până la cei mai mici, de cei săraci şi de cei bogaţi, de bărbaţi şi de femei, de tineri şi de bătrâni.

Iată de ce a zis Fiul lui Dumnezeu: "Întristat este sufletul Meu până la moarte!" pentru că tot iadul se jurase împotriva acestei inimi cereşti, a acestui suflet dumnezeiesc. Priviţi crucea cea reală a lui Iisus şi vedeţi că nici soarele nu se poate uita la ea, iar greutatea ei este aşa de mare, încât pământul se cutremură şi pietrele se zdrobesc, mai ales când a văzut pe cine au silit oamenii să o poarte.

Dintre toate suferinţele lui Iisus, cea mai mare era aceea că El vedea mai dinainte că mulţi oameni vor pieri în păcatele lor, iată de ce se întrista în Grădina Ghetsimani şi se ruga cu lacrimi şi sudori de sânge. ***Lui Iisus nu i-a fost frică de moarte pentru că a venit de bună voie să mântuiască tot neamul omenesc. Nu greutatea crucii L-a întristat şi L-a făcut să transpire cu sudori de sânge, ci necredinţa, nemulţumirea şi păcatele noastre.*** El vedea mulţimea păcătoşilor ce-i va apuca moartea neîndreptaţi, vedea păcatele desfrânaţilor, ale criminalilor, hoţilor şi beţivilor, ale hulitorilor care-I calcă sângele şi Crucea în picioare.

El pătimea ca să aducă sufletele oamenilor în Rai şi cu toate acestea se putea ca iadul să pună stăpânire pe ele. De aceea zice către Tatăl Ceresc: *"Părintele Meu, Eu vreau să pătimesc şi să mor bucuros, dar să pătimesc şi să mor fără să fiu de folos pentru lume? Ah, acest lucru este pentru Mine motiv de întristare. Eu merg, să-I răscumpăr pe oameni, să nu se mai chinuiască în iad, dar să văd că unii se leapădă de Mine ca Iuda şi pentru poftele lor să fiu bătut, scuipat, hulit? Cu ce*

folos a curs sângele Meu, Tată? Să aud cum numele Meu este hulit de la cei mari până la cei mici? Voi, creştinilor, faceţi pomenirea patimilor Mele ca o amintire simplă în bisericile voastre. Pentru cine am pătimit, pentru cine am suferit, pentru cine am murit, pentru nişte oameni îndărătnici, nemulţumitori şi nerecunoscători?" Iată de ce plângea Iisus şi se întrista.

Păcatele omenirii erau aşa de grele că nu se puteau ierta cu nici un chip. Se cerea o jertfă mai presus de orice jertfă.

Pentru izbăvirea neamului evreiesc din robia egiptenilor a trimis Dumnezeu pe Moise, iar ca să ne mântuiască pe noi de focul iadului a trebuit să vină El în persoană pe pământ, Iisus Fiul lui Dumnezeu. Dar pentru ce a trebuit să moară Fiul lui Dumnezeu, nu se putea găsi un alt mijloc de mântuire?

Pentru lămurirea acestei probleme, ascultaţi o pildă: ***Împăratul ocrilor a dat un decret în ţara sa ca acelor prinşi în păcatul desfrânării să li se scoată amândoi ochii. Primul care a călcat această lege a fost însuşi fiul său. Drept aceea, împăratul a poruncit să i se aplice legea. S-au rugat boierii lui şi poporul să fie iertat moştenitorul împărăţiei, dar el sta neclintit în hotărârea sa. După multe intervenţii şi rugăminţi, se mai domoleşte împăratul şi începe să se frământe şi să-şi zică: "dacă voi călca dreptatea şi nu voi pedepsi cum am hotărât, sunt un judecător strâmb. Dacă nu voi ţine seama de dragostea mea de tată şi-l voi pedepsi, sunt un tată fără de milă. O, ticălosul de mine, judecător şi tată, ce să fac? Am hotărât să fie scoşi doi ochi; atunci să mi se scoată mie unul pentru că-i sunt tată şi celălalt fiului meu că este vinovat. În felul acesta voi împăca şi dreptatea mea şi dragostea şi voi păzi şi legea.***

Iată, fraţi creştini, hotărârea dumnezeiască a fost dintru început, că cine va mânca din pomul oprit să fie osândit la moarte; prin Adam toţi am greşit, prin urmare trebuia să luăm pedeapsa meritată pierzând cei doi ochi, adică cele două vieţi, pământească şi sufletească. Prin chinurile cele nesfârşite ale iadului, trebuia să plătim sau să se găsească mijlocul mântuirii. Dacă ar fi venit toţi sfinţii şi toţi îngerii din cer, n-ar fi putut plăti fiindcă acest sânge de creatură învechit era fără nici un preţ şi prin urmare, un om de rând, supus păcatului, nu putea face această mântuire.

Trebuia deci să ia parte şi firea dumnezeiască cea fără de preţ, ca să plătească datoria aceasta fără margini precum şi cea omenească. Trebuiau deci două firi într-un singur ipostas. Noi suntem vinovaţi de călcarea poruncilor lui Dumnezeu şi

pentru acesta am dat un ochi, omenirea, iar Dumnezeu Tatăl a dat celălalt ochi, dumnezeirea, pe Fiul Său Iisus Hristos.

O, smerenie fără margini, o, Dumnezeule mult milostive şi mult îndurate, oare nu se putea să mântuieşti un om fără să dai pe ochiul cel drept al dumnezeirei Tale? Fără îndoială că Dumnezeu putea să facă mântuirea omului şi numai cu cuvântul, fără să dea morţii pe Fiul Său. Dar dacă făcea aşa, noi cunoşteam numai puterea cea nemărginită a Sa şi nu cunoşteam coborârea cea dumnezeiască şi nici judecata cea dreaptă a măreţiei Sale.

Tatăl Ceresc a arătat mila Sa mai mare faţă de om decât de Fiul Său pe care L-a jertfit. Dumnezeu, Tatăl n-a îngăduit pe Avraam să jertfească pe fiul său Isaac, dar El jertfeşte pe Fiul Său Iisus pentru mântuirea omului. Dumnezeu s-a milostivit de copilul unui om, dar pe Fiul Său nu L-a cruţat şi L-a lăsat să moară pentru noi toţi. L-a dat să-L vândă ucenicii, să-L judece vrăjmaşii, să-L bârfească preoţii, să-L batjocorească ostaşii. L-a dat pe mâna unui popor nemulţumit, plin de ură şi mânie, care nu se mai sătura de sângele Lui. L-a dat pentru scuipări şi bătăi, să sufere cununa de spini şi greutatea Crucii, L-a părăsit ca pe unul care a făcut păcatul, ca să fie pedepsit pentru păcatele noastre, ca să plătească toată dreptatea dumnezeiască. O, desăvârşită smerenie a lui Dumnezeu, aceasta a fost voinţa Tatălui pentru Fiul.

Creştinilor, de ce să ne minunăm mai mult? De hotărârea Tatălui, care şi-a rânduit Fiul la moarte pentru noi, sau la ascultarea Fiului care merge de bună voie? Să ne minunăm de amândouă, căci mare este mila lui Dumnezeu întreit, pentru noi păcătoşii şi mare este Taina creştinătăţii.

Dacă Dumnezeu a făcut atâta jertfă pentru noi ca să ne scoată din robie, oare nu se cade ca şi noi să răspundem cu aceea şi dragoste şi recunoştinţă? Dar, vai, ce vedem între creştinii noştri? În locul dragostei, ură, răutate, păcate, necredinţă şi lepădare de Dumnezeu. Mii şi milioane de păcate, care mai de care mai grele.

Nedreptăţile bogaţilor, desfrânările şi avorturile femeilor, toate nelegiuirile, cârtirile şi nepăsările creştinilor îl fac pe Fiul lui Dumnezeu să zică spre Tatăl Ceresc: *“Cu ce folos a curs Sângele Meu, Tată, din mâini şi picioare, ajungând să fie călcat de oameni în picioarele lor?! Părinte Sfinte, vino la judecata Ta de la început. Eu am făcut voia Ta cea sfântă, Mi-am vărsat tot sângele pentru mântuirea creştinilor, dar ei nu cunosc pe Mântuitorul lor şi nici nu voiesc să se mântuiască. Creştinii aceştia pentru care M-am răstignit, au ajuns să-şi vândă sufletul demonilor pentru bani; Mă înjură pe Mine şi Crucea Mea, lepădându-se*

de toate orânduirile Tale. Pentru evreii care M-au răstignit, cer iertare, iar pentru creştinii care M-au făcut să mor fără să fiu de folos, cer mai mult, cer judecată, judecă-i pe ei Dumnezeule! Dreptatea Ta M-a făcut să-Mi vărs sângele, acum tot dreptatea Ta să-Mi răsplătească sângele."

Un creştin nepocăit, neîndreptat, nu are nici un răspuns. Grea va fi osânda pentru cel ce a călcat pe Fiul lui Dumnezeu. Ca să moară tatăl pentru fiu, sau fiul pentru tată, frate pentru frate sau o rudă pentru alta, acesta este semnul unei iubiri fără egal şi pilde de acestea avem între oameni. Dar să moară cineva pentru vrăjmaşii lui, acest lucru nu s-a făcut niciodată între oameni. O pildă ca aceasta nu s-a mai văzut nicăieri până la Fiul lui Dumnezeu, care a murit pentru noi, vrăjmaşii Lui. Pentru această măreaţă faptă, noi n-am putea niciodată să-i mulţumim lui Dumnezeu cu vrednicie, de am avea chiar fiecare câte o sută de mii de vieţi şi pe care le-am da la moarte din dragoste ca să-i răsplătim lui Hristos. Chiar de am purta o mie de ani crucea suferinţelor, n-am putea plăti pentru Făcătorul nostru de bine. Cu toate acestea El nu cere de la noi pentru sângele vărsat, decât dragostea noastră, recunoştinţa noastră.

Parcă îl auzim zicând: *"O, voi împietriţilor şi nerecunoscătorilor, cum să vă mai calific, orbi, fiindcă nu vedeţi atâta bine cât am făcut pentru voi, împietriţi la inimă pentru că nu vă înmuiaţi să vă plângeţi păcatele voastre, văzând cu ce preţ mare v-am răscumpărat. Nemulţumiţilor, Eu ştiu că numai demonii sunt împietriţi la inimă, nesupuşi din firea lor şi veşnic vrăjmaşi ai lui Dumnezeu. Dar voi nu sunteţi nici demoni, nici oameni nu sunteţi; pesemne că sunteţi nişte făpturi ciudate alcătuiţi din fire omenească şi din obicei drăcesc. Voi aţi putea să fiţi veşnic prietenii lui Dumnezeu, dar nu vreţi. Zilele acestea nu sunt oare zile de întristare? De ce nu vă întristaţi şi nu plângeţi pentru păcatele voastre cu lacrimi amare ca Petru, ca femeile mironosiţe, ca Iosif şi Nicodim, şi de ce nu cereţi cu suspine Împărăţia Cerului ca tâlharul de pe cruce?"*

Ah, creştinilor, dacă Hristos ţine în spate o cruce, apoi prezenţa scumpei Sale Maici este o altă cruce pe care o are în faţa ochilor Săi. Dacă Părintele Ceresc L-a părăsit, Sfânta Sa Maică nu L-a părăsit nici o clipă. Ea stă lângă Cruce şi ţine sabia în inimă, sabia despre care-i spusese dreptul Simeon. Cu această prezenţă a sa pricinuieşte Fiului a doua cruce, făcând să-i sporească durerile pentru care Fiul a plâns cu amar.

A pătimit Fiul, a pătimit şi Maica împreună cu El; s-a întristat Maica, s-a întristat şi Fiul împreună cu ea; aşa că şi Maica şi Fiul aveau îndoite chinuri, iar din aceste

chinuri se năştea o singură durere care venea din inima Fiului în inima Maicii şi din inima Maicii în inima Fiului.

Cine ar putea spune cu de-amănuntul ce mare durere a străpuns inima Maicii şi a Fiului în acele momente de suferinţă sus pe Golgota? Priviţi cu ochii sufletului şi imaginaţi-vă pe Fecioara Maria în acest moment cu buzele arse de văpaia focului de la inimă abia i se aude glasul strigând şi rugând pe Fiul său ca să-i spună ultimul cuvânt. Sfâşiată de întristare, obosită şi nemâncată, cu durerea cea arzătoare în inimă, cade leşinată în mâinile femeilor mironosiţe.

Cum a fost oare inima lui Iisus când a văzut-o frământându-se de durere şi căzând în leşin? O, Împărate Iisuse, pentru cine suferi, pentru cine vrei să bei paharul cel amar al morţii? Pentru cine zici: "Mi-e sete!?? Ceri oare Maicii Tale un pahar de apă rece să-Ţi răcorească buzele cele arse? Dar iat-o, Maica Ta, e acolo leşinată şi nu mai poate să spună nici un cuvânt. Dar cine să-Ţi domolească setea? Femeia samariteancă, sau ucenicii? Dar iată şi aceştia au fugit şi te-au lăsat.
O, Prea Bunule şi Mântuitorule Iisuse, setea Ta era mare pentru mântuirea noastră, îţi era sete de sufletele păcătoşilor ca să le mântuieşti, de sufletele ucenicilor, ale poporului Tău, care se zbătea în ghearele satanei, îţi era sete de sufletele cele din iad care aşteptau izbăvirea de la Tine. Îţi era sete de noi toţi, de moşii şi strămoşii noştri, de sufletul cel păcătos.

Da, n-ai fost înţeles, nimeni nu Te-a auzit şi Ţi-au adăugat chin peste chin, Ţi-au dat oţet amestecat cu fiere şi, cu acest pahar amar, ai plătit şi cel din urmă păcat al neamului omenesc. De aceea, apoi, ai strigat: "Săvârşitu-s-a!" S-a împlinit acum Scriptura, s-a plătit datoria.

Acum Iisus face ca un iconom înţelept care-şi simte moartea aproape. Începe Testamentul cel Nou;

⇒ *dă mai întâi iertare evreilor: "Iartă-le lor, Tată, că nu ştiu ce fac!*
⇒ *Ostaşilor care L-au răstignit le lasă hainele şi cămaşa pe care au împărţit-o între ei prin tragere la sorţi.*
⇒ *Tâlharului care s-a pocăit îi lasă Raiul, fiindcă a zis: "Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în Împărăţia Ta!"*
⇒ *Sutaşului care a zis: "Acesta cu adevărat a fost Fiul lui Dumnezeu." Îi lasă cunoştinţa de Dumnezeu.*
⇒ *Lui Petru, ucenicul Său care s-a căit cu lacrimi amare, după ce s-a lepădat de El, îi lasă vrednicia apostoliei.*

⇒ *Celuilalt ucenic, Ioan îi lasă în grijă pe Maica Sa ("Iată Maica ta!")*
⇒ *Maicii celei pline de jale îi lasă protector pe acest ucenic ("Iată fiul tău!")*
⇒ *Bisericii, mireasa Lui, îi lasă cele şapte taine,*
⇒ *iar fiilor ei, creştinilor, le lasă Crucea Sa pe care s-o poarte toată viaţa lor.*

Cerescului Părinte îi lasă Duhul Său, zicând: "Părinte, în mâinile Tale îmi dau Duhul Meu." , după care, plecându-şi cu supunere capul şi-a dat Duhul.

Toate suferinţele şi Patimile Mântuitorului Iisus Hristos, ne mişcă din adâncul sufletului şi ne fac pe noi creştinii să vărsăm lacrimi pline de amar; şi merităm să plângem cu amar pentru păcatele noastre pe care le facem fără încetare.

Dar Iisus, care ştie tot adâncul inimii noastre, nu ţine seamă de lacrimile izvorâte pe moment, care nu sunt însoţite de umilinţă şi căinţă adevărată. Iisus nu vrea să plângă cineva de mila Lui, El nu vrea să plângem patimile Lui pe care de bună voie le-a luat ca să ne scape pe noi, păcătoşii. De aceea le zice unor femei, care plângeau atunci când El urca cu Crucea în spate pe Golgota: "Femei ale Ierusalimului, nu mă plângeţi pe Mine, ci plângeţi-vă pe voi şi pe copiii voştri!"

Aşa ne zice şi nouă astăzi Iisus: *"Păcătoşilor, creştinilor care v-aţi lepădat, creştinilor care nu voiţi să ascultaţi, plângeţi-vă păcatul vostru, plângeţi-vă împietrirea şi răutatea voastră, plângeţi chinurile iadului care vă aşteaptă, plângeţi nenorocirea copiilor voştri cărora le lăsaţi o grea moştenire, cu multe necazuri şi suferinţe. Vai vouă, creştinilor care nu aţi înţeles taina mântuirii, care nu vă deosebiţi în faptele voastre de lumea necredincioasă, hulitoare şi nepăsătoare.*

Plângeţi voi care vă faceţi părtaşi la o mulţime de păcate cu cei necredincioşi. Voi, creştini cu astfel de viaţă păcătoasă, păstraţi-vă lacrimile pentru vreo pagubă, sau pentru moartea vreunei rude, păstraţi-vă lacrimile pentru suferinţele şi necazurile care vă aşteaptă pe voi şi pe copiii voştri, dar mai păstraţi-vă o parte din lacrimi ca să plângeţi în chinurile iadului care vă aşteaptă dacă nu vă veţi trezi şi nu vă veţi întoarce la Mine mai curând. De Mine îi este milă cerului, care îşi acoperă faţa cu perdeaua întunericului; de Mine îi este milă soarelui care îşi acoperă razele sale, şi pământului îi este milă de Mine şi se cutremură. Nu Mă plângeţi, ci plângeţi-vă pe voi, plângeţi-vă păcatele voastre şi înţelegeţi ce am făcut Eu pentru voi!"

Cu adevărat, iubiţi creştini, Domnul Hristos a murit ca să mântuiască pe toţi păcătoşii, dar dacă ei nu vor, cine e de vină? Pentru ce atâta nestatornicie în

credinţă? Pentru ce atâta nepăsare de mântuirea noastră? Pentru ce nu ne gândim că aceste patimi le-a suferit Iisus în locul nostru, a pătimit Dumnezeu ca să scăpăm noi de chinurile iadului? El a luat asupra Lui toată datoria noastră şi a plătit-o cu sângele Său. Pe fiecare ne aşteaptă de ani de zile; pe unii îi aşteaptă o viaţă întreagă să se lase de vrăjmăşie, să nu-L mai urască dar nici până astăzi cei mai mulţi nu s-au întors.Unii s-au întors pentru o vreme, după care iar au început să-l duşmănească.

Pentru toţi aceştia vă mai dau o pildă. Poporul laponilor, închinători la idoli şi vrăjmaşi de moarte ai creştinilor şi ai Domnului Hristos, au săvârşit o faptă cu adevărat diavolească. Pe pragul scării de la poarta pe care se intra în cetatea lor, au săpat în marmură cinstita Cruce. Pentru ce au făcut ei aceasta? Pentru ca atunci când vreunul din creştini va intra în cetatea lor, să calce pe Crucea Domnului. Din acest motiv creştinii nu au intrat niciodată în această cetate plină de păgânătate.

Iată, aşa vreau să fac şi eu astăzi din dumnezeiască râvnă. Să merg în toate locurile nepermise a intra suflet de creştin şi să pun câte o cruce la fiecare loc. Să merg la uşile desfrânaţilor şi desfrânatelor, să merg la uşile bodegilor, cârciumilor, teatrelor şi cinematografelor, să merg la toate uşile vrăjitoarelor şi ghicitoarelor, la toate porţile unde este necinstit şi batjocorit chipul lui Dumnezeu şi acolo să pun Sfânta Cruce cu Iisus pironit pe ea. Când vor voi creştinii să intre în aceste locuri, să-L calce mai întâi pe Iisus în picioare şi Crucea Lui, ca apoi să vină asupra lor înfricoşata sentinţă a Dreptului Judecător: "Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, căci nu vă cunosc pe voi!"

Atunci vor vedea cu toţii că răbdarea s-a sfârşit. Dreptatea dumnezeiască se va răzbuna şi atunci îşi va lua plata fiecare după faptele sale.

Rugăciune

Dumnezeule, Cuvinte al Tatălui Ceresc, Mântuitorule şi Îndelung Răbdătorule Iisuse, Tu acum ai rămas mort cu trupul pe lemnul Crucii. Opresc şi eu puţin vorbirea mea şi las pe aceşti creştini care m-au ascultat să se gândească la patimile Tale. Să simtă durerea împreună cu răbdarea Ta cea fără de margini şi cu toţii să ne închinăm Sfintelor Tale patimi, sărutând cu lacrimi Prea Curatele Tale picioare, care stau pironite pentru noi păcătoşii, Te rugăm, Doamne, pomeneşte-ne şi pe noi când vei veni întru Împărăţia Ta. Amin.

(Extras din cartea: Pr. Ierodiacon Visarion Iugulescu – Predici)

Ierodiacon Visarion Iugulescu - Predică la Patimile Domnului

Răstigneşte-L! Răstigneşte-L! Ia-L, ia-L şi-L răstigneşte! (Luca XXIII, 21)

Fraţi creştini, să însoţim şi noi pe Hristos şi să trăim suferinţele Lui în aceste zile de tristeţe şi durere. Să mergem pe urma paşilor Lui să vedem cu ochii noştri şi să auzim cu urechile noastre cele ce se vorbesc despre El. Să deschidem inima larg, iar ochii să picure din belşug lacrimi pentru păcatele noastre, căci El pentru noi s-a rănit şi în locul nostru a răbdat bătăile, Crucea şi piroanele, hulele şi toate durerile.

Lunea cea mare

Suntem în Săptămâna Patimilor. Este luni dimineaţa. Glasurile puternice care ieri strigau "Osana!?, s-au potolit. Ierusalimul întreg pare că doarme. Sub mantia soarelui primăvăratec ce poleieşte cu aur şi argint uliţele şi casele cetăţii, încet, încet, oraşul se trezeşte.

Ici şi colo se strâng cete de preoţi care şoptesc în taină cu chipuri încruntate. Aceştia se adună şi şoptesc între ei privind plini de ură spre norodul sărman care întâmpinase ieri pe Nazarineanul ca pe un împărat. Cei mai înfierbântaţi sunt cărturarii, fariseii şi bogaţii, dregătorii cetăţii, împotriva cărora Iisus rostise deseori

cuvinte grele de osândă pentru fărădelegile lor, pentru inima lor împietrită faţă de suferinţele celor săraci. Ei pun astăzi la cale răzbunarea. Se pregătesc de luptă. Dacă ieri a fost biruinţa lui Hristos, mâine trebuie să fie biruinţa lor.

Frământarea creşte, uliţele se umplu de lume, cetatea e plină de freamăt, mulţime mare se îndreaptă spre templu ca să audă cuvântul tâlcuitorilor legii. În depărtare, pe drumul prăfuit se coboară dinspre Betania sărbătoritul de ieri, Iisus. Înconjurat de ceata ucenicilor Săi păşeşte încet, liniştit, spre oraşul revoltat.

La margine de drum un smochin îşi întinde ramurile pline de frunze. Iisus se simte flămând şi îşi ridică privirile spre ramuri. Caută în copac, şi în şoaptă zice: "Numai frunze, mulţime de frunze şi nici un rod!? Ochii Lui se pleacă întristaţi şi buzele Lui şoptesc cu amărăciune: "De acum în veac să nu mai fie rod în tine!? Deodată se usucă pe loc, toate frunzele căzând învârtindu-se. Ucenicii înmărmuresc plini de mirare. Domnul le tâlcuieşte minunatul fapt, arătându-le cum trebuie dat pierzării cel ce vieţuieşte pe pământ fără să aducă roada faptelor bune.

Ceata întreagă porneşte mai departe. Se apropie de Ierusalim, intră în cetate, se îndreaptă spre templu; Iisus urcă scările de piatră. Iată-L la uşă. Privirile pline de ură ale preoţilor îl întâmpinară. Din toate colţurile, ochii se îndreaptă spre El. Căpeteniile preoţilor încearcă să-I întindă curse ispitindu-L cu întrebări viclene şi meşteşugite. Domnul însă îi ruşinează cu răspunsurile Lui, descoperindu-i ca pe nişte neştiutori ai Scripturilor şi mustrându-i pentru răutatea lor.

Smochinul cel din marginea drumului, care era plin numai de frunze, închipuia Biserica evreiască dimpreună cu toţi arhiereii şi preoţii Vechiului Testament, care erau plini numai de vorbe goale, fără faptele adevăratei credinţe, fără duh de viaţă şi fără roadele bogate pe care le căuta Iisus şi pe care le caută şi la noi creştinii şi ucenicii Bisericii Lui până la sfârşitul veacurilor.

Aşa cum unui om nu-i trebuie numai umbra şi frunza copacului, nici Lui Iisus nu-i trebuie creştinul care are doar formele credinţei, dar e lipsit de roadele dreptăţii, milei şi iertării. După ce Domnul îi mustră fără putinţă de răspuns, începu să vestească celorlalţi credincioşi ai Săi cuvântul adevărului. El vesti dărâmarea Ierusalimului şi dreapta Sa judecată, apoi ieşi din templu învăluit de umbrele înserării şi urcă domol spre muntele Măslinilor.

Marţea cea mare

Domnul se odihneşte peste noapte între prietenii Săi dragi din Betania. În zorii zilei Iisus vine iarăşi în Ierusalim unde-L aşteaptă ura şi furia fariseilor, saducheilor şi cărturarilor. Urcă treptele de piatră ale templului, vorbeşte poporului care era dornic să primească minunatele lui învăţături şi iarăşi mustră cu asprime făţărnicia şi masca evreilor.

Vorbeşte apoi despre pilda celor zece fecioare, despre datoria fiecăruia de a-şi pregăti sufletul pentru a fi gata oricând să întâmpine pe Domnul, zicându-le: “Privegheaţi aşadar, căci nu ştiţi, ziua nici ceasul în care Fiul Omului are să vină, ţineţi aprinse candelele credinţei, candelele iubirii aproapelui, fiţi pregătiţi a răspunde celui ce vă va întreba dacă aţi iubit pe aproapele vostru?”

Bunul Iisus dezvăluie taina dreptei judecăţi, răsplata sau osânda, după împlinirea sau neîmplinirea poruncilor.

Inimile împietrite au rămas însă fără răspuns, au rămas neclintite ca nişte stânci ale urii, căci erau sufletele lor stăpânite de diavolul răutăţii şi n-au putut înţelege adâncul tâlc al predicii Mântuitorului. Urechi n-au avut să audă şi nici ochi să vadă.
Aceasta a fost predica de pe urmă către popor a Domnului, aceasta a fost legea statornicită de El, ca toţi cei ce cred şi mărturisesc numele Lui să trăiască în iubire şi să vestească iubirea.

De azi înainte Iisus nu mai vorbeşte mulţimii. Timpul este aproape şi cele din urmă cuvinte le dăruieşte prietenilor Săi, acelora care aveau să semene pretutindenea sământa cea bună a Evangheliei, după care împreună cu ucenicii Săi părăseşte cetatea urii şi răzbunării, îndreptându-se spre locaşul de pace şi tihnă al prietenilor Săi din Betania.

La evrei se apropia Paştele, de aceea fariseii şi cărturarii plini de duşmănie pe Iisus, pentru că tot poporul venea după Dânsul, căutau prilej ca să-L omoare înainte de a sărbători ei Paştele.

Miercurea cea mare

Ziua aceasta a petrecut-o întreagă în Betania unde avea prieteni dragi, pe Lazăr cel înviat din morţi, pe surorile lui, Marta şi Maria, pe Simon leprosul şi pe mulţi alţii.

Pe când se afla în casa lui Simon leprosul, s-a apropiat de El o femeie cu un vas de alabastru plin cu mir scump pe care l-a turnat pe capul şi picioarele Domnului,

când şedea la masă. Iuda cel iubitor de argint a mustrat-o pe femeie pentru această risipă susţinând că mirul trebuia vândut, iar banii împărţiţi săracilor. Iisus însă a zis: “Pe săraci îi aveţi pururea cu voi, iar pe Mine nu Mă aveţi pururea, această femeie a turnat mir pe trupul Meu şi M-a pregătit pentru îngropare.”

Pe când Iisus se afla cu ucenicii în Betania, în Ierusalim se uneltea răzbunarea fariseilor şi cărturarilor. Ei s-au strâns şi au hotărât în unanimitate moartea Mântuitorului. În acest timp, iată că se apropie Iuda Iscarioteanul şi le făgăduieşte a-i ajuta, zicându-le: “Ce-mi veţi da mie şi eu îl voi da în mâinile voastre?” Ei s-au învoit cu el să-i dea 30 de arginţi.

Pământul nu s-a cutremurat, soarele străluceşte mai departe peste omenire, frunzele măslinilor foşnesc deasupra celui ce se roagă în această seară pentru toţi oamenii, chiar şi pentru cei care vor striga: “Să se răstignească!? Dacă atunci lângă Iisus era un Iuda, câţi nu se vor fi mai născut şi câţi nu s-or mai naşte până la sfârşitul veacurilor, ca să-L vândă pe bani, să-L trădeze pe Mântuitorul sufletelor noastre? Vai acelora însă, că era mai bine să nu se fi născut.

Iată de ce Sfânta Biserică pomeneşte foarte des fapta mârşavă a trădătorului Iuda, ca să audă toate urechile creştinilor şi să ia aminte. Dar vai, sunt astăzi atâtea iude, care vând pe Mântuitorul pe orice lucru de nimic. Aceştia sunt cei care neagă existenţa lui Dumnezeu şi cei ce se luptă pe toate căile ca să încurce sau să distrugă învăţăturile Lui, Biserica Lui. Grozav lucru este acesta, căci Iuda pentru trădare nu şi-a agonisit numai spânzurătoare, ci şi muncile cele nesfârşite ale iadului.

Joia cea mare

În dimineaţa acestei zile, Iisus trimite pe Petru şi pe Ioan să pregătească locul unde spre seară avea să mănânce Paştele cu ucenicii Săi. Această zi a petrecut-o tot în Betania, lângă prea iubita Sa Maică, pe care căuta s-o liniştească cu cele mai dulci cuvinte, fiindcă presimţea că prin inima ei de mamă va trece sabia cea proorocită de bătrânul Simeon.

Ochii ei cei sfinţi şi frumoşi vărsau necontenit lacrimi amare şi ruga pe Fiul ei să nu se ducă în Ierusalim de sărbătoarea Paştelui, fiindcă ştia că evreii sunt învrăjbiţi şi caută să-L omoare. Căzând în genunchi în faţa Fiului ei, îl ruga zicându-i cu durere: “Fiul meu cel prea dulce, nu te duce în Ierusalim, asculte pe Maica Ta, că evreii Te vor prinde şi te vor omorî? Atât era de sigură de suferinţele Fiului său în aceste zile, că de multă întristare cădea jos copleşită şi dacă n-ar fi fost sfintele

femei ca s-o mângâie şi să o reţină, s-ar fi desfigurat smulgându-şi părul şi zgârâindu-şi faţa de multă durere.

Domnul nostru Iisus Hristos a ridicat-o, a mângâiat-o, spunându-i că a venit vremea şi trebuie să meargă la Ierusalim. Şi-a luat rămas bun de la ea, a lăsat-o în grija sfintelor femei şi a plecat întristat şi îngândurat de durerea cea amară pe care o lăsa în urmă.

Mergea încet, trist, domol şi liniştit, gândindu-se la toată viaţa Lui pământească, la peştera cea săracă unde S-a născut, la drumul Egiptului cu suferinţele îndurate în pribegie, la munca cea mântuitoare a propovăduirii, la calea spre apele Iordanului ca să primească botezul de la Ioan. Se gândea la toate minunile şi învăţătura răspândită în timpul celor trei ani şi jumătate prin localităţile Iudeii, chemând la viaţă nouă, la pace şi dreptate.

După atâtea binefaceri pe care le făcuse poporului suferind, vedea cu Duhul Său uneltirile celor mari, ticăloşia celor răi, trădarea ucenicului, vedea urcuşul Golgotei şi simţea pe umerii Săi povara Crucii înfiorându-se de străbaterea piroanelor prin mâini şi picioare. Odată cu venirea serii, se apropia şi ceasul patimilor, cu pas domol se îndreaptă spre locul unde va cina cu ucenicii Săi pentru cea din urmă oară.

Înainte de a se aşeza la masă spală picioarele ucenicilor, pildă de adâncă smerenie, spală picioarele celui ce avea să-L vândă, iar Iuda nu se împotriveşte, nu se ruşinează.

Aşezându-se la masă a binecuvântat pâinea şi a dat-o ucenicilor zicând: “Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu!?” Luând apoi paharul cu vin, binecuvântându-l a zis: “Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu a legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor?” A spus apoi ucenicilor Săi planul ticălos al vânzării, zicându-le: “Adevăr zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde!”

După ce au cinat cu toţii, au mers împreună pe muntele Măslinilor şi lăsându-şi ucenicii să vegheze, Iisus se depărtează şi intră în grădina Ghetsimani. Îngenunchează şi întinde mâinile către cer în liniştea nopţii, între măslinii sălbateci, rugându-se cu lacrimi de sânge şi zicând: “Tată, să treacă paharul acesta de la Mine, dar nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti!”

Pe când se ruga cu cele mai fierbinţi lacrimi, ce cădeau pe pământ amestecate cu sudorile de sânge, deodată grădina Ghetsimani se umplu de ostaşi cu făclii aprinse

în mână. În fruntea lor mergea Iuda. Se apropie de învăţătorul său şi-l sărută, arătând astfel pe Cel vândut pe 30 de arginţi. Ostaşii îl leagă pe Hristos ca pe un răufăcător, ucenicii se risipesc, fug şi se ascund, văzând cele întâmplate. Iisus este dus înaintea lui Pilat şi a arhiereilor Anna şi Caiafa.

Pilat L-a întrebat: "De ce eşti Tu vinovat?? Domnul nu-i răspundea, numai ochi-i lăcrămau. Fariseii, soldaţii, toată gloata îi cer moartea-n gura mare: "Răstigneşte-L, o, Pilate!? Pilat întreabă pe Domnul, zicându-I: "Neamul Tău şi tot poporul Te-au adus la mine, ce-ai făcut?"

O, Pilate, de ce întrebi ce-a făcut, tu, care ai auzit de multele Lui minuni, de învăţătura Lui cea sfântă. Deschide ochii, o, Pilate, şi înţelege că Acesta a făcut cerul şi pământul, soarele şi luna, stelele şi lumina, marea şi izvoarele apelor, păsările şi animalele, plantele şi toate cele ce se văd şi nu se văd, precum şi dulceaţa pământului şi parfumul florilor. Un singur lucru nu a făcut: păcatul. Dacă nu vrei să crezi, întreabă mulţimea pe care a săturat-o cu cele cinci pâini şi doi peşti, întreabă pe Maria Magdalena din care a scos şapte diavoli, întreabă pe Zaheu vameşul şi pe Lazăr cel mort de patru zile; întreabă pruncii Ierusalimului. Toate acestea Pilat le cunoaşte, ştie bine că nu are nici o vină, şi totuşi îl osândeşte la moarte, la moarte pe Cruce.

Vinerea cea mare

La evrei era obiceiul de Paşte să fie slobozit câte un condamnat la moarte. Era atunci un tâlhar numit Varava. Pilat întreabă poporul: "Pe cine voiţi să slobozesc: pe Iisus sau pe Varava?" Tot poporul a strigat: "Pe Varava", cerând ca Iisus să fie răstignit. Pilat dă sentinţa de moarte, mai ales la remarca fariseilor că dacă va elibera pe Iisus nu este prieten al Cezarului, iar el, ca să nu-şi piardă postul, închide ochii, nu mai vede adevărul.

O, ce judecată nedreaptă! O, ce cerinţă fără socoteală a poporului. Poporul acesta miluit şi vindecat de Iisus a cerut să fie liberat un tâlhar care făcuse atâtea crime în locul Fiului lui Dumnezeu şi binefăcătorului lor. De atunci, în cursul vremurilor, aşa au făcut şi aşa vor face multe popoare şi mulţi judecători nedrepţi; căci dreptatea şi drepţii vor fi ţinuţi în lanţuri, adevărul înăbuşit, iar hoţii şi criminalii vor triumfa plini de bucurie săturându-se de libertate.

După o noapte de stat în închisoare cu picioarele în butuci, de umilinţă şi biciuiri nemiloase, de stat cu picioarele pe table arse, Iisus este dus înăuntrul curţii şi îmbrăcat într-o mantie roşie. Pilat îl arată poporului zicând: "Iată Omul!" Mulţimea

agitată de farisei şi cărturari au început să strige ca ieşită din minţi: “Răstigneşte-L, răstigneşte-L. Ia-L, ia-L şi-L răstigneşte!?

Ostaşii îl scot afară legat de mâini pe Iisus şi îi fac vânt pe scară. El cade, lovindu-se foarte greu.

O, Părinte ceresc, vezi pe iubit Fiul Tău pe care L-ai născut mai înainte de veci! În vremea aceasta şi Tatăl şi-a acoperit fericiţii Săi ochi cu aripile serafimilor să nu mai vadă patima Fiului Său. Unde sunteţi apostolilor, unde sunteţi ucenicilor?? Toţi aceştia L-au lăsat şi au fugit. Acum El este omul care nu mai are pe nimeni lângă El. O, soare, înfricoşează-te şi voi, ceruri, suspinaţi. În această mulţime de popor nu se găseşte nimeni ca să aibă milă de El.

Durerile care au sfâşiat trupul lui Iisus, bătăile de la stâlpi cu biciuri cu plumb la vârf, cine poate să le spună cu de-amănuntul? Era lovit de moarte peste mâini şi peste spate; când unii oboseau, alţii luau bicele şi-L băteau. Sângele curgea şiroaie, de la cap până la picioare, iar usturimile îi sfâşiau inima de durere. Au venit apoi unii cu o coroană de spini şi i-au pus-o pe cap. Coroana o puneau şi o luau în mod repetat ca să-I facă cât mai multe răni. Aşa s-au împlântat spinii în capul lui Iisus şi unii au rămas acolo până la ziua judecăţii. Atunci îi va scoate şi-i va arăta lumii zicând: “Am stat cu ghimpii în cap şi v-am aşteptat să vă întoarceţi la Mine.”

De acolo L-au dus la un zid unde I-au pus o trestie în mână şi îngenunchind înaintea Lui îi ziceau: “Bucură-Te, împăratul iudeilor!? Unii îi smulgeau părul şi barba, iar alţii îl scuipau în faţă.

S-a înfiorat pământul văzând Crucea rezemată de un zid, pregătită spre a-L primi pe Domnul. Miez de zi şi arde soarele ca niciodată. Soare, arşiţă şi Crucea se împlântă adânc în umăr. Este greu păcatul lumii. Te cutremuri. Tras de funii printre loviri, cu Crucea-n spate, Dumnezeu poartă azi osânda inimilor vinovate.

Ioan zice: “Doamne, cum putut-a oare trădătorul să te vândă? / Cum l-a biruit pe Iuda pofta de arginţi flămândă? / Cine-o să ne mai înveţe, cine plânsul să ne-aline? / Unde ni Te duci, Iisus, ia-ne şi pe noi cu Tine!?

Sfârşit de suferinţă, Iisus cade din când în când sub greutatea Crucii. O, suflete, suflete, dacă L-ai vedea, ai plânge într-una şi ai suspina. Inimă, inimă, dacă L-ai simţi, ai plânge într-una şi L-ai prea slăvi.

La o cotitură a drumului ce duce spre Golgota, nişte femei cu copiii în braţe plângeau. Domnul se întoarce spre ele şi le zice: ***“Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plângeţi pe Mine, plângeţi-vă pe voi şi pe copiii voştri că vor veni zile grele peste voi şi veţi zice: munţilor, cădeţi peste noi, dealuri, acoperiţi-ne că nu mai putem suferi groaza şi mânia aceasta!”***

Suie în tăcere dealul, golindu-şi singur paharul ce I-a fost dat să-l bea. La o răspântie de drum, se întâlneşte cu Maica Sa, care nu-L mai văzuse de joi, de când s-au despărţit în Betania. Văzându-L cu Crucea în spate, a strigat din adâncul sufletului: “Fiul meu cel prea iubit!” A căzut apoi leşinată în braţele sfintelor femei.

E cald şi Crucea este grea, sudori se scurg din fruntea Sa, iar spinii îl dor amar. Convoiul îl urmează.

Văzând-o pe Maica Lui, multe femei o compătimesc, zicând: “Sărmana femeie, e mama Lui.” Altele o insultă cu vorbe urâte zicând, că dacă ar fi ştiut să-L crească nu s-ar fi ajuns aici. Câte n-a auzit Prea Curata Fecioară din gurile spurcate ale hulitorilor! Ea însă mergea cu suspinuri în urma Fiului ei zicând: “Fiul meu, unde te duci, Fiul meu! Oare mai este o nuntă ca aceea din Cana Galilei să le prefaci apa în vin? Unde mergi aşa grăbit Fiul meu? Să-i saturi cu pâine şi peşte ori să le vindeci bolile? O, Fiul meu cel prea dulce, unde mergi aşa grăbit?”

Împovărat de greutatea Crucii, Iisus ajunge iarăşi la o răspântie, unde i se înfăţişează o fecioară numită Veronica cu o mahramă pe care I-o dă Domnului să se şteargă de sudorile amestecate cu sânge de pe faţa Sa. Atunci S-a imprimat faţa Domnului pe acea mahramă, pe care Veronica a primit-o ca răsplată şi care există şi astăzi în Biserica creştinilor.

Fiind cald şi nemâncat, iar Crucea foarte grea Iisus a căzut iar sub greutatea ei. Atunci ostaşii au silit pe un om, anume Simion Cirineanul, să-I ducă Crucea. Simion duce Crucea în vârful Golgotei, iar Domnul arată lumii şi nouă umărul Său jupuit de greutatea Crucii.

Ajunşi în vârful Golgotei, Domnul zice: “Poporul Meu, ce vreţi să-Mi faceţi poporul Meu, de ce voiţi să Mă răstigniţi? Pentru ce, poporul Meu, pentru că am dăruit viaţă la cei morţi în păcate, la cei bătuţi de soartă am împărţit dreptate, pentru că am potolit durerea în inimă străină şi am alinat amarul la cei care suspină? Fiindcă la morţi am dat viaţă, la orbi am dat lumină? Poporul Meu, pentru

ce? Poporule îndărătnic, îmi dezbraci cămaşa de pe Mine! Cu asta îmi plăteşti Mie, popor aprins de patimi, de ură şi mânie?

Domnul plânge mult. Fiind întrebat, răspunde: "Cum să nu plâng, când văd că sufăr durerile amare şi văd cum astăzi satana vă poartă-n gheare, poporul Meu?"

Miez de zi. Golgota geme azi sub cea mai grea povară. Răcnet răguşit de ură şi două cruci se ridică. Cuie, funii, scări şi tot mai greu ciocanul pică şi între două cruci pe culme, o altă Cruce se ridică. Piroanele reci, groase şi ruginite, I-au străpuns mâinile şi picioarele. La ridicarea Crucii trupul se lasă greu, iar rănile de la mâini şi picioare se lărgesc. Se rupe carnea şi sângele curge şiroaie pe Cruce.

Astfel, Fiul lui Dumnezeu a fost răstignit în vârful Golgotei între doi tâlhari, unde a fost adăpat cu fiere şi oţet, unde a făgăduit tâlharului Raiul, unde a încredinţat pe Maica Sa ucenicului Ioan, zicând apoi: "Săvârşitu-s-a!", adică s-a împlinit Scriptura. Şi-a plecat apoi capul zicând: "Tată, în mâinile Tale îmi dau Duhul Meu!" Ca răspuns din partea Tatălui Ceresc, pământul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis şi în întunericul acela umblau cei morţi care înviaseră printre cei vii, iar aceştia din urmă strigau îngroziţi ca să plece dintre ei.
Aceste semne înfricoşate le-au văzut şi le-au trăit cu toţii în acele clipe de groază. Se înnoptase dintr-odată şi soarele şi-a stins lumina. Jos, sub Cruce, Mama Lui plânge cu Maria Magdalena. Cerul se îmbracă în noapte, totul prinde să se-nfioare. Ucenicul şi cu Mama Lui plâng de jale. Vântul vâjâie puternic; Ioan strigă printre suspine: "Unde ni Te duci, Iisuse? Ia-ne şi pe noi cu Tine!"

Ucenicii închişi în casă de când L-au prins pe Învăţătorul lor, stau şi aşteaptă. N-au gustat din seara aceea nici odihna şi nici somnul. Se căiau cu toţii că au părăsit pe Domnul. Petru nu mai putea de-atunci să-şi stăpânească plânsul, căci de atâtea ori pe faţă el s-a lepădat de Dânsul.

Sâmbăta cea mare

Iosif cel din Arimateea, ucenic în ascuns al lui Iisus, e cuprins de jale mare şi se mâhni foarte tare. Se duse la Pilat şi începu a se ruga, zicând aşa:

"Pontianule Pilate,
Dă-mi pe mortul cel urât
şi de lume ocărât.
Şi Pilat lui i l-a dat,
El s-a dus de l-a-ngropat.
Luând o pânză frumoasă,

într-însa l-a-nvăluit
Şi cu miruri l-a gătit.
Mormântul a fost pecetluit
şi de ostaşi păzit. “

Sâmbătă noaptea, Duminica Învierii

La Caiafa-i veselie şi în cântec e soborul
Fericiţi că nu mai este Mesia Răsculătorul,
Mulţumiţi cu toţi-n suflet
că şi-au săturat plăcerea.
Numai vântul parcă spune:
Se apropie-nvierea.
La mormânt glumesc soldaţii,
la apus e lună nouă,
Şi de-odat-un fulger cade,
spintecă văzduhu-n două.
Îmbrăcat cu foc de soare,
un Arhanghel se coboară,
Zbor peceţile departe,
piatra-n altă parte zboară.
Ca trăsniţi cad păzitorii,
la pământ cu toţi de frică
Şi cu Cel ce-nvinse moartea,
viaţă nouă se ridică.
A-nviat Stăpânul vieţii,
pus cu hoţii şi cu furii
S-a-mplinit în clipa asta
toate scrisele Scripturii.
Groapa-i goală,
Petru plânge, Ioan strigă prin suspine:
“Unde, unde-ai mers Iisuse,
ia-ne şi pe noi cu Tine? “

Stăpânul vieţii şi al morţii s-a arătat după Înviere mereu ucenicilor, pe care-i povăţuia, îi întărea şi le spunea: ***“Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacurilor, mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată zidirea. Cei ce vor crede şi se vor boteza, se vor mântui, iar cei ce nu vor crede se vor osândi.”***

Aşa şi noi, iubiţi creştini, să ascultăm glasul Stăpânului şi mergând în această lume plină de necredinţă şi de nepăsare, să vestim Cuvântul adevărului până mai este timp. Să-i aducem pe toţi la picioarele Crucii lui Iisus, căci zilele trec ca fumul şi vine moartea când nu vom mai putea face nimic. Vedem cu toţii cât de repede trec zilele şi cât de nestatornică este viaţa aceasta.

Să fugim ca de foc de pilda trădătorului Iuda; să ne ferim de necredinţa evreilor, care n-au vrut să cunoască pe Fiul lui Dumnezeu.

Să fugim de lepădarea lui Petru căci omul se leapădă de Dumnezeu foarte uşor, prin viaţa lui, prin faptele lui, fie din ştiinţă, fie din neştiinţă. Se leapădă pentru bani, pâine, pentru serviciu bun, pentru cinste pământească, se leapădă de frica de oameni, din necredinţă sau pentru un trai mai bun. Noi însă ca de satana să fugim de toate păcatele şi mai bine să murim de foame cu Hristos, decât să trăim cu diavolul fără Hristos.

Rugăciune

O, Stăpânul nostru, Prea Milostive Împărate al Slavei, Iisuse Cel ce ai biruit, căci tu eşti biruitorul iadului şi al morţii, nu Te dezlipi de noi robii Tăi. Întăreşte-ne şi fii cu noi în toate zilele, căci fără de Tine nu putem face nimic, şi ajută-ne să biruim toate ispitele, poftele şi fiarele cele apocaliptice ce se războiesc cu noi în tot chipul şi în tot timpul. Fă-ne Tu pe noi biruitori, ca să ne înviezi în ziua Ta cea mare împreună cu toţi sfinţii Tăi pentru vecii vecilor. Amin.

(Extras din cartea: Pr. Ierodiacon Visarion Iugulescu – Predici)

Cântările minunate din Denia Vinerii celei mari

Sinaxarul zilei ne arată că în Sfânta şi Marea Vineri se face pomenirea Sfintelor şi Mântuitoarelor şi Înfricoşătoarelor Patimi ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos: scuipările, lovirile peste faţă, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfiră, trestia, buretele, oţetul, piroanele, suliţa şi, înainte de toate, crucea şi moartea, pe care le-a primit de bunăvoie pentru noi.

Slujbele din această zi cuprind: Denia de Joi seara (în timpul căreia se citesc „cele douăsprezece Evanghelii" care vorbesc de Pătimirile Domnului), Ceasurile împărăteşti (de vineri dimineaţa), Vecernia (în timpul căreia se face şi „Punerea în mormânt" sau scoaterea Epitafului în mijlocul bisericii, spre închinare) şi Pavecerniţa.

Toate cântările din Vinerea Patimilor arată răutăţile păcatului lumii căzute în păcat:

- *trădarea lui Iuda,*
- *frica prea mare a ucenicilor şi lepădarea lui Petru,*

- *răutatea şi viclenia mai-marilor cărturarilor şi fariseilor,*
- *laşitatea şi nedreptatea lui Ponţiu Pilat,*
- *violenţa soldaţilor,*
- *rătăcirea şi nerecunoştinţa mulţimilor,*
- *obrăznicia tâlharului nepocăit şi*
- *nepăsarea sau indiferenţa multora cărora Iisus le-a făcut mult bine.*

Aceasta este lumea păcatului care ucide, lumea patimilor egoiste şi a morţii.

Pe de altă parte, slujbele din Sfânta şi Marea Vineri inspirate din Sfintele Evanghelii, pe care imnografii le tâlcuiesc în stare de rugăciune şi doxologie, arată îndelung-răbdarea şi bunătatea Domnului Iisus Hristos faţă de toţi oamenii, adică iubirea Sa mai tare decât suferinţele chinurilor şi decât durerile morţii pricinuite de oameni.

Patimile sau Pătimirile Domnului sunt numite sfinte, mântuitoare şi infricoşătoare.

- *Ele sunt **sfinte**, pentru că Cel ce suferă este nevinovat, este ,,Sfântul lui Israel", Mesia, Fiul lui Dumnezeu, Cel despre Care ingerul Gavriil i-a spus fecioarei Maria: **„Sfântul Care Se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema" (Luca 1, 35) ;***
- ***mântuitoare**, deoarece, îndurând aceste Pătimiri sau ispite ale durerii, Hristos ca Om nu Se desparte de Dumnezeu-Tatăl; El rămâne împlinitor al voinţei lui Dumnezeu, **„ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte de cruce" (Filipeni 2, 8).***

Atunci, la miezul zilei, în mijlocul Raiului şi în ziua a şasea, când a fost făcut omul, Adam şi-a întins mâinile neascultării spre pomul oprit şi s-a despărţit de Dumnezeu. ***Acum Iisus, Adam Cel Nou, Şi-a întins mâinile pe lemnul Crucii, în miezul zilei şi în „mijlocul pământului", în ziua a şasea (vineri), pentru a arăta ascultare faţă de Dumnezeu până la moarte, vindecând pe om de neascultare şi mântuindu-l de despărţirea lui de Dumnezeu-Izvorul vieţii.*** A fost răstignit în afara cetăţii, într-o grădină, pentru că şi Adam cel vechi a călcat porunca înfrânării sau postului în grădina Raiului.

În acest înţeles, Sfântul Maxim Mărturisitorul arată scopul pătimirii Domnului Iisus Hristos: „Acesta a fost scopul Domnului, ca, pe de o parte, să asculte de Tatăl până la moarte, ca om, pentru noi, păzind porunca iubirii, iar pe de altă

parte, să biruiască pe diavol, pătimind de la el prin cărturarii şi fariseii puşi la lucru de el”.

- Patimile sau Pătimirile sunt ***înfricoşătoare***, pentru că Cel ce pătimeşte în trup nu este numai om, ci este Dumnezeu-Omul. Cel atotputernic şi smerit, Cel fără de păcate, de bunăvoie ia asupra Sa urmarea păcatelor lumii căzute. Pentru că Cel ce pătimeşte pe Cruce este Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pământului, se fac minuni în cer şi pe pământ: soarele se întunecă, în semn de doliu, iar pământul se cutremurã, în semn de înfricoşãtoare uimire.

De aceea, după cum minunile Sale izvorâte din iubire pentru oameni, ca de pildă învierea lui Lazăr pentru care a plâns, sunt pătimite, tot aşa Pătimirile pe Cruce sunt minunate, după cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Sfântul Chiril al Ierusalimului, vorbind despre Sfintele Patimi ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zice: „În timpul Patimii (Domnul Iisus) a fost slăvit pentru că a purtat cununa răbdării. Nu şi-a dat viaţa in chip silit, nici n-a fost omorât prin constrângere, ci de bunăvoie. Ascultă ce spune: “Am puterea să-Mi dau sufletul meu şi iarăşi am puterea să-l iau” (Ioan 10, 18). (...) Nu S-a ruşinat de Cruce, pentru că mântuia lumea. Cel Care a suferit nu era ca toţi oamenii, ci Dumnezeu intrupat, Care S-a nevoit in lupta răbdării (...). Prin urmare, El, Care era Dumnezeu, a íngăduit să sufere El mai întâi acestea de la oameni, pentru ca apoi noi, oamenii, să nu ne ruşinăm când suferim de la semeni pentru El unele ca acestea”.

Meditaţia duhovnicească a imnografilor asupra textelor din Sfânta Scriptură şi tâlcuirile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii privind taina Sfintelor Patimi ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos a rodit frumoasele cântări care împodobesc slujbele Triodului în Sfânta şi Marea Vineri.

Iată câteva cântări care ne îndeamnă la rugăciune smerită, pocăinţă fierbinte şi iubire sfântă pentru Hristos-Domnul care pătimeşte pentru mântuirea noastră.

Trădarea lui Iisus de către Iuda este prilej de mirare şi multe întrebări: “Ce pricină te-a făcut, Iuda, vânzător al Mântuitorului? Au doară te-a despărţit din ceata Apostolilor? Au doară te-a lipsit de harul tămăduirilor? Au doară cinând împreună cu ceilalţi, pe tine te-a gonit (alungat) de la masă? Au doară picioarele celorlalţi le-a spălat, iar ale tale nu le-a băgat în seamă? O, de cât bine te-ai făcut uitător! Iată gândul tău cel nemulţumitor se vădeşte, iar îndelungă-răbdarea cea neasemănată şi mare mila Mântuitorului se propovăduieşte”.

Tăgăduirea lui Iisus de către Petru şi nici pocăinţa lui nu sunt trecute cu vederea: „De trei ori tăgăduindu-Te, Petru, îndată a cunoscut ceea ce s-a zis lui; dar ţi-a adus Ţie lacrimi de pocăinţă. Doamne, fii milostiv şi mă mântuieşte pe mine!".

Pocăinţa şi credinţa tâlharului pe cruce sunt cântate în aceste cuvinte: "Puţin glas a slobozit tâlharul pe cruce şi mare credinţă a aflat. Într-o clipeală s-a mântuit, şi întâi el deschizând uşile Raiului, a intrat. Cel ce ai primit pocăinţa aceluia, Doamne, slavă Ţie".

Sau:

„Prin lemn a fost izgonit Adam din Rai, iar prin lemnul Crucii tâlharul în Rai s-a sălăşluit. Că acela gustând, a călcat porunca Făcătorului; iar acesta împreună răstignindu-se, a mărturisit Dumnezeu pe Cel ce Se tăinuia. Pomeneşte-ne şi pe noi, Mântuitorule, întru împărăţia Ta".

O altă cântare arată o legătură duhovnicească între cutremurul întregii făpturi şi mărturisirea tâlharului în timpul Sfintelor Patimi pe Cruce ale Mântuitorului Hristos: "Când Te-ai răstignit, Hristoase, toată făptura văzându-Te s-a cutremurat, temeliile pământului s-au clătinat de frica puterii Tale, luminătorii s-au ascuns, şi catapeteasma Templului s-a rupt; munţii s-au cutremurat şi pietrele s-au despicat, şi tâlharul cel credincios grăieşte cu noi, Mântuitorule: Pomeneşte~ne intru Împărăţia Ta".

Taina Sfintelor Patimi ale lui Hristos ca taină a iubirii Sale jertfelnice şi mântuitoare este preaslăvită în cântări pline de înţelesuri duhovniceşti adânci: "Ca o oaie spre injunghiere Te-ai adus, Hristoase Împărate, şi ca un miel fără răutate Te~ai pironit de (către) bărbaţii cei fără de lege, pentru păcatele noastre, Iubitorule de oameni".

În alte cântări ale slujbelor din Sfânta şi Marea Vineri se arată uimirea celor ce văd iubirea smerită şi îndelung-răbdătoare a Mântuitorului Care devine neputincios, deşi El este atotputernic. ***Hristos pătimeşte pentru noi din iubire sfântă, ca pe noi să ne mântuiască de patimi: „Fiecare mădular al Sfântului Tău trup a răbdat ocară pentru noi: capul a răbdat spini, faţa, scuipări; obrazul, loviri cu palme; gura, gustarea oţetului celui amestecat cu fiere; urechile, hulele cele păgâneşti; spatele, biciuri şi mâna, trestie; întinsorile a tot trupul pe cruce, şi cuie, încheieturile şi coasta, suliţa. Cel ce ai pătimit pentru noi, şi ne-ai mântuit pe noi de patimi; Care Te-ai smerit pentru noi, prin iubirea Ta de noi, şi ne-ai înălţat,***

Atotputernice Mântuitorule, miluieşte-ne pe noi" .

Toată făptura văzută a pătimit impreună cu Hristos, pentru că suferinţele lui Hristos ca Om au fost împropriate sau asumate de Persoana lui dumnezeiască, din iubire infinită şi negrăită pentru lume (cf. Ioan 3, 16): ***"Toată făptura s-a schimbat de frică, văzându-Te pe Tine, Hristoase, pe Cruce răstignit. Soarele s-a intunecat şi temeliile pământului s-au cutremurat. Toate au pătimit împreună cu Tine, Cel ce ai zidit toate, Cel ce ai răbdat de voie pentru noi, Doamne, slavă Ţie".***

Iubirea sfântă, mântuitoare şi milostivă a lui Hristos Domnul, Făcătorul lumii, înspăímântă şi minunează nu numai făptura văzută, ci şi puterile îngereşti cele nevăzute: „Mai înainte de cinstita răstignire, ostaşii batjocorindu-Te, Doamne, oştile cele înţelegătoare (îngerii) s-au spăimântat. Că Te-ai încununat cu cunună de batjocură, Cel ce ai înfrumuseţat pământul cu flori şi cu haină de ocară Te-ai îmbrăcat, Cel ce imbraci cerul cu nori. Căci cu o rânduială ca aceasta s-a cunoscut milostivirea Ta, Hristoase, şi marea milă, slavă Ţie".

Multe din aceste lumini duhovniceşti vor fi prezente şi în cântările Prohodului Domnului, care se cântă la Denia de Vineri seara, ca Utrenie pentru Sfânta şi Marea Sâmbătă.

În Sfânta şi Marea Vineri, la Denia de Joi seara, după citirea Evangheliei a V-a, când se cântă antifonul al 15-lea, „Astăzi a fost atârnat pe lemn Cel ce a atârnat pământul pe ape ...", Sfânta Cruce din Altar, din faţa Sfintei Mese, este scoasă din procesiune şi este aşezată în mijlocul bisericii pentru închinare.

Înţelesurile duhovniceşti ale Sfintei Cruci sunt multe şi adânci, dar aici trebuie amintită legătura dintre Cina cea de Taină din Sfânta şi Marea Joi şi Taina Crucii din Sfânta şi Marea Vineri.

Sfântul Ioan Evanghelistul spune că după moartea pe Cruce a Domnului Hristos, ca să vadă dacă Iisus mai trăieşte sau nu, „unul din ostaşi cu suliţa a împuns coasta Lui şi îndată a ieşit sânge şi apă" (Ioan 19, 34). Această mărturie a ucenicului iubit, care se afla lângă Crucea lui Iisus în acel moment, a fost integrată de Biserica Ortodoxă în Rânduiala Proscomidiei, ca pregătire a Sfintei Euharistii, iar în vechile icoane ortodoxe ale Răstignirii Domnului sângele care curge din coasta străpunsă a lui Hristos este luat de un înger într-un vas în formă de potir, arătându-se astfel legătura între jertfa lui Hristos Cel răstignit şi mort pe Cruce şi jertfa euharistică din Biserică, iar Maica Domnului, icoană a Bisericii, stă lângă Crucea lui Iisus, în dreapta Sa, chiar aproape de coasta străpunsă din care iese sânge şi apă, semne şi

lumini sfinte ale tainei Bisericii, în care se săvârşeşte Botezul ca participare la moartea şi Învierea lui Hristos şi ca poartă spre Sfânta Euharistie, spre împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului.

Ucenicul iubit, Sfântul Ioan Evanghelistul, cel ce este cel mai apropiat de Hristos la Cina cea de Taină este şi cel mai aproape de El lângă Cruce, fiind şi primul care a ajuns la mormântul lui Iisus în dimineaţa Învierii Sale.

De aceea, şi hirotonia slujitorilor Sfântului Altar (episcop, preot şi diacon) are loc pe colţul drept al Sfintei Mese, unde la sfinţirea bisericii se fixează icoana pe pânză a Sfântului Evanghelist Ioan, ucenicul iubit, martorul cel mai fidel al legăturii dintre Cina cea de Taină, jertfa Crucii şi lumina Învierii lui Hristos. Acolo, pe icoana pe pânză a Sfântului Evanghelist Ioan, cel ce devine ucenic şi slujitor al lui Hristos pune capul peste mâinile unite în rugăciune, aşa cum la Cina cea de Taină Ioan, ucenicul iubit, a pus capul pe pieptul Mântuitorului.

Deşi mort pe cruce, prin despărţirea sufletului de el, când Iisus a zis „Părinte, în mâinile Tale, îmi dau duhul Meu" (Luca 23, 46), trupul lui Hristos Cel Răstignit „a rămas totuşi de viaţă-făcător întrucât dumnezeirea nu s-a despărţit de El, spune Sfântul Simion al Tesalonicului.

Prin urmare, deşi mort pe Cruce şi apoi pus în mormânt, trupul îndumnezeit al lui Hristos rămâne făcător de viaţă. De aceea, şi Crucea Sa este numită, în cultul nostru, „făcătoare de viaţă”, iar mormântul Lui este numit „izvorul Învierii noastre".

Tâlcuínd cuvintele lui Iisus, rostite pe Cruce înainte de a muri: „Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul Meu", Sfântul Chiril al Alexandriei zice: „Aceste cuvinte au pus un început şi o temelie a nădejdii noastre celei bune. Căci socotesc că trebuie admis în modul cel mai cuvenit că sufletele sfinţilor, când pleacă, se predau, prin bunătatea şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu, în mâinile unui Tată Preaiubitor, şi nu intră în morminte, aşteptând pământul aruncat peste ele, cum au gândit unii, şi nici nu sunt duse ca şi cele ale păcătoşilor în locul chinurilor nemăsurate, adică în iad, ci trec mai degrabă în mâinile Tatălui tuturor, pe calea cea nouă pe care ne-a deschis-o Mântuitorul nostru Hristos”.

Părintele Stăniloae explică legătura dintre taina morţii jertfelnice a lui Hristos, motivată de iubirea Sa faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni, şi taina Sfintei Euharistii prin care El ne împărtăşeşte nouă această iubire jertfelnică: „Întrucât

El (Hristos) a primit moartea ca act ultim al supunerii voii Sale omeneşti lui Dumnezeu-Tatăl, nu pentru un timp oarecare, ci pentru totdeauna, spuneam că El e în veci in starea de jertfă in faţa Tatălui. Iar puterea acestei stări ne-o comunică şi nouă, unindu-Se cu noi în dumnezeiasca Euharistie, pentru ca murind cu noi şi în momentul morţii noastre, să nu ne fie moartea spre moarte, ci trecere la viaţă, spre identificare deplină a voii noastre cu voia Tatălui, cum a fost şi moartea Lui".

În Sfânta şi Marea Vineri se posteşte total, încât nici chiar Sfânta Liturghie nu se săvârşeşte. Iar motivaţia este aceasta: „Aşa am luat din sfintele porunci ale Sfinţilor Apostoli, să nu mâncăm în Vinerea Mare; că şi cuvântul Domnului către farisei zice: ***„Dacă se va lua mirele de la dânşii, atunci vor posti in acele zile»*** (Matei 9, 14-15; Marcu 2, 19-20; Luca 5, 34-35).

Post desăvârşit, întrucât atunci când Hristos, Mirele Bisericii, Se jertfeşte pe Cruce, Biserica, Mireasa Sa, se pune şi ea in stare de jertfă sau dăruire de sine prin rugăciune smerită şi postire desăvârşită, pentru ca ***„pătimind impreună cu El, împreună să ne şi preaslăvim"*** (cf. Romani 8, 17; 2 Corinteni 4, 11 ; Filipeni 3, 10- 11 ; Apocalipsa 1, 9).

Din slujbele din Sfânta şi Marea Vineri la care participăm învăţăm să ne deschidem sufletul pentru ca Hristos Domnul Cel Răstignit, cu prezenţa Sa nevăzută, dar reală, să ne dăruiască şi nouă putere duhovnicească de a birui răutatea cu bunătatea şi păcatul cu sfinţenia. Cei ce au postit, cei ce şi-au plâns păcatele, cei ce s-au spovedit, cei ce au făcut milostenie, cei ce au iertat pe alţii, au biruit încetul cu încetul ispitele lăcomiei, ale mândriei şi ale răutăţii.

Iar cei ce, trecând prin necazuri şi prin încercări, nu-şi schimbă şi nu-şi împuţinează credinţa şi nici dragostea lor faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni, aceia pot birui ispitele suferinţei şi se unesc cu Hristos. Foarte adesea oamenii trec prin necazuri, prin suferinţe, iar dacă această trecere a lor prin suferinţă îi apropie mai mult de Dumnezeu prin rugăciune şi prin înduhovnicirea vieţii lor, atunci au inceput să simtă puterea Crucii şi puterea Învierii in viaţa lor.

Să rugăm pe Hristos-Domnul să ne dăruiască puterea aceasta duhovnicească a iubirii îndelung-răbdătoare, a dragostei duhovniceşti curate nu numai când ne merge bine, ci şi când trecem prin încercări şi prin necazuri, pentru a simţi bucuria iubirii lui Hristos Cel Răstignit şi Înviat pentru noi, spre slava Preasfintei Treimi şi spre a noastră mântuire.

Părintele Inochentie al Odessei - Predica în Sfânta şi marea Vineri

"Fraţilor, Proorocul, văzând oarecând pe Dumnezeu şezând pe scaun înalt, înconjurat de slavă, şi simţindu-şi ticăloşia şi necurăţia sa, strigă cuprins de groază: "O, ticălosul de mine, căci om fiind şi buze necurate având, am văzut pe împăratul, Domnul Savaot, cu ochii mei" (Îs. 6, 5).

Ce trebuie dar să zicem noi acum, văzând pe Dumnezeu nu înconjurat de slavă, ci acoperit de dispreţ, nu pe scaun înalt şezând, ci pus în mormânt? Cum trebuie să ne simţim noi, gândindu-ne că aceste răni şi acest mormânt sunt făurite de mâinile noastre?

O, ticăloşi oameni suntem noi, căci prin păcatele noastre nu numai că am pogorât pe pământ pe Fiul lui Dumnezeu, ci încă şi pe cruce L-am înălţat şi în mormânt L-am închis. Ah, dacă păcatul n-ar fi ridicat între cer şi pământ peretele cel grozav al vrajbei, şi noi, asemenea proorocului celui de demult, am fi văzut pe Dumnezeu înconjurat de slavă: Fiul lui Dumnezeu ar fi venit în lumea oamenilor aşa cum merge şi în lumea îngerilor, ar fi cercetat pământul, ca un stăpân şi prieten. Cu ce bucurie L-ar fi întâmpinat şi L-ar fi înconjurat fiii nevătămaţi ai unui părinte nevinovat! Dar acum!? O, cine va da capului nostru apă şi ochilor izvoare de lacrimi (Ier. 9, 1) ca să plângem ziua şi noaptea şi să suspinăm, căci nu numai pe noi înşine ne-am aruncat în ţărână şi noroi din înălţimea nemuririi, ci şi pe Fiul lui Dumnezeu L-am pogorât în mormânt.

Iată, fraţilor, care este puterea păcatului. El pare că nu este decât mutarea de un minut a datoriei şi, cu toate acestea, tulbură veşnicia întreagă. El se săvârşeşte pe micul nostru pământ, dar zguduie toate cerurile cele nemărginite. El se pare că a

vătămat un singur om, şi totuşi până şi Fiul lui Dumnezeu trebuie să pătimească pentru ştergerea lui. ***Nenorocitule strămoş, ţi-ai fi întins tu mâna spre fructul cel oprit dacă ai fi prevăzut cele ce se înfăţişează astăzi privirilor noastre? Ai mai fi dorit tu să fii ca Dumnezeu dacă ai fi ştiut că această dorinţă va sili pe Dumnezeu să moară pe cruce?***

Dar trecutul nu se mai poate întoarce. Omul nu poate dispune decât de timpul de faţă. De aceea, ceea ce e cu neputinţă pentru strămoşul nostru, aceea este cu putinţă pentru noi, strănepoţii lui. Noi putem izbăvi pe Domnul de alte suferinţe noi. Şi, în adevăr, fraţilor, fructele pomului oprit nu cresc numai în Eden, ci pretutindeni. Şarpele cel ispititor n-a încetat nici astăzi a şopti la urechea fiecăruia: ***"Nu vei muri cu moarte, Ci vei fi ca un Dumnezeu" (Fac. 3, 3-4).***

Călcând legea lui Dumnezeu, noi săvârşim nelegiuirea strămoşilor noştri şi, săvârşind această nelegiuire silim pe Mântuitorul să pătimească. Înainte de săvârşirea oricărei fărădelegi, El se înfăţişează la judecata înaintea conştiinţei noastre cum S-a înfăţişat oarecând la judecata înaintea lui Pilat, şi aşteaptă de la noi să rostim osândă asupra Lui.

În voia noastră stă să-L slobozim sau să-L răstignim. Rămânând neclintiţi în dreptate şi credincioşi adevărului, prin aceasta noi slobozim pe Iisus din patimi, iar lăsându-ne învinşi de păcat şi afundându-ne în fărădelegi, prin aceasta-L osândim să se răstignească.

Să răstignim pe Mântuitorul nostru… Şi încă să-L răstignim nu din neştiinţă, cum au făcut vechii iudei, socotindu-L a fi fiul teslarului din Nazaret, ci având deplină cunoştinţă că El este Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu! Cine nu se va cutremura numai gândindu-se la un lucru ca acesta? Cine nu va fi gata mai degrabă să i se taie mâinile decât să se învoiască a le ridica asupra Domnului şi Mântuitorului? Aşa este, fraţilor. Dar ce folos putem trage din toate aceste simţăminte înflăcărate, dacă faptele noastre dovedesc contrariul?

În adevăr, oare nu păcătuim noi necontenit? Şi ce? Au spre plăcerea Mântuitorului nostru păcătuim noi? Oare greşelile noastre sunt balsam de viaţă pentru aceste răni ale Lui? Încă o dată zic: de voinţa noastră depinde a scuti pe Domnul de suferinţe. Ori veţi crede, ori nu, dar acesta este adevărul: când ne dedăm la fărădelegi, trimitem pe Domnul la moarte. Aceasta nu o spun eu, nu o spune înţelepciunea omenească, ci însuşi Apostolul, care zice că oamenii care au gustat din darul ceresc şi s-au făcut părtaşi ai Duhului Sfânt (şi cine dintre creştini nu s-a făcut părtaş al Duhului, cel puţin în taina botezului?), adică noi, creştinii,

căzând de la viaţa cea curată şi sfântă în prăpastia păcatelor şi a desfrânărilor, a doua oară răstignesc pe Domnul (Evr. 11, 4-6).

În faţa acestei mărturii trebuie să se ridice orice îndoială; trebuie deci sau să ducem o viaţă curată, sau să trecem în numărul răstignitorilor lui Iisus. Altă cale nu mai este: ***"Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este"*** (Lc. 11, 23), spune însuşi Domnul.

Dar cine dintre noi nu este împotriva ta, Doamne? Cine poate sta înaintea acestui mormânt, să sărute aceste răni şi să zică că nu ţi-am dat sărutare ca Iuda, Doamne? Vai, toţi s-au abătut, toţi netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bine, nu este până la unul. (Ps. 13, 3).

Se deosebesc oare, şi prin ce anume se deosebesc închinăciunile şi laudele ce-ţi aducem noi astăzi de acele clătiri cu capul şi de acele hiritisiri: "Bucură-te, împăratul iudeilor!" (Mt. 27, 29) cu care Tu, dumnezeiescule pătimitor, ai fost hiritisit în pretoriul lui Pilat?

Un singur rost pot avea închinăciunile făcute de păcătoşi înaintea Mântuitorului lor celui răstignit, şi anume când ele vor fi întovărăşite de hotărârea nestrămutată de a nu mai merge înainte pe calea fărădelegilor, de a iubi curăţia inimii şi a-şi îndrepta viaţa lor. În cazul acesta, păcătosul, stând lângă mormântul Domnului, se aseamănă tâlharului celui înţelept, care prin pocăinţă a trecut de pe cruce direct în Rai. Şi astfel de închinători caută, fraţilor, Domnul nostru printre păcătoşi.

"Dacă cu adevărat vorbiţi dreptatea (Ps. 57, 1), ne spune El astăzi prin proorocul, dacă cu adevărat închinăciunile şi laudele ce-Mi aduceţi nu sunt nişte vorbe goale, dacă cu adevărat voiţi să vă arătaţi dragostea voastră către Mine, atunci spălaţi-vă, curăţiţi-vă, ştergeţi răutăţile din sufletele voastre, părăsiţi-vă de răutăţile voastre; învăţaţi-vă a face bine, căutaţi judecata, mântuiţi pe cel năpăstuit, faceţi dreptate săracului şi văduvei (Îs. 1, 16-17). Cu astfel de simţăminte nu vă temeţi a vă arăta la acest mormânt, deşi el este săpat de înseşi mâinile voastre; nu vă înspăimântaţi a săruta aceste răni, deşi ele sunt pricinuite de păcatele voastre. Aruncaţi cu îndrăzneală la rădăcina crucii Mele toată greutatea păcatelor voastre.

Dar lepădând-o, nu vă mai întoarceţi mai mult la dânsa. Crucea Mântuitorului vostru nu se îndoaie sub nici o greutate, dar voi puteţi fi striviţi şi aruncaţi în fundul iadului mai înainte de a mai putea iarăşi alerga la Mine şi a vă apropia de Crucea Mea. Eu de aceea Mă arăt necontenit vouă în această stare de umilire, ca să

priceapă până şi cei mai nepricepuţi dintre voi cât mă costă pe mine păcatele voastre şi unde vă târăsc pe voi. Înţelegeţi deci şi vă pocăiţi! Altfel, fiecare închinăciune a voastră la crucea Mea se preface într-un nou pârâş al vostru.

Putem noi oare, fraţilor, să răspundem la aceste cuvinte ceva mai bun decât rugăciunea tâlharului ce s-a pocăit: ***“Pomeneşte-ne pe noi, Doamne, întru împărăţia Ta” (Lc. 23, 42)***? Dar rugându-ne cu rugăciunea tâlharului celui înţelept, să avem şi inima lui. El nu s-a mai pogorât de pe cruce pentru a continua să meargă pe calea fărădelegilor. Să nu ne mai întoarcem nici noi de la acest mormânt la calea cea mai dinainte a nedreptăţilor noastre, ci să apucăm pe altă cale, pe calea credinţei şi a faptelor bune, a curăţiei şi a dreptăţii, a smereniei şi a blândeţii. Aici, la mormântul Domnului, este locul cel mai bun pentru a începe să îngropăm pe omul nostru cel vechi.

Amin”.

Pr. Ioan Istrati - “Lumina rastignită”: Dumnezeu - Lumina plânsă a lumii

Încă de la începutul istoriei, omul căzut din Rai încearcă să-L omoare pe Dumnezeu. De la cădere, prezenţa lui Dumnezeu era o rană cu neputinţă de suportat pentru omul viclean şi ucigaş. Era o amintire plină de durere şi de revoltă a Raiului pierdut, era sfâşierea lăuntrică a omului când îşi aducea aminte că a fost frumos şi bun, era scrâşnetul de dinţi la memoria pierdută a îmbrăţişării părinteşti, atunci când Adam stătea pe pieptul Tatălui şi asculta bătăile inimii lui Dumnezeu.

Omul orfan printre spinii pământului şi ai propriei patimi a încercat să surprime orice imagine care trimitea la Iubitorul de oameni, a încercat să asfixieze orice străfulgerare de gând, orice geană de clipită din fericirea Raiului. A purces la a omorî amintirile despre Dumnezeu, chipul Lui prea frumos, privirea de lumină, glasurile de îngeri, foşnetul de aripi, miresmele de Rai, gustul pomilor cereşti, pe scurt, toată iubirea din sufletul lui.

Din păcate, lumea întreagă îi amintea de Dumnezeu. De darurile pierdute, de iubirea cea mai presus de fire, de lumina cea neînserată, de dorul cel pierdut.

Şi atunci cu sârg omul diabolizat de răutate a început să ucidă pe Dumnezeu. Mai întâi L-a ucis întru sine, lingând până la idolatrie materia surdă şi oarbă, tăind toate

arterele de lumină din organismul lui spiritual, antrenându-se la nefiinţă, practicând moartea, îmbrăţişând patimile cele mai cumplite.

Apoi a început să-L omoare pe Dumnezeu din natură. Totul îi amintea de Dumnezeu. Fiecare ciripit de pasăre era o şoaptă din Rai. Aşa că a omorât păsările, şi-a astupat urechile la cântările lor. Toate florile îl răneau amintindu-i de uriaşa grădină a iubirii. Aşa că a omorât florile, le-a tăiat sau le-a smuls din rădăcină, cu o efervescenţă şi o ură de nedescris. Surâsul copiilor îi sfâşia inima, aşa că a ucis copiii. A ucis copilăria lor învăţându-i să mintă, să fure, să rănească şi să omoare. A infestat toată natura şi a afumat-o în goana lui după confort şi energie, căci nu mai avea nici odihna Raiului, nici energiile necreate ale harului ceresc.

Mai apoi omul a început să-L omoare pe Dumnezeu din semeni. Mai întâi pe naivul de Abel, mai apoi pe toţi cei care nu sunt de acelaşi neam, seminţie, religie, rasă etc. Aşa au apărut războaiele, din necesitatea de a-L omorî pe Dumnezeu, însă Dumnezeu era aşa de departe, atât de sus şi de inaccesibil omului de ţărână spurcată, încât omul a omorât chipul lui Dumnezeu din oamenii pe care-i întâlnea. De aici au izvorât ideologiile ucigaşe, rasismul, molimele inventate în laborator, avorturile cu milioanele de prunci ucişi în abatoarele numite mame, chimicalele care distrug totul cu aerul că vindecă, farmaciile cu orori sintetice, pilulele anti-viaţă şi mai ales cele anti-viaţă veşnică.

Şi Dumnezeu se încăpăţâna să fie viu, căci El este viu în vecie. Şi atunci omul a început să se sinucidă cu sârg, în fiecare clipă de moarte numită viaţă, pentru a ucide chipul lui Dumnezeu în el. Conştiinţa, vina, durerea de a omorî, toate acestea nu puteau fi extirpate din adâncul sufletului omenesc, decât prin suicid. De aici eutanasia, drogurile care oferă plăcere contra timp de viaţă, depresia ca lipsă de Dumnezeu etc.

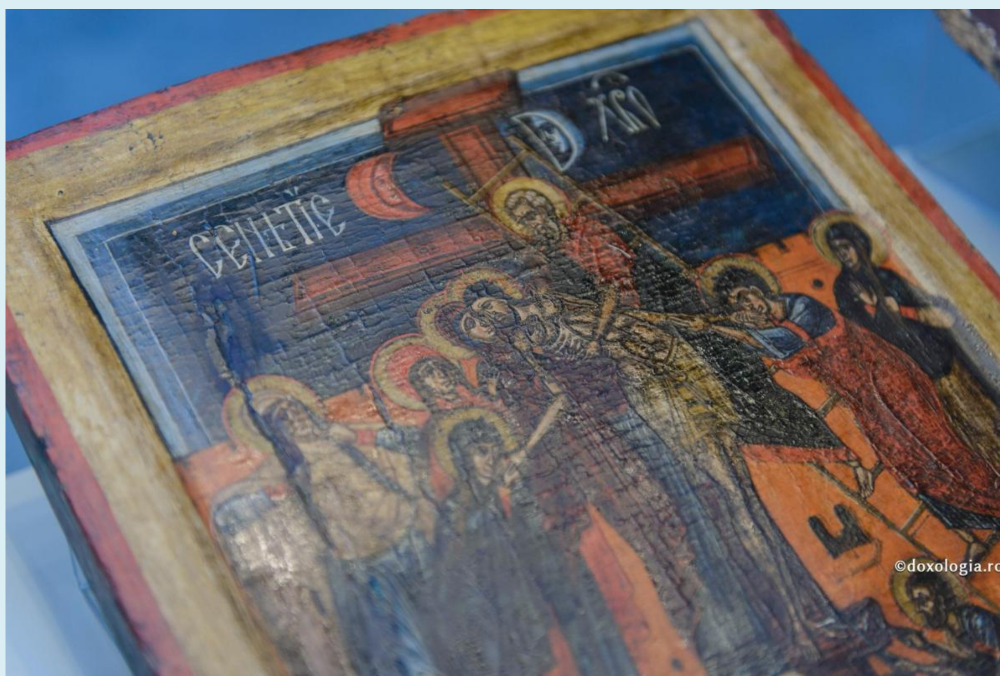
Prin amurgul de fiinţă al istoriei, a apărut Însuşi Dumnezeu pe pământ, pentru a ne învăţa de o nouă casă, de o nouă viaţă, de o nouă cetăţenie, veşnică, Împărăţia Cerurilor. Şi omul - ghici? - L-a omorât pe Dumnezeul făcut Om. A inventat tot felul de viclenii şi subterfugii, a clătinat din cap la vederea minunilor, şi-a astupat urechile la cuvintele dătătoare de viaţă, şi-a secat ochii la mulţimile de vindecări, a găsit „explicaţii raţionale” la tot universul de minuni al vieţii lui Hristos. Şi apoi, cu o ură acumulată din zorii istoriei, L-a omorât. Şi Hristos a înviat din morţi, s-a înălţat la ceruri, şi a tras la Sine prin Trupul Său înviat, care este Biserica, umanitatea rănită de moarte.

Dumnezeu nu poate fi omorât. Tot încercând să-L ucidem din noi, ne ucidem pe noi înşine. Tot dându-l afară din viaţa noastră, ne dăm afară din fiinţă, căci suntem ţărână însufleţită. Tot înverşunându-ne să uităm de iubirea Lui, ne cufundăm în uitarea absolută numită iad. Şi totuşi, Dumnezeu, Chemarea cea sfântă a veşniciei, apare ori de câte ori Îl chemăm, chiar dacă ştie că-L vom ucide mai apoi. E atât de aproape încât are nevoie doar de un gând pentru a veni şi a ne dărui odihna.

- ✓ *O mână întinsă către un sărac e de ajuns pentru ca El să ne ia de mână şi să ne smulgă din adânc.*
- ✓ *Un zâmbet oferit unui necunoscut e suficient pentru ca El, Creatorul să ne zâmbească în taină.*
- ✓ *O bucată de pâine dată unui nenorocit, şi El ne dă Pâinea cea de viaţă, Trupul Lui euharistic, Împărtăşania.*

Nu ne trebuie decât o lacrimă de dor şi de pocăinţă pentru a-L vedea pe El, Lumina plânsă a lumii.

Cătălin Acasandrei - „În mormânt, Viaţă, pus ai fost, Hristoase…” - istoria și teologia Prohodului Domnului

În Sfânta şi marea Vineri, în toate bisericile ortodoxe se săvârşeşte Denia Prohodului Domnului. Imnul care se cântă în cadrul acestei slujbe a fost tipărit pentru prima dată în țara noastră pe 6 februarie 1836, de către ieromonahul Macarie, prin purtarea de grijă a episcopului Chesarie al Buzăului.

Textul Prohodului pe care marele teolog rus Serghei Bulgakov l-a numit „geniul creaţiei liturgice ortodoxe” este alcătuit din trei părți de câte 73, 60, respectiv 43 de strofe și surprinde diferite imagini ale pogorârii de pe Cruce şi înmormântării Domnului.

Mai multe informații despre istoricul și mesajul acestei slujbe-poem am aflat de la Alexandru Prelipcean, asistent universitar în cadrul Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iaşi.

Ce este „Prohodul Domnului” și care este mesajul acestei slujbe?

Astăzi, titlul standard impus în orice ediţie a Triodului este „Prohodul Domnului”. Cu alte cuvinte, termenul „prohod”, provenit pe filieră slavonă (provodŭ), conduce spre înţelegerea slujbei de pomenire şi de îngropare a Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi Fiul omului. Dar mentalul grecesc propune titulatura

sub două forme, şi anume: „Cântare de tânguire la înmormântare[a Domnului]” (Ekgomia epitafiou thrēnou) şi „Slujba înmormântării [Domnului]” (Akolouthia tou epitafiou). Ambele situaţii indică foarte clar caracterul de doliu al acestei slujbe atât de importante în Vinerea Patimilor. Desigur, dacă am lua aici în considerare şi forma englezească „The Lamentations Service”, atunci vom înţelege cum tânguirea şi plângerea induc foarte clar mesajul central al acestui text imnografic.

Cărui autor îi aparţine această creaţie imnografică? A păstrat istoria bisericească detalii referitoare la biografia sa?

Trebuie să precizăm încă de la început că bibliografia existentă pentru această slujbă este infimă şi oferă, din păcate, informaţii extrem de vagi cu privire la multe aspecte legate de acest imn. Foarte multe rămân necunoscute, iar referinţele bibliografice se referă mai cu seamă la filologia textului şi mai puţin la istoria sau teologia lui, pe care o exprimă atât de vibrant în troparele slujbei. Cu toate aceste insuficienţe, se pare că autorul tuturor troparelor ar fi Sfântul Teodor Studitul, fără a avea vreun indiciu cert că troparele cântate astăzi ar fi fost alcătuite de acesta. Însă, nici un indiciu sau vreo indicaţie specifică cărţilor de cult de genul „facere a lui...” nu există în relaţie cu acest produs imnografic. Credem că această realitate poate să ne conducă spre opinia că Sfântul Teodor Studitul ar fi dat o formă primară conţinutului actual, urmând ca şlefuirea finală şi totală să fi fost sub peniţa unor alţi imnografi din secolele următoare.

Alţi cercetători, proveniţi din mediul elen, precum mitropolitul Sofronie Evstratiadis sau Emm. Pantelakis, impun ca autori posibili pentru acest imn personaje care au vieţuit în Imperiul bizantin, după cucerirea lui de către latini (1204), şi anume pe un anume Nil, mitropolit al Rodosului (secolul al XIV-lea), sau pe Ignatie, arhimandrit al Schitului Sfântului Dimitrie (Vatopedu, Sfântul Munte Athos).

Știm că principala sursă de inspirație a imnurilor Bisericii este cea biblică. Cât de prezentă este această sursă în textul Prohodului?

Din analiza textului, credem că putem vorbi despre trei surse de inspiraţie care s-ar potrivi, desigur, şi celor trei stări ale Prohodului. Într-adevăr, cel mai adesea, autorul se raportează la textul biblic. Din acesta el preia acele forme sinonimice care dau mărturie despre Persoana şi opera Mântuitorului: „Cuvântul (lui Dumnezeu)”, „Mielul” şi „Emanuil”. Toate aceste numiri trimit, desigur, la pasajele neotestamentare ioaneice şi la profeţiile din Isaia (7, 14; 53, 2-3), unde se aminteşte explicit despre numele Pruncului născut din Fecioară şi despre jertfa („junghierea”)

Fiului lui Dumnezeu pentru ridicarea păcatelor lumii şi pentru curăţirea omului de păcat, prin asumarea chipului groaznic al suferinţelor.

Hristos este „Dumnezeu" prin excelenţă şi Acesta este numele Lui. În plus, în două tropare din starea întâi este repetată forma antitetică: „deşi Te-ai văzut mort, dar eşti viu [ca] Dumnezeu" (I, 46-47). De altfel, antiteza „mort-viu" este unul dintre laitmotiv-urile stării întâi pentru a arăta că, deşi Hristos a murit pe Cruce cu trupul, ca Dumnezeu, El nu a putut fi cuprins de moarte, fiindcă este Biruitorul morţii, desfiinţând moartea prin pătimirea şi moartea Sa pe cruce, pentru mântuirea întregului neam omenesc. Dumnezeu este viu, deoarece El este „Viaţă" şi „Cel ca-re dă viaţă" (Dătătorul vieţii), după cum aminteşte poetul în câteva tropare.

Există, apoi, o succesiune de titluri acordate lui Hristos, care au la baza lor expresii de natură patristică anterioare epocii în care a vieţuit autorul textului imnografic. Hristos este recunoscut ca având două firi, dumnezeiască şi omenească, deşi El este „Unul din Treime". Această ultimă exprimare hristologică este expresia des întâlnită la alţi Părinţi ai Bisericii, prin care se exclude opinia că Hristos ar fi o simplă idee. Hristos este Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului, deopotrivă, iar această realitate teologică nu este uitată de poet; Hristos este „Deşertătorul gropilor celor morţi", este „Cel neîncăput" şi, în acelaşi timp, „Împărat (a toate)", „Stăpânul (a toate)", „Judecătorul", „Cel fără de început şi Dumnezeu".

A treia sursă o reprezintă, desigur, imaginile poetice, cunoscute şi împrumutate de la imnografi anteriori, precum: Hristos-leul, Hristos-pelicanul, „grăuntul de grâu... Spic aducător de rod", „Viţa", „Mirul cel ceresc", „Primăvară dulce, Fiul meu preadulce" etc. Toate exprimările poetice completează tabloul hristologic şi ni-L prezintă pe Hristos ca Biruitor al morţii şi Dătător al vieţii veşnice.

De ce l-au numit imnografii „leu" pe Hristos? De unde vine acest apelativ?

Aşa cum am precizat puţin mai înainte, imnograful subliniază că Hristos este „leul", dar şi „puiul de leu": „Ca un leu, Tu, Doamne, adormind cu trupul, ca un pui de leu Te scoli, Cel ce-ai fost mort, lepădând şi bătrâneţea trupului". Inspiraţia poetului este ghicitoarea lui Samson, spusă în cadrul mesei festive de la căsătoria lui.

Imnograful se foloseşte de această imagine tipologică, cunoscută şi folosită şi de alţi imnografi bizantini, cum ar fi Sfântul Roman Melodul (Condac la Înviere, strofa 21), tocmai pentru a indica în mod voalat Învierea lui Hristos. Cu alte cuvinte, în „leu" (adică, în Hristos) s-a ascuns „mierea", aşadar, dulceaţa cuvintelor

soteriologice ale Celui puternic. De această perspectivă ermineutică putem lega şi numirea lui Iisus de „Cel (prea)dulce”. În mod succint, deci, Hristos este leul (leon), dar şi puiul de leu (skymnos) care Se scoală dintre cei morţi, deşi mort a fost. Prin urmare, imnograful vede în leu şi în simbolul puterii sale un simbol al puterii Învierii lui Hristos din morţi.

În cadrul celei de-a doua stări a Prohodului, cântăm „Ca un pelican, Te-ai rănit în coasta Ta, Cuvinte [...]”. Ce legătură există între Mântuitorul și un... pelican?

Poate că una dintre cele mai ciudate forme de exprimare a jertfei Mântuitorului Hristos pe Cruce este corelarea dintre Iisus şi pelican: „Ca un pelican, Te-ai rănit în coasta Ta, Cuvinte; şi-ai dat viaţă l-ai Tăi fii, care au murit, răspândind asupra lor izvoare vii”. Imaginea aceasta, prezentă în starea a doua (troparul 43) are, desigur, o istorie îndepărtată. Prezentă iniţial în opera anonimă Fiziologul, lucrare probabil provenită din spaţiul monastic egiptean şi având o posibilă datare secolele III-IV, această identificare a pelicanului cu Hristos a trecut mai apoi în alte opere patristice, având ca autori pe Sfinţii Epifanie al Salaminei, Petru al Alexandriei, Vasile cel mare şi, nu în ultimul rând, pe Maxim Mărturisitorul.

Cel din urmă, în lucrarea Întrebări şi nedumeriri, punctează într-un mod lapidar această identificare şi o explică: Hristos este pelicanul care îşi loveşte cu aripile coastele sale până curge sânge ca să îşi reînvie puiii omorâţi din pricina veninului de şarpe; puiii pelicanului îi reprezintă pe protopărinţi, adică pe Adam şi pe Eva sau, mai simplu spus, simbolizează firea noastră umană. Şarpele este în mod cert diavolul care, prin viclenia sa (prin venin) îi omoară pe oameni şi-i îndeamnă la vieţuirea în păcat.

Ați precizat faptul că identificarea pelicanului cu Hristos mai este prezentă și în alte opere patristice anterioare Prohodului. Poate acest detaliu să ne indice timpul aproximativ al redactării?

De ce nu?! Imaginea aceasta a lui Hristos ca pelican poate fi un foarte bun indiciu. Cu alte cuvinte, autorul ştia de această reprezentare, cunoscută încă din primele veacuri creştine şi explicată foarte corect în vremea Sfântului Maxim Mărturisitorul. Dacă corelăm formulele patristice folosite de autor, precum şi cele poetice - provenite de la Părinţii anteriori - atunci am putea considera în mod sigur că textul a fost redactat după secolul al VII-lea.

Care este mesajul sau înțelesul duhovnicesc pe care ni-l transmite slujba Prohodului Domnului?

Prohodul Domnului sau slujba de îngropare a Mântuitorului este cântecul de plângere pentru Fiul lui Dumnezeu Întrupat, care de bunăvoie S-a jertfit pentru întregul neam omenesc. Dincolo de sentimentul de tânguire, sentiment care este „acompaniat” de întreaga creaţie, suntem îndemnaţi de a privi în perspectivă „primăvara cea dulce”. Cu alte cuvinte, prin slujba Prohodului suntem invitaţi să gândim la Învierea cea dulce - când Hristos-Biruitorul omoară moartea „călcând-o”, iar celor din morminte viaţă dăruindu-le, de vreme ce El Însuşi este „Dătătorul vieţii”.

Cătălin Acasandrei - De ce trecem pe sub Sfântul Epitaf în Vinerea mare?

În Sfânta și marea Vineri, după ce se citesc Paremiile, Apostolul și Evanghelia, urmează momentul scoaterii Sfântului Epitaf (obiect de cult dreptunghiular, confecționat din in sau mătase, pe care este pictată sau brodată scena punerii Domnului în mormânt), „simbol al coborârii de pe Cruce a trupului Domnului şi a pregătirii lui pentru înmormântare”, după cum arată părintele Ene Braniște.

Triodul nu spune nimic despre scoaterea Sfântului Epitaf, dar ritualul acesta este descris mai pe larg într-un capitol deosebit din Liturghier, intitulat „Învăţătură pentru scoaterea Sfântului Aer”.

Epitaful este aşezat în mijlocul bisericii pe o masă mai înaltă, iar credincioşii vin şi se închină, ca și cum s-ar afla în fața mormântului lui Hristos. În continuare, aceștia sărută Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, așezate pe Sfântul Epitaf, după care trec pe sub masă și se închină Sfintei Cruci, adusă sub policandrul din fața catapetesmei cu o seară înainte, la Denia celor 12 Evanghelii. Acest fapt are o semnificație profundă: până la Înviere, trebuie să asistăm cu toții și la Pătimirile, moartea și îngroparea Mântuitorului.

În multe zone din ţara noastră, credincioșii trec pe sub masă o dată, rememorând Jertfa unică a lui Hristos, iar alții trec de trei ori, în amintirea celor trei zile în care trupul Mântuitorului a șezut în mormânt.

La finalul slujbei Prohodului, Sfântul Epitaf este aşezat pe Sfânta Masă din Altar și va rămâne aici până la Vecernia Praznicului Înălţării Domnului, după care este ridicat şi așezat în locul unde se păstrează în restul anului.

Teodor Danalache - Trecerea pe sub masă, în Vinerea mare

În fiecare an, în Vinerea mare, coborâm în mormânt, împreună cu Hristos, pentru ca, mai apoi, să şi înviem împreună cu El. Această coborâre şi ridicare din groapa morţii se face în chip simbolic, prin trecerea pe sub masa aflată în mijlocul Bisericii, pe care stă întins trupul mort al lui Iisus Hristos, întipărit pe Sfântul Epitaf.

Sfântul Epitaf este un obiect de cult confecţionat din pânză de in, mătase sau catifea, pe care se află imprimată sau pictată icoana punerii în mormânt a Domnului Iisus Hristos.

Epitaf este un nume compus din două cuvinte greceşti, "epi tafos”, care înseamnă "pe mormânt”. El reprezintă un fel de pecete aşezată pe Sfântul Mormânt al Domnului. Deci, trecerea pe sub el închipuie chiar intrarea în Sfântul Mormânt cel dătător de Viaţă.

În Sfânta şi marea Vineri se face pomenirea "Sfintelor şi Mântuitoarelor şi înfricoşătoarelor Patimi ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos”, adică: scuipările, lovirile peste faţă, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfiră, trestia, buretele, oţetul, piroanele, suliţa, crucea şi moartea.

După slujba Ceasurilor Împărăteşti, în Vinerea mare, în toate bisericile se săvârşeşte "Vecernia scoaterii Sfântului Epitaf”. În cadrul acestei slujbe speciale se

scoate în mijlocul bisericii Sfântul Epitaf. El este aşezat pe o masă mai înaltă, care închipuie Mormântul Domnului.

La rândul lui, Sfântul Epitaf aduce aminte de fapta de milostenie a drepţilor Iosif din Arimateea şi Nicodim, care, coborând de pe Cruce trupul Domnului Iisus, l-au pregătit pentru îngropare, mai înainte de a-L aşeza în mormânt.

Credincioşii sărută Sfânta Evanghelie şi Sfânta Cruce, care sunt aşezate pe Sfântul Epitaf, după care trec pe sub masă. De cealaltă parte a mesei se află Sfânta Cruce, aşezată sub policandru cu o zi în urmă, în cadrul Deniei din Joia mare.

Unii credincioşi trec pe sub masă o singură dată, închipuind unicitatea Jertfei Fiului lui Dumnezeu, iar alţii trec pe sub masă de trei ori, în amintirea celor trei zile în care trupul lui Hristos a şezut în mormânt. Nu am găsit vreun temei care să întărească mai mult o părere sau alta. Fie o singură dată, fie de trei ori, important este că atunci când fac acest gest al smereniei şi al credinţei, credincioşii să ştie că, prin acest lucru, ei închipuie în trupul şi viaţa lor moartea şi punerea în mormânt a lui Hristos.

Prezenţa mormântului Domnului şi a Crucii Sale în mijlocul bisericii ne învaţă că, până să ajungă la Înviere, credincioşii trebuie să participe în chip simbolic şi la Patimile, moartea şi îngroparea Mântuitorului. Coborâm împreună cu El în moarte, pentru ca în noaptea Învierii să şi înviem împreună cu El, după cum zice o cântare a slujbei: "Astăzi mă îngrop împreună cu Tine, Hristoase..."

Aşa cum Hristos a trecut prin mormânt, pentru a Se pogorî în iad, cu scopul de a-i învia pe toţi drepţii care aşteptau încă împlinirea făgăduinţei lui Dumnezeu, tot aşa, credincioşii trebuie să moară şi să treacă prin mormânt, pentru a putea învia împreună cu Hristos şi a dobândi viaţa cea veşnică în Împărăţia Sa.

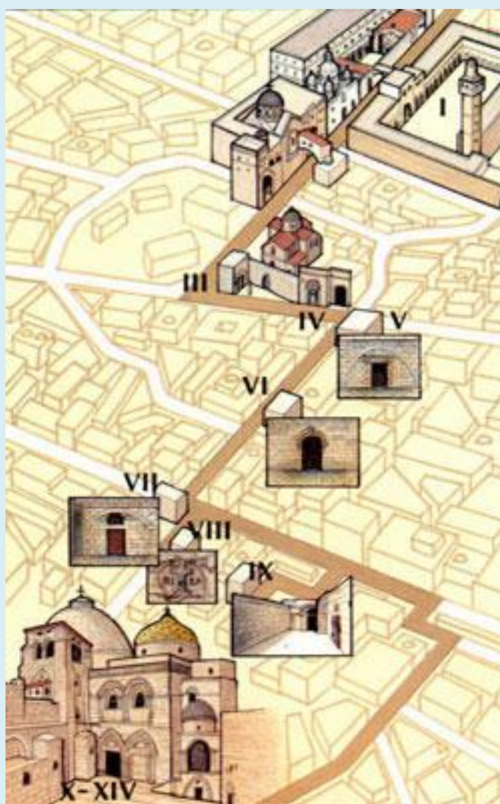
Teodor Danalache - Drumul Crucii - Via Dolorosa

Măsura dragostei lui Dumnezeu faţă de om

Palestina biblică nu este numai ţara pelerinajelor, ci şi a marilor procesiuni religioase. Procesiunile sunt îndeosebi legate de viaţa Mântuitorului pe pământ şi de marile sărbători ortodoxe de peste an.

Toate Bisericile creştine din Ţara Sfântă fac procesiuni religioase, dar cele mai impunătoare şi mai măreţe sunt cele ortodoxe şi catolice. Cele catolice sunt legate, mai ales de cele două mari praznice: Sfintele Paşti şi Naşterea Domnului. În schimb, procesiunile ortodoxe sunt mai numeroase, mai tradiţionale, legate mai mult de cult şi de Evanghelie. Ele nu sunt simple obiceiuri, simple manifestaţii religioase, ci formează parte integrantă din viaţa intimă duhovnicească a Ortodoxiei la Sfintele Locuri.

Drumul Crucii - Via Dolorosa sau Via Crucis - aminteşte neîncetat omului măsura dragostei lui Dumnezeu faţă de el. Această dragoste se vede, mai mult decât oricând, în Vinerea mare, când credincioşii păşesc pe urmele Mântuitorului, pe străduţele înguste ale vechiului oraş Ierusalim.

Via Dolorosa - Drumul Durerii - se strecoară printre străduţele aglomerate şi răsucite ale Ierusalimului, începând de la Mănăstirea "Ecce Homo" şi terminându-se la Mănăstirea Învierea Domnului sau a Sfântului Mormânt.

Potrivit tradiţiei creştine, aceasta este calea pe care Mântuitorul a fost dus spre Răstignire, începând cu judecarea Sa în pretoriu şi terminând cu înmormântarea Sa în mormântul gol.

Drumul Crucii - istoricul şi pelerinajul din vechime

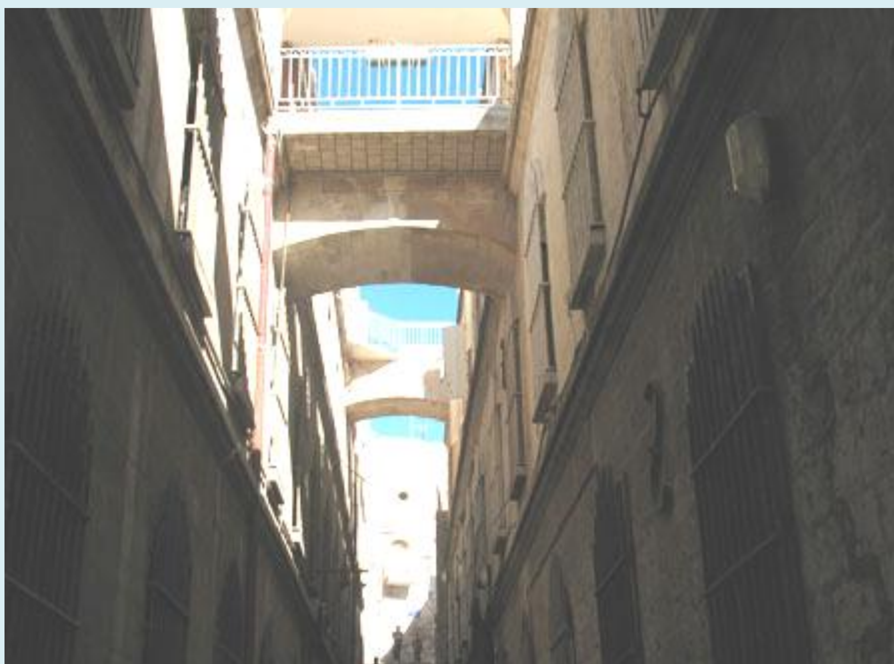
Drumul Crucii îşi păstrează încă pietrele călcate, cu inima îndurerată, de către miile de credincioşi care au venit în pelerinaj, de-a lungul celor două milenii de creştinism.

Începuturile acestui pelerinaj sfânt se ascund adânc în pătura istoriei. Odată ce Sfântul Împărat Constantin cel mare (jumătatea secolului al IV-lea) a oferit creştinismului libertatea râvnită, nimic nu a mai putut să oprească dragostea şi dorinţa fierbinte a creştinilor de a păşi pe urmele Dumnezeului Om - Hristos - care şi-a dat viaţa pentru oameni şi pentru lume.

Drumul Crucii - Poarta Sfântului Ştefan sau Poarta Leilor

Iniţial, pelerinii bizantini urmau o cale aproape identică cu cea de astăzi, fără însă a face cele 14 opriri care au intrat în Tradiţia Bisericii. De-a lungul secolelor, drumul din Grădina Ghetsimani şi până în Biserica Sfântului Mormânt s-a schimbat de mai multe ori (mici diferenţe, curbe şi ocolişuri).

Până la începutul secolului al VIII-lea, Drumul Crucii avea să fie deja schimbat: începând din Grădina Ghetsimani, pelerinii se îndreptau spre Muntele Sion - Zion, înconjurând Muntele Templului, spre Biserica Sfântului Mormânt.

Pelerinii închinători din Evul Mediu erau puşi să aleagă între două rute existente, bazate pe o împărţire din Biserica Latină: cei care aveau bisericile în partea de vest, mergeau spre vest, iar cei ce aveau bisericile în partea de răsărit, mergeau pe calea dinspre răsărit.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - I - Curtea casei lui Ponţiu Pilat

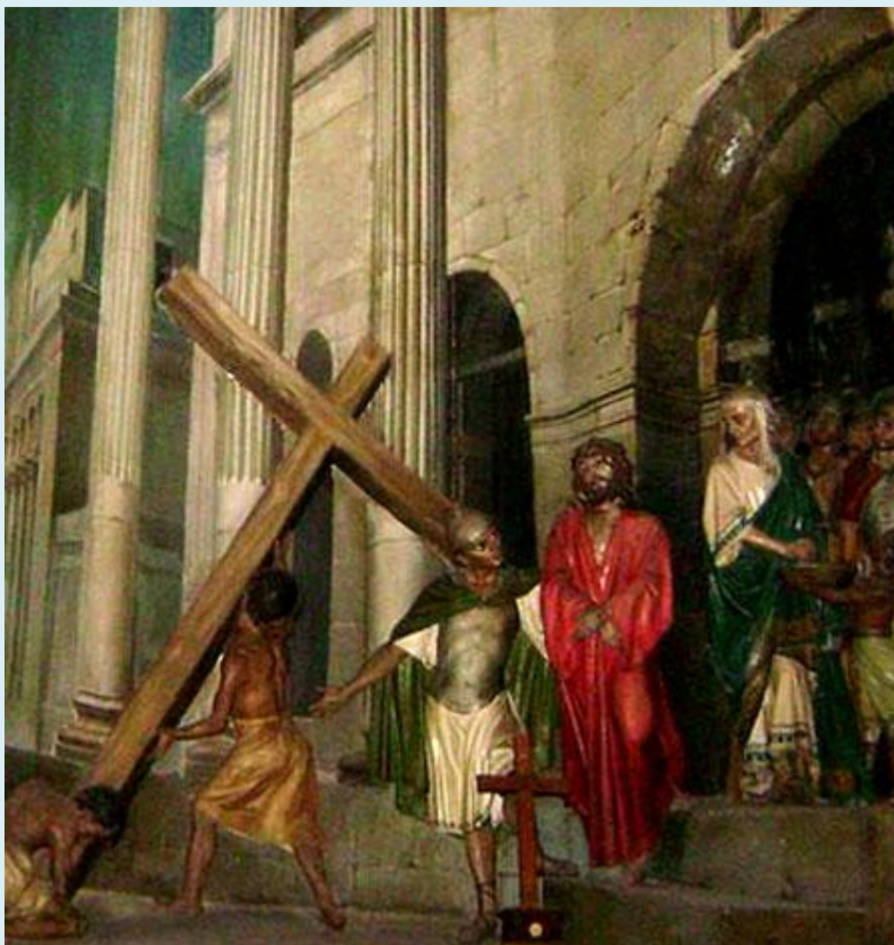
Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Pretoriul

Între secolele XIV-XVI, pelerinii mergeau mai ales pe Calea Franciscană, care începea chiar din Biserica Sfântului Mormânt şi care cuprindea 8 staţionări. În această perioadă, tradiţia cu cele 14 opriri de pe Drumul Crucii lua naştere în Europa. Pentru a nu dezamăgi pelerinii veniţi din Europa, încă 6 opriri au fost adăugate celor 8 existente deja.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Pretoriul

Astăzi, toţi pelerinii care păşesc pe Drumul Crucii trebuie să ştie că păşesc pe drumul stabilit încă din perioada bizantină timpurie, cu un total de 14 staţionări, de-a lungul drumului. Cu toate acestea, cei care au alte opinii despre iniţialul Drum al Crucii, merg pe alte căi spre Biserica Învierii Domnului. Spre exemplu: anglicanii cred că Iisus a fost condus spre nord, unde se afla grădina cu mormântul gol, în timp ce catolicii dominicani încep drumul de la Palatul lui Irod, de lângă Poarta Jaffa.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Judecarea lui Hristos în Pretoriu

Pentru cei mai mulţi dintre pelerini, drumul exact străbătut de Hristos este un detaliu de mică importanţă, ţinând cont că esenţialul stă în faptul că acesta este locul unde s-a pus început mântuirii oamenilor. Totul vorbeşte de aerul Locurilor Sfinte, în pofida aglomeraţiei şi a magazinelor ce caută să profite de pelerinii creştini.

Drumul Crucii - rânduieli actuale

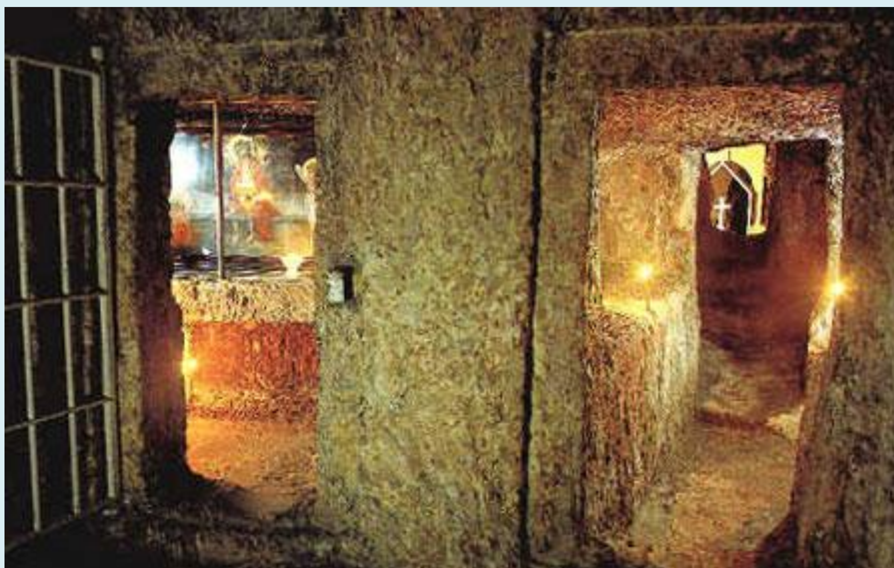
Procesiunea din Duminica Floriilor este prima procesiune care face pelerinii să păşească pe urmele Mântuitorului.

Părintele Ioanichie Bălan mărturiseşte: "Această procesiune porneşte duminică dimineaţa, la ora 08.00, din Betania spre Ierusalim. Sute de clerici ortodocşi din toate ţările, cu mii de pelerini având stâlpări de finic în mâini, merg pe jos, cale de 6 kilometri, din satul Martei şi al Mariei, spre Sfânta Cetate Ierusalim, exact pe urmele Domnului nostru Iisus Hristos. Înaintea preoţilor merge un arhiereu în veşminte, care duce un asin.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Închisoarea din Pretoriu

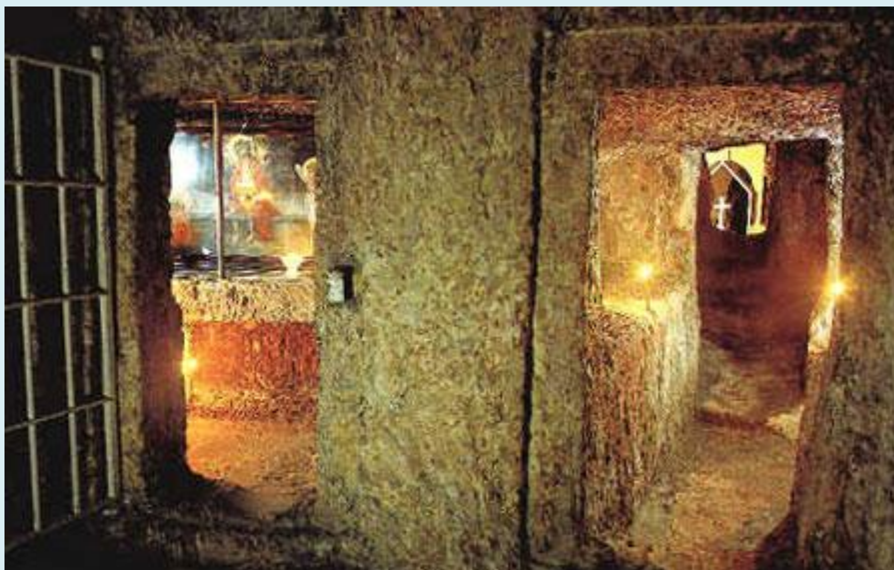
Convoiul format de credincioşi intră în Ierusalim pe Poarta Oilor, numită şi Poarta Sfântului Ştefan, străbate Drumul Crucii, spre Golgota, şi se opreşte în faţa Bisericii Sfântului Mormânt. Apoi se săvârşeşte Sfânta Liturghie în Biserica mare a Învierii. La amiază se dă o mică agapă la sediul Patriarhiei Ortodoxe."

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Închisoarea din Pretoriu

Cea de-a doua procesiune în care apare Drumul Crucii are loc în seara zilei de Joia mare.

Părintele Ioanichie Bălan o descrie astfel: "În această seară, începând de la orele 16.00, se face o mişcătoare procesiune cu citirea celor 12 Evanghelii, pe Drumul Crucii. Procesiunea începe la Pretoriu, locul unde a fost judecat Mântuitorul şi condamnat la moarte de Pilat.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Închisoarea din Pretoriu

Într-o clădire ridicată deasupra peşterii de piatră în care a fost închis Mântuitorul, cu picioarele şi mâinile legate, se află o mică Biserică ortodoxă. Peştera şi biserica se numesc "Pretorion". Aici se adună în Joia mare, la orele 16.00, mii de pelerini, sute de clerici, câţiva arhierei şi încep slujba Sfintelor Patimi. Primele cinci Evanghelii le citesc aici, în biserică şi în faţa pretoriului.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - II - Închisoarea din Pretoriu

De la Evanghelia a şasea, convoiul clericilor şi pelerinilor, cu lumânări aprinse în mâini, porneşte în procesiune spre Golgota, căutând să restituie, pe cât posibil, Drumul Crucii străbătut de Mântuitorul în "noaptea de joi spre vineri". Pe cale, preoţii fac cele 14 popasuri, după tradiţie, oprindu-se din loc în loc. La fiecare popas, episcopul, îmbrăcat în veşminte negre, citeşte celelalte 7 Evanghelii. Ultimele două se citesc pe Golgota şi în faţa Sfântului Mormânt, unde ia sfârşit procesiunea. În continuare, alţi clerici, în frunte cu un mitropolit, încep Utrenia - Denia celor 12 Evanghelii - în Biserica Învierii, de lângă Sfântul Mormânt, adică se repetă din nou slujba Sfintelor Patimi în Biserică. La ora unu, după miezul nopţii, slujba Sfintelor Patimi ia sfârşit."

Drumul Crucii - Via Dolorosa - III - Prima cădere a Mântuitorului, sub povara Crucii

Cea de-a treia procesiune ce are loc la Ierusalim, în care Drumul Crucii joacă un rol important, are loc în Vinerea mare. "În dimineaţa zilei de Vinerea mare se adună 12 arhierei, cu tot clerul şi cu mulţime de pelerini, la Biserica de la Pretoriu, unde se citesc "Ceasurile Împărăteşti". După ceasuri, la ora 10.00, tot poporul, cu preoţi şi arhierei, porneşte în mare procesiune de la Pretoriu până sus, la Biserica Sfântului Mormânt. Deci se străbate din nou Drumul Crucii, dar cu mai mulţi pelerini ca în seara zilei de Joia mare.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - III - Căderea sub povarea Crucii

În fruntea procesiunii merg arhiereii, în veşminte de doliu, ducând pe mâini o cruce mare de lemn de 1,5 metri, în care se păstrează o parte din lemnul original al Sfintei Cruci. Ceilalţi clerici duc Sfânta Evanghelie, icoane şi cădelniţe. Iar credincioşii ţin în mâini lumânări aprinse. Din loc în loc fac popasuri unde, după tradiţie, a căzut Domnul sub Cruce. Poporul îngenunchează şi arhiereii citesc Evangheliile Sfintelor Patimi. La urmă se intră cu procesiunea în Biserica Sfântului Mormânt, iar clericii urcă şi înfig Sfânta Cruce în stânca Golgotei, pe locul unde a fost răstignit Mântuitorul. Aici se citeşte Evanghelia Răstignirii Domnului.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - III - Prima cădere a Mântuitorului, sub povara Crucii

Câţiva episcopi şi preoţi stau de strajă lângă Sfânta Cruce, până ce o sărută tot poporul. Procesiunea Răstignirii Mântuitorului ia sfârşit cu o mişcătoare predică, rostită de un mitropolit. Este o slujbă de mare emoţie şi trăire duhovnicească ce hrăneşte sufletele şi izvorăşte multe lacrimi. În această procesiune trăieşti o clipă din mântuitoarele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos."

Drumul Crucii - Via Dolorosa - IV - Întâlnirea Domnului cu Maica Sa

Drumul Crucii - cele 14 opriri

Grădina Ghetsimani, locul unde Hristos a petrecut Joia mare, adică ultima sa noapte în libertate, este dominată de opt măslini, uitaţi parcă de vreme, despre care se spune că sunt martori ai rugăciunii Mântuitorului.

Biserica Agoniei - Biserica Tuturor Naţiunilor, unde Mântuitorul este înfăţişat sfâşiat de durere, este ridicată chiar în Grădina Ghetsimani. De aici se vede Poarta Sfântului Ştefan, prin care Hristos a intrat în Ierusalim, spre Golgota.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - IV - Întâlnirea Domnului cu Maica Sa

Drumul Crucii - Via Dolorosa - porneşte de la ruinele fostei cetăţi romane Antonia şi continuă, într-un urcuş domol de aproape un kilometru, până pe Golgota, unde se află Biserica Sfântului Mormânt. Acesta este drumul pe care l-a străbătut Iisus Hristos, cu Sfânta Cruce în spate, pentru a ne deschide nouă tuturor calea spre mântuire.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - V - Simon din Cirene ridică Sfânta Cruce

După tradiţia Bisericii din Ierusalim, Drumul Crucii este împărţit în 14 popasuri; fiecare dintre ele marchează un eveniment deosebit. Primele 9 opriri au loc în diferite puncte ale oraşului, pe când ultimele 5 opriri au loc în interiorul Bisericii Sfântului Mormânt. Fiecare dintre cele 14 opriri este însemnată cu o plăcuţă cu numărul ei, nu întotdeauna uşor de observat.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - V - Simon din Cirene ridică Sfânta Cruce

Drumul Crucii începe din faţa Porţii Leilor - Poarta Sfântului Arhidiacon Ştefan, din cartierul musulman, şi se termină în Biserica Sfântului Mormânt - Holy Sepulchre. Din loc în loc apare câte o plăcuţă cu indicatorul drumului, scris în trei limbi: în engleză, în ebraică şi în arabă.

1. Curtea casei lui Pilat din Pont - Judecata lui Hristos
şi condamnarea la moarte

Pe ruinele cetăţii Antonia, acolo unde a fost judecat şi biciuit Mântuitorul s-a înălţat o Biserică catolică numită "Capela Flagelării". Alături de ea se află o clădire mare, cu săli de meditaţie şi o capelă de rugăciune. Aici, în locul numit pe vremuri Gavata - "pardosit cu pietre", stătea Pilat să asculte şi să judece pricinile poporului. Acest loc se află la o distanţă de aproximativ 300 de metri vest de Poarta Leilor.

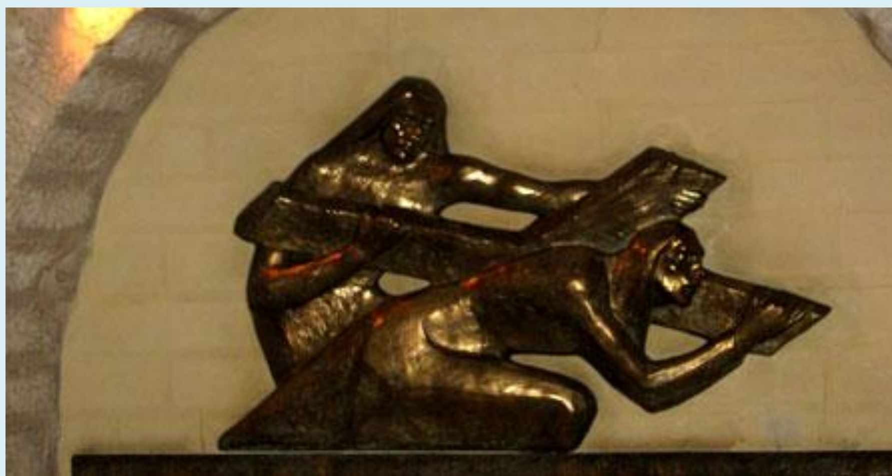
Drumul Crucii - Via Dolorosa - V - Locul unde Hristos s-a sprijinit de piatră zidului

Biserica Surorilor Sionului păstrează o serie de pietre originale din Curtea de Judecată - Lithostratos. Aceste plăci de piatră au pe ele striaţii adâncite, făcute fie pentru scurgerea apei, fie pentru a nu aluneca potcoavele cailor soldaţilor care intrau aici călare. Ceea ce este sigur este faptul că "pătratele şi triunghiurile" de pe ele au fost făcute de soldaţii romani. Podeaua datează din vremea împăratului (117-138) şi aduce la viaţă Evanghelia, care aminteşte despre soldaţii care aruncau sorţii pentru hainele lui Hristos.

2. Pretoriul - Punerea Crucii pe umerii Domnului şi pornirea spre Golgota

În pretoriu iudeii l-au condamnat pe Fiul lui Dumnezeu strigând "Răstigneşte-L! Răstigneşte-L!". Clipă de clipă, Hristos mai mult se smerea şi mai mult îşi întărea, prin fapte, dragostea faţă de om.

La mică distanţă de acest loc se află şi Biserica catolică "Ecce Homo!" - "Iată Omul!", care aduce aminte de cuvintele cu care Pilat L-a prezentat pe Iisus mulţimii.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - V - Simon din Cirene ridică Sfânta Cruce

Pretoriul, locul unde a fost Mântuitorul judecat şi condamnat la moarte de Pilat, este şi un loc al ortodocşilor. Într-o clădire ridicată deasupra peşterii de piatră în care a fost închis Mântuitorul, cu picioarele şi mâinile legate, se află o mică Biserică ortodoxă. Peştera şi biserica se numesc "Pretorion".

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VI - Întâlnirea Domnului cu Veronica

De la Pretoriu, Drumul Crucii coboară spre Valea Tyropeon, care trece prin mijlocul vechiului Ierusalim. Arcul de piatră, numit şi el "Ecce homo!", aminteşte de locul unde Mântuitorului i s-a pus pe cap o coroană de spini şi a fost împins pe Drumul Crucii. Arcul de piatră face parte dintr-o poartă de pe vremea împăratului Hadrian, numele actual fiindu-i dat în secolul al XVI-lea.

3. Prima cădere a Mântuitorului sub povara Crucii

Al treilea popas de pe Drumul Crucii se află la întretăierea a două străzi care vin de la Poarta Leilor şi de la Poarta Damascului.

În acest loc, tradiţia consemnează că Hristos a căzut sub povara Crucii, pentru prima oară. Aici s-a ridicat o capelă poloneză, un basorelief marcând acest moment dureros. De aici se porneşte spre stânga, pe strada Damascului ajungându-se în mijlocul Cetăţii Sfinte, acolo unde Hristos a întâlnit pe Maica Sa.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VI - Întâlnirea Domnului cu Veronica

4. Întâlnirea Domnului cu Maica Sa îndurerată

Tradiţia creştină spune că aici, Maica Domnului şi-a întâlnit Fiul, îngenunchiat sub povara Crucii. În acest loc sfânt se înalţă o micuţă capelă armenească. Basorelieful care-L înfăţişează pe Mântuitorul Hristos şi pe Maica Sa îndurerată, este o lucrare a maestrului polonez Zieliensky.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VI - Întâlnirea Domnului cu Veronica

Capela acestui moment dureros omagiază durerea tuturor mamelor care şi-au pierdut copiii. În interiorul acestei biserici încă se mai păstrează podeaua originală cu mozaic din secolul al V-lea. Pe podea, într-un loc ferit, se află două urme de sandale, unii crezând că ele amintesc de urmele paşilor Maicii Domnului.

5. Simon Cirineanul ridică Crucea Domnului, spre a-L ajuta

A cincea staţionare este însemnată cu un paraclis franciscan, acesta fiind locul în care Simon din Cirene a fost silit să-L ajute pe Hristos să-şi ducă Sfânta Cruce. Drumul Crucii coteşte apoi la dreapta, spre locul în care mahrama Veronicăi aminteşte de prima icoană a Mântuitorului.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VII - A doua cădere a Mântuitorului la pământ

6. Întâlnirea Domnului cu Veronica - Hristos îşi şterge chipul cu mahrama

De la paraclisul franciscan se urcă pe o străduţă îngustă, pavată cu mari lespezi de piatră, parcă uitate de vreme, şi se ajunge la Biserica Sfintei Veronica. Această biserică păstrează multe dintre rămăşiţele unei mănăstiri cruciate - Mănăstirea Sfântul Cosmos. Restaurată de către Barluzzi, în anul 1953, biserica păstrează o serie de arce cruciate. Sub această biserică se află o criptă închinată Sfântului Chip al lui Hristos.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VII - A doua cădere a Mântuitorului la pământ

Mănăstirea micilor surori ale lui Iisus (rit grecesc) se înalţă astăzi pe acest loc, unde Veronica a şters sudoarea de pe faţa Mântuitorului. Chipul Domnului Iisus, de pe mahrama Sfintei Veronica, este socotit a fi cea dintâi icoană, nefăcută de mână omenească, ci de dragostea unei tinere fecioare.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VIII - Întâlnirea Domnului cu femeile ce-L plângeau

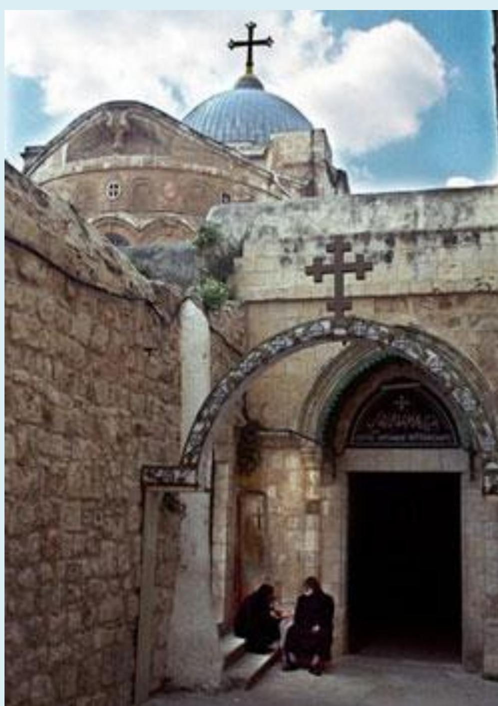
Numele Veronicăi se crede că poate veni de la cuvintele latine "vera icon", care se traduc prin "icoana adevărată". De la această biserică drumul se continuă pe nişte trepte care duc în strada Bazarului, unde, la o mică distanţă între ele, se regăsesc marcate al şaptelea, la optulea şi al nouălea popas.

7. A doua cădere a Mântuitorului la pământ

La al şaptelea popas al durerii cade Domnul pentru a doua oară, slăbit de greutatea lemnului, suferind ca un om pentru cei care nu-I înţelegeau dragostea de neegalat. Capela franciscană, care găzduieşte o coloană romană, reaminteşte de a doua cădere a Mântuitorului, aproape de ieşirea din oraş (în vremea lui Hristos, cam pe aici se termină oraşul Ierusalim).

Drumul Crucii - Via Dolorosa - VIII - Întâlnirea Domnului cu femeile ce-L plângeau

Drumul Crucii - Via Dolorosa - IX - A treia cădere la pământ a Mântuitorului

8. Întâlnirea Domnului cu femeile ce se tânguiau pentru El

La al optulea popas Golgota apărea deja înaintea Mântuitorului şi a celor ce-L însoţeau. În acest loc, pe zidul de piatră al Mănăstirii greco-ortodoxe Sfântul Charalambos (Haralambie?), se află o inscripţie în greacă: NIKA. Acesta este locul unde Hristos a mângâiat-o pe Maica Sa, pe femeile mironosiţe şi pe toate femeile credincioase care plângeau pentru El.

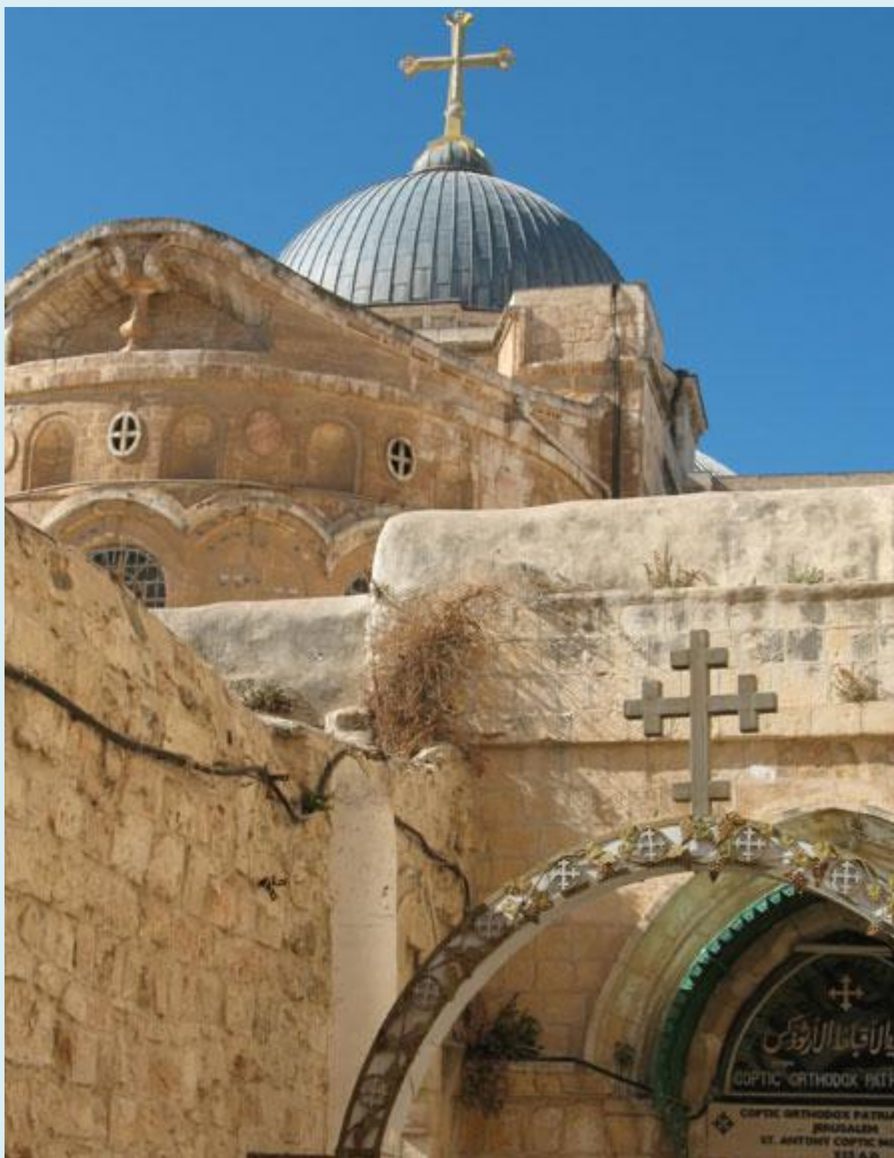
Drumul Crucii - Via Dolorosa - IX - A treia cădere la pământ a Mântuitorului

Întărindu-le sufleteşte pe femei, El le spune să nu mai plângă pentru El, ci mai ales pentru ele şi pentru copiii lor, adică pentru păcatele întregii lumi: "Nu mă plângeţi pe mine, ci plângeţi-vă pe voi înşivă şi pe copiii voştri." O cruce latină, aşezată pe zidul mănăstirii greceşti, aminteşte de acest popas.

9. A treia cădere a Mântuitorului la pământ

La mică distanţă de al optulea popas se află şi cel de-al nouălea, unde se aminteşte de a treia cădere a Mântuitorului sub povara Crucii.

În arhivele Bisericii Ortodoxe Greceşti, stă scris că cele trei căderi ale Domnului Iisus înseamnă cele trei zile cât a stat în mormânt.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - IX - A treia cădere la pământ a Mântuitorului (se vede Biserica Sfântului Mormânt)

Cea de-a treia cădere a lui Hristos este amintită de o veche coloană romană. La acest popas se află şi Patriarhatul Copt din Ierusalim, care păstrează o micuţă capelă, deschisă pelerinilor, şi o cisternă pentru acumularea apei, extrem de veche. Următoarele popasuri au loc în Biserica Sfântului Mormânt, din curte şi până în Mormânt.

10. Golgota - dezbrăcarea Domnului de hainele Sale

Ajungerea pe Golgota, aflată, la acea vreme, în afara cetăţii, însă astăzi în chiar centrul Ierusalimului, aduce în inimile pelerinilor trăiri din ce în ce mai frumoase şi

mai profunde. Stânca uriaşă, de gresie albă, pe vârful căreia a fost înfiptă crucea pe care era răstignit Hristos, se află acum în Biserica Sfântului Mormânt. Păşirea pe Golgota începe cu intrarea în curtea Bisericii Sfântului Mormânt, în locul unde Mântuitorul a fost dezbrăcat şi pironit pe Cruce.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - X - Curtea Bisericii Sfântului Mormânt

Pelerinii se află acum în faţa Bisericii Sfântului Mormânt, în faţa uşii imense de piatră sculptată. Curtea bisericii este încăpătoare. Multe lacrimi se varsă privind timid spre uşa ce ascunde cel mai sfânt loc de pe Pământ, locul unde s-a pus început mântuirii lumii, locul unde moartea a fost omorâtă, locul unde dragostea a biruit toate.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - XI - Baterea în cuie a Mântuitorului

11. Baterea în cuie a Mântuitorului pe Cruce

Păşim în Biserica Sfântului Mormânt. Totul este impresionant, pietrele lustruite de lacrimi şi rugăciuni, mozaicurile de o frumuseţe rară, mulţimea candelelor, puţinătatea luminii. În faţă ne apare Piatra Ungerii, însă mai întâi urcăm să ne închinăm la locul unde Mântuitorul a fost ţintuit în cuie, pe Sfânta Cruce. De cum intrăm, o scară abruptă urcă cele câteva trepte, până la etajul superior. Aici se află locul. Principalul sanctuar latin a fost construit pe locul unde Mântuitorul a fost bătut în cuie, pe cruce, sub ochii mamei sale. Un imens mozaic înfăţişează această dureroasă scenă, a Iubirii răstignite.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - XII - Răstignirea şi Moartea pe Cruce

12. Răstignirea - Moartea Domnului pe Cruce

Imediat lângă locul punerii pe Cruce a trupului istovit de suferinţe se află piatra muntelui Golgota, unde Sfânta Cruce a fost înfiptă, iar Hristos ridicat în aer, spre vederea tuturor.

Altarul ortodox grecesc se află deasupra Rocii Calvarului - Golgota, unde au fost ridicate cele trei cruci, a lui Iisus şi ale celor doi tâlhari. Fiecare credincios poate atinge, cu mâna, piatra muntelui şi locul în care a fost înfiptă Crucea.

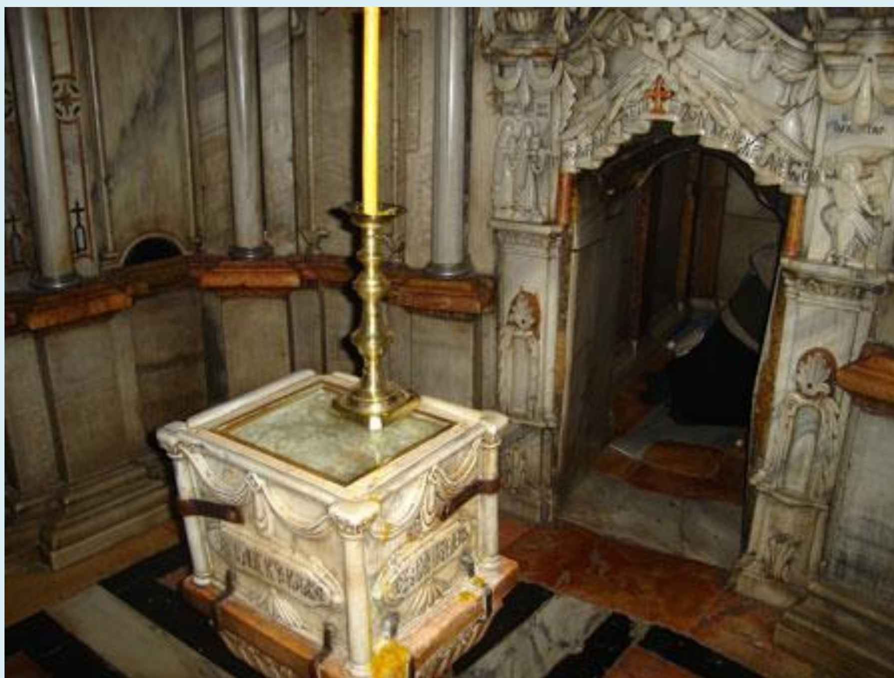

Drumul Crucii - Via Dolorosa - XIII - Piatra Ungerii

13. Coborârea Domnului de pe Cruce - Piatra Ungerii

După moartea Sa, şi zdrobirea fluierelor picioarelor celor doi tâlhari, cele trei trupuri au fost date jos de pe Cruce. Trupul lui Hristos a fost aşezat pe Piatra Durerii sau Piatra Ungerii, unde acesta a fost uns în grabă şi înfăşurat în giulgiu, mai înainte de a fi pus în mormânt.

Piatra dreptunghiulară, lustruită de nenumăratele rugăciuni şi lacrimi vărsate asupra ei miroase mereu a mir, iar şirul de candele ce atârnă deasupra ei amintesc de candele inimilor noastre, pe care trebuie să le păstrăm mereu aprinse, având untdelemn, în aşteptarea Mirelui.

Drumul Crucii - Via Dolorosa - XIV - interiorul Sfântului Mormânt

14. Punerea Domnului în Mormânt şi Învierea

După închinarea şi sărutarea Pietrei Ungerii, pelerinii păşesc în Biserica Sfântului Mormânt, acolo unde o micuţă biserică în miniatură adăposteşte exact lespedea pe care a fost aşezat trupul Mântuitorului. Acesta este locul cel mai sfânt al creştinătăţii, el adăpostind atât Mormântul cât şi minunea Învierii Mântuitorului.

Sfântul Mormânt este structurat în două încăperi: cămara îngerului şi cămara lespezii de mormânt. Prima aminteşte de locul şi de piatra (păstrată în centrul ei) pe care a stat Îngerul cel ce a vestit femeilor Învierea. A doua cămară păstrează lespedea lustruită de lacrimi şi rugăciuni care a purtat trupul cel de viaţă dătător al Mântuitorului.

(Foto) Urmând lui Hristos pe Calea Crucii

foto: Pr. Silviu Cluci, Oana Nechifor

„Şi chemând la Sine mulţimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.” (Marcu 8, 34)

Arcul Ecce Homo (Foto: Oana Nechifor)

Arcul Ecce Homo (Foto: Silviu Cluci)

Fortăreaţa Antonia (Foto: Oana Nechifor)

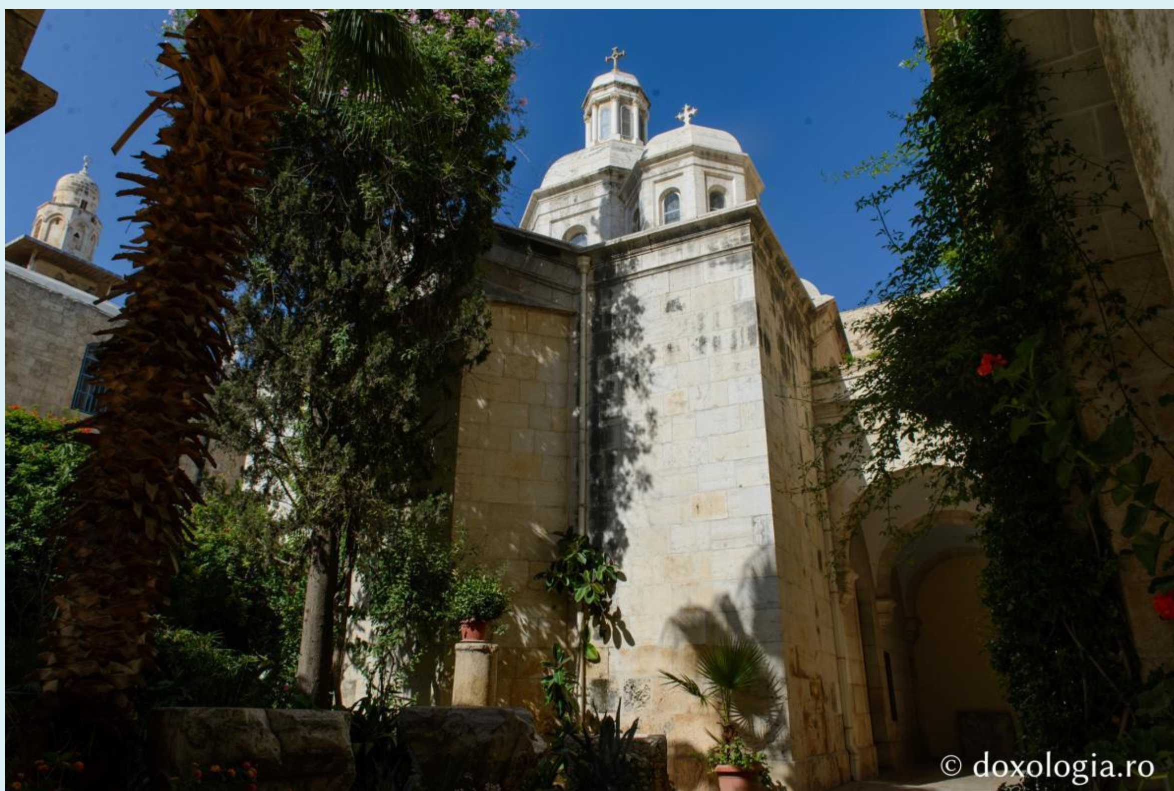
Fortăreaţa Antonia (Foto: Oana Nechifor)

Fortăreaţa Antonia (Foto: Oana Nechifor)

Fortăreaţa Antonia (Foto: Oana Nechifor)

Capela condamnării Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Capela condamnării Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Capela condamnării Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Biserica biciuirii Mântuitorului (Foto: Silviu Cluci)

Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Silviu Cluci)

Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Silviu Cluci)

Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Silviu Cluci)

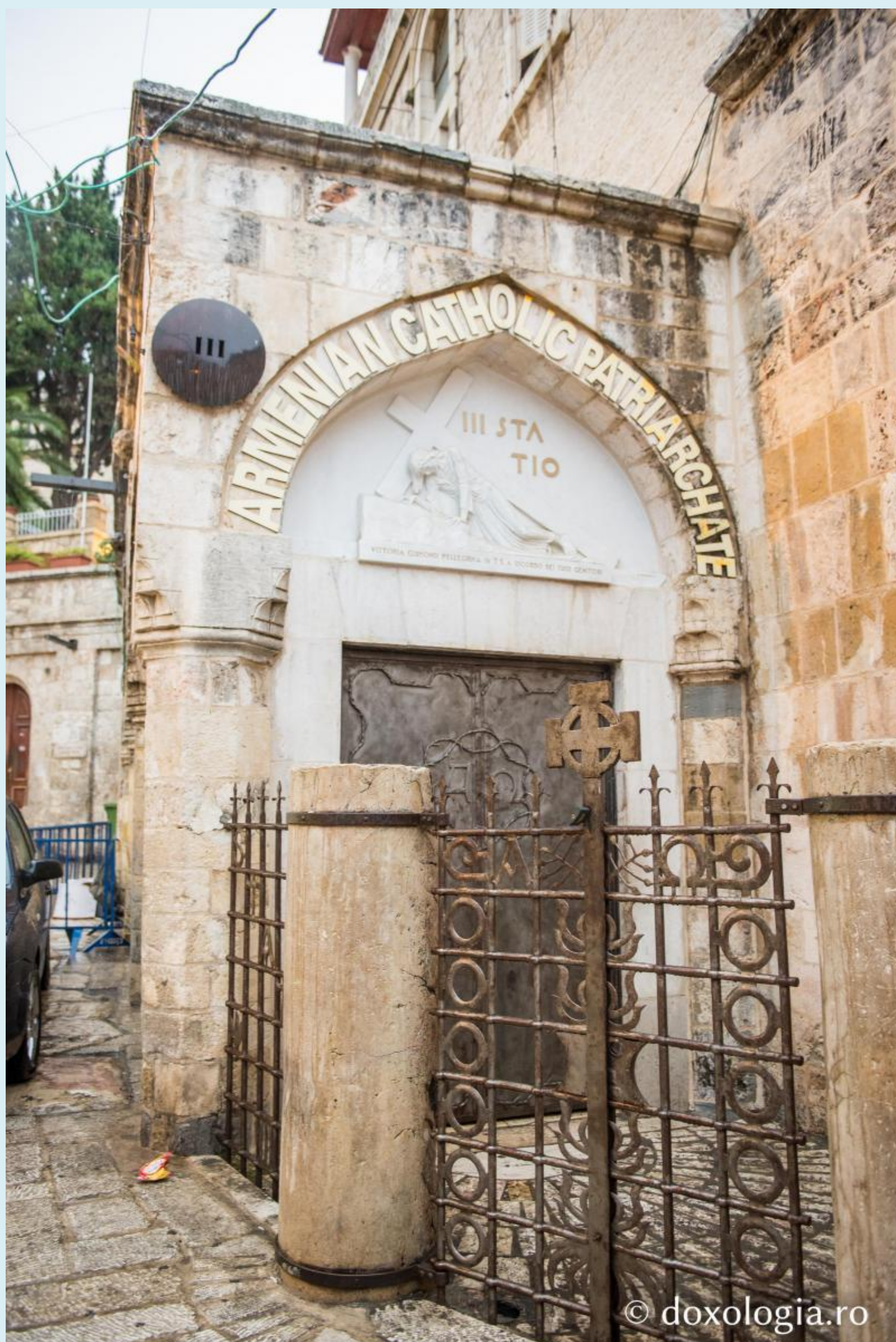
Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Silviu Cluci)

Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Oana Nechifor)

Închisoarea Mântuitorului - Pretoriul (Foto: Oana Nechifor)

Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Oana Nechifor)

Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Oana Nechifor)

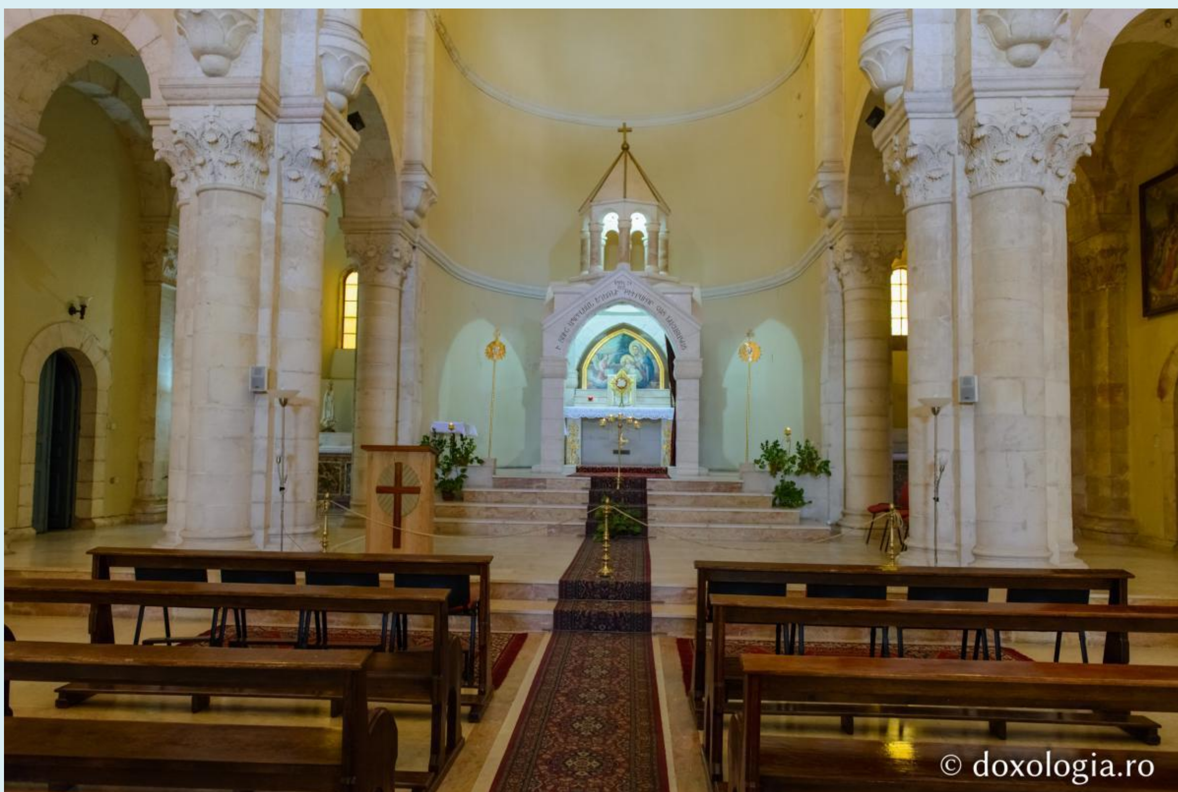
Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

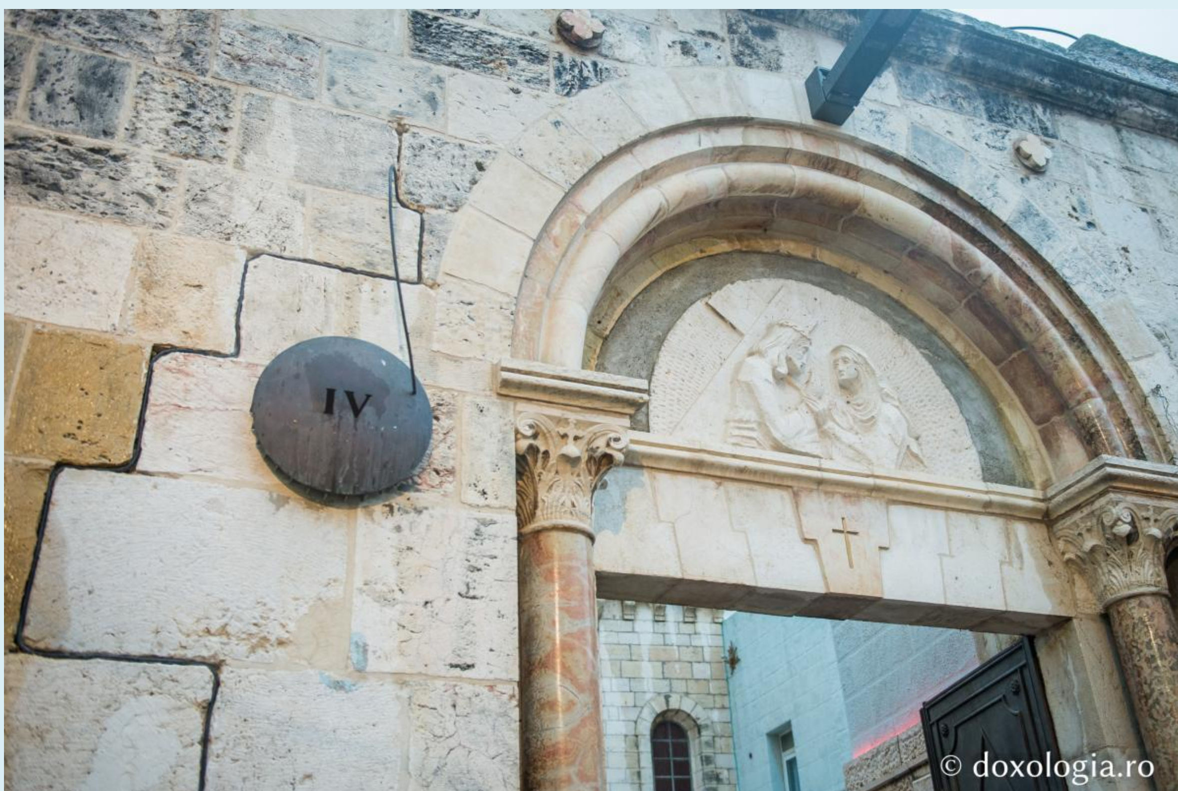
Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

Cea dintâi cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

Locul întâlnirii Domnului cu Maica Sa pe drumul Crucii (Foto: Oana Nechifor)

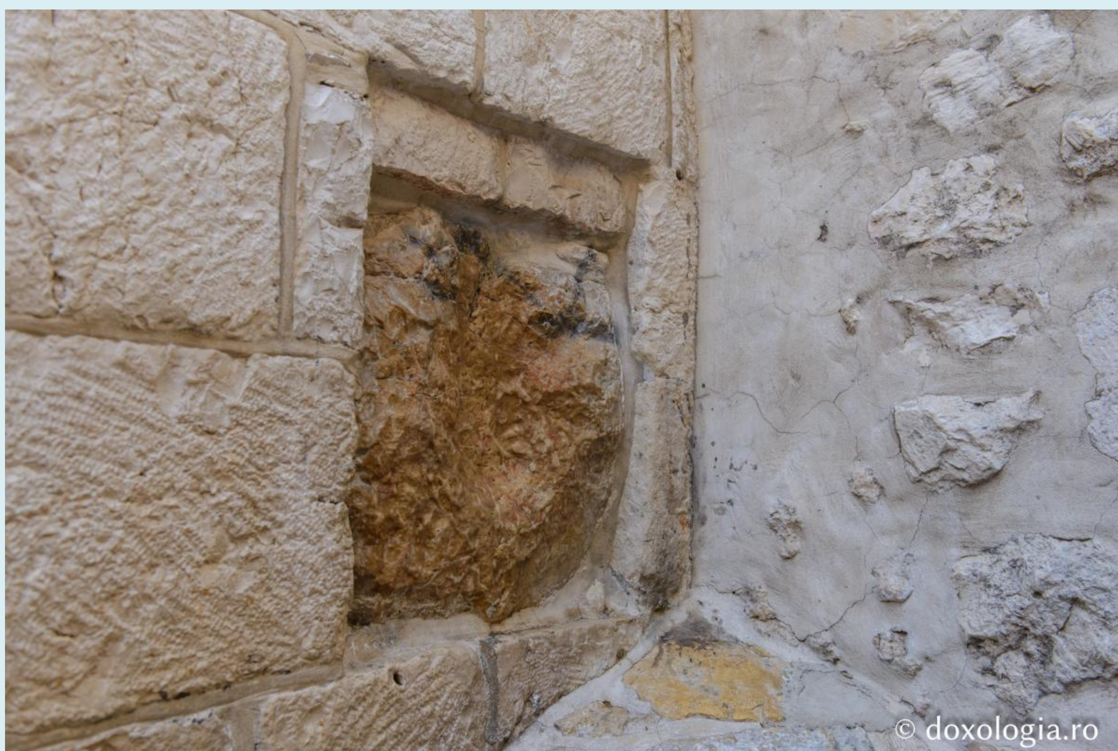
Locul întâlnirii Domnului cu Maica Sa pe drumul Crucii (Foto: Oana Nechifor)

Locul întâlnirii Domnului cu Maica Sa pe drumul Crucii (Foto: Oana Nechifor)

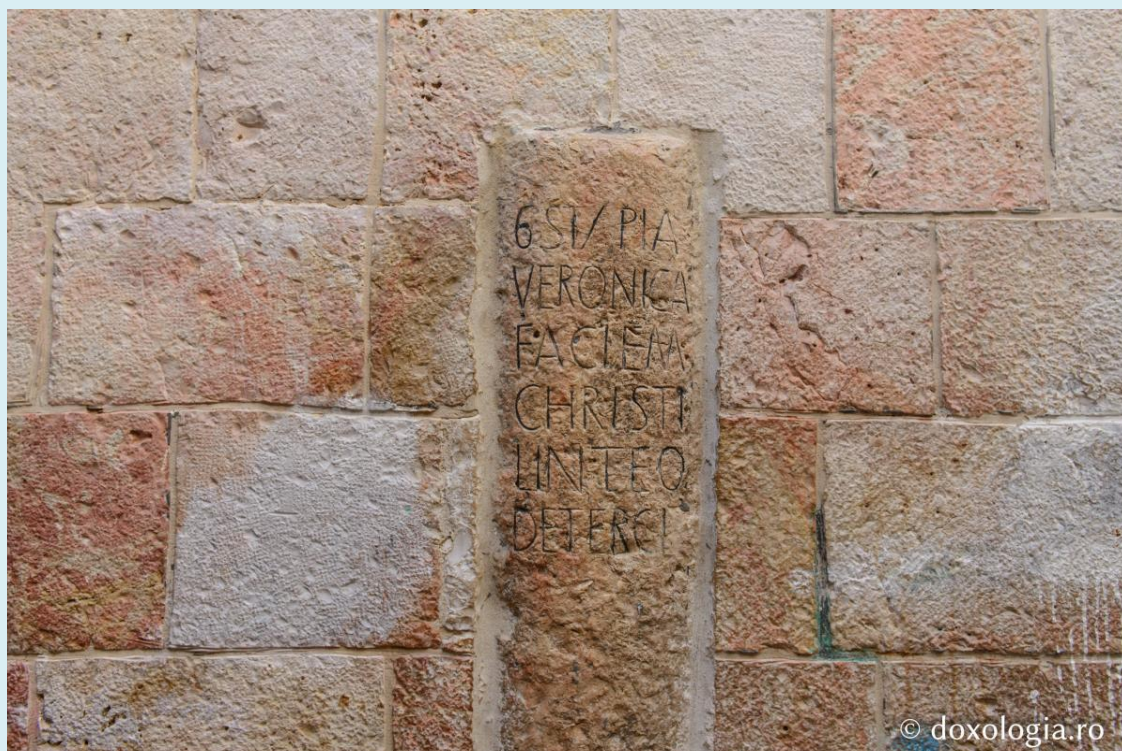
Locul unde Simon Cirineul a ridicat Crucea Domnului pentru a-L ajuta (Foto: Silviu Cluci)

Locul unde Simon Cirineul a ridicat Crucea Domnului pentru a-L ajuta (Foto: Silviu Cluci)

Locul întâlnirii Domnului cu femeile mironosiţe pe Drumul Crucii (Foto: Silviu Cluci)

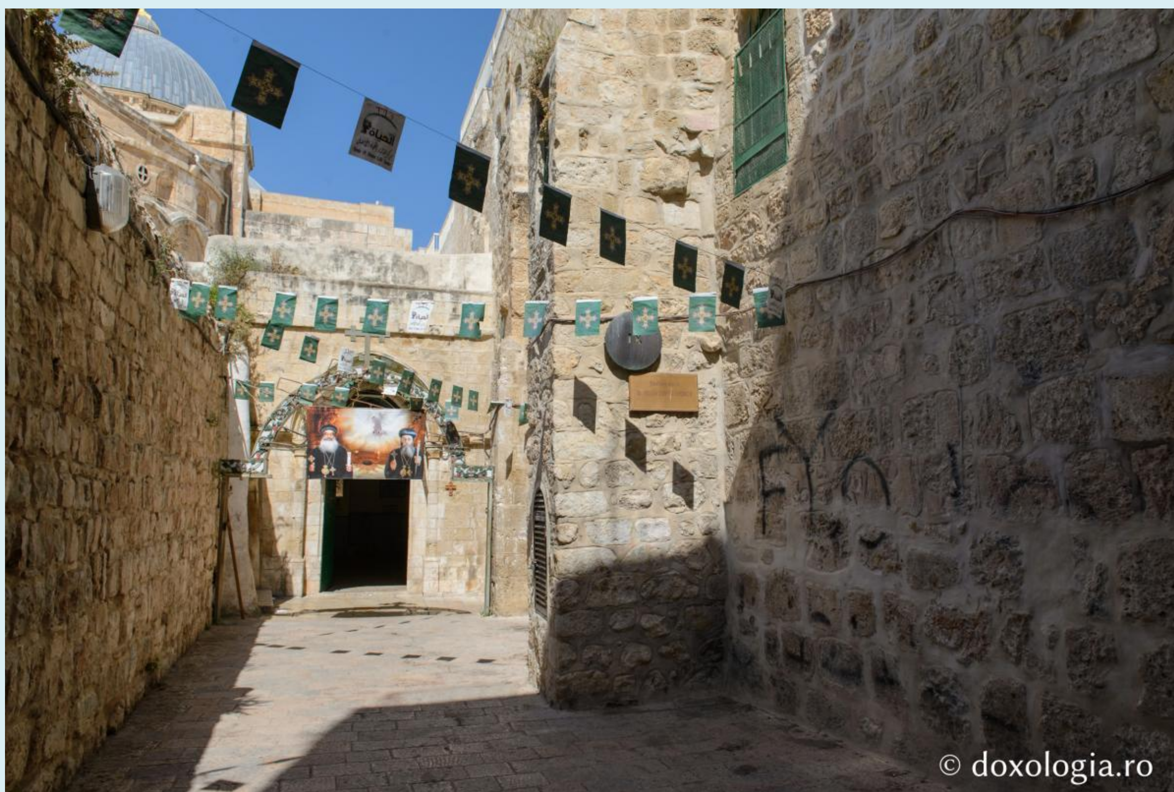
Locul întâlnirii Domnului cu Sfânta Veronica pe Drumul Crucii (Foto: Silviu Cluci)

A doua cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

A treia cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

A treia cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

A treia cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

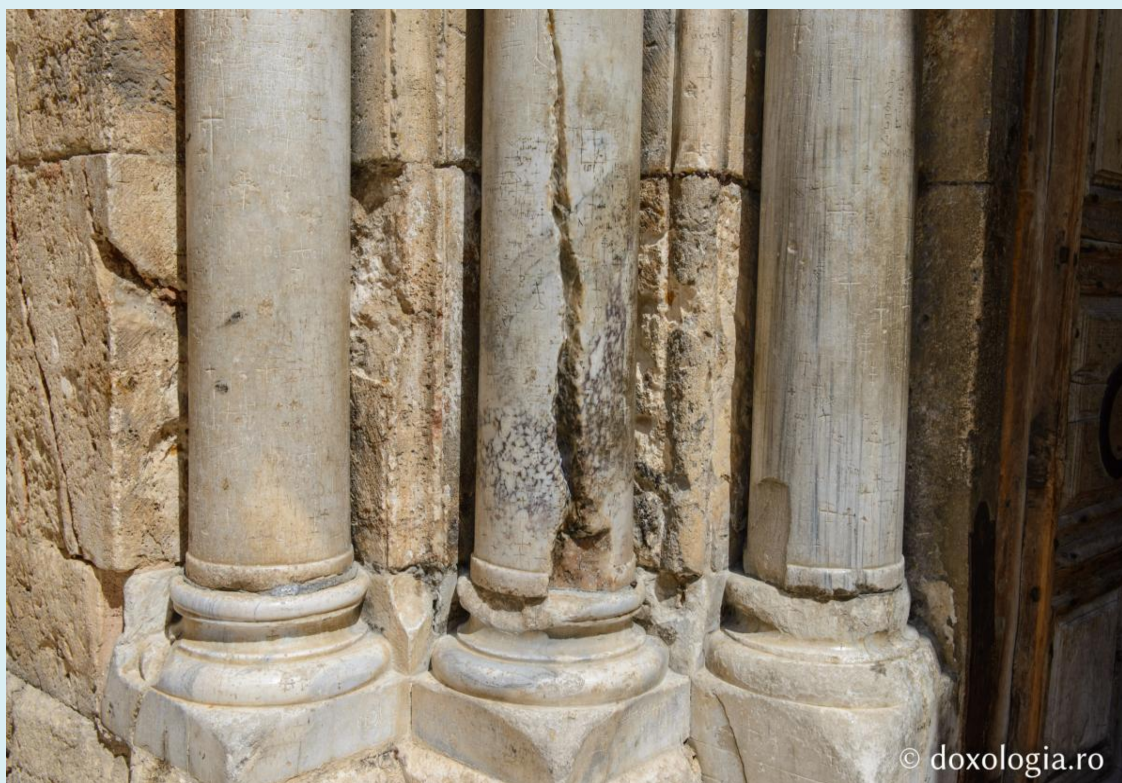
A treia cădere a Mântuitorului sub povara Crucii (Foto: Silviu Cluci)

Paraclis al comunităţii copte (Foto: Silviu Cluci)

Altarul dezbrăcării Domnului de hainele Sale pe Golgota (Foto: Silviu Cluci)

Coloana despicată de Sfânta Lumină în 1579 (Foto: Silviu Cluci)

Golgota (Foto: Oana Nechifor)

Golgota (Foto: Oana Nechifor)

Golgota (Foto: Oana Nechifor)

Golgota (Foto: Oana Nechif

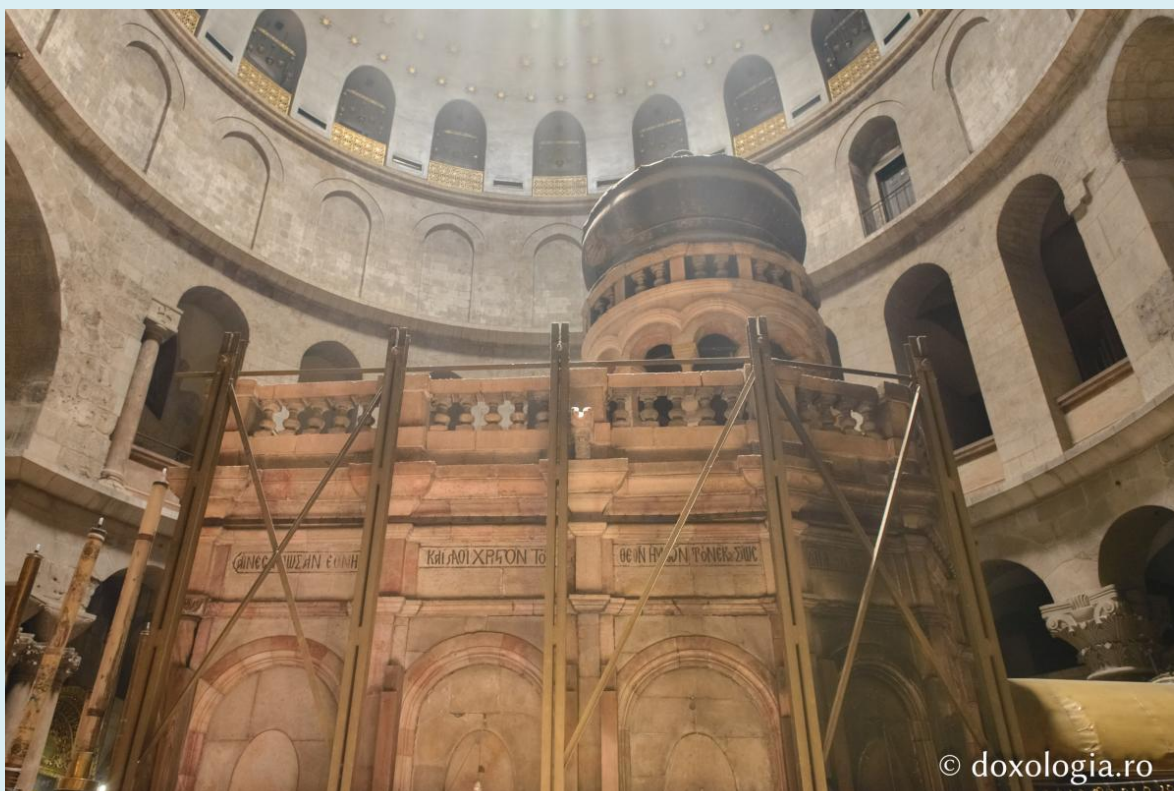
Golgota (Foto: Silviu Cluci)

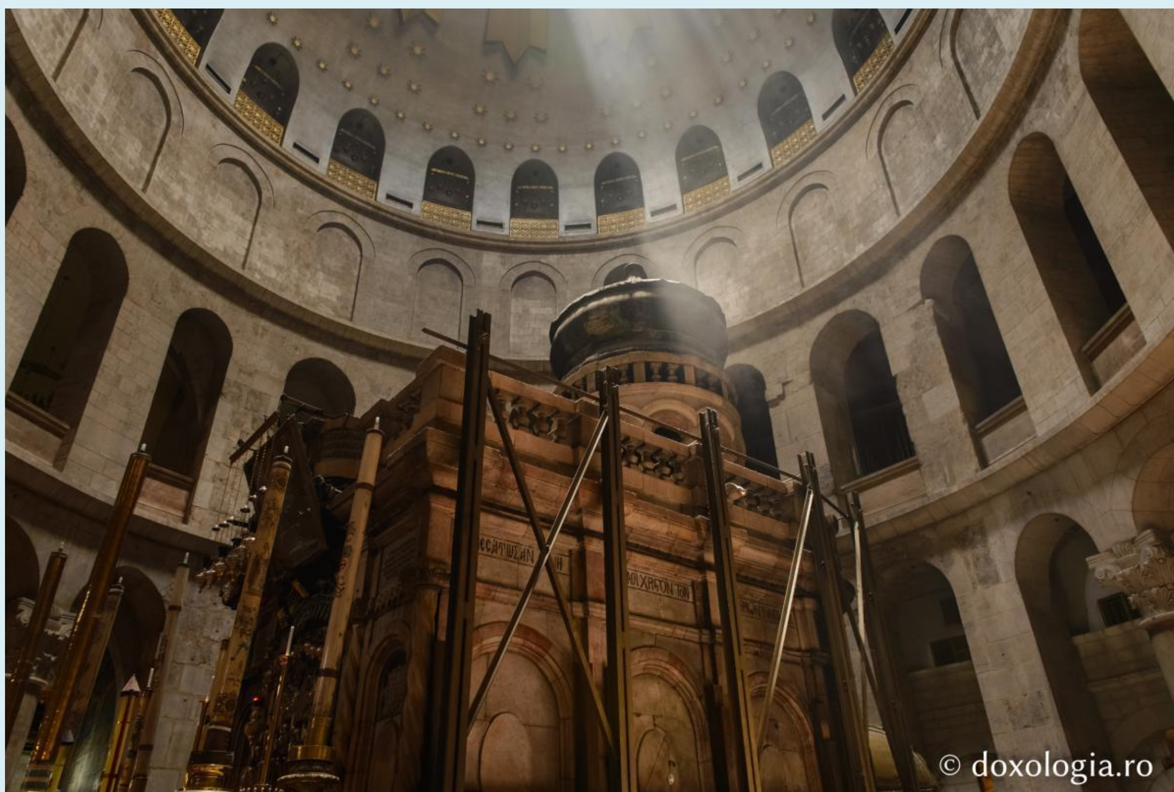
Piatra Ungerii (Foto: Oana Nechifor)

Piatra Ungerii (Foto: Silviu Cluci)

Biserica Sfântului Mormânt (Foto: Silviu Cluci)

Biserica Sfântului Mormânt (Foto: Silviu Cluci)

Sfântul Mormânt (Foto: Oana Nechifor

Sursa: **https://doxologia.ro/locuri-sfinte/urmand-lui-hristos-pe-calea-crucii-galerie-foto**

Drumul Crucii sau drumul durerii

Pentru unii toată viața este un drum al durerii, pentru alții un drum al crucii. Astăzi, în Vinerea mare, nu întâmplător am ales să reparcurg Drumul Crucii de la Ierusalim. Am să împart cu voi poze, trăiri și impresii despre un drum plin de durere, lacrimi și istorie. Am să vă spun de la început, că vor fi locuri în care timpul, dar și acțiunile oamenilor le-au distrus. Vor fi opriri care nu vă vor spune nimic, pe sau vă vor spune doar o poveste pe care o știți deja.

Poate ceea ce am simțit eu pe acest drum, va fi prea puțin, prea lipsit de acea sclipire divină pe care mulți o așteaptă. Nu toți primim binecuvântarea de a simți unicul, dar am avut șansa de a fi acolo, de a parcurge Drumul Crucii și de a înțelege, atât cât am putut fiecare oprire.

Oprirea 1 - Curtea casei lui Pilat din Pont

Aici are loc judecarea lui Iisus si condamnarea sa. În trecut aici era cetatea Antonia. În prezent, pe ruinele cetății s-au construit două capele. Una care

amintește de momentul condamnării, fiind numit și „locul pardosit cu pietre” și alta ce poartă numele de „Capela flagelării”.

Prima, este mai mult un loc de meditație pentru pelerini. Din tot ce se află acolo, mai este și așa numitul „tras la sorți”, un joc pe care noi îl numim „x și 0”. Pardoseala păstrează acel moment în care prin intermediul jocului, cei care îl păzeau pe Iisus au împărțit hainele sale între ei.

Drumul Crucii - Oprirea 1 - jocul „Tras la sorți”

„Capela flagerării” este un loc care doar prinvindu-l ești cuprins de un fior rece. Arhitectura are elemente ce surprind coroana de spini, iar interiorul păstrează tematica. Vitralii pictate cu scene din biblie, picturi și icoane. Toate surprind durerea acelui moment.

Capela Flagelări - Oprirea 1 - Drumul Crucii

Oprirea 2 - Locul în care Iisus primește Crucea

Din acest loc, până la următoarea oprire, în cadrul pelerinajului am trecut și prin temnița în care a fost ținut Iisus. Voi lăsa pozele să vorbească pentru mine.

Temnița în care a fost ținut Iisus

Oprirea 3 - Iisus cade sub greutatea Crucii pentru prima dată

Acestă oprire se află la un colț de stradă și cred că a fost cea mai impresionantă dintre toate ca și înfățisare. Se afla la intrarea în Capela Poloneză și e reprezentată de un basorelief superb. Am privit îndelung surprinderea acestui moment și am fost fermecată de lucrarea expusă și de tehnica folosită. Imaginea de mai jos este reală și de o frumusețe rară.

Oprirea 4 - Iisus se întâlnește cu propria Mamă

Durerea trăită de Fecioara Maria este surprinsă într-un loc dedicat acestei opriri, de o Capelă Catolică Armeniană.

Oprirea 5 - Simon din Cirena este forțat să ducă Crucea

Această oprire este marcată de un paraclis franciscan. Din acest loc se va urca treaptă cu treaptă spre Golgota. În drum spre următoarea oprire, este un loc în care a rămas în zid mâna lui Iisus.

Mâna lui Iisus în zid – Drumul Crucii

Oprirea 6 - Veronica șterge sudoarea feței lui Iisus

Locul în care, conform tradiției, se afla casa Veronicăi adăpostește astăzi Mănăstirea Micilor Surori a lui Iisus, restaurată în 1953. Din păcate, foarte multe locuri care semnifică aceste opriri erau închise.

Oprirea 7 - Iisus cade pentru a doua oară

Oprirea poartă numele de „Poarta Judecății” și este reprezentată de o coloană romană ce face parte din Capela franciscană.

Oprirea 8 - Iisus consolează femeile din Ierusalim

Acest popas este reprezentat de o Cruce latină aflată pe zidul unei mănăstiri grecești.

A

Oprirea 9 - Iisus cade pentru a treia oară

O coloană romană marchează cel de-al nouălea popas. Aceasta se află foarte aproape de Biserica Sfântului Mormânt.

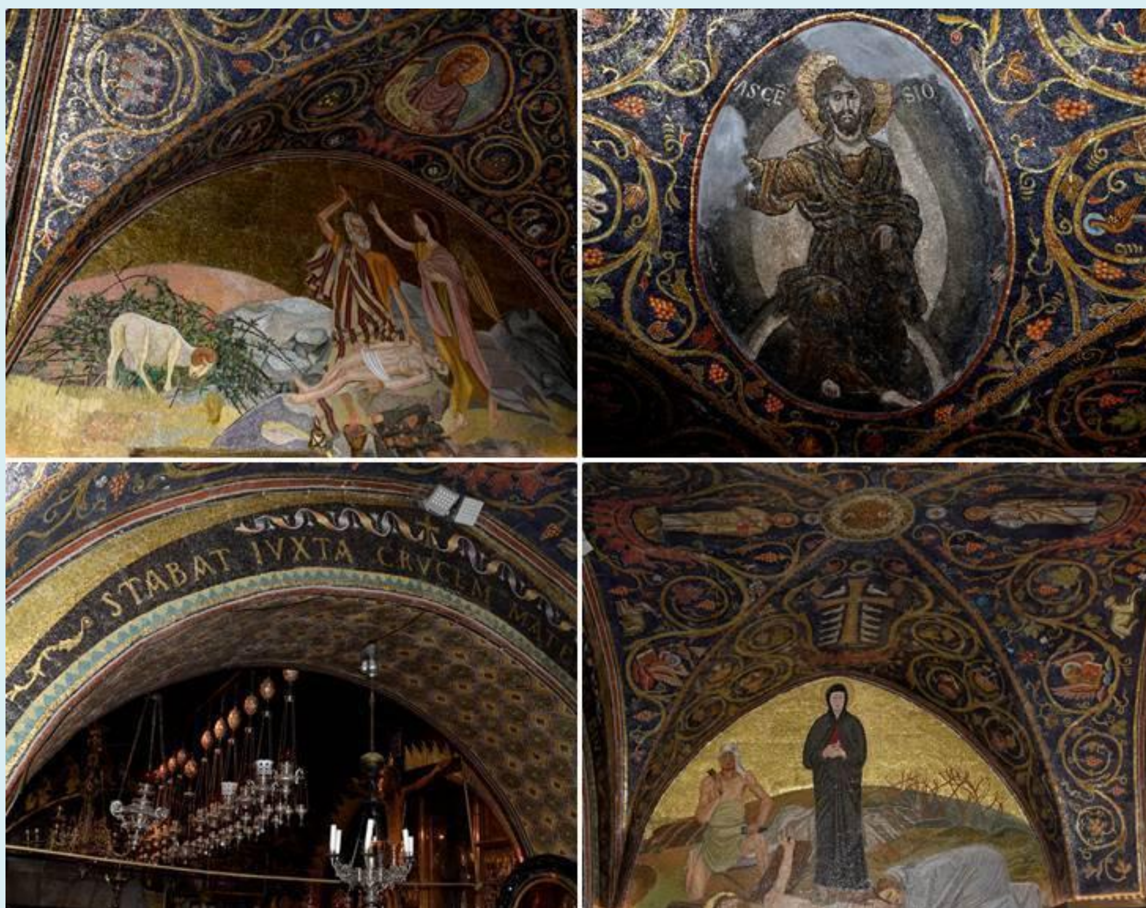

Oprirea 10 - Iisus este dezbrăcat de veșminte

Locul se află deja în curtea Bisericii Sfântului Mormânt și este primul loc din cele care se află în interiorul bisericii.

Oprirea 11 - Iisus este bătut în cuie pe Cruce

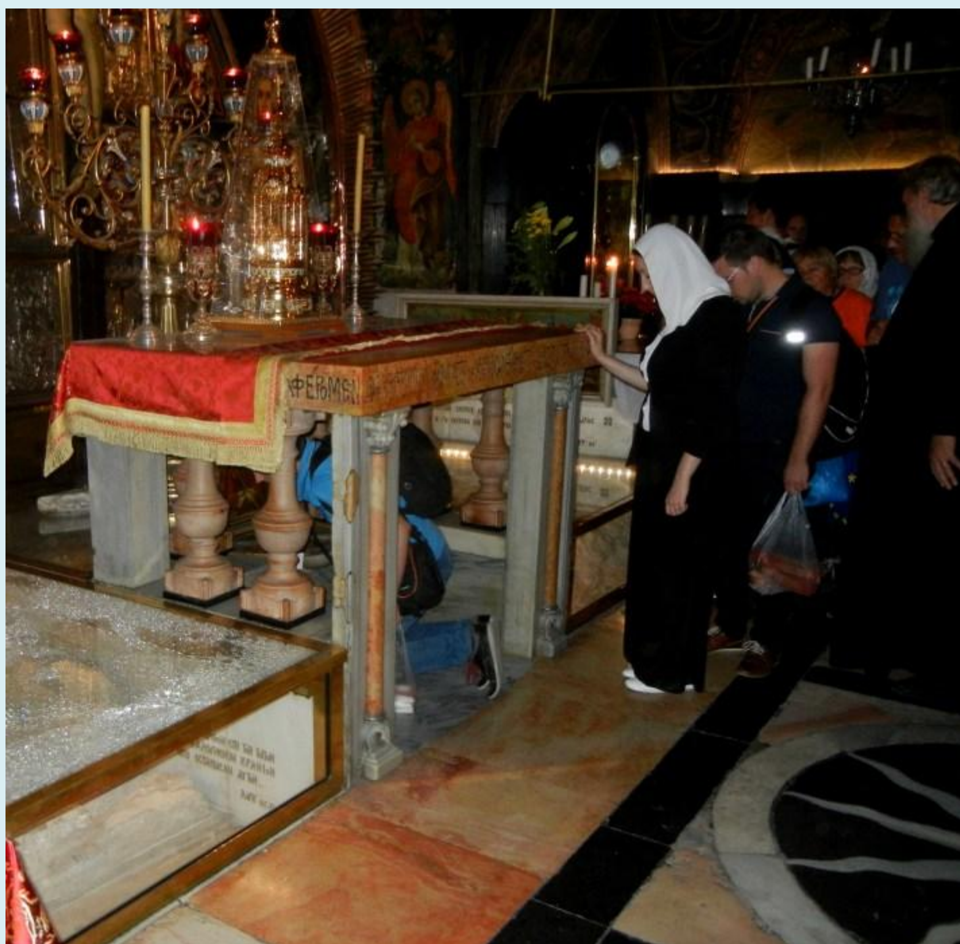
Acest moment este marcat tot în interiorul bisericii de mozaicuri ce datează din 1938. Dacă e aglomerat, nu vă rămâne decât să admirați mozaicurile locului în timp ce așteptați să ajungeți în locul în care a fost răstingnit Iisus.

Mozaic interior Biserica Mormântului Sfânt

Oprirea 12 - Iisus moare pe Cruce

În acest loc este construit un altar grecesc. Sub el se află Roca Calvarului și fisura care s-a produs din cauza cutremurului din ziua morți. Fiecare pelerin poate să intre sub altar și să bage mâna într-o gaură pentu a atinge Roca Calvarului și pentru a simți Muntele Golgota.

Golgota

Nu e prima oară când o spun, dar prima dată când m-am închinat în acest loc a fost cu totul special și unic pentru mine. Ceea ce am simțit nu vă pot explica, pentru că mi-e clar că fiecare simte diferit. Fiecare pelerin a avut locul său în care a simțit ceva. Pentru mine această oprire a fost acel loc.

Oprirea 13 - Piatra Durerii

Aici este locul în care Iisus a fost îngropat și locul în care fiecare pelerin trece cu obiectele cumpărate sau cu lucrurile personale peste. Mai mult acest loc este cunoscut ca Piatra Ungerii și mai puțin Piatra Durerii.

Piatra Ungerii - Drumul Crucii

Oprirea 14 - Mormântul Sfânt

Mormântul Sfânt se află în centrul bisericii. Când am mers acolo era în renovare totul, iar numărul mare de pelerini nu mi-a permis să pot face poze. Înăuntru se intră cu fața și se iese tot cu fața. E un loc mic și strâmt, în care abia încap 5 persoane. Fiind aglomerat, nu ai timp să faci și abia ai timp să îți spui o rugăciune scurtă. Există un preot sau călugăr care te scoate după maxim 30 de secunde afară. Am reușit să intru de două ori. Prima dată abia am apucat să mă dezmeticesc, iar a doua oară am avut o mulțumire sufletească pentru că am ajuns acolo. Nu ai timp să vezi nimic, poți doar să te rogi și să simți.

Intrare Mormantul Sfânt

Deasupra locului în care se află mormântul este turla bisericii, frumos pictată. Se spune că pe aici coboară Lumina Sfântă în noaptea de Înviere. Cei care au fost prezenți la acel moment au spus că au văzut fie un fulger, fie sclipiri mici sau licurici. Fiecare a văzut ceva și totuși acel ceva diferă de la om la om. Acest lucru îmi confirmă încă o dată că fiecare simte, vede și crede diferit.

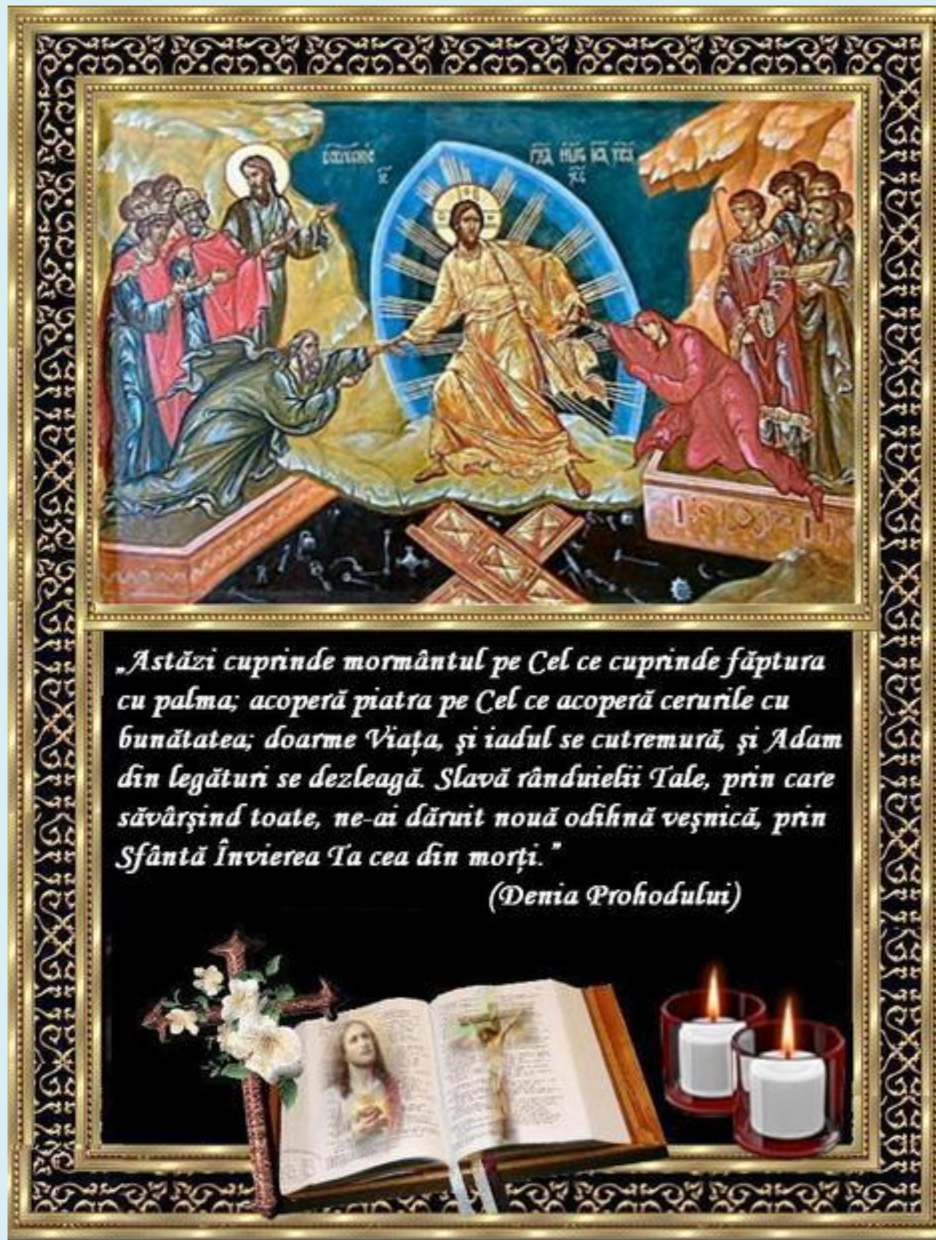

Deasupra Mormântului Sfânt

Acesta a fost Drumul Crucii sau Drumul Durerii. Nu am să vă spun că a fost scurt, deși așa pare. Nu am să vă spun că decât că e un drum care te schimbă și te pune pe gânduri. Poate semăna cu drumul pe care îl parcugem noi în viață sau nu. Acum, sper că lucrurile se vor lega mai mult pentru cei care nu au ajuns încă acolo.

Sursa: **https://www.biancaionel.com/blog/drumul-crucii-sau-drumul-durerii/**

Sfânta şi marea Sâmbătă

În Sfânta şi marea Sâmbătă pomenim înmormântarea Domnului Hristos, a Mântuitorului nostru Cel ce a fost în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul (pentru a ridica din stricăciune pe cei din veac adormiţi) şi în Rai ca un Dumnezeu cu tâlharul de pe cruce.

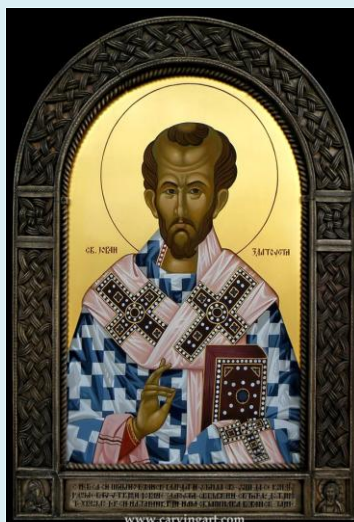
Este o zi de reculegere, este o zi de linişte: ***„Să tacă tot trupul omenesc şi nimic pământesc întru sine să nu gândească…“***, ne spune Heruvicul din această Sâmbătă.

Să încercăm să ne facem treburile şi pregătirile care mai sunt cu această linişte în suflet, plină de mirarea iubirii până la moarte a Dumnezeului nostru pentru noi. Iar ajunşi în ziua Sfintei Învieri, ***„să ne luminăm cu prăznuirea şi unii pe alţii să ne îmbrăţişăm, şi să le zicem fraţi şi celor ce ne urăsc pe noi şi aşa să strigăm:***

Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le”.

Amin.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Sâmbăta mare: Biruinţă asupra morţii

Astăzi Domnul nostru s-a pogorât la Iad. Astăzi a zdrobit porţile de aramă şi zăvoarele de fier ale acestuia. Observaţi exprimarea precisă: nu a spus că a deschis porţile, ci că le-a zdrobit, pentru a pierde cu totul închisoarea sufletelor. Nu a deschis zăvoarele, ci le-a sfărâmat, pentru ca închisoarea să rămână neputincioasă. Bineînţeles, acolo unde nu există nici o încuietoare sau poartă, dacă cineva intră, nu este împiedicat să iasă. ***Deci, atunci când Hristos nimiceşte ceva, nimeni nu poate să refacă acel lucru.***

Împăraţii nu fac ceea ce a făcut Hristos atunci când vine vorba de eliberarea de prizonieri, ci dau porunci şi lasă la locul lor atât porţile cât şi gărzile, arătând prin aceasta că este posibil să intre din nou înăuntru aceia care au fost eliberaţi sau alţii în locul lor. Dar Hristos nu procedează în acest fel. Dorind să arate că strică moartea cu totul, a zdrobit porţile de aramă ale acesteia. Şi le-a numit de aramă, nu pentru că erau făcute din cupru, ci mai degrabă pentru a arăta duritatea şi intransigenţa morţii. Şi ca să se ştie despre cupru şi fier că exprimă rigiditatea şi duritatea, ascultaţi ce se spune despre cineva încruntat: “Nervii tăi sunt de fier şi gâtul şi fruntea de aramă”. Şi s-a spus astfel nu pentru că ar fi avut, literal, nervii de fier sau fruntea de aramă, ci pentru a arăta cum este să fii aspru, încruntat şi dur.

Vreţi să aflaţi cât de aspră, rigidă şi nepăsătoare este moartea? Niciodată nu a izbutit cineva să elibereze vreun prizonier al morţii, până când nu a venit Domnul Îngerilor şi a silit-o.

În primul rând, a prins şi a închis moartea şi pe urmă i-a luat acesteia ceea ce îi aparţinea. De aceea adaugă: “Comorile care se află în întuneric sunt ascunse şi nu

se văd”. Cu toate că se referă la un singur lucru, are două înţelesuri. Adică, există locuri întunecate, care pot fi luminate dacă punem în ele sfeşnic şi lumină. Întinderile Iadului au fost foarte întunecate şi mohorâte, nepătrunzând în ele niciodată raze de lumină, de aceea le-a numit întunecate şi nevăzute. În realitate, au fost întunecate până în momentul în care a coborât asupra lor Soarele Dreptăţii şi cu lumină strălucitoare le-a luminat şi a făcut din Iad, Cer. Deoarece, ***acolo unde se află Hristos, locul acela se transformă în cer.*** Este firesc să numească Iadul o comoară întunecată de mare preţ, fiindcă acolo este adunată multă bogăţie.

În realitate, tot neamul omenesc, care forma avuţia lui Dumnezeu, a fost prădat de către diavol, care l-a înşelat pe cel Întâi zidit şi l-a supus morţii. Despre faptul că neamul omenesc era avuţia lui Dumnezeu, ne arată şi Sfântul Apostol Pavel atunci când spune că: ***“Domnul este bogat în îndurare pentru toţi cei ce-L cheamă”.***
La fel precum un rege, care prinde un hoţ care a tâlhărit şi a luat tot ce se găsea prin oraşe, ascunzându-se în peşteri, unde a strâns averea furată, aşa a făcut şi Hristos: l-a prins, l-a închis, l-a pedepsit şi i-a luat comoara. Prin moartea Lui, Domnul a închis pe tâlhar şi pe cel legat, adică pe diavol şi pe moarte, şi a adus toată comoara, adică Neamul omenesc, în vistieriile Împărăteşti. Acelaşi lucru ne spune şi Sfântul Apostol Pavel: ***“Domnul nostru ne-a izbăvit din robia noastră, din întuneric, şi ne-a adus în Împărăţia iubirii Lui”.***

De admirat este faptul că Însuşi Împăratul s-a îngrijit de acest lucru, pe când nici un alt rege nu a găsit de cuviinţă să facă ceva asemănător, poruncind slujitorilor lui să elibereze pe cei întemniţaţi. ***Aici, însă nu s-a întâmplat aşa, a venit Însuşi Împăratul la cei închişi în temniţă şi nu s-a ruşinat nici de închisoare, nici de cei întemniţaţi, pentru că era cu neputinţă să se ruşineze* Creatorul.**

A zdrobit porţile şi a sfărâmat zăvoarele, a pus stăpânire pe Iad şi a făcut nevăzută toată straja şi, fiindcă a supus şi moartea, a revenit apoi la noi. Tiranul a fost luat prizonier şi legat strâns. Însăşi moartea şi-a aruncat armele sale, a alergat neînarmată şi s-a supus Împăratului.

Aţi văzut ce victorie strălucită? Aţi văzut biruinţele Crucii? Îngăduiţi-mi să vă spun ceva mult mai admirabil. Dacă veţi afla cum a învins Hristos, admiraţia voastră va deveni mai mare. Cu armele cu care diavolul biruia, cu aceleaşi a fost el supus de către Hristos. După ce l-a prins (Hristos), cu armele lui, cu acelea l-a şi învins.

Şi ascultaţi cum: Fecioara, lemnul şi moartea au fost simbolurile înfrângerii noastre.

- ***Fecioara a fost Eva, deoarece nu cunoscuse încă pe bărbatul ei.***
- ***Lemn a fost Pomul [cunoştinţei binelui şi răului], şi***
- ***moarte, pedeapsa lui Adam.***

Dar, iată că, Fecioara, lemnul şi moartea, simbolurile înfrângerii, au devenit simboluri ale biruinţei. Pentru că în locul Evei este Maria, în locul lemnului cunoştinţei binelui şi răului este lemnul Crucii, iar în locul morţii, pedeapsa lui Adam – moartea lui Hristos.

Vedeţi cum diavolul a fost învins cu armele cu care altădată a biruit el?

Adam a fost ispitit şi a fost biruit de diavol lângă pom, iar pe diavol, Hristos l-a biruit sus pe cruce: Lemnul a trimis din Iad la viaţă pe cei care ajunseseră acolo. Dintâia oară şi, lemnul l-a ascuns pe Adam, când a văzut că este gol, iar a doua oară, Lemnul a arătat tuturor gol pe cel Biruitor (Hristos), care era răstignit la înălţime.

Iar în ceea ce priveşte moartea, cea dintâi (a lui Adam) i-a prins pe toţi aceia care s-au născut din el, în timp ce a doua (a lui Hristos) a înviat şi pe aceia care au trăit înainte de El.

Cine poate să descrie în cuvinte puterea Domnului? Din morţi cum eram, am devenit nemuritori. Acestea sunt izbânzile Crucii! Aţi aflat despre biruinţă? Aţi aflat prin ce mod a izbândit? Vedeţi acum cum a săvârşit toate fără ca noi să depunem vreun efort. Nu ne-am mânjit armele cu sânge, nu ne-am pregătit de luptă, nu ne-am rănit, nici nu am văzut vreun război, dar cu toate astea, am învins.

Domnul ne-a încoronat prin truda Sa. Deoarece este şi victoria noastră, să cântăm toţi astăzi cântare de biruinţă.

“Unde-ţi este, moarte, biruinţa ta?
Unde-ţi este, moarte, boldul tău?”

Sfântul Nicolae Velimirovici - Cuvinte de folos in Sâmbăta mare

Iată-ne acum în Ierusalim, cel mai mare câmp de bătălie din istoria neamului omenesc. Acesta este Kosovopolje al omenirii. Multe bătălii s-au dat aici între oştirile Împărăţiei Cerurilor şi oştirile împărăţiei pământeşti. Oştirile Împărăţiei Cerurilor întotdeauna au părut mai slabe, şi întotdeauna au părut înfrânte înainte de biruinţă. Căpetenia oştirii Împărăţiei Cerurilor, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, a dat bătălia cheie în acest loc, şi a câştigat biruinţa cheie. Toate bătăliile pe care le-au dat înainte de El luminoasele Lui oştiri seamănă cu bătălia Lui atât prin chinuri, cât şi prin biruinţe.

Sunt de-acum şase zile de când trăim pătimirile Domnului nostru. Am străbătut toate locurile chinurilor Lui, şi pe toate le-am udat cu lacrimile noastre. Sufletele noastre se simt chinuite până la istovire. Trupeşte, însă, ne simţim minunat de bine. Dormim puţin, postim mult, stăm cu ceasurile la slujbe, întreaga zi, de pe colină pe colină, prin Sfânta Cetate. Şi nimeni nu e obosit, nimeni nu e bolnav, nimeni nu se plânge! Sufletul însă e apăsat ca de o piatră de mormânt. Nimic în lume afară de Învierea Domnului nostru chinuit nu poate să ridice această piatră de mormânt şi să aducă înviere sufletelor noastre. De-abia aşteptăm ca sâmbăta aceasta să plece de la noi şi să ne întâlnim cu duminica preaslăvită.

Unde sunt adventiştii din Bacika să vină la Ierusalim şi să trăiască aceste pătimiri sufleteşti câte am trăit noi în aceste şase zile? Atunci nu le-ar mai da prin minte să prăznuiască sâmbăta în locul duminicii. Iată, sâmbăta nouă nu ne-a adus nici o uşurare. În această zi doar însumăm toate pătimirile Domnului nostru, adunăm toate chinurile Lui. Şi aşteptăm duminica: uşurare, odihnă şi izbăvire.

„Ce s-a întâmplat azi cu Domnul?" – întreabă funcţionarul Ilia.
„S-a pogorât la iad ca să se arate pe Sine şi Evanghelia Sa şi celor ce au răposat mai înainte de venirea Lui, aşa încât să ia sub stăpânirea Sa toate generaţiile omeneşti trecute, prezente şi viitoare, să le arate tuturor adevărul şi să-i îmbie pe toţi cu mântuirea".

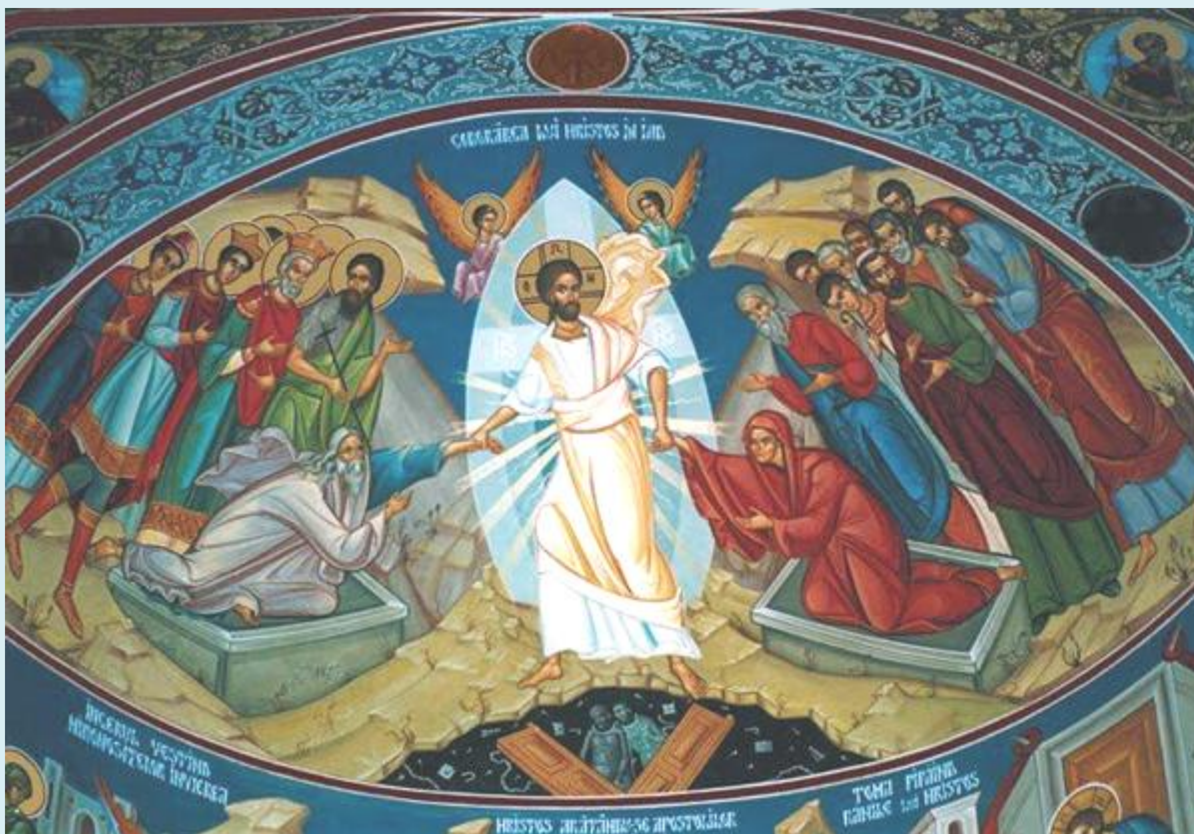
„Dar ce, adventiştii prăznuiesc pogorârea lui Hristos la iad, nu învierea Domnului?".

Astăzi am mers de câteva ori în biserica Mormântului Domnului. Am fi vrut să fim acolo necontenit – ca şi cum nevăzutul nostru Stăpân ne cheamă la Sine pe Golgota, ca prin rănile Sale trupeşti să vindece rănile noastre sufleteşti. Biserica aceasta se mai numeşte şi Biserica Învierii. S-ar putea numi fără împiedicare şi Biserica Înviată – fiindcă într-adevăr a înviat de câteva ori.
Împăratul păgân Adrian a dărâmat-o din temelie şi în locul acela a pus idoli de nebuni: pe Jupiter şi Venera, urâciunile romane. Iulian Apostatul şi Omar Arabul, şi Hosroe Persanul au prădat-o şi au stricat-o pe rând. Această biserică, însă, a înviat neîncetat după moartea ruinătorilor ei, în nouă şi mai mare slavă şi frumuseţe. Oare aceasta nu e înviere? Oare n-a fost şi crucea lui Hristos îngropată sub pământ şi a înviat?

O, Mare Doamne Iisuse, Unule Nebiruite, Atotputernice! Şi lucrurile legate de numele Tău învie, cu atât mai mult oamenii şi popoarele. Şi cu atât mai mult Tu, Adevărule Veşnic şi Viaţă Veşnică!

(din Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi, vol. I, Editura Sophia, 2002)

Sfântul Roman Melodul - La coborârea în iad

La coborârea în iad [202] - Glasul II, având prooimionul - idiomelă Ψυχή μου ψυχή μου şi acrostihul: τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ αἶνος [lauda smeritului Roman]

Suflete al meu, suflete al meu, scoală! Pentru ce dormi? Sfârşitul se apropie şi te vei tulbura. Scoală-te, dar, ca să Se milostivească de tine Hristos Dumnezeu, Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte [203]!

1
Cămara lui Hristos văzând-o deschisă
şi din aceasta lui Adam izvorând sănătate,
diavolul a suferit, s-a rănit

---

[202] *Ediţii: Triod, joi în săptămâna a cincea a Postului mare (prooimionul); E. Mioni, Romano il Melode, pp. 153-161; N. Tomadakis, Ῥωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ ὕμνοι, vol. I, nr. 2, pp. 17-36 (editor A.Kominis); P. Maas/C.A. Trypanis, Sancti Romani Melodi Cantica, vol. I: Cantica genuina, 21, pp. 157-163; José Grosdidier de Matons, Romanos le Mélode. Hymnes, în: SC, vol. 128, pp. 242-261. Referinţele biblice sunt preluate după ediţia SC.*

[203] *Ef 4:10.*

şi se jelea, căci se găsea în primejdie
şi către ai săi prieteni a strigat:
„Ce să fac cu Fiul Mariei?
Mă ucide Cel din Betleem,
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte.

2
Lumea toată s-a umplut de tămăduirile Acestuia
şi înlăuntrul meu mă întristez mai mult de cele ce aud:
cum că în dar s-au vindecat.
Unul a lepădat lepra,
altul a regăsit lumina sa,
iar altul patul pe umeri luând [204]
saltă strigând: «M-a vindecat
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte».

3
Voi, prieteni ai supărării şi duşmani ai liniştii,
ce mă sfătuiţi acum să fac cu ceea ce mi s-a întâmplat?
Daţi vreun gând minţii mele!
Cu adevărat m-am încurcat şi pierdut mă simt,
nimic nu-mi amintesc şi [nimic] nu pot;
m-am năucit, întunecatu-mi-s-a mintea.
Pe neaşteptate m-a tulburat
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte”.

4
Acestea a spus atunci către cei ai săi înşelătorul
şi îndată aude de la ei: „Veliar, nu te înspăimânta!
Prinde curaj [şi] păstrează-ţi bine mintea!
De mai vechile tale izbânzi aminteşte-ţi!
Cele ce în Rai s-au petrecut, înnoieşte-le!
De vei îngreuna iarăşi umerii urmaşilor lui Cain
precum [a făcut-o] Abel, cu viclenie se vor pierde
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte.

5
Culme sunt în lume din neamul ucigaşului

---

[204] *Mt 9:6-7, Mc 2:11-12, Lc 5:24-25, cf. In 5:8-9.*

şi preoţii şi cărturarii,
cei asemenea lui Iuda şi lui Caiafa.
De ce întârzii ca un neputincios?
Irod este al tău prieten fierbinte,
Pilat mai mult te va sluji
imitând vechile tale viclenii.
Nu plânge şi nu striga: «Mă nimiceşte
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte!»

6
De faptele tale cele multe plin este întreg pământul.
Din neam în neam se vesteşte puterea ta.
Cum, dar, acum te-ai necăjit?
Cei ce s-au înecat în ape
şi cei care s-au aruncat în foc te cunosc.
Precum toţi au gustat din faptele tale,
şi Acesta de aceleaşi lucruri se va bucura,
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte".

7
De cum a auzit diavolul acestea, s-a bucurat
Şi voios a răspuns alor săi: „M-am înveselit, o, prieteni,
Căci cu cele ale mele m-aţi sprijinit.
De aceea, cu curaj voi merge mai departe,
Pe iudei să găsesc, să îi conving să facă voile mele
Şi să-i învăţ să strige: „Să se răstignească [205]
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte!"

8
Iată, a iudeilor adunare văd
mult vorbind şi [singură] dându-şi de lucru.
Oare hotărăsc cele pe care eu le am în minte?
Să mă apropii şi să le spun: „Arătaţi-vă tari,
căci voia mea anticipaţi,
de vreme ce mai grăbiţi ca mine vă arătaţi.
Ce ziceţi acum, să sufere
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte?"

---

[205] *Mt 27:22-23.*

9
Noapte nopţii anunţă planuri întunecate;
ale lor hotărâri iudeii lui satan cunoscute le fac [206]
şi spun: „Lasă grija ta!
Cele pe care tu le poţi face, noi le-am îndeplinit.
Nu te îngriji de nimic, rămâi liniştit!
S-a predat Iisus şi L-au negat [207],
s-a legat şi la Pilat a fost condus
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

10
„Am venit la voi, o, iudeilor,
căci de aproape vă urmăresc
şi cunosc, dar, a voastră grabă spre astfel de fapte.
Îmi amintesc toate cele pe care în vechime le-aţi făcut:
cum mana aţi mâncat şi de Dumnezeu v-aţi depărtat
şi laptele l-aţi băut şi mincinoşi v-aţi arătat.
Voi, dar, ce viţelul aţi preferat în locul lui Dumnezeu,
ce vreţi să pătimească
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte?

11
Pentru voi vorbesc armatei mele,
că ai noştri sunteţi cu întregul duh;
doar cu gura mă urâţi [208]
şi mă bucur de această purtare a voastră,
pentru că astfel pe mulţi voi supune.
De mă voi face eu urât doar cu cuvintele,
Acela însă se va face şi cu faptele;
Cel ce pretutindeni este şi toate le plineşte.

12
Văd că purtaţi cuvintele Legii lui Moise,
însă să nu le puneţi strâns în mintea voastră;
în gură să le aveţi şi nu în suflet!
Doar cu mâinile cărţile să purtaţi,

---

[206] *Ps 18:3.*
[207] *S-au lipsit de El.*
[208] *Ps 77:36.*

dar cu duhul deloc să nu le atingeţi!
Cititori şi nu cunoscători ai Scripturilor
să vă numească
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

13
Pe când a sprijinit înşelătorul cu aceste cuvinte
pe cei nelegiuiţi
şi le-a zidit temelie pe nisip [209] cu credinţa lor,
a alergat să trezească şi pe moarte.
Îndată ce a ajuns lângă ea a strigat: „Ridică-te
şi de cele ce voi spune te vei bucura!
S-a predat Iisus şi s-au lepădat de El,
s-a legat şi la Pilat a fost condus
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

14
„Îmi spui acestea, o, demone, şi bucurie mare ai.
Eu însă, doar ce te-am văzut,
şi de amărăciune m-am umplut,
căci mă tem de cele de pe urmă.
Cel ce a tăcut când a fost judecat [210],
pe mine mă va duce la tăcere cu îngroparea Sa.
Lui Pilat chiar de nu i-a vorbit nimic,
se grăbeşte să clatine pe cele de jos
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

15
De cum a auzit acestea demonul a izbucnit în râs
şi cu privirea a pironit pe moarte,
ca pe una lipsită de curaj, şi a spus:
„Acum am înţeles că eşti nemernică şi laşă
din întâmplarea cea cu Lazăr
şi a multor altora pe care i-ai pierdut,
căci te înspăimântezi chiar şi de numele lui Iisus
şi slugă umilă te are [211]

---

[209] *Mt 7:26.*
[210] *Mt 27:14, Mc 15:4-5.*
[211] *Mt 25:30, Lc 17:10.*

Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

16
„Acum mă ocărăşti şi-mi spui această vorbă, o, diavole,
dar eu mai mult pe tine te-am văzut
că te sperii şi că te cutremuri.
Am simţit cum te-ai zguduit şi cum ai tremurat.
Nu din morminte te-a alungat?
Nu te-a depărtat de a cananeencei fiică,
iar altă dată de surd şi mut
nu te-a trimis departe
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte?”

17
„Nu trec cu vederea ceea ce spui;
o ştiu chiar de nu vreau,
că de neînvins este Hristos în om îmbrăcat.
Dar nu renunţ la luptă,
căci începutul lucrării l-am făcut.
De mă voi lăsa, voi ieşi [din luptă] ruşinat.
Să se arate tare grumazul iudeilor [212],
aceştia pe care [nici] în vechime şi [nici]
acum nu i-a mişcat [213]
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte.

18
Merg către cei care spre toate au îndrăzneală
şi purtând ca pe o platoşă a lor necuviinţă
mă lupt cu Cel din Betleem.
Din vechime mi s-a opus Betleemul.
Copilul acestuia întotdeauna mă vatămă.
De acolo David şi Cel din David
a pornit şi m-a alergat,
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

19
Pe când mergea cel rău spre cei mai răi,

---

[212] *Ier 19:15.*
[213] *Nu s-au lăsat emoţionaţi.*

a ridicat vocea sa moartea şi a spus:
„Ai grijă ce-mi faci, vicleanule!
De la mine, de la moarte, sprijin nu aştepta,
mai ales că nu împărtăşesc a ta îndrăzneală!
De mă va chema Hristos, mă voi apropia de cruce,
căci de nu vrea, nu moare
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

20
Şi după ce diavolul a văzut frica morţii,
a venit şi a găsit la iudei ceea ce căuta.
Cu adevărat l-au ridicat pe mâini
şi l-au umplut de bucurie
strigând: „Vino să vezi
pe Cel care pe tine şi lumea a tulburat!
După ocări şi lovituri de bici nemăsurate
pe lemn Se va întinde fără de glas
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte.

21
O altă veste de-ţi vom da, mai mult te vei bucura:
unul dintre tâlharii ce cu dreptate împreună cu El
s-au răstignit
Îi strigă: «Pomeneşte-mă, Doamne!»[214]
Şi cum a auzit acestea, s-a întristat diavolul,
a plecat capul şi a strigat:
„Dacă pe lemn face ucenic,
în mormânt va avea ajutoare
Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte.

22
Nu s-a vătămat deloc Iisus prin patimă;
dimpotrivă, la mine mai multe au fost bocetele.
Moarte, bine ai făcut că nu te-ai învoit cu mine,
[dar] şi mai bine vei face de-ţi pare rău de mine
şi mă iei în cele de jos şi mă pedepseşti;
căci nu suport ruşinea cea mare
pe care mi-a dat-o prin lemn

---

[214] *Lc 23:42.*

Cel care pretutindeni este şi toate le plineşte”.

23
Mântuitorule al tuturor oamenilor
şi al credincioşilor mai mult,
cum că Te-ai răstignit de bună voie
şi ai murit prin hotărârea Ta
fără de voia lor nelegiuiţii o mărturisesc;
căci deşi au zdrobit picioarele tâlharilor [215]
au lăsat pe ale Tale neatinse, ca să înveţe
că nu ai murit fără de voie,
ci duhul Tău de bună voie l-ai lăsat să plece [216],
Cel care pretutindeni eşti şi toate le plineşti.

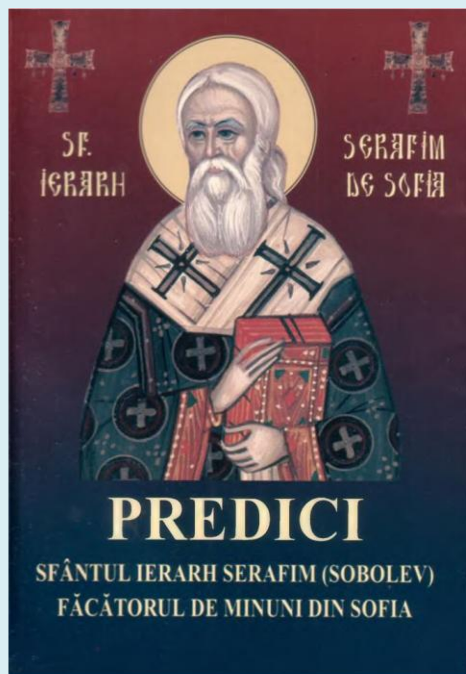
(Extras din cartea: Sfântul Roman Melodul - Imnele Sfintei Scripturi)

---

[215] *In 19:32-33.*

[216] *Mt 27:50.*

Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) - Cuvânt în Sâmbăta mare - Despre bucuriile creştine ce curg din învierea lui Hristos

Ţinut în Biserica rusă ”Sfântul Nicolae" din Sofia
la 7/20 aprilie 1946

Astăzi la Liturghie, Sfânta Biserică ne-a vorbit deja în citirea Evangheliei despre învierea lui Hristos.

Mai întâi îngerul le-a vestit această bucurie Sfintelor mironosiţe, iar când plecau de la mormânt, li s-a arătat însuşi Domnul înviat şi le-a spus: Bucuraţi-vă (Matei 28, 9). Putem să ne închipuim ce bucurie mare au simţit mironosiţele, şi după aceea toţi ucenicii lui Hristos, primind vestea învierii, mai ales după marea ruşine de pe Cruce, după suferinţele grele şi moartea lui Hristos, pe Care ei îl iubeau atât de mult. Această bucurie era atât de nemărginită, încât apostolii nu le-au crezut pe mironosiţe, când acestea le-au vestit învierea lui Hristos. Unii dintre ucenici, de bucurie, nu-şi credeau ochilor când Hristos li s-a arătat după înviere.

Dar nu numai Sfintele mironosiţe şi apostolii au simţit acea bucurie a arătării Domnului înviat. Ea a fost simţită şi de mulţi mari drepţi care au trăit după apostoli, în puterea nemincinoaselor cuvinte ale lui Hristos: ***Cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl meu şi-l voi iubi şi Eu şi mă voi arăta lui (Ioan 14, 21).***

Această bucurie a simţit-o şi marele nostru bineplăcut al lui Dumnezeu, Sfântul Serafim de Sarov, la 26 de ani, când s-a curăţit de toate patimile şi avea o hotărâre firbinte de a nu-L trăda pe Hristos în viaţa lui şi de a-i aparţine cu toata fiinţa sa. Fericirea arătării lui Hristos în slavă a fost atât de mare, că Sfântul Serafim n-a putut să se mişte din loc după această minunată vedenie dumnezeiască, n-a putut să spună nici un cuvânt câteva ore, iar inima lui se topea de fericirea Raiului.

De altfel, cuvântul spus de Domnul mironosiţelor: Bucura-ţi-vă! include în el nu doar bucuria minunată din arătarea Domnului înviat. Acest cuvânt ne vorbeşte şi despre o altă mare bucurie, pe care trebuiau să o aibă mironosiţele, apostolii şi toţi creştinii. Această bucurie izvorăşte din Harul interior renăscător al Sfântului Duh, pe care l-au simţit apostolii la cincizeci de zile după învierea lui Hristos şi care a început să fie transmis tuturor credincioşilor ortodocşi prin Botez şi Taina sfintei Mirungeri.

Bucuria acestui Har nu se simte imediat, ci se descoperă treptat în noi, în măsura împlinirii sfintelor porunci ale lui Hristos, cum ne învaţă Sfântul Nichita Stithatul în Filocalie şi alţi Sfinţi Părinţi ai Bisericii.

Descoperind acest Har printr-o viaţă virtuoasă, oamenii sfinţi se făceau locuitori cereşti pe pământ şi asemenea acelora simţeau o bucurie neîncetată a Împărăţiei Cerurilor.

Iată ce spune Sfântul Antonie cel mare despre această fericire: ”Eu m-am rugat pentru voi, să vă învredniciţi şi voi să primiţi acel Duh mare şi arzător, pe Care L-am primit eu. Dacă vreţi să-L primiţi ... suferiţi mai întâi greutăţile trupeşti şi smerirea inimii... - şi El vi se va da vouă ...în veci, Căci acel Duh trăieşte in inimi drepte. Şi când El va fi primit, vă va descoperi cele mai înalte taine, va alunga de la voi teama de oameni şi animale, şi veţi avea o bucurie cerească ziua şi noaptea, şi veţi fi în acest trup ca cei care deja se află în Împărăţia Cerurilor. “ (Filocalia, T. I. M. 1895, pag. 35)

Iată de ce Sfântul apostol Pavel a numit Harul renăscător al Sfântului Duh primit de noi arvuna moştenirii noastre (Efeseni 1,13-14) viitoare, adică fericirea veşnică în Împărăţia lui Hristos. Noi nu putem simţi acum în toată plinătatea această mare fericire, această necuprinsă bucurie dumnezeiască, de aceea Domnul ne dăruieşte posibilitatea, doar s-o gustăm înainte. Nu primim acum toată fericirea, ci doar o parte - arvuna, care este Harul interior al Sfântului Duh. Şi acestea nu sunt toate bucuriile noastre creştine, care încap în cuvântul lui Hristos înviat: Bucuraţi-vă.

El ne arată şi acea mare bucurie pe care o simţim primind Trupul şi Sângele lui Hristos. Desigur, nu fiecare simte asemenea rod binecuvântat în sufletul său de la această Taină minunată. Această bucurie o simte cel care se apropie de potirul cu Trupul şi Sângele lui Hristos cu pocăinţă sinceră, adică cu o zdrobire a inimii pentru păcatele sale şi cu o hotărâre nezdruncinată să nu se mai întoarcă la păcatele anterioare. Această bucurie o simt cei care petrec întotdeauna în smerenie şi împlinesc neabătut toate poruncile dumnezeieşti, asemănându-se cu îngerii în curăţia lor feciorelnică şi blândeţe. Având o asemenea viaţă sfântă, oamenii cu adevărat credincioşi se luminează de o lumină dumnezeiască, primind Sfintele Taine, se unesc cu Dumnezeu în Har, se îndumnezeiesc şi simt o fericire a Raiului. Atunci Domnul le dă să guste un asemenea mare bine, pe care proorocul Isaia îl prezicea, iar apostolul Pavel îl mărturisea: Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El (I Corinteni 2, 9; comp. Isaia 64, 4).

Neîndoit, cuvântul bucuraţi-vă! include şi acea fericire a Raiului, pe care o vom simţi în toată plinătatea în viaţa viitoare, după învierea de obşte şi înfricoşata Judecată a lui Hristos. Acum nici măcar nu ne putem închipui această fericire.

Ce vom fi nu s-a arătat până acum, - spune Sfântul Ioan Teologul, - ştim că dacă El Se va arăta, noi vom fi asemenea Lui, fiindcă îl vom vedea cum este (I Ioan 3,2). ***Iată de ce Sfântul Serafim de Sarov, gustând, din proprie experienţă, această fericire viitoare a Raiului, a spus: „Dacă ni s-ar pregăti cele mai groaznice şi destul de lungi suferinţe, trebuie să fim de acord să le răbdăm, doar să nu ne lipsim de acea mare şi nespusă bucurie şi fericire pe care a pregătit-o Domnul celor ce-L iubesc pe El“.***

Cum poate fi altfel, când Sfântul apostol Pavel, care a simţit fericirea locaşurilor Raiului, a răbdat permanent orice durere grea pe pământ şi a spus: Patimile vremii de acum nu sunt vrednice de slava care ni se va descoperi (Romani 8, 18).

Iată despre ce bucurii creştine, ca pregustări ale fericirilor Raiului, ne vorbeşte nouă cuvântul dumnezeiesc bucuraţi-vă. Acest cuvânt ne spune, în acelaşi timp, că toate aceste bucurii sunt moştenirea noastră, căci ele ne sunt date în dar de învierea lui Hristos.

Sfântul apostol Pavel a spus: Iar dacă Hristos n-a înviat..., suntem mai de plâns decât toţi oamenii (I Corinteni 15, 17-19). Este clar că, în puterea învierii lui Hristos, noi suntem cei mai fericiţi oameni din lume.

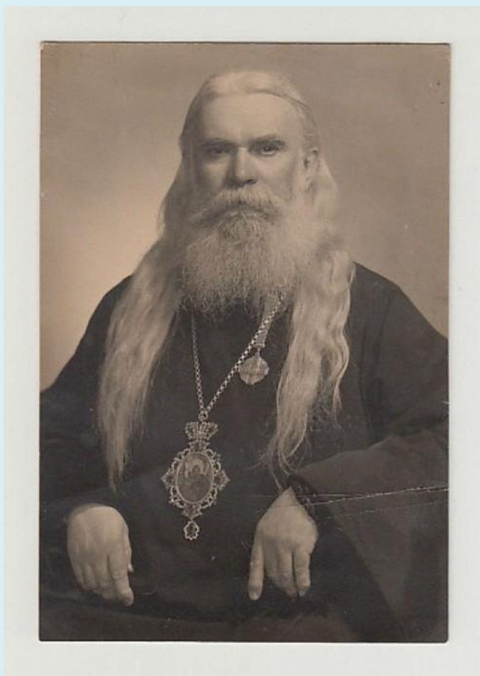
Da, noi simţim multe, foarte multe dureri. Dar fie ca nici o durere să nu întunece bucuriile noastre creştine, care izvorăsc din învierea lui Hristos. Domnul înviat ştia în ce necazuri mari au trăit şi vor trăi Sfintele mironosiţe, Sfinţii apostoli şi toţi adevăraţii Lui următori, dar neluând în seamă acestea a spus tuturor: Bucuraţi-vă. Să nu uităm niciodată că Paştele este izbăvirea de întristare (Stihira a 4-a a Paştilor).

În puterea învierii Sale, Domnul ne-a dat în dar puterea să ne bucurăm chiar în necazuri, chiar în cele mai mari necazuri să credem că este izvorul mângâierii şi bucuriei noastre. Iată de ce Sfântul apostol Pavel a spus: Că precum prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, aşa prisoseşte prin Hristos mângâierea noastră (II Corinteni 1,5).

Să-L iubim doar pe Hristos precum L-au iubit Sfintele mironosiţe, ucenicii şi toţi adevăraţii următori. Căci pentru dragostea către Hristos, El S-a arătat lor, aşa îi bucura şi-I mângâia cu arătările Sale. Să-L iubim şi noi pe Hristos, adică să împlinim cu sfinţenie voia Lui, poruncile Lui Dumnezeieşti. Atunci Domnul înviat, conform promisiunii Lui, ni se va arăta şi nouă şi ne va mângâia cu milele Sale cele nespuse. Atunci El va fi cu noi cu toate bucuriile învierii Lui Luminate, căci nemincinoase sunt dumnezeieştile Lui cuvinte: Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin. (Matei 28, 20).

(Extras din cartea: Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) – Predici (1945-1949))

Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) - Cuvânt în Sâmbăta cea mare - Despre bucuria învierii şi pentru împlinirea poruncilor lui Hristos

Ţinut în Biserica rusă "Sfântul Nicolae" din Sofia,
la 30 martie/12 aprilie 1947

Vă felicit, iubiţilor întru Hristos fiii mei, pentru primirea sfintelor lui Hristos Taine şi cu prilejul luminatului praznic al învierii lui Hristos ce se apropie.

La Evanghelia dumnezeieştii Liturghii de astăzi, am auzit deja vestea îmbucurătoare despre învierea lui Hristos, pe care a împărtăşit-o femeilor mironosiţe îngerul ce li s-a arătat. Iar în continuare, firul Evangheliei ne povesteşte despre arătarea lui Hristos însuşi înviat aceloraşi Sfinte femei mironosiţe şi, în sfârşit, despre arătarea Domnului celor unsprezece ucenici.

Este greu să ne închipuim ce bucurie au simţit Sfintele femei mironosiţe şi apostolii după vestea despre învierea lui Hristos şi după arătarea lui Hristos însuşi înviat.

Când Domnul, în ziua învierii Sale, seara, s-a arătat pe cale lui Luca şi Cleopa, care călătoreau spre Emaus, ei vorbeau mai târziu: ***Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale şi când ne tâlcuia Scripturile (Luca 24, 32).*** Inimile lor

ardeau şi se topeau de fericire, când Domnul înviat s-a arătat, dar nu s-a descoperit lor. Care a fost fericirea lor, a Sfintelor femei mironosiţe şi a tuturor ucenicilor lui Hristos, când L-au văzut faţă către faţă, înviat din morţi!

Totuşi, de această fericire nespusă a vederii Domnului înviat, nu s-au învrednicit doar Sfintele femei mironosiţe şi apostolii. Din marea Lui dragoste pentru noi, Domnul a promis să se arate şi tuturor celorlalţi care il vor urma: ***Cel care are poruncile Mele şi le păzeşte, a spus El, - acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui (Ioan 14, 21).*** Din aceste cuvinte ale lui Hristos se vede pe cine îl învredniceşte de arătarea Lui - pe cel ce îl iubeşte, adică pe cel ce are poruncile Lui şi le păzeşte.

Cum ar trebui întotdeauna să ne amintim aceste cuvinte ale lui Hristos! Mulţi spun: cum putem să-L iubim pe Hristos dacă nu-L vedem? Dar nu de la aceasta trebuie să începem. Arătarea lui Hristos, fericita lui vedere - sunt cele mai mari daruri - nefiind nimic mai mare - nici pe pământ, nici în ceruri.

Trebuie mai întâi să păzim poruncile Lui dumnezeieşti. Iar Domnul chiar ne cere ca mai întâi să avem poruncile Lui. ***Ce înseamnă: să avem poruncile Lui?*** Înseamnă să avem aceste porunci ca pe cea mai mare comoară. Aşa trebuie să privim la poruncile lui Dumnezeu, cum a privit la ele dumnezeiescul psalmist, care spune:

- ✓ *Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, mai mult decât mierea gurii mele (Psalmi 118, 103).*
- ✓ *Pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul şi topazul (Psalmi 118, 127).*
- ✓ *Fericiţi cei ce cearcă mărturiile Lui, cu toată inima vor căuta pe Dânsul (Psalmi 118,2).*

Iată, dacă vom avea aşa în inimă şi în minte poruncile dumnezeişti, le vom păzi întotdeauna şi neabătut, atunci Domnul se va arăta şi nouă, ca adevăraţilor Lui ucenici.

Sfânta Biserică ne poate arăta o mulţime de exemple din vieţile Sfinţilor, cum Domnul înviat se arăta lor, ca altădată femeilor mironosiţe şi apostolilor, umplând inimile lor de o fericire nespusă.

Aşa S-a arătat El şi uceniţei credincioase a Sfântului Ioan de Kronstadt, stareţa Taisia, învrednicind-o să simtă fericirea Raiului.

Să ne mai socotim, iubiţilor întru Hristos fraţi şi surori, nevrednici de arătarea Mântuitorului înviat. Dar să râvnim la poruncile lui Dumnezeu, ca la cea mai mare comoară, pentru ca să câştigăm fericirea Raiului încă aici pe pământ. Aşa privind mântuitoarele porunci, să le împlinim fără nici un compromis. Atunci vom vedea în viaţa noastră, dacă nu pe Domnul înviat Însuşi, atunci marile şi nespusele Lui milostiviri. După moarte însă, îl vom vedea pe Domnul nostru faţă către faţă, în toată slava dumnezeiscă. Iar această vedere ne va fi izvor de mare bucurie şi mare, şi nesfârşită fericire în Împărăţia lui Hristos cea cerească, de care să ne învrednicească pe noi, păcătoşii, Domnul, pentru marea Sa dragoste. Amin.

(Extras din cartea: Sfântul ierarh Serafim (Sobolev) – Predici (1945-1949))

Părintele Inochentie al Odessei - Predică în Sfânta şi marea Sâmbătă

Fraţilor, dacă cineva dintre cei necredincioşi şi necunoscători ai tainelor noastre ar intra astăzi în vreuna dintre bisericile noastre, s-ar mira foarte mult de cele ce se petrec într-însele: noi stăm împrejurul sicriului unui mort, suspinăm şi oftăm deasupra lui şi, în acelaşi timp, credem că în acest sicriu este izvorul vieţii şi al nestricăciunii!

Dacă Mântuitorul vostru, ne-ar zice necredinciosul, este învierea şi viaţa, atunci cum a putut fi El omorât şi închis în mormânt? De îndată însă ce El a murit şi a fost îngropat, cum va mai poate dărui vouă viaţă şi nestricăciune? Una din două: sau plângeţi, sau vă bucuraţi! Dumnezeu nu moare, mortul nu mai învie!

Aşa ne-ar putea zice nouă astăzi orice necredincios. Dar dânsul, fraţilor, tot aşa ne-ar vorbi dacă l-am duce în Eden, unde locuiau cândva strămoşii noştri. ***Acolo ei au gustat dintr-o mâncare care părea a fi bună la gust şi frumoasă la vedere (Fac. 3, 6)*** dar, în loc de saţ, a urmat foame veşnică şi veşnică moarte. Se deschid ochii strămoşilor noştri, dar nu văd pe ispititorul, ci îşi văd numai goliciunea lor! Ei au vrut să fie ca nişte dumnezei, dar se îndepărtează de Dumnezeu!

Taină îndoită! Dar cei ce au aruncat valul noi suntem. Ieslele şi crucea de oameni sunt făcute. Nu Dumnezeu S-a ascuns de om, ci omul s-a ascuns de Dumnezeu. Dacă noi n-am fi căzut aşa de jos, atunci s-ar vedea şi cum suntem reabilitaţi. Acum e mult mai bine să nu ne uităm în prăpastia răului, pentru ca să nu ameţim la vederea adâncimilor ei; e mult mai bine să cunoaştem toate doctoriile cerescului doctor, pentru ca să nu ne înspăimântăm de ele. Să lăsăm toată purtarea de grijă Aceluia în ale cărui mâini este puterea şi mântuirea!

Dar pentru ce vorbesc eu oare aceste lucruri deasupra acestui mormânt? Pentru că şi astăzi sunt iudei care cer semne şi elini care caută înţelepciune, iar noi propovăduim pe Hristos cel răstignit (I Cor. 1, 22-23). ***Da, îl propovăduim şi-L vom propovădui!***

- *Pentru iudeu, Hristos cel răstignit sminteală este. Şi ce-i cu aceasta? Oare iudeul nu s-a smintit şi atunci când i s-a trimis mană din cer, întrebând el şi atunci: "Ce-i asta?" (Ies. 16, 15). Oare nu tu, iudeule, te-ai vindecat de muşcăturile veninoase ale viperei numai cu o singură privire la şarpele cel de aramă, ridicat pe cruce? Spune-ne, deci, cum vederea arămii putea vindeca? Cum şarpele putea mântui de muşcăturile şarpelui? Şi atunci şi noi îţi vom spune cum Crucea loveşte păcatele şi izvorăşte viaţă şi nestricăciune.*
- *Pentru elin, Hristos cel răstignit nebunie este. Şi ce-i cu aceasta? Căci şi el nu pentru întâia oară văzând nu vede şi, crezându-se înţelept, a înnebunit (Rom. 1, 22). În oglinda naturii, de la facerea lumii se văd nu numai înţelepciunea dumnezeiască, cea cântată de elini, ci şi puterea şi dumnezeirea (Rom. 1, 20). Dar multe a văzut oare în această oglindă elinul? Şi apoi, şi cele pe care le-a văzut, nu le-a ascuns el oare în nedreptate? Nu a schimbat el oare slava adevăratului Dumnezeu întru asemănarea omului celui stricăcios, şi a păsărilor, şi a patrupedelor, şi a târâtoarelor? (Rom. 1, 28). Pentru aceea, elinule, a şi binevoit Dumnezeu ca prin nebunia crucii să mântuiască pe cei credincioşi, căci în înţelepciunea lui Dumnezeu n-ai văzut tu înţelepciunea lui Dumnezeu (I Cor. 1, 21).*

"Dar şi printre creştini sunt vrăjmaşi ai crucii lui Hristos" (Fil 3, 18). Da, au fost, sunt şi vor fi, însă, cine sunt ei? Aceştia sunt, mai întâi, oameni al căror dumnezeu este eul lor. E de mirare, deci, dacă aici n-are loc crucea? Acestor oameni le place acum a deriva lumea dintr-o sferă? De ce nu privesc cu mai multă luare-aminte această sferă? Poate că ar vedea într-însa crucea. Altfel de duşmani ai crucii sunt aceia al căror dumnezeu, după cum zice Sfântul Apostol, este pântecele lor (Fil 3, 19). Faţă de un astfel de dumnezeu, nici vorbă nu poate fi de smirnă şi tămâie; lui îi trebuie jertfele lui Belphegor şi Moloh.

Fiul lui Dumnezeu este pe cruce! cu adevărat, minunea minunilor! Mântuitorul lumii este în mormânt; cu adevărat, taina tainelor. **Dar oare, necredinciosule, se ascunde aceasta de tine?** ***Tu spui că aceasta e de neînţeles pentru tine. Şi, cu toate acestea, ţi se spune că aceasta nu o pot pricepe nici îngerii. De ce deci să te miri că nu poţi pătrunde aceasta cu mintea ta cea mărginită? Tu te minunezi de natură şi-ţi pleci fruntea înaintea ei; dar oare pricepi tu toate cele ce se cuprind***

într-însa? Şi apoi oare nu-ţi pleci fruntea cu mai mult respect înaintea celor pe care le pricepi mai puţin? Unui Dumnezeu cu totul priceput de tine, tu ai înceta de a I te mai închina.

Dar ce să mai lungim vorba? Despre pomul bun nu poate fi decât o singură părere, părerea pe care ne-o dau fructele lui. Arborele crucii este sec, dispreţuit, înspăimântător, dar ia să vedem cum sunt fructele lui.

Înaintea cui, iudeule, cade Ierusalimul şi biserica ta, aşa încât din ele nu mai rămâne piatră pe piatră, aşa încât însuşi stăpânitorul lumii, Iulian, nu le mai poate rezidi? Înaintea acestui Mort! Cui cedează locul Panteonul din Atena şi Capitoliul din Roma, Cezarul şi filosofii? Acestui Mort! Cine oare opreşte pe barbari de a mâna cu desăvârşire împărăţia Romei, cine îi face să-şi uite sălbăticia şi să înceapă a fi oameni după Evanghelie? Acest Mort! Căror popoare le e dată astăzi stăpânirea peste toată lumea? Acelora care cred în numele lui Iisus celui răstignit! De care steag fuge şi astăzi Mahomed? De acela pe care se afla chipul crucii!

Ce-ţi trebuie, iudeule, alte semne mai bune decât acestea? ***Oare nu vezi tu din ele că Hristos, chiar aici, pe pământ, este puterea lui Dumnezeu (I Cor. 1, 24).***

Ţie, elin vechi sau nou, îţi trebuie înţelepciune? Vino şi vezi (În. 1, 46). Vezi tu oare cum pieţele Atenei se prosternează înaintea idolilor tăi, filosofii, acei oameni care în adunările lor tainice de nimic nu râdeau mai mult decât de idolii şi zeii tăi? Noi nu vom osândi tocmai aspru această slăbiciune a lor, căci viaţa e mai preţioasă decât filosofia. Dar cred că eşti de aceeaşi părere, că în filosofia ta nu se găseşte acea putere care ar putea să lupte contra superstiţiei ei; priveşte deci şi vezi ce are să se întâmple. Nu vor trece nici cinci veacuri şi în toată împărăţia romană nu se vor mai găsi nici cinci idoli. Unde-s ei şi cine i-a măturat de pe faţa pământului? Filosofii? Dar în Roma nu se mai găsesc nici cinci filosofi! Şi apoi, şi aceia, câţi mai sunt, sunt pentru idoli. Idolii au căzut în faţa predicii lui Pavel şi Apolo!

Ei, elinule, oare aceasta nu este înţelepciune? Dar ascultă mai departe ce zice dumnezeiescul tău Platon. *"Adevăratul Dumnezeu, zice el, e greu de găsit şi, chiar dacă l-ar găsi cineva, totuşi despre Părintele naturii i-ar fi imposibil să sfătuiască cu oricine."* Adică, elinule, Platon al tău vrea numai el singur să-L cunoască pe Dumnezeu şi numai pentru folosul său; ceilalţi pot să nu-l cunoască! Puţin folos ar trage omenirea de la o astfel de filosofie! Dar, spre fericirea ei, s-au găsit oameni mai curajoşi şi mai omenoşi decât Platon al tău. ***Priveşte ce are să fie! Nu va trece nici măcar un veac după moartea lui Iisus din Nazaret, şi bărbaţi din toate neamurile vor începe a blagoslovi; până şi copiii cei mici vor cunoaşte pe***

Părintele naturii şi al oamenilor, ceea ce nici nu au visat academicienii; şi toate acestea sunt lucrările a doisprezece pescari din Galileea! Ei, elinule, oare aceasta nu este înţelepciune?

Aşa s-a justificat înţelepciunea crucii înaintea feţei a toată lumea de către copii (Mt. 9, 19; 5, 16) şi din lucrurile lor! Şi încă se va mai justifica! Noii elini vor fi ruşinaţi, cum au fost ruşinaţi şi cei vechi. ***Cisternele găurite ale înţelepciunii lumeşti, oricât s-ar cârpi, nu vor putea da apă vie (Ier. 2, 13). Fără Fiul nu vor cunoaşte pe Tatăl, că pe El îl va cunoaşte numai acela, căruia va voi Fiul să-i descopere (Mt. 11, 27)***, iar Fiul nu face această descoperire decât numai de pe cruce.
Dar ajunge câte am vorbit iudeilor şi elinilor; acum e timpul să vorbim şi cu tine, adevăratule creştin.

- ✓ *Tu nu ceri semne, dar Domnul ţi le arată fără să le ceri.*
- ✓ *Tu nu cauţi înţelepciune, dar ea singură vine la tine.*
- ✓ *Tu însuţi eşti pentru lume un mare semn şi o mare taină.*

În adevăr, creştine,

- *ţie ţi s-au deschis ochii inimii (Îs. 42, 7) pe care toţi oamenii trupeşti îi au închişi şi tu vezi deşertăciunea tuturor lucrurilor care sunt mari şi slăvite în lume; o vezi şi o socoteşti greoaie, pentru ca să dobândeşti pe Hristos (Fil 2, 8); oare nu este acesta un semn?*
- *Pentru tine nu mai există frică de moarte, aşa că tu, dacă vei merge prin mijlocul umbrei morţii, nu te vei teme de rău (Ps. 22, 4); oare acesta nu este un semn?*
- *Tu găseşti hrană şi dulceaţă în ceea ce pentru cei lumeşti este amărăciune şi povară şi, din contră, te dezguşti şi te îngreţoşezi de acele după care ei aleargă toată viaţa; oare acesta nu este un semn?*
- *Tu, din când în când simţi în tine puterea veacului ce va să vină (Evr. 6, 5), te înalţi cu duhul mai presus de lume şi petreci cu Acela pe care l-a iubit sufletul tău (Cânt. 3, 1); oare acesta nu e un semn?*

Nu se poate ca să n-ai tu şi înţelepciune! O, Domnul ştie să lumineze şi să înveţe pe aceia care ştiu să-L asculte şi sunt gata să pună în practică cele auzite. Fără îndoială, tu nu ai auzit o singură dată înlăuntrul tău pe Acel învăţător care a ştiut să-şi facă din pescari Apostoli. Şi poate vei fi primit chiar acea ungere de la Duhul Sfânt, pe care, primind-o cineva, nu mai are nevoie să fie învăţat, căci însăşi această ungere îl învaţă toate.

Cum deci te vei mai îndoi, creştine, că Domnul cel răstignit este cu adevărat puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea, adevărul, sfinţirea şi izbăvirea spre mântuire a oricărui om care crede (I Cor. 1, 24, 20), când El cu însăşi fapta ţi-a făcut ţie toate acestea? Aceasta ar însemna să te îndoieşti chiar de mintea ta, care este a lui Hristos (I Cor. 2, 16), de însăşi inima, care este a lui Hristos (Efes. 3, 17) şi de însăşi viaţa ta, care este a lui Hristos (Colos. 3, 4).

Dar dacă, iubite creştine, Hristos nu s-a făcut pentru tine toate acestea, dacă creştinismul nu s-a infiltrat în viaţa ta, dacă credinţa ta se cuprinde numai în vorbe, închinăciuni şi sentimentalism iute trecător, atunci clar să-ţi fie că tu puţin te deosebeşti de iudeu şi elin. Ce folos că tu ţii cu mâna un tezaur preţios, dacă nu te foloseşti de dânsul şi umbli calic ca şi mai înainte de a-l avea? Ce preţuieşte înaintea ochilor tăi doctoria cea tămăduitoare de toate bolile, când tu nu o iei şi deci continui a suferi chinuri de moarte? ***Hristos ne mântuieşte pe toţi, dar nu atunci când rămâne numai în Evanghelie, sau numai pe epitaf, sau numai în cer, ci când intră în inima noastră, se uneşte cu duhul nostru şi devine principiul întregii noastre vieţii şi a tuturor faptelor noastre.*** Cugetă la acestea în faţa acestui mormânt.

Ganditu-ne-am vreodată, fraţilor, că noi cu toţii am fost deja în mormânt şi că asupra fiecăruia dintre noi s-a săvârşit deja actul înmormântării? Dacă nu ne-am gândit, să ne gândim cel puţin acum, înaintea acestui mormânt. Căci într-însul, în acest mormânt, am fost îngropaţi cu toţii.

Cum şi când? La botez, răspunde Apostolul: ***"Căci aceia ce ne-am botezat în Iisus Hristos, în moartea Lui ne-am botezat; ne-am îngropat deci împreună cu El prin botez în moarte, ca precum s-a sculat Hristos din morţi cu slava Tatălui, aşa şi noi să începem a umbla în înnoirea vieţii." (Rom. 6, 4).***

A ne boteza în moarte! A ne îngropa împreună în moarte! Ah, fraţilor, oricum am tălmăci cuvintele acestea, totuşi ele sunt peste măsură de puternice şi de impresionante. Dacă şi moartea unui om de rând este ceva foarte însemnat, apoi cu cât mai mult moartea Dumnezeului Om! Şi noi cu toţii ne-am botezat în această moarte! Cu toţii ne-am îngropat în această moarte!

De unde această minunată şi înspăimântătoare botezare? Pentru ce această neajunsă de minte şi dumnezeiască îngropare? Pentru ce baia botezului nostru a fost un mormânt şi încă mormântul lui Hristos?

Pentru a pricepe cât mai lămurit aceasta, trebuie, fraţilor, să ne îndreptăm privirile asupra scopului botezului nostru. ***Pentru ce ne botezăm noi? Spre iertarea păcatelor, răspunde Sfânta Biserică.*** Adică, lămurind mai pe larg aceeaşi idee, noi ne botezăm pentru a sfinţi firea noastră cea întinată prin păcat, pentru a reînnoi într-însa chipul lui Dumnezeu, pentru a-i reda ei nevinovăţia pe care o avea la început şi a o face capabilă de a merge pe calea virtuţii şi a fericirii. ***Dar ce ne curăţeşte şi ne sfinţeşte pe noi în taina botezului?*** Oare apa cu care ne spălăm atunci? Dar ea curăţă numai trupul şi numai pe dinafară, iar nu sufletul, nu conştiinţa, nu mintea şi voinţa. Pentru suflet, care este întinat de păcat, pentru duh, care este căzut în prăpastia fără fund a răului, trebuie o curăţire de sus, interioară şi duhovnicească. Şi această curăţire se săvârşeşte în botez.

Altfel, la ce s-ar mai întrebuinţa botezul? Dacă apa nu o poate săvârşi, atunci cine săvârşeşte această curăţire? Iată cine: sângele cel intru tot sfânt al Dumnezeului-Om. Pe noi ne curăţă scăldătoarea botezului, pentru că în ea se aflã ascuns harul Sfântului Duh, pogorât pe pământ prin întruparea Fiului lui Dumnezeu; nouă ni se iartă păcatele prin botez, pentru că pentru aceste păcate s-a adus jertfa cea mai mare pe cruce; noi ieşim din botez fii ai lui Dumnezeu cu dreptul de a moşteni viaţa veşnică, pentru că la botez ne-am îmbrăcat cu credinţă în meritele Răscumpărătorului, ale căruia sunt toate bunătăţile vieţii veşnice.

Astfel, botezându-ne spre iertarea păcatelor, noi în chip văzut ne cufundăm în apă, iar în chip nevăzut, în moartea şi sângele lui Hristos, în harul Sfântului Duh. Tocmai această cufundare face atât de eficace botezul văzut, cel cu apă, care singur nu ar avea nici o influenţă asupra sufletului. Îndepărtaţi din baia botezului credinţa în Cel răstignit şi împreună cu aceasta se va îndepărta şi harul şi de aceea nu va mai urma iertarea păcatelor; îndepărtaţi crucea şi va dispărea botezul!

Aceasta ne-o şi spune Apostolul când zice că noi ne botezăm în moartea lui Hristos. Dar ne putem boteza în moarte fără a împărtăşi această moarte. În acest fel se botează creştinul în moartea Domnului său; cufundându-se în această moarte, şi el însuşi moare sau, după cum grăieşte Apostolul, se îngroapă cu Hristos. Îngroparea aceasta împreună cu Hristos ni se înfăţişează foarte lămurit pentru ochiul nostru trupesc prin cufundarea celui ce se botează în apă. Cufundându-ne, noi ne ascundem oarecum de lume, încetăm oarecum de a mai exista o clipă: ne îngropăm; şi, dimpotrivă, ieşind din apă, noi ne arătăm din nou, începem oarecum din nou a exista: înviem.

Aceasta, după cum am spus, o vede chiar şi ochiul trupesc. Dar aceasta nu-i decât un simbol. De fapt însă, în botez, o dată cu îngroparea văzută cu trupul în apă, are

loc şi o îngropare nevăzută, adevărată, pentru toată viaţa noastră, atât vremelnică, cât şi veşnică. ***Pentru a pricepe aceasta cât se poate mai lămurit, să ne amintim iarăşi scopul pentru care ne botezăm. Biserica spune că ne botezăm pentru iertarea păcatelor. Aşadar, când ne apropiem de scăldătoarea botezului suntem necuraţi, cu păcate, vechi, duşmani ai lui Dumnezeu; iar când ieşim dintr-însa suntem îndreptaţi, curăţiţi, fii ai lui Dumnezeu, oameni noi. Ce se întâmplă cu omul cel de mai înainte şi vechi? Rămâne în scăldătoare. Ce face el acolo? Moare şi dispare. Cum şi prin a cui putere? Cu puterea crucii. Răscumpărătorul şi Domnul nostru ia asupra Sa, în scăldătoarea botezului, păcatele noastre, stricăciunea noastră, pe omul nostru cel vechi şi le distruge cu puterea meritelor Sale de pe cruce, cu atotputernicul har al Duhului Sfânt, şi în locul tuturor acestora ne dăruieşte dreptatea Sa, viaţa Sa, puterile Sale şi toate drepturile Sale la nemurire şi slavă; de aceea şi ieşim noi din scăldătoare oameni noi.***

Dacă în scăldătoarea botezului nu s-ar săvârşi această schimbare mântuitoare, dacă Răscumpărătorul nostru nu ne-ar întâmpina într-însa într-un chip aşa de minunat, dacă noi n-am învia împreună cu El, atunci scăldătoarea botezului n-ar mai fi un mormânt pentru omul nostru cel vechi, ci, cufundându-ne cu păcate, noi am ieşi din apă tot cu păcate.

Pe de altă parte, Răscumpărătorul nostru n-ar avea dreptul de a lua asupra Sa, în scăldătoarea botezului, păcatele noastre şi de a ne îmbrăca cu binecuvântare, dacă El n-ar fi murit pentru noi pe Golgota, dacă n-ar fi satisfăcut dreptatea dumnezeiască, dacă n-ar fi luat asupra Sa pedeapsa noastră, dacă n-ar fi meritat în locul nostru toate drepturile la viaţa veşnică şi dacă, astfel, nu şi-ar fi câştigat drepturile de a transmite moştenirea vieţii veşnice acelora care cred în numele Lui şi trăiesc după poruncile Lui, cum trebuie să fie şi să facă toţi cei ce se botează.

Astfel, ***în scăldătoarea botezului, împreună cu scufundarea noastră, se săvârşeşte îngroparea omului nostru celui vechi, pentru că nu ne scufundăm singuri, ci împreună cu Hristos; nu ne scufundăm numai în apă, ci şi în sângele lui Hristos; nu ne îngropăm singuri, ci împreună cu Hristos. Şi pe toate acestea credinţa le lucrează. Prin credinţă păcatele noastre sunt ridicate de pe umerii noştri şi aruncate pe umerii Răscumpărătorului nostru; prin credinţă dreptatea Lui se ia de la El şi ni se dăruieşte nouă; prin credinţă noi murim şi înviem înaintea judecăţii dreptăţii dumnezeieşti în persoana Mijlocitorului nostru.***

Îndepărtaţi credinţa din taina botezului şi înmormântarea împreună cu Hristos nu se va săvârşi, nici înmormântarea omului nostru celui vechi; şi fără această îngropare a omului vechi nu se va săvârşi nici înnoirea sufletească, nici învierea; va rămâne o

simplă cufundare, un semn pentru ochi, dar nu se va primi nici o putere pentru duh, nici o lucrare pentru inimă şi nici o taină pentru viaţa de veci.

Nădăjduiesc, fraţilor, că acum pentru fiecare dintre noi e cu totul lămurită puterea cuvintelor Apostolului; împreună ne îngropăm în moartea lui Hristos şi astfel devine lămurit pentru ce mormântul lui Hristos este o cristelniţă universală, precum şi cristelniţa în care ne botezăm este mormântul lui Hristos.

Însă, fraţilor, creştinismul nu se cuprinde numai în cuvinte, ci în putere; nu în idee, ci în faptă. Adevărurile despre care am vorbit trebuie să cuprindă şi să pătrundă întreaga noastră fiinţă şi să se arate în toată viaţa noastră. Şi pentru aceasta nu ni se cere nici măcar o idee deosebită despre acele legături dintre botezul nostru şi moartea lui Hristos; ci se cere numai o credinţă vie în crucea lui Hristos, numai o credincioşie nestrămutată faţă de acele făgăduinţe pe care le-am făcut la botez. Cine nu pricepe oare aceste făgăduinţe, dacă nu le-a uitat din pricina nebăgării de seamă, atrăgându-şi astfel o vinovăţie de neiertat?

Deci, fraţilor, daţi-mi voie ca, în numele Celui ce se odihneşte în acest mormânt, în numele Domnului, să vă pun următoarea întrebare: simţiţi voi oare înlăuntrul vostru roadele tainei botezului în moartea lui Hristos, simţiţi voi roadele preţioase ale acelei minunate legături pe viaţă şi pe moarte, pe care aţi încheiat-o în scăldătoarea botezului cu Domnul şi Mântuitorul nostru? Dacă noi suntem credincioşi acestei dumnezeieşti legături, atunci ea trebuie să săvârşească în noi multe; trebuie să agonisească pace pentru conştiinţa noastră, lumină pentru mintea noastră, curăţie pentru inimă şi sfinţenie pentru viaţă; ea trebuie să îndrepteze şi să desăvârşească întregul chip de cugetare şi de simţire, să sfinţească toate legăturile şi relaţiile noastre, să ne facă oameni noi, plăcuţi înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor, vrednici de blagoslovenie aici pe pământ, şi în cer, ridicaţi mai presus de toate nenorocirile lumeşti şi ale vieţii. Trebuie, zic, căci sângele lui Hristos în care am fost cufundaţi în baia botezului nu poate fi neroditor.

Domnul nu în zadar S-a urcat pe Cruce şi S-a pogorât în mormânt; nu în zadar s-a pogorât El în scăldătoarea botezului nostru şi S-a îngropat într-însa împreună cu noi; fructul acestora trebuie să fie viaţa veşnică, care intru toată slava ei se va descoperi în veşnicie, dar în toată puterea sa trebuie să ni se descopere aici, în timpul vieţii noastre pământeşti.

Aşa e oare, fraţilor, şi în faptă? Oare cu adevărat omul nostru cel vechi rămas-a el pentru totdeauna îngropat în baia botezului cu toate patimile şi poftele lui? Nu cumva a înviat el şi are asupra noastră putere desăvârşită? Şi oare nu cumva e

îngropat în locul lui omul cel nou, cu care am ieşit din baia botezului? Nu trebuie să fie, fraţilor, greu de răspuns la aceste întrebări. Moartea şi învierea nu sunt lucruri pe care să nu le putem vedea, să nu le aflăm sau să le ascundem. Hristos Cel ce a murit a fost văzut de toţi; chiar duşmanii lui au constatat moartea Lui.

Tot aşa e oare şi cu noi? Zis-a măcar un singur om despre noi că suntem morţi pentru lume şi pentru păcat? Simţit-am noi măcar o singură dată acest lucru în conştiinţa noastră? Hristos cel ce a înviat a fost văzut de mulţi. El s-a lăsat să fie chiar pipăit de necredincioşi. Aşa e oare şi cu noi, fraţilor? Putem noi oare să zicem oamenilor care nu cred în puterea botezului, în harul înnoitor, ceea ce ziceau oarecând vechii creştini către păgâni: veniţi şi vedeţi această reînnoire în viaţa creştinilor, în faptele lor cele bune şi în curăţia moravurilor? Cel puţin, îngropându-ne împreună cu Hristos în botez, am început măcar să umblăm în viaţa cea nouă, primită de la El? Nu stăm noi oare, din contră, cu totul în nelucrare pe calea ce duce la mântuire? Nu zacem oare şi nu dormim în mocirla patimilor? Să vă mai pun încă o întrebare: ne amintim noi oare cel puţin că am fost cândva botezaţi în moartea lui Hristos, că haina cea albă, cu care am fost îmbrăcaţi după ieşirea din botez, era făcută din giulgiul lui Hristos? Vai! Cât de mulţi sunt acei creştini care nu pot să dea un răspuns afirmativ nici la întrebarea de pe urmă! Dumnezeul meu, ce înseamnă atunci numele nostru de creştin, dacă noi nu ne amintim în cine şi în ce ne-am botezat?

Slava mormântului lui Hristos nu se micşorează, fraţilor, prin nerecunoştinţa noastră; cu toată necredincioşia noastră faţă de Dânsul, El va rămâne tot Domnul şi Stăpânul cerului şi al pământului; dar ce va fi cu noi dacă, pierzând darul primit la botez, nu ne vom sili a-l câştiga din nou prin pocăinţă? Sângele cel prea sfânt al legământului, în loc să mijlocească pentru noi, nu va striga oare împotriva noastră şi nu va cere răzbunare? Să ne grăbim, dar, până când avem vreme a ne boteza din nou cu lacrimile adevăratei pocăinţe; să ne grăbim a ne curăţi prin sângele legământului până nu încetează a curge din dumnezeieştile răni.

Mântuitorul ne strigă în fiecare zi a vieţii noastre, Întinzându-Şi mâinile de pe cruce, şi noi nu ascultăm, nici nu alergăm către Dânsul. Veni-va vremea când vom striga şi noi către Dânsul şi nici El nu va auzi pe aceia care nu L-au auzit pe El. Facă bunul Dumnezeu să nu fim din numărul acestora!

Amin.

Sfântul Simeon Metafrastul - Tânguirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu atunci când a îmbrăţişat cinstitul trup al Domnului nostru Iisus Hristos

Acesta e motivul, preadulce Iisuse, pentru care magii veniţi în Betleem ţi-au adus Ţie Celui abia născut nu numai aur ca unui împărat şi tămâie ca unui Dumnezeu, ci şi smirnă ca unui mort (Mt. 2, 1-12). Acesta e motivul pentru care sabia va trece prin inima mea, cum a proorocit Simeon (Lc. 2, 35). Acesta e focul pe care ai venit să-l arunci pe pământ, cum ai învăţat Tu Însuţi (Lc. 12, 49). Căci mai arzătoare decât focul este pentru o mamă iubitoare de copii moartea Copilului ei Unul-Născut. Puţin mai lipseşte şi salutul lui Gavriil se ridică împotriva mea, căci acum Domnul nu mai este cu mine, precum mi-a vestit acela (Lc 1, 28), ci Tu acum fără suflare eşti între cei morţi şi cercetezi cele mai dinlăuntru ale iadului (Rm. 10, 7; 1 Ptr. 4, 6; Ap. 1, 18), iar eu respir aerul şi sunt între cei vii. Şi nu înţeleg pentru care lucru ai fost omorât. Căci virtutea Ta a acoperit cerurile, potrivit lui Avacum (3, 3) şi acum zaci fără chip, Tu Cel frumos între fiii oamenilor (Ps. 84,3) şi eşti îngropat fără slavă în pământ, Tu Cel a Cărui slavă o povestesc cerurile (Ps. 18, 1). Şi un mormânt săpat în piatră Te poartă pe Tine, pe Care Daniel Te-a văzut piatră tăiată din munte fără mână de om (Dn. 2, 34-35). Nepătimitor Te-a arătat naşterea aşa cum în rug (ul nears; Is. 3,2) se arată dumnezeiasca Ta unire cu oamenii, aşa cum în Iosif (Fc. 37,19 sq.) s-a arătat uneltirea iudeilor şi în Isaac (Fc. 22, 1 sq.) asemănarea morţii Tale. Rămâne, aşadar, semnul lui Iona (Mt. 12, 39; 16, 4), Taina Învierii Tale.

Vai mie! Că zaci mort în piatră, Cel ce ridici din pietre pe copiii lui Avraam (Mt. 3, 9). Căci şi atunci când pietrele s-au despicat din pricina patimii Tale mântuitoare (Mt. 27, 51), mulţi n-au crezut în numele Tău. Tu, Care ai spus că n-ai unde să-Ţi pleci capul (Mt. 8, 20) iudeilor pe care i-ai numit vulpi din pricina gândurilor lor

viclene, Ţi l-ai plecat murind pe cruce, găsind cu recunoştinţă aşternută ca un pat credinţa tâlharului (Lc. 23, 39-43).

„M-a privit soarele”, să-ţi spună cea care cântă (Cânt 1, 6); „Apus-a soarele, încă fiind miezul zilei”, să-mi spună Ieremia (15, 9)! Da, căci mâhnirea a cuprins şi soarele simţit, atunci când a lipsit soarele gândit cu mintea (spiritul). Da, pietrele au suferit despicare (Mt. 27, 51) şi împreună cu ele e în primejdie să se despice şi mintea mea. O, Trup sfânt, care te-ai închegat din sângele meu mai presus de fire; căci vechea mea datorie a fost pe deplin plătită. Pentru aceasta, Stăpâne, ai plecat cerurile şi ca o ploaie ai pogorât pe pământ (Ps. 71, 6) ca să suferi şi moarte. El va scula şi trupurile sfinţilor adormiţi (Mt. 27, 52), dar mă va omorî pe mine, care Te-am născut.
De ce acestea, Copile preadorit? Căci fără vătămare s-au amestecat cele neamestecate şi focul cel nematerial al Dumnezeirii nu a ars măruntaiele mele; dar acum alt foc mistuie înăuntrul meu toate şi vatămă miezul inimii. Peţiri de bucurie am primit odinioară prin înger şi am şters orice lacrimă de pe faţa pământului; dar această durere se îngraşă numai din lacrimile mele. Ştiu că Te-ai pogorât la iad, dezlegând sufletele încuiate acolo, dar smulge împreună cu ele şi sufletul meu de aici, netrecând pe lângă mine pentru că sunt un mort care răsuflă.

O, mortule gol şi Cuvinte al Dumnezeului Celui Viu, de bunăvoie Te-ai lăsat osândit să fii înălţat pe cruce, ca pe toţi să-i atragi la Tine Însuţi (In. 12, 32)! ***Care oare dintre mădularele trupului Tău a rămas scutit de pătimire?***

- *O, creştet al meu dumnezeiesc, rănit de spini şi pe care i-ai înfipt şi în inima mea!*
- *O, cap sfânt şi împodobit, care odinioară n-aveai unde să te pleci şi să te odihneşti, acuma te-ai plecat numai spre mormânt şi te odihneşti, cum spunea Iacob (Fc. 49, 9), ca un leu!*
- *O, capul meu drag şi iubit, lovit cu trestie (Mt, 27, 30), ca să îndrepţi trestia stricată de cel rău şi ajunsă departe de Rai!*
- *O, obraji care aţi primit palme (Mt 26, 67)!*
- *O, gură asemenea unui fagure de miere, deşi ai gustat amărăciunea fierii şi ai băut oţetul cel iute (Mt 27, 34-48)!*
- *O, gură, în care nu s-a găsit vicleşug, chiar dacă un sărut viclean te-a prădat morţii (Mt. 26, 49)!*
- *O, mâini, care l-aţi plăsmuit pe om şi acum sunteţi pironite pe cruce şi întinse-n iad, care atingeţi mâna care s-a atins odinioară de pom (Fc. 3, 1-3) şi sculaţi din cădere pe Adam întreg!*

- *O, coastă străpunsă de suliţă (In. 19, 34), din pricina strămoaşei care a fost plăsmuită din coastă (Fc. 2, 21-25)!*
- *O, picioare, care aţi umblat pe ape ca pe uscat şi aţi sfinţit curat firea curgătoare!*

Vai mie, Fiule mai vechi decat Maica Ta! Ce tânguiri funebre şi ce imne de îngropare îţi voi cânta? Numai sunt vasul cu mană, căci mană hrănitoare de suflet s-a vărsat acum în mormânt. Nu mai sunt rugul nears, căci sunt cu totul mistuită de focul gândit cu mintea al îngropării Tale. Nu mai sunt sfeşnicul de aur, căci lumina a fost pusă sub obroc (Mt. 5, 15)! Ce multe sunt lucrurile mari pe care mi le-ai arătat (Lc. 1, 49)! Din toate generaţiile m-ai ales. Ai limpezit pentru mine glasurile prorocilor. Vrând să cobori din cer precum Însuţi ştii, ai aşteptat venirea mea în lume, neavând vas vrednic să primească Dumnezeirea Ta. Numai Ţie, chiar înainte de zămislirea mea, m-au făgăduit mireasă născătorii mei. Am fost adusă la lumina vieţii şi am rămas doar pentru foarte scurtă vreme cu părinţii mei, căci după ce am fost înţărcată de la sâni de lapte, am fost înţărcată şi de părinţi, şi am fost adusă întreagă Ţie întreg, şi am fost închinată la templu ca una care aveam să mă fac templu preacurat Ţie. Tatăl meu şi mama mea m-au părăsit, dar Tu m-ai luat şi m-ai hrănit printr-un înger şi, precum spune David, pâinea îngerilor a mâncat omul (Ps. 77, 25)! Am văzut înger întâi-stătător vorbind cu mine ca şi cu o Doamnă; pe care văzându-l mai înainte Zaharia a surzit şi i s-a împiedicat limba (Lc. 1, 5. 59-63; 3, 2). S-a veselit şi un prunc (Ioan) în pântec şi a răspuns săltând salutării, închinându-se Ţie Celui purtat în pântecul meu (Lc. 1, 41)! Ai dezlegat întru mine legile firii. Te-ai zămislit fără sământă, precum ştii, şi după naştere m-ai păzit fecioară. M-ai făcut mamă ce se veseleşte de copilul ei (Ps. 112, 9), potrivit (lui David, a) celui ce este din pricina mea părinte al lui Dumnezeu, şi mai presus decât toate fiicele, cum a proorocit Solomon (Pr. 31, 29). Deşi sunt săracă, împăraţi mi-au dat închinăciune cuvenită din partea unor robi. Mai largă decât cerurile m-ai arătat pe mine, din care a răsărit Soarele slavei. Şi ca sa las de-o parte celelalte lucruri uriaşe din jurul meu, m-ai făcut fericită în toate generaţiile (Lc. 1, 48) şi ai rânduit ca prin mine să se umple lumea de sus.

Nu ştiu cum s-au amestecat acestea şi miere mi se face din pelin. Căci acum sunt împinsă să mor şi să mă îngrop împreună cu Tine, şi până la iad să cobor lacrimile. Oare nu pentru mine s-a spus mai dinainte: părăsită va fi fiica Sionului ca un cort în vie (Is. 1, 8). Căci iată zdrobit zace strugurele curat al vieţii, care şi-a golit sângele de viaţă purtător ca un vin veselind inimile credincioşilor (Ps. 103, 16). Vai, cum această piatră rece, lovită ca de un fier de braţul Tău tare, trimite scântei gândite cu mintea (spirituale) în inima mea! De ce nu mi se rupe şi pieptul şi să nu-Ţi sap în piatra lui un mormânt mai tainic, ca să te primesc iarăşi în măruntaiele

mele şi să Te îngrop în inima mea? Scoică tainică sunt nedesprinsă de stânca care poartă mărgăritarul meu sădit în mine de un fulger luminat de Dumnezeu.

O, ce lucruri văz acum în locul acestora! O stea nouă luminând ca ziua a fost lucrată la naşterea Ta de măreţia Ta, şi cerul Te vestea în ascuns pe Tine Cel Născut, dar azi ai ascuns chiar şi soarele cel simţit, aducând noapte în mijlocul zilei (Mc, 15, 33) şi mustrându-i pe necredincioşi. Steaua a adus acolo nişte perşi care şi-au plecat genunchii înaintea Ta, iar aici frica de ucigaşii de Dumnezeu i-a indepărtat chiar şi pe cunoscuţi şi prieteni. Acolo a fost aducere de daruri şi închinăciune, aici împărţirea hainelor, batjocura şi cununa de ocară. Acum iudeii, care mai înainte ceruseră semn din cer (Lc. 11, 29-32; Mt. 12, 39-41), să vadă un soare întunecat şi lumina ascunsă de cei vrednici de întuneric. Acum şi acel templu neînsufleţit Te plânge după obiceiul iudaicesc; căci aşa cum, atunci când cineva hulea împotriva Lui Dumnezeu, iudeii îşi sfâşiau veşmintele, aşa şi acesta îşi sfâşie ca pe o cămaşă catapeteasma (Mt. 27, 51) văzându-Te maltratat de luptătorii împotriva Lui Dumnezeu. Se zguduie şi pământul cutremurându-se (Mt. 27, 51), pătimind şi el patima Ta.

Dar unde e mulţimea de cinci mii de bărbaţi pe care ai hrănit-o în chip minunat (Mc. 6, 44), pentru că singur Iosif a îndrăznit la Pilat şi a cerut trupul Tău ca să nu rămână neîngropat (In. 19, 38). Unde sunt cetele neputincioşilor pe care i-ai vindecat de mulţime de boli sau pe care i-ai sculat chiar din iad, pentru că singur Nicodim (In. 19, 39) a scos piroanele din mâinile şi picioarele Tale şi, coborându-Te întreg de pe lemn, Te-a pus cu durere în braţele mele, care Te-au purtat odinioară cu bucurie, pe când erai Prunc. Căci aceste mâini ale mele, care Ţi-au slujit mai înainte, când erai Prunc, Îţi slujesc şi acum ca unui Îngropat. O, amară îngropare! Pentru că Tu Cel ce dai morţilor viaţă stai mort înaintea ochilor mei. Şi eu, care odinioară ţi-am slujit cu scutecele pruceşti, acum mă tulbur făcând cele de înmormântare.

Te-am spălat cu apă blândă şi acum mă umplu de lacrimi fierbinţi. Te purtam în braţele mele de mamă săltând şi jucându-Te ca pruncii, şi acum Te port pe aceleaşi braţe, dar fără suflare şi zăcând între cei morţi. Odinioară buzele îmi erau rourate de buzele Tale dulci ca mierea şi rourate. Atunci puteam fi numită fericită pentru că m-am arătat născătoarea Făcătorului meu, acum, dimpotrivă, nu pot fi decât nenorocită pentru că mă îngrijesc de îngropăciunea Fiului meu. Acolo am scăpat de dureri la naştere, aici primesc dureri prin îngropare. În chip cuvenit pruncilor, de multe ori Te-am adormit la piept, iar acum dormi tot acolo, în chip cuvenit morţilor. Îl fericesc pe Simeon care din braţele mele Te-a primit în templu; căci

dacă prorocii mi-au prorocit cele făcătoare de bucurie şi ale slavei, el singur mi-a prezis cele de mâhnire şi ale întristării (Lc. 2, 25-35)!

Cum ai îndurat să fii scuipat, Tu Care ai înnoit ochii prin scuipat (In. 9, 1-41)? Cum ai suportat palme, Tu Care ai biciuit cu funia pe cei ce vindeau cele dumnezeieşti şi ai răsturnat mesele lor (Mt. 21, 12-13)? Cum ai suportat o moarte fără vină, Fiule fără păcat? Ţi-au fost rănite mâinile şi picioarele, dar piroanele Tale le-am cunoscut trimiţând durerile lor în mijlocul sufletului meu. Ţi-a fost împunsă coasta, dar şi inima mea a fost împunsă împreună cu Tine. Am fost împreună răstignită odată cu chinurile Tale, am murit odată cu patima Ta şi mă îngrop odată cu îngroparea Ta. Căci ce mai contează pentru mine viaţa mea dacă nu mai eşti Tu, Făcătorul meu şi Fiul meu dorit?

Dar unde e ceata ucenicilor să plângă împreună cu mine, cea distrusă de suferinţă? Păstorul a fost bătut şi oile s-au risipit (In. 10, 1-30).

Dormi, capul meu, şi mâinile şi picioarele Tale rămân nelucrătoare. Şi alţii când mor îşi pleacă capetele lor, dar mai înainte îşi dau duhul. Tu însă, dimpotrivă, Ţi-ai plecat mai întâi capul, apoi, poruncind morţii să vină, Ţi-ai dat duhul (Mt. 27, 50; In 19, 30). De aceea nu Ţi s-au zdrobit fluierele picioarelor (In. 19, 36), pentru că nici odinioară mielului junghiat nu i se zdrobea nici un os (Iş. 12, 46). Închinându-mă patimilor Tale, sărut şi restul trupului Tău. Iau apa care a curs din coasta Ta, prin care mi se întipăreşte baia naşterii din nou. Iau şi sângele care curge împreună, care e icoana botezului prin martiriu (Mc. 10, 38), care l-a sfinţit pe tâlharul cel recunoscător, botezându-l şi pe el prin botezul morţii Tale.

O, acea amară gustare a lemnului care a făcut ca din pământ să ne întoarcem iarăşi în pământ. ***Tu însă deşi n-ai fost plămădit din pământ, n-ai fost creat din ţărână, nici n-ai făcut vreo neascultare, căci Tu Însuţi eşti Plăsmuitorul, Tu Însuţi eşti Creatorul, Tu Însuţi eşti Cel ce ai dat porunca Ta drept lege făpturii, şi atunci ce este comun între Tine şi moarte? Ce unire este între mormânt şi Viaţa Însăşi? Ce părtăşie este între tronul din cer şi mormântul de pe pământ?*** Acolo şezi împreună cu Tatăl, aici eşti îngropat împreună cu făptuirea. Generaţia adulteră Ţi-a dat rele în locul celor bune. Acum arunci mărgăritarul înaintea porcilor; acum pui cele sfinte înaintea câinilor (Mt. 7, 6). Acum un lemn este pus în pâinea dumnezeiască (cf. Ir. 11, 19).

O, turbarea iubirii de arginţi de care a bolit Iuda, căci n-a câştigat arginţi, ci ură de oameni. Căci dacă era iubitor de arginţi, de ce a mai venit la Cel ce fericeşte pe cei săraci (Mt. 5, 1)? Şi de ce s-a arătat aestecând cele de neamestecat?

O, negrăită economia Ta, Stăpâne! ***Cine Te va lăuda după vrednicie pe Tine? Cine Te va plânge după cuviinţă ca pe un mort?*** Dar zideşte-Ţi în trei zile, precum ai zis (In. 2, 19), templul (trupul) pe care Tu Însuţi l-ai dărâmat. Acesta e rezumatul cuvintelor, pentru că nu am nici imne vrednice, nici tronuri cuvenite să-Ţi ofer Ţie, măresc faptele Tale, ca Unul care toate întru înţelepciune le-ai făcut (Ps. 103, 25).

(Sursa: „Naşterea, Viaţa şi Adormirea Maicii Domnului. Trei Vieţi bizantine”, autori: Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Simeon Metafrastul, Monahul Epifanie; Ed. Deisis, Sibiu 2007)

Sfânta şi marea Sâmbătă: Punerea în mormânt şi coborârea în mormânt şi coborârea la iad a Mântuitorului nostru, Iisus Hristos. Cum Îl putem însoţi duhovniceşte?

Pentru toţi fiii ei credincioşi şi pentru toţi cei… cu urechi de auzit şi dornici de a intra în ascultarea Bisericii, ea, Maica noastră de suflet, ne cheamă şi astăzi, cu deosebire, la cuvenita cinstire acestei zile sfinte de mântuire plătită cu preţ prea scump:

“Să tacă tot trupul omenesc şi să stea cu frică şi cu cutremur, şi nimic pământesc întru sine să nu gândească…”

***

“Să piară deci din mintea noastră toate cele pământeşti şi să rămână singur Iisus cu Crucea Sa!”

***

Părintele Zaharia de la Essex: Cum se poate realize pogorârea noastră duhovnicească la iad prin împlinirea cuvântului "Ţine-ţi mintea în iad, dar nu deznădăjdui"?

(…) Apostolul ne spune că biruinţa a venit în lume prin pogorârea la iad şi prin urcuşul care i-a urmat. Astfel, atunci când Domnul sugerează lui Siluan (şi prin el întregii noastre generaţii) iadul, El oferă prin aceasta omului prilejul unei pogorâri, al unui mers în jos. Îi dă mijlocul de a dobândi smerenia şi, devenit atunci asemenea Lui, de a câştiga biruinţa duhovnicească.

Pe această cale, cum spune arhimandritul Sofronie, „cei pe care îi conduce duhul lui Dumnezeu nu încetează vreodată să se osândească pe ei înşişi ca nevrednici de Dumnezeu" (De la Prière I) şi să se îndrepte tot mai în jos, spre baza piramidei răsturnate, Hristos, care susţine povara întregii existenţe, şi care ridică păcatul lumii. Cât despre cei ce se socotesc vrednici de a fi înălţaţi fără a bea din paharul pogorârii, Domnul le spune fără nici un echivoc: „Nu ştiţi ce cereţi" (Mc 10, 38). Iar Capernaumului, care cu obrăznicie „ceruse un semn"(Mt 19, 39), altul decât al lui Iona, Domnul îi răspunde osândindu-l: „Şi tu, Capernaum, n-ai fost înălţat oare până la cer? Până la iad vei fi coborât!" (Lc 10, 15); atunci când l-a înălţat şi îndreptat pe vameşul care „nici nu îndrăznea să-şi ridice ochii spre cer", dar care, în rugăciunea sa plină de osândire de sine, împlinea legea lui Hristos, potrivit căreia „oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa" (Lc 18, 13-14). Domnul Însuşi, numai pentru zidirea noastră, atunci când

oamenii Îl slăveau pentru minunile Sale, El le aducea numaidecât aminte profetic de crucea şi moartea care-L aşteptau, dar şi de învierea Sa cea de a treia zi (Lc 13, 32; 18,33).

Astfel, prin moartea pe cruce, calea Domnului se întinde până în adâncurile iadului. Şi aşa cum, atunci când este cufundat în apele botezului, credinciosul întâlneşte pe Hristos, se îmbracă în El şi iese „la o viaţă nouă" (Rm 6, 4) prin faptul că Domnul a pogorât cel dintâi şi a sfinţit apele, la fel, când ne porunceşte să pogorâm la iad, El nu o face pentru a-l pierde pe om, ci pentru ca acesta din urmă să exploreze şi aici taina negrăită a smeritei iubiri dumnezeieşti care ajunge până şi în acest loc înfricoşător. Această cale contribuie la smerirea omului până la capăt în faţa minunii iubirii lui Dumnezeu, pentru ca, răspunzându-i cu recunoştinţă, să se umple la rândul său de o iubire atât de desăvârşită şi de definitivă pentru Hristos, încât nimic, nici un loc, nici măcar iadul, să nu-l mai poată despărţi de El. Cunoaşterea tainei lui Hristos nu va fi niciodată desăvârşită dacă experienţa omului nu înglobează şi iadul.

Calea pe care o indică Biserica

Această smerită coborâre e şi calea pe care umblă Sfânta Biserică. Dacă examinăm cu atenţie duhul Bisericii exprimat în rugăciunile ei, vom vedea din nou această dublă mişcare: mai întâi de pogorâre, iar mai apoi de înălţare.

De exemplu, la săvârşirea Tainelor Botezului sau Euharistiei, vedem pe săvârşitor smerindu-se, osândindu-se pe sine însuşi şi pogorându-se cu mintea: „(…) nu te scârbi de mine, nu-ţi întoarce de la mine faţa Ta, ci mai degrabă întoarce-ţi privirea de la păcatele mele (…) ca să nu fiu ruşinat şi umilit, ci trimite peste mine o putere de sus, (…) şi sădeşte (…)" (Molitvelnic, slujba Botezului). Şi deopotrivă: „Nimeni nu este vrednic (…) să se închine Ţie, Împărate al slavei, (…) dar în negrăita Ta iubire faţă de noi (…)" (Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur).

Prin această smerită mişcare, Dumnezeu îl îmbracă cu putere pentru a săvârşi slujirea sfântă şi a-l înălţa astfel nu numai pe el însuşi ci şi pe credincioşii pe care Duhul lui Dumnezeu i-a încredinţat lui.

Aproape toate rugăciunile importante ale Bisericii se împart în două părţi. În prima parte se realizează pogorârea minţii, iar în cea de-a doua, prin credinţă înălţarea ei, în timpul căreia credincioşii se încredinţează milostivirii nesfârşite a Făcătorului de bine, Dumnezeu. Pentru a ne asigura de acest lucru, e de ajuns să citim rugăciunile dinainte de Sfânta Împărtăşanie.

E însăşi mişcarea căinţei

Întreaga viaţă a credincioşilor nu e decât o viaţă de căinţă. Prin căinţă se realizează pogorârea smereniei „sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca ea să ne înalţe la timpul cuvenit" (1 Ptr 5, 6). Această pogorâre e de bunăvoie şi purcede „din credinţă".

În cuvântul său „Despre căinţă", Sfântul Ioan Scărarul rezuma acest adevăr astfel: „Prin căinţa liberă şi de bunăvoie, omul care se căieşte scapă de chinurile şi durerile fără voie" (Scara 5).

Pogorând, aşadar, cu mintea la iad, omul nu face nimic altceva decât să urmeze pe Domnul. Dar se fereşte să deznădăjduiască, căci calea Domnului duce la viaţă şi încă „la viaţă din belşug".

Această taină a pogorârii şi înălţării Domnului a fost prefigurată în chip minunat de cei trei tineri evrei pe care Nabucodonosor îi aruncase în cuptorul de foc. Aceşti trei sfinţi adolescenţi au luat asupra lor păcatele şi călcările poporului lor, osândindu-se cu mintea ca unii care ar fi vrednici de foc pentru fărădelegile lor. Şi cu smerenie şi-au înălţat rugăciunile Dumnezeului părinţilor lor. Dar pentru că se găseau în chip profetic pe smerita cale a pogorârii Domnului Iisus, s-au învrednicit pe bună dreptate să fie însoţiţi de Fiul lui Dumnezeu însuşi, chiar şi înainte de întruparea Sa, Care S-a pogorât în cuptor şi „mergea în mijlocul focului" împreună cu ei, ţinându-i „teferi" (Dn 3, 25). Desigur, în acel moment puterea tainei lucra în mod profetic. După întruparea Domnului, pogorârea Sa la iad şi înălţarea Lui, puterea aceleiaşi taine e infinit mai mare, căci nu mai este stare înăuntrul făpturii create care să nu fi fost „umplută" de lucrarea Persoanei lui Hristos (cf. Sfântul Irineu al Lyonului, Contra ereziilor 21: „Hristos a străbătut toate stările vieţii omeneşti ca să le «umple» cu lucrarea Sa îndumnezeitoare. A mers până la moarte pentru a se face cel dintâi născut din morţi şi a dobândi întâietatea în toate" [1 Tim 2, 5; Col 1,18]). El este stăpânul vieţii, care merge înaintea noastră şi ne arată calea.

Practica acestui cuvânt al vieţii

Acum că am întemeiat teologic cuvântul Domnului adresat Sfantului Siluan - „Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui!" - rămâne să lămurim punerea sa în practică. Cu toate acestea, mai înainte trebuie să subliniem limpede faptul că toată puterea tainei, ascunsă în acest cuvânt, stă în aceea că pogorârea lui Hristos la iad a

fost de bunăvoie şi lipsită de orice păcat, realizată numai şi numai din ascultare faţă de Tatăl şi pentru mântuirea lumii. De aceea, pentru a fi binecuvântată şi dusă la bun sfârşit, pogorârea omului trebuie să fie întreprinsă şi ea de bunăvoie din porunca Domnului.

Experienţa iadului la Sfântul Siluan a fost roada harului, şi astfel descoperirea îndemnului lui Hristos a corespuns în chip desăvârşit trăirii sale. E greu să sesizăm adâncimea fără pereche a unei asemenea experienţe. Totuşi, întrucât e expresia căii Domnului şi a vieţii ascetice a Bisericii, ne vom strădui, referindu-ne la Sfinţii Părinţi, să pătrundem în adâncul acestui cuvânt şi să-i înţelegem puterea.

Cuvântul „Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui" e o poruncă dată de Domnul pentru ca credinciosul să-L imite în pogorârea Lui, nădăjduind în acelaşi timp în milostivirea Sa şi în mântuirea veşnică pe care a dobândit-o pentru noi prin Întruparea Sa. Şi numai dispoziţia omului în primirea şi punerea în practică a acestui cuvânt şi viaţa sa atrage harul lui Dumnezeu. Ca lumină dumnezeiască, acest har descoperă şi afirmă acest adevăr: ***iadul e locul spiritual în care se află omul despărţit de Dumnezeul iubirii.*** Lumina harului vădeşte păcatul, ticăloşia şi sărăcia duhovnicească. Această cunoaştere naşte în suflet zdrobirea - dar preţios al lui Dumnezeu făcut omului, fiindcă este preludiul smereniei şi pregăteşte un loc în care Dumnezeu să se poată sălăşlui în noi.

Zdrobirea, izvor de vitejie duhovnicească

Rezultat al acţiunii harului, această zdrobire face să se nască vitejia duhovnicească. Sfântul Simeon Noul Teolog spune că nu e nimic „mai curajos decât o inimă înfrântă şi smerită, care respinge fără osteneală oştirile demonilor şi le pune cu totul pe fugă" (Cateheze 2, 42-44).

Această zdrobire aduce vitejia duhovnicească fiindcă „e singura stare în care omul, inspirat de harul dumnezeiesc, îndrăzneşte să-şi contemple propria mizerie duhovnicească, fără a cădea însă în deznădejde, încrezător dimpotrivă în aceea că acela, care l-a făcut să-şi vadă adâncul părăsirii sale, e în stare şi să-l facă să ajungă fără vătămare pe celălalt ţărm, unde se află Dumnezeu. Ajunge la această stare adoptând o atitudine profetică: pune toată dreptatea pe seama lui Dumnezeu, în timp ce faţa sa şi-o acoperă de ruşine [cf. Dn 9, 7]".

Astfel Sfântul Ioan Scărarul afirmă şi el că vitejia duhovnicească e în acelaşi timp o biruinţă (Scara 14). Biruinţă prin aceea că, fără curajul pe care îl naşte zdrobirea, omul nu poate face faţă în chip potrivit sărăciei sale duhovniceşti, o sărăcie care se

descoperă a fi un dar şi devine temeiul urcuşului său duhovnicesc (cf. Sfântul Simeon Noul Teolog: „Ce e mai slăvit decât această sărăcie duhovnicească, care ne deschide Împărăţia Cerurilor?” [Cateheza 2, 42-44]).

Puterea acestui fenomen duhovnicesc al zdrobirii a cunoscut-o Sfântul Siluan prin cuvântul lui Hristos: „Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui!” Şi a descoperit-o recurgând la cântarea sa îndrăgită: „***Curând voi muri şi sufletul meu ticălos se va pogorî în iadul strâmt şi întunecat, şi acolo singur, chinuit în flacăra nestinsă, voi spune plângând: «Unde eşti, Doamne, lumina sufletului meu? Pentru ce m-ai părăsit? Nu pot trăi fără tine!»” În prima parte a acestei cântări, Siluan refăcea în sufletul său simţirea arzătoare a iadului, care nimiceşte orice gând pătimaş, în timp ce, în cea de-a doua, el îşi îndrepta mintea spre iubirea şi milostivirea lui Hristos, pe care Îl cunoscuse şi Îl purta în inima sa.*** Într-o primă etapă, el se îndrepta cu smerenie în jos, urmând calea pogorârii, pe care vrăjmaşul nostru trufaş nu o putea urma. Şi liber atunci de împilarea vrăjmaşului, inspirat şi de amintirea milostivirii Domnului, se îndreaptă în întregime spre Dumnezeu, şi în acest chip face experienţa urcuşului, prilejuită de harul dumnezeiesc. În aceeaşi perspectivă, Sfântul Siluan îl sfătuieşte pe cel ce doreşte să-şi păstreze puterea mântuitoare a zdrobirii, să-şi aducă aminte neîncetat de păcatele sale, să se smerească şi să se mâhnească pentru ele, chiar dacă ele i-au fost iertate de Dumnezeu.„Aşa se biruiesc vrăjmaşii.” Prin cuvântul său, Domnul i-a descoperit lui Siluan mijlocul de a dobândi zdrobirea şi smerenia şi de a birui prin aceasta pe vrăjmaşul.

Zdrobirea e o vitejie pentru suflet şi o lumină care îngăduie omului să deosebească orice gând ce se apropie de minte. Zdrobirea duce la smerenia care este biruinţa asupra vrăjmaşilor şi pregăteşte sufletul pentru a-l face să devină un vas al lui Dumnezeu. E un preţios dar al harului, dobândit prin osândirea de sine, a cărui formă extremă, cea mai puternică, e osândirea de sine la iad.

Sfântul Ioan Scărarul confirmă acest lucru, spunând că rugăciunea celor ce se căiesc - „ştim, ştim bine că suntem vrednici de toate chinurile iadului” - era în stare „să mişte până şi pietrele” (Scara). Altundeva spune că osândirea de sine la iad „fereşte mintea de profanarea” vrăjmaşilor.

Smerenia şi curăţia minţii

Conformându-se duhului cuvântului Domnului: „Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui!”, omul dobândeşte smerenia şi curăţia minţii – condiţii indispensabile ale nepătimirii şi unirii cu Dumnezeul sfinţeniei. Această ştiinţă a învăţat-o sfântul

prin acel cuvânt primit direct de la Domnul. După cum scrie el însuşi: „Am început să fac cum m-a învăţat Domnul, şi inima mea a gustat dulceaţa odihnei în Dumnezeu”.

Stăpân al acestei cunoaşteri dăruite de Dumnezeu, Siluan dă mărturie de faptul că oricine se socoteşte din inima sa vrednic de focul cel veşnic devine inaccesibil vrăjmaşilor şi liber de gândurile pătimaşe. În întregime, cu mintea şi cu inima, el rămâne ferm în Dumnezeu. Dar de îndată ce pierde amintirea flăcărilor iadului, gândurile ajung din nou puternice.

În zilele noastre, constatăm cu întristare că oamenii suferă cumplit de dezintegrarea minţii. Imaginaţia, care nu e decât una din puterile minţii, supraalimentează şi guvernează viaţa oamenilor. La unii dintre ei, aceasta duce la învârtoşarea inimii din mândrie, iar la alţii chiar la boli mintale. Potrivit învăţăturii Evangheliei şi Scripturii, mintea funcţionează în mod normal atunci când este unită cu inima. Şi această unire se realizează atunci când mintea e îmbrăţişată de focul zdrobirii. Prin urmare, Sfântul Siluan ne arată calea spre tămăduirea sufletului: „Ţine-ţi mintea în inimă şi în iad. Cu cât te vei smeri mai tare, cu atât mai înalte vor fi darurile pe care le vei primi de la Dumnezeu”. (…)

Mitropolitul Ioannis - Trebuie să ne pogorâm şi noi la iad cu Hristos? Cum putem face asta?

Sâmbăta Mare: „Să tacă tot trupul omenesc…"

„Învăţătura despre Hristos e centrală în gândirea Sfântului Siluan nu în forma hristologiei familiare nouă din manualele de dogmatică, cât în forma semnificaţiei existenţiale a acestei învăţături. Fidel unei tradiţii tipic ruse ce ne aduce aminte de Dostoievski şi alţi scriitori ruşi, Sfântul Siluan abordează hristologia dinăuntrul kenozei şi accentuează calea crucii ca drumul existenţial spre mântuire. Nu putem dobândi viaţa dacă nu murim, aşa cum a făcut-o şi Hristos înainte de a învia.

Într-un mod dostoievskian, ***Sfântul Siluan*** împinge până la extremă această temă în faimoasa sa expresie: ***"Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui!" Această expresie e cumplit de nihilistă în afara hristologiei. Dacă e scoasă din contextul ei hristologic poate duce la sinucidere. Iadul e un punct de trecere, nu o destinaţie. Noi nu suntem chemaţi să rămânem acolo. Dar nu există nici o scurtătură pe care să o putem apuca ca să evităm această trecere, dacă vrem să ajungem la destinaţia noastră finală, care e cerul şi împărăţia lui Dumnezeu. Aceasta pentru că Hristos a trecut El însuşi prin acea experienţă.***

Gândirea lui Siluan e hristologică şi din această pricină nu duce la deznădejde. Fiindcă biruinţa lui Hristos asupra iadului e condiţia prealabilă a trecerii noastre prin el. Astfel, ea este o răsturnare a secvenţei moarte-inviere: învierea lui Hristos precede acum intrarea noastră în iad şi din această pricină nu ne duce niciodată la disperare.

Înţeleasă hristologic, această temă face ca virtuţile duhovniceşti cum sunt smerenia şi iubirea, să fie profund teologice. Ţinându-ne mintea în iad, ne smerim pe noi înşine nu în mod psihologic, ci ontologic. Luăm parte la adâncul nefiinţei din care am venit înainte ca Dumnezeu să ne aducă la fiinţă. Experiem absenţa lui Dumnezeu ca vidul nostru existenţial şi aici, în acest gol, îl întâlnim pe strămoşul nostru Adam plângând şi tânguindu-se pentru pierderea Raiului (o temă atât de dragă Sfântului Siluan). Devenim în acest fel identici cu întreaga umanitate, mai cu seamă în starea ei căzută, şi identificându-ne cu ea în căderea ei, dobândim adevărata cunoaştere de sine şi încetăm de a ne mai mândri – simpatizând în acelaşi timp cu toţi cei care asemenea nouă sunt păcătoşi, inclusiv cu vrăjmaşii noştri, şi astfel îi iubim pe toţi nu în mod sentimental, ci existenţial, nu silindu-ne să facem aceasta dintr-un imperativ etic, ci împărtăşind însăşi existenţa lor, separaţia lor de Dumnezeu, moartea lor. Toate aceste lucruri le-a făcut Hristos, şi fără ele hristologia rămâne o învăţătură moartă.

Această hristologie kenotică împregnează în cazul Sfântului Siluan tema Schimbării la Faţă, centrala tradiţiei athonite începând de la isihasm încoace. Acest lucru e interesant atât din punct de vedere istoric, cât şi teologic. Tema kenotică nu pare a fi fost în prim plan la isihaştii secolului XIV. Ea este implicit prezentă, dar Sfântul Siluan o face centrală. Acesta îl face mai mult contemporanul nostru decât isihaştii secolului XIV. Epoca noastră e mai conştientă de tragedia vidului şi neantului decât au fost bizantinii. În acelaşi timp, această temă a kenozei îl poate feri pe cel ce se interesează de isihasm de riscul de a aborda hristologia Schimbării la Faţă într-un spirit pozitivist, analog celui al experienţelor ce pot fi găsite în religiile orientale. ***Dacă experienţa Schimbării la Faţă trebuie înţeleasă împreună cu cea a Crucii – şi e un lucru pe care ni-l cere însăşi relatarea ei biblică – implicaţia e aceea că ascetismul nu este o experienţă individuală, ci o participare la suferinţa întregii lumi, şi ca, prin urmare, nu este altă cale de a vedea Lumina necreată decât suferinţa pentru şi împreună cu ceilalţi. Aceasta face din participarea la experienţa Schimbării la Faţă a lui Hristos nu o chestiune ţinând de aplicarea unei tehnici anume, ci o participare la suferinţa lui Hristos, inclusiv pogorârea Sa la iad, locul morţii.***

Expresia Sfântului Siluan: "Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui" nu este o metodă, ci raţiunea hristologică de a fi a ascetismului. Ascetismul e inspirat şi justificat hristologic, nu etic. Fără hristologie, întreg ascetismul creştin devine o experienţă masochistă de natură demonică."

(Mitropolitul Ioannis, "Teologia Sfântului Siluan Athonitul")

Părintele Petroniu Tănase - Sâmbăta mare – Sabatul

Fărădelegea s-a săvârşit, dar totodată Domnul şi-a împlinit lucrarea răscumpărătoare: ***„Săvârşitu-s-a!“*** Dumnezeiescul trup atârnă pe Cruce, gol şi mort, fără suflare; Iosif şi Nicodim îl gătesc pentru îngropare, tânguindu-se cu plângere şi umilinţă: ***„Cum Te voi îngropa, Dumnezeul meu? Sau cum Te voi înfăşura cu giulgiuri? Cu ce mâini mă voi atinge de trupul Tău cel nestricat? Sau cu ce cântări voi cânta ducerii Tale de aici!“***

Se scoate Sfântul Epitaf în mijlocul Bisericii cu Sfânta Evanghelie şi Sfânta Cruce, semnele de slavă ale Celui răstignit, şi poporul evlavios îi aduce prinos florile primăverii şi florile sufletului: lacrimile căinţei şi frângerea inimii.

Prohodul Domnului de vineri seară este ultima etapă a Tânguirii pentru Domnul Hristos, Care Se află în mormânt. Slujba este alcătuită din Psalmul 118, folosit în tradiţia ebraică la Paşti, între stihurile căruia s-au intercalat strofe alcătuite de Biserică; e un fel de împletire a celor două Testamente. ***Cele trei părţi ale slujbei ne arată şi mai deplin negrăita coborâre a Domnului, Care merge până la cele mai de jos ale iadului, unde se află omul căzut. E capătul cel mai de jos al pogorârii lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc. În timp ce trupul se află în mormânt, Domnul cu sufletul Se coboară în iad ca un Dumnezeu, sfărâmând porţile iadului şi eliberând pe cei legaţi.***

Dar ce sunt aceste „porţi” pe care le sfărâmă Domnul? Iadul cu porţile lui, care zăvorăsc pe cei morţi din veac, este starea decăzută a omenirii depărtate de Dumnezeu prin păcat, starea de izolare şi deznădejde în care se afla omenirea căzută. ***Hristos, luând asupra Sa singurătatea morţii şi lăsându-Se legat de lanţurile ei, a sfărâmat aceste lanţuri, ducând comuniunea, viaţa şi lumina în locul unde domnea întunericul, moartea şi singurătatea. Coborând în împărăţia morţii, Hristos a biruit pentru totdeauna moartea, aducând în locu-i viaţa veşnică.*** De aici, marea şi nestăvilită bucurie pascală. De acum moartea şi iadul nu

mai au putere. ***Biserica este locul unde porţile iadului nu se mai închid niciodată asupra omului.***

„Când Te-ai pogorât la moarte, Cela ce eşti viaţa cea fără de moarte, atunci iadul ai omorât cu strălucirea Dumnezeirii“.

„În mormânt, Viaţă, pus ai fost, Hristoase, şi cu moartea Ta pe moarte o ai pierdut şi viaţă lumii Tu ai izvorât“.

În această biruinţă asupra iadului, Domnul este ca „un leu adormit”, ca soarele care apune şi răsare pentru a risipi întunericul şi ca bobul de grâu, care moare pentru a rodi viaţa veşnică.

De la spaima în faţa negrăitei coborâri a Domnului pentru biruinţa asupra morţii, prohodul trece la odihna Sâmbetei cele Mari, care după fapta cea neagră de vineri, lasă să se întrevadă zorile albe ale Învierii.

„Astăzi Tu ai sfinţit ziua a şaptea, pe care ai binecuvântat-o cu încetarea lucrărilor Tale, că toate le prefaci şi le înnoieşti, odihnindu-Te“.

„Ziua de azi mai înainte a închipuit-o cu taină marele Moise zicând: Şi a binecuvântat Dumnezeu ziua a şaptea; aceasta este ziua odihnei, în care S-a odihnit de toate lucrările sale Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, după un trup odihnindu-Se; şi la ceea ce era iarăşi întorcându-Se, prin Înviere, ne-a dăruit nouă viaţa veşnică, ca un singur bun şi iubitor de oameni“.

La sfârşitul slujbei, se înconjoară biserica cu Sfântul Aer, pe sub care trec credincioşii, izbăviţi prin patima Domnului. Paremia care se citeşte îndată, profeţia cu câmpul de oase de la Iezechil (37, 1 – 14), face din nou să se întrevadă învierea cea de obşte, Parusia.

Liturghia Sfântului Vasile dimpreună cu vecernia din Sâmbătă Mare, cu multe citiri biblice, urmează după chipul cel mai vechi al slujbei bisericeşti. Citirile sunt întrerupte de două ori, prin aclamaţii entuziaste, care se repetă de multe ori:

„Să cântăm Domnului, căci cu slavă S-a proslăvit”

şi

„Pe Domnul lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi intru toţi vecii!”

A dispărut deja atmosfera de apăsare şi întristare a Sfintelor Patimi. Zorile Învierii înaintează tot mai luminos.

Cele cincisprezece paremii ne pun înainte chipurile învierii din Vechiul Testament, marile lucrări ale lui Dumnezeu în lume: Facerea, izbăvirea din robia Egiptului, trecerea prin Marea Roşie, trecerea Iordanului în Canaan a lui Iosua, proorociile mesianice şi încheie cu Daniil şi cu cei trei tineri din cuptor, icoană a izbăvirii neamului omenesc din cuptorul iadului.

La Ierusalim, în cuprinsul acestei slujbe a Sâmbetei Mari are loc covârşitoarea minune a arătării Sfintei Lumini. Faptul se petrece în timpului Vohodului Vecerniei, la cântarea Luminii; Lumina cea Lină este Însuşi Hristos, este Lumina învierii.

Procesiunea este măreaţă. Patriarhul cu tot sinodul, arhimandriţii, stareţii mănăstirilor din Palestina, monahi şi fraţi, toată Frăţia Sfântului Mormânt, la care se adaugă şi pelerinii clerici, înşiruiţi pe două rânduri într-o ordine desăvârşită, merg de la altarul Bisericii Învierii spre Sfântul Mormânt, în sunete de clopot şi toacă, împletite cu glasurile neîntrecute ale slujitorilor şi întreg văzduhul este numai sunet şi cântare. Procesiunea se face fără lumânări şi în toată biserica nu se află nici o candelă sau lumânare aprinsă.

Să ne închipuim această măreaţă privelişte. De jur împrejurul Sfântului Mormânt, lume de pe lume, ca la un mare spectacol, înghesuită peste tot şi la toate nivelele unde se poate sta, până sus la uriaşa cupolă de deasupra. Toţi ţin în mâini buchetele de lumânări, câte treizeci şi trei, după numărul anilor pământeşti ai Mântuitorului, cu privirile aţintite spre Sfântul Mormânt, într-o încordată aşteptare. Procesiunea slujitorilor înconjură de trei ori Sfântul Mormânt şi cele două capete ale şirului se ajung înfăşurându-l ca o uriaşă panglică vie. Privindu-i, gândul se duce la hora cosmică a aştrilor şi a atomilor, în rotirea lor neobosită. Ceea ce simbolizează aceia, aici se petrece aievea: Dumnezeu este centrul existenţei, toată făptura se roteşte în jurul lui Hristos, prin Care toate viază şi se mişcă. Parcă deja a început măreţul ospăţ de nuntă al Mirelui Hristos precum zice Biserica: ***„Mire Hristoase, Care eşti mai frumos decât toţi fiii oamenilor, Care ne-ai chemat la ospăţul cel duhovnicesc al nunţii tale”*** (Marţea cea Mare).

Chipurile luminoase ale slujitorilor, tineri şi cu trăsături îngereşti, preinchipuiesc mulţimea tinerilor în haine albe din jurul tronului Mirelui, din Apocalipsă, iar cântarea lor este bărbătească şi plină de frumuseţe, ca vuietul de ape multe…

Mormântul Domnului este pecetluit de cu seară: ***„Lumina era în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o“.*** După a treia înconjurare se despecetluieşte uşa. Patriarhul intră înăuntru, adună cu mâinile vata de pe lespedea Sfântului Mormânt, aprinsă cu o lumină fosforescentă, care nu arde şi iese cu ea afară la mulţime… Se ridică un colţ al valului care ascunde Lumina…

Un strigăt de uimire cutremură toată biserica şi ropotele de aplauze ale unei nestăvilite bucurii umplu văzduhul. **„Lumina lui Hristos luminează tuturor”.** Flăcări mari se învăluie în sfeşnicele înalte ale Sfântului Mormânt şi în vasele sferice din mâinile arhiereilor de o parte şi de alta a Sfântului Mormânt şi de la altarul Bisericii Învierii. Toată lumea se înghesuie să-şi aprindă buchetul de lumânări de la Sfânta Lumină şi în câteva clipe întreaga biserică este o mare de foc. ***„Acum toate s-au umplut de lumină, şi cerul şi pământul“.***

Paştile, sărbătoarea luminii, a biruinţei, a bucuriei şi totodată inaugurare, început al împărăţiei celei veşnice. Aşa cum pe Tabor Domnul şi-a arătat o clipă ucenicilor slava Sa, tot aşa şi acum, la Sfântul Mormânt prin Sfânta Lumină, Hristos Cel înviat străluceşte o rază a slavei Sale peste cei adunaţi la ospăţul cel de taină al învierii Sale.

Dar totul durează doar câteva clipe; e o icoană, o arvună numai şi încă nu e bucuria cea deplină. De aceea, în noaptea Învierii, Biserica o va spune cu dorire: ***„O, Paştile cele mari şi preasfinţite, Hristoase…! Dăruieşte-ni-le însă mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăţiei tale!“.***

Încetul cu încetul, entuziasmul se potoleşte, lumea e fericită că încă o dată s-a învrednicit să primească Sfânta Lumină. La altarul Bisericii învierii începe citirea celor cincisprezece parernii şi se continuă Sfânta Liturghie a Sâmbetei cele Mari, la care am avut marea fericire să slujesc şi eu, nevrednicul, ca smerit pelerin la Sfintele Locuri din Ţara Sfântă (în aprilie 1974). Dar, în jurul Sfântului Mormânt, până târziu se vor împleti cu dangătul clopotelor, ecourile bucuriei pascale ale mulţimilor de credincioşi de toate confesiunile, adunaţi la dumnezeiescul ospăţ!

„O, Paştile cele mari şi preasfinţite, Hristoase...!“

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, “Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului”, Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Părintele Teofil Părăian – Tâlcuire la Sfânta şi marea Sâmbătă şi Învierea Domnului

Părintele Teofil Părăian
(1929 – 2009)

Vom pomeni cu darul lui Dumnezeu în Sâmbăta cea Mare înmormântarea Domnului Hristos, petrecerea în mormânt a Mântuitorului nostru.

Vom avea în vedere cele ce s-au petrecut pentru noi şi pentru a noastră mântuire în această zi. şi anume, îl vom avea în vedere pe Mântuitorul Cel ce a fost în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul şi în Rai ca un Dumnezeu cu tâlharul, care a fost cu dumnezeirea pretutindeni: şi cu trupul în mormânt, şi cu sufletul în iad, şi împreună cu tâlharul cel mântuit în Rai. E o zi în care ne arătăm nedumerirea şi totodată convingerea că moartea s-a întâmplat în viaţă, că viaţa a primit moartea. Căci zicem: ***"În mormânt, viaţă, pus ai fost, Hristoase, şi împărăţia iadului Tu ai zdrobit".***

Ne gândim la Mântuitorul nostru Iisus Hristos în care se întâlnesc cele potrivnice: moartea şi viaţa. Moartea prin despărţirea sufletului de trup şi viaţa prin faptul că vorbind cu Domnul Hristos noi zicem: ***"Când Te-ai pogorât la moarte Cela ce eşti fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii. Iar când ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt, toate puterile cereşti au strigat: Dătătorule de viaţă, Hristoase Dumnezeul nostru, mărire Ţie".***

Rânduiala Bisericii noastre este ca îndată după ce se spun cu cântare cuvintele în care facem prohodirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, îndată după aceea se pomeneşte Învierea. Pentru că noi aducem aminte de moartea celui fără de moarte, aducem aminte prin prohodire de cel ce a murit fără să moară cu dumnezeirea, şi în cazul acesta ne minunăm de Domnul nostru Iisus Hristos şi nu uităm de învierea

Lui. "Deşi rabzi răstignire", am zis în vinerea cea mare, "Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu". şi putem spune în continuare: "Desi eşti în mormânt, Tu eşti Dumnezeul meu".
În această sâmbătă a tăcerii suntem chemaţi de Sfânta noastră Biserică în cuprinsul Sfintei Liturghii să tăcem cu gândurile noastre iscoditoare şi să zicem: ***"Să tacă tot trupul omenesc şi nimica pământesc în sine să nu gândească, căci Împăratul Împăraţilor şi Domnul Domnului merge să se junghie şi să se dea de mâncare credinciosilor şi merg înaintea Lui puterile îngereşti cu toată domnia şi stăpânia, heruvimii cei cu ochi multi şi serafimii cei cu câte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi cântând cântarea: Aliluia, Aliluia, Aliluia".***

Aşa se spune la Sfânta Liturghie. Aşa trebuie să spunem şi noi în conştiinţa noastră, aşa trebuie să gândim şi noi despre tainele mai presus de înţelegere. Să tacă firea omenească cu gândurile ei pământeşti şi să audă, să asculte, să vadă pe cei care îl însoţesc pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos în moarte şi prin moarte spre învierea cea de a treia zi, pe care o aşteptăm şi pentru care ne-am rugat să o ajungem ca să ne închinăm Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos fără de osândă şi să ne împăcăm cu toţi. Să le zicem fraţi celor ce ne urăsc pe noi şi aşa, în ziua Învierii să strigăm: ***"Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le".***

Pentru vremea la care am ajuns ne-am rugat de-a lungul întregului post al Paştilor. Am zis la Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite rugăciune către Dumnezeu: ***"Dă-ne nouă, Bunule să luptăm lupta cea bună, calea postului să o săvârşim, credinţa nedespărţită să o păzim, capetele nevăzuţilor balauri să le sfărâmăm, biruitori asupra păcatului să ne arătăm şi fără de osândă să ajungem a ne închina şi Sfintei Învieri".*** Am ajuns în ziua Sfintei Învieri, am ajuns să ne închinăm Sfintei Învieri. Biserica însă ne cere ceva anume şi zice: ***"În Ziua Învierii să ne luminăm cu prăznuirea şi unii pe alţii să ne îmbrăţişăm, şi să le zicem fraţi şi celor ce ne urăsc pe noi şi aşa să strigăm: Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le".***

Întrebarea firească pentru fiecare dintre noi este: ***Ne închinăm cu adevărat Sfintei Învieri? Le zicem fraţi celor ce ne urăsc pe noi? Suntem binevoitori faţă de toţi oamenii?*** Dacă da, atunci suntem fericiţi, pentru că trăim Ziua Învierii întru care dorim să ne luminăm. Spunem că Paştele Domnului sunt o trecere de la moarte la viaţă şi de pe pământ la cer. Chemăm cerul şi pământul să se veselească şi zicem: ***"Cerurile după cuviinţă să se veselească şi pământul să se bucure, şi să prăznuiască toată lumea cea văzută şi cea nevăzută că Hristos a înviat, veselia cea veşnică".*** Pentru că ştim că "prăznuim omorârea morţii, sfărâmarea iadului şi

începutul altei vieţi veşnice". şi de aceea "lăudăm pe Pricinuitorul, adică pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Cel unul binecuvântat, Dumnezeul părinţilor şi preamărit". Avem bucuria să vedem pe "Soarele dreptăţii tuturor viaţă răsărind", ne gândim la lumina Învierii, la bucuria izvorâtă din mormântul cel dătător de viaţă al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne bucurăm şi noi împreună cu uncenicii Mântuitorului, care s-au bucurat văzându-l pe Domnul (În. 20, 20) şi răspundem chemărilor ***Sfântului Ioan Gură de Aur***, care zice: ***"Toţi să vă ospătaţi din ospăţul credinţei, toţi să luaţi bogăţia bunătăţii. Nimeni să nu plângă pentru sărăcie, că s-a arătat împărăţia cea de obşte, nimeni să nu se tânguiască pentru păcate că iertare din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului. A stins-o pe ea Cel ce a fost ţinut de aceea, prădat-a iadul Cel ce s-a pogorât la iad şi aceasta mai înainte apucând Isaia a strigat: Iadul, zice, s-a amărât întâmpinându-Te pe Tine jos, s-a amărât că s-a stricat, s-a amărât că s-a batjocorit, s-a amărât că s-a omorât, s-a amărât că s-a legat. A luat trup şi de Dumnezeu s-a lovit, a luat pământ şi s-a întâmpinat cu cerul, a luat ce a văzut şi a căzut întru ce n-a văzut. Unde-ţi este moarte boldul? Unde-ţi este iadule biruinţa? Înviat-a Hristos şi tu te-ai surpat. Înviat-a Hristos şi au căzut dracii. Înviat-a Hristos şi se bucură îngerii. Înviat-a Hristos şi viaţa vieţuieşte. Înviat-a Hristos şi nici un mort nu este în mormânt. Că Hristos înviind din morţi începătură celor adormiţi S-a făcut. A aceluia este slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin".***

În această atmosferă trăind, suntem cu adevărat oameni care prăznuim Învierea Mântuitorului şi dăm slavă celui ce a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând.

"Hristos a înviat, ce vorbă sfântă!
Îţi simţi de lacrimi calde ochii uzi
Şi-n suflet parcă serafimi-ţi cântă
De câte ori creştine tu auzi.
Hristos a înviat în firul ierbii,
A înviat Hristos în adevăr,
În poieniţa-n care zburdă cerbii,
În florile de piersic şi de măr.
În stupii de albine fără greş,
În vântul care suflă mângâios,
În ramura-nflorită de cireş.
Dar, vai, în suflet ţi-a-nviat Hristos?
Ai cântărit cu mintea ta, creştine
Cât bine ai făcut sub cer umblând?

Te simţi măcar acum pornit spre bine?
Măcar acum te simţi mai bun, mai blând?
Simţi tu topită-n suflet vechea-ţi ură?
Mai vrei pieirea celui plin de har?
Ţi-ai pus zăvor pe bârfitoarea-ţi gură?
Iubirea pentru semeni o simţi jar?
O, dacă aceste legi de-a pururi sfinte
În aur măcar azi te-au îmbrăcat,
Cu serafimii-n suflet imn fierbinte
Ai drept să cânţi: Hristos a înviat!"

Părintele Arhimandrit Teofil Părăianu – Din vistieria Inimii mele - Să tacă tot trupul omenesc

Alaltãieri, la Sfânta Liturghie, în loc de imnul heruvimic ***„Noi, care pe heruvimi, cu tainã închipuim, şi fãcãtoarei de viaţã Treimi întreit sfântã cântare aducem; toatã grija cea lumeascã sã o lepãdãm. Ca pe Împãratul tuturor sã primim, pe Cel înconjurat în chip nevãzut de cetele îngereşti. Aliluia, aliluia, aliluia"***, s-a cântat: ***„Cinei Tale celei de Tainã, Fiul lui Dumnezeu, astãzi părtaş mã primeşte, cã nu voi spune vrăjmaşilor Tãi Taina Ta, nici sãrutare Îţi voi da ca Iuda; ci ca tâlharul mãrturisindu-mã, strig Ţie: Pomeneşte-mă, Doamne, întru Împărăţia Ta".***

Era firesc sã se spunã aceste cuvinte adresate Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru cã se pomenea atunci Cina cea de Tainã, ultima cinã pe care a avut-o Domnul Hristos înainte de Sfânta Sa Pãtimire, înainte de Rãstignirea Sa. ***Este cina la care a fost întemeiatã Sfânta Liturghie, adicã s-a rânduit ca acea cinã sã se repete mereu, pânã la sfârşitul veacurilor, pentru credincioşii care se împărtăşesc.***

Cuvintele acestea: „Cinei Tale celei de Tainã astãzi..." le spunem de fiecare datã când stãm în faţa Sfântului Potir, pentru a ne împărtăşi cu dumnezeieştile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereştile, de viaţã fãcãtoarele, înfricoşãtoarele lui Hristos Taine. În felul acesta, pomenind Jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, avem în faţã cinstitele Taine ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi Cina cea de

Tainã, ***avem bucuria de a sta în faţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a gãsit chipul de a Se uni cu credincioşii, intrând în alcãtuirea mãdularelor lor.***

Tot la Sfânta Liturghie s-au spus nişte cuvinte care se spun numai o datã pe an, în Sâmbãta Mare: ***„Sã tacã tot trupul omenesc şi sã stea cu fricã şi cu cutremur şi nimic pãmântesc în sine sã nu gândeascã".*** Este un îndemn al Bisericii noastre, o atragere a luãrii aminte: „Sã tacã tot trupul omenesc". De ce sã tacã? Pentru cã dacã ar vorbi, n-ar putea sã spunã ceea ce ar trebui. Mai bine sã stea cu fricã şi cu cutremur, în tãcere, pentru cã viaţa nu se manifestã numai în cuvânt, ci şi în gând. Toate aspectele vieţii îşi au temelia în gând. Dupã versetul „Sã tacã tot trupul omenesc, sã stea cu fricã şi cu cutremur" se adaugã: „şi nimic pãmântesc în sine sã nu gândeascã". ***Cu alte cuvinte, dacã putem avea gânduri cereşti, sã gândim cu gânduri cereşti şi nimic pãmântesc sã nu gândim. Rãstignirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Moartea Lui pe Cruce, Înmormântarea Lui, Aşezarea în Mormânt, faptul cã a petrecut în mormânt timp de trei zile, sunt lucruri mai presus de gândul omului şi nu le putem înţelege cu mintea omeneascã.***

Poate cã vã aduceţi aminte cã odatã, când Domnul Hristos i-a întrebat pe ucenicii Sãi ***„Voi cine ziceţi cã sunt Eu?"***, Sfântul Apostol Petru a zis ***„Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu"***, iar Mântuitorul l-a fericit, zicând: ***„Fericit eşti Simone, fiul lui Iona, cã nu trup şi sânge ţi-au descoperit ţie aceasta, ci Tatãl Meu, Cel din ceruri"*** (Matei 16, 15-16). ***Cu alte cuvinte, gândurile pe care le-a exprimat erau gânduri cereşti, descoperite de Tatãl.*** Firea omeneascã nu poate sã înţeleagã aşa ceva şi nu poate sã afirme aşa ceva. Dacã le ştii, dacã le crezi, dacã le spui, atunci înseamnã cã acestea le ştii de la Tatãl Cel din ceruri.

N-au trecut însã decât câteva clipe pânã când Sfântul Apostol Petru sã aibã nişte gânduri pământeşti. Dupã ce Domnul Hristos a spus cã El va fi rãstignit, cã va muri pe cruce şi apoi va învia, Sfântul Apostol Petru L-a chemat pe Domnul Hristos deoparte şi L-a dojenit: ***„Fie-Ţi milã de Tine, sã nu Ţi se întâmple Ţie aceasta"*** (Matei 16, 22). Domnul Hristos l-a înfruntat cu hotãrâre şi i-a zis: ***„Nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor".*** Deci, ***nu te-ai ridicat decât pentru o clipã la gândurile cereşti, iar gândurile obişnuite ale tale sunt gândurile omului, gândurile firii, gândurile trupului. Sunt gânduri care nu pot trece de suferinţa trupeascã. Or, Eu am venit sã Mã jertfesc, am venit sã sufãr. Aşa-i voia Tatãlui, aşa-i voia Mea, aşa trebuie sã fie! Pentru cã nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor, nu mã iau dupã gândurile tale, cãci „smintealã-Mi eşti".***

Niciodatã prigonitorii creştinilor n-au înţeles cã Dumnezeu Se rãstigneşte, chiar dacã Se rãstigneşte în fire omeneascã. Niciodatã n-au înţeles valoarea Jertfei

Mântuitorului. Ei i-au batjocorit pe creştini pentru credinţa lor în Dumnezeu Unul, Care S-a rãstignit, Care a murit. N-au înţeles cum „cu moartea pre moarte a cãlcat", n-au înţeles cã putea sã nu Se rãstigneascã Cel ce S-a rãstignit, cã putea sã cheme „mai mult de douãsprezece legiuni de îngeri" (Matei 26, 53) sã stea împotriva Pãtimirilor. ***Dacã totuşi a pãtimit, a pãtimit pentru cã a vrut sã pãtimeascã, pentru cã a fost nevoie de Pãtimirea Lui.***

Oamenii şi-au fãcut probleme nu numai în faţa acestor lucruri, pe care, dacã le înţelegi cu gândurile descoperite de Dumnezeu, sunt mari şi minunate, iar dacã le înţelegi cu gândurile omului, sunt lucruri care nu-ţi impun nici un respect, care Îl scad şi pe Acela care este mare şi în moartea şi în Pãtimirea Sa. Gândiţi-vã la faptul cã atunci când Domnul Hristos le spunea ascultãtorilor Sãi cã pentru a se mântui ei trebuie sã mãnânce trupul Sãu şi sã bea sângele Sãu şi sã mãnânce pâinea care s-a pogorât din cer, ei se întrebau: ***„Cum poate Acesta sã ne dea trupul Lui sã-l mâncãm?"*** (Ioan 6, 52) sau ***„Cum zice cã S-a pogorât din cer când noi ştim pe tatãl Sãu şi pe mama Sa?"*** (cf. Ioan 6, 42). Aici este diferenţa dintre gândurile omului şi gândurile Domnului. Gândurile Domnului – cã pentru mântuire trebuie sã primim şi ajutorul Lui prin Sfântă Împărtăşire – şi gândurile omului, care gândeşte dupã logica omeneascã.

Sã luãm aminte cã Domnul Hristos n-a dat nici o explicaţie. De ce? Pentru cã la mãsurile omului nu pot fi înţelese lucrurile Domnului. ***„Vrei sã înţelegi ceva din măreţiile lui Dumnezeu? Bate la porţile Scripturii cu mâinile virtuţii!"*** Va veni o vreme când vei înţelege ceva din ceea ce nu poţi înţelege încã. Explicã unui copil, de pildã, lucruri pe care le înţelege numai omul mare. Degeaba i le spui. Aratã-i opere de artã, aratã-i tot ce poate avea omenirea mai înalt şi mai frumos şi n-o sã te înţeleagă. De ce? Pentru cã nu e la mãsurile înţelegerii. Tot aşa şi noi. Cine nu înţelege, sã ştie cã nu a ajuns la mãsurile înţelegerii. Trebuie sã le primim pe toate prin credinţă, sã ne plecãm cu mintea, sã ştim cã Taina nu suferã ispitire, sã ne lãsãm conduşi de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, de Biserica noastrã. Dacã va vrea Dumnezeu sã înţelegem mai mult cândva, vom înţelege, iar dacã nu, nu. Cât ştim – e destul, dacã ştim sã ne plecãm cu mintea.

Primim măreţiile lui Dumnezeu în trupurile noastre omeneşti, în gândurile noastre pământeşti, luminate totuşi de gânduri cereşti. „Sã tacă tot trupul pãmântesc" şi nimic sã nu vorbeascã, sã stea cu fricã şi cu cutremur, sã fie respectuos faţã de lucrurile lui Dumnezeu. Sã fie respectuos faţă de tainele lui Dumnezeu şi „nimic pãmântesc întru sine sã nu gândeascã", pentru cã degeaba gândeşte cu gânduri pământeşti ca sã înţeleagă lucruri cereşti. De ce toate acestea? De ce tãcere? Pentru

cã vrea sã nu mai gândim nimic cu gândurile noastre în ziua aceasta, în faţa unor astfel de măreţii.

Într-o alcãtuire de la slujba Maicii Domnului se spune cã „Întru tine se biruiesc rânduielile firii, Fecioarã curatã", adicã firea nu-i aşa cum este la tine. Tu ai nãscut şi ai rãmas fecioarã. În ordinea fireascã, cine naşte nu mai e fecioarã. Totuşi „Întru tine s-au biruit rânduielile firii". De ce? Pentru cã unde vrea Dumnezeu, se biruiesc rânduielile firii. Dumnezeu poate folosi alte rânduieli, mai presus de fire, şi le foloseşte când ştie El şi unde ştie El. Nu poţi sã înţelegi cele mai presus de fire dacã priveşti lumea dupã rânduielile firii. Noi trebuie sã ajungem odatã la gândul acesta, cã de aceea este credinţa, de aceea ne ridicãm prin credinţă, pentru cã fãrã credinţă nu putem atinge lucrurile mai presus de fire. Învierea Domnului Hristos este un lucru mai presus de fire şi nu-l poţi înţelege cu gândurile firii.

Sã vedem ce se spune mai departe în alcãtuirea la care ne este luarea aminte. Iarăşi lucruri greu de înţeles şi de primit: cã Împãratul împăraţilor şi Domnul domnilor, Domnul nostru Iisus Hristos, merge sã Se junghie şi sã Se dea de mâncare credincioşilor. Dacã am lua lucrurile în înlănţuirea lor, la Cina cea de Tainã, în Joia cea Mare, Domnul Hristos le-a spus ucenicilor Sãi cã pot sã mãnânce trupul Sãu şi sã bea sângele Sãu. Ar fi putut cineva sã se întrebe ca iudeii de odinioarã, cum se poate aceasta? Acum, în Sâmbãta cea Mare, în prima liturghie care se face dupã Joia cea Mare, ni se spune cã ***„Împãratul împăraţilor şi Domnul domnilor merge sã Se junghie şi sã Se dea de mâncare credincioşilor".*** Este vorba despre ceea ce s-a întâmplat la Cina cea de Tainã. În faţa ucenicilor existã Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Acum ni se spune cã Trupul şi Sângele pe care le primim sunt Trupul şi Sângele Împãratului împăraţilor şi ale Domnului domnilor. Lucrurile sunt aşa de minunate şi aşa de jos le coborâm noi... Domnul nostru Iisus Hristos ni Se dã ca sã se facã din Trupul Lui – trupul nostru.

Aşa de minunate şi aşa de măreţe sunt lucrurile acestea! Biserica ne spune cã Domnul Hristos nu este singur în această împrejurare, ci merg înaintea Lui ***„toate puterile îngereşti cu toatã domnia şi stãpânia, cu heruvimii cei cu ochi mulţi (cu multã cunoştinţã), şi cu serafimii cei cu câte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi cântând cântarea aliluia, aliluia, aliluia".*** Heruvimii şi serafimii, care ştiu ce au în faţã, îşi acoperã feţele. N-au curajul sã privească direct, n-au curajul sã se unească direct cu lucrurile măreţe care se întâmplã. Iar noi, nişte păcătoşi, ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos cu nepãsare, pentru cã de multe ori suntem nepãsãtori, ca urmare a pãcatelor noastre. Nu mai vedem măreţiile lui Dumnezeu, ci vedem interesele noastre. Or, ar trebui sã vedem

măreţiile lui Dumnezeu, sã izbucnim şi noi din sufletele noastre nu o cântare învăţată de undeva, ci o cântare întru simţire.

Noi nu putem înţelege cât trebuie din lucrurile lui Dumnezeu. Dacã le-am înţelege, ar fi mai prejos de noi şi n-am avea nici un folos din ele. Avem folos din ele, chiar din neînţelegerea lor, tocmai pentru cã sunt mai presus de noi. Este mai mult sã ştii cã un lucru e mai presus de înţelegere decât sã crezi cã l-ai înţeles, mai ales dacã este vorba de lucrurile lui Dumnezeu. Firea noastrã nu poate descoperi adevãrurile lui Dumnezeu, ci cel mult le poate primi prin credinţă.

Vom sãrbãtori mâine, dacã ne ajutã Dumnezeu, Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Gândul la Învierea Domnului nostru Iisus Hristos nu ne părăseşte niciodatã. Toate liturghiile depline, toate liturghiile Sfântului Ioan Gurã de Aur şi ale Sfântului Vasile cel Mare sunt prãznuire de Paşti. Toate Duminicile, cu câteva excepţii, sunt reeditarea sãrbãtorii de Paşti. Dar avem şi Paştile cele de la Paşti. Nu numai ca sã intrãm într-o atmosferã de luminã duhovnicească, ci şi ca sã ne verificãm în privinţa raportãrii noastre la măreţia Sfintei Învieri. În Biserica noastrã dreptmãritore, în Biserica Ortodoxã, Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos este centrul credinţei noastre, aşa cum Domnul Iisus Hristos este centrul simţirii, centrul vieţii noastre.

Sã ne ajute bunul Dumnezeu sã ne putem cerceta pe noi înşine, mãcar întru această zi, în privinţa felului cum ne raportãm la lucrurile dumnezeieşti. Sã nu uitãm cã trebuie „sã tacă tot trupul omenesc", sã stea cu fricã şi cu cutremur în faţa măreţiei lui Dumnezeu. Sã nu uitãm cã trebuie sã disparã orice gând pãmântesc când este vorba de lucruri cereşti. Sã ne gândim la Cel ce merge sã Se junghie şi vine cãtre noi sã Se dea de mâncare nouã, credincioşilor; sã nu uitãm cã merg înaintea Lui cetele îngereşti cu toatã domnia şi stãpânia, cu heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu câte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi cântând cântarea aliluia, aliluia, aliluia!

Sã avem conştiinţa cã trebuie în toatã vremea sã izbucnim din sufletele noastre cântãri de mãrire şi sã zicem împreunã cu ei: aliluia, aliluia, aliluia!

Mânãstirea Brâncoveanu, 13 aprilie 1996

Părintele Savatie Baştovoi - Suprema declaraţie de dragoste: “Iată, Eu voi fi cu voi până la sfârşitul veacului”

Fragment excepţional din eseul:
“Teama de a vorbi celui iubit”

“… Nimic nu ne încredinţează de dragostea lui Hristos, decât făgăduinţa Lui de a fi cu noi până la sfârşitul veacului. Moartea lui Hristos pe cruce nu trebuie luată ca o demonstraţie de iubire, deşi a fost şi asta, căci cei ce iubesc nu au nevoie de demonstraţii. Sfinţii l-ar fi iubit pe Hristos chiar dacă El ar fi ales o altă cale de răscumpărare a omului, decât moartea Sa pe cruce. Însă nimeni n-ar fi suferit despărţirea de Hristos şi dacă Hristos S-ar fi despărţit de noi după Învierea Sa, nu numai cuvintele Lui cele pline de dragoste, ci şi însăşi moartea Sa cea din dragoste n-ar fi însemnat nimic.

Iată de ce cea mai scumpă declaraţie şi dovadă a dragostei este prezenţa, este legământul, pe care şi Hristos l-a făcut cu noi, acela de a fi împreună până la sfârşitul veacurilor.

Hristos este prezent în cuvintele pe care le-a rostit. Evanghelia nu este o simplă informaţie despre dragostea lui Hristos faţă de noi, Evanghelia este o prezenţă de netăgăduit. ***Oricine citeşte Evanghelia se împărtăşeşte de Hristos, Îl primeşte în sine pe Hristos.***

Cuvintele de dragoste ale oricăruia dintre noi sunt şi rămân cuvinte de dragoste numai în măsura în care noi înşine suntem prezenţi în acele cuvinte, adică le îndeplinim.

Evanghelia mai este numită şi adunare de „cuvinte ale vieţii veşnice”, aşa cum a fost descoperită de către Înger sutaşului pomenit în Faptele Apostolilor. Altfel spus, atât cuvintele, cât şi faptele noastre, au o valoare numai în măsura în care pot rămâne veşnice, veşnicie pe care o primesc din împărtăşirea cu Cel singur veşnic, Dumnezeu.

Aşadar, ***dragostea este mai întâi de toate prezenţă, poate nu atât fizică, cât duhovnicească, prezenţă atotcuprinzătoare, prezenţă până la identificare. Este o prezenţă în care doar Cel iubit mai există, iar noi ne micşorăm şi ne golim pentru a lăsa loc Aceluia să ne cuprindă şi să ne umple de prezenţa Sa.*** În faţa acestei întâlniri ***Sfântul Vasile cel mare a găsit să zică doar cuvintele pe care adunarea credincioşilor le cântă până astăzi în biserici: „Să tacă tot trupul omenesc, căci Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, Hristos Dumnezeul nostru, vine să Se junghie şi să Se dea spre mâncare credincioşilor...”***

(sursa: “Ortodoxia pentru postmodernişti“, ediţia 2007, Editura Cathisma)

Sâmbăta mare şi teologia lacrimilor / Două sărutări/ Spălarea picioarelor la Putna / Olga Greceanu: Meditaţie la Înviere

Doxologia: Părintele Valentin Istrati: Timpul ca teologie a lacrimilor – Sfânta şi marea Sâmbătă

Identitatea cerească dintre Cruce şi Înviere şi necesitatea unirii lor în viaţa Bisericii este afirmată de toate textele liturgice ale Triduum-ului: ***„Crucea Ta, Doamne, viaţă şi înviere poporului Tău este; şi spre ea nădăjduimd Te lăudăm pe Tine, Dumnezeul nostru”***. Învierea lui Hristos, prin iertarea pe care o revarsă peste lume este răscrucea istoriei universului: de aici nu mai poate fi vorba de neputinţă sau ignoranţă, ci doar de rea voinţă şi răutate diabolică.

De asemenea irmosul Cântării a noua din Sâmbăta Mare, cântă în tăcerea mormântului dătător de viaţă călcarea iadului şi anticipează ex ore Christi Învierea care va inunda lumea cu harul veşniciei. Din această perspectivă, mariologia adevărată este cheia înţelegerii şi preaslăvirii drepte a lui Hristos: ***„Nu te tângui pentru Mine, Maică, văzându-Mă în groapă, pe Mine Fiul tău, pe Care M-ai zămislit în pântece fără de sămânţă. Că Mă voi scula şi Mă voi preaslăvi şi voi înălţa întru slavă ca Un Dumnezeu, pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste neîncetat te fericesc pe tine”.***

Fiorul sfânt al Învierii bate peste mormântul lui Hristos, pentru că încă din clipa morţii temeliile iadului se sfărâmă, morţii cei din morminte înviază, iar prăpastia dintre moarte şi viaţă se umple de iubirea răstignită a lui Dumnezeu: ***„Ca purtător de viaţă şi mai înfrumuseţat decât tot răul cu adevărat şi decât toată cămara cea***

împărătească mai minunat s-a arătat Hristoase mormântul Tău, izvorul învierii noastre”.

Troparele Sfintelor Patimi exprimă esenţializat drama umanităţii în faţa propriei căderi în neantul urii şi al păcatului. În Hristos, moare pe Cruce o lume de îndureraţi şi chinuiţi fără de vină, iar în ostaşii şi cărturarii care Îl batjocoresc, toată tirania omului se dezvăluie în tragica sa tendinţă spre moarte.

Omul se vădeşte se sine nu numai omorâtor de sine prin călcarea poruncii care aduce viaţa, ci şi omorâtor de fraţi, începând cu Cain până la ultimul martir al acestei lumi, dar acum, în momentul Crucii lui Hristos, omul se vădeşte omorâtor de Dumnezeu: „Preoţii şi cărturarii împreună fiind răniţi de răutatea cea ucigătoare de sine, au predat păgânilor ca pe un dar Viaţa să o ucidă, adică pe Cel ce este din fire Dătător de Viaţă, pe care Îl slăvim”.
Moartea din sine cheamă moartea celorlalţi, iar când Însuşi Creatorul cerului şi al pământului vine la el, omul îl ucide, pecetluind astfel soarta tragică a libertăţii umane care devine robie prin însingurare şi iubire de sine: ***„Mulţimea ucigătorilor de Dumnezeu, neamul iudeilor cel fără de lege, nebuneşte striga către Pilat: Răstigneşte pe Hristos Cel nevinovat” .***

Taina morţii lui Dumnezeu pe Cruce pentru oameni descoperă infinitatea iubirii treimice în istorie: cei omorâţi fără de vină de fraţii lor înviază în nemurire în Hristos Cel ce a biruit moartea, iar uciderea altora devine ucidere de sine pentru eternitate. Această taină a veacurilor arată desfăşurarea eternităţii în Crucea lui Hristos prin care toate nedreptăţile lumii se întorc împotriva celor ce le-au săvârşit, iar fuga de fiinţa şi rătăcirea omului se păstrează în memoria dreptăţii lui Dumnezeu.

Dar omul omorâtor de Dumnezeu este mântuit prin Învierea lui Hristos, iar prin jertfa interioară omul se dovedeşte sieşi născător de Dumnezeu, începând cu Maica Domnului, Născătoarea de Dumnezeu şi continuând cu toţi aceia care prin Botez mor şi înviază împreună cu Hristos şi trăiesc viaţa cea de taină a veşniciei care izvorăşte din iubire. Hristos Se naşte în fiecare om care Îl iubeşte şi care devine prin aceasta născător de sine, de oameni şi de Dumnezeu. Acesta este temeiul pentru care troparele adresate Născătoarei de Dumnezeu abundă în referatul liturgic al morţii lui Hristos.

Sentinţa pe care Dumnezeu Cel răstignit cu trupul o dă celor ce l-au omorât rămâne însă în veacul veacului ca o pecete a iubirii neîmpărtăşite şi ca o extensie a Crucii lui Hristos în inima lumii până la sfârşit: ***„Datu-Mi-au spre mâncarea Mea fiere şi***

în setea Mea M-au adăpat cu oţet; iar Tu Doamne, înviază-Mă şi le voi răsplăti lor".

După Înviere, Hristos nu se mai arată celor ce L-au răstignit, El nu poate fi accesibil decât prin credinţă şi iubire, iar realitatea Trupului Lui răstignit şi înviat devine receptaculul mistic al umanităţii care moare şi înviază în El. Hristos este matricea unică de nemurire şi în Crucea şi Învierea Lui se plinesc toate vocaţiile de iubire ale făpturii. ***Foamea şi setea lui Dumnezeu după iubirea oamenilor devine pricină de chinuire, iar Trupul Lui primeşte durerea infinită a neamului omenesc care a fugit de fiinţă prin păcat şi simte durerea lipsei de Dumnezeu.***

Cutremurarea făpturii la vederea morţii Lui Dumnezeu cu trupul devine realitatea fundamentală a istoriei de după Cruce. Viaţa şi moartea nu mai pot fi privite decât ca asumare sau indiferenţă faţă de Jertfa lui Dumnezeu pentru om. Cosmosul întreg îşi schimbă crugul devenirii lui. Soarele se întunecă şi luna se preface în sânge, arătând durerea creaţiei la moartea Creatorului: ***„Toate au pătimit împreună cu Tine, Cel ce ai zidit toate".*** Catapeteasma Templului se rupe arătând că ordinea aparentă a omului căzut bazată pe interdicţii şi iluzii de sine se sfâşie sub apăsarea imensei nedreptăţi pe care omul o face lui Dumnezeu. Temeliile lumii se clatină, iar umanitatea este adusă la Judecata Crucii lui Hristos.

Eshatonul începe pe Cruce, o dată cu Euharistia Jertfei lui Hristos, pentru că atunci principiile şi finalităţile lumii se deschid înţelegerii, iar omul se vede pe sine gol, ca Hristos pe Cruce, ca Adam în Rai, dezbrăcat de orice motivaţie, în faţa Crucii iubirii şi durerii lui Hristos. Aici toate explicaţiile şi ascunderile lumii de la Adam şi până în veac se şterg cu buretele cu care Hristos Stăpânul primeşte oţetul din mâna slugii, iar boldul morţii se sfărâmă cu puterea suliţei care străpunge inima lui Hristos Cel adormit, dar pururea viu: ***„Cel ce se îmbracă cu lumina ca şi cu o haină stat-a gol la judecată, şi a primit palme peste obraz, din mâinile pe care le-a zidit. Şi poporul cel călcător de lege a răstignit pe Domnul slavei pe Cruce. Atunci s-a rupt catapeteasma templului; soarele s-a întunecat, nesuferind să vadă batjocorit pe Dumnezeu, de Care se cutremură toate. Aceluia să ne închinăm".***

Pecetluirea mormântului este temeiul prin care se arată Dumnezeirea lui Hristos, Cel care sfărâmă porţile cele de aramă şi zăvoarele cele de fier ale morţii. În aceasta, creştinul este pecetluit cu Sfântul şi Marele Mir, ca făptură a învierii, pentru a deveni mormânt viu şi făcător de viaţă din care răsare Hristos Cel înviat. Fecioria Maicii Domnului şi puterea minunată a Dumnezeirii lui Hristos se

regăsesc astfel în ritualul liturgic al Mirungerii ca „pecete – veşnciei”: ***„Bucură-te uşa Împăratului slavei, prin care a trecut Însuşi Cel Preaînalt, şi a lăsat-o iarăşi pecetluită – εσφραγισμένην, spre mântuirea sufletelor noastre”.***

Minunea înfricoşată a morţii lui Hristos este redată tipologic şi mistic ca fiind împlinirea vocaţiei edenice a făpturii şi reîntoarcerea în Rai a neamului omenesc: ***„Coasta Ta cea purtătoare de viaţă – Η ζωηφόρος σου Πλευρά, revărsându-se ca un izvor din Eden, adapă Hristoase, Biserica Ta, ca pe un rai cuvântător – λογικόν Παράδεισον; de unde împărţindu-se ca la început în patru Evanghelii, adapă lumea veselind făptura şi învăţând neamurile să se închine cu credinţă Împărăţiei Tale”.***

Biserica este aşadar prin Sângele euharistic al lui Hristos, noul rai înţelegător – λογικόν, în care Crucea – Pomul Vieţii dăruieşte prin Duhul Sfânt, „apa cea dumnezeiască”, Rodul nemuririi, adică pe Hristos Cel înviat.

Sfinţii Părinţi au resimţit în inima lor plină de rugăciune infinita durere de mamă a Maicii Domnului şi înţelegerea ei mistică s-a transmis prin această **durere în teologia lor**: prin Patima lui Hristos se biruiesc hotarele firii, prefacerea apei în vin la Nunta din Cana fiind profeţia jertfelnică a morţii pe Cruce, în care apa Botezului se uneşte cu Sângele dumnezeiesc spre viaţă veşnică: ***„Văzând Mieluşeaua Maria, pe Mieluşelul ei tras la junghiere, mergea după El zdrobită, împreună şi cu alte femei, strigând aşa: Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci această călătorie grabnică? Au doară este iarăşi altă nuntă în Cana, şi acolo Te grăbeşti acum, ca să le mai faci lor vin din apă? Oare merge-voi cu Tine Fiule, sau voi aştepta mai bine? Dă-mi cuvânt, Cuvinte – δός μοι λόγον Λόγε; nu mă trece tăcând, Cel ce m-ai păzit curată; că Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu”.***

Teologia acestui icos exprimă abisul euharistic al durerii şi iubirii treimice pentru om, dimensiunea nupţială plenară a morţii lui Hristos pe Cruce ca unire definitivă în viaţă şi în moarte a omului cu Dumnezeu şi finalitatea jertfelnică a lumii.

Ceasurile împărăteşti, Vecernia şi Prohodul Domnului (Denia sau Utrenia) ce se săvârşesc în Sâmbăta Mare (în ziua de Vineri) vorbesc despre împlinirea întregii istorii în Moartea Fiului lui Dumnezeu pentru noi. Astfel se explică mulţimea psalmilor profetici şi a citirilor biblice în care se arată vocaţia jertfelnică a lui Mesia şi realizarea veacurilor în moartea lui Hristos. Psalmii penitenţiali prin care David îşi cere iertare lui Dumnezeu pentru păcatele sale îşi arată rostul profetic de anticipare mistică a durerii omului pentru răstignirea lui Hristos pe Cruce: ***„Că eu spre bătăi gata sunt şi durerea mea înaintea mea este pururea – „***oti egw eij

ma/stigaj e/toimoj kai h alghdw/n mou dia panto/j" (Psalmul 37, 17) devine prochimenul Ceasului al treilea al Vinerii celei Mari. ***Durerea omului pentru păcat este absorbită în durerea Fiului lui Dumnezeu pe Cruce care devine o permanenţă a iubirii Sale răstignite până la sfârşitul lumii. Acesta este sensul cuvintelor lui Pascal în faimoasa sa meditaţie despre Patima lui Hristos Mystère de Jesus, în care afirmă că Hristos „este în agonie până la sfârşitul veacurilor".***

Precum toată durerea lumii se concentrează în Crucea lui Hristos, toată bucuria făpturii se revarsă în timp, adică în trecut, prezent şi viitor din Învierea Mielului lui Dumnezeu.

În Imnul cosmologic al Ceasului al nouălea, Jertfa lui Hristos este asimilată cu creaţia lumii din zorii de lumină veşnică ai iubirii treimice: ***„Astăzi S-a spânzurat pe lemn Cel ce a spânzurat pământul pe ape. Cu cunună de spini S-a încununat Împăratul îngerilor. Cu porfiră mincinoasă S-a îmbrăcat Cel ce îmbracă cerul cu nori. Lovire peste obraz a luat Cel ce a slobozit în Iordan pe Adam. Cu piroane S-a pironit Mirele Bisericii. Cu suliţa s-a împuns Fiul Fecioarei. Închinămu-ne Patimilor Tale Hristoase! Arată-ne nouă şi slăvită Învierea Ta".***

Această capodoperă a metaforei mistice şi liturgice surprinde prăpastia înfricoşătoare şi abisul infinit dintre iubirea nebună (maniko/j eroj) a lui Dumnezeu şi neantul de simţire al umanităţii care răstigneşte pe Dumnezeu prin iubire de sine. Noianul de durere al Bisericii nu poate fi depăşit decât de abisul iubirii dumnezeieşti care umple intervalul spaţial şi temporal al finitudinii create.

Momentul morţii lui Hristos pe Cruce este momentul maximei apropieri a umanităţii de Dumnezeu Care devine Om, trăieşte şi moare pentru oameni şi îi înviază în Sine. Paremia de la Ieşire care se citeşte la Vecernia Sfintelor Patimi vorbeşte despre intimitatea dialogului iubitor dintre Moise şi Dumnezeu: ***„Domnul vorbea cu Moise faţă către faţă, cum ar grăi cineva cu prietenul Său" (Ieşire 33, 11).*** Această apropiere se vede şi din durerea Maicii Domnului care moare mistic împreună cu Hristos: ***„Nici de la mormântul Tău nu mă voi scula, Fiul meu, nici a izvorî lacrimi nu voi înceta, până ce şi eu mă voi pogorî la iad; că nu pot răbda despărţirea Ta, Fiul meu"*** şi

„De acum nu se va mai lipi de mine bucuria niciodată, suspinând grăia cea fără de prihană. Că lumina mea şi bucuria mea în mormânt au apus. Ci nu-L voi lăsa singur; aici voi muri şi mă voi îngropa cu Dânsul".

Biserica surprinde aşadar dialogul mistic al iubirii care biruieşte moartea şi iadul, dintre Fiul cel mort şi Maica îndurărilor Lui, ca pe legătura supremă care uneşte viii şi morţii în sânul de iubire al Prea Sfintei Treimi: „O, cum s-a ascuns ţie adâncul îndurărilor, Maică, în taină a zis Domnul, că vrând să mântuiesc făptura Mea, am primit a muri. Ci voi şi învia ca un Dumnezeu al cerului şi al pământului şi pe tine te voi slăvi”.

Prohodul Domnului (Vineri seara) este cântarea de tânguire şi îngropare a Domnului. Dincolo de durerea Bisericii pentru moartea Capului ei, surprindem în Prohodul Domnului o dimensiune a legănării pruncilor în care moartea lui Hristos este asimilată teologic cu dulcea adormire a pruncilor. Aceeaşi lumină a adormirii prezentă în troparele Întâmpinării Domnului (Legănuşul) sau în cântarea „Veşnica pomenire” care mărturiseşte despre nădejdea şi întemeierea Bisericii în Învierea lui Hristos, care este izvorul sărbătorilor temporale şi pecetea sărbătorii veşnice din eshaton. Dincolo de aspectul narativ ori descriptiv al Prohodului, conotaţia teologică a acestor cântări de tânguire este una de durere personală atinsă deja de fiorul învierii care a sosit deja la strămoşii cei din veac în clipa morţii Domnului. Stihirile Prohodului sunt însoţite de stihuri funerare din Psalmul al 118-lea care se citesc şi la orice înmormântare creştină. Dimensiunea antinomică a morţii lui Hristos se vede şi din permanenta pendulare între măreţia dumnezeiască şi smerenia mântuitoare a Domnului: ***„În mormânt Viaţă – Η ζωή εν τάφω, pus ai fost Hristoase”.***

Biserica insistă asupra dimensiunii apofatice a îngropării ca moarte a morţii neştiută de nici o creatură: ***„Nici lumea de duhuri nu pricepe Doamne, nici mulţimea fără de trup poate povesti, taina îngropării Tale neştiind – Απορεί καί φύσις, νοερά καί πληθύς, η ασώματος Χριστέ τό μυστήριον, τής αφράστου καί αρρήτου σου ταφής”.***

Unirea tainică şi antinomică dintre atotprezenţa lui Dumnezeu Logosul şi moartea (dispariţia) omului în Hristos devine aşadar temei teologic al unirii dintre necreat şi creatură în Crucea şi Învierea lui Hristos: ***„În mormânt ai apus, dar de-al Tatălui sân nicicum nu te-ai despărţit, Hristoase al meu. Acest lucru e străin şi nefiresc (paradoxal) – Καί εν τάφω έδυς, καί τών κόλπων Χριστέ τών πατρώ ων ουδαμώς απεφοίτησας, τούτο ξένον καί παράδοξον ομού”.*** Hristos devine prin moartea cu Trupul prezenţă tainică şi absenţă vizuală, dar realitate a credinţei şi viu şi lucrător în iad, în Rai, în pământ şi în cer: ***„În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul şi pe Tron împreună cu Tatăl şi cu Duhul ai fost Hristoase, toate plinindu-le Cel ce eşti necuprins”.***

Sâmbăta cea mare este deci ziua tăcerii adânci dinaintea Învierii, în care Hristos sfărâmă moartea în iad şi cheamă la înviere întreaga umanitate. Lacrimile Bisericii pentru Mirele ei mort pe Cruce şi îngropat în mormânt sunt însă seminţele învierii ei din moartea păcatelor.

În iconomia lui Dumnezeu, orice lacrimă este izvor de fecunditate spirituală, ploaie de viaţă peste pustia sufletului păcatos şi rămâne în inima de Om a lui Dumnezeu. ***Versetul 8 al Psalmului 55 în versiunea ebraică vorbeşte despre această compătimire a lui Dumnezeu care păstrează lacrimile omului în potirul iubirii Sale, expresie păstrată în Vulgata: „pone lacrimam meam in conspectu tuo". Această expresie de o imensă profunzime mistică a fost tradusă şi de Preotul Vasile Militaru în Psaltirea în versuri: „Paşii pribegiei mele număraţi au fost de Tine, Strânge Doamne a mele lacrimi şi-n potirul Tău le ţine". În viaţa eremitică creştină, lacrimile de pocăinţă se păstrau într-un vas numit lăcrimar (lat. Lacrimarium)***

Pr. Valentin Istrati - Cele două sărutări

Sărutul este de bună seamă, din vremuri imemoriale, semnul unei apropieri între oameni. Este semnul iubirii exprimate prin trup, prin ceea ce are mai de preţ omul. Gura omenească este sediul vorbirii de Dumnezeu, poarta logosului interior, începătura hrănirii şi implicit a supravieţuirii noastre şi intrarea lui Dumnezeu în noi prin Euharistie. Prin intermediul gurii ne hrănim cu Dumnezeu, sărutăm icoanele şi pe cei dragi, vorbim cele bune şi exprimăm sinele nostru interior. Gura este împreună cu mintea sediul expresivităţii noastre lăuntrice, organul noetic şi înţelegător, vectorul de comunicare şi comuniune din organism, poarta firii către Creator şi a Creatorului către fire. Gura fiecărui creştin este chemată aşadar să devină Potir preacurat al Trupului şi Sângelui lui Dumnezeu.

Gestul sărutului implică oarecum o intenţionalitate euharistică, prin faptul că sărutul nu este o atingere statică a buzelor noastre de faţa unui om, ci mişcarea de a-l aduce pe acesta în noi, în sufletul nostru. De altfel şi zgomotul sărutului este în măsură să ne arate că prin sărut noi îl introducem pe cel iubit în lumea noastră, în sufletul nostru. Dimpotrivă gestul scuipării arată voinţa noastră de a-l arunca afară pe cel urât, de a-l scoate din arealul nostru lăuntric.

În preajma Pătimirilor Domnului, vedem cum acest gest de iubire şi preţuire între oameni primeşte două conotaţii diametral opuse, infinit de diferite prin intenţionalitate şi finalitate.

- Avem astfel **sărutarea femeii păcătoase**, întinate de moartea risipirii în trupuri străine. Femeia păcătoasă cade la picioarele lui Iisus, toarnă mir de mare preţ pe Capul Lui, îi udă picioarele cu lacrimi şi le şterge cu părul capului ei. Sărutând picioarele Lui, i Le unge cu mir.

Acest sărut deschide cerurile prin iubire smerită şi pecetluieşte cu nemurire pe mironosiţă. Femeia desfrânată devine proorociţă a morţii şi îngropării Fiului lui Dumnezeu. Iubirea ei anticipează dumnezeieşte ungerea Trupului mort al lui Dumnezeu. Sărutarea picioarelor, ca gest de luminoasă pocăinţă şi de umilinţă negrăită, devine astfel poartă de intrare în Împărăţia celui ce are pământul aşternut picioarelor Sale. Ungerea cu mir a păcătoasei integrează ontologic ungerea cu viaţă a universului de către Cel Uns (Christos). Căderea la picioarele Învăţătorului vindecă şi întoarce căderea cea amară în păcat. Plângerea cea cu umilinţă din străfundurile inimii stropeşte cu Apa Vieţii firea omenească cea uscată de moarte şi de nerodire.

- La cealaltă extremă a istoriei, avem **sărutul lui Iuda**.

Insidios, viclean, calculat, gândit dinainte, simulat în toată deşertăciunea lui, semnul iubirii devine parolă a morţii, gestul unirii dezbină şi aduce suferinţă. Ucenicul care văzuse pe orbi văzând, pe muţi grăind minunile lui Dumnezeu, pe morţi înviaţi şi şezând la masă cu Învietorul, care auzise cuvintele de mulţumire ale celor vindecaţi de muţenie, devine aşadar paradigmă a trădării şi pricină a morţii pe Cruce.

În toată această ură sălbatică a omului ucigător de Dumnezeu, Hristos întoarce suferinţa în bucurie veşnică, Crucea o preface în Înviere, suliţa cu care s-a străpuns Coasta Sa devine toiag care sfărâmă porţile morţii, piroanele care L-au făcut să sângereze pe Dumnezeu ne pironesc pe noi întru nemurire, semnele morţii devin semnele Învierii.

Sărutul lui Iuda arată cum poate umanitatea înstrăinată de cer să întoarcă raţiunile firii către cele dimpotriva firii, să întunece iubirea prefăcând-o în viol sau abuz, să folosească inima pentru a ucide.

Printr-un singur gest, omul poate intra în cerurile iubirii lui Dumnezeu sau se poate afunda în iezerul cel de foc al înstrăinării de cer. Esenţială este inima cu care săvârşeşti totul şi lumina sau întunericul pe care-l aduci în lume prin gesturile, gândurile, cuvintele şi lucrările tale.

Tudorel Rusu - „Să ştergi cu ştergarul dragostei faţa celui ce ţi-a greşit“

În cadrul Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel mare, săvârşită ieri la Mănăstirea Putna, arhim. Melchisedec Velnic, stareţul aşezării monahale putnene, a urmat exemplul Mântuitorului Hristos şi a spălat picioarele a 12 ieromonahi. Aceeaşi rânduială a avut loc şi la Mănăstirea Sihăstria Putnei.

Spre finalul Sfintei Liturghii oficiate ieri de arhim. Melchisedec Velnic, alături de un sobor de preoţi şi diaconi, a avut loc tradiţionalul ritual al spălării picioarelor. Astfel, urmându-se rânduiala tipiconală menţionată în Triod, în pronaosul bisericii Mănăstirii Putna au fost puse 12 scaune pe care s-au aşezat 12 părinţi ieromonahi. Dintre cei 12 nu au lipsit portarul aşezării monahale, ca cel care primeşte pe fiecare credincios, şi iconomul mănăstirii, care îl preînchipuie pe Sfântul Apostol Petru. După binecuvântarea apei, în timpul citirii Evangheliei şi în acelaşi timp cu textele evanghelice care aminteau de spălarea picioarelor Sfinţilor Apostoli de către Mântuitorul Hristos, părintele stareţ s-a dezbrăcat de felon, a turnat apa într-un vas, s-a încins cu un ştergar şi a spălat şi a sărutat picioarele celor 12 ieromonahi. Rânduiala spălării picioarelor s-a terminat prin rostirea unei rugăciuni deosebite prin care s-a cerut ca Dumnezeu să spele întinăciunea păcatelor.

„Spălarea picioarelor ucenicilor, actul acesta de adâncă smerenie a lui Hristos, a fost făcut înainte de instituirea Sfintei Euharistii, care este mâncare şi băutură spre viaţa cea de veci şi dovadă a dragostei nemărginite a lui Hristos faţă de oameni. De aici înţelegem că, pentru a veni la Hristos, trebuie să faci ce a făcut Hristos: să slujeşti, să ştergi cu ştergarul dragostei faţa celui ce ţi-a greşit. Prin spălarea picioarelor ucenicilor Săi, Hristos ne-a arătat calea cea mai bună prin care putem să ajungem la Dumnezeu: smerenia“, a spus, în cuvântul rostit la finalul Sfintei Liturghii, arhim. Melchisedec Velnic.

Ritualul spălării picioarelor în Sfânta şi marea Joi, despre care există menţiuni încă din veacul al VI-lea, se practică în special în mănăstiri şi în catedrale, dar şi în parohii şi reprezintă reconstituirea momentului spălării picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul Hristos, înainte de Cina cea de Taină.

Olga Greceanu [Blog Claudiu Tarziu]: Meditaţie asupra Învierii

“Moartea de martir de bunăvoie a Apostolilor e cea mai bună dovadă a Învierii şi cea mai elocventă dovadă istorică. Sunt două teme care se susţin: Învierea a dat credinţa puternică a Apostolilor, tocmai după ce credinţa lor scăzuse până la

mâhnire, iar a doua, moartea Apostolilor pentru Numele lui Hristos confirmă Învierea.

Ce a intervenit ca să schimbe frica Apostolilor în entuziasm până la moarte? Învierea. Învierea lui Hristos nu e numai un fapt metafizic, un fapt supranatural, învelit în nesiguranţă, în presupuneri, ci e un fapt istoric. […]

Lumea s-a transformat pentru că nişte simpli pescari din Galileea, greoi cu mintea, au văzut cu ochii lor Învierea Fiului lui Dumnezeu. Ei au avut puterea de a aduce la picioarele crucii pe filosofii păgâni, care ţineau în mâini cultura lumii, pe senatori, pe toţi oamenii mari ai zilei şi pe preoţii templelor păgâne. Ei au răsturnat pe zeii milenari de pe Muntele Olimpului tot cu simplele cuvinte: ***«A înviat Hristos, noi L-am văzut după Înviere…» […] Ei au propovăduit cu inima, cu entuziasmul pe care îl dă adevărul. […]***

Tăria creştinismului stă pe această puternică temelie: a înviat Hristos, vom învia şi noi pentru o viaţă veşnică, deci trebuie să luptăm pentru a o câştiga şi a nu face zadarnică ispăşirea lui Hristos, căci El a ispăşit pentru fiecare om.

Noi nu L-am văzut pe Iisus înviat, dar când Apostolii L-au văzut înviat şi când, pentru această susţinere că L-au văzut, au primit o viaţă de cerşetori prigoniţi şi moartea chinuită pe care chiar o propovăduiau, cum putem să ne mai îndoim de adevărul Învierii şi să nu strigăm, cu toată puterea sufletului nostru: «HRISTOS A ÎNVIAT!» ?

Olga Greceanu, Meditaţii la Evanghelii - N-am cuvinte: Hristos a murit pentru noi – adevărata şi singura "ştire"

Singura "ştire" care contează astăzi este aceea că HRISTOS A MURIT PENTRU NOI. Dar, ne-am putea întreba, de ce contează atât de mult, ce e atât de important în Pătimirea Domnului, în Răstignirea şi Moartea Sa pe Cruce şi de ce toate celelalte nu sunt importante?

Pentru aceasta este nevoie ca, pentru început, să ne întoarcem puţin în urmă. În sâmbăta ce-a trecut, Hristos a înviat pe Lazăr cel mort de 4 zile, aceasta făcând-o ca să înţelegem noi Cine este El, Cel ce are stăpânire asupra morţii şi a vieţii. Îi sunt unse picioarele cu mir scump, de femeia cea păcătoasă, un act care-l revoltă pe Iuda cel împătimit şi obsedat de bani şi eficienţă, pe ucenicul Domnului Iuda, cel care deşi Îl avusese lângă el pe Hristos Dumnezeu, nu a putut să înţeleagă niciodată Cine era de fapt El… Cum să simtă el, viitorul trădător, „graba" femeii care

nemaiputând să rabde până la îngroparea Domnului, vine acum şi-I unge picioarele, anticipând Pătimirile Sale de peste câteva zile?

În Duminica Floriilor are loc intrarea triumfală a Domnului în Ierusalim, când intră – din nou smerit – călare pe un măgar, pe poarta de aur a cetăţii, în ovaţiile mulţimilor, ovaţii cărora nu le răspunde.

Dar aceşti oameni care de Florii Îl aclamă, peste câteva zile strigă „Să se răstignească!”, ignorând total nevinovăţia Sa, îmbătaţi fiind de nădejdea în puterea lumească, căci ei într-adevăr aşteptau pe Mesia, dar nu pe Cel smerit, ci unul războinic şi plin de slavă lumească, unul care să le aducă şi lor slavă lumească, bogăţie, ca să poată trăi fără griji, inclusiv grija faţă de Lege şi faţă de păcat…
După aceea, în Joia Mare, Domnul Însuşi spală picioarele ucenicilor Săi – scenă deosebit de cutremurătoare, căci Hristos Domnul şi Stăpânul a toate se apleacă la picioarele apostolilor Săi şi le spală picioarele, într-un act de infinită smerenie.

În deplin contrast cu ierarhia lumească de atunci şi de acum, Îl vedem pe Cel Căruia trebuie să I se slujească cum se pleacă şi slujeşte El – ***şi ce anume este acest act decât încă unul prin care ne arată sensul vieţii noastre, adevărata nădejde şi motivul pentru care a luat trup de om şi mai ales prefigurează din nou Răstignirea Sa şi Moartea Sa pentru noi?***

Ce diferenţă mare faţă de ce „învăţăm” noi, astăzi, de peste tot din lume – vezi educaţia din şcoală, din familie, din societate, din mass-media, atât de diferită de învăţătura Lui Hristos, căci la Hristos, puterea înseamnă milă, slujire, smerenie, înseamnă putere de împotrivire în faţa păcatului… Iată de ce creştinul adevărat se deosebeşte de lume! Unul ca acesta Îl are ca exemplu pe Hristos, dar să ne întrebăm: ***suntem noi astfel de creştini, „adevăraţi”, sau şi noi Îl lovim şi Îl batjocorim prin păcatele noastre, ignorând nevinovăţia şi dragostea cu care El ne slujeşte?***

Să revenim la adevărata ştire: astăzi, Hristos a murit pentru noi. S-a lăsat vândut, S-a lăsat bătut, scuipat, batjocorit – de cine? – de oamenii pe care Îi iubeşte atât de mult, încât chiar pentru ei suferă acestea. ***Aşadar, pentru cine a suferit Hristos Dumnezeu toate acestea şi pentru cine şi-a dat viaţa pe Cruce (moartea cea mai dezonorantă la acea vreme), alături de doi tâlhari?*** PENTRU NOI, pentru FIECARE dintre noi. Când a spălat picioarele Sfinţilor Apostoli, a arătat că ne spală picioarele fiecăruia. ***Hristos stă plecat la picioarele noastre, gata să ne spele, gata să ne ierte păcatele! Şi ce aşteaptă de la noi? Foarte puţin şi în acelaşi timp foarte mult: să-i dăm voie, să-L lăsăm să ne ierte păcatele, căci***

pentru asta a murit şi pentru asta a înviat: ca să ne arate nouă că putem învia şi noi cu El, după fiecare iertare a păcatelor şi apoi la Judecata finală. Iar noi ce facem? Ne împotrivim, Îl gonim, ne prefacem că nu-L vedem la picioarele noastre, sau mai rău: Îl scuipăm şi noi, Îl lovim, Îi îndesăm mai tare coroana de spini – prin păcatele noastre pe care le tot repetăm, de care nu ne pare rău şi pe care nu le spovedim la preotul duhovnic? Iată de ce aceasta este ziua tânguirii, zi de doliu duhovnicesc, pentru că toţi suntem co-participanţi la Pătimirile Domnului şi la Răstignirea Sa.

Adevărata ştire, SINGURA ştire este că Hristos a murit pentru fiecare dintre noi! Şi scopul pentru care a făcut asta este ca prin moartea Lui să ne învieze pe noi din moartea păcatului – dar cât de greu este de înţeles acest act de infinită dragoste, din partea Domnului şi Dumnezeului nostru! El, făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute, făcătorul nostru stă umilit la picioarele noastre şi ne suportă toate: nedreptăţile, injuriile, bârfele, desfrânările, invidia, lenevirea, lăcomia, ne-milostivirea, judecarea aproapelui, pe toate le suportă, aşteptând.

Şi oare de ce aşteaptă şi nu „trece la acţiune”, de ce nu este El eroul cel aşteptat de noi, eroul pe care-l cunoaştem din poveşti, din cărţi, din filme? Pentru că El nu este aşa! Iisus nu dă buzna, nu forţează, în schimb: ***„Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine”***, iar când Sfântul Apostol Petru se opune spălării picioarelor, Domnul îl avertizează: ***“De nu te spăl, n-ai parte cu Mine”***. Domnul nu forţează, ci ne lasă liberi să alegem, pentru ca fiecare să merităm mântuirea: iată cât este de drept, de bun şi de iubitor!

Cântăm la Prohod că atunci când Hristos-Viaţa a fost pus în mormânt, s-au înspăimântat îngerii, ***“Plecăciunea Ta cea multă preamărind”.*** Ce este această “plecăciune”? Smerenia, pogorârea, umilinţa Mântuitorului, de a împărtăşi condiţia omului muritor şi de a sluji până acolo încât dă posibilitatea mântuirii celor care Il răstignesc! Îngerii se miră şi cum poate Viaţa să intre în mormânt, cum poate Cel ce a făcut pământul să intre într-un mormânt mic, de om. În afară de spaima şi uimirea îngerilor, toată făptura s-a schimbat, împreună-pătimirea cu Hristos-Făcătorul căpătând o dimensiune cosmică: ***“Luna, soarele se întunecă-mpreună, Doamne, şi robi binevoitori Ţi s-au arătat şi în mantii negre s-au înveşmântat”.***

Tot la Prohod cântăm ce datorăm Domnului: ***“Cuvine-se, dar, să cădem la Tine, Ziditorul, Cela ce pe cruce mâinile Ţi-ai întins, şi-ai zdrobit de tot puterea celui rău. Cuvine-se, dar, să-Ţi dăm slavă-a toate Ziditorul, căci din patimi Tu ne-ai***

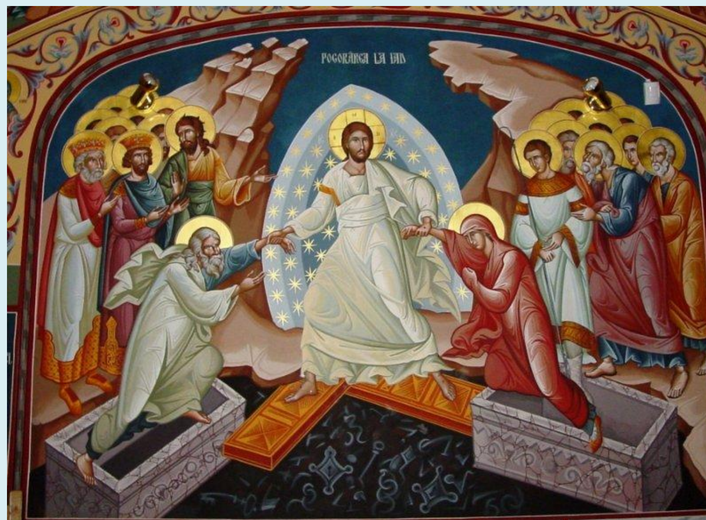
scos, prin patima Ta, şi din stricăciune toţi ne-am izbăvit", sau "Neamurile toate laudă-ngropării Ţi-aduc, Hristoase-al meu".

Astfel, aceasta este singura ştire care ne interesează astăzi, iar pe toate celelalte să le lăsăm de-o parte ("Toată grija cea lumească să o lepădăm"), pentru că nimic nu se compară cu aceasta: ***astăzi se face nouă mântuire cu preţul Celui mai Scump Trup şi Sânge, cu cea mai adâncă suferinţă şi cea mai mare Jertfă a tuturor timpurilor – Hristos Dumnezeu se dă pe Sine la iad pentru noi, pentru ca apoi să Învieze, biruind moartea, pentru ca şi noi să o putem birui în El şi să avem viaţă veşnică.*** Mormântul Domnului este laboratorul învierii noastre.

Să cinstim pe Hristos cum se cuvine, să-i cerem în rugăciune să ne dăruiască credinţă puternică, să simţim cum El înviază sufletele noastre din egoism, din păcat, din izolarea de El. Să lăsăm măcar astăzi de o parte celelalte lucruri care ne abat atenţia de la singurul lucru care contează: MÂNTUIREA NOASTRĂ, pe care o datorăm Lui Hristos, Mântuitorul nostru.

Amin.

Părintele Ioan Mircea - Coborârea la iad a lui Iisus Hristos

Activitatea Mântuitorului Iisus Hristos s-a desfăşurat pe multe planuri:

- *ceresc - ca Logos preexistent;*
- *pământesc - de la întrupare până la răstignirea pe cruce şi îngropare;*
- *la iad - sub pământ - ca Împărat biruitor, cât a stat cu trupul în mormânt;*
- *iarăşi la cer, preaslăvit cu trupul, după înviere şi preaslăvire sau înălţarea la cer; şi în fine, sacramental,*
- *ca Hristos Euharistie şi ca săvârşitor al Sfintelor Taine - în chip nevăzut - în Biserică.*

Toate aceste activităţi sunt întrevăzute clar în Epistola I a Sfântului Apostol Petru.

Coborârea lui Hristos la iad este una din marile probleme ale Epistolei I Petru şi e o temă specifică, în felul cum este formulată de el. Ea constituie un adevăr fundamental al învăţăturii creştine. Despre acest fapt, Apostolul Petru se exprimă atât de enigmatic - în pasajul din capitolul III, 19-20 - încât textul devine foarte greu la interpretat şi ridică o seamă de probleme dificile; între acestea unele privesc persoanele în cauză, altele felul şi scopul vestirii, iar altele timpul şi locul. Cu alte cuvinte:

1. Cine a dus vestea?
2. Către cine a fost dusă?
3. În ce a constat mesajul acesta?
4. În ce timp?
5. Şi în ce loc s-a produs această activitate?

Textul în cauză spune: ***"Că şi Hristos a suferit o dată moartea pentru păcate, El cel drept pentru cei nedrepţi, ca să ne aducă la Dumnezeu, omorât fiind cu trupul, dar viu fiind făcut cu duhul, cu care s-a coborât şi a binevestit şi duhurilor din închisoare, care fuseseră neascultătoare altădată, când îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu aştepta, în zilele lui Noe, şi se pregătea corabia în care puţine suflete (persoane), anume opt s-au izbăvit prin apă" (I Petru III, 18-20).*** De fapt, ultimul verset (20) constituie doar un exemplu de pedeapsă generală, de cataclism cosmic, pentru nelegiuirile şi necredinţa oamenilor din vremea potopului.

După cum se vede din acest text, Apostolul Petru vorbind de activitatea lui Hristos la "iad", pune în legătură cu ea generaţia potopului, a oamenilor din vremea lui Noe, dând naştere la o dificultate care a împins pe unii exegeţi la interpretări eronate.
Căutând să afle pricina aducerii pe neaşteptate a acestui exemplu, comentatorii vechi consideră că prin el Sfântul Apostol Petru ar fi urmărit să răspundă unor întrebări.

Ecumenius şi Teofilact socotesc că Apostolul Petru a introdus acest exemplu pentru a răspunde şi altei obiecţiuni: "Cine, oare, altul a predicat înainte de Hristos că vor fi osândiţi cei care n-au crezut?" Şi tot ei răspund: "Necredinţa acelora este confirmată din Scriptură; dar nu din vremurile profetice, ci aproape de la facerea lumii. ***Prin aceasta, el (Petru) a arătat că chiar de la început s-a predicat oamenilor mântuirea, dar ei au desconsiderat nevoia curăţirii de fărădelegile lor".*** Despre doi din aceşti propovăduitori din vremea dinaintea potopului vorbeşte şi Noul Testament: de Enoh "al şaptelea de la Adam" (Epistola lui Iuda, vers. 14) şi de Noe "al optulea propovăduitor al dreptăţii" (Epistola II Petru II, 5).

De aceea unii comentatori, în explicarea versetului 19 - singurul care se referă la coborârea lui Iisus Hristos la iad - se referă la aceşti doi predicatori şi la un timp anterior. ***Textul din I Petru III, 19 arată însă precis timpul şi scopul Domnului Hristos la iad, pentru a face cunoscut tuturor mântuirea şi a o extinde şi la cei morţi.***

În cele ce urmează vom căuta să răspundem celor cinci întrebări ce se pot pune în legătură cu acest text: Autorul mesajului, auditorii lui, în ce a constat mesajul, timpul şi locul unde s-a produs acţiunea.

Coborârea lui Hristos la iad este un adevăr fundamental de credinţă, recunoscut din început de întreaga Biserică de Răsărit şi Apus. El intrase adânc în conştiinţa Bisericii primare, prin cateheza apostolică. Aluzii la această problemă se întâlnesc

în nenumărate locuri din Vechiul Testament, precum: Psalmii VI,5; XV, 10; XXIX, 3; XLVIII, 16; LXXJII, 24; LXXV, 13; CVI, 16; CXXXVIII, 7; Isaia XXIV, 22; XLIX, 19; Daniel XII, 1-3 ; Osea XIII, 14; Zaharia IX, 11; Maleahi II, 17; III, 13-15 şi înţelepciunea lui Solomon IX, 15; XVI, 13-14, etc.; iar în Noul Testament se fac aluzii la această idee în: Matei XII, 39-40; XXIV, 52-53; Luca XXIII, 43; XVI, 22-23; Ioan V, 25, 29; Fapte II, 24-25, 31; I Cor. XV 24 s.u. Efes. 1, 21-22; IV, 8-10; Filip. II, 10; Col. I, 18; Evr. XI, 39 s.u.; XII, 23; I Petru III, 18-20 ; IV, 6; Apoc. I, 18, etc.

Literatura patristică s-a ocupat de această problemă, pe care Sfinţii Părinţi şi comentatorii vechi şi noi au privit-o sub toate aspectele, deşi n-au tratat-o în chip special. Acest adevăr de credinţă a pătruns şi în simbolurile de credinţă şi mărturisirile Bisericii Ortodoxe şi Romano-Catolice. În vremea marilor erezii, Sfinţii Părinţi s-au folosit de acest adevăr dogmatic al coborârii lui Hristos la iad cu sufletul unit cu Dumnezeirea, sau "cu sufletul îndumnezeit", spre a combate şi a condamna, când pe arieni, când pe apolinarişti, dochetişti şi alţii, care refuzau să recunoască un suflet omenesc în Cuvântul (Logosul) întrupat. ***"Dacă sufletul e corporal - zice Sfântul Atanasie cel Mare către apolinarişti - de ce nu moare odată cu trupul şi pentru ce Petru numind sufletele din închisoarea iadului "duhuri", a zis: "Hristos a coborât să vestească învierea, duhurilor din închisoare?".***

Învăţătura despre coborârea Domnului Hristos la iad a devenit al V-lea articol de credinţă în Simbolul Apostolic şi în cel Atanasian acceptat oficial în Biserica apuseană. Ea a intrat şi în cultul liturgic al Bisericii Ortodoxe. Astfel, la intrarea cu cinstitele daruri (Vohodul cel mare) preotul rosteşte în taină, rugăciunea: ***"în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul şi pe scaun împreună cu Tatăl şi cu Duhul ai fost Hristoase, toate umplându-le Cela ce eşti necuprins".*** Şi apoi ideea a trecut şi în Mărturisirile de credinţă ale Bisericii Ortodoxe.

Biserica Latină a introdus acest adevăr, chiar că al V-lea articol de credinţă, În formula: "Descendit ad inferos", aflată prima dată în "Simbolul Apostolic" (secolul al IV-lea) şi în "Simbolul Atanasian" (atribuit din secolul al IV-lea Sfântului Atanasie cel Mare), formulă care "s-a impus treptat în Crezul Bisericii Romane, generalizându-se în toată (Biserica de Apus, încă din secolul al VIII-lea".

Pe măsura apariţiei de studii speciale asupra problemei coborârii lui Hristos la iad, s-a dat naştere la o seamă de teorii, unele ingenioase, altele tendenţioase, sau chiar blasfemiatoare. Mulţimea şi varietatea răspunsurilor date chestiunilor legate de

această problemă au fost reduse de unii la două mari sisteme de interpretare, iar de alţii la patru, la şase, sau la opt feluri de teorii.

1. Cine a predicat la iad?

Întrebarea este firească, pentru că deşi Apostolul Petru spune clar că Hristos a dus această activitate către sufletele de acolo, totuşi unii exegeţi şi teologi - vechi şi mai ales noi - susţin alte păreri, din care unele exclud persoana lui Hristos. Chiar unii exegeţi ortodocşi - fie că iau verbul în sensul unei evanghelizări şi "al convertirii, fie numai al proclamării mântuirii şi eliberării celor drepţi - au susţinut că nu numai Hristos a binevestit, ci şi unii prooroci şi Apostolii, ba chiar şi alţii după ei.

Pentru prima dată această idee se întâlneşte în Păstorul lui Herma, unde citim "Apostolii şi învăţătorii, după ce adormiră în puterea şi cu credinţa în Fiul lui Dumnezeu, predicară şi celor mai dinainte adormiţi şi le dădură pecetea propovăduirii. Se pogorâră deci cu aceia în apă şi ieşiră iarăşi. Dar aceştia vii se pogorâră şi iarăşi vii ieşiră; iar aceia care adormiseră mai înainte, se pogorâră morţi, dar ieşiră vii, căci adormiseră în dreptate şi în mare curăţenie; numai că nu aveau această pecete" (a botezului).

După aceea, ***Clement Alexandrinul scrie că: "Apostolii urmând Domnului au predicat şi ei celor din iad. Căci era necesar, socot, că precum aici, aşa şi acolo, cei mai buni ucenici să fie imitatorii învăţătorului; ca adică, unul (Petru) să aducă la convertire pe cei care erau dintre evrei; iar ceilalţi să aducă pe păgâni la pocăinţă; adică pe cei care au trăit în dreptatea cea după lege, sau cea din filozofie, dar nu desăvârşit, ci şi-au sfârşit viaţa în păcat. Dar lucrează şi Mântuitorul pentru că mântuirea este opera Lui".***

Origen, în scrierea sa Contra Celsum, afirma că: "Profeţii au precedat lui Hristos şi la iad, anunţând mai dinainte venirea Sa şi că Sfântul Ioan Botezătorul a fost şi acolo, ca şi pe pământ, Înaintemergătorul Lui. Sufletul lui Hristos a mers însă la sufletele care erau în acea stare, de a se putea converti primind învăţătura Sa".

Această idee a intrat şi în imnologia Bisericii, în troparul cântat în cinstea Sfântului Ioan Botezătorul (la 7 ianuarie şi la 29 august), unde se spune: ***"Mergătorule înainte pentru adevăr nevoindu-te ai binevestit şi celor din iad, pe Dumnezeu Cel ce s-a arătat în Trup".***

Sfântul Ioan Gură de Aur, calificând părerea lui Origen ca "o copilărie", arată că vremea mântuirii este pe pământ: "După moarte este timpul judecăţii şi al osândirii. Prin urmare nu era nevoie pe cealaltă lume de un Înainte-Mergător". Această critică vizează toate părerile şi pe toţi comentatorii care susţin predica de convertire a celor din "iad".

Mergându-se pe această linie, aparent logică, nu este de mirare că s-a ajuns şi mai departe. Întrucât, pe lângă Apostoli, au existat în Biserică şi alţi slujitori, ca: "evanghelişti, păstori şi învăţători" (I Cor. XII, 28; Efes. IV, 11), unii exegeţi, care nu admit Taina preoţiei, sau preoţia specială, ci numai preoţia generală şi deci consideră pe toţi creştinii "preoţi şi predicatori", susţin că toţi creştinii răposaţi propovăduiesc celor din "iad", adormiţi mai înainte.

Unii comentatori şi teologi din apus, care nu văd în "duhurile" de care este vorba sufletele morţilor, ci altceva, exclud persoana lui Hristos, atribuind activitatea predicatorială altor persoane, dinaintea venirii Lui, în alt timp şi în alt loc, şi deci către alţi auditori. Dintre aceştia, unii - referindu-se la Epistola lui Iuda (14-15) unde se vorbeşte de Enoh şi la scrierea apocrifă Enoh XII, unesc expresia (considerată de ei o greşeală de copist) într-un cuvânt - susţin că nu Hristos, ci Enoh a predicat; dar nu către cei morţi, ci către îngerii căzuţi. Alţii atribuie lui Noe sau Duhului lui Hristos preistoric acest rol, spunând că Noe "al optulea predicator" (III Petru II, 5) a predicat contemporanilor săi, sau duhul lui Hristos a predicat, prin el (Noe), oamenilor care au trăit înainte de potop.

De aceea, n-a fost greu criticilor din "Şcoala istoria religiilor", ca, pe baza unor legende din scrierile apocrife, cum e cartea lui Enoh (cap. XII) şi a comparaţiilor cu alte legende aflate în alte religii, să dea naştere teoriei "Mitul lui Hristos". Această teorie, considerând Biblia plină de elemente mitice (luate din mitologie), a dus apoi la crearea curentului "demitologizării Evangheliei", care pretinde eliminarea textelor ce conţin elemente mitice. Între acestea ei consideră şi textul din I Petru III, 18-19.

Textul şi contextul (III,17-22) în care este încadrată ideea - coborârii la iad a lui Hristos - expusă de Sfântul Apostol Petru aici, nu îngăduie asemenea interpretări tendenţioase şi blasfemiatoare. El afirmă categoric existenţa istorică a lui Hristos, patimile şi moartea Lui reală, tind zice: ***"Ca şi Hristos omorât fiind cu trupul, dar viu fiind făcut cu duhul, a murit o dată pentru păcate. El Cel drept (fără de păcat) pentru cei nedrepţi (păcătoşi), ca să ne aducă la Dumnezeu".*** Mai departe,

contextul arată că după ce s-a coborât la iad, Hristos a înviat şi s-a înălţat la cer (III, 22).

"Omorât fiind cu trupul" arată că moartea Lui nu numai că a fost reală ci a fost şi violentă, pricinuită de oameni, pe care a venit să-i mântuiască. El a acceptat-o de bunăvoie spre a împlini voia Tatălui (Luca XXII, 42) şi opera de mântuire ce I s-a dat, "ca să ne aducă la Dumnezeu". Şi când era răstignit pe cruce, a rostit cuvintele: ***"Tată, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu"*** (Luca XXIII, 46). Iar înainte de a-şi da duhul a spus: ***"Săvârşitu-s-a"*** (Ioan XIX, 30); adică a încheiat opera de mântuire. Deci moartea, ca şi viaţa şi patimile, I-au fost reale, nu imaginare, sau aparenţe.

"Dar viu fiind făcut cu duhul cu care coborând la duhurile din închisoare, le-a binevestit", arată că pe când trupul se afla mort în mormânt, sufletul lui omenesc (duhul), care nu moare, a fost glorificat şi unit cu Dumnezeirea Lui. Pentru că Hristos fiind Dumnezeu şi Om aşa a coborât la iad, ca să comunice cu duhurile de acolo, ca suflet către suflete. Avem aici un "crux interpretum".

Sfântul Chiril al Alexandriei, folosind acest text pentru a combate opinia dochetiştilor, afirmă: "Sufletul lui Hristos care fusese unit cu Logosul divin s-a coborât la iad; şi folosindu-se de puterea dumnezeiască şi de stăpânirea divină s-a arătat şi duhurilor de acolo. Cuvântul (Logosul) lui Dumnezeu, unit prin iconomie cu sufletul Său (al lui Hristos), îmbrăcat în veştmânt propriu, mergând a vorbit cu duhurile (sufletele morţilor) din închisoare (iad), ca suflet către suflete. Nu spun că Dumnezeirea singură şi de sine însăşi a Unuia-Născut s-a coborât la iad şi a predicat duhurilor de acolo, complet separată de suflet. Căci Dumnezeirea este mai presus de vedere". Şi în continuare, adaugă: ***"Nu putem admite nici că Dumnezeirea a luat chip aparent de suflet. Ci, precum Unul-Născut a petrecut în trup cu cei care trăiau în trupuri, tot aşa sufletelor din iad le-a vorbit sufletul Său, având veşmântul său propriu".***

Sfântul Atanasie cel Mare explică şi el ideea textului, astfel: ***"Hristos a murit cu trupul pentru noi, nu şi cu sufletul şi cu firea Lui dumnezeiască. Aceasta fiind nemuritoare şi dătătoare de viaţă. El a zis: "Eu sunt viaţa" (Ioan XIV, 6). Viaţa Lui - ca Dumnezeu - nu moare, ci, dimpotrivă, învie morţii (cf. Ioan V, 21; VI, 63; I Cor. XV, 43). Căci precum lumina nu se vatămă la loc întunecos, tot aşa nici Viaţa, (adică Hristos) nu poate să pătimească ceva, când vizitează morţii. Căci Dumnezeirea Cuvântului este neschimbătoare".***

Prin urmare, "viu fiind făcut cu duhul înseamnă că sufletul omenesc al lui Hristos n-a coborât singur la iad, ci unit cu Dumnezeirea, care este dătătoare de viaţă, şi care l-a întărit (pe suflet), făcându-l biruitor asupra morţii şi îmbrăcându-l în slavă. Înainte de a muri, Mântuitorul spusese: ***"Am putere să-mi pun sufletul (să-mi dau viaţa) şi am putere să-l iau iarăşi"*** (Ioan X, 18). Datorită acestei puteri pe care o avea de la Sine - ca Dumnezeu - şi de la Tatăl prin iconomie, ca Om, El alunga demonii, ierta păcatele şi învia morţii, cât a activat pe pământ; iar când a coborât la iad a mers ca un împărat biruitor, zdrobind legăturile morţii şi eliberând pe cei drepţi din iad, spre a-i introduce în Rai, ca pe tâlharul pocăit (Luca XXIII, 43). Acesta este deci adevărul biblic şi numai aşa trebuie înţeles şi interpretat textul în cauză.

2. Către cine a dus Hristos vestea?

Textul aminteşte pe scurt că Mântuitorul a vestit către "duhurile din închisoare". Între acestea autorul Epistolei aminteşte de o categorie specială, a celor din timpul lui Noe, ceea ce face şi mai dificilă interpretarea, făcând necesară lămurirea problemelor: ***a dus Hristos vestea numai, către "duhurile" celor din vremea potopului, sau către toate "duhurile din închisoare"? A avut El în vedere calitatea lor morală? Adică a mers deci acolo numai pentru cei drepţi, sau a mers către toţi cei "din iad"? Şi cu ce scop: Ca să mântuiască pe toţi, sau numai pe unii? Cum El stăpâneşte peste toţi cei vii şi peste toţi cei morţi (cf. Rom. XIV, 9), cert este că vestea a fost dusă către toţi, şi toţi au luat cunoştinţă de ea.***

Exegeza ortodoxă încă de la început, ţinând seama de spiritul general al Evangheliei, a înţeles că aici este vorba de toate sufletele drepţilor şi ale păcătoşilor, de la Adam până la venirea Domnului. Cu această interpretare sunt de acord în majoritatea lor şi comentatorii neortodocşi. Concepţia Evangheliei însă despre drepţi şi dreptate nu se limitează numai la cei din Vechiul Testament, care au trăit conform voii lui Dumnezeu, sau Legii, că patriarhii, profeţii şi alţi drepţi, adormiţi cu nădejdea venirii lui Mesia-Hristos (Evr. XI, 13-40).

Mântuitorul extinde sfera dreptăţii la drepţii din întreaga lume, deci şi la cei dintre "neamuri", sau "păgâni", care deşi n-au lege, din fire fac ale Legii (Rom. II, 14; cp. Matei VIII, 10; Fapte X, 35). Aceştia, chiar dacă nu L-au cunoscut pe Dumnezeul cel adevărat şi n-au auzit de Mesia, au realizat virtuţile naturale: credincioşia dreptatea, cumpătarea, mila, curăţia inimii etc. Despre sutaşul păgân din Capernaum de pildă, Mantuitorul spune că ***"nici în Israel n-a aflat atâta credinţă"*** (Luca VII, 10), despre femeia hananeiancă: ***"o femeie, mare este credinţa ta, fie ţie precum voieşti"*** (Matei XV, 28); iar lui Corneliu alt sutaş păgân, îngerul

Domnului îi spune: ***"Rugăciunile şi milosteniile tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu"*** (Fapte X, 4). Toate acestea au format convingerea Apostolului Petru că: ***"Dumnezeu nu este părtinitor, ci, în tot neamul, cel ce se teme de El şi face dreptate, este primit de El"*** (Fapte X, 34-35).

Pe linia acestei largi concepţii creştine au mers unii Sfinţi Părinţi, care privesc activitatea lui Hristos la iad printre cei morţi, ca fiind îndreptată, mai întâi către Adam, prin care a intrat păcatul în lume, şi către toţi cei din Adam; cu prioritate patriarhii, profeţii şi drepţii Vechiului Testament; după care au fost vizaţi şi toţi drepţii dintre neamurile păgâne. Cunoştinţa de venirea şi de opera Lui răscumpărătoare au luat acolo toţi morţii din veac, drepţi şi păcătoşi, dar n-au putut beneficia toţi de ea, ci numai drepţii după Lege.

Hristos coborând la "iad" a făcut cunoscută vestea cea bună tuturor morţilor, inclusiv celor din vremea potopului oricare le-ar fi fost folosul sau nefolosul ei.

Apostolul Petru amintind generaţia potopului a avut, probabil, în vedere această largă concepţie, după care au putut fi mântuiţi şi unii dintre aceia, ale căror sentimente s-au putut schimba "în extremis" şi pe care apa potopului i-ar fi pedepsit şi purificat, totodată.

Deja, Răscumpărătorul, "Sfântul lui Israel", grăind prin proorocul Isaia, "a zis celor robiţi: "Ieşiţi!" şi celor din întunericul (necunoştinţei): "Veniţi la lumină"! (descoperiţi-vă), (Isaia XLIX, 7, 9); sau, "să propovăduiesc celor robiţi slobozire", şi celor prinşi, în războaie, libertate" (Isaia LXI, 1); sau: "să scot din temniţă pe cei robiţi, şi din adâncul închisorii pe cei ce locuiesc în întuneric" (Isaia XLII, 7).

Clement Alexandrinul tâlcuieşte că: "Cei din legături (cei robiţi) ar fi iudeii, iar "cei din întuneric" (al neştiinţei) sunt păgânii care au cultul idololatriei. Căci celor care erau drepţi după Lege le lipsea credinţa. De aceea, dacă îi vindecă pe aceia le zicea: "credinţa ta te-a mântuit" (Matei IX, 22). Acestora însă, care erau drepţi din filozofie, le erau necesare spre învăţătură nu numai credinţa cea în Hristos, ci şi experienţa idololatriei. Căci îndată după descoperirea adevărului, ei s-au pocăit pentru faptele dinainte. De aceea a binevestit Domnul (Hristos) şi celor din iad. Apostolii au evanghelizat şi ei, acolo ca şi aici, pe iudei şi pe păgânii apţi de convertire".

Cu toate acestea, în orice sens ar fi înţeleasă vestea dusă celor din "iad", nu se poate susţine că Mântuitorul a dus acest mesaj numai la cei drepţi, din Lege sau din filozofie, sau chiar şi la cei pocăiţi în clipa când îi cuprindeau valurile apelor

potopului, cum s-a mântuit şi tâlharul de pe cruce, în ultimul moment. Ci, aşa cum a făcut-o şi pe pământ, Hristos a dus binevestirea biruinţei asupra morţii şi a diavolului, către toţi morţii - de la Adam şi până atunci, evrei şi păgâni, drepţi şi păcătoşi, deşi nu toţi au beneficiat, ca şi pe pământ de izbăvirea adusă de El.

3. În ce a constat mesajul lui Hristos la iad şi în ce scop a mers El acolo?

Termenul prin care Apostolul Petru exprimă acest mesaj este "a binevesti". Dar, precum se ştie, Evanghelia nu exprimă numai anunţarea unei veşti bune, dar şi veşti ca: dărâmarea Ierusalimului şi cea a sfârşitului lumii sau a înfricoşătoarei judecăţi. De asemenea, ea arată şi proclamarea lui Hristos ca Împărat biruitor asupra păcatului, morţii şi diavolului, care vine să dezlege pe cei "legaţi de satana" (Luca XIII, 16) şi să slobozească pe cei robiţi de moarte (Ioan XI, 25; Evr. II, 15).

După diferitele nuanţe de sens ce poate exprima prin veştile, sau mesajul respectiv, diferă şi părerile asupra activităţii lui Hristos la "iad". Unii, luând verbul în sensul de a predica, susţin că este vorba de evanghelizare, cu scopul de a converti; şi în acest caz, fireşte, acţiunea nu se adresează către cei drepţi, ci către cei păcătoşi. Căci după părerea celor ce susţin aceasta, păcătoşii - oricare ar fi ei - ar putea face în iad acte de credinţă şi de pocăinţă, fie din convingere, fie din teamă, şi deci ar putea fi mântuiţi şi ei. Dar şi aici părerile se deosebesc, după cum unii privesc faptul în aspectul obiectiv - redus doar la enunţarea mesajului universal - iar alţii în aspectul subiectiv, prin răspunsul dat vestirii aduse.

Privind mesajul Evangheliei în aspectul obiectiv, unii susţin că este posibilă mântuirea tuturor păcătoşilor; adică restabilirea tuturor lucrurilor şi stărilor în situaţia avută înainte de cădere, numită şi "apocatastază" (Fapte II, 21), părere susţinută de Origen şi de alţii de după el.

Unii, împărtăşind ideea evanghelizării, consideră că se mântuiesc numai cei ce au crezut şi acolo, ca şi aici, în urma propovăduirii.

Cei mai mulţi comentatori însă explică verbul în sensul de "proclamare a mântuirii", sau de "eliberare din iad" a "tuturor drepţilor", de la Adam şi până atunci aplicându-li-se "retroactiv" efectele mântuirii.

Există şi exegeţi - îndeosebi protestanţi - care înţeleg verbul tot în sensul de proclamare, dar la osânda veşnică; fie a celor păcătoşi; fie a îngerilor căzuţi, cărora Hristos le-a pronunţat această sentinţă după înălţarea Sa la cer. Această părere nici nu poate fi luată în considerare, deoarece textul nu vorbeşte de îngerii căzuţi, ci de

sufletele celor morţi, între care se aflau şi cei care au pierit prin apele potopului, contemporanii lui Noe.

Cât despre cealaltă opinie, a osândei veşnice pronunţată asupra sufletelor din iad, părere care constituie o denaturare a Evangheliei, aceasta limitează îndurarea lui Dumnezeu numai la această viaţă, neţinând seama că El poate ierta păcatele şi în acest veac şi în cel viitor, adică în perioada dintre moarte - căreia îi urmează judecata particulară a sufletului (cf. Luca XVI, 22-31; Evrei IX, 27) - şi sfârşitul lumii, când va avea loc judecata generală (Matei XXV, 31-46; II Petru II, 4-9). ***Până la acest moment al judecăţii de apoi, Biserica se roagă pentru cei răposaţi, pomenindu-i la sfintele liturghii - după rânduiala Sfinţilor Apostoli, iar rudeniile fac milostenii şi pomeniri (parastase) pentru ei. Şi datorită acestora, după învăţătura ortodoxă, starea celor care au murit cu păcate neispăşite (nepocăiţi) şi au fost osândiţi se poate schimba în bine. Căci păcatele care pot fi iertate aici, pot fi iertate şi în viaţa de dincolo.*** Numai ***"păcatele împotriva Duhului Sfânt nu pot fi iertate nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie"*** (Matei XII, 32).
Mai există o "exegeză curioasă", după care Hristos, coborând în regiunile "cele mai de jos ale pământului", a redus la neputinţă pe diavolul care deţinea imperiul morţii.

Rămân, deci, de cercetat numai primele feluri de interpretare. Cel dintâi, dintre cei care susţin apocatastaza, sau eliberarea tuturor păcătoşilor din iad - considerând posibilă evanghelizarea şi prin ea convertirea tuturor celor osândiţi - este Origen. Din părerea lui Origen că "Mântuitorul mergând la iad a convertit toate sufletele de acolo", a luat naştere teoria apocatastazei. Această teză a fost însă condamnată ca erezie la Sinodul al V-lea Ecumenic din Constantinopol (553).

Fără a susţine teoria lui Origen, Sfântul Chiril al Alexandriei şi Sfântul Efrem Sirul au afirmat în figuri retorice că Hristos a eliberat pe toţi cei din iad, lăsând acolo numai pe diavolul.

Teza origenistă a fost însuşită, în parte, şi susţinută apoi de o seamă de eretici ca Marcion şi recent, de unii protestanţi.

Cei mai mulţi exegeţi şi teologi susţin activitatea de vestire a mântuirii şi a biruinţii Domnului asupra morţii, a diavolului şi a iadului. Dar eliberarea celor din iad este numai parţială, în funcţie de credinţa şi de nădejdea în care au adormit. Izbăvirea acestora este - după ei - un act de îndurare a Mântuitorului, care ţine seama şi de felul cum şi-au dus, cei cărora se adresează, viaţa pe pământ. E vorba fireşte, în

primul rând de patriarhii, profeţii şi drepţii Vechiului Testament şi apoi de alţi drepţi sau miluiţi.

Între aceştia, ***Sfântul Ignatie*** ***afirma că: "Hristos mergând la iad i-a sculat din morţi pe proorocii care-L aşteptau ca învăţător şi Căruia Îi erau ucenici cu duhul". Herma vorbeşte de cei "care adormiseră în dreptate şi în mare curăţie, dar nu aveau pecetea (botezului), pe care le-au dat-o Hristos şi Apostolii. Sfântul Iustin Martirul afirma că: "Cei care nu s-au pocăit înainte de moarte nu se pot mântui intru nimic". Iar Clement Alexandrinul susţinând eliberarea drepţilor - atât dintre iudei, cât şi dintre păgâni, afirma că: "Sufletele neascultătoare (păcătoşii) aflate în iad, au auzit glasul lui Hristos, dar n-au putut vedea faţa Lui".***

Alţii vorbesc de intrarea triumfală a împăratului Hristos la iad şi de strigătul disperat al morţii neputincioase, a iadului şi a diavolului, la eliberarea drepţilor. Astfel, ***Sfântul Atanasie cel mare spune: "Cine este Acesta care coboară din cer şi răstignit fiind nu este biruit de mine, moartea? Cine este Acesta care dezleagă legăturile celor robiţi de mine? Cine-i Acesta care prin moartea Sa mă distruge pe mine, moartea?".***

Sfântul Chiril al Ierusalimului explica spaima morţii şi a diavolului astfel: "Moartea s-a spăimântat când a văzut că se coboară în iad un străin, pe care nu-L pot ţine lanţurile de acolo (Fapte II, 24). Din care pricină portari ai iadului v-aţi spăimântat când L-aţi văzut? Ce frică neobişnuită v-a cuprins? Moartea a fugit, iar fugă îi vădea teama. Alergau sfinţii, preoţi, Moise legiuitorul, Avraam, Isaac şi Iacob, David şi Samuil, Isaia şi Ioan Botezătorul. Au fost răscumpăraţi toţi drepţii pe care-i înghiţise moartea, căci trebuia ca împăratul propovăduit să fie Răscumpărătorul bunilor propovăduitori. Apoi fiecare dintre cei drepţi spunea: "Unde-ţi este moarte biruinţa? Unde-ţi este iadule boldul?" (Osea XIII, 14; I Cor. XV, 53). Căci Biruitorul ne-a răscumpărat".

Sfântul Grigorie de Nazianz (Teologul) vorbeşte de o îndoită iconomie a coborârii Domnului la iad (a zdrobirii iadului şi a eliberării drepţilor) şi se întreabă: ***"Arătându-se Hristos acolo îi mântuieşte pe toţi, pur şi simplu sau şi acolo îi eliberează numai pe cei ce cred?".***

Iar ***Sfântul Epifaniu afirmă: "Hristos a pus pentru cei vii pocăinţa ca condiţie a iertării lor; dar celor care erau în iad le-a acordat iertarea prin milă şi pentru mântuire".***

Sfântul Ioan Gură de Aur combate, indirect, ideea evanghelizării şi a convertirii morţilor. Păstrând termenul de "predicare", el ia cuvântul în înţelesul de proclamare a mântuirii celor drepţi - evrei şi păgâni - fără chemare la convertire, deoarece ***"timpul mântuirii este viaţa prezentă, iar după moarte este judecata şi osânda".*** Şi continuând ideea despre rostul coborârii Domnului la iad, explică: ***"Tirania morţii a fost înlăturată prin trupul lui Hristos, care a devenit nemuritor. De altfel, aceasta arată numai că puterea morţii a fost distrusă, dar nu că au fost iertate păcatele (tuturor) celor ce au murit înainte de venirea Domnului. Dacă interpretarea aceasta n-ar fi justă şi dacă Mântuitorul, prin coborârea la iad ar fi scăpat de gheenă pe toţi păcătoşii dinainte de venirea Sa, pentru ce atunci spune Domnul: "Mai uşor va fi pământului Sodomei şi Gomorei în ziua judecăţii" (Matei X, 15). Prin aceste cuvinte Domnul a spus că vor fi pedepsiţi şi locuitorii Sodomei şi Gomorei mai uşor, dar tot vor fi pedepsiţi. Au primit şi pe pământ cea mai grozavă pedeapsă, dar nu vor scăpa nici de pedeapsa din cealaltă lume; cu atât mai mult cei dinainte de venirea Domnului care n-au suferit nici o pedeapsă pe lumea aceasta".***

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: ***"sunt de admirat macabeii, pentru că au îndurat acele suferinţe pentru păzirea Legii".***

Sfântul Maxim Mărturisitorul, că de fapt mulţi alţii, consideră posibilă credinţa unora în iad.

Sfântul Proclu al Constantinopolului preamăreşte - într-un stil retoric şi plin de metafore - biruinţa împăratului Hristos la iad, zdrobind încuietorile lui şi eliberând pe cei din iad, începând cu tâlharul, cu Adam, Abel şi cu ceilalţi drepţi.

Sfântul Chiril al Alexandriei explică astfel: "Hristos, mergând cu sufletul la iad, a convorbit ca suflet cu sufletele; pe care portarii iadului văzându-L s-au spăimântat şi porţile de aramă s-au sfărâmat şi încuietorile de fier s-au rupt. Şi Unul-Născut a strigat cu putere sufletelor care sufereau deopotrivă "Ieşiţi" adică le-a vestit şi celor din iad, ca să-i slobozească pe aceia câţi ar fi crezut, dacă El s-ar fi întrupat mai înainte şi ar fi trăit în vremea vieţii lor".

În continuare, el lămureşte pentru ce n-au fost izbăviţi toţi cei din iad, ci numai o parte: ***"Deci, precum prin venirea Sa în trup Hristos a voribit cu cei de pe pământ şi cei ce au crezut s-au folosit, tot astfel şi prin coborârea la iad, El a slobozit din legăturile morţii numai pe cei ce L-ar fi cunoscut şi ar fi crezut în El. Căci sufletele care au trăit în idololatrie şi în neîngăduite desfrâuri, ca şi cum ar fi fost orbite de poftele lor trupeşti, nu puteau privi spre strălucirea arătării Lui.***

De aceea nu puteau să recunoască în chip real pe Cel care i-a eliberat pe toţi (cei drepţi) şi care a propovăduit acolo tuturor, cu iubirea de oameni, dar arătând şi dreptatea. Încât cei care s-au depărtat de acest fel de binefacere să se poată acuza ei înşişi că au părăsit pe Ziditorul şi Dumnezeul tuturor şi au slujit demonilor urători de oameni, petrecându-şi viaţa după voia lor".

După Sfântul Ioan Damaschin, "Hristos se coboară la iad cu sufletul".

De altfel, după răspunsul Mântuitorului pus în gura lui Avraam, răspuns dat de acesta bogatului nemilostiv care se chinuia în văpaia iadului (Luca XVI, 24-91) reiese clar că cei nedrepţi, hrăpăreţi (Ioan XII, 6), lipsiţi de milă şi dispreţuitori ai credinţei, aici, nu pot fi miluiţi şi nu pot beneficia de binefacerile mesajului mântuirii.

Amonius din Alexandria demonstrează acelaşi lucru prin răspunsurile date unui oarecare retor, Cezarius, cu privire la soarta celor osândiţi, în iad şi a lui Iuda vânzătorul lui Hristos, învăţătorul său. El spune că, după coborârea lui Hristos la iad, au fost dezlegate de acolo toate sufletele, deşi dezlegarea n-a însemnat eliberarea tuturor, ci numai a drepţilor. ***"Chiar şi pe Iuda (l-a dezlegat)" întreabă retorul. Desigur, răspunde Amonius! Căci fiind de faţă împăratul a toate (Hristos) nu mai era nimic pe care tiranul - el însuşi subjugat - adică moartea, să-l poată ţine încă captiv".***

În continuare, spunând că ***"propovăduirea" Lui la iad a folosit celor care au crezut, dar nu cunoscuseră pe Hristos în viaţă, nu tot aşa însă s-a întâmplat cu Iuda. "Fiindcă Iuda nu numai că a fost învăţat taina mântuirii, învăţând şi pe alţii; ba, fiind învrednicit de puterea dată de Mântuitorul, alunga demoni şi făcea tămăduiri (Luca X). Dar, apoi, prin voia liberă a hotărârii sale, s-a abătut de la calea dreaptă a vieţii. Şi nici când a fost certat de Domnul nu s-a ruşinat de reproş (Luca XXII, 48), ci a rămas în intenţia sa (de a-L vinde). De aceea Iuda n-a atribuit nimănui cauza căderii sale, ci lui însuşi. Că nici după ce a văzut greşeala făcută nu s-a căit, ci s-a pedepsit singur, spânzurându-se, arătând şi prin aceasta pornirea laşă a sufletului său. El nu s-a mulţumit că a dat spre ucidere pe Domnul Hristos, ci şi pe sine însuşi s-a distrus, neisprăvindu-şi greşeala şi făcând favorabilă omuciderea prin sinucidere; căci ştia că cel care se ucide pe sine se pedepseşte ca şi cel care ucide pe altul. Ci, sătul (terorizat) fiind de judecata necruţătoare (a conştiinţei) şi nesuferind a fi numit trădător, a trebuit să se spânzure. Căci nu-i era necunoscut faptul că pocăinţa perseverentă înduplecă pe Dumnezeu dar a dispreţuit aceasta".***

În Cuvântarea din Sâmbăta cea mare, în care se oglindesc cugetările Sfinţilor Părinţi, referitor la coborârea Domnului la iad, ***Sfântul Ioan Damaschin*** arată clar cui a folosit această activitate la iad. ***"După părerea mea - zice el - n-au avut de primit de la bunătatea Sa mântuitoare decât acei care pe pământ au dus o viaţă foarte curată, care au practicat modestia, cumpătarea şi castitatea, fără ca totuşi să fi primit lumina credinţei. Pe aceia, Domnul, Care-şi întinde peste toţi Providenţa Sa, i-a atras la El; şi, proiectând asupra lor razele Sale divine, i-a prins în plasa Lui divină, determinându-i să creadă în El. Căci El cel milostiv nu putea îngădui, în adevăr, ca ei să fi lucrat în zadar".***

Aşadar, ***mesajul mântuirii a fost adus la cunoştinţa tuturor celor din iad, dar nu toţi s-au mântuit, nu toţi s-au folosit de el.***

4. În ce timp s-a produs această activitate?

După relatarea Sfântului Apostol Petru, această "misterioasă activitate" a lui Hristos la iad a avut loc îndată după moartea Sa. Adică în timpul celor trei zile şi trei nopţi, cât a stat cu trupul în mormânt, între Răstignire şi Înviere (Matei XVI, 21). Despre acest timp a vorbit Mântuitorul, zicând: "Precum Iona a fost în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului, trei zile şi trei nopţi" (Matei XII, 40).

Pe temeiul acestui text şi a celor arătate de Sfântul Petru, comentatorii ortodocşi, romano-catolici şi majoritatea celorlalţi, sunt de acord în a recunoaşte că timpul acestei activităţi printre cei morţi a fost cel dintre moartea şi Învierea lui Hristos. ***"În cele trei zile şi trei nopţi (cât trupul I-a stat în mormânt) Hristos n-a rămas nemişcat şi nici fără să lucreze ceva, ci a coborât în iad, pentru iconomia privitoare la Înviere şi să plinească toate cele cu privire la El".***

Sunt însă şi unii comentatori şi critici, amintiţi mai înainte, care susţin: unii, că Apostolul face aluzie la alţi "vestitori", ca Enoh sau Noe; iar alţii, că vestea - respectiv sentinţa de condamnare - a fost pronunţată către sufletele din iad, sau către îngerii căzuţi. În primul caz deci, timpul este cel din vremea lui Enoh sau Noe, iar auditorii, contemporanii lor; iar în al doilea caz, Hristos ar rosti sentinţa faţă de îngerii căzuţi, şi timpul ar fi după înălţarea Lui la cer.

În fine, alţii, interpretând spiritual acest text din Epistola lui Petru, consideră că timpul este cel al propovăduirii Apostolilor şi al Bisericii, către oamenii care trăiesc în păcate. Aceşti interpreţi consideră trupul omenesc ca o "închisoare" a sufletului; şi că auditorii sunt oamenii vii, nu morţii, în acest caz, auditorii, sau

"duhurile din închisoare" sunt, sau oameni din timpul lui Enoh şi Noe - cum s-a spus - sau "generaţia Apostolilor, nesupusă predicii lor în duh". Toate aceste, opinii sau teorii sunt departe de ideea textului, după care timpul sunt cele trei zile şi trei nopţi de activitate a Domnului Hristos la iad, unde a vestit duhurilor sau sufletelor celor morţi.

5. În ce loc se petrece această activitate?

Cea mai grea problemă este aceea a stabilirii locului acestei activităţi către sufletele morţilor. ***Este el un loc legat de timp şi spaţiu, sau este doar o localizare şi "o stare" a sufletelor? Sau este şi una şi alta?***

Sfântul Apostol Petru numeşte acest loc cu termenul general de "închisoare". El evită cu grijă cuvintele "iad" şi "Rai", ceea ce pare surprinzător. Se ştie însă că prin alungarea primei perechi de oameni, din Eden, Raiul a fost închis şi nu se putea vorbi de el înainte de venirea lui Hristos. Numai prin jertfa Lui, rupând zapisul păcatului adamic, El a redeschis Raiul, când a spus - pe cruce - talharului pocăit: ***"Astăzi vei fi cu mine în Rai".***

Până la venirea lui Hristos la iad, deci, toţi morţii - drepţi şi păcătoşi - de la Adam şi până atunci, mergeau în acelaşi "loc" numit de Apostol "închisoare", dar pe care Sfinţii Părinţi îl numesc iad. În acest "loc" al împărăţiei morţii, numit şi "întunericul cel împărţit", se aflau toate sufletele morţilor, ca într-o "închisoare subterană". Întrucât Raiul fusese închis, iar drepţii nu erau dezlegaţi de blestemul păcatului strămoşesc, se aflau şi ei în această "închisoare subterană", cu diferite despărţituri (Luca XVI, 20-31), aşa cum şi în cer "în casa Tatălui sunt multe locaşuri" (Ioan XIV, 2). Şi ***abia după ce au primit harul Răscumpărării, au fost ei scoşi prin Învierea Domnului, din întunericul şi din umbra morţii şi aduşi la lumina şi la fericirea Raiului deschis.***

Dar cu toate că şi drepţii şi păcătoşii se aflau în acea "închisoare" cu despărţituri, starea lor sufletească şi suferinţa lor nu era la fel. Întunericul era acelaşi, nu şi suferinţa lor. ***Drepţii aveau în inima lor pacea lăuntrică, sentimentul prezenţei lui Dumnezeu în ei şi nădejdea Învierii (cf. Evr. XI, 35-40) şi de aceea faptul odihnei lor în întuneric nu constituia o mare suferinţă.***

După Învierea Domnului Raiul devine locul şi starea drepţilor, iar iadul, exclusiv, locul şi starea păcătoşilor. Prin urmare, "închisoarea" de care vorbeşte Apostolul Petru indică şi o "localizare" dar şi o "stare" şi anume o "stare provizorie". Se numeşte "stare provizorie" pentru că pe de o parte ea deţinea şi pe cei drepţi; iar pe

de altă parte, nici iadul păcătoşilor nu devine ceva definitiv decât după judecata de apoi, "Starea sufletească" a acestora în acea "închisoare", pentru ei se numeşte deja iad pentru că ei sunt în mari chinuri (Luca XVI, 20-31) şi în această stare de provizorat. "Raiul", ca şi "iadul", este un loc în sensul că sufletele de dincolo nu sunt omniprezente, dar nici limitate la un anumit timp şi spaţiu, fiind nemuritoare şi nemateriale.

Sfântul Macarie Egipteanul lămureşte starea sufletească a unora şi a celorlalţi, astfel: "Precum împărăţia întunericului şi păcatul stau ascunse în suflet până în ziua Învierii, când chiar şi trupul celor păcătoşi este învăluit în întunericul ce stă încă ascuns în suflet, tot aşa şi împărăţia luminii şi chipul ceresc care este Iisus Hristos luminează în chip tainic sufletul şi străluceşte (stăpâneşte) în sufletul celor sfinţi".

Ca "stare sufletească", atât Raiul cât şi iadul sunt determinate deci de atitudinea fiecăruia faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele, respectiv de credinţă, nădejde, faptele de iubire şi de suferinţele pentru Hristos. În acest sens dar, se spune: ***"Cei buni au Raiul în inima lor încă aici pe pământ şi-l duc cu ei dincolo; iar cei răi au aici pe pământ iadul, în ei, şi cu el pleacă dincolo. Cei buni, cei ce trăiesc în comuniune cu Dumnezeu, aici, în comuniune şi în fericire vor trăi şi dincolo; pe când cei ce urăsc pe Dumnezeu şi trăiesc departe de El, aici pe pământ, departe vor trăi şi dincolo de mormânt".***

Este clar, deci, că sufletele drepţilor deşi se aflau în "întunericul cel împărţit", nu se chinuiau în aceeaşi "văpaie" a iadului ca cei păcătoşi (Luca XVI, 23-24), pentru că ei aveau pe Dumnezeu în inima lor şi muriseră în credinţa şi în nădejdea Învierii (Evr. XI, 19, 35). Ca atare aveau pacea şi odihna, dar le lipsea lumina Răscumpărării şi eliberarea aduse de Hristos. Deşi nu poate fi vorba de un anumit loc, ci de o "localizare", totuşi se spune că: "Sufletele drepţilor petrec într-un loc mai bun, iar cele ale păcătoşilor (rele) petrec într-un loc mai rău, aşteptând timpul judecăţii".

Pentru o mai bună înţelegere a acestei idei, apelăm la explicaţia dată de ***Sfântul Vasile cel mare la Psalmul XXIII, 23, unde spune: "Glasul Domnului va despărţi natura focului spiritual, precum a despărţit para focului în care au fost aruncaţi cei trei tineri din Babilon. Tot astfel socot că şi focul care este pregătit spre osânda diavolului şi a îngerilor lui (Matei XXV, 41), la glasul lui Dumnezeu se desparte. În foc sunt două puteri: una arzătoare, iar altă luminoasă. Glasul Domnului face ca partea aceea crudă (întunecoasă) şi arzătoare a focului să rămână celor vinovaţi de ardere, iar partea cea luminoasă şi strălucitoare a lui***

să fie sortită celor ce au să se bucure intru veselie. Deci glasul Domnului este acela care desparte para focului şi o împarte aşa fel ca focul osândei să fie neluminos, iar lumina odihnei să fie nearzătoare".

Explicaţia se acordă cu textul profetic din Isaia (XLIX, 9), de care fac adesea amintire exegeţii vechi ai Ortodoxiei, în legătură cu coborârea Domnului la "iad". ***"Căci Domnul a zis celor din legăturile (iadului) ieşiţi (dezlegaţi-vă, eliberaţi-vă); şi celor din întuneric descoperiţi-vă (ieşiţi la lumină)".*** Ei simţeau prezenţa tainică a Domnului în fiinţa lor, dar nu primiseră lumina Lui. În Înţelepciunea lui Solomon citim că: ***"Sufletele drepţilor simt în mâna lui Dumnezeu şi chinul nu se atinge de ele".*** Iar după venirea Domnului Hristos: ***"Sufletele drepţilor (răposaţi) sunt în lumina cerească, primind lumina Duhului Sfânt ca viaţă".***

Sfântul Vasile cel mare explică de asemenea: "Domnul este un fel de loc care cuprinde în Sine pe cei drepţi: aşa că dreptul care se găseşte în acest loc în chip necesar se simte bine dispus şi vesel. De altfel şi dreptul este un fel de foc al lui Dumnezeu, atunci când primeşte pe Dumnezeu în el. Cel păcătos hărăzeşte locul acesta diavolului".

Aşadar, deşi Apostolul Petru numeşte "locul" unde se aflau sufletele morţilor "închisoare", în realitate aceasta nu era nici Raiul, nici iadul propriu-zis, ci "o stare provizorie" sau intermediară.

Teologia romano-catolică socoteşte că această "închisoare" ar avea patru despărţituri, numite limbus-uri:
1. - limbus puerorum - locul unde se aflǎ sufletele pruncilor care au murit nebotezaţi.
2. - limfous patrum - locul unde petrec sufletele drepţilor, numit şi anticamera iadului.
3. - locul de curăţire sau purgatoriul.
4. - iadul propriu-zis unde se chinuiesc cei osândiţi.

Sfânta Scriptură nu menţionează însă, pentru cei trecuţi în viaţa de dincolo, decât numai două "locuri", sau două "stări", cărora le dă diferite denumiri: Raiul, sau "sânul lui Avraam" (Luca XVI, 22), "Cerul", ssu împărăţia lui Dumnezeu (Matei XXV, 34), ca loc al celor fericiţi şi "iadul", Tartarul (II Petru II, 4), sau Gheena, ca loc al celor nefericiţi, care vor fi acolo împreună cu "diavolul şi îngerii lui" (Matei XXV, 41).

Biserica Ortodoxă după Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie, vorbeşte tot numai de aceste două "locuri": Rai şi iad. Teologia ortodoxă, şi teologii ei vorbesc totuşi de două raiuri şi de două iaduri: unul, provizoriu, după judecata particulară şi altul definitiv, Raiul sau iadul - propriu-zise - după judecata universală, în realitate este un singur Rai şi un singur iad, numai că starea din aşa-zisul prim Rai şi prim iad, dintre cele două judecăţi este o stare provizorie, de unde unii mai pot fi uşuraţi şi iertaţi prin rugăciunile Bisericii şi milosteniile celor vii; şi numai la judecata finală se ajunge la Raiul şi iadul propriu-zis, sau la starea definitivă, când starea sufletelor nu se mai poate schimba, pentru că răsplata sau osânda morţilor rămâne definitivă.

În concluzie, ***coborârea la iad a lui Hristos cu sufletul îndumnezeit sau cu sufletul unit cu Dumnezeu constituie una din multiplele Lui activităţi, ca Mântuitor. El n-a mers însă la iad nici ca învăţător sau Prooroc, în scopul propovăduirii şi a convertirii celor necredincioşi, nici ca Arhiereu jertfitor, activităţi încheiate odată cu jertfa Sa răscumpărătoare de pe cruce. Mântuitorul a mers acolo să activeze cu slujirea Sa împărătească, deci ca împărat biruitor asupra morţii, a păcatului, a iadului şi a diavolului, dezlegând şi eliberând din el pe cei ţinuţi pe nedrept şi zdrobind iadul.***

Această lucrare a avut loc îndată după răstignire şi punerea în mormânt a trupului lui Hristos. Durata ei a fost "de trei zile şi trei nopţi", până la Învierea Sa din morţi. ***"Persoanele" cărora El a adresat mesajul mântuirii au fost toate duhurile celor răposaţi de la Adam şi până atunci; deci şi celor din generaţia lui Noe care au pierit în apele potopului. Dar nu toţi au beneficiat de efectele răscumpărătoare ale jertfei lui Hristos şi de mesajul dus de El acolo.***

Sufletul credinciosului devenind nemuritor îşi păstrează şi după despărţirea de trup toate facultăţile sale continuându-şi viaţa dincolo (cf. Luca XVI, 22-31).

"Locul" nu este ceva limitat de timp şi spaţiu, ci "o localizare" şi o "stare provizorie" numită "închisoare" şi impropriu iad; pentru că Raiul fiind închis, până atunci şi drepţii mergeau în această "închisoare". El poate fi numit iad numai pentru cei păcătoşi, dar iad provizoriu, căci iadul propriu-zis, sau definitiv, începe abia după judecata generală.

Natalia Manoilescu Dinu - Coborârea la iad a Mântuitorului

Coborârea la iad a Mântuitorului are ca temei scripturistic mărturia Sfântului Apostol Petru, care spune în prima sa epistolă că Hristos: ***"Omorât fiind cu trupul, dar viu făcut cu duhul, cu care S-a coborât şi a propovăduit şi duhurilor ţinute în închisoare"*** (I Petru 3, 18-19). El afirmă deci că în răstimpul dintre moarte şi înviere, când trupul Său zăcea în mormânt, Hristos a coborât cu sufletul Lui îndumnezeit printre cei adormiţi, ţinuţi până atunci sub stăpânirea celui rău, şi le-a propovăduit cuvântul Evangheliei.

Sfântul Ioan Damaschin a subliniat că, deşi de vineri seara şi până în zorii zilei de duminică, sfântul trup al lui Iisus a rămas în mormânt, în tot acest răstimp el a continuat să fie unit ipostatic cu sufletul, coborât în locaşul morţii, Dumnezeul neputând fi circumscris într-un anumit spaţiu şi deci aflându-Se simultan pretutindeni. Ipostasul Cuvântului asigură deci legătura dintre trup şi suflet, chiar dacă pentru un timp cele două elemente componente ale Persoanei lui Hristos se aflau separate.

Cântarea din Liturghia ortodoxă exprimă admirabil misterul mai presus de fire: ***"În mormânt cu trupul şi în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul şi pe scaun ai fost, Hristoase, cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, toate umplându-le Cela ce eşti necuprins".***

Un alt punct destul de nelămurit priveşte locul unde a coborât Domnul. În Noul Testament nu este folosit un termen anume menit să indice spaţiul spiritual unde a intrat Iisus, deşi din prima epistolă a Sfântului Petru rezultă că era un loc de suferinţă, unde duhurile erau ţinute în închisoare. Prima atestare textuală a

coborârii la iad unde se foloseşte cuvântul "iad" apare în Simbolul apostolic, cel mai vechi simbol creştin. Eventualele nelămuriri se ivesc tocmai în legătură cu termenul de "iad", care poate avea mai multe accepţii.

În perioada anterioară iconomiei evanghelice exista o singură sferă nediferenţiată unde mergeau toţi oamenii după moarte, indiferent de comportarea lor în viaţă. Este acel seol biblic, unde sălăşluiau sufletele celor adormiţi, aflate sub stăpânirea duhului celui rău şi lipsite de mângâierea prezenţei divine.

Când se spune deci că Iisus a coborât la iad nu trebuie să se creadă că este vorba de gheenă, adică de locul de osândă a celor păcătoşi, ci pur şi simplu de împărăţia morţilor, unde zăceau drepţii şi păcătoşii.

Ca şi printre ei vor fi existat diferite trepte, cei păcătoşi fiind mai încercaţi decât cei drepţi, este posibil, dat toţi de la Adam încoace se aflau sub povara aceluiaşi blestem, de când moartea pătrunsese în lume şi se interpusese între om şi Dumnezeu.

Hristos coboară până la temelia zidirii, dar nu ca osândit, ci în chip de Dumnezeu, care vine să aducă lumină în zonele cele mai întunecate ale creaţiei. Dacă coborârea la iad este o faptă prin care străbate puterea dumnezeiască a lui Hristos, totuşi, ea este şi o dovadă de smerenie şi de dragoste. Ea constituie începutul preamăririi, dar presupune totodată şi un aspect chenotic. În primul rând pentru că Hristos experiază, cu intensitate unică, proprie numai Dumnezeului întrupat, scindarea propriei Sale personalităţi. Chiar dacă ipostasul divin continua să asigure legătura dintre trupul şi sufletul Său, acea disociere temporară a fiinţei Sale, pe care nici nu ne-o putem închipui, trebuie să I se fi părut extrem de dureroasă. De la întrupare încoace, sudura dintre Logos şi omul Iisus se realizase într-un mod atât de desăvârşit, încât despărţirea sufletului de trup reprezenta pentru El o formă de existenţă nedeplină.

Învierea şi Înălţarea la cer a Domnului, cu trupul Său îndumnezeit, vor confirma aceasta, punând în lumină perenitatea unirii dintre Cuvânt şi natura umană, unire ce nu va mai putea fi nicicând desfăcută.

Coborârea la iad a presupus chenoza, adică umilire liber acceptată, şi pentru că Fiul a primit să pătrundă în acea lume a suferinţei, zămislită de tragica noastră libertate, unde domnea spaima şi întunericul. Cel plin de har pogoară într-o zonă spirituală supusă influenţelor malefice, de unde Dumnezeu era absent. Se poate spune deci că Hristos a parcurs, spre a ne mântui, toate etapele existenţei umane, aflate sub

osândă din pricina păcatului. El S-a solidarizat cu omul şi în naştere, şi în moarte, şi în viaţa de după moarte. Dar după cum naşterea Sa fusese străină de păcat, nici mormântul nu va păstra sfânt trupul Său şi nici sufletul Său nu va rămâne în seol. Hristos coboară la iad spre a desfiinţa această formă de existenţă şi spre a sfărâma puterea vrăjmaşului.

Ceea ce constituie un dat extrem de semnificativ, în mărturia Sfântului Petru, este afirmaţia făcută de apostol că Iisus a propovăduit duhurilor ţinute în închisoare. Hristos a făcut ca dragostea să pătrundă mai tare decât ura şi deznădejdea în locaşul morţii, dar pentru aceasta a trebuit să încerce a restabili comuniunea dintre El şi sufletele celor ţinuţi în robie. Domnul nu mântuieşte pe nimeni în chip mecanic, în virtutea unei porunci date, ci aşteaptă un răspuns la chemarea Sa, o liberă adeziune, şi aceasta chiar şi de la cei adormiţi. Sfântul Petru mai face o precizare extrem de preţioasă, care aruncă oarecare lumină asupra acestui mister, atunci când spune: ***"Spre aceasta s-a binevestit morţilor, ca să fie judecaţi ca oameni, după trup, dar să vieze, după Dumnezeu cu duhul" (I Petru 4, 6).***

Hristos le propovăduieşte morţilor pentru a-i trezi din somnul lor spiritual şi a le da prilejul să opteze liber pentru Evanghelie. Atârna de ei să asculte sau să respingă cuvântul Său. Cel care Se întrupase pentru mântuirea tuturor nu putea lăsa o parte din omenire neizbavită; dar spre a-i salva Domnul trebuia să-i smulgă şi pe cei morţi din inerţia lor spirituală, făcându-i să vibreze faţă de dragostea Sa jertfelnică. Coborând la iad, Iisus îşi aminteşte de toţi drepţii care au vieţuit înainte de întruparea Sa, precum şi de cei care "îl prefiguraseră fără să-L cunoască". Adormind acum, ai sculat pre cei legaţi, Hristoase, şi înviind din morţi, Cuvinte, ai luminat pre toţi adormiţii din veac", se cântă în Sâmbăta Mare. Domnul le vesteşte morţilor că legea pedepsei universale, sub care se aflau cu toţii, a încetat şi că El întemeiază o nouă formă de vieţuire veşnică, în care cei adormiţi vor fi în comuniune permanentă cu Dumnezeu. Acelaşi lucru le vestise El ucenicilor la cină, într-un mod mai ambiguu: ***"Mă duc să vă gătesc loc" (Ioan 14, 2).***

Este semnificativ că în iconografia ortodoxă răscumpărarea omului este reprezentată prin coborârea la iad, Iisus fiind înfăţişat în clipa când pătrunde în lumea întunericului şi întinde mâna către Adam şi Eva, pe care a venit să-i scoată de sub povara osândei. De altfel şi în iconografie se arăta cum Mântuitorul, coborând la iad, l-a dezrobit pe Adam. Olivier Clement spune că Hristos, călcându-l în picioare pe vrăjmaş, întinde mâna primului Adam şi face ca viaţa şi lumina să pătrundă acolo unde se afla "întunericul, moartea, singurătatea", învierea sufletelor celor adormiţi nu a putut avea loc, fără îndoială, decât sub înrâurirea conjugată a Fiului şi a Duhului Sfânt. Odinioară, începându-Şi propovăduirea la Nazaret, Iisus

spunea: "Duhul Domnului este peste Mine", iar acum, când vrea să deschidă sufletele celor morţi şi să le vestească izbăvirea, El Se afla, desigur, de asemenea ajutat şi susţinut de Duhul în lucrarea Sa.

Fireşte însă că nu toţi morţii vor fi răspuns la chemarea lui Hristos: fără îndoială, au fost mulţi care nu au ascultat glasul Său, fie că nu puteau să-l perceapă, din pricina învârtoşării lor spirituale, fie că, auzindu-l, nu voiau să-I primească îndemnul. Într-o fărâmă de clipă, sufletul îndumnezeit al Domnului a întrezărit inerţia spirituală ce le reţinea pe aceste suflete în temniţa lipsită de lumină şi le făcea să se împotrivească Aceluia venit să le mântuiască. Şi aceasta trebuie să fi fost, pentru Cel ce Se identifică cu viaţa spirituală, o experienţă înfricoşătoare: să constate cum duhuri aflate pe pragul mântuirii resping darul ce li se face şi se cufundă din nou, cu bună ştiinţă, în beznă.
Chiar dacă nu toate sufletele L-au urmat pe Hristos, unele rămânând mai departe să vegeteze într-o formă de subexistenţă, din pricina păcatelor ce le apăsau, totuşi, prin coborârea la iad, Domnul a dobândit cea mai de seamă biruinţă a Sa. El a desfiinţat rânduiala existentă de la căderea lui Adam care făcea ca, după moarte, omul să rămână pe veci despărţit de Dumnezeu şi supus duhurilor rele. În felul acesta s-a schimbat rostul morţii, care a încetat a mai fi doar pedeapsă pentru păcat, devenind cale de unire cu Cel de Sus. La sfârşitul veacurilor şi moartea va fi înghiţită de biruinţă, după cuvântul apostolului neamurilor (I Cor. 15, 54); dar şi până atunci, pentru cei ce cred în Hristos ea nu mai este prăbuşire în neant, ci revenire la sânul Tatălui.

Totodată, se poate spune că abia prin sfărâmarea porţilor iadului a luat cu adevărat fiinţă împărăţia, pe care am încercat să o definim drept noul eon - sau, poate mai potrivit, drept o nouă ordine existenţială. Această ordine nu putea lua naştere atâta timp cât, dincolo de moarte, omul se afla sub dominaţia duhurilor întunericului. Trebuia ca stăpânirea celui rău să fie surpată, ca omul să fie eliberat de povara păcatului strămoşesc pentru ca împărăţia harului să poată deveni o realitate, la care sunt chemaţi să participe atât viii cât şi morţii ce vor fi avut răspuns afirmativ la chemarea lui Hristos.

Dacă, în principiu, iadul a fost învins, puterea diavolului fiind surpată din temelii prin cruce şi biruinţa dobândită de Hristos, el va continua totuşi să existe până la sfârşitul istoriei ca formă de existenţă personală, rezultat al unor opţiuni negative. Este gheena de care vorbeşte adesea Iisus, loc de osândă şi de suferinţă rezervat nu tuturor celor adormiţi, ci numai acelora care nu vor fi reuşit să învingă păcatul încă din viaţa aceasta şi să-şi deschidă sufletul pentru primirea harului. Dar nici acea stare - căci mai corect este poate să se înţeleagă prin iad o stare existenţială, şi nu

un loc anume - pare să nu fie veşnică, ea urmând să dispară la sfârşitul veacurilor, când Dumnezeu va fi totul în toate (I Cor. 15, 28). "Desfiinţând eternitatea morţii şi a stricăciunii, răstignirea Domnului nimiceşte totodată şi eternitatea iadului". Cântările bisericeşti subliniază în repetate rânduri nimicirea temeiului ontologic al iadului: ***"Încetat-a tirania iadului şi împărăţia lui de nimic s-a făcut de acum înainte".***

Se pune însă întrebarea: ***care este raportul dintre Rai şi împărăţie?*** Când tâlharul îi cere lui Iisus să-l pomenească în împărăţia Sa, Domnul îi răspunde: ***"Mâine vei fi cu Mine în Rai".*** Raiul desemnează de fapt starea de fericire de care se vor învrednici aleşii după ce seolul va fi fost desfiinţat. Învingând iadul, Hristos a întemeiat ordinea eternităţii fericite, adică Raiul, care va fi accesibil drepţilor îndată după moarte, în timp ce alţii nu se vor bucura de el decât după Judecata din urmă. Cuvintele Domnului ***"În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt" (Ioan 14, 2)*** par să indice că, în ce-i priveşte pe cei drepţi, va exista o infinitate de trepte de comuniune cu Dumnezeirea şi deci de gustare a bunurilor suprafireşti, căci, după metafora foarte sugestivă a Sfântului Pavel, ***"stea de stea se deosebeşte în strălucire" (I Cor. 15,41).***

Sfântul Ambrozie socoteşte că Raiul, sau paradisul, nu este decât pridvorul împărăţiei - sau, cu alte cuvinte, un mod existenţial care precedă împărăţia. Astfel înţeles, pare că Raiul reprezintă totuşi o stare provizorie şi încă nedeplină, care la sfârşitul veacurilor, când împărăţia va atinge dezvoltarea sa plenară, va fi înglobată în împărăţie.

Împărăţia apare deci ca o noţiune cu o sferă mult mai vastă. Ea constituie de fapt veacul cel nou, noua perioadă în cuprinsul căreia omul va vieţui în comuniune cu Dumnezeu şi se va împărtăşi de darul Duhului Sfânt. Atâta timp cât va dura istoria, împărăţia va fi prezentă în sufletele celor aflaţi în viaţă şi apţi de primirea harului, dar după Judecata din urmă ea va îngloba toată creaţia, tot ce a fost purificat şi eliberat de păcat. Şi, desigur, ea va cuprinde o multitudine de forme de viaţă duhovnicească, harul necreat şi substanţial, care modelează sufletele, având mii de înfăţişări, adecvate fiecăruia din cei mântuiţi, aşa cum sublinia Sfântul Grigorie Palama.

(Natalia Manoilescu Dinu - Extras din lucrarea "Iisus Hristos Mântuitorul în lumina Sfintelor Evanghelii", Editura Bizantină)

Părintele Dorin Picioruş - Predică la Sfânta şi marea zi de Sâmbăta - Săptămâna patimilor

Trupul Domnului a fost dat jos de pe Cruce de Sfinţii Iosif şi Nicodim, ucenici ai Lui în taină…şi „l-au înfăşurat în giulgiuri cu aromate [otoniis meta ton aromaton], după cum este obiceiul de a înmormânta al evreilor [În. 19, 40]"…

Şi din cauza aromatelor, a mirului…giulgiurile, făcute din pânză, s-au lipit de trupul Domnului…încât nu mai puteau fi dezlipite de el în mod natural…

Pentru că nu erau 3 grame de mir…ci „un amestec de smirnă şi aloe ca [la] o sută de litre" [În. 19, 39, cf. GNT].

Iar o litră însemna 327, 45 mililitri după măsura romană.

Şi după cum ştiţi mirul e lipicios…

…Dar şi o piatră mare au prăvălit la intrarea în mormântul Lui [Mat. 27, 60]…la care arhiereii şi fariseii au adăugat strajă armată şi pecetluirea acestei pietre de dimensiuni mari [Mat. 27, 66].

De ce?

Pentru ca Domnul să nu mai învieze…

Sau, după cum au motivat ei (pentru ca să nu se dea de gol): pentru ca Apostolii să nu-I fure trupul din mormânt [Mat. 27, 64].

Însă, tot Sfântul Matei ne spune, după ce Domnul a înviat dintre cei morţi…iar cei din strajă „s-au făcut ca morţi” [Mat. 28, 4]…când l-au văzut pe Arhanghelul Gavriil la mormânt [Mat. 28, 2-3]…arhiereii şi bătrânii s-au sfătuit şi le-au dat „arginţi mulţi” [arghiria icana] ca să mintă…şi să susţină varianta cu furarea trupului din mormânt de către Apostoli [Mat. 28, 11-13].

După cum se observă impostura mai marilor evreilor a funcţionat şi înainte şi după învierea Lui din morţi.

Au vrut să ascundă evidenţele…

Au brodat o istorie falsă…o istorie alternativă…care să pună în umbră adevărul…

Însă cine poate să ascundă adevărul lui Dumnezeu de oameni…când El Se revelează oamenilor în mod extatic?

Când El Îşi arată puterea Lui în furtună, în trăsnet, în cutremur, în mod minunat în multe feluri…şi te face să înţelegi că nu poţi să lupţi cu El?

De fapt asta e nefericirea noastră, a celor care căutăm un alt fel de a fi: că nu există altul!

Există numai normalitatea comuniunii cu Dumnezeu…sau ieşirea din comuniune spre tot felul de comportamente deviante.

Şi oricât am căuta împlinirea noastră…fugind de El…vom descoperi, cu multă durere, cu mult zbucium, prin multă nefericire (pentru că nu vrem să acceptăm evidenţele!) zi de zi, săptămână de săptămână, an de an…că nu există o alternativă de împlinire…în afară de iubirea Lui.

…Şi până acum am cântat împreună Prohodul/ Prohodirea Domnului…cântările de înmormântare ale evlaviei noastre.

I-am cântat ca unui Mort viu.

Pentru că Cel care a murit pe Cruce pentru noi e Viaţa fără de moarte a întregii umanităţi [Triod, ed. BOR 2000, p. 648].

Dar, mai ales, ne-am rugat ca şi noi să înviem din moartea păcatului…pentru ca să ne bucurăm de viaţa Lui.

Şi apoi am cântat Binecuvântările Învierii…acum, la Înmormântare.

Pentru că noi nu avem niciodată conştiinţa că El e mort cu totul…ci numai trupul Lui, care nu a cunoscut stricăciunea, e înfăşurat şi îmbălsămat cu miruri în mormânt.

…Cine I-ar fi putut fura trupul…şi strājerii să nu observe?

Şi cum ar mai fi ieşit Apostolii în lume, ca să moară pentru Hristos, dacă ei ştiau că trupul Lui zace undeva…ascuns de ei…după ce l-au furat?
Însă nimeni nu a simţit când a înviat Împăratul slavei!

Arhanghelul Gavriil a prăvălit piatra…i-a înspăimântat de moarte pe străjeri…doar pentru ca să le arate Sfintelor Femei Mironosiţe că mormântul e…gol…[Mat. 28, 2-6].

El nu le arată pe Hristos…ci le subliniază absenţa trupului Lui din mormânt…

Sfântul Petru şi Sfântul Ioan, Apostolii Domnului, vin la mormânt [În. 20, 3-4]…şi văd în el „giulgiurile zăcând" [În. 20, 6, cf. GNT] la pământ şi sudarionul/ mahrama, care fusese pusă pe capul Lui [În. 20, 7, cf. GNT].

Acestea, în mod normal, nu mai puteau fi dezlipite de trupul unui om mort…datorită mirului care le lipise de trup…şi ca să le scoţi trebuia să sfâşii trupul…

Însă trupul duhovnicesc al Domnului, cel deplin pnevmatizat, cel plin de lumină dumnezeiască…iese din giulgiuri mai presus de fire…şi le lasă acolo, în mormânt…nesuferind nimic…la despărţirea Lui de ele…

…După cum, în coborârea Lui duhovnicească la noi…în trupul nostru…nu suferă nici o contaminare din partea necurăţiei noastre…dar ne dă nouă bucuria prea dumnezeiască a simţirii şi a vederii slavei Sale.

…Însă azi, în Sâmbăta Mare, noi nu prăznuim numai Îngroparea Domnului…şi mulţi nu ştiu asta…

Ei cred că doar Prohodul…doar Înmormântarea Lui o prăznuim…

Însă astăzi, în Sâmbăta Mare, pe lângă Înmormântarea Domnului noi prăznuim şi Pogorârea Domnului la Iad, prin care Sfinţii lui Dumnezeu au fost ridicaţi întru Împărăţia Lui [Triod, ed. BOR 2000, p. 665].

Şi Sinaxarul zilei ne vorbeşte despre pogorârea preasfântului suflet al Domnului în Iad, unit cu dumnezeirea Sa…şi despre cutremurarea Iadului [Ibidem].

…Am înconjurat Biserica şi am trecut pe sub Sfântul Epitaf…adică pe sub linţoliul iconizat…pe care este zugrăvită punerea Lui în mormânt.

Punere în mormânt pe care o avem şi pe Sfântul Antimis, pe care slujim Sfânta Euharistie.

Pentru că de fiecare dată reactualizăm şi Moartea şi Învierea Lui…Hristosul nostru euharistic, Cel cu care ne împărtăşim, fiind Hristosul înviat din morţi.

De aceea Moartea Lui e plină de viaţa veşnică…pentru că Învierea Lui este moartea care a atins desăvârşirea pentru umanitatea Sa.

Şi când murim pentru Hristos, ca bobul de grâu, cum ne spune Sfântul Pavel [I Cor. 15, 37-38], înviem cu El ca „cheni ctisis/ făptură nouă” [II Cor. 5, 17], duhovnicească.

Pentru că ceea ce trăim noi acum, în Biserică, e începutul transfigurării noastre duhovniceşti, a învierii noastre din morţi.

Aici…punem punct postului şi întristării…în această zi…

Pentru că în zorii zilei viitoare, la miez de noapte…vom auzi cântare de bucurie.

Şi ***fericit este acela a cărui inimă cântă de bucurie!*** Amin.

Preot prof. Gheorghe-Radu Sălăgian - Cuvânt la Sfânta şi marea zi de Sâmbătă

"În mormânt viaţă,
Pus ai fost, Hristoase,
Şi s-au spăimântat oştirile îngereşti,
Plecăciunea Ta cea multă proslăvind".
(Slujba Prohodului Domnului)

Iubiţi fraţi întru Hristos! aseară, la Denia celor 12 Evanghelii am fost martori la înfricoşătoarele patimi ale Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Am aflat din cuprinsul Sfintelor Evanghelii cum Se ruga în Grădina Ghetsimani cu sudori de sânge, cum L-au prins iudeii şi L-au dus la arhiereii Ana şi Caiafa, cum L-au bătut slugile Templului, cum L-au dus la Pilat şi la Irod, cum L-au condamnat la moarte pe cruce şi cum a fost răstignit între doi tâlhari.

Între cei care s-au făcut părtaşi răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos pe cruce a fost şi un personaj care ar părea multora cel mai puţin vinovat de acest supliciu, chiar dacă el a pronunţat formal sentinţa condamnării la moarte a Domnului. Este vorba de guvernatorul roman Ponţiu Pilat. Ar putea părea nevinovat, pentru că superficialitatea de care a dat dovadă acela în aşa-zisul proces intentat nu-l poate acuza în nici un fel, iar gestul simbolic al spălării mâinilor: <<Şi văzând Pilat că nimic nu foloseşte (adică, intervenţiile lui se dovedesc inutile faţă de rezistenţa adversarilor lui Iisus), ci mai mare tulburare se face, luând apă şi-a spălat mâinile în faţa mulţimii, zicând: ***„Nevinovat sunt de sângele Dreptului Acestuia. De acum, pe voi vă priveşte!"***>> (Matei24) este departe de a-i fi adus purificarea de care a simţit nevoia atât de mult.

Pronia divină a încercat, de altfel, prin coşmarul provocat soţiei sale – Caludia Procula în vis: ***<<Şi pe când şedea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui a trimis la el, zicând: „Nimic să nu-I faci Dreptului Aceluia, că astăzi mult am pătimit în vis din pricina Lui">>*** (Matei 28,19), să trezească în demnitar spiritul de dreptate, dar, în final au biruit tot frica perderii propriului scaun, oportimismul şi slalomul politic, după cum reiese şi din următoarele relatări biblice: - ***<<Şi Pilat, vrând să facă pe voia mulţimii, le-a eliberat pe Baraba; iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-au dat să fie răstignit>>*** (Marcu 15,15);

- ***<<Din clipa aceea, Pilat căuta să-L elibereze; dar Iudeii strigau, zicând: „Dacă-L eliberezi, nu eşti prieten al cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva cezarului"*** (acesta este un şantaj asupra lui Pilat, presiune prin care procesul religios al lui Iisus e transformat în proces politic). ***Atunci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus pe Iisus afară şi a şezut pe scaunul de judecată, în locul numit Pardosit cu pietre, iar în evreieşte Gabbata>>*** (Ioan 19,12-13).

Din cele relatate, rezultă că, vrând-nevrând, Pilat a rămas în istorie celebru prin faptul de a nu fi putut gestiona decât spre moarte soarta Celui ce, deşi îl convinsese de nevinovăţia Sa: ***<<Iar Pilat, chemând arhiereii şi căpeteniile şi poporul, a zis către ei: „Pe Omul Acesta L-aţi adus la mine ca pe unul ce răzvrăteşte poporul; şi iată că eu, cercetându-L în faţa voastră, în Omul Acesta n-am găsit nici o vină din cele pe care voi le aduceţi împotrivă-i; şi nici Irod, căci L-a trimis îndărăt la noi. Şi iată, El n-a săvârşit nimic vrednic de moarte. Aşadar, după ce-i voi da o pedeapsă*** (concesie făcută de Pilat în faţa mulţimii: o pedeapsă de „cuminţire" sau avertisment, de obicei biciuirea, menită să satisfacă pofta de sânge a gloatelor întărâtate), ***Îl voi elibera">>*** (Luca 23,13-16), a trebuit totuşi să fie condamnat pentru vina de a-i fi deranjat prea mult pe iudei şi de a nu-i fi interesat deloc pe romani. Ba, poate că într-un fel le-a convenit acestora din urmă (romanilor), pentru că a reînnodat prietenii pierdute: ***<<Şi în chiar ziua aceea Irod şi Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul, că mai înainte erau duşmani unul altuia>>*** (Luca 23,12).

Superficialitatea şi prefăcătoria lui Pilat, oricât de nevinovat ar părea acesta de moartea Domnului, până la urmă nu pot fi decât condamnabile şi reprobabile, căci, ***la ce e bună raţiunea dacă, atunci când trebuie să luăm decizia corectă, ne uităm mai mult în jur decât la faptul propriu-zis ce trebuie judecat?*** Care mai este demnitatea unei funcţii, dacă aceasta poate aduce „linişte" doar cu preţul unei crime? De ce a mai trebuit improvizat discursul perfid şi s-a mai mimat judecata, dacă hotărârea a fost deja luată? Acestea sunt întrebările pe care istoria i le pune astăzi lui Pilat, iar el trebuia să răspundă fără a se tot scuza cu pacea, alminteri însângerată de sentinţa abominabilă a răstignirii.

Atitudinea conjuncturală şi oportunismul guvernatorului, mai temător pentru propria funcţie decât de Dumnezeu Însuşi, ne provoacă fiori într-o lume în care vedem adeseori şi astăzi persoane cu atitudini atât de cameleonice, care, de dragul parvenirii, îşi leapădă nu doar verticalitatea, dar şi crezul şi convingerile. Odată ajunşi pe anumite funcţii,preiteni de-ai noştri de ieri iau forma vasului de „aramă sunătoate şi chimval răsunător” (1 Corinteni 13,1), cu o râvnă pe măsura privilegiilor scontate, uitând prea uşor că dreptatea e mai sfântă decât pacea ruşinoasă, iar demnitatea este mai valoroasă decât dulceaţa trecătoare a avantajelor materiale. Atât Pilat, cât şi dregătorii de astăzi, bieţi trecători prin diferite funcţii, ar trebui să ştie că Dumnezeu nu poate fi negociat; că dreptatea, credinţa şi viaţa sunt valori ce nu pot fi date „la schimb”, că au egale doar veşnicia, iar aceea nu poate fi răscumpărată decât prin puterea de a zice da-ului da şi nu-ului nu, fie şi cu plata unui preţ pe măsură – preţul vieţii.

Demnitarii noştrii, indiferent de culoarea politică pe care o au, ar trebui să mai deschidă din când în când Biblia şi să se documenteze din ea, sau să cerceteze duhovnici buni, ca să poată lua decizii corecte în actul de guvernare. Dacă nu ştiu unde să citească, le pun la dispoziţie următorul pasaj biblic: ***<<Mânia Domnului s-a aprins din nou în Israel; el*** (s-ar putea să fie diavolul) ***l-a stârnit pe David împotriva lor, zicând: „Mergi şi numără-i pe Israeliţi şi pe Iudei!” Şi a zis regele către Ioab, mai-marele oştirii: „Du-te dar prin toate seminţiile lui Israel şi ale lui Iuda, de la Dan până la Beer-Seba, şi numără poporul, iar eu voi şti numărul poporului!” Dar Ioab a zis către rege: „Domnul Dumnezeul tău să-i adauge poporului încă o sută de ori cât este acum,iar ochii domnului meu, regele, s-o vadă; de ce însă doreşte acest lucru domnul meu, regele?” Cu toate acestea, cuvântul regelui a fost mai puternic decât al lui Ioab şi al mai-marilor oştirii. Atunci Ioab şi mai-marii oştirii au plecat de la rege ca să numere poporul lui Israel… După această numărătoare a poporului, inima lui David a prins a i se zbuciuma în piept. Şi a zis David către Domnul: „Tare mult am greşit, făcând lucrul acesta! Şi acum, Doamne, ridică nelegiuirea robului Tău, că foarte nebuneşte am lucrat!”.***

A doua zi, David s-a sculat dis de dimineaţă. Atunci a fost cuvântul Domnului către profetul Gad văzătorul („Văzătorul”: profetul care avea capacitatea de a vedea viitorul, dar şi pe aceea de a vedea ce se petrece în sufletul omului), ***zicând: „Du-te grăieşte către David şi spune-i: – Aşa grăieşte Domnul: Trei lucruri îţi pun înainte: alege unul din ele şi ţi-l voi face”.***

Gad a venit la David şi i-a grăit, zicând: „Alege tu ce anume să ţi se întâmple: trei ani de foamete în ţară; trei luni de-a lungul cărora tu să fugi din faţa

vrăjmaşilor tăi în timp ce ei te gonesc; sau trei zile de ciumă (literal: moarte, sau mortalitate, ciuma fiind un flagel năprasnic şi necruţător) ***în ţara ta. Acum, deci, hotăreşte-te şi vezi ce răspuns trebuie să-I duc Celui ce M-a trimis".***

Şi a zis David către Gad: ,,Tare strâmtorat sunt eu din toate cele trei părţi: cu toate acestea, mai bine e să cad eu în mâinile Domnului, că foarte multe sunt îndurările Lui, decât să cad în mâinile oamenilor". Aşadar, David a ales ciuma. Şi erau zilele seceratului grâului. Şi a trimis ciumă în Israel, de dimineaţa până la vremea prânzului, şi a început molima în popor; şi au murit, de la Dan până la Beer-Seba, şaptezeci de mii de oameni. Atunci îngerul Domnului şi-a întins mâna împotriva Ierusalimului, ca să-l nimicească; dar Domnului I S-a făcut milă de atâta rău şi i-a zis îngerului care nimicea poporul: ,,Destul acum!; trage-ţi mâna!" Iar îngerul Domnului se afla lângă aria lui Aravna Iebuseul.

Iar David, văzându-l pe îngerul care lovea poporul, a zis către Domnul: ,,Iată, eu sunt cel ce a păcătuit, eu, păstorul, eu sunt cel ce a făcut răul; dar oile acestea ce-au făcut?… Fie-ţi mâna împotriva mea şi împotriva casei tatălui meu!"

În ziua aceea a venit Gad la David şi i-a zis: ,,Ridică-te şi fă-I Domnului jertfelnic pe aria lui Aravna Iebuseul!" Iar David s-a ridicat după cuvântul lui Gad, aşa cum îi poruncise Domnul>> (2 Regi 24,1-19).

Iată, cum pentru păcatele conducătorilor, Dumnezeu pedepseşte poporul. David a făcut greşeala de a număra poporul fără voia Domnului şi i-au murit şaptezeci de mii de oameni, şi ce credinţă avea David şi ce ,,credinţă" superficială au demnitarii noştrii. Dacă Dumnezeu, pentru un astfel de păcat a pedepsit poporul aşa aspru, ce se va întâmpla cu noi, că demnitarii vor să ne treacă de la nume la număr, prin acele cărţi de identitate, paşapoarte şi permise de conducere biometrice, prin care, aduc atingere gravă demnităţii şi libertăţii umane?, lucru, care, sub nici un aspect nu este pe placul lui Dumnezeu.

Slalomul (succesiunea de viraje) politic de care a dat dovadă Pilat la judecarea Domnului nu poate decât să ne îngreţoşeze astăzi, într-o lume în care politica riscă să se transforme tot mai mult în oarbă şi iresponsabilă disciplină de partid, demnitatea persoanei fiind răscumpărată tot mai uşor cu ,,demnităţi" efemere, iar conştiinţa fiind adormită prea repede cu privilegii complice.

Am ajuns să trăim astăzi, aşadar, vremuri în care numele lui Dumnezeu este considerat inutil, periculos şi păgubos, căci numai aşa se poate explica fuga multora de El şi de prezenţa Sa nu doar în preconizata Constituţie a ţării, dar şi în

viaţa şi activitatea lor de zi cu zi. Jură aleşii noştri credinţă ţării în numele Domnului la primirea funcţiilor, pentru ca apoi să fugă de El cum bate „vântul european”! Se pun următoarele întrebări:

- Unde vom ajunge fără Dumnezeu?
- Până când vom lua modele pe oportunistul Pilat, pe iresponsabilul rege Irod, pe viclenii arhierei Ana şi Caiafa şi pe trădătorul de Iuda – vinovaţi cu toţii de moartea nedreaptă a Domnului?
- Cât de mult ne vom negocia credinţa, adaptându-o cu slugărnicie indicaţiilor străine, care au proclamat de mult „nivelarea” sub masca perfidei „egalităţi de şanse”, şi corectitudinea politică în schimbul Adevărului şi Vieţii (Ioan14,6)?

În această seară de vineri spre sâmbătă – numită a sâmbetei celei mari prăznuim pogorârea Domnului de pe Cruce, punerea Lui cu trupul în mormânt şi coborârea cu sufletul, ca un Dumnezeu, în iad, pentru a scoate de acolo pe toţi cei ce au murit cu nădejdea venirii lui Hristos. Aşadar, ***mare este însemnătatea acestei sfinte zile a Sâmbetei celei Mari. Credincioşii participă la minunata slujbă a Prohodului Domnului, înconjoară bisericile cu făclii în mână şi petrec pe Iisus Hristos pe drumul de la Cruce la mormânt.***

În Sfânta şi Marea Vineri, în ceasul al doisprezecelea din zi, Fiul lui Dumnezeu a fost răstignit, iar după trei ceasuri de suferinţă şi chinuri negrăite, Şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, făcându-Se astfel pildă tuturor: îngerilor şi diavolilor, sfinţilor şi ucigaşilor, iudeilor şi păgânilor, căci pentru toţi a pătimit Hristos, ca pe toţi să-i înnoiască. După moartea Domnului, toată mulţimea adunată pe Golgota s-a risipit. Arhiereii s-au întors la templu, cărturarii şi fariseii la sinedriu, ostaşii cei sălbatici au venit şi ei la Pilat, mulţimile s-au dus la casele lor, ***iar sus,pe Muntele Golgota, a rămas singur Iisus răstignit pe Cruce între cer şi pământ, între îngeri şi diavoli, între lumină şi întuneric. Hristos, aşa atârnă pe lemnul Crucii! Ochii Săi nu mai privesc, gura Sa cea dulce-grăitoare nu mai vorbeşte, capul încununat cu spini este lăsat în jos, mâinile bătute în cuie nu mai binecuvântează, picioarele obosite de cale, în care de asemenea au fost bătute cuie, pe Cruce se odihnesc.***

Astăzi Iisus a murit pentru noi, pironind păcatul pe lemnul Crucii. Astăzi Iisus înnoieşte toată zidirea. Acum soarele umilindu-se, Îi împrumută razele sale; pământul şi Crucea Îi ţin loc de tron împărătesc; mironosiţele, plângând, închipuiesc pe îngeri, care în cer, pentru Iisus se tânguiesc, iar ostaşii ce-L păzesc înlocuiesc cetele heruvimilor şi a serafimilor.

Iisus Hristos stă răstignit pe munte spre a fi văzut de toţi, spre a fi ştiut de toţi, spre a fi iubit de toţi, iar undeva, într-o vale părăsită, stă lepădat Iuda Iscarioteanul. Hristos moare pe Cruce, iar Iuda spânzurat de smochin; Acesta moare ca un Mântuitor, acela moare ca un vânzător; Hristos este Răscumpărătorul, Iuda este Trădătorul. Hristos moare în ascultare de Dumnezeu, iar Iuda moare în ascultare faţă de satana (şi noi putem alege unul din cele două moduri de ascultare: faţă de Dumnezeu-Tatăl ca şi Iisus şi faţă de satana ca şi Iuda; varianta a doua este mult mai uşor de înfăptuit, dar extrem de păguboasă).Hristos moare cu slavă, pentru dragostea de oameni, Iuda moare cu necinste, dar cu dragoste pentru bani; de aceea pe Hristos toţi creştinii Îl petrec, toţi Îl tânguiesc, toţi Îl mărturisesc şi slăvesc din veac în veac; iar pe Iuda cel deznădăjduit toţi îl părăsesc. ***Distanţa dintre Hristos şi Iuda este distanţa dintre Rai şi iad.***

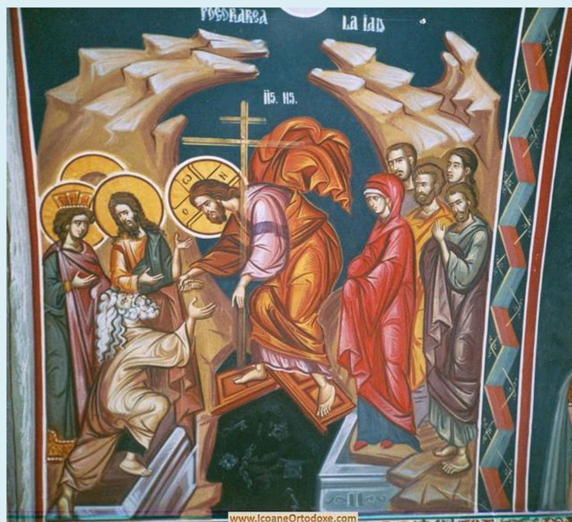
Iată ce ne mai relatează Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan: ***<<Apoi Iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile pe cruce – că era mare ziua acelei sâmbete -, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor*** (mijloc prin care era grăbită moartea crucificaţilor agonici) ***şi să-i ridice. Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintâi şi pe ale celuilalt, care erau răstigniţi împreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că de-acum murise, nu I-au zdrobit fluierele, ci unul din ostaşi cu suliţa coasta I-a împuns-o şi îndată a ieşit sânge şi apă*** (Procesul de separare a serului de plasma sangvină era o probă asupra decesului. Dincolo de aspectul fiziologic, Sfinţii Părinţi atestă dimensiunea spirituală a momentului: apa e simbolul Botezului prin Sfântul Duh, sângele e simbolul Euharistiei. În ritualul liturgic al Bisericii, ambele elemente fac parte din materia euharistică)>> (Ioan 19,31-34).

Iisus Hristos, din cauza înfricoşătoarelor bătăi şi chinuri ce le-a răbdat pentru noi, a murit înaintea celor doi tâlhari răstigniţi odată cu El, iar pe când aceia se zvârcoleau între viaţă şi moarte, chinuindu-se atât de arşiţa soarelui fierbinte, cât şi de sete şi de durerea rănilor, au venit ostaşii şi le-au zdrobit picioarele; iar lui Iisus I-au împuns coasta dreaptă.

Iată, aşa a realizat Iisus opera de răscumpărare a neamului omenesc.

(Preot prof. Gheorghe-Radu Sălăgian – Parohia Ortodoxă Română Bercu Nou şi Şcoala Gimnazială „Avram Iancu” Satu-Mare)

Gabriel Rădăşanu - Sâmbăta cea mare

Fărădelegea s-a desăvârşit, dar totodată Domnul şi-a împlinit lucrarea răscumpărătoare: „Săvârşitu-s-a!” Dumnezeiescul trup atârnă pe Cruce, gol şi mort, fără suflare. Iosif şi Nicodim îl gătesc pentru îngropare , tânguindu-se cu plângere şi umilinţă: ***“Cum Te voi îngropa, Dumnezeul meu? Sau cum Te voi înfăşura cu giulgiuri? Cu ce mâini mă voi atinge de Trupul Tău cel nestricat? Sau ce cântări voi cânta ducerii Tale de aici?”*** La acest act funerar, femeile nu participau, el fiind rezervat numai bărbaţilor.

Acest moment al coborârii de pe cruce, Biserica îl reactualizează în inimile credincioşilor prin scoaterea sfântului Epitaf la slujba Vecerniei.

Sfântul Epitaf este un obiect confecţionat din pânză de bumbac, in, mătase sau catifea, de formă dreptunghiulară, pe care se află pictată sau brodată icoana punerii trupului Domnului Hristos în mormânt.

Cuvântul „epitaf” e de origine grecească, fiind compus din prepoziţia επι=pe, deasupra, şi substantivul ταφος,ου=mormânt; din aceste cuvinte s-a format mai întâi adjectivul επιταφος,ου=funebru, iar mai apoi din acest adjectiv s-a format substantivul τό επιταφος,ου cu care au fost denumite mai multe lucruri printre care: ritualul funebru, prohodul Domnului, sfântul antimis, pânza baldachinului, un acoperământ al Sfintei Mese şi dvera sau perdeaua Sfintei Uşi. Acestea din urmă se numeau “epitafe” când aveau brodată sau pictată pe ele icoana punerii trupului Domnului în mormânt.

Denumirea de “epitaf” este păstrată de toate tipicile oficiale româneşti, aproape toate prohoadele şi unele manuale de tipic ori de liturgică; totuşi liturghierele, unele trioade şi manualele de tipic ori liturgică, unele lucrări profane, îl numesc “aer”.

Scoaterea lui din sfântul altar în mijlocul bisericii ca şi ocolirea cu el a bisericii la Utrenia Sâmbetei celei Mari, întâmpină deosebiri de amănunt, din cauza lipsei unor prevederi clare şi amănunţite de tipic şi din cauza contradictaţiilor ce există între prevederile trioadelor, liturghierelor, tipicelor, prohoadelor şi manualelor de tipic sau de liturgică.

În secolele X-XIII vohodul cu sfântul Epitaf este anticipat de vohodul cu Evanghelia şi „vohodul cu lumânări”.

Prima atestare documentară în care este menţionat vohodul cu epitaful provine din secolul XIV, într-un tipic atonit de la Vatopedu (1346). Vohodul se făcea la Utrenia Sâmbetei, după doxologie la Trisaghion. Evanghelia era purtată pe umăr, învelită în sfântul Epitaf. Menţinerea Sfintei Evanghelii la acest vohod se explică printr-o formă de tranziţie, altfel “inovaţia” ar fi fost prea izbitoare. De altfel, şi azi încă, Sfânta Evanghelie se scoate o dată cu sfântul Epitaf. Pentru acea vreme însă, ea avea un rol mai însemnat decât astăzi, ea reprezentând adică, la început, trupul Domnului, şi de aceea era învelită sau acoperită cu epitaful, aşa cum trupul Domnului a fost înfăşurat în giulgiu, pentru înmormântare. Deci “aerul” avea doar rolul mai puţin important, de giulgiu.

Folosirea “aerului” la denia din Vinerea Patimilor, are o origine anterioară secolului XIV, cel puţin sporadic sau în catedralele marilor oraşe, deşi tipicele din secolul XII, nu menţionează acest lucru, căci alcătuitorii şi scriitorii lor rar au cutezat să insereze în cuprinsul lor practicile noi, care au început a fi consumate în scris numai după generalizarea şi consacrarea lor în practică. Aşa se explică faptul că un tipic din 1373 nu pomeneşte de folosirea “aerului” la vohodul doxologiei. Nu este exclus ca apariţia şi folosirea aerului la vohodul doxologiei să fi fost determinată în secolul XIII de năpădirea în bisericile ortodoxe a acelor drame liturgice medievale din Apus, numite “mistere”, o dată cu ocuparea Constantinopolului de cruciaţi. Pentru a contrabalansa această „concurenţă” eterodoxă şi de natură profană, dar mai ales pentru a umple „golul” lăsat de aceste drame după plecarea cruciaţilor, serviciul utreniei din Sâmbăta Patimilor – a introdus o piesă nouă strict liturgică, epitaful.

În secolul XV sfântul Epitaf se scotea după “Dumnezeu este Domnul”, ridicându-se atunci Crucea şi punându-se epitaful. După “ mărimuri” era dus în altar iar la sfârşitul doxologiei se făcea vohodul cu sfântul Epitaf, înconjurându-se Biserica. Acum sfântul Epitaf căpătase un loc central în cadrul vohodului şi i se mărise considerabil importanţa şi prin faptul că Sfânta Evanghelie nu se mai scotea, nefiind menţionată.

Secolul XVI se caracterizează printr-o reacţie împotriva dezvoltării pe care o căpătase în secolul trecut vohodul cu sfântul Epitaf. Folosirea lui se făcea numai la cântarea prohodului, vohodul făcându-se cu Evanghelia, cea care va căpăta din nou locul central. Evanghelia se purta pe umărul drept şi era acoperită cu un acoperământ (καλυμματος), altul decât sfântul Epitaf. Un alt tipic, revine la vohodul prin sfintele uşi, cu sfântul Epitaf, nepomenind de Sfânta Evanghelie.

În secolul XVII, tipicul tipărit la Veneţia în 1643 nu specifică folosirea sfântului Epitaf iar vohodul se făcea cu Sfânta Evanghelie. Este peste putinţă să nu se fi folosit în practică epitaful, dar acest tipic se caracterizează ca multe altele, prin ezitarea de a înscrie în cuprins practicile apărute în cult în cel de-al doilea mileniu. Tipicul rusesc de la 1680 prevede ocolirea bisericii cu epitaful (plosceasniţă).

Dezvoltarea maximă a ritualului cu sfântul Epitaf se va produce în secolul XIX.

Acest secol se caracterizează pentru întreaga Biserică Ortodoxă, pe de o parte prin dezvoltarea deplină a acţiunilor liturgice cu Sfântul Epitaf aşa cum le avem azi, iar pe de altă parte, prin apariţia a o mulţime de inovaţii mai mari ori mai mici, care persistă şi azi în practica liturgică din diferitele părţi.

O caracteristică generală prezentată în documentele timpului, dar care nu aparţine acestui secol, este ruperea în două părţi a vohodului primar cu Sfântul Epitaf. Prima parte este scoaterea lui la Vecernia de vineri în mijlocul bisericii, unde rămâne până la sfârşitul doxologiei de la denia de vineri noaptea, astfel că la cântarea prohodului nu se mai scoate, nici nu se mai duce în altar după terminarea prohodului.

A doua parte, este luarea lui din mijlocul bisericii, la sfârşitul doxologiei, ocolirea bisericii şi introducerea lui din nou în biserică şi în altar.

Această rupere în două a vohodului nu s-a produs în sec. XIX, dar despre existenţa ei în secolele anterioare lipsesc informaţii.

Încă din sec. XVI remarcăm în mănăstirile ruseşti obiceiul de a săruta Sfânta Evanghelie şi epitaful (văzduhul cel mare) de către „fraţi” în timpul vohodului de la sfârşitul doxologiei. Acest obicei trecând şi la bisericile de enorie şi generalizându-se pentru a da posibilitatea şi altora, care nu puteau veni sau rămâne până la sfârşitul deniei de vineri, s-a găsit de cuviinţă să se scoată sfântului Epitaf mai din timp la vecernie. Altă raţiune nu poate avea această rupere în două a vohodului.

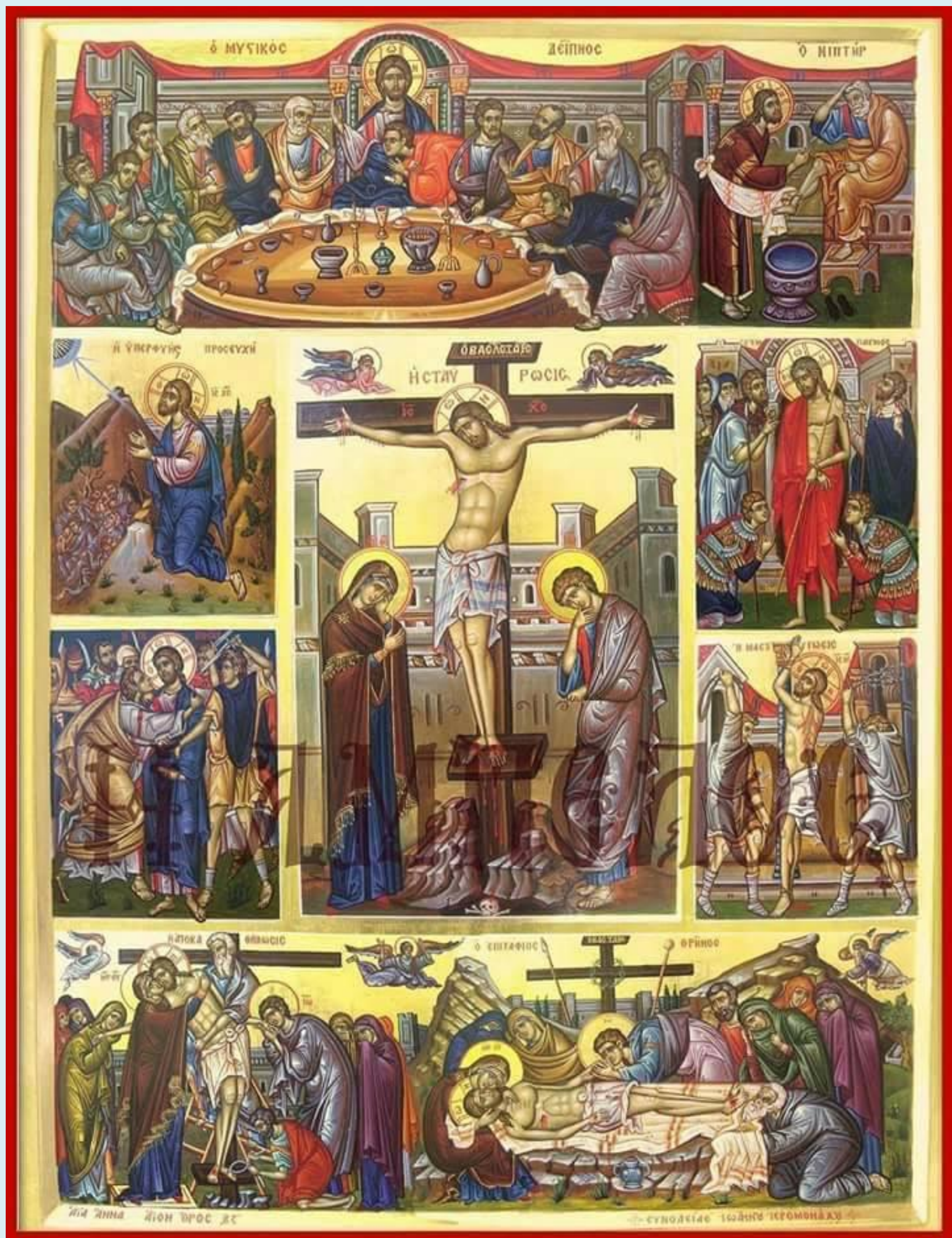
În general spus, însuşi serviciul Vecerniei şi Utreniei din Vinerea şi Sâmbăta Patimilor, în cadrul cărora se foloseşte sfântul Epitaf, închipuie acţiunea săvârşită de Iosif şi Nicodim, luarea trupului Domnului de pe Cruce, pregătirea lui pentru înmormântare şi înmormântarea lui.

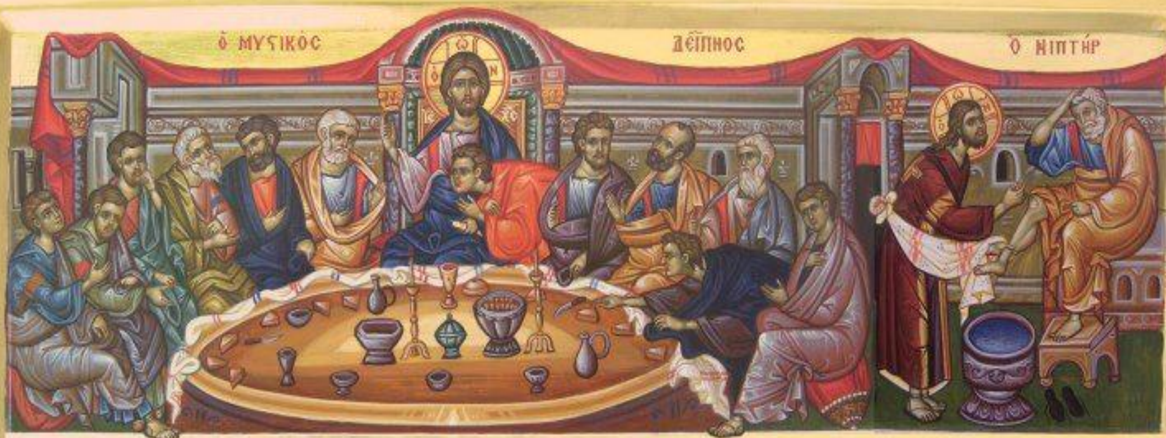
Vohodul cu epitaful simbolizează luarea de pe cruce a preacuratului trup al Mântuitorului. Purtarea lui împrejurul bisericii şi punerea lui în mormântul din mijlocul bisericii (cum e practica în Biserica Rusă) simbolizează înmormântarea Domnului. De altfel, acest „mormânt” este cu desăvârşire străin, şi în contradicţie cu spiritul tradiţional al cultului nostru ortodox. De aceea trebuie interzis de autoritatea bisericească. Analogul sau o masă obişnuită încadrează perfect acestui spirit al cultului nostru. Prin urmare, scoaterea sfântului Epitaf şi aşezarea lui în mijlocul bisericii pe analog sau pe o masă, simbolizează, cum am arătat, luarea trupului Domnului de pe Cruce, dar nu numai aceasta, ci şi celelalte acţiuni ce s-au săvârşit îndată după luarea de pe Cruce.

E de la sine înţeles că Iosif şi Nicodim, luând trupul Domnului de pe Cruce, l-au dus într-un loc potrivit şi, aşezându-l pe o masă, pe o lespede de piatră sau pe un aşternut, l-au pregătit pentru înmormântare: i-au înfăşurat mâinile şi picioarele în fâşii de pânză, capul în mahramă, întregul corp în giulgiu, consumând şi o amestecătură de smirnă şi aloe, ca la 100 litri; după aceea l-au dus şi l-au înmormântat.

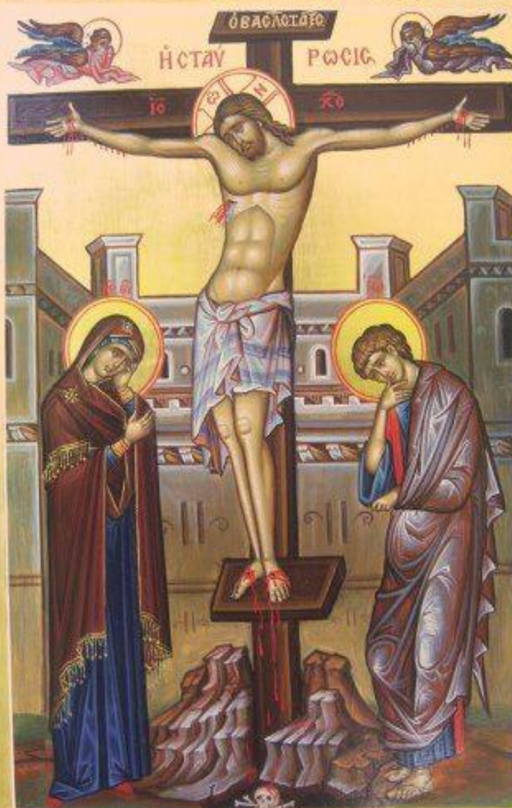
Aceste acţiuni - până la ducerea la groapă - şi numai aceste acţiuni se comemorează şi se închipuiesc prin scoaterea sfântului Epitaf din altar şi aşezarea lui pe analog sau pe o masă în mijlocul bisericii. De aceea, este obicei general – înscris în tipice – de a pune flori pe sfântul Epitaf, după ce a fost aşezat în mijlocul bisericii şi chiar de a aprinde căţeii cu smirnă şi tămâie ori a se stropi cu apă de trandafiri (miresme) – ca la orice mort, dar încă neîngropat.

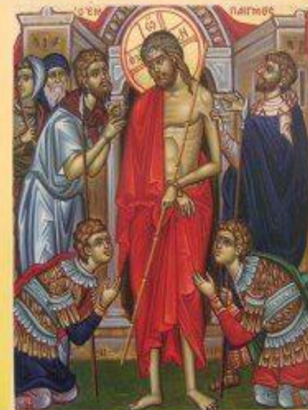
Icoane

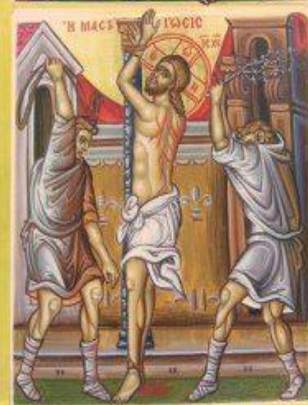

Ὁ ΜΥϹΤΙΚΟϹ
ΔΕΙΠΝΟϹ
Ὁ ΝΙΠΤΗΡ

Ἡ ὙΠΕΡΦΥΗϹ ΠΡΟϹΕΥΧΗ

Ἡ ϹΤΑΥ
ΡΩϹΙϹ

Ἡ ΜΑϹ
ΤΩϹΙϹ

Ἡ ἈΠΟΚΑ
ΘΗΛΩϹΙϹ
Ὁ ἘΠΙΤΑΦΙΟϹ
ΘΡΗΝΟϹ
ἉΓΙΑ ἌΝΝΑ
ἍΓΙΟΝ ὌΡΟϹ
ϹΥΝΟΔΕΙΑϹ ἸΩΑΝΝΟΥ ἹΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

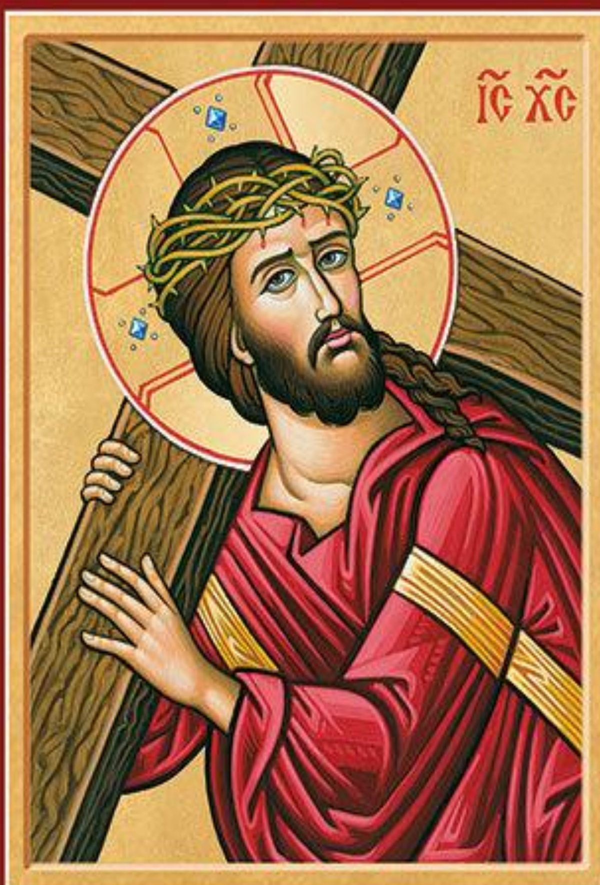

JESUS IS CONDEMNED TO DEATH
I

JESUS ACCEPTS HIS CROSS
II

JESUS FALLS THE FIRST TIME
III

JESUS MEETS HIS SORROWFUL MOTHER
IV

SIMON HELPS CARRY THE CROSS
V

IC XC

VERONICA OFFERS HER VEIL TO JESUS
VI

JESUS FALLS THE SECOND TIME
VII

JESUS SPEAKS TO THE WOMEN OF JERUSALEM
VIII

JESUS FALLS THE THIRD TIME
IX

JESUS IS STRIPPED OF HIS GARMENTS
X

JESUS IS NAILED TO THE CROSS
XI

JESUS DIES ON THE CROSS
XII

JESUS IS TAKEN FROM THE CROSS
XIII

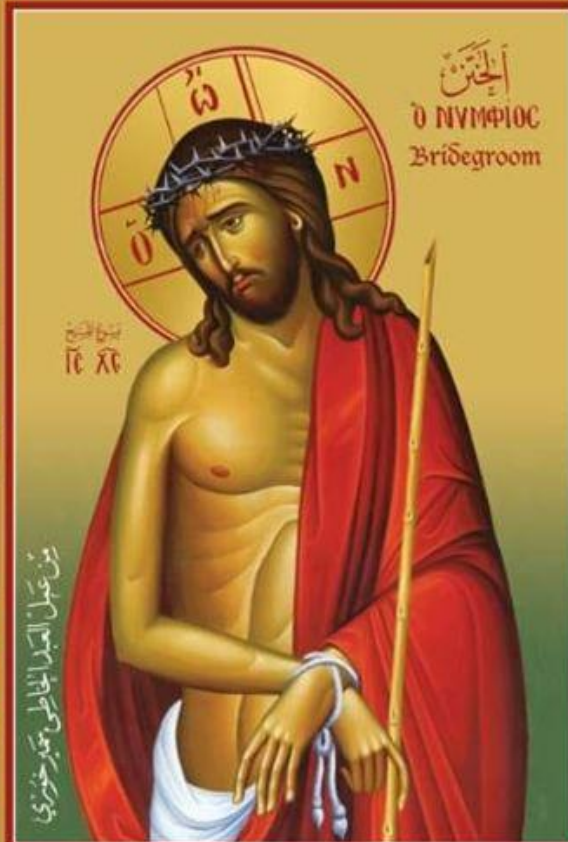

JESUS IS LAID IN THE SEPULCHRE
XIV

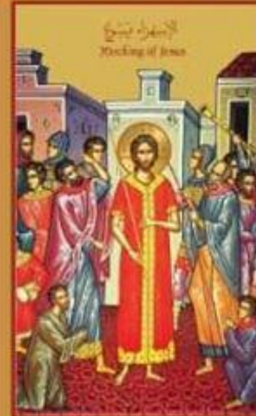

Burial الدفن

الختن
Ὁ ΝΥΜΦΙΟΣ
Bridegroom
ΙΣ ΧΣ

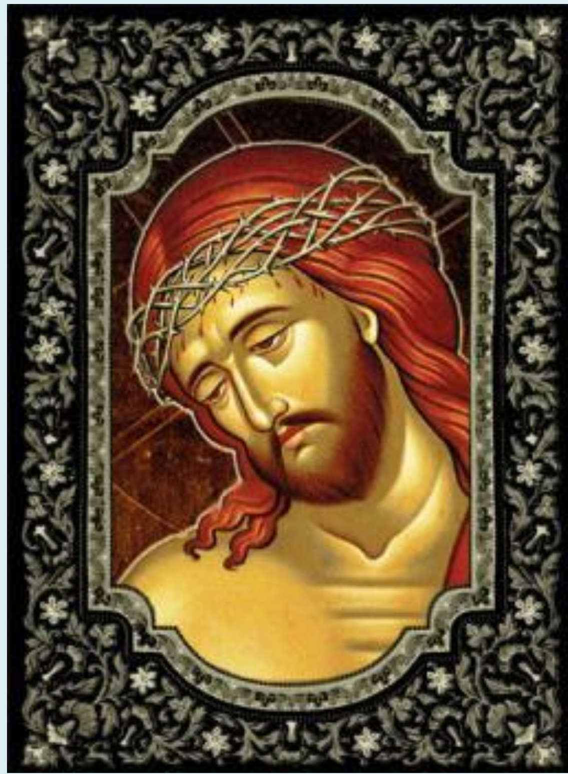

Last Supper
العشاء السري

Isus spală picioarele ucenicilor Săi

МОЛЕНІЕ О ЧАШѢ

МОЛЕНІЕ О ЧАШѢ
Arts.In.UA

DRUMUL CRUCII

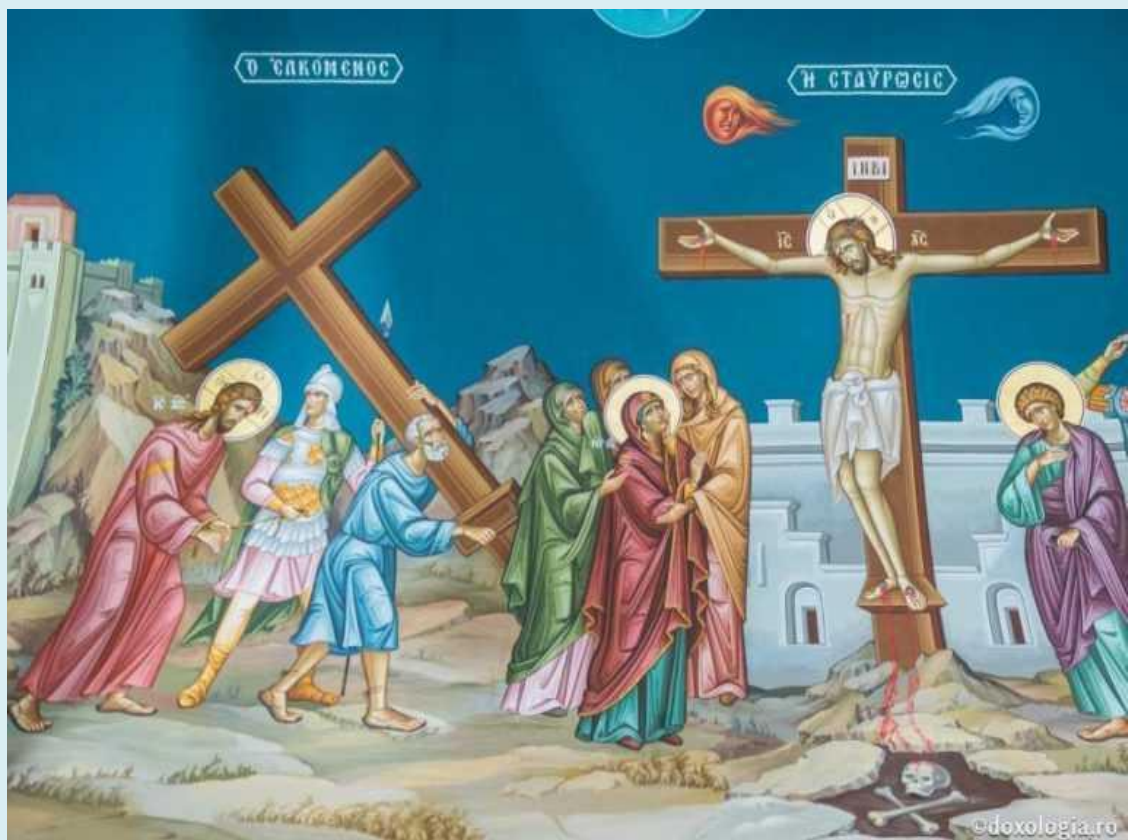

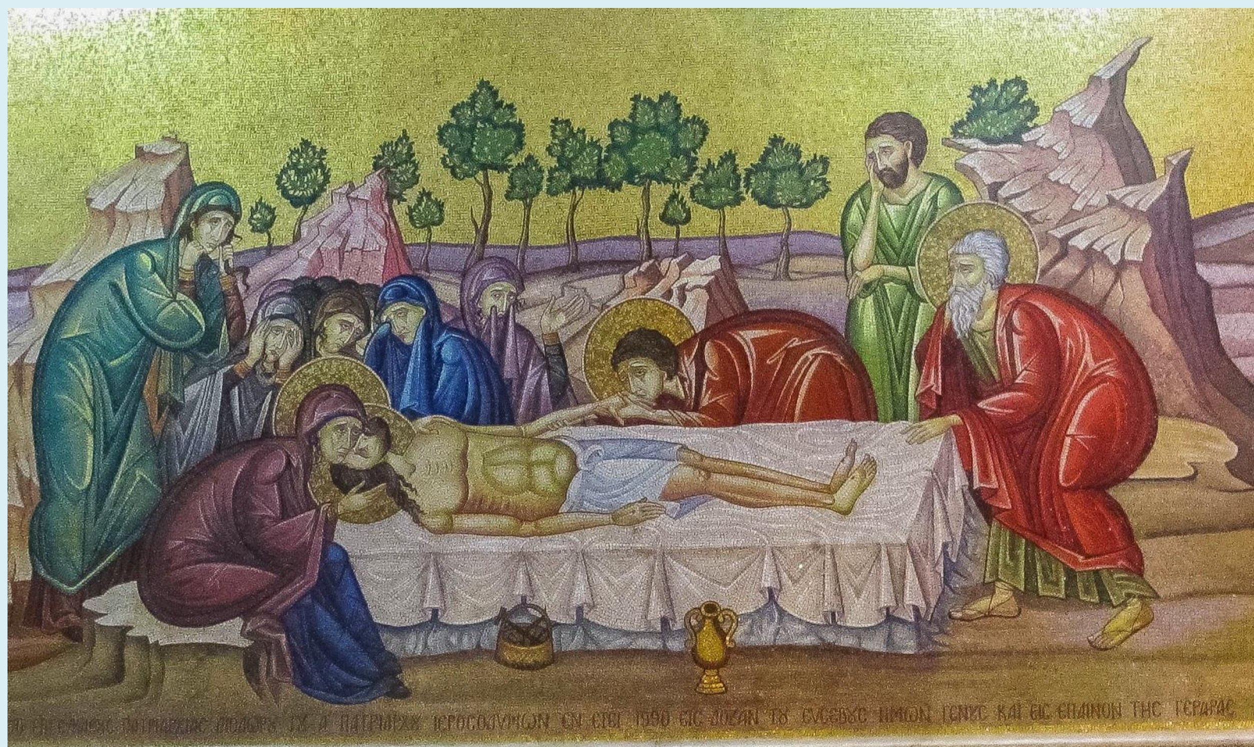

I.N.R.I.

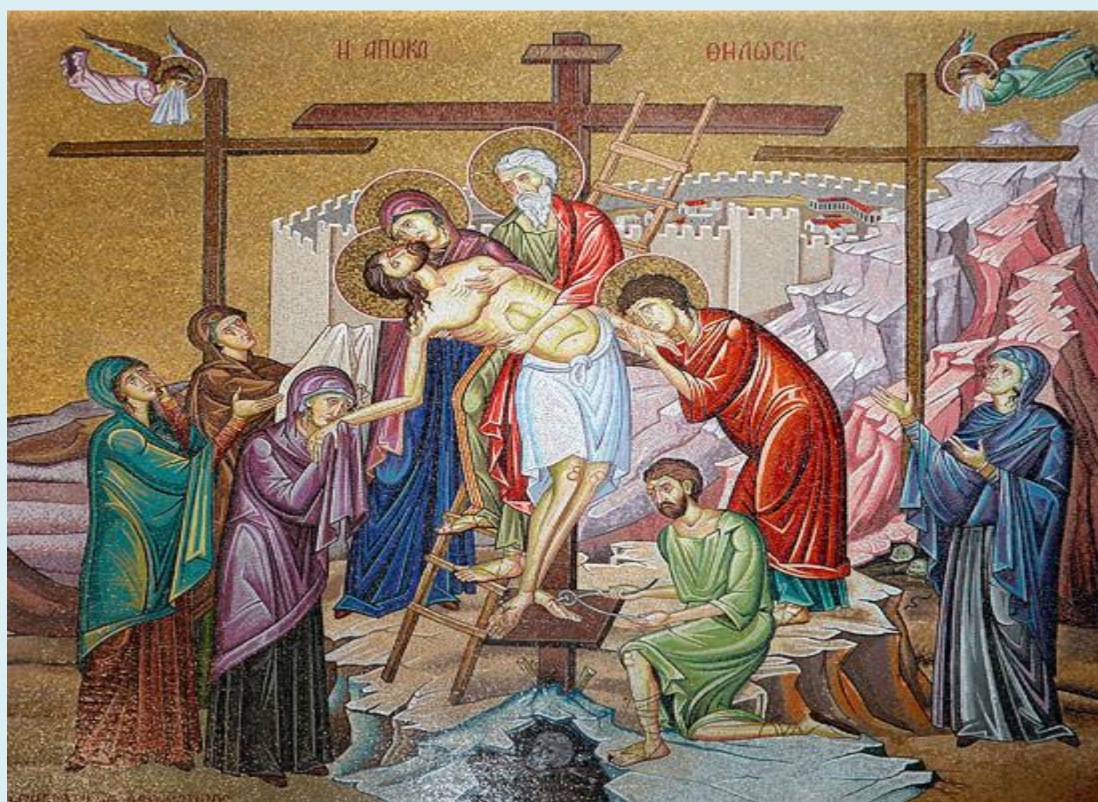

РАСПАТІЕ ГДА БГА И
СПСА НАШЕГО ІСА ХСА
ІС
ХС

Ο ΕΛΚΟΜΕΝΟΣ
Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ
ІС
ХС
©doxologia.ro

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΗϹ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟϹ

Η ΑΠΟΚΑ
ΘΗΛΩCΙC

Ο ΕΝΤΑΦΙΑCΜΟC

Пригвожденїе ко кр҇тꙋ
Г҇да нашего Ї҇са Хр҇та

INRI
IC XC
MP ΘY

Memling, Hans (1425/40-1494): „Scene din Pătimirile lui Hrisos”, Torino, Galleria Sabauda

SĂPTĂMÂNA SFÂNTĂ

DUMINICA FLORIILOR
Intrarea triumfală
a lui Isus
în Ierusalim.

LUNEA SFÂNTĂ
Maria îl unge pe
Isus cu parfum,
Iuda îi face
reproșuri.

MARȚEA SFÂNTĂ
Isus anunță
trădarea unuia
dintre cei 12
și lepădarea
lui Petru.

MIERCUREA SFÂNTĂ
Iuda Iscarioteanul
îl trădează pe Isus,
dându-l
pe mâna
Sinedriului.

JOIA SFÂNTĂ
Isus instituie
Euharistia
și
Preoția.

VINEREA SFÂNTĂ
Patima
și Moartea
Domnului nostru
Isus Cristos.

SÂMBĂTA SFÂNTĂ
Isus coboară în iad
și triumfă
asupra morții.
Celebrăm
Ajunul Paștelui.

DUMINICA PAȘTELUI
Isus a triumfat
asupra morții.
Cu adevărat,
El a înviat!
Aleluia,
Aleluia!

Semnificația zilelor din

SĂPTĂMÂNA PĂTIMIRILOR

BASILICA.RO

Sfânta și Marea Luni

✝ se face pomenire de fericitul Iosif cel preafrumos și smochinul care s-a uscat prin blestemul Domnului

Sfânta și Marea Marți

✝ se face pomenire de cele zece fecioare din Sfânta Evanghelie

Sfânta și Marea Miercuri

✝ se face pomenire de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir pe Domnul

Sfânta și Marea Joi

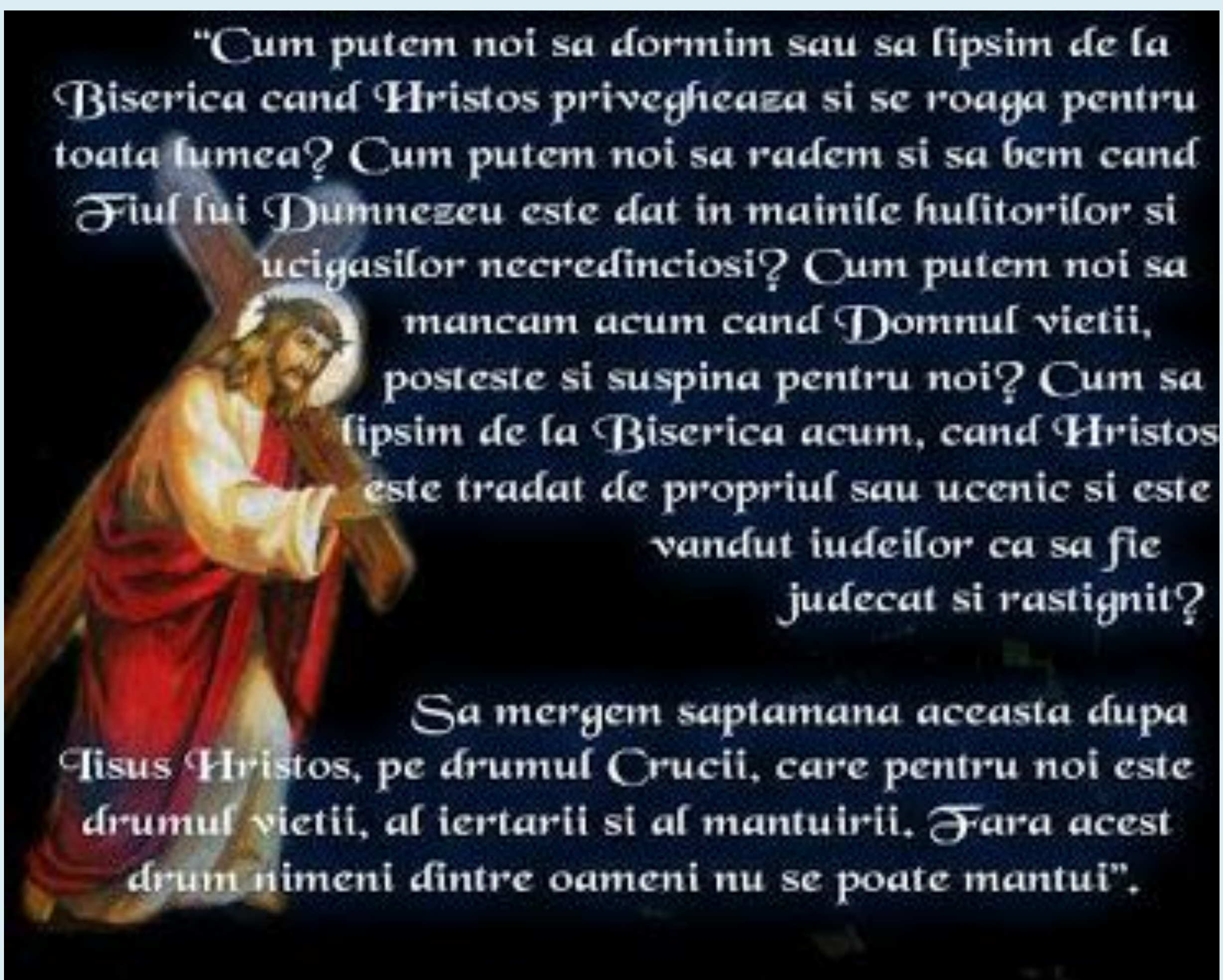
✝ se face pomenire de sfânta spălare a picioarelor, Cina cea de Taină, rugăciunea mai presus de fire și vânzarea Domnului

Sfânta și Marea Vineri

✝ se face pomenire de sfintele, mântuitoarele și înfricoșătoarele Pătimiri ale Domnului

Sfânta și Marea Sâmbătă

✝ se face pomenire de îngroparea Mântuitorului Iisus Hristos și pogorârea la iad

"Cum putem noi sa dormim sau sa lipsim de la Biserica cand Hristos privegheaza si se roaga pentru toata lumea? Cum putem noi sa radem si sa bem cand Fiul lui Dumnezeu este dat in mainile hulitorilor si ucigasilor necredinciosi? Cum putem noi sa mancam acum cand Domnul vietii, posteste si suspina pentru noi? Cum sa lipsim de la Biserica acum, cand Hristos este tradat de propriul sau ucenic si este vandut iudeilor ca sa fie judecat si rastignit?
Sa mergem saptamana aceasta dupa Iisus Hristos, pe drumul Crucii, care pentru noi este drumul vietii, al iertarii si al mantuirii. Fara acest drum nimeni dintre oameni nu se poate mantui".

ULTIMELE 7 CUVINTE ALE MÂNTUITORULUI IISUS HRISTOS

„Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac"
Luca 23:34

„Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai"
Luca 23:43

„Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta!"
Ioan 19:26-27

„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce m-ai părăsit?"
Matei 27:46

„Mi-e sete"
Ioan 19:28

„Săvârșitu-s-a"
Ioan 19:30

„Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu!"
Luca 23:46

BASILICA.RO

Chilia Buna Vestire | Sfântul Munte Athos
Nu piroanele L-au răstignit pe Hristos, ci iubirea.
marturieathonita.ro
Feodor Dostoievski

COBORÎREA DE PE CRUCE
DREPTUL NICODIM
M. B.
SF. EV. IOAN
IIS. HS.

Săptămâna Patimilor

"Camara Ta Mantuitorule o vad impodobita si
imbracaminte nu am ca sa intru intr-insa.
Lumineaza-mi haina sufletului meu, Datatorule
de lumina si ma miluieste".